NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO,

IN Q.UA PRÆTER EA, Q.U Æ

PHIL LABBEUS, ET GABR COSSARTIUS,

Et n<rvijime Nicolaus Coleti *in lucem edidere,*

EA OMNIA INSUPER IN SUIS LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR , QUÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI

ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA

AB EODEM OPTIME MERITO PRÆSULE,

POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆST-ANTE

EM* *CARDINALI DOMINICO PASSIONEO*

SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOTHEC ARIO,

ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS CURATA ,

Novorum Conciliorum , novorumque Documentorum Additionibus locupletata,

Ad MS. Codices Vicanos, Lucenfes, aliofque rccenfita, & perfeda.

ACCEDUNT ETIAM NOTÆ , ET DISSERTATIONES QUAMPLURIMM , QUAE IN CETERIS EDITIONIBUS DESIDERANTUR I

TOMUS VICESIMUS QUINTUS.

Ab anno MCCC. rfpK ann- MCCCXLIV.

VENETUS MDCCLXXXII.

APUD ANTONIUM ZATTA.

SUPERIORUM PERMISSU, AC EXCEL. SENATUS PRIVILEGIO·

(Eäow ürrtta ai Editions priaeiptr Umpltunab Habtrto WtlUr, Bibliopola, Pie bAa Barnari RItujf, Parifitr MDCCCC111)

•S XI.LA B U k

EORUM. QUÆ TOMO XXV. ÇONTINENTUR.

Quae hoc Indice CB* notat* funt, huic noftrae Editioni noviter acceifçre.

ANNO CHRISTI

1300 Melodunenfe Concilium . Pag. il-
Mcrtonenfe. 5
Confiitutiones Provinciales Domini del
VVïncbelfeCantuarienfis Arcbicpifcopi, apud Merton edite. *ibid.*
Ejufdem alu duo Confiitutiones. 9
AdMcrtonenfe in Anglia Concilium. 11
Colonienfis Synodus. *iy*
Confiantitnfis Ecclefit Precepta Syno
Alterius Synodi initium. 29
Rajocenfis Synodus. 57
Aufcitanum Concilium. 8i
O* *Cantuaricnfis Provincialis Synodus.* 87
tjoi Compendienfe Concilium . *ibid.*
Retnenfe Concilium Provinciale. 91
«3°2 Remenfis Concilii Epiilola ad Bonifacium P. VIII. *ibid.*
»3°3 Remenfis Provincix Concilium. 97
'3 02 *Parifimfis Cotti)entus.*
Ii°3 Ad Parifienfcm Conventum. 97
>30» Romanum Concilium. *ibid.*
Apud Pennam Fidelem Concilium. 99
Vita Benedicti Papæ X. vulgo XL ,09
1303 Nugarolienfe Concilium. ut
I3°4 65* Apud Pintarvillam Concilium. 117
Compendienfe Concilium . *ibid.*
Apud Pintarvillam Concilium Provinciale . IXt
I3°3 Excerpta ex Conftitutionibus Francifci Epifcopi Eugubini. *ibid.*
»3°5 Vita Clementis Papæ V. 113
Eleflio ejufdem. *ibid.*
Diplôme ejufdem in gretiam Regum Francorumy quo declaratur caput, Unam fandam . 127
Apud Pontem Audomari Concilium Provinciale. 127
*3®î Sifcnfis Armeni Concilii Ada . 133
cr Ad Sifenfe Armeniorum Concilium Additio. 139
Aquilejenfe Concilium. 147
Ravennenfe Concilium. 149
»308 £5* Conftitutioncs pro £cclefia,& Regno Hungarix. 151

anno CHRisn

Alie Confiitutione de fiatu Regit.* 1 *f*J
C^· PiftorienfcConciliumDiœcefanum. *169*
C3P Lucana Synodus. »£3_
Aufcitanum Concilium. "97
1309 Londinenfe Concilium. aoi
Epifipla Clementis Pap. K ad Ppifcopot Anglic. t°7
Certificatorium Eondinenfii Epifcopi Ju. per citatione Concilii. 211
Udvardcnib Concilium Provinciale. 213
Pofonienfe Concilium. *ibid.*
Ejufdem Concilii Confirmatio. 223
1310 Saltzburgenfe Concilium I. 325
Colonienfe Concilium . 229
Trevirenfe Concilium . »47
Ravennenfia Concilia duo . 293
Salmanticenfe Concilium. 297
Parifienfe Concilium. *tbid*
Moguntinum Concilium . *ibid.*
Utinenfe Concilium . 349
Concilia in Gallia plura. 353
Eboracenie Concilium. *ibid.*
Cantuarienfe Concilium. 355
Biterrenfe Concilium Provinciale . 359
1311 Viennenfe Generale Concilium. 367
Hifiona ejufdem Cone. *ibtd*
Clementy Pap. V. Epifiole fuper ejufdtm Concilii convocatione. 369. & *feq.*
Sententia de extinihone Templariorum . 389
Nota Severini Binii. 402
Ad Cone. Viennenfe Additio. 413
Ad Viennenfe Generale Cone. Additio. 41j
'C3^ *Apologia pro Ortbodoxia Bomfacn VIII..* *41J*
TraDatus fuper Ilarcfi, aliis. 417
C3P Londinenfe Concilium. 4>5
Cantaurienfe Concilium. 435
Eboracenfe Concilium П. 437
fcj?· Aquilejenfe Concilium . 44.9
Ravennace Jl. Concilium . *ibid*
Pergamena Synodus Provincialis. 475
bt Synodum èamdem Ludovic1 Antonii Moratorii Prefatio. *ibid.*
I3»* Tarraconenfe Concilium. 5*5
Londinenfe Concilium . 5,7
C9* Londinenfe aliud. 3Ï|
Salmanticenfe Cone. *ibid.*
»3»3 C3* Magdcburgenfe Concilium.

Apud

Apud B. Mariam de Prato Cone. 5:5
Sides Vacans annis duobus, mens. iv. et Ampl ius 527
1314 Parifienfe Cone. 519
CT *Ejufdem Concilii Canones alii.* 5j 1
Ravennate III. Cone. 535
Additio ad idem Concilium. *ibid.*
ip? er Bituricenfis Provinciae Cone. 551
CT Senonenfis Provinciz Gone. *ibid.*
Salmyrienfe Co^c. 553
Nugarolienfe Cone. ' 557
1316 Silvanedenfe Conc. 559
Articuli oblati Edward· Jl. a prala-tis Anglia , una cum regis refpon-fianibui. 561

Vita Joannis Papa' XX. vulgo XXII. 567
Ejufdem Epiftola. *tôt&fef.*
Ejufdem Drvifio Regifiri. 587
1317 , Ravennate IV. Concilium. 599
er Tarraconenfe Cone. 6:7
Silvane&enfe Cone. 629
j3*8 fr *Proteftatio Abbatum Monafieriorum ex-hibita in hoc Concilio.*632
CT Moguntinum Coae. 635
Cxfarauguftanum Cone. 4537
Tarraconenfe Cone. *ibid.*
1319 Tolofanum Cone. 639
Decretum contra libros Talmudicos. *ibid.*
13x0 cr Perufina Synodus . *ibid,*
Senonenfe· Conc. 647
132» ÊT Gradenfe Concilium . 651
13x0 Adanenfis ArmeniConcilii Ada. 655
<3x1 Londincnfc Concilium. *669*
CT Ad Londincnfc Provinciale Concilium Additio. 679
er Apud Perthum in Scotia Cone. 683
Rotomagenfe Concilium Prov. *ibid.*
13xx CT Magdeburgenfe Cone. 685
CT Pragenûs Synodus. 687
Borgolii Concilium, 689
Palentinum apud Vallemoleti Conci-lium. 695
Colonicnfe Cone. 7x3
»PJ ÊT Tarraconenfe Concilium . 7271
Parifienfe Cone. *ibid.*
13*4 CT Senonenfe Cone, in Scotia. 729
Toletanum Cone. *ibid.*
er Colonienfis Ecdefiz Gngulare flatu-rum . 735
13*6 Avenionenfe Cone. 739
Marciacenic Cone. 775
Silvanedenfe Cone. 799
Comphitcnfe Cone. 801
13x7 Rofl&acenfe Cone. 80j
Tolofanum Cone. 807
Avenionenfe Cone. *ibid.*
CT *Conventus Epifcoporum, dr Prafulum Avemoni habitus.* *ibid.*

CT *Sententia Epijcoporum Hungaria.* 809
CT *Conftitsttiones Provinciales fer Hetru-ria** 819
CT *In Cmfiitutiones Superiores 'Jo.· Dorhi-nici 'Manfi Nota.*
1^.28 Londincnfc Concilium.
cr Ad Londincnfc Cone. AUditio.
CT Afchafcnburgenfe Cone.
•3*9 Terraconenfe Concilium.
) Compendiente Concilium .
>33° £r Gradenfe Concilium .
>3X9 *Parifienfis Conventus.*
Marciacenfe Concilium.
*33° Lamethenfe Cone.
>33> Terraconenfe IÎ. Cone.
133x CT *Ferrarienfis Ecclefia Conftitutianes.*
CT Additiones ad hoc Concilium.
Terraconenfe III. Cone.................... *ibid-* '
>33'...................Beneventanum Cone. 939
'H3X Maghfeldenfe Concilium. 975
>333 Comphitenfe Cone. v 981
CT *Parijienfis Conventus.* *ibid.*

Vita it Epistola Benedicti P. XL vulgo XΠ. 9β5&/?7·
Ejufdem Confiitutioœs. *991 &Îfeq.*
I335 Rotomagenfe Concilium. 1037
Salmanticenfe Conc. 1047
>336 Bituricenfe Concilium. 1059
'er Ad Bituricenfe Concilium. 1007
Apud Caftrum Gonterii Conc, 1069
Terraconenfe IV. Conc. 1077
Dubia, dr *eorum Re^onfiones* à'c. 1079
*3 37 gÿ» Trevirenfe Provinciale Conc. io8t
Avenionenfe Concilium. 1085
>338 CT *Francfardienfis Conventus.* 1107
>339 Aquilejenfes Provinciales Conftitutio-nes. 1109
Nota Anonjmi Utinenfis. 1127
er Paduanz Conftitutiones. 1131
Toletanum Concilium. *>4 3
Barcinonenfe Concilium . 11 47
!34i Conftantmopolitanum Conciliabulum G. L. *ibid.*
Idem ex Nili Sympfi Gr. L. *ibid.*
Anglicans Provinciae Cantuarienfis Concilium. >>49

M4» Vita bt Epistolæ Clementis P. VI. ne.

Londincnfc Concilium. 1157
Loodincnfe Conc. aliud. 1167
CT *Arebiepijcopi Caxtuarienfis ordinatio etc.* 1181
CT Armenorum Concilium. <185
ÇT Rothomagenfe Conc. Provinc. 1269
*344 LT Ludovici IV. Bavari Imp. fubmiflio &c. 1273

MELEDUNENSE,'

Pro reformanda eclefiaftica difciplina celebratum a Stephano ScnotjenG archiepifeopo & fuffraganeis, xii.Kal.Febr. annq Dom.MCCC.celebratum.

New fnwrw prerfr# *tn epqprtfi* R. P. Jtc. Smit. S. J.*

Adhuc nu mrobatur in Gallia , annus I cum inillum aonl - Paf rh.tr «Jaceretur. *H.*

N nonunc Domini, amen. Nos Stephanos milers, tione Divina Senonenhs archiepifcopus, una cum fuflragancis noflrr Senooenfis provincia , in provinciali concilio apud Melodunum celebrato , anno Domini MCCG Jie Jovis ante feftum B. Vincenti!, continuata de die in diem a die Luna precedenti, congregatis, una cuna aliis perfonis ecclcfiafticis divbe provinci», ad oniinandum, flatuendum, & reformandum ea quae fuerint ordinanda & reformanda : codan approbante concilio ordinamus & percipimus, quod quxdam conftitutiones domini Booifacti VIII. papae, in pnefentt concilio, ac noflris & futfraganeorum noftrorum fynodis publicentur, & cuilibet presbytero parochial! copia liberetur, & quilibet eorum habere & commendare debite memori» de cetero teneatur.

*Trim» fauitur cenflitutto in litui» Jt rtftrifttf. SHt*tnm fttod art* indicts λ ftdc dtfutendas* &c.

Sancimus igitur, ut nullis, nifi dignitate prxditis, aut perionatum obtinentibus , feu eccleGarum cathedraburn canonicis, caufa:, au&oritate litterarum fedis apoftolfae,vel legatorum ejufdem, de cetero committantur, nec audiantur alibi quam in civitatibus vel locis infignibus, ubi poffit com* mode copia peritorum haberi. Cum vero ejufdem civitatis feu dicecefis fuerint ador & reus: extra ipfos caufa non committatur, nec conveniatur aliquis eorum: niG ab epifcopoarcontra aliquem de fua dloecefi, vel ab aliquo contra eum, aut ejus capitulum, feu contra univerGtatem civitatis, villae, vel caftri, fuerit adio dirigenda : vel nifi ador eamdem civitatem, feu dicecefim intrare non audens, aut fui advertarii merito potentiam perhor* refeens, eum infra ipfas nequeat convenire fecure - In his quippe cafibus, extra di&as civitatem & dicecefim poffit contra prardidos caufa committi. Nullus tamen eorum ultra unam dietam a fine fur dioeceiis valeat conveniri. Sed & in duobus ultimis cafi* bus nifi impetrans de difla perhorre icentia (quam in litteris apoflolicis exprimere teneatur) primo fidem judici faciat, ialtem per proprium juramentum. judex ipîe nullatenus in caufa procedat, fed partes a fua jurlididione dimittens, impetrantem eumdem in expentis legitimis alteri parti condemnet. Cum autem altor & reus civitatis & dicecefis fuerint diverfaram : fi altor in civitate vel diœceG *rei judicem* habere recufet, ipfum non in fua icilicet altoris, fed in alia civitate vel discefi habere impetrare valeat, reumque trahere ad eamdem . dummodo

 locus

"7^7" locus ad quem eum traxerit, ultra unam diaetam, ficui in alto cafii premittitur, minime fit remotus. In nullo quoque cafuum prxdiAorum, ja^ex extra civitatem vel dicecetim in quibus deputatus fuerit citet partes, nec de caufa fibi commifla cpgnofcar (nifi ad hoc expretius acceflerit partium earumdem atienfas) nec alibi quam Infra illas civitatem feu diecefim, perfonie dumtaxat fuperius defignatis, committat quomodoliber vices luas. Quicquid autem contra praemitia, vel aliquid eorum contigerit attentari, fieB 'ipfo jure irritum oc inane.

Secundo contra illos qui litteras-citatoria» vel excammunicatonais delegatorum fedia apoflolice deferunt, nec bullam presbyterii oftendere volunt. In aoiiqua * compilatione, in titulo de officio & poteflate judicis delegati.* Cum in jure penitus &c.

fnlicet Crtguumif

Praeterea quxflvifti, cum tibi ab aliquo fub hac forma mandatur, auAoritate qua fungor, ini uc talem denuncics excommunicationis fententic fubjacere; sc tibi fuper mandato apoflolico hxfitanti, ab aliquo non fit faAa fides; an mandatum hnjofmodi exequi tenearis. Super quo, hujufaiodi tibi damus refponfum; quod nifi mandato ledis aportolier certus extiteris, exequi non cogèris quod mandatur.

Tertio contra illos, qui jurjfdi&ionem ad forum ecclefix de jure vel confuetudine pen. linentem impediunt vel perturbant.

h litui» df iKtnwtitat. tccltf.

Quoniam, ut intelleximus quorumdam juflitiariorum, ballivorum, judicumve fxcularium & temporalium dominorum, in quibuldam partibus prxfumptuofa temeritas fic excrevit, uc in terris eorum feu diflriAibus litteras apoflolicas impetrantes, vel ad judices ordinarios ecclefiaflicos recurrentes fuper caufis, negotiis, feu quxflionibus, que de jure vel antiqua confuetudine ad fotum ecclefie pertinent, obtinere non poflint in eis per eofdem ordinarios judices vel apoftolicas litteras juflitie complementum quin potius iuper illis recurrere ad indicium feculare, vel a lite, caufa^x^ feu quxftione defiftere compellantur nos jnfliciam noftram & cedefix noftrx nolentes négligera, qui alios in fua judicia confovemus, (latuimus ne quis impetratores litterarum, vel alios ad forum ecclefix recurrentes fuper caufis, que ad idem forum de jure vel antiqua confuetudine pertinere Dofcuntur, per ie vel per alium, ad dsfiftendum, vel in foro ixculari de queftlonibua hujuimodi litigandum, per ipforum judicum ecclétiafticormn, vel impetrantium, vel litigantium feu volentium litigkre, & aut propinouorum ipforum feu rerum illotam aut ecclefiarum fuarum etiam captionem, modifve aliis quibu cumque, compellat, feu compelli faciat vel procuret: nec per ie aliolve impediat, quo minus coram judicibus ecclefiaflicis, delegatis feu ordinariis, querelantesde caufis, que, uc premiflum efl ad cognitionem pertinent eorumdem, poflint libere juftitiam obtinere: nec ad prxmiffa ia- ®'enda «··«»«»», auxilium vel favorem. Si quis vero contra prxfumpicric, excommunicationi fe ipio faAo noverit fubjacere.* aqua, nifi tarn judici cujus cognitio fuerit impedica vel jurifdidio ufurpata, quam parti que turbata in profecutione fuerit fui juris, de injuriis, damnis, expenfia, & intereffe, prius per eumdem fuerit integre fatisfadum, nullatenus abfolvatur.

christi

Qnarto contra illos, qui ut fufpe&i de herefi, vocati ut de fid« refpondeint, aut coram ordinariis fuis non comparent, fed fe excommunicari permittunt, & in excommunicatione hujufmodt flant per annum. In titulo de haereticis libro vi.

Cum contumacia, in caufa prefertim fidei, fufpicioni prxfumptionem adjicat vehementem, fi fufpedus de haereii vocatui a vobis ut de fide ref* pondeat, excommunicationis vinculo, pro' eo quod parere fubcerfugit, aut contumaciter, fe abfentat, per voa fuerit innodatua, quam per annum animo (ubflinuerit pertinaci, ex tunc velue hcrctkus condemnetur.

Quinto contra regulares & feculares admittentes publice excommunicato· & intcrdiftos ad eccleflaflica facramenta, & ad ecclefiaflicam icpulturam. In titulo de privilegiis libro vj.

Epifcoporum & aliorum praelatorum querclia frequentibus & querulofia damoribus excitati, prefenti decreto duximus flatuendum; ne aliqui ixculares aut regulares, quantumcumque exemptionis feu libertatis fedis apoftolice privilegiis communiti, cujufcumqueordinis, religionis, flatus, vel conditionis exiftant, fcienter celebrent vel faciant celebrari Divina in civitatibus, caflris, villis, nifi quatenus

eia

"T"eis a >urc conceditur, feu locis aliis interdiélis ab ordinariis five delegatis judicibus, aut a jure,* five excommunicatos publice, vel incerdi&os ad Divina officia fcu ecclefiaftica (aeramenta, five ad ecclefiafticam fepulturam admittant, Qui vero contra prrfumpferit, prscter alias pœnas a jure ftatutas, ingreifum ecclefiz (ibi noverit interdi&um ; donec dçjranfgreiïione hujuimodi, ad arbitrium ejus, cujus fententiam contemplent, iatiifccerit competenter.

Sexto. Conftitutio faâa in concilio Bituricenfi a domino Simone spoflolicar ledis legato. (n titulo de pcenis.

Cum juris, utilitas tot & tantis excogitata vigiliis, fufficienter nequeat profperari, fi proceifus miniflrorum juftiti» contingat iniquorum machinationibus impediri ; ut illorum audaciam quos amor Divinus a malo non revocat, falcem rigor ecclefiafticz coerceat difciplinz, facri provifione concilii duximus ftatuendum, quod fi quis, cujufcumque dignitatis aut conditionis exiftat, nuncios aut exccutores ecclefiadicorum judicum, aut «lias litteras eorumdem «a&ave judiciaria deferentes, hac occafione verberare, capere, detiqere, occultare, carceri mancipare, mutilare, aut quod gravius efl cenfendum, interficere, litteras vel a£la prrdi&a perfonis memoratis auferre, (eu ea rumpere, cancellare, aut altas deftruere quoquomodo, vel fic ablata Bcelare prxfumpferit, aut ut ifta fiant procuraverit, vel lacientibus confilium vel opem duxerit adhibendam, ex communicationis fententia, quam cx nunc proferimus, iubjaceat ipfo f?élo : a qua, nifi prius tam judici, cujus autfloritatem l dontempferit, quam pallo injuriam, & ceteris quorum intererit, prout exceflus poflulabit atrocitas, fatisfeceric competenter, nullatenus abfolvatur

Christi chrurri.

CONCILIUM MERTONENSE,

ANNO CHRISTI — ANNO CHRISTI

Editum ex MS. bibliotheca Cotton. Tomo VI. Anglicanæ collectionis.

Conftitutiones provinciales domini Roberti de Vvynchelfe, Cantuarienfis archiepifcopi, apud Merton editz.

I. *Dt decrrrtis, & luttrinttniu mimtlùtm.*

Quoniam, propter divertas confuetudines in petendo decimas, per diverias ecclefias, inter reSores ecclefiarum, & parochiani nos fuos, rixae, contentiones, & fcandala, & odia permaxima oriuntur : volumus, quod in cuoftis ecclefiis per archiepifeopatum noArum conftitutls, uniformis fit petitio decimarum, ft proventuum ecclcfiarum.

In primis, volumus, quod decimae de fruDâibus, feu de frugibus, non deduâis expends, integra, ft fine aliqua diminutione perfolvantur; ft de frudibus arborum, & feminibus omnibus, & herbis hortorum : nifi parochiani pro talibus decimis competentem fecerint redemptionem. Volumus etiam, quod decime de fenis, ubicumque crefcant, five in magnis pratis, five in parvis, five........... aliter in communibus viis exigantur.

De nutrimentis animalium, fcilicet de agnis, (latuimus, quod pro fex agnis, ft infra, *itÉ* oboli dentur pro decima.* fi feptem fiht agni in numero, feptimus agnus detur redori pro decima,* ita uunen, quod reftorg ecclcfic, qui feptimum agnum recipit, tres obolo· in redemptionem folvat parochiano, a quo decimam illam receperit, Qii oftavum recipit, det denarium ; qui vero nonum, det oboluua, vel expeftet redor ufque ad alium annum, donec plenarie poflGt alium recipefv, fi maluerit: ft qui ita cxpcftabit» Cfecundum meliorem, vel tertium ad minus, de agnis fecundi anni temper exiget, & hoc pro expeditione primi anni. Er fimilitcr, qui feptimum fic dedit ad decimam, non det pejorem, fed meliorem. Et ita intelligendum eft de decima lanat. Si oves alibi in hieme, alibi in cftate nutrite fuerint, decima efl dividenda. Similiter, fi quis in medio tempore emerit, vel vendiderit oves, & certum fit a qua parochia oves illae venerunt : dividenda eft decima, ficut de re, qua fequitur duo domicilia. Si autem incertum fuerit, habeat illa ecclefia, infra cujus limites, tempore tonfionis, oves inveniuntur.

De iade autem volumus, quod decima Dfolvatur, dum durat: videlicet de cafeo tempore fuo, & de lade in autumno, ft hieme: nifi parochiani competentem pro talibus decimis voluerint facere redemptionem, & hoc ad commodum ecclefia. Dc proventibus autem molendinorum, volumus quod decimae exigantur ft folvantur.* * ad valorem proventuum plenam faciant redemptionem. De pa Auris autem, ft pafcurs, tam communibus, quam non communibus, (latuimus, quod decimas fideliter perfolvantur : ft hoc per numerum animalium ft dierum, fi expedit ecckriiae. De ptfcationibus etiam, ft apibus, fiem ft de omnibus aliis bonis jude quafitis, qua renovantur per annum, ftatuitnus, quod decime folvantur debito modo,

Statuiimu edam, quod decimet folvantur da artifiefcaa, paadoxatricfais, ft de hero negotiationis per mercatores, ft quotcumque allot : ft fimiliter de carpentariis, fabrie, mercatoribus, fotoribus, five fim pclliparil, ft otnnitais fiipendlariis ft operariis.- videlicet

nie

--------dent decimas d< Aspendii*, nifi ipfi (lipendiariiA certum velint dare ad opus, vel, ad femen ecclefir; & hoc, fi hujufmodi placuerit reftori. In penfione autem principalis legati, alias mortuarii,'volumus, quod confoetudo provincir cum poiTeflione ecclefir obfervetur: ici quod reftor ecclefir jn petitionc»fua, five vicarius, vel canpellanus, Dominum habeat pre oculis. Sed quoniam multi inveniuntur fpontç decimas dare nolcmes; (latuimus, quod parochiani moneantur primo, fecundo, ft tertio, ut decimas Deo ft ecclefir fideliter folvant; & fi fe non emendaverint, .primo ab ecclefia fufpeqdaniur, Icilicet ab ingrefTu ecclefir; & fic demum, ad foiutionem decimarum, per cenfuram eccle- fiailicam, fi necefle fuerit, compellantur, Si tamen fufpenfioois relaxationem vel abfoiutionem petierint, ad ordinarium loci mit, tantur abiolvcndi, vek, debito modo puniendi. Reiteres vero dedefiamm, feu vicarii, vel cappellani, qui prrdiftas decimas annuas difto modo, propter formidinem hominum, ieu favorem, Dei timore poflpofico, officium |uum non fecerint, decimas, ut pratdiftum eft, non petendo: pceoa finpenfionts innodentur, donec dimidiam marcam argenti aV, chidiacono loci perfolverint.

I I. *Dt detimij, Ô* nutrintentif mmtlixft.*

Quoniam, ut audivimus, fuper decimis ft nutrimentis animalium, inter ecclefiarum reftores, propter amotiones pecorum ad diverfas parochiarum parturas, diverfis anni temporibus, contentiones multimodae oriuntur: nos viam pacis przparare volentes, ftatuendo diffinimus, ft diffiniendo (latuimus, quod ad ecclcfias, in quarum parochia oves, a tempore tonfionis, ufque ad fertum S. Martini, continue pafcuntur & cubant, decima lanz, & calci, Ac laftis, ejufdetn temporibus, licet poftmodum amoti fuerint a parochia illa, ft alibi tondeantur, integre perlolvatur. Et, ne fraus fiat in caiu prxmirto: praecipimus, quod antequam oves amoveantur a paliuris, vel etiam drtlrahantur, ecclefiarum reftoribus fufcienter de folvenda decima caveatur, Quod fi, infra przdiftum, ad diverfarum parochi*, rum palcua & parturas transferantur: quzlibet ecclefia, pro rata temporis portione, decimam percipiet earumdem minori xxx. dierum fpatio, in rata temporis portione, rofc nime computando. Si vero, per totum tempus prrdiftum cubant in una parochia, continue depafcantur in alia.* reftor, in cujus parochia cubant, licet ibidem cafeus fiat, decimam caiei vel laftis dumtaxat percipiet, cum aliam non modicam meliorationem (entier, ft percipiet utilitatem. Quod fi poft felium S. Martini ducantur ad pafcua aliena, ft ufque ad tonfionem, in una vel in diverts parochiis, five in propriis paicuis dominorum fiiorum, live alterius cujufcumque pateantur habitatione; ad numerum ovium pafcua «(limentur, ut fecundum «(limationem pafcuorum, ab eorum dominis exigatur decima caiei ft laftis.

De vaccis & capris decima proveniens, ubi cubant & pafcuntur, ibidem folvaiur; alloquio, fi cubant in una parochia, & pateantur in alia, decima inter restores dividatur Omnino. Agni vero, vituli, & pulli, & alii fœtus décimales^ habita ratione ad diverfa, ubi gignuntur, oriuntur, & nutriuntur, ft «d moram quam traxerint in eifdem, particulariter decimentur. Item praecipimus, quod 6 quis, port fertum S. Martini, oves occiderit., vel fi ove» quovis cafu moriantur fortuito, decimam inde legitimam parochial! écclèfi* folvere non portponat. Et fi oves extranee in alicujus parochia tondeantur, decitha lanae ibidem tradetur reftori ecclefir, pro fe fideliter confervanda; niti fiifficiemer doceri pofi fit, quod pro decima fit alibi fatisfaftum, ut foiutionem ibidem faciendam modo legitimo valeat impedire,

111. *Mortmrin.*

Quia inter reiteres ecclefiarum & parochianos luos, lites cupimus extinguere, quse frequenter oriuntur.* (latuimus, quod decedens tria ad minus habeas, vel plura, cu> jufcumque generis in bonis fuis animalia, Optimo, cui de fure fuerit debitum, refervato, ecclefi« fox, a qua recipit ferramenta dum viveret, fine dolo, ft fraude, ft contradiftione qualibet, pro decimarum, tam temporalium, quam perfonalium, necnon oblationis, fubtraftionis compenfatione, ad deliberationem anime fur, melius poft optimum ecclefie rcfervatur,

I V. *dtbrnt perocbitni iwtnirt, tj rtfior.*

Ut fetant parochiani defeftus ecclefiarum iplos contingentes, prcfentiuin tenore, innotefeimus univerfis parochiani», per totam nortram Cantqarienfem provinciam conftitutis, compelli, res & ornamenta omnia infraferipta invenire,* teilicet miflale, calicem, vertimentum principale, catulam, albam, amictum, rtolam, manipulum, zonam, cum duabus tuellis benediftis, & omnibus luis appendiciis. Item crucem proceflionalcm, ft pliam crucem pro mortuis, thuribuium cum navi ft thure, lucernam cum tintinnabulo, velum quadragefimale, vexilla, campanas manuales pro mortuis, feretrum, vas ad aquam benediftam, tabulas pacis, candelabrum ad cereum Pafchalem, campanile cum campants ft chordis, fontem cum ferqris, reparationem nav>s ecclefir interius ft exterius, 'tam de jure, quam de confuetudine, tam in imaginibus, & praecipue in imagine principali in cancello, quam in altaribus ft feneilris *vitreis, Item* claufuram ccrmeterii, tam de jure, quam dc confuetudine. Volumus etiam in porteront ad eofdem parochianos prrdifta fingula pertinere, Item, compellendi funt parochiani ad inveniendum ifta fubteripta: videlicet legendam, antiphonare*, graduate, pfalterium, troparium, ordinale, manuale, çappam pro choro, cum omnibus fuis appendiciis, frontale ad magnum altare, tria fuperpellicia, unum rochetum, pyxidem pro corpore Chrifti honeftam, reparationem librorum ft veftimentorum, quandocumque contigerit. eadem reparatione indigere. Cetera autem, tam in reparatione cancelli interius ft exterius, quam hic non exprelfis, juxta con(litutiones ft ordinationes approbatas, reftoribus, vel vidariis incumbit reparare. Paar» tllwn ceu^SitrfoKIM i» *tntlieri fvrnta ftntriitr i» cvnflitKiioHt ^tfyncbth.*

CON-

TITU TIO DOMINI

cuxtier π··.

Robert! de Wyuchelfe fle W. Archiepifc. C.mtuar. Quid parochiam invenire debent, & quid redores.

t Ex eadem Anglicana coltedfione.

UT parochiani eeelefiarum Cingulorum archidiaconatuum Cantuaricnfis .prorincic funde cetero certiores de defedibus tofos contingentibus, ac inter redores fle iplos ambiguitai pro temporibus fucceffivij... : vohtmus de cetero flt prateipimus, quod parochiam teneantur invenire omnia inferius annotata r B videlicet legendam, antiphonare, graduate., pfallerinm, tioparium, ordinale, miffale, manuale, calicem, veftimentum principale, cum cafula, daltnatica, tunica, & cum cappa de choro, cum omnibus fuis appendiciis; frontale ad magnum altare, currt tribus tuellis, tria fuperpellicia, unum rochetum, crucem proccllionalem, crucem pro mortuis, thuribulum, lucernam, tintinnabulum ad defe* rendum coram corpore Chrifti in vifitatione infirmorum, pyxidem pro corporeChrilli, honeftum velum Quadragefimale, vexilla pro Rogationibus, Campanas cum chordis, feretrum pro defundis, vas pro aqua benedifta, ofculatorium, candelabrum pro cereo Pafcha-C li, fontem cura ferura, imagines in ecclefia, imaginem principalem in cancello, claufuratn cœraeterii, reparationem navis ecclefiæ interius flt exterius tam in imaginibus quam in teneftris; reparationem librorum flt veftimentorum, quandocumque contigerit eadem reparationibus indigere. Cetera autem omnia, tam in reparatione cancelli, quam in aliis, hic, fecundum diverfas ordinationes fle conluetudines approbatas, a locorum redoribus Ac vicariis debent in omnibus reparari, fumptibus eorum.

DE ORNAMENTIS ECCLESIÆ,

Quæ periinent triloribus, & qua parochianis, in provincia Cantuarienfi.

Ex eadem Anglicane collcdione.

DEcretum venerabilis magiftri Robetti dc Wynchetfe, *mileiaüone djvina* Cantuarienfis archiepticopi, iuam provinciam vifitando, fuper variis defedibus inter redores, Vicarios, & eorum parochianos tcpius, de drverfts rebus ad eccleftam pertinentibus, & eorum ornamentis, fic datum efi, ut patet inferius, ad do&rinam prsefentium, flt memoriam futurorum,

Cum plerumque altercatio fuerit inter redores ecclefiarum, in provincia Cantuarienfi conflitutos, fic eorum parochianos, taper variis ornamentis, rcbufque ecchfiafticis, quae, quanta, flt quomodo ad redores pertineant inCrafchpta, que autem ad eorum parochianos, qjrår femnmtur teneas pro do&rina. Ut autem parochiam in lingulis fubfequentibus certiores fiant, intelligent ftnguli, fle obiervent univerfi, quod calix, minate, principale vdUmenuim ecctefiaa; videlicet catala, alba, amida, llola, manipulum, cum duabus towellis altaris, crux procefiionalis, fle altā A crux minor pro mortuis. thuribuium, lucerna, cum tintinnabulis; velum quadragefimale, vexilhim, flampan® manuales, feretrum pro mortuis, vas ad aquam benedidam, ofciila re, candelabrum ad cereum Pafchale, magnx *campante, campanile,* flt chord® ad eafdem, fons facer cum ferura fle appåratu ad eumdem, reparatio çcclefic inteiius fit extenus tam altaris quam in imaginibus, fcncflris vitreis; pyxis ad- holliam confervendam. chnfmatorium, claulura cœmeterii circumquaque: ad parochianos pertinent tapradiifia. Cetera omnia autem, ram in repararionibus cancelli interius fle exterius, quam m libris & ceteris ornamentis eiufdem, fccundum diverfas ordinationes & conilitutiones approbatas, habeant a locorum rcdoiibus lcn vicariis reparati.

•A

ALIA CONSTITUTIO

Rob. de Winchelie, aichiepiic. Cantitat, pro bono regimine curia: ime Cmuarirnfis: (cilicet tuper duobus (latutis, qu® inter fe contraria videbantur.

Ex eadem Anglicana collectione.

RObertus peimiffione Divina Cantuarienils archiepiicopits, totius Anglitr primas, diledis filiis, officiali emtx Cantuarienfis flt decano ecclefi® beare Mane de Arcubus London, ejuldem officialis coimnitTario generali, falutem, gratiam, & benedictionem. Vcftra nos olim duxit difcreiio conlulendos, an ftatutum quod in eadetn curia invenimur edidifte, quo cavetur, ut fi quando ludificationem direite contrariam intentioni, vel replicationem direfte contrariam exceptioni, aut duplicationem replicationi, feu deinceps, proponi contigerit, ftatim hoc fiat, quoad jullificattonem*.... & port .exceptiones vel replicationes, fle deinceps, quarum probationes de jure concurrere debent, propofitas, aut falteto infra triduum, .a tempore propofitionis fle admitlionis canonic® eatutndem, ut fic probationes concurrere valeant, fuper eis in caufisflt negotiis extraeamdem curiam inchoatis, in quibus ufque qdlitis conteftationcm fle ulterius cft proocilum, fibi locum valeat vendicare, conlultationi veftrx, prout alias fecimus, refpondemus: quod cum propter cuifum probationum hine fle inde, ut fic dilationum materia amputetur, ftatutum ediderimus lupradidum, & in litibus ac negotiis extra eamdem curiam inchoatis, quibus ufque ad litis conteftationem fle ultra, citra tamen publicationem telliura efl proceffitm, li in ipfis idem ftatutum minim ferveretur, poftent easdem lites & negotia contra noftram intentionem nimium protelari, propter fimilitudinem fic identitatem expreftam, pnelibatum ftatutum noftrum de uoiverits litibus flt negotiis, 4d eamdem curiam devolutis, in quibus circa*publicationem teftitttn in principali negotio eft proceflum, poft refumptionem negotii principalis iotelligendum tare fle fervaodum, cum idem judicium de fimilibm fit habendum, auctoritate metropolittca declaramus, refponfiooes noftras ad quafeumque confultationes fuper antea vobis fadas totaliter revocantes: mandantes, deciarationem fle interpretationem eamdem, flr quicquid fecundum eam ell io eadem curia in

In qiubujhbet negotiis h«denus attentatum, ,flo ,€oore *cl a,lo >d perpetuam ret memoriam inter ftatuta ejuidem eurie regiftrari. A Dat* apud Wrotam Xfi. Kalendas Julii, anno Domini MOX. & conlccrationis noftrr decimoquinto.

anno Christi

BENEDICTUS PAPA XI.

Stàit ab mw 1303. ri 1304.

CLEMENS PAPA V.

Sedit ai mw 1305. *ufpe ad* 1314.

AD MERTONENSE IN ANGLIA CONCILIUM,

Λ <po *confittutiones provinciales E>. Robert! de Wicbeifep Cantuarie (fit ercbiepi/copi edite fient,*

Anno 130j. habitum

ANNO CHRISTI

additamenta.

An. E<Sup.Mlr,, 610m.nl r-

» CPelmannus lc ex illo Labbeus concilium B O hoc in Mertonenfi prioratu comitatus Snrriæ habitum ad annum J300. produxit: Integrius eft apud Wilkins ad annum „ 1305. quo rcipla fynodus convenit; ex eo „ additiones hic cx me, ut haberent, crudi. „ ti expedabant.

Habeant igitur §. *in primis &c.* ad illa verba *five in magnis five m parvis* additur *five in cbiminis* (alias in communibus viis) *exigantur, & prout decet & expedit ecclçfia perfolvant. §. Statuimus quod decime tfc.*, poti illa verba *loci perfolverit,* additur. De illa materia tangitur. *Extra de officio ord. c. cum ab eccltfiarum*; & quod hic dicitur, dicit canon. XVI1. q. VII. *Omnes.* Et hoc verum eft, quod prrlati inferiores audoritate propria poliunt excommunicare, nifi coniuetudo fit in contrarium, vel nifi inhibeatur per luperiorem, & hoc manifefte, ut c. XV|. q. VIII. *Omnes.* Hoc melius notatur per Jo. II. ŋ. I. *Nemo epifeopus.*, Et *Extra, de celebratione mi/farum* c. 1 veri *exercere pertineat &c.* per W. in Clement. Et quia tangitur lupra de decimis perfonaltbus dic fecundum Hoft. quod dccimz perlonales non debent integre folvi. Hoc tenet Hoft. *de tranfail. c. Statuimut vero ccclefiaflicum de decimi‹*: c. 1« *tith/mbet* per eumdem XVI. q. VII. c. *Item quicumque; veri. pridie per arcbidiacoitum,* ibi & dicas, aliis omiths. Contrarium tenet Inner. de parochiis c. I. in fine, *Pel erit* luper rubrica *de decimis.* Dicit tamen Jo. Inno. de reg. jur. c. *qui prior,* in quarta parte quzftionis verf. *Innocent.* quod ratio Innocent. eft media.

In $. *Quoniam &c.* poft illud *cafei & letfit* additum eft; *fi vero poft totum illud tempui cubant ut una parochia & pafcuntur i» elf*, continue inter ecclefias decima dividatur.*

I)e vaccis & capris decima proveniens; ubi cubant fit pafcuntur, ibidem tolvatur; «lioquin, fi cubant in una parochia, & pafcuntur in alia, decima inter redores dividatur omnino. Et habita ratione ad domellica nutrimenta, duximus ftatuendum, ut «gn>, vituli, & alii fetus decimates, ubi edunt & nutriuntur, decimentur. Agni vero, vituli, & pulli equini, fit alii fœtus décimales, habita ratione ad diverfa, ubi edunt & nutriuntur, & ad moram, quam traxerint in eifdem, particulariter decimentur.

Item precipimus, quod fi poft felium S. Martini oves occiderint, vel fi oves quovis cafii fortuito moriantur, decimam inde legitimam parochiali ecclefir folvere non poftponant. Quod fi oves extranee in alicujus parochia tondeantur, decima lanx ibidem tradetnr redori ecdefix, pro fe fideliter confervanda, nifi fuflicienier docere poflit pro decima fada alibi folutionem ibidem faciendam, modo legitimo valeat impedire. Quid vero pro decima dari debeat, ubi lac propter parvitatem vaccarum vel ovium ad cafeum faciendum non fufficit, & pro agnis & pullis equinis., velleribus, aucis, aut aliis hujufmodi, de quibus propter modicitatem eorum decima certa dari non poteft, confuetudini locorum duximus relinquendum.

Ad hoc, quia audivimus, quod quidam luftitix contemptores decimas vicariorum fuorum, quidam in proprias, in quorum poflefftone haÆenus non fuerunt, manu laicali & armata invadere non formidant, nos, ut periculis prsdiàis obviemus futuris temporibus, au&oritate Dei Patris omnipotentis, & approbatione fynodi facrofanâac excommunicamus omnes illos, qui de cetero talia perpetrare pnrtumplerint, ac eorum fautores.

Statuimus etiam, quod prediales decime ibi folvantur, ubi iunt; pertonaies vero, ubi facramenta recipientur; decim* pecudum folvantur, ubi pafcuntur & aluntur: ad lites & contentiones inter redores eccleharum quietandis firmiter ftatueodo praecipimus, quod, quando oves diverfis temporibus anni in diverfis locis demoramur, ut eft de ovibus, quae poft ftrtum S. Michaelis, & ante feflum S. Martini ab una parochia ad aliam tranfmittuntur, & in quinden. vel menf. poft pafcha revertuntur, decima agnorum dividatur inter ecclefias parochiales, etiam lana pro

ANNO CHRIST!

pro rata temporis utrique ccdefie perfohra* tur. Si vero port feftum S. Martini *traCmittantur*, & in pnediâo rempote via. quindena, vel mente poft pafcha revertantur, medietas decime agnorum cum tota decima la nae, ad ecclefiam, de cujus parochia exittunt oves, revertatur, quam conttitutionem fub perna excommunicationis in nottra provincia ptneipimus obfervari.

*Alia conflitnti*o *domini Robert) de Vinebelfey, Cantmrienfit artbiepifcopi, de juramento & obedientia frcerdotum, refloribtit Cf vicaril), in eorum ecclcfiit celebrantium, faciendi); fréta & edita in eodem concilio Mertone^fi, Anno Domini MCCCl·'.*

Item (latulmus & ordinamus quod presbyteri flipendiaril, necnon fle alii facerdotes, propriis fumptibus, vel per amicos (a) luftentati, divina celebrantes in archiepifcopatu nottra Cantuarienfi non recipiant oblationes, portiones, obventiones, denarios pro requifitis, tricennalia, vel aliquam certam quotam (4) oblationum pro corporibus mortuorum prsfentibus, vel alias, fine licentia a reâoribus, vel vicariis ecclefiarum, in quibus celebraverint, petita At obtenta ullo modo, nec Cc recepta afportent in prsjudtcittm rectorum, vel vicariorum prrdiÂorum, vel eorum vices gerentium, ne majoris excommunicationis fententiam, in hac parte latam, & <c) irregularitatem incurrant, mifcendo fe, ut prius, in divinis.

ω cod.

ω Dwft <Vr<4ii/<r<*

Item ftatuimus & volumus, quod prtedifti presbyteri dio dominica, vel feflivali poft admiffionem fuam, ad celebrandum in aliqua ecclefia, vel cappella coram reâoribus, vel vicariis, feu eorum vices gerentibus; alio quin coram ipfis reâoribus, vel eorum cap. pellanis parochialibus *intra miffarum* folem. nia jurent, faftis & apertis coram ipfis facrofanAis evangeliis, quod ecclefiis parochialibus, vel eorum cappellis, in quibus divina celebrant, eorumque reâoribus, feu vicariis, vel ipforum loca tenentibus, nullum omnino inferent pnejudicium circa oblationes, portiones, obventiones, denarios pro requifitis tricennalia, vel alia jura, quocunque nomine cenfeantur: Îmmo, quatenus in eisett, eosdem obfervabunt indemnes in praemittis, & fmgulis premiflbrum.

Jurabunt etiam fpecialiter diâi facerdotes, quod odia, fcandala, rixas, aut contentiones inter re&ores Ac vicarios aut eorum parochiales presbyteros & parochianos nullo modo fufeitabunt, neque fuftineant, aut aliquo modo foveant; fed, quatenus in eis eft, concordiam nutriant, At fervent inter eosdem, Et quod in diâo archiepifcopatu noftro non celebrent divina,* fed eis hoc exprette interdicatur, donec premifla prrftiterint juramenta; (d) Ac II celebrent fic in loco interdi&°· 'rr<g',l*ritatem incurrant, pratter alias pcenas, quas canones inducunt contrarium facientibus; Ac (I fuerint convidi coram archidiacono loci, vel official! fuo, fe infitmattie pnediâum juramentum; vel *6 fuerint iuper hoc* defamati, Ac fe purgare nequeant, amoveantur omnino, Ac tanquam perjuris interdicatur eis divina celebratio in diâo archidiaconatu, (e) donec fuerit iuper hoc cum e« canonice difpeniatum.

(dIGaLal.

<>/« «M*

,- . ZnHerlfyf' oefre.

Item, quod non audiant confefliones parochianonim eccleflarum, vel cappellarum, in quibus divina celebraverint, nili in calu a Jure permitto, nec oblationes hujulmodi ecclehc ubi appropriabunt; quod fi contrarium fecerint, crimen facrilegii incurrant, nifi de licentia reôoris, feu vicarii, aut aliorum praefidentium, petita primitus & obtenta.

I.—— ANno <-HK^π ""■

Item jurent przdidi presbyteri, quod debeant interelTe cancello matutinis, velperis, & aliis divinis officiis, horis debitis, induti fuperpclliciis, dc quibus propriis expenfis libi providebunt; non enim Rabunt aut fedebunt in navi ecdelir, vel in cœmeterio, nec in campis erum, (/) prrfertim horis prardiAis. Et licet tueVint iuper his per redores, vicarios, aut alios prxlidentes commoniti, non reddant fe elatos, nec ob.hoc erigant cervices contra praeliJentes pratdidos; nec propterea excitabunt aliquos, qui foveant vel protegant eosdem.

(P Cod..l.

Item ad intereflendum prxdiâis horis & magnis mittis, debet e>s injungi in virtute obedtentift, Ac fub debito jurJmenti prxiltti (g) canentes, legentes, & pfalmodizantes, prout eis Deus fcientiam dedent. Didi vero presbyteri diebus dominicis & feftivis; vel fi corpus alicujus defunAi afluent, fuas miffas poll offertorium (I) majoris miffie dl* ftum feu decantatum, incipiant At compleant & non prius, nifi de licentia reûoris vel vicarit petita fpecialiter & obtenta.

(z)Cod. *j.

(i) C.xJ, al. *leti^m* majr.

Item, fl oporteat tres vel duas mittas die aliquo in ecclefi* parochiali celebrari; unam viz. de dic, aliam de Trinitate pro benedilitione nubentium, & tertiam pro dcfunâis; volumus & /latuimus, quod presbyteri ibidem celebrantes, juxta attignationem reâons feu vicarii, aut eorum parochialis presbyteri, unam vel duas ex mittis eisdem celebrent die illa, Une contradidionc Quacumque.

Item presbyteri non detrahant reâoribus, vel vicariis ccciefiaram, *cl cappellarum, ubi celebraverint; fed humiliter fc habeant erga eosdem, & faciant cls debitam reverentiam.

Item non exercebunt tabernas, nec fpeâacula, nec cellas moeretricum, nec ludos noxios, vel prohibitos.

Item volumus & ftatuimus, quod redores vel vicarii, feu eorum loca tenentes, a prefbyteris pratdidis hujufmodi recipiant juramentum; & quod habeant copiam in fuis ccclefiis parochialibus de pnemtttis.

FORMA JURAMENT! EXTRACTA E PROMISSIS.

Tu jurabis, quod tu eris obediens nobis, & noftro locum tenenti, feu deputato in ecclefia nottra parochial!, in licitis & canoni* mandatis, ficut te Deus adjuvet, & h«c fanda D'el evangelia; vis ouanδiu in ipfa ecclefia noilra celebraveris. Kefpoodeat *Ero.*

Item, quod ecclefue notire prcdiâr, feu nobis, aut noftro ibidem locum tenenti, nullum omnino inferes praejudicium, vel gravamen circa portiones, oblationes, obventiohes, deftarios perquifttos, tricennalia, vel blia jura ecclefialbca, quocumque nomine cenfeanlur; Inuno, quatenus necette cil, nos, & locum tenentem nottrum ibidem, fervabis indemnes in prxmittis, & ûngulis premiffotum.

Ju-

(ST Jurabis atiam fpacialiter, quod odia. fcan-dala, rixas, fit contentiones inter nos, aut tenentem nofirum hujuftnodi, fit pa. rochianos nofiros nullo modo fulcitabts, nec fiifiincbts, aut aliquo modo fovebis; fed, quatenus in te eft, concordiam inter nos & parochiam» nofiros nutries & fervahis.

Item jurabis, quod non audies confeffiopes parochianorum noftrorum, nifi in cafu a jure permiffo, nec oblationes dide ecclefie nofirz tibi appropriabis fine licentia noftra, vel prxfidentis noftri ibidem petita prtmitus & obtenta.

Item jurabis, quod cancello matutinis, vefperis, &. aliis divinis officiis horis debitis praifens eris, indutus fuperpellicio, de quo tibi expenfis propriis providebis. Non cuim liabis vel fedebis in navi ecdeliz, vel coemeterio, nec eris in campis pizlertiin horis prxdidis. Et licet fueris fuper bis per nos vel przfidentem noflium commonitus, non reddes te elatum, nec ob hoc eriges cervicem contra nos, vel przfidentem noftrum quemcumque; nec propter ea excitabis aliquos, qui te foveant, vel contra nos protegant in przmifils.

Item quod non detrahes nobis, neque noftro praefidenti cuicumque, fed erga nos, & przfidentem noftrum quemcumque, ibidem, 3uamdiu in ipfa ecclefia celebraveris, tam in iftis, quam in faflis humiliter te habebis, Adl reverentiam debitam adhibebis.

Rafpondeat* *Admitto*, >re, *if promitto* tMptaiirvar, *fient* or *Dens adjavet, if bae fufh Dei rnnfiit infrafcrima*.

Quibus peraâis, dicatur lacerdoti.· In virtute obedientiz nobis fad*, & tub debito juramenti per te prcfliti, tibi injungimus, te* que monemus, quatenus interfis horis przdiâis > & magnis miflis, canens, legens, it pfalmonizans, prout fcicntiam dederit ubi Deus, nifi infi miratis, vel alia caufa legitima id impediat implendum. Etiam tibi, ficut fupra, injungimus, quod diebus dominicis, vel feftivis aut fi corpus alicujus defundi affuerit, poft offertorium, & preces majoris miflz didas vel decantatas, miflam tuam incipias & compleas, & non prius, nifi de licentia noflra, vel noftri ibidem pntfidentis, petita fpecialiter & obtenta.

Item, quod fi oporteat duas vel tres miffas die aliquo in di&a noflra ecclefia celebrari; unam, viz. de die, aliam de Trinitate pro benedidione nubentium, & tertiam pro defundis; tu, juxta affiguationem noftiam, aut noftn przfidentis ibidem, unam vel duas ex cifdctn miflis celebres illo die fine contra. Jidione quacumque: & hoc tibi injungimus, ficut prius, ac etiam fnb poena canonum fle conflitutionis in hac parte latarum, promulgatarum, & debite publicatarum.

ANNO CHRISTI ·S·».

ANNO CHRISTI

SYNODUS COLONIENSIS

A Wichboldo archiepifcopo celebrata, circa ann. Dom. MCCC.

anno CHRISTI decitet

Kx colleQlone rtitxtorum, five Dwretotura proelnclIUulel Ac. Ecrkfic Cu« Lomelitu, ·dita anno III, H-

TITULI CAPITULORUM.

t. *D* ataie if qaalitate proficiendorum ecclefitsQ parocbialibni.*
I. *De wsiisifii paflorum non refidentinm if iw» ordinatornm tradendii per decanoi.*
J, *Do apoftjtti, difcnrforibns, if vagis deficit.*
4. *De illit qtti plora beneflesa acceptant, if babent in emo eadcmqne ecclefia.*
5. *De teflamentis clericoram.*
6. *De teflamentis lauornm, & qnorum Meant admoneri per facerdotes.*
7. *De legetis fabrica ecclefia Colonienfis, if de poena celantium legato.*
8. *Qwd qnilibet poteft in leDo infirmitatis condere tefiameninm, if legare proprietatem, retento nfnfrn&n, non obfiante qieocitmqne £ flatato.*
9. *Pana contra emtraritm flatneniet.*
10. *De inventario faciendo per manpfiddes, if fnando Kceat apprehendere bona, inventario non confefto.*
11. *De bonis clericornm decedentium. if de bnJnfmodi bonis fe intromittentibus.*
S3- *Λ manifefiis êfnrariit.*
13. *Ne quaflui fiat in ecclefia, vel via poblica per conctonaSores qaafinarios.*
14. *M aiiqtui detineat legata fabrica majoris eeclqfia Cohetienfis.*
15. *Vt mmfanfqm promoveat fabricam majoris ecclefia Colmienfij.*
16. *De laids previforibets firnflnraritm ecclofiafltcarnm.*
17. *Ne cempanarii fint illitterati.*
18. *Contra falfarios monetaretm, tf oorttm receptoret.*
19. *Ne aliquis exe^Kotttr mandata tndebfte, fee de refertptis.*
20. *Contra fnfpendntes tedas vel litteras commatarlat ad portas fott fores.*
11. *Contra detentores tenetnfut.*
22. *Pκilκχ horam flatutornm copia neeeffarta habenda.*

STATUTA DOM. WICHBOLDI

ARCHISPJSCOPI CoLQNIENS».

Vichboldus Dei gratia fanâae Colonienfis ecclefiz archiepifcopus, facri imperii per Italiam archicancellarius univerfis pnelatis, capitulis, conventibus, collegiis, cccteftarum re&oribus, totique univerfitati cleri dr populi fuz civitatis & diocefis, falutem, de infra feriptorum memoriam perpetuam obferrandam.

I. *De atate if qualitate pr^ficiendornm tcelafiis porochialibeu.*

Licet facris canonibus fit iofliratum, ne acquis ad regimen parochialis ecclefiat affumatur, nifi qui jam nv. anuum «tatis attigerit, fit (cientia & moribus commendatus extftat; plures tamen hujus (alubris flatuti invenimus irangreffores. Volentes igitur periculis animatum profpiccrc, inhibemus univerfis archidia-

" " diaconis, ac ahis qui de eonfnetudine invefii-A re habere dinofcuouir, ne deinceps aliquem puerum tel aliquem alium, qui vieefimum quintum «tatis annum non attigerit, fibi arafentatum, de bqjufmodi parochialibus ecnefiis in* veftiant vel admittant. Contrarium facientes, non fohun ab ingreflii ecclefus fufpendimus in his feriptis, verum etiam ipfittn invcftiiuram decernimus non tenere.

câiiisT, orcW' 's··.

11. Dr ptjhnn aae r^Untuan tf µ λ ardiMromw, trtdndii ptr dtCMtl.

Item cum fecundum jus quilibet, qui ad curam animarum regendarum aflumitur, ut gre-B gis fibi crediti diligentius gerere curam poifit in parochiali ecciefia, cujus reftor extiterit, relidere perionaliter, dc ad eam promoveri teneatur; alioqui, etiam nulla monitione prsmifla, tpfa ecciefia fit privatus: vobis decanis Chriftianitatum committimus dc mandamus, quatenus nomina illorum qui in vefiris decanatibus bujuimodi ecdefias, utpote minores annis, occupant, dc nomina pallorum non refidcntium perionaliter, in his feriptis nobis intra menfem port prurientem diem tradatis, ut hujumodi ncgligentixm de defeâum de prslatorum noftrorum confilio reformemus. Alioqui in vos extunc fententiam excommunicationis ferimus in his feriptis, dt id rnfum in qualibetC fynodo volumus obfervari in forma fupradiâa.

III. Dt eptfytif, iifcitrferihif, if wgif citritu.

Quia vero, ut intelleximus, aliqui clerici, utpote apoftata, difeurfores, dt vagi de aliis provinciis dt ditrcefibus ad dicecefim noflram Colonienfem venientes, tegimen animarum dc offidationem ecrlefiarum fibi aflùmunt, qui ab aliis dicecefibu» tanquam irregulares dc indigni, pro eorum culpis dc excefubus funt remoti: fiatuimus, ut nullus deinceps presbyter alienus ad regimen dc ad curam animarum, loco .eoad-furoris vel vicarii aut fbcil, per paftores eccle-D fiarum, vel cappdlarum, aut altarium redores affiimatur abfque litteris teftimonialibus proprii eptfeopi, promentis talem rite fecundum dares ecdefie ordinatum efle, dt exeeutionetn fui officii habere.* ita quod per decanos Chriftianiratum, in quorum decanatibus aflumi defiderant, examinati tunc demum admittantur tales, cum in his inventi fuerint idonei, ut diâum eft. Pafiorts vero & cappellani, ac ak tarium redores noftns dxrcefis, oui his fpretis, aliquem dericutn ignotum, dicentem fe Îrtsbyterutn, affiunpferint, excommunicationis mtentiam, nifi btra fex dies a fe talem amoverint, it extunc hoc ipfo fafto noverint incuriurot, dt alias pro modo culpa, canonice puniendos.

IV. Dt iUu fut ps«w kntficit etttftmt & it-

Cum item fan&U&mus pater dominus Bontfacina oâavus fiamoau pontifex, inter cetera ftatuerit, ne «liqufe deinceps, nifi unicum per. fooatum, dignitatem, prspoiituram, adminiftrationem, vel officia perpetua, quocumque nomine cenitarer, cum pnebenda infimul, abfipe difpenfiitiooe ledis apoftobe* in eadem

ecdefia obtinere, vel jam obtenta tenere va leat: if. fi * quocumque ftcus prefumptum fuerit, illud krium fit omniao: nos quia nonnulli in obfervatiooe hufuftnodi fiatati fe exhibent negligences, in ipfurum negligeniiam fupplere cupientes, mandamus vobts untverfis, ad quos talium ordinatio ftu collatio ipefiare dinofcitur, ne deinceps talia fâciant de attentent, fed ca perfbnis intra tempus iqgitimum habilibus conferant· Alioqui not eadem conferemus.

^κiio

V. Di ttfltmntii titTKtnut.

Precipimus ut facerdotes denuncient fuis fubditis, quod omnes quibus a jure inhibitum non, liberam tettamenti condendi habeant facultatem. Et clerici bona, maxime immobilia, dc que per ecclcfiam iunt adepti, five per modum tcftamenti, five alias, non transferant ad filios vel nepotes, aut ad alios fuos confanguineos, fed relinquant eaeccleiis, a qua funt profefta. Sed intuitu eleemofyn·, pauperibus, religiofis dt piis locis, dt illis qui ipfis iervierunt, five confanguinci liat, five alli, aliqua juxta fervitii meritum de mobilibus dare poliunt. De aliis vero bonis, quae ex hereditate, artificio, vel do&rina, vel alias non ex bonis ccckfiafticis ad clericos pervenerint, clerici poOunt difponere pro fito arbitrio. Excommunicamus dc exconunutucatos denunciamus omnes clericos, qui bona mobilia ecclefiarum, filiis fuis, nepotibus, vel confangutneis, feti aliis conferunt, vel in ipfos transferunt, dt ab ecciefia alienant fua propria voluntate, if fine confenfu noftro.

V I. Dt tefttnntit Uietrimt^ if Mtnt tdnntri ptr fertrdttu.

PneciMmus dt monemus ut laici in pnsfentta fui faeardotis teftamenni fua faciant, tuti improvifa neceflitas emetferit. Item omnibus facerdotibus pnEciphnits, quod hortentur onjnes clericos dt laicos teilamenta fe facere, dt quod non differant ufque ad anguftiam mortis, fed ea laciant, dum adhuc compotes funt fus mentis dc corporis. Et in teftamentis fadendis confulant facerdotes fuis fubditis, quod declarent fua debita dt forefa&a, & quod ex primo feftitui faciant feu pracciptalK de bonis fuit: dc quod poftmodum kgent aliqua fabrics ecclefis totius civitatis dc dimcefis Colonienfis, de fus parochiali ecclefis: dc etiam reljgiqfis dc piis locis, dc paupetibes aliis fecundum arbitrium teftantis.

V 11. Dt ltgttir f+rit* etdtfi* CVttirtfir, tf ir pent uUttÛM.

Si quis veto fabricas ecdefiai S- Petri, dc parochiali ecdefias fiua aliquid legavçrit in fuo teftamento, eidem viginti dies de injtmfta fibi pernitentia relaxamus - Et fiant teftamenta parochianonim publice dt coram diferetis perfonts. Et cum abqua ecdefias S. Petri legantur, hoc presbyter fignificct Colonus pro. curatori fabrics, dc nomina eorum qui oredide fabric* legata fecerint, intra nmtm. Sufpendimuc autem, A fufpenfus denuaeamus omnes presbyteros, qui celant legata fabrica; pnadifte, nifi ea procuratori ejus denundcDC intra duos menfes a tempore fcientue:

'? I Ir : excommunicamus etiam omnes laicos qui CHRhH £*î4v<I'ηI P-***- '«g**»-

rircirri IJ»-. yIII ÇnnJ *pittfl in lifh iψηιNIπ* m». *dert tefianeentiat,* êT 4garv *fnprieiatenif, retento nfnfrttiln,* wa *oi/lante fnecitM-jat* ^a/a/a,

Quoniam autem in aliquibus locis noflne diae* refis quaedanb coniuctudo inolevit, quae, dicenda potius ell corruptela, cum flt contraria rationi, & contra jura canonica & civilia, videlicet quod judices ÔC fcabini & confiliarii quorumdam oppidorum, dicunt, ftatuunt, vel judicant & faciunt obfervari, & per confuetu«lines tenent, quod nullum tellamentum, donatio, vel legatum teneat fuper immobilibus, vel <μι« a decumbentibus in ledo, in pias ufus, vel alias pertonas, fuerit fa&uin vel fada ; nec etiam quod vel quas fiunt ab aliquo per applicationem proprietatis in pia loca vel alias pertonas, retento a donatore feu a teftatore ufu* frudn, nili ab eodem ulusfrudus cum proprietate transferatur & deferatur: nos huic manifeflo errori obviare volentes, confuetudines praedi, das feu flatutum, reprobatas, feu reprobatum, penitui reprobamus; flatuentes etiam ,quod quilibet tam fanus, quam infirmus, qui liberam habet a jure teftamenri fadionem, & compos mentis extiterit, libere pofilt condere teflamen* tum, & donare & legare, tam proprietates, quam ufumfrudum, vel proprietates, retento fibi ufufrudu; & etiam utrumque tam proprietates, quam ufumfrudum & fecundum ejus voluntatem & difpofittoncm procedant univerfa pnemifla, cum ultima voluntas libera elle debeat, & liberum, quod non redeat, arbitrium.

IX. *Pcena contra contrariait flatnentes.*

Precipientes dillridius, quod fi in aliqua parochia aliquando judices, kabmi, vel confiliarii, fecundum didas confuetudines feu flatutuin, reprobatas, feu reprobatum, judicaverint & fecerint obfervari, dcnuncientur officiali no(lro, & ipfe officialis contra paedidos tam *ica-* D bmos quam confiliarios & partem ad boc inflantem nominatim procedat.

X. *Dt inventario faciendo per mana^ielei, tf* jaanda *lutat apprehendere lena, inventaria* usa *conjeflo.*

Verum quia exeeutores feu manufideles te(lamentorum nonnunquam in exeeuttonibus tr(lamentorum perperam procedentes, bona ad exeeutiones teflamenti pertinentia, clam furripiunt & celant, fit poftmodum rationem exeeutionis (tue facere debent, negant fe habere bona quanta receperunt, furtum & rapinam committentes & ultimam voluntatem defundi E minime exequentes; nos malitiis talium obviare volentes, (latuimus & ordinamus, quod nullus exeeutorum feu manufidelium, bona teftatoris ad exccutionem fuara pertinentia invadat vel recipiat, vel de eiidem aliquatenus fe intromittat, nifi fado prius inventario; ld cft quadam fcrtpcura, in qua continebuntur, quae fit qualia bona teflator poil fe reliquerit, ad exeeutionem paedidam pertinentia, que ipfe executor, feu manufidetis recipiet, & levabit, & debita, forefada, & legata ipfius teftatoris rcftituens, adimplebit. Et illud inventarium fiet Aper probos vjros fit idoneos, videlicet per pref byterum, & duos fcabinos loci, vel fynodales non fufpedos, & figillabit fub figillo presbyteri vel aircujus authentice pertona:, unde executores petant a teftatore, u poterit fieri, quod ipfos de bonis fuis, & de debitis fuis certificet. Nam in hoc flabitur aflertioni fellatoris. Et nos excommunicamus & excommunicator denunciamus omnes exeeutores feu manufidelcs, qui bona decedentium, quorum funt exccutores, prius non fado modo prsedifto inventario, invadunt & recipiunt, & levant. Et nihilo minus ipfi exeeutores & manufidelcs, fi bona prsdida non fado inventario levaverint, dum a creditoribus leu a legatariis defundi, Bratione diclz exeeutionis conveniuntur, in folidum tenebuntur & condemnabuntur; exceptis rebus, quz fervari non pofTunt, quas res, fi neceflitas exegerit › exeeutores alienare poterunt, non fado inventario in przfentia Sacerdotis loci, vel duorum vel trium fcabinorum, vel iynodalium vel fide dignorum: & pecuniam de dida receptione ipfi exeeutores deponant in certo loco, nec ea utantur, nifi dido inventario faéto. Alioqui didas excommunicationis fententias incurrant. Et fi defundus aliquod debitum fub pcena ad ufuras, feu ad alia pericula, vel ad alia damna debeat: poterunt exeeutores feu manufidelcs de bonis defundi fol♦ere debitum, pœnatn, uluras, & alia pericuCla & damna extinguendo, non fado etiam inventario, fi ipfum inventarium commode fieri non poteft. Et fi debitum, pcena, ufura, feu aliis impedimentis inflantibus, funt * augmentanda, vel etiam exequie didi defundi fuerint faciende: hoc tamen flat in przfentia presbyteri, duorum vel trium fcabinorum, fynodalium, vel aliorum proborum; alioqui diâa excommunicationis fententia ligentur. Si vero presbyter loci fuerit executor, tunc faciat fieri inventarium iplum in prefentia decani loci, vel alterius authentice perfome, duorum vel trium fcabinorum, fynodalium « & aliorum proborum. Prscipimus etiam facerdotibus kxi & ipfis exeeutoribus feu manufidelibus, quod copiam D inventarii paedidi referant nobis intra duos menfes, fi intra dicecefim noftram fuerimus : alias nofiro officiali, a tempore quo fadum firent. Et praxipimus hoc per nofirum officialem regiflrari, nec aliquid recipiatur pro figillo. Cum autem teflator deceflerit, ip6 exeeutores feu manufidelcs, fado inventario, bona ad executionem pertinentia apprehendant, & cxequan* tur ultimam voluntatem didi defundi, faciendo proclamari in loco, in quo morabatur defundus, de pluries effe & cooveriari coofiievit, ut & omnes creditores ïpfius defundi, & a quibus aliqua extorferac, comparcam cena die fua debita oftenfuri: & tunc ipfi exeeutores feu manufideles, nrimo creditoribus a quibus quid injufte exto[illegible]ferat, faihfaciant : fle de refiduo fatisfaciant legatariis, cuilibet pro rata bonorum defundi: & officialis nofter per cenfuram ecclefiaftieam compellat exeeutores & heredes defundi, ad implendam & exequendam ultimam defundi voluntatem,

(IraMr >,-- · *fu* *««- menuodum

XI. Pe *ioait* *clericorntee* ***ÎKtintuai intneeittentthnr.***

Sed quia nonnulli terrarum domini, judices, & alii o&ciarii laid, bona clericorum noftm

"""" """ dkecefl» decedentium n teflamento, rd ab in- A quibulcumque locis parochie fue predicate, vel
Christi rirctrer »»... ,c^ato » anftoritate propria & violenter rapiunr, occupant, & arreflant, in pnejudicium ecclefiafticc libertati», quo minus decedentium ultima voluntas pro lahtte animarum eorumdem decedentium valeat adimpleri ; nos lam pr«-iumptuoioa exceftus corrigere volente», monemus omnes nobiles, judices terne, advocatos, terrarum dominos , It laicos quotcumque , ne deinceps talia attentare prsefumant, Contrarium facientes (quos ipfo fafto ex tunc in liis feriptis excommunicamus) excommunicato» in eccletiis veflris, & praecipue in parochiis in quibus talia perpetrantur, & in quibus tales morantur, vos univerfi redores ecclefiarum publice nuncietis. Quam excommunicationis fententiam, ú per quindenam, poil hujufmodi deliâum perpetratum, animo fuflinuerint indurato, diftriâum live terram, fi dominus terne efi, alioqui locum ubi talia perpetrata nolcuntur, ubi forefaftores tales manierint, ecclefiaAico fupponimus interdifto.

X 11. Dr *matufeflit ufurariii.*

Excommunicamus , & excommunicato» denunciamus, omnes ufurarios manifeflos: & lingulis diebus Dominicis fit feftivis a quolibet ia♦cerdote denuncientur excommunicat!. Nullus facerdos oblationes manifeftorum ufurariorum recipiat, nec ad communionem eos admittat;C mil fatisfaciant de ufuris fecundum confttiutio- tn ronrll. Uptun. *7' jiem felicis recordationis domini Gregorii pape decimi, que incipit: Quamquam ufurarii. Nuilus teflamentis manifefli ufurarii interfit, nec ad pcenitentiam & communionem eos admittat , nifi de ufuris fatisfecerint, fecundum formam conflitutitonis difti domini pape. Et teftamenta manifeftorum ufurariorum , qui fecundum formam diâc confliiutioois non fatisfccerint de ufuris, nulla fmt ipfo jure. Dum autem manifefti ufurarii fecundum formam di- Dteft a·· dc confuetudinis fatisfecerint, ad facramenta ecclefiaftica * admittantur. Manifeflos autem ufurarios dicimus, de-quibus per fententiam vel per confeffionem fadam in jure, aut evi- Θ dentiam quae aliqua tergtverfatione non poteft celari, confliterit evidenter. Er illos etiam, qui fuper ufuris diffamati, intra tempus flaluendum ab eo qui fùper hoc habet pdteflatem, fe non purgaverint, reputamus pro manifeftit ufurarii» puniendos. Praecipimus etiam Angulis facerdotibus parochialibus, quod moneant in parochiis luis frequenter in generali & in fpeciali, de quibus confliterit, ufurarios & infamatos publice de ufuris, ac contradus illicitos praeemptionum exercentes, ut ab ufuris & talibus contradibus defiftant intra feptem dies a tempore dide monitionis. Alioqui ipG ex tunc didi ufurarii & peremptore», excommunicentur in fpeciali, de quibus confliterit ; & de quibus non confliterit, lo generali.* «3c diffamati, ft fe non expurgaverint, pro convi. dis habeantur. Et fi taliter monili & excommunicati, defiflere noluerint, nominatim excommunicentur , & nomina eorumdem noflro officiali referantur, falvo jure noftro & archidiaeool in premiilis. Prrcipimus etiam conflitutiooes didi Domini pap· , conira uiurarios alienigenas editas, firmiter obfervari. Sacerdotes non permittant qustftiooariosGoliardos, vel quoficuosque altos ignotos, intra parochiam fuam m ecclefia, vd in via, vel in platea, vel in

ofliatim deferre indulgentias pro quellu faciendo. Sed tales fit omnes qui eis afliflunt, presbyter loci excommunicet, & ad removendum ipfos invocet auxilium brachii fiecularis, ft neceffe fuerit. circlUf uo·.

XIII. Ab *ftutftut fiat i» etclfia, vel via fuUne, per cuuinettrti quefluariot.*

Sacerdotes non permittant pirdicatores quefluarios celebrare fuper arcas, vel pulfare campanulas manuales per vicos, neque in ecclcfia : & ipfi presbyteri lingulis diebus Dominicis & feftivis moneant parochianos fuos, úi etiam lub B pcena excommunicationis'inhibeant eifdem, ne tales audiant, propter pericula herefum & errorum, quos lrpius feminant. Et li quis tales viderit , denunciet presbytero : & presbyter faciat cos teneri per juflitiam fatcularem, & nobis remitti . Pnecipimus etiam, quod ecdefae interdiâs a nobis, noflro capitulo, archidiacooloci vel officiali, feu quocumque judice ordinario, nullatenus aperiantur, nec quacumque auftoritate, pro quocumque quaertu faciendo, nifi de fpeciali mandato noflro.

XIV. Air *elicuit 4ttineat legat» fabric» majorit ecclefiu Colnttafij.*

Monemus item omnes facerdotes & alios quofcumque noilrae dicecefis, qui eicemofynas fidelium ad opus fabricae ecclelic majoris Colonicnfis collates detinent, quod intra menfem fatisfaciant de eifdem procuratori feu procuratoribus diftae fabricae. Alioqui tofos lufpendimus : & fi per ofto dies diétam fufpenfionem lurtinuerint, ipfos excommunicamus, & etiam omnes illos qui didas cleemofynas furripuerunt, celaverunt, & diflrahunt, & diftraxerunt, furripiunt, celant & diflrahunt, in fraudem dide fabric* Colonienfts.

XV. *Ut imufyuifyue promoveat fabricam majorif etcltfia Coioaie^fis.*

Item prrcipimus & injungimus univerfis prefbyteris Colonienfts dicecefis, fub pcena ftifpenfionis & excommunicationis, quatenus ditium negotium fabricr apud fuos fubditos promoveant diligenter & fideliter in ecclefiis, teftamentis, & confeflionibus. Et fi qui pro hujufinodi negotiis fufpenfi vel excommunicari fuerint, non abfolvantur, nifi per nos feu noflrum officialem.

X V 1. De *laici/ provijoribtts firuUararum ectlffiafiicarttm.*

llem flatuimus , quod laici provifores paro- Echialium ecclefiarum , qui pro confervatione flrudurarum , lumioarium, & comparatione or* namentorum inflituunrur, certi» ad hoc vel non certis redditibus deputatis, nihil ordinent vel difponant abique confilio plebanorum: & quod bis in anno, videlicet in craflino beatr Margarete, & beati Petri ad cathedram, de adminiftratione ejus commiffa plebanis fuis teneantur reddere rationem: ut fi quid inordinate egerint, per ipfos plebanos pro utilitate ecclefiarum fuarum , prout fecundum Deum fle fuas confcientias expedire viderint , corrigant & reforment.

Cmcil. Gemral. 'Io λ. TON, B * XVIL

jiîiî^i circiitr u···

XVII. M *tna^uru/nt ilhturnti.*

Prohibera)· item ne deinceps campanarli in villi* & eccleſiis psrochialibu* ibidem «Humantur, nift litterali, qui in delcâu refpondemis ad altare, cum camifiis linei* adidanr, in milli* deferviente* presbytero, ne miniilrator cariât focio ftbi refpondente.

XV111. Γμ Ťμ *felftri»} ntenttnrmt, & f»rnnt receptorej.*

Quia nonnulli in diverfi* partibus noftr» diac ® ceiis falfas feu adulterinas monera* cudunt, fit cudi faciunt, propter quod refpublica leditur, & damna plurima fubjedi* noilri» de toti provincia» inferunt: unde in hac noitra fynodo /latuimus, fle. fub poena excommunicationis precipimus, ut ubicumque tale* fabarii reperti fuerint, tam ipfi faifani, quant receptore* eorundem, cuiufcumque fini Halus, vel gradu», aut dignitatis, per plebano* locorum moneantur, ut Γ talibus prorfus defillant, ∖ indilate. Ipiique qui in ful* diilri&ibus eofdem falfario* tefttnt recipiunt, Ut * tuentur, eo* falfario* remo- c vcant, nullatenus reverfurot: alioqui ipfi falfarii & eorumdem receptores, quos poA triduum ab hujufmodi monitione numerandum, in his feriptis excommunicamus, excommunicat! pubbhee nuncientur : fle cellari in locis, ubi talia committuntur, quamdiu falfarii ibi (leterint. prreipimus a Divinis.

XIX. *Nt eliquii* rrrfwatMr *nundetn indebitt : fen de referiptit.*

Quamvis referipta ilrifti juri* fint, nee ad alias oerfonas, quam qusi eifilem continentur D exprefle, aliquatenus extendantur: nonnulli ramen hujufmodi referiptis in cafibus a jure non concedis, abutuntur, fle fua mandata dirigunt, fle fenccntias de fafto fuhntnant contra aliquos, ad quos eorumdem jurifiiidio nullatenus fe extendit. Volentes igitur talibus nefandi* aufibus obviare, (latuimus, fit fub poena excommunicationis late fententise in his feriptis firmiter prohibemus, ne aliquis deinceps fubditorum noftrorum, cujufcumque (latu* feu conditionis, aliqua mandata altcuju* judicis*" delegati contra pertona* lo authentico non fxpredas, recipiat, aut, execution! demandet, etiamfi narretur in mandato cafu* a jure concclTu* › rufi toper hoc priu* a nobi*, vd officiali noftro, habita fit obtenta licentia fpeciali: cum talia mandata contra alia* pertona* plerumque ex malitia fle odii fomite procedere rideantur. Illum autem, quod hujufinodt mandata *coatr» alia** pertona* emiferit in cafu a jure non conceflb, aut per nos non admiffo, vel per officialem noftrum Anon approbato, propter hoe ercommunicationtf~~~ *ientcntur,* quam ·η hi* fcripti* ferimus, decernimus fubjaccre. natm citttow

XX. CnUra *fnfpndMttti ted»» vtl Jitttreu Ctmunnttfrui* ad *prtu feet ftnt·*

Oui* vero nonnulli, ut iateUeximtu, teda* & littera* annexa* ante porta*, de janua* aliquorum religioforum, fle grange* eorum, fufpendere non formidant, in quibus incendia, homicidia, & alia datnna & maleficia fe illaturo* ei* «nte quorum aedificia diftas littera* fle tedas fufpendunt, inferre publice comminantur, nili intra certum terminum eifilem malefactoribus aliqua pecunias fumma pro fpforum arbitrio perfolyatur: no* talibus maleficii», quantum poflumu», obviare volente*, prsecipimu* univerfi* ecclefiarum re&oribus, quod lingulis diebus Dominici* fle feftrvis, hujufmodi malefadores fle diâarum litterarum feriptores, ftutorefque, opem fit operam diâis malefaâoribus prellante*. fle omne», qui praemifla (civerint, vel confcii fuerint (nifi nobis vel pcenitenliario nodro revelent intra oâo dies, poftquam talia intellexerint) quos in hi* feripti* excommunicamus, excommunicato* publice denuncient, fit percipiant ab omnibus ar&ius evitari fit revelari eofdem.

XXI. *Centre defentorer cerocenjuf.*

Item praecipimus ut univerfi ecclefiarum reâores moneant omnes cerocenfuales ecclefiarum fit ecdefiafticarum perfonarum, quocumque no* mine cenfeantur, qui cerocenfum debitum fobtrahunt fit non folvunt, fit qui diâum cerocenfiim haâenus non Coiverunt; quod de fitb* traâi* fatisfaciant intra tnenfem; fit deinceps debitis temporibus fit flatutis perfolvant diâum cerocenfum, ut tenentur» Alioqui...difio* fubtrahente* 6f non tolventes, quos excommunicamus in his (criptis, excommunicato* publice nuncient fingulis diebus Dominicis & feflivis.

XXII. *Dûbtu htm» fUtutvnan ctpi* nntffnrie Ubendn.*

Prcdpimus edam omnibus decania Chrl/lianitatum fit plebanis locorum, ut pnsmiflbnun omnium copiam a figillifero cure aoftrc Colonienfic inna quindenam recipiant, fit fibi fleri procurent fub correâione debita : alioqui contrarium faciente*, quos ex nunc prout ex tunc excommunicamus in hi* fcripti*, excommunicationis fententiz volumus fubjacere. Item decani Chrifiianitatum. nomina plcbandrnm fni decanatur ad pntfens abfentium, nobb vel olficiali noftro dant in feriptis fub poena prediAa.

aïs?********** MHůHβ*** VWWVMWW***æ £

s«^2 Coeril. Rv ***

SYNODALIA PRÆCEPTA

Constan bnsts Ecclsiix,

A Raverenditfimis Epifcopis ejufdem Ecclefi· variis Synodis in lucem emifla ; Sacerdotdxn boodie vivere defiderantibus apprime utilia,

Et λ Vicariù prrtdiftoraat Eptfcaperm [mata drligrati cafiigata atyre emendata, recenter eacafa aane* jjj8.

ADMONITIO PRÆVIA.

Horumre ScataMnua priorem pariem «didit OolleA. xor. peg. — D. Um. ^f«rrr»r , ex epofrepho amid, <]«l «■ detriplerar ex codice Ecclafi· B. M. de Guencampo Tracorenta Dracefa In*laferiore Armorica, ipioram u/tbm jam dtu apcara . No* veto flltcera, nac auâa, aoc detruncata , ex genuino codke Coofllanticnfl, modo repreleotamu*, pluribua lafuper lubfequenriba* Synodl' adaoda. ab anno ridelice* >**. de deincap··

Vix allud fuperaft nMarranAlm, pranerauam pro Concilio anni ıı,ı. cul cap. *. lodgno teftimoalum, «lam ex codice GuencampeaA , perbibetur . Uinftrta* vero Preceptia aatiqui*, e quibua multo plura, valut ex nativo A provioclall peau, deflorata paffim cernuatur.

INCIPIUNT PRÆCEPTA SYNODALIA A

Dio bcksis Co nst ANTIBNSIS,

I. *De Prribyttris qualiter ic debent babrre Venientei ad Syaodaat 0* redeant<t ah ta.*

Quoniam propter indevotiones, pt non di. camus derujones quorumdam ad Synodum venientium, novimus in populo retrogâtis fepe temporibus fcandala fuborta fuiffc : u; propter caius confimiles minifterium noflrum, qui quali lignum ad fagittam pofiti fumus, inter iakos non vjlefcxt: jubemus ut Sacerdotes & Clerici eundo & redeundo, cum devotione ft humilitate, lo geftu & habitu exhibeant fe modeftos. Jejuni, ftatim poft pullationem greffe campame, intrent Synodum, in fuperilciis * Presbyteri ft Béneficiât!; Abbates autem *tx* Priores cum cappis fericeis, juxta fiium ordinem incedendo, fine induti.

* E*lt. ttlll .

11. *Ne Clerici, vel Menacbi recedant a Dittctfi iuftra fine licentia.*

Prsecipimus diftriâe, ne aliqui recedant a noftra Dicecefi caufa commorandi vel peregrinandi, fine noftra licentia, five fint Abbates, five Priores, five alii. Et fi majores eoe ad fe vocaverint, non recedant fine auâoritate noflra, alioquin revertentes non admittemus, D

III. *Vt haa Prieratam ikidcat, (f ia fiet afat txftadaataf.*

Quoniam vera Prioratibus quidam deputati, non eis que Det funt intendentes, nec bona Prioratuum prout debent expendentes , fed avaritie & cupiditati potius intendunt. Prccipimns diftriâe fub pœna excommunicationis, ut bona Prioratibus collate, In ipfis Prioratibus g expendant ,' bofpitalitatam, prout facultates locorum poterunt facientes, & in pias clcemofynas erogantes, ut devotio populorum erga domos Religiofas augeatur: alioquin ipfos ab adminiftrationibus fibi collatis expoliabimus.

IV. *Vicarie'jafat mede cenflitate XV. libra afigeentar.*

Vicarias fufficientes, jatndudqm eft, pnecipimus afltgnari, videlicet quindecim libr. Turon. Licet aut perpetui Vicarii non conflituantur poft Concilium, * fed pro tempore conftituantur ,' videl. quia Reâoribus damus licentiam in fcholip morandi, vel peregrinandi, vel impotentes funt ad ferviendum. Volumus tamen ut Vicariis Vicaria quindecim librarum Turon, alfignetur; ft hoc noftra auâoritate, ne EccJefie fiant quali venales. Ita quod fi reverfus de fcholis , vel peregrinatione lua, voluerit in propria perfona defervire, pro tempore fubftl* tuto fatisfaciac competenter. fcU. ·ı«-

V* *De Vicariit affignatir.*

Vicarias vero a nobis alfigdatas nullus auâoritate lua audeat diminuere : ft nui fine auâoritate noftra eas diminuunt, vel inftiiutos a nobis, in fraudqm noftne a(lignationis, vel inftitutionis Concilil, auâoritate quarutneumque litterarum eos moleftaverint ; alios excommunicabimus, ft excommunicator denunciabimus, etiam occafionq penfionis antiquitus ibi percepte<

V I. *De Eccixfiu & Lecit Religiafit, faahtrr debentur af^r^riatis.*

Quia vero obtentu- libertatis a nobis, vel ab Ecclefia noftra, Abbatiis, vel locis religiofis faâac, non debent Eccleflas, vel Cappelte fine lervitio remanere: praecipimus, ut abfque moieftiaft contradiâionc fuper Ecdefiis, vel Cappellis , viftum Presbyteris fecundum formam pmtaxatam aifignent. Nec noa, nec ipfos auâoritatc D· Pap*, vel alterius permittant rnoleftari: alioquin, propter ingratitudinem de bonis fibi collatis, meritis fuis exigentibus, eos privabimus; non obftante fi dicant quod omnes redditus ad Ecclefias fibi pertinentes vel cappellas, fint eis ab antiquo appropriati.

VII. *Dt aea apfrtpriaadit. Ecclffiii, for CafftUii.*

In Concilio * fuit ftatutum ut nullus Epifcopus Ecdcfiam de cetero appropriée loco reJigio- ' 7 cier·· "**'

—— ligiofo fine confilio ful Capituli, & aflenfu ; A
an *lu,cHu^ fuper hoc fa&um fuerit aliter, de-
c^|*'Jrr' cre*if Concilium non tenere. Proinde jubemus,
" ' ut qui Ecclefias fine confiUo At affenfii Capi-
tuli Conftaoticnfi* in ipfa Dioxefi ni appropriâtes tenent vef decima*, nobis parfcnas idoneas ad eas reprefeatent ; vel inftrumenta, fi qua: habeant, fuper his nobis Pudeant exhibere : alioquin nos, tam nofira auâoritate ordinaria , quam Apofiolica, didas Ecclefias, vel decimas perfonis idoneis conferemus.

VIII. *De juramento, t*Z pa&ione non exigendir a Pr<tft itato vel Prajentando.*

Diftrita prreipimus, ne Abbates, vel Perfon« juramenta exigant a Clericis, antequam eos prxfentent, nec de augmentando pcofionibus, nec quod contenti erunt eo >4 quod prrfentat eos. Similiter nee Clerici eis juramenta faciant ad * prrfentationem fub anathemate prohibemus, A qui exegerint, fie qui prsdlitennt , excommunicates reputamus.

Item przcipimus, ne refignent in manibus Patronorum, vel perfonirum privatarum .

IX. *De Monachii & Canon. Regni.*

Ttem prohibemus, ut Monachi non pauciores tribus alicubi morentur: & ad Regulares hoc extendi Canonicos declaramus , ubi fufficiunt facultates.

X. *De eleemofpnir Ecclefiarum .*

Similiter prohibemus, ne aliqui elecmofynas Ecclefiarum auâoritate fua occupent ; aut eas ad laicalem feudum extra jus Ecclefia: convertant ; vel electnolynas Ecclefiz, quz dicuntur ad unum ufum collatz, fcilicet ad luminare, vd Presbyterum , fine auflorilate nofira non audeant ad alium ulum convertere. Si quis autem Presbyter cupiditate duâus, fcilicet pro pecunia, vd pro filiis, vel nepotibus, ut inde feodentur, illud facere aufus fuerit , beneficio^ fie noverit canturum.

XI. *De Leprefit, Religiqfii, & Infirmit.*

Prrcipimus ut quzlibet Abbatia intra muros fuos domum habeat ad Leproium' ibi ponendum, fi forte ita contigerit; non extra, nifi lu loco religiofo.· quia etiam domus inde vilefcrt, & per hoc mutua fraternitas amittiuir e<ga ipfum . Prcterea circa curam infirmantium & debilium, operam debitam adhibeant diligenter ; ita quod fecundum loci facultatem , tuxta cujuslibet debilitatem vel infirmitatem omnia eis neceffaria miniftrcntur.

X 11. *Dt ptufionibns injnfle non percipienda.*

Quoniatn vero *omne quod non efl ex fide, peccetum eft,* A tempus non minuit peccatum, fed auget : excommunicamus omnes Religiofbs, ?ui fcienter fine audoritate hujus Ecclefiz penlones in Ecclefiis percipiant, licet eas perceperint ab antiquo.

XIII. M *Clerici, vel Monaebc fdaacitM lautorum feilentur.*

Item difirita przcipimus, ne Presbyteri, vel Clerici, vel Monachi, placita laicorum pertratant, vel firmas illorum teneant ; nec in rebus eorum procuratores exifiant: & ne aflifias fetantur, nifi propter domorum tuarum emergentes necellitates : Sacris enim Dei Sacerdotes oportet vacare afiidue, Quod fi contra fecerint, A propter hoc molelliam perpelli fuerint, five de patrimonio, five de rebus fuis, ab Ecdetia non fubvenietur : cum fit indignum eis ab Ecclefia fubveniri, per quos conflat in Ec-Bclelia icandalum generari.

XIV. Λ> *Patronat decimo ad firmam tradantur ,*

Prohibemus diûriâe, ne Abbates, vel Monachi , vel Canonici Regulares, accipiant ad firmam decimas, quarum iunt Patroni, five ad unum annum, five ad duos annos, five ad vitam illius qui decimas habet.

Prohibemus tub prrna excommunicationis ne decima laicis Patronis, vel alicui de eorum familia tradantur; vd «|s qui impollerum Ecdcfiam polfint moleftare occafione hujufmodi. Similiter nec prxpofitis eorum, vd aliquibus Cextra jurifdiâionem noilram commorantibus, Similiter nec laicis, auxime balliviam habentibus .

XV. Dr *oneribur Ecclefiarum.*

Item ftatuimus, ut Religiofi, & alii, qui in Ecclefiis aliquid percipiunt, pro rata quam ibi percipiunt, onera Epifcopalia & Archidiacooalia (uftineant, & ad aedificationem Ecclefiarum fecundum ordinationem nofiram & Archidiaconorum fubmintfirent ; non obfiante fi dicant, quod nunquam aliquid ad hoc pofuerunt.

X V I. *De eompoto domorum Religiofarxm reddendo.*

Quia vero utilitatibus & oecdEtatibus domorum Rcligiofarum providere cupimus A debemus ; A ne bona earum prodige, A in pravos ufi» expendantur; A murmurationes de claufiris removere . Statuimus ut in qualibet Abbatia Abbas, A Ballivus quater in anno compotum de redditibus A expenfis eorum Conventui terminis aflignatis reddant.· ita quod fumma reddituum A expenfarum in feriptis redigatur, A in quolibet termino feriptum de expenfis anni habeat tam Abbas, quam Conventus, figillo Abbatis A figillo Conventu* tigillatum, ac no-Bbis in fine anni, vel atornatb a nobis, tam de expenfis quam de redditibus refpondeat competenter. Idem dicimus de Prioratibus, qui de redditibus fibi deputatis A de expenfis quater in anno coram fratribus , fi ibi fuerint, A coram atoroato a nobis computent, A in fine anni coram nobis refpondeant: maxime ubi timetur de dilapidatione, vel quod Priore* bona non in bonos ufus, vel non in ipfi* locis expendant . K

XVII.

XVIL A'r i» wwrws *dtfcwt,*

Item cum temporibus nofiris divinus cultus non debeat diminui, fed potius augeri: prohibemus, ne in Prioratibus numerus Monacho, rum , qui ibi defervire debent, diminuatur , nec annihiletur, cum facultates Ecclefiz non fint diminui». alioquin bona Prioratuum lo manu nofira retinemus. Et infuper przcipimus Archidiaconis quod in his curam adhibeat diligcn* tem.

Similiter przcipimus quod Abbates Prioribus fuis focios dent competentes, qui tint bonas vitr, fit converfationis honeitz ; & per quos divinum Officium celebrari poflit. Et licet omnes Sacerdotes ad Horas Canonicas decantandas lingulis diebus teneantur; praecipue tamen Monachi, & alii Regulares, qui ardiori Regnis & Voto tenentur afiriâi, Provide jubemus ut Monachi, feu alii Regulares in Ecclefiis parochialibut commorantes, tingulis diebus divinum Officium decantent in eis, aut parochialis in» tertior Officio Sacerdotis. Quod fi non fecerint, per Sacerdotem loci vd Decanum nobis praecipimus intimari.

XVIII. *De Confeforibns Abietum, Pristem , ti Sacerdotem.*

Przcipimus ut Abbates & Priores a nobis conflttuti, nobis confiteantur , vel de licentia noftra tibi virum providum & difcrctum eligant Confeflorem; ita Dominus Papa conflituit. Similiter Presbyteri Confeflbribus a nobis atornatis, faitem fcmel iu anno confiteantur.

HIC STATUENDUM VIDETUR

Initium alterius Synodi.

I. *Quomodo Presbyteri debent ad Synodum venire.*

Quando vos Presbyteri ad Synodum venire debetis, die Dominica precedent! publice inquiratis in parochia veftra ti qui fint infirmi , & eos eodem die, vel fequenti feria, vel antequam iter arripiatis, etiam non requifiti vititetis, ôi quicquid fuerit neceflarium ad lahitem animas laciatis, dummodo prius confefli fuerint : non tamen omittentes provitionem, quam per vicinos Sacerdotes facere confucviftis, in vicinis parochiis remanentes. Et hoc dicimus de illis qui fecum non habent Presbyteros, cum nullus poflit alicui curam animarum committere, nifi Epifcopus vel qui fungitur vice ejus ; unde non poflunt abfolvere, nec petnitcniiam injungere. Concedimus & damus poteflatem cis Presbyteris , qui fiint cum aliis qui curam animarum habent, dummodo tint bonz viis & converfationis honeflz, & notum fit de ordinatione ipforum, quod loco ipforum, cum neceflitas fuerit, parochianos abfolvant, fic eis injungant pcenitemiam, ne poffit dici de illis; CmtuAms *contritionem populi mei ditente/, Pax, fax, fax ; ti non erat fax* : ôc inde poflint culpabiles inveniri. Przcipimus, ut eos quos fecum habent, vel habebunt, loco, vel tempore competenti nobis manifeflare procurent.

11. *De babitn Pretbjterornm.*

Przcipimus robis, ut eundo, morando, & parochias circumeundo, habitum tam in Tonfura quam vefle habeatis, ne flatus vefler vertatur in opprobrium populo, prout de veflimentorum hAbilu in Concilio Lateranenfi determinatur: videlicet ut claufa'defuper habeatis indumenta, nimia brevitate, vel nimia longitudine non notanda, & maxime coram nobis, ne de hoc reprehendi pofTitts. Unde reprehendemus Presbyteros qui per parochias luas vadunt in fupertunicalibus apertis nimia brevitate notandis, & in hergandis , & in tali habitu venire coram nobis non formidant : in quo babitu videntur potius pugiles, quam Clerici, vel Presbyteri. Si tamen oporteat eos equitare, poilunt lupertunicalia fub cappa claula habere aperta, fed in aperto claufa deferant. Qui autem de cetero tranfgreflor erit hujufmodt conflitutionibus ; vcftis aperta publice pauperibus erogetur: fit hoc praecipimus execution! mandari. Idem de hergandis prsecjpimus.

III. *De habitu ieprofirum .*

Praecipimus de Leprofis ut cappas claufas defuper deferant, ut a laniv poflint dilcerni, ne fe commifceant fanorum communioni, & ut omnis occatio commorandi diutius inter fanas Leprofis tollatur . Moneat Sacerdos quilibet parochianos fuos, & ti nccefle fuerit, per fuperiorem compelli faciat, ut ipfis, fecundum quod confuetum cfl, in neceflariis provideant,, ut non habeant vtdus querendi neceflitatem ; mercata, ycl loca populofa ingredi , vel lœdare non audeant : quz fi portée intraverint, ipiis îuicquid habent in fua parochia fubtrahatur. 'orcos vero, quos in fuis Leprofariis nutriunt, lanis vendere non przfumant & ti contra fecetint, vendentes & ementes ad boni viri arbitrium puniantur.

IV. *De Clericb tabernarii/.*

Przcipimus ut abftineatis a tabernariis. Et omnes Clerici fcituri, quod fi in taberna eis faûa fuerit injuria, eos fuper hoc non audiemus .

V. *De Sandlu Sderamentit.*

Vobis przcipimus in virtute fanûz obedientir , ut debitam reverentiam fingulis Sacramentis Sanâz Ecclefiz exhibeatis ; ur laid ad exhibendum fimiliter ex vcfira devotione excitentur. Qyz funt Baptiimus, Confirmati-., Euchariflia, Matrimonium, Ordo, Poenitentia, & Extrema undio.

V L De forma baptizandi,

Baptifmus cum omni reverentia it honore celebretur, & cum magna cautela, maxime in diflinâione verborum & in prolatione, in quibus tota virtus confiflit, fcilicet, *Ego baptizo te in nomine Patrh ti Filii, ti Spuituj Sandii, amen.* Et in Prono doceant laicos fub hac forma debere baptizare pueros, etiam patrem & matrem in fumma neceffitate. Cum autem puer in neceffitate baptizatur fuerit a laiCO, & cum inveneritis difereto modo & debito ba-

CHRtnl 1,0·. AMNO CHRISTI

- baptitaffe, fi fupetvixerit puer, afferatur ad A & Sual fuppleatur, non quantum ad (alutem, fed quoad augmentum virtutum: icilicet ad fores Ecclefia pabulum falis, quod eft primum donum in Baptifmo; aurium, At narium de fpulo linitio, quod eft fecundum; fed exoro&ni non dicantur; Ac fuper fontes omnia fiant fine intermiftione; fanflx Crucis fignatio; in peftore, Ac inter fcapulas olei facti in prrdiftis inunftio; in vertice, Chrifmatis inunftio. Et quia tota virtus Baptifmi in diflinftionc Ac prolatione verborum confiftii; ab eo qui bapiiut integre Ac ordihalie line intermifiione ahquali proferantur. Si autem dubium fuerit tub qua forma puer baptizatus fuerit a laico; tunc Sacerdos omnia B boat. Et fimiliter de pue-ls qui inveniuntur expofiti, de quibus dubium eft utrum fint baptuati. Et immergens dicat. *Si tes non er in. pttzoiKt, ego te baptize, &e.* Ad levandum pueruin Je facio lonie, unus fit aut duo ad plus, nili fuerit vir & uxor tua, qui pro uno reputantur; vel nifi fuerint de proxima cognatione ejus. 1res tantum recipiantur pro charitatc iervanda.

Sacerdos qui baptizat puerum, fit ejus pater fpiritual.s; unde filius e/ufdem Presbyteri natutalis non debet, nec poteft matrimonium contrahere cum fremina, quam idem Presbyter baptizabit; nec fimiliter tilia naturalis Presbyteri cum filio tpirituali. Et fi forte fuerint matriinonialitcr pertonx hujufmodi copulatae, debent ab invicem lapsrari.

Jubemus propter fcandala, immo fortilegia, ut fini fontes firmati, Ac Oleum, Chrifma, & Etichaiiftia fub fera ponantur, ne temeraria manus ad ea poifit extendi. Qui vero ea incaute non firmata reliquerit, tribus menfibus ab officio fufpendatur: & fi per ejus incuriam aliquid nefandum contigerit, gravius puniatur.

Item prawipimuv ut fontes mundos cuftcdiant, Ac ne aquam ibi diutius remanere pa. tiantur.

V 11. *De Confirmattone.*

Sacerdos frequenter moneat populum ad Confirmationem, quae ab Epitropo eft tantum facienda. Poft Baptifmum enim debet fufeipi Sacramentum Confirmationis: quod Sacramentum profla» augmentum ad gratiam; per quod Spiiitus Sanftus infunditur in baptiiato; quo Sacramento armatur Chriflianus, Ac inftruitur ad agones hujus mundi, Ac contra diabolum.

Quod fi confirmandus adultus fuerit, icilicet xiv. annorum vel plurium, confiteatur prius, Ac poflea confirmetur. Ec jejuni veniant ad Confirmationem qui funt periefte cratis.' latos bendcllos At muratas gerentes in manibus. Cum autem puer luungitur Chrifmate ab Epifcopo, pater vd mater ipfutn non teneat ne-® que liget.

VIII. *De offieie Sacerdotum.*

Prstcipimus, ficui preceptum eft in Concilio Laterancnfi, ut Sacerdotum Officium tam diurnum quam oofturnum, diftiofte & aperte, Ac non fincopaodo, quantum Deus dederit, celebrent, & devote; &-boc in Ecclefiis ad hoc deputatis, nifi propter neceflitatem.

Nullus etiam audeat aliquo cafu celebrare, donec Matutinas Canonicas, Ac Primam cantaverit, & quolibet die horas Canonicas di·' cant.

IX. *De Cerperelileu.*

Corporalia munda cuftodiantur, & abluat ea iaepe Sacerdos, five Diaconus fuperpellicio in* dutus, ôt in vafe fpecialiter ad hoc deputato, & ablutiones m pifeina ponantur. Similiter linteamina Altatis, Ac indumenta Sacerdotalia, quando opus fuerir, ab honefta perfona abluantur fine appofihone aliorum pannorum, ita ut munda Ac nitida conferventur: quia nimis eft ablurdum tardes negligere. in facris, quae dedecent in profanis.

X. *De Cetteetteriit.*

Et Grmeteria munda euftodiant; Atqtirpoferunt claudi claudantur, propter reverentiam fidelium ibidem jacentium Et ne choreas in Ccemeteriis duci permittant, jubemus. Et ne finant venditiones ibidem heri donec Milia celebretur.

Nullus inCœmeterio finenoftra licentia edificare permittatur. Aliter fi quis atdificaverit, juris efle Ecclefir cenfemus edthcium, quod in Coemeterio illius conftttutum ctl. Nec Abbates, nec alii, qui ibi aedificaverint, in illis audeant aliquid reclamare.

X I. *He ree Presbyteri ponentur tn ttclefiit.*

In Concilio firmiter inhibetur, ne luppek leftilia Sacerdotis propria, leu aliena, in Ecclrfiis admittamur, rufi propter incnrfas hoftiles, aut incendia tepentina, Ceu alias neceflitates urgentes, ut ad eas oporteat habeto refugium i fic tamen ut neceflitate ccffantc, in loco priftino reportentur.

XII. *De Secrementir rrnevendts*

Sacerdotes die oftavo femper renovent Sa-™cramenta, ut Euchariftiam, Ac fontem benediftum; ne fut vetuftate aliqui ad indevotionem moveri valeant aut errorem,

X 111, Afr *Curati recipient i$n»te> Presbyteros.*

Prcclpimus diftrifte ut non recipiant Sacerdotes in Ecdeliis fuis ad celebrandum, nifi no. tum fit de Ordinatione eorum.

Librum habeant, qui dicitur Manuale, finguli parochlales; ubi continetur ordo Servitii, Extreme unftionis, Catbccumcni, Baplifmi, Ac hujutmodi.

XIV. *De redditibus 6 peffegianiius Ectlffiirwet.*

Prvcipimus diftrifte Sacerdotibus, ut Amnes redditus Ecclefia Ac poiTeifiooe» feribant in Milfalibus fuis- Et prohibemus penitus Presbyteris Ac parochianis, ne de his que fuut Ecclefia, ipfi aut Presbyteri alienenr abEcclefia, nifi de confibo Epilcopi, aut Archidiaconi. St quis autem contra hoc fecerit, praecipimus u emendet.- & irritum decernimus At inane.

Pnecipimus ut Perfona Ac Vicarii, qui grangias. At alias domos in cleemofynts tuis con ftru-

ANNO CHRISTI

ÎUuâas habent, eafdem devaftare non permit- A tantur ; tel G de eleemofynis fuls abftulcrint, eas rezdificent, & dtdis elccmofynis reponant . & iuper hit Archidiaconus diligenter curam adhibeat. Quia vero de bonis ecdefiafticis In privato admette, alienationes rerum ecclefiafticarnm , que facris Canonibus fuot interdire, cum édifieium cadat fub foli fpecie, non eft dubium continere. Prohibemus ne Redores Ecclefiantm, vel alis perfonx Ecclefiafticz, G folum eleemofynatum habeant ad Ecclefiam, de bonis ecdefiafticis rdificent In privato.

XV. *Dt excommunicatis.*

Nullus excommuniiiRfi 'aT$uperiore , pro ab B foluto habeatur, nifi cohftet de iplius ipeciali mandato.

Przcipimus, ut nullus Presbyter excommunicato* a Nobis, vel Archidiacono, vel Decano, pro abiolutis habeat, vel In Ecclefia recipiat , etiamfi de fe cooqueremi lattsfecerit, & ei conftiterit, donec a Nobis, vel ejus excommunicatote, de ejus abfolutione cl continent evidenter.

Ut autem excommunicationis vitetur periculum , fle excommunicari rubore iuffufi ad reconciliationis gratiam citius redire compellantur, jubemus, fub poena excommunicationis injungentes, ut quilibet Sacerdos fchcdulam habeat vel chartam ubi nomina excommunicatorum parochis fus feribat, & ex quibus caufis, & quot , ÔC ad quorum inftantiam, necnon cujus auÜoritate Goguli fint excommunicari ; & ftngulis diebus fic eos excommunicatos denuntlet , licet a nemine requifitus.

Qpt fic per viginti dies in excommunicatione pernunicrint, aggraventur: & fi nec fic abfolutionem impetraverint, Sacerdos hoc ex communicatori denuntiet, ut poflint coerceri per brachium Gcculare, ut quos Dei timor non revocat a malo, fajtetn feveritas ecdcfiafticst coerceat difciplmc.

Similiter inhibemus, ne aliquis pro debito eorum, coram cis recognito, excommunicare audeat, nec pro debitis fuis, nifi In generaliM pro jure fuo, nifi parochianus jus Presbytero debitum publice fateatur. Licet enim de malefactore vel raptore Sacerdoti conftiterit per confcifionem, & conquerens juftitiam ecdefiafticam poilulet exhiberi ; Presbyter indubitanter juftitiam exerceat, licet In confpeâu luo eum videat , & certus fit de ejus reatu : quia ea quz per confeffionem novit, nefeit ut homo, fed ut Deus.

XVI. *Dt eleemofjnis Ectlefiarum.*

Przcipimus, ut Presbyteris eleemoiynas non habentibus, In quibus poifint manere, cleemofynz a Perfonts Ecclefiat, vel a Patronis, fi E eas habuerint, eis aflignentur, in quibus domos aedificent, ne bona Ecclefiz la alios ufus convertantur.

XVII. *Dt filiis Presbyterorum.*

Prohibemus etiam ne Sacerdotes habeant filios tuos fecum illegitime natos, propter fcandalumt & ne eis miniftrent In Altari, cum fit indecorum ut in Altaris officio illegitimus filius impudico patri miniftret, in quo unigenitus Der Filius pro Giiute humani generis «terno Patri viâimatur.

XVIII. *De* .

ANKo CHRISTI

Pixcipimos, ut nullus In Ecclefia recipiatur ad querendas eleemoiynas fine noftris luteris, nifi parochianus EccleGz vel de vicinia notus fit. Nec ad praedicandum , nifi fuerit periona a nobis deftinata : cum nulli licear tranlgredi fines a fandis Patribus conftitutos, nec honorem aflumere, nifi fuerit canonice evocatus . Jubemus ne aliquis extraneus ad przdicandum, vel audiendum, * cum non poffit iol.ere vel ligare, In Ecclefia alterius admittatur , nifi luerit a nobis fpecialiter delimatus, vel ab Ipfo Presbytero parochiali vocatus, fi viderit utile, vel necclfe. Qpxflores Quoque eleemolynarutn ea dicant populo tantum, quz In litteris Domini Pape, vel In noftris continentur.

XIX. *Dt reliqnhe.*

Przclpimus , ut Statutum in Concilio Latera ncnfi, quod antique Rcliquiz amodo extra capiam nullatenus oftendancur, nec venales exponantur. Inventas autem de novo nemo publice venerari przfmnat , nifi prius audoritate Domini Papie fuerint approbatae. Similiter prohibemus ne laici Reliquias tradent , nec de Ecclcfiis audoritate fua auferant ; nec Altaria , vel fimile Altaris, occafione Reliquiarum tuarum erigant In Ecdeftis, ut inde oblationes recipiant ad opus Ecclefir lue. Qui contra hoe fecerit, excommunicetur .

XX. *De benis Ecclffitntm.*

Przcipimus, ut bona Ecclefiarum in bonos ufus convertantur ; non luxuriofe vivendo› vel prodige: (cientes quod G inde culpabiles inventi fuerint, eos beneficiis (poliabimus ; cum per abufionem talium facrilegium incurrant, & ju dicium libi manducent & bibant· Inhonefta* vero negotiationes, five fuo nomine five alieno, non exerceant. Negotiationem vero Inhoneftam Clericis dicimus; fi emant ultra vidum *Sf.* veftitum, vinum , bladum , & earnes , ut carius vendant; vel In «liate, fi minus jufto pretio emant ea que debent (equenti Septembri recipere ; vel fi tradant ufque ad nundinas Montis Martini fupra mare, vel blada , vel res fuas, ut tunc exigant ex conventione majus pretium quam habuerint ante terminum.

XXI. *De bij 7»» circa Altart debent effe .*

Nulk< permittatur defervtre Altari, vel Ep> ftolam legere, nifi in fuperpellicio , vel cappa elauta . Item quilibet Presbyter habeat Clericum.

XXII. *De Altari.*

Przcipitur etiam, quod fi in Altari mota tabula fuerit, vel enormiter frada, facerdos non celebret, donec Altare confolidetur , fic iterum confecretur. Et ne fuper lapidem fine capfa celebretur. Et ampullz vini & aquz in mmifterio Altaris fint munde & integre, vitrez, feu ftannez: ad ablutionem vero manuum, vas grandius deputetur.

ANNO CHRISTI

XXI11. Dr *Eathanfiia.*

Sacerdotes miniftrantes diligenter attendant, quod hoftia fit integra, alba, de frumento cum manu elefto, & quod integrum habeat circulum; & quod vinum non fit acetofum& aquam non omittant.

XXIV. *Ne yafi la dit ht celebret.*

Praecipimus, ut nullus audeat bis in diecelebiarc Mittam, aut cum duplici Introitu, nifi m magna neceflilate, fcilictt humano corpore prxicmc; vel in die folemni, vel quadragefimali, quando non poteft Divinum Officium B rmitti, & in die Palchc & Nativitatis Domini. Quando celebraturus eft fecundam Mittam dt ternam, vinum fuperfufionis fuper digitos non fumat, led miniflxo habenti bonam COOfcientiam conferat.

XXV. Dr *Prafationihu.*

Quoniam in pierlique libris plures Pnefattones inveniuntur, que funt fupcrflu·: tantum decem invenimus in facro catalogo recipiendas· Scilicet unam in Paicha, quae incipit, *Te qxiJem omni tempore.* Secundam in Atcenfione Domini, *Ç«i poft rejxrreltienem.* Tertiam in Pentreofle, *Qni afeendens ftptr omnci colos.* Quar- C tam de Sanda Trinitate, r««* *unigenito.* Quintam de S. Maria, *Et te tn veneratione.* Sextam io feflis S. Crucis, *falntem hetmo ni Reterit.* Septimam de Apoftolis, *Tt Domino juppluiter exorare.* Oftavam de Nativitate Domini. *per incarnati 1'erbi.* Nonam Epiphania, *Quia tam amgemtns.* Decimam in Quadragcfima, *corporali jejnnio.*

XXVI. *De ornamenti) Ecclifiaflicir.*

Precipimus, quod Sacerdotes piicinas juxta Altaria habeant decentes, mundas, ablutionibus liberum curfum exhibentes, nec fine tegmine relinquant. Juxta Akare tria manutergia D ad minus habeantur: unum ad primam ablutionem; fecundum poft Evangelium; tertium poll Sacramenti perceptionem. Aliud Ct pendens juxta Miflale, ad tergendum os flc nares Sacerdotis, li opus fit.

Ditlrifte inhibemus, ne ornamenta Ecclefie pignori obligentur, nifi pro neceflitate Ecclefiat, & cum confilio parochianorum. Quia vero terreni negotii nihil Divino Officio debet anteponi: prohibeant Sacerdotes in villis mediocribus, dum Miffa celebratur diebus Dominicis acFeflivis, in Coemeteriis Ecclefiarum panes, pilees, vel etiam carnes vendi; ne forte occatione przdifta quidam minus devoti non exauditis divinis pneceptis & eloquiis, majoris E indevotioms occationem fumant, & devotorum fidelium foris Ecclefiam vendentibus adflantiuih ex longa conluctudinc charitas refrigefeat.

XXVII. Dr *Clericis Bemficiatit.*

Prxcipimus omnibus Clericis habentibus Ecdélias, ut ad lingula tempora Ordinum fe offerant ordinandos: & qui ordinali funt, in Ecclefiis reGdeant; niti aliter de licentia noftra facere permittantur.

XXV111. *De tffa/ioM vrai cmfecrati.*

ANNO CHRISTI

Si quid ceciderit de Sanguine Chrifti, id eft, de Sacramento Sanguinis fuper corporalia.* illa pars eft fugeoda, & ipfum corporale de panno aliquo mundiflimo involvendum, pro reliquiis eft fervandnm. Vel Sacerdos abluat illud tribus vicibus Jo calice fubterpofito, & aqua ablutionis ab *ipfo Sacerdote fumatur, vel faltem* prime duc ablutiones; & tertia in fileratio reponatur.

Si amem fuper pallam Altaris, vel aliud *factum* indumentum ceciderit: de parte intinfta fimilitcr Sacerdos faciat. Si fuper aliud Ecclefue veftimentum ceciderit: pars intinfta lugatur, & poft fdndatur, Ac comburatur, & cinis in facrario ponatur. Si autem fuper lapidem, Vel terram, aut lignum ceciderit: lingendus, radendus, & tergendus eft locus, & pulvis io facrario reponendus. Si autem per negligentiam Sacerdotis illud evenerit, ad Epifcopum debet mitti,

Calix poft Mittam muodiffime panno involvatur; nec miniftri eo intus tergant calicem, fed alio ad hoc deputato; qui dum *fati»* decens non fuerit, vd vctuftate attritus, in facrario comburatur.

Corporalia veiuftate attrita, vel non fatis decentia, quae non pofliint fieri decentia, in farrario comburantur, ne tnanus laica ad ea poflit extendi. Et de illis poteft fumi pannus de quo calix intus tergaiur: prohibentes ne laici sd illum manus extendant, led a facerdotc tantum tradetur.

XXIX. De *vetaflate Imaginam*

Imagines vetuflatc deformate, & linteamina facra vetuflatc attrita, facris ufibus inutilia, comburantur, Ac mundo loco intra parietem Eccleüc pulvis in facrario reponatur; quia polient intuentes inducere in errorem.

XXX. Dr *commnnitne infirmarunt.*

Item finguli facerdotes habeant fingulos calices, in quibus communicemur infirmi, qui decori fint & mundi, ut in cis devotio infirmorum «citetur.

Nec permittant, Diaconos deferre infirmis fandum Corpus Chrifti, nifi in neceflitate, quando Presbyter fuerit abiens. Sed. Temper cum magna reverentia & maturitate illud deferant in pixide idonea: & fit bene claufa propter cafum in eundo ad infirmtun & redeundo. Si tanta fuerit via, Pfalmoa pceuiten. tiales dicant cum Letaoia.

Cum autem lacerdos ad infirmum venerit, Ac ei Corpus Chrifli dederit; fi quid de Corpore Chrifti *in ore* infirmi remanferit, vel inde «lerit quod ab eo non poflit recipi, aliquam formam habens; ab *ipfo* facerdote convenienter debet fumi, vel commixtum in calice cum modico vini, vel aqua bencdifta, alicui habenti bonam confcientiam dari.

Si autem infirmus adeo fuerit arftatus, quod fub magna forma Corpus Chrifti recipere non poflit; fub minima debet ei dari in calice commixtum, & cum modico vino, tcu aqua benedifta, in ore infirmi inftilletur: & maxime fi fine fcandalo aliter fieri non poflit, ne infirmus fine viatico obire videatur.

XXXI.

ANNO CHJUSTI

XXXL *Dt Cttfthnt*

Ab infirmis la periculo mortis conftitutis, ex Theodoro Cantuar. pura eft inquirenda peccatorum conferti·. Non poenitentia iqjungenda eft, fed tamen eia intimandum ut doieant, At conterantur de peccatis fuis univerfis At fingulis i noa tamen timore ponas, quam peccaodo meruerunt , fed qui Deum Patrem tuum At Creatorem At Redemptorem fuum offendere profismpferunt, acerbitates atgritudinis quafi ftagclla patris quamdiu ei placuerit, cum gaudio fuftioentes . Si autem convaluerint ,· ftatim ad facerdotem accedere debent, At tunc peenitentia competent eia injungatur.

B

XXXII. *Qtiiiift Svtrits fttft uiftivert t» trticiiit atrtu,*

Poteft autem facerdos abfolverc in articulo mortis quemlibet excommunicarem a quolibet, etiam a Domino Papa; prius juramento ab eo receaco, fi inciderit in canone latae lententia, quod fanitate recuperata, Ac opportunitate concerta , Romanam Ecclcfiam vifitabit, vel eum adibit oui fuper hoc poteftatem a fede Apoftolica habeat.

Si autan pro re judicata fuerit excommunicatus ; primo falisfaciet, fi fuper hoc habuerit facultatem : Ac flc cum abfolvat, receptus juramento quod quam cito pc4uerit? excommunicareris fui prsafentiam adibit, mandatum iplius prius petiturus. Idem faciat, fi per * offeniam mamfeftam fuerit excommunicares infirmus ; videlicet quod prius emendet.

C

Si autem emendandi, vel iolvendi non habuerit facultatem: juret quod porte fuum faciet , cum ad fortunam venerit pinguiorem. Si autem in tali articulo decertari i, lueres iuus ad hoc faciendum teneatur pro ipfo ; Ac hoc debet Sacerdos ei intimare; nec rameo per ipfum eft compellendus.

Cum autem infirmitas corporalis nonnunquam ex peccato proveniat, dicente Domino languido quem Canaveral .· Fade , & w/i *Mnptinr ptttur*t, *M* µ *itteriui tiki* caMrqga/, prolenu fcripto (latuimus, Ac

Diftrifte prrelpimus medicis corporum, ut cum eos ad infirmos vocari contigerit , ipfos ame omnia, id eft, antequam aegrotum recipiant in curam, moneant, Ac indicant quod medicos advocent animarum : ut poftquam egro fuerit de fpirituali falute provifum, ad corporalis medicine remedium lalubrtus procedatur; cum, caufa ceftanic, ceflet effeftus. Hoc inter alia caufam dedit edtfto, quod quidam in egritudinis feâo jacentes, cum eis a medicis iuadetur, poftquam cos in curam lumlerunt, ut de animarum falute difponant, in dcfperationis articulum incidunt, unde facilius mortis periculum incurrunt credunt enim atgn , quod medicus de eorum falute delperet . Ceterum cum anima multo fit pretiofior corporei fub intimatione anathematis prohibemus, ne qms medicorum pro corporali (alute aliquid sgroro faadeat , qnod in periculum animas convertatur.

g

XXXIII. *DutJ tumti Meut ctrfieri jiittei* «a *orne.*

Doceatur a Sacerdotibus, maxime ante Quadragefioiam, quod omnes fideles utriufque fexus, poftquam ad annos dilcretionis pervenevint, omnia peccata fiia confiteantur, (altem feme! in anno proprio Sacerdoti, Ac iojunâam fibi poenitentiam ftodeant pro viribus fuis adimplere. Sufeipientes ad minus in Pafoha reverenter Eucharillic Sacramentum: nifi de confilio proprii Sacerdotis, Ob aliquam rationabilem cantam, ad tempus ab ejus perceptione duxerint abftinendum. Ahoquin At viventes ab ingreffii Ecclefia arceantur, At moriemes Chriftiana careant fepultura. Unde hoc falutare Statutum frequenter io Eeclefiis publicetur, ne quilquam ex ignorantle ccecitate velamen excufationis alluma t.

anno

Si quis alieno Sacerdoti jufta de caufa voluerit confiteri peccata fua , licentiam prius poftufec A(obtineat a proprio facerdote ; cum ahter non pollit abfolvere vel ligare. Sacerdos autem fit diferetus Ac cautus: ut more pcnti medici fuperinfundat oleum Ac vinum vulneribut laudati ; diligenter inquirens Ac peccatoris circumftantias Ac peccati, per quas prudenter intclhgat quale illi debeat Presbyter prebere confilium, Ac cujufmodi remedium adbibere , diverfis experimentis utendo ad fanandum aegrum.

XXXIV. *Dt CnJ'ffimt.*

Caveat autem *omnino, ne verbo, figno,* aut quovis alio modo, prodat aliquatenus peccatorem: fed fi prudentiori indigear confilio, illud abique exprerttone perfonr caute requirat : quoniam qui peccarum in pcenitentiali judicio libi detertum prefumferit revelare, non folum a faerrdotis officio deponendum etTe decrevimus; verum etiam ad agendam perpetuam pcenitentiam in aliquo Monafterio detrudendum.

Ad audiendam confcilkmem, eminentem fibi locum eligant Sacerdotes, ut communiter poftint videri ; Ac in locis abditis extra Ecclefiam nullus recipiat confeffioaem nifi in neceflGtate.

(lu confeflione habeat facerdos vultum humilem , & oculos in terram, ne indiferete & frequentius faciem refpiciat confitentis, Ac maxime mulieris, & patienter voluntatem ejus inquirat: qui enim operam medicantis txpedat; oportet ut vulnus detegat. * Fi0»;

XXXV. *Dt tfftUu cotfrflitih.*

Ctlhe.

Debet etiam Sacerdos peccatori cum accedit ad contertionera effectum confeflionis declarare, videlicet quod fine illa non eft falus & in confertiore omnia mundantur, At per confetfiooem peccator Deo reconciliatur. & ad Deum reducitur, ut Deus in ipfo habitet, Ac de pofleftione diaboli ad Dei pofleflionen convertatur, & confetfio hominem fan&ificat, ficut fcrjpmm eft : *bt exitu Jfrtel It* , id eft de peccato, Aa^ia *tftjitift,* id eft confeflio, *feniiijicjitt tjut.* Et Deus nullum approbat, nifi illum cotitertio cuftodiat ; & magnam partem tollit erubescentia habita in confeflione : vult enim Deus ut homo confiteatur, ut habeat juftam caufam ignoicendi, quia tcnptum eft *: Co^nnix» I)omiut, φιοιύΛΐΗ bauu.* Non dicit: quoniam juftus. In quantum enim eft bonus, abtolvn peccatorem ; in quantum juftus, condemnat I

AN KO CHRISTI

XXXV I. *Dt cirat*ifltniiij inquirtndit a Stardaiiin'.*

In confefTione caveat Sacerdos ne inquirat nomina pedbnarnm cum quibus peccaverunt confitentes, fed circumliantias fecundum quantitatem criminis. Primo inquirat, vid. de loco, de tempore, de perfeverancia , de varietate perfonx, & qualiter hoc fecit, de tentationis tempore , & de ipfius vitii multiplici exeeutione, flt modo opens, ut in fornicante, vel adulterante poteft perpendi. Debet inquirere Sacerdos a fornicante fi Gt Clericus, vd laicus: utrum folutus, vel gingatus, quando turpitudinem luam peregit . Et fimiliter cum qua ; utrum cum conjugata, vel cum fo'uta ; cum nueretrice publica, vel aha; fi cum virgine; fi cum tanftimoniali , vel voto aftriela ; fi cum affini , vel conlanguinea ; fi cum filia Domini fui, vel cum ancilla ; cujus artatis; άζ 1l fapiens fuerit. Si Clericus; utrum in lacris Qrdmibus confiilutus, vel in quibus; fle qualiter turpitudinem fuam peregit ; utrum ordinarie, vel inordinarie . Verumtamen fi quaerat confitens, quomodo extraordinane ; non refpondeat Sacerdos.* Si in loco facro, aut in loco cui debuit reverentiam, ut funt domus Dominorum , fle aliorum multorum . Si in tempore orationis conftituto; ut funt fefiivitaies Sandtotum , fle tempora jejunii · Inquirat autem quantum perlçvetaverit ; nam perteverantia auget dchftum . Et quando tentacionem fuftinuit : funt enim quidam qui non expeâant rentationem, fed praeveniunt, fle ultro fe peccato offerunt . Inquuat etiam de multiplici exeeutione vitii. Hat». enim tenetur pernitens omnia confiteri, quando prefumitur ; & judicat Ecclcfia peccatum majus, vel minus ratione harum circumtlantiarum. Inquirat etiam, utrum publice peccaverit , vel occulte; ut flc extiterit exemplum mali alus . Similiter circa aha vilia capitalia debet Sacerdos inquirere.

XXXVII. *Dt feptem vitiii ctpiialibnt.*

Sunt autem feptem principalia vitia ; quorum duo hint carnalia, fcil. gulofitas, & luxuria; & quinque fpiritualia , fcil. avaritia, trifinia five »<\idia, ira live odium, invidia, & inanisgloria live fuperbia.

XXXVIII. *Dt Caltftatt.*

ConGfti: autem vitium gulofiutis in crapula &. ebrietate, id eft in excetlu contra potum & cibum. A crapula & ebrietate omnes diligenter abilmeant, maxime Clerici, vinumque fibi temperent, fle fe vino. Nrc ad btbcndiun quifpiam incitetur, cum ebrietas & mentisexilium indu cat , & libidinis provocet incentivum : Si quis autem fupcr his le culpabilem exhibuerit. nill commonitus a Superiore fatistecerir competenter, puniatur, & ab officio & beneficio fufpendatur .

Inquirat etiam , cum debuit jejunare , utrum nimio ardore comedendi cibum lumpferit , utrum immoderate, & alia quar notantur hieverfibus.

Quinque gulx vitia rumpunt jejunia pura.
Hora, Libido , modus, prenofa cibat ia , <ura.

Si quis vero ea die qua Euchariftiam tumpferit, per voracitatem vel ebrietatem vomuerit, graviter eft puniendus

A Si quis autem alium klenter inebri.it, fle hoc ex confuetudiuc fecerit, gravior cti poenitentia injungenda. anno

XXXIX. *Qnalitcr pani/miit fit in-nngtnda,*

Quoniam defedus noftri corporis tantam cenfuram manere non patitur, quantam canones praecipiunt: in injungendis poenitentiarum luminis fibi caveant Sacerdotes, quia fecundum quantitatem culpz, fle poifibihtatem pernitentis, debet efle quantitas ponitennar. In arbitrio enim Sacerdotum eft poenitentiam debitam temperare; in orationibus, elcemoiynn, fle alus fatisfactionibus prout noverit expedire, flt maB ximc contra peccatum luxurie : flt fecundum quod frpius & negkgcntius pœnicens commiferit tale peccarbm, flt tempus addatur flt modus pœnitentiar.

Notandum quod Confellores quaedam injungunt contuentibus ad fundamentum confcffionis, ut abftinere a peccato, & reftituere ablatum ; fine quibus non poteft elle fatisudio; quaedam ad impedimentum, u; funt vitare loca iufpefta , juxta illud.

Loca fida nocent, loca fola caveto.
Mala confortia ' quia
Corrumpunt mores bonos confonia prava.

Et Loth praecipit, *Noit rejpiart pofl tergum tuam , nti jlti »· tmni circa rtgeont.* Qurdam C ad pizfn vationem ; ut alium ablbnere a carnibus, a forti vino. Qpaedam ad exemplum proximorum. Quaedam ad fubftantiam fatisfaâioni$; ut funt jejunium, oratio, eleemofyna: his enim tribus deponitur triplex modus peccati. Jejunium contra luxuriam injungatur; eleemofynarum largitio contra avaritiam: oratio- nis humilius contra pondus itiperbiz. Haec enim tria detinent hominem ligatum, fle faciunt manere in terra : quia *qnicqnid efl in mundo , ont rfi conacpifcenlia carnii ; aut efl concupifcentia oeniorum·, ant fnperbin vita;* ficut dicit Johannes in Canonica fua .

Valet autem fatisfa&o ad confervationem, flt augmentum gratiz; flt tollit pœnam pecca- D ti; & debilitat fomitem peccati, id eft, piavitatem peccati: quia *omnit atas ab adolefcenfin fut prona tfl ad malam.* Item confervat a recidivando . Quae notantur his verfibus.

Servatur per opus; accrefcit gratia pcena;
Solvitur atque fomes, languet, fugitur recidivum .

In hoc etiam debet Sacerdos eflê follicitus, ut pernitenti pondus importabile non imponat, licet recipere fit paratus: fed fle poenitentiam temperet injungendam, ut a Audio non cogatur ccftare fcholaris, vel ab officio fuo faber, vel agricola, vel alius laboriofus, ut domui fuæ providere non polfit. Et ne pro peccaro E occulto poenitentiam publicam injungat. Provideat autem diligenter ut peccantes publice faciat in aliquo publice poenitere. Si quis autem ad proflantes accefferit, maxime ignotas ; quafi pro adulterio ei poenitentia injungatur.

Si quis aurem conjugatus folutam cognoverit , feptem annos fecundum rigorem canonum debet penitere fcll. fecunda feria, quarta, fle fexta, in pane fle aqua jejunando, quia fœdus conjugii violavit : fed fecundum quod Sacerdos viderit expedire , poterit poenitentiam temperare .

XL. *Dt*

ANNO CHKISII

XL. *De luxuria*

Deflorarores virginum, & incefluofi, qui cum fanrtimonialibus peccaverunt, vel cum lotoaftriû's; & qui contra naturam; homicidz; perjurus; facrilegua; incendiarius; funt mittendi ad Epifcopum. Verius.

Qui facit inceftum, deflorans, aut homicida,
Saailegus, patrum percuftor, vel fodomita,
Frador votorum, perjurus, fortilegufque,
Pontificem quaerant, necnon qui miierit ignem,
SI percufl&fti Clerum, Simonve fuifti,
Si male de Bulla Papz tradaveris ulla.

Si autem in folemnitatibus praecipuis fornicatus fuerit, vel adulterium commilcrit: non B inhoneftum videretur ut in vigiliis [illegible]cflonim quz violavit in pane & aqua *jejunaret,* vel competenter redimeret.

Contra omnia peccata carnis folent fie pœnitentes muniri.· cavere malam *focictatem, &* opportunitatem peccandi; & debet vitare loca & perfonas cum quibus, vel per quas peccare poteft.

XLI. *De nofiurna pcilutione.*

Quxratur utrum *ei* dormiendo contigerit aliquando pollutio. Quod fi ex ebrietate, vel precedent! cogitatione hoc evenerit, magis eft timendum. Queratur utrum ei aliter contigerit C 3uam dormiendo. Quaeratur utrum intus munitiam fervaverit caftitatis, quia, *qui vident mulierem ad coucupifcendam eam, &c.* Et unum mulierem alienam follicitaverir, lafcive a(pexerit, concupierit, & eam ofculatns fuerit; quia licet ad artum non pervenerit, forhtan illa confenfit, & ille nihilominus mortaliter peccavit, dommodo Curiofitatem & operam quam potuit exhibuit, & in animo fuo afleduin retinuit· Similiter inquiret de illis qui conlilia & auxilia pro talibus criminibus perpetrandis, & curam impendunt & imponunt.

Audita confeilione Temper Sacerdos intel roget confitentem f» velit a peccatis abdinere. Si enim dixerit Te non pofle abftinere, vel nonD velle; dicat quod poenitentia nihil el valet quantum ad vitam «ternam. Et tamen cl declaret quantam ptenitentiam debet iuftinere, & eum admoneat ut iterum agat quicquid boni operis potuerit, ut Deus cor illius illuftret ad pcenitentiam; quia valent ad *multa*, bona fada in mortali peccato.

XLII. *Ad quid valent bona faita in peccate mortali.*

Valent enim ad temporalium bonorum multiplicationem: unde Efaias; *Si volueritis & audieritis me, bono terra comedetis.* Sicut legitur alibi: *Quia timuerunt obftetrices Deum, adificavit eis domos.* Item ad pcenz temporalis diiatibnem, vel diminutionem; ficut legitur: *Qua humiliatus eft populus, non inducam malum m diebus ejus.* Item ad gratiz habitationem; unde ialvata eft Raab, quia recepit nuncios Jofiie. Unde Jofue: *Ingredimini in domum maerefricis, producite eam, ti omnia qua ejur funt.* Item ad affuefaftionem bene operandi, quia: *Bmum eft homini cum portaverit jugum Domini ab adolefccntia fua.* Facile enim eft ei quod aliis difficile videtur· Item: *Adolefcens juxta viam fuam vadit; cum (enutrit, vtw recedet ab ea.*

Altem ad rcfiftendum allis peccatis: quia peccatuin unum pondere fuo hom nem ad aliud trahit, heut dicit Gregorius. Sed per bona quz facit, multotiens cuftoditur. Et; *Sicut ayta extmguit ignem ardentem, ita eleemofma peccatu*. Et licet bona farta extra chantatem nullius fine przmii meritoria; ea tamen Dominus ex fua liberalitate remunerat; in tantum enim diligit bonum, & odit malum, quoi nullum bonum irrrinuneratuin, & nullum malum impunitum efte patitur. Item fi decederet in tali flatu, non tantum puniretur in inferno, quantum fi non feciflet ifta opera; quia fi ifta non fecitTet bona, magis puniretur.

Debet etiam Sacerdos docere, dcipfummonere ut de omnibus peccatis confiteatur; quiafaleft pttnitentia, cum fpretis pluribus criminibus, de uno lolo agitur pmnitentia; èx cum fic agitur dc uno, ut non difcedatur ab alio Unde feriptum eft: ζκ» *totam legem ferv.iverit, offendat aut<m in uno, faciat eft omnium reut*. Scilicet quantum ad vitam acernam, id eft, nullum meritorie adimplet. Qiid enim ' prodeft fi tota civitas cuftodiauir, & unum foramen, per quod hoftes intrent, relinquatur. Qui enim operam medicantis expertat, oponct ut vulnus detegat.

Similiter falfaeft poenitentia, cum pernitens, forte ve-eenndia duftus, apud fe dividit confcffionem, ut quaedam crimina uni Presbytero dicat, & ei alia celet, & ahi Sacerdoti ea revelet; quod eft Temper carere venia. In dubiis autem confulet Temper Sacerdos Epitcopum, aut viros lapientes, quorum confiho certmcatus, (olvat tecurus, & liget.

XLIII- *De avaritia & cupiditate.*

Quzratur utrum confitens habuerit rem alienam injulle, Tcilicet per fraudem, uluram, rapinam, & furtum. In furto, ufura, rapina, Cc fraude valde fibi caveant Sacerdotes, ne alias poenitentias injungant, Tcilicet Miflarum, eleemofynaium, & hujufmodi, priuiquam reddiderint: non enim dimittitur peccatum, ifIfi reftitnatur ablatum. Non lufticit tantum Tol* reftitutio; led cum reftitutiooe debet condigna prrmtentia injungi pro peccato.

XLIV. *Cm fit re]l:tutio facienda*,

Eft autem reftitutio ei facienda a quo habuit, fi poffit inveniri, illo autem mortuo, vel non invento, redimendum eft proximioribus perionis, & uxori ejus quod juftum luent pro parte fua. Si autem incertum eft a quo habuit, vel non polfit ille inveniri; tunc ad confilium ecrleflæ debet paupeiibus erogando fieri reftitutio. Injungendum eft Izioi I, ut cl E quem laciit, vel a quo rem alienam habuit injufte, fi poteft fatisfaciat immediate, fi velit & audeat fefe revelare; fin autem, mediante Sacerdote, vel a'io bonovtro, nemine nominato, compenfet latior per lervitia quz poterit animo reftituendi.

Si vero grave damnum eft, & Izfor non poTfit folvere; debet petere veniam perionaliter a damnificato, fi audeat revelare; alioquin hoc faciat alicui bono viro, nemine nominato, medianti, & ipie fatisfaciat jejuniis, orationibus, & corporalibus dilciplinis, habens in propofito fuo quod *omni** reftituet, fi ad fortunam vene-

—— —— nerit meliorem. Quieratur, utrum «liquando
ANNO «то cupidnate rei aliena: fe perjuraverit, vel
C?*- ' ndem violaverit, vel Ecclefiam, vel cœmeccrium ;
*** êc nies debent mitti ad Epilcopum.

XLV; *Qti* ad *epifeopnm fan mittendi.*

Sacerdotes In confetfione majora majoribus refervent; Sc mittant ad Epifcopum homicidas, perjuros, inie&ores manuum *in parentes* vel Clericos ‹Sc in quotcumque Keligioios ; Incendiarios, fimoniacos, falfarios, haereticos, fchilmaticos, fortilegos, Λ qui de Sacramento Ecclefiz lortilegium commiierunt, vel ad hoc auxilium prrtliterunt ; & qui abortivum'facere przfumpierunt, ὀζ qui ad hoc auxilium vel conii-B hum impenderunt, item Clerici qui furtum commiferunt ; Jc qui irregulares fadi funt quoquomodo; & qui bis permittunt le baptizari, & qut fme ptima totifura aliquem Ordinem fufeeperint; & qui in fufccptis Ordinibus faltum fecerim ; qui per fe, vel per alium homicidium perpetraverint, vel judicio fanguinis interfuerint. Item qui alivioriiatem, vel confilium, Ave auxilium ve) conienium in aliquo impenderint, unde mors hominis, vei mutilatio membrorum ell fecuta ; vel li caufa fuerit, vei occaflo; vel ‹l litteras diâaverit, vel 1eripierit, vel legerit ; ve) fi aliquod adminiculum ad hoc przftiterit, Ul aliquis mutiletur vel occidatur; & qui in fuipenfione vel excommunicatione promou funt, vd divina celrbiarunt, ad Epilcopum funt mittendi.

XLVT. *De refiitutione renem.*

Diligenter attendat Sacerdos cujus officii, vel Culus ordinis fint conhfcntcs. Nam ii mercator eA, emens vel vendens ad menlnrain; prohibendum efl ne habeat falium pondus vel menfuram tiliam. Si habuerit lalfain inenfuram, vel fallo ineniutaverit, icnerur rcftitueic, li fcl.it quibus, fatisfau.it Ecckfiz vel Eccle-fus, quarum cudit illos paroebianos elle, vel pauperibus, tamen ad conblium Ecclehz ..
Item quaeratur turum caufa flupri aliquid habuem a gingata h hoc; marito luo reddat.
i Si autem ancilla vel a filia de rebus Domi-
mm. ni lui; ipfi Domino efl reddendum, vel patri. Similiter l. a Religioia pertona, Eccleliz fur reddat.

XLV1I. *De damnis ij furtis.*

Quzratur etiam utrum quis alieno damno confeniem. Quod ii fecerit, inamteAandum eft ei, quod fi conlenfetit de fimplicitate, vel negligentia, non Impediens lictorem cum poflet, \el Izdendum non praemuniens. non videtur tpfe lolitm teneri ad rcAiturionem damni, led ad iatistadionem pernitentias pro negligent!*, inducat tamen latiorem ad fatisfaciendum Izlo. Si vero pixbuit conlilium, vel auxilium, vel favorem in damnum alterius, vrl partem habuerit damni, tenetur in folidum, nifi inquantum noverit ab aliis eA'e toluiio.

Injungendum etiam hzrcdibus raptorum Cc latiorum quod debent reddere damnificatis, prout poiTunt, damna illis a parentibus fuis illata, vel ab illis quorum habent hzreditates, etiam de proprio tuo, inquantum ad eos pervenerit hereditas.

XLV1II. *De ira & od,o.* ANNO CHRISTI

Item quaeratur utrum pcenitem ex ira alicui **°0. conviciatus fuerit, vel enormiter Deum lutaverit, vel fandam Mariam ; vel aliquem occiderit ; vel caulam alicui fecerit ; vel in triftitiam mentis *inciderit,* quz mortem operatur etemam ; vel aliquem odio habuerit. Quod fi fecerit, moneat eum Sacerdos diligenter ut deponat iram, rancorem, & odium omnino : fed emendam non tenetur remittere, fed placato animo poteft coram judice petere.

XLIX- *Contra invidiam.*

Queratur utrum per invidiam doleat vel doluerit de utilitate proximi, vel de eius infortunio hrtus fuerit. Item quzratur utrum per invidiam alicui detraxerit, & maxime ei qui prsecfl. De quo Bafilius. *Si fas detraxerit ilii fa praeji, feptem dies poenitere debet.* Eli enim invidia dolor ex alterius felicitate nafeens& animum torquens: invidus enim dicitur qui ex alterius felicitate torquetur. Et inde provenit detraftio, quod eft alicuius bonum denigrare : *Detraihres Dee fast odibiles.* Et inde provenit fufurratio ; et qua difeordia inter comites feminatur. Et inde depravatio; quod eA bona ejus convertere, vel in malum memorari. Et exinde etiam provenit ingratitudo, quod eA. pro bonis perceptis grattas non referte. Et inde compreffio boni ; quod eA alterius bonum tacere. Et inventio mali; quod eA ei cui *invidet* novum genus peccati imponere.

Ei vero qui invidus fuerit injungatur quod de cetero gaudeat de utilitate proximi fui, de qua doluit, & bonum quod in co novit publice extollat, ac in gemitibus & Orationibus culpam deflere Audeat.

L. *Contra fupcrbtam.*

Queratur utrum per fuperbiam fuper alios mente & corpore fe levaverit, cum dicat Evan-^gelium *major efl vefirnm, fiat minor : &, quanto major es, humilia te in omnibus.* Verius.

Quanto dignior es, aut per genus, aut per honores ;
Tanto fitnt in te vitioûe res graviores.

Quatuor autem modis dignofeitur tumor arrogantium feu fuperborutn. Prima fpecies eft cum qms bonum quod habet, a fe zftimat habete; quia timilis eft Nabuchodonofor, de quo in Daniele quia bonum quod habuit fibi attribuens alt *Nonne ixee efl Babylon magna quam *dificavi tn robore fortitudinis men tJ in gloria decoris mei ? Et cum adhere ferma effet ex ore regtr, ecce vox clamavit, dicens: Cum feristf befliis ent habitatio tua: fanum quafi boo comedes.* Biuio enim fimilis efficitur, qui ex alieno tuum credit efle & decipitur.

Secunda cum quis quod habet, a Deo fe habere credit, fed pro mentis fuis. Contra quod dicit Apoflolus. *Gratia Dei fan id quod fan-*

Tertia cum quis fe jaftat habere quod non habet; quod eft vitium hypocritarum. Et h«c jactantia eft rapina. Unde Jobs 26. *(fat efi enim fpecies hypocrita fi quis avare rapiet.* Qui enim eft avidus opinionem fibi rapit fanditatis.

Quarta efl, cum delpcdis ceteris, appetit quis

CMHKrr ! 1 quia fingulariter videri habere quod habet; ficut «î^um eft de Pharifso in Evangelio: *Domne, tibi gratia/*, ÿ«ï« *non firm fient ceteri hominum*. Qui autem fuperbus fuerit, de cetera fit humilia, fie recolat unde venerit, quid fit, *Sx* quid futurus fit, dc qualiter dies fui tranfeune; quia *vita bommit vapor efl ad modicum parent,* ut dicit Jacobus Apoftolus

LI. *De acadia.*

Qpcratur utrum accidiofus fqerit in his quae pertinent ad falutem, id eft, negligent fie indevotus. Et talia timeat: quia *Malediitus homo tpa facit opus Dei negiigenter.* Eft autem accidia torpor animi, quo quis auc bona neghgit B inchoare, aut inchoata fafiidtt perficere. Ex qua fnrgit defidia, pufillanimitas, negligent!*, & alia multa.

Qui autem fic accidiofus fuerit, injungat quod fit affiduus in Pfalmis & Pfalteriis, & facris le&ionibus: quia per horum athduitatem ab homine diabolus elongatur.

Sciendum efl autem quod omnibus qui ex julla caufa videntur non porte fine magno gravamine frequenter in aliqua die jejunare, poffunt lo redemtiones, recompenfaciones adhiberi competentes; fcilicet per orationes, elecmofynas, per abflioentiam a carnibus, vel a pifeibus, vel hujufmodi fecundum flatum perfonaruin, vel a vino, lo quadragefimalibus cibis J Propter autem viam peregrinationis facilius eft quam propter aliud relaxatio indulgenda, vel commutatio. Similiter etiam propter focieutem, non quamlibet, fed fi accedat ad menfam alienam, vel alius ad fuam, cui fe debeat coriformare, & harc fi fine gravi damno vel (candalo nequiverit evitare; vel etiam pro folemnitate, u interfuerit divinis.

LH. *De ferus.*

Intimandum efl laicis ut fciant tempera feriandi per annum, id eft, omnem Dominicam a Vefpera ufque ad Vefperam. Feriandi vero per annum funt ifti dies. In Nativitate Domini; S. Stephani, dt ejus Inventionis; S. Joan, nis Evangelirtr; Innocentium; S. Thomae Martyris; S. Silveftri; Odava Domini; Epiphania; Nativitas B. Manae; Affiimptio; Purificatio; Annunciatio; Conceptio in partibus iftis; Inventio S. Crucis, At Exaltatio; Sanftutn Pafcha cum tribus diebus fequentibus ad minus; Afcenfio Domini; Sanfti diesPentecoftes; Nativitas, & Decollatio S. Johannis Baptiftz; duodecim Apoftolorum; & maxime Petri & Pauli, Andreas, Jacobi, Thome, Philippi, fit Jacobi, Bartbolomael, Matthci, Simonis *St* Jude, qui fua praedicatione illuminaverunt mundum; S. Marci; Luae Evangelifte; S. Laurentii; Vincentii; Clementis; Dionyûi mart. Michaelis Archangel!; At Dedicationis Oratorii; Omnium Sanâorum; S. Martini; S. Nicolai; S. Marie Magdalene; S. Catharine; & Illz Feftivitates quas ftnguli Presbyteri in fuis parochiis ab antiquo collaudaverunt cum populo, que vicinis tantum circum morantibus indicende funt, non generaliter omnibus. Fertum vero Reliquiarum *mxtm* Ecclefia Conrtantienfts omnes celebrent in craftino S. Michaelis in Monte Gargano. Reliquas vero Feftivitates per annum monendi funt ut juxta morem antiquum obfervent. Quoniam vero, at dicit Auguilitnta, *Mtitus efl dio-* A^«r *Domituris Ô' Feflivis arare yel fodere, ytami choreet ducere,* jubemus ut Sacerdotes choreas, praecipue in Coemeteriis Ecclefiarum odmmodu- li prohibeant, & ne ducant eas etilrp alibi. AMNO CHR^TI 'J**

Et ut ab omni peccato mortali, praecipue bus Feftivis abflrneant, iubditos fuoe juxta *Δλ.* tam fibi à Domino prudentiam moneam Jtligenter.

LUI. *De Jejunht obferyandij.*

Sacerdotes przcipiant omnibus, ztatem habentibus adultam, inftituta jejunia oblervare; ut jejunium Quadrageiimale, Quatuor Temporum, Vigiliarum, fcilicet Natalis Domini, Affumptionis B. Mari«,S Johanms Baptillx, Apoftolorum Petri & Pauli, Mattfla&i, Simonis & Judz, Andrea:, Laurentii mart. Omnium Sindorum, jejunium in Fefto S. Marci Evangel, quando major Letania cantatur, *Sx* in tribui diebus Rogationum. Si qua autem de vigiliis prztadis die Dominica evenerit, indicendum eft jejunium die Sabbati praecedenti.

LIV. *De panitentiis contra vitia fpirituaha.*

Contra cum qui fuper alios fe levavit mente & corpore, injungat Presbyter quod frequenter in Ecclefia vel alias fuo Domino multoi lens genua Heâat, pedtus faepms tangendo, & orationem dicat; pauperum manus abluat, pedes lavet. Injungatur enim * ei ne malum deptoximo fuo dicat; ne bonum alterius diminuat; fed (i fcit bonum in altero, pto porte fuo extollat. I y

Si fuperbus fuerit in veftibus, pauperibus elargiatur. Si fuperbus, quia multos ad fui glo riam ad prandia vocabat, multos paupetes recipiat, vel in elaigitione eleemofynarum fit largus.

Ei autem qui in fuperbie vitium inciderit, quia credit aliquod boinum quod habet, a fe habere, vel meritis fuis *accepiffe;* injungenda eft poenitentia in maceratione carnis, videlicet in difciplinis, & recordatione fragilitatis lue, D ut diicat quia *omnis caro feenum, <7 fient flos agri decidet.*

Eis vero qui fuper alios per fuperbiam fe extulerunt, injungat ut alios pro porte fuo promovere procurent, ut in bono promoveantur, & fuper porte * habuerint, fit confihum *Sx* auxilimn impendant ad alterius bonum promovendum: nihilominus ramen doleat de eo quod egit, & de eo poenitentiam agat. *b**

Ei vero qui accidiofus fuerit, injungatur quod fit aftiduus in pfalmis, & pfalteriis, & facris ledionibus, quia per affiduitatern elongatur diabolus ab homine.

Ei vero qui invidus fuerit, injungatur quod de cetero gaudeat de utilitate proximi fui, de qua doluir aliquando; quod in eo publicet bonum & extollat; gemitibus *Sx* orationibus culpam defleat.

Ei autem qui iracundus fuit, vel odio habuit aliquem, injungatur quod de cetero poenitens (it, & falutem illius quem odio habuit exoptet; & ei, quem propter iram vel odium in aliquo Izferit in difto vel in fade, fatisfaciat competenter

LV. *De*

ANNO CHRISTI

LV. *De fponfthbtti & matrimoniis.*

Infinuent frequenter laicis Sacerdotes ne dent fibi mutuo fidem de contrahendo, nili cotam Sacerdote, vel coram pluribus fide dignis, & non hifpedis, per quos fides data poilu probari; alioqum eos iuper fide data, nifi utique coram nobis voluerint eonfiteri , non audiemus . Sunt autem perfone fufpecht , pater, mater, foror, & frater: quia tales videntur diligere & afteftarc incrementum filli vel filii, fratris vel (ororis,

Non fiant iponialia vel firmalia cum repen-
" dr/. I ulmis .' * quia libera debent elfe matrimonia
'7' w/-nec pœna aftringi.
-,IFiant autem firmalia per vetba de futuro ; ita quod unus dicat alteri, £go *te accipiam in*
"'i-»- mt<w, fit illa illi; *E%f te accipiam in meum t fi* Ecclefia poterit luftmcre. Et poteft juramentum apponi, vel fides ex utraque parte prz-

Inhibeatur etiam ne fefe carnalltcr cognofcant, donec inter eos fit matrimonium celebratum.* quia fi inde convidi fuerint, graviter punientur .

Doceant autem illos Presbyteri, qui matrimonialitcr confentiunt, quod tali conlenfu continentur quatuor ; fcilicct confenfus ad cohabitandum , confenlus ad carnalem copulam , confenfus ad mutuum oblequium, fi< confen C Jus ad mutuam proprii corporis poteftatein : led tamen quis quandoque peccat exigendo ultr» dcbitum. Verius.

Defla , locio facer, jejunia, menfirua , partui.
5, *petfj lu , perçai ; redii< ^uando^HC licenter.*

Eos autem qui fidem de matrimonio contrahendo dederunt invicem, 6t poftea confitentur in jure carnalem copulam interveniftc, ad matrimonium in facie Eccleliz lolemmzandum iunt compellendi, nifi canonicum impedimentum apponatur; five fides data fuerit coram pluribus, five clam : non obftante fi dicat quod uon habuit animum conienticndi in illam , ȁt hoc etiam velit jurare.* quia in hoc cafu przfumic Ecclefia matrimonium contraâum; contra quam præfumtionem non admittatur probatio.

Ab illis enim qui dant fidem in occulto de
/ contrahendo, fic poft didam ' carnalis copula fequitur, fed in jure negant, fic pollea cum a-
j-»da. fi.lus contrahunt.* * ad cooteirionem veniunt, fic de fide quam dederunt confrientur in foro pmiteutiali. Qiizrcndum eft utrum quando fidem dederunt, animum habuerunt conienticndi matrimonialiter, vel tantum extorquendi carnalitcr copulam. In primo catu dicatur eis quod non eft matrimonium cum illis cum quibus contraxerunt poftea, nec cum cis poliunt fine adulterio commifreri. In fecundo autem, fcilicet quando fidem folum dedit ut carnalem copulam extorqueret, non animo conienticndi, injungenda eft ei poenitentia de fide mentita, fic fecure cum uxore, quam poftea defponfavit, poteft carnaiiter commifceri.

In hoc autem cafu folum ex parte fua affuit fraus, fic defuit omnis confenfus faili, fine quo cetera foedus non polium perficere conjugale ; quoniam confenfus ex utraque parte neceftarius eft. aliter non eft matrimonium judicandum .

Antequam matrimonium celebretur, per *tres* Adie» Dominico» fiant denunciatione* in Ecclefia t in qua Presbyter a populo perquirat, fub poena excommunicationis, de lateritate iponfi & fponfz qui debent conjungi ; utrum valens impedimentum obfillat ; utrum inter eoa fit confanguinitas vel aifinitas, quorum prohibitio quartum gradum confangumitatis & affinitatis non excedit. Utrum conianguineam illius quam vult accipere, interno vel in quarto gradu ante defponfaverit per verba de futuro : fponfam enim alterius nullus consanguineorum fibi aliquando matrimonio copulare poteft ; & hoc propter honeftatem Ecclefiz , five publier honefiatis juftitiam, quod idem eft : quia ipla quam primo defponlavit, conjux ipfius faille Bdiciiur. Et utrum fint in ztate legitima ; utrum alter eorum fit voto aftnûus; vel Ordo impediat . Utrum fit inter eos Cognatio fpirituahs five compatcrnitas; quz contrahitur per fulceptionem alicujus de Baptiimo, vel de facro fonte-* ex qua lulccptione ipiritualitas triplex futgit. Una, quz eft inter illum qui fuicipit puerum, & matrem pueri, quz mater * ejtu eft, vel patrem carnalem pueri , quia compatres funt . Et hoc impedit matrimonium contrahendum inter compatrem fic comtuatrcm, fic dirimit contraâum. • /. t-i- COftJHJtCr

Alia furgit fpiritualitas inter illum qui fufcipit fic illum qui fufeipitur, fcilicct filiolum vel filiolam.

Et hoc fimiliter impedit matrimonium inter illos, <]tua patrinus non poteft habere filiolam fuam in uxorem.

Tertia ftirgit /pirituailiter inter fufeeptam ab aliquo de facro fonte, & filium ejus carnalem; & Gmiliier impedit matrimonium inter illos; quia filius meus carnalis nullo modo poteft copulari matrimonialitcr cum ipfa quam de facro fonte fufeepi .

Filii autem duorum compatrum, five ante compatcrnitatem fint geniti, five poft, legitime poliunt copulari, excepta illa perfona, qua mediante contraâa eft compatcrnitas · Inter alias perfonas non impedit ipiritualis cognatio five compatcrnitas; unde comparer alicujus liDcite poteft accipere in uxorem filiam fui compatris vel commatris, dummodo non fit illa, per quam contra&a eft compatcrnitas .

Nullus Sacerdos audeat in cafu dubio matrimonium celebrare; nec Decani purgationes recipiant fuper matrimoniis ; nec de caufis matrimonialibus cognofcant ; fed omnes matrimo* nii dubitationes ad Nos referant.

LVI. *Dt Decanit.*

Quoniam autem breviores lites, in quibus modera orem Provinciz expeâare non oportet, fine feripturz folemnitate debent procedere : ftatuimus ut Decani Rurales, qui negotia di-Efceptant humiliora , fine feriptura cognofcant: & citationes eorum fit mandata eorum per fe, vel per nuncium fub imprelfione figillorum tuorum exequantur, fic execution! demandent. Ut autem follicitudo iplorum fic cura plurimum rcfcindatur in caufis arduis, fic gens fub majori judice conftituta providentiam fentiat grandiorem ,· duximus ftatuendum Decanis ut de caufis fummam decem (olidorum Turonenfium excedentibus non cognofcant, nec poenas ultra prznominatam exigant quantitatem . Si vero coram ipfis pœnam ulterioris quantitatis impo ni contigerit, quam committi pofimodum oedide-

F

— diderint, ftiperiori denuncient, ut per ipfutnA

QmrKir fuerit inde ilatuatur fed nec emendas perciprahdi pecuniarias ultra duos iobdos Turoncnfcrrde cetero habeant poteftatem.

Precipimus etiam, quod Presbyteri parochiales, qui legitimam excuiationem non habuerint, ad loca & dies pro audiendis caulis ûatutos a Decanis fuis conveniant, & ea quz lo parochiis fuis «mandanda fuerint, cls iulmuent, ut in eorum przfentia prout juftiun fuerit .habeatur contrains. Et ea quz in confiftorio Decanorum fient, juxta iplorum telfimonium obtineant firmitatem.

Semper in nuptiis prohibeantur fortilega fieri. Celebretur autem matrimonium cum reverentia & hopore, & in facie Ecclefiz, non cum B rifu, ne contemnatur.

Si autem mulier quz defponfatur, alium virum habuerit, luper eam non debet dlci benedictio vel oratio, fcilicet, *Propitiare Domine,* quz dici debet fuper eas quz non habuerunt virum, antequam pax detur. Et hoc ell quod dicitur quod fecundz nuptiz non debent bencdici; & hoc ad exhortationem continentiz.

Sciat autem Presbyter qui hujufmodi benedictionem fecerit fupra mulierem ad fecunda vota ieu nuptias convolantem, cum alias bencdida fuerit; & iterum non debeat benedici; fe ipfo fado & beneficio fufpenium, & ad Apofiolicam fedem mittendum elTe, ut tn cap. i. E. *De fecundis nuptiis.*

Nubentes caveas iterato ne benedicat,
Pù fi1 fnfpenfyi per Papam refiitnendnt.

LVII. *De Extrema-unitione.*

Ad Sacramentum Extremr unitionis moneant irpe Sacerdotes populum non tantum divites, led etiam pauperes, maxime a quatuordecim annis & fupra.* ut omnes communiter, cum fuerit necctfc, exhibeant fe paratos fulcipere Sacerdotes SanÔum Oleum ad eos cum magna reverentia deferentes & honore.

Doceant Sacerdotes fzpe populum hoc Sacramentum licite pofle iterari, larpe in qualibet infirmitate magna recipi, unde mottis ell metus; quia per eam, ficut dicit B. Jacobus, venialia dimittuntur; & quandoque alleviatur infirmus; &. quandoque ad veram contritionem, & zrerni gaudii conlidcrationcm per eam incitatur.

LVIII. *Sacramenta gratis conferantur.*

Pro przdiâil autem Sacramentis conferendis, videlicet pro Baptifmo, & benedictionibus nubentium, pro exequiis defundorum, & aliis Sacramentis, njhil exigant, fed gratis Sacramenta ecclefiafttca conferantur.

Unde nullus ante collationem Sacramentorum pecuniam extorquere przfumat, aut plegios exigat, aut propter hoc impedimenta fida fraudulenter opponat, ficut ftatutum eft in Concilio Latcranenfi.

Debent tamen a parochian*is,* quibus expenfit fune Sacramenta, plz confuetudines obkrvari: & funt per Epifcopum compellendi qui nituntur laudabilem confuetudinem immutare. Et ideo inhibemus ne Sacerdos aliquis in hujufmodi cafibus audeat jus dicere, fed apud luperiorem querelam deponat.

LIX. *De Sacramento Ordinis.*

ANNG christi

Quia vero Sacerdotes ex fufeeptione Ordinis poiellatem conficiendi, ligandi, atque lolvendi, & fupradida Sacramenta minillrandi lufeipiunt: reliât videre quomodo fe debeam in fufccptione Ordinis habere, & alii Clerici; & quando in iuiceptioneexecutionem Ordinis iulcipiunt; & quomodo Ordinem fufeeptum debent oblcrvare; & quando poli exeeutionem Ordinis fulceptam, cam amittant.

Item quod accedentes ad Sacros Ordines promovendi habeant Breviarium proprium, non accomodatum, una cum libro qui dicitur Mampulus Curatorum.

Item quod ipfi fic promovendi habeant beneficium, leu patrimonium, vel titulum remm, non fidum, a parentibus & propinquis, aut allis luis amicis fine fraude leu quirtancia de non aliquid petendo, przcedente ieu fubfecuta.

LX, (hu *funi irregulares.*

In primis igitur inhibemus, ne Clerici vel Presbyteri irregulariter ordinentur: & antequam ordinentur, confiteantur d.feretis Pœnitcnriarus.

Sunt autem irregulares, qui non debent ad facros Ordines promoveri; bigami fcilicet, viduarum mariti, vd corruptarum;- qui calbtatem vovit, & qui promilTum violavit, matri monialitcr contrahendo; qui duas uxores fnnul, vel diverfis temporibus habult; qui cognovit uxorem luam poilquam fcivit eam adulteram; qui de jure unam uxorem habuit, & aliam de fado, quz in veritate uxor non fujt. liem qui homicide: qui aut taCfo, aut przcepto, aut auxilio, vel confilio, aut adminiculum aliquod przllando, homicidii conlcil fuerint & qui fe defendendo, vel aliter, homicidium fe écrit. Si tales ordinantur, exeeutionem Ordinis non recipiunt, nec cum talibus difpenfatur.

D Item excommunicari vel fufpenfi, irrégularité! ordinantur: & tales cum ordinantur, aut iciunt le excommunicatos; & hi in perpetuum debent abfquc difpenlationc aliqua deponi: vel non recolunt fadum propter quod funt excommunicat!, fed juris ignari non fe credunt excommunicates piopier tale fadum: & illi me gulariter ordinantur, nec cum talibus, fi funt excommunkati qui inciderunt in canone late fententiz, vel alio modo, potefi dilpenfari, nifi de mandato fedls Apoffolicz fpeciali.

Item qui contra prohibitionem fub cxcommunicatione fadam ad Ordinem fe ingerunt, irregulariter ordinantur; nec cum eis, nifi per fedem Apollolicam poterit difpenfari.

E Item qui furtive fufeipit Ordinem, etiam fine prohibitione excommunicationis, exeeutionem non recipit; quia tenetur renunciare Ordini: quia *non elimittitier peccatum,* Et lur efl temper in inora reddendi.

Item illegitime nati, fine difpenfatione Domini Papz, irregulariter ordinantur. Et qui indignus qûantum ad Ordinem reputatur, quantum ad beneficium etiam ecdefiafticum debet indignus reputari.- unde beneficia quz fufpenfi, vel in excommunicatione pofiti lunt adepti, non poffunt aliquatenus retinere.

Item, qui faltum fecerit in promotione, fufpenius eft quantum ad exeeutionem Oidims quem fufeepit, donec Ordinem quem prxtcrmifit fuerit ademtus.

anno Christi

Item, qui funt in enormibus peccatis, five A illa peccata Tint occulta, five manifcfta, ad Otdines non debent accedere, nec in fufeeptis Ordinibus miniftrare: ut funt peccantes contra naturam, inccftuofi, perjuri, fures, ÔC confimiles.

Item qui fortilegia de Sacramentis ecclefiaflicis fecerint. irrégularité! ordinantur: quia in çu debet quis puniti quo deliquit.

hem qui fimoniace ordinantur, irrégularité! ordinantur; quorum diftinâio eft tripartita. Alii lunt fimoniace, & a fimoniacis ordinati; & Iilt in perpetuum debent deponi. Alti (imo. niace ordinantur, fed non a fimoniacis; ut illi qui collateralibus Epifcoporum dant munera pro Ordinibus habendis, ve' alus quos credunt B pro le polle intercedere. & ifti exeeutionem non habent, fed debent deponi. Alii fimoniacc ordinamur, fed iplis I"noranulu>. ut illi quotum parentes dant munera Epilcopis, vel collateialibus Epifcoporum pro Ordinibus fuis habendis, iplis ignorantibus. Illi autem in fuls Ordinibus ex dilpenfatiune pollbnt remanere, quia limon aci non funt. Et cum talibus videtur quod Epilcopus polfit difpenfare ut exeeuttonein Ordinum luorum poiTnit habere. & fimiliter qui per talem fimoniam, de qua non fuerunt confcii, beneficium obtinent, ex difpenfatione Etbfcopi illud poiTunt retinere.

Item qui promitlioncm vel /uramentum laciunt Ordinatoribus, vel pnelcncatoribus eorum C antequam ordinentu-, quod eos fuper provifione lua non inquietabunt, irregulares funt & lufpenli, donec dilpenlationem fuper hoc per fedem Apoilolicam meruerint obtinere.

Item beneficial! Clerici, vel in facris Ordimbus conilituti, fi poli fententiam Galonis, fcilicet poft admonitionem eis iaflam a Praelatis luis, concubinas in domibus fuis tenuerint, vel alias unde lcandalum ortum fuerit habuerint, fententias excommunicationis incurrunt; & tales funt excommunicat!, nec debent ordinari, nec exeeutionem Ordinis recipiunt, nifi prius luerint abloluti. Et fi in Ordinibus ante leccptis in hoc cafu miniftraverint; antequam ad fuperiotes promoveantur, oportet quod cum eis fuper irregularitate primitus fuerit difpenlatttm. Quod eft obfervandum m Presbyteris μιη promotis; videlicet quod non debenr celebrare, nifi prius fuerint abfoluti fuper refidentia: & fi ante celebraverint, irregularitatem incurrunt, ucc poiTunt difpcnlationem habere nifi a Domino Papa; fed ab Eptfcopo non pofliint abfolvi, nifi Epifcopus ipecigle privilegium habuerit. Tales enim quod fic in fornicatione prolapfi innt, (ufpenfi lunt quoad fe, & quod alios, dummodo peccatum eorum notum fuerit per fententiam, vel per confeffionem in jure faciam, vel evidentiam rei, qux nulla tergiverfatione poffit celari. Unde nec talium eft officium audiendum; cum fit ftatutum fub excommunicatione ut nullus audiat Miffam Sacerdotis quem fciat concubinam indubitanter habere.

LXI. *De Ordinatis.*

Reflat videre quomodo debeant Ordinem fufeeptum obiervare; & qualiter ratione beneficii quod adepti funt fe debeant cuflodire & alios ratione Ordinis, ut mundi & lanôi fint: quia feripium eft, *Sanili ejlote, quia ego fanBus fum*. Et. *Mandamini qui fertis vafa Domini.* Ut videlicet cartitatem fervent coram Domino in corde, & coram hominibus lo corpore; nihil enim valet ineoiruptio corporis, niti Gt integritas mentis; nihil valet effe mundum in corpore, qui pollutus eft in mente. Maxime enim Sacerdotes a parochianis fuis, & eis quae peccata fua corv. feflæ fuerint, vel .quas baptizaverint, vel de facro fonte levaverint, abtlmeant. Dicit enim Canon: *Si quis Sacerdos cum filia fpsrituali for. nitatur fuerit, feint fe grave adulterium com. mifife: (j quia malum exemplum dedit omnibus, ab omni ofii io deponatur, & peregrinando quindeam annis poeniteat: pofiea vero ad Monafierium vadat, & ibidem cunBis diebus vita fua Deo ferviat*

Anno CHRISTI ',o··

Item in ratione Ordinis praebeant fe exemplum fidelibus in converiatione fanda; ur fobrietatem in teipfis cuftodiant; Deo pietatem, & proximis jullitiam exhibeant, & exemplum ptarbeant fidelibus converfationc, & etiam in fermone: ut lermo eorum non fit fatuus, led fale conditus; ut attendant quid dicant, & quando, & cui, & qualiter.

Item in charitate, ut Deum tota mente diligant, fle proximum ficut feipfos. Hoc eft quod dicit Apoftolus ad Timotheum; *Exemplum eflo fidelium m verbo, & in converfatione, "› fide,* IT *charitate, & cafiitate.* Et ad Titum: *In omnibur prube exemplum bonorum operum in doilrma reila*, fcilicet, **in integritate vit®, in corporis** gravitate, ne levis fis, fed fidem reclam cuftodias apud Deum & homines.

Item ut Divinum Officium, tam diurnum quam nolbimum, Deo fine insermiflione perforant, licet non habeant curam animarum. Ratione autem beneficii quod adepti funt, cui eft cura animarum annexa, attendant quid firfcepennt; quia curam fubditorum fitorum; & cui rationem reddituri funt; quia Deo in die judicii: timentes ne perditione ipforum, fi négligentes & incuriofi extiterint, lncuria ipforum poffit accufari, & iidem condemnari. Et attendant quia pallores funt eorum: undes cos debent pafcere, ficut dicit Apoftolus in Aftibus Apoft. *Attendite vobis & uxiverfo gregi vobis commifib, in quo pefuit Chriftus vos regere Ecclefiam, quam acquifivit fanguine fuo.* Et Petrus: *Pajcite eum qui in vobis eft gregem Domini: providentes non coaBe fed fpontauee; fecundum Deum, neque turpis lucri gratia; neque ut dominante/ in Clero l, fed forma gregis faBi ex animo:* ut fetlicet per vos grex Domini invitetur ad humilitatem, memores ejus quod feriptum eft. *Re. Narem te pofust? Efto in illse qxqfi mues ex illis.* Quod dicit autem, *Non turpis lucrigratia:* quia non debet pnmo & principaliter officium exequi propter pecuniam, vel propter lucrum temporale: fed principaliter fpc «nemorum. Si tamen poftea & fecundario pro luftentatiooe fua aliquid expeftat, non peccat, quia *dignus eft* E *operarius mereede fua t* dt, *qxi Altari fervit, de Altaria vivat.* Caveant autem omnes qui divina celebrant, vel pfalteria legunt propter pecuniam, ne finem fuum in fpe pecunias habends ponant, fed tantum fpe sternorum hec fitciant: fecundario tamen ad fuftentamentum fui aliquod lucrum temporale poflunt espeâare, & de jure accipere.

LXII, *De Tefiamentis agendis.*

Moneant St doceant Presbyteri parochianos fuos, ne teftamenta lua faciant fine ipforum

prat

ANNO CKKISTI

prxfcntia, dum tamen commode poflint intelrelie: quia volumates' defunftorum debent executioni per EccleGam demandari.

Unde pixeipimus, ut Presbyteri fe exhibeant ad hoc pro nobis, & ne fraudulenter fc fubtrahant vel ablentcnt, quando parochiani fui debent condere teflamrnta fua: nec e* ociafione qua non interfuerunt, dicant teilamcnta non valere, nec occafione ejus prxfumani pecuniam extorquere.

Similiter prohibemus ne propter cupiditatem audeant teftamenta impedire, dicentes. Nou bene ordinavit: nimium dedit: panim Gbi retinuit: & hujufmodi hila impedimenta, ut affolent, apponere, quoadufque eorum cupiditati fuerit fatisfaétom.

Piohibcmus ne exeeutores teftamencotum, five hnt ReligioG, five Cietici faxularcs, five laici, pecuniam & alia bona qu-т per manus rplorum de tellamentis decedentium debent in ulus pios expendi, in aliis uhbus applicem, vel libi audeant retinere; fed ipl.i bona fideliter & plenarie in ufus pios convertant, juxta detundi voluntatem.

Similiter autem quod reGJuum fuerit nltr.x ea qux in teffamento tuerint nominata, in pios ufus expendant, dummodo eorum dilpofiti.ni commiferint hoc teilanrcs. Refidumn autem bonorum fuorum certis pe-fonis, vel incertis Je certis locis, vel hofpitah, vel cetris P.cclclis erogare Audeant; alioquiu ad nos totum refiditum deferatur.

Licet autem de benignitate canonica qui extremam voluntatem in alterius difponere "committit, non videatur decedere tntellatus. fed in omnibus piis voluntatibus defundorum Gt per locorum Epiicopos providendum, ut univerfa rede procedant. licet a teffatonbus td conuge rtt interdici: volumus & prxeipimus, ut in cujus difpofitione voluntatem luam teilator committit, coram nobis Je bonis illis ordinet, ut fciamus in quos ufus bona detunili convertantur; & ne illum, cujus fidei cll commiflum, contingat diffamari, G diceretur quod de bonis teflatorum magnam partem Gbi retinuit, vel alias (mm lecerit voluntatem. Idem dicimus de illius quorum fidei committitur, ut de rchduo bonorum reffatoi<s difponant, ut h quid ultra quindecim libras reGJuum fuerit, coram nobis de diâis bonis ftudeant ordinare. Hoc autem prreipue intelligimus de illis, de quibus fuitflra poffet fufpicio luboriti

LXIII. *De b<mis rnteflatorum.*

Bona vero inteffatorum ad nos deferri jubemus. Intcftatos autem dicimus, qui omnino nullum tcflamentum fecerunt; aut G fecerint, poflea initum faâum eft per contrariam voluntatem, nec poflea aliud fecerunt, aut non jure fecerunt; ut funt illi qui fatis minus fua parte fumferunt, vel qui iere totum fuis relinquunt, vel perlonis non capacibus.

Inhibemus nihilominus ne Clerici teftamenta fua per manum laicalcm tantum difponant, quia folent laici de tebus Clericorum maxime caufari. Et licet de rebus fuis mobilibus rationabile poffint facere reftamentum, utputa, legando pauperibus, locis religiofis, & eis qui ipfis iventibus fervierunt, five confanguinei lint, live alii; tamen mobilia ipfius Ecclefix, vel de bonis Ecclefix acquifita, de jure non poflunt in alios ufus transferre; &; fi forte transtulerint, ab EccleGa poterunt vindicari.

anno C,IKISTI

Cum autem leges humanx teflatons extremum quod non redit arbitrium tanquam legem jubeant oblcrvari; ftatuimus, ut infiaocl) dies poll obitum teflatoris: G Clericus benefit tatus icllator inerit; ad Nos: il Lieus; ad Nos, vel Decanum, ve) Officialem, hi per quov tcflator voluntatem luam execution! volucnr de mandali, ventant, iptum teftamrntum. G fcliptum iuciit, defeientes, ut rite fub figillo autentico, ne fraudi locus iorGtan relinquatur, valeat publicari. Si nuncupativum: pcl telles rite probetur, & in formam autenticam iohgatur I îχ ex ume infra annum exeeutioni modis omnibus li polTit Geri demandetur.

Nullu' vero ad impediendum malitiofe judicium teftatoris bona detunâi in nollra manu aiicHate pra-fumat. Quod G quis Presbyter vel Decanus ex julla caufa fecerit: nobis deinincia re Gc bona eiTe arrellata, & ex <]lu cauta, quantocius poterit non omittat, ne contra tpfum quod hoc malitiole tecerit pixtiimamus.

I-XIV. *De pr*:eptu Smvdjldm Jcribendn.*

Quia vero nihil aut parum prodeft audire, nlfi teneatur in mente; nec fcire iufficit, nili comprobetur affecto. Jubemus in virtute obedlentia-, & iub pœna excommunicationis, firmttcl injungendo, ut omnes Sacerdotes hxc flatuta, live prxeepta, necnon & documenta Synodalia diligenter audiant & attendant. Et ut poflint facilius memorix commendare, feribant ea, feu fcnbi faciant: & ut in els diligenter Audeant, & ad fequentes Synodos ea in manibus afferentes, cum fuermt interrogati taper capitulis Gngulis, fciant legere, & nobis ruam rclponderc; 6c juxta ea viventes, fuos iunditov verbo pariter & exemplo Gc inllruant, tlt in clitrifrto examine poflint villicationis luar Gc dl gnain teddere rationem. Arnen,

Msrtenll Cllkâl.l duo cvntequenrer luperiJdir Capitula, fell. Jr llfurlj, &' de revtrentl» E.d-llr$ ccemerrrix drtutu p*ç le«. A: lrq-J. Ve;um «erto lunt eorurn qui tlhl illum ferunt aJJltsmelKa, cum in geaulno codice Conlhnnenll prvri·» dduir.

STATtTA SÎNODALIA D. CONSTANTILNJii Epifripi, Jefia & lefla pxbSce in *t.cdejia Confijntienfi An*n D. M('C X(IT. die M.ufit pofi Teftnut S- Marti Evan^elt/ta.*

IN primis ftatutum effe nofcatur quod vendentes ic ementes lu Ecclefia, omnino expellantur.

Confratrum comeftiones, choreas, cantilenas, aftus judiciales lxculares, & alia inhonefla, in Ecclefia fieri prohibemus.

Quod deferentes Chrifma jurent, quod eo nullatenus abutentur.

Teftamenta poll mortem defunctorum fada, vel els viventibus, fed mentis non compotibus, vel cnam ignorantibus, nullius fmt mo menti; fed faflores & contihatores acerrime puniantur.

Decant infra triduum a tempore fciente computandum, Nobis, vel Officiaris noliris, vel nollras vices gerentibus, Intcflata denuncic lf fideliter dc complete.

Exeeutores quorumcumque teflamentorum, poft annum a tempore mortis teflantium coin putandum, Nobis, icu Officianis noltr s, vel vices gerentibus, teneantur reddere rationem

Sta-

Christi ,J,e 1

Statuimus, quod infra ofto dies a tempore «Oiputando, excommunication» per Prefbyteros parochial» excommunicatorum executionl mandentur, fit etiam figillentur: alioquin impetrantes ad expenfas excommunicat! teneantur ; nec Sacerdos pollmodum exequatur, quoufque Officiali exhibuerit eafdem.

Piaecipimus, quod Presbyteri parochiales qua. libei die Dominica, vel faltem femel in mente quadam dic Dominica denuncient excommunicator in regillris contentos.· flc quod, cum divma celebrantur, excommunicat! ab Ecclcfiis expellantur.

Omnes de Civitate vel Dioecefi Conflantlenfi cxcommunicati , qui excommunicationem per amum lullinuerinc, publice in Ecdefia, flc nominatim moneantur, nt infra menfem fub poena excommunicationis flc emendr fe ablolvi fanant fit. procurent: alioquin fuper articulis fidei examinabuntur, fit contra cos tanquam fufpectos de hzreh procedemus, & eos faciemus per juiliiiam fxcutarem juftitiari. Quos flc excommunicates Presbyteri parochiales Nobis, vel Oiiciariis noftris lignificent puniendos: flc ipfis Presbyiens gratis prifix concedentur.

Statuimus, ut impedientes jurifdidionem ecclefufticam denuncientur excommunicati fmgulis diebus Dominicis flc Feftrvis; quibus denuncient Sacerdotes eorum parochiales ut procurent fe abiolvi a lententia excommunicationis, quam ob hoc incurrunt auftoritate Concilii Lugdunenfis, infra duos menies; alias per nos abfilvi non poterunt, fed erunt ad Sedem Apo(loluam remittendi.

In grande obtequium fidei praecipimus de cetc-o non admitti ad praedicandum verbum ad populum rigularcs vel lxvulaies abique noftris, teu Vicarii noftri litteris.

Diebus Dominicis flc Fcllivis judices farcuiares placita lua non teneant: alias quod per iplos fartum lueiit, nullius tit momenti.

Pracipimus, quod Clerici tuper fartis perfon.ll.lnis non litigent emam judicibus fzculanbus, nec ab eifdem judicibus reipondere compellantur. alias utrofque canonice puniemus.

Diftrirte praecipimus, ut Presbyteri parochia-*^les liiligenter memoriae commendent qux in litis vctfibus continentur.

CASUS RESERVATI EPISCOPO.

*QI i factt tncfHum , de/iarans , .mt homicida, Sacrilege , patrumpe-cu/for, vel hdomita . Ptatfjr votorxm , perjurat . ^ortilf^u quc , 1'0*1 litem <]ntrat, necnon y»o mijerit ignem . .id Pap.im jerjrni Clerum, jelferiut , urent , f'erc.ttiens (.Itrum Romam petet: extiptaiter Ntluenf , erudient , leviter jocant, minor a laj, Janitor officii pretext* , vimtjue repellens.*

Pixripimus, nt Presbyteri & Decani falfarios, it de fallitace iulpcrtos, Nubis, vel noftris b-nc moia denuocient.

Jubemus ut in nomine Jciu finguli, praecipue dum .ignniur Miflamm facra mjftetia, gloriole.m nomen illud quoiies recolitur, fleflant genua , cordis quoque vel pedloris percullione, vrl capit s inclinatione tcflentui .

Dittnlte praecipimus, ut alias, quod quilibet Presbyter omnia prsr.epta Synodalia penes fe habeat complete, & ea per fingulos tnenies perlegat, flc ieetun a<l quamlibet Synodum afferat bene lcnpta. Alioquin qut contra teccrit, in decem folidos punietur, fit per menfem , juxta Statuta Provincialis Concilii, a Divinis Officis fuipendetur.

ANNO Christi *4*α· A

Et eft notandum quod hsrc feripta cum praeceptis vel fartis debent interi ÓC oblervarj per quemlibet Sacerdotem.

yfnwo Domini MCCXCIC. die Martii poft Exaltationem /anile Crucis , in Synodo Conftantienfi, tjee fast dide die,

PRarceptum fuit quod fi per negligentiam Sacerdotis evenerit quod perarta confecratione Corporis Chrifti non fuerit vinum flc aqua in calice. fuppleat Sacerdos quod deeft, flc ap-^pofno in calice vino fle aqua fine fcandalo, compleat Saceidos lacrificium dicens: *Simili mado, &c.*

SYNODUS CONSTANTIENSIS MCCG

afnno Domini MCCC. die Martii poft QuaflmOdo ft ttuta èT leda in Synodo J™ fe-•juuntxr fuerunt.

Licet canone fit falubriter inhzrendo flatutum, ne quis Sacerdos interefle matrimonils clandeftinis przluinat, per triennium, ii contra fecerit, fufpenfionis fententiam ineurfurus ; flc t.tltter contrahentes arbitrarie fint puniendi; quia tamen in hujufmodi canonis oblervatione quamplurimos vidimus fzpius négligentes , iinmo venus tranigreflores , pœnas non timentes przdirtas, viafque exquirentes flc modos per quosoftenfa libi impedimenta devitent, quandoque ad partes fe transferunt alienas, ubi didi impedimenti notitia non habetur, flc ibidem matrimonia damnabiliter folemnizari procurem ; nonnumquam de alienis partibus ignotas Presbyteros, qui difta celebrant matrimonia ad iftas partes adducunt ; ut flc fuas voluntates improbas confequantur» flc illudere quantum in els eft valeant canoni memorato ; ex quibus animarum pericula provenerunt, flc in Ecclefia Dei grave fcandalutn eft ortum.

Nos autem hujufmodi exceflum, & abufum deteftandum, propter excrefeentem malitiam delinquentium , volentes ut dignum eft , flc ad noftium fpedat officium, pœna graviori punire.* jurium inhxrentcs veftigiis, addendo ftaruimus, ut nulla perfona ecclefiaftica, vel fzctilaris, cujo(cumque conditionis vel ftatus cxiftat, de cetero matrimonia clandeftina in civitate ifta vel Dioecefi, bannis nondum fallis per tres dies Dominicos, ut antiquitus eft ftatutum, nifi de licentia noftra, aut Ofticiariorutn noftrorum , quibus damus poteflatem difpenfandfciuper hoc aliud concedatur, audeat folemnizare in facie Ecclefise, celebrare, vel eifdem interefle fcienpter; de illis partibus, przdidis matrimoniisfolemnizandis, nec ad alias fe transferre ; perfonas extraneas occatione hujufmodi ad iftas civitatem fle Dioecefim adducere; aut inprzmlffis, vel przmifibt um quolibet, opem , favorem , confitium fcienter flc dolofe impertlrl, quomo dolibet prsrfumat . Quod C quis deinceps attentare praefumpferit, flc omnes flc fingulos taliter, ut przmittitur , delinquentes, ipfo farto fufpenfloms in Presbyteros, flc excommunicationis in ceteros, extunc prout exnunc proferimus in his feriptis ; injungentes Decanis flc Presbyteris nr Nobis vel Officiariis noftris infra quindenam a *rempote* notitiae revelent quicquid fciverint de pri-

ANNO CHRISTI 'J··.

prxdidis; «llas pana fimili vel graviodeofdem puniemus.

De falfariis .

Prxterea quia vitium falfitatishisdiebus multipliciter, proh dolor! inolevit: nam quidam *fe falfis* nominibus nuncupantes, inflruinenta , memorialia, & mandata impetrant contra alios, & tranfire faciunt fraudulenter. Quandoque alii falfa fabricantes figilla , eis consignant litteras, per quas de fado excommunicant, & abfolvunt, per hxc decipientes alios, & fetnetipfos. Alii diverfos alios modos excogitant , & faciunt falfitatcs.

Nos tam peftilenti morbo remediare prout pofiumus cupientes; datuimus ut nullus Ecclefiafticus vel fxcularis, cujufcutnque conditionis aut ftatus, in poderum hujufmodi falfitatis vi. tla, aut alia queeumque committere fraudulenter aut dolofe audeat vel prxfumat ; aut opem, confilium, vel favorem feienter committentibus impartiri. Quod fi lecus deinceps attentatum fuerit a quolibet vel prxfutntum: in agentes , & confentientes , auxiliatores , confiliatores, fautoies, fraudulentos, ipfo fado excommunicationis fententiam extunc & exnunc proferi mus in his feriptis : Decanis nofir.s, & Presbyteris injungentes, &c. *ut fupra.*

Quia accepimus quod in Ecclefiis &Cappellis ubi ad honorem Dei & Sandorum & Cbrifli fidelibus pro falute fua vigiliae celebrantur , nonnulli fxpe veniunt, fub ovis fpecie lupum in mente gerentes, follicitantes mulieres, cas rapere & corrumpere Satagentes, quanquam an* te faciem Crucifixi, quod graviter efferendum , quantum in cis elt, fuam exequi libidinem non verentes ; per quod non folum Deum & Ecclefiam vilipendunt, & etiam fcandalitant populum , fideles a fando propolito retrahentes , & etiam fibi ipfis ingerentes damnationem «ternam. Quocirca hac Synodali monitione p.o omnibus, ÔC ex caufa monemus omnes & Cingulos, tam Clericos quam laicos , ut tam Hagitiofum delidum in locis praedictis notharum civitatis vel etiam Dicecefis committere nonatideant in futurum, nec committentibus confentire icientei , vel eis fraudulenter impartiri opem, confilium, vel iavorem , alioquin rapientes deinceps de didis locis violenter mulieres jam didas, fc cum mulieribus Γ. raptis le etiam turpiter comtnikentes, ipto fado in pix didis cafibus extunc & exnunc fcnientiam excommunicationis proferimus in his ictiptis, injungentes Decanis ,'&c.

ann I

Item volumus & prxcipfmus prxeepta noilra per quamlibet parochiam ixpnis & lolemniter publicari ; ne quis excuiatioms vel ignorantix pollit habere velamen,

Explicitent pracepta Synodalia nova & Vetera de diatcefi Conftanticrfi.

SYNODUS BAIOCENSIS,

Circa annum Domini MCCC.

Ex codice Vjdorino a R. P. Jac. Sirmondo deferipta.

TITULI CAPITULORUM.

X. *Quomodo perfona ecclfiaftica ante fjnodum debeant fibi providere ?*
1. *Qteod oemus curam animarum habentes veniant ad fjnodum.*
3. *Ut jejuni intrent fynodum*
4. *De baptifmo Ü ejus forma, & qualiter debeat fieri.*
5. *De confirmatione.*
<$. *De /aeramento altaris & ejus circumjtantiis, fcilicet vini hoftia eleEiione, tJqmd agendam fit, fi aliquid omiffum fuerit.*
7. *Quod nec panis nec vinum remaneant juper altare.* £
8- *Ne elevent befiiam donec dixerint, Hoc eft corpus metem,*
ft. *D* /anguine Cbrifii cadente fuper corporale, vel pallam, velaliud indumentum, quid agendum fit.*
XO. *Ut duabus mulieribus tantum tradatur mermor five liber deofculandus.*
ft. *De mufea vel aliqua alia re cadente in calicem , quid faciendum fit.*
11. *Ut die o&avo renovetur euebariftia, & aqua benedidia.*
>3· *Ne celebrent donec horas canonica, C Primam dixtrmt.*
14. Ut *calix poft Miffam a facerdote vel a diacono panno mundiffimo involvatur.*
I/. *Ne aliquis bis eodem die celebret.*
it6, *Ne detur euebariflia pueris infra feptem annos.*
17. *De clericis in minifterio altaris.*
18. *Quot prafationes debent dicere factrdotei .*
19. *Ut Divinum officium diftmilc celebrent (3 devote .*
10. *Ne celebrent fuper tabulam motam vel frailam , donec confohdetur & conferretur , nec fuper lapiaem portabilem fine capfa: & de ampullis.*
11. *De pifeinis & manutergiis.*
ii. *Ut facerdos five diaconus corporalia fept abluat.*
I}. *Ut cbrifma & euchariftia fub clavibus, & fideli cujiodia conferventur.*
14. *Ne in ecclefiis /upeileEtilia facerdotit vel clerici alterius conferventur, nfi in affitus conte . r*
3J. *Ut quilibet facerdos librum (habear, manuale.*
16, *De libris* Ù *ornamentis ecclefia ntceffariis habendis .*
17. *Ut reditus ecclefia presbrteni tn Miffalibus feribantur, & ex eis nihil alienetur.*
18. *Ne fiant piHura inbornfut in facro loco, vel in domibus clericorum.*
19. *Ut firmentur ecdffia poft Divinum officium celebratum.*
30. *Ne aedificent in coemeteriis,*
31. *Ne eborea in ecclefiis vel coemeteriis fiant.*
^1. *De vita & benefiatc clericorum. & ne commercia vel officia faculana exerceant.*

33- *Ut*

CHRIÿrl c>xj(rr ■»«». ANNO I|aà.

?3 Ut claufa dejuper boxent indumento, & ut N tappii clanfis utantur communiter uuiverfi.
34 A/> aitquss clericus differ, Jcribat, aut pro· ferat htteret pre vinctiffa Janguims.
35· Ar bénéficiais fini advocati pro pretio: & nt loto laicorum curitet teneant; & nt fini chirurgici.
36. Quitus temporibus vel diebus non linet jurare fnpcr facrofanffa evangelia.
37 Jtem de vita cT bonejlate clericorum, & nt habeant concubinas.
38. Ne fihi facerdotem ipfis minifireot in ecclffia circo altare, & ne in torum dominât commorentur.
39 Ne laid publice teneant concubinas.
40. Ne antiqua reliquia extra capfam exponantur B venalei.
4I I Ul nullus recipiatur ad prodicendum fine Ut. terit epijcopi.
41. item ut null»! recipiatur td quarendas eleemofines fine litteris epifcopi.
43. Ut nullus jaciet patronis juramentum antequom Jit receptus ab epifeopo.
44. De refignationibns, ne Jiant nifi in mana epi[copi.
45· Ne ornamenta ecclefia pignori obligentur.
40. Ut laid fihos foot inflrui factant.
47- Nt ecclefia patrono fervagium faciat.
48. De firmatione ecdçfiarun/.
49. Item de eadem.
5°· item Mf mjb recipiant ecclefiam ad firmem, C nifi habeant perpetuum vicarium.
5'· De liberatione perfonarum Ù rerum ecciqfin· /iicarum.
52· Ut condonati figmim portent apertum.
53 It nullnt de manu laicali decimem recipiat.
54. Ne quii intret pofeffionem decima fibi collatu a laico.
55. Vt nullur portet magnum cuhelhem cum cuipide.
56. Ne laid faciant teflamenia in abfentia Jacefdotis.
57 De morte inteflatorum, ut /istim nuncietxr epifeopo, officiali, vel decano.
58. Ut immobilia de bonis ecclefia acqmfita, illisi ecclefiis legentur.
59. De citationibus ú excommunicotioiubus faciendir.
6c. De officio decanorum.
61. Qualiter .ibfolvendt funt excommunicet! ·
61. Qui fini ex faiio excommunicet!.
63. excommunicentur fortilegin facientes.
64. PwaJ excommunicat! a domino Papa, a qui. libet Jacerdote in neceffitate pojfunt ubfolvi. Ut de omnibus in extremis abfolvatur.
('?. De objervantia jejuvorum.
0~. De folemnitatibus faciendis.
68. In quo gradu pojfunt matrimonia copulari.
69. Quomodo fiant jponfalia.
70. De termina nuptiarum, ad inquirendum de confanguinitate affinitate.
71. De prohibitione clnndejhni conjugii, Î3 de poena eotumdem,
"]Z. Ut in n uptiis fortilegi excommunicentur.
73· Ne alter conjuguas tranfeat ad religionem (nifi per epijcopum.
74. Ut moneatur populus inungi quotiens neceffie fuerit.
75. It medici pnmo faciant advocari medicos animarum.
J6- Ut fingit.i facerdotes habeant calices in quibus communicent infirmi.
77- Qnomodo exhibendum fit corpus Chrifli iqfir. mie drbibtatis.
78. A* infirmis poenitentia injungatur, fed quande convaluerit.
79. Vt ecclefiajtica facrententı libere exhibeantur.
80. Qntd Jocerdotej elifant fibi locum eminentem ad audiendam cmjeffionem.
sJ. De loco tf modo confejforis confeffionei oudtentit.
81. Ar inquirant nomine perJonarsm, fed tantum circumflantia t.
83. Ne Jacerdotes injungant Miflas confitentibus.
84. De invefligatione peccatorum, tt que pentten tie injungenda.
8y. Ut omnes e crapula & ebrietate fe abflineant.
8(5, Ut proripiant tabernariis, ne in locis cireomiseentibus congregentur.
87. Qui mittendi funt ad papam, & qui ad epijcopum,
88· Nt Prior ultra fxmmam eenturn fetidorum mutuo recipiat.
*9- De computatione obedientiuriorum.
90. Nt abbas mutuo accipiat pecuniam ultra Jummam fibi tax.itam.
91. Ut Jiatute ferventur, & ut nullus religiojut fidejubeat ultra fummam x. librarum.
91. De jiatutit monialium.
93. De reflauratione prioratuum, éX ne qui cenfum vel penfionem exigent.
94. Ne fiant excommunicationes generale!.
95. Ne decanus cognofcat caufas matrimoniales.
96. Ne perjona eccl^fieflica de rebus ecclefiefticis litigent coram judice faculari.
97. Ne emenda propter concordiam fumantur.
98. Ne decanatus trudatur in firmam.
99. Vt curati fludeant in theologia.
100. Ne caufa ecclefia traffentur in modum cuna facularis.
101. Ut mortue vicario vicaria perfonatui accrefcat.
JO1. Ut perfona domas adificent in folo ecclefia.
103. De rebus epifeopatibus non celandif vel reti, nendis.
104. De gffltio advocatorum.
Iof. Ne clerici vel monadi fint negotiatores.
106. Ne permittantur cauje faculam in loco Janffo traffari.
107. Ut de vacatione eccigfiarum certificetur epi. fcopus.
108. Ut facerdates epifeopo vel pcenitentiali fuo fe. mei in anno confiteantur.
109. Vt ad ordines fucceffive accedant.
>10. Ut die ante ordines veniant.
III. Ne ab alio quam a proprio epifeopo fe faciant clerici ordinari.
III. De fenter.tia domni Galionit
113. Jtem de eadem,

CAPITULA.

I. Quomodo perfona ecclefiafiica ante fynodxm in fynodo debeant fibi providere.

Die Dominica vel labbato precedente fynodum, facerdotes qui cappellin» non habent in fuis parochiis, diligenter inquirant in ecclefia publice, fi qui fint infirmi in parochia; & antequam tier arripiant, eos vifitent etiam non rcquiùti, δı faciant quicquid oeceffe fuerit ad falutem animarum. Nihilo minus procurantes provifionem corum, quam folent facere, per cappellanos in aliis ccclcûls remanentes.

II.

II, J^ard smw/ *curem mimerttm Mentet veniat nd fynedxm.*

Precipitur ut omnes veniant ad fynodum , maxime curam animarum habentes: fit fi inevitabili neceffitate detenti fuerint, mittant cappellanum fuum, aut clericum loco fui. Et lo eundo fic redeundo honefte ambulent, fic hooefta quaerant bofpitia, fit la eis circamfpeâe fe habeant, ne flatus clericorum vertatur populo in opprobrium fic contemptum. Et qui ex caufa remanient, eum decano, fic decanus epifeopo ftudeant nuncine,

III. *Ut jejuni intrent fynodum.*

Precipitur facerdotibus, ur jejuni, fic induti fuperpclliciis fir ftolis mane intrent fynodum : ceteri autem, perfonatns feu vicarias ecclcfiaruna habentes, fuperoollicits tantum. Abbates autem cappis fericis unt induti. Omnes autem • tempore pulfationis fynodi, omni occafione poftpofita, majorem ecdefiam intrare feftinenc.

IV. *Dt hnptifmo, & ejui ferme, Ü queh/er dekeut fleri.*

Baptifmus cum fummo honore fic reverentia, fit cum magna cautela celebretur , maxime lo diftin&lonc & prolatione verborum , in quibus tota virtus facramenti confidit, fcilicet: Ego baptizo te lo nomine Patris, & Filii , & Spiritus fanâi, Amen. Et in Romano doceant laicos facerdotes fub hac forma debere frequenter pueros, etiam patrem & matrem pueri, in fumma neceffitate baptizare : fic dicant laicis, quod nomen puero non imponant. Forma autem verborum prcdifta, ab eo qui baptizat , integre, nude, ordinate, continue , fine interpofitiooe aliqua proteratur. Inteaogetur autem laicu qui fic puerum baptizavit, diligence a facerdote, quid dixerit, fic quid fecerit . Ti fi invenerit eum difcreto modo fic debito baptizaftc, allato puero ante fores ecclefue, fuppleatur quod deeft: fcilicet pabulum falis, aurium linnio cum faltva: cxorctimi tamen non dicantur, fic fuper fontes, fine immerfionetentum , omnia fiant qnse folent fieri. Si vero dubium fuerit in qua forma verborum puer bap< tleatus fuerit, tunc facerdos omnia faciat, fic immergens dicat: St tu non es baptisants, ego baptizo te, lo nomine Patris, fic Filii, ficSpiritus fanâi, Amen. Ad elevandum puerum dc facro fonte tres tantum recipiantur.

V. *De confirmetime.*

Sacerdotes fcientes adventum epifeopi ad praedicandum in aliquo certo loco, moneant populum diligenter, prout melius potuerint, circa duas leucas vel tres, ut omnes qui commode poterunt, conveniant coram cpticopoad audiendum fermooem, maxime qui confilio epifeopi indigent : fic ipfi cum populo veniant croce precedente. Adulti autem qui debent confiteri , fic qui confirmandi fuerint, prius confiteantur, fi tempus habent confitendi, fie déférant fecum bendellos latos, mundos, fit fatis longos. Jejuni etiam', fi fieri poteft, hoc recipiant (aeramentum, fle ea die non celebrent facerdotes, nifi celebrent fummo mane.

A

VI. *Dt fecremenlo ulterii & ejm circumflentHr , fcilicet vini tJ btftit eleilitne, D quod egendum fit ,/ elifnid emiffiem fuerit.* anno

Sacerdos miraftrans diligenter attendat quod hoftia lit integra, non mucida, non perforata, & quod fit frangibilis, & integrum habeat circulum. Et quod vinom non fit acetofum fit aquam non omittat. St autem aquam omiferit, cum averterit * fe, apponat aquam, fi fieri poteft fine fcandalo. Si vero per negligentiam evenerit, quod perlefto canone fic pera âa confecratione, nec vinum, nec aqua repenantur in calice ; ftatim debet infundi utrumque , B fit hoftia fic confecrata feorfum reverenter obiervetur. Hoftia aurem nova, ficut fieri folet , ante calicem apponatur, fit reineipiatur canon Mille, fcilicet, Te igitur. Poftcommunionem vero, prior hoftia ab ipfo facerdote fumatur-

VII. *Q'od nec pair rue vinum remenennt fuper elterc .*

Caveant facerdotes ne panis vel vinum remaneat iupra altare infra MliTam , prater illa Jur ab ipfis funt confecranda. Si quid autem orte remanient, ab ipfo facerdole, vel ab «Jio mundam habente confcientiam , cum reverentia fumatur. Unde non eft tutum, hofliam erige- C re iuper pallam , quia poftet ibi aliqua fratiio remanere.

VIII. *Ne elevent beftinm donec dixerint, Htc eft car/mt meum.*

Pnecipitur facerdotibus, ut quando inccrperinc la canone Miflat, Qui pridie, tenentes hoIiiam, non elevent ftatim eam, fed ante pe &us fuum detineant donec dixerint, Hoc di corpus meum : dc tunc eleven,! eam decenter . ita quod poflit videri ab adftantibus. Et poll totalem corporis fic fanguinis Dominici fumptio nem, aliquantum ab fpuendo abftineant: & fi abftinere non poliunt, faltem in loco mundo D hoc faciant, qui conculcari non poflit.

IX. *De fengxine Chrifli cedente fuper corporele , vel pellem , vel aliud indumentum, </uid egendum fit.*

Si quid de fanguine Chrifli ceciderit fuper corporale, fugenda efl pars intinâa, dc ipium corporale aliquo panno mundiflimo involutum pro reliquiis efl tervandum. Si vero fuper pallam vel fuper aliquod aliud factum indumentum ceciderit ; pars intinâa prius fugatur, & poftea fcindatur, confuta panno mundo fervetur pro reliquiis: ita tamen, quod fuper pannum fchcdula confuatur continens.- Linteamen E fuper quod ftilla cecidit facramenti. Si autem fuper aliud commune veftimentum ceciderit , pan intinâa prius fugatur, fic poftea fcindalur fic comburatur, dc cinis in facrario reponatur. Si autem fuper lapidem, lignum, terram ceciderit , lingendus , tergendus, radendus eft lo eus ille, dc pulvis in facrario reponendus. Si autem de corpore Chrifti fuper pallam vel quodlibet aliud ornamentum ceciderit, abluatur & ablutio a facerdote fumatur, vel ab alio mundae confcientfie. Si vero fuper lapidem, lignum , terram ceciderit: locus radatur, dc pulvis in facrario reponatur. Sacerdos feu minifter, cujus

aNNo CHKIm

lus negligenila ifiud acciderit, adcpiïcopum de- A lx.t mitli.

X. *Ut duabus mulieribus tantum tradatur m»r- ruor five liber deojculandut.*

Inhibemus firmiter fle diftrifte, ne pace recepta a presbytero in akari, pluribus quam duabus mulieribus marmor tradatur deoiculaudum.

XI. *Dt mufti vel aliqu» ilii re tidente in coli- ı em , quid fidendum fit .*

Si mtlfca vel aranea, vel aliquid tale, in factamentum ceciderit, quod vix fine vomitu , aliquando non line periculo corporis fumi poteli: fanguis fumatur, & fuperftifo vino ipfum quod ceciderit abluatur , & ablutio a facerdolc fumatur, vel ab alto mundae confcientiz , & polira in lacrario comburatur. Quod fi fides ipla quempiam hoc quod ceciderit fumerc fecerit , Deo gratias.

XII. *Vt die oflavo renovetur euchirifiii, & oquo benedifla .*

Sacerdotes die oâavo fem per renovent facranienta, & euchariftiam, & aquam benediâam : ne fui vetuilate aliquam indevotionem movere valeant, aut horrorem .

XIII. *fie celebrent donec boras canonicas & Pn- mum dixerint .*

Nullus antequam matutinas canonicas & Primam dixerit, Mulam celebrare aliqua ncceififtate prxfumat .

XIV, *Ut Cilix pofl Miffam λ facerdote vel a dio- tono panno mundijfimo involvetur.*

Calix pofl Mittam panno mundiflimo involvatur, nrc nnnifiri eo calicem intus tergant , fed alto ad hoc fpecialiter deputato. Qui dum non latis decens fuerit, vel vetuilate attritus , tn facrario comburatur.

XV. *Ne aliquis bis eodem die celebret.*

Nullus audeat bis in uno die Mittam celebrare , nifi in Natali Domini , aut cum duplici introitu, nifi in magna necellitate, fcilicet corpore defundi praefente , vel in die folemni, vel Quadragefimaii, vel ctum in die Pafchz · Celebraturus quoque fecundam Mittam, vinum fiipertufionis non fumar, led minillro habenti bonam conicientiam conferat.

XVI. *Ne detur euebariflia pueris infra fe- piem annos,*

Inhibemus presbyteris ne hoftias facras denti pueris ullo modo infra feptennium conllitutis

XVII. *De clericis in minifierio altaris.*

Nullus uxoratus permittatur defervire altari, vel epiftolam legere: nec alius nifi in fuperpellicio, sci cappa daufa·

XVIII. *Quoi prstfatrones debent dicere fiscerdotes.*

ANNO CHRISTI cicller 1 JQO.

Invenimus novem fequentes præfationes in facro catalogo tantummodo recipiendas. Unam in Palcha, qua: fic incipit, Te quidem. A|iam in Afcenfione, fcilicet, Qui poll refiiryttio nem. Tertiam in Pentecofte, Qui afeendens . Quartam in feftis beant Marite, fcilicet. Et te in vÀneiatione. Qpintam in fcftis«S. Ctucis, Qui falurem humani generis. Sextam de apoftolis, fcilicet, Te Domine fuppliciter exorare. Septimam in Natali, Quia per incarnati Verbi. Odavam in Epiphania, tcilicet, Quia cum unigenitus. Nonam in Quadragefima , icilicet , BQui corporali jejunio.

XIX. *Ut Divinum Officium diftinile celebrent & devote*

Diftricle pnrcipitur, ur facerdotes Divinum officium nocturnum pariter & diurnum diftinfle & apenc , quantum Deus dederit, celebrent & devote.

XX. *Ne celebrent fuper tabulam motam vel frti- Siam, donec confolideher & confecretur, nec fu- per lapidem portabilem fine capfa: iS de am- pullis.*

C Piatcipilur quod in altari, in quo tabula mota fuerit, vel enormiter frafla, facerdos non celebret , donec altare confolidetur, & iterum confecretur . Nec fuper lapidem portabilem fine capfa celebretur. Ampullae vini fit aqux in minifterio altaris fint munde, integre, vitrez, ftannex five argentez. Ad ablutionem mannum vas grandius deputetur.

XXL *De pifeinir Ü mentaergiit.*

Provideant facerdotes, quod habeant pifeinas juxta altaria decentes & mundas, ablutionibus manuum liberum curfum exhibentes: nec fine coopertorio relinquantur. Pontes etiam honefte obturent, & edr tegi honefte faciant, & fub ieris, clavibus adhibitis, cuftodiri. Juxta etiam altare ad minus tria manutergia habeantur: unum ad primam ablutionem, fecundum poft Evangelium , tertium poft facramenti fufcepdonem . Aliud fit pendens circa Miftale ad tergendum os & nares, fi opus fuerit, facerdotis.

XXII. *Vt facerdos five diaconat corporalia fnpe ablutt.*

Sacerdos fcu diaconus fepe abluat corporalia, indutus iuperpellicio, in vale mundo ad hoc fpecialiter deputato : & omnes ablutiones, fi fieri poteft, in piicina reponantur, vel (altem prima: cetera autem in baptifterio. Linteamina altaris, & cetera indumenta faeerdotalia, non nifi a facerdote vel diacono, vel aliqua matrona honefta vel virgine, fio* appofitione aliorum pannorum, quando opus fuerit, convenienter abluantur, ita ut munda & niti da conferventur: quia ficut continetur in concilio, nimis abfurdum videtur in facris fordes negligere, quz dedecent etiam in profanis.

XXIII.

A

ANNO CHRISTI

XXIII. *Ut chrifma & euebarifiia fub clavibus, IT fidei' cuflodia conferventur.*

Statuitur, ut ner omnes ecclcfias chrifma & cuchaririia iub fideli cuflodia, clavibus adhibitis, conferventur; ut non poffit ad illa temeraria manus extendi. $i vero Is ad quem fpcftat cuflodia, ca Incaute reliquerit, tubos mentibus ab officio fufpendatur: & fi per ejus incutiam aliquid nefandum Inde evenerit, gravius puniatur.

XXIV. *Ne in rcclffiis fupeileftilia facerdotis vel cleric/ alterius conferventur, nifi m cafibus conceffis.*

B

In concilio firmiter Inhibetur, ne ftiprllcftt-lia facerdotis propria, Ilve aliena, In ecclcfns admittantur; nifi pr< ' er hoftiles incurias, aut incendia repentina, leu alias nccetfitatcs urgentes, propter quas ad eas oporteat habere refugium. Ita tamen, ut neceffitate celTante In loca piiftina reponentur.

XXV. *Ut quilibet facerdos librum habeat, manuale.*

Librum qui dicitur manuate, habeant fingu-li presbyteri parochiales, ubi ordo fervitii con tineatur. Scilicet baptifmi, catechiftni, extrente undionis, & huiufmodi, & alios fibros, In quibus poflut competenter Divinum tam noâurnum quam diurnum officium celebrari.

XXVI. *C· libris & ornamentis eccûfiis luccffariis habendis.*

Sacerdotes fervientes ccclcfiis' procurent, ut fibi fini libri neceffarii, 3c alu ornamenta. Ita quod ad haec emenda parochial's presbyter ac pertona, & alii qui ibi fibi iorle aliquos percipiunt reditus vel decimas, pro modulo portionum tuarum, fi opus fuerit, lolvcrc compellantur.

XXVII. *Ut reditus calefit cT presbyterii in Mijj'alibus feribaulur, & ex ‹"r nihil alienetur.*

Przcipitur facerdotibus, ut omnes reditus ec clefiæ vel presbyterli feribantur In MilTalibus fuis, ôc de rebus eeelefiæ vel piesbyterli nihil alienetur, nifi per epifeopum.

XXVIII. *Ne fiant ptflura inhoneffu in facro loco, vel in domibus clericorum»*

Imagines vetuftate deformatae, & linteamina faera vetuftate attrita facris ufibtrs inutilia, loco mundo comburantur, & pulvis juxta parietem ecclefiz recondatur: quia polient Intuentes ducero In horrorem. Etiam pictore in monafteriis depiâas, five aliis facris locis, aut in domibus clericerum Infculpiac, quz poflunt ad lafciviam Incitare, fine mora penitus deleantur. Sed âc ne talia de cetero przfumantur, firmiter Inhibemus.

XXIX. *U: firmentur ecclefue pofl D vi officium celebratum.*

Przcipitur facerdotibus, ut Divno oflicio celebrato, & populo rcgiellb ad propria, ec délias firmare ftudeant diligenter.

XXX. *Ne atificent in coemeterii 1.*

Nullus de novo aedificare In coemeterio permittatur, nec domum aliquam, ii diruta fuerit,'duranie per annum ruina, ibi rczdificet, nifi de licentia epifeopt fpeciali. Nec fimus vel immunditiae in cœtnetciiis adunentur.

XXXI. *Afe efcr,< il ecclefiis vel cae-*

Prohibeant facerdôtes fub ptrna excommunicationis choreas In ecclefiis vel 'coemeteriis duci. Moneant etiam & ne alibi fiant, quia ut dicit Auguftinus: Melius ell fclhvis diebus fodere vel arare, quam choreas ducere. Quam grave fu peccatum choreas & ballationes In lacio lour ducere, perpendi poieft ex prrnitentia fecundum rigorem canonum talibus injungenda. Si quis ballationes ante ecclefias fanaotunr fecerit, emen-, datione pollicita eribus annis pœnitcat.

XXXII. *De vita boneftite clericorum, ú› ne commercia vel officia focnlaria exerceant.*

Clerici officia vel commercia fzcularîa non exerceant, maxime inhonefla. Mimis & hi fliiontbus & joculatoribus non Intendant, ‹Sc tabernas prorfus evitent, nifi forte caula ne ccffitatis In itinere conilituti. Ad aleas & taxillos non iudant, nec hujufmodi ludis intei fint. Coronam & tonfuram habeant congrucn te.n, & fe In ecclefiafticis officiis, & aliis bonis Rudiis exerceant diligenter.

XXXIII. *Ut claufa defuper habeant indumenta, & ut cappit clanfis utantur communiter univerfi.*

Clerici bénéficiât!, & in facris ordinibus conllituti claufa defuper deferant indumenta, nimia brevitate *vel* longitudine non notanda. Si quis autem poll ftatutum hujufmodi, ejuldem tranlgreifor extiterit, per fupenorem fuum puniatur: & vellis aperta portata in publico pauperibus erogutur. Praecipimus etiam, ut univerfi presbyteri cappis claufts communiter utantur, alioquin gravi®me puniantur, *& eis* agentibus luper hoc exceptio propofita admittatur. Pannis rubeis vel viridibus, necnoo manicis, aut fotularibus consutitiis aut roftratis, fellis, frz-^nis, pectoralibus & calcaribus deaurarls, non utantur. In iacerdotio vel In perfonatibus conffituti, cappas manicatas non gerant, nec corrigias auri vel argenti ornatum habentes, nec annules, nili quibus competit ex officio dignitatis. Nec ad partes longinguas aliqua ratione fecedant, etiam caufa pereçrinationis, vel Rudendi, niû de noilra licentia fpeciali.

anno CHRISTI lirrtnr

ANNO CHRISTI circirer

XXXIV. *Ne aliquif cleris diflet, fribat, aut préférât littera/ pro vindifla fauguimi.*

Nullus clericus fententiam fanguinis didet aut proferat, aut vindidiam fanguinis exeiceat, aut ubt exerceatur interfit. Nec quifi|uam clericus litteras didet aut lcribat pro vindifta fanguinis deilytandas.

XXXV. *Ne bénéficiâtl fint advocati pro pretio: ne loco laicoium curiam teneant: & ne fint ebirurgtei.*

Clerici feu bénéficiât!, feu in facris ordinibus conftituri, non fint advocati pro pretio feu B in fraude pretii in curia laicali ·, nec loco Lucorum curiam teneant, nifi de confenfu epifcopi, nec baliiviis eorum licitis praeficiantur, nec ullam pantin chirurgi* fubdiaconus, diaconus, facerdos exerceant, quz aduftionem induejt vel incilionem: nec quifquam purgationi aquz ferventis vel frigidz, feu ferri candentis, ritum cujuslibct benediftionis aut confccrationis impendat.

XXXVf. *Çhiibu/ temporibus Vtl drebw n"n liceat jurare fuper facrofanfl/i evangelie.*

Decrevit fanâa fynodus, ut a Septuagefima ufque ad odavas Pafchz, & ab Adventu uiqtieC ad oâavas Epiphanie, necnon & in jejuniis quatuor temporum, vigiliis fit Litanlis majoribus, & in diebus Dominicis, & in diebus Rogationum, nifi de concordia & pacificatione, nullus fuper fanâa evangelia jurare prrfumat. Ei in his diebus non debent laierdotes laicis reliquias exhibere.

XXXVII. *Item de vita & boneflate clericorum & ne habeant concubinae.*

Continenter ôc cafte vivere ftudeant univerfi, przlertim in (acris ordinibus conllituti, ab omni vitio libidinis prxeaventes, maxime ab illo, propter quod venit ira Dei in filios diffidentiz, D
/ «aport ut *n confpeâu Dei puro corde *, flc mundo corde valeant miniftrarc. Quocirca diftriâius inhibernus, ut nullus in facris ordinibus conflitutus, aliqua occaflonc teneat in domo fua vel alibi mulierem, vel perfonam aliquam, de qua mala fufpicio poftit oriri, unde populus icandalizeuir. Qui autem poft fententiam domini Gallonis inde latam, flc admonitionem legitimam, focarias, vel mulieres alias ofim fcandalo tenuerit, fciat fe fenrentia excomunicationis ligatum. Et qui in excommunicatione illa przfumpferit celebrare Divina, irregularis efteâus, no· fine difpeafittione poteft amodo celebrare.

XXXVIII *Ne filii fucerdotum ipfir minifirent fu* E *ecclefia circa altare, & ne in eorum domibus commorentur.*

Prohibetur facerdotibus, ne proles eorum, quam in facro ordine genuerint, propter fcandalum, eis in ecdefiafticis officiis aififtat vel miniftret, vel ne in eorum domibus commorentur. Et ne in domibus fuis habeant aleas vel decios prohibemus.

XXXIX. *Ne taici^ublice tenent concubina/.*

Prohibeant facerdotes, ne laid publice teneant concubinas, & qui poli admonitionem tertiam tenuerit, tam ipfe quam ipta ab ingreflu rcclefiar arceantur: & fi perfeyeraverint, gravius iunt puniendi.

XL. *Ne antiqua reliquia extra capfam r— exponantur venale/.*

Item in concilio eft ftatutum, quod antiqu» Later. IV.
reliquiae· amodo extra capiam nullatenus often- c'
dantur, nec venales exponantur. Inventas autem de novo nemo publice Venerari prrfumat, nifi prius auftotitate Romani pontificis fuerint approba*tx*

XLI. *Ut nuîixi recipiatur ad pretdicandmn fint iitteris epifcopi.*

Nullus recipiatur ad przdicandum, ηïΓι fuerit ad hoc ah epifcopo deftinauis. Quzftorrs quoque clcemolyuarum tantum ea dicant populo, quz in litteris domini Papae vel epiicopi continentur. Qui fi alia propofuerint, ftatim a iacerdotibus cis filencium imponatur. Sacerdos tamen loci populum fibi commiiTum diligenter inducat ad erogandas eleemofynas, pietatis intuitu, nOrr animo extorquendi,

XL1I. *Item ut nullut recipiatur ad quurenda/ eletmofpna/ fine litteris epifcopi.*

Nullus recipiatur ad querendas eleemofynas in ecclefia fine litteris epifcopi, vel ejus certo mandato; nifi fuerit parochianus ecclefiz, vel de vicinia notus.

XLIII. *Ut nullai faciat patroni/ peramenturn antequam fit receptas ab epifcopo.*

Nullus clericus patroni» faciat juramentum, antequam epifcopo fit przfentatus flc receptus, Epifcopus autem receptum factat jurare, quod ad patronos accedat, ut debitum faciat juramcntiim.

XLIV. *De rtfipnationibus, na fiant nifi in manet epijcopi.*

Sed ne refignariones flant *in* manus abbatum, vel quorumlibet patronorum, fed in manus epifcopi tantum, diftriâius inhibetur. Omnia beneficia collata fede vacante Bajoccnil, fit poft promotionem noftram, fi nobis non fuerint przfcntata, in manu noftra capimus, flc per manus decanorum volumus flc przciptmus detineri.

XLV. *Ne ornamenta ecclefia pignori obligentur.*

Statuitur quod ornamenta ecclefiz non obligentur, nifi de confenfu epifcopi * · JUdinm alia tnauu

XLVL *Ut laid filio/ fito/ infimi faciant.*

Sacerdotes frequenter moneant parochianos fuos, ut filios fuos clericos faciant diligenter inftrui, flc attentius fcholas frequentare.* quia illitterati non lunt ad ecdefiaftica beneficia admitteodi.

XLVII.

cHRisri ^LVIL A> *ecclefia patropo fervagum faciat.*

tiicitcr /
•juo. cotn-

Prohibetur dillrirte, ne aliqua ccck-fia fervagium * domino ten a-, vel aliquid talc conferre prxfumat, donec habeat lui epiicupi luper hoc confilium , ut cius audoritatc flat quod luent faciendum .

XLVIl1. *De firmatione eccle(î.irum.*

Nullus ad firmam tradat ccclcli.un-lii.im aliquo modo alicui, fed nec *illus recipere pιχiumat ime nofira licentia vel mandato, difttiûius inhibemus.

XLIX. *Item de eadem.*

Nullus ad firmam recipiat vel tradat alicui ccckûam luam ad deierviendam pro le, nifi licentia cpilcopi ïpcciali. Et nullus habere pr-efumat cappdlanum ad delerviendum lcciiln in ecclefia fua , qui non fuerit de ordinatione ecclefix Bajoccalis , nifi de licentia qfiicopi fpeciali.

L. *hem ut non recipiant ecclefiam ad firmam, nifi habeant perpetuam vicariam .*

Nullus facerdos curam animarum habent , ecclefiam ad firmam recipiat, nili in ecclefia fua perpetuum vicarium habeat. Et tunc illam non recipiat fine licentia noftra fpeciali. Ceteris autem curam animarum habentibus hoc firmiter prohibemus.

LI. *De liberatione perfonaram & rerum eccltfiajhcarttm.*

Praecipitur faccrdotibus, ut cum ltonio vd res ecclefia: detinetur, moneant detentorem ut reddat vel recrodat : & facerdos vel decanus cautionem recipiat, non detentor, & coram epifcopo vel otficiali partibus afiignet terminum competentem. Si autem reddere, vel recredere noluerit, βi de detentione conftiterit, competenti monitione prxtnifla, excommunicetur detentor; locum autem in quo res ecclefia: detinentur, interdido fupponat, fl locus eft dc dominio detentoris.

LI1. *Vt condonati fi^num portent apertum.*

Statuitur quod condonati cujuslibet domus religiofie aliquod fignum in eminenti loco portent ad arbitrium epifeopi, flt religioni congruentia indumenta, ut per *bxc diftinguantur* ab aliis, 8t ficut religtofi ab ecclefia defendantur; & ad hoc faciendum per fuos presbyteros compellamur.

LUI. *Ut nullus de manie laicoli decimam recipiar.*

Nullus kicus, vel clericus, ve! religioia peribat, recipiat decimam de manu laicali, nifi per epifeopum.

LIV. *Ne fair intret poffeffionem decima fibl collât* a lateo.*

Nullus clericus vel religiofus intret poffcflTionem decimx fibi collate a laico, vel eccicfiæ occafione juris patronatus libi a laico cellari, vel aliter acquiliti.

.-Nf) t-HRisri .irriter

LV. *Ut nullui portet magnum cultellum* Vwn *mfpide.*

Difilide pixcipitur ne faceidotes m.irnrns cultellum portent cum cufpide, nec clerm, (.<· ccrdotcs, vel alu in *l.rcrts* ordinibus › conftiuiti, nifi jufti caiila timoris.

LVJ. *A> lesci jaciant tefi.rmenta in ab/entia jacerdotn .*

Sacerdotes frequenter *prohibeant laicis; ne* B letlamenca hia faciant fine prxlentia iaccrdo-i:s, nili in nccetfitate.

LVI1. *I e fnorte intefiatorum, ut fatim nuntietur eptjiopo, officiali, vel decano.*

Volumus & pixeipimus, quod fi ahquis (acerdos aliquem mori novit inteftaium , quoti hoc liatim quam cito poterit, nobis, vel officiali noilio, vel faltem decano locl, nunciarc procuret ; & hoc fub perna iiifpenfionis dignum duximus omnibus intimandum .

LV1I1. *Ut immobtltn de bonis ecdefa ac fafita illis ectlefiir legentur.*

Praecipitur facerdotibus ut immobilia de bonis cci lefir acquifita, tantummodo fuis legent ecclefils, de iure enim aliud facere non polfunt : de mobilibus autem (acerdotcs rationabile poliunt facere teflamentum. Domus autem utenfilia fuccefforibus fuls relinquantur , faltem quod cis fufficiat competenter.

LIX. *De citationibus excommunicationibus faciendis.*

Super citationibus fartis à curia noftra , Ac excommunicationibus ferendis vel absolutionibus faciendis, non credatur line litteris epilco-D pi. Quin presbyteri lententias audader denuncient, latas diftride fervent, nec amore parcentes alicui, nec timore. Nullus, quacumque ex caufa excommunicatus, etiamfi cum adverfaiio compofuerit, pro abfohito habeatur, nifi per litteras excommunica toris vel fupcrioris .

LX. *De officio decanorum.*

Cum aliquid mandabitur decanis , fi alias commode certificate curiam non poterunt, apponant figilia fua litteris curix , in figmrm quod mandatum curia executions demandarunt.

LXI. *Qualiter nbfolvendi fast excommunicat!.*

Quando aliquis eft excommunicatus, abfol. vendus eft (olcmniter cum pfalmo pcenitentiali, fcilicet Miferere>mei Deus, & cum oratione devota, & cum gravitate eft abfolutio impendenda. Et tunc fuper hac pars adverfa ccrtificetur.

LXII. *Qui first ex faito excommunùati*

Sclendum etiam, quod excommunicati fune ipfo fado qui in clericos, vel quofeumque religioios injiciunt manus violentas , & incendiani

ANNO CHRISTI

diarii coemeteriorum ecclefiarum, & qttr litte-A ras domuii Papz lallat, vel ad hoc aliquod adminiculum pradiat, vel etiam falfatas penes le ultra quindecim dies, fervatvel clianr fak lis utitur etiam ignoranter, fi cratfa fit .Cju$ ignorantia & lupina.

LXIII. *Quod cxcommmjeentur fortilegia facten!ee*

Excommunicamus lortilegia de facramentis ec- cldi® facientes: lc qui malttiole procuraverunt abortivum, cx^qno fententiam excbmmunicai tkjnis propter hoc latam audierint: & qui ad conjungendum vel disjungendum falla matrimonia, vel ad excredendum aliquem, fcienter de-B ponent tellimonium falfitatL. Et tales funt per epilcopum, vel ejus pcenitentiarium absolvendi. Has autem fentenrias in fuis ecclcfiis frequenter d^nuncient facerdoies.

LXIV, *Quod excommunicat! a domino Papa a quolibet jacerdote in necefflate prjjttnj abfolvi.*

Sciendum quod excommunicatus » domino Papa, a quolibet facerdotc abfolvi poteft in articulo mortis; fatisfadione prxinifla, fi pro oftenla vel pro folnto prius judicato, fi pro ic judicata excommunicatione luerit innodatus (ft tamen de hoc habuit facultatem) recepto prius C juramebto, quod quam cito habuerit opportunitatem, excommiinicatoris ful adibit piatlentiam, mandato ipiius pariturus, Si autem infirmus vel otfenlam emendare non poterit, vel lolvere judicatum : inducendus èft barres ut hoc faciat, non tamen clb per pœnitentiarium compellendus,

LXV, *Ut de omnibni in extremis abfoivatjcr.*

Pium videtur & tutum, ut quilibet facerdos inin mum in extremis laborantem abfolvat de omnibus, de quibus abiolvere cum potcri.

LXVI. *De obfervantia jejuniorum* .

Sacerdotes prsecipiant omnibus artaietn habentibus inftituta jejunia obiervare , ut jejunium Qtradragcfimale , quatuor temporum , vigiliis Natalis Domini, & Allumptionis B. Mari®, beati Joannis Baptiftx, apoftolorum Petri & Pauli, beati Matthaei, Simonis & Jud®, beati Andre® , beati Laurentii martyris , omnium Sandorum , Jeiuniuiri in majori Litania , fcilicet in tefto beati Marci evangeliftx, in diebus Rogationum . Si qua de vigiliis prarlaxatis die Dominica evenerit , indicendum eft jejunium iabbato prascedente.

LXVII. *De folemnitatibus feriendis.*

Pronuntiandum eft laicis, ut feiant feriandam per annum omnem Dominicam. Feriandi autem per annum illi funt dies , Natale Domini, ' S. Joannis evangdift®, Innocentium» S. Silveftri, oCtav® Domini, Epiphania, Nativitas S. Maria:, Annuntiatio, Purificatio, & Aftutnptio ipiius, & Conceptio, dies Parafceve cum omni reverentia & honore, fandum Pafcha , cum duobus diebus (eluentibus ad minus, Alceulio Domini, Inventio iancLr Crucis, landi dies Pcntccoftes. S. Joannis Baptitlx Nativitas & Decollatio, duodecim Apoftolorum, maxime Petri & Pauli, Andre® , Jacobi, Philippi & Jacobi, Thom® , Barfholotnan, Matthxi, Simoots & Jud®, qui tua prxdicationc Mundum ilkiminaveiunt , S. Laurentii ^S. Michaelis archangel^, Dedicatio cujuslibet oratorii, ft omnium Sandorum, & S. Martini, & S. Marie: Magdalen®. Er ill® feftivitates, quas finguli presbyteri in fuis parochiis ab antiquo collaudaverunt cum populo, qnx tricinis tantum commorantibus indicendae funt , non generaliter ommbus. Reliquas autem feftivitates per annum cogendi non futv ad feriandum, fed monendi ut morem antiquorum obiervent.

• Dee» S. SlepKuu .

LXVIII. *h quo gradu pojfxnt matrimonio copulari,*

Sciendum eft quod in quinto gradu confangumitatis & affinitatis, & fupra, poliunt modo licite matrimonia copulari.

LX1X. *Quomodo fiant fponfalia.*

Prohibemus fub perna excommunicationis & magn® emend® , ne aliqufe perfon® confcntiant niatrimonialitcr per verba dc potienti, donec fint ante fores ecclefi®, quando nuptialis benedijftio debet celebrari; poftunt tamen fidem dare inter fc matrimonio contrahendo, fi fanda ecclefia id poterit fuftinere. Et hoc tamen non fiat tine prxfentia faccrdotis, vtd alicujus cletici ad hoc fpccialirer ab ipfo milii.

LXX. *De termino nuptiarum ad inquirendam de confanguinitate it affinitate.*

Volumus autem quod terminus nuptiarum prrtaxatus tantum contineat temporis intervallum, quod intra fc habeat tres dies Dominicos , vel feftivos & folemnes a fe invicem distantes, in quibus, quafi tribus edidi» perquirant facerdorcs, £c populo fub pa'na excommunicationis de legitimitate fponfi & fponfx, qui debent conjungi, utrum fit inter eos D confanguinitas vel affinitas, vel aliud impedimentum matrimonii. Qjod fi fuerit propofitum, ad epilcopum vel officialem quxftio referatur.

LXXI. *De prohibitione clandeflini conjugii, if de pana eorumdem.*

Clandcftina conjugia penitus inhibemus, prohibentes etiam uc aliquis facerdos talibus interefle prefumat : ftatuemes, ut cum matrimonia contrahenda fuerint inecclcfiis, presbyteri publice proponant competenti termino praefinito, ut infra illum, qui voluerit, legitimum impedimentum apponat. Et etiam tunc ipfi presbyteri nihilo minus invefligent utrum aliquod im- E pedimentum obfiftat. Cum autem probabilis apparuerit conjedura contra copulam contrahendam, contradus impediatur exprefte, donec, quid fieri debeat fuper eo, manifeftis conftiterit documentis. Si quis vero bujufinodi dandeftina conjugia inire prrfiimpferit in gradu prohibito, etiam ignoranter, foboles de tali conjundione fufeepta, illegitima cenfeatur, de parentum ignorantia nullum habitura fubfidium. Cum autem taliter contrahendo non expertes fcientix, vel (altem aftedatores videantur, pari modo proles illegitima cenfeatur. Si vero ambo parentes legitimum impedimentum fcientes,

"anno CHRISTI tc*' PrSr.e* Ouinc intcrdiilurn m confpeffutn ec- c^'® eilem contrahere pratfumpferint'; lane pa-
Cirrilrr rochiahs *facerdos* qui lairs conjuncttones prohi-
u»9. here contempfirt It ; aut quilibet alius etiam regularis, qui cis preluJbpfeiir inteiefle, per triennium ab officio luipendam r, gravius puniendus, fi culpae qualitas poftulavcrit. Scd & huit qui taliter copulari prjefiimpierit, etiam in gradu
Cxr. <on-conc<l^û › cum * <5i£tta pernitentia conjungatur.
dipupcKnii .Si quis ad impediendam legitimam copulam
lu^ajjiur. malitiolum impedimentum objecerit, ecclctialli-cam non efiugict ultionem .

LXXfI. *Ut in nuptiis fortiiegi excommunicentur.*

Semper prohibeantur fub prrna exconiniuni cationis in nuptiis (ortilegia fieri. Si autem m computationem graduum aliqua dubiratio cmerterit, in hoc dehnitio epifeopi requiratur. Nec aliquis facerdos in calu dubio audeat perficere matrimoniutn epilcopo inconlulto ; led ad cpiicopum reterat , quaecumque emerient , tuper matrimoniis quxliiones.

LXXII1. *Ne alter configam tranfeat ad religianem , nifi per epijcopum .*

* Prohibeant facerdotes fub excommunie itione publice uv ecclefia, ne alter conjugum ad re ligionem tranfeat aut recipiatur , nifi per epi fcopum. c

LXXIV. *Ut moneatur populus inungi quotiens ncccjjc /nent.*

Ad facramentum cxttcniæ unctionis moneant farpe facerdotes populum, nor unium divites, fed etiam pauperes, &. omnes, maxime a xvt. annis & fupra . Et omnibus r.immuniirr, cum fuerit necefte, exhibeant fe paratos, lanJlum oleum ad eos cum magna reverent i & honote deferentes. Doceant ficpe facerdotes populum, hoc facramentum licite poffe itetari, & ixpe te cipi *in qualibet magna infirmitate,* unde mortis eftmetus, & polt receptum reverti licite ad opus conjugale

LXXV. *Ut medici primo facient ad vocari medicos animarum .*

Statutum eft in concilio & diftricle injunftuin medicis corporum , ut cum eos ad infirmos vocari contigerit, ipfus ante cmnia moneant & inducant , ut medicos advocent animarum ut poftquatn infirmo fuerit de ipiiituali ialute provitum , ad corporalis medicins remedium falubrms procedatur. Ceterum autem cum anima multo fit pretioliot corpore, (ub interminatione anathematis prohibetur, nc quis medicorum pro corporali falute, aliquid xgro luadeat, quod in periculum anime illius con vertatur,

LXXVI. *Ut finguli facerdotes battant calices in fteibus communicent infirmi.*

Singuli facerdotes fingulcs habeant calices, in quibus communicent infirm;. qui decori tint & mundi, ut in cis infirmorum devotio excitetur. Nec permittantur *diaconi* deferre infirmis fandum corpus Dei, nifi in neccffitatc, cum facerdos fuerit abiens, vel infirmus, fed fetnpcr cum magna revetentia & maturitate idem deferat in pyxide idonea bene claufa proptei ialum, & in eundo ad infumum & icJeundo, ή tanta fuerit via, ptalmos pa-iutentiales dicat, & litaniam, frequenter m.jn<anlui laici , Ce diam pueri, ut li viderint deferri fandum corpus Chrifli, iiitltn Hcflatii genua lua Domino & creatori luo, & junftis manibus, quoufque transcrit, orent.

LXXVI1. *Qattmodo exhibendum fit corpus (ihrnli (infirmi* debilitatis .*

Si quid de corpore Chrifti in ore iiitinni remanient, vel inde exieiit, quod ab eo recipi non poffit, aliquam formam habens; ab iplo
B facerdote convenienter debet fumi , vel comminutum in calice cum modico vim, aluut habenti bonam iunlifcntiain dari. Si autem infirmus adeo tuent.arftatus, quod fub magna forma corpus Domini iecipcre non poffit, tui* minima <.i detur in calice comminutum, ÔC cum modico vini in oie infuttii inftilleiur A. maxime ii ime icandalo alitet hen non poiilt, ne inhunus abire hnc viatico videatur .

LXXV1II. *Ne-^nfirmis poenitentia injungatur , fed unanda convaluerint.*

Ab infirnjis & in mortis periculo conllitutis pur* eft inquirenda peccatorum confcifio, non
C pernitentia injungenda . Eis tamen eft intimandum, ut conterantur & doleant de peccatis fais miiverhs & lingulis, non tantum umore poma: quam peccando merueruht, led quia Deum patrem & redemptorem fuum offendere præfnmplerint, acerbitates aegritudinis quafi flagella pii patris, quamdiu placuetit, cum gau dio luflinentes. jji autem convaluerint, Hatim .id tairrdoiem accedere debent, & tunc cis pœnitcntra competens injungatur.

LXXIX. *Ut ecilefinflica factamenta bbere exhibeantur.*

In concilio prohibetur , ne quis facerdos pro C»-. tn.
D benedictionibus nubentium, exequiis mortuorum , & aliis facramentis , pecuniam extorquere prefumat, aut plegios exigat › aut propter hoc fiditia impedimenta opponat. Debent uinen a parochianis quibus impenfa funt (aeramenta pias confuctudines obiervari, & libere (aeramenta ecclefiaftica conferri. Et iunr perepifeopum compelcendi, qui laudabilem confuctudinern malitiofe nituntur immutare. Et ideo inhibetur, ne faceidos aliis in calibus, hujufinodi audeat jus fibi dicere, fed apud fuperiorem queieldm deponat.

LXXX. *De conjeffione femel in anno facienda .*

E Doceatur maxim e ante Quadragefimam omnis utriufqiiC texus fidelis , quod poftquam ad annos dilcrctionis venerit , omnia fua fideliter confiteatur peccata, faltem femel in anno, proprio lacerdoti, & injun<ftam fibi ptrnitcntiam pro viribus fuis ftudeat adimplete. Diligenter autem & attente moneantur non minus univerfi, ut quotiens *crediderint fe inctdifte in* mortale , totiens confiteantur fine mora. Si quis autem alieno facerdoû julla de caufa voluerit fua confiteri peccata, licentiam prius poflulet & obtineat a proprio facerdote , cum aliter illum non poffu iolvere vel ligare. Sacerdos

dos autçm lit cautus li dilcretus, ut more pe- liti medici fuperfundat vinum &' oleum vulneribus lauciati: diligenter inquirens & peccatoris circumftantias & peccatio Caveat aurem *itetr*dos omnino, ne verbo, aut figno, *-aut* aliquo modo quovis, prodat aliquatenus peccatorem. fed fi prudeutiori confilio indiguerit, illud abfque ulla expretllonc caute requirat*. Quoniam qui peccatum in pcrnitentiali judicio fibi de* ceftum revelare prxlumpferit, non tolum a facerdotali officio deponendum decrevimus, verum etiam ad agendam perpetuam pcenitrntiam in ardum monafterium detrudendum.

LXXXI. *De Ixt & modo confefirh confeflioner audientis.*

Ad audiendam confeifionem, eminentem locum fibi eligant facerdotes, ut communiter poifint videri. m locis alxfitis extra ccclefiam nullus recipiat confelTionem, nifi in neceflitate. In conieflione habeat facerdos vultum humilem & oculos in terram, nec indifercte vcl frequentius faciem reipiciat confitentiS, maxime mulieris: & patienter audiat que dixerit, in fpiritu lenitatis, & ei pro poiTe fuo pluribus modis perfuadeat ut confiteatur integre, nude, vctc; aliter dicat ci non valere.

LXXXII. *Nt inquirant nomina perfonarum, fed tantum circumflanttat.*

In confeifione fibi caveant facerdotes ne in* quirant nomina perfonarum, cum quibus peccaverunt confitentes, fed circumflandas tantum quz poflunt aggravare peccatum,

LXXXIII. *Ne facerdotes injungant Mi[fas confitentibus.*

Conlulimua & monemus, ne facerdos jnjungat Miflas confiteutibm, fed ut cupiditatis vitium fugiat in hac parte, fruftum qui ex tali injun&ione folet facerdotibus convenire, cenfcat pauperibus erogari. Et fi forte aliquando injunxerint, non recipiant ipfi denarios: fcd pernitentibus injungant, ut facerdotibus diftribuant jquibus viderint expedire.

LXXXIV. *De invtfli^atione peccatorum, qua poenitentia injungenda.*

Qiiia per experientiam certam didicimus, pro fornicatione, vel etiam peccatis majoribus, fere nullam, vel miniiu.un pernitendam pcenitentibus injungi a facerdotibus ignorantibus, fe. negligentibus canonica inftituta: praecipimus, quoH facerdotes ftudeant inquirere diligenter & peccata ufitata, & ufitatas eircumftantias peccatorum, maxime gulae, luxurix, & cupiditatis, quibus genus humanum corrumpitur & fœdatur. Vitium autem guld in exceffu circa potum & cibum oftenditnrl quod inaxime fit in quinque. Inquiratur igitur pçenitens, utrum aliquando exceflum fecerit, quaerendo cibos nimis lumptuofos, & nimium delicatos: ficut dives in evangelio, qui epulabatur quotidie fplcndide, & judxi qui carnes in deierto cupierunt. Item utrum peccaverit in nimia ciborum etiam vilium fumptione, ficut Sodomitae, quorum peccatum fuit abundantia panis. Item utrum peccaverit fiirnendo cibum cum nrmia aviditate, ficut Efau, vel cum nimio apparatu, ficut

A Heli; five ante horam, uejonathas. Quod qui fecerit, moneatur a talibus abftincre, & curare contraria contrariis Audeat diligenter, Hi fiquidem funt fatellites Nabuzardan, qui interpretaiur princeps coquorum, qui Hierufakm, id eft fidelem animam, funditus dcftruxeruut. circiter

LXXXV. *Ut omnes A crapula iS ebrietate ft ab(lineant.*

A crapula & ebrietate omnes, clerici maxime, diligenter ablliineant, & vinum fibi temperent & fe vino: nec ad bibendum quempiam incitent, nec quifquam fe obliget ad potus r-

B quales; eum ebrietas & mentis inducat exilium, & libidinis provocet incentivum. Si quis autem luper his fe culpabilem exhibuerit, nifi commonitus a tuperiore fatisfecerit competenter, a beneficio vcl officio fufpendatur.

LXXXVI. *Ut pracipiani tabernariis, ne m tocir circumjacentibus congregentur.*

Ex hoc idem prxeipiant populo facerdotes, firmiter injungentes dominis tabernarum vel cuftodientibus tabernas, ne in domibus fuis vel in locis circumadjacentibus, cum parochianis fuis caufa potationis fuftincant conventicula congregari: oftendentes eis quod ttalis potatio in*

C numerabilium eft occafio peccatorum '. Si autem tertjo admoniti, huic falubri ftatuto acquiefeere noluerint: tam ipfe quam familiaejus, ab ingreflu ecclefias arceantur.

LXXXVII. *,Q»u' mittendi fint ad papam, & qui ad tpifeopum.*

Inceftum faciens, currumpens, aut homicida.
Sacrilegus, patrum percudor, cum fodomita,
Clerum percutiens, Romam petit. Excipiuntur
Nefcitu, erudiens, leviterque jocans, minor ctas,
Janitor officii prmextu forte repellens,
Adjunâus cum perfonis feriens coeuntes.
Frmincusfexua, clauflrali.r, & aegra feneâus,
Pontificem quxras: papam, fi miferis ignem,
Si percuflifti clerum, fimonita fuifti,
Si male de bulla papa: traâavcris ulla.

LXXXVIII. *Ne Prior ultra flammam centum folidorum mutuo reeipiat.*

D Statuimus & praxipimus ut prior non conventualis, ultra fummam centum folidorum Turonenfium, ab aliquo, fine licentia abbatis fui, vel noftra, fi remotus fuerit abbas, mutuo pecuniam non accipiat. Quod fi forte fecerit, abjiciatur a prioratu, nec prioratum denuo valeat. adipifei, quoufque par nos vcl per provinciale concilium fuerit reftitutus: nifi forte prio-

E ratus ita abundet in redditibus, quod priori ultra diftam fummam pectini· accipere mutuo fit ncceffe. Et ex tunc ultra fummam centum folidorum Turonenfium accipere non prrifumat. Eidem pcenal fubjaceat prior, qui quantulamcumque fummam pecunia mutuo acceperit a Judaeo. Abbas autem qui fine licentia noftra a Judaeo pecuniam mutuo acceperit, fiifpcndatur.

LXXXIX.

CUMSTI cirritrr >|·». **LXXX1X.** *D. (W-f.nr/rfV eMinI^ricriurr.*

Statuimus, ut abbates, pnorea, & alii ol>e-dicntiarii, de ftngulis proventibus & redditibus & cxpenfis, ftngulis annis diligenter computent in capitulo ter vel quater in anno ad minus, l't /latus (ani abbatiarum, quam prioratuum, a claultralibus cognofcatur . Et comatus redigatur in. iciiptis. ita quod conventus penes fe retineat unum, & abbas unum, & bail·vus do mus tertium I

XQ *Ne ubbus mutuo accipi.it pecuniam ultro fummam fibi taxit.im.*

Nullus abbas mutuo accipiat pecuniam , Tmc capituli fui vel majori.» «Sc fanioris partis luentia , ultra fummam a nobis taxatam Ac expreffam in ordinatione, quam tradidimus cuilibet monaÜcrio in notlra diœccfi conllituto.

XC1. *Vt flatuta ferventur, 6* ut nullut religidfu/ fidcjuleat ultro Jummai» x. libratum.*

Prxter haec diftrkie prxeipimus, quod omnia (latina qua in ordinatione fummi pontificis de /latu regularium edita continentur, di hgeatius obferventur. Qui vero contra hoc feciifc, tempore vifitationis epikopi, invenimur, fciat £e gravifltme puniendum. Item ftatuimus quod nullus abbas , prior, vel monachus, fidejubeat ultra fummam decem librarum Turoncofium, line mea licentia /pcctali -

XC1I. *De fletutis monialium.*

Propter fcandala qua- ex monialium convrrfatkxie proveniunt, ftatuimus de mom.-libus nigris, ne aliqnod depofitum recipiant tn domi bus fuis, maxime arcas clericorum, vel etiam laicoriim, vel cau/a cuftodix apud fe minime deponi parfumant. Pueri fie puelïc qui ibidem folent nutrui flc ltiftiul, penitus expellamur. Er omnes fimul comedant in refeftorio, & in dormitorio folit»tlc dormiant, & omnes fmuil comedant. Camera autem monialium omnes dcftrttantur, nlll aliqua per lnlpcâionem noftram neceflaria retineatur, ad inhrtnariam faciendam , vel alia de cauia, qua nobis jufta flc necellaria videatur, item moniales nullatenus exire permittantur, flc extra pernoctare, nili forte ex caufa magna flc raro. Ec abbatiffis injungimus, ne aliter permittant egredi moniales. Et ft aliquando ahbatifta ex jufta caufa alifer permittar, eidem *in/angee quod fine* mora revertatur, Ac det ei fociam, non ad veluntatcm fuajn, fed quam viderit expedire . Item olha fufpefla flc lupertiua oblinuntur . Crea hxc autem diligentiam adhibeant flc curam, per fe Ac per minitlro» fuos , flc vitas flc couvertationes ipfarum taliter icllringant, qu<xi per earum diligentiam fcandala quae de eis jufte proveniunt, lopiantur .

XCIII. *De reftruratione priori tuum, h< qui itnfum vel pe^fiomm exigunt.*

Statuimus ut in locis five prioratibus, ubi congregatio conventual·» (olet efte, /l fuulrate» ipfius ecde/ias (uppetant, conventus reilaurctur ibidem - Et monemus abbates flc priores conventiufcs, quod tot fervitores in abbatiis flc fit prioratibus fibi fubdihs inlhuiant (. fl ad hoc............ facilitates locorum fuifxiani) quot ibi /olent £AHNK^I(delervire. Statuimus fit ne «pii pentionein vel cenlutn exigant, nifi quam extdcre lulcni flc . (recipere ab antiquo.' nll· 1mte lalicui ex julta cailla permittatur . Nemo privatas vel adiilt< i :· nas penftoncs de eccleiiis vd ecclefialVn» bene·' ficus *folveie deinceps vel* recipere pridu n.lt . Quod qui fecerit , omni ccclelialHco beneficio privatus, excommunicationi lubtacibil

XCIV. *Ne fiant excommunicatime› generalei.*

Statuimus ut omnes nobis fubjcdi, tam ordinarii, qnam ab ordinario delegati, temperent B te Λ rclirrncnt a generalibus excommunicationibus.- ne in generali participuitev exeo ninuni cent, nifi communicaverint in crimine delinquendo .

XCV. *Ne detonui cognofeat cau/ai matrimonial"*

Prohibemus diftrifte, ne decanus iivi monachus, vel quLumquc alius cognofsat de cantis matiimcnialibus: donec fuper his piivilcgiuin fedis apoftolicx , vel auAornatem *ic* habere probaverit, quod ab antiquo tie fuerit contuetum. Sed cum in eorum auditorio talis qtueftio devenerit : eam nobis vel cfliciali noftro fine tnorx ditpendio ftudeant nunciare, ad noC Urum examen partes in competenti termino remittentes,

XCVI. *Ne perfi>u* ercleficifticx de rebus ecclefiafticit htigcnt eorum judice facularl.*

Inhibemus ne monachi , vel allae perlonu ecdefiafticx, de caufis uux tantum in foro ecćfefiaftico traftari confueverunt flc deberent , deponant querimoniam coram judice tarcuUri. nili a nobis habuerint fuper hoc Jiccntiam fpeciakm.

)XCVII. *Ne emendet propter concordium Jumanlur.*

Firmiter praecipimus, fi partes litigantes coram nobis feu archiducoms vel decanis ruralibus fine licentia eorum componant, nentia pus prxtextu alicuius confuetudinit emendam piopter hoc judici folverc teneatur.

XCVIII. *Ne deeunutuj trudatur in firmum.*

Statuimus ut decanatur ab archidiacono non vendatur, feu ad firmam tradatur, ted grans concedatur ; nec h<x licebit fieri , licet gratis deiur, fine noftra licentia fpectall : ita ramen quod de etnendis jurati fuperioribus refponde Eb""--

XCIX. *Vi curati fludeant in tbeologiu .*

Prccipimus, ut curati clerici qui habent vicarias peipetuas in mis eccleiiis, ii fint Jucibilcw , ftudeant pnqctpaliier in theologia, nui julla , flc rationabili cauia cum cls ahter duxerimus difpcnlatidum : flc nifi fint in facris ordinibus conftiuiti, ad /aeros ordines ptomoveantur , flr in fuis eccleiiis dck-rviant in ordine tacerdou-li, ft de eorum vicariorum cxiiiterit voluntate, vel alibi in eodem ordine dc roftra licentia Domino ftudeant defer vire.

Item pore ipientes inhibemus nr c.lui.e ecde-(i.IHfix corarn decanl» iiiralibtis, vel quocumque judice crj&eimtr yer modum, urix ıχ. viilans.

CI. ız *marino vicario Vic.iria perjnatni jccrejcat.*

Statuimus, quod vicario perpetuo cedente vicirca accreic.it perfonaiui: & ex tunc perfona; illius ecclefi.T non per vicarium, fed per fe ip ium ibi defriciat in ordinc quern ipflus ecclcfix cura requirit.

(.111. J7 *perj.m^ d-wtot adiffeeni in folo eeclejm.*

Prsecipimus quod perfonr ecclefiarum paro-(hia)iiim, qui habent redditus abundantes, domos in folo ccclefix ftudeant aedificare competentes. Vicani vclo perpetul, quibus ad hoc omnino non hippenmr facultates, pro pofte tuo ad hoc laborent, uti pe.lonis tuis juventur, fecundum portionem quam in ciidem percipiunt annuatim.

GUI. *De reliât epijcopal:!-.^ non celjndii t.I rclinenti.i.*

Prohibemus fub pcena excommunicationis, re juis de une eoilcopafi ccclcfix Bajocenfis al quid retinae, vel celare prarfumat: & qui. cumque de jur epifeopali aliquid imminuerit, vel ictinuent, vel ccl.ivcin fi tenter, fi intia oCto cies â tempore icieutix hoc quod detinet n >b;s non icftitucrit, vel de co non f.itisfcccni, vel nobis non revelaverit jus epifcopale iniminiitum five retentum, ex tunc ab officio noverit ic iulpeuluiu.

CIV. *De officio advcc.itorum.*

Item (latuimus, quod unuiquitque advocatus juret ie fideliter olhciuin (uum lacinriim, & quod mjuftas caulas five deiperatas non iuftinebir, nec iufirumenta pattis advcrfse fubtrahet, vel fubtrahi tacier, nec exceptionibus fallis, ieu per malitiam excogitat.s, quod fciar, utetur, nec procurabit quod falfi telles vel fuborriat I, ieu talia infttunicnta, in tua caula producamur. Et quod c liem u. uli lui catifam, tuli m quantum credet quod faciat ad utilitatem cbenticuli ini, non prorogabit: & quod de lus quar in curia tafta luerint, de quibus a judice inquiiitus, veritatem non celabit fecundum credulitatem luam: & quod f» non crediderit (e lufticienter * detentioni caulx fux, cum pentiuribus confilium habebir, & libellum & alia in caufis iufceptis fideliter pro pofie fuo conficiet manu propria, vel ea, fi feribere nefeietit, vel noluerit, fciibt faciet.

CV. *Ne deria vel monachi fini negotiators.*

Item ftatuimiis, ne mopachi vel clerici aliqui aliquam negotiationem exerceant cauia htcri, vel irreverenter ie immtfceant contractibus laicorum; monachos autein eccleliM vel beneficia ad firmam retinere ommbus modts prohibemus.

CVI. Ac *perm:itantur canja jitatlares in Ixo Janita ir.iiiart.*

Itnn firmiter prohibemus, ne redores rerlefiaruin permittant. Judiie» in cctlefia eel tn cœimieno caulas illas tiaftaic, qux permit} unguinis, vel alias coipoi.tlem inciuvuni, nc iubmomtjoncs vel banna laicalia fuilmtant fieri in ctldcm. ri, ,t.f t/0ft

CVII. *Ct de vacatione eccbfi.trnm cerlificetur epijcepm.*

Item praecipimus omnibus decanis & presbyteris nobis iubditis, quod cum ecclelia ahqu.i ex ipforum vicinia turrit viduata redore, vacatio. nem, & ad quem jus pertinet patronatus. <v numerum parochi.ir.orum, atque valorem t\-clefi.t-, quam cito hoc fcivetint, nobis figmficare procurent, vel ialtem propinquiori deca. no, & decanus hec nobis Audeat nuiiciare.

CVIII. *Ut f.ice'btet epifopo vel pnnitenttali fnO m anno conjjeanher.*

IJiiiricte prxcipimus, quod quilibet facerdos, maxime curam animarum habens, cappclianus, feti vicarius perpetuus temporalis, nobis, vel jMi-nitentiariis noftris, faltem fernel in anno, tua fi.k liter confiteatur peccata, cum ab alieno t.icerdore, qui curam animarum non habet, abtoh-i non poffint, A abfolutio ' facta abi quam tuo praelato, nullius nolcatut ede momenti. In neceilitate tamen alis litteratis iacerdotibus poterunt confiteri.- (ed propter hoc non omittant, quin ad nos vel pamtentiat toj nothos veniant faltem femel in anno far. fon. fcll o

CIX. *Ut ad ordinea futceffivc accedant.'*

Praicipimus omnibus clericis habentibus ecclclias, perionatus, vicarias, ut ad lingula tempora orJinum fe ordinandos offerant, & in ecclefiis fuis refideant, nifi eis aliter facere permittatur de noftra licentia: qui vero ab ccclefia ftta per menlem abeftf p;ælumplerit, & m ea non refederic ut tenetur, fetat fe aurtoritatc l.ateraoenfis concilii ecdefia lua privatum, Later. III & audoi itate noftra prardiftum mandatum exc cutioni mandandum.

CX. *Ut die ante ordinet veniant.*

Volumus infuper, quod die Veneris ordines praecedente, ad nos, vel ad mandatum noftrutn accedant, ut examinari valeant & feribi nomina eorum;' & antequam ordines tecipiant, nobis vel pœnitentiario noftro confiteantur: quia faepe contingi, quod pro fimplicitate confeflotis plure, irregulares irregulariter ordinati funt.

CXI. *Ne ab alia quam a proprio epifeopo fe fa. ciant eleriet ordinari*

Prohibemus ne aliquis clericus ditrcefis noftrx ab alio (e faciat ordinarl, nifi licentiam a nobis fuper hoc obtinuerit tpecialem, nec taliter ordinati in ordine fic (ulcepto miniftrare prxiumant, fine noftra licentia vel fententia fpei iali.

CXH.

HRCXII. *De JententU dont*. (liioni-.*

uüu. In nomine Homini ' Nuk Gâlo nuferatione Divina Undae Maria: In Purlieu dia, unis ui-din.tlis, apofloIicx iedis legatus, cxrominuiiK A mus omnes facerdotes flé clericos quokumqtie, qui ρoΠ legitimam commonitionem torarias vel mulieres alias, de quibus mala futpilie» pOlht (uboiiri, in domibus (uis, vel alibi, unde populus Icandalizci Ur, duxerint retinendas: nifi tint nerici, qui In minoribus ordinibus contraxitle probentur, qui tamen Cum uxoribus non debent ecdefiatlica beneficia *retinere*. Moneantur autem ne matres aut forores, aliaivc perfonas conjunâas fecum habeant, tum quibus etfi nihil laevi criminis naturale fœdus esiitunari permittat frequenter tamen fuqgricme diabolo noicitur lxpe facinus perpetratum lu.Jc.

GXIII. *Item de eadem.*

Prohibemus etiam fub eadem excommunicatione, nc facerdotes vel clerici, occatione alicuius côhfueludin'S, pro baptiimo, lepultura, benedici'one, aliilve lacramentis ccclefiallic s, aliquid e.xigerc vel extorquere prsruimant; led ea fideliter, flc fine difficultate (ludeant canonice miniilrare. Moneantur tamen laici J.Ilgenter, ne hoc quod pro reverentia lacramentorum devotio introduxit, velint ex avaritiaC aliquatenus revocare. Item ne facerdotes de cetero utantur cappis manicatis, flc ne m (acris ordinibus conrtituti manicas confutitia.s vel fJ. tulares rollratos, veflefque uibel coloris f)3. /{b,ant, confiinili dilh ιψoιιv pi oliibemus De - c.lnis qtioquc flé ati hidiacont», ne selles mbei coiuils sel I'.iidis habete prxlumaiit, flé fpecia hier aïcliidiaconi flé prxpohus, qui habeut cur.un anmuluni, ne cappas loratas h ibeant manicatas, monachis etiam, ut cappis fumptuolis fl{ nifi nigris de cetero non utantur, lub eadem pmna duximus inhibcmhXn. Inhibemus etiam omnibus tam'monachis quam leucis tub cxcmnmunicat oms vinculo, nc lxmis exerceant; flt nc aliquam negotiationem exerceant inhonellam prohibeantur diflnete. Ut an tem ab omnibus m lontur.l, flt habitu, flt con vcrfiiioiie, honefljs ecJcliatLca obtrrvctur dillude pracipimus uni-eitis. praelatls tub atleBliatimu- Divini judicn fiitniier lnjungentes, ut omnia pr.rdiita obfeiveot, flé qu intum In iphs erit, faciant monitione præmilla a fubditis per cenfulam ecclciiallicain inviolabiliter obietvan.

DE SYNODIS DIOECESAN1S

Deinceps non edendis

Admonitio Gar Cossartii.

Haltenus l-modlll», 'H' o.-.-.ιγκτιηη, flig'llarimn .tinr<c- fron (tinlls edidimu* ,u :i <Sr minus ni.llu n-fx-ultmm. IV ex lis more* ac difcq.lilu-n <+.,-urlorum tempmum lntrlti^e te liccref. Nun,- tt> n- ut ahitincanlJ', rumi4 K ;>lvuu< tallone* tati.mt- tt vuj ma eo. n> <fl<t <n..U,. Hurt,., exifuu*. Ha'>c l; ljm Hallxrull-m ly-mlurn |.ι-ĥ« ...uiurl .tam d lO-baln. nill & eam « .'ummll- rvltl.l laudatam m-l ll-Mll-m. *St* unquam exemplar crteuutn piul-unrle »l-lu>n edet Nam errem, non r<< fanum culem. -r.f ea--l-m pl.qre 'uhent /e-l>a. "-uo.l ll quid fule llt tu ι<", -. -,| ι,-l.e M o;Xl e ptetluln: C prov.uclallbui, qual nun Pc(ltem.,,, -e> ltum ell.

CONCILIUM AUSCITANUM,

Anno Domini MCCC. celebratum.

Nunc primum prodit tv c-dice MS. filiejlrifitmi arebiepifeopi Remenfit coadjutor;; M.i<riti (..iron Irffirii.

Incipiunt conftitutiones provinciales Aii-D fcitaniac provineix edita: tub anno MCCC.

TITULI CAPITULORUM.

1. *Dt Ubertate eltfliomm*
2. *Contra Hint qm occupant bone defundorunt.*
3. *Dt bontt vacantium ecciejtarnm.*
4. *Dt tntrnfii in beneficia curata.*
5. *De intrefit in alia beneficia.*
6. *Ul millet patronet a prafentato per ipfem aliquid extorqueat.*
7. *Vt prafentaio co-^r., ^ortio afiï^nrtur.*
8. *De iit qui impedient pofiefionem paujnam curati beneficii.*
9. *Quod feptenuium ad ftedia femtl m vita concedatur fidem perfim* ie eno vel pienbur beneficiit inftituta.*
10. *Vt nellts parocbialem recipiat eccltfiant, non intendent ordinari.*
11. *Quod unes non occupet nifi unum oficiem.*
12. *Dt tttuporibut ordinandi.*
IJ. *De alate requifita m eurnto.*

CAPITULA,

I. Dt hbertatt tleSiionum.

PUblicamus & praecipimus obfervari, ut quicumque elefilionem, poflulationem, provilionem canonicam, beneficiorum, dignitatum, adminiftrationum eccleliafticaruni, impediverint patenter vel clam; ut eundi qui per fe vel alios gravare prxfumpferint cletlores m perform beneficiariis, vel aliis bonis iuia eccicliHflicis * movet ceceraque loca pia Econfanguineorum, vel bona prxdiÛorum, pro eo quod rogati, feu alias indudi, eum pro quo rogabantur, feu inducebantur, eligere (eu praefentarc no luerint, lint ipfo fado excommunica tionis vinculo innodati. Er ultra hoc, clerici vel regulares, privati omnibus eccleiiailicis beneficiis, dignitatibus, ad miniflratiombus, feu prioratibus, quae obtinent; & indigni ac inhabiles ad

[redacted] Chru^i ><♦■

quz vis beneficia miniftrationes, vel ho-A notes ecclefiafticos ulterius aflequendos. Si laici fuerint, praeter didam excommunicationis fententiam, ipforuin familiz interdido ecclefiaflico fint fubjedz: nullaque eorum pofieritas, ufque ad quartam inclufive progeniem, quodeumque beneficium ecclefiafticum valear obtinere. Qux fententix relaxari non poliunt, praeterquam in articulo mortis, nifi audoritate fcdis aportolicx fpeciali. Infuper laicorum przdidorum pofieritas ufque ad quartum gradum, ad beneficia ecdefiartica quaelibet allequenda in®P/. ecclefiis civitatis diœcefis, in quibus talia perpetrarunt, fit inhabilis & indigna.

II. Centra illot qui occupant bona dtfunftvruns.

Quzcumque capitula, conventus, collegia, &. lingulares perfonz, ecclefiarum cathedralium, regularium, & collegiatarum vacantium, bona ipfanim occupaverint in earum difpendium & jacturam: eo iplb hnt dt tamdiu maneant ab officio, & beneficiis quibufcumque iufpenfi, donec plene reftitucrint id quod de bonis acceperint (upradid»s-

111. Dfbtnit vacantium tccltfiarum.

Epifcopi, abbates, vel alii quicumque regulares, Czculares prxlan, *fcu perionae* ccclefiafticz, qui vel quz bona dignitatum, prioratuum, vel ecclefiarum quarumcumque vacantium, libi fubje-^darum, (eu ad collationem, prrfentationem, ordinationem, vel cufiodiam particularem, quz morientibus earum redoribus vel mmiftris, in ipfis inventa, feu vacationis tempore obvenientia, quz in utilitatem earumdem expendi, vel futuris debent fuccefforibus refervari, occupare, in fuos uius convertere quoquo modo prxiumpferint: ipli epifcopi ab ingrefiu ecclefix, cerer» vero ab officio & beneficio eo ipfo tamdiu fint fuipenfi, donec reftitutionem fecerint de prxdidis.* nifi ex caufa rationabili g hoc competere dignofeatur: quo cafu de illis bonis intelligitur quz dedudi» debitis ac aliis oneribus ipfarum eccleliarum, & pro iervitoribus ufque ad novos redditus fupportandis, ex ipfis reperta fnerint fupcrcife.

IV- Dt intrufit m btntficia cureta.

Si quis beneficium cui cura imminet animarum vi occupaverit, fcu feienter intruferit in eodem: ipfo jure privatus exiflat beneficio, quod cura limdi primitus obtinebat. »,··.

V. Dt intrufis in alia bencjùit.

au»™ p>n t>uSàm <·- Item fi quis audoritate propria violenter dignitates przfaras, aut qtueeumque alia beneficia ecclefiaftica, occupare prxfumpferit. eo ipfo privatus exiHat jure, fi quod fibi competebat primitus in iifdem.

Ut nullus patronus prafintato per ipJum aliquid extorqueat.

Quia horribile nimis eft, ut ad noftrum pervenit auditum, quod in quibufdam ecclefiis nortrx provinciz, (in quibus complures laici in jure patronatus per ecclefiam tolerantur) dum vacatur, venalitas vendicat fibi locum, nolentes patroni hujuimodi, ad vacantes eccleftas quempiam prxfentare, nili ab illo quem przientarc voluerint, vel amicis ipfius, prxvio ex pado extorqueant aliquam pecunix quantitatem, vel emolumentum aliquod confequanturnos volentes fimonlacam peftein & vitium hujnfmodi a noftra extitpare provincia, & ut tenemur animarum providere faluti, (latuimus, ut nullus patronus aliquem prxfentet ad regimen animarum aliquo dato promifTo, remiffo, ve! retento; vel inrtituens, eumdem fic prxfentatum feienter admittat, δi nifi fuerit fufficiens, dt (cientia, Λζ moribus, & state & de legitimo ma^trimonio procraetus; vel fecum fuper his fuerit legitime difpenfatum. Alioquin prxfcntans, cujufcumque gradus feu condifonis exiftac, ipfo fado illa vice fit jure pncfenrandi privatus, & nihilominus, fi laicus fuerit, excommunicationis vinculo irretitus. Clerici vero & religiofi patroni, przrer hoc quod illa vice lint poteftate przfentandi privati, fibi noverint ingrefium ecdefiz interdidutn- A quibus /cntcntiis abfnlvi & liberari nequeant, przter quam in mortis articulo, nifi *de* noftra licentia fpeciali, vel iufiraganeorum no(lrorum. Przfentati vero fic, fciencet & confentientes, fint inhabiles ipfo fado ad quodlibet beneficium eccleCafticum obtinendum,: nifi cum eifdem per fuperiorem fuum fuerit mifericorditer difpenfatum. Si vero ignoranter prefentati coniiiterint, confertim tamen fciverint, beneficio obtento renuncient: cum aliter nequeant agere poenitentiam falutarem. Inrtituens autem inftitutionem, fuper przmiffis inquirat follicite ven-

ANNO CHRIST! veritatem. Quod fi invenerit, przdidasA fententias, ut didum eft, contra delinquentes faciat publicari ; & ecclefiam illa vice de perfona idonea non differat ordinare..Alioquin fi fuper przmitfis repertus fuerit culpabilis vel retniflus, in conferendis beneficiis fufpendecur ad tempus fuperioris arbitrio ftatuendum.

VII. Vt prafentato congrua partto a/ftgnetur.

Detjt ad

Item quod nullum przfentatum * regimen animarum per clericos, religiofos, exemptos vel non exemptos, aut laicos, admittant; nifi tantum coram eis eidem przfentato de proventibus ipfius ecclefias fuerit aflignatum, unde jura epifcopalia poffit folvere , & congruam fuftentationem habere, ac alia incumbentia onera fupportate, confuctudine contraria non obftante.

VIII. Dt iit qui impediunt pofftfftontm pa cificam curati beneficii.*

Statuimus quod quicumque procurat ubi «n* impedimentum fuper pofteffione pacifica C beneficii obtinendi curati five collati , vel impedimentum appofitum repellere definit negligenter : ultra pœnas a jure fenptas , excommunicationis fenrentia fit ligatus.

IX. Qttod fcpttitmnit ad /India ftmtl in vita concedatur eidfai parfont in nno vd flnribatt bantfidit inflitutt.

Statuimus quod feptennium vivendo /«u. folum intelligatur ab omnibus eidem poife concedi uni perfonz in uno vel pluribns beneficiis per mutationem vel alias tranfmitti, nifi aliter per fedem apoftolicam ordinetur . Quod quidem feptennium intelligi volumus in hoc canone, de quo habetur mentio in conftitutione domini Bonifacii papz , cap. Catas ear ce, de eleâione, in libro fexto.

X. Ûpnd nttllnt parocbialttn recipiat cedeJim, non intendant ordinari.

Obfervari praecipimus, quod nullus„ parochialem recipiat ecclefiam, non intendens ad facerdotium promoveri, ut & frndh» ex ea percipiat per annum, «Ht*, w q«i« 1° voluntate mutata promotus extitit, ad reftitntionem eorumdem tenebitur . Et nihilo minus confierent, Lhm· qUj ipfum noo credebat ad facerdotium n»-- a- promovendum, przter Divinam quam inde incurrit offenfam, remaneat ad fervendam indemnem ecclefiam obligatus.

XI. Qjtod nrntt non occupai ntjf ttnttm o/jicinm. ANNO CHRIXÇ

Cum fingula officia fingulis fint committenda perionis, & unum officium vix valeat aliquis adimplere ; obfervari przcipimus, ut nullus cujufcumque ecclefiz canonicus, regularis vel læcula»ris, duos perfonatus, vel duas dignitates, vel przpofituras, feu adtniniftrationes, aut duo beneficia, aut unum alterum - cum reliquo infimul & prz Bbendam in eadem obtinear , vel jam obtentum retinere prx fumat : confuetudine aliqua , etiam juramento vallata , contraria non obftante , fum dicenda fit potius corruptela. Si aliqui monachi, vel religiofi alii , pluribus prioratibus, vel beneficiis ecclefiafticis curam animarum habentibus (etiamfi cura eadem non per ipfos, fed per presbyteros ad eorum prxfcntationem per cpifcopos inftitutos *) prxeffe prxfumar, ' D,'f «i abique difpenfatione fcdis apoftolicx fpecialis; nifi forte nnus ex eis ab allo dependeat, vel ad invicem fint adnexi. jji fecus fa&um eft, fit irritum ipfo jure: & tranigreflores, fint eo ipfo ineligibiles, & taoquam ambitiofi ab utroque penitus repellantur.

XII. De tcntportbnt ordinandi.

Obfcrvari praecipimur, ut nullus epifcopus, vel quivis alius, infanti, vel conjugato, nifi religionem intrantibns, pieu illitterato, aut homini dicecefis alie nz, tonfuram conferat clericalem, nfc ad facros ordines promoveat abfque corumdem fuperioris licentia fpeci[redacted] Superiorem hoc cafu, intelligimus epifeopum , de cujus dicecefi eft oriundus tonfurandus hujufmodi, vel etiam promo*vendus ; vel habet , licet alibi natus fuerit, domicilium; feu ibi cujus dicecefis beneficium ecclefiafticum obtinet. Tranigreflores hujufmodi punientur, prout facris canonibus definitur.

XIII. De atate refttifita in cerato.

Obfervari prxeipimus, ut nullus epifcopus minori viginci quinque annis beneficium ecclefiafticum cum cura animarum conferat, nec ad obtinendum ipfum cum eodem difpenfet de fido: nec etiam difpenfet, quod qui vicefimum annum* , dignitatem vel prioratus, quibus animarum cura imminet , valeat **** ω*' obtinere. Si fecus fa&um fuerit, fit irritum ipfo jure.

« I — G. C. De hu/·» ronrilli >oro nlh>t ιολψηι: Je tempole chtefMieopc: cvja* lituhn cuta faMo fcaberat annum ·;.>· ■·
ANNO drrfrubatean nwnl noffer, anq»e rr,KlenJnn. rtfc cmendatim in cite Irrilur edfcrip(l.s annu» nje. Sed μ«- AMNO
CHRIST· «J anrt.m <)<»· H*r »lli rwkedo. In KvHw B. Marie l'e ter Iftud amclixuti I hue refeno (lute divcrtum,. annu <|»e. CHRIST·
II··. Marchiaco dioKef» Aulcii»·*, celrbruum rtte plovuKuk aih^natlun. ,I·,-
courilium, die S. Nieobt hiemalb, μ"bde Gutlielmo u-

^SYNODUS PROVINCIALIS CANTUAR IENS LS

Pro admillione Fratrum Minorum & Prxdicatorum ad confcfiiones audiendas

Amo 1300. *habita.*

Fxim ap.
»! k.Cone. jDibtis lunii anno Dom. MCCC. In capitulo
« * Ecclefie Chriili Cantuar. pnrfcntibus domi-
hb. memo- ms, Roberto, Dei gratia, Cantuar, archicpif-
r.n lo: D·!-copo, totius Angliae primate, ac dominis Sa-
UeZ>lePf>' ,utn » & Roffcn. & Lincoln, (qui dic prece-
dente in diâa Ecclefia fuerat confecratus) Epi-
Mxiti tam. kopis & procuratoribus aliorum epifeoporum
ni («s. >v-piovincite Cantuar. qui pro confecratione hujufmodi illuc venerant, conlenfum exiitit concorditer inter eos, quod (latututn de novo editum fuper admiflione Fratrum Praedicatorum, Minorum ad przdicationcs faciendas, confefliunes audiendas, quod in Quadragefima proxima praeterita, fuerat publicatum, prout magtfler Reginaldus de Sanfto Albano, tunc praeiens, qui hujufmodi publicationi interfuerat, ficut dixit, teftimoniunl perhibebat, fle alias acceptum fuelar a particularibus, qui de Romana curia venerant, in omnibus fuis articulis fervaretur, & przcipue quod Fratres non admit, terentur per praelatos ad confeiliones audiendas, mfi perfonaliter venientes ad cos, fic in eorum dioxrfi commorantes ; & quod examinatio eomtn, an client idonei, ad przlatos pertineret. Conlenfum etiam extitit fimiliter, quod ad claufurant monialium procederetur, prout didusdominus archiepilcopus alferuit fe tecitle ; przcipue quia diâum fuit, quod quidam erant in veniendo de ctnia Romana ad explorandum, qualiter ilatutum de daufura pratdifla, & alta per papam modernum edita, fuerint obfervata.

filandatum archiepifcopi Cantuarsen. dt adfrtiflivsc FrAtram Minoram jd *audiendas <onjejjionc>*.

fx rrj. *Winrcbcifey. fol.* »78. C.

Robeitus, &c. magiftro Martino, cornmiiTario Cantuar. lalutem. Quia fratribus Minoribus inferius nominati», ŵï vobis, port licentiam & gratiam noftram a provinciali miniftro ipiius ordinis ad fubkripui petitam & obtentam, juxta conftitutionem novellam domini papar, ad id fpectaliter przfirntatis, vid. fratribus Radulpho de Wodeheye Johanni, de Kenelden, Johanni de BedcVyndq » VZilldmo de Dele, Rogero Malemeyns, &Tomz deMalmeshur, licentiam in forma conftitutioni» ejufdem nuper dedimus fpecialem, ut confeilIones quornmirumque utri, ulque fcxus noftrz Cantuar. dime. ejufdem Fratribt11, vel eorum alicui fua peccata confiteri volentium, audiant, & eis imponant pœniten. tias lalutarcs, ac beneficium abfolutionis impendant, donec aliud fuper hoc duxerimus ordinare ; tibi comittimus & mandamus, quatenus in dhtia forma publices, feu publicari facias locis & temporibus opportunis, ôc nos inde certifiées, cum fuper hoc fueris legitime requifitus. Dat. apud Charth. 9. Cal. Julii, anno dom.MCCC couiccrat. nollrz VJ.

à

S CONCILIUM COMPF. NDIENSE· Æ

Ex MS. codicc S. Genovcfe Parifienfis. (*a*)

Statuta concilii Remenfis provinciae, anno Dom. MCCCI. fa&a die Mercurii ance tcftum B. Clementis.

Tituli Capitulorum.

>. *Si clericus detineatur per laicalem jaflitiasn.*
2. *Si clericus capiatur per laicalem jufiitiasn, Ô* extrahatur.*
3. *Ne pro exceflibsts tlericorstm laicalis jxfiittA aliquid Irvet.*
4. *De coufpiratorsbas quod fi aliquis conveniatur sn fora etcitfiafltco defendent eum.*
J. *De dominis temporalibus inhibentibus, no quis de fuis fubditis altum trahat in foro eccle fiafiico.*
6. *De abbatibus.*
7. *De excommunicatis per hiemium.*

CAPITULA,

I. clericus detineatur per lalealem

IN primis igitur flatuimus & decernimus auâoritatc concilii, quod A in aliqua civitate, vel in aliquo loco noflrx Remenfis provinciae contingat quandoque clericum detineri per laicalem juftitiam, poftquam didkus clericus fuerit ab epifeopo loci illius, vel ab officiali, vel decano rurali, leu ex parte alieujus eorum, legitime requificus : ceiïetur a Divinis in loco captionis & detentionis, quoufque fuerit competenter rcftitucus.

II.

(·) Gotcdliun utuj 4 P. Hanhrcinl ill Cowell. Germ, to· IV· P'J- »·■ unquam Ctctmcricl habitum affertur. *Minf* I

CHRISTI *11. Si cleriettt capiatur per laicalem jtrfitum*
.*.*. *é· extrabainr.*

Item fi clericus per juflitiam fxcularem laicalem capiatur in aliqua dιœcefi, & extrahatur ab ea, & ad aliam deducatur: cefletur fimiliter a Divinis in loco ubi fuie captus, & in loch ipfius capientis per quem fuit dedudus, quoufque ad didam dicecefim fuerit readdudus & iufficienter reftitutus.

III. Ne pro excejfibnt clericorum laicalit ju /litia alifaid levet. B

Item cum per juflitiam laicalem non debeant puniri exceflus clericorum, nec ab cis levari emenda de eifdem , cum hxc ad folos judice* ecclefiafticos, non fxculares, pertinere dinofeantur : monemus audoritate prxdida omnes & fingulo* noftrx provincix, ne pro prxdidis, feu occafione eorumdem , levent aliquid, recipiant, vel exigant quoquo modo. Alioquin contra Jacientes excommunicationis fententia audoricate prxdida innodamus.

IV. De cenfpiretoribui, fuod fi alifuit conveniatur fora ecclefiaflico defendent eum.

Item cum nonnulli fcabini, redores, gubernatores, judicatores, communitatis, locorum, fe territoriorum noftrx Remenfis provincix, prout intelleximus, confpirationem feu conjurationem fecerint, aut (acere nitantur, quod fi aliquis de fua communitate , vel de fuis fabditis, feu de fuo territorio , conveniatur in foro ecclefiaftico, aut contra eum procedatur in cafu in quo poteft de jure, feu de confuctudine ibidem conveniri, quod eum ad fumptus communes defendent, propter quod didam jurifdidionera ecclefiafticam non eft dubium impediri : monemus illos omnes & fingulo· noftrz jam didx provincix, quod fi talia fecerint, ea revocent infra menfem, & quod de cetero a talibus fe ab. ftineant, nec talia committant, & talibus non utantur: alioquin excommunicationi fubjaceant ipfo fado.

F» *De daaeims temporalibut inbibentibut ne fuit de fuit fitbditit elinite trobat in fere cctlefieftko.*

Item c:.<n nonnulli temporales domini, fois inhibeant fabditis, ne quis eorum alium trahat in foro ecclefiaftico, in caufis alias a jure leu coniuetudine permiflis , quinimmo quia fic trahentes procedunt frequenter ad contemptinem trahentis & bonorum ejutdem amicorum trahentis, & bonorum ipforum: nos ne talia fiant prohibentes , contra facientes excommunicationis vinculo innodamus, & denunciamus a canonibus excomunicatos.

VI. De abbatibut fui eonfpirent fuod fe conettuenibut expenfit defendent contre ept(ce-

Item cum nonnulli abbates hujus provincix inter ie ordinaverint, & conlpi* rationem fecerint, quod fi contingat aliquem epifeopum contra abbatem alicujus villx procedere fibi fubdjium, pro luis exceflibus vel aliter puniendum , quod ad defenfionem ejufdem contribuent, & ad fumpeus communes eum defendent, quod non eft dubium fore in prxjudicium juriididionis epifcopi (ui, & contra juramentum fux profcilionis, per quam fuo epifcopo eft aftridus, & 'contra ecclefiafticam libertatem: monemus tales, quod hoc revocent infra menfem, & a talibus fe abftineant: alioquin excommunicationi fubjaceant ipfo fado.

VII. De excommunicant per biennium.

Item quod fi excommunicari publice fententia excommunicationis, per biennium & amplius animo perftiterint indurato, vocentur ad proximum concilium, tanquam fafpedi de bxrefi : & in eodem concilio contra tales, ut juftum fuerit, procedatur.

Quz omnia fecimus in feriptura redigi , & in ipfo concilio iolemniter promulgari: prxeipientes diftridius, & mandantes audoritate przdidi concilii, univerfis & Cngulis provincix Remenfis, quatenus qux taliter pro defenfione libertatis ccclefiafticz , & ipfarum ecclefiarum ftatu pacifico, duximus ordinanda, fervent & teneant illibata. E

Nota G. Coss. S. J.

Liber MS. ex qao defcrtpci luat hi cauoM , Remenfû proviacie concilium appellar, non ddignato condlb loco: quem docemur a Meyero lib. x. aaaat Fandr. ad hunc annum . *Mtafr.* taquk. VoveaSn . *die Mtrcaril aate ferlat ditl Clftttntlt. tacaute adluc fade Mariae^!, caaHa apud Cauaeeadiwa fjaodau pravlacialu par arcHapljtapuat Kelatn».* *Hic excauuaualcati Matri, aalcaanue caafplravenat ·" fmt epljcapas. Fudaluati ltet. araf<fralul la«<* , <«< NM *patlebaatv, ut laid la far» ecclejdjtica caatenirtatur. Decretae. funiae, tu ubtculuaua a judica temperall capiatur tlerittu. a Dtvialt ctfatur afldit.* Qp· omnia huic concilie convenire, mantfeftuln ett

CHRISTI CHRISn γ·«

REMENSE CONCILIUM PROVINCIALE

Anno ipi,

Secnnd» dit Mercurii Ante Clementem iniitian.

Men Mart Vrt. Mon.' t. VII- pa< /"". ./.^'

IN primis igitur (latuimus fic decernimus auctoritate concilii, quod fi in aliqua civitate vc^ ,n aliquo Joco noftrx Remenfis provincia contingat, quemquam Clericum detineri per laicalem juftitiam, per quam diftus clericus fuerit ab epifeopo loci illius, vel officiali, vel decano lurali, feu ex parte alicnjus eorum legitime requiliuis, certetur a divinis in loco captionis fic detentionis, quoufquç fuerit competenter reftitunis.

hem, fi clericus per juftitiam laiealem capiatur in aliqua dιœccfi, fic extrahatur ab ca, fic ad aliam ducatur ; certetur fimiliter a divinis, fit in loco ubi fuerat captus , fic la loco ipfius capientis, per quem fuit deduâus, quoufquead didam dιœccfim fuerit redudus Ol iufficienter B reliitutus .

Item, cum per juftitiam laiealem nondebeant puniri excetfus clericoium, nec ab ca levari emenda de eifdem , cum hxc ad folos judices ecdefiaftrcos, non fxcuiares, pertinere nofeannir; monemus audoritate prxdifU omnesfic Angulos noftrx provincix, ne pro diftts, feu occatione eorumdem levent aliquid , vel recipiant, sel exigant quoquo modo : alioquin concrafanemes excommunicationis lententia auftoritate ptardicia innodamus.

Item, cum nonnulli fcabini, redores, gubernatores , judicatorcs communitatum, locorum , feu territoriorum noftrx Remenfis provincia , prout intelleximus, confpirationem aut conjura-C tionem facere nitantur, quod fi aliquis de fua communitate, vel de fuis fubditis , feu de fuo territorio, conveniatur in foro ecclefiaftico, aut contra eum procedatur in cafu , in quo poteft ce jute feu de confuetudtne ibidem conveniri, quod cum ad fumtus communes defendant, propter quod jurifdklionem ecclcfiafticam non eft dubium impediri ; monemus omnes fic fingulos jam didz provincia, quod fi talia fecerint, revocent ea infra mcnlem , fic quod de cetero a talibus abAineant, *nec* talia comminant, & talibus non utantur, alioquin excommunicationi fubjaceant ipfo failo.

Item , cum nonnulli temporales domini fuis inhibeant fubditis, ne quis eorum alium trahat in foro ecclefiaftico, in caiu a jure feuconfuetudine permirto , quin inuno contra fic facientem & contrahentem procedunt frequenter ad captionem perfonz trahentis fic bonorum ejufdem amicorum trahentis, ac bonorum ipforum; nos ne talia faciant prohibentes, contra lacientes excommunicationis vinculo innodamus, fic denunctamus « canone excommunicato?.

hem, cum nonnulli abbates hujuimodi proviocix inter fe ordinaverint, fic confpirationem fecerint, quod fi contingat aliquem epifeopum contra abbatem aliquem ^velle procedere fibi fubditum, vel alias puniendum, quod ad defenfionem ejufdem contribuent , fic ad fumtus communes omnium defendentur, quod non eft dubium fore in prxjudiciutn jurildiâtonis fui epifeopi , fic coatra juramentum fux profeffionis per quam fuo epifeopo eft afiriftus , fic contra ecclefiafticam libertatem, monemus tales, quod hxc revocent infra menfem, fic a talibus fe abftineant ; alioquin excommunicationi fubjaceant ipfo facto.

Item, quod fi «communicati publica fentenlia excommunicationis , per biennium fic amplius animo fuflinuerint indurato , vocentur ad proximum concilium tamquam fufpcâi de hzrcfi , fic in eodem concilio contra tales , ut juftum fuerit, procedatur ; que omnia redigi fecimus in ferrptis, fit in ipfo concilio folemniter promulgari . Prxcipientes diftriftius fic mandantes auctoritate praedifti concilii, univerfis fic fingulis provincix Remenfis , quatenus qux taliter pro defenfione libertatis ecclefiallicx fit ipfarum ecclefiarum flatu pacifico duximus ordinanda, prout fuperius continetur, fervent fic teneant illibata .

φ <6 φ <6

anno chrisii '1°* ANNO christi IJO».

CONCILIUM REMENSE

Anno 1302. celebratum.

Epifiola ad Bomfacium Papam VIII. adverfut Capitula Ecelçfiaritm Catbedralium.

Manll tom. Π! A Unt Man. Vrt Mon. t. VII p.«

• RoRertuL • bimun.

SAnâiîimo pani, fic Domino fuo ac refugio D fingulari Domino B. divina providentia facrofanftx Romanz, ac univertaiis ecclefic fummo Pontifici hii humiles, fit devoti, Dei, fic fui grana, R. * Remenfis Archiepifcopus G. * Sueiflonenfis, S. * Belvacenfis flce. Epifeopi, fe fit Ecclefias fuas ad devotitfima pedum ofcula beatorum , fic Petri naviculam feliciter gubernare.

Speculator , qui adftat defuper , cunâa per E mundum prolpiciens, ficdifponens, idemque pallor piiffimus, qui ad oves , qux perierant, fe mirtum profiteur , ipfis fua divina potentia de luporum infernalium faucibus vi ereptis; ceteris infuper , quz perculto pallore eo<icm diipciix erant, fua fimul humana prudentia recolleftis ac in unius adduftis ovilis Dominici unitatem cum , unde defeenderat, vellet afeendere, gregem fuum pro cujus vita mortem fubierar, abfque culiodia deterere noluit; fed eidem loco fui {peculatorem, fit paftorcm conftituit, non delegatum , fed verum vicarium generalem, cui licet homini, fuatn eamdem , quam habebat, contulit poteftatem . Verum quia in hoc humani difterunt oculi a Divinis, quod illis iuntomnia velut przfentia , notoria, fic aperta; Iftu vero poflunt faciliter, maxime de his, quz in remotis mundi partibus aguntur , quotidie plurima occultari. Ea propter divina ipfalapientia, non

fine

fine myflerio, ordinavit hujufmodi vicarii fui fpiritum in plurium coadjutorum fpiritus propagari, quatenus finguli, *in* ea, in qua poliri *unt' ioNi^udinis Ipecula, fpeculatoris & pafloris oficium exercentes lub eodem ad ipflus exonerationem quod per *ie* poflunt peragant, & viriliter exequantur; cetera referant ad ipfum, penes quem poteftatis efle nofeitur plenitudo, ut eidem in terris cunAipotens, quae non poterunt ipfa lima luat corregionis emendet, & fi forte ex vera eorum relatione perfpexerit in ovili Dominico eflraâuram ieu foramen, illud fera *fuse juftitiac refarciat & reformet;* quod in propagatione fpiritus Mofaici propenfins edocetur. Hinc eft, pater fan&iffime, quem Deus ipfe vicarium fuutn in terris, & tamquam oculatiflimum in fanûz matris ecclefiac Ipecula (peculatorem conftituit & pallorem, nec hoc immerito, quo fiquidem judicio omnium non poterat alius oculatior inveniri. Nos qui fumus veflri devoti fervuli contagiofum morbum, qui apud nos in ovili vellro quotidie invalefeit, cui per nos qon poflumus obviare, bcatitudini vcflrx, ex qua medelam firmiter fperamus, tenore przfentium indicamus. Capitula namque ecclefiarum cathedralium, etfi quali per totum regnum, potiffime tamen in ea in qua fumus veftra Remetifi provincia, fuis juribus non contentis, fed aliena ufurpare multipliciter fatagentes, privilegiis Romanorum pontificum temere abutentes, conceflas fibi contra malcfa&ores fuos, ad debitores indiftiode, & quandoque ad proprii perfonam, de quibus nulla fit in eis mentio, injuriofe extendendo, multa enormia fxpiffime committentes correAione digna, in vefanam Luciferi quodammodo fuperbiam fe extollunt, Ac fe pares in hoc opinantur Altillimo, qui pnus quam afeenderet ad patrem noluit fe a peccatrice tangi, quod & ipfi propter peccata fua fe a quoquam, nedum in fe, fed nec in fuis familiaribus clericis feu cappellanis tangi minima patiuntur; fed fe gerunt omnino pro exemtis ab omni humana poreflate, humana dicimus, ut veflram, qur immediate a Deoeft, Ac quam falcem effugere per Dei gratiam non poterunt, excludamus Sed&ecce, pater fan&iflime, quomodo tanta eorum arrogantia, non lolum in nollram, quin etiam in Dei, gloriofz Virginis, Ac lan&orum injuriam Ac praejudicium, fed & in populorum fcandalum convertatur; ilatim cum noflrum aliquis contra quemquam ex eis propter fuos defeftus aut exceflus manifeftos ad finem *corregionis paterne, intendit* procedere vel attentare, ipfi ad articulos profiliunt, quos vere libellos farnofos poflumus nominare, in quibus vitam Ac famam prclati proprii lacerant dentibus veucnofis, omnino falfa Ac incogitata enormia contra eum convenientel; & nifi fatisfaciat eis ad votum, comminantur ccflationem a divinis, Ac deinde ad ejus criminationem facillime inclinantur. Sic eorum remanent fcclera impunita, fic datur occafio delinquendi, nedum ipfis, fed ceteris exemplum fumentibus ab eildem; fic nafcuntur rancores At odia, detridioties pullulant, fic deturpatur At vilipenditur flatus ecclefi.tfticx dignitatis, A breviter, ficut melius nobis fcitis, pater (anfliflime, premifla funt ad omnia malorum Ac icandalorum genera porta patens. Throno igitur veftrr piilumr fanditatis fupplicamus unanimiter, & devote, adpedes veftros beatos flexis genibus humiliter provoluti, quatenus in pracmiflis de opportuno dignemini paterno remedio providere; ita quod vobis cedat ad gloriam, ac univerfali ecclefix tponfr veftrr pacem perpetuam Ac faluberrimum incrementum. Valeat & vigeat in Domino Jefu Chrifto veftrte fanâitatis paternitas, quam confervet fuc fandlz ecclefix ad diuturna. Datum anno MCCCIf. die Dominica poft feftum B. Michaelis archangcli.

~Γ·~Ω ~·7Σ1 ~···~1;·|ΣΖ"·Τ^·~ ~ ·~Z|· ~ 1Γ1 ΓΖ'ΕΤ11ΓΣii TT'

C* CONCILII REMENSIS PROV1NCIÆ

ANNO CHHIm ·JOJ. — ANNO CHKIsrt «I»>-

Anno Domini MCCC11I.

die Penerir ante Circtuncifienerte, Statutum.

Extat ap. Mart. V«. Mc«.t.VU* P'S- >1'4.

Maad rom. in.pag.ljf.

Ibi primis igitur (latuimus & decrevimus auIteritate concilii, ne quasvis fzcularcs Ac religiofc, exemtcAc non exemtat perfonx excommunicato* Ac interdidos nominatim publice ad divina, nevo corpora defunftorum talium ad ecclefiafticam fcpulturam admittant,' alioquin talibus ab ipfis canonibus eft ingreCTus ecclefiac interdi&us. Ut tam falubria ftatuta publicentur frequenter adjicientes, auftoriute prefentis concilii, quod omnes 0(finguli cujufcumque ftStus, dignitati*, profeflionis aut conditionis exiftant, qui talibus divinis celebrandis, & fepulturis faciendis interefle praefumferint, vel qui opem in his auxiliiimvc praftiterint Ac favorem, poft men fem a tempore publicationis prefentis in fingulis discefibus R.emenfis provincia faciende, excommunication! fubjaccant ipfo faite: fimili tententia percellentes omnes Ac fingulos, qui matrimonia clandcftina fecerint, feu contraxetint, aut procuraverint fieri, feu ipfi praUumfcrint interefle.

Qpia nonnulli fervientes temporalium dominorum fit juftitia laicalis, afferentes pro fuo libito, clericos tam non uxoratos, quam uxoratos, qui tamen cum unica At virgine contraxerint, efle publicos mercatores, tallias & colleftas imponunt eifdem, Ac extorquent ab invitis, quamquam clericaliter vivant, nullis fe mercimoniis implicantes, ac moniti auâoritate ordinariorum locorum ut defiflant, recufant parere, quamquam offeratur eifdem, ut fa&a fide coram ipfis ordinariis, quod difti clerici non fint tales manifefti mercatores, tallias Ac collecâas hujufmodi permittant levare, ipfi tamen judicis Ac partis officio fungentes cognitionem fuper hoc fibi vindicant Ac affrimunt. Er quia de his, ut afferunt, fibi conflat, bona di&orum clericorum mobilia capiunt, vendunt, At detrahunt in magnum prxjudicium At gravamen ipforum. Pro modo etiam omnium facultatum ipforum clericorum, licet in minimo folum eos afferant mercatores, tallias Ac colle&as imponunt Ac extorquent ab eis; Nos vero attendentes prsemifla fieri contra libertates Ac confuetudines ccclefiafticas novas, notorias Ac antiquas, talia amodo fieri prohibemus; alioquin poft menfem a tempore publicationis przdiftz omnes illos Ac fingulos qui talia amodo fieri procurant, man-

anno CHRIsrt 1,01

mandare, aut fada fuO nomine rata habere,A auxilium, conlilium, opem vel tavorem clam, vr| palam puellare prariumferint, audoritate pupjj^i concilii, monitione tamen competenti prxmifla, excommunicamus in his feriptis.

Item, quia non caret nota heretics pravitatis in contemtum poteflatis Ac clavium fandae matris ccclefie, excommunicationis fententiam quamvis catholicam in fc fuflinere, prefertim per annum Ac amplius: volens cancro huic vulnerofo, ne fui contagione corrumpat alios, Ac perniciofo fcducat exemplo, ignitum quod fuperell injeere ferrum,' (latuimus audofitate prefemis concilii, ut tales qui taliter excommunicationem in fe latam fullinueriut, careant eeclefiaflica fepultura, nifi faltem in extremis feBri pcrnituerit, Ac ad condignam fatisfaâionem venerint Ac emendam.

Item, cum excommunicat! per biennium Ac amphus ad ptxlens cuncilium fint vocati, peremptorie Ac pcrfonaliter rcfponfuri, fuper tanto exccflu, qui notam feu ipeciem hserefis non evadit; qui non venerint, nec apparuerint peridoneos rciponlalcs, ipfos omnes, Ac lingulosreputamus contumaces, purgationem els omnibus Ac fingulis, quos flc iulpedos habemus de hxreft, indicentes canonicam; ad quam prrftandam, lrcnndum juris iormam, ipfos Ac finguloseorum luis firtguhs ditrccfanis termino fuper hoc competenti prxtigendo eildem ab ordinariis lupradidts, decernimus tencii.

Diligenti deliberatione habita, honeflate con fiderata, & ut iupcrfluitatibus abftmeatur, flatuimus ut omnes Ac fingul· perfon* ecclefiaflice Remenfis provinciae in Cingulis conviviis fint contente potagioAi duobus ferculis fine fraude, nifi magnitudo perlonarum fitpervenienttum aliud requirat; At tunc cum prediâis poterunt uti aliquo intermedio ferculo; Ita quod fi in conviviis hujufmodi, reges, duces, comites, barones & alios excellentes contigerit interetfe, pre. fenri ftatuto minime fint allridi. Si quis vero contra premifTa vel aliquod premiflorum attentaverit vel attentare prclumferit, pcena puniatur condigna. Que omnia redigi fecimus in feripturis, At in iplo concilio foiemniter promulgari precipientes diflridius Ac mandantes auâoritate didi coneilli univerfis Ac fingulis perfonts provinciæ Remenlis, quatenus que taliter pro defenfione libertatis ecclefiafiice, Acipfaruin ecclefiarum flatu pacifico duximus ordinanda, prout iuperius continentur, fervent, Ac teneant illibata.

Annectuntur bit apud Martem conftitutitmes ali, qua cum tttulo tuo curtant, eidem prorfus concilio tribuenda viderentur, cat & fupersores buc ufque recitata. Si quit tamen tas legerit attente, agnofeet profeflo fragmentum efle canftitutionum in /ynodo quadam Cameraceufi conditarum. Quare omittendas illat cenfeo, eo plane torffilio, quo&reliquas diacefanas J'ynodos pofl faculum NUI. celebratas, ab hac colleHione mea ablegavi.*

MI- **** MI- **

ANNO

ÆVjC ONVENTUS PARISIENS! S

In sede B. Mati», die Ma-tis, X. Aprilis, ann. MCCCII. fuper dilfidiis inter Bonitacium VIII. & Philippum Franc. Regem exortis.

E.Ï *iitteri* ep'.'cooorum a- toti,ss cleri Galba ad Rontfacmm pon'^cem, qua in regio tabulario fervantur, dijcimm, Pbiufpi regi. juffu, pralator rrçni, barones, abbatei, ceteratque bonore aliquo cccìefia/lico infignes, nccnon ecclefai ttn urbiumque crconomos, Jsndicos, ac procuratores, lutetia oJuede E. Mana, die Martis, i o. Aprilis convemjfe. Hic metitii Ctmquejlum elfe regem de pontifice, qui regem tn temporalibus fibi Julnefletm vellet, de regni praiaiis omnibus, magi'in, m tbeulofia, & profefforibw utrifejque juris, Rimam evocatis, multifque aliis, qui a fe minime tolerari poffent, utpote regni fui libertati contraria, profitebatur. Qua cum effient a rege propofita: barones, fimul cum fyndtcis, AT procuratoribus regis laudaverunt confihum.* Itaque a nobis, *inquiunt epijcoporum littera*, lublequenter refpontione petita, licet longiores deliberationis inducias poflulantes, ipfum dominum regem, & majores ea baronibus memoratis (quod non ea intentione ad eumdem dominum regem apcllol cx litterae proceflifient, ut veflrc voluntatis cxilleret in regni prediâi libertatem impingere, vel quidquam honori regio contrarium in hac paite quomodolibet innovare, multa lenitate verborum, perfuafionibus -fludiofis, A(multiplicatis exculationum pr*fidiis) nifi fulmus inioimare, ac ipium ad fervandum vinculum unionis, quod inter fandam Romanam ecclefiam, Ac prxdcceITores fuos Ac ipium, uique ad hxc tempora viguifledignofeitur, multiplici iudidione. Ulteriori tamen dilatione negata, ac prxdiito patenter AC publice univerfis, quod fi quis contrarix voluntatis appareret, ex tunc pro inimico regis, Ac regni, hotorie habebatur: confultitu attendentes & confpicientes apertius, quod nifi dominus rex, Ac barones prxdidi, eX nofira forent refponfiotK contenti, prxtcr alia pericula, Ac gravioraftcandala, quorum non elTet numerus, neque finis, tam Romanx quam Gallicanae ccclefie devotio, Ac obedientia omnimoda laicorum, Ac totius populi, cx tunc irreparabiliter tollebatur: non fine multe perplexitatis anguflia, flc duximus rcfpondendum. Quod ipfi domino nofiro regi in confervatione perfonx lue, fttorumque, Ac honorum, ac libertatis, Ac jurium diâi regni, prout quidam noitrum qui ducatus, comitatus, baronias, feoda, Ac alia membra nobilia didi regni teneamus ex forma juramenti, Ac ceteri, qui omni debito fibi fumus fidelitatis adflridi, adeflemus eidem debitis confilits, Ac auxiliis opportunis: eidem domino nofiro regi humiliter gfupplicantes, ut cum apoflolicas fanâitati ad obedientiam teneamur, ad beatirudinis veftras tenorem, permitteret nos transferre « Ex parte cujus, Ac baronum, efl fecuta refponfio: quod nos nullo modo abire permitterent: regnum fic periculofe, flc deformiter, flc irreparabiliterva- cuari, quin potius exhauriri totaliter, nullatenus fuflinerenr. Confiderantes igitur tam vehementem commotionem, Ac turbationem tam periculolam, Ac gravem, immo gravilfimam, regis, baronum, Ac aliorum laicorum regni prasdidi; Ac jam cognofccntes apertius, quod antiqui hoflis pacis aemuli, zizanizque *latoris,* qui a lux ruinx principio conatur, ut ccclefiz unitatem

ANNO CHRBTI

*tatem pacis turbatione refetndat, caritatem vul-A nerer , fandorum dulcedinem operum invidis veneno fellis inficiat, humanumque genus evertat modis omnibus, fe perturbet . fadenre neîuntta , amabili? «Mtat , & amicitis mgulans, que lweritpe didam Romanam ecdefiam, ae prsfatunr dominum noflrum regem, ac prsdeccifores qjus, & regnum , ad laudem Altilfimi , fidei Chriflianae profedum , fe tam ecclefl», quam iagis, & regni, exaltationis monimenla felicia, hacf*nu* viguerunt, difTolulioni fe feparationi lugubr, fe flebili, proh dolor! porta patet , & infurgtnot undique frementia fcandala, exerefeunt anguliis , ecdefiis, ecelefiafticifque perfonis , expofitionis, ac rerum & bonorum direptionis, pericula intentantu»; cum B jam abhorreant laici, & prorius effugi··" conforiia clericorum , eos a fuis omnino conlilils fe allocutionibus abdicando , ac fi contra eos proditorie fadionis confcii, vel participes exflitiffent, & ad contemnendam ecclefiaflicam cenfursm, & proceflus , fi quavis audoritate forfan fierent contra eos, jamfeparantfemuniunt in grave periculum animarum, fe alia varia & diverfa pericula, qu« nec lingua referre fufficeret, nec portet fcripturadifferere.Hmcin promptu ad fan&itatis veflr» providentiam circumfpeäam in hoc fumrnac neceiliiatis articulo duximus recurrendum flebilibus vocibus, tt lacrymofis fingultibus, paternam clementiam implorantes, vel fupplicantes humiliter, quod falubre remedium in premitfis, per quod firmata longi decurlu temporis inter ccclefiam, regem, fe regnum , lruflitofc unionis & mutuz dile&ioms integritas, in antique carnatis dulcedine confervetur, (latus ecclofir Gallicanae in pulchritudine pacis & quietis optat» remaneat , profpiciatur nobis, noflrifque flatibus, revocando veflr» vocationis edidum , ac praedidis periculis & fcandalis obvietur . Apoilolic» providentis Audio, ac paternae officio pietatis , dignemini providere. Confervet Altiflimus B. V. Ecclefie fur fandr ^e? tempora longiora . Datum Parifiis dic Martis prrdida ·

ANMO

anno CHRISTI ANNO CHRISTI

"e'

S3· AD CONVENTUM PARISIEN SE M

Pro diffidiis inter Philippum Pulchrum Galliarum regem & Bonifacium Papam VIII.

CeMratum anxo 1303.

ADDITIO.

Anno IJ<M.

Manil^lom.

Ul.pas-sO

PRater caufam diffidiernm inter regem b pea-C tificem mtgu animorum continttone in conventu ifio agitatam , de qua Labbexs, addita funt pariter a Pbtlippo rege fiatuta plura in commodam occlefia, put ex regtfio Camera computaram fuu tamen verbis dtfcnpfit P. de Boit tn biflor. pofibuma Eccl. Parif. tom. IL pag. jxp. *F.x quo bic dantur*

Prunum {latuit, ut libertates & immunitates ccclefiarum, monafleriorum, & perfonarum ecclefilflicarum ferventur, fe cuflodiantiir , ficut temporibus beati Ludovici ; prohibetque eas a quoquam laedi , aut violari, aut quidquam de juriIdifeione earum, quam de jure aut approbata confuetudine obtinent, detrahi. II. Item vetat ; ne quis nomine regis manus injiciat inbo-D na aliculis praelati , aut ecdefiaflics perfonc, nifi juxta emendam, pro qua juflum fuerit ea retineri. III. Item vult, ut clerici divinis officiis & precationibus vacent . eorum caufas & negotia in regia curia celeriter fe fine mora pertraâari, prout tamen negotiorum momenta exigent; quorum fi haud ira prompta difeurtio fit, jubet els dies, certos affignari , ut caufie, quam citius poteiit, finiantur. IV. Item feoda eorum & retrofeoda rex pollicetur haud fe in poflerum requifiturum , nifi eorum confenfu , aut ad ejus regnum pertineant ; neque recepturum fe novas advocationes vaffallorum vel hominum ccclefiarum ; immo eas refeiflas elfe, que in loci confuetudine przfcriptione temporum non acquiiil» fuerint . V. Item quo ad regalias, quas praedeceflbres reges in ecclefiis aliquibus regni poffidebant , quoties ecclefiam vacare pontifice contigiflet, quoniam complu res querebantur multa tempore cuflodis perperam fieri, amputari filvas, & pifcationes (lignorum & vivariorum ante tempus fieri, & multa alia perpetrari in detrimentum ccclefiarum; rex inhibet, ne in poflerum, dum redditus ecclefiarutn ratione vacationis in cutlodia regia funt, ante debitum fedionis tempus amputentur nemora, neque excidantur arborea, que ad decorem & amoenitatem aedium ruflicanarum confit» funt, neque vivaria aut (lagna exhauriantur pifcibus , nifi forte legitimum pifcationis tempus advenerit. Qu« omnia ex sequo rex fervari pnrcipit; daturumque operam pollicetur, ut in poflerum fidi probatique rei ecclefiaflic» difpenfatores adhibeantur. Addit infuper a fe decerni, ut cuflodes regaliarum, qui damnum rei ecclefiaflic» per fpeciem cuflodi» intulerint, ad rcflituenda damna cogantur, & in eos ex jure, animadvertatur. Hec aliaquc ad ^civilem admi. niflrationem rex Philippus prccipiebat in bafili ca beat» Mari» ex confilio epiicoporum , procerum , & aliorum, ex quibus maxime publica regni comitia conflabant. *Aflum Par<fiir die luna pofl mediam quadrAgefmam, oxm miUcJimi tre cnitfmo fecsmda·*, (lito nottro 1303.

a

CONCILIUM ROMANUM

Habitum anno Domini MCCCIL tempore Bonifacii papa: VIII

O Oceq^Mrw, *& caufam,* dr *a&a babiti* cos-E *tilii Conradut t^ecerius m vita Henrtci feftiati Imptratorù bû verbis deferibit :* Anno a Chriflo falvatore genito millefimo trecentefimo lecundo, Francorum rex Philippus, cognomento pulcer, grave adverfum pontificem maximum Boni-

chrixti ,J,,

Bonifacium odavum conceperat odium, tum fadioms ftudioforan exiftimaas, quod fidem lemcrc pnrvaricatum contenderet. Promififfe enim fibi paucis ante annis, cum alia quaedam, tum de lumma Romani imperii pofeftate ab Germanis ad Gallos traducenda, atque adeo Carolum fratrem diferte fuiife in conventis nominatum, cui id decus primum adignaretur. Haec videlicet pollicita nunc cecidifle ad nihilum, Alberto Auftrioo Teutonico principe palam nuper decretis ejus comprobato.

Eas rex caulas gravius fecum confiderans, rationem irarum exequendanim perquirit. Neque difficilis mox via oonifacii irritandi inventa. Columna gens Ronue opibus & clientele infjgnis, Odavo inter comitiorum arcana, fufiragii jure ne eligeretur, obftilerat. itaque eis quoque Bonifacius per fpecicm expilati chefauri ecclefiae, cAecerat ut sedes & fuburbana familias publice dirueremur, fit qui eorum cardinales jam cffent, venerando collegio excederent. Intere» Stephanus ex ea gente profugus, in Gallia agitans, idoneus Philippo vifus eft per quem initia malorum fierent. Coeptus comiter numancque haberi, liberaliufque quam fortuna exfulannum eft. Ad hoc Philippus ne quid impo-tenue prntermitteret, facerdotales Galbarum titulos, a pontificibus antea pro decretis proque more Canite matris ccclefue componi follitos, ipfe ordinare citra confenfum prrfulis Romani (latuit.

Qur ubi fumtnus antiftes intelligit, gravidime tulit injuriam, pedimi exempli, id quod Acrat, exiftimam, fl.vcl antcccllorum rcûc con-ftituta temere refcindcrcDiur, vel audoriiatem pontificiam laicus princeps profanaflet. *Et fan-la peft toc de iudiaa fjnoda fithjemfotu ail;* Itaque quo partes fuse juftiores vulgo noicereutur, lege potius agere quam armis inftituit. Przlatos Gallicos majores convenire Romam univtrfos jubet, ad publicam fynodum celebrandam. Hj, ne regno decederent, Philippi prohibitione intercluduntur. Qpibus reboa «d odavum Bonifacium delatis, increpatur rex primum per litteras, deinde, cum caftigationem contumacie parvipeoderat facrorum participatione arcetur. Neque eo minus, pnelatis regni iplic Lutetiam acceditis caufam quoque fuam approbare nititur. *Hac de Philippi* rtgir axcernwiMÂ *catiom fecerint.* *fjai*

Nota G. Coss. S. J.

Hac Blaius « lutulento fcotv *bl a Vertrio praplasta, ta^tudcnlsr baufit. Nam *laesis laarditbua* aoo e«· Phi-Nr *0 refcl la hoc concilio, docet aùAor vira Boaifacii. Rama la Vaiiiceliana bibliotheca exxaas. Clqua hcc varba defcribu Odor. Kaynald. <4aa« Dra» M.CCCII. rrrrra A«I. AtorasL A«·< AM* «Mr«*«r raaa/ûu·.I contra *Pktllrraas retem Ftasauti eera/latlasibui mal-* aadL atoWa applwarr /al/ecara · idem habet dilene Beraardus Guldoole la Chranico> Ns v«-bls: wdano Poasràr *M CCC. II.* ne. JMemUt MswasAvr, Bsar/ac>M ra>« *VIII- mmljkalas fin anm m.* Jtraw cew-*cilium itlebracMt, ceamcatli frata/ll tttltu rfftu' Francia, oamiba/v* Oaettribat ejuflem rtt»l, tant in tbeelatia. fana* «a urrome jure, canmice V ehJH, centra reset' Frauda Pbtlirfnnc. In fee catfllit verbe sendees fattaat V troafertuu ftà nibit allud mtabtle aefûun effaralt <n tftSa,* Immo & *U* conflât «Vf» *et IMns.*

CONCILIUM apud PENNAM

* Veno.fleL

F I D E L E M. *

A Toldanx provinciae przfulibus celebratum Anno Domini M. CGC. II.

ta Colt*/·· |>I Append. To" XI·

Ex codice Mf. bibliothecae Vallicclian». I

UTULI CAPITULORUM.

fXred *ifuilibtt clericat récitft horas cavaticas.*
|Q^od *nulla‹ clerical teneat concahinam faUicc.*
/. Quod *mifrtmlihas.........*
q. ^«od *nallai facentoi Jaa paroebiano tradat corpai Chnfli,* donec.
5. Quod *<jui revelat figillam Confefliani t...*
6. *Qaod qailihet epifeopas provincia Toietaaa publicet .... clericis.*
7. *Quod decima fohvantar de osnaibaf.*
b. *Qood facerdotei, vel per fe, vei per idoeuos miniftros, faciant boftiai de farina triticea..*
g. *De afaris.*
10. *De Baptifnto-*
11. *De fefte fnnfii Mdephatf colendo.*
1*. *De fakfe Regina cantanda.*
1}. *De immunitate ecclefiarum.*
1^. *De captione ecclefiarum.*
15. *Do non emendis poffeffionibas ecclefiaflicis per certas perfoaas.*

D Concilium Domini Ægidii * Apud Pennam Fidelem.

P R Æ F A T I O.

<U£û*I.(t*- mtfimMir. IINψM Aστ dimleainir. taqoi, h*t- ton)

Z^Um tcftante ifidoro, paftorale officium, K_d fubditorum curam a redeas, eorum motes, vclur fpeculator, profptcere debeat, atque, 3 vitam I proinde nos Ægidius * mxferatione divina Toletanae fedis archiepifcopus, Hifpaniarum primas, ac regni Cafldbe cancellarius, Alvarus Palentinus, Bernardus Segobienfis, Simon Seguntinus, Joannes Oxomenfis, Pafchafuis Coochenfu, epifcopi, licet immeriti ad ejulmodi adumpti officium, una cum noftrorum capitulorum procuratoribus, apud Pennam Fidelem congregati, pro fubditorum commodo, animarumque ialute, morum reformatione, fic ecclefiarum noftrarum, mde de communi confenfu falubriter duximus ftatucndum. 4y*lra

In primis, quia mioiftri Chrifti fidgent >0 ecclefia fanda Dei vdut Helle in firmamento, fic in vita debent laici * fpeculari.

CA- ?Zl. *f.* teris pralurar».

· *** S0~11*"· 9,rd;/- e** CW*» Moecfcarwt», cujus praladv varum hit Bffofalms.
». C. *M.* ferra». J. C. *M.* atiple «IUm polade. aos ftc.

omSn

CAPITULA.

I- *Quod puilibet cltncus recitet bures CtMUKM-*

STatuimus & ordinamus, ut quilibet clericus in facris ordinibus conftitutus, vel alias beneficium ecclefiafticum cum cara vel fine cura, obtinens, legitimo impedimento ceffante, quotidie horas canonicas recitet, ut tenetur. SI Îuis autem in eis négligeas inventus uent, & monitus a fuo praelato canonice, fe non correxerit, per· fubcraBionem fruftuum beneficii, ad tempus, prout culp· qualitas exegerit, arceatur. Quod fi beneficio caruerit, in facris ordinibus conii itu eus, per fufpenfionis (ententiam puniatur.

ne µ fub- Aitvnontm

II. *Quod nullus clericus teneat concubino* publico.*

Item quia quorum vita defpicitur, reflat , ut eorum praedicatio contemnatur, non folum verbo, ied exemplo tenentur miniftri Chrilli fuos (abditos informare, qui dixit t *Brnmplun dn vobis, ut qut*- adwodwas ego fixio , ir vos ferietis* · ftatulmus Ac ordinamus, na fub iitorum animas pemiciolo perdamus exemplo , ut nullus dericiaa teneat publice concubinam in domo propria, vel etiam aliena. Si quis autem fu« (alutis immemor, hujus no(Ine conftitutioois tranfgreflor extitent , & monitus a fuo fuperiore canonice , fe non correxerit : ad tempus, per fubtra&onem fru&uum fui beneficii arceatur. Quod fi indurato animo incrimine perlevetaverit, benefioio perpetuo (polietur. Ceterum fi, >n facris conftitutus, beneficiatua non fuerit, Ac in hoc crimino reus extiterit, & monitus * fuo fuperiore canonice, fe non correxerit, ab officiis (ufpendatur. Quam fententlam fi indurato animo fuftinuerit, acrius, juxta (ui fuperioris arbitrium, puniatur.

Pmb. «j.

III. *Quod nigrantibus....*

Item quia dominus noder Jefus Chriftus corpus fuum dificipulis tradidit manducendum, cum dixit: *eripite, d manducato ssr boo eûmes , boc eft enim corpus usetun* : cujus exemplum (ecuta mater eeclefia pie (latuit, Ac provido ordinavit, ut vere pernitentibus Ac confêffis, corpus Domini humiliter poftuiantibus, potiffime ad patriam ab hoc fixculo migrantibus, tanquam viaticum prxbeatur, Ac nonnulli, quibus animarum enIra eft commifla, in Aiae animae periculum, in officio fibi commillo adeo nefligentes exiflunt, quod morientes, propier eorum culpam & negbgentum, fine poenitentia & cuchariftia recedunt (quod dolentes referimus) ab hac vita: (latuimus & mandamus, ut quicumque reus in hoc inventus fuerit, (uo beneficio perpetuo privetur.

Menn ««.

IV. *Quod nullus fecerdos fuo peroebieno tredat corpus Cbnfti, donec...*

Item quia fcrlptumeft fecundum Apoftolum , *probet fe unufauifyue, dr fit de pent illo edet : ex* quo manifefte docemur , quod nullus corpus Domini debet (ufcipere, nifi fuerit per cordis contritionem , oris confeffionem, & operis fatisfaUionem , probatus , alias autem fufeipiens judicium fibi manducat ; & nonnulli verentes ruborem . (acerdotis, potius quam Dei timorem, fua occultant fcelera & peccata propriis facerdotibus", dicentes cum non................ apud frgtres vel alios fe confeftos, & 'fic corpus Domini indigne fufeipiunt, fallentes femetipfos, cum facerdotes decipiunt, qui in die judicii de eis tenentur reddere rationem: (latuimus, & mandamus, ne aliqui facerdotes corpus Domini fuis parochianis praebeant, immo in eorum ruborem & verecundiam expreffe denegent, donec de eorum confeffione fibi tuerie....ut quos Dei timor a malo non revocat, eos rubor coerceat dilciphnx ·

Cvt ti

V· *Quod fui reuOSet figillu* conftftionit, . . .*

Item quia juxta verbum Jacobi, qui ait, *Confitemini alterutrum peccate vefira,* quilibet Çhriftianus cenetur confiteri proprio facerdoti, quat confeffio lapfis poft baptifmum tanquam fecunda tabula con. ceditur in fubfidium animarum; & nonnulli facerdotes fuz falutis immemores, & (ufeepti officii ignari, peccata.... non ut hominibus, fed ut locum Dei tenentibus, confeffa, quas jrxta verbum Auguftini dicentis, Nihil in hoc mundo minus fcio, quam id, quod in confeffione fcio, tanquam (cita, cum vere juxra Domini verbum debeane diet non (cita, propalant, Ac revelant: ne ex ceffus tanti criminis tranfeat impunitus (latuimus & * mandamus, quod, fi qui tam nefandi criminis rei inventi fuerint, tanquam deportati, Ac ia metallum damnati, perpetuo carceri mancipentur, pane Ac aqua pro vitx fuftentationc iolummodo refervetis.

CHRjyn VI. *Qt*d fttilibet epiftepliS frtvintte Tejt- /«·< pvdhtei...........tlericit.*

Item cum findiflimus papa dominus Bonifacius oôavus, cupiens laicorum coercere audaciam, & nocendi facultatem refrenare, conftitutionem ediderit, * quam contra laicos clericis oppido infeftos tradidit antiquitas, perquam ecclefiafticis perfonis, & eorum bonis falubriter providetur, & parum eflet jura condere, nifi effient perfonz , quz ea ftudiofius exequantur: ftatuimtis & mandamus, ut quilibet epifeopus Toletanz provinclz, teneatur in (ua diœcefi eamdem conftitutionem facere divulgare, ne quis craftsm & fupinara ignorantiam praetendere valeat, in anime Γιιζ periculum & jaâuram.

VII. *Qnod dedirrt /eluentur de emnibes .*

Item quii *Denini eft terre, & pleeittt dt tjus ,* in cujus dominii recognitionem , decimam partem, tanquam portionem Dominicam, omnium^ tam frugum, quam fruduum ex terra, cultura hominum vel fine cultura nafcentium, creator hominum fibi dari inftitmt, necnon & de omnibus aliis licite acquifitis; & nonnulli timorem Dei prz oculis non habentes, fed fui - dominii recognitionem fubtrahentes , hanc decimam minime dare miniftris Chrifti fatagunt , in grave fui difpendium , & periculum animarum: proinde qui in * partem follicicitudinis vocati fumus , faluti animarum providere volentes, (latuimus &. ordinamus, ut omnes parochiani, de fuis praediis & praediorum fiu-cultis, ac arborum * fruâibus, hortis, & de aliis natura vel cultura humana terra nafcentibus , necnon *Sc* de animalibus, infuper & de omnibus utilitatibus , utpote cafeo , lana , cera, meile, & aliis inde provenientibus, & de omnibus aliis licite acquifitis, decimam , tanquam portionem - Dominicam, miniftris Chrifti fine qualibet diminutione perfolvant. Si qui vero Dei timore poftpofito, a miniftris ecclefiz canonice moniti, Dominicam decimam integre dare renuerint: excommunicationis vinculo innnodentur, & nifi fatisfecerint, ecclefiaftica fepultura careant, etfi excommunicati non fuerint nominatior.

VIII. *Qued fettrdottt, vel ftr fe, idtnets nttnifirts, fetient defitet dt ferine tritieea.* pronum

Item quia dominus nofter Jefur Chriftua, fui *eft penis nv»t, fMi dt tele de—f, [tendit,* grano frumenti fe comparavit, cum dixit; *Rtfi gtennte fntneenti tedens i» /rrr*w, fnerit , ipfene frittvt nttntt :* ideo tradunt fanâornm patrum decreta, quod panis, cui confecrandus * eft, non fiat nifi ex farina * alias & ex granis frumenti, id eft tritici, eli-cita, & ex ~~aqua pura~~ limpida afperfa. Verum quia propter fimplicUatem hominum, & juris ignorantiam ,/conficiendo maflam ex aqua fit Deus panis, poffet periculum imminere ; ftatnimus & ordinamus, ut faccrdotes per fe, fi commode * poffint, vel faltem per alios idoneos miniftros ecclefiz , ipfis tamen przfentibus, maflam ex farina triticea tantum, & aqua pura * ---- fermenti, vel alicujus alterius rei appofitione, conficiant, &. inde hoftiam faciant, quz debeat in corpus Domini confecrari.

IX. *De nfnrij.*

Item qui ad * compefcendum ufurarum voraginefh , quz animas devorat, & facultates exhaurit: Lateranenfe - & Lugdunenfe concilia, falubria ftatuunt : tam contra manifeftos uturarios, quam conrra domos eis locantes, cujufcumque dignitatis, conditionis, aut flatus extftant, pcenas debitas infligendo: ne nos, qui exeeutores didtorum conciliorum fu'mus in Toletana provincia, favente Domino, deputati, poflimus de hegligentia reprehendi, ftatuimns & ordinamus, ut quilibet epifeopus in fua diœcefi, per fuss - publice pecuniam , atque * ei domos ad * domos exercendum, locantes puniat , prout diâa concilia ftatuunt, atque damnant.

X. *De Beptiftne.*

Item quia nonnulli, tam judzi, quam Agareni, excitateur fui erroris attendentes , ad fidem converti defideraDt orthodoxam * fcilicet, mundus eos.-.-- ..bona timentes quz habent perdere univerfa : ne propter hoc hoftrs antiquus animas perdere cupiens, bonum propofitum revocet, quod Dei fpiritus infpiravit ; ftatuimus & mandamus, ut quicumque Judzus, vel Agarenus, baptizari voluerit i propter bapeifini facramentum bona, quz ante habuit, ut jura praecipiunt, non amittat.

XI.

ANNO CHRIm >1·*.

XI. *Dt ftfto ftafli Jldephopfi colendo.*

Irem quia mater Verbi & fslvaroris noftri, domini Jefu Chnfti, gloriofa ac femper virgo Maria, cappellanum ac fust virginitatis fpecialem przconem, beatum Ildephonfum , patriarchal)! Toletanz ecclefiz przfulem ac reâorem, poft fui afluipptjonem defeendens de czlo empyretf, corporaliter vifitavit, ac donis & muneribus * fpecialibus decoravit, in ftgnum fpccialis dileClionis & amoris, * & 9UO# «nater De· diligit «5c honorat , nos teneamur diligere ac etiam honorare : ftatuimus & ordinamus, ut per totam Toletanam provinciam, eju$ feftivitas, tanquam przcipuz, feu duplici officio folcmniter celebretur.

nwihi'/'" *c.per

XII. *Dt Selvt Regine centende.*

Item cum humana fragilitas propter fui corruptionem vivere nequeat abique culpa, & reflante Hieronymo, res con tra naturam pene fit, ut fine peccatoi aliquis vivat . & lapfi per peccatum ,C P0^ * Dominum, recurfum habeant ad vitz dulcedinem fandam Virginem gloriofam, quam tenemur omnes requirere tanquam matrem mifericordiz, cum hymnis & canticis gloriofis : ideo inde fuz laudis przconium duximus taliter ordinandum , ut fingulis diebus poft completorium cantetur *Salve Regine* in qualibet ecclefia, alta voce, cam verfu, *Ore pro nobis*, & orationibus, *Concede not femttlof tuos*· Item, *Ecclefie true*·, & pro fumtno pontifice oratio, *Dent omnium fidelium*·, & pro RegeD noftro oratio, *Quafumus omnipotent Dent.*

•c MOv mini.

XIII. *Dt immunitate ftclejtartim*»

Item, cum ea, quz Divini juris, fzculari non fubjaceant poteflati , & nonnulli potentes , neicimus quo dudi fpiritu, vel odii fomite, vel cupiditatis radice, cccleftas infringere , & earum libertatem & privilegia imminuere moliuntur, eia exadiones indebitas & onera gravia imponendo: proinde nos, qui ex officii noftri debito, tanquam mu-E rum pro domo Ifrael opponere nos debemus hujufmodi exceffibus, quantum cum Deo poffamus, refiftere cupientes, ftatuimus & ordinamus, ut ft Regina firent quz hoc facere acceptaverit, vel prandia indebite exegerit, vel filii regum, epifeopus in cujus dioeceft attentari, vel etiam perpetrari contigerit, eis penitus dennneiet, ut fatisfaciant de commifib; & fi requifiti fatistacerc

A noluerint infra mentem, juxta modum & qualitatem culpz, vel damni dati, CHRisn cujus zftimatio diœcefam arbitrio relinquatur, prout viderit expedire , (erra eorum, fi qua in fua diœcefi habuerint, ecclefiaftico fubjaceat intendido. Quod interdictum ponere ceteri epifcopi in terris, quas in fuis dicecefibus habuerint, poftquam eis denunciatum fuerit, teneantur.

Verum quia domini Henrici, filii illuftriffinfi domini Ferdinand! quondam regis Caftellz & Legionis (qui ab ecBclefia Toletana.* Ponadicilam, 6c ab. ecclefia Segovienfi, Riacan. «Ideas, in. debite detinet occupatas, necnon &epifcopo Seguntenfi quzdam mobilia, poftquam fuit de eo provifum Seguntenfi ecclefiz, ufurpavit) exceifus eft notorius: ftatuimus & ordinamus, ut nominatim requiratur , quod przdifta loca reftituat, Scguntino epifcopo fatisfaciac de ablatis. Idem penitus ftatuentes de infantilia Portugalliz , fuper reftitutione poenarum de Viana , Conchenfi ecclefiz facienda. Ceterum fi alii potentes a prznominacis , in przmiifis deliquerint: fecundum canonicas fanClioues, terrz eorum, quas habent in eorum diœcefi , fnpponantur ecclefiaftico interdi&o. Et przter hoc, fi moniti, ufque ad menfem non fatisfecerint, ab eifdem excommunicationis vinculo innodentur, temperantes, fi fibi videbitur expedire . Quam excommunicationem archiepifeopo, & ceteris fuffragancis denuncient, ut & ipfi a fuis fubditis eos tanquam excommunicato* faciant evitari. Quod fi in dicecefibus, in quibus deliquerint, terras non habuerint, ft * in aiiis dicecefibus provinciae Toletanaeilli epifcopi ubi deliquerint, eos excommunicent, fed alii epifcopi ubi terras habuerint , teneantur, poftquam ad eos pervenerint, & eos excommanicatos facere in fuis diœcefibus denunciari, & terras eorum fupponere interdicto. Verum fi in diœcefi archicpifcopi aliquod commifium fueric de prrdillis : teneatur idem facere , quod epifeopis eft fuperius ordinatum. Simile penitus fla tuentes, fi delinquentes, tale deli&um commiferint , propter quod incurrant excommunicationis fententiam ipfo fado.

Ilduiuln. ' Cer M

Quod ii rcligiofz militares perfonz fuerint, qui talia perpetraverint: contra tales duximus taliter procedendum-, ut ft fuerit magifter alicujus ordinis, vel magnus commendator , vei prior Hofpitalia S. Joannis , ab epifcopo in cujus diœcefi deliqbcrit, per fe, vel per alium moneatur , ut fatisfaciat fecundum quod jura przcipiunt de commifio.

'Tfo. Quod û hoc facere · reguerit, ille A epifeopus in cujus diœcefi deli&um commiferit, ejus terras fubjiciat ecclefiaftico interdido ; quod fi terras in ejus diœcefi non habuerit, fiat, ut precedent! paragraphe eft notatum. Scd fi inferiores a praenominatis fuerint, * Ut fimpliccs commendatores, & deliquerint in loco vel in re non exemptis I per epiicopum in cujus diœcefi talia perpetraverint , fi moniti non fatisfecerint , & excommunicentur, & nihilo minus eorum commendx fupponantur ecclefiaftico interdido, & fi in fua perfidia B perfeveraverint, denuncieotur fuo majori: &. fi ipfe non correxerit, & fatiffacerc noluerit, vel corrigi & fatisfieri non fecerit , a die requifirionis infra mentem , omnes ecdefiz & ville fui dominii fimiliter ecclefiaftico fubjiciantur interdido, in * quacumque fuerit diœcefi Toletanz provinciz, eo modo, quo fuperius eft expreflum . Si vero fimplex frater fine commenda aliqua, deliquerit in loco β» re (ut przmiftum eft) non exemptis, & monitus non iatiifecerit per diœcefanum excommu- C nicetur, ubi delidum fuerit perpetratum. Et fi indurato animo in rebellione perfeveraverit , fuo commendatori denuncietur. Quod fi nec ille commendator correxerit , & · emendare non fecerit: procedatur, ut fuperius eft notatum.

Christi •c 'a»' luent. •c Mut ,ICU1 •c Mqu. rum . -c .wc-wn <Uri

Item fi fimiles, vel quzvis alia pertona, in aliquo deliquerit, epifeopus in cujus diœcefi deliquerit, eum excommunicet, & excommunicatum denuntiet domino archiepifeopo, ut eum fa ciat ab omnibus fufiraganeis evitari: & ^ nihilo minus fi terram in aliqua parte provinciz habuerit, epifeopus in cujus dizcefi fuerit, eam fubjiciat ecclefiaftico interdido . Hzc confticutio , quantum ad hujufmodi perfonas, juxta arbitrium epifeopi ad * przterita extendatur.

c Mprr· d,a··

Item fi communitas aliqua vel concilium deliquerit: epifeopos diœcefis locum fubjiciat interdido . Et nihilo minus officiales aliquos de majoribus nominatim excommunicent; excommunicatos, archiepifeopo denuncient, ut fuperius.

Item fi Alcales , vel Majorini, vel alii redores civitatum, vel aliorum loeorum, deliquerint : per dioecefanum excommunicentur , & excommunicat! denuncientur domino archiepifeopo, ut fuperius. Et fi univerfitas vel concilium loci ubi hoc acciderit, in hoc inventa fuerit culpabilis: locus fupponacur ecclefiaftico interdido.

XiV. *De ctftHMu ucitfieraat.* Christi

Item cum rex pacificus Chriftus Jefus, qui pacem venit docere in mundum, ecclefiam fuam in petra fidei folidatam, pacis vinculo firmavit, & in ea epifeopos vel prelates, & alias pertonas, quas inftituit, & fuam pacem dedit, atque "reliquit, quorum anima, *c ar.a fecundum Ambrofium , funt fletus & ** lacrymr, & pro Dei populo nofeontur folum orationi & jejunio deputati*, & nonnulli de fua potentia confifi, Inftigante diabolo, in Dei opprobrium & contemptum , jam didos prelates & Chrifti miniftros non lolum injuriis afficere.......eft tanquam * jus mortis , * diffidare in pertonis propriis non verentur . · nos attendentes quam ignommiofum eis exiftat, fi bene adverterent , arma contra tales afiumere , quibus armis uri, veritate eis in pertona·... prohibente, cum dixit: Caavcr *gleJiam taaat ia beam faamt* & alibi: *MAi waèiBam , é* ⊕: retributu.* Ideo *** '" nos tranquillitatem & pacem in ecclefia Dei iervare volentes ne concuffis columnis editicium corruere cenfeatur : ftatuimus, & mandamus, quod fi aliquis cuiufcnmque dignitatis, conditionis, vel ftatus exiflat, diffidaverit, vel diflidatum tenet vel tenuerit, epiicopum przfentem, vel canonicum ecclefiz cathedralis , aut foclum , & admonitus diffidationem non revocaverit, excommunicetur, & denuncietur, domino archiepifeopo, ut fupra. Et nihilo minus terra ~~ejus, ubicum~~que eam habuerit in provincia Toletana , per dioecefanum loci fubjiciatur ecclefiaftico interdido.

da-

r Item quia nonnulli ecclefiarum vaffalli, terras ex munificentia regum vel principum largitate ecclefiis acquifitas, vel quovis .alio jufto Jtulo obtentas & pofleflas , calliditate propria , vel alterius fallacia decepti, in potentes & duros adverfarios, venditionis alteriufve alienationis titulo, transferre nituntur , unde ecclefiz in rebus & juribus damnificantur, & earum miniftri rixas incurrant · ac odia graviora ; ideo *«ut nos.... ecclefiarum providere, A miniftrorum quietudinem fovere prout cum Deo poflomus cupientes.

XV. *Dt aut ementis feffefmttibus etdefiofluis fer certes ferfutes.*

Statuimus & mandamus, quod fi ali. qui milites, vel alii privilégiât!, domos (vel pofleffiones · emerint, vel eme-

ANNO Christi • f.Mwr u·»mWu **iM“ **■

tunc, in dominio ecdefic, & esi mo» niti infra duo· «nentes dimittere nolue- r'nt* **I vendere * pertente non privi- legistis minime curaverint, per dicece- fanum, in cujua diœccfi funt, excom- municentur; A nihilo minus, fi terras habuerint, fubjiciantur ecclefiaftico in- terdire. De qua fententia debet face- re fidem frehiepiteopo, ut ipte contra eum procedat eo modo, quo fuperius eft notatum. Statuentes nihilo minui, ut h«c conftitutio ad prrterita exten- datur.

Ego Petras..........de Cailla, notarius curie domini archiepiicopi Toletani, * prefens inter- fui, quando mpradifti reverendi paires & do- mini, videlicet archiepifcopw Toletanus, & ce- teri epifeopi, & procuratores fuarum ecclefia- rum, & alii canonici cathedrarum ecclefiamm, fuerunt congregati apud Pennam Fidelem, & ipfi omnes fupraferiptas conftitutiosses , quas ibidem compoluerant, & ordinaverant, fecerant in mei pnefemia legi, mandantes infuper mi- hi, ut eas manu propria feriberem, & in pu- blkam formam redigerân, atque earum trantem- pta fupradtebs dominis, vd procuratoribus fuarum ccdcfiaram, qui in prcsdiàa congregatione cum «I. imertm^. edubmm. nm Λ «. h««C““ requifitus .

• c.w.pnr fc"lul·

Adum eft apud Pennam Fidelem , tertio Idus Maji, anno Domini MCOCII. prrfenti- bus fiipradiftis dominis· £t ego ad mandatum

Acorum hoc tranlumptum cx prssdiâû conftitnl “ ~ · tionibus propria manu firripli, & in earum fi- ne appolui hoc meum alluetum fignum .

Curisti ,JOJ

Ordinatio epiteoporum in concilio Toletano difpooitur ifto modo.

Ex perit dtxtrrx.	*Ex peril jiniftre.*
Epifcopus Paientinus.	Epifcopus Segovienfis.
Epifcopus Oxomenfis.	Epifcopus Seguntinus.
Epifcopus Cordubenlis.	Epifcopus Conchenfis.

G. COSS. OBSERVATIO.

Coocilium hoc Agid» «rchiepifcopo tribuitur la «o quo fumo, ufi Ml. cura ttmea certo conflet «la Guodilalri III. — qui priua Concbeot· cpllcoptx fuerat. Id auram coafiat «x p anno quo «Û habitum ; tunc enim ooa Æjidiam , fed Gua- ditalvum, Loletana eodeter prcAlile, ex rerum HUpanica- rum lcrlptoribu», & aotlSirum UUm ecclefl· catalogi», di- kiraua. ConAar M quoque ex cap. a. concilliComphurufil, anni MCCCXXV1. la quo Joonaea Toletano» archiepifeo- pu» ait , a Guadifalvo pradecelibre teo concilium apud Pen- um Fidelem «fe celebratum, ejuiqu· citat amftltationrm , qua Incipit: /rrw rana m <m *Dixial jttril* t quam conftl- tnziiinam la hoc aottro concilio legimu», cap. «I- Satia igi- tur mirari non poSuae hiftoriconim aliqooe locogitaalinm. qui concilium hoc ab vteldio Alboruotio ceUbrarera dixe- runt. qui lêdere «qdt, anno MCCCXXXVU. toti» nimi- rum , t. anala poA concilii huju» noAri tempus ; anni» ver· X». poAquaaa «jus «A fsâa mentio iq concilio ComplureaA. Errorem hanc puto Hkpaals librariis tribuendam t qui «um rependam fcripeuat G. *errtirrifapi,* prim raarum exprefla nominis littera (quod la aâts hajubnodi fini folitum eSa norunt eruditi) putarunt defignari Ægidiam qui Hifpanico vocabulo Gil vocatur › prsfferelm cum celebrtaas illius nomi- iebant. Utut eft › raultat te «meam prava «enira faipet- ra impulit : m bob Mari·»»· noftrum, qui libro hiftorra fus xv. cap. V. difert· aM › Guadlialrura huic confilio pnt- fulSê.

VITA
BENEDICTI PAPÆ X
VULGO XI.

Benediâus hujua nominis decimus (qui enim opinione vulgi decimus numeratur, fchif- matkus & antipapa fuit, ut videre eft in vita Stephani decimi & Nicolai fecundi) patria Tar- vifinus, tendi Dominici ordinis generalis , Ni- colaus antea vocatus, propter raram & lingu- larem dodrinam, Ofticnui cardinalis a Boni- facio creatas, eidem in fed· pontificali fuccef- fit, *xi.* Kalcndas Novembris anno Domini 1303. Alberto imperante. Scitrram cum feda- toribus in judicium vocavit ; venire recufantem de mtegro excommuofcavit. Cognita vero Phi- lippi regis caute, eumdem abiolvit.· cardinali- bus ColiuTinrnfibus eumdem favorem impertiit,

£ Dfed ad breve tempus tamen uli pileo rubeo prohibuit. Cardinalibus aliquot creatis, res Ita- lis componere ftuduit, ut, iis fedatis, Chri- ftianis in Syria laborantibus auxilium ferre pof. fet. Verum in ea deliberatione Perufium pro- fedus , ibidem mortuus eft ipfis Nonis Julii anno 1304. cum fedillet mentes odo, & dies teptemdecim. In ecclefia fratrum Praedicato- rum fepultus eft. Miracula ab ipte edita fan- ditatis ejus funt evideniiflima figna: nam «- grotos fanavit, & daunoniacoa liberavit. Poft ejus mortem, fedes tredecim mentes & duos dies vacavit.

Ab Aufcitane provinces epifcopii prrfide Amaneo archicpifcopo celebra* rum it. Non. Deccmb. anno MCCC1II.

£x *Snurtii Seunma omnium excommunicationum edidit Ludovic^ Bail* M» *Summa fine comdiorum.*

TITULI CANONUM.

X. *Ut clerici peregrini* ma *ràctpcantxr fixa Ulterii fm epijcopi.*
z. *Ut qui eoi nd efficienda faeramenta recipiunt, fint excommunicati.*
J *Ut pralatorum & inqu'fitorum officium nemo turbet.*
4. *Ut nuneu ab epifcopii miff,* 4 *nemine probl~ beantur fungi officio fuo.*
5. *Ut domim & jndtcet temporalat de confit ecdefiadicn je non intromittant.*
6 *Ut fugientibus nd etdcfiarum tutelam, injuria non fiat.*
7. *De perjnns.*
8. *Ut laid non fepeliontur intro occlefias.*
ÿ. *De Hi qui extra parochiam fixant eligunt Jepult uram.*
10. *De detentoribur decimarum.*
i i. *Ut arcbidiaconui vfitans mbil munerir redpint, nec quifquam fixorum.*
11. *De ecclfio nondum cmfeerata, fi polluatur.*
13. *Ut caufx fieculares, maxime fanguinis, i» etdéfits non traHentxr.*
J4. *De roncubinarm, ufurariit, adulterii.*
15. *De Ut* fM< *retinent inftrumentum foluti de biti.*
16. *De r.ipiius in detentionibus rerum & perfionarum eccleftaflicarurn.*
De n> çMi *taihant reciufios leprofit1.*
18. *Ut perfinee eedefiaffica D earum bona non pignerentur.*
19. *Ut bona ecclefiajlica in adibas focris deptfire non occupentur.*
jo. *Confirmatio pradiilorum.*

CANONES.

J. Vt cltrtoi peregrini non recipiantur fme htitrit fui aptfeopi.

STatuimus quod nullus in ecclefia fua recipiat clericum peregrinum ad of bciandum, Gne litteris commendatoriis ordinarii fui, & licentia fui epifeopi. Alioqui clericus peregrinus fententiam excommunicationis incurrat.

11. Ut qui eot ad efficienda facromenta recipiunt fint excommunicat!.

Irrefragabili conrtitutione fancimus, quod redores ccclefiarum, & fubcappellini eorum, recipientes peregrinos ignotos presbyteros abfquc fuorum diteceianorum litteris rccommendatoriis, ad efficiendum ecclefiaftica (aeramenta, ipfo fado fint excommunicationis fententia innodati.

///. Ut pralatorum, é inquifitorum off ci»* nra·· turbet.*

Ut prrlatorum judicum, inqaifirorum & vifitatorum officium eo fruduoGus, quo liberius, valeat exerceri: prsefenti ftatuto univerfis & lingulis tam ieligiofis, quam clericis ac laicis, duximus inhibendum, ne iplos impedi|C vel turbare prefamant, quo minus in <pβ$ jocis religions, regularibus, vel aliis eif* dem fubjedis, liberum officii fui debitum exequantur. Alioqui & laici fuerint, excommunicationis, fi religiofi clerici, interdidi Iplo fado incurrant fententias.

IV. Vt nuncii ah splfcopis miff!, « ntmittt prohibeanner fungi officio fuo.

Si quis nuncios noflros, fuffraganeorum noilrorum, fed judicum noftrorutn fuorumque, miffbs per nos vel cos, pro convocandis conciliis, fynodis, citatio* nibus vel executionibus faciendis, per fe, vet per alium vel alios, clam vel palam impediverit, litteras eiidem ab. ftulerit, fregerit, deleverit vel occulta, verit, percufferit, vel in pratmiffis, vel ad aliquod prxiniiTorum dederit confilium, auxilium vel favorem, eo ipfo fit excommunicationis vinculo irretitus.

V. Ut domini èt fudiccs temporales dc caufit tcclefiafiicit fc non intromittant.

De excommunicationis, fufpenGonis, vel interdidi fententiis, fcilicet an ju> fle latx fuerint, vel injufte, vel de aliia caufis Specialibus, vel ecclefiafticis, feu alias ad forum ecelefix, de jure, vel de antiqua confnetudine fpedantibus, fe nullatenus intromittant domini vel .judices temporales: nec judices eccle- 'Aaflicos, nec fuper ipfis recurrentes ad ipfos, in hujufmodi quomodolibet impediant, vel prxdidis dent condiam, auxilium vel favorem. Aliter pr*didc excommunicationis fententia finrligati; quae, nifi fatisfadro fada prius fuerit, minime relaxetur.

ANNO CHRISTI IJOJ.

A chris u ■*»,.

VI. Ut fugientibus aJ ettltfiatrum tutelam, infinie non fiat.

Quicnmque fugientes ad ecclefiarum tutelam ibidem vulneraverit, mutilaverit» interfecerit, vidualia fubtraxerit, vel ne habere, aut dare eis valeant impediverit per fe, vel per alium, feu alios, aut cuftodes, nc exinde exire poflint, quoquomodo pofuerit, incenderit, inde extraxerit violenter, aut aliquid prxdidorum fieri praeceperit vel procuraverit, feu confilium vel opem B adhibuerit, excommunicationis fententix fubjicitur ipfofado, prxterquamin cafibus a canonibus permiffis.

VII. Dt perjurii.

Statuimus ut quicumque in tranfgreffione juramenti manifefte fuerint deprehenfi, ad mandatum noftrum, iuffraganeorum, ve! officialium noftroium, in ecclefia eorumdem publice denuncientur perjuri: qui fi admoniti, fatisfacere noluerint, extunc excommunicentur candelis extindis, & denuncientur intcftabiles ac infames: nec ad teftimonium vel adus legitimos admittantur nec In foro poenitentia:, prxterquam in mortis articulo, folvi valeant, &c. Et hoc frequenter in ecclcfiis cathedralibus & parochialibus prxeipimus publicari. Officiarii autem qui in obfervatione prxdidi ftatuti, negligenter fcientes extiterint, ipfo fado ingreflum ecclefix ufque ad menfem fibi noverint interdidum.

VIII. Ut laid non fepeliantur ' intra ccclcfics.

Corpora laicorum non fepeliantur intra ecdefias fine licentia prxlati & rectoris, quamvis ab antiquo haberent fepulturas.· alioqui eofdem i fepelientesj excommunicationis fententix volumus fubjacere.

IX. De iis qui entra parochiam fuam eligunt [epulturem.

Quicumque extra fuam parocbialem ecclefiam in qua dece(fit, elegerit fepulturam, matrici ecclefix folcmniter przfentetur, & eidem reddatur dc funeralibus debitum, prout de jure, vel in parochia fieri confuetum eft. & contrarium facientes ipfo fado fubjaceant ecclefiaftioo interdido*

X. De dctentoribut decimarum.

Tam detentores decimarum ante ipfarum rcilitutionem, quam eorum filii, uxores, & familix, fepultura careant Chriftiana: nec ipfi, nec eorum lilii ufque ad quartam generationem inclufive ad tonfuram clericalem, ceteros ordines, vel ecclefiaflica bénéficia aliqua admittantur. Sed eorum beneficia aliis libere conferantur. Si noftri ordinarii prxdidis haec contulerint, ab illorum collatione eo ipfo fe noverint fufpen(os: & loca ubi fepulti fuerint, per annum ecclefiaftico fubjaceant inccrdido.

XI. Ut archidiaconus nififons nihil muneris recipiat, ntt qui]quem /itorum.

Archidiaconus vifitare volens, in principio fux vifitationis omnes quos fecum ducere voluerit, fic informet, quod nec ipfe, nec quifquam fuorum aliquid muneris, qualitercumque offeratur, recipiat. Alioqui percipientes, ufque ad reftitutionem dupli illius quod receperint, ecclefix vel redori a quo receperint, faciendam teneantur, & excommunicationis fententix Ipfo fado fenoverint fubjacere. Archidiaconus autem contra prxfentem conftitutionem in aliquo veniens, tamdiu ab officio ipfo fe noverit fufpenfum, quoufque de duplo hujus, fi receperit, & ultra, per ipfum fuerit plenarie fatisfadum: nulla eis -iu hoc remiflione, libertate feu gratia valitura.

XI/. De ecclefia nondum cotificrafa Ï fi polluatur.

Ecclefia nondum confecrata, attamen Divino cultui dedicata, fi polluatur feminis aut fanguinis eftufione hominis violenta, vel fepultura excommunicatorum, interdictorum, hxreticorum, fchifmaticorum, paganorum feu judxorum, nec olla difeerni & exhumari poflint: per epifeopum tantum afperfione aquae benedicatur: fi vero inferior ipfo ecclefiam aut coemeterium hujufmodi, vel etiam confecratam, reconciliare prxfumpferit, eo ipfo ecclefiaftico fupponatur interdido.

XIII. Ut caufa facultiesS maxime [anguinis, in ecc/efiis non traficntur.

Judices fxculares, cujufcumque conditionis, fi fuas caulas, maxime de fan guinis cflufione & corporali pcena, in

anno Chriht '"*/· cccieC,s tel coemeteriis audeant agitare, flatuta, aut parlementa facere, nifi ad pietatem fiiadeant: per publicationem prxfentis edjôb. excommunicatioais (ententiz ipio faôlo volumus fubjacere: prpceifus eorum nihilo minus careant roboris firmitate.

XIV- De coneubineriir , sr/iirvrn/, ednitertt.

Excommunicamus & mandemus denunciari excominunicatos publice omnes concubinarios, ufurarios, adulteros manifeftos.

XV. Pe iii qui retinent infimmentum [oln~ ei debut.

Excommunicamus & excommunicates provincix denunciari przcipimus creditores, qui inftrumentum foluti debiti detinent, nifi infra quindecim dies, fi commode fieri poterit , reftituerint ipfum inftrumentum debitori, vel alii legitimo pro eodem, vel falcem rpfutn cancellaverint ac fregerint inftrumentum infra dirftum terminum.

XVI. De rapini/ à detentcribnt rerum ò* perfonariuir ccelefiefliterunt.*

Supponimus ecclefiaflico interdi61o omnem locum provincix Auxitanz , ubi manifcfta rapina ecclefiarum, religioforum, clericorum, vel perfonarum ecclefiafticarum reponitur, quamdiu difla rapina ibi fuerit, vel clericus, aut perfona ecclefiaftica contra voluntatem fui prxlati inibi capta a quocumque detinetur: & fi de loco in locum mutata fuerit, primus locus, & alia unde & ubi mutatur, ufque ad dignam fatisfaAionem, eo ipfo, ecclefiaflico remaneant interdifto. Et fi de prxdidis quifpiam confenferit fcienter, ipfo fado ptena confimili fit ligatus-

XVII. De ii/ tNi tellient retlufi»/ leprofos.

Excommunicamus & excommunicato® provincix denunciari przcipimus barones, confutes, bajulos, fic alios quof-E cumque qui reclufos leprofos, ratione per- A (onarum vel patrimonii , aufi fuerint tailiare , vel aliquid pro tailia exigere ab eifdem .-nili fic cxadla infra i$. dies plenos reflitucrinc requifiti. \NNO christ} ·>·'-

XVIII. Ui perfene eceltjteftit» it eerum bone non fignerentnr ,

Perfonx ecclefiafticz vel earum bona i>n> aliis non pignorentur.* contrarium scientes , nifi de przmiffis fatisfecerint, infra menfem ipfo fa&o fint excommunicationis vinculo innodati; univerficates B locorum, ecclefiaflico fubjaceant interdido.

XIX. Ut bone eielefiefltce in edibuf fecrit depotte non ocenpentur.

Denunciari przcipimus publice excommunicares , umverfos & fingulos qui apud aedes facras depofita ecclefiarum, vel ecclefiafticarum perfonarum , arreflaverint vel occupaverint, fic arreftari mandaverint: & qui talia occupata receperint, quique in prxdiAis fcienter C dederint publice vel occulte confilium, auxilium vel favorem.

Confirmetio pradiitortun flatetorem .

Publkatz fuerunt prrdiftx conftitutiones apud Nugarolum, die Lunz poll foftum B. Andréas apoftoll, in concilio provinciali celebrato per reverendum in Chriflo patrem D. Amaneum Divina ntiteratione archiepifcopum Anxitaiium: pratentibus & aftiftentibus fibi venerabilibus , Tarbienfi , Gonvenenii, Condomenfi , LeÛOrenfi , Vefatenfi, Aquenfi , Oiorenfi , Lafcurienll, Adurenti , epilcopis, * B. Coteranenfi . elefto & confirmato, & domino elcâo concor- ™ diter Bapnenfi , & quampitiribus abbatibus , Prioribus, fic aliis fubditis provinciae Auxitanz, fub anno Dorn. MCCC11I.

Nota Gabr. Cossarth S. J.

Horum capitulorum poflremum, quo ipfontm promulgatio fail» diutur anno MCCCIII. reperto in MS. codice dhiftrlllimi arcbiepitcopi. Remenft coadjntoris Tellerii: M calcem concilii alterius Aufritani apud Malci«cum celebrati, cujus fronti annus adferiptue eft MCCCXXV1. certifiVno charaOero, ut fno loco dicam, drflgnatus. Cujus concilii cum *per» fint omnia* hcc capitula, *ptnim* integra, parfim interpolata: valde fufpefta mihi eft eorum fub hunc annum collecte. Quia tamen fulpoâa cantum eft, eum eadem confilulinnes in divertis conciliis fspe iidem verbis repetantur , eatn hic defiderari nolui I Lettoris efto judicium. Profult concilium illud anni Isaf. ad horum capitulorum meuda quadam tollenda-.

-ii» ⁴i<!»·iβ»·

CONCILIUM APUD PINTA»R VILLAM

anno CHRISTI

Anno 1304. *coalbum.*

anno CHRIST!

Ex *lbartx* Fi/üu*. ro,. *t/artG Tunac^'* 1τ7·7ι» uGr *fnd-*

UNiverfis przfentes litteras inlpeduris, Guillelmus mileratione divina Rotomagenfis archiepifcopuc, Gaufridus Abrincenfis, Matth®us Ebr'ccnf,s· Philippus Sagienfes epifcopi, Ro,omaS<n^î Ecpff·® fuffraganel, lalutem in Domino iempiternam. Noveritis quod vir rciigiofus Frater Thomas abbas monafterii Fifonnenfis, ad Romanam Ecclefiam nullo mcJio pertinentis, ordinis S. Benedifti, Rotomagenfis Dirrcefis, requifitus a nobis in Provinciali Concilio apud Pintaivillam ob ardua negotia totius Cieri Rotomagenfis Provincix celebrando congregatis, ablentibus Petro Bajocenfi, Guidone lxxovienfi, fle Roberto Conflantienfi epifeopis, ac non coadus, privileglis apoftolicis fuper exemptione fu® perion® fuique monafterii praedifti in omnibus els falvis, una nobifeum ad diâum Concilium convenit, fle intravit, proteflans expreffe, quod ob hoc ad alia concilia, feu convocationes quafcumque per nos, flr noflrum quemlibet in poflerum faciendas, ipfe fuique fucceflores tanquam ab omni ordinaria iurildidione locorum notorie exempti, fcdique Apollolicz immediate fubje&i, nullo modo potCnt mterefle compelli. Quam proteflationem tanquam idoneam, flt rationi confonam admittentes, habere volumus roboris firmitatem. In cujus rei teflimoniutn, figilla noflra prxfentibus lit teris iunt appenfa. Aâum, fle datum apud Pintarvillam praedida die Martis pofl felium beata: Agathx, anno Domini 1304.

d8!>dSS· ·$> O dg

CONCILIUM COMPEND1ENSE,

A Roberto de Courtenay Remenfi archiepifcopo, cum fuffragancis celebratum pridie Non. Januar. anno Dom. MCCCIV. *

Ex codice MS. fynodalium Rcmenfis ecclefix.

Conftitutio provincialis concilii fatfla C tipud Compendium anno Domini MCCCl1I. die Venerie poft circum. cilionem Domini.

TITULI CAPITULORUM.

1. *Ut excommicucafi, & qui clandeftina matrimania feetrini, procuraverint, iis interfuerint t ad Divtna nan admittantur, nec eorum corpora ad ecel<fiufticam fepulturam.*
2. *Ut tallia & collelta non imponantur clerici›, fub pretext quad fint mercatores.*
3. *Vt qui excommunicatianii fententiam fuflinuerunt per biennium, nifi in ext-cmir jatnfecerint, careant ecckfiaflica fepultura.*
4. *Quod excommunicarir, qui vocati ad fynodum, non comparuerunt, indicatur purgatio canonica, tanquam de bartfi fufpeltis.*
5. *Quod eccle/iajiici contenti fint Jufculo & duobus ferculis, rufi fuperveniant magnater.*

PRÆFATIO.

AD perpetuam rei memoriam profuturam in perpetuum, fle tenendam, Nos R. miferatione Divina Remenfis archiepifcopus in noftro provinciali concilio, quod apud Compendium noftrx Remenfis provincix, anno Domini millefimo trecenteiimo tertio * die Veneris P°A feftum Circumcifionis ejufdcm, univerfis fuffragancis noftris ad hxc, ut moris eft, con*OCJ„IS › & pradentibus venerabilibus fratribus Guillelmo SuefGoncnfl, Guillelmo Lauduncnfi, Joanne Bcïvacenfi, Guillelmo Atrebatenfi, Guillelmo Silvanedenfi, Guillelmo Ambianenfi, Jo,nnc Morinenfi, & Guillelmo Cameracenfi, 7,iiopк›' nccno?- d,1fa? fu,t m'Sirtris' ?uic|-cnmi, Novionenlis, fle Joanne lornaccnfis,venerabilium fratrum epilcoporum vicariis, & magillro Hugone procuratore venerabilis fratris noflri Catalaunenus epifcopi, licet minus competenter inflrudo, tamen hac vice de gratia admiflb, extitit celebratum: nonnullis ecclefiarutn, flr perlouarum ipfarum opprelfionibus, injuriis, & oftenfis, ad noflram dedudis notitiam, fle eidem concilio referatis, deliberatione iuper his in ipfo concilio habita plenlore, de totius concilii providentia unanimi flc concordi, juxta negotiorum ingruentiam fle temporis qualitatem, fuper cifdem inpiriis pro defenfione libertatis ecclefiaflicx adhibere curavimus opportuna remedia, qux fcquuntur.

• *Xiimuu* 5 (·a *tunc In* a‡ *** *tmutu"a*

CAPITULA.

I. Vt excommunicati, v qui clande/Hna matrimonia fecerint, procuraverint, iit interfuerint, ad Divina non admittantur, nec eorum torpora adcttlefiafiicam fepulturam.

E

IN primis igitur ftatuimus, & decernimus au&oritace concilii ejufdcm, quod cum in canonibus tam antiquis, quam noviter edicis, fit ftstutum, ne quzvis fzcularcs, rcligiofx, exempt® & non exempt® perfonx, excommunica-

• Concilii hujus canone' integri etiam recitati luat, & adoptalt «PP.Concilii dioxelant Catneraonlu eodem «nno I|-,- habiti, quod exrat in Concilii, Germani-, Tom. 1». pag. »".

*tos dc interdidos nominatim & publice, ad Divina; neve corpora defundorum talium, ad ecdefiafticam fepulturam admittant : alioquin talibus ab ipfis canonibus eft ingreflus ecclefic interdidus : ut tam falubria ftatuta publicentur frequenter. Adjicientes prxfentis audoritate concilii, quod omnes & finguli, cujufcumque flatus , dignitatis , profeffionis, aut conditionisexiftant, qui talibus Divinis celebrandis dc fepulturis faciendis intereffe praefumpferint, dt qui opem in his, auxilium prrfliterint, & favorem, poft menfem a tempore puHicationis prxfentium in fingulis dîœcefibus Remenfis prôvincisc faciendx , excommunicationi fubjaceant ipio fado . Simili fententia percellentes omnes & linguloj, qui matrimonia clandeftina fecerint, feu contraxerint , ant procuraverint fieri, feu ipfis prxfumpferint inCercHe.

//. Ut tallie & collefle non imponantur clericis , fub pretexts quod fint mercatores.

Item, quia nonnulli fervientes temporalium dominorum. & juftitix laicalis, afferentes pro fuo debito , clericos tam non uxoratos quam uxoratos (qui tamen cum unica & virgine contraxerunt) effe publicos mercatores , rallias dc coiledi« imponunt eifdem , & extorquent ab eis invitis, quanquam clericaliter vivant, nullis fe mercimoniis implicantes : ac moniti audoritate ordinariorum locorum ut defidant, recufant parere , quamquam offeratur eifdem, ut fada fide coram ipfis ordinariis , quod didi clerici funt tales manifefti mercatores, rallias dccolledas hujufmodi permittantur levare : ipfi tamen judicis dc partis officio fungentes , cognitionem fuper hoc fibi vendicanc dc affumunt. Et quia de his, ut afferunt , fibi conffat ; bona didorum clericorum mobilia capiunt , vendunt , dc difirahunt, in magnum praejudicium dc gravamen ipforum. Pro modo etiam omnium facultatum ipforum clericorum , licet in minimo folum eos aderant mercatores, rallias dc colledas imponunt, dc extorquent ab eis. Nos attendentes, prxmiffa fieri contra libertatem dc coniuetudines ecclefiafticas notorias dc antiquas, talia amodo fieri prohibemus ; alioquin poft meniem a tempore publicationis prxdidx, omnes illos defingulos qui talia amodo facere , procurare , mandare, aut fada fuo nomine rata habere, auxilium, confilium, opem , vel favorem, clam vel palam prxftare prxfumpferlnt, audoritate fupradidi concilii, mpnitiooe tamen competenti priemiffs, excommunicamus In his feriptis.

111. Ut qui excommunicationis fententiam fu-. ftinuerunt per biennium, nifi in extremis fatisfecerint, careant ecclcfiafiica fepultura.

Item quia non caret nota herctiex pravitatis, in contemptum poteftatis dc clavium fande matris eccleffie, excommunicationis fententiam, quamvis catholicam , in fe latam fufiinerê, prxfertim biennium dc amplius: volentes huic canceri vulnerofo , ne fui contagione corrumpat alios , dc perniciofo (educat exemplo, ignitum, quod fupereft, injicere ferrum : (latuimus audoritate prxfentis concilii * ut tales, qui taliter excommunicationem in fe latam fufiiouerint, ecclefiaftica careant (epultura, nifi faltem in extremis poenituerint , dc ad condignam venerint fatisfadioncm dc emendam.

IV. Qjfiod excommunicatis, qui vocati ad ff. nodum, non comparuerunt, indicetur purgetio canonice, tanquant de btrcfi Mpetiis .

Item cum excommunicari per biennium & amplius, ad prxfens concilium fint vocati, peremptorie & perfonalirer reiponfuri fuper tanto exceflu, qui notam ieu ipeciem hxrefis non evadit ; quia non venerunt nec comparnerunt per idoneos refponfales, ipios omnes & fingulos reputamus contumaces, purgationem eis omnibus & fingulis , quos fufpedos habemus de hxrefi, indicentes canonicam t ad quam prxfiandam fecundum juris formam , ipfos & fingulos ipforum coram fingulis fuis dicecefanis , termino fuper hoc competenti prxfigcndo eifdem ab ordinariis fupradidis, decernimus detineri.

V. Quad ecclefiaflici contenti fint jufculo é duobus ferculis, nifi fupcrveniant magnates .*

Item diligenti deliberatione prxhabita, honeftateque confiderata, & ut a fuperfluitatibus abftineatur : (latuimus, ut omnes dc fiugulx perfonx ecclefiafticae Remenfis provincix, in fingulis conviviis fint contents potagio dc duobus ferculis, fine fraude nifi magnitudo perfonarum fupervenientium aliud requirat. Et tunc cum prxdidis poterunt uti aliquo intermedio ferculo: ita quod fi in conviviis hnjufmodl reges duces comites, barones, aut alios excellentes con-

contigerit intereffe, praefenti ftatuto mi-A pHRtSTi n^me fint aftri&z. [redacted] quis vero contra Γ»!·« przmifla, vel aliauid de praemiffis, attentare prxfumpieric , pcena punietur condigna.

Quz omnla redigi fecimus in feripturam, & in ipfo concilio folemniter promulgari .· praecipientes diflriâius, demandantes auâoritate pracdiili concilii, univerfis 'dc finguiis provinciz R.emenfis, quatenus quz taliter pro defenfione jurifdiAioni* ecclefiaftiar, & ipfamtn ecclefia- — rum ||atll pacifico, duximus ordinanda , prout ANno fuperius continetur, lervent & teneant illibata. In quorum tcilimonium & *munimen , fi-* „M' gillum nollrum, una cum figillis diflorum przfentium fuflraganeorum , przfentibus duximus apponendum. Et nos przdiAi przfentes fufiraganel, Tigilla nofira una cum figillo prardifti reverendi patris, in praemitiorum teftimonium Aiximus apponenda. Datum anno dc die Veneris fupradiilis .

•Mt· ■*«·«MHIHM»*44^«**^**«»*«*•

Ex Beffin Coot. Rotaro. Pr«v.

CONCILIUM PROVINCIALE

Apud Pintarvillam Die Marti* poil fcftum beatæ Agathz 1304 more Gallico.

anxus bujut concilii eruuntur ex prote-Bfi [latione Abbatis Fifcanenfis. Nominantur ibi Guillelmut Rotomager^fis arcbiepifcopus , Gaufridus Abrinccqfis, Mattbauc , tJ Philippus Sagienfer epifcopi. Ex illius autem aliis id unum fuptrrjjc /cimus, quod legitur fub finem Rotomagenjis cujujdarn Synodi.

Statuit Concilium omnes & fingulos judices fzculares clericos ratione fadi vel obligationis perfonalis etiam habiti vel habitz coram cis , ipforum judicum litterae faftz fuper hoc oflendantur , qui tanquam non coram fuo judice pro infectis habeantur; juflitiantes per iuorum captionem bonorum, & amicorum fuorum , feu aliis quomodohbet directe vel indireAc ,' nec non omnes & fingulos religiofus & fzculares clericos, ôclaicos, cujulcumque flatus,ordinis, officii , (eu etiam dignitatis extiterint, hoc publice vel occulte fieri procurantes , ipfo faûo excommunicationis fententiz fubjacere.

W WB· *MI·*

excerpta ex constitutionibus francisci

ANNO CHRIS Π

Epticopi Eu^ubini ann. 1303. editis.

ANNO CHRIS! I

D« facrificio Mijfa, de Eucban/lta, de cultu EoC clqfiarum multa fub imtium deccrnun tur , ex quibus hac delignnus.

Bpifc. Ei

QUod nullusmitTam canter vel celebret, nifi prius dixerit matutinum & primam.

Ampullae vini fic aquae reponantur temper in loco ad hoc fpecialiter deputato & mundo una cum pyxide, lo qua hofliz non confecratr.

Item quod omnes ecclcfiz plebanales habeant calicem de argento.

Item quod corpus Domini honorifice cuftodiatur in pyxide munda & decenti, & una cum oleo fan&o fub clavi diligenter reponatur in aliquo loco infra eccleflam poil altare vel luper alio loco condecenti ad hoc fpecialiter conftituto & deputato & hoc maxime ne ad veneficia facienda poflint auferri. Si autem propter incuriam vel negligentiam facerdotis , cui cuftodia Euchariftiz efleommifla, aliquod mali acciderit, fi publicum fuerit deli&um , eribus mcnftbus ab officio noverit fe fulpenfum.

Item quod imagines fandorum frequenter tegantur .

Item quod przbendati feu bénéficiât! & conftituti *ia facris* ordinibus interfiot Temper no-E Aurais officiis & diurnis, cum in beneficiis & pnebendis refidentiam ftatuunt , nec recedant ab officio donec compleatur, nifi jufta caufa, & ad hoc négligentes & inobedientes jubemus coar&ari. In minoribus autem conftituti , qui beneficium habent eedefiaflicum faltem publicis interflat officiis. Minifter qui fervit la mitia, flemper & ubique fit cotta indutus.

Item quod in feftis ecclefiarum , & maxime in miffis fic vcfperis, nulli ad cantandum admittantur tn choro , qui non ferunt tonfuram, & habitum clericalem .

Nullus faceidos alienum parochianum in confelfione audiat vel abfohrat fine Epifcopi licentia vel proprii Sacerdoti* , nifi fint peregrini, aut mortis periculum inqmineat. Contra facientes vero pro qualibet vice dcc.

Sanilorum flatuta fequentes (latuimus & mandamus, ut in baptifmo hzc forma fervetur per facerdotes, qui in ecclcfiis (olent baptizare, ut prarmitlis omnibus confuetis , faciat imponi nomen puero vel puellz, deinde interroget tribus D vicibus .' Joannes vis baptizari ? & aditantes , qui volunt manum tenere, refpondeant : volo. Deinde tribus vicibus puerum vel puellam in aquam immergens, & in fuis manibus caute tenens, dicat hzc verba : Joannes, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii , & Spiritus Sandi, cum trina immerfione infantis , nec aliud verbum interponatur, nec aliquid addatur vel fubtrahatur verbis prrdiâi* . Er tunc illi qui allant quos famulos appellamus fufci« piunt infantem extradum vel extradant de aqua de mauibus facerdoti*.

Item di(lnde fub poena excommunicationis praecipimus, quod nullus clericus fecularis vel religiofus audeat in ecclefia aliqua praedicare ea hora qua nos praedicare cognoverit, nifi petita a nobis licentia *6t* obtenta.

Citeras, leotas (liuti) viellas (fort, violini) dc generaliter cetera inflrumenta nullus clericus habeat, vel in eis fe exerceat , & a cantionibus fccularibus abflineat . Qui contrafecerint nobis dc noflrz curiae pro qualibet vice XL folidos perfolvere teneantur.

Si inveniri non poteft, cui reffitui male ablata

& lata debeant, fecundam arbitrium Epifcopi eft A reftitutio facienda.

Prscipimus omnibus At fingulis monachis At quibufeumque neligiofis, ut obfervent regulas foas At obiervantias regulares. Omnes jaceant fimul in dormitorio uno, prsrer infirmos, qui in infirmaris locentur, At idem de refedocio obiervenir. Omnes induantur de uno vcftiario, & fine proprio vivant. Przbendas, & beneficia fpecialia aliquos monachos habere penitus prohibemus, fahrisobedientialiis, qui fecundum antiquam confuetudinem per abbates & collegia poni folent. Omnibus profeffis regulam S. Benedidi prohibemus omnino efum carnium, nifi exigente infirmitate ficut iu eorum regula continetur.

Nullus profeffus regulam S. Benedidi utatur veftibus lineis, vrl duplcilis, exceptis farabolis, five beaebis.

Item fialuimus quod nullus de fratribus foiitanis feu cellariis accedat ad aliquod monaflerium monialium vel fororum, nec ad aliquem carcerem feu cellam altcujtis incarcerate feu cellarie ad loquendum alicui ex didis fotoribus feu incarceratis feu cellariis commorantibus in ipfis carecribus feu cellis. Quod fi accefferit, caufam nobis veram At non fimulatam tnanifefiare Ac aflignare procurer intra x. dies, alioquui ipfo elapto termino, excommunicationis fententiam ipfo fafto incurrat.

Item (latuimus, quod nullus ex przdidisfratribus audeat vel prefumac, nec *permittat*, ut aliqua mulier ingrediatur locum alicujas ipfonm, nifi forte in cafu fus infirmitatis mater vel foror. Nec etiam ad oflium apertum loquatur alicui mulieri nifi matri vel forort. Contra facientes vero tam frater quam mulier nifi caufam veram & legitimam aflignaverit nobis, intra x. dies ipfo ledo fententiam excommunicationis incurrat.

Item flatuimus & ordinavimus quod mulieres *& forores* in carceribus commorantes vel cellis, in ipfis carecribus feu cellis nullum oftium habeant aut fenefirain, per quod vel quam perfona aliqua ingredi valeat vel exire, nifi forte effet aliquis careor, vel cella habens clauflrum muratum altitudine x. pedum ad communem * pedem manus, in quo clauflro nullum offium reperiatur. Et fi quod ofiium in ipfis carceribus five cl^uftris repertretur, claudi debeat infra xv. dies a publicatione profentis conflitutionis, nifi forte effet aliqua infirma, que pro fua infirmitate evidenti, focia vel fervitrice indigeat, qus tunc poflitcondecens odium habere pro ingieffu fit exitu fervicucis prxdids. Contrarium faeientes ex nnne pro tunc excommunicationis vinculo. iunodamus.

Item quod nulla perfona utriufque fexus habitum mutet, vel habitum alicu/us *religionis* affumat intrando in aliquem carcerem, feu cellam feu locum folitarium ad ibi habitandum fine noftra licentia ipeciali, nifi forte ingrederetur aliquam de religionibus approbatis.

VITA CLEMENTIS PAPÆ V*

Clemens quintus Vtfco, Bertrandus Gotto ante nominatus, ex epifeopo Burdegalenfi clefius fuit ipfis Nonis Junii, anno 1305. tempore Alberti imperatoris. Hic Burdigala Lugdunum pertranfiens, eo omnes cardinales convocavit, curiamque Romanam iu Gallias traduxit, ubi feptuaginta & amplius annis perfeveravit. Coronationi illius rex Francis, frater erus, & dux Britannis interfuerunt. Sardiniam Friderico Sicilis regi dono dedit, ea iolum conditione, ut ex ea Saracenos abigeret. Se dam Fratricellorum hsreticorum, ordinemque Templarforum multis erroribus implicitorum, concilio Viennenfi exterminavit. Venetos, qui cum prsjudicio ecdefis ad Ferrarienfem principatum afpirabant, excommunicant. Idem bis contra Florentinos Ac Lucenfes remark, quod ab armis contra Piftorienfes fumptis abftioere nollent: abfoluttonem tamen polle», quod in Ferraria recuperanda pontificem juriifcnt, confecuti funt. Robertum, patre ejus mortuo, regno Neapolitano inveftivit. Henricum ducem Luxtmburgenfem Imperatorem eledum confirmavit, ea conditione, ut poli biennium coronam accepturus Romam veniret. Bonam pecunie fummam ad Lateranum incendio abfumptnm reftauraadum mifit. Divcrfis ordinatiotribua plura cardinales creavit. Columnenfa icftituit: Nogaretium At Sciarram ad inflandam At paitionon regis Francl· abfolvit. Verum Bomfarium, quod idem rex fieri importune follkitabat, damnare & improbare noluit. Cskftimun V. quem Petrum contefforem' uominaDvit, inter fandos retulit. Ad extremum morbis exagitatus migravit e vita xii. Kalend.Majt, anno Chrifti 1314. cum lediffet annos odo, menfes decem, Ac dies fexdedm. Seda duobus annis, tribusmenfibus, Ac feptemdecimdiebus vacavit. Clemens majorum fuorum fecutus vefligia, legem a Gregorio latam confirmavit, & fecundum Panvinium aliquid *ei adjecit.*

DECRETUM ELECTIONIS
Clementis V. Romani Pontificis.

Ex MS. R P. Jac. Sirmondi S J. colla» cum apograpbo authentici diplomati,, quod lervalur la tabulario S. Andre· Burdegal. métropole», cum figillia appeafe, & hiqpllonim tnonogrammatlt. communicato a Petro Louveto Belkrvaceall· Edlderat Raynaldu,, led munium.

In nomine Domini, amen.

SJnfliJJinfo patri tf domino, daw/at Bertrand» arcbiepifcopo Bardegaienfi, divina providenti» in fammnm pontificem elello, Joanaei Tnfcalaneu, Tbeoderkat Civitatir Papalii, Leonardos Albenenfis, Petrae Sabineqfis, fretree Jeannel Portemfis, Nicolaue Ofiienfit & Peletre^fis, epifcopi Joannes fan&ortm Petri & Mnrcellini, frotrtt Robertnt S. Potentionnt GentilisS. Adartini in Adontibnt, Gelterm, S. R. E. preshteri, Matthaei S. Merue in Porticu, Neepoho X. Hadriani, dnlphtet S.Angtli, Gnillelmus S. Nicolai tn cerem Tnlliano, Francifem S. Lacia in Silice, Jacebar S. Geer^ii ad Helion aetream, Froncifcni S. JH»rin ia Ce/noedin, Ricbardns <f. Enfiacbii, Lucar

ANXO CHRISTI M.,. *lata, diaconi cardinales*, A PCd

Kecoidatus clt Dominus milericordite tuae, ÔC plebem tu.im non defpexit In finem : quia dum proltxx vacationls Romanz, & per confequens quodammodo univetialis ecdcfix, refpexidet incommoda, & longa illius ex vati s caufis fufptria cognovilTet : m tempore accepto lexaudivit eam, & In die lalut.s Irmertus dl ejus. Sanavit quidem, qul t commota erat, contritiones ipfius ; & vidua, perckâiuncm canonicam generoio tponfo oblata, tponla fpeciola facia cfl. Et ficut crapulatus a vino, acatomno dormiens, excitata turiexit ; & ub' delperabat magis, ut Lucifer eft exorta. 1'nde fere•bis Spiritus (aucti 11finiratus «idcce : pupub .Jui orbati, pene gradiebamur In tenebris, tau piam rjuodfiam fidus apparuit, quod fulgore proprio, veL.it Bella matutina, coluicans, eundos fideles irradiat fux lumine ‹ la rli.it is.

Dudum fiquidem eadem Romana eccleiia per t.unrni tancl.r Ir.emorræ domini Benedicti pa pa· XI. pailoiis toi itio dcflituta : nos Thcodolicus civitatis Papalis, Lconardus Albancnlis, Petrus S.ibincoi.s, Joannes Portttcnfis, Nicolaus Oftienijs A Vcletrenfis, cpiicopi ; Joannes SS. Petri A Matcelliiii, Fratres R>bertu> S Potenti·'^. Genti':. S.Maitini iri montibu.. uıııîorum, presbyteri; Neapolu» S. Adriani, Landulfus S. Angeli. G'.iiJlelmns S. Nicolai m c.rcere 'l uiii.u.o, F-a.nifdK S. I uc .e In Srltce, 'acobi S. Gcotg·· ad V elum aureum, Fianciicus Catet.mui S M.ir.c In Coimcdin, & Lucas S. Maria; m Via lata diaconi cardinales ; una cum veneabilibus patribus Jj.inne Tutculano vpilcopo, Matthxo S.Marlx *in* Porticu ‹$c Richardo S. Fuftachii, di.iconis cardinalibus, apud Pcrufium funms. pro fiibrltrucndo iummo Pontifice, conclave palatii, In quo Idem dominus Benedicius mortis fux tempore morabatur, Ingreili,' & t.mdetn didis Tufcuiano epifeopo, Matrnato Sl Richardo diaconis cardinalibus, necnon fratre GalteroS. R. E. presbytero cardinale, qni abiens, poftmodtrm fupervemt, & prx^lictiini intravit conclave, A ex manifcil s Infinnitatum caufis, ut apparebat, idem conclave egrellis, & tunc extra iilud morantibus ceteris cx nobis, votorum nollrorum fcrutatoribus cleilis per viam ferutini: ad defttotiem sic nobis ; hac dle labbati in vigilia Pcntecoftes proceflimns m hunc moJum.

Quia primo per imputatos inquifitores ferutatoniin rplorum, deinde per iplos ferutatores, fingulornm nollrorum votis inquilitia fecicto, & mox In communi etiam publicatis, comperluin extitit › quod In univerfo eramua ' quin- *"ub‹* ‹ledm cardinales In conclavi manentes, & qm /.iwrnjij depofueramus In ferutinio vota noftra, quod- •*trrxfra.* que nos Albanenlis, Sabinenfis, Portuentis epi- p fcopi, Joannes, Fr. Roberius, presby *teti*, Neapolio, Landulfus, Guilclmus, Francilcus Cajetanus, diaconi cardinales prardiili, vos In eodem ferutinio In fummum Pontificem nominaveramus & elegeramus. Quo comperto,, nos Theodoricus Civitatis Papahs epifeopus, frater Gentilis presbyter, Francilcus, Jacobus, & Lucas, diaconi cardinales praefati, acceftimusjuxta morem, ac fubfequcuter de voluntate & Ipeciali mandato noftro, venerabilis frater Franci- *apKtlRajr* fcu$Cajctanus prasdtflus, fuo nomine & omnium «u. noflrorum, forma iubicripta vos elegit ' nihilo minus In Romanum pontificem & pallorem.

„ In iunn.ne P.r.iis, A Filii, ôcSpiritus tan-- „ et·. Ad h inorem I>I, & B. Manz temper „ vnqiuis ii'.itrk ıµo. Ego Franufcus S. M.v „ 1îj' In Colmedin iiaconus carJinahs, vene„ r.ibilcm p.i;rcm dominum Bertrandum archie„ p'lC'ipum KirJegalcniem nomine mro, & „ omnium qui cnm m lummiim pontificem cle„ perum A. nominaverunt, cnnienknint ac ac„ iciiiituir, d'go In lummuni pontificem & „ pallorem. ANXO JHR1SI I

Quam electionem, cantico Dl. inx laudis præc.tniato, fecimus juxta morem clero A populo lolemmier publicat 1. Pie igitur pater, cledtont hu.iutmodi vetbum dignemini piabe.-e allentum. In pradidorum autem telliinomum A Irreti aBgabikm fidem c.un pratentis deemti icriptutam m.ligi tccn. Ir A nolitis, nrcnbtr Jc didor..m Jc.unvs epitco.'i Tutculani, fratrisGalleri t.inp.v Fontana eccleiia: picsbytcii, Matthxi S Matta, In Porticu, A Richardi S. Eutlachil, Jiaconor r.nt cardinalium, tigillis & tubkription bus communiri. A'him À datum Pen.fii. simo Dciln.'.li MCCCV. InJift. III. No-

Ego Jean.:;; Tufculatius epifeopus electioni lactx de \enet.ibdi patie domino Bci trando Burdegakmh 3. .hlc i.iiopo, In fummum pontificem ei?iio, conlc:.11.>, A eam approbo, gratam haleo ‹;‹ a.ccprjm ‑ ipiunique, liet' cl-ientcm, In lııηıî'ıτı pontificem rccip'o, A. recepi, nec'ttbfct ipii. .•W.i.-A··· Anwiùiw · Et fic lui l ain fe omnes qui imerfiierunt.

Fgo Theodoricus Cvitatis P..palis. epifeopus, poli publicatum i.T.iiinium ' acccili, ά eiellio nem communem fieri volui de venerabili patre ^bonem «lumino Bertiando avcliiepifcopo Bordegalenlr in comiAuiirnt fummum pontificem : & faftx electioni de eodem archiepifeopo confentio ÔC confenfi, ipfum- lc‹e' que, lcet abfentent, In fummum pontificem re« plo, & recepi, necnon figillum huic decreto apponi feci, & fublcripfr. *additur apud Raynaldu-n:* Et fic omnes qui accelTemnt.

Ego l^onardus Alb.inenfis epifeopus, venerabilem panem dominum Bertrandum archiep lc.qum Buidegak-nfem, In ferutinio nominavi A: elegi In fummum pontificem, Je eleûioni de eo In lummitm pontificem factae confentio A coiifenfr, & ipfum dominum Bertrandum cleilum recipio licet abfentem, & recepl, huicque decreto meum figilltim apponi feci l‹ fubfcripli. *jlddiliir apud Rayn.ildum*. Et fic omnes qui dederunt voces hias In leruiinio, fe fubfcribant.

Ego Joannes Portuenfis epifeoptrs, venerabilem paticm, Ac. *»t fupra.*

Ego frater Nicolaus, Oftienlis & Veletrenirs epifeopus, venerabilem patrem, *Sue.*

E o Joanne·, iit. SS. Marcellini & Petri presbyter cardinalis, venerab. patr. &c.

Ego tratei Robertus tit. S. Pudcntianz presbyter cardinalis, vener. patr. &c.

Ego fratci Gentilis tit. S. Martini In Montibus presbyter caid. poft publicatum ferutinium, &c. *ut fupra.*

Ego fiater Gnalterus SR.E. presb.card.cleftiont tafia; de venerabili patre doni. Beruando, &c. *ut f.ipra.*

Ego Neapolio S. Hadriani diacon, card, venerabilcm patrem, &c. *nt fupra.*

Ego Landulfus S. Angeli diac. card, vener. patr. &c.

Ego Guillelmus S. Nicolai In carccre Tulliano diac. card, vençr. pati., &c.

Ego

ANNO CHRIS'! I

' EcO Franciicus S. Luriae in Silice diac. card. poft publicatum fcrutmium, &c. *ni fupra.*

Ego Jacobus S. Georgii ad Velum aureum diacon, card, poft publicatum ferutinium, &c. *fupra .*

Ego Franciicus S. Mariae in Colmedin diae, card, venerab. patrem, &c. *ut fupra.*

Ego Rjchardus S. Euftachii diac. Card. ek<ft. faftz, &c.

Ego Lucas S.Mariae in Via lata card, poft publicatum ferutinium accefli, &c. *ut fupra .*

Eorumdem cardinalium epiftolz ad Bertrandum eumdem eleélum in Rom. pontificem.

SAnfiJimo patri at domino, domina Bertrand) arcbiepifcopo Burdegaler\fi, divina providentia in fummism pontificem eUSa, miferationt Divina epifeopi, presbyteri, diae. S. R. E. cardin. pedum ofctda beaturum.

Recordatus eft Dominus, &c. *ut in fupenori eorum epijiola.* Dudum fiquidem eadem Romana ecclelia per mortem fandae memoriae domini Bencdiâi papz XI. palloris fotaiio deftituta, de vobis (beur per ckftionem feu decretum, quod fanftiffimz paternitati vellrz una cum przlcntibus litteris, per providos & diferetos viros, fratrem Guidonem abbatem monafterii Belliloci Cluniacenfis ordinis, Virdunenfis diœcefis apoftolicz Ledis ; magi(lrum Petrum de ' Montechicllo facriftam eccleflz Narboncnfis, noftris communibus, ac Andream de Eugubio canonicum * Carthalenfem , ejufdem fedis in Romana curia obfequiis infiftentes , no· Uros ad id fpeciales tranimittimus nuncios, liquere poterit) eft nunc in fummum Pontificem eledio celebrata. Pie igitur pater, vos fupplici- ter exoramus, ut ad locum przdiftz fedis , & ad partes terrarum ipfius, exemplo felicis recordationis Clementis PP. IV. & fandae memori» Gregorii X. Romanorum pontificum, przfentia veftra, ficut oofter «ternus medicus,qui przlens jacentem mundum erexit, & curavit infirmum, ecclefiz laboribus confulatis. Fluduat itaque Petri navicula, fagena rumpitur pifcatoris, pacis ferenitas in nubilum verfa eft, ac ecelefiz Romanz terras, & nonnullas adjacentes provincias, vaftat bellorum calamitas, & in eis lagittz ziraniam feminantis ardentibus cffcftz complentur, cx quibus propriarum rerum, quod gravius eft, animarum, pericula fubfequuntur I Soldanus infuper Babylonicus hoftis infultat, & poll clades mifcrabiliter Chrifti fidelibus illarum partium inHidas, & urbium Chrillianarum excidia , deteriora minatus , & refiduum , quod ibi Chriftiani poAident, ut lingularis ferus exterminare fatagir, & hiatu terribili nititur devorare. Succurrite, pie pater, & Caudatorum vulnera praefentialiter purgate , vino fit oleo confovete. Non dubium quippe , quod in lede Petri refidebitis *fortior,* lucebitis clarior, & in terra ejus vivetis quietior , & remotis regibus principibus atque populis admirabilior eritis, & ipforum devotionem & obedientiam plenius acquiretis. In fua namque domo eft unufquifque * potentior, fie in ecclefia propria quicicit quis dulcius. Enfis juxta capulum minus , ejufque pars quz magis diftat a capulo plus incidit ,& vifa frequenter fpernuntur , fzpius ac facilius adita vel quzfita vilefeunt . Venite ergo , fie quod noftris in hac parte votis aflentiat vcftra benignitas , quam bene diuque valere cupimus , iterum fupplicamus. Datum Perufii anno Dom. MCCGV. Indict. III. V. * Idus Junii.

• d» Motxetirllo,

• CaraUuncnTt'n *Ft) na.d.*

otRITTi IJOI.

unuiquUipe tkx* **

vi.id.juu.

h Mb. nofiro exemplari R. P Jac. Sirmondi manu deferipta , fequiiur boc Clementis C. diploma .

Clemens epifeopus, &c. ad perpetuam rei memoriam.

MEruit caridimi filii noftri Philippi regis Francorum illullris (incerz devotionis , ad nos & ecclefiam Romanam integritas , & progenitorum fuorum przclara merita meruerunt , meruit inluper fida regnicolarum pietas ac devotionis finceritas , ut tam regnum quam regem favore benevolo profequamur . Hinc eft quod nos dido regi regno, per diffinitionem ieu declarationem bonz *memoriae* BonifaciiPP. VIII. przdecefloris nolit I, quz incipit , *Unam fanflam,* nullum volumus vel intendimus przjudicium generari. Nec quod per illam, rex , regnum, regnicolz przlibati amplius ecclefiz fint fubjeâi, quam antea exillebant. Sed omnia Dintclligantur in eodem efle ftatu , quo erant ante diffinitionem przfatam , tam quantum *ad* ecclefiam, quam etiam quoad regem & tegnurn fuperius nominatos. Datum Lugduni Kalcndis Februarii, pontificatus noftri anno primo,

CONCILIUM PROVINCIALE

Ex Brffin lom. Prov. PM r«S.

A Guillekno de Flavacuria celebratum apud Pontem Audomari.

Ex MS. Bigotiano a P. Bejfut primum editum.

Plura iifdem verbis repetit ex Concilio Pontis Audomari iz7p. & Pratenfi 99-

I.

De Procurationibus.

REnoyantes ftatuta Concilii , vohimus , ut huic placet Concilio,quod circa procurationes ratione vifitatioois debitas , accipiendas ab Archiepilcopo & Epifcopis , & circa gravamina non inferenda pertextu officiariorum fuorum fervientium, fervetur quod flatututn eftinuum. Concilio & in conftitutionibus novis.

c«n· fi-

II.

Ut ediflum contra facientes colligationes in Ecclefia prouuncietur.

Volumus, quod ftatutum Concilii generalis contra cos, qui faciunt colligationes & ftatuta con-

· Lugdunenin, Bituriceofls, qua· jubentur, in provincia RotocujuUI uUcrrari, ut ÛQuet ex Concilio Pontis Aedotnari 1*7,. c. J.

ANNO CHRISTI

-contra libertates ecclefia editum frequenter & folemniter in Synodis & parochialibus ecclefiis promulgetur, & tranfgreflores canonice puniantur.

III.

De fsectriori patefiate Clericos capiente.

Statuimus, quod frculares poteftates clericos capientes cum majori violenua, quam exigit rebellio defendentis, vel detinentes eos ultra vel contra requifitiouem judicis ccclefiaftici, denuntientur excommunicati a canone in generali; in fpeciali vero poflquam de his conlliterit evidenter.

IV.

Ne de confis eccIffinfticis judex fstcularis adeotnr.

Iden c. 7'

Diftriâius inhibemus, ne de caufis ad ecclefiam pertinentibus a perfonis ecclefiafticis jttdex fzeutaris, maxime fuper a&ionibus perfonalibus, adeatur.

V.

Vt percipiente/ majores decimos, tenesmiter ifr.

ûco. c. ..

Statuimus, quod abbates, priores, & ali® perfonc ecclefiaftic®, qu® percipiunt majores decimas in ecclefiis parochialibus, compellantur ad reilaurandum libros, fabricam, & ornamenta, pro rata quam percipiunt, in eifdem, juxta confuetudincm oblcrvAtam.

VI.

Vt littera citetionxm diligenter examinentur.

Volumus, quod ftatutum Synodale, fcilicet quod perfixus ecclefiaftic®, ad quas veniunt mandata diverforum judicum, delegatorum, confervatorum feu exeeutorum, diligenter videant nomina judicum, dirrcefum, & locorum, ad quae citatur: & non * citent, nifi videant authenticum, vel tranfcriptum fub figillo authentico.

VII

Nt vigilia, vel cberta fiant in locis facris.

Idem c. M.

Firmiter inhibemus ne vigili®, vel chore® in coemeteriis & locis facris fiant: prccipientcs, ac tranfgreflores canonice puniantur.

VIII.

Ut dcrici tonfarom, & crncffignoti crucem deferant.

Moneantur folemniter in ecelefiis Clerici maxime non uxorati, congruentem deferre coronam; Crucefignati vero crucem in aperto deferre cogantur.

IX.

De frétais, fellis, & cokerihtt.

De Cellis, famis, calcaribus, & peâoralibus deauratis, aut aliam fuperfluitatem habentibus, quibus Clericos uti prohibitum eft, & de cUujecOper indumemij a Sacerdotibus deferendis, volumus obfervari ftatutum Concilii generalis *.

X.

Ne bénéficiais fint venatores.

Prohibemus ne clerici bénéficiât!, fcu in facris ordinibus conftituti, venationibus, aut aucupiis fint intenti vel aflueti

XI.

De numéro Religieformn refiitatndo.

Idem c. ».

Statuimus quod in Abbatiis & prioratibus, in quibus facultates ecclefix non funt diminutx, reinteuretur numerus Religiofarum perforarunt, nili forfitan ex fuperiorum exprefla licentia, & ex cauia rationabili, luftmcatur ad tropus.

XII.

Ne Mawbus fains alicubi commoretxr.

Hoc, quod a jure ftatutum eft, ne Monachus folus alicubi commoretur, obiervari volumus, & mandamus,

XIII.

Ut Menuebi obfervent ftatata Gregeris Popte.

Idem c.

Moneantur Monachi commorantes in prioratibus non conventualibus cum comminatione excommunicationis & fufpenfionis, & prout expediens vifum fuerit, inducantur ut (latuta Gregorii Pape quantum ad efum carnium, * confefliones, & jejunia ftudeant obfervare. *Vet. Sdit. addunt.* Statuimus, quod Regulare* non morentur cum iccularibus, nifi per diceccfani licentiam.

* »J.came(· ûtlonel ·

XIV.

De non contrahendo com Religiqfit.

Can. »j.

Statutum falhim de non contrahendo mutuo a Religiofis ultra certam quantitatem, nili de licentia abbatis fui, firmiter obfervetur.

XV.

Vt Decani nmr fufpendant aut esccomemmicent.

Caa.

Prxcipimcis,\uod Decani rurales, exercentes jurildiftionem, non fufpeodant, vel excom* municcnt nifi in feriptis.

XVI.

Ne dtfifiant a densenciatione excommunicationis.

c**' "

Praeripimus, quod Sacerdotes non deGftant a fententie excommunicationis dcnonciatione, quantumcumque panes pacificent inter fe, nifi bi legitime confliterit de exconunumcatorum abfolutiooc.

Concil. General. Tom. XXV.

XVII.

ANNO CHRIST/

XVII.

De et>jointiont qui βΛ ř.

c Item volumus, quod abfolutio flat cum bit* iblemnitate.

XVIII.

Air txcommimreent in çen'rali.

Inhibemus laccrdotibus re prxfuman? excommunjcarc in generali, nifi pro furtis, vel pro deperditis, & competenti monitione prxmifla ·

On. it.

XIX.

Dt examinatione Cappell.iwum.

Can. *if.* Statuimus , ut Caj pelfam, qud us Ecclefix committuntur ad tempus, fuper litteratura , converfatione, fic ordinatione lua, diligenter examinentur .

XX.

A'e abutantur Utterit apt>flolici> .

Praecipimus, ut per fmgulas ecclefias moneantur Clerici, N. crt-cclignati tam clerici quam laici, ne litteris Apofiolicis, feu Legatorum fedis apoftolicx, aut alus generaliter, aut alias quomodocumque abutantur: fcientes quod lollicitudine qua convenit li faciant , vigilabimus contra ipfos, ut excetlus eorum non remaneant impuniti.

XXI.

De Religiofis prtfe-ttati. ad curai ecclefiarum .

Statuimus, quod Canonici regulares, qui ad curam ecclefiarum a luis prxlatis Epifcopis pixlentantur, nen recipiantur ad ipfas, nifi per inquifitionem prxhabitam conHiterit omnino effe bonr vitae, bonefix converfationis , bonis imbutos moribus, de fufficienti fcientia eorum, & de natalibus eorumdem, & quod eorum prxlati poftquam a prxlatis recepti fuerint ad eu- D ras animarum leu ecclefiarum , eos fine licentia Epifcoporum ab eildem non va'eant amovere. Et quod nifi fufhcientes pm folias infra 40. dies a die vacationisecckfarum prxfentavetint, per ipfos ecclefiis vacantibus provideatur , ponendo ibidem presbyteros fitculares, fi videatur expedire.

Septem Virtutes
- Canales: Temperantia. Prudentia. Fortitudo. Jufiuia.
- Theologies: Fides. Spes . Charitas .

Articuli fidei diflinguuntur, vel numerantur E fecundum numerum credibilium. Sic funt quatuordecim · leptem pertinentes *ad* Divinitatem, & feptem pertinentes ad Humanitatem Chrifti , & fic habentur in Symbolo, feu *Credo tn Deum.*

VII. pertinentes ad Divinitatem
- De Deo uno.
- De Perfona Patris.
- De Perfona Filii.
- De Perfona Spinnis *fanfti.*
- De remilTionc peccatorum.
- De refurrcd.one mortuorum.
- Dc xterna vita Beatorum.

A

VII. pertinentes ad Humanitatcm
- Dc Conceptione, feu Incarnatione Chnfti.
- De Nativitate.
- Dc Patlione .
- De delctidu ad Inferos»
- De Rclurredione·
- De Alccnfione.
- De Adventu ad *Judicium.*

ANNO CHRISTI ·Joj.

Septem funt opera milt ricordix, qur habentur per hos verius:

Vedio,poto, cibo, tectum do , vlilto, folvo .
Quo defunflus eget, non tua cura neget»

Septem dona S. Spiritus
- Donum timoris, contra luperbiam .
- Donum pietatis, contra invidiam.
- Donum feientix, contra iram.
- B Donum fortitudinis, contra acidiam.
- Donum intelleftus, contra gulam.
- Donum lapientia, contra luxuriam.
- Donum contilii, contra avaritiam.

Sumus per lapiendam maturi, per intelle&nm providi, per confiFum canti, per fortitudinem gencroli , per fcictitiam difcieti, per pietatem mifericordes, per umorem humiles.

Expliciunt fiatuta Synodalia fecundum ttfum RotOmagenfem.

HÆC SUNT FESTA QUÆ GENERALITER. SUNT INDIGENDA.

In mrnfe Januam.

Circumcifio Domini, Epiphania, Converflo S. Pauli ·

In menft Ftbruant.

Purificatio, Cathedra, & Mathias.

In mtnjc Martii.

Annunciario, dies Patafceves ufque ad meridiem, dies Pafchx cum tribus diebus, dies Aiccnflonis, dies Pentecoftes cum tribus diebus, dies Eucharifliæ.

tn mtnfe Aprilis.

Dies fandi Marci.

In mtnfe Maji.

Apoftolorum Philippi & Jacobi, Inventio S. Crucis.

In menje Junii.

Barnaba?, S. Joh. Bapt. Peiri & Pauli»

h tntnjt Julii .

Malix Magdalena, Jacobi & Chriftophori.

In mtnfe Auguftt.

Transfiguratio, S. Laurentii, Aflumptio B. Marix ,S. Bartholomxi , Decollatio S. Joh. Bapt.

In menft Sept-mbrir.

Nativitas B. Manx, Matthxi, S. Michaelis.

In menfe Offobris.

S. Lucx, S. Romani, Simonis & Jud*.

In mtnfe Novemkrit.

Omnium Sanctorum , Commemoratio Defiin» ftorum , S. Martini, S. Catharina, S. Andreie.

In menft Decembrit.

S. Nicolai, Conceptio, S. Thomx Apoftoli, dies Natalis, S.Stephani, S.Johannis Evaug. SS. Innocentium, S. Thomx martyris.

Observatio.

Conulli hunts lorum, diem, annum, 3c caufam deprehendimus ex archivio Bercenli . Exinde quippe difeitur, ar>ud Pontem Audornai i celebratum rfie concilium die Luna a;>ir kihim B. Llicnyfn an ,»o$. contra perturbatore* ,uri,(n;Iloji5 eccHuitlur , ac multiplitibus angarils bona & elinnas e.\ ùlulli.-.s a&]Mvan-.rs ; qu.nl fane hujus lpflw lnn.lhl an. 1 lia.ul cbf ule mnotellic. Ea etenim tempeltare lecu mseliiratus & judices quafi uno animo confpiluvtl.Int, ul e.clefialtKam lui lldltbonem llbefatlareni, & Cleri bbeluto qua potftm atte vel vi pronus lulilngerent Cete·

ANNO CHRISTI Her.

Cewwn ad caleral txut KJracfae fr&orom, q»> (raen A certem eft ia ecclefia Roeomajratl aon falA laAltuum am- Mat fam ladicanda. At poAerloni eeoc'Ul efla fuadem rum auuum '»-». at i«itur in majori cMrurio AKblapifcopah qeed lpd pramidum fit : Bxflltuutt >!«/« Sytodella : tum U» quod illia Mia aaauoMtctur EocKarlAia teâivlu», quam

ANNO CHRIm -l·»-

ACTA CONCILII SISENSIS ARMfiNI

JUSSU · GREGORII PATRIARCHS, ET LEONIS ARMENIA, REGIS.

• Hie ofait, aarequam Concilium poftretur-

Ai arwesdaw *Antttttam Eccifiaia ant Rantaaa, fntrAitor caa&it tut Dommi MCCCi'll. & Amentorma MCCLŸ1.*

Ex Galani Concil. Ec- r X par. I.c.a·.

STud tofi (Time quam ex animo poterat, Leo B pirntiffimus, & inviâiffimus Armentorum reat' e* lacro Armenle Patriarcha Gregorio Jam contenderat rem quidem cselellem, ac divinam; ut tonis nimirum in Chnftianas reipublicc unionem & concordiam prpeurandam, eoufquc incumbere, nihil prsterea, deberet; quo Armenam Ecclefiam cum magna Romanorum, alionimque Catholicorum Ecclefiis, in feftis celebrandls, aliifquc conii itutionibus, & traditionibus fufeipiendis, ad unionem & communionem perduceret: ne quid fortafle Eccleft» fanft» deficeret, quominus unum edet corpus Indiviium, fub uno vero capite, Chriflo Domino, & Dao noftro conftitutum. Quod fane ubi accepit Beatlifimus pater nofter Gregorius, co-C gnito, qyod ejufmodi poflulatio fuerat in animo, & corde piiflimi regis a fando fpiritu infita, nimium inde voluptatis, ac laetitiae haufit. Quapropter fumma ipfius voluntate, & libentiflime facinus hoc divinum aggrediens, rem totam diliçentiflime ratione, atque animo lulirare cœptt. At quia prreipue comepererat, aqtue commixtionem fore facrificio apprime necflariam, in Ecclefiam quoque noflram nobls introducendame(Te, adjudicavit; quemadmodum ea nunc pariter utitur fan&a, ac magna Romanorum Ecclefia, alistque ceterorum Catholicorum. idque telUmonils factorum librorum, fandorumque Patrum dodrinis nobis probatum reliquit,- immo fit firme ftatuerat, opportuno rem- D Sore ia Armenis Ecclefiis pleno etiam Concilio abilire.

Praeterea quoque tradidit, efle nobis recipiendas omnes feptem Synodos Generales, fle quicquid in illis a Sandis Patribus decretum fuit, *praefertim circa* duas naturas, voluntates, fit operationes, quae in uno Domino nollro Jefu Chrifto, fecundum divinitatem, Ac humanitatem perfedo, verifkanrur; eifque relut fandis, ac divinis conciliis, ita nos Armenos cunflam exhibere reverentiam, & honorem, licuti omnes ali» folent Ecclefix, videlicet fanda, ac magna Ecclefia Romana, Conftantinopolitana, Ajexandrina, Antiochena, & Hierofolymiuna. Tum etiam demandavit, ut feftivitates Domini- E cas uniformiter cum prefatis Ecclefiis Catholicis folemni ritu celebraremus; nempe fefium Anounciationis xy. Martii, quacumque die contigerit, fimiliter fefium Nativitatis Domini xy. Decembris; ac fefium Purificationis x. Februarii; ceteras autem Sindorum feftivitates eopaâo, quo dt alii Chrifiiani, fuis certis diebus, in quibus incidunt, ageremus: porro ili», quas peculiari nofira traditione, Armena celebrare folet Ecclefia, eodem prorfus modo in poflerum, ficuti nuac, obfervarentur. Item Trifagium, *SnH/u Dtti, [aBti farti/, fniliu & imnertalu* (cui additum hoc loco fuerat, fr/ *cruci/xut tr pro aoki/} miftrert aofiri* open* pre* tium duxit, direâum fle in filium ede deinceps decantandum: *SaaEl/u Dttt, ftoEiat fartu, fanlhu tf imntortalit, CkriRe, yui croâfixat t/fta aokv, ltuftrtrt nqfiri*. Denique in vigiliis Dominicat Nativitatis, Baptifmi, feu Epiphania, & Refurredionu, pnccipir nobis, ut a cibis pafchalibus abftlnentes, pifcibus tantum, fle oleo, ficut Romana folet Ecclefia, inter alta quadra* gefimalia obfonia, uti poflemus.

Hze itaque in fua Epiflola rccolleâa, dtfacramm Scripturarum oraculis, fanâorumque Patrum traditionibus confirmata, mifit ad piifllmum Regem Leonem, ut illa tempore congruenti, ad tollendos Ecclefi» Armen» defeâus, atque ad omnem aemulationis, & odii fomitem, qui in eam occafione mali obrepfcrax, reHingtirndum, pleno mdifio Concilio, fiabiliret. At vero cum ipfemet egregius Pater nofler Gregorius nequiviflèt ad hoc preciarum facinus, uti animo deliberaverat, concilii eoe complendum, tjntumque Ecclefi» fu» beneficium conferendum, pervenire: quippe interitu praeoccupatus, ex hac mortali vita ad Dominum, cui devotus maximopere *vixerat,* demioravir; proptfrea Leo nugnus, ac plus Rev, fanfitffimi Patriarcha mandatis-^btemperare defiderans, Concilium quam cito convocandum exifiimavit, in quo ad przfatas traditiones decernendas interfuiffent omnes Epifcopi, Magiftri, &. Patres Annent; idque mox praeiitit acurariftune, Generalem hanc Synodum congregans in Metropolitana Civitate Silcnfi; in magna Ecclefia S. Sophue; ubi plenitTimo ecetu adfuimus infraferipti Epifcopl, Magiftri, & Patres Qrnobiorum, afUntibus plurimis ex Armeno populo Optimatibus, inter quos erat & ipfe Leo pientilfimus *Armeniorum* Rex; Haytan pater Regis, ceterique Principes, & Magnates Armenie. Epifcopi autem fuerunt

* Sm pmws ^**w**w

cmn raqr I- j*",^*** **'

Conftantinus, nugnus Archiepifcopus Celare».

Joannes Archiepifcopus Tarfi.

Stephanus Archiepifcopus Sebaftes.

Conftantinus ArchiepifcopusSifis civitatis Metropolitan».

Stephanus Epifcopus a Deo coofecrai» civitatis Tarfoni.

Nicrfes Epifcopus Tyani.

Joannes Epifcopus Anazarbi.

Joannes Epifcopus Ajafi.

Stephanus Epifcopus Parzerparri.

Bafilius Epifcopus provincias Ghabnenfis.

Gregorius Epifcopus Marfcic.

Tharafius Epifcopus Mafchicvori.

Jacobus nepos domni Gregorii PatriarchftE* pifcopus N.

Hefychius Epifcopus Stimbol».

Varianus Epifcopus Dochii.

ANNO CHRISTI.

Andreas Epifcopus Harcani.
Simeon Epifcopus Ghubitarri*
Leo Epifcopus Zamentani.
Joannes Epifcopus Marantunir.
Stephanus Epifcopus palatii Patriarchalis.
Georgius Epifcopus N.
Hairabiet Epifcopus Rorant.
Nicolaus Epifcopus Cypri.
Przcurfor Epifcopus Miezghierti.
Vartanus Epifcopus Ani.
Philippus Epifcopus Khuotzeni.

Magifln & Patret *Coenobiorum fuerunt*

Joannes feriba Mlexchierl.
Marcus Magifter Schicvcrti.
Cyriacus Magifter Eremita.
Gregorius Magifter N.
Vartanus Magifter Anazarbi.
Martyr Magifter Palatii Patriarchalis.
Gregorius Magifter Chiermafperi.
Gregorius Magifter Miczchierenfis.
Tharafius Magifter Gherachcnfis.
Vartanus Magifter Aghnteri.
Sergius Pater Monafterii AghnierenGs.
Gregorius Pater Monafterii Thiurchtcnfis.
Bafilius Pater Monafterii Khorinenfis.
Tharafius Pater Monafterii Miezchcrenfis.
Praxurfor Pater Monafterii Moufifnenfis.
Jofeph Pater Monafterii Chielegachenfis.
TharaGus Philofopbus fic Pater Monafterii Zorenfis.

Principes, ywi *una cum ipfo Rege Leone, © Haytone Patre Regts fynodo adfuerunt.*

Fratres Regis Armeniz, Ofcinus, Dominus Ghabni; & Alinahh Dominus Lamproni, & Tarll.
Ofcinus, Armeniorum Dux generalis Dominus Ghanciz.
Sembat Maracciacht Dominus Afghurrt*.
Raymundus Senefcial Dominus Micchalchut.
Vafah Dominus Piertghani.
Sembat Dominus Sembataghelz.
Ofcinus Dominus Ghubitarri.
Lichus Dominus Ghiftcrramt.
Tharafius regiz domus Przfeftus.
Tharafius Prachfimus Dominus Glofekhz.
Lichus Cierrafcenens, aliique Principes* Procerefque Armeniz.

Adfuit etiam Conftantinus Cappellanus Regius, cum magno Sacerdotum tum fzculariutn, tum regularium numero.

Coram omnibus igitur nobis Rex epiftolam Patriarchatem examinandam propofuit; quam cum diligenter legiffemus, veracem omnino competimus, non lecus ac fi Apoftolica lex, & conftitutio fuiifet. In ea namque beatiftimus pater nofter Gregorius demandabat nobis, ut duas naturas, voluntates, flc operationes in unam Filii Dei hypoflafim referremus; ut in celebratione Dominicarum feftivitatum, hoc eft Annunciationis, Nativitatis, Baptifml, feu Epiphanis, & Purificationis, inveniremur ceteris Chriftianis conformes.* ut juxta Menologii difpofitiooem feftos fandorum martyrum dies ageremus, & Aftumptionis fandiffimz Deiparz 15. Augufti, flc Exaltationis S. Crucis 14. Septembris: ut in Ecclefia proprlis juxta uniufcujufqile Ordinis diverfitatetn facris veftibus uteremur; atque inter altaris operimenta non defuiffent corporalla; ut jejunium Nativitatis Domini 19. Decembris inchoaretur; fit in vigiliis * pifeibus duntaxat, fic oleo ex allis cibis pafchalibus velcl, contenti effemus: utque demum in auguftiffimo Euchariftiz Sacramento conficiendo, aquam vino mifceremus; quod pluribus quidem facrz Scripturz teftimonils comprobans, nobis fumjno-;ete ntccffarium effie oftendit.

Ét primo ex illo Joannis: *Tree funt, qui teflimonixm dant in calo, Pater, Verbum, & Spiritui SanHus: tJ hi tree unum funt': & tres funt, qui teflimonium dant tn terra, fpiritus, aqua, & fanguis; & hi tres unum funt.* Tum apoftolus Paulus feribens ad Corinthios ait: *Quotiefcumque manducabitis panem hunc, calicem bibetis, mortem Domini anvenciabitis;* ficut Bfic ipie Dominus accepto calicedixit, *hoc facite in meam commemorationem.* Przterea calix non fignificat vinum purum, fed potius poculum, in quo aqua vino mifcetur: ut divinus etiam Salomon teftatur dicens: *Mifcuit tn cratera vinum fuum;* fic iterum; *bibete vinum, quod mifctti vobis:* his patefaciens, calicem, feu craterem effc ïlculum, in quo vinum fic aqua mifcentur. um quoque illud: *Calix aureus Babylon in manu Domini,* non denotat merum; fed poculum aureum.

Ceterum quod talis in calice mixtio neceffalia fit, oftendit itidem ex Sanctorum Patrum traditionibus hoc pado: Magnus Chryfoftomus in fua Liturgia ait: *Accedens unus militum, lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit fanguis; bxc dicens, infundat vinum: & fubdens, & aqua; infundat aquam:* fic manifefto declarans, aquz mixtionem in facris effc myfteriis neeeffariatn. Idem indicat D. Bafilius in fua quoque Liturgia: *Accipiens,* inquit, *calicem, mifcens, benedicens* fice. Similiter fic S. Athanafius, in Tradaitu de Baptifmo circa finem ait: *Vides hanc rnnfam, in medio altarir apportant, fy ad Ecelefia decorem afferendum inflitutamî* fic poti alia fubdit: *Hxc efl cenaculum, in quo cum Redemptore recumbis; ubi comedentibus illis, accipiens Jefus panem, fregit, deditque difcipulit, dicens; accipite, & comedite, bac efl corpus meum: accipiens calicem vini mixtum gratias egit, & dedit eit dicem: accipite,* C7 *bibite ex eo, qui efl fanguis meus; & biberunt.* Et iterum port alia fequitur. *proponimus enim panem, & vinum fuper banc divinam menfam, in qua Sapientia mafiavit viilimas fuas, & mifcuit in cratera vinum fuum.* Et Gregorius Nyffenus in Cantica Canticorum. *Pande os,* ait, *& bibe aquam ex latere, de quo lancea tibi fcaturiginem aperuit.* Tum Chryloftomus in explanatione Evangelii expendens verba illa, *Non, bibam amodo de boc genimine vitis ufque in diem illum, cum illud, bibam vohfcum novum in regno Patris mei,* inquit hoc dictum effc, *ut perniciqfijfima eorum barefss, qui aqua in myfleriis utuntur, radicitus extirpetur.* Verum illi in myftcriis aqua dicuntur uti, qui myfterium mortis Chrilli aqua fols conficiunt abfque vino. Hoc idem przterea injungere Saudi Patres, qui in fexta Synodo *convenerunt tempore * Juftiniani Imperatoris, ubi multa nobis de aquz hujus neceftitudine tradiderunt. Et hoc itidem ipfum dccietum fuit a fandis Patribus in magna Synodo * Carthaginienfi temporibus piifltmt Imperatoris Honorii celebrata: quz fi quis videre defidcrat, legat fextum Concilium can. fic Concilium Carthaginicnfe can. * 37.

Przterea quoque S. Alexander, feptimus poft Peirum Apoilolum in cathedra Romana Pontifice*,

In xju.uif pifribu. etiam & oko aldtinenr Armem. Sed in noti jt/U'
C. ».
C".
Dk. »»·
Prov. ». t*
Hierau. jl,
Ckryfoft. I·
fuflini»ii.
iî tub quo Canones fextae Syno·
re:»amip6
'(ulf
Camtamino.
can.
Canone JJ.apudArmenot, M re Vi c*n.

—tifex, de hoc facro myfterio feribens, admonuit no^** * quocumque Pontifice ppftulandum, ut nimirum facramentalia ecclefi® minifteria alios reâe edoceat, pnefertim Baptifmi, Matrimonii, & facrificii, quod in memoriam Dominice Paflionis peragitur. Nam ficut ipfe Dominus fuit in cruce immolatus fecundum carnem; tx. (anguis & aqua ex ejus latere profluxerunt; ita nos pariter debemus inejufdemmy* Aerii commemorationem corpus ejus, & fanguinem una cum aqua oflerre fuper altare. Hxc quidem tradidit magnus, fic gloriofus martyr Alexander, qui omnes Ecclefix conftitutiones, fic canones plene ab ipfo hauferat Petro; * precepitquc, *ut nec vinum folum, nec aqua fola, fed utrumque permixtum offeratur*; quod etiam didicimus ex Evangelio: cum enim Domini latus aperuerunt, non aqua folum effluxit, nec folus (anguis, fed utrumque fimul. Et Julius Papa * hxc de tali myfterio faflus eft, dicens: *Non pottft calix Domini effit aqua fola, out vinum folum, nifi mi/ceatur utrumque*, hoc eft, vinum, fic aqua: ac demum conclufit, quod ft quis facrificium altero (olo fine altero perfecerit, *tamdiu ceffare debeat a facrificando, quamdiu legitima poenitentia fatisfadlione* juxta iacros Ecclefi® canones *correflus fit*. Cyprianus item, martyr eximius, fic Epifcopus Carthaginienfis in Occidente, de calice Domini noftri Jefu Chrifti fic habet; *Per Salomonem Spiritus Sanilus tppum Dominici facrificii ante pramonftrat, immolata kofiia, & panii, & vini, fed & altarii, & Apoftolorum faciens mentionem: Sapientia, inquit, aedificavit fibi domum, & fubdidit columnas jeptem, maiiavit fuos boftias, mi/cuit in cratera vinum fuum, & paravit mtnfam fuam; & mifit fervos fuos, convocans cum excelfa pradicatione ad crateram, dicens: qui eft infipienj, declinet a me; & egentibus fenfu dixit: venite, edite de meis panibus, & bibite vinum quod ntifcuivobis. tinum miftnm declarat, ideft calicem Domini, aqua & vino miftum, prophetica voce praxunciat; ut appareat, in paffioile Dominica id tjje geflum, quod fuerat ante pradiilum*. His igitur docet bcatillimus Cyprianus, haud quaquam licere, aqua fola, aut puro vino in tiiyflcriis uti, (ed utroque fimul.

'Alexasd·!. Irf ep. *.

• Julius I. apud Grelin». de ooolerr. diflinrt. ».

Ub » ep.j.

Pror. «

Praeterea magnus Epifcopus Mediolanenfis S. Ambrolius in fuis (criptis commendatum reliquit, debere quemlibet ianAx fic Apoftolicx Ecclcfiz Romanx prxftare obedientiam; quippe qux ab Apoftolo Petro in orthodoxa fide firmata fuit. Nam ficuti corporis eft obedire capiti; ita debet fimiliter univerfalis Ecclefia, qux corpus eftChrifti, ei obtemperare, qui totius Ecclefia: caput a Chrifto Domino futi conftitutus. Tum etiam idem Ambrofius * aquas commixt'onem facrificio neceflariam efle oftendit: eo quod a&ione illa miftionem Verbi Dei, qux nobifeum tada eft, fignjficamus, cum vere fic proprie illa divinitatis, fic humanitatiseffeftafit compofitio, fecundum quam vera membra veri capitis noftri Chrifti vocati fumus. Idcirco enim, dum eflet ille in Cruce, fanguinem emifit fic aquam; quod perfcâe in facrificio Mifix completur, ut noftra cum Deo oftendatur communicatio.

"Lib «· de Al T‹·V."

Eodem quoque intelleâu S. Gregorius Na* zianzenus in Oratione de Paichate mentionem faciens (anguinis fic aqu*, qux de Domini noftri Je(u Chrifti latere profluxerunt, cum fupra crucem pro redemptione Mundi immolabatur, affirmat egreflum efle fanguinem, ut indicare* tur, quod Dominus noller vivus fecundum divinitatem remanieral; & pariter aquam, quia fecundum humanitatem, quam de noftro affumpierat, vere pro nobis mortuus erat. Quibus profefto videtur innuere, in fando reconcilia* tionis facrificio, quod eft exemplum Dominice paflionis, aqu® vinique miilionem neceflariam efle: quandoquidem fi, quod immolatum fuit, & in altati immolatur, eftChriftus, idemque perfeftus Deus & perfedus homo, opus eft confequenrer, in hoc femper facrificio, in fignum divinitatis fic humanitatis ejus, aquam vinomilcere. Quamobrem quicumque hujus rei fignificationem in altari plene confummant, Jefum Chrillum Dominum noftrum, perfede Deum, fic hominem confitentur: quicunque vero aut folum vinum, aut folam aquam apponunt, ii proculdubio in confeflione humanitatis aut divinitatis ejus deficientes inveniuntur; immo ipforum quoque facrihclum nullum fortaflis erit, propter imperfetbouem I quare taliter offerentes pœnis a fandis ac magnis conciliis prrfcriptis merito fubjacebunt. Prxfata autem SS. Patrum fic martyrum Jelu Chrifti in idem coincidentia teftimonia, videlicet SS. Alexandri, fic Julii Romanorum Pontificum, atque SS. Cypriani, & Ambrolii Epifcoporum in fuis ipforum operibus indubitanter invenies. Quod fi in promptu, fic ad manum ea velis, reperies in epiftola, quam Eugenius Romx Papa mifit ad domnum * Gtegorium Patriarcham, magni Nierfefis Ghelajcnlis, pcrilluftris ac celeberrimi do&oris, fratrem.

ljo7

• Emmlui III.

* Gregorim Armen, ftttlerche 1X11.

Hanc etiam aqux in facris myfleriis permifcendx necelhtatem commendat ultro Apoftolorum fucceffor * Ircnrus in lib. 4. fuarum lucubrationum adverfus hxretes; ubi calicis memorat miftionem, quem Dominus cum fuis dilcipulis in Regno te bibiturum promifit. Hoc ipfum denique * Beds venerabilis presbyter, alique * Patres tradiderunt; quorum multi referuntur in memorata admirabilis patris noftri Gregorii epiftola; qux quidem cumulata admodum erat iaerx Scripturx teftimoniis, fandorumque Patrum, ac Dodorum fententiis mirifice exornata; nec non confentaneaCanonibus, & decretis fandorum Conciliorum, nimirum fextx in magna urbe Conflantinopoli eoad* Synodi, fic Concilii Carthaginienfis; atque conformis conluetudini, rituique fandarum fic orthodoxarum Chrifti Eccleliarum, Romane, Conftantinopolitanx, fic aliarum, qux hadenus a fandis ufque Apoftolis camdem jugiter fervaverunt, atque fervant confuetudinem, fic traditionem.

Iren. 1.

* B«d« in .quihoc iptam do- '2*1funi *·

Qtiapropter nos omnes, hk pleno Concilio congregati, Epifcopt, Magiftri, fic Patres Cœnobtorum, aditantibus pfifttmo rege noftro Leone, ac religioliffimo Dominorum Domino magno Haytone, patrç Regis cum fratribus fuis, kceterifque Arment® Principibus atque primatibus, fic facro lanAo populo, una fimul contentientes, reverenter fufeipimus ejuidem noftri fandi Patris mandata; epiftolamque illius, Unquam veracem, fic Apoftolicum Cauonem, atque legitimam Conflitutionem, ab omnibus Armeniorum Eccicfiis recipi, fic obfervari jubemus. Et quamvis hx faerx traditiones, fic ditpofitiones Dominicarum tcftivitatum, qux prifeis antea temporibus, a fanâo ufque illuminatore noftro Gregorio in Eccicfiis Armenia extiterant, earumque obfervatio complures perduraverat annos, in nobis poflea exoleverint ex culpa; eas nibi-

p0o ,a | Uturgu, «ú«* memi- "îuft'rt'iu s. denum I. o, Conft. Apoft* C« 17· Theodol Dl»lo». ». Eufeb.Emifl. f«rm- <. dc Pitch. Jufiln. m. in ». ApoL Hivron. in Murcle >,. Aupiftin. in TrnA. ---- in Jo. Proetus Ep.Qxr ftanr. in dn traddionn dl'in« U- turji*, Theopbil»- ftu» in c. >». Jo»n. uh reprehendit ArmemN · Demeheuu· I. «. de 64·

ANNO CHRISTI

-nihilominus in prxfentia mifericordia & gratia A Dei, atque opera Patriarchx Gregorii , piiffimique Domini noftri Leonis , duo recipimus, & in priftinum reftituimus ; fumufque modo , cum in fefforum celebratione, tum in omnibus aliis reâis conftitutionibus , omnino cum fanila , & catholica Ecclefia magna Romana, aliifque verutp profilentibus, & orthodoxis Ecclefiis efu Chrifti concordes.

Prxfenti autem hujus fanZix Synodi decreto, atque mandato nemo audeat in pofterum adverfari^ aut contrarius apparere , ne divinam indignationem incurrat, partemque cum hxreticis foriiatur, iis maxime, qui pro frumentaceo pane, quo ad Chrilli corpus conficiendum fanda utitur Ecclefia, panem hordaeeum: autB pro vino ad conficiendum fanguinem Chrilli , aquam folam in myfleriis facris ufurpant. Utque magnum faerx huius fanâionis decretum firmum femper, atque immutabile perfeveret , fuit a eundis , qui in hac fanda Synodo convenimus, Epifcopis , Magifiris , & Patribus propria manu fubfcriptum; prxfertim a magno Rege noftro Leone , atque a Domino Dominorum Haytone, & fratribus fuis, ceterifque Armenix Magnatibus. Editum vero fuit anno Armeniorum 756. * die 19. M. Martii in civitate * Sis Metropolitana , in magna Ecclefia S. Sophix.

* Anno Dom. nor. * Urbs t«K in Cicilu , vocatur a Latins ipfomet Provincia nomine Cilicia , ficut ab Armenii Si» eadem urb» . & provincia nuncupantur. • Hic Epifcopus ab hac cadem Synodo creatus fuit Armeniorum Patriarcha ·

Conftantinus * Epifcopus Caefarez confentiens C fubicripfi.
Conftantinus Epifcopus Sifts Urbis Metropolitans . (
Joannes Epifcopus Tarfi.
Stephanas Epifcopus Sebafies.
Stephanus Epifcopus Parzcrpcrti.
Serhius Epifcopus Jefenchi.
Joannes Epifcopus Anazarbi.
Stephanus Epifcopus Adani.
Nierfes Epifcopus Tyani.
Bafilius Epifcopus Ghubni.
Nierfes Epifcopus Neocxfarix.
Vartanus Epifcopus Amafix & Dochii .
Gregorius Epifcopus Marfcix.
Georgius Epifcopus bJ.
Stephanus Epifcopus Palatii Patriarchalis
Joannes Epifcopus Beri.
Andreas Epifcopus Harcani.
Tharafius Epifcopus Mafchienori.
Jacobus Epifcopus N. nepos Domini Gregorii Patriarche .
Jfaac Epifcopus Paperti.
Deodatus Epifcopus Pafeni.
Nierfes Epifc. Provincix Ghamkhi
Nuncius Epifcopus Nepergherii.
Vartanus Epifcopus Saini .
Serfpe Epifcopus Giubeghceri.
Philippus Epifcopus Ghteghi.
Prxcurfor Epifcopus Miezghierti.
Gregorius Epifcopus Vahanakini.
Hefychius Epifcopus Stimbolx Armeniae.
Ifaias Epifcopus Theflaionicx.
Hairabiet Epilcopus Ccmefcazacuz.
Cyriacus Epifcopus Miezchicrti Tafâenfis.
Vartanus Epifcopus Mafchiarti.
Simeon Epifcopus Ghubitarri.
Martyr Epifcopus Utteli.
Simeon Epifcopus Ozubi Provincix Sciahabunenfts.
Joannes Scriba Miezchieri.
Marcus Magiilcr Schicverrenfis.
Cyriacus Magifler Eremita.
Gregorius Magifler N·
Vartanus Magifler Ecclefix Anarzabenfis.
Martyr Magtlier domus Patriarchalis.
Gregorius Magifler Chiermafperi.
Gregorius Magifler Miezchterenfis.
Tharaftus Magifler Ghierachenfis.
Vartanus Magifler Aghnieri.
Sergius Pater Monaflerii Aghnierenfis .
Gregorius Pater Monaflerii Thiurchtenfis.
Babilus Pater Monaflerii Khorinenfis .
Tharafius Pater Monaflerii Mietchierenfis.
Prxcurfor Pater Monaflerii Moufinenfts.
Jofeph Pater Monaflerii Chielegachenfis.
Tharafius Philofophus & Pater Monaflerii ZIOrenlis.

ANNO CHRISTI

C3*

AD SISENSE ARMENIORUM CONCILIUM

Pro utriufque ecclefix Armenx ac Romanx conjunilione

Anno 1307. bibitum

ADDITIO.

ExSupJ7' Mani tom. III. p.»7».

*ρχ *Λ7 c«i«7»7 Sifenfis qua Venetus Labbti D editor Λ Galano accepit, difcimui régir juffu Ufiam fuifle pro Conciiso, & patrum difcuffions propofitam epiflolam patriarchalem. bue fuerit patriarchalis epifloU , nec alia produnt , nec Venetus ille editor annuntiat. Ab eodem Galano tamen repetere illam pronum erat, ex quo, ne diu ultra dederetur , accipe .*

EPISTOLA GREGORII SISENSIS, ARMENIOR.

Patriarchx ad Haytonem patrem Leonis regis Armenix coenobitam.

Gregorius, fervas Jefu Chrifli Domini noftri, & gratia Dei omnium Armeniorum patriarcha, E *piiffimo, ac principali noftro , & fanila hujus ecciefia filio fpirituali, maximo totius Armenia Domino, noftrique Regis patri Haytoni , quem Deus femper falvum, imperturbatum, & incolumem fervet, falutem & benediHionem.*

NOtum tibi fit, religiofiflime princeps, ad nos jam venerabiles litteras tuas , a Stéphane reverendiflimo tuo cappellano delatas , perveniffe : in quibus ea nobis memoras, quz circa

anno CHRISTI

circa prarterito anno , *in* hac Sifenfi civitate, A quo veniens nos dignatus eras adire, te fuimus alloquuti; nodra fcilicet pennagni quidem m-terefle, Ut, donec inter vivos adhuc fuperftiteil fumus, ab excommunicationibus liberemur, atque in fandam Dei Ecclefiam admittamur. Ell enim in hac ecclefia penes nos , qui in aliis quoque Orientis ecdefiis, & monafteriis noftris reperitur , Athanafii liber, in Armenum idioma translatus ; tibi agens de Miflâe facrificio ille ait, qnodChriftus calicem vini mixtum accepit. Extantque, quas przfens tibi defert litterarum fafciculus , Alexandri, & Julii * Romanorum Pontificum litters; in quibus Mille: facrificium fine aqua conficientes anathematizantur : ftc hoc ipfum referunt etiam Ambrofius ' & Cypria-B nus

AWx. rp T. XJ»'! Gi«. de coelec. dift.

EA infuper apud nos, qui prius erat noftri Avunculi, radix fidei, liber Irenei apoftoloruin fucceftoris, ubi * aqua: vino mifcendx fit mentio: in cujus margine, propria Avunculi noftri manu annotatum legitur. *Kide*, yaod *etiam aqui in Miffa requiritur.* Extabat prxterea quidant canon, a nobis nuper tranferiptus, in quo Cypriani, & Cardiaginienfis * concilii eadem de aquæ neceflituilinc verba legebantur : illudque concilium non novum, fed vetus ell, & prope Niczngm . Nec non in texto Concilio ' idem reperitur canon , excommunicatio, & anathematifmus : adducuntque illud Salomonis * *mifcuit in cratera vinum fuum* , & Joannis Evan- C geliftz * *tres font qui teflimonium dant in Calo, Pater, Verbum, & Spiritui Sanitus, iU hi tres unum funt ; & tres funt qui tejiimoniuue dent in terra, fpiritus , aqua , /anguis , bi tres unum funt.* TumChryfoflomus * luper illudMattharr, *vtbam de boc gemmsne vitis* occ. inqutt, huc didum efle, *ut pcrmcsqfiffnna aliquorum aliorum barefit, qui aqua in mjfiertit utuntur, radicitus evellatur:* nota quod non dixit , *qui tnmjjlernf aquam vino mifcent*, unde colligitur, neque elfe in illis adhibendum folum vinum licet vinum, & panis materia fint hujus facramenti , quod Chnfti incarnationem , & mortem defignal. Adverte, inquam, non dixifleChryfoftomum, *qui mifcent ;* hoc enim fi dixilfct , no-D lirum utique palam probaret: fed ait , *qui aqua utuntur;* ii autem utuntur aqua , qui myfterium mortis Chrifti fola aqua conficiunt abfque vino.

V &. I. S- · Cypr. I· ». cp· b *Va.* >7 I- J- «I- · III. (2h«r. cm. µ. ' Irull. Prov. IX. · Jo. V. Ma<r. cujut rrrha Armeni ad fuum pectendum fvbrertunt. condatex P'

Item Gregorius Nyflenus fuper cantica canticorum. *Pande,* inquit, *os, & bibe aquam ex latere , de quo lancea tibi fcaturiginem aperuit.* Cujus tandem rei tefles habemus non modo omnium Chriftianorum ecclefias ; verum ipios etiam Armcnos libros; noftros infuper laudabiles Aflyros , quorum nullus fine aqua facrificium peragit; & noftrorum coenobiorum monachos, qui hoftias aqua femper intingunt , ac deinde vino calicis immergunt ; unde nunquam vinum remanet fine aqua. Mitto quod feribit idem Nyflenus , vinum fcilicet aliud non efle, nifi E aquam, qualitatibus quibufdam aftedam, quz colorem a planta delumpfit. Noftri przterea facrificii oblatio , quid aliud eft , nifi Chrifti Corpus, & fanguis: In Corpore autem illo nonne erat aoua cum fang^ine ut habetur in evangelio , * *O continuo exivit fanguis tf aqua ?*

' J®. XIX.

Tertis eftDeus, quod przfatos canones, (an-Aorum^ue tertimonia , quz in hac confcripfimus epiftola, nos ipfi przteritis annis propriis perlegimus oculis. Vos quoque reflesellis,quod, cum Latini a nobis hoc antea requirebant, nos tn oppofito nihil fore detrimenti, pro certo exi-(limantes , illis feraper adyerfati fuimus.- nec fciebamus, rem taniam fmfle a conciliis, fummilque pontificibus, lub graviflimis excommunicationum pœnis definitam , atque przcepum : neque innumeris, magnifque fandorum teflimoniis, qux in Armenis etiam voluminibus leguntur , confirmatam, immode traditam, ut poilea reperi , ab ipfomet epifeopo noftro Nierfefe Lampronenfi, ab ipfo quoque Ghelaienli Patriarcha . Quapropter ex przterito jam anno deliberavimus, numquam deinceps nos facrum taduros, quin in calicem aquam infunderemus, ialtem occulte, quoufque id foret apud hofiros, peculiari concilio flabilitum.

ANNO Chkjxti „e"

Pono autem, cum huc advenifiet cappcllanus tuus, nos ex Armenis codicibus, tcftimonia tibi feribenda colligere coepimus, quz id confirmarent , quibufque putati edemus ; ne , convenientibus propter hoc viris cbtiofis, tuoque jufto judicio a nobis omnino abfente, ullafortaffc oriretur altercatio. Et quidem cum quibuf-Jam noftris probat» confcicntix fociis predolamur ; donec fimul cum omnibus aliis in unum locum congrega:l, quod fas ell, librorum examinatiene decernamus, jamquein prxfetitla rem fignifiiamus omnibus ecck-fiafticu noftris, nec non & veftris ; ne penitus ultro in excommunicationibus pcrfiftamus , fed quamprimum in milfz facrificio aqua vino femper mifcenda determinetur , eaque multo paucior vino, frigida, non calida, & una iolummodo vice infundenda.

Tc igitur , piiftimc princeps , quam ftuJiofc poflumus, per Deuin ipfum rogamus, ut & tu quoque ad rem hanc decernendam, diligentiam curanique adhibeas, conciliumque plenum indicas , utque huiulmodi opere, ac labore a conciliorum excommunicationibus liberemur, atque in fandam Dei ecclefiam admittamur : quod profefto tunc perficietur omnino, cum feptem generalia concilia fufeeperimus, &duasinChrilto naturas, voluntates, & operationes , cum przftitus fuerit alT.nflis fublcriptioni patriarch· Armeniorum, & patriarch» Albanenfiutn, Otpniumque Orientalium , & Occidentalium , uti nos in futura fynodo declarabimus , cum feflivitatein Nativitatis Dominiez fuo celebraverimus tempore; cum vigiliam palchatis obfervaverimus, & fingulis quibufque fextis feriis, qua intet pafcliA , flt afccntionem incidunt, ab efu carnium abftinuerimus ; cum ficut illi, ita & nos jejunaverimus, tcllofquc dies egerimus,; cura Trifagtum, vel fine additione illa , far *crucifixus et pro nabis*, in fandam direxerimus Trinitatem ; vel, ficum illa adjedione, inChriftum fecundum humanitatem. Cum denique fuerimus illis conformes in vellibus facris , in orationibus, in ordinum'collatione, in facrarum imaginum veneratione, in ufu aquz przdidz.- fac igitur, per Deum quzfumus, ut cum illis omnino concordes edictamur . Curalii jam pridem, ut benediceretur civitas Aghtamarenfls; cur non fimiliter, ut, & nos omnes benedicamur,cure tibi erit? Jam nos ufquc adeo donec numerofius cogatur concilium , cum aliquibus noftris epifcopis utcumque providentes, noftro mandato irritam declaramus excommunicationem,qua contra librorum divinorum, ecclefneque catholic· dodrinam, per infeitiam , flt iniquitatem erroneis canonibus pronunciaverit conciliabulum illud iniquum, adverlus eos, qui in miflz facrificio aquam vino milcercQt· * ac infuper cum benedidione mandamus, tam tuis, quam regiis tiliis tuis , tuorumque fratrum , ac procerum iacer-

' Qmciila- **"*7"

anno CtfRiSJl ',,7'

(acerdotibus, ut juxta ecclefix Romanx con- A —fuetudinem, aquam didam virio in miffa per mifccant, atque id, quoadufqub generale con- grcgCtlir concilium, quando liberius quidem po- terit exerceri, nimis caute heri jubeas; omnes prius inrtruendo, nortrxque hujus epiftolx telli- ficationes illis ortendendo, ne fcandalizentur.

Tu jam antea divina adjutus gratia, magnam illam concordiam, & amorpm conciliait!: quod fi hanc aliam perficere valueris, qlia nos bene- dici, & cum fanda Dei ecclefia uniri facias; exirtimare certe poteris, quod fere alter Chri- ltus tuo nos ianguine ab inferis iterum erueris; tibique tot, anima & corpore fervos, interceffores, ac laudatores perpetuos redemeiis: elles etenim nobis Apollolus, & illuminator; beata- B que plane foret tota progenies tua ; immo & poenitentia tuis peccatis confertis debita, a no- bis lupra nofinetipfos effet libenter accepta , quantum denique fuper hujufcemodi negotium poteris laborare, tantundem Dei ecclefix labo- rabis: & hzc non alterius, fed propnr nollrx manus feriptura ert.

Interea, noli, amabo te , nos criminari, fi tibi fandi prolixitate faffidium afferemus; dede- cet enim, immo crimen effet, ac ffultitia , rem tanti ponderis, paucis, veluti parvam , per tranfire ; non (ecus, ac virum longum , breve dedecet vertimentum . Et quidem res , de qua nunc agitur , magna admodum ert, fidei no- llrx opus, & res publica, quz pervenire debet C ad quemlibet, five virum , five mulierem: & omnes perturbare poreff , iifque (candalum pa- rere , qui, an vera , an falla iit , neiciunt. Quamobrem antequam concilium celebremus, inque omnium mentibus firmam hujufce rei ve- ritatem univerfali examine, & tertimoniis tam hominum, quam divinarum feripturarum novi, & veteris teilamenti conrtabiliamus ; lubet in ptzfentia, quoniam aqux miicendx jam onus injunximus, res omnes memorabiles, qux irttus fidem adrtruant, tanquam veritatis pignora hic prxmittere.

Exordium autem fumimus ex iis, quzaliqui- bus etiam primariis nolitis Armenis indicavi- mus: ic primum Orbele, archicpifcopo Siunien- D fi, quippe qui tam fpiritualis, quam corporalis eff princeps; atque illius quoque fociis, quibus hoc anno rem demonftravimus, ac perfuafimus: & anno prxterito Domno Joanni , fandorum Aportolorum epifeopo; tum alio prxcedentian- no idem ortendimus epifeopo Peccenenfi, nec non & Varachenfibus: propterea quod, ut mo- do rede recolimus , tertius jam recurrit annus, ex quo res irta certa fuit apud nos, & indubi- tata; tametfi jam antea illam etiam audiviffe- mus ex antiquis, ac fandis noftris patribus ex Domino Jacobo, & Davide magirtro, ex dom- no Nierlefe, ex quatuor Patriarchalibus cathe- dris, ac demum ex papa, aliifque omnibus Chri- rtunis. jamdudum enim apud nortros ea tradi- E ta repetitur.

• Gbehleufl' Arm. JM- trurtba.

Przterea Domnus Nierfes * in quacunque pervia fibi ecclefia, five Latina, five Grzca, five Syriaca, aut conficiebat facrum aut furne- bat communionem : num exiflimari poterit, in ejufmodi ecclefiis peradum fuiffe facrificium fi- ne aqua ! Tum quando magnus princeps Sge- man, & Hsyron, majores rui, Antiochenum patriarcham , qui Latinus erat , in Sifenfem duxerunt civitatem; tunc irte, & DomnusCon- rtantinus, patriarcha norter , in ecclefia fandz Sophia: Miffam celebrarunt ; videtur ne tibi. quod fi Antiochir patriarcha fine aqua idprx- ftitiffet, non—abjecirtef illum juxta canonum de- creta landus papa "immo ncc ille folus, led & nofler etiam Domnus Conllantinus vino aqua diluto palam una cum ipfo concelebravit, & communionem ab eo himplit idque in libro nortri Avunculi, qui apud Stephanum diaconum rcperitur, per temetipfum videre poteris.

anno

Denique, interroga cœnobitas irtos, quidnam referant libri ; quos & ipft in. futuro concilio olicndemus; aut quid narret Albanenfishiftori- cus : id plane, quod univerio notum ell Orien- ti ; decem; decem nimirum epifcopos in Tevi- nenft * conciliabulo permutalfe totam pene le- gem , qux a divo ufquc Gregorio in nobis in- violata perllitcrat :quippe natnram in Chrirto conilituerunt, Jc Trilagium illud, *fan- Hat Dent,* &c. quod facrum concilium erga fan- di ilimam Trinitatem decantandum decreverat; fuperadderites, *qui cruttfixat ti pro noht,* erga Filium direxerunt. Poliea vero Heraclius Im- perator , cum ob fandam Crucem proledus ei- ict in Orientem, oinnes Armenos patres con- vocavit ; qui poli menltruum examen , concor- diam, & unionem denuo componentes, fufee- perunt uium aqux in lacrihcio, celebrationem dominiez Nativitatis die 25. Decembris, alia- que omnia: atque port Domnum Jeferem, tunc temporis patriarcham , quinque alii patriarchx fuccertores in e.tdcin permanferunt fide ; exqui- bus unus fuit fandus Itaac ! ille, qui, dum Ma- hometem pro Armenis adiret, diem iuurn ob- ivit in Mesopotamia , *defcenditque fuper eum* lux de czlo ; in ejus morte multa miracula perpetrata funt. Quare fupei veniens Mahomc- tes, epirtolamque increpatoriam, ab eo fibi re- lidam, legens, aperuit illius fepulchrum ; reper- toque cadavere incorrupto, dexteram illius of- culatus ert, dicens, *qnicjaid mibi jutfifli , exe year:* moxque inde diicedens Armenos mona- chos e captivitate liberavit ; eamque dexteram nos ipfi in Ghelaienfl vidimus civitate adhuc incorruptam, quz deinde argento exornata fuit.

* TeTintnC. cunt. Jn.

Hzc quidem omnia confideranda funt : nec non ea, qur in aliis etiam notiris epiftolisme- morabimus ; tum de Damafceni verbis * circa duas Chrirti naturas ; tum de conciliorum ca- nonibus, qui aquam vino mifcendam injungunt, & Armenis nominatim przcipiunt, ne fine aqua dida lacrtficent ; quod innuit etiam Cbryforto- mus, * damnando eos, qui fola aqua utuntur: quibus adhuc concordant, quz fcripfit papa ,in- quiens, quod cum de latere Chrirti egteffa fint Unguis & aqua, non decet, aqua fola aut lo- lo vino (aerum conficere. * & idem Chryfofto- mus in fua liturgia, tWar *militum, ait, Lmcea latui ejus opérait , & cntinws exivit fonguit ; bete tient, infundat vinum-, & fnbdent : &* apia; *infundat equam.* Tum qu» narrat Damafcenus de Trilagio; & quz domnus Nierfcs, & dom- nus Gregorius, de duabus indivifis , & incon- fufis , in una Chrirti perform unitis, naturis, voluntatibus, & operationibus; tum qur Chry- fortomus de ferto Nativitatis Domini, ficut ip- fe nolli ; & qux noiler Abraham de ferto An- nunciationis, luo tempore celebrando; tum de- nique , qux refert Albanenrts Htiloricus, * fotf- le, nimirum in Tevinenli conciliabulo, juffu regis Pcriarum coado , confiitutiones nollri fan- di patris Gregorii a decem epitropis immuta- tas; & unam naturam in Chrirto, & additio- nem, *crucifixus et,* inTrifagio, noviterde- finitas. Id quod advertit etiam liaias , totius Orten-

Darruf dc re- de di», in- · iη μ ,ľ ' AJe» * (upr. ctHr» Ann. bitor-

anno CHR,sn 1*7. · Hoc eA Arm. & Alban,

Orientis Doctor, ac magifter, qui duobus Orien- A tis locis Albanenfis historici volumen, Ac intra iflud noftra Cupra relata verba invehit, (nam res de Nativitate, & aqua exprefiius in ipforummet ? codicibus memoratur) quibus jam aliarum noftrarum epiftolarum rationes, fic canones; qui in eorum non reperiebantur libris, tranferibens apponit) nobifque hoc anno referipfit, dicens.* noli quxfo me incufare, fi rem dilationibus prorogo; nondum enim expletaeft. Haec igitur omnia idcirco referuntur, ut notum fiat, nihil nos falfi, aut occulti fuiiTe loquntos; fed illud fane, quod omnibus Armcnis manilcftum eft; aliorum etiam teftimoniis patefacimus fapienfibus tantum viris, abifcicntibus autem occultamus, quoufque concilium celebrandum B fit. Quin hoc item anno in expofitoribus Divi Marci complura de aqu» miftione verba deprehendimus, videlicet in fando * Hieronymo, fic Bcda * presbytero, atque in aliis eti^m Latinis fandis patribus, quos in futuram lynodum afferemus.

ι b Mar.

Te autem enixe obfccramus, ne nos, tulmet caufa, hunc protendere termonem, exiftimes, fed propter exteros juniores, & imbecilles. Enimvero, ttt inquit Paulus, debemus nos firmiores, imbecillitates infirmorum fuftinere. Sine, obloquantur nonnulli, quod Chriftiani omnes, aut fandi, aut etiam cvangelium ipfum, ufum vini puri commendent, fic aqu® miftionem prohibeant. Haud enim debemus nos hu-C jufeemodi nugis aurem prxbere. Si namque dixiffet cvangelium: accepto gnttullo, aut ceno/) phoro, aut utre, vel accepto vino ex cupa aut e cella vinaria, aut ex allo vafe, in quo merum fervari folet; vel fi dixiffet; petiit, & accepit vas vinarium, & fimilia; pro ipfis forte res effet. Porro cum dicat, quod recumbentibus illis in menfa, *accepit Jefxi calicem*, profeito perfpicuum eft, quod de menfa, in qua erat juxta eonfuetudinem appqfttus, ipfum calicem fumpfit. Pneterea fi mos illius fuiffet regionis, quemadmodum nos in oriente folemus, vinum in menfa purum apponere; fic diftum effet; accepta phiala, aut alio vinario vafe; utique merum intelligeretur; fic fimiliter etiam, fi aper- te dixiffet, illud fuiffe vinum purum.

Deinde, neque potionem illam fuiffe puram aquam, offendit, ut inquiunt fanât, fient id, quod de larcvciluxit, non fuit aqua tola; ait enim, * *non bibam dt hoc genimine vitit:* Unde confiât vinum intus fuiffe.* fed non purum ut inquit Salomon, *mifenit in cratera vinum fitxm*, fit divus Athanafius *accepit calicem vini miflnm;* fit S. Bafillus, * *.fimiliter & calicem de genimine vitii accipient, mifceni, gratiae agen:, beneJitent, dedit &c.* fit S. Gregorius *bibe aquam, mm de latere petra fi afarivit:* Ac ipfe Dominus, * *bec tft Colite, novam teflamentam,* Calix autem vini poculum fignificat, aut fcyphum, aut cyathum; quem etiam David pro poculo vinario ufurpat; licet, quando purum vinum indicare vulr, manffeffo id explicet, dicens: *'Calix m mana Domini vini meri.* Calix itaque, quomodocuoque in feripturis nominatur, non pro ipfo vino, fed femper pro poculo fumltur, fic etiam tu Hieremia, ' *Coûte mtrem Babylon in monte Domni:* vide, quod jam non vinum, fed poculum defignat.* quomodo nanque poflet vinum, aureum appellari! fic fic vala Templi, fn quibus immolatorum fanguis recipiebatur, carri *calices* vocabantur: in eodem fimiliter fenfu lit David * *Colicis falatorem occipiam, hoc* eft,

· Mm. »a. · « fua N- · NWI ta · Uc · Ft. 74 · Hler. · Pf

poculum *falutis. Et Dominus Item* *tronfe.it a me Calix ifie*\ tranteat nimirum iftud poculum. Manifeftum eft igitur, quod Chrifttts no> aliud, nifi poculum e menia dcfutnpfit, in quo vinum erit aqua dilutum: maxime cum addiderit, * *boc jacite in meam commemorationem.* Sedi in quarumnam rfcrum tuarum memoriam faciendum eft 1 num refurreâionis Lazari, aliorumvc, qu« operatus fuifti, miraculorum^ verum ipfemct cum antea fui fanguinis mentionem fecerit, figna refponfionis infinuavit, quam dicipuhis ejus Paulus optime lciens, nobis expofuit dicens * *Mortem Domini annantialitii, donec veniit".* Itaque facrificium peragere, eft domi nic® mortis commemorationem tacere; in morte vero efns nonne fanguis fic aqua de latere profluxerunt ? 'plane ad innuendum, quod aqua exiit tanquam ex mortuo; quatenus enim homo erat, mortuus eft: fanguis autem tanquam ex vivente, quia quatenus erat verus Deus, vivus permanfit adhuc poft mortem corporis. Mll. Cor.

At recole, quxfo, illam magillii Mmali lentemiam, qui dicere fatpc lolcbat; *co pa foret in Orientr, fi in bae minori alrmrnia bomO, in menfa recxmbent, poculum vini puri fMo etiam inimico non propinaret:* verum, cum facrum elle mero conficiendum, tradiium nobis non fit a Divo Giegorio, * ccce liber ipfius, neque a fan. Ao Ifaac, * ecce illius canones: unde igitur nobis hoc unquam detinere potuit? nifi, ut verum fatear; ex eo quia, cum orientales innata quaaam confuerudinc vinum non bibantf nifi purum, vel facrum ipfum in mero perficere maluerunt; tum quoque, ut a Greets, in quorum pravitate offenderant, difereparent. Quod fi purum requireretur vinum in miffa. eo quod fic, ut quidam ex noftris loquuntur, incorruptibile fit, ccce jam Domnus Nierfes, * qui docet, ineo: porea folum elfe incorruptibilia, materialia vero corruptibilia omnia. Tam itaque vinum aqua dilutum, quam purum, corruptioni quidem obnoxium eft. Et fancGrxci, licet nobis, & antequam nos, fapientiores, quia tamen non vinum firmum, led loram bibere folent; lora quoque in altari utuntur; quamobrem cœperunt a nobis in (aeramentis differre. Quid ergo mir.mdum, fi nos orientales, qui merum bibimus, in mero quoque lucrificemus ? quando nulla alia Chriftianorum natio reperitur, quae vinum djlutum potans, facra in mero faciat..

· jiiumin- tore primo Arm. Patriarcha · Alm. d- cimo patriarch.

Denique ne nobis culpam alcribas, earlffime princeps, quod tibi rem equidem magnam committimus; quanquam etepim in hac noftra provincia una cum Deo dominaris; dum tamen inundi gloriam afpernatus, religiofus evadere maluifti, ptoculdubio partem fortttus es noftram. At vero quodnam facinus aggrediaris oportet praeclarius eo, in quo Dei Filius te conilituit regionis, ficccdefix noftrxconciliatorem ? tum pacificatorem exiftere, quid aliud, nifi Dei Fi- E lio xquiparari eft, ac beatum vocari? Quapropter precibus tecum agimus, quam pofTiunus, diligentiffimis; ut, fi tua quoque hoc ferrt voluntas, juftumque arbitratus fueris, nonnullos antea convoces epilcopos, cœnobiorumque fapientiores patres ac magiftros; quibus hanc noftrani lubeat epiftolam perpendere, atque aliis luorum monaftcriontm probatis, & ingenio per fpicacibus viris oftenderc. Si quidem, qui illam approbent, fuerint; fufeipiant; reprobantes ro ad futurum accedant concilium; in quo gratius nobis erit, Ac perjucundius, fi quicquid iu Contrarium fciant, uobifcum conferant, quam

Çy quod ab aliis poftea certiores fadi, in nos ob-A tredationibus invehantur; perinde ac fi nos mendaces fuerimus, aut ex induftria rem aliquam fophiflica opinione confidam, vel dolo e laciis Scripturis abftradam, in medium protulerimus. Congruens autem omnino erit, ut res omni prius modeftia tradari incipiat, antequam in concilio reciproca omnium ratiociuatione, fic communi confenfu ad exitum jure, & canonice perducatur.

anno C"Re'fJl

Grterum prx aliis diligentius expendas velim quod dicit (criptura * *ne tranferediaris terminos antiquos, quos pofuerunt patres tui* : & iterum, * *qui dijtpat fepem* /ha-reditatis patcmæ, *mordebit eum Coluber*Si res igitur ira fe habet; lindorumne culpa fuit, quod feptem idololatria: fuorum patrum a principio dextruxerunt? minime quidem gentium: haud enim patres idololatrae, eorum veri patres cenfendi funt: quoniam illorum filii, qui corpus erant Adam, veterem hominem in baptifmo mortuum exuerunr, & Chriftum induti funt; quibus polluadidum eft, * *Patrem nolite vocare vobn fuper terram*--, vbmi </? *entm pater vefier, qui inCaitr eft.* hloftri itaque patres, non alii certo, nifi laudi, Dei fimulacra, & fepes, ac termini eorum lex & canones funt. Quare quiiquis epiftol® hujus documenta fervat, pacemque conciliat, non ditfipat ecclefiam, nec perturbationibus, aut excommunicationibus implicat; neque nos, hate feribendo, paternam fepem demolimur; icd potius divinorum librorum tradhtiones, fandorumque patrum ftatuta perficimus, & confirmamus. Quapropter quicquid apud nos antiquum, & a principio traditum, confervarc accurate debemus; ne quando rei noftrat contingat id, quod /arpenumero vineas evenire folet, in qua aditus antea anguftus, ex incuria tamen omiflus, paulatim deinde a tranfeuntibus aperitur, ac undique dilatatur. Propterea nos excommunicationem, qux in mifcentes aquam lata inique luerat, penitus abrogamus, abolemulque, ne forte quifpiam c populo noftro Armeno, qui fuum azymum inveterata conluetudine lervat, incidat ultro in fermentatum, aut ct'jm '° ,orara quamvis, & ii fermentatum non fit a canonibus ftabilitum, eo tamen utentes improbandi non fint juxta praeceptum Domini Nierfis; dum etiam Apoftoli illo interdum ufi hint.

Pro» >1. • Fed up. '° • Mart »), • , * cw c^pi*·

Quocirca nos a fanda Romana ecdefia aqu*comixtionem modo recipimus, licui ab eadem acceptum habemus azymum, mitram epifeopaiem, & modum lignandi crucem; * tametfi non item ptfces, fic oleum in Qliadragefima concedimus excepto Annunciationis fefte; neque lacerdos in ecclefia nollra, ficut in illa *ac*libem agit vitam/.neque, fi in errorem gravem incidat, ad facrum denuo faciendum admittitur, fed remanet irregularis, ficut apud illam irregularis remanet homicida. Vcruntamen omnes ejufdem Romana: ecclefix chriftianos recipimus, & approbamus; funt namque, ficut & primx fedi, ita & Deo propinqui, a quo immediate, non fecus ac noftri fandi patres, cunBdam hauriunt fapientiam, & patrocinium. Quatuor etiam patriarchas veneramur, *ctt*tero!que fideles, qui lacroChrifti nomine infigniti, nuncup.intur Catholici. Verum, heu, heu! nequaquam obtreftationibus inficere volumus, fed neque laudamus eos, qui Jacobit« nominantur, uno digito lefe cruce lignant, & vcfpere fextx fer a: carnem comedunt. Necnon rejicimus illos, qui circunciduntur, medium per illicitam confugli copulam admittunt, diaconofquc matrimonio jugant. Cibos autem immundos, * prxcipue qui ad pauperum manus obiter veniunt, Comnes, ut inquit Paulus, in nomine Der purificatos haberi jubemus'; quos fic orationibus benedici, docet Domnus Nierfes. Anathematizamus denique Nellorianos, qui benedidiliimam Virginem Mariam Dei genitricem non appellant; unaque cum illis omnes deteftamur haereticos, quos catholica, fic apoftolica anathematizat ecclefia: ae populum noftrum, ut ab iftis omnibus, fic ab hærefi fe cause cuftodiat, prxmonemus in Chrtfto Jefu Domino noftro, qui cum Patre, fic Spiritu fando eft benediftus Din fecula, tecumque lit femper. Arnen.

· Arm. u crucf fismnt. I *-" IJ . eXfmPium Laûnor. non i^**^*^ liq'ui Oriw ' Arm. in Clh,s d™ nt. *m.*

„ Hjftenus ad Haytonem regem epiilola Gie„ gorii Patriarchs: quo quidem Gregorio haud „ multo poft vita fundo, idem rex Hayton „ cjufquc filius Leo, demortui patriarchae litte„ ris hilce vehementer permoti, ut concordia „ Armeniorum cum catholica Romana ecclefia, „ univerfali Anienorum patrum confenfu, de„ cerneretur, concilium la Armenia generale „ indixerunt. « ft

Q.UILEJENSE CONCILIUM,

Jn quo de primatu feffionis epifeopo Patavino permittendo poft patriarcham

Anno 1J07. habitum, z

Oncilium boc, cujus afia perierunt ita de- E *fcrsbstur a viro dollijjimo, mibique in primis amico, P. De Rubeit in Manum. Eccl. Aquilej. pαA.* 8z.

„ Synodum provincialem, eodem (Ottobono „ patriarcha) prrfidente, Aquilejae anno 1307. „ ineunte celebratam, colligimus ex fcquenti„ bus tabulis, qu* ad litem attinent ab anti„ ftite Patavino motam,.primum fibi in Syno„ do locum poft fedem patriarche vendicante.

Milies, treccntefimoleptimo, indidione quinta, die lune penultimo Januarii, in majori ecdefia Aquilegenfi; prxfentibus diferetis viris dominis, Rizardo dcCapitevaccæ canonico Paduano Salione de Buzacherinis priore fandi Spiritus de Padua, Joanne de Bigoncia judice, fic fratre, Johanne de Ofenago monacho monafterii fandi Dionyfii Mediolanenfis teftibua fice. Dum in dida Ecclefia venerabilis in Chifto Pater D. Ottobonus, Aquilegenfis fedis patriarcha, cum fuffragancis fuis provinciale concilium celebraret; venerabilis la Chrifto Pater Paganus, Dei, fic Apoftolica gratia Bpifcopu» Paduanus fedebat a dextri·, primum obtinendo locum Domini Patriarche prsedid:...........

„ Synodi ada, in eaque conftitutiones editae „ perierunt, aut latent m forulis.

„ Prima fede, quam inter exteros concilii „Ba-

ANNO CHRISTI »Jo».

„ Patre» occupaverat, Antilles Patavinus ,cen- „ fuit ipfum deturbari oportere Ottobonus. Cum „ juri fuo fuzque EccleGz detraAum crede- „ ret , ille, Romanum provocavit Pontificem, „ fedifque Apoftolice legatum. Qua: h<^ce in „ negotio fuerunt aAa, Melloraniciz Notarii „ regeftum polleritati fervavit.

MCCCYII. indidione quinta, die martis ultimo Januarii › in capitulo majoris EccleGz Aquilegenlis ; przfentibus providis & difcretis. viri» dominis, Rizardo de Capite vaccz, Johannino dc .... canonicis Paduanis , Salione de Buxacherinis priore Sindi Spiritus de Padua , Alberto de Hinlelminis Archidiacono de Pedemonte, Federico de Capife lillz przpofito ecclefie S. Matthiz de Avancio Paduanz dioecefis, Lombardino de la Turre AqnilegenG canonico, fratre Johanne de Ofenago Monacho Monaflerii S. Dionyfii Mediolanenfis, & multis aliis. Venerabilis in Chrirto Pater D. Paganus, Dei gratia Epiicopus Paduanus, coram religiofo viro D. fratre Alberto Abbate SomaclienG, venerabilis in Chrirto Patris D. Ottoboui AquilegenGa (edis Patriarchas *(Picaria,*) eidem D. Epifcopo afferente, fic ex parte diâî domini Patriarchas przcipiente, quatenus ad concilium in Eccltlia congregatum, ubi erant alii Epifcopi fimul cum ipfo Domino Patriarcha , venire deberet , & diAo concilio ufque ad finem intereflè.* alioquin pcenas a canonibus promulgatas contra inobedientes, & ad Synodum feu concilium patriarchale requiGtos venire contemnentes, ex parte *didi* domini patriarchs , & ex fpeciali commiffione Gbi fada in. hac parte, ipfum dominum epifeopum admonebat & denuociabar, incurrere debere ipfo faôo. Qyi dominus epiicopus, jure fuo & EcdcfuB fuz quo ad primam fedem obtinendam in Concilio generali przfenti a dextris ipGus domini patriarchae, Gcut alii Pradeccffores fui fecerant, protertatus fuit, & dixit, ut fupra in alia quadam proteffatione, quod paratus effet venire, & concilio intererte, dum tamen fedes jam diâa prima, Gbi debita & EccleGz fuz, daretur feu affienaretur. Et quia hoc non fiebat, ne aliquid fieret in pnejudicium dtâi fui juris, & ipGus ecckGe, in przientia didi domini abbatis, & ab ipfo domino abbate Gc praecipiente, & mandante, ut fupra, infraferiptam appellationem interpofutt.

At nmiiik *Damini Aman. Cetram vobis D. fratre Alberto Abbate Somacbenfi, Hicario Reverendiffim Patri/ Domtni O. Sacrofanfia Sedis Aquilegmfis patriarcha, & fpeciali nuncio in hac parte, Paganus Deigratia Epifcoput P-tJumS/, nomine meo, & Eciufia Paduana , capituli, tqfiut cieri Paduam, Jentiem me, capitatum , flerum ontediflum gravari, & gravato. eje in iprodifh Concilio a Domino Patriarcha pradiflo; pro eo quod jurit o.dme non jervato, fir*.meo\ Ü Ecc.efia mea non dijeuffo, ex immato , & fine caufa cognitione, Jedem primum jeu locum a Dextri, ipfius Dimtni Patriarcha. fedendi , mihi & Ecclefil^mea debitum, fubtrahri & auferre , & me, & Ecclefiam meam p.ahilam pojfeilrn* vel ^u tfi juris fedensi a dextris iy/i;< in primo loco .... alteri dare entendit; '& etiam dedit, ajf.gnavit ahum loco n:ei in ipfo lo.o mihi debito ponendo, in magnum mei prafidicium, Capituli , o Cleri antedifli ; ab bujxfmodi gravamine mibi fy Eccıefia mea lilito, & quibufeamque alus gravaminibus fafli.. vel de catero jaciendis per i;>jum Patriarcham, reverendum patrem D. \'eapdeonem S. Hadriani'Diaconum Cardinalem ^pojiolica Sedis Legatum, & Jummum Pontificem in bit firiptic appello ; refervata nubi eleffione, coram altero eorum, coram* 7.0 *malue- ro , & duxero eligendum, procedendi : & me , & Ecclefia mea protefiimi defenfioni praditorum, Domini Legati , & Summi Pontificis, fuppono ; & Apoftolos peto , & iterum cum injlantin peto . &c.*

„ Non pauca id genus Afla in hocce litigio „ confcripta citatum compleftitur Melioraniciz „ rcgertum . „ Qtiod loquitur , in lucem profero .

Die XIX. Febr. *(eodem Anno MCCCVII.)* fuper Callro Utini in fuperiori Sala ; przfentibus difcretis Viris, AmbroGno dc Vico mercato AquikgenG ManGonario, Neri Viola de Florentia , qui nunc moratur Utini, & Gerarduclo de comitatu Pifarum , & multis aliis. Comparuit difcretus Vir Presbyter Symeoni , & Apoftolos a przdiAo Patriatcha fuper did appellatione per przdiAum Presbyterum Julianum interpofita , (*tum Julianum, tum Simeonem ad rem fuam procurandum fubflitxerat Epifcoput Patavinus,)* nominibus antedidis petiit, & cum inflantia pollulavi:. Qtti Dominus Patriarcha refpondit, quod nolebat ei dare Apoftolos, nefciens quos Apoftolos ei dare portet ; cum diAa caufa non foret ventilata coram eo; & quod placebat *ci* , quod jus profequeretur in curia Domini Legati, ubi inveniret refpondentem nomine fuo in paedidis . *Litigii finem , exitumque ignoramus.*

CONCILIUM RAVENNENSE,

Anno Domini MCCCVII.

Hujus meminit Rubeus lib. VI. *bifar.* /Lraew-*natis: at nomine uno tenus, fine ulla rerum in m oSarnm decretarumve mentione.* Rainaldus, *inquit,* archiepifcopus in die virtutibus ac religione proficiens, puriifimum cultum Divini numinis, legibus perfanAe editis, propagandum apud iuum populum diligenter curavit. Quapropter provinciale concilium anno ab ortu Chrifti MCCCVII. Ravennae celebravit. Hvc *tantum Rubens.*

* Cm^Uom TamcoMufe aaol Ij·». habes in Coucilio Tarracomn& anni >|»».

CHRIS f I

J.9L

ANNO CHRISTI ,,0,'

C ONS TITUTI ONES

Pro ecclefia, & Regno Hungari p·. Centilii titulo S. Martini' in MantiLui Presb. CarJ. & Apoiloiica Seaif per Hangariam, tique annexai Provint Legati ; Sub Carolo Primo, Rege, i? Lboma Arcbiepijiopo Strigonieqfi ; (dita ab anno MCCCWIL ufque ad annum MCCCXL t* MS·*

NARRATIO PRÆVIA.

Ex· Parity Conc. Hunt, p.

AD rationed^ Inftituti nofiri pon faciet , commemorare, qüai.i divifi in eligendo Hungarix Rege, a morte Andrcx IIΓ. fuerint Htingarorutn animi, quasvc in Regno converfiones Wcncesiai Bohemi, & Othonis Bavari pro corona pugnantium fadio excitarit. Adftint fontes uberrimi, quorum fubfidio, xtatis illius infelicis caliginem quisquis velit , otio fuo , evolvet. Pauca, ut via*ad thefaurum planillima accidat, non injucundum fuerit delibare. Civili ifthoc in turbine Bcnedidus PP. XI. per F. Nicolaum Cardinalem, Ordinis Prxdicatpnim, S. A. Legatum, devinfta prius Dalmamatia , Hungarian! quoque in paries CarOli B Roberti abituram non diffidebat. Opera interim fua Nicolaus excidit : alienas enim Procerum voluntates, mulctatis interdido Ecdefiafiico Budx civibus, in fe, czterofque Caroli fautores , fubje&o velut igne , ad vindidam in Epilcoporum ufque czdem prolapfam, armavit. Populus pofihabftis omnibus confiliis, legati feveritate commotus, in vim apertam prolihit ; cui componendx imparem fe videns Nicolaus , coniijtuttones nihil profuturas edidit, & ad fua bona pace rcvcilus cll.

I I.

Feliciore eventu F. Gentilis Ordinalis Oid. Min. a Papa Clemente V. miflus, turbas.compoluit. Antequam Hungarix limites ingrederetur, apud S. Auguftinum Epilcopum Zagrabienlem diverfatus, res Caroli nutantes, tuto, & celeriter promovendi vias omnes addicit, iterque fuum Pefthutn acceleravit. Ladislao Vayvoda Tranfylvanix, ob detentam coronam Regiam, facro anathemate percuffo, duos fere annos ardente tota Regione bello iutcftino, farciendx paci impendit. Quum vero feflos domeflico damno, & propenios ad quietem Hungaros cerneret, ultimis omnino viribus elefflionem Caroli impellere conatus eft : indicit prope Pefthum comitia , faciles fe invitantl quod mireris, Hungari inter fe adhuc divifl, prxbuerunt. Hic, dum, plura pro Carolo incautus molitur, prope erat, ut frudum , lxto fe flore porrigentem , excuteret. Proceres fiquidem, jus conftitucndi Regis, Sedi Apoftolicx attribui & ex voluntate fummi Pontificis Pria-g cipem Hungarix imponi (iftüd oratione fua ad O confertam multitudinem di&a, Gentilis Legatus innuebat) atque adeo liberam elcdionem praepediri audientes concordi voce exclamant.' Nullum fe in Throno paffurum alium, quam cui ipfi, relida, fecundum leges patrial, fuffragiorum libertate, imperium deferrent. Quxfituros unum aliquem e fanguine Divorum Regum: coronaret, ungeretque Papa, quem votis A omnium Regem jubebunt; illud Ecclefix ritus , illud optimatum voluntates attinere. Vim, aut fulminb caveretreflare hodiendum vefligia, qua nuper Nicolaus Nuntium, tuter diias populi, ;c Infcfla, dimidiis eft.

III.

Gentilis ad mitiora perfuafos, amico primum alloquio in diverfa ruentes delinit, na rales Caroli Robert I, tus (anguinis, patrix afflicte interitum , ahaque argumenta procouciope exaggerat. Nihil ic ex poteflate, aut imperio ; fed precibus, confilio, hortatione adurum omnia, recipit: qua etiam comitate ingenia fregit, cffecitqnc, ut ab iis, quorum vota aliena eiant a Carolo, fefliva voce in Regem expeteretur. Ita demum Hungari ad concordiam le redegere. Litterx, conienfu Legati, &Pi<xerum, in vicem publici teflimonii confedx, totius eledionis, & rerum gellarum ferient continent. Fadx conllitutioncs alix pro *Rege, Ciero, ac feculari Ordine* per Gentilem Legatum in publicum fparfx funt, quarum adminiculo turbatum hucuique Regnum, & Ecclefiatn meliorem in ordinem compofuit. Abiit earum ufus çum tempore. Lector tanto avidius fingula percurrat, quanto minus ab Hiiloiicis noftns recenfita, & ni fallor, hodiendum apud nos documenta iftbzc vifa funt. (4). Reliqua in Concilio Pofonienfi.

(») Ac.e· pimus ‹‹ MS. Vatic.

In Nomine Domini Arnen .

Anno ejufdem 1308. *indiiiione fexta, menfis Nwembrii die* 27. *Pontificatui Domini Clementi1 Papa* F. *Anno* 1Π.

REverendiflimus in Chriflo Pater , & Dominus Dominus Gentilis DEI gratia tituli S. Martini, in Montibus Presbyter, Cardinalis, in Regno Hungarix, ac partibus illi conterminis Apoftolicx Sedis Legatus. Ex quo cum ipfius Legationis partes acceftit, quod fama prxnoverat, ex rei evidentia, St fadi experimento praecipiens, tempeftatis videlicet fremitum , qua Regnum ipfum multx fertilitatis olim, ut aflferitur, jucunditate refertum , multaque folitum devotione clarefcere, hoftis antiquus pacis xmuhis, ac zizauix feminator, generali turbine conquaftarat ; particularibus quoque difttdi's, fere in fingulis ejufdem Regni partibus fufeitans, ex quibus adeo invaluerat commotionis horror in Ulo, & locum fibi difienfio, qux detrimenta fokt vaftitatis inducere, vindicarat.

Quod ex Cxlefti Principe Domino Carolo Hungarix Rege Iiluftri, ac nonnullis Baronibus, & Nobilibus Regni didi ad invicem dilf»-

drn-

CF dentibus, fle inter eos, odii. ac raheoris
accenfo, detrahebatur fubditorum averfione Regali* munificentia: culmini, ab eis ipfius Regis affeftus, ac mutuis hinc inde incommodis deperibat; erepit circa ipfius Regni fedanda fcandala indefinenter folerti (ludio vigilare, ac fervore officiofi exuberare favoris inflandus, pro ipfius Domini Regis, qudh infra daullra pedoris in fiogularitate diledionis habet, ut filium, ac incolarum Regni ejuldem ftatu profpcro, fle tranquillo, cogitationes par cis aflidux meditando.

»i.Ju

Poft adventum igftur ejufdem Domini Legati Budam, per nuntios ipfius, & litteris pro ejufdem Regni negotiis, fue commiflis legationis officio, promovendis *feliciter,* generali Prx-B latortim , ac Baronunf, & Nobilium, aliarumque. notabilium perfonarum tam Ecclcfiafticartim, quam fecularium concilio, ad oflavam - Fcfti B. Martini Confetforis tunc initantis, lolemniter convocato, circa ipfam odavam ad idem concilium eorundem Praelarorum ac Baronum plurimi, ac multitudo Nobilium , & per* lunarum ipfaruis copiofa perionaliter, aliqui vero eorundem Baronum, quorumperfonalem adventum ad idem concilium longa dittantiajrrxpediit, per pocuratores idoneos convenerunt.

Sane Henrico Magiftro, & Bano Sclavonic, «c nonnullis Baronibus aliis, & Comitibus, Nobilibus, quibus «d fupqpus Caftrum Budas, ubi tunc Legatus ipfe cum fua curia morabatur ,C propter armatorum multitudinem, quam fecum habebat, nequaquam patebat aditus ultra Danubii flumen ; ex ipfius Caftri oppofito conftittu.s, ipfe Dominus Legatus inliftens cœptis alacriter, inique flatus prxeminentiam, & dignitatcrmofficit, non attendens ; quinimmo, fe ipfum humilians, una cum prxfato Rege, alilque Przlatis, & Baronibus citra flumen ipfum ctim eo manentibus: fpeciolam fluminis ejufdem planitiem, pifcatoris more, aquatum intrepidi, cymba tranfiit, ac in loco Fratrum prxdtcatorum, juxta flumen ipfum fito cum ipfo Domino Legato, Praelatorum, Baronum, & Nobilium, & didoruin perfonarum multitudo, cives etiam, & advena: copiofi , quos exmii fpedaculi rumor, ac vulgata conventionis didi concilii celebritas concitarar , infperatæ pacis admiratione ftupidi , & tot difeordium animorum unitatis increduli, pacifque avidi, convenerunt · Quibus in ejufdem Domini Legati , ac mei, aliorumque notariorum , ac tedium fubfcriptotum ad hoc fpecialiter vocatorum, & rogatorum prxfentiam conftitutis, didoque Domino Rege, ac Venerabilibus in Chrilto Patribus Dominis DEI Gratia Thoma Strigonienfis, ac Vincentio Colocenfis Archi-Epilcopi. Vacenfis , Martino Agrienfis , &

(* Hannone £t pj

Auguflino Zagrabienfis Epifcopis, flc Nicolao poftulato Jaurinenfis ad dexteram, fle magnificis Dominis viris Henrico Przlato Magiftro, fle Bano Sdavoniz, Magiftro Nicolao, filio Grcgorils nepote ejus Homodco Palatino, & de genere Haba, Magiftro Dominico, Magiflro Koleos, fle Ladislao Bano de Ratold-Kapos prx fe, *(i)* ac Beka Magiftro Tavernico-

W M ^^Ti^rum Regine Domine, fratre fuo, filiis Tho-

dU»o luo m» de genere Borfoe, ac Petro filio Campol-

«!«K*»dd»di de genere Aha, ad faiftratn ipfius domini legati fedentibqs, & nuntiis, feu ambafciadoribus, flt procuratoribus magnificorum virorum Ugrini Magiftri Tavernicorum regis, ac Ladislai Vayvodx Tranfylvani, fle Comitis de

igncAZonik, *ac Matthaei Trinche* Palatini ibidem przfentibus, ac prelis 'nobilium aliorufn , fle vulgi flante ibidem corona, idem Dominus Lefatus propofuic verbum DEI , aflumpto illo Evangelico themate ; Domine nonne bonum femen feminafti in agro tuo ; feriole retexens agri femina, id eft Regni Hungariz, quz in illo Dominus feminarat, ex quibus Reges Catholici, tante fandiraris, fle vitx claritate.confpicul prodierunt, quod facrorum *adferibi Ca*talogo meruere, quodve coronam Regni primus Rex Regni Hungarix, Sandus Stephanus, a Romano Pontifice copfecratam acceperit , prout Hungarorum hiftorix, quas Legatus ipfe przenominatus allegaverat prxfati, alias etiam, thema ipfum ad luar intentionis prepofiium (uper ftatu ejuldem Rrgui mirabiliter reducendo

Poft quz, lub ipccie tuendae libertatis cjnidem Regni inter iplos Barones,, & Nobiles murmur , quod ipfius Domini Legati attigit aures, per querelam patulam in publicum produdam, exoritur, videlicet t quod nolebant, nec erat aliquatenus intentionis eorum, quod Ecciefia Romana , vel ipfe Dominuslxgatus, ejus nomine, fzpcdido Regno, dc Rege nullatenus provideret; led placebat eis, quod illum, quem ipfi ex antiquo, fle approbato ejufdem Regni more vocaverant," d in Regem aifqmpferant, przfatus Dominus Legatus eiufdem Ecclefi» Romanae nomine, in Regem verum Hungariz confirmaret , & quod etiam perpetuis futuris temporibus, veri fumnoi PontificrS, fle ipfa Romana Ecciefia haberent jus confirmandi, & coronandi Reges Hungaric, de vera Regali progenie propagatos, quos ipfi unanimiter, fle concorditer de dida progenie ducerent eligendos. Ipfe vero D. L. ad confummationem coeptorum, per eum feliciter, & ferventer anhelans, ad eorumdem Przlatorum , -Baronum, fle Nobilium fupplicationem , petitionem, fleexpreffnm confenfum, Dominum przfatumCarolum , de prxdidorum Regum Hungariz, ex Domina Scrcniifima, Domina Maria Siciliz, & Hunganx Domina Regina Illuftri, nata , clarz memorix Stephani Regis Hungariz, vera progenie propagatum, (c) cujufquc in eodem Regno lucceifio legitima per eandem Ecclefiam exilitit declarata , fibique de jure deberi Regnum hujufmodi definitum, in ejufdem Regni verum Regem, ipfius Ecclefix Romauz nomine, cum iolemnitate debita confirmavit, & prxdida ipfius Ecclefix Romans nomine acceptavit, fle fubfequenter omnes unanimiter, & concorditer poft confirmationem hujuimodi, tam adhzrentes, quam adverlantes hadenus eidem Domino Garolo, receperunt, fle cognoverunt, fingulariter, fle diverlim ipfum Dominum Carolum verum Regem, ac Regni Hungariz fucceflorem, fibique fervire , ac obedire teneri ; tanquam Valalli legitimi, & fideles Domino Naturali de quibus per eofdem firmiter adimplendis, & inviolabiliter obfcrvandis jundas manus, prout (blet a profitentibus regulas fieri, infra fxpe didi Domini Legati mittentes manus, juramentum, & fidem fuper vere Crucis fignum, ipfique, ac dicto Domino Regi fingulariter pacis ofculum przfti terunt ; ftatimque ipfum Dominum Carolum Regem, catervatiru elevatum fuftollentes manibus, pliufibus , ac vocibus extulerunt Regium Ictis ad fidera nomen, fubfequenter, Te DEUM laudamus folemniter decantando. Adum ut praedicitur in dido loco Prcdkatorum prope civitatem Pc-

(c) Mari' n' & Elifab. Nupta Carolo II. Claudo Sicili· R ex quo tufcepit Mai telluin. Pav.aro t; t. Hun^ R. de quo nx>.

Çÿ* ftenfem, ultra ipfum Danubium ex oppofito A liefti, meoque,figno confaeto, & ad majorfn
—III ꞁdidi Caftri, pratentibus, Reverendo jn Chu- predidorum roboris firmitatem, ae memoriam anno
ANNO CHRISTI flo Patre, Domino Thoma Epifeopo Veglenli, futurorum, fupra didi Domini Legatus, Rex, CHK1S,,
ac Venerabilibus,, & Rrligiolis vius fratribus Pralati, & Barones fecerunt prsefens inftru-
Paulo-, Pnorc'Predicatoium, & Haymone Minoris Fratrum, Ordinum Provincialibus, & Salomone Vicario Prioris Provincialis Fratrum Eremitarum in Provincia Hitngatiæ cun) eorundem Ordinum.Fratrum multitudine, <ac Venerabilibus , & diferetis Viris, Magiftris Philippo de Sardinia Arbore.nfis, & Joanne de Ar<iio Auxiamanenfrs Eccleliarum Canonicis auditoribus; nec non Magiftris Gu.itto de $angbinetto, Joanne Anglico, & Alberto de Parma , Capellanis Domini przfatt Legatl, & Notariis publicis , ac infertus fubfcriptis, ad hoc ipecialiter vocatis, & rogatis, & alia diveriarum copiofa multitudine nationum,

mentum publicum predidorum Notariorum fubfetiptionibus communitum, figillis etiam propriis roborari.

Et ego Joannes de Pontecurvo Apoftolica, & imperiali audoritate , Notarius ; pradidis omnibus interful, ipfaque mandato, & audoritate profati Domini Legati, tree non a prrdidis Praelatis, Baronibus, & Nobilibus, una cum pratatis Notariis rogatus, feripf;, & pub-

Et ego Guittus de Sanginetto, publicus Apoftolica,.& imperiali audoritate pradidus Notarius omnibus, una cum praedidis teftibus, & Notariis praeiens interful , ac de mandato praefati Domini Legati, nec non a prrdidis Praelatis, Baronibus, & Nobilibus rogatus , huic iuftiumento, publico me iublcripfi, & fignum meum appofui confactum.

Sigilla nulla erantz, fed in quadam parva fcnedula de pargamena , affûta haec feripu erant : *Et ego Joannet Angiicus Noterim quoniam Hmrici, pMcm ApojMica Mfloritate Notarim &c* In tergo autem inftrumenti, in loco figillorum ita erat lcriptum *: Praletorum Arcbi Epifeopo-rum, Legati, Regn . Baronum SigiUt.* Hucuiquc verba Notarii. (a)

(a) Poftènmt plurj addere teftimoma ex MS. noftn», qiu> Huu^ati Carolo fidem fuam addixifle, A Imper acceptaûe palam ptoleOi font , Il arjumemi ratio nun p»()*]]]*rel '

C O N S T J T U T I O N E S

Pro rege Hungeria , F. Gentilis S. R. E. cardinali/ & zf. S. I.

De Statu Regit.

SUbGilentiam multorum , & regimen, fingulis Regnis , fle Mundi ProVinctis fingula regnantium folia praciTe oportuit . de fingulis Principatuum poteftates ' quia dum Reges populis imperant, & populi Regibus reverenter intendunt, dum hi humiliter fubfunt , fit illi be?nigne prafunt , dum congruis illi prxeunt juifibus, & devotis ifti animis fubfequuntur ; viget , & hoc in cifdem poppiis concordium animorum unitas , mifericordia, & veritas fibi obviant , ac juftitia , & pax fe invicem compleâuntur . Ideo namque a fummo illo calcfti Rege, per quem CnguJi Reges regnant, & Principes principantur, temporalis gladii , ad malorum vindi&tm, terrenis eft Regibus attributa poteftas , ut ipfi affumpto dominandi officio, indicent æquitate populos , & dirigant in terris fubjeâas tibi nationes gentium, Quatenus fit voluntas eorum in exeeutione juftitiac, ac meditatio in lege reditudinis, & ob. ferventia fsnda pacis. Sane per Divinam providentiam Regno Hungaria Reges Catholici ptzfuerunt, quorum primus S. Stephanus Rex , & alit nonnulli , Sandorum Catalogo meruerunt adferibi; relinquentes ex fe legitimos fuccefibrcs, fub quorum regimine Regnum ipium fertilitate Horuit, obtinuit pacis dulcedinem , & inter ipfius incolas viguit unitas animorum. Ex quo nunc Regnum ipfum Reges exteri ufurpabunt, fenilitati fterilitas | pacts dulcedini ternpeftatis fremitus, & concordibus animis diftenfio deteftanda fticceffit. Nos itaque ad ejufdem Regni ftatus reformationem, per Sedem Apoftolicam deftinatl, cupientes fuper his omnibus falutare remedium adhibere, Prdatorum , Barooutfl, ficc. Nobilium convocavimus generale Concilium, *ia quo Pralati, & Barones fidem* cooununiter magnificum Principem , Dominum Garolum, ex primorum San&orum Regum vera progenie propagatum, recognoverant verum, &. legitimum Regem Hungaria, ac eorum Dominum naturalem . Igitur cum non liceat a capile membra difeedere, facro prrfenti approbante Concilio , irrefragabili conftitutione fancimus , quod ipfi eidem Domino Carolo illuftri Regi Hungaric , quem , l ut praedicitur , omnes Barones communiter, & Prxlati didi Regni, juxta ipfius Regni antiquam cpniuetudinem , receperunt, & ut verum Regem , & legitimum recognoverunt , ut evidenter appareret per publica documenta: Et nos etiam vice, fie Romane Ecclefia, petentibus approbavimus, & eorum receptionem , & reeognitionem confirmavimus, ipfumque Regem Hungariz naturalem fic legitimum promulgamus ; cui tanquam vero, naturali , ac legitimo Hungariæ Regi omnes obediant ; diftridius inhibences, qnod nullus didum Dominum Carolum verum & legitimum Regem Hungarir, pro Rege Hung«rue habere recufet , aut aliam perfonam pro Rege Hungarian advocet, vel deliberate nominet ; qui vero fuce fama: prodigo» , & proprii periccutor honoris ; didum Dominum Carolum pro Rege Hungaria recufaverit, aut aliam perfonam pro Rege Hungaric advocaverit , vel deliberate nominaverit, per fe, vel per alium, publice, vel occulte tam rccufans , advocans, vel deliberate nominans , quam advocatus hujufmodi, eo ipfo, quod advocationi confenferit, cujufcunque procmincntia , dignitatis , aut conditionis extiterit , excommunicationis, fi fuerit lingularis perfona; fi univerfitas, interdidi, & nihilominus principales perfons ipfius univerfitatis excommunicationis fententia, & in morte Ecclefiaftica fepultura privati, przfcntis fint cooftitutionis audoritate liRati, & a gremio Sandz Matris Ecclefic, ac jbfius Chriftianitatis *confortio (epartti. Faven*tes etiam rccufanti, deliberate nominanti, ve! advocanti, aut, ut prodicitur , advocato hujufmodi, aut dantes confilium , auxilium, vel favorem, publice, vel occulte, cujufcunque digni-

gnitatis exfliterint, eti.imfi Epifcopali , Archi-Epifcopali, vel Regali fulgeant dignitate , nifi jnfra fex dies J notitia conilitutionis hujulmodi computandos , ab hujufmodi propofito ex toto defliterint, eo ipfo excommunicationis przdiibe fententia involvantur. Si vero ab hujufmodi noti recedentes propofito, fententi.tm przdiflarn incurrerint, ficeam poftmodum pei mentem animo fiiflinuerint contumaci , omnes coru(n Valalli , çaftellani, Comites, Jobbagiones, fic officiales alit , quocunque nomine ccnfeantur, a fidelitate , homagto , & alia qualibet przftatione, qua eis tenebantur, adflrifti juramento, aut aUa qualibet firmitate vallata,fint ^bfoluti, & liberi prxlcntis audorirate decreti. Et nihilominus, fi eis extra fidelitatem manentibus quoquo modo adhzferint , cum per hoc eos in fua malitia videantur confovere , excommunicationis vinculo innodati : terra etnm , quz eis medio tempore obeditns fuit , fit Ecclefiaftico fuppofita interdicto ; quod interdidum omnes Ecclefiafttci , Clerici, ôc Przjati, exempti, fic non. exempti in virtute fanftz obedicntjx, & fub excommunicationis perna , quam 'ipfo fado incurrant contrarium facientes, fervare inviolabiliter teneantur. Et fi abfque digna, ac debita fatisfaftionc dido Domino Carolo Regi Hungariz, prout convenit impendenda., deliberate nominantes , advocantes, fic advocati, qui, ut przdicitur , advocationi przdidz confenierint , vel facientes hujulmodi, deceflerint, eorum corpora perpetuo Ecclefiallica fepultura privamus ; diftrifttus inhibentes Venerabilibus in ChriftoPatribus Archi-Epifcopis, & Epifcopis , & aliis Ecclefiarum Przlatis, eorumque vices gerentibus, ac Ecdefialltcis, perfonis fecularibus , fit Religiofis , nec non Ecclefiarum Capitulis, fic Conventibus exemptis, Ciftercienfis , Przmonftratenfis , S. Benedidi, Minorum, Przdicatorum , S. Auguftini^.fit aliorum Ordinum, nec non Magiflris Przceptoribus , & Fratribus militi» templi , Hofpitalis, S. Joannis Hierofolymitani, & beate Mariz Teutonicorum, non obftantibus aliquibus indulgentiis, privilegiis, fic litteris e»s , vel eorum aliquibus, aut ipiorum ordinibus ab Apoftolica Sede conceflis : ne advocantium , nominantium, faventium , aut advocatorum , ut przmittitur, decedentium corpora tumulare, aut eorum tumulationi, quoquo modo incei efle przfumant.

Si quis autem przdidorum contra przmifta venire lentaverit, fi Clericus fuerit feculans , circa Epifcopalem ordinem couftjtutus, omnibus beneficiis Ecclefiafticis cum nota mfamiz , przfentis conilitutionis aufloritate , privatus ; fi regularis pro tanta inobedientia carcerali cuflodix condemnatus excommunicationis vinculo fe noverint innodatum. Et nihilominus loca , in quibus talium corpora fepulta fuerint , fiqt Eccleflaftico fuppofita interdi&o. Cupientes denique non folum Regno Hungariz honorem , & flatum debitum obtinere , led & quemlibet alium ooftrz legationi commiflum , fic in fua juftitia confervari, ut jus alterius non ufurpet ; edi&o perpetuo prohibemus, ut nullus EpifcoP°rUm » aut Archi-Epifcoporum , aut quivis ali·», cujufcunqueconditionis , ficflatus exiflat, preter Strigonienfem, ad quem de antiqua, fic *p.pr0*"",I confi*et«*dine pertinere dignofeimus , aliquem. fed nec ipfe, nec verum, fit legitimum przfumat de cetero in Regem Hungariz coronare- * Qui vero prohibitionis noftrx temerator, tranfgreflbr exfllrerit, a temporalium admmiflratione fufpenfus , excommunicationis vinculo fit ligatus, à qua excepto mortis articulo, & tunc etiam , debita *nifi fatisfa&ione* prxmiila , abfolvi nequeat, abfque Sedis Apoftolicz, vel ipfius Legati de latere , licentia fpeciali . Volumus etiam, propter contemptum conilitutionis hujufmodi, quod quatndiu in difla excommunicatione perftiterit , omnes fui Clerici fint ab çjus obedientiz debito abfoluti, & in nullo fibi parcant, vel intendant , & in morte nihilominus careat Ecclefuftica fepultura . Publicata Budz , obavo Idus Maji .

Margin notes: anno C? ·?.TI — ANNO CHMSTI *** — * Jus cedi&o MnnlbJiX nwt — rmribui Λ ^ÜMi*H· prJffi^L cutaftqui--

De ir/imwùtate' Regis.

Quamvis leges feculiper ora Principum divinitus promulgatae, Iz'fz Mateflaiis reos , capitalis damnatione fententiz tulle damnent . fuerunt tamen nonnulli de Regno Hungariic , qui debitx fidelitatis, & iuz damnationis immemores, przdiftis legibus, damnata pizluniptione ca'catis, celfitudinem Regiam, cui fidelitatem debitam fervari convenerant , Iziilfe corporaliter referuntur . Ne igitur infidelitatis liujulmodi crimen in Regno prxfato fubiepat' , fic in exemplum ab impiis, futuris temporibus aftitmatur, per pizjictis leges jam provifis remediis , ali i quz ipfarum rerum experientia indicavit, utilia, lubjungentes , przfentt decreto de confenfu prxtentis concilii duximus flatiendum.· ur, fi quis in hoc flagitii genus irrepleTit, quod in Dominum Carolun Illuilrem Regem Hungariz manus violentas injecerit , aut aliquod nocumentum in perfonam ipfius procuraverit, vel focius fuerit facientis , aut fieri mandaverit, vel confiliumgdederit , aut favorem, feu receptaverit feienter eundem , prater pœnas, quas dicta: leges reis hujufmodi criminis ingerunt , & infligunt omnibus frudis , gratus, privilegiis, indulgentiis, fit beneficiis fpiritualibus, & temporalibus, el, abEcclefia quacunque eonceffis, fit privatus, & perpetuo Ipoliatus. Et nihilominus Vafalli, Comites, Caftellani, Jobbagiones, fic alii Officiales ipfius , a fidelitate, homagio. obedientia , fic alia qualbet ptzflatione, qua ei tenebantur, adftriûi juramento, vel quacunque alia firmitate vallata , eo ipfo fint abfoluti , & liberi przfentis auftoritate decreti. Et ut tantk criminis ultio feratur non folum in audores fcelcrum , fed in progeniem damnatorum , cum dignum fit ut nefandi ratione flagitii ultionis feveritas amplius extendatur , & propter enormitatem delidi ptrnarum modus exuberet , przienu adjicimus fan&ioni ; quod nulli talium filiorum , aperiatur janua dignitatis Ecdefiafticx , vel honoris, imrno perpetuo ad quodlibct minifteriurn Ecclefiallicum przfentis conilitutionis j|u&oritate reddatur inhabilis , nec ad aliquod Ecclefiafticum Beneficium , nifi per difpenfarionem Sedis Apoftolicz, vel Legati de latere , poffir quomodolibet rea(Turn I. Infupcr , quia przdtdum Dominum Carolum Illuftrem Hungariz clarilTimum Regem, Romans Ecclefiz filium , interna charftate complebimur , privilegium canonis ab Innocentio Π. editi , in favorem totius ordinis Clericalis, quo cavetur, quod injiciens manus violentas in clericum , excommunicationis fententia fit ligatus , ad diftum Dornrnum Carolum Regem, ex caufis, que jufte noftrum animum movent, de fpeciali gratia duximus extendendum; irrefragabiliter ftatuentes, ut

63- ——------ A^·'N0 'J ', '

ut quicunque in diftutn Regem Carolum manus violentas injecerit, aut aliquod peiibnale nocumentum ei procuraverit, prxter pcenas alias fuperius imprertas, excommunicationis pœnarrf contrahat ipfo facio, fic cum Juda proditore, ipfc proditor, fulcipiat portionem.

De Corona Regt> ·

Antiquorum habet relatio, declarata quoque hiftoria inclyti Confertoris Beati Stcphani Regis Hungarix, qui in ipfo· telici primordio, quos Dominus npller JESU Chtiftus per minifterium prxfati Regis Regnum ipium, ad fidem Chrillianitatis adduxit, ipfius in terris Vicarius Romanus Pontifex, Regi prxfato, fuifque in perfonam ejufdem Catholicis fuccefloribus univerfis, facratn. deftinavit coronam, ut didi Regis, fic Regni eo evidentius appareret fic nobilitas, çrefceretquc devotio, quo ipfius cjput nobilior, atque devotione decoraret ornatus. Quia vero Coronam eandem, ut de aliis mobilibus fxpç contingit, pudibile eft effr.idione, ignis confumptione, ac innumerabilibus quafi cafibus inopinatis defuere, vel confundi, nonnunquam vero ablcondi ad tempus, vel 'occupatam per violentiam detineri, ut pluCouUe! 'C1 retro a<tis evenifte tempoiibus, fic ad prxlens Liât evidentia tnanifeftat, * otheio noftro congruere aibitramur, ut circa coionx prxfatx, violentiam, occupationem, qux in praefentiaruan imminent, & qux pollent multipliciter imminere, falubre deinceps apponentes remedium, magnifici principis domini Caroli inclyti regis Hungarix, fuorumque fucccITorum, fic regni prxdiûi prxfentibus, & futuris incommodis occurramus. Si enim prxfenti, ejufdem corona, vel fuiura durante, regnum ipium debita informatione curreret, illud fcquetur abfurdum, quod ea irrecupetabiliter occupata, ieu cujufcunque calus eventu deperdita, vel confumpta, irrecuperabiliter confunderetur, & regnum, cui etiam confequens crtet, quod non lolum potentes, & nobiles, verum inferiores quilibet, eidem regi, fic regno frequenter illudere portent, ac eorum tota poteftas, ex iliorum videretur dependere arbitrio, ficque domino prxvaleret, & furis melior foret, quam Regis conditio, violenti. De confilio igitur, & artenlu venerabilium in Chrifto Patrum, & dominorum Arcbi-epifcoporum; epifeoporum, & baronum regni prxdidi prxfentium, duximus ftatuendum; quod corona prxfata, qux per nobilem virum Ladislaum Vayvodam detinetur ad prxlens; nifi ufque ad proximum futurum concilium in prxfenti Concilio ordinatum, nobis libera, & expedita reftituta fuerit, ex nunc prxfentis conftitutionis vigore fit penitus interdicta, fic pro interdicta, profana, & reprobata tarndiu ab omnibus habeatur, quamdiu per ipfum * L. vel per quemcumque alium fie detcnta fuerit quoufque ad manus noftras feu leF>'tirhl rcg's› vel Albenfis ecclefix, ad quam (pedare dignolcitur, libere fuerit ieftituta,' fic quo<j ah* fabricetur, qux per nos nomine Romanx ecclefix eidem regi, fic regno donetur, fie per nos feu auâoritate noftra benedicatur foletnniter; qua in locum fuccedente prioris, rex fuccefibrefque fui coronentur, eamque auâoritate noftra, ut prxdicitur, benedidam, rex, fic fucceflores prxdidi, quam barones, & nobiles, ac univerfus populus pro vera, fic legitima corona erpetuo recipere dcbeant & habere. Juris enim declarati exiftit quod in locum alterius eadem auâoritate fubrogata res quxlibet, jure, quo illa, cenfeatur eodem, iUiufque generaliter fortiatur naturam, in cujus locum fubftituitur, & honorem.

Pe R

• UdhUjm ViyTwurn^. niJn$(>rhX tavaro err- pt*m. & in ni^/i^X- Hun- sarudenium »u«·. retti-

T

ANNO CHRIS I g ■M.

Quod fi contra prxfata rehabita, feti alia fabricate, fie auâoritate noftra benedid.r, de novo occupari, abfeindi, deperdi, vel fic deficere, quod ad uium debitum non pofiit. haberi, quoquo modo contingat: volumus, quod per Venerabiles in Chrifto Patres Dominos Strigonienlem, & Colocenfem archt-epifcopos, de confiho, ÔC de confenfu omnium', vel majoris p.<ttis tuffiaganeomm fuorum interdicatur, fic occupata, vel perdita; quoufque occupatione ccftante, prxdida corona eadem in Albenfi ecelefia repofita fuerit, ieu regi legitimo liberaliter reftituta, & ali» fimiliter nomine roman® ecclefix trabricetur, & benedicatur, qux taliter benedida, pro vera, ac legitima habeatur ab omnibus, ut de benedicenda, auctoritate noftra luperius eft ftatutunr. Si autem prxfati Epilcopr inter fe concordare, vel contentum majoris parris tuftraganeorum fuorum habere nequiverint, fuper eo, quod fieri debeat, Sedes Apoftolka coniulatur, totiefquc prxdida juxta modum (uperius declaratum fieri poftinr, & debeant, quo;*ies eventus neccflitatis* iuaferit fic agendum. Cupientes infuper, ut quos levcrentta DEI, amorque virtutis a malo non revocat, formidine faltem perterriti pα-nx, affueteant odiiTe peccatum, (latuimus, ut fi quis deinceps in temeritatem proruperit, quod prxfatam facram coronam, feu eam, vel eas, quas illius loco fubrogari contigerit, per fe, vel per alium, publier, vel occulte, furtive fubripiat, vcl per violentiam occuper, feu in lxfionem, fic damnum legitimi regis, qui pro tempore fuerit, atque regni ejuidem quoquo modo detineat, vel ufurpet, feu fubiipienri, occupanti, detinenti, vel ufurpanti, prxdictis, fub quovis colore quxfito auxilium, confilium dederit, vel favorem, cujufcunque prxeminentix, ftatus, fit conditionis exiftat, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrat.

Et fiquidem prxdi&a, vel eorum aliquid publice fecerit, ieu fautor fuerit facientis, omnibus leudis, conceffionibus, privilegiis, vel quibusvis gratiis, qux â Romana vcl quacunque alia Ecclefia obtineat, fine fpe reftitutionis, prxfentis conftitutionis vigore,perpetuo fit privatus. Si vero Clericus fuerit, dignitatibus ecclelrafticis, beneficiis omnibus, qux obtinet, fe privatum, fic ad obtinendum inhabilem, & nihilominus excommunicationis fententiam, etlamfi Epifcopali, fic fuperiori dignitate prxfulgeat, incurriife noverit fe ipfofado. Si autem univerfitas fuerit, interdifto, fic nihilominus univerfitatis ejufdem principales auctores excommunicationi fubjaceant; ficdemum, nifi fic oftendentes refipuerint, cum Dathan, ficAbiron, qtios terra viVos abforbuit, accipiant portionem. Nullus infuper, praeterquam in mortis articulo, & fatisfaifione przmifTa, â di&a fentcntia excommunicationis abfolvi, nec ipium interdi&um relaxari valeat, fine ApoflolicæSedis, vel noftra lententia fpeciali. Publicata ut fupra

• Bud· oa«vo id. Maji.

Dt

m ——. ruun?» ·jol.

font/ *Regalibut,* IX *Resinalibus non pccupandis, occupatis rrfiituendis.*

Canonica conftitûtione cavetur , quod temporalis, & fpiritualis gladius debent fibi fuflragari invicem , & alter m juvamen alterius , cum expedit, exerceri.Confiderantes itaque dominum Carolum illuftrem regem Hungarir , fuo temporali gladio in fuis occupatis detentis regalibus, ad pratfens efficaciter non juvari, propter quod ipfiusregis magnificentia diminuta, didum regnum inclytum intellinq bello multipliciter conquaffatum, nequit didi Regis felici regimine gubernari . Nos , qui totis defideriis anhelamus, tam Regis quam Regni B predidorum flatui viriliter providere, didi Regis temporalem gladium , exigente necefliitate , noftro fpirituali juvando , tacri approbatione concilii duximus inhibendum, ut nullus regalia , vel reginalia didi regis , de esetero occupare , aut ufurpare, vel occupata illicite detinere pratfumat I Irrcfragabiliter ftatuentes, quod omnes, & finguli, qui dkla regalia, vel reginalia occupaverunt in præterito , vel occupata tenent in przfenti, dido Regi reflituant , infra trium menfium ipatium, Αμιοη requirantur; infra decem veto dies poftqqam fuper hoc a dido fupra rege, vef ex parte ipfius fuerint requifiti : & eum permittant , quiete ac libere, pacifice poflidere, finotam infidelitatis,C & poenam voluerint evitare . Qui vero prtrdida regalia, vel reginalia de extero occupaverit , vel ufurpaverit, feu occupata, vel uturpata, ut praemittitur, non reflituerit, nifi de voluntate Regis ejufdem , &noftra, quamdiufungemur legationis officio , alioquin ipfius regis *confiliariorum*, vel majori partis iplorum , ipla , vel tpforum aliquod retinuerit, vel inter ipfum regem, & hujulmodi detentorem, aliter fecundum morem Regni fuerit Ordinatum , clericus, vel laicus, cujulcunque præeminentiæ, dignitatis, aut ftatus , Religionis exiliterit , etiamii archi-epifcopali præemineat dignitate , vel epifcopali, non obftantibus quibuslibet privilegiis, & indulgentiis eis, vel ipiorum ordinibus ab Apo* flolica fede conceflis, vel qui,ne prxdida rega* lia, vel reginalia occupata reftituaniur dido regi, infra auxilium ante didum , dederit conidium, terminum , vel favorem , publice , vel occulte, fi fuerit fingularis periona, excommunicationis, fi univerfitas, vel collegium, interdidi fententias ipfo fado incurrat. Si vero per rnenfem, didam fententiam, a fapfu prztaxati termini numerandum, animo iuflinuennt contumaci, omnes vafalli fui, comites, caiellani, judices, jobbagiones, & quivis alii â fidelitate, homagiO, & qualibet alia praedatione , qua ei tenebantur, adftridi juramento, aut alia firmitate vallata, flot abfoluti , & liberi praefentis audoritate decreti r & fi eis in tanta* obflinatione manentibus; poft lapfum prxdidi menfis, quoquo modo adhaeferint , quia favere eis in prandida obftinatione videntur , excommunicationis vinculo fint innodati. Et nihilominus eorum, ft didorum detentorum monentium corpora, qui fine debita iatisfadione deceflerint , Chriftiana fepultura privamus ; diftride prretpientes omnibus clericis, & pnelatis exemptis, ft non exemptis,etiamfi de praedicatorum , minorum, & eremitarum S. Auguftini ordinibus fuerint, cuj'ufcunque dignitatis, aut conditionis exfliterint , quod talium morientium corpora A nullus audeat tumulari ; aut tiimulationi co nun modo quolibet interefle . Si quit antem contravenire tentaverit, ii clericus fuerit lieularis, omnibus flt Eccleiiallicis beneficiis cum nota fnfamiæ, t præfentis conflitutioins auiloiltate, privatus ,vfi autem regulars , pto tanta inobedientia ' carcetali euflodiæ condemnatus,* excommunicationis vîqculo fe novellt innodatum , flt loca nihilominus , tn quibus talium, corpora fepufta fuerint, lint Ecclefiaftico fuppofita interdido. Quiconque veto laicoium eidem regi ad recuperanda prxdida bona requifnus ab. eo, fideliter afliflere, ac ipftnn juvare reculaverit, juxta fidelitatis obfcquium ; eildein pœnis, & fententiis fe novent iubjaccre. Piiblicata tertio idus Julii,

AN'.o 'Kistf

De ordinatione vacantis Ecclfjit per privifionem, eleElionem , out pojlui.itipnem Jacendo . *

· *Rffctn,,* I «flor

Sciendum efl volentibus Eccleflas vacantes ordinate, quod altero de tribus modo ipfis va-Wl cantibus providetur : aut enim ordinatur , vacans Eccleiia *per provifionem* , aut *eteili»nrm* , aut *per pojlulat; ir.im folemnem,* Provifio pertinet ad lupetiorem, in qtia non efl neceflatia turma Concilii ; eleftio autem , & poftuiatio ad inferiores, in quibus forma Concilii generalis' hercaljino efl lervánda . Forma autem ipiius Concilii triplex efl : fcilicet forma ferutinil , compromifli, & inipit aiionis, vel quafi ; fecundum alteram illarum, quicunque vult eligere, vel iolemniter poflulare in Ecclefiis Cathedralibus , regularibus, & collegiatis, debet de nceffitate procedere.

Per formam autem ferutinii, proceditur modo fubfcripto. Ecclcfia enim palloris regiin :ne deflitnta, capitulum, five canonici pra-fentes , ftatuent terminum ad elcdionem celebrandam , de quo fiet publicum jnflrumenttim , m quo narrabitur, quo, die cedente, vel translato , vel defundo tali Pratlato talis ecclelia: , ejut que corpore ecclefiaflicr tradito fepulturæ , cafive canonki , qui tunc pra-lentes Durant , convenientes in unum , talem terminum, cum continuatione fequentium dierum acl elcdionem unanimiter (latuerunt ; qui r.rmtnus erit competens, quod infra iü<>ni abientes , qui vocandi funt , citati commode ventre poi. lint , coni-derajis k^oium diflantiis , perlo, narum qualitate, & temporis , non tamen nimis longum , quia in ekclione mora eft periculofa . Et fi vocandus fcitur ubi, perfonaliter eft vocandus ; fi vero ncfcia'ur, vocetur in loco, ubi morari coniucvit, per edi&um publicum. Vocatio autem fiet fub hac forma . B. Prxpofitus, & capitulum Strigonienfis ecclefiar, canonico Strigonienfi , Cololcae moranti lalutem in Domino. Dilcreiioni veftrse fignihea^mus, quod bonae memoriae R. quodam archiepilcopus noftel , a;c ... fuit viam univeri« carnis ingreflus, & corpus ejua cum debita reverentia Ecclcfijllica: traditum fepulturx» Ne igitur Ecclefia noilra propter diutinam vacationem, giavtm patiatur in ipiritualibus, & temporalibus lxfionem , diem... cum continuatione dierum fequentium, ad tradandum de eledionc tuiuri Pontificis, & ad elcUi. nem celebrandam dtixunus flatuendum . Quo circa vos requirimus, 6t peremptorie citamus ; quatenus die ipfa nobilcum <onvcnirc cuicils , alioquin nos CX tuoc, ad eam procedere curabimus *c-

— ' anno 1 *

ft,i abfentia boo obftante . Qpod fi vero jufio A -impedimento detenti venire nequiveritis, fle velici* alicui de canonicis committere vices veftras, ad nos veftrum fpecialem nuntium , A idoneum tranfmittatis, qui juxta ftatutum Concilii generalis, de ipfo impedimento faciat plenam fidem. Datum Ac. Hîc autem litter* erunt aperte, & de prefentatione ipfarum flet publicum inftrumentum, ne poffit malitiofe negari citatio, prout aliqui jam fecerunt. Debent autem convenire in ecclefia, vel in capitulo , fi poflunt, vel in alio loco idoneo, fi ibi convenire non polTunt. Sed ex caufa , folitus locus mutatur, & locus, & caufa in citatione inferatur. Omnibus autem in loco ftatuto convenientibus, diligenter deliberent , an per viam B ferutinii, an per viam compromiffi , procedere velint. Si ergo etiam eligant de eledione hujufmodi, flat publicum inftrumentum , in quo contineatur, qualiter diligenti deliberatione adhibita , placuit omnibus , & fingulis , & concorditer omnes confenferunr , per viam ferutinii procedere.

Quo fado fic procedant: eligantur enim ex ipfo collegio, & non aliunde, tres fide digni, vel plures , vel pauciores , licet fit melius , 3uam tres tantum juxta Concilium Generale , e qua etiam eledione fiat publicum ioflrutnentum, quibus detur poteftas, per idem publicum inftrumentum,vel per feripturam alias authenticam, examinandi vota fua, fle aliorum nullo C omiflb fecreto, & fingillatim, fle in feriptis ea redigendi, fit redada mox in communi publicandi, ut fciantur, qui in quem confenlerunt, fit meriti ad meritum, fle zeli ad zelum, fle numeri ad numerum collationem faciendi, & collatione per eos diligenti habita, eledionem faciendi, fle eum eligendi, in quem omnes invenerint fle majorem A faniorem partem capituli confenfiiTe; ita quod unus ipiorum lcrutatorum de confenfu , fle voluntate aliorum duorum , vice fua, fle collegarum , A aliorum omnium, qui in eis confcnferint, eledionem pronuntiet in feriptis fle folemniter celebret, & alia faciat, prout compromittentibus placuerit. Huic autem inftrumento fuper poteftate tradita confle- D do omnes fubfcribcnt fic: ego tallis... predidis interfui, & confenfi, & pnedidam poteftatem eis contuli: & poftea figilla omnium, & etiam lapituli apponantur. Hoc fado ifti tres trant fe ad partem, & primo ferutentur voces eorum, ita quod duo ferutentur tertium. Poft hoc fenatim, A fingulariter vocabunt quemlibet de capitulo folum, per fe, & primo illum, qui habet in eledione primam vocem de confuetudine , & dicent ei fecrete exemplo Danielis: frater in eledione prefenti habens DEUM prz oculis, cujus nunc caufa tradatur, non te decipiat odium, amor, vel favOr; non pecunia, qur humanos praevertere folet fenfus, non lucro tuo profpicias, fed utilitati commu- E ni.' Ideo adjuramus te per DEUM vivum, & in virtute Spiritus Sanci i, & fub periculo animz tuz, quod conientias in eum, & eum no* mines, quem ex voto credis utiliorem, A meliorem ecclefir, & per quem jura ecclefirpoffunt melius defenfari, & tunc ille dicat : & ego credo P. meliorem, fle utiliorem, & in eum confentio, & eum nomino eligendum in epifcopum, & pallorem, & tam interrogatio, & adjundio, & refponfio redigantur in feriptis. Et hoc per Tabellionem Clericum, vel fi non pofiic haberi tabellio, duo ex eis hscfcribant.

Completo ferutinio, ipfi fenrtatoves, mox in illo a&u, contrarie intermedio redibant ad c». pitulum, & ipfi, vel immmeorum, aliorummandato, vota fingulorumin communi publicabunt, A prefente Capitulo dicent: Nos examinavimus vota veftra, & fingulorum, fecreto, & fingillatim; placet vobis, quod explicemus? & illi dicent, placet ; & publicabunt fic , id eft : publice legent, ut quod fccrete adum eft, ab omnibus fciatur. Publicatione fa&a, collatio numeri ad numerum, zeli ad «dum, demeriti ad meritum fiet per infos ferutatores fic.* fi vota canonicorum diverts fuerint, id eft pltires , fur» gent in medio capituli, & publicatis votis incipient a capite, & legent fic: A. B. G con* fenferunt in P. item ex altera parte legent, D. E. F. confenfcrunt in M. & ile computabunt dicentes : Nos invenimus majorem numerum coofenfilTc in P. Nam cum in uoiverlo XL. fint canonici, XXV. coolenferunt in ipfum P. A XV. in M. Item invenimus : quod tot perfonr, perfonatus, feudignitates habentes, confenferunt in P. & plurcs quam in M. Item invenimus meliorem zelum ex parte eligentium P. quam ex parte eligentium M. Nam illi elegerunt bonum, & utilem virum, iftis autem caro & fanguis revelavit fuum confanguineum eligendo; Item invenimus P. majoris efle meriti , quia litteratior, prudentior , honeftior, fandior, & melior, ac potentior ad juraecclefie çonfervanda, quam M. Ubi autem unus *Colus* eft in ferutinio nominatus, non habet locum collatio numeri ad numerum, vel meriti ab meritum, vel zeli ad zelum ; flet tamen tunc collatio talis per eum, qui major eft, vel per ferutarores. Si vir S. nominatus fit de legitimo matrimonio natus, competentis fcientic, fufficientis «tatis, & in facris ordinibus conftitutus, & fi ifta concurrant, procedatur ad eledionem, & duo ex ferutatoribus, quibus data a capitulo poteftas eligendi, tribuant poteftatem tertio eledionem pronuntiandi, & publicandi nomine fuo, & omnium confentientium ; qui unus debet eligere, et in continenti eledio, A pronuntiatio net in capitulo primo, in hac forma: In nomine Patris & Filii, & Spiritus Sandi, Amen. Anno, menfe, & die, ego unus ex ferutatoribus a noftro capitulo nominatus, & eledus «d faciendum ferutintum, & eledionem futuri Pontificis, fecundum formam fuperius praetaxatam, ipfa fervata in omnibus, de voluntate, confenfu, & mandato collegarum meorum, & ex poteftate mihi tradita, invocata Spiritus Sandi gratia, ad honorem DEI & gloriole Matris ejus, A S. noftri Patroni, & omnium fandorum. P. in quem collatio eft fada, reperimus omnes, vel majorem A Caniorem partem Capituli noftri in ferutinio coo- ferififte, in noftrum, A ecclefix noftrc epifeopum, ettgo, A m paltorem, eamdemque eledionem in his feriptis pronuntio. Poft hoc pulfentur campans, ut populus congregetur A populcr congregato, per alteram ex eledoribur ad hoc, per capitulum deputatum, publicetur eledio in communi, id eft coram aero, fle populo, fle cantetur: Te DEUM laudamus folemniter, fit eledus, fi pnefens eft, deportetur ante altare, intronizetur. Forma autem publica nominis hujus, erit talis : recitetur torus proceftus, ficut jam in forma pronuntiationis «Udum, fic ultimo fic adjiciet : quam eledioοem vobis denuntio, fle in pnefentia omnium dico folemniter publicandam. Igitur celebrata, A pu-

Anmo CHRtsn *'* '

& ■oblicata eleâton·, decretum eleâionis fietfic: ———iandHRmo *c beatftfimo patri, 3c Domino fuo /*"*? Domino, Dvina Providentia facro-fanâ* ro- 1 man*, ac univerfalû ecclefi* fummo pontifici P. prspofitus, de capitulum Strigonienfis eccle-fi* ejus humiles, fideles, ac devoti filii, pedum ofcula beatorum. Sacria Canonibus novimus ef-le cautum, quod ultra tres mentes vacare non debeant ecclefi* cathédrales, ne propter defe-ctum paftoris, Dominicum gregem lupus ra-pax invadat, & viduata ecclefia in fuis facul-tatibus grave difpendhim patiatur. Ea propter botue memori* R. archl-epiteopo noflro, anno, menfe, & die, ficut Domino placuit, viam univerfe camis ingreflô, ipfius corpore, ut mo-ris eft, cum reverentia, ecclefiafticc tradito B tepultur*; Nos, qui tunc praetentes eiamus, convenientes lo unum, ad eleâionem futuri noftri pontificis canonice celebrandam, termi-num cum continuatione fequentium dierum duximus flatuendum; citatis igitur interim, flc tunc pratentibus omnibus qui eleâioni celebran-de debuerunt, voluerunt, flc potuerunt commo-de infertile, in Ecclefia nos convenimus de eleâione futuri pontificis traâaturi. Sane poft dtverfos traôatus inter nos habitos, ficnomina-tiones diverfarum perfonarum fimplices, ac di-fcufliones, ac inquifitiones multiplices, tandem placuit nobis, unirerfis, flc lingulis per viam ferutinii noftra ecclefi® providere, flc eligentes très S. A. B. fle G de noflro collegio fide di C goos, dedimus eis plenariam poteflatem, ut fe-creto flc fingillatim vota eundorum primo in> tra fua, flc poftea noftra diligenter inquirerent, flc ea feriptis redigerent, fle in feriptis redaâa, jnox in communi publicarent, flc tam numeri ad numerum, quam zeli ad zelum, quam me-riti ad meritum, per eos habita collatione di-ligenti, illum eligerent, in quem invenirent omnes, vel majorem, flc faulorem partem no-ftri collegii conceflifiè; ita quod unus ipforum de voluntate, flc coofenfu qliorum duorum ter-vatorum vice fua, flc collegarum, flc aliarum om-nium eleâionum, eandem pronuntiaret in ferip-tis, flc folemniter celebraret. Qui tecedentes in partem, primo vota fua, ita quod duo feruta- D bantur tertium, fecundo, tres fimul vota om-nium aliorum, ficut nobis poftea retulerunt, fecreto, flc fingillatim diligenter inquifiverunt, flc in feriptis redaâa, mox in communi publi-carent, fit in noftra pratentia, per eofdem, fe-cundum formam els datam, tam numeri ad nu-merum, quam zeli ad zelum, quam meriti ad meritum collatione habita diligenti, unus de ferutatoribus ante diâis, de voluntate, confcn-iu, flc mandato aliorum, in quem repertum fuie omnes vel majorem partem, flc faniorem noftri collegii, feu capituli in ferutinio con-tenfiite vice fila, flc collegarum, flc omnium aliorum, in his contendentium invocata Spiri-tus San&i gratia, in noftrum, flc ecclefi* no-ftra elegit epifeopum, flc paftorem; virum uti-que plene, flc matura «tatis, utique, qui tri-gefimum annum «tatis fus exegit, de legitimo matrimonio procreatum, flc in factis ordinibus conftitutum, vita, flc moribus, ac litterarum fcientta commendatum, in fpiritualibus, flc tem-poralibus dzeumfpeâum, fle eleâionem pronun-tiavit in feriptis, flc eam publicavit hoc modo: In hoc mente, flc die. Ego unus de ferutato-ribus a dido noftro capitulo nominatis, flc ele-&is ad faciendum ferutinium, fle eleâionem fu-turi pontificis fecundum formam fuperius pra-

taxatam, tpfe lervata in omnibus, de voluntj – I — te, confenfu flc mandato, collegarum meorum, & omnium in his confiflentium, & ex poteflа- Is11 te mihi, & ipfis invocata Spiritus Sanfti gra- *Ja tia, ad honorem DEI, & Gloriofiflimc Vir-ginis matris crus, flc tendi, in cujus honorem ecclefia noftra eft conftrufta, Dominum P. in quem, collatione faâa, reperimus omnes, vel majorem partem, & Uniorem noftri capituli, feu collegii, quorum feriptiones inferius con-tinentur, in lcrutinio concelfiffe, in ncftrum, & ecclefi® ooftr* epifeopum eligo, & pafto-rem, eandemque eleâionem in teripiis pronun-tio. Didam vero defttonem flc canonice, & (olcmnirer celebratam, & publicatam in com-muni omnes recepimus, flc appiohavimus, Tc DEUM laudamus more folito, cum cordis iu-bilo decantando: idem vero clcâus fibi &c. de eleâione hujus przfenrata licet, & hujufmodi humilitate fe inlufficientem, & indignum aflte-rens, fc multipliciter excuteret, nobis tamen vehementer inflantibus, timens divi*tsdifpoliilo-nibus contraire, invocato divine pietatis au-xilio, die difta, eleftioni contenfit, non tam timide, quam devote eleâionem ipiam, offi-cium, onufque impofitum, ut prodeffe valeat, fufcipiens, flc acceptans. Veftra igitur beatitu-dini duximus unanimiter fupplicandum, ut ele-âionem flc predidam canonice, flc folemniter celebratam dignemini confirmare, ut eledo ipfi contecrationis munus favorabiliter impertiri pof-fit, quatenus nobis vehit paftor idoneus, fit to-ti provincias prrefle utiliter valeat, fieprodefle. Nofque, & alii fibi commifli, fub ejus tecro re-gimine poflimus coram Deo falubriter militare. Ad hujus autem confirmationem, nomine no-ftro a veftra tenâitate petendam, flc noftros canonicos flc co-eleftores, lnfcru ta tores, flc pro-curatores ordinavimus, flc conflituimus, flc pro-pter hoc cos ad veftra fanâitatis pedes duxi-mus deflinandos; dantes eis plenam, flc liberam poteflatem petendi confirmationem, fit, fi ne-ccfle fuerit, provifionem, flc jurandi in animas noftras, fi vifum fuerit expedire, promittentes nos ratum, flc gratum, flc firmum perpetuo ha-bituros, quidquid per eos in przdiflis, vel ali-quo prznuflbrum extiterit procuratum. (Jt au-tem omnium nollrorum vota, flc p>«didis om-nibus, flc fingvhs in hac deâione, flc petitione concordi lte nolcatis, Sanâitafi veftrx hoc ca-nonicum decretum mittimus roboratum propriis manibus, flc fubteriptum. Ego prepofitus Stri-gonienfis ecclefic, (upradiâis omnibus, flc fin-gulis confenfi, flc contentio, manu propria figno, flc fubfcribo. Ego vice teribere nefeien-tis, de mandato fubfcribo. Notarius autem in fine dicet.- aâa funt hcc, anno, mente, dic, pfic loco.

Per viam compromifli procedatur, modofub-feripto: canonici vacantis Ecclefic, ftatuant terminum ad eleâionem celebrandam. Interim vocatis omnibus abtentibus, flc in termino con-venientibus, qui poflunt, dcbçnt, ac volunt com-mode interefle, major de capitulo, vel alius, cui capitulum committit, quxrat a lingulis, fi pla-cet eis per viam procedere compromifli. Sin-gulorum autem confenfu requifito, flt habito, traftetur de perfona, cui committant; deinde fingulis fuper requifitis, fit in unam perlonam, cui committatur, convenientibus, unus deman-dato capituli dicet. Ego vice capiruli commit-to, ten do A, fi efl unus, vel A. B. fle G fi in plurcs compromittant, poteflatem providen-

fy — — aNNO CHftISTI *..*

di ecclefue noflrx de pallore. IIIi autem, in quos compron»AUlur > '· plurcs fint, quia poftunt efl· ***>» tres, quinque Sc feptem, trate ad partem, dc fitnul d liberentpoteftate recepta, di conferant de peifona eligenda , dc fi concordaverint, redeant ad capitulum, de forma eis a capitulo tradita in omnibus obfervata, unus eorum eleâionem pronuntiet, dc publicet fub hac forma. *Io* nomine Patris, dc Filii, dc Spiritus Sanâl. Anno N. menfe N.dc dlc N. ego de voluntate, & confenlu collegarum meorum, in quo unanimiter comprotruifum fuit a capiiulo, in quos jOtcllatem providendi ecclefix tranfiulerunt, vice mea, & ipforum, & omnium aliorum in cleâione jus habentium, & hic prxfentium , cx poteftatc, auâoritate fupradiâa-mihi, & aliis meis collegis concefla invocata Spiritus Sanâi gratia, P. in quem nos A. B. & G coinpromiflarii fupradiâi fimul convenimus, in nofirtim & ecclefix noflrx epifeopum eligo, & pallorem, & de ipfo provideo diâx Ecclefix in pallorem, & ipfam eleâionem, dc provifionem in his feriptis pronuntio , dc folemniter publico la communi.

Hrc forma fervanda eft, quando comprumiffarii tunt ue Collegio, prout dicit Concilium. Si vero eflent extra collegium, tnne iuflick dicere: Ego unus de compromilTariis fupradiâis; de voluniate, & confenfu ipiorum , vice totius capituli, P. in quem omnes convenimus, eligo, feu provideo in ecclefix epifeopum, & pallorem, & in hoc quafi totum capitulum concordat , nam uoo contradicente non poteft per viam compromiflt procedere. Poflmodum vero coram clero, «Sc populo publicent eleâionem, five provifionem, & poftea fiat decretum ipfius elcâionis, five provifionis hoc modo : Almo & beatiflimo patri, & Domino, Divina providentia iacroianclx Roman®, ac unlverlalis ecclefix iummo Pontifici; P. prxpofitus, & capitulum ecclefix Strigonienfis, ejus humiks filii « devoti pedum ofcula beatorum. Cum propter vacationem diutinam, ecclefix pafturali folatio dcftitutx, in fpiritualibus, & temporalibus, dilpendia patiantur, conditores canonum deliberatione provida cenfuerant, ut ultra tres menfes vacare non debeant ecclefix cathédrales. Defuncto igitur bonx memorix R. archi epifcopo noftro, Anno, menfe, dc die, ficut Domino placuit, ipfiufque corpore cum reverentia tradito Ecclefufticx fepulturx ; nos canonici Suigonienfis ecclefix, qui tunc prxfentcs eramus, convenientes in unum , ad eleâionem futuri pontificis celebrandam, terminum cum continuatione dierum feqnentium duximus ilatuendum, citatis interim, & tunc prxfemibus omnibus , qui elcâiom celcbrandx , debuerunt, voluerunt , *ii* potuerunt commode interefle in capitmo .

Nos recepimus de cleâione futuri pontificis traâaturi, & poil diverfos traâatus inter nos habitos , placuit tandem omnibus, & fingulis, per viam compromiflt, noflrx viduat® Ecclefix providere , confiderantes in unam difficulter multitudinem convenire, & (xpe in paucos fpiritum (anioris confilii refidere, dedimus plenam, & liberam omnes, & finguli unanimiter poteftatem A. B. & G .ut iidem vel major pars ipforum vice fua, & noftra per eleâionem canonicam, vel poftulationem concordem, ecclefax noflras fupradiâx vacanti, DEUM, ac bonum flatum ipfius ecclefix habentes pix oculis, dc perfona idonea providerent, omnempoteftatem, dc vicem noftram, fuper hoc eiscommittentes; ita, quod nous ipforum de confenfu aliorum compromiflariorum, *vel majoris* partis ipiorum convenirent, eligerent, dt clediouem in praientia noflra folemniter publicarent, qui feccdentes in partem, & Spiritus Sanâi gratiam invocantes, devote port tradatur divetios, dc varios de diverts perfonis inter fe habitos, ut nobis poflmodum retulerunt, tandem in magiÜrum P. prxpofitum Strigonicnfem in Sacerdotali ordine conftitutum, iidem unanimiter convenerunt, virum utique plena, dc matura acatis, utpote qui30. annos atatis fine exegit, de legitimo matrimonio procreatum, vita, & moribus, & litterarum merito fcientiacommendandum, *in* fpiritualibus, & temporalibus plurimum circumfpeâum : quem fecundum foimam in compromifla appofitam, in hunc modum elegit t In Nomine Patris, ôc Filii, & Spiritus Sand I, Amen. Anno, menle, &die, Ego N. unus de compromiflarns fupradiâis de voluntate , & confenfu collegarum meorum, juxta formam compromifli mihi, & cis traditam, vice mea, & pradidorum collegarum meorum, ac omnium de capitulo, & potellatemihi, & prxdiâis meis collegis ab univerfis, & fingulis de ipfo capitulo tradita, invocata Spii itus Sanâi gratia ad honorem DEI, & Gloriofie Matris ejus , & fandi noflri patroni , & omnium Sanâotum , magiftrum P. pixpofitum Strigonienlem , in quem nos compromiflarit fupradidi unanimiter convenimus, in noflrum, & ecclefixnoftrx eligo in epifeopum, & pallorem, &de ipfo provideo diâx ecclefix in pallorem, eandemque elcdionern feu provifionem m his (criptis pronuntio, & publico, in communi publicatam omnibus unanimiter recepimus , dc approbavimus more fblito pullatis campauis cum cordis jubilo, Te DEUM laudamus folemniterdecantando ; cotifcquentcr autem conveniente populo ad pullationem campanarum, &. de mandato noftro diâam eleâionem ipfi populo publicavit. Idem vero eleâus fibi die ..- electione hujuf. modi prxfentata, licet fe multipliciter cxcula^rct, tandem nobis vehementer inflantibus, invocato Divins pietatis auxilio, die. . . did® eleâioni confenfit. Sanûitatï igitur vertex duximus unanimiter fupplicandum, ut eleâionem fupradiâam fic canonice celebratam, dignemini confirmare, & elecio nofiro prxdiâo, munus confccrationis miferjcorditer impertiri, quatenus auâore DEO, nobis, & tOti provincix, velut paftor idoneus, prxefte valeat, utiliter & prodefle, nofque, & alii fibi commifli (ub ejus facro regimine, poffimus coram DEO falubriter militare. Ad hujus autem confirmationem, & confecrationem nomine nofiro a veftra fandifate petendam A. & B. de nofiro capitulo noftros procuratores, & etiam intuuaores ordinavimus, & conflituimus, & propter eos ad vellrx fanâitatis pedes duximus deftinandos; dantes eis plenam, Cc liberam poteftatem petendi confirmationem, *& confecrationem,* ac fi neceife fuerit, difpenfationem, & provifionem, & jurandi in animas noflras, fi vifum fuerit, expedire. Promittentes nos ratum , gratum, ac firmum habituros, quidquid per eos in pnemiffis vel aliquo prxmiflorum fuerit procuratum. Ut autem omnium noftrorutn rota in prcdiâis omnibus , & fingulis concordafic noveritis, & m hanc eleâionem, & petitionem venire, hoc canonicum decretum (auditati veftrx mittimus ro-

ANNO CHR.KTI

er boratum propriis manibus· Ac fuWcriptum, & Apter bone memoria R. archi-epifcopo noftro, I – ■'

iron ad majorem cautelam figillo^noftri capituli, Ac <tMra I*0?!™ Cgillatum. Ego archi-diaco- «t»a. me Strtgooienfis (upradi&is omnibus, fit fin* gulis conicnfi, & confentio, & propria manu icribo.

Per infpirationem fit eleftio, fi dum canonici primo intrant capitulum pro eleâione celebranda, nullo fpecialiter traftatu prsccdente, quafi Divina revelatione, & infpiratione omnes, nullo contradicente fconfedierint in aliquem repente, & fimul eum cligamt, & nominent dicentes una voce: eligo ff. eligo P. Ac talis ele&lo dicitur faâa per infpirationem; & ex quo canonici omnes uno ore, oc uno fpiritu eligunt, non eft vls, fidicant eligo, five eligi- g mus. Quia una eft cenfenda eleûio propter unanimes voluntates: & conformabitur fie decretum.

San&flimo Patri, Ac Domino fuo Domino C Divina providentla lacrofanâx Romanae, ac univerfalis ecclefiae fummo pontifici, P. ptCcpo» litus, & capitulum Strigonicnfis ejus ecclefi* humiles filii, & devotl, pedum ofcula beatorum. Ne pro defe&u Paftoris Gregem Dominicum lupus rapax invadat, aut in fpiritualibus, & temporalibus ecclefia viduata grave difpendiam patiatur, conditores canonum deliberatione provida ftatuerunt, ut ultra tres menfes vacare non debeant ecclefia: cathédrales. Ea pro-C anno, menfe, Ac die, ficut domino placuit, fiam unjrcr(r omis ingreflb, ipfiufque corpore, ut eft moris, cum reverentia ecdefiaftice tradita fepultune. Nos canonici Strigonienfes, qui tunc prakntes eramus, convenientes in unum ad eledionem futuri noftri Pontificis canonice celebrandam, terminum cum continuatione dierum fequentium duximus ftatuendum: citatis igitur interim, Ac tunc prefentibus omnibus, qui debuerunt, voluerunt, & potuerunt commode intereffe, in ecclefia nos recepimus de eleâione futuri Pontificis traâaturi; nobis in unum locum, Ac propofitum congregaris, unufquifque divinainfpiratione repente, nulla nominatione, nulloque tra&atu alio precedente in P. virum utique plene, & perfeâx «tatis, utpote, qui 30. annos statis Cue exegit, legitimo matrimonio narum, vita, & moribus, & litterarum fcientia commendandum confenfit/ & una voce fimul, ac unanimiter omnes, & finguli in epifcopum elegerunt, & pulfatis campanis, Te DEUM laudamus folemniter decantarunt, confequenter autem conveniente populo: etiam & ut fupra in forma proxima· Publicata II. Idus Julii. Datum Bude Anno domini millefimo, tercentefimo, oftavo, indiâione feptima 111. non. decembris. Pontificatus domini Clementis pape V. Anno quarto·

à

iWMSHS··

PISTORIENSE CONCILIUM DIOECESANUM

Anno 1308. celebratum

COLLECTORIS MONITUM.

In. ije». Ex fuppL *A Diaecefanis frnodis poft emunt 1300. celebratis abftinendum /latui, ne aperis bujui rnoles nimium crefceret, nec ab te lege recederent quam Labbeus conftituerat; ex' me tamen impetrare w» pota/ quominus, aliis omiftis, duo tamen diarcefana concilie darem, Piftorienfe fetbeet iftud, & Liteenfe aliad fuo mox loco referendam. Ac de Luctnfi quidem, amari in patriam meam id facile indulgentia dabant leeiores aqui, ut quandoquidem tantum laboris, omnia undequaque d'fperfa concilia colligendo, in eorum gratiam fufeepi; civibus interdum meis peculiarius, cum tantillo eorum incommode, fervirem. Quin nec grave ilin accidet, fi bic habeant Concilium, quamvis diotcefanum, quod nullibi habere poffunt excujum. Piftortenfe vero ut darem coegit humanitas Illufirif-fimi & Rev. Domini friderici Alamanni Ptflorienfis epifeopi, qui ejus apograpbum mibi benigne largitus eft, bic primo vulgandum.* f

CONST1TUTIONES SYNODI DIOECESANÆ PISTORIENSIS

Sub Epifeopo Ermanno edita.

Anno MCCCVI1I.

eTantiquo aangriffeo «Λ"· I· «lrnrla O- Ht. PM. tn Hum X. *mtmine, Arnen. hfraferipta funt Conftitutiene. fallo, /S edita per Ven. Patrem D. Erman- **W Piftoritnfem epifcopum, Cf leHa, Cf publicata in Sjnodo Cleri civitatis, & diae· ftfitPiftorieufis celebrata in Ecclefia majori civitatis Piftorii fub anno Dominica Nativitatis MCCCV1II. indiQione VII. die VIII. Decembris, tf poftea confirmata per Venerabilem in Xpo Pa· frrw Dominum Baronium Dei gratia epifcopum Pifiorienfem fuccefforem diQi Ven. Patris D. Er-*

Rubrica.

Quod Clerici, & Cenverfi portent habitum, iS tmfuram.

Licet dericos, religions, Ac converfos congruis attollere favordxts, Ac eurum immunitates, jura, Ac privilegia illibata confervere pro viribus intendamus; tamen ipfos fuis juribus, Ac honoribus ita volumus efle contentos, quod immunitatum, Ac jurium fuorum limites observantes, jura non impediant, vel occupent aliorum. Et qui eorum verbis, At exemplis laicos debent ad viam vite Ac reftitudinis revocare, ipfos in mortis devia non impellant, Ac ne ex ipfis fomites eorum errorls, Acdifeordiarutn materiam dicantur laici invenire. Sane ficut nos tam fafti aperientia, quam frequens clamor

mor inftruxit; quidam clerici, religiofi, ac ecclefiarum, & venerabilium lororum civitatis, fit diœcefis Piflorien. converti, nec in vcftitnenjorum forma, nec in modo tonfur®, nec in qualitate negotiorum, de ecclefiae religione, leu cooverfione oftendunt, ad pcenas fubtetfugium fe pro clericis, reiigiofis, leu convertis iolurnmodo exhibentes; & cum fuper exceflibus, quos fcculari lapfu committunt, & negotiationibus fecularibus, quas exercent, ad publica judicia protrahuntur, circumcifis crinibus, tx. habitu clericali, feu religiofo aflumpto, ut poffint circumvenire vindiflam, fe pro reiigiofis, vel convertis, feu clericis reprzfentant, fori privilegium labiis allegantes^ quod faflis negaverant paulo ante. Verum quia privilegium meretur amittere qui permifla Gbi abutitur potcftate, & fruftra legis invocat auxilium, qui contravenit in legem; nos volentes tam przdiftorum animarum periculis, quam fcandahs, Λ malis exemplis quz exinde occurrunt, & poflint occurrere, auxiliante domino, przcavere, omnes clericos, & religiofos, & converfos ecckfiarum feecularium, vel venerabilium, feu religioforum locorum Piflorien. civitatis, & diœcefis femel fecunde^, & peremptorie monemus, ut fe ipfos debeant emendare, & fzcularibus negotiationibus, dc officiis dimittis, omnino vellem, & tonfuram portare debeant congruentes; ita quod in modo tonfurz, & veftimentorum qualitate eorum religioni conveniant, & a laicis difeernantur.

CHRICT1 *J° '

Rubrica.

Do cleflime

Et food non recipiantur in canonicoj, vel cetrverfos fine licentia epifcopi.

GUm propter indiferetam eteflionem, & receptionem canonicorum, clericorum, & converforum, qu® paflim, & indiftinfle confuerunt fieri per przlatos, de redores ecclefiarum, Monafteriorum, & hofpitalium civitatis, 8t dicecefis Piftorienfis fcandata non modica, & damna gravia provenerint haâenus, & proveniant ecclefiis, monafteriis, & hofpitalibus civitatis, & dicecefis noftrz, pro eo, quod multotiens indigni, & pravas vite homines, fle qui, non ut ferviant Deo, fed ut evitent fzcularia onera, & impune perpetrent maleficia, fe procurant recipi in monafteriorum, ccclefiarum, & hofpitalium canonicos, clericos, & converfos; (latuimus, ut nullus praelatus, vel reflor ccclefiarum, feu hofpitalium civitatis, fle diœcefis Piftorienfis deinceps ultra numerum ftatutum, feu confuetum tum in ecclefia, cui przeft, fi ecclefia eft, quae numerum habeat canonicorum, feu clericorum; fle in ecclefiis, in quibus non eft numerus, fle in hofpiralibus aliquem eligant, vel recipiant in canonicum, clericum, vel converfum, fine noftra licentia fpeciali. Quod fi (ecus per aliquem fuerit attemptatum, eleflio, fle receptio hujufmodi nullas fint ipfo jure, & przlatos, vel reflor, qui fic eleflos, vel receptos habuerit pro canonicis, clericis, vel converfis, ipfo jure fententiam excommunicationis incurrat; fle nihilominus taliter elefli, vel recepti, fi fe geflerint pro canonicis, clericis, vel converfis ccclefiarum, vel hofpitalium, in quibus fic elefli, vel recepti fuerint, ipfo jure excommunicari exiftanc.

A Nos Frsrer *Andrew* Dei, & Apoflolic* *Se*dis gratia Epiicopus Piftorienfis univerfis, & fingulis pudentes litteras infpeflurispateat mamfefte, ne redarguti a juris errore cum tacita veritate, vel negligentia compclcamur juribus, oneribus irretiti juxta illud.* *Error, cui nourefiflitur, approbatur; & veritar, c«w minime deJenfetur opprim^ur;* flt negligere, cum poflit perturbare pcrverfos, nihil aliud eft, quam.fovere, & necellitate nobis impolita, & cura no» ftri officii di&ante cogimur diefque, noflefque inlomnes ducere, ut accuratius greges nobis fubjcfli vita, & moribus mentis maturitatem oftendant, & ne devil tînt a lege; at potius fe lcunt legibus mancipatos, & ne ipfas leges, B quibus haflenus fedulo uli funt, & continuo coutuntur paulatim, atque incuria obfolere contingat, quarum notitia quotidiana ncceffaria videatur, & extat. Ideo inter leges, & conftitutiones noltras, de *diâi* noflri epifcoparus has przfertim duximus przkniialiter recenfendas, videlicet conflitutioncm politam fub Rubrica; Quod Clerici, & converti portent habitum, & toniuram; quat fic incipit. *Licet cierim, religiefo!*, ÎT cowrr/or *&c. Repetitur eadem conflit*t>o qua fupra.* Iterp *conftitutionem* politam fub rubrica·' *Quod ns» recipiantur in canonical, vel converfot fine licentia epifcopi*: Qux ile incipit. *Cum propter indiferetam eletiianem &c.*

Rivdjovus Conftitutiones autem, ut fuperius ^de verbo ad verbum exaratas mandavimus foribus majoris ccclefiz noftrz Piftorienfis affigi, fle apponi, ut nullus deinceps ignorantiam praetendere valeat in przdiflis, fed contraveniens fentiat in legibus dlfciplinam. Idcirco omnes, At fingulos, tam clericos converfos, quam redores ecckfiarum, fle monafteriorum juxta tenorem diflarum fupraferiptarum conftitutionum noftne Civitatis, fle Diœcefis Piftorienfis citamus, requirimus, & monemus, eilque fub poena excommunicationis, flt poena in diflis con* (ltutionibus contenta praecipiendo mandamus,* quatenus fupradiflas conftitutiones, unamquamque per fe, At integratiter de verbo ad verbum inviolabiliter obfervare debeant, affignando cif-D dem terminum unius menfis a die affixionis prediflaram, infra quem comparere Audeant quicunque contradicere voluerint oppofituri, fic contradifluri, quare przdifla fieri non debeant de jure, fle fecundum formam Synodalhun coo» ftitutionum civitatis, fle diœcefis Piftorienfis. Quem terminum pro primo, fic fecundo, fic tertio, fic peremptorio hac ptrientl canonica monitione alfignamus ex nunc prout ex tunc, fle ex tunc prout ex mine; ipfo terminoelapfo in contrafacientes przdiflam excommunicationis poenam, fic fementias in diflis conftitutionibus contentas volumus incurrere ipfo faflo. Predicts vero in majoris roboris firmitatem fecimus in przfentia flt de praefentia, fic confenfu, fic E voluntate infraferiptorum canonicorum noftr® majoris ecclefi® Piftorienfis, videlicet domini Joannis Simonis de Cancelkriis, domini Pauli Cepti, domini Jufti Philippi Gaii, domini Stancolli de Tavianis, abfentibus domino Corrado Ser Francifcij tamen legitime citato, fle aliis, qui abfunt, fic aberant extra Piftorienfem dioecefim. Mandantes ad cautelam majorem, przdifla in volumine noftrarum conftitutionum authentice regiftrari, fic noftri pontificalis figilli imprettione muniri. Datum Piftorii in noftro epifcopali palatio, przfentibus venerabili Viro domino Bartholomco Abbate Mouafterii S. Mariae

λμνο cl^R^rl

ri· de Buggiaoo Lucane Dicecefis, ft Fratre A
«■- I —Vincent» Francifci de Senis de Ordine Fra-
aMMO tram Predicatorum teftAos ad prtedida voca-
th, habitis, ft.rogatis fub anno Domitrice Na-
'** ‹ tivitatts millefimo trecentefirnooduagefimo fex-
to, indidione nona, die tertiodecimo menfis Februarii, Pontificatus Sandiffimi in Chrifto Patris » ft Domini noftri domini Urbani miferatione divina Sacrofandc Roman* ac univerfalis ecdcfi» Pape Sexti anno odavo.

Et poftea etiam per Venerabilem Patrem dominum Ahdrearo de Ciantoris eadem gratia epi* fcopum Piftorienfem fucceflorem domini Baronti epifcopi. Et poftea etiam per Vcn. patrem dominum Fratrem Remigium eadem gratiaepi* fcopum Piftorienfem fucceflorem didi domini B Andre» epifcopi pnedidi. Et poftea etiam confirmatur per Yen. Patrem D. Joannem eadem gratia epifeopum Piftorienfem, & fucceflorem didi domini Fratris Remigii ; ft poftea etiam confirmatur per Vcn. patrem D. Fratrem Andream epifeopum Piftorienfem fucceflorem didi D. Johannis epifcopi prrdidl; & poftea etiam per Rev. patrem Dominum Matthaeum epifeopum 'Piftorienfem fucceflorem didi domini Andre* avunculi fui.

Dt pxblicetime ierum Conftitxtioeutm.

LEdte, ft publicat* fuerunt did* conftitntiones per me Berlingherium Arrighetti Notarium infrafcriptum, ft fcribam publicum curle eptfcopalis Pift. didi D. epifcopi de mandato dlfti domini epifcopl*, ft condil*, fad*, & promulgate per didum Ven. patrem dominum epifeopum fuprafcriptum in dida Synodo celebrata in dida majori ecclefia Piftorien. de voluntate, & confenfu didi fui Capituli, ft coram D. Ranuccio de Perufio Vicario , Ser Gentile de Camerata cappellano ipfius domini epifcopi, Ser vanne Buonvaflalli, & multis aliis teftibus vocatis , & rogatis fub anno, indidione, & die fuprafcriptU.

Pnblieetfo [nfrediStrum CettftituiantlM. ζ

Publicate* ft pronuntiate fuerunt confiitu- 'J*'
tiones pnedide per fupradidum Rev. patrem S & dominum D. Johannem miferatione divina S. Theodori Diaconum Cardinalem Apoftolic* Sedis Legatum» & led* per Bindum de Mugello Cappellanum didi domini legati de mandato, ft audoritate ipfius domini legati, ipfo pncfente, & mandante &c. prxfente etiam clero civitatis, ft dicecefis Florentine» ac religioforum multitudine copiofa Florenti» apud locum Fratrum Minorum in aula didi domini Anno 1327. legati, Die Dominico VIII. Kal. Martii Pontificatus SS. in Chrifto Patris, ft domini D. Johannis Pape XXII. anno &c. indidione decima, prcfentibus etiair Venerabilibus patribus dominis Petro Anagnino, Alamanno Amilien. Ugolino civitatis Caftelli, Tedicio Fxfulano eptfcopis, Bofo Aretino dedo, & dominis Conte, ft Arrigo Vicariis epifcopi Florentini. Qui dominus legatos ilatim precepit » didas Conftitutiooes omnes, &Cngulaspcr lingula capitula obfervari.

Et ego Andreas Nardi de Fulgines publicus, ft apoltolica, & imperiali audoritate Notarius,
£& nunc notarius, & Scriba didi do.nini legati , & fuz Curie fupradide publicationi, affirmationi, & acceptationi interfui, & demanda* to, & audoritate dtfti domini legati fcripfi, ft publicavi, fignumque meum appofui confuetum.

Ego Michael olim Ser Thomafij de Putomolfis civis Piftorien. publicus imperiali audoritate Judex Ordinarius, ft Notarius publicus Florentinus, ft Piftorien. fupradida omnia, ft lingula inveni, vidi, ft legi in volumine conftitutionum civitatis, & diœcefis Piftorienfis, exiftente in archivio, ft cancellaria epifcopali Piftorienfis, ft prout ibidem inveni, vidi, ft legi, ita hinc inde tranfcripli, ft publicavi, nil addens, vel minuens, quod fenfum mutet,
L\el variet intelledum, fub anno Dominice incarnationis millefiroo quadringentefimo quinquagefimo nono, indidione odava, die vigefima quarta menfis Decembris. Et ad fidem omnium premiflbrum me fitbfcripfi, fignumque meum appofui confactum.

KF

LUCANA SYNODUS

SUB HENRICO LUCENSI EPISCOPO

Crrca «alw» 1308. *Mite.*

RUBRICA CONSTITUTIONUM D. EPI&COPI.

Wp.,.,. II.

Dd dâwsir *qficiis ctltbrandis.*

. . . Dt «M fdMere tenendo , y«r ceuert /ait.

Dt tneteentis Ktl&efticis ftrvendit.

Dt Cttftn DtMt» nefri Jtfn Cbrifti in ceffe tentnie.

Dr foetende incMeot a· cMretitnt teiffentet, t>i-dtlictt ei HtltMi, tf Calicem.

Dt ne» cMreeie titre uteet ttiffent i» eitfut Ut.

EDtwn dando comefiiontm afyaibxs perfanis extra coafuetadinem.

Dt vefiibxs prelatonae pulittr portare debeant .

.... eccltfiaficis per violentiam fxmendis.

.........tccltfiafUfnm beneficium fe faeiat ti prêt-bjttrahu ordinem promoveri.

XVI.

De examinatione clericorum promovendorim adfe-ms ordines.

XVII.

Dt te. qai fuit ex fornicatione netu, & fecru ordines clannie (xrripxit.

XVIII.

_ gy

CHrist»
,iot

XVIII.

"'I 1·û miflks dicitur civitatis, vel diaecffis ar ft «I alio epifeopo faciat ordinari.

XIX.

Dt eo quad nulle deinceps dt eline epifeopatu »m. tut ad regimen alicuju/ ecclefia civitetit, vel dicecfis affumatur.

XX.

Dt paêiismibu/ bM faciendi/ pro eccltfaflicls bemJicilt obtinendi/.

XXL

Dt conjurationibus vtl juramenti/ non focire-dit ...

XXII.

Dt tledfionH^s ad vacan.....

XXIII.

De converfis non recipiendit per aliquem TO-Darem.

XXIV.

Dt concubin!t non tenendis .

XXV.

Dt potjeffionibus tcckfiarum non alienandis.

XXVI.

De débita non contrahendo nomine eccltfa.

XXVII.

Dt W* locando aliquam ecclpfiam .

XXVIII.

De nfurit non faciendi>.

XXIX

De befliù non dandis ad

XXX.

De odiqfij etmjur<ttto**'g ™ faciendi/ .

De fepulturit *>* eligendis .

XXXII

Dt prima miffa cantanda .

XXXIII.

De conftitutionc non facienda pro augendo probendam.

XXXIV.

De eo quod nullus imperitus, qui nefeiatgrammaticam ad dignitatem eligatur.

XXXV.

De aliqua accomandifia pecunia non recipienda ab~. aliquo officiali Lucenfis communis, U

XXXVI.

De non recipiendo offla·**! procuratoris, vel Sjndici contra Juce«lem communem.

XXXVII.

De non faciendo Lucenfe commune aliquod inflrumentum.

XXXVIII.

De non Indendo ad ludum taxillorum,

XXXIX.

Dt non blafpbemando Dominum, vel Sonitos,

XL.

De armis non portandi/ offtndilibui ,

XLI.

De infuitibu/ non jaciendi/ contra ccclefiaflicatn perjonam.

XLII.

De juramentis non faciendi/ , & de matrimoniis dijffivendis.

XLIII,

De ineantantionibn/ non faciendi/.

XLIV.

De petentibus debitum Jam folatum.

XLV.

De tcclefirfisco Ubertate obfervanda.

XLVI.

Dr non faciendo, vtl fcnbendo aliquod inftritmentum contra ectlqfiaflicam libertatem .

A

XLVII.

Dt non imponendo aliquam impoflliu Incene Citro.

ANNO CHRISTI

XLVIIL

Dt non faciendo aliquam injuria* Lucano ^epifeo. patui, vtl Jno Citro.

XLIX.

Dt iit, qui fecerint contra rctlefiaflicam liberto, tem, non recipiantur ad aliquod oficium eccltfie alienjut.

Dt alienatoribus feudornm ecclcfiafliconem,

LL

Dt mandando execution/ pias cau/as defunüorum & viluntates torum .

B

LU

De to quod notarii teneantur denunciarc ultimas voluntates defunDomm.

LUI.

De leftibut. qui jaljam^reddiderint atteftationcm.

De petentibus debitum jam fol*tum .

LV.

De fra&oribus mlefiarum,

LVI.

Dt mutuantibus ad ufuram.

LVII.

Dt Pernitentia /umenda.

LVIII.

De to quod medici tenentur confidere infirmi' ad pceniteniiam /umendam.

C

LIX.

De non veniendo contra nojlras conflitnttone/.

LX.

De armis non portandi/.

LXI.

De audiendi/ aliquibus eaifi/.

LXII.

De non promovendo, vel confirmando aliquem, nd aliquod beneficium , nfi babuerit JIK annos -

LXIII.

De clericis non ordinandis,

LXIV.

De ii/, qui ajfumpferunt ordinem facerdotalem , quomodo tenentur miffam cantare,

LXV.

De continua rpfidentia facienda.

LXVL

Dt eenver/is eccl/fiarum dandis in feripto domine

De babendo numero Canonicorum in octlqfiis·

LXV1II.

De non eundo pefando panem, wi vendi faciendo vinum ad minatum»

LXIX.

De non portando arma prohibita.

LXX.

De non abfolvendo aliquem nfurarium.

LXXL

De non eundo ad moniales,

LXXII.

Dt non convocando clerico/ vel coadiiiutndo,

LXXIII.

De non ingsrediendo clanflra monialium

LXXIV.

De dando snferiptis D. epifeopo omnia beneficia clericorum,

LXXV.

De revocatione difpenfatiorntm.

E

LXXVI

'Dt litteris am cii. dr mansbns fui non» De licentia data per D. tpifiopumfaeerdotiiuspro abfolutieno peccatoribus ai ipfo D. epifeope re- vocata,

INCIPIUNT CONSTITUTIONIS

D. LaÀni epifcopi»

Licet facri Canones a fandis dudum editiB Patribus de divino cultu, vita, honeftate, ac moribus univerfbs Chrifiicolas infimant fa- lubriter, & informent; quia tamen................. qualitatem , pro temporum varietate, locorum conditionibus, ac extera Intendunt.............. & opportuna de novo remedia cogitanda magi- ftra rerum ---- deo nos Fr. Henrfcus ndfo- ratione divine Lucanus epifcopus flcc.

Cotera défunt nfqm nd Cononem /I'

Dt Corpore Demini Noflri J. C. in capja te- nendo.

Corpus autem D. N. J. C in caffa, vel pi-C xide................ . altari appenfa, dc in facrario ne ab indifcreiis vel beftiis tangi poifit cum multa reverentia teneatur. Chrifnu etiam fub firma cufiodia talitercoufervetur ne ab aliquo traâari poflit fine licentia prxlati vel hontfia parte, que inerit ad ipfius chrifmatis cofto- diam deputata, dc de quo chrifinate nifi pro baptifmate vd undione facra nulli pars detur. In celebratione miflarum dc maxime publica- rum faltem dum fecreta dicitur, candela cerea femper ardeat in altari.

Dt faciendo imenfmn tn celebratione Miffanem, vi- delicet ad bofliam & calicem.

In plebibus autem, dc allis collegiatis eccle- fiis in miflis, dc diebus celebrandis folemnibus fuper hoftiam, dc calicem femper fiat incenfum, cum id tam parvo poflit fieri difpendio, quod paupertatis praetextu fe aliquis valeat excuiare.

Dt non celebrande nitra unam mijfam in ali- qua die.

Item fiatuimus, di ordinamus, quod nullus presbyter in aliqua die ultra unam miffam, ni- li caufa neceflitatis, dc tunc non ultra duas miflas, excepta die fella Nativitatis Domini ul- terius celebrare prxfumat.

De mn dando comtflionem aliquibus perfonis ex confutedine.

Item fiatuimus, quod nullus prxlatus, five refior alicujus eccleux, vel hofpitalis parochia- nis fuis, nullus monachus, vel clericus fiecula- ris, aut monacha fui» fratribus, vel fororibus comeftiooem, feu aliquid loco comeftionis pro fuo ingreflu praetextu cujufcumque confuetudi- nis, vel exceptionis exhibere prrfumat, dc qui receperit ex nunc, prout ex tunc ipfo» excom- municationis lententia innodamus.

Dt Vefliint prolataram fxahter portare debeant.

P
Item fiatuimus quod nullus facerdos, feu clericus in facris ordinibus conflitutus habens ecclefiafticum beneficium per civitatem, aut vi. cum five plateas incedat, quin exteriorem veflem claufam habeat, nec mantellis utatur, autcap- pis de nimio coloris fulgore, aut fplendore no- tandis vel bottonis m manicis , vel ad peâus. Cendadis autem rubeis, glaucis viridibus, vel faoguinels non utatur difcoopertis, nec caputeum aut infulam in eeclefia aut per civitatem eun- do inhonefte, vel fuperbe more deferat laico- rum. Cappas manicatas, aut guafcappas ad di- vinum officium inter ecclefiam non gerar, fi voluerit effugere ultiones; bottones non de pan- no, & guafcappas in villis & terris^ dïœcefis Lucane, & extra terram eundo, equitando , dc redeundo & caputeum & infulam in eccle- fia de node eundo extra civitatem, & redeun- do habere unicuique clerico liceat ferre.

.... ^ · · · Ecclcfitflkii per violentiam fxmtndis.

XV.

.... Ecclefiaflicxm benejkixm fe faciat ad presbyteratus ordinem promovere.

D Item fiatuimus, quod quilibet clericus, qui nunc habet, vel in antea habuerit prxlaturam , vel redoriam alicujus civitatis ecclefix > vel diœ- cefis noftrx curam animarum habentem, five, ---- ftatutis ---- temporibus fe faciat ad presbyteratus ordinem promoveri, vel ad ordi- nem, quem ipfius beneficii cura requirit, fe- cundum quod de juris communis terminis vel conflitutionem editam in Concilio Lugdunenfi de clericis promovendis fub poena in canone conilituta.

XVI.

De examinatione clericorum promovendorum ad faeros ordims.

E
Item fiatuimus, quod clerici, qui funt ad facros ordines promovendi, diligenter examinen- tur per eos, qui ad hoc fuerint deputati, dtad quos pertinet : quod ut rite fieri poflit, quartam , quintam, & fextam feriam ^fabbalum quatuor temporum pnacedentibu» a prenants fub praefen- tialiter prxfententur, ut de ipforum vita, fcien- ;ia, dc conditione, nativitate valeat confiare eorumdem teftitnonio plebanonim; qui fi forte aliqui ipforum plcbanorum nequiverint canonica prrpeditione detenti, clericos lues, quos ordi- nari volunt cum litteris fuis de ipforum vita, fcientia, conditione, & nativitate teflimonium perbibentibus ad nos mittat, cum aliquo de cap- pellanis fuis bonx famx dc converfatiocis hooe- ftx, qui etiam nobis, feu examinatoribus, ad quos pertinet, ipfius plebani vice, feu nomine, repraclentent.

χνπ.

De eo qui fuerit ex fornicatione natust & facros ordinet clanculo fterrifuerit.

Item fi quis faceçdotis filius, aut alius ex fornicatione natus, difpenfatione non obtenta, faerum ordinem clanculo furripuerit; hoc ipfo fit excommunicationis vinculo innodatus, & etiam poft abfolutionem obtentam maneat tandiu ab ordinis fic furrtpti exeeutione fufpenfus, donec difpenfationis gratiam potuerit obtinere. Qpod & de his, qui fine certo titulo fe clanculo fecerint ad facros ordines promoveri decernimus obfervandum. Illos vero, quos fcien-B ter ad ordines jam fufeeptos --- vel per faltum promoveri fe fecerint, aut per fimoniacam pravitatem a nobis, vel ab alio fe procuraverint ordinari, excommunicationis fententia innodamus. Si qui vero fcienter ad facros ordines pnefentaverint filios facerdotum, tacito quod fint tales, ipfos ex nunc excommunicationis fententia innodamus.

XVIII.

De co qui miffus clericus civitati vel dicecefis Lucana fe ab alto epifeopo faciat ordinar*.*

Item ftatuimus, quod fi quis clericus ficcularis, vel religiofus ecclefiafticum habens beneficium in civitate, vel dioecefi noftra fe ab alio epifeopo, vel archiepifcopo fecerit ordinari, ab exeeutione ordinis fic fufeepti ipfutn duximus fufpendendum , donec dilpenfationis gratiam valebit obtinere.

XIX.

De eo quod nullus clericus de alieno epifeopatn nattu ad regimen alicujus ecclefia civitati vel diacefir affamaiur.*

Item ftatuimus ut ~~nullus de alieno epifeopatu~~ oriundus ad regimen, vel in clericum alicujus ecclefix noftri eoifeopatus eligatur, feu admittatur abfque noftra licentia fpeciali ; & fi contra faftum fuerit, illud decernimus non tenere, & nihilo minus eligentes, feuetiam admittentes excommunicationis vinculo.........

XX.

De paffionibus non faciendis pro cctltfiafiicis benefictis obtinendis.

Item cupiente ut beneficia ecclefiaftica lo civitate, & drâecefi noftra....................................

XXL

De conjurationibus non faciendis pro clericis civilibus vel nobilibus ad ecclafiafticum beneficium non eligendis.

Item ftatuimus, fit omnibus capitulis . , .

XXII.

De ekflionibut ad vacante ecclefias in civitate vel diaetefi alterini ara faciendi*.*

Item ftatuimus ut fervetur eleftio................. & quzeunque alta beneficia ecclefuftica ulterius faciendis..................................per laicos, ad quos fpeftat, vel fpe&averit Deo duce &.................. canonica fafta fine injuria admioiftrct in pace, &......................quam perfonas ecclefiafticas in prsrfenti decreto peremptorie commonemus ut.... alicui clerico, vel perfonz eockfiafticc vel laico, eligendi, poftulandi, vel przfeutandi, aut conferendi, vel reformandi jus, vel poteftatem habenti in aliqua ecclefia vel loca vene ---- civitatis, vel dicecefis predicts, vel ejus confanguineo, vel laico atye reformationem vel poft, aliquam violentiam , vel metum, vel comminationem, vel injuriam, vel offenfam, ditto, velfa&o, aut litteris, vel fignis inferat de cetero, vel procuret inferri in omnes, & fingulos, qui in prxdi&s officiis & aliis ; vel be* neficiis, vel eorum occafione aliquo modo contrafecerint excommunicationis fententiam pro* ferentes, ac etiam decernentes omnes hujufmo* di eleftiones, poftulationes, & collationes de quibufeumque beneficiis vel metu aut comminatione alicujus, vel aliquorum laicorum fi quae Cfierent, nullas, fic non tenere de jure eafdem pronuntiamus irritas, & inanes: & hxc conftitutio in ecclefiis coram populo quater in anno iblemniter recitetur.

XXIII.

De cewverfit t w recipiendis per aliquem rtflorem.

Item tam fafti experientia, quam frequens clamor inftruxit, quod quidam Lucanas civitatis & dicecefis ecclefiz przlati, ac venerabilium, religioforumque locorum refiores in animarum ipforum periculum & Lucani communis fraudem Daliquos, leu aliquas in converfos, fit converfas recipiur.t, qui ficut prius in eorum domibus remanentes faecularibus negotiationibus, & officiis intendentes licet labiis Deo & eorum ecclefiis offerunt fe, & fua ; hoc tamen folum peragunt ut......................poffint circumvenire vindifta fit onera Lucani communis tam realia, quam per* fonalia evitare. Nos Fr. Hcnricus Dei gratia Lucanus epifcopus volentes, prout potfitmus, animarum ipiorum periculo, & indemnitati ecclefiarum a fcandalo, quod intervenire poifct. inter clericos, & laicos evenire auxiliante domino prccavere ; ftatuimus, & ordinamus, quod nullus reftor alicujus ecclefias Lucarne civitatis, vel dicecefis fiecularis, vel regularis aliquem vi-E rum, vel mulierem ulterius in converram feu coàverfam fuarum ecclefiarum, ac venerabilium religioforumque locorum ooerofos, vel inutiles , vel qui non fint bone fames, feu in fraudem Lucani communis, vd alicujus univerfitatis Lucani diftridus, cui fic recipiendi cfient ad aliqua ratiocinia obligati recipere debeant ; & fi contra fa&um fuerit, illud decernimus non te. nere, & in nullo ipfis fic receptis eorumecclefiis obligari : nihilominus in omnes & fingulos homines, qui contra fecerint, feu fieri confenforint excommunicationis fententiam promulgantes, & IIII, & III* intdligantur onerofi feu inu-

ANNO CHRISTI

cr inutiles, & ia fraudem recepti, qui ficut prius A in eorum domibus remanentes habitum converfalem condecenter non deferunt, vel fe immifcuerint fccularibus negociacionibus & officils ficut prius.

XXIV.

De *cutuHaif* am *tntitdii.*

Item flatuimus quod nullus clericus in facris ordinibus conftitutus, aut aliud obtinens beneficium ecdefiafticum concubinam nec aliquam fœminam in domo, vel extra domum, de qua fit, vel fuerit infamatus, aut fi........................ lufpicio rationabilis, vcl verifimilis haberi pof- fit, habeat mulierem, nec admittat eam ad ali- B quod fervicium in canonica ecclefias, nifi ma* tretn vel amitam eius..............filios fuos. Et qui contra fecerint ab officio, & beneficio duxi* mus fufpendendos ---- &c.

XXV.

XXVI.

De delito W» *centreiendo Mutine tccltf*.*

Item flatuimus ne reflor alicuius ccclefic ve) löci religiefi civitatis, vel dioecefis Lucanae debitum contrahat nomine calefis fuse vel ultra fummam fibi concçflâm, vel concedendam a Robis; & fi contraxerit pronunciamus contraflum jpfum penitus non valere, & ex tali con* traflu in nullo fuam calefiam obligari. Verum plebani & procuratores ufum in fumma X. li* brarum: Alii vero calefiat redores ufum in fumma LX. folidorum denariorum Lucanorum parvorum quilibet reflor pofltt, & liceat *ei de-*, bitum contrahere pro ccckfia, non obflante confliiutione pndicoil.

XXVII.

De aen lecanda afi'pww ecr/^rw.

Item flaqumus quod nullus prclatus, vel reflor alicujus ecclefix de civitate, vel dioecefi Lucana ccclefiam fuam ulterius locet, vel concedat ad firmam, nifi in cafibus a jurecoocef- fis; & fi quis contrafecerlt, ipfum excommunicationis vinculo innodamus.

XXVIII.

Ds *ttfah* wa *faciendis.*

Item flatuimus, & ordinamus omnes, & fingulos clericos, & perfonas ealefiaflicas civitatis, A discefis Lucana;, ut nullus ipforum ufuras exercere prxfumat, in omnes & fingulos, qui contrafeccrint aliquo modo excommunicationis fentenuam proferentes

ANNO CHRISTI IJ.»

XXIX.

Dr hrjhM »*» dnvdfi «d caUtrum.

Item flatuimus quod nulla perfona, aclefiaftica vel per fe, vel per alium locet aliquem bovem, vel aliam bcftiam ad collariam, vel concedat in fraudem ufurartun, vel contra canonica fiatuta; & fi quis contra fecerit, pena canonica puniatur.

XXX.

D» ndtfj , *vel nMitû cenytretioniitit* aoa /<- *amdij.*

Item flatuimus, & monemus omnes clericos civitatis & dioecefis Lucanas cuiufcumquc dignitatis vel ordinis exiflant, ut nullus odiofas vel indebitas conjurationes, vel colligationes & confpirationes de cattero faciat. In omnes & fingulos, qui contrafèccrint excommunicationis fen* tentiam promulgantes.

XXXI.

De fepttltnris W» *eligendis.*

Item flatuimus, fub excommunicationis pœ- Cna difttifle praecipimus; ut cum aliquis alibi, quam in fua ecelefia elegerit fepulturam, ille apud cujus ecclefiam fepultus 'fuerit de omnibus ex funere provenientibus fecundum loci confuetudinem dare priori teneatur

XXXII.

Dt priant nÛfd CMtnd.*

Item flatuimus quod quilibet clericus ecclefiafticum obtinens beneficium in civitate, veldioecefr Lucana pofiquam fuerit *in* presbyterum ordinatus infra tres menfes proximos a die presbyteratus pnadifli fufeepti computandos miflam Dcantet; & tam promoti haflenus, quam promovendi cantare tniflam intra diflurn terminum teneantur, nifi poft ordinationem fuam ad faccrdotium canonica fuerint prepedhione detenti, & quicumque pradiflum (intra!) terminum non cantaverint, eundem excommunicamus. lis (criptis nifi de noftra licentia fteterit fpeciali.

XXXIIL

Dt cooftitHtient mo *faciende fro ettgndo pre* Ansdam.

Item flatuimus, & hoc noftro ediflo prohibemus, ut nullum capitulum, vel canonici ali- E cujus ecdefie civitatis, vel dkncefis Lucanat, ecclefia vacante conflitutionem vel ordinationem, five ordinamentum ulterius faciant vel comparent de augenda fibi prebenda, vel vi* Au, & fi contra faflum fuerit totum fit irritum, & inane & contra facientem cxcommuni* camus in bis (criptis.

XXXIV.

ANNO \

XXXIV.

Dt µ yaad grammaticam nejsiat ad itputitnt eligatur.

Item cum valde periculofum exiftat anima, rum curas clericis.....

XXXV.

Dt ahfxa acctmandifia pecunia m» recipienda «4 eliquo ofidali Lxctnfis communis.

Item ftatuimus ut omnes, & fmgulos . .

XXXVL

Dt RM *recipiendo officium procurationis contra Lucanum commuât.*

Item ftatuimus quod nullus clericus contra Lucanum commune officium procuratoris, vel findicatus alicnjus communitatis, vel perfonc laic* ulterius gerat in curia fasculari, nifi pro ecclefia five populo, vel pro miferabilibus per-fonis, vel aliis fuis conjunAis; fic fi quis con-trafecerit pernam X. librarum denariorum Lu-cenfium, fit major", juxta negotii qualitatem noftro arbitrio punietur.

XXXVII.

Dt non faciendo contra Lxctnfe commune aliquod inftrumentum,

Item ftatuimus quod nullus clericus, qui fit noftrates, contra Lucanum comune faciat ulte-rius aliquod inftrumentum publicum, nifi pro Lucano clero vel pro eccleiiis, vel venerabilibus loris, feu perfonis ecolefiaftiois, vel pro eorum fubditis, fie familiaribus, vel fidelibus, vel pau-peribus vel perfonis conviAis, vel contra aliquam aliam perfonam ecclefiafticam, vel fzcularem civitatis, vel dioecefis Lucane ; qui contrafccc-rit noftro arbitrio puniatur.

XXXVIII.

Dt non Mendo ad ludum taxillorum.

Item ftatuimus ut univerfos & fmgulos cleri-cos & perfonas ccclefiafticas civitatis , & dicece-cefis Lucanas femel, fecundo, fic tertio, perem-ptorie commonemus ut nullus ipforum ulterius ludat pro fe, Vel per aliquam aliam perfonam ludere faciat ad ludum aliquem taxillorum. In omnes fic fmgulos, qui contra fecerint excom-municationis fentcntiam proferentes. Profens autem conftitutio .(ultra) Lucanum eplicopatum minime extendenda.

XXXIX.

Dt non blaspbemando Deum, net faufilas. -

Item, flatuinras & diftrïAe precipimus ut nul-lus clericus Lucanae civitatis vel diaxefis, cu< Ajufcumque dirahatis, vel ordfab, «el conditio-nis exiftat, Deum, vd B. Vjpginem Mariam, vel aliquem fanAum, vd *ùasaoo* blasphemare pnrfumat, vel contre crocem» vd imaginem Dei vel B. Mari* Virginis vd alkujus fanAi aliquod inhooeftum, vel vituperabile fignum fa-cere audeat; illum qui contra fecerit folidos 100. denariorum Lucanorum foivendorum pro fubfi-dio terne fanA* prompte quilibet puniendo.

XL.

Dt erutis tfMilibus W* *portandis.*

item, ut clericorum compefcatur audacia fta-tuimus, quod nullus clericus civitatis, vel dice-cefis Lucan* in locis, ubi habitat, oflendibilia ferrea ulterius arma portet abfque noftra licen-tia fpcciali, nifi eundo, fic redeundo extra con-fuetos habitationis confines. In omnes, fic fin-gulos , qui contcafecerint excommunicationis fentcntiam proferentes.

XLI.

De infaltibus non faciendis·

Item volentes clericorum tara rdigioforum quam regularium fic converforum, prout poflii. musconibere audaciam, ut quos Dei timor a malo non retrahit ....coerceat a peccato, fic ne laici conquerantur, fit fcandalizcntur ..... quod ipfi clerici cum deliquerint puniantur, fta-tuimus, fic ordinamus.................

XL1I.

De juramentis non faciendis, & de matrimoniis diftblvendis

— — — — — — peccata hoc ipfo fint exeom-municationis vinculo innodati, iltique nuliate-nus ligati vel adftriâi hujufmodi juramento. vel peccato agant pcenitentiam de perjuro fefe repetant juramento, vel peccato hujulmodi, quod nullum decernimus non obftante : cum juramen-tum , fie paAum non debeat efle iniquitatis vin-culum, fed adminiculum veritatis. Ne autem per ignorantiam fe valeant aliqui excufare, pro-cipimus hoc noftrum decretum per omnes pro-latos fie redores ecclefiarum coram populo qua-ter in anno folemniter publicetur.

XLIII.

De maleficiis, vel incantationibus non fa-ciendis.

Itera ftatuimus, fic prohibemus quod nulla malefica , nulla incantatrix, fic nulla divinatrix perfona maleficium aliquod per quod alicujus mulieris prognantis abortus procuretur, partus vel concipiendi auferatur, vel impediaturfacul-Tas, vel per quod inter virum fic uxorem inter-venire nequeat copula conjugalis, vet aliquod impedimentumfequatur; vel incantationem, vd divinationem exerceat in civitate, vel dicœ-cefi Lucana, nuilaque alia perfona ad tales iro prodiAis recurrat, nifi incantatioficrerver-is divinis, vel medicinalibus pro liberandis in-

6r-

• Cive credat per-mitti hic ad curan-do! iafirmo» incantatio-ne», fed per- 5, vel Dei (b-lemnibu» qiribuldam precatio-num formu-lis, qiu» epifc. iite tolerabat, ut forte bre-viculum S. Antonii ad febrim fu-gandam . Ita etiam in verbi» medicina-lem quan-dam virtu-tem agno-felt 1 quod licet modo vix a fuper-ditione im-caretur 1 o)im »n,e0 qui «de-renr incŒi medicam vinurem

er firmis. Io omnes & fingnlas hujufmodi malefi*
—· —css, & incantatrica, fle divinatrices perfooas
Q.ÏÏIS. recurrentes nd eas, nifi in pracdidis cafibtu,
r>«r Scilicet pro infirmorum delatione, excommunicatioois fcntcntiam proferentes.

XLIV.

De ecclrfiaflica libertate fervende .

Item cum ex injundo nobis paftorali officio libertatem ecclefiafticam defendere teneamur, ftatuimus, & tam poteftatem capitaneum, Antianum majorem Syndicjgg^e*«itatis Lucarne •c judices & afteflbres, c^ancSlarios eorum , & confutes fit notarios, judges curiarum civitatis ejufdem quam vicarios vicariarum, & judices, & notarios, & nuntios omnium przdidorum, & poteflates, confutes & omnes confiliarios generata, fle fpeciala & cujufcumque confilii civitatis, & cujuslibet communis, & terre dicecefis Lucans, fit alios officiates univerforum prrdiftorum locorum quocumque nomine cenfeantur deputatos, & deputandos przfenti decreto commonemus, ut omnes & quilibet eorum ratione officii fui, vel perfonz obfervent ecclefiafticam liberjatcm, & contrafaccre, vel ve. nire, opere vel confilio confenfu direde, vel indirede, tacite, vel exprefie per fe, vel per alios ulterius non prrfumant. In omnes & fingulos fupradiâos , qui fcienter, & malitiofe contrafccerint vel iverint, excommunicationis fententiam praeferentes.

XLV.

De non faciendo, vel feribendo aliquod in/lrnmentten capitulum contra eccicjiaflicam Ubertatem.

Item pro libertatis cxdefiafticz defendendo privilegio ftatuimus & monemus, & univerfis, & fingulis flaturariis & feriptoribus, & officialibus, & homiribus fingularibus ad ftatuta communis, vel populi .vel civitatis, vel officiorum civitatis Lutante condenda & feribenda clcdis, fit eligendis praecipimus, edicimus ut nullum ftatutum vel ordinamentum , vel......................

XLV1.

De non imponendo aliquam impqflam Lucano clero.

Item pro pace, & quiete inter clerum, & populum

5

per alios ulterius imponant, vel recolligant vel
peroNBt imponenda confulant vel arewew * in publico vel occulto contra ecclefiafttcam libertatem, nullamque ipfi clero, vel reâoribus aut ecclefiis, vel venerabilibus locis przdidis violentiam vel injuriam, vei impedimentum aliquod facio imperent vel pneftent per fe, vel per alios inferri procurent quominus ipfe clerus, przlati, redora ecdcfie et loca ut bona eorum in co-

A rum femper & ecclefiafticc liberfatw tranquillitate pauftant. Nos enim omne & fingulos officiales prrdidos flc homines fingulares ά corum fautores, quicontrafeccrinr,excommunicationis vinculo innodamus. I I I — anno LHRisri

XLVII.

De non faciendo injuriam aliquam Lucano epifeopatui vel clero fuper aliquam juritdiflionem eorum.

Item cum honora, & jurifdidiones, & jura epilcopatus & B. Martini Lucani, & aliarum ecclefiarum flc venerabilium loçorum civitatis , B flc dicecefis Lucenfis defenfare teneamur, ubique ftatuimus, ut omnes flc fingulos przfides, redora, flc officiales, flc univerlos noftros fubditos civitatis, fle Dicecefis Lucane praetentes flc futuros, cujufcumque honoris ac ftatus conditionis exiftant, peremptorie commonemus, els, flc cuique ipforum przcipientes dtftride ut ipfi epifeopatui vel allis ecclcfiis vel venerabilibus locis civitatis, fle dicecefis in fuis pofteftionibus, honoribus, flc juribus ipfarum ecclefiarum fuper caftris, terris, villis, flc hominibus de Moriano, de Sexto, de Aquileja, de Decimo, de Sala Garfagnanz, dc Staflbile, S. Maria in monte Tepori, de Sorbano, pro parte epifeopatum Lucanum contingente in ipfa villa Sorbani, vel C aliis caftris, & terris ad Lucanum epifeopatum, ex imperialibus privilegiis fpedantibus, flc capitulo S. Martini fuper caftris, terris, flc villis flc hominibus de Fibbialla, de Maftagrofa , de Rifcento ad Gualdo, flc juribus capituli ejufdem in Bozzano, Quiefa , flc Milliano ad ipfum capitulum pertinentibus, vel fuper jurifdidione vel honore, vel proprietate, vel pofTciTione eorumdem nullam moleftiam, vel violentiam aut injuriam per fe, vel per alios inferant vel procurent afferri vel ipfis communitatibus, & hominibus przdidorum locorum aliquod impedimentum przftent, quominus epilcopatus, vel capitulum przdidum, flc allz ecclefiz, flc loca venerabilia in............civitatis, fle dicecefis in D fuis juribus, terris, flc pofteftionibus, flc aliis ad iplos fpedantibus omni jurifdidione, honore, & ufu ipforum in didis terris , flc locis flc hominibus uti poflint flc libere exercere; vel aliud in przdidis locis, vel hominibus, vel contra homines didorum locorum faciant, quod in ipfius epifeopatus, vel capituli, vel aliarum ecclefiarum , feu lOcorum venerabilium fit vel poftït prxjudicium redundare ; flc fi qui contra fecerint vel venerint vel opere, ve! opera, aut confilium, vel favorem ad przdida facienda przftiterint, ipfos excommunicationi vinculo innodamus .

................................XLVIII................

De iit, qui fecerint contra eccUfiaflicam libertatem, quod non recipiantur ad aliquod officium alicujm ecclefiu.

Item etiam pœnam peffecutorum libertatis ccclefiaflicz ftatuimus, flc prohibemus diftride, ut nullus officialium, vel aliorum hominum cujufcumque dignitatis vel artis, vel conditionis exiftant, qui contra ecclefiafticam libertatem , vel contra praemifiâs noftras conftitutiones de libertate ecclefiz, de juribus epifeopatus,\çcclcfiarum, flc locorum venerabilium civitativ, fle dicе-

e* & diaecefis Lucana loquentes........................ a
-------confenfu, vel favore pro judice vel advocato.
chTcti vel indÎce &C' ....
...i,.. ....

XLIX.

. . . , ut infra duos menfes proximos poft hujufmodi conftitutionis publicationem ipfum ictidum feu przftationes annuis vel redditus annuales, quos occultaverunt, vel fubtraxerunt B in fraudem prelatis, fic redoribus ipfarum ecclefiarum, manifeflare procurent, ac eifdetn occultatis in alium proximum fequentem menfem debitam fatisfaâionem impendant, vel fuper ipfis componant amicabiliter cum eifdem; quodque nullus ipforum parochianorum occultet aliquod ulterius de przdiâis. In omnes & fingulos tales occultatores, fc parochianos, qui pnedifta obfervare contempferint, excommunicationis fententiam proferentes; fc hanc excommunicationem praecipimus quater in anno publice recitari.

L.

De eiienttionsbuj ftudorum ecclffierum.

Item, cum quidam iniquitatis filii inftrumenta publica libellationis, & perpetuos redditus, & pofleflіones & terras ecclefiarum, & venerabilium locorum civitatis, de diœcefis Lucanz in ipforum animarum periculum & ecclefiarum prxjudictum in fraudem occultare non formident; ftatuimus, ut univerfos, & fingulos tales occultatores, & occultos alienatores praediatorum generaliter, & publice commonemus, ut intra duos menfes proximos poft hujufmodi conftitutionis publicationem, ea, que de predicts occultaverunt fraudulenter, & detinent occultata, ipfis przlatis, & redoribus earumdem Audeant revelare, & de ipfis occultatis D eifdem pro eorum ecclcfiis intra proximum alium menfem fequentem fatisfaciant ut . . . fuper iis concordent amicabiliter aim eifdem; quodque nulla ulterius perfona fic celet, in fraudem, & malitiam vendat, vel alienet aliquid de prrdidis. In omnes, & fingulos homines, & perfonas, quz przdi&a obfervare contempferint, excommuuicationis fententiam proferentes. Hanc noftram conflitutionem quater in anno quolibet publicando.

De mmdendo exequutioni piet ceufes defunilorum & mluntetes eorum.

Item cupientes ut piz defundorum voluntates exequutioni mandentur debite, ftatuimus, quod omnes fidei commiflarii hadenus deputati ulque ad unum menfem proximum vel ulterius deputandi in annum proximum poft defundorum obitum, eorumdem defundorum voluntates 8c judicia, ad quz confliltuti funt, vel fuerunt, exequi fideliter juxta pofle teneantur: alioquin infos fidei-commiflarios omnes, qui hanc conflitutionem contempferint, vel diftulerint per malitiam obfervare, excommunicationis vinculo innodamus.

* LII.

Df n fttd uettrii tenentur demmeietre ultimes wtatato defuudforum.

Ad haec etiam ftatuimus quod omnes notarii, qui ultimis decedentium voluntatibus interfuerint, fc de ipforum teflamentis, fc judiciis publica fecerunt documenta, judicia ipfa, quia nobis vel praelato, five fideicommiflario, vei perfonis >d quos ipforum profequutio pertinet intra menlem proximum poft obitum teflatoric revelent, & fideliter manifeflent, & contenti falano ex ipfis copiam exhibeant publicam, ut ipfi fidei comminar», vel ad quos pertinet pra> didas copias, voluntates prefertim fuper infrafcriptis reftitutionibus faciendis, ut interefl, falubriter exequantur; fle qui hanc conflitutionem non obfervaverint............................... excommunicamus.

LIII.

Dt teflibus, fal felfem reddiderim teftetionem,

Item cum per falfa interdum teflimonia veritas ---- reus abfolvatur, & innocens condemnetur ....
C...

LIV.

De petentibus debitum jem folutum.

Item omnes homines & perfonas quod alio

LV.

Dt fretioribus ecclrfierum.

Item omnes ecclefiarum fractores, & omnes rerum, & bonorum ecclefiarum raptores, & omnes facrorum fepukhrorum violatores, & omnes qui alicui mulieri r rcligiofz violentiam intulerunt impetu voluntatis, & omnes incendiarios, & omnes deturbatpres Aratarum, & omnes fures nofturnos, & omnes agrorum & vinearum depopulatores occultos, & omnes qui terrarum terminos in fraudem deftruxerunt, vel mutaverunt divifivos, & omne^ qui ad domum alterius vel in aliqua parte in przjudicium, vel injuriam vel dedecus alicujus perfonz lapides de node latenter projecerint, vel projici fecerint in civitate, vel diœcefi Lucana excommunicationis vinculo innodamus, quamexcommunica-
E cionem quater in anno decernimus folemniter .publicandam.

LVI.

De metuentibus ed ufurem.

Item cum fecundum facrz feripturz dodrinam nullus fœnerator in templo dominico requiefeit, ftatuimus ac prohibemus hoc noflro generali decreto, precipitous, ac monemus, ut nulla ulterius perfona in civitate, vel dicecefi Lucana alienigena, vel terrigena ufuras exercere prefumat, nullusquc manifeftis ufurariis

Anmq CHRISTI

er rlis domum aliquam de extero locet, vel cou-•cedat; fed locatam revocet unufauifque, delo-
aNNO CHRISTI cationem ufque ad mentem poft hujufmodi publicationem conftitutionis refeiodat. In omnes, flt fingulos ufurarios manifeflos, fle locatores hujufmodi, qui hanc conflitutionem conterapferint obfervane, excommunicationis fententiam proferentes ; prscipientes ut h*c conftitutio quater in anno folemnitcr publicetur.

LV1I.

Dt panitentia /amendai

Item cum omnes chriftiani utriufque fexus annos diferetionis habentes omnia fua confiteri peccata annis fingulis teneantur, ftatuimus, fle univerfos noftros fubditos commonemus, ut quilibet homo utriufque fexus major XIV. annorum , faltem femel in anno, omnia fua folus peccata confiteatur fuo proprio facerdoti, vel alteri presbytero de fuperioris, vel noftra, vel propiii facerdotis quariita , fle obtenta licentia fpeciali ; fle quod de confeifione faâa Ac poenitentia flc accepta ab alio facerdoteunusquiique fuo prxlato vel presbytero proprio faciat fidem relatione, vel nuntlo fidedigno, ve! litteris confeftbris, alioquin ab ecclefix repellatur ingrclTu vivens, fle monens chriftiana careat fepultura. Ad hoc univerfis ecclefiarum praelatis & reâoribus curam animarum habentibus diftriâe praecipimus, ut hanc noftram conftitutioncm primo die lunae quadragefimae, dic paichatis refurredionis Dominicae, die fabbati omnium Sanâoium, flt die fefti nativitatis Chrifti coram populo in ecclefiis fingulis annis diligenter ftudeant publicare.

LVIII.

Dt to quod Medici tenentstr confidere infirmis ad poenitentiam /umendam.

Item confiderantes etiam quod anima nobilior eft corpore > flc quod acutorum morborum indicia funt incerta, & aliquos interdum mori contingit repente, fle quomodocumque animx medicina........................... ad ialutem ; ftatuimus ut cum fuerint ad infirmorum vifitationem eidem infirmis]. .... eofdem doceant fle inducant, ut medicos falubres animarum.... procedant ad impendendum corpori medicamentum .... ? ....

LIX.

Dt mm vtbjokm contra noftris conflitutiones .

Item .... ftatuentes, univerfos rara clericos fle perfonas – .... nobis fubditos hac generali conftitutione femel..................... flt ei, flc cuique ipforum diftriâe lprxcipimus , ut domini habentes prxdiâas conftitutiones, & que in eis continentur obfervanda obfervent – agenda peragant, publicanda publicent, recitanda recitent, fle contra prohibita non excedant, fi faluteiM, booeftatem , fle quietem fuam diligunt , fle pcenam imponendam pertimeicunt ; fle ut nulli per ignorantiam fe valeant excufari, eas generali noftro fynodo ad hoc convocato mandamus publice recitari, praecipiendo infuper univerfis ecclefiarum prxlatis , civitatis, fle

Adiœcefis Lucane fub excommunicationis pcena diftriâe, ut unufquifqae pro fe, fic fuo capitu- avno lo, & cappellanis plebaruum eafdem conftitutiones intra tres menies proximos poft publicatio- ,,el' nes earum de Manu Berti notarii recipiam publicatas, flt ter in anno coram fuo capitulo fle cappellanis eas omnes, fle illas publicandas, quae de laicis loquuntur quater in anno, ut continetur in eis, publice legere, fle vulgariter exponere non omittant.

LX.

De armis non portandis.

Licet clericos religiofos & converfos congruis B attollere favoribus, & eorum immunitates, jura, & privilegia illibata confervere pro viribus intendamus, tamen ipfos fuis juribus, flt honoribus ita volumus efte contentos, quod immunitatum, & juriutn fuorum limite.* oblervantes jura non impediant, vel occupent aliorum, fle qui eurum verbis, flt exemplis laicos debent ad viam vit* fle rectitudinis revocare, ipfos in mortis devia non impellant, fle ex ipfis fomites eorum erroris, fle difeoruiamm materiam dicantur laid invenire ' fane fient nos tam lafti experientia, quam frequens clamor inftruxerit, quidam clerici rcligtoli, ac ecclefiarum , venerabilium locorum Lucanz civitatis, flcdiœcetis converti nec in veftiinentorum forma , nec Cjn modo tonfutx, nec in qualitate negotiorum de clerico rcligiofo, feu convcrio quicquam oftendunr; ad pœnæ lubtetfugium fe pro clericis religiofis feu converfis folummodo exhibentes, fle cum fuper excetfibus, quos fiecularl luxu committunt, & negotiationibus larcularibus, quas exercent, ad publica judicia pertrahuntur, fic circumcifis crinibus, flc habitu clericali, feu religiolo aflutnpto, ut poflint circumvenire vindiâam, fe pro religiofis, vel converfis, feuclericis rcpixfentant, fori privilegium labiis allegantes, Al factis negaverant paulo ante. Verum J^uia privilegium meretur amittere qui permiti* ibi abutitur poteftate; Ac fruftra legis invocat auxilium, qui committit in legem; nos volen-™tes tam prêdiâarumanimarum periculis, quam fcandalù, & malts exemplis que................... J"t>ccurrunt, poiTunt occurrere, auxiiiante Domino, praecavere, omnes clericos religiofos, converfos farcularium ecclefiarum, vel venerabilium, feu religiertoruui locorum Lucane civitatis, Ac dicecebs femel, fecundo, flc tertio peremptorie commonemus, ut fcipfos debeant emendare, Ac fxcularibus pegociatiouibus , Ac officiis dimnfis , omnino veftes, Al tonturam portare debeant congruentes; ita quod in modo tonfurae & veftimentorum eorum religioni conveniant, flc a laicis difeernantur. Ita quod per civitatem Lucanam, leu burgos, vel caftra, vel vicos, ubi habitant, nulla arma portare debeant abique Enoftra licentia fpeciali ; niti quando illi de civitate irent extra civitatem, ve! burgo>, vel iubburgos fine noftra licentia ....

LX1. *De*

LXL

Dt «M audiendi/ adifuhu eaqfi/»

.... Sufcepti regiminis nos cura IW- licitar, ut.... quod caufe matrimoniales non fint tradandae per quoslibet............. judices , qui poteftatem habeant judicandi, et ftatuta canonum non ignorent ; et alibi in jure caufe perhibeantur committi , nifi in civitatibus vel locis magnis, feu infignibus, ubi haberi valeat juris copta peritorum; tamen ad audientiam noftram plurium fide dignorum relatione pervenit, quod nonnulli plebant, priores, fit eo-um vicarii Lucaiue civitatis, fit diœcefi* caufas vertentes inter pertonas fuarum plebatuum matrimoniales, fit in quibus tamen periculum venitur, indifferenter audiant, fit eas decidere non formident ; unde interdum evenit, quod matrimonia contrada legitime dilfolvuntor, fit alia mala, fit animarum pericula multoties interveniunt, que ad prcfens caufa brevitatis omittimus, qu® longum effet per fiogula enarrare; nec non litigantes, propter peritorum diftantiam, fit maxime jure canonico, multiplicibus expenfis fit laboribus aggravantur. Quare volentes in pnsdidis, ut didum eft, animarum pericula, fic fubditorum noftrorum parcere laboribus fic expenfis, feroci, fecundo, fic tertio peremptorie Lucane civitatis fie diœcefis plebanos, priores, fic eorum vicarios commonemus, ut de caufis aliquibus audiendis (abftineant) nifi privilegio Apoft. iedis vel ex commiffione ipfius vel ejus legati, feu legitima fint preferiptione muniri, quam preferiptionem intra tres menfes nobis, vel perfonc ad hoc a nobis deputat® oftendere teneatur; alioquin in omnes, fic fingulos monitoris noftrz hujufmodi conftitutionis contemptores excommunicationis fententiam promulgantes.

LXII.

Dt non promovenda, vel confirmando aliquem ad aliquod beneficium, nifi babnerit XXI'. annum.

Licet in canone a fel. recor. D. Gregorio Papa X. edito in Concilio Lugdunenfi in can. *da elefi.* inter cetera contineatur expreffe, quod nullus ad regimen parochialis ecclefi® fufeipiatur, nifi XXV. annum «tatis attigerit ; ac fcientia, fit moribus commendandus exiftat ; decernendo de parochialibus ecclefiis iis, qui non attigerint XXV. annum, juribus omnino carere; quia tamen in Obfervatione canonis memorati nonnulli clerici, fit laici Lucan® civitatis fit diœcefis fe, ut percepimus, exhibent négligentes, fic etiam contra ipfum canonem fcienter, fic malitiofe delinquunt, p>cnacanonisprzdidi etiam in eundis, fic aliorum canonum pæ. na impenfa, nos Fr. Henrku*, Dei gratia, Lucanus epifeopus tain periculofe illorum negligenti® fic maliti® obviare volentes, ac cupientes canones przdi&os in civitate, fie diœcefi przdidis metu peene fic conditionis per nos addit® ardioribus ab omnibus inviolabiliter obfervari, przfenti noftro decreto (latuimus fic ordinamus de fr· noftrorum confcnfu, quod nullus Ade cetero clericus, rd Lucus cufufcumque religioeis, vel ordinis, aut dignitatis, vel conditioois exiftat, civitatis, vel diœcefis memorat® ad regimen parochialis ecclefia vel ad przlaturam noftri epifcopatus eligere, feu prcfentare audeat aliquem, qui non attigerit XXV. annum, fit in facris non fuerit ordinibus conftitutus, nullufque praelatus, vel re&or aut vicarius alicujus.. a publicatione prafentl, ac diebus folemnibus relurrcdionis Dominic®, SS. Petri fic Pauli Omnium Saodorum, fic fefli Natalis Domiai diligenter coram populo exponere fic publicare procurent.

LX1II.

Dt clerici/ ordinandi/.

In Dei nomine Amen. Nos Hernicus, Dei Îjratia, Lucanus epifeopus, volentes quodecclel® civitatis fie diœcefis Lucan® a prclatis, reftoribus, fic canonicis earum in debitis ordinationibus ferviantur decenter, univerfos, fic fingulos prclatos, redores fic canonicos ecclefiarum civitatis, fie diœcefis predidi nobis fubditos ordinandos, femel, fecundo, tertio peremptorie ac publice commonemus, eifdem, fic cuilibet eorum fub excommunicationis pœna diftride prccipietites, ut in proximum venturum quatuor jejuniis coram noftra prefentia fe pra> lentent, fufcepturi ordines fecundum quodipforum beneficiorum cura requirit. Alioquin in omnes, fie fingulos prelates, redores fic canonicos, ct quemlibet eorum noftr® monitionis, ac mandatorum hujufmodi contemptores ex nunc prout ex tunc in his feriptis excommunicationis fententiam promulgamus ; contra eoa alias nihilominus proceffuri prout de jure videbimus procedendum .

LXIV.

De ii/, qui affumpti fuerint in ordinem facerdotalem t qwd tenentur miffam cantart.

Irem nolentes quod illi praelati, redores, fic canonici ecclefiarum civitatis, fie diœcefis Lucane, qui jam funt presbyteri ordinati, fic nondum tniffam cantaverant, ad fervieodumDeo, fie ecclefiis fuis fint ulterius négligentes, ne amplius videantur in vanum facerdotii ordinem fufcepiffe, eofdem presbyteros omnes, fic quemlibet eorum nobisfubditos, femel, fecundo, fic tertio peremptorie ac publice commonemus, ut ꜰ >fi, fic quilibet eorum hinc ad mediam quatagefimam prxfentem miffam cantare procurent ; alioquin in omne*, fic fingulos tales presbyteros beneficiates, qui noftris monitionibus contempferint obedire, ex nunc prout <X tunc in bis feriptis excommunicationis fententiam promulgamus.

LXV.

Dt continua rqfidentia faeienda.

Irem nolentes quod ccclefi® noftr® debitis obfequiis defraudentur, univerfos fic fingulosearum ecclefiarum prziatos, fie redores civitatis, fie Diœcefis Lucan® eccleflafticum obtinentes beneficium curam animarum habens, five ......

icmcl,

Çg* ANNO CHRISTI

femel, fecundo, fic tertio peremptorie monemus, trt tofi, ac quilibet eorum continuam refidentiam faciant in etidetn, eis. ferviant, ut tenentur, fit ab ipfis ecclefiis ultra unum mentem ulterius non aflêntent fe in fraudem, vagando abfque noflra licentia fpeciali; fic illos, qni contrafecerint, feu monitionibus noftrishujufinodi contetnpferint obedire, ex nunc, prout ex tunc, in his icriptis excommunicationis vinculo Innodamus. Alias contra eos, prout videbimus expedire, procefluri.

LXVL

Do tonooorfit octU/titrnm dado in ftripiil D. opifeepo.

Item eum bonus paftor videns fepe oves fuas...

intra eumdem terminum perfonJiter compareant coram nobis, aHoquin tarn in prelates fic rc> Aores quain Inconverfos ipfosomnes, & quemlibet eorum, qui noftris monitionibus hujufmodt obedire contetnpferint, ex nunc, prout ex tunc, excoOMamucaNoncm ferimus in his icriptis.

LXVII.

Do notmoro cononicormo bobondo in etti^fiii.

Item capientes quod tam prioratibus, quam baptifmalHxis ecclefiis civitatis, fit diœcefis Lucanae in debito, fic confueto canonicorum numero ferviatur decenter, univerfos, fic Angulos pnores fic plcbanos civitatis, fic diceeefts praedlti*, femel, fecundo, fictertio peremptorie, ac publice parlenti feriptura monemus, ut unufquifque prior, fic plebanus ftatutum, feu conflictum canonicorum numerum ecclefue, ac plebis fine hinc ad unam raenfem proximum futurum eligere, feu habere procurent, qui continua in ipfa refidenciam facientes, eidem'jo ordinibus, fecundum quod ipfius beneficii cura requirit, de cetero ferviant diligenter, ficut canonici tales tenentur fervire de jure; alioquin in omnes, fit Angulos priores, fle plcbanos,, qui nofiris monitionibus obedire contetnpferint, exnunc, prout ex tunc, excommunicationisfententiam ferimus in his icriptis, fic contra eos alias nihilominus procefluri, ecclefias, fic plebes ipfas de canonicis idoneis officio noftro curabimus ordinare, prout videbimus expedire-

LXV1II.

Do non onndo ptfondo penem .

Cum Jecularia officia, fic negoclationes fint clericis penitus interdi&a, Nos Fr. Henricus, Dei gratia, Lucanus epiicopus, omnes fic Angulos clericos civitatis fic dicecefis Lucana cujufcumque flatus fic conditionisexiflant, femel, fecundo, fic tertio peremptorie commonemus, fit eis, fit cuilibet eorum iub excommunicationis po na diflriâe przcipientes, ut nullus eorum pefandi officium venaliter vel aliquid aliud in fraudem a laicis quibufeumque commiffum in civitate, ve) diœcefi prteJiiiis ulteiius exerceat,

A nullufque tabernam vini, feu vinum teneat advendendum, vel vendi faciat infuarumecclefiarum domibus, vel alienis abfque noflra in utroque cafit fpeciali licentia; in omnes ficAngulos î|ui fecerint ex nunc, prout ex tunc, in his criptis excommunicationis fententiam promulgantes.

LXIX.

Do non portendo arma probitite.

Item, faerts conflitutionibus noftrts de armis prohibitis non portandis loquentibus, omnes fic Angulos clericos civitatis, vel dicecefis Lucan*, femel, fecundo, fic tertio peremptorie, ac pu-
B Alice commonemus eis, fit cuilibet eorum iub excommunicationis pcena precipicntes diflriâe, ut nullus eorum contra formam conftitutionum earum arma prohibita ulterius — portet abfque noftra licentia fpeciali. In omnes fic Angulosclericos cujusvis conditionis exiflant, qui contra fecerint, ex nunc, prout ex tunc, excommunicationis fententiam ferentes in his feriptis.

LXX.

Do non abfolvtndo dilut'd nfnrarium

C

Nos vero volentes excogitare hujufmodi malitiae .... divine provideotie, quo melius poflitmus, obviare de confenfu no(hi capituli & vocata innumera multitudine clericorum in noftro fynodo duximus flatuendum, quod nullus clericorum noftrorum fine noflra, vel noflri vicarii licentia fpeciali audeat ablolvere aliquem ufurarium manifeflum. In cuius abfolutione formam hujufmodi volumus obfervari, ut liber
D in quo ufur* continentur extort* in' manibus illius, eui conditetur, ipfe ufurarius teneatur liberabrer confignare, receptus nomine noftro, fit illorum, quibus eft reftitutk» facienda, ab ipfo ufurario pignoratitla vel idonea cautione, quod fi eum contigerit ab *aegritudine* liberari in trium menfium ipatiam, poftquam fanitati fuerit reftitutus," nobis, vd alteri perlon*, cui reftitutionis officium vel exequutiones hujufmodt duximus committendas, illam necunic quantitatem perfonis, a quibus extorut illicite, reftituendum, quam in ipfius ufurarii, quatenus non invenietur, habita, fic extorta. Quo ufurario moriente fidejuflbrcs ipfius ufurarii ad reftitutlonem faciendam fpccialiter oblegati, in ejufdem temporis fpatium prxdi&a licite, fic integre facere teneantur, recepto ab eis fidejufloribus,
£ fi heredes fuerint ipfius ufurarii, de prediâis totaliter obfervandis corporaliter juramento. Si vero ufurarius librum aliquem non *fecerit de* ufuris pecuniarum didi ufurarii, fic ipfamquantitatem fic extortam, in publico inftrumento faciat confiteri nomine illorum, a quibus habuit, fic extorfit, fic fummam quantitatis extorte a quolibet, A recordari poterit, fideliter Um π>«· exprimi faciendo, quam cautionem fpe cscitatis, fic praeterite conditione rebellionis, ut praemittitur, pertinaciter recufaverit, eidem ufurario peccatorum fuorum abiolutio, fic aliafacramenta ecclefiaftica denegentur, fit in fine career ecclefiaftica fepulturaj fic quia parum po deflet conftitutionem facere, nlfi ab illis, & qui-

£3* — ~ CHRtrn .j.i, quibus flatnitur, obferverur, monemus omnes prelates, ft rciigiofos reftores civitatis » ft dits«f» Lucane, primo, fecundo, ft tertio peremptorie diftriAe *eis* fub excommunicationis pcena prrcipientcs, ut pnefentem noftram conftitutionem faftam pro falute animarum noftrarum obfervent; et fi contrarium fecerint, ipfos excommunicationis fententia innodamus.

LXXI.

De non eunda ad moniales.

Item cupientes diffolutos, et infami* nota notandos accctius quorumdam hominum et perfonarum in pofterum faciendas ad loca et mo-B naticria monialium civitatis, et dicecefis Lucan* via, qua convenit, coercere, et illorum malitiis obviare, (latuimus etuniverfos, et fingulps, tam clericos, et rciigiofos, quam laicos utrmfque fexus civitatis, et diœcefis Lucana? femel, fecundo, & tertio peremptorie commonemus, ut nullus ipforuin audeat, vel pr*fumat ad diâa loca, & monafteria accedere fine manifefta, neccflaria, honefta & rationabili caufa abfque noftra licentia fpeciali; in omnes, & fingulos, qui contra fecerint, excommunicationis ientcntiam proferentes. Prxfcns autem conftitutio ad patrem, vel.................amicum fratrem vel forarem monialiumptsdiAarum nullatenus .....

LXXII.

' *Dr non vocando clericos vel coadunando.*

Cum univerfales clericorum convrrfationes per ....merito fint fufpedx, monemus fingulas perionas Lucane civitatis, vel diœcefis femel, fecundo, & tertio.

prxlati, quam prrtextu praelationis eorum fua capitula, vel convenitis pro .... ncgociis vocent fuos fubditos, ct hos faciant convenirl, vel D procuratores aliquorum conventuum, quibus li– ceat, temporibus confuetis, vocare illos, qui tamen fuerint de congregationibus, et . tibus eorumdem aut vicanus epifeopi generalis In convocantes, er convenientes, et omnes et fingulos contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc, in his feriptis excommunicationis fententiam piomulgamus.

LXX1II.

De non ingrediendo claufirum monialium.

Ut utilitati monialium falubriter confulatur, & omnis periculi materia evitetur, monemus L femel, fecundo, et tertio peremptorie omnes, ct fiugulos tam clericos, quam laicos, ac omnes et fingulas abostiiTas, priori fias, et moniales, ut nulli clerico, vel laico pateat aditus ad eafdem. Nec ingrediantur chufuram eifdem Ploniabbus fpeciabter deputatam; nec ipfie mentales aliquam petionam recipianttan ambitu clauluir fine noftra, vel noth i vicarii licentia fpeciali, nlfi fuerit medicus, qui intraverit pro infifnus, aut magiftri lapidum vel tignaminum pro reparandis domibus, vel xdificiis faciendis, aut laborantes, vel all* perfon* pro introduccndis rebus ncceffarils, fine quibus non poflènr — »■ ipfe moniales feu domine commode fuftentari, ANNO aut facerdoe pro audiendis eorum confeflGombu*, et impendendis ecclefiafticis facramentis laborantibus lo extremis, vel alia gr vl infirmitate, et fepeliendis corporibus defunctarum. In omnes et fmgulos, et fingulas contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc, excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis. Item quod nullus facerdos audiat confeflioncs earum, vel eas abfuivere pofDt fine licentia noftra fpeciali, nifi ille, quem ad hoc duximus deputandum.

LXXIV.

Dt dando in feriptis omnia beneficia domino tpijcopo per clerico) obtenta.

Cum pluralitatem beneficiorum ram generale concilium quam noftra epifeopalis conftitutio interdicat, et multi fint clerici, et prxlati in civitate, et diœcefi Lucana plura cum cura, ct fine cura beneficia, obtinentes omnes & fingulos clericos, ft praelatos civitatis ft diœcefis Lucanae monemus, ut civitate intra unum menfem, diœceiani vero intra duorum menfium fpatio a die monitionis hujufmpdi beneficia cum cura, vel quibus cura non attineat animarum, qua? in civitate, vel dlœcefi oblinent, nebis cum ipforum beneficiorum titulis feu nomini-Cbus in feriptis debeant intimare, cum dilpenfationibus, quas habere fe afferunt de eiidetn, quem terminum els pro primo, fecundo, ft tertio peremptorio termino aflignamus. Alioquin contra tales plurima hujufinodi beneficia obtinentes, et coutra monitionem noftram hujufmodi temere venientes elapfo iido termino ad privationem fuornm beneficiorum procedemus, quantum inflantia fuadebit libi et collatione.... beneficii, vel ejus qui fibi de jure debebit lefervata.

LXXV.

De revocatione difpenfationsem fuper abfentiQ ab ecclefiit.

....

....

....

....

....

....

LXXVII.

De litteris non auferendis de manibus fui nunesi.

– ....

....

per fe Vel per alium, feu alios littera» nofiras cujufcumque tenoris cxiftant, audeant tollere, vel rapere de manibus noftrorum nunciorum, aut eas quomodolibct lacerare, et pedibus conculeare; fed ipfas litteras reverenter leciptant quaudo eis per aliquem nunciorum noftrorum fuerint præfentat*, qui in fraudem faciant earumdetn, ex nuuc ex ipfo faûoçmnes, et fingulos contrarium facientes excommunicationis lententi* volumus fubjacere.

LXXVII

ANNO

Lxxvn.

licMft dat» per D. cpifcopum feterdotibutpro abfolvendo peccatores j4 ipfo D. epifco- po revocate.

Qiila multi nofiris gratiis abutuntur, et przdecefforiim noftrorum litteris, abiolvenJo peccatores de gravioribus culpis, quz tamen dicecefano Epikopo refervantur, et excommunicatos excommunicatione majori imprudenter ab excommunicationum (ententiis abiolvendo, volentes animarum laluti, prout ex noftro terremur officio, providere, nc recipiantur (f. pendantur) anims confitendum, facerdotibus pracdiHis, quibus gratis hu/uimodi conceffz funt per nos, vel praedecefibres noftrot, (eu officiales noftros tam religioGs quam illis quibufcumque concedas przlentialiter revocamus, et eu et cuique eorum interdicimus (upradida.

Anno CHRISTI ije».

EXPUCIUNT CONSTffÙTIONES D. HENRICJ LVCAN1 EPISCOPI.

Dt djndo in feriptis D. tptfcopo omnes converfos.

r" Cum bonus paftor («pe videre habeat oves fuas, ut quas pafcere, quas tueri, quas indefenias a fuo grege expellere tenealur,cognofcat, univerfos & ungulos ecclcfiarum, et venerabilium locorum praelatos, & redores, religioios & fzculares civitatis, & dtceceGs Lucanz femel, fecundo, & tertio peremptorie commonemus, ut intra duos menfes proxime venturos quilibet eorum omnes convenes crclefue, & loci ful nobis dare per fcnpturam procurent, & illis cum inftrumencis converfariz iplorum principaliter coram noftra prxfeniia reprzfentent, & nihilominus conversos omnes cujuivis ecclefix, ac Lxl prxdifix clvitatis, & diœcelis, & illos & converlos aliarum eccleliarum cujuivis alterius diœcelis, & qui ratione domicilii fint vel fuerint ante converfariam cive.s vel . . . . Luc. *N* quilibet eorum lemel, bis, ac ter, ac publice peremptorie commonemus, ut unufquifque iplorum cum chartis fur converfariz ....

à

CONCILIUM AUSCITANUM.

Ex MS. codice illufiriffimi archiepifcopi, Rcmenfis coadjutoris, Mauritii Caroli Tellerii.

Conftitutiones & ftatnta in provincialiC concilio Aufcis celebrato, edita per reverendum in Chrifto patrem Amaneum Dei gratia archiepilcopum Au. fcitanum, die vi.Kal. Dec.ann. Dom. MCCCVIII.

TITILLI CAPITULORUM.

Ut eetlffiaflici beneficiorum & officiorum ficorem jure viriliter defendant.
De celebrationt Miflarnm.
3. *De uferu.*
4. *De monachis & rt^ularibus.*
$. *Dt penfimibut reiigwforum.*
6. *Rcmvatw (1 approbet10 eonfiitntionnm.*

CAPITULA.

I. Vt ccclcfiafUci beneficiorum é officiorum jure viriliter defendant.*

STatuimvs quod quxeumque perfonx jurifdidtioni noftrz fubditz, cujufque conditionis, dignitatis, vel erninentiz exiflant in provincia Aufcitana, jura & deveria, quxeumque jure, ufibus vel conditionibus ipfarum, ecclefiis, beneficiis, abbatiis, perfonatibus, prioratibus, vel officiis debita, viriliter omnibus remediis quibus fe jufte juvare poterunt acquirendo, retineant, & acquirant: adeo quod non poflint de negligentia per iuperiores redargui vel puniri. Si didx perfonx in prxdiélis negligences fuerint, vel remiflx: earum fupetiores poflint earumdem fupplerede- feitum, exigere, acquirere ecclefiis & petere ante ditfla.

11. Dc c'lebratione Miffarum.

Volentes Divinum oflicium amplius pro viribus ampliare, (latuimus quod Dquilibet reGdens intitulatus in ecciefia cathedrali vel coÙegiata, regulari vel fxculari, habeat hebdomadam fibi afflignatam officiorum ecclefix in ordine, in quo fuerit conflitutus: fi presbyter, dicere Miffam,- diaconus, evangelium; & fic de aliis: & prxdida habeant execution! demandari per deputatum vel deputandum per eorum fuperiores, qui przfunt ecclefiis fupradidis. Et fi qu' przdi&i inferiores non obediunt prxlatis fuis, vel illis qui per eos fuerint deputati: per (ubtradionem prxbendx un,u' feptimanz, ut fuo prxlato videbitur, puniatur: vel nihilominus plus vel minus legitime puniendus, prout pro torvitas feu inobedientia demeruerit *delin.* quentium. Superprxdi&is veroconfcien

—tiis ordinarii ....quos difpenfare va-A Icant» û >pû» videbitur faciendum.

chrrti <j«S.

111. De vfvrit.

Ut animarum periculis falubrius obvietur , provide duximus ftatuendum , ut decretalis *V/ureruin vorejimne,* pofita in titulo de ufuris libro fexco, provinciali concilio habeatur.· & femper. redores patochialium eccleflarum, plebibus indicant, ne quis per ignorantiam valeat *fc* tueri. Verum quia juxta canonicas fandiones ille ufurarius eftcen-B fendus, qui ex pado pro mutuo recipit aliquid ultra tortem : item ccnfecur. eodem modo juxta (latura & privilegia, luper hoc & multis aliis articulis ecclefiz utilitatem concernentibus, figillata in cera viridi in thefauro archiepifcopi Aufcitanz ecclefiz .

/T. De monacbif b rtguhribus

Edido perpetuo inhibemus , ut abbates regulares, bona eis & luis monachis conventualibus communia nulla-C tenus dividant : irritum decernentes, fi contra hxc fuerit aliquid effedualiter attentatum . Pari 'prohibitione utiliter ftatuentes, ne abbates regulares monachis fimplicibus aliquas penfiones a(lignent liantes in pecuniis, bladis , vel rebus aliis quibufeumque. Quod li contra fecerint abbates luperius nominati, penfionem aliqualiter aflignando : penfiones przdidas infra annum repetant. Quod fi przdidas penfiones infra annum przlati cum eftedu non duxerint repetendas: ex tunc epifeoporum quili- u bet , didorum fiquidem przlatorum, penfiones przdidas poflit & valeat mente propriz applicare :' decernentes penfionis aflignationem vel penfionum fadam in contrarium , nullius exiftere firmitatis. Statuendo nihilominus, omnes monachos provincix Aufcitanz debere comedere in uno refedorio, & in] uno dormitorio pariter dormire, juxta B. Benedidi regulam & canonica infti. tuta. Renovantes fcienter pariter & ex. preffe conftitutionem fuper his alias editam a noftris przdecefloribus : ne quis fuper his per non ufum fe valeat aliqualiter exenfare : injungentes abbatibus, ut przdida fic obfervent & faciant obfervari, quod non poffint - nobis vel a fuis ordinariis de cnlpa vel negligentia reprehendi. Prxfentem vero conftitutionem non tantum ad futura extendi volumus, fed etiam ad przterita & prxlentia mandamus. >j««

V. De penfionibut rtligioferxm.

Cum nonnulli mendicante» , tranfeuntcj ad ordinem non mendicantium, ad ambitiones, ad honorum beneficia, Vel penfiones.. ee libentius optent fie tranfire, quo facilius poflint przdidorUm aliquid obtinere : nolentes in ea vocatione in qua vocati funt juxta di<flum apoftoli permanere: hinc eft quod nos fpeciali conftituticne duximus ftatuendum, quod przdidisquondam mendicantibus in ordine non mendicantium perliftentibus penfiones aliquz in pecuniis, bladis, vel rebus aliis quibufeumque, a przlatis ipforum nullatenus affigoentur . Quod fi fadum fuerit in contrarium, nullum decernimus elfe ipfo fado. Quod fi coutra fecerint przlati fuperius nominati , penfionem eis aliqualiter aflignando: · penfiones przdidas infra annum przlati przdidi cum eftedu duxerint repetendas, extunc epifeopi quilibet, didorum liquident przlatorum, penfiones przdidas poflint & valeant menfz fuz propnx applicare. Przfentem vero conftitutionem nedum ad futura extendi volumus, fed etiam ad przterita & przfentia mandamus.

VL Renovetio & ofprebetio conftitmwmem.

Cum multa fit diligentia per noftros przdecefIbres provifum cafibus, qui folent in nofIris civitate & diœcefi ac provincia Aufcitana evenire, per conftitutiones legitimas provinciales que ab aliquibus minus debite obfervantur.- hinc eft quod nos omnes conftitutiones pro-Evinciales, alias per przdeceffores noftros & etiam per nos editas, renova* mus, approbamus, eafque de fratrum noftrorum confilio & anenfu ex certa fcientia confirmamus « ac ipfas inviolabiliter przcipimus obfervari.

CON-

H·». ΛΫ »|β,.

CONCILIUM LONDINENSE

Celebratum *in ecclefia S.* Pauli, die Lune proxima port feftum S. Edruundi regis & martyris, anno Domini MCCCIX. per Robcrtum deWynchelfe, Cantuaricnfem archiepifeopum, cum fufiragancis, & aliis.

/ *£x tente Π. coUcfiiouis cônciliitrttm atnglicnnu.* '

£» vet *cad* MS la ltgl fto prinel pili irchicpt

Celebrata primitus Mifla de fanfto Spiritu , per NorVyccnfem archiepifeopum, & ceT tens epifeopis, pontificalibus indutis, poil finitam Miflam archiepifcopus propofuit verbum Del in Latino, in quo reprehendit epifcopus male per preces eleâoe, vel ambitionem: necnon & cos, qui Aon ftant pro jure ecclefia. Finito ratem fcrmone, dedit indulgentiam XL. dierum omnibus qui eidem fermoni interfuerant, confettis dt contritis.· fle deinde expotait in genere occafiooem convocationis concilii quss in certificatorio London, epifcopi continetur. Et quia multum dies tranfivit, nihil plus actum futt illo die. In craflino autem comparucrunc omnes epifcopi, non induci pontificalibus, fed cappis fuis daitfis; tflfcnon fic ccterz pertona ccclefiafticr przdiftz lo eodem loco. Er primo legebantur bullz apoftolicz, propter quas fuit convocatum concilium: necnon fle littera cenificatoria Londooenfis, prout inferius defaibitur. Bullz autem ideo ante ccrtificatorium legebantur, quia propter illarum primam, habuit archicpileopus auftoriratem vocandi exemptos populum non habentes. Et eft fciendum, quod NorVycenfis, qui celebravit.Miftam, dedit folemnem benedi&oncm in Mifla, propter revcrentiam corporis Chrifti, quod ante fe habuit in altari,· fle orationes contactaseamdem benedi&onem przcedentes. Bulla convocationis ad concilium generale, hic proximo deferibitur.

tsdf»,pe»- ὠ uuu/r tù. tfl fftr rlwfll'ut- mfta PM- Uff· Free· rtjs.

Bull· tap r convocatione ad Concilium gcOCralC .

t jervus fervtricm Dei, vmerabilibus fretribut arcbiepijcopo Cantnsriet\fi, & epifeepis, ac dilectis filiis, abbatibus, prioribns, decanas, prapofitic, arcbipresbyteris, arcbidiittnis ; tf nliis ecclefiarum prælatis exemptii & non exemptis ac eorum capitatis dj conventibus^ per Cantuarienfem provinciam confistMtist faiatesst tf apoftolicam benedititonem.*

T> Egnans in czlts triumphans ecclefia, cujus Jtv pallor eft Pater aeternus, cui fandorum mirtiftrant agmina , fl< laudis gloriam angelorum chori decantant: in terris, adfui fimilitudinem fit reprsefencationcm, confiiruit ccclefiam militantem, unigenito filio Del vivi, domino Jefu Chrifto, ineffabili commercio copulatam, in qua idem unigenitus Dei Filius a Patre progrediens, per iilullrationem Paraditi procedentis pariter ab utroque, (latuit fidei fundamentum. Sane Romana ecclefia, mater alma fidelium, caput eft, diipooente Domino, ecdefiarum aliarum amnium , & magiftra : a qua, veluti a primitivo fonte, ad Cingulas alias ejufdem fidei rivuli derivantur.* ad cujus regimen, voluit Chrifti dementia Romanum pontificem vice fui deputare miniftrum, ut inftruftionem acdoârinam ipfius eloquio veritatis evangeliez traditam, eundi renati fonte baptifmatis reneant & confervent: & qui fub hac doftrina curium vitz refte peregerint, falyi fiant; qui vero ab ea deviaverint, condemnentur.

Ipfa nempe Romana mater ecclefia, juxta exigentiam poffibilitatis ipfius, ad eundas orbis provincias, in quibus Divini nominis cultus viget, fideique *catholica obfervantia rutilat, intuitum* feduhe confiderationis extendens , ac fubjiclent ab olim "taz confiderationis examini, diuturne calamitatis anguftias illius fpe*etalis hereditatis* Dominiez, videlicet Tcrrz fanda, ab infidelibus miferabiliter cOnculcatz, in qua idem Patris zterni Filius, noftrz carnis indumento conteftns, fatatem humani generis, pietate ineffabili extitit operatus, quamque fua tpfc voluit corporali infignire przfentia , & proprii afperfione fanguinis confecrare, multa follicitudine ftuduit eidem terre, *retrariis* temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperetur ab ipfis impiis, tabvenire. Et quia inter ceteros , quos profeifio Chrifiianc religionis includit, milites & fratres domus militia Templi Jerofolymitani, fient eft toti orbi notorium, tanquam fpeciales ejufdem fidei pugiles, fle jam diftz terra præcipui defenfores, ipfius terne negotium principaliter gerere videbantur: ipfos fle eorum ordinem przfata ecclefia fpccialis favoris plenitudine profequens, eos adverfus Chrifti hoftes crucis armavit fignaculo, multi» exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac divertis libertatibus fle privilegiis communivit.

Hi nimirum cum crederentur jn Domini fervitio, fub regulari habitu , fideliter militare.· fibi quafi cundqrum fidelium manus cum multiplici erogatione bonorum Tcnticbant multipliciter, multifquc modis propterea adjutrices. Sed nova fle calamitofa vox de mali, gnitatis fratrum ipforum enormitate progrediens , noftrum replevit, immo verius perturbavit auditum. H»c enim vox nuncia lamentationis fle gemitus,'audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, fle cunilis fidei Chriftianz cultoribus, novz & ineffabilis amaritudinis caliari fubminiftrat : fltdumfafti (eriem ejus nccdfitate pofccnte, depromimus, nofter attenuatur prz anguftia fpiritus, fle valetudinis fatigata confraftibus, membta fmgula prz nimio dolore tabefeunt.

Dudum fiquidem, circa noftrz promotionis ad apicem fummi pontificis initium, etiam antequam Lugduni, ubi recepimus noftrz coronationis infignia, veniremus, fle poli, tam ibi quam alibi, fecreta quorumdam nobis infinualio intimavit: quod magifter, przceptones, fle alii fratres ordinis diftz militiz Templi, fle etiam ipfe ordo, qui ad defenfionem patrimonii ipfius domini noftri, Jdu Chrifti fuerant in tranfmarinis partibus deputati, contra ipfum Domi-

/ num

ANNO CHRisn

'num in fcelus apotlafie nefandum, deteflabile idololatrie vitium, execrabile facinus Sodotnorum, flc herefes varias erant lapfi. Sed quia non erat verifimile, nec credibile videbatur, Jnod viri *ttm* religiofi, qui procipue proChri- l nomine fuam fepe fanguinem effundere, ac ptefonas fiias mortis periculis frequenter exponere erodebamur, quique multa flc magna, tam io Divinis officiis, quam in jejuniB, & alcttobfervantiis, devotk«is figna frequentius protendebant, fue flc efleni Glutis immemores, quod talia perpetrarem : hujufmodi infinuationl, ac delationi ipforum, ejufdemDomininoftriexemplis, flc canonic· feripturx doftrinisedofti, aurem nohnmus inclinare. Deinde yero, cariffimus in Chrifto filius nofter Philippus rex Francoram illuftrb, cui eadem fuerant facinora nunciata, non * typo avaritie, cum de bonis Templariorum nihil fibi vendicare, vel apprepriare intendat ; imroo ea nobis & ecclefix, per deamando· fpper hoc a nobis adminiftranda, gubernanda. confervenda, & cuflodienda, libetaliter ac devote in regno fuo dimifit, manum fuam exinde totaliter amovendo: fed fidei orthodoxs fervore, fuorum progenitorum veftigia clara fequens, accenfits de promittis, quantum licite potuit, fe informans, ad inftrucndum & infbnnandnm nos fuper his, multas, & magnas nobis informationes, per fuos nuncios & litteras deftinavit.

Pbo H.

Infamia vero contra Templarios ipfos increbrefeente validius fuper feeleribus antediâi»; & quia etiam quidam miles ejufdem ordinis, magne nobilitatis, dt qui non levis opinionis in dido ordine habebatur, coram nobis fecreto juratus depofuit, quod in receptione fratrum difti ordinis, hec confuetudo, vcl verius corruptela fervatur, quod ad recipientis vel ab eo deputati fuggeftionem , qui recipitur Chriftum Jefum negat, dt fuper enicem fibi oftenfam fpuit, in vituperium crucifixi; & quaedam alia faciunt recipiens & receptus, que licita non funt, nec humanae conveniunt honeftati, prout tpû tuuc coofetfas exritit coram nobis.· urgente nos ad id ofteii noftri debito vitare nequivimus, quin tot & tantis clamoribus accomodarcmus auditum. Sed cum demum fama publica deferente, ac clamofa infimsatione diâi regis, necnon flc ducum, comitum, & baronum, ac aliorum nobilium, cleri quoque & populi diâi regni Francorum, ad noftram propter hoc, tam per fe quam per procuratores flc fyndicos, profentiam venientium, quod dolenter referimus, ad noftram audientiam perveniflet: quod magilier, ra «tores, flc alli fratres diâi ordinis, flc ipo, profatis flc pluribus aliis erant criminibus irretiti, flc promifla per multas confeifiones, atteftationcs, fit depofitiones profati maSftri, flc plurium preceptorum, flc fratrum ordinis prolibati, coram multis prolatis, & hxreties pravitatis inquifitore, in regno Francis fadas, habitas, & receptas, flc in publicam feripturalr. redadas, nobis quoque ac fratrStusnofiris olienfas, probari quodammodo viderentur: ac nihilo minus fama & clamores prxdidi lo tantum invalniflent, & etiam afeendittent, tam contra ipium ordinem, quam contra fingulares prrfuiu* efufdem, quod fine gravi fcandalo preteriri non poterat, nec abfque imminenti pericuto tolerari e nos illius cujus vices licet immeriti , lo terris gerimus, veftigiis inherentes, ad inquirendum de prodiâis ratione prima duximus procedendum, multofqucdcprsceptoribus, pre» Abyteti», militibus, flc aliis fratribus diâl ordinis, reputatiomis non modice, in noftra profentia conficutos, otxftito ab eis juramento, quod fuper promittis meram flc plenam nobis dicerent veritatem, fuper prodiftis interrogavimus , flc ufque ad numerum leptuaginta duorum examinavimus, multis ex fratribus noftns nobis aftiftcntibus diligenter, conimque confeffiones per publicas manus in authenticam feripturam redaâas, illico in noftra , fit diftorum fratrum noftrorum profentia, ac deinde interpofito aliquorum dierum fpatio, in confiftorio legi fecimus coram ipfis, flc illas in fuo vulgari cuilibet corum exponi. Qui perleverantes in illis, eas expreffie fiefponte, prout recitat* fuerant, approbarunt .

Poft qux, cum magiftro flc prfcceptoribus profati ordinis, intendentes fuper prxmiflis inÎuircre: per nos ipios, ipium. magiftrum, flc raneix, terrx ultramarinx, Normannix, Aquitani-, ac Piftavie precepiores majores, nubis Piâavix exiftentibusmandavimus profentari. Sed quoniam quidam ex eis flc infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad 'noftram prxfcntiam quoquomodo adduci: nos aim eis fcire volentes de promittis omnibus veritatem , flc an vera eflent que continebantur in eorum confeftionibus ; flc depolitionibus, quas coram inquifitore pravitatis hxretice in regno Francic, prêtentibus quibufdam notariiis puolicis, flc multis aliis bonis viris, dicebantur fecilTc, nobis, flc fratribus noftris, per ipium inquifitorem fub manibus publicis exhibitis fit oflenus, dileâis filiis noftris Berengario titulo fanAoram Neret, flc Achillei ; flc Stepliano, titulo fanftl Cyriaci in -thermis, presbyteris, ac Landulpho fanât Angeli diacono, cardinalibus (de quorum prudentia, experientia , flc fidelitate, indubitatam fiduciam obtinemus) commifimus flc mandavimus, ut ipfi, cum prxfaris tnagiftro flc praeceptoribus inquirerent, tam contra ipfos, flc alias fingulares pertonas diâl ordinis generaliter, quam contra ipfum ordinem , fuper Îromiflis, cum diligentia veritatem ; flcquicquid upar iis invenirent, nobis referre, ac eorum confclûoncs, flc depofitiones, per manum publicam lu feriptis redaâas, nottro apoftolatui deferre, ac profentate curarent, eifdem magiftro flc proceptoribus abiolutionis beneficium , a fententia excommunicationis, quam pro promittis , fi vera effient, incurrerant, fi abfolutionem humiliter flc devote peterent ut debebant juxta formam ecclefix Jmpenfari.

Qui cardinales ad eprfcopos, magitlnim, flc prxeeptores, perfonaliter accedentes, eis fui adventus cautam expofuerunc. Ec quoniam tam perfona:, quam res ipforum, flc aliorum Templariorum in diâo regno Francix confidentium, in manibus noftris erant: quod libere abfque metu cujufquam plene ac pure fuper promiflis, omnibus ipfis cardinalibus dicerent veritatem, eis auâoritate apoftolica injunxerunt. Qjil magifter flc proceptorcs Franci-, terre ultramarine, Normannix, Aquitanis ac PiAavie, coram ipfis tribas cardinalibus, profentibus quatuor tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris, ad fanât Dei evangelia, ab eis corporaliter taâa, proftito juramento, quodfuperpre mittis omnibus meram flc plenam dicerent veritatem , coram ipfis fingulariter, libere ac (ponte, abfque coaftione qualibet & terrore, depofuerunt, fit confetti fuerunt inter celera Chrifti abnegationem, flc fpuitionem fuper crucem, cum

αιχκπ »ι·».

cum in ordine Templi recepti fuerunt. Et quidam ex Cl$ Ic tab eadem 'forma , fcilicet cum abnegations Chrifti, & fpuirione fuper crucem, fratres mibtes recepiife. Sunt etiam quidam ex eis quxdam alia horribilia & inhonelta conicifit qux, ut eorum ad prxfens parcamus vereGundix, fubticemus.

Dixerunt prxicrea, & confeffi fueruur, efle vera qur in eorum confeflionibus & depofitionibus continentur, quas dudum fecerunt coram Inquifitorehxreticxpravitatis. Qpx confcftiones & depofitiones diâorum magiftri dc prxeeptorum in feripturam poblicam, per quatuor tabelliones publicos redaâx in ipforum magiftri & prreeptorum, & quorundam bonorum aliorum virorum pnefentia, ac deinde interpofito aliquorum dierum fpatio , coram ipfius eifdem ledx fuerunt, de mandato, &inprxfentia cardinalium diftorum, in fuo vulgari expofitx cuilibet corumdem. Qjji perfeverantes iu illis, eas rttoicflc dc fponfe, prout recitatx fuerant, approbarunt. Et poft confeftiones dc depofitiones hujufmodi, ab ipfis cardinalibus abexcommunijStione quam pro prxmilfis incurret ant, abfolutionecn Hexis genibus, manibufque copulofis humiliter dc devote, ac cum lacrymarum eilufione non modica, petierunt.

Ipfi vero catdinales, quia ecclefia non claudit gremium redeunti, ab eifdem magiftro dc prreeptoribus, hxrefi abjurata exprefle, ipfis fecundum formam ecdefic, auftoritate noftra ablohitionij beneficium impenderunt ; ac deinde ad noftmm prefentiam redeuntes, confcftiones & depofitiones prxlibatorum magiftri dc prxeeptorum, in feripturam publicam per manus publicas, ut eft difrutn, redafras, nobis przfentaverunr, dc qux cum dlflis magjflro dcpxceptoribus fecerant, retulerunt. Ex quibus coufeflionibusde depofiriooibus, ae relatione, invenimus fiepe fatos magiftrum dc fratres, in prxmiftis, dt circa prsemiflâ, licet nuofdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, graviter deliquiffe. Attendentes autem quod fcelera tam horrende rranfire incorrefta , abfque ' Dei otnmpotentis, dc omnium catholicorum injuria , noti poterant nec debebant, decrevimus de fratrum nothorum confilio, per ordinalios locorum , ac per alios fideles dc fapientes viros, ad hoc deputandos a nobis, contra fingulaiesperfonas ipfius ordinis, necnon dc contra diflumordinem, per certas diferetas perfonas, quas ad hoc duximus deputandas, fuper prxmitfu moribus dt exceflibus inquirendum.

His nempe, qux magis flere cogimur quam narrare, cor noitrum palfiooe nimia cruciatur: dc curo tanta provide oobis immineat gemendi mateiia, fletum ηοα poflaraus declinare. Qiifnam catholicus hxc audiens, nimis non doleat dt prorumpat in lu&um? Quis fidelis, hujufmodi imiftrum eventum intelligeas, amara non *emittat* fufpiria, verbaque lamentationis, dc tmeflitudinis non erupret; cum tota Chriftianitas hujufmodi doloris fit particeps, âthic esfus fideles percutiat univerfos? Er its etiam , dum miniflerio *debit** coofidcrarkmis noftrx mentis prxfenuntur obtutibus , ignis in notiris meditationibus exardefeit» & ad tanta diferimina relevanda fufptrat affedus, reins accenditur, fit fpiritna angitor. Ad quod cum nos fulficere commode non poflê fetamus, levamus oculos noftnwad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum provenire uobu auxilium, & humiliter petinus, & devote fperamus. Et quia falubre in— I » lis adhiberi remedium mtereft generaliter omnium: nos cum eifdem fratribus noftris aliifque viris prudentibus, exafto & frequenti traftatu praehabito, prout tanta neceflitas exigebat, de ipforum fratrum confilio, univerfale concilium, ficut imitatione digna fandorum patrum conflictudo laudabilis, longxvx cbiervationisexemplo, nos inftruli, à proximis Kalend. Oftobris, ad duos annos immediate fequentes, decrevimus congregandum: ut ineo, tam circa diftum ordinem & perfonas lingulares, 6t bona eiusdem , & alia quae ftatum tangunt fidei catholice, quam circa recuperationem & fubfidium terre fanftx, ac reparationem, ordinationem, & ftabilitatem ecclefiarum & ecclefiafticatum perfonarum ac libertatum earum, illa, Deoaufpice , communi confilio inveniatur provifio , & ejufdem approbatione concilii roboretur; per cujus falutiferam exeeutionem virtus Altilfimi, eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem *veritatiircduftuerrantibus, redintegrataejufdem* fidet unitate, excirpatisvitiis, virtutibus quoque plantatis, corre&s exceffibus, moribus reformatis, repreffis oppreflionilxit, libertate folida liabilitate munita, recuperatis deperditis, & ejuidem terre flatu profpero reparato, occupata reftituat, vaftata reftauici, & reftaurata confervet, nobis quoque viam aperiat idem ipfe ,qui novit, & facultatem tribuat, ipfe qui poleft: ut fic in przmilTis, juxta incenium animi noftri defiderium, fibi mmiftrare poflimus falubriter, quod is venu ejufdem univerfalis fponfus ecclefix, ipfam dileâam luam .purgatam maculis, munitam virtutum monilibus ac orna, tam, unam Temper habeat deformofam, ad fui nominis laudem & gloriam, ad animarum pro-fc&um rubor fidet, pacem & exaltationem populi Chriftiani.

*NS,° ,^^TI

Quia vero profecutio tanti propofiti, tempore indiget, ut deductam maturius, facilius auftore Domino effefrum debitum fortiatur : prediâum tempus ad idem duximus deputandum. Quocirca univerfitati veftrc per apoftolica feripta prxeipiendo mandamus, quatôtas vos fratres . .' archiepifcopo & . . . . London.... Vvynton ---- Saresburi ---- Vvygorn. ac ... Lincoln, epifcopi, reliquis veftrorum epifeoporum in veftra provincia remanentibus, ad ea qux pontificale officium exigunt; tam in ve» ftris, quam illorum difrx provincia qui ad hujufmodi concilium univerfale accefferint, civitatibus & dicecefibus exercenda, omni negligentia relegata, cuncta, prout catta & tanti negotii qualitas exigit, difpofitis dc paratis, fic medio tempore accingatis ad iter, quod in hujufmodi decreto termino, quem vobis dt ahia peremptorie aflignamus, inViennenfi civitate noftra, vos archiepifcopc fle epifcopi fupcriosnominati, perfonaliwr ; vue vero alii remanentes, epjfcopi. devici, abbates, priores, decani, pnepofiti, archiprtsbyteri, archidisconi dtprolati, pitula dc conventus, per eotaemarcbiepifropum dc epifeopos, ad prindiitam concilium accctforos, quilibet ad omnia que in eodem concilio ftatuentur, fient dc ordinabuntur fle fuerint oppomma, concedatis plenarie potcftatem, dc qoa fuffieieruer conflet per publica documenta, *noftro* vos confpe&ui ensfentetis. Qnod fi foriae ipfis archicp. dc epifc. accefloris, bqjufinodi noIueritis concedere potcftatem, eo tamen venire, vd alios procurare idoneos, cum poteftate fimilt ad idem concilium teneamini deftfoarc.

Non

Christi Non obftantibus quibuslibet privilegiis, feu in-A dulgentiis quibufeumque perfonis, ordini, dignitati feu collegio, fub quacumque verborum forma vel expremone, a pnefata fede coucefiis, Ssr qus poflit efteftus hujufmodi mandati noriquomodolibct impediri, aut eidem in aliquo derogari.

Interim quoque per vos fle alios viros prudentes, Deum timentes, fle habentes pre oculis omnia que correâionis fit reformationis Ilmam expoteunt, inquirentes fubtiliter fle confutentes fideliter, eadem ad ipfius concilii noti» li*m deferatis. Et nos nihilominus variis modis fle vils foters fludium, fle efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen hujufmodi deduâa, concilii correâionem fit dire-B ftionem recipiant opportunam. Nullus, inobedientiz notam, fle canon,cr ultionis acrimoniam vitare defiderans, fallacium exceutionum velamento fe muniar, vel ex impedimentis itinerum, que Domino prava in direâa fle in vias planas afpera fua omnipotentia convertente ceflabunr, frivole allegationis munimenta confingat , ut a tam fanfti operis profeeutione fe fubd*... fed occurrant finguli voluntarii ad id quod fic Divinae congruit voluntati fic faluti animarum, ac utilitatem refpicit fingulorum. Datat Piâavis 2. Idus Augufti, pontificatus noftri anno tertio.

J fubdu-

Clemtm tpificepm fervus ftrvortun Dti, bilibm [retribui arcbitptf.opo Cantuarieufi» & fuij [ttffraymtii falnttm Ü tptflobctm benedi-

FAciens mifericordiam cum fervo fuo Dei filius dominus Jefus Chriftus, ad hoc nos voluit in lpecula eminenti apoftolarus affumi ut gerentel, licet immeriti, vices ejus in terris , in eundis noftris aâibus & proceffibus , ipiius veftigia, quantum patitur numana fragilitas, imitemur. Sanedudum circa noftre promotionis ad apicem fuinmi pontificatus initium, etiam antequam Lugduni, ubi recepimus noftre coronationis infignia, veniremus; fle poft ctiam, tam ibi «juam alibi, fecreta quorundamD nobis infmuatio intimavit: quodmagifter, preceptores, fit alii fratres ordinis militiae Templi Jerofolymitant, fit etiam ipte ordo, qui ad detenfionem patrimonii cjufdem domini noftri Je* lu Chrifti fuerant in tranfmarinis partibus deputati , contra ipfum Dominum in fcelus apo* ftafie nefandum, deteftabile idofolatriz vitium, evecrabile facinus Sodomorum, fle herefes var'as› erant lapfi. Quia vero non erat veriftmile, nec credibile videbatur, quod viri tam religiofr, qui ptzcipue pro Chrtih nomine fuum lepe fanguinem effundere , ac perfonas Luas mortis periculis frequenter exponere credebantur , quique multa & magna, tam in Divinis officiis quam in jejuniis fle aliis obfervannis, E devotionis figna frequentius prsetendebant, luat fic client ialutis immemores, quod talia perpetrarent; hujufmodi infinuationi fle delationi ipforum, cjufdem Domini noftri exemplis, fic canonice feripturx doârinis edodl, aurem no* luimus inclinare.

Deinde vero cariflimus in Chrifto filius no* fler, Philippus rex Francorum illultris, cui eadem fuerant facinora intimata,- non typo avaritie, cum de bonis Templariorum nihil fibi vendicare, vel appropriate intendat, immo ea per deputandos a nobis generaliter, fle per przlatos regni Francise lpectaliter in fuis dhecefibus adminiftranda, in regno fuo ditnifit, manum fuam exinde totaliter amovendo; fed fidei orthodoxe fervore, fuorum progenitorum veftigia clara fequens, accenfus, de prcmiffu quantum licite potuit fe informans, adinftrucndum fic informandum nos fuper iis, multas fle magnas nobis informationes per fuos nuncios fle litteras deftinavit. Infamia vero contra Templarios ipios increbrefcente validius, luper fceleribus antedidis; fle quia etiam quidam miles ejuldem ordinis, magne nobilitatis, fle qui non levis opinionis in diao ordine habebatur, coram nobis fecreto juratus, depofuit, quod in receptione fratrum pnefati ordinis, hrcccmuetudo vel potius corruptela fervatur;^ quod ad recipientis, vel ab eo deputati fuggeftionem qui recipitur, Jefum Chriftum negat, fiefuper crucem fibi ofteniam fpuit, in vituperium crucifixi; fic quaedam alia faciunt, recipiens fic receptus, que licita non funt, nec humanae conveniunt honeftati, prout ipfe tunc confcflus extitit coram nobis: vitare nequivimus, urgente nos ad id officii noftri debito, quin tot tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cum demum fama publica deferente, acclamofa infinuatione difti regis, neunon fic ducum, comitum , fle baronum , ac aliorum nobilium, cleri quoque fic populi difti regni Francis, ad noftram propter hoc tam per te, quam per procuratores fle fyndicos, prrtentiam venientium, quod dolenter referimus, ad noftram audientiam pervenifict; quod magifter, preceptores, fic alii fratres didi ordinis, fic ipfe ordo, praefatis fit pluribus aliis erant criminibus irretiti, & praemilû per multas confeffiones, acttftationes, fic depofitiooes praefati magiftri, fle plurium pnteeptorum fic fratrum ordinis praeiibâti, coram multis praelatis, fic haereticae pravitatis inquifitore in regno Francise fadas, habitas , fit receptas, fit in publicam feripturam redadas, nobifque ac fratribus noftris oftenfas, probari quodammodo viderentur ; ao nihilo minus fama fle clamores praediâi, in tanturp inviluificnt fle etiam afeendiflent, tam contra ipfum ordinem, quam contra pertonas lingulares ejufdem, quod fine gravi fcandalopneteririoon poterat, nec abfque imminenti periculo tolerari. Nos illius, cujus vices licet immeriti in terris gerimus, veftigiis inhaerentes, ad inquirendum de praediftis ratione prima duximus procedendum , multofque de praeceptoribus, presbyteris, militibus, fic aliis fratribus diâi ordinis, reputationis non modicae, in noftra praetentu conftitutos, praedito ab eis juramento, quod fuper pnemilTis meram fic plenam nobis dicerent veritatem, fuper praediâis iuerrogavimus fic examinavimus ufque ad nurrftrum feptuaginta duorum , multis ex fratribus noftris nobis allidentibus diligenter, eorumque confeffiones per publicas manus in authenticam feripturgm redadas, illico in noftra, & diaorum fratrum noilrorum praefentia, ac deinde interpolito aliquorum dierum fpatio, in confiftorio legi fecimus coram ipfis, & illas in fuo vulgari cuilibet eorum exponi, qui perfeverantes in illis, cas expreffc & 1ponte, prout recitate fuerant , approbarunt.

Poft que coram magiftro & praeceptoribus praecipuis prefati ordinis, intendentes fuper praemiftis inquirere pernosipfos, ipfum magiftrum, & Francise, terre ultramarine , Normanniae , Aquitanie, ac Plâavie, praeceptores majores , no-

"nobis Piâavis exiftentibus mandavimus prefer»- tari. Sed quoniam quidam ex eis fic infirma, bantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad noftram prafentiam quoquomodo adduci: nos cum eis fcire volentes de premiflis omnibus veritatem, dc fi vera eflent quz continebantur in eorum confeflionibus, dc depofitionibus, quas coram inquifitore pravitatis hasretire in regno Francia, prefentibus quibefdam notariis poblicis, dc multis aliis bonis viris, dicebantur feciflê, nobis dc fratribus noftris per ipfum inquifitorem, fub manibus publicis exhibitis dc oftenfis, dilcdis filiis noftris Berengario, titulo fandorum Neret dc Achillei, dc Stephano, titulo fandi Cyriaci in Thermia, presbyteris, ac Landulpho S. Angeli diacono, cardinalibus, de quorum providentia, experientia, & fidelitate, indubitatam fiduciam obtinemus, commifimus demandavimus, utipfi cum praefatis magiftre de preceptoribus inquirerent, tam contra ipfos & alias lingulares perfonas didi ordinis generaliter, quam contra ipfum ordinem, fuper pnamiffis cum diligentia veritatem, dequioquid fuper his invenirent, nobis referre, ac eorum confcfliones dc depofitiones, per manum publicam in feriptis reda&as, noftro apoftolatui deferre, ac przfentare curarent, eifdem magiftro dc preceptoribus abfolutionis beneficium, afententia excommunicationis, quam pro premiflis, fi vera eflent, incurreram, fi ablolutionem humiliter dc devote peterent ut debebant, juxta formam ecctefiae impenfuri. Qtu cardinales ad ipfos magiftrum dc praeceptores perfonalitcr accedentes, eis fui adventus caufam expofoerunt.

Ei quoniam perfonr ipforum & aliorum Templariorum in regno Francis confiftentium, notradite fuerant : quod libere abfque metu cujufquam, plene dc pure fuper przmiflis omnibus, ipfis carnalibus dicerent veritatem, eis auâoritate apoftolica injunxerunt.. Qui magifter dc praeceppores Francis, terrz ultramarine, Normannias, Aquitanis, ac Piâaviz, coram ipfis tribus cardinalibus, przfentibus quatuor tabellionibus publicis, dc multis bonis aliis viris, ad fanâa Dei evangelia ab eis corporallier taâa preftito juramento, quod fuper premiflis omnibus meram dc plenam dicerent veritatem, coram ipfis fingulariter, libere ac fponte, abfque coadione qualibet fic terrore, depofuerunt, dc confefli fuerunt, inter cetera, Chrifti abnegationem, dc fpuitionem fuper crucem, cum in ordine Templi recepti fuerunt; dc quidam ex eis fe fub eadem forma, fcilicet cum abnegatione Chrifti, dc fpuitione fuper crucem, fratres milites recepifle. Sunt etiam quidam ex eis, quzdam alia horribilia dc inhonefta confefli: quz, ut eorum ad przfens parcamus verecundis, fubticemus. Dixerunt preterea dc confefli fuerunt, efle vera quz in eorum confcfionibus dc depofitionibus continentur, quas dudum fecerant coram inquifitore heretics pravitatis. Qpz confcfliones dc depofitiones diâorum magiftri dc prsceptorum, in feripturam publicam perquatuor tabelliones publicos redada, in ipforum magiftri dc przcepiorum, dcquorumdam aliorum bonorum virorum prefentia; ac deinde interpofito aliquorum dierum fpatio, coram ipfis eifdem ledz fuerunt de mandato dc io prefentia cardinalium prediâonun, dc in fuo vulgari expofire cuilibet eorumdem. Qui perfeverantes in illis, eas exprefle ac fponte, prout récitais fuerant, approbarunt. Et poft confcfliones dc depofitiones hujufmodi, ab ipfis cardinalibus, ab ex. communicatione, quam pro przmiflis incurrerant, abfolutionem flexis genibus, manibul'qtie copulofis, humiliter & devote, ac cum lacrymarum effufione non modica, petierunt

Ipfi vero cardinales, quia ecclefia non claudit gremium redeunti, ab eifdem magiftro & prrcceptoribus hzrefi abjurata exprefle, ipfis fecundum formam ecclefiz, auâoritate noftra abfolutionis beneficium impenderunt: ac deinde ad noftram prafentiam redeuntes, confeffiones & depofitiones przlibatorum magiftri & praeceptorum, in feripturam publicam per manus publicas, ut didum eft, reda&as, nobis przfentaverunt, & quz cum didis magiftro dc prreeptoribus fecerant, retulerunt. Ex quibus eonfeflionibus & depofitionibus, ac relatione, invenimus, fape fatos magiftrum dc fratres, in premiflis, dc circa prsmifla, licet quofdam ex eis in pluribus, dcalios in paucioribus, graviter deliquifle. Verum quia univerfis mundi partibus, per quas idem ordo diffunditur, ac fratres degunt ipfius, fuper his non poflumus inquirere per nos ipfos: tfSternitati veftre de fratrum noftrorum confilio, perapoftolica feripta mandamus, quatenus vos, ve) quilibet veftr.m, videlicet in fuis civitate de diœcefi, una cum venerabilibus noftris patriarcha Jcrofolymitano, ac archiepifeopo Eboracenfi, Lincolnienfi, Cicefirienfi, dc Aurelianenfi epifeopis, dc diledis filiis de Lotyngiaco Parifienfis diœcefis, dc S- Germani de pratis juxta Partfios, mona(leriorum abbatibus, ac magiftris Richardo de Vauro canonico Narbonenfi, eapellano noftro, noftrique palatii auditore caufarum, dc Guidone de Vichio, redore ecclefiz de Hoshe Londonienfis diœcefis, vel oâo, feptem, fex, quinque, quatuor, tribus, duobus, aut uno ex eis ipfis, quos vobis in hac parte propter negotii magnitudinem duximus adjungendos, vocatis per publicum citationis ediâum, per vos dc ipfos adjun&os, vel eorum aliquos, feti ali?uem, in locis de quibus vobis dc eis videbitur iciendum, qui fuerint evocandi, contra fingulares perfonas, dcfratres didi ordinis, in civitatibus dc dicecefibus veftris degentes, etiamfi aliunde venerint, vel illuc addudi forfan extiterint, fuper articulis quos vobis fub bulla in. clufos tranfmittimus, dc fuper aliis de quibus prudentiz veftrz videbitur expedire, veritatem cum diligentia inquiratis.

Volumus infuper quod inquifitione, feu inquifitionibus hujufmodi fa&is, per provinciale concilium, contra ipfas fingulares perfonas, dc fratres,qui in eadem provincia fuerint, feupro eis fuper his, de quibus contra eos inquifitum extiterit, abfolutoria feu condemnatoria fehtentia, juxta juris exigentiam proferatur/: inquifitore nihilo minus, feu inquifitoribusvcjrtifcdem pravitatis hzreticz, in ipfa provincia per fedeni apoftolicam deputatis, tam ad didasinîluifitiones, quam ad hujufmodi prolationem eotentiz admiflis, fi ad eas vobifeum voluerint interefle. Provifo, quod de inquirendo, vel fententiando contra magiftrum, przceptorem didi ordinis in regno Angliz conftitutum, contra quos per certas perfonas inquiri mandavimus, vos intromittere nullatenus przfumatis. Datz Piâavis II. Idiis Augufti, pontificatus noftri anno tertio.

CHtUVTI ("lifictierit* Lf*d**& «fiftopi fatr citetis

Reverendo in Chrifto patri domino Roberto Dei gratia Cantuaricnfi archiepifeopo, totius Angliz primati; Radulphus permiftiotie Divina Londonienfis epifeopus, falutem : cum omni obedientia, reverentia, & honore . Litteras vefiras recepimus, tenorem qui fcquitur continentes.

„ Roberrus permiftione Divina Cantuaricn-
„ fis archiepifcopus, totius Angliz primas, ve-
ncrabili fratri R. Dei gratia Londonenfi epi- B„
„ fcopo falutem, & fraternam in Domino ca-
„ ricarem. Injuodum nobis, vobis, ft aliis no-
„ ftrz Cantuarienfis provincix fuftraganeis, nec-
„ non & ceteris pnêlatis ecclefiarum , tam e-
xemptis, quam non exemptis noftrz provin-
„ cix, univerfis, mandatum apollolicum , ut
„ circa ea, quz in ecclefia Anglicans corre-
„ dionis ft reformationis limam expofeunt ,
„ juxta apoftolicarum, quarum vobis copiam
„ alias tranfmifimus, feriem litterarum, lubtt-
„ liter inquiramus, ft fideliter conferibamus ,
» ad generalis concilii notitiam deferenda, no$£
„ compellit provinciale concilium convocare ;
„ ut in eo, de cifdem articulis, & aliis qui-
„ bufdam arduis negotiis, ecclefiam Anglica-
„ nam tangentibus, ad invicem perrrademus ,
„ factamus & ordinemus , quod ad honorem
„ Dei & ipfius ecclefiz cedar, & faluti con-
„ gruat animarum . In quo fententiz abfolu-
„ toriz ve) condemnatoriz, contra lingulare»
„ pertonas ordinis militiae Templi , in noftra
„ provincia extftentcs, juxta formam mandati
apoflolici, dante Domino proferentur. Fra-
„ ternitati igitur veftrz committimus , & fir-
„ miter injungendo mandamus , quatenus vc-
„ flerabilcs fratres noftros, epilcopos, eledos ,
„ confirmatos, abbates, priores eledivos ple-D
„ num conventum habentes, abbates fupra fe
„ non habentes, decanos, przpofitos , archi-
„ presbyteros, archidiaconos, & capitula , ac
„ collegia uniyerla, necnon & clerum cujusli-
„ bet diœcefis noftrz Cantuarienfis provincix,
„ tam exemptos, quam non exemptos, ciretis
„ leu citari faciatis peremptorie, quod lidera
„ venerabiles fratres , epifcopi, eledi, abbates,
„ priores, decani, przpofiti, archipresbyteri ,
„ archidiaconi, perionaliter, prxdida quoque
„ capitula, collegia per unum, clerus quoque E
„ cujnilibet dtœcehs per duos procuratores ido-
„ neos, comparcant coram nobis , die Lunz
„ proximo poft leftum S. Edmundi regis , in
„ ccclet a S. Pauli Londonenfi fuper przmiilis
„ omnibus tradaturi ; fuum quoque ad ea ,
„ quz, infpirante Domino, providebuntur ibi-
„ dem, pro feipfis & aliis a quibus mittuntur,
„ plenum adhibituri confenfum : ulterius quo-
„ que faduri & recepturi, cum continuatione
„ & prorogatione dierum , ufque ad finem no-
„ ftri ejufdem concilii, quod luerit faciendum ,

A„ Vos enim przmuoimus, ft ceteros citandos" per vos przmuniri mandamus, quod abfentes in ntunero fupradido, nifi propter evidentes caufas ft rationabiles, de quibus fidem faciant, fuerint impediti, tanquam inobedientes & contumaces, juxta juris exigentiam puniemus. Vos etiam peremptorie citamus ad hoc idem, clerumque veftrz diœcefis per vos citari mandamus in forma fuperius annotata . Quid autem in pnemiflis feceritis , nos didis die & loco certificate curetis per vcftras litteras patentes harum feriens continentes : & ceteris noftris fiiffraganeis antedidis injungatis, ut nos ipfis die ft loco certificent per fuas patentes litteras , qualiter hoc przlens noflnim mandatum fuerint exeeuti. Datz apud Wengham . vi. Non. Odubris, anno Dom. MCCCIX. confecra tionis noftrx xvi. "

Volentes igitur huic mandato parere reverenter, venerabiles fratres veftros epifcopos,& tunc eledos confirmatos veftrz Cantuarienfis provincix, peremptorie citavimus, ac per ipfos .... abbates, priores eledivos plenum capitulum habentes, abbates fupra fe non habentes, decanos , przpofitos, archipresbyteros , archidiaconos, & capitula ac collegia univerfa, necnon & clerum lingularum diœcd'um didz veftre Cantuarienfis provincix , tam exemptos quam non exemptos , peremptorie citari fecimus feu mandavimus , quod lidcm epifcopi , cledi, abbates, priores, decani , przpofiti, archiprrsbyteri , ft archidlaconi perionaliter, przdida quoque capitula, collegia per unum, clerus quoque cujuslibet diœcefis per duos procuratores idoneos, coram vobis compareant die Lunae proximo poft ft-ftum S. Edmundi regis, in ecclefia S· Pauli London, fuper iis quz in przfcrtptis litteris veftris contineuttir tradaturi, fuumque ad ea, quz, infpirante Domino providebuntur ibidem, pro feipfis & aliis a quibus mittentur, plenum confenfum adhibituri, ulterius quoque faduti & recepturi cum continuatione & prorogatione dierum, ufque ad finem vcftri concilii, quod fuerit faciendum . Przdidos infuper omnes & fingulos przmuniri fecimus, quod abfentes in termino fupradido ,nifi de evidenti impedimento & rationabili , in ea parte fufficienter fecerint fidem, tanquam inobedientes & contumaces juxta juris exigentiam punietis. Nos vero ad diem fupradidum, auxiliante Domino, comparebimus ; clerum quoque noftrz diœcefis, ad hoc idem citari fecimus, juxta formam in litteris veftris fuperius annotatam. Injunximus etiam ceteris fuftraganeis veftris antedidis, ut vos fimiliter ipfis die & loco certificent per fuas patentes litteras , qualiter didum mandatum veftmm fuerint executi. In cujus rei teftimonium has litteras patentes , reverendz paternitati veftrz tranfmittimus, figillo noftro fignatas. Datz apud Stebbenheth nono Kalend. Decembris, annoDom. MCCCIX.

cSSr »/-0- <5£î™ ·/·>·

«"UDVARDENSE CONCILIUM PROVINCIALE

Habitum fub Cental. Regt Httngaria, tIThoma arcbiepijcopo Strigonitmfi, in Udvarde (a)

Anno 1309. *Ex MS,*

narratio.

(a) IM»*r Cun eft |co- d»e non tanti nomine. ad V-v.rt. mini, archil p. Sun· obnotus.

M Ex Perrfty Com.Hunj. T)ORquam lite» omnes in regno exoleverant, Thomas archiepilcopus foluta BudenG atque PofonienG Synodo, provincialem in Udvirj cunj epifcopis fuis egit. Capita flatutorum, qu« nondum interciderunt, h«c fere funt,

I,

Ut fub meridiem, 'aut moriente <Me, ad falutandam Matrem Virginem «re campano populus excitetur. *Mot ifle invalefctntt hartfi per Hungaliam fublatui, fed a Patribus S. J. ladaloeutt Nicolao Olaho architpifcopo Strlromtnfi refauttu tft primum Tynavia, ad alie dein loca promotus.*

11.

Repetitum in cives Budenfes fulmen, vedigalia portuum Danubii PrrpoGto negantes t A compellente tamen Carolo Rege dederunt DEO, que DEI funt.

III.

Serpebant adhuc in BudenG populo eleâionem Caroli regis fraude extorum queritanie, occulte Gmultates, quas fuffrag.miiixis Epifcopis, jaflo in reos anathemate feliciter Thomas repreflit.

IV.

Decretum, & conftitutiones F. Gentilis car- B dinalis legati apoflolici, patribus pericft* funt, & ut ad paflores animarum, quifque in dioecef» fua, eas proferret, conRitutum. Hrc nos velut tabulam e naufragio.

Cetera in facro comitio gella, pulveres & blatte corrodunt: didici ex amicis, immo hifee ecomet vidi, in tabulario, negledu lacrymis digno, ea confumi. *Hec omnia Pettrffy.* a

CONCILIUM POSONIENSE

IN HUNGARIA

ExCoftrtll Append. Te·. XL

A Gentili Girdmale S. A. L. tempore Clementis PP. V. anno Dom. MCCCIX.^celebratum. A Clemente VI. anno Dom. mcccxlvl confirmatum.

Edidit Oderic. Reynold. tomo 16. *Annal. Ecckf. ad* <na. 1346. *num. 71.*

I. *Do mu offendendis prolatis.*
X. *Ut mtUa tcclefitfticaperfana prebtat auxilium,* cstfbaw, *vol favorem alicui lain contra eccifias tcckfiafticafmm perfonts.*
3. *Ng quit recipiat tctlgfiafticnm beneficium dt moan laid.*
4. De M» *otgapandir Iff occupatis refiituendis bonis tccleflafiicis.*
5. *Dt paua publicorum coucubinariorum.*
6. *Dt prohibita doprndatione.*
7. *Dt bis qui confumaeittr fufiinent excornmnni. catiomm.*
8. *Nt aliqua fidelis alicui infideli matrimonialiter copulatur.*
9. *Dt obfervaxtia mandatorum apofMica ftdis Ú legatorum ipfius.*

PRÆFATIO.

In nomine Domini, amen.

ANno ejufdem MCCCIX- Indiâione vtt. pontificatus domini Clementis papae V. anno IV. Incipiunt cooltitutiones edite per reverendum patrem, dominum Gentilem, Dei gratia tit. £ Martini in Montibus presbyterum cardinalem in regno Hungaric, Polonie, ac par- Ctibus illis conterminis, apoftolicc fedis legatum. Et primo prooemium fuper flatu regni.

Frattr Gentilis miferationt Divina tit. S. Martini m Montibus pnsbyter cardinalis, apoftohca fedis legatus, ad futuram rti memoriam.

VArietati morborum diverfa medici medicamenta propinant, & ipforam morborum qualitatibus, fecundum artis peritiam, efficacibus remediis exquifitis, aliquibus gravioribus ferrum adhibent, quibufdam ignem adjiciunt, aliis vero qui levi poliunt fomemo fanitatem recipere, facilia medicamentorum antidota fubminiftrant. Sic & dominus nofler Jefus Chri- D ftus, fub figura Samaritani,medici formam af- lumens, vulneribus infudit vinum, & oleum fauciati, Nos itaque ad regnum Hungarix, ab eo, qui pacifici regis & fummi medici locum tenet in terris, cum pleno legationis officio, licet immeriti, deflinati.* attendentes, regnum ipfum infirmitatibus variis & gravibus laborare, ac preterea informati exemplo domini Jefu medicorum pnccipui, diverfitati infirmitatum hujuimodi, etfi non omnibus, magis tamen letalibus, cupientes diverfas & congruas adhibere medelas x infra lcriptas cooflitutiones de pr«lato-

r|****®*^

"ANNn"'la,onun dia' regni' ae J*1' nee i0®"1" COO. A
Christi F'S>t'» eonfiiio & aflënfu, auâorittte qua fuo*
**.*. gunur, duximus promulgandas.

CAPUT PRIMUM.

De non offendendis frtfatis.

CUm apoftolicam fedem, in qua Chriftus catholics fidei poiuit fundamentum, Chriftianorum matrem effe voluerit & magiftram: non eft dubium, quin Chriftus ipfe graviter offendatur, fi matrem filius, & magiftram difcipulus dehonorat. Quia igitur ipfi apoftolicz fedi non cftpoffibile, eundos filios & devotos, materno affedu, & fuo magifterio przfentialiter confovere: debitum apoftolicz fervitutis explere nititur, modo per epifeopos, immo per archiepiicopos, nonnunquam, & per legatos a latere fuo rniflbs; quos, quia ejus privilegio gaudent, cujus legatione funguntur, à eundis. Chrifti fidelibus tamquam apoftolicam fedem, immo Chriftum, qui in eis fe recipi praedicat C & audiri, honorari convenit & foveri. Verumtamen fuerunt & funt nonnulli, quos termini noftrac legationis includunt, ficut fide digna relatione percepimus, qui licet glorientur nomine Criftiano, ad ipfum tamen Chriftum & apoftolieam fedem, debitam reverentiam non habentes, epifeopos, archiepifcopos, & legatos hujufmodi, dodores catholicae fidei & magiftros, ipfius Chrifti veros vicarios & legatos, hoftiliter infequj, aufu facrilegocapere, & percuter*, quandoque nequiter carceri mancipare, non- ® nunquam inhumaniter perimere, non verentur. In quo quantum Chrifti fidei devotio minoratur, evidenter intelligit qui prudenter attendit. Proinde nos qui ex injundo nobis legationis officio fedem apoftolicam, licet immeriti, reprzfentamus, cupientes omnes & fingulos noftrr legationi commiffos de tam nefandis exceflibus coerçere, przfcnti decreto ftatuimus, ut nullus de cetero in Dei oftcnfam, apoftolicz fedis contemptum, & catholicae fidei latfionem, przfumat tantum facinus attentare. Si quis autem propriz inimicus falutis, reverentia religionis rejeda, Divinis & humanis legibus incivili damnatione calcatis, przmiffum fcelus exercere przfumpferit, per fe vel per alium, publice vel occulte: eum, excommunicatur» & a totius Chriftianitatis confortio feparatum publice nunciantes, qua fungimur audoricatc, privamus omnibus privilegiis, indulgentiis, feudis, g«tii«»"~r*· & beneficiis qnibufcumque, ei ab ec ciriurn clefia quacumque conceflis: omnibus ad ·"·»- quos pertinet eorum ordinatio, feudifpofitio, difponendi poteftatem liberam concedentes: terram fuam nihilo minus, & quamlibet aliam quz fibi adhxrere prcfumpferit, interdido ecclefiaftico fupporfentes. Et ne minus vindidz quam exceffus memoria prorogetur, decrevimus, ut filii talium in clericorum collegium nullatenus admittantur; nec in domibus regularibus, alicujus praelationis affequantur honorem: quod contra fadum fuerit, irritum decernentes, nifi cum eis per fedem apoftolicam, vel legatum de latere, fuerit difpenfatum. Et quia dignum eft, ut is, quitotprrfumit offendere J4pcena multiplici caftigetur: omnes eorum vaffallos, caftellanos, comites, jobagjones, & officiales alios, quovis nomine cenfeantur, a fidelitate, homagio, & qualibet alia przftatione, qua eis tenebantur adftridi, qua fungimur audoritate, abfolvimus: donec ad gremium fandae matris ecclefic humiliter redeuntes, abfolutionis beneficium meruerint obtinere. Quod fi cis in prrdida excommunicatione, manentibus adhaerere forte przfumpferint: illos eadem cum ipfis poena ftatuimus excommunicationis involvi. Ceterum, ut didorum facrilegorum poena fit aliorum cautela: inhibemus venerabilibus in Chrifto açchiepifcopis, & epifeopis, & aliis ecclefiarum praelatis, eorumque vicem gerentibus, & ecclefiafticis perfonis, fzcularibus & religiofis, necnon ecclefiarum capitulis & conventibus exemptis & non exemptis, Ciftercienfis, Pnemonftratenfis, S. Benedidi, Minorum, Paedicatorum, fandi Auguftini, & aliorum ordinum, nec non magiftris, praeceptoribus, & fratribus militiae Templi fandi Joannis Jerofolymitani hofpitalis, & B. Mariae Theutonicorum, lub noftra legatione manentibus, non obftantibus aliquibus privilegiis, indulgentiis, & litteris, eis vel eorum aliquibus, aut ipforum ordinibus, a pnefata fede concedis, ne ipfi, vel aliorum aliquis, vel aliqui, corpora aliorum, qui fine digna & debita fatisfadione decefferint, tumulare, aut tumulationi eorum quoquo modo intereffe, prxfumant. Si quis autem paedidorum, contra pnemiflam inhibitionem noftram venire tentaverit: excommunicationis vinculo fe noverit innodatum, majori poena pro tanta inobedientiàt puniendum; & loca nihilo minus, in quibas talium corpora fe-

ANNO CHRISTI -IM-

fepulta fuerint, ecclefiaftico fuppofita interdido. *Publicata /Pofonii IV. Idus Novembris.*

II. Ut nulla ecclefiaftica perfona prabeat auxilium, confilium, vel favorem alicui laico contra ecclefias, ecclefiafticafquc perfonas.

I11Î procul dubio funt majori poena pledendi, qui nituntur offendere, quod totis fuis viribus defendere tenebantur. Cum igitur perfonx ecclefiafticx fingulariter teneantur tueri ecciefiam, aqua® fuam tuitionem recipiunt: prxfenti decreto ftgtuimus, ut nulla ecclefiaftica perfona, exempta vel non exempta, cujufcumque prxeminentix, ftatus, aut dignitatis exiftat, ctiamfi pontificali fulgeat dignitate, prxbcatalicuilaico, cujufcumque dignitatis aut conditionis exiftat, contra ecclefias ecclefiafticafve pertonas, confilium, auxilium, vel favorem, publice vel occulte. Si quis autem » ecclefiaftico honore poftpofito, contra tam falubre ftatutum venire prxfumpferit: ipfo fado fententiam excommunicationis incurrat. Et nihilo minus fi inferior epifeopo fuerit, epifeopus fuus contra eum ad privationem ccclefiaftici commodi & honoris procedere; fi vero epifeopus metropolitans, fui fuffraganei excefium hujufmodi teneantur, quam cito commode poterunt, fedi apoftolicx nunciare. *Publicata Pofonii IV. Idus Novembris.*

III. Ne quis recipiat ecclefiafticuni beneficium de manu laid.

Prxfentis conilitutionis audoritate, facro approbante concilio inhibemus, ne qui* archiepifcopatum, epifcopatum, dignitatem aliquam inferiorem, pcrfonatum, parochialem ecciefiam, cum cura vel fine cura, beneficium aliquod ecdefiafticum, feu alicujus prxdidorum adminiftrationem vel detentionem, dc manu laicali recipere, rei jam recepta tenere, fub quovis colore prxfumat. Si quis autem contra fecerit, vel fic receptum beneficium, eo ipfo, ,& nifi locum, quem fub crimine tantse inobedientix cantxque ambitionis taliter jam recepit, vel in futurum recipiet, refipifcendo deferucrit libcraliter, infra duorum menfium fpatium a publicatione conilitutionis prxfentis quoad jam recepta, a receptionis vero tempore quoad ea qux deinceps continget fic recipi, numerandum: ad qubdlibet aliud inhabilis ipfo fado reddatur, ita ut ad dignitatem vel beneficium ecclefiafticum nullo unquam tempore, abfque difpenfatione apoftolicx fedis vel noftra, eligi valeat vel affumi. Infuper, ut quantum excefferit, pcena docente recognofcat: fi quam dignitatem, perfonatum, vel beneficium aliquod cum cura vel fine cura, fic recipiens vel detinens, &, ut prxmittitur, non dimittens, canonice forfan obtineat, ea vel co fit prxfentis conilitutionis vigore ipfo fado privatus. Indignum pnim fore centemus, ut ecclefiaftico beneficio gaudeant, qui cam tam nefandis auiibus defpedui habuerunt. Injungimus quoque, ac in virtute fandx obedientix, necnon fub excommunicationis pœna, prreipiendo mandamus omnibus & fingulis, tam clericis quam laicis, rufticis, jobagionibus, vafialis, caftellanis, comitibus, & officialibus aliis, quocumque modo fubjedionis adftridis dignitati, perfonatui, vel beneficio taliter occupatis, quod occupatori vel detentori prxdidis in nullo pareant vel intendant. Qtiivero temere contra fecerit, fi univerfitas fuerit, interdidi; fi autem lingularis perfona, excommunicationis fententix fe noverit fubjacere. *Publicata Pofonii IV. Id. Novembris.*

IV. Dc non occupandis, & occupatis refiitucndis bonis ecclefiaficis.

Cum multa providentia fuerit olim a felicis recordationis Benedido PP. XI. apoftolicx fedis legato, dum in his partibus fungeretur legationis officio, conftitutum, quod nullus invadere, occupare, illicite detinere prxfumeret decimas, tributa, caftra, villas, munitiones, poffeffiones & bona ad ecclefias, & pia ao religiofa loca, & ecclefias ac perfonas ecclcfiafticas fpedantia ac pertinentia quoquo modo, fententia excommunicationis prolata in hujufmodi invafores, occupatores, & illicitos defenfores. Sed quia propter prxfumptiones, & quorumdam cupiditates, nnllus frudus thadenus aut rarus ex prxdida conftitutione provenit: nos tantis animarum periculis prxeavere volentes, ne tam falubre ftatutum videatur in defuetudinem abiifle, & ab hujufmodi prxfumptoribus ejus ignorantia prxtendatur, prxdidum ftatutum duximus innovandum. Et ipfum in fuo robore permanere, ac inviolabiliter obfervari volentes, adjicimus, ut quicumque propter invafionem, occupationem, & ilici-

Cor. B. d.

CHRIS! I

licitam detentionem didarum rerum, excommunicatione audoritate prxdidi ftatuti ligatus, infra trium menfium fpatium, invafa, fpoliata, occupata, & detenta hujufmodi non reftituerit fpoliatis, omnes eorum vaiTalli, jobagiones, caftellani, comites & officiales alii, quocumque nomine cenfeantur, honugio & qualibet prxftatione,qua eis juramento, pado, confuetudine vel qualibet alia firmitate vallata, tenebantur adftridt, fint abfoluti & liberi, prxfentis audoritate decreti: donec ad cor humiliter redeuntes, fatisfadionem debitam impenderint dc prxmiflis. Quod fi perfeverantibus in hujufmodi contumacia & contemptu adhxferint; qui eos in peccatis favere fatagunt, excommunicationis vinculo fint ligati, & terra qux cis medio tempore obediens fuerit, ecclefiaftico iuppofita interdido: quod interdidum omnes & finguli archicpifcopi & epifcopi, & alii ecclcfiarum prxlati, capellx dc conventus, tam regulares quam ixculares, exempti & non exempti, Ciilcrcicnfium Prxmonftratenfium, fandi Benedidi, ac Prxdicatorum dc Minorum, Eremitarum fandi Auguftini, aliorumque approbatorum ordinum., necnon magifter, & prxeeptores, milites Templi & hofpit.ilis landi Joannis Jerofolymitani. ac B. Marix Thcutonicorum, in virtute S. obedientix, & fub excommunicationis pœna, fervare inviolabiliter teneantur Et nihilo minus fi fine debita fatisfadione deceflerint prxdidorum omnium corpora perpetuo ecclcfiaftica careant fepultura. Non enim· debet illi ecclefix beneficium fubvenirc, qui dum viveret, rcclefiam hoftiliter impugnavit. *Publicata Pofonu IV. Id- Novembris.*

E *Dc fana publicorum concubinariorum,*

Alma: matris ecciefia:, qua: plerumque rationabiliter oidinac & confulte, quz fuadente fubjedorum utilitate, poftmodum confultius ac rationabilius revocat aliquando, fubtrahir, addit quandoque pariter & commutat in melius, imitantes exempla: conftitutionem * bonae memoriae Philippi quondam Firmani epifcopi, in regno Hungarix ac partibus aliis noftrx jurifdidioni fubjedis apoftolicx fedis legati, contra publicos concubinarios editam, a felicis recordationis Benedido PP. XI. tunc in regno & partibus fupradidis legato fedis apoftolicx, confirmatam, quibusdam additis & fubtradis, juxta infra feriptam

* Conl- Bud< Jimo I»'

A modificationem, in pofterum obfervari prxeipimus. Ad ipfius quidem temperandum rigorem, animarum zelus, quas *ex* illius contemptu quafi continuo, peccatorum fordibus foedari confpicimus, nos inducit; fpes recuperationis hortatur, Confidimus enim, quod fpirituali pœna, excommunicationis videlicet, qux quavis fine comparatione periculofior, minus tamen peccatis exigentibus formidatur, in temporalem mutata vindidam, fubditorum mutabuntur & mores. Decreto igitur prxfenti ftatuimus, "ut quicumque clericus contra ipfius conftitutionis vigorem deinceps deliquerit, excommunicationis poena in ea contenta, propter caufas prxdidas, cefiknte, quartx partis feddituum beneficiorum fuorum, prxlentis conftitutionii audo. ritate, damnationi fubjaceat. Quia vero nihil prodeflet jura condere, nifi foret qui ea execution! mandaret: omnibus epifeopis, eorumque fuperioribus, necnon fingulis ecdefiarum prxlatis, de jure vel antiqua confuetudine jurifdidionem habentibus, in virtute fandx obedientix, ac fub excommunicationis paena, quam, fi ad hujufmodi conftitutionis obfervantiam négligentes fuerint vel remiffi, ipfo fado incurrant, diftri&e praecipimus, quatenus a fubditis fuis, qui contra ipfam conftitutionem exccfferint, poenam prxfatam integra!iter exigant: ipfius quidem parte dimidia in exigentis, reliqua vero parte m pauperum ufus, feu ecclefix exigenti commodum, convertenda. Przdida autem condemnatio tandiu cum exadione debita repetatur, quoutque mores fuos & vitam, quoad prxmilia, curaverint emendare. Ad quod etiam corporalis poena, fi fuperior fuus expedire crediderit, indicatur. *Publicate Pofonu IV Idus Novembris*

ANW> chrism „I°*'

VI. De trobibita depredatione.

Cum Chriftus vera pax de iummis caelorum defeenderit, ut quam mundus dare non poteft, fuis fidelibus pacem daret: profedo non eft membrum Chrifti, nec ejus ecclefix, qui pacem fuam non recipit, vel qui, ne alii recipiant, fuis perveriis adibus cauiam prxftat. Cum itaque in regno Hungarix olim in pulcritudine pacis xmulus, & difeordix feminator, diu procuraverit optatx pacis exfilium, immittendo guerrarum diferimina, & deprxdationes feu difturbationes per perverfos homines membra fuainhumaniter exercendo, propter

quz

anno CHRISTI **.*. ‹ìnac & concordia extra didi regni terminos diu, quod delenter referimus, exfulavit: nos qui przfati regni & incolarum ejus fpecialem curam fufcepimus, ipforum pacifico flatui providere defiderabiliter affedanres, /latuimus facro approbante concilio, ut omnes & finguli, cujufque dignitatis, conditionis, aut flatus extiterint, qui in regno Hunganz praefato depraedationes feu difturbationes publicas, per quas pax & tranquillitas didi regni ut plurimum impeditur, per fe vel per alium publice exercere, vel qui aliter ipfius regni flatum pacificum impedire przfumpferit, nifi per epifeopum proprium monitus, ad quod ipfe epifeopus in virtute obedientiz teneatur, infra odio dies vitam fuam melius confulte correxerit, etii clericus fuerit exemptus vel non exemptus, beneficiis privatus, ipfo fado excommunicatione, qua Deus iratus animas percutit, fit ligatus. *Publicata Pofomi IV. Id. Novembris.*

VII. De bis, qui contumaciter fufiinent excommunicationem.

Cum peccata tanto gravius deprimant atque laboriofius extirpentur, quanto invaluerint confuetudine longiori: prxfenti conftitutione, facro approbante concilio, duximus ftatuendum, quod fi quis clericus vel laicus, cujufcumque flatus aut conditionis exiilat, aliquam de conftitutionibus noftris tranfgredicns, quas contra recufantes didum Carolum pro rege naturali Hungariz recipere <& habcre, vel alium advocantem vel nominantes, feu récusation i, advocationi, vel nominationi hujufmodi confentientes feu faventes, ac etiam contra occupatores regalium generalium, vel ecclcfiafticorum bonorum, contra eos quoque qui in regnum prxdidum, archiepifcopos, epilcopos, vel legatos, manus injecerint violentas, nccnon,contra occupatores & detentores facrz cotonz, eoruinque fautores, edidimus, majoris excommunioationis fententiam, in prarl fatis conftitutionibus, feu aliqua carum contentam, quod abfit, incurrerit, quam citius commode poterit, cum debita inflantia, illius abfolutionem efficaciter obtinere procuret. Qui vero concepta malitia, five damnofa negligentia, excommunicationem hujufmodi per annum fuftinucrit animo indurato: contra eum, per przlatum, ad quem de jure pertinere dignofcitur, feu per inquifitores hzreticz pravitatis, bonis pro fa- A do jure confifcatis ipfius, tanquam contra j1arretjCU)n procedatur. *Publicata Pofonsi IV. Id. Novembris.*

' ' cunis n '10i

VIII. Ne aliqua fidelis alicui infideli matrimonialiter copuletur.

Ut fides catholica, quae fciffuram erroris cujuslibet afpernatur, nullius fchifmatis, vel fermento pravitatis'hzreticz maculetur: de confilio & aflenfu przfentis concilii, perpetuo prohibemus edi- g do, ut nullus, noftrz legationi fubje- °dus, qui vult reputari & habenyathalicus, przfumat dc cetero, hzietico, Patarcno, Gazano, fchifmatico, vel alteri fidei Chriftianz contrario, maxime Ruthenis, Bulgaris, Rafciis, Lituams, in errore manentibus (qui, iicut fide dignorum teftimonia prxftantur, in diminutionem catholicz fidei, opprobrium Jefu Chrifti, & facrofandz Romanz ecclefiz, quz eft verx fidei fundamentum, non folum facri baptifmatis reiterant (aeramentum, verum QaVn catholicz ecclefiz faluhfèra facramenta damnabiliter contemnentes, habent defpcdui, fidei veritatem, in qua fidelibus falus daturabnegant·, & cis, diverfis modis & variis injuriam irrogare conantur) filiam, neptem,, conianguineam fuam connubio tradere, vel eas eis modo aliquo copulare, cum hoc fit in prxdidx fidei Chriftianz detrimentum non modicum & jaduram. Nam ficut didicimus ab experto, viri ab undate fidei catholicz feparati, t>xores fuas, quantumvis catholicas, in(ligante diabolo, ad infidelitatis errorem trahunt potius, quam trahantur. Qui vero contra inhibitionem przfentem, filiam, neptem, vel confanguineam fuam, przdidis pefliferis hominibus, qui, quantum in eis eft, catholicam fidem, fine qua nullus omnino falvatur, nituntur contùndere, dederit', aut danti confenferit, vel ex propofito & feienter hujufmodi fceleftis nuptiis aftiterit, (mulier etiam data vel tradita, quz eifdem confenferit) cum per j? hoc in Chriftiana religione fcilliiram. & maculam ponere fatagat, ac per hoc hzreticz pravitati favere: eo ipfo excommunicationis mucrone percuflum fe noverit, & ecclefiaftica fepulrura privatum. Volumus autçm, & m virtute obedientiz diftride przcipimus archiepifcopo vel cpifcopo, in cujus diœceli contemptor hujufmodi moram trahit, quod eum excommunicatum denuncict, & ab omnibus evitandum; & fi infra men-

anno Christi *,e*· mcnfem corde contrito & humiliato non redierit ad ecclefix unitatem, dc tanta injuria irrogata nomini Chriftia- & fidei orthodoxx, condignam latisfadionem & debitam impenfurus, e^ tunc contra eum, tanquam contra fautores hxreticorqm & inimicos fidei Chriftianx, procedatur juxta fancliones canonicas & civiles. *Publicata Poftmil IV Id. Novembris.*

IX. De obfervantia mandatorum apoftolica fcdis, dr legatorum ipfius.*

Cum apoftolica fedes ad obedientiam ^omnibus i lingulari privilegio proponatur: dolemus, quod quidam, quos termini noftrx legationis includunt, bonum obedientix pervertentes, ipfius apoftolicx fedis, vel etiam legatorum ejus, qui in decreta fibi provincia fecundum in obedientia & reverentia locum tenent, ipfius obedientix debito reverenter fub traélo, mandatis, five m recipiendis canonicis, five in cuftodiendis iententiis, live in quibufvis praeceptionibus obfervandis, aliorum damnabiliter voluntatem prxponunt: & non attendentes, Krt. 9u0<i *peccatum arialandi eft repugnare, & quafi fcclus idololatria nolle acquiefcere,* pocnx inobedientix debita le fupponunt. Quod in terra Polonia (maxime per nonnullos epifeopos & capitula, qux, prxfertim pro aliquibus recipiendis canonicis, nili de fuorum fupetiorum voluntate procedat, ab eadem Cede vel legato ipfius dire&i$ litteris obedire contemnunt) faéhim cflc frequentius, noilris auribus eft relatum. Proinde noftro commiflbs regimini in bono perfeélx obedientix, fine qua infidelis quifque convincitur, etjamfi fidelis efle videatur, obfervari ferventi defiderio afteilantes: monemus omnes & fingulos, archiepifeopum, epifeopos, eleélos, abbates, priores, ecclefiarum quoque capitula pr'xdiélx terrx Poloηi.т, ut non obftante fuorum fuperiorum voluntate contraria, dicftx ledis legatorumque ipfius mandata lie reverenter recipiant, & obedientix non admittant: fcituri, quod fi mandata hujufmodi per inobedientix vitium non duxerint adimplendum, eos taliter puniemus, quod pcena docentecognoicent, quam grave fit eorum julfionibus contraire. *Publicata, ut fupra.* chrtsti

Dat. Pofonii IV. Idus Novembris Pont, domini Clementis PP, V. an. iv.

EJUSDEM CONCILII CONFIR.MATIO

Per danentem VI. anno Domini M. CCC. XLVI.

Pelicio pro parte venerabilis fratris noftri Apctaconis, epifcopi Lubucenfis, nobis exhibita, concinebat, quod dudum bona: memoris Gentilis, tir. S. Martini in montibus presbyter cardinalis, in regno Hungarix, ac provincia Polonia:, infra quam ecclefia Lubucenfis exiftit, ac qutbulcunque aliis terris eidem rcgn° adjacentibus, audoritate fedis apoftolicae plene legationis fungens officio, in concilio videlicet per eum, apud Pofonium Strigonienfis dioecefis, conftitutum in dido regno Hungaria:, celebrato, nonnulle cooftitutiones pio libertate ac militate ecclefiarum, ac carum prelaiorum, fle aliarum perfonarum ecclefiafticarum, infra fines legationis fue confidentium, edidit miles & lalubres, inhibitiones, prohibitiones, decreti interpofitiones, ac excommunicationis, fufpenilonis, & interdidi fententias, & nonnullas poenas alias, continentes, prout in litteris prrfati cardinalis inde confedis, ipfius figi>*lo munitisf quarum quidemconfUtutionum certa capitula de verbo ad verbum prrfcntibus ipferi fecimus) continetur. Qyaré pro parte didi epifcopi nobis extitit humiliter fupplicatum, ut capitula predidi, & omnia in *eis* contenta, cum praefata litterae timeantur vetuftate confutui, fulcire apoftolico munimine dignaremur.

Nos igitur ccclefias, & earum przlatos, ac pertonas ecclefiafticas prrdidas, in fuis libertatibus ac utilitatibus, quantum cum Deo poffumus, confovere volentes, ipfius epifcopi fupplicationibus inclinati, capitula predida r»ta& grata habentes, illa audoritate apoftolica es certa fcientia confirmamus. Tenores autem didorum capitulorum, tales funt.

In nomine Domini, amen. Anno ejufdem M. CGC. IX. &c. *ut fitpra.*

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noftre confirmationis infringere &c Datum Avinione IV. Non. Septemb. pontificatus noftri anno V,

CON-

»1«·» k ,IIe

CONCILIUM SALTZBURGENSE I*

Csufa decim*rum fedi spoftolice folvendsrum habitum an. Dom. MCCQC. tempore Clementia pape *V.* ,

ANno Domini MCCCX. convocato provm-ciali concilio Saltzburgl, fit propofita ibi-dem petitio domini Clementis pape quinti, concordaverunt omnes in hoc, quodfumms de-cime duorum annorum. fi qua fuerit, vel efle potuerit perfolvenda, folvi debeat fummo pon-tifici in terminis infraferiptis : ita dumtaxat quod primus terminus folutionla faciende de primo anno, qui incipiet in ifto proximo fefto fandi Georgii, fit in proximo futuro fefto bea-ti Martini fit fecundus terminus folutionis fa- g ciendeejufdem anni, fit in proximo fubfequen-ti fefto S. Georgii: & primus terminus fecundi anni, fit in alio fubfequenti fefto fanât Mar-tini t fecundus vero terminus fic ultimus, fit poft hoc in fubfequenti fefto fandi Georgii fit quod decimam dabit de omnibus poffeflionibus, bonis, fic redditibus, fit beneficiis ecdefiafticis. Hec de eis que beneficiorum intuitu poftident, expenfis neceffarfis dedudis. NeceflariaD vero :penfas cfle dixerunt, quas ftando, colendo, colligendo fic confervendo impendant, fine qui-C bus res fubfiftetv non poteft . Et qûod ecde-fic, quarum redditus pro majori vel pro me-dia parte in obligationibus, legatis fic teftatis confiftunt, de iifdem obligationibus legatis feu teftati decimam folvere teneantur. Item capi-tula, collegia, feUxXOnventns, lo communi de fuis redditibus decimabunt» Item fi quis ex uno beneficio fex florearum argenti ponderis* proprie redditus dumtaxat, eos non decima-bunt: ultra vero fi habuerit, decimas inde fol-vet - Aut fi plura beneficia habuit, que conjun-da prcdi&arum marcarum excedant numerum, de ambobus infimul decimabunt. Hofpitalis vero fit domus leproforunv, cum annexis fibl ecde-fiis, fuptr quibus fundata funt, decimas non prsmbunt. De infirmants, vcftiartis, facriftiis fit hofpitalibus religioforum non decimabitur, nifi fi ultra provifiones neceftartas de illis of-ficiis exhibendas, effet excсflus reddituum illo-rum officiorum : tunc de illo refiduo fiet deci- g matio communi decime apponenda . Paftores vero fic vicarii infimul, vel quilibet pro parte fua,decimabunt ; ita tamen, quod plene de omni-bus redditibus ecclcfie decima perfolvatur. Or-dinarii perfonas providas deputabunt, qui eam-dem decimam colligent defervabunt. Et fi nuo-cius domini apoftolici eifdem unum aut plures vo-luerit adjungere, fus relinquatur optioni. Prae-terea fub juramento folventium decima perfol-vatur. Item ordinarii fubjedos ad folutionem decime iftius per cenfuram ecclefiafticam pote-runt coarftqre- Item decima fiat de bonis eccle-

Ineam··

D

fiarum, hac taxatione prrmiffa , ut tempus «(limationis folvende decime bladi & vini, fit inter feftum fandi Michaelis & fandi Marti-ni . De* cafeis autem folvatur decima, fieut prdati confueverunt denaria fuis ruilicts loco cafeorum recipere, in fefto S. Georgii fecun-dum jus & tene confuetudinem.

Ejusdem concilii acta ampliora . (a)

Detlorotiones. ftotutomm in concilio prtvinaoli da-mini Canrodi orcbitpifcopi Snlttinrgm/ij, mw MGCCX.

PRÆFATIO.

NOs Conradus Dei gratia fande Saltabur-genis ecclefia areniepifeopus, apoftolice Rw·· fedis legatus, Werohardus Pataviсnfis, Joan-nes Brixinenfis, Henricus Gurcenfis, Albertus Chymenfis, Fridericus Secovenfis, VPernhardus Laventinenfis, ecclefiarum epifcopi, in hoc fa-crofanâo provinciali concilio Saltrburgenti con-gregato*, de confilio fit confenfu procurato-rum venerabilium Frifingenfis & Ratiiponenfis epifcOporum, plenum ad hoc mandatum ha-bentium , ac affenfu praelatorum Saltzburgenfis provincia in hoc concilio aggregatorum, nec-non procuratorum affenlu, hujus facri appro-batione concilii, quaedam ftatuta poenalia prio-rum provincialium conciliorum ex certis & le-g't'm's caufis, ut animatum periculum cavca-tor, taliter duximus moderanda,

I» «titioae

f congr·· I*(' '

CAPITULA.

I. De clericis tabernariis.

PRimo ftatutum de clericis taberna-riis, quod incipit, * *Clericus no» . Cnnri). Viator,* cum hoc moderamine declara- s*k»bur5 mus, quod caufx rationabiles & hone-*“,°,.“ ftx intelligi debeant iftx: quod ù cle-ricus non viator in facris conftitutus, aut religiofus, tabernam intraverit ad honorandum quempiam amicum , domi-num , aut quamcumque honorabilem per-fonam, vel fi imprxmedkate intret, oblitus conftitutionis, feu ex quacum-que neceflaria vel utili caufa, non vo-hiptao-

I Tu-- Caecilli. jood sec apud CmI6mv. aac aUW la Vuljell» exprimitur , <fat«lt codex BINlothec» Calal»·, la vmtar his tkalal: *DmO» CotrMI rtleSrottat SaJtMtrgl ·"" Dtatinl MCCCX. <· oaMrattpaa* . fci vero Imerfaeraat XFerahardm Pamvteadt, Joaaam Brixiacafit, Heiarina Gunenfc, Albert·» Chymenfa , Fridtrict» Se-nnvlirlb, VaraharA» Lommlom*» UWbna» Epifcopi eam taibul<fam alia PraUtlt. Hoc vero Coactilum gemiaeadom aea paro. cum ft CbraaorapH Caucilii dumtaxat aah» faciam mcatlaaem. tfamfa/w Grrw. /ac-· rem. > *h·* 1«>-
(-) Labbcae priteamom hoc CoarlUum a fuperieri diMoxh ; led aovifftmns Coacunram Genaaal» editor took IV· ft ' JfaaAz. Gerat- Sec. tern. II. paj. «««- «ajemaeruat, *ft* aoa cum WI». ASeqf.

luptuofa, ibiquc biberit, vel comede-
Chrisn rit, pœna ftatuti prxhabiti non ligetur.
y,e· Hxc tamen modcratio ad luforcs non extendatur.

*II. De rationibus a pralato faciendis <*r audiendis.*

Item ftatutum de rationibus faciendis, quod incipit, * *Item ne,* taliter mitigamus, quod revocata poena fufpenfionis ab ingreflu ecclefix, praelatus qui collegio aut tribus per collegium deputatis falcem fcmel in anno non fecerit® rationem, & a clauftri oflicialibus praefentibus aut,vicinis clauft. bis, & a remote diftantibus femel in anno non audierit rationes, ab adminiftratione temporalium fit fufpenfus: quam fuipenfionem li per tres menfes poft annum rationibus deputatum fuftinueric animo indurato, extunc arbimo ordinarii puniatur.

* Condl, ^altzburg. 40AO I»·

III. De clericis joculatoribus.

Item juxta conftitutionem domini Bonifacii, qux eft talis: Clerici qui clericali ordini non modicum detrahentes, fe joculatores feu galiardos faciunt, aut buflbnes, fi per annum artem illam ignominiofam exercuerint, ipfo jure; (i autem tempore breviori, & tertio admoniti non refipuerint, careant omni privilegio clericali: monemus hujus approbatione concilii, omnes & lingulos talcs, ut talem habitum & vitam non allumant, & affumptam deponant in- D fra tres menfes, quorum unum pro primo, alterum pro fecundo, & tertium pro tertio termino peremptorio aiïignamus: ü pœnam prxdidam, quam ipfo fado incidunt, voluerint evitare.

IV De capitulis celebrandis a monachis S. Benedicti dr J. *Auguftini.*

Item monemus abbates ordinis fandi Benedicti, & prxpolitos & prxlatos fandi Auguftini totius noftrx provincix, g ut provincialia capitula fua, ufque ad feftum Purificationis proxime futurum celebrent, juxta formam a facris canonibus eis datam, & deinde de triennio in triennium, juxta formam facrorum canonum jam prxdidam I

Clementis V. conftitutio x qua Bonifacii VIII. conftitutionem Clericis *mitigat.* **.■ chrSti

Clemens, &c. Paftoraiis cura follicitudinis nobis divinitus fuper eundas Chriftiani populi nationes injunda, nos vigilare, remediis, fubjedorum eorumdem periculis obviare, ac fcandala removere compellit. Sane quoniam ex conftitutione fe. re. Bonifacii PP. VIII. prae-, deceftbris noftri, qux incipit: " *laicos:* & ex declaratione feu declara- <*·»»—·· tiohibus ex illa poftmodum fubfecutis, nonnulla icandala, pericula magna, & incommoda gravia funt fecuta, & ampliora fequi, nifi celeri remedio fuccurratur, prxfumitur verifimilitçr in futurum: nos de confdio fratrum noftrorum, conftitutionem & declarationem, feu declarationes prxdidas, & quidquid ex eis fecutum eft, vel ob eas, penitus revocamus, & eas haberi volumus pro infedis: volentes & firmiter ftatuentes, illud coqtra quofeumque laicos C exigentes feu extorquentes ab ecclefiis, cccleiiafticifque perfonis, tallias feu colledas, aut exadiones quafcumquc, & contra dantes ad id faciendum auxilium, confilium vel favorem, necnon circa prxftandas fubventiones laicis ab ecclefiarum prxlatis, & aliis viris ecclefiafticis, inviolabiliter obfervari, quod fuper his a pnedecefforibus noftris in Lateranenfi & generali concilio, qux nos fub obteftatione Divini judicii prxeipimus obfervari diftridc, falubriter eft provifum.

Data * Lud. Kalendis Februarii, pontificatus noftri anno fecundo. * Luftduni I

Admonitio G Coss. S. J.

Conradl Selteburgenfl· epifcopi conltitutionM trw, ft mitigationem prime, que eft de contraAibus matrimoniorum, edidelat ftlniut in appendice torni tertii: ft conftitutioM quidem attribuende· monuerat concilio Salnburjenfl anni Mccxci. Mitigationem ruo huic, anni Mcccx. quod no· in hac editione fervamus. Qpi eero regie profult, ire Minii mentem aftecutM non eft, five non eft eidem obfecotu·, in hunc eumdem aenum, ft ConftitutioM· ft Mitigationem contulit. Quod ulh arguitur ex iptie Miti(atioula verbi·; , inquit, d* *Kntrim*III Oadma ftr fu lactrit. CtatraSiisu* marrunendaraM,

MITIGATIO SEU MUTATIO P«Nd£

iuper cap. *CntlroAibas' matrintoniornat.* ' Vfae w» pnfr «·»!·

SAluti animaram paterna follieitudine cavere volente, conlUtuiionem de clandeftinis matrimoniis dudum per nos editam, que incipit, talitet ex certit c-fi—. caufis duximus moderandam. mede*

Tollimus quidem, & faNatam eft decernimus, pœnam excommunicationis, quoad omnes articulos conftitutionis ejufdem, & quod ftatutum ipfum alias fub vi piccepti mancat in vigore

CHRISTI an,e rundrm fur»: abiolutiorjein autem illorum, qui fubla'ionem, hujutmodi pœngm incidd* runt, eamdem * committimus piebarvs, ut ^f- I dem, & qui in pofterum contra conftituttonem pTsdi&am venerint, injungant ftare ad modum pœnitentium ante fores ecclefts iribus diebus Dominicis, vel feftivis, quando major adeft populi multitudo, eotque, qui in hoc contumaces extiterint vel rebelles, puniant ipfi A plcbani pro facultate cujuslibet, τη aliqua -pana pecuniaria colnpcrenii, cuftodi ad fabricam ilo- ftrx eccleiir cathedrals Saltxburgi fub certo leftimonio alTignanda · Et quod circa eofdern plebanos in lingulis capitulis Ôt fyTTodis, tam noftri, quant archidiaconOrum noftrorum, de hoc inquifitio diligent habeatur; & ad noftram notiçiam perferatur plcbanorum negligeutia in hac jfarte. It,o

-WM** -M* ·»«· ■«»· <«.·«». ·«?«<** Se» «IHM»

CONCILIUM COLONIE NSE

Ab Henrico archiepifcopo cum fuffraganeis celebratum anno MCCCX.

Fx flatutit fru decr-iis Sytioitprum reelelt· C.O- l.wienfi» editu anno '>H H.

Tituli Statutorum.

I. *De revocatione ftatutorum contra libertatem ecckfiafiicoin fuflorum.*
. *Deoccifonbxs, mutilateribus, tf captivatoribus clericorum.*
3. A» fari /arear τμ Λμ /ι *eeflefiis imponat,* ra/irae advscafûr, *quam fuper bonis eccl<fiafiicis bebet.*
4. *Dt invaforibus, occupateribus, tf detentoribut rerum tf bonorum ecclffiafltcorum.*
5. *De occupantibus bona ecclefiarum tf ecclffiaficarum perfonarum, tf letate fabricet ecclefi* Colon^fis.*
. *De vita tf bonefiate clericorum.*
7. *De vicarilr,* fitaad *verfut tf lefiimet* wC *matutinis.*
8. *De atate presbyterorum ordinandorum.*
p. *De concubinariit clericit.*
io. *Qmd_ clericis publica emenda tf poenitentia non fit imponenda.*
Quod «m nifi ordinati ad /acrot ordinet, legant epiftolat vel evangelia.
12. *Qmd mu nfi ordinati ad facros ordines, legm epifeopo vel arcbidiacono inftituatur.*
. *Quod prêvifi de beneficiss enfleritate apoftolica♦ ft faciant juxta formam provifionis ordinari.*
» Oiod *frnflut canonicorum fufpenforum dece,* B *dentium cedant ecclefia, tf non fuccefforibus fufpenforum.*
. *Dmd clerictu neu le^ct concubinit fuis vel jpuriit entuum gratia fua.*
id. *De tampeuariis, fuod fint litterati, tf m aibit minifireut.*
17· *decani tf plebam locorum txamiutnt ornamenta ecclefia.*
18. *Quod frnilus canemcorum fufpenforum cedant capitulis, non fingularibui de capitulo perform.*
19. *Qmd ecclefia vel cmmeterium non conferrentur, ntfi de dotolione loci diaKtfano ctt^iiterit.*
20. jQmoJ *parochiam non ufi a free plebam commumonem recipiant.* E
St. V«m *m *fiant imprecationes, nec cantetur Meàie vita courra aliquas perfonas.*
tU *De matrimoniis ciandefimit.*
*3· *muuu Domini dt catero iu nativitate Domini obftrvetur tf innovetur.*
*4· *De tabellionibus.*
*5· *De focramentis.*

Vf. *De #ar« rtliiioferum.*
*8. *De monachis tf mentalibus.*

B19. *Quibut flatuta i/U provincialia bahtu & obfervatu nettffari*.*

Statuta concilii provincialis Domini Henrici, fanftx Colonieniis ccclcfix archiepifcopi, facn imperil per Italiam archicancellani, edita per eutn anno Domini MCCCX.

PRÆFATIO.

AD honorem fanftx & individue Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus fanât, ac gloriofx virginis Mariae', atque S. Petri, ac wC omnium Sanâorum. Nos Henricus, Dei gr»tia archiepifcopus Colonienfts, cupientes in hoc concilio noftro provinciall, demandato fpecia- li fanâi(Emi inChrifto patris ac domini noftri Clementis, facTofanûa Flomànx ecclefix fummi pontificis, indifto, de capituli ac pr»laiorum noftrorum conftlio & aflcnfu, per infra icnpia ftatuta noftra omnibus paterna lollicitudinc providere: ut quies eccletiis & ecclefiafticis perionis procuretur,· & pacis perturbatores a fuis deliâis panse formidine arceantur, infra feriptas conftitutiones obfervandat perpetuo, in prxfentiarum duximus promulgandas.

f. Dc revocatione fiatutorum contra libertatem ccclejtafticam falborum.

IN primis cum ad decus & decorem ecclefix nihil magis expediat, quam ut expurgatis erroribus, &, ftatutis iniquis iublatis, ipfa plena quiete vigeat & tecura gaudeat libertate; praecepta facrorum canonum imitantes, omnia ftatuta, pada, & ordinationes, contra libertatem ecclefiarum & ecclcûailicarum perlbnanim edita ien editas, dainnamus, reprobamus, & caflamus, & irrita feu irritas nunciamus: mandantes univeriis noftrx dicrceiis & proviricix fubditis, ut ea a locis fuis intra menlem a notiheatione przfentium faciant penitus aboleri: & locorum plebani moneant fubditos diebus Dominicis & feftivis, nominatim quos in his culpabiles fciverint, · alios in genere, quatenus hujufmodi de fadlo ftatuta, de failo revocent: alias eos ad id per ex- , F,,t, ·!«»· h.

communicationis fententiam volumus A ftatuimus, ut cum facrilegi, qui fua-
cnusri coardari . Verum quia intelleximus , dente diabolo, Dei timore poftpofito, chbkti
**'.. quod in nullis locis laici (qui non concienti de propria ipforum impietate & malevolentia, etiam alios Chrifti fideles a fua devotione dt bonis operibus retrahere moliuntur ' ftatuerunt dc JUtuunt fub certa confpiratione & confoederatione, pe quis de cetero ecclefiis, ecclefiafticis feu religiofis perfonis, bona , pnedia, diftri&us, jura dc dominia aliqua, vendat, leget sui donet, vel quovis titulo in eos transférai, vel in nuptiis aut exequiis mortuarum, aut " alias facerdotibus parocbialium ecejefiarum dc aliarum, offerant, nifi fub certo numero perforaram dc certo tempore Miffae, feuinrdr fe taxant quid quilibet offerre debeat, contrarium facientibus poenas pecuniarias indigendo : & quia haec obviant dûreôe ecdefiafticac libertati : confpirationes , colligationes, di ordinationes hujufmodi, feu firdera, de faâa, & deinceps, fi contigerit, facienda , decernimus non tenere, nec aliqucm fore vel effe debere ad eorum-Q dem obfervantiam obligatum.

Item ftatuta dc confuetudines a laieii , Cujufcumque ftatus aut conditionis eriftant, introduira feu introduiras, fuper eo quod didi laici, antiquarum decimarum occafione, quas in aliquibus parochiis, vel largitione prineipum , aut donatione aliorum, feu alia de caufa percipiunt, decimas novalium in terris propriis, quibuslibet parochiis obvenientes occupant, attrahunt, vel fibi vendicant , revocamus & caftamus '. ftatuentes dc praecipientes, ut przfati laici dcD quicumque alii, ab occupatione , detentione, vel ufurpatione earumdem decimarum novalium, poftquam ad agrum regium perveneririt, feu perveniunt, penitus defiftant, dt de ablatis fatisfaciant, tam nobis, quam ecclefiis cccclefiafticifque perfonis, quibus ipfx decimae novalium de jure competere dinofcuntur: eafdem decimas nobis, & ecdefiis ad quas pertinent, de cetero poffidendas pacifice relinquentes.

17. Z>e *occijbribus, mutilatoribus*, d* *caftrvatoribui clericorum.*

• eap. i. vi- 4·jvp. um. Item ftatutum * venerabilis quondam Engilberti Colonienfis archiepifcopi praedccefforis noftri, contra injedores manuum in clericos, ecdefiafticafve perfonas , olim per ipfum editum, cum pernas majoris adjettionc contra captivatores clericorum , obfervan volentes : ftatuimus, ut cum facrilegi, qui fuadente diabolo, Dei timore poftpofito, manus injiciunt in clericum, vel alias perfonas ebclefiafticas dc religiofas, tqmere violepta*, dc ex hoc incidunt excommunicationis fententiam canonis jam prolati, qnod occifores , murilatores , dc percuflbres atrociter clericorum dc ecclefiafticarum perfonarum, dc clericos capientes dc in captivitare detinentes, feu per captivitatem, aliquam pecuniam ab eis extorquentes, feu talium receptatores dc defenfores, propter hoc abdloritate canonis lata: fententix excommunicati, cum omnibus operam dcconfilium ad przmitta adhibentibus, per omnes ecclefia· diœcefis, in qua hujufmodi perpetrantur, per decanos cedefiarum, restores dc presbyteros , quamprimum ipfis hoc per famam publicam, vel rei evidentiam, vel per fidem duarum fide dignarum perfonarum ipfis laciendam, aut per mandatum feu fententiam judici* conftiterit , campanis pulfatis & candelis accenfis, nominatim, quorum nomina fciri poterunt, alias in genere, excommunicari publice nuncientur, &. ardius evitandi, donec fatisfecerint . de commiffis , & debitx ^abfolutionis beneficium meruerint obtinere . Praeterea in aggravationem poenz hujufmodi malefaAorum, ftatuimus, ut omnis locus ad quem tales excommunicari venerint, vel ipfo· clerico* deduxerint , quamdiu ipfi captivatores & captivati ibidem fuerint, & poft tre* dies poft eorum inde rcceffum, necnon locus in quo talis violentia faâa fuerit, quem quidem locumi, feu ecclefiam, aut ecclefiasi, in his feriptis ecclefiaftico fupponimus interditfto , & interdidi teneantur. Et fi hujufmodi facrilegi, feu malefa&oces, principes, nobile· , feu barones fuerint, dc terram , jurifdidiones , diftridhim , munitiones, feu caftra habuerint, dc intra tres menfes a tempore perpetrati debili, etiam captivatis dimittis , non fatisfecerint de deliâo, extunc tota terra dc diftri&us eorum , quos <poft lapfum diâorum trium gtnenfium fimili modo interdicimus, ec-*"defiaftico, ipfo fado, fit fuppofita interdiâo. Si autem alii fuerint quam nobiles dc terrarum domini: tunc ipfi domini terne, in quorum diftriâibia manent dt domicilium habent facrilegi ante didi, vel ubi tam enorme ficelus commiffum extiteric, intra quindecim dies poftquam *de* delido hujufmodi conftiterit per famam publicam, vel evidentiam faâi,, vel per denunciationem de-

ANNO CH"ISTI Ji--*

decani, feu presbyteri (quam ab ipfo decano, feu presbytero loci, fieri pn> cipimus fub poena «communicationis, quam cito per famam, queriffioniam alicqjus, rei evidentiam, aut alio modo ipfis conftiterit) prxfatos fecrilegos tales habeant per detentionem perfonarum fuarum dc privationem bonorum fuorum, ut liberato captivo, Deo, ecclefix, dc lzfo> emendam prrftent de cotnmiffis. Si vero didi domini terrarum, praefato» facrilegos habere nequiverint, nec bona fub cis habuerint, fed alias commanere in eorum diftridibus Confueverint: procedant per proferiptionem contra eos, de terra fua ipfo» expellendo, dc per juftitiam feu judices fuos id fieri mandent dc procurent. Alioqiii /latuimus, quod extunc ipfi dbmini terne dc eorum judices, dc alii* per quos regitur jurifdidio feculari», excommunicationis fententiam incurrant ipfo fado : dc fi per quindenam didam excommunicationem animo fufiinuerint indurato, extunc tota terra eorum ecclefiafiico fit fuppofita interdido. Prrterea ne per mutationem locorum, praefati facrilegi hujufmodi poffint malitiam palliare: volumus quod fi ipfi facrilegi, de una dkecefi ad aliam in noftra provincia fe transferant, vel captivos prrdidos deduxerint, quod ad requifitionem diœcefani, in cujus ditecefi hrc perpetrata fiant, vel ejus officialis, feu amicorum captivatorum feu captivati, fibéU ordinario loci, feu dim*cefano alterius, ad quem fe fic tranftulerint, fide per mandatum feu juramentum de potmiffis, ftatuta eadem in omni forma, qua fupra dicitur, inibi obferveatur. Si vero domini terrarum, vel adii nobiles, dc jurifilidiones temporales habentes, fiîerint malefadores ance didi : capellani eorum, fi quos habent, quamprimum (civerint dominos fins clericum captivafic, detinere in munitionibus aut dominiis fuis, vel capi mandafle, vel aliquid aliud de praenuffis fedfle, amodo coram ipfis non celebrent Divina: tied ut de delido commiifo intra quindecim dies fatis&dant, ipfos admoneant diligenter, Alioqui extunc <b eis, dc manfionibus eorum recedant, nec eis communicent. Contrarium facientes, quos in his feriptis extunc excommunicamus, excommunicates votamus nnneiari. Et fi contra hrc Divinis fe tauniticuerint, notam irregularitatis incidendo, dt in ea permanfermt per annum unum animo indurato: ipfos extunc beneficiis ecdefiafticis (qur

A

B

C

D

ja dioecefibus in quibus manent, obtinent) ipio fado decernimus privato» eiCe, & eofdem ipfis beneficiis privamus per prefentes: injungente? beneficiorum patronis, quod cxtqpc aliisperfonisidoneis beneficia hifiufmodi conferant, quibus iidem fnnt privati. Alioqui termino juris elapfo, poteftas conferendi dida beneficia ad luperiorem devolvatur. Si vero didi irregulares beneficia non habent in dimcefibos, in quibas mancut, ipfos ab eifdem dioecefibus perpettoclinamus & amovemus ipfo* etiam, tametfi per importunitatem fuam abfolutioncm obtinerent, de cetero ad aliqua officia, vel beneficia eoclefiafttc?, nullatenus admrfTum.

obust i 'J,e

Praeterea fi captivans clericum vel religiofixm, vel detinens, *ac* facrilegus, hujufmodi poenis vilipends, congrua fatitiadione negleda, per aqnuni unum in excommunicatione hujufmodi perdurare animo pnefumpferit obftinato : (latuimus, ut nulli de filiabus, filiis, fira. tribu* dc fotoribus, dc eorum filiis dc filiabus;, ufque ad tertium gradum indutive linea defeendente, vel illi etiam, qui ad captivitatem hujufmodi, opem vel operam impenderint, vel captivum clericum in fuis vinculis detinuerint, ad ordines feu beneficia, aut etiam praelaturas, in noftra diocefi, feu alia in qua hrc fecerint, admittantur: cum ex delido parentum, ipfo fado inhabiles reddantur ad hujufmodi confequenda. Statuentes & mandantes examinatoribus clericorum, capitulis, conventibus, patronis, dc archidiaconis ac praelatis, ut nullum ex talibus ad ordines admittant; capitulum vero dc conventus, nullum ex eis ad prxbendas eligant; patroni nullum ex ipfis pnefentent; archidiaconi dc praelati tales non inveftiant ullo modo. Alioqui capitula dc conventus, patroni dc archidjaconi ac praelati, ipfo fado jus fuum amittant, dc ea vice ad proximum fuperiorem devolvatur. Ec nihilo minus talium perfonarum receptio, inveftitura, dc admiffio. fit irrita ipfo fado, nec ipfis jus auxratur in beneficiis fic adeptis. Feuda etiam, fi qua paedidi facrilegi ab ecclefiis vel ecdefiafticis perfonis renuerint, poft lapfum anni, per quem excommunicationem fidiinnerint, adecdefias dc performs ecdefiafticas libere revertantur: ita ut, fi ipfi facrilegi ultra fe de hujufmodi feudis ingefierint, contra eos tanquam contra invafores ecdefiat, procedatur.

Verum cum foturis periculis fit maturis

CHRisTT ·»··· remediis obviandum, ne poft vulneratam caufam ad remedium difficilius in bonis recurratur, de clericis clericos capientibus, aut capi mandantibus, aut adverfus^ecclefiam fe hoftibus ecclefiz aflbeiantibus, ecclefiafque invadentibus, ut contra facrilegos hujufmodi, perfe&ius quo poterit, procedatur: ftatuimus, ut fi qui clerici & przlati bénéficiât!, cujufcumque dignitatis, ftatus, aut conditionis exiftant, bono opere fpirituali rejetlo, in tam prxfumptuofam & deteftabilem profunditatem malorum dilabuntur, quod clericos religiofafve perfonas capiunt, vulnerant & detinent captivatos, aut contra ecclcfias fuas cathédrales, aut alias, quarum przlati, canonici, vel reélores exiftunt, cum hoftibus ipfarum ecclefiarum fe confoederant, vel in acie hoftium contra fuos diœcefanoS & ecclefias armati comparent, archiepifcopos & epifeopos, <3c ecclefias fuas, & collegia, feu capitula vel bona earumdem rapiuntvel capi faciunt, aut mandant, detinent vel detineri mandant, feu arrcftari procurant, per abufum & judicium potentiz fzcularis, dum hzc vel eorum aliquod, per evidentiam fadi vel fcelcris perpetrati, aut per confeflionem pro}>riam coram duobus teftibus fide dignis àélam, aut judicis fententiam, vel alio modo legitimo liquent, quos, falva pœna canonis, extunc, ut exnunc, abfque alterius mandati expe&atione excommunicationis fententiam, quam in his feriptis propter hoc tamquam deli&um notorium in eos ferimus incurrere volumus ipfo faAo. In qua quidem fententia fi per annum unum perfeveraverint animo indurato, cum tanto gravius clerici, cujufcumque ftatus, dignitatis aut conditionis exiftant, hujufmodi committentes, fint puniendi, quanto hzc fiint in ipfis magis deteftanda & tanquam ingrati. Cum autem ecclefias proprias invaferinr, dignitates, perfonatus & beneficia |ua admittere debeant, feu ea demeruerint, extunc poft lapftim anni, abfque judicis fententia, dignitatibus, beneficiis, perfonatibus & omnibus quz in diœcefi, in qua przmifla vel eorum aliquod commiferinti habent & obtinent, virtute & au&oritate przfentis concilii noftri, ipfo fa&o fint privati: quos etiam ex caufis przrmflis privamus eifdem, abfque fpe reftitutionis ad ipfa, propter atrocitatem criminis in hoc cafu: mandantes, ut de ipfis dignitatibus, perfonatibus & beneficiis, per illos ad quos hoc fpeAâat, extunc ordinetur, & conferantur perfonis aliis intra tempus juris: alioqui eorum collatio ad fuperiorem devolvatur. Et fi ante didit clerici fic privati, non obftante quod forfan de fado dignitates & beneficia habent, adhtfc detinent, & patroni de ipfis negligunt ordinare, poft hzc fe ingefferint dignitatibus, perfonatibus, & beneficiis eifdem: fruchis fuos non faciant, nec aétus eorum capitulates cuiquam fuffragium przftent vel afferant nocumentum. Clericos vero hujufmodi committentes non beneficiatos, extunc ut exnunc excludi volumus & inhabiles exiftere ad dignitates, perfonatus, officia & beneficia quzlibet, in diœcefi, in qua talia perpetraverint.

III. Ne çuis laicus exactiones ecclefiis imfonat ratione advocant tjuam fuper bonis cccleftafiicis habet.

Monemus item omnes nobiles terrarum dominos, fcabinos, confutes, judices fzculares, & univerfitates, ac alios laicos, cujufcumque ftatus exiftant, ne de cetero occafione advocatiarum, quas quidam ex eis fuper bona ecdefiaftica habent, vel quocumque alio nomine vel colore ad hoc quzfito, tallias, collectas, cxa&iones, petitiones, aflifias, contributiones, fervitia indebita, & ultra quam jus advocatiz, juxta fcabinorum fententiam, ubi advocati funt, permittit, ipfis ecclefiis ecclefiaftkifve perfonis, hominibus, mancipiis, & bonis earumdem imponant, vel imponere K exigere, aut recipere przfumant, vel quo minus bona ecdefiaftica colantur, & ipfz ecclefiz eifdem pacifice fruantur, per arreftationem vel prohibitionem aut alias prohibeant, ne bona ecclefiarum colant, vel homines fuos dum in expeditionibus fuis vadunt, vel alio modo procedunt, in grangiis & curtibus earumdem ecclefiarum & monafteriorum ponant: alias contra ipfos volumus procedi per fententiam excommunicationis, quoufque fatisfaciant dc commiflis.

I. De invaforibus dr occufataribus dr detentoribus rerum ú" bonorum ecelefiafiicorum,

Item ftatutum przdeceiforis noftri Engilberti quondam Colonienfis archiepifcopi, quod lie incipit: Atque ad reprimendum importunam przfumptionem raptorum, predonum & invaforum bono-

"*>iw"nOnW1 & rerum ecclefiarum, &c. in- Λ
Christi novantes ex nunc de verbo ad verbum t prout in eodem continentur, volumus tip. › ibU & prreipimus firmiter obfervari. Similiter & ftatutum ejufdem noftri prrdeceflbris Engilberti, de eftraftoribus & incendiariis ecclefiarum, quod fic inci» pit : Contra incendiarios autem & effractores ecclefiarum & monafteriorum, cum ipfo fa&o fint excommunicati , &c. prout in eodem ftatuto continetur, innovantes, volumus & praecipimus obfervari.

*V De occupantibus bena ecclefiarum ‹*r ecclefiafiicarum perfonarum^ & legatafabrica ecclefia Colontenfis.*

Cum nonnulli tam clerici quam ci utriufque fexus homines, bona mobilia vel immobilia, ad ecclefias, monafteria vel alia pia loca, nec non ad dignitates , perfonatus & beneficia pertinentia, vel ad fabricam Colonienfem, & aliarum ecclefiarum legata, feu bona illicite acquifita, ipfi fabrics cedentia , tacite vel exprefle occupent & detineant minus jufte, in fraudem ecclefiarum & monafteriorum, ac aliorum praedi&orum : nos eorum iu hac parte Rudibus obviare voleutcs, ftatuimus & praecipimus, ut quicumque , cujufcumque ftatus aut conditionis exiftant, in prxfenti, vel pro tempore, hujufmodi bona & legata, ac illicite acquifita, eccleiiis, praelatis & dericis fcientibus vel ignoranribur, fub fe habuerint, intra menfem a przfentis ftatuti publicatione, ea, quae ad praefens apud cos funt, & fe habere fciunt, vel quocumque tempore, dum innotuerit ipfis fe bona confimilia tenere vel occupare, fimiliter intra menfem, eifdem fabricat noftrse Colonienfi & eccleiiis, monafteriis, pndatis , ecclefiarum reétoribus, aut aliis locis piis reftituant atque red dant: dias ad id extuno per excommunicationis fentcntiam compellantur.

FI *De vita* dr *honeftate clerieortem.*

Statuimus item bnnx memori* Sifridi quondam Colonienfis archiepifcopi pnedecefloris noftri, inter alia ftatuta (ha, de vita & honeftate clericorum editum, quod tie incipit. £x concilio generali ftatuimus dt praecipimus , ut tmhrerfi clerici continenter & cafte vivant, &c. innovantes praecipimus firmiter oBfervari.

VII. De Vicariis, quoad Verfus & le- itiones in matutinis .

Intelleximus etiam, quod quamquam in quibufdam eccleiiis vicarii aliqui adftridi fint fuas feptimanas fervare, celebrando Miflas in principali feu fummo altari, & ceteras horas quafcumque, leûiones tamen in matutinis legere , vel verfus cantare in eifdem ecclefiis de confuetudine prohibentur. Propter quae, occatione canonicorum abfentium contingit interdum, in eifdem ecclefiis negligentias fieri, &: matutinas cum cantu penitus praetermitti. Attendentes igitur abfurdum efle , quod majora & folemniora, ut eft diéhim, ipfis vicariis permittantur, utpote Miflarum celebratio m fummoaltari, & minima denegentur: ad tollendam negligentiam hujufmodi, przcipimus decanis, ut ipfi vicariis eifdem deinceps injungant verfus cantare & ledíones legere , prout viderint expedire : eos qui ipfis in hoc non paruerint, ficut in ceteris, corrigendo : fal va correéfione contra canonicos, quia in przmiflis fuerint négligentes.

VIII. De atate presbyterorum ordinandorum .

Statuimus item, ut nullus clericus fecularis ad facerdotii gradum, nifi vicefimum quintum annum «tatis fu« attigerit , aliafque ad hoc idoneus extiterit, ordinetur: ut levitate juvenili, qu* prona eft ad deli&um,, tranfcurfa, facerdotes in agendis diferetionem habeant fuo ftatui congruentem.

IX. De concubinariis clericis.

Quamquam item plnres canones 4c ftatuta edita fint fuper continentia clericali : quia ramen natura prona eft, & labilia ad incontinentiam , idcirco ut J|uilibet clericus faltem poenae gravioris ormidine ftriétius fe contineat : ftatuimus, ut nullus clericus, & nullus omnino presbyter, concubinam vel in domo fua, vel extra publice teneat aut habeat, cui necdTaria adminiftret. Alioqui a Divinis noverit fe fufpenfum: êc talibus fufpenfu celebrantibus, nullus Divina audiat, hec pro capellanis nec fcciia eos teneat : contrarium facientes, ut defiftant, per excommunicationis fententiam arceantur, falvis poenis per bonae memori* Conradum archie-

Christi chiepifcopum Colonienfem prrdecefib-A rcm noftrum, contra concubinarios & concubinas hujufmodi inftitutis. Qui veto relaxatis voluntatum * habenis, in lacum miferix & in lutum fxcis fe immergunt, ut * faîutis xternx coronam, & noneftatis normam, &. facrarum virginum pudicitiam violare prxfumpferint, cujufcumque regulx vel habitus monialium tales extiterint: propter tam flagitiofum.crimen, fi carnis commercium temerarium fuerit fubfecutum, exoommunicationis fententia, quam ia his feriptis ferimus, fe noverint innodatos. Sandimoniales vero, qux hujufmodicrimen flagitiofum perpetraverint, nullatenus deinceps ad officium aliquod in monafterio admittantur: fed in fignum iniquitatis fux (falvis poenis contra tales fandimoniales editis, prout hx in concilio venerabilis patris domini Cqturadi Portuenfis & X Rufin® epifeopi olim apoftolicx fedis per Alemanniam legati, funt promulgata^ taliter a fuis faperioribus corrigantur, quod earum corredio aliis terrorem incutiat, eaam-C piius non committendi.

X. Quod elerteis publica emenda & panitentia non fit imponenda.

Item eum clericis publica adio poenitentia fit prohibita: ftatuimus, ut in nulla ecclefiarum noftrx civitatis, dicecefis, & provincix, aliqua emenda feu poenitentia publica ipus imponatur, cum ex talibus infames reddantur, ficut in aliquibus ecclcfiis intelleximus ohfervatum; videlicet quod canonici & D clerici alii ante cruces in proceflionibus & in choro, diebus quibus ceteris in albis procedunt, in nigris cappis circumeunt & incedunt in publico & in facte laicorum: quod de cetero in virtute fandx obedientix fieri prohibemus. Sed fuperiores eorum juxta qualitatem delidi, poenitentias ipfis clericis imponant fuo ordini congruentes. Si fecus adum fuerit, decernimus ipfos clericos ad hujafmodi emendas publicas non teneri.

XI. Quod non nifi ordinali ad /aeros ordines, legant epiftolas Vel tvan&eiia.

Statuimus item, ut non nifi ordinati legitime ad factos ordines, epiftola* vcl evangelia legant, induti veftimentis facris, cum id obviet canonicis inftitutis. Contrarium facientes a fuis decanis puniantur.

XII. Quod nullus ecclefiam curatam teneat nifi ab epifeopo vel arcbidiacono inftituatur.

Item ftatuimus, quod nullus ecclefiam curatam de cetero teneat, vel regendam fufeipiat, aut fufeeptam tenere prxfumat, nifi a nobis, vel archidiacono, & eorum vices gerentibus (quibus hoc de jure vel confuetudine competere dinofeitur) de eadem fuerit legitime inftitutus: cum alias non habeat claves ligandi vel folvendi. Contrarium faciens, nifi didam ecclefiam dimittat, monitione viginti dierum prxmiffa, ex nunc excommunicationis fententiam, quam in ipfum in his feriptis ferimus, incidat ipfo fado, nec plebs ei obediat vel intendat.

XIII. Quod provifi de beneficiis auilori-tate apoftolica, fe faciant juxta jvrnum pravifionis ordinari.

Statuimus etiam, ut quibus in noftra civitate eft de beneficiis audoritate apoftolica provifum, fic quod ad ea, prout onus beneficiorum eorumdem requirit, promoveri reneantur, fe faciant juxta formam provifionis eorumdem ad dida beneficia promoveri: alioqui ea vacare decernimus, d eorumdem collationem devolvi ad fuperiorem, ut per ipfum intra tempus juris de perfbnis aliis ordinetur. Et fi contra hxc clerici hujufmodi frudus eorumdem beneficiorum perceperint: illos fuos non faciant, nec ipfis miniftrentur. Quod in virtute fanAx obedientix duximus in jungendum.

*XIV. Quod frullus canonicorum Mpm/b*rum decedentium, cedant ecclefia, non fuccefforibus fu/penforum.*

Statuimus & hoc, ut fi qui canonici fufpenfi deceflerint, quod propter hoc, ecclefix, annis gratix, & eorum frudibus poft obitum cujuslibct ex con-E fuetudine currentibus, non fraudentur: fed ipfis ecclcfiis, & non fucceflbribus fufpenforum, cedant pro redditibus perpetuis comparandis ad communem utilitatem ecclefiarum: ne ecclefix ipf® ex alieno delido jaduram. fentiant in hoc cafu.

anno Christi „β·

JK gwod clericus non leget concubinis fuit vel fpuriis annum gratia fui.

Nullus item annis gratiae abutens, fruélus annorum tuorum fpuriis vei con-cubi'nis fuis leget aut donet Contrarium faciens ecclefiaftica careat fepultur*t & legatum hujufmodi ηοη teneat in hoc cafu, fed cedat ecclefix a qua proceflit. Item vicarii ecclefiarum collegiatarum, vel aliarum ecclefiarum, ad ordinem quem onus beneficiorum fuorum requirit, ρ tempore fufeepto-B rum beneficiorum promoveantur, & perfonaliter refideant in eifdem: aliaseifdem vicariis feu beneficiis, fi non promoventur, nec perfonalicer eis deferyierint ipfo fa&o, poft lapfum anni, juris impedimento ceflante, fint privati: & collatores earumdem vicariarum feu capellaniarum Je ipfis, perfonis aliis, id facientibus, ftudeant providere. Idem de vicariis jam exiftentibus volumus obfcrvari: ne votum Chrifti fidelium qui hujufmodi vicarias pro remedio animx iux, vel pro cultu Divino ampliando. inftituerunt & dotaverunt cafdem, per talium non promotorum & non delervientium negligenciam defraudetur.

XFT, De campanariis f quod fint litterati, d* i» albis miniftrcnt.

Presbyteri item fub albis camifias habeant, & campanarn (quos litteratos Temper aflumi volumus, ut faltem in refponfionibus communibus presbytero valeant refpondere) timiliter tempore Divinorum camlfiis mundis & albis fint induti, nec quotidianis veftimentis fuis in fuo officio admîniftrent indecenter.: alias per locorum decanos & plebanos ad fin officii exercitium nullatenus admittantur: quod ipfis decanis & plebanis in virtute fan&sc obedientix duximus injungendum.

XVII. Quod decani dr piebani locorum examinent ornamenta ecclefia.

Decani item & piebani examinent libros & ornamenta neceffaria ad Divinum cultum in ecclefiis fibi fubje&is: & ubi necefle fuerit, per confervatores di&e ecclefix, & parochianos, intra menfem poft admonitionem eorumdem, fuppleri faciant: in rebelles excommunicationis fententiam promulgando.

XYIII. Quod frufius canonicorum fufpenforum cedant capitulis^ non fingula'ribus de capitulo perfonis.

chriTti

Statuimus item, ut fruélus canonicorum lufpenforurri, durante fufpenfione eorumdem, cedant capitulis ad communes ufus ecclefiarum fuarum, prout in ecclefia noftra Colonienfi obfervatur, cui expedit in hoc calli ceteras noftrx diœcefis & provincix eccleiias confermari: ne ipli canonici fic fufpcnfi, eofdem frudlus per aliquas alias perfonas fingulares vendicantes fibi ex aliqua confuetudine, immo potius corruptela, ipfos competere, recuperent: & per confequens ad frequentationem chori per fufpenfiones hujufmodi nequeant coartari: fi tamen conftet, ipfas perfonas fingulares, per diCiorum frudluum reftitutionem, dare canonicis fufpcnfis occafionem fufpenfiones hujufmodi non curandi.

CXIX Quod ecclefia Vel cametenum non conferrentur, nifi de dotat/one loci diacefano confliterit.

Inhibemus item, ne aliqua ecclefia vei coemeterium, nifi dotatx, de qua dotatione ante omnia nobis, feu loci diœcefano, fidti fieri volumus, amodo confccrentur.

XX. Quod parochiani non nifi a fuo plebono communionem recipiant.

D Statuimus item, ut nullus parochianus ab alio quam a fuo vero plebano, commuaionem recipiat: nifi de hoc privilegiis authenticis fit munitus. Contrarium facientes a perceptione corporis Chrifti abftineant, quoufque ipfi plebano fatisfecerint de contemptu.

XXI. Quod non fiant imprecationes, nec cantetur Media vita contra aliquas perfonas.

g Prohibemus item, ne in aliqua ecclefiarum nobis fubje&arum, imprecationes fiant nec decantetur Media vita contra aliquas perfonas, nifi de noftra licentia fpeciali: cum noftra interfit difcutere, quando fint talia facienda,

Exnt h*c A"'/›k'n· Cloif. Henr. torn. V.de GloT-bo MtS>» 9"J' *'

XXII. De matrimoniis clandeftinis.

Prohibemus item, nc quis matrimoniis clandeftinis interfit, & quod pro-.

"awwo Christi »>··· ci*mal*one* fiant ubique de matrimo-A nils contrahendis: &. ὐ qui contrarium fecerint, & in excommunicationis fententias inciderint, abfolutiones talium, nobis feu noftro officiali fpecialfter refervamus.

XXHI. Quod annus Domini de cetero in nativitate Domini obfervttur & innovetur.

Statuimus etiam, ut ex nunc de cetero annus Domini obfervetur, & in nativitate Chrifti innovetur a quolibet® anno, prout facrofanAa Romana ecclefia id obfervat, qux eft omnium ecdefianim caput & magiftra : ut errores & diriicultates , qui propter diveriitatem inceptionis anni nativitatis ejufdem, multoties evenerunt, de cetero evitentui

XXIV. De tabellionibus.

Statuimus item, ut tabelliones feu notarii publici, quoties alicui appellationi , proteflationi, aut provocationi ,C aliive a&ui in publico faciendo interfuerint , provideant tibi ut officiali noft.ro feu judici, aut aliis coram quibus appellant, dent fub eodem contexru copiam appellationis fub expends appellantis ? quas appellantibus ieu provocantibus & proteilantibus aliqua heri volumus, ut judex, an deferat appellationi necne, deliberare valeat : ne ipiis judicibus , qui limitatum terminum fuper hoc a jure habent, currat tempus.

Item cum officium tabellionatus fit publicum, prxeipimus ut quilibet tabellio , mftrumenti confcAi per ipfum, intra fex dies , poftquam ex parte illius cujus iatereft , fuerit requifitus, fub expenfis partis hoc requirentis, quas per taxationem curix noftrx, & diœcefani cujusltbet taxari volumus, copiam fub figillo fuo det & affignet.

In quibus duobus articulis fi tabelliones négligentes fuerint, & de hoc conflitent per rei evidentiam , aut alio modo, ac ipii appellantes feu protcftantes hujufmodi facere contempferint : extunc E io excommunicationis fententiam incidant, cujus relaxationem nobis fpecialiter refervamus.

XXV- De Sacramentis.

c 4 v«u ·'». Item ftatutum pix memorix Sifridi Coloniends archiepifcopi pixdeceiforis noftri, de feptem Sacramentis , inter alia flatura fua editum , quod incipit, Statuimus ut baptiimus honorabiliter celebretur, die. in omni fua forma procutusn inftruAione fimpliciumclericorum, quliter in adminiftratione eorumdem Sacrementorum fe habere debeant, »olumus & prxeipimus obfervari. °o·~NNû~ ***.

XXFT. Quod flebams non denegetur ebrifma vel oleum /aerum.

Statuimus etiam, ut nullis plebanis chrifma vel oleum factum, ab his qui hxc adminiftrare folent, occaiione cujufvis petitionis cathedratici feu fynodatici non foluti, denegetur vel fubtrabatur : cum necсflarium fit in vigilia Pafchx, &. aliis temporibus, pro renovatione fontis baptiimatis , hxc in ecclefiis haberi. Sed ad folutionem praedictorum, diAi pieban i, d necefle fuerit , viis aliis compellantur : ne parochianjs ex alieno dcliAo, Sacramenta prxdiAa, qux gratis dari debent, indebite fubtrahancur.

XXI'I. De /latu reiigioftrum .

Item ftatuimus ut religiofi ordinis B. BenediAi abbatis, in craftino Exaltationis lanci» crucis, omni anno celebrent concilia fua in civitatibus catbedralibus, & in monaiterijs fui ordinis, fi qua funt in eifdem : alias in vicino in aliqua ecclefia diAz civitatis, quam ad hoc viderint fibi aptam, Ad quod concilium abbates finguloium fnonafleriorum , quilibet eorum cum duobus monachis, veniant, &. habeant inter fe duos fuperiores abbates ordinis fui diAx diœcefis, qui procurent ibidem legi regulam B. BenedîAi , & provinciale concilium bon» memori» domini Conradi Colonicnfis archiepifcopi prxdccefforis noftri, fuper flatu, & regulari difciplina diAi ordinis, per ipfum olim obfervacum : quod quidem concilium, fie incipit: In nomine Domini, Amen.

Conradus Dei gratia fanAx Colonienfis reeled» archiepifeopus, Saluti, & bono flatui omnium , cujufcumque profeflionis feu ordinis, fed noftrorum domefticorum maxime, debitores exiflentes in Domino, deue in noftra vifitatione negotium informationis St correctionis de clericis per ftatuta canonica expedivimus competenter : ita de monachis fatagentes , jd ipfum fuo modo quo competens fuerit, ex- » pediemus .

,, Jn primis ftatuimus , quod omnium monafterionim nigri habitus monachi „ or-

- AWMQ -, ordinis S. Benedicit, Divinum oft- A ctum in cantando & legendo, fecun- „ dum quod regula ejufdem S. Benedi- -, Ai praecipit, exequantur. Et fic finit: Datum & pronunciatum Coloniae quarto Idus Martii anno Domini 1160. Qux etiam iratuta funt ab aliis prsedeceffibribus nofrris de obfervantia regulx, ibidem legantur: & fi qua pro monafrerionim diAi ordinis ftatu, & corredionr fratrum rebellium, ac Divini cultus ordinatione, ordinanda funt, ordinentur: & quae ibidem definita fecundum eorum regulam fuerint, obferventur · Si qui vero monachi rebellés fuerint, nee per abbates corrigi poffint, illos nobis vel loci diœcefano volumus prxfentari.

XXVIII. Item de monachis dr monialibus.

Si qui etiam monachi vel fandimoniales, beatorum Benedidi & AuguAini ordinum, prxter fuperiorislicentiam, bona mobilia apud fe, vel apud alios, in depofito, negotiationis aut aha de caufa, habuerint: illa fuo fuperiori & eonventui refignent, & eifdem ad cautelam quolibet anno intra quindenam ante felium Pafchx intiment, fpecificent, revelent, & demonArent, & ad manus ejufdem fuperioris abbatis in prxfentia conventus 'refignent penitus atque tradant monachi & moniales ejufdem. Contrarium facientes, feu qui bonahujufmodi dolo defierint poffidere, excommunicentur, & puniantur fecundum inde Aatuta. Et quicumque alii utriufque fexus homines prxfata bona fub quovis nomine fub fe habuerint: tales, nifi eadem bona intra menfem fimili modo ad manus fuperioris ejufdem monachi vel monialis. reportent & refignent, excommunicationis volumus lentendam incurrere eo faAo.

Item prxeipimus & Aatuimus, ut monachi & moniales in civitatibus atque villis, abfque religionis habitn non difcurrant: nec ullus monachus feu monialis, in pluribus monaAeriis, quorum in uno dignitates, perfonatus, feu officia & prxbendam obtineant: fed recepta fecunda dignitate, perfonatu, officio cum prxbenda, collator prime dignitatis, perfonatus, officii & praebendae prioris, eam feu eas alii conferant intra tempus juris: nec monachis vel monialibus prxdidis, tempore abfentix fux, fruAus cedant fixarum praebendarum: quia fic viderentur aliquid proprii poffidere. Sed monachis ad Audendum aptis, de fuorum fuperiorum providentia poterit de neceffitatibus provideri.

Item Aatuendo prohibemus, ne in in aliquo monaAerio monachorum ve! monialium, cujufcumque conditionisvel regufx exiAant, in receptione vel admiffione monachi feu fandifaonialis ad ipfam ordinem, pecunia exigatur, vel pro receptione talis perfonx ad religionem, ptAa, conditiones, aut conventiones de pecunia, vel alia re temporali, ipfi reiigiofi faciant, quovis nomine vel colore ad hoc quxfito: quod ipfis omnibus dt fingulis in virtute fanda: B obedientix duximus injungendum. Sed quod ex poA faAo parentes & amici perfonx receptx, pro eleemofyna & devotionis caufa, ablque paAo, libere contulerint, recipere valeant: dum tamen id fiat pure & (impliciter, fine fraude.

Ceterum ftatuimus ut moniales ipfae fub perpetua in fuis mouaAcriis claufura maneant, ac nulli, nifi de illius ad quem pertinuerit, fpeciali licentia, in- C gretfus vel acceifus pateat ad eafdem: ut fic a publicis & mundanisconfpedibus feparatz, Domino liberius fervite valeant, ac lafciviendi opportunitate fublata, ipfi domino Jefu ChriAo, cui integritatem fuam fpontanea voluntate devoverunt, corda & opera fua in omni fandimonia cuAodiant, juxta conAitntionem D. Bonifacii papx VIII. qux incipit. Periculofo & deteAabili quarumdam monialium Aatui, &c. Quam in prxmiflis & aliis in eadem conAicu- D ptione contentis, volumus & prxeipimus firmiter obfervari. Nulla etiam mulier folemne votum continentix emittat, qux non elegerit fub daufura certa vel approbata alicujus ordinis remanere: ne propter levitatem fexus, fi in fzculo remanierit ficut prius, continentix votum diflblvens, gravius delinquat hoc cafu: nifi ad talem xtatem pervenerit, quod de incontinentix vitio amodo contra ipfam fufpicio non habeatur.

Quia vero per prxfentia Aatuta noAra provincialia, communi utilitati ec- E clefiarum & eeclefiaAicarum perfonarum, pro confervationc libertatis earumdem ac repreffione ipfas infeAantium, ut fperamus, audore Domino falubriter providetur: prxeipimus dt mandamus in virtute fanAx obedientix, ut Aatuta noAra ab omnibus ecclefiis & ecdefiaAicis perfonis nobis fubditis, & in hoc concilio noAro congregatis, inviolabiliter, fraude & dolo feclufis, firmiterque obferventur. Alias

ANMO Chris n ***.*

poft tres menfes a publicatione prsfen-tt ftatutorum eonundem, volumus, ve* nientes contra ipfa extunc ponas incurrere contentas in eifdem.

Et ne quemquam ipfa ftatuta lateant vel latere poflint, ftatuimus ut collegia , capitula, conventus, monafteria ? decani, ecclefiarum redores , & ceteri i[uorum intereft, intra ditftos tres menés a publicatione ftatutorum ipforum , copiam recipiant & fibi procurent eorurodem : altoqui ipfos qui in hoc culpabiles extiterint, extunc fufpendi volumus ab officio Qivinorum.

Adorn flt prommeiatum flt datum in palatio noftroColoatcnfi, profratibus vMcrabihbns patribus GaidooeTrajadenfis, EngflhertoOtoasbu^genfis,GodrefridoMindcnfiseccleflarum epifc--pi», necoon mmciis folemmbu venerabilis Theobald! Leodienfis epHcopt, flt capituli Mooaflerienfis, led ipfa vacante ; ac prolatis flt ciero noftre civitatis flt dicecefis Colonienfis In dido Concilio folemniter congregatis , In craftiao Dominice Invocavit , necnon feria III. At IV. fequentibus coocilio ipfo durante, anno Dom. MCCCX.

CONCILIUM TREVIRENSE

Anno M. CCCX. celebratum.

£x tribui MSS. çodicibui, «m ictidi Meten/ii, aZ/rrv collegii Sxietetij Jtfit Metei\fitt Ú tertio cwventm C^lefhnortm Meteifa.*

IN nomine Domini, amen. Ifta funt ftatuta falubria provincialis conciliiTrevirenfis, edita per reverendum in Chrifto patrem flc dominum , dominum BλMμ μ μ μ , Dei gratia fandae Trevirenfis ecclefie archiepifcopum, facri Imperii per regnum Arelatenfe archi-Cancellarium flt publicata in ecclefia B. Petri Trevirenfis anno Domini M. OCCXXXVI1II. die menfis aprilis, ritifictta flt approbata concorditer per ipfum provinciale concilium» Inter que quamplures inftrudiones canonice ad laudem Dei flt neceftarie ad utilem eruditionem perfonarum ecclefiafticarum flt Iscularium Trevirenfis civitatis ac provincie continentur.

1. De exercenda juftitû riverfui violentes aeriefierum opprejjoru,

Quoniam quidem effe omnium perfediflimam virtutum arbitrandum eft hominibus, juftitiam fcilicet, que fuum omnibus diftribuit , conatus illicitas reprimens. At errata condemnans, que aliis augetur virtutibus fle perficit virtuofos; eo quod juftitiam colere fummurn nofeitur effe bonum; quod flt licet univerfis incumbat, fpecialiter tamen in pontificali culmine conftitutis, qui juris exeeutores exiftunt, tenentur juftitic, eo quod reintegranda omnia funt ordinatione pontificum ipiorum fecundum varietatem temporum , per quorumcumque violentiam , oppreffiones flt fraudes ab ecclefiis fubtrahuntur, ecclefiaflicisque perfonis ablata funt. Ad hoc enim Deus precordlavit epifeopos ut injuftitias removeant, prrfurationes abfeindant, & Domino in fuis fervientibus, opem ferant. Quod maxime fieri convenit, cum illi graviter opprimunt, de quibus didum eft: Nolite tangere Chriftos meos, per quos prtibyteri fle hi qui in fortem Domini aflumpti funt non abfque myfterio nuncupantur. Porro quantis oppreffionibus & violentiis, injuriis, blafphemiis flt jaduris his diebus per hoftis antiqui verfntias afficiantur, crucientur, Indantur, & opprimantur contra Juftitiam in noftra Trevirenfi provincia perfonc ecclefiafl icar Ac presbyteri, illipotiffime, qui ferventiores in fervitio Salvatoris exiftunt, nullus eft qui hefitet. Obouam rem flt licet omnes humiliari oporteat fuo potenti manu Dei, ut in tribulationis tempore liberentur, ex injundo tamen nobis officio paftorali hujufmodi infolentiis tenemur obfiftere, ac per defenfionem juflitMB eos mucrone inexpuguabili conftirurionnm utilium confringere, ut refiftere valeant afeendentibus ex adverto. Cum itaque confiderata locorum, hominum fle temporum conditione, introducantur caufe feripturarum remedia, rationes Ac jura, quod in Apocalypfi competenter deferibitur, dum Johannes feptem ecclefiis feribit, in unaquaque earum fpecialia vitia comprehendens, quod feaundum Apoftolum evidentius declaratur, dum perfingulas fingulas ecclefias divertis remediis medetur illatis vulneribus. Ne per exhibitionem unius folius collyrii ad inftar periti medici per eum omnium oculi curarentur; pro communi omnium noftroram utilitate iubditorum provida deliberatione ftatuimus atq; praecipimus Incendiarios ecclefiarum, locorum religiotonun, ac eorum receptatores fcienter, lingulis diebus dominicis excommunicates denunciari per omnes conventuales flt parochiales ecclefias fle per omnia monafteria tam monachorum quam monialium civitatis, dkxcefis provincias Trevirenfis, decernentes ipfos ex tunc ab omnibus evitandos. Cum autem ipfi incendiarii poft publicationem hujufmodi excommunicarienis abfolvi non poflint , nifi a fummo pontifice; nos ut lidem incendiarii flt receptatores eorum fuper hoc aliquam ignorantiam non prétendant, ftatuimus, ut hoc ipfis intimetur per parochialcs pnadidos antedenunciationem prodidam.

Item de violatoribus eçclefiansm fle mooafteriorum, feu quorumcamque rebgioiarum fle fscrorura Jocorum fradoribus, ftatuimus quatenus in loco ad quem prodam ecclefiarum fle locorum lleu periboarum ccdefiafticanm duxerint, quamdm eft flt erit bi proda vel ipfis praedo vel prode emptor, ceflctur videlicet in ejufdem loci parochial! ecclefia penitus a divinis

ANNO ONUSTI

P** aarmaîe· ecclefiarum parochiales près-A ltici Trevirenfis procincte mandato minime exneftato; Ira tamen quod iidem parochiales presbyteri caufam cellationis bujulmodi, contra quem dt pro quo eadem fit ceflatio, fuisepifcopis, feu officialibus eorum quam primum commode potuerint non differant intimare. Si autem lo ipfa parochia conventus, feu collegium fuerit, Januis clauGs ejufdem parochi*, Sarochianis exciufis, voce fubmiflà, *ita* quod xis audiri non valeant, divina celebremur ibidem*

III. Dt parocUanit fui fint officio ntiffn fiptlinxliur.

Si qui autem parochianorum prrdiâorum decedent, fine officio miffae cum lolis commendationibus, fepeliatur in atrio, excepto pnedone, praede emptore, fautoribus, feu receptatoribus eorumdem. Prrmiffa vero ferventur Îuam cito de ppcmiiUs conflitçrit per faâi vel polii evidentiam vel (aeramentum (poliat!, fi honefla fit perfona. Si quid autem circa pre miffs dt ceflationes hujufmodi dubitationis, feu qusftionis emerferie, judicio epiicoporum & aliorum generalium officialium, quorum idem eft auditorium iclinquatur; per quoa reftituta preda, refiimptis organis, iidem violatores, £radores, praedones, fautores, dt receptatores C eorum damna dc iotereffc fpoliato parochjalibus eeciefiis dt presbyteris ner cenfuram ecclefiafticam reflituerv compellamur, que ratione ceflatioais hujulmodi fpoljaius, easdem ccclefio & picsbyteri incurrerunt. Super quibus damnis credatur juramento* fpoliati dc presbyteri, fi hooeflss funt perfouc, dc excommunicati nuncientur ufcjue ad fatisfaâioaem condignam ptxmtffonun.

IP. Ctaira raftortt»

His autem adjicientes decernimus ptores, violatores, feu pnedones, quarumcumque rerum vel perfonarum ecclefiafticarum in-D fra menfem, a quo, ut praedicitur, ceflari contigerit, contra coc praedam non reftuuetim, dcc latisfece int de prasmiffis, abfque alio mandato, auâoritate pmfentis flatutl, per parochiales presbyteros excommunicentur, & *e*.* communicati ipfo fafto fint, & etiam nanclentur, interdiâa terra, fi quant eorumdem raptorum, violatorum & oredonum, habent; & fi dominum fuperiorem habeant temporalem, moneatur dominus, ut eoa ad condignam fatisfaâiooem compellat infra altum menfem a tempore mooitionis fibi £aâ*, quod fi facere neglexerit, ex tunc terra ejufdem temporalis domini fid» ecckfiaflico fit pofifa interdico. Quod autem dicimus de raptore, extendi volumus in cum qui rapinam fieri procuraret.

F. *Dt tifiitu (ltrKfiOK.*

Statuimus ut captivatores clericorum abfque auâoritate Asperioris ecclefiaflici, qui hoc facere polfit fit debeat, de qua quidem auâoritate conflet, adjutores & defenfores eorum; quamprimum de captivatione hujufmodi conftiterit, per evidentiam faâi vel alias legitime per parochiales presbyteros excommunicari denuncientur. Si autem a dic dcnunciationis clericum captivatum infra triduum non reftituerint, ter« ipforum, Il quam habent, ecclefiaflico fit fuppofita interdiâo. Si vero a tempore interdiâi. hujufinadi infra menfem MQ refipuerinr» eorum domini temporales a locorum ordinariis moneantur, ut captivatores dt detentores clericorum ad eorum reftitutiooem compellant, alioquin ipfi domini per ordinarios excommunicentur, ac excommunicat! denunciarimandentur. Quod fi excommqnicationis fententia non proficit, contra eos teprse ipforum, fi quas habent, ex tunc ecclefiaflico fint fuppofita interdiâo.

VL Vt raptor dtmtncittar txcommicatiu

B Et quia fuper confiltutionum & fefitentiarum exeeutionibus eft juris fubfidium dt ordinariorum judicum auxilium implorandum; ftatuimus quod fi raptores, captivator, predo, excommunicati fuerint nunciati, vel terrae eorum, fi quas habeant, interdiâo fint fuppofit· a judice ordinario unius civitatis, vel dioecefis, provinciae Trevirenfis; aliorum diocefum ejufdem provinciae ordinarii, qui fuper hoc ex parte fpoliatorum feu captivorum fuper hoc requifiti fuerint, in fuis civitatibus & dioecefibus eumdem raptorem feu. captivatorem excommunicatum denuncient, ipfumque faciant ab omnibus evitari, terras fi quas habeat fub fuis jurifdiâionibus, ecclefiaflico interdiâo fupponentes.

VIL Contra ttltiranttt h loch inttrdilih.

Item, ftatuimus, fi presbyter vel clericus in facro ordine conftitutus, in loco interdi&o fcicnter celebraverit; tel ipfe presbyter, vclclericus inrerdiâus, fufpenfus, vel excommunicatus, maxime a judice, divina, ut prius, celebrare pertinaci'er prcfampierit; & a loci ordinario monitus non deftiterit, ac infra competentem dilationem fecum fuper hoc canonice difpenfari non obtinuerit, per fuum epifcopum & ad mandatum fuum, ut fit ceteris in exemplum, corporaliter capiatur, ut circumflandis provida deliberatione penfatis, lo perpetuum vel ad tempus, prout epifcopus expedire providerit, carccri mancipetur ad pcenitentiam peragendam. k

V/JL Contra ut» rtfft ttnfnrMttr.

Itera cum ante facramentale fignum, quod per manus impofitiooem imprimitur & confertur, nullus fecundum B. Ifidorum dici debeat de forte Domini, fub pcenaexcommunicationis late fententia firmiter praecipiendo ftatuimus, ut nullus de civitate, dicecefi dc provincia Trevirenfi fignum clericale feu clericalem tonfuram per quam fecundum veriorem fententiam ordo clericalis confertur, deferat, feu fibi fadi faciat, acolytathus etiam ordinem non recipiat, antequam per eum qui pôlfit dtdebeat, fibi in collatione prima clericalis ronfura manus impofitio & benediâio facramentaliter imponatur.

JX Air pixrtt ano dit rteipiantar ordiati.

Item, fub pmna excommunicationis latafententia omnibus fubditis noftra civitatis, diœcefis dt provincia Trevirenfis, propter multorum abufum clandeftinum, qui haâenus fieri confucvit, inhibemus ne quilquam eorum primam tonfuram cum aliis omnibus minoribm, feu

feu acolytathum cum faero fubdiaoMatus ordi- **' m>Mhne cum confoctodo Trevirenfis proviarie non repugnet, una dt eadem dic recipere profomat. Qnod fi contra pmfumtum fuerit, hujufmodi ordines totaliter, jure reprobante, recipiens ab exeeutione eorumdem ordinum fit iufpenfus, cum receptio plurium ordinum una die fit generaliter reprobata.

X. Nt ffiritatiia vradaa/ar uarr rrrvpttMrw.

Item, cum fpiritualia, bullo dato promilfo, per quod privata utilitas feu lalcivia induci valeat, pure dc (impliciterconferri debeant, prout in antiquis (anciorum patrum (anftionibus continetur, iiib pana excommunication» late fententi» omnibus per Conis ecclefiafticis civitatis dc Dioceffs provincia Trevirenfis firmiter inhibernus, ne quiiquam pnte vel poft receptionem in canonicum, in monachum, vel in fratrem, feu adoptionem cuptfcumque beneficii ecclefiaftici, ratione hujufmodi receptionis prandium feu convivium commune, prout haftcnua in quibufdam ecclefiis fieri conluevit, feu eident prandio, in quo non morum commendanda inftru&io, fed reprobanda venir» repletio fieri confuevit, interfit. Verum ut ad honorem Dei dc ecdefiarwn decus utilitas augeatur, pr» cipimus, quod in ecclefiis, *ia* quibus fuper hujufmodi conviviis testipore pratentis ftatuti con. fuetudo fervabatur, loco convivii hujufmodi poft receptionem pure dc iLnplieiter fa&atn, praedetur una cappa ad ornamentum ecdefie valoris centum groftorum Turonenfium antiquorum, ubi alias cappa majoris vel minoris pretii minime lolvebatur.

XI. Ut aulbu *ü«n *prafnttt*.

Item, fub pana late fententic omnibus perpetuis vicariis civitatis, diocefis & provincia Trevirenfis inhibemus, ne quis alium vicariarum feu perpetuum mercenarium ad titulos vicarium luarum, prout hactenus fa&um fuifle comperimus, prrlentare prclumat; nec admittatnrad ecclefiam taliter prafontatus, decernentes irritum dc inane quidquid contra hoc fuerit atee» tatum.

XIJ. Dt m

Item, fub pntdifta pana fitmfter praecipimus, ne quacumque perfona ecclefiaftica noftr» civitatis dc diacefis provinciae Trevirenfis gtoftus fruôus ecclefiaftici beneficii percipiat, nifi in eodem beneficio refidentiam fecerit, nc tenetur, dc faciat perlonalcm, nifi cum eo fuerit canonice dilpcofatum.

XM1. ContrA tMttititru tifitumterant.

Item, quia exeeutores teftamentorum feu ultimarum voluntatum decedentium plerumque in noftra civitate, diocefi dt provincia Trevirenfi, exeeutionem teftamentorum hujufmodi, etiam fuper his qtus a teftatoribus ad pias caulas locata vel dtfpoiita funt nondum infra annum, led plerumque biennium dc tempus multo longius adimplere negligunt; quin immo plerique exeeutores bona decedentium hujufmodi ubi appropriantes, dividentes inter fe, pnsfatas ultimas voluntates & difpofitiones dolofe exequi totaliter praetermittunt; quamquam fecundum civiles etiam fonftloMs esttremâ voluntas teftaloris cuiuslibet infra annum debeat exeeniieni demandari, alias eft defuo&oruaa piis voluntatAus per locorum epifeopos providendum: innovando ftatuimus, quatenus iidem exeeutorvs per locorum ordinariae moneantur, ut fafto primitus dc quam cito fieri poterit ab eis inventario fuper bonis receptis, infra annum a tempore obitus teftatoris, dt hujus exeeutores receptas ultimas difpofitiones prâdiâas pracipue ad pias caufas fideliter exequanlur, fuper quo locorum epifeopis feu eorum vices gerentibus fidem faciant, alioquin exeeutores prediâi bona execution! fibi commifla epifeopis deliberent anno lapio, per manus epifeoponun, fecundum difpofitionem defundi dividenda dc ordinanda. Quod fi! exeeutores ipfius contempferint, ipfo fado, fententiam excommunicationis incurrant, quam excommunicationis fententiam, fi per alium menfem indurato animo foftinuerint, ex tunc cedetur in parochiis ufque ad iatisfaftionem condignam. Contra eos fi epifeopis expedire videbitur penitus cefletur a divinis.

Λ7K. CSVra *gtmttj otcuttret tJ rigata/*.

Item, cum prima facte quilibet prefumatur tab's, qualis is eife, cujus habitum fert, comprobatur, dc in no.lra civitate, diocefi dt provincia Trevirenfi quam plunes presbyteri canonici & clerici rigatas dc (cacatas veftes geftantes, nec non mitras, ut vulgariter dicimus, fou cuculas, coram epifeopis dcordinariis, dc etiam tn ecclcfiis, in quibus beneficia obtinent deferentes, venerabile fignum clericale, per quod ipfi in fortem domini font, deferre prxfumptnofa foperbta villpendunt* ut milites armate militia efle videantur, qui fanfta celeflis militia effe debent, & quibus non fob terreftri, fed coiefti militia ftipendiis providetur, fob pana excommunicationis lara (ententi* omnibus presbyteris, canonicis dc clericis in facris ordinibus conftitutis, dt beneficia ecclefiaftica obtinentibus, firmiter inhibemus, ne deinceps hujufmodi veftes rigatas dc (cacatas in ecclefi», fa quibus beneficia» exiflunt, tempore quo celebrantur divina, dc cetero deferre prefomant, fed tonfuram clericalem convenientem deferant fecundum qualitatem beneficii dc conditionem perfona bonefi», gcflu, habitu dc inceflu taliter fe habentes, ut honefte vivendo in coatverfattonc laudabili fint ceteris lo exemplum.

XIf. Ctatrt ktvrjicittti µ *ttufurettJ ftr ataatu tpifctpi.*

Item, abufom damnabilem, qui in Doftra civitate, diocefi & provincia Trevirenfi inolevit, amoventes, omnibus perfonis nobis fob Editis fob pcena excommunicationis latae fente» tie firmiter inhibemus, ne quis antequam pr| num tonforam per manus itnpofitioncm facramentalem «ceperit, fibi de quocumque beneficio ecdefiafiico provideri procuret. Si autem contrarium per quamvis perfanam faâum eft, illud extunc decernimus irritum & inane.

JtFZ Caa/ru *pnfkyttru* λ *parttitMÎS pttmititf.*

Item, cum fecundum canonicas iauftiones nihil fit pro (aeramentis ccdefiaflicis exigendum,

amwv ."T!"' ■" ** ***. «Hp· w npniw lu—niiv· «d pvmdiftae incorporatiuucs* ' "~*
ryuirr» Wbenda, (msanquam pias confuetadines *infer* his erga fao&am ecclcfiam pia devotione a fidotibus introduffin datant obfervari) quamplu. res perochialea pndqrteri noftre Trvvtpeofie provmdte , prout dhtirimw, ubi confuetudo neat eft fuper certo ete dando, confuetndinem praetendentes , pro fepuhuris , chrifinatis , fle unftiooia receptione fle adminiftratiooe immoderatos pecuniK nummos fle alias ks extorquent ac exigunt ab invitis.* Ineffrenatam utique aviditatem eorum refrenare volentes, flatuimus, ut praetextu confuetudinis , que fub certo els foivendo notoria non fuerit ab antiquo, difti presbyteri pro fepuhuris fle exequiis mortuorum ultra duodecim foiidos parvorum Turonenfium recipere , feu exigere non pnefumant; fed etiam minori fumma fine contenti, fecundum morientium facultates: fuper quibus coram confidentias oneramus. In locis vero fle Îarochiis* in quffius fuper receptione certi fle «terminati majoris vel minoris pretii els folvendi, fuper quo etiam contenti fint, feu rei cuiuslibet alterius confuetudo dubia non exiftit, fed a parochiani* fit aliis quorum intereft reco» gnofcitur ita efle, nihil per hoc praefens ftatutum volumus immutari: quin hujufmodi pia confuetudo notoria fimplidter obfervetor.

1FÆ *Contre inttrpretitnet oeckfartno,*

Item, cum reflationes feu collationes ecclefiarum , quas incorporationes vocant, in quantum ecclefiis fle Monafteriis non perfonis conferuntur, ad perpetuas alienationes pertineant, fuper eifdem ecclefiis incorporandis in noftra civitate , dkeeefi fit provincia Trtvirenfi per importunitatem potentium ab ecclefiarum pro latis fit capitulis faciendis tante fit totiens grati- faft* tueront fit fieri fperantnr in pofterum, quod parochiafcs presbyteri vix habent fic habere poue videntur, unde fecundum flatura eorum commode fuftententur, fed per incorporationes hujufmodi, per quas redditus fle decime a parochialibus ecclefiis iubtrahuntur, licet de jure communi pertineant ad eafifetn, pluri- D mis eifdem parochialibus presbyteris pro hofpitalitate tenenda, fit qplfcopaibus jurabas exfolvendis non fuppetant facultates, ficque^quam pluribus presbyteris fit reftortbus in ecclefiis defervienttbos fpirhualia feminantibus, ipfi carnalia non metunt; vineam plantant fîç colunt, fit de ejus fraftu non edunt; extranee in meffes eorum falces mitrentibas, contra Apoftolum , fecunduffi quem laborantem agricolam prius oportet fufeipere de fruftibus fois, maxime cum ferviens altario vivere debet de altari. Nos itaque ut militanti ftipeodia minime (obtrahantur, ftatuimus, ut deinceps in noftra civitate, dimcefi fit provincia Trovinenfi, hujufmodi inflitutiooes feu incorporationes ecclefia-K rum non fiant in ecclefiis fle mooafteri», nifi fiobfit caufa notoria fle legitima, de qua confiet; fle nifi vocatis fle prefentibus omnibus qui fuerint evocandi, folemnitatesadhibeantur, qne confideretis rircumftantiis univerfis fuper alienationibus rerum ecclefiarum adhiberi debent fecundum canonicas faoétioncs.* ita quod incorporation hajufinodi ipfo faftonon valeant nifi cootraftu ptwhabito inter epifcopos fit ecdeflarem cadndralram capitula caufa rationabile vel urgens neceflitas, (eu earumdem eccfoflaram evidens militas eofdem epifcopos fit cateterò faciendae inducat. Si qui vero ali- -Λ**® quid contra fecerim feu procuraverint fieri, illod decernimus irritam flc inane. Pier hoc tamen prefens noftram ftatutum in nolle dero> garimus incorporaùonibiM ecdcfiarem haftenua rite *te&xt.*

*XP11L Centre pre/ht*ut fit irreverenter Mentu .*

Item, cum presbyteri fit perforas ecclefiaftice, maxime in facris ordinjbus conftitut·, in caftris divinis fob ccclefiaftic·* ftipendiis militare nofcuntur, ut ecclefiafticum ordinem agno- B fcentes, in aliud fiecularis *vite* genus, ecclefiaflic· difcipline fpreta reverentia, non tranf- Cendant, ftatuimus, quinimmoftatutaa fanftis patribus innovamus, ne presbyteri feu clerici in sacris ordinibus conftituti, fit maxime monachi fiaculares negotiationes exerceant , fle precipue tabernas non teneant, lucris turpibus non infiftant, munera injufta non accipiant, juftiriam non vendant pro leculari qraeftu, aliquem pretio non advocent, nec in plateis fecularibus orphanoram fit viduarum fit perfonarum miferabUium defenGone excepta , difputare contendant, conduftores aut procuratores in cafibos non permiflis rerum fecularium non exiftant, aleas non fequantur, foeftacula fecula^ria fugiant, ornamenta non ftatuta fit conditioni fos minime convenientia neque defiderent, neque geftent, in deliciis fuperflnisnon vivant, gulam fogiant, fit fobrtetatem feftentur, pondera jujufls feu menfnras non habeant, circa otiofa ft luperflua non intendant. Si quis autem presbyterorum fit clericorum, fit monachorum contra hoc faiutare ftatutum aufu temerario aliquid attentare pntfiunpfcrit ; competenti monitione pr«miffa, a fuo epifeopo, quoufque refipuerit fit condigne (atisfecerit, de commiflb excommunicetur, flu a temere tentaus per cenfuram ccdefiafticam compellatur.

XIX Pre MM/ricadsvM isfendv ia persefe'afr «ccfofc .

Item, prout jam dudum « fanftts patribus in generali concilio ftatutum eft, praecipiendo firmiter innovamus , quod quilibet presbyter paftor, feu vicarius, in quacumque parochial! ecclefia divina celebrans, nifi propter pauper, tatem nimiam & notoriam cxcofctur, clericum vel perfooam faltem litteratam fecum habeat, qui fibi competenter legendo fle cantando refpondeat in divinis, quacumque contraria cooluetudine non obftante* per quam in quam* pluribus locis agricole fit alii puri laici litteras penitv» ignorantes, qui fecus altare, dum facra myftena celebrantur , flare, vel federe non debent, per quoa potius impediri pfo namque coufueverat altaris minMerium, quam ipfi decenter in eodem minHtario defervirent. Scriptum namque eft, quod Ofias lepra per. cadus eft a domino, eo quod ufurpare voluerit officium fsCerdotis.

XX Pro Monferfr resparadi/.

Item, quia per malltiam, defidiam, fit fubttriugla perfonarum ecclefiafticarum fit presbyterorum, qui ad fuorum fuperiorum mandata excquenda tenentur, plerumque efte&us jufti-

ti«

*~J~"tie multipliciter impeditur; ftatuimus ut pres-A
CHRisn byteri, quibus alieujus mandari exeeutio a too
i|(e. toperiore committitur, fi toper exccutiooe hujufinodi quidquam dolofe egerint, feu fuerint negligences: illi leu illis pro quibus mandatum direAum fuerat, etiam intereflie teneantur, dc damnis qua ob id incurrerint coram judice a quo mandatum emanaverat declarandis. Si vero iidem presbyteri, feu quicumque execulores alii, pro exccutione mandatorum hujufmodi damna pafli fuerint, non relaxetur fententia, quantumcumque pars in hoc confentiat nifi primitus eifdem presbyteris fic exeeutoribus de damnis hujufmodi per eum qui damna intulerit ad arbitrium judicis fuerit fatisfaAum·

XXL Contra minas inferentet ecclcfiafticis perfonis.

Item, quaecumque perfona ecclefiaftica vel fzcularis pertonz ecclefiafticsc minas corporales intqlerit, & monita a fuo fuperiore eam affecurare noluerit, ad fidelem aflecurationem przftandam indilate ad id per excommunicationis fententiam compellatur.

XXII. De iliis› jw altarilus fervimt.

Item, aim is qui altario fervit, fecundum Apoftolum, de altari vivere debeat, prout alias in provinciali concilio Trevirenfi fuerat in-Cftitutum,- innovandum praecipimus, ut per locorum ordinarios defervientibus m ecclefiis parochialibus, & praecipue perpetuis vicariis competens portio aflignetur. Quod fi iidem defervientes feu vicarii quovis modo minorem aut minus fufficieniem acceptaverint portionem, nihilominus aâionem habeant contra earumdem ecclefiarum redores, aut aliosfruduum earumdum perceptores ad augmentum portionis ejufdem. Quod enim militantes Deo presbyteri mendicare non debeant, non foecialiter in favorem perfonte induâum eft, fed totius ordinis clericalis. Et fi defervientes praediâi feu vicarii ad aflignationem debite portionis agere non valeant; feu quia lites abhorrent, noluntDfuper hoc deponere quzftionem, locorum ordinarii fuper hujufmodi portione affignanda debita, fuum officium de plano £ abtque Judiciali ftrepitu interponant, quamprimum id advenerit ad notitiam eorumdem*.

XXHL Qualiter in tcclqfiis parocbsalikus fe eft regendum per lakes.

Item, in parochialibus ecclefiis cantentur, feu legantur, confiderata qualitate temporis, horr canonicas. Impedimento ceflante, ad parochiales matrices ecclefias parochiam' de villis circumflantibus fic capellis feu oratoriis attingentibus faltem quibuslibet diebus dominicis, in folemmbus reftivitatibus, fub pana excommunicationis teneantur accedere, ut ibidem miftarum iolemnia audiant, prout in generali concilio eft a fandis patribus inftitutum, prascipue, ne honor matricis ecclefias pereat per capellas, nifi capella forte adeo fit remota, vel aquarum inundatio, feu aliud fubfiftat, per quod iuper hoc rationabiliter valeant excufari: in eademque capella dc redditibus adeo iit provifum, quod de auctoritate epifcopi loci ejufdem poflit & debeat in diebus talibus ibidem celebrare faccrdos.

ANNO CHRISTI

XΠK, *Centra decimae occupantes.*

Item, decime przdiales non it» domibus, ficut haâepus in plerilquc locis fieri confuevit, fed in agris, vineifque, pratis fit in aliis locis, ex quibus proveniunt, fub pana excommunicationis integraliter perfolvantur, nullis deduâis expenfis, quae faftac fuerint circa rem hujufmodi decimandam.

XXV. Contra decanos rurales.

Item, cum caulae matrimoniales traftan debeant per diferetos judices, qui poteftatem babeant judicandi, & ftatuta canonum non ignorent, firmiter inhibemus, ne decani rutales, feu torenfes archipresbyteri, ecclefiarum pallores, teu vicarii de caufis matrimonialibus cognofeere, vel judicare przfurnant. Si contra fa&um fuerit, irritum nunciames»

XXPL Contra exeemmunicatos, tuai par annum pervicaces font

Item, cum excommunicationis fententia; Sure eft ecclefiz mucro, vilipendatur a pluribus, aluimus, quod fi excommunicatus ab ordinario judice per annum in fua pervicacia fit excommunicatione perftiterit, ab eodem judice moneatur dominus temporalis, ut infra terminum competentem eumdem excommunicatum redire ad faoftz matris ecclefiz unitatem compellat.* alioquin ipfe dominus temporalis excommuniceturs quam excommunicationem fi per roenfem fuftmuerit, ex tunc terra ejus, fi quam habet, prout dc in quantum eidem judici videbitur, fuppooatut ecclefiaftico interdido.

XXV11. Contra illas qui oblidant bona ecclefia.

Item, quia quamplures ecclefiarum prrlati, & potiftime abbates, abbatiftie, priores, praepofiti, fit alia perfottse ecclefiaflic® noftrae civitatis, diœcefis fic provincia Trevirenfis bona ecclefiarum, monafteriorum fic prioratuum adeo prodigaliter diflipando refundunt, vendunt, diftrabunt, obligant; fic adeo exquifitis conventionibus illicitis, etiam ipfis legum conditoribus incognitis, alienant, haâenufque dilacerando fic dilapidando bona eadem confumpferunt, quod etiam in pluribus ecclefiis, monafteriis fic prioratibus, in quibus per largitiones imperatorum, regum fic principum ac erogationes fidelium fuperabundare confueverant polfeflioncs fic reditus, peccatis exigentibus, pertona clerici fic monachi ac converfi locorum eorumdem in eifdem locis fic extia, cultu dicui aflumpti fuerant derelifto, in vili ac Ofi(centi habitu ufque ad exinanitionem extrema virtutis dedufti, mendicare coguntur in locis fic hujufmodi clauftris, feu dormitoriis tolemnibus ab antiquo, fic qua antiquis temporibus propter eorum fublimitatem operis fumtuofi alienigenis fic incolis mirifici videbantur, vix eifdem perfonis clericis, monachis fic convertis patet diverforium; ut ut ab imbribus fic grandinibus protegamur.- propter quod eadem perfona derifioni laicorum cedunt fic fcandalo, in totius clericalis cztus opprobrium fic conterritum. Przdiâis itaque difpendiis in quantum nobis Deo auftore permiflum eft, obviare volcn-

AM^ "lentes, maxime cum ficut anima fine corporcA
CHRtSTI corporaliter non vivit ; ita fine temporalibus
in*, fpiritualia diu dk nequeunt; prxfentl conftitutione fub interminatione divini judicii prxdiftis praelatis, abbatibus, prioribus, prioriffis, fle aliis perfonis ccclefiafiicis firmiter inhitemus, ne in pofterum bona ecclefiarum fit locorum facrorum immobilia aliquatenus obligent, diftrahant, feu etiam allenent per fe vel per alium, nifi traâatu prrhabito fuper boc cum omnibus perfonis ecdefiaflicis eorumdem locorum, requifitoque & habito confenfu & fingulorum contilio, ejufdem loci evidens necelTitas fieri id expofeat. Et quia prxdiâis fuis prxlatis fubditi fuper hujufcemodi alienationibus quandoque precum induâkmibus, alias vero opprefhoni-β bus, formidolofis terroribus confentire contra proprias confcientias ut plurimum non verentur ; Eratfeati confiitutioni adjicimus, ut deinceps ujufmodi bonorum immobilium obligatio, feu alienatio faâa in cafibus non permilbs, ipfo faâo, non valeat, nifi.una cum conferiu praedii!orum auâoritas diœcefani epifcopi intervenerit» Omnes enim bafilicx fui territorii in ejus poteftate confifhint; quam quidem non nifi confidents utilitate loci cum folerti caufr cognitione idem epifcopus impendat. SI quis autem contra hoc falutare conidium quicquam attentare prxfumferit, tam alienans difpofitionis rei, quam recipiens rertitutionis ejuldem cum fru&ibus pœna» fuftineant, hec pretiumc hujufmodi male recipiens ab eccle#a recipiat ; fed ad ccclefiam, monafteria, & loca, quorum eadem bona funt libere reverrantur.

XXI'II. Contra monacios, fvl vadant per civitates .

liem, fub pœna excommunicationis praecipimus & inhibemus ne monachi extra clauflrum per civitatem, caftra, fcu villas incedere feu difeurrere de cetero prriumant, nili ratione adminiftrationis, fi quam habent, hoc eis juxta regulares obfervanfias fit permiifum, vel nifi abbatis, feu prioris clauftralis iuperp) boc licentia intercedat, quam idem abbas feu prior fub pœna excommunicationis eis non impendat, nlli hoc exigent monafterti evidens neceffitas vel patens utilitas eorumdem, fuper quo ipforum abbatis & prioris confcientias oneramus.

XXIX. Contre tiles qei monetam falfant procurant

Item, quia nonnulli motu damnabili ac nefando fcelere, prout intelleximus, monetam adulterinam & falfam in fuis pratdiis dc clauftris exercere prxfumant : cujufmodi facinus ipii etiam gentiles multipliciter damnaverunt, firmiter omnibus presbyteris injungimus, ut in omnibus locis dc parochiis fuis, in quibus hujufmodi falfam & adulterinam monetam per quofcumque cudi feu fabricari cognoverint, in continenti certent, cujufcumque fuperioris fui mandato minime expeUato, penitus a divinis; caufamque certationis hujufmodi & rei feriemdiœcefano epifeopo non differant quamprimum poterunt intimare. Qui epifcopus extunc ad examinationem falforum monetariorum hujufmodi fpiritualiter & temporaliter totis viribus totaque intentione procedat: damna ob prrdidam certationem ecclefiis & presbyteris obviantia reftitui integraliler faciens. CHRJSTI

XXX. Contre eanonicor.

Irem, cum in Trevirenfi provinciali concilio perfidentibus in eodem recordationum felicium *Tbeoderito* Trevirorum, *Jokenne* Metcnfi, *Rogero* Tulienfi, *Radelfo* Virdunenfi Epifcopi», propter multa» abufiones annus gratix fuerit alias revocatus; nos confiderantes, quod hujufmodi revocatio in quamdam ditfuerudinem eft dedufta, ficque cathcdralium & collegiatarum ecclefiarum quam plurimi canonici ptopriis commodis inhiantes, *in* grave prrjudictum fuccertorum, ^ecclefiarum damnum, & plerumque in illulionem provifionum a fede apoftolica fuper obtentis canonicatibus & praebendis in eifdem ecclefiis a perfonis idoneis obtentarum, fructus praebendarum tuarum per annum unum & port eorum obitum fibi retin<W& appropriate contendunt, annum talem, qui juxta hoc pro fuccertoribus & ecclefiisbiflextilis dici debet, annum gratix nuncupantes.· per cujus retentionem nondum canonici quamdiu vivunt, fuper deducendis lsfcivils & prodigalitatibus fpetn affumunt, prxfentl conftitutione fiatuimus, ut quacumque confnetudioe, imo verius corruptela contraria non obfiante, nulli canonico talem annum talifque anni reditus liceat retinere ; quem fi haâenus retinuerint, vel eum deinceps retinere contingat, tali» retentio qualitercumque fiat feu fafta fuerit, nullius fit momenti. Non teneantur etiam capitula ecclefiarum executoribus feu creditoribus canonicorum annum hujufmodi retinentium, feu alii eorum nomine de prxdiâi anni ftuftibu» & reditibus refpondere. Sed ad inftituendos fucceflores canonicos tranicant pleno jure. Si quid in contrarium aüum fuerit, irritum nuncianies, & boc provinciale llatutum epifeopis diœcefani Trevirenfis provincic in fuis civitatibus & diœcefi per cenfuram ecclefiafticam inviolabiliter n fuis fubditis obfervari procurent.

XXXI. Item, de nferartis, yeod reftiteant.

Percipimus diftriûe, ut omne» ufurarii refUtuant quidquid ultra fortem perceperunt, fub pœna contra cos in Lateranenfi concilio edita, qux tabs eft : Statuimus ut ufurarii manifefti, nec ad communionem admittantur altaris, ne Chrilhanam, fi in hoc peccato decefferint, accipiant lepulturam, nec oblationes eorum quifquam recipiat. Qui autem acceperit, aut chriftianr tradiderit fepulturx, quod acceperint, reddere compellantur, & donec ad arbitrium fui epifcopi fatisfecerint, ab officii fui maneant exeeutione lufpenfi.

E

XXXII. Ut ufurarii reddent pignora.

Item prreipimus, ut forte dedufta reddant pignora, & remittant.

XXXIII. Ne committant eferes nomine tutela .

Item diftrifte prreipimus, ut nomine tutelx vel procurationis, vel timore Domini fui aliquas non committant ufuras: quia non fuo nomine ficut ita, nec alieno poteft quis fœnus aliqualiter exercere.

Contra illos, fâ pecuniam mutuant ente mtfltm.

Item przcipimus, ne ea intentione mutuent pecuniam fuam ante meflinn vel vindemiam, recepturi in mille vel vindemiis bladum, vel vinum pro multo minori pretio, quam verifimilc fcit tunc valere, fub poenis praediolis.

XXXV. Contra cogentes frangere fefla.

Item, ftatuimus fub divinae ultionis poena, fit przcipimus, ut nobiles fit Domini tens permittant homines fuos dies feftos obiervare, & non compellant eos evcâiones publicas feu B alias angarias przftare.

XXXVI. Contra ufurarios & couvertinos.

Item przcipimus diftriâe, ut fe circa cauvertinos & alios ufurarios ita fe habeant, ficut in generali concilio eft ftatutum.

XXXVII. Ne clerici litigare compellantur co ram JacHîaribni judicibus.*

Item, cum de confuetudine approbata & tamdiu obfervata, quam memoria non exiftat, tam religioh quam clerici injuriatores & moleftatores fuos coram fuis judicibus, videlicet ecclefiafticis, in caufam traxerint, fic nonnulli barones, baliivi, pobiles, praepotui fic villici fic alii laici potcftatem fzcularem habentes, civitatis, diœcefis, fic provinciz Trevirenfis tam religioios quam clericos coram le litigare compellant, ut non patiantur eos jusiuum profequi coram eccteflafticis judicibus; praecipimus vobis fic univerfis presbyteris, quatenus in ccclefiis veftris proruidas perfonas moneatis, ut ab hujulmodi tam religiolorum, quam clericorum molcftatione defiftant, nos omnes illas pertonas, quz poft jam didam monitionem religiolos fic clericos compulerint coram fe litigare, excommunicationis vinculo innodamus, fic praecipimus eoe fiugulis diebus dominicis fic feftivisD excommunicator dcnunciari.

XXXV111. Ne manaebit duo officia affignentur.

Item, nulli monacho vel moniali duo officia in eodem monafteno, fub pœna excommunicationis latz lententis, allignentur. Singula namque officia lunc perlonis idoneis affignanda.

XXXIX. De novitiis.

Item przcipimus ut omnes novitii poft annos diferctionis fic probationis llatim faciant profeffionem expreflam in manu abbatis, vc(alterius fecundum conluctudincs locorum rationabiles defcriptas.

XL. Dt monachis & monialibus.

Item praecipimus diftriâe, ut monachi fic moniales omnibus proprietatibus, quas haâenus habuerunt, fine difficultate renuncient; ut omnia in communes ufus monafterii redigantur. flpi vero renunciare renuerit, excommunicetur. Qui fi nec fic rclipuerint, per abbatem vel per abbatiftam, aut fi non, per A epifcopo» aut eorum officialt· ad id eoœpel-lanlur.

XU. Item if monachis.

Item, diftriâe prohibemus, ne monachi denarios, quos in oblationibus miflarum recipiunt, fibi refervare prselumant, fed abbati fic cui przcepcrtt allignentur, in communes ufus fratrum expendendi. Item de denariis anniverfariorum fic omnium, quz ad manus eorum devolvuntur, nemo fibi quicquam appropriate przlumat, nec per monachos vel moniales dividantur, ficuc haâenus per abufionem fieri ab aliquibus confuevit, fed in communes ufus omnium redigantur.

XLU. De abbatibus Cf abbatiffit.

Item, przcipimus abbatibus fic abbatiffis, ut iuis fubditis tam in vi&u quam in veftitu, fecundum monafterii poflibilitatem, necclfaria admimftrent. Panis vero fit vinum ac alia ne cellaria dentur fratribus ac foronbus in communi ad fufficientem neceffitatem eorum: nec alicui ad vitam nec ad certum tempus fpccialiter affignentur; fic quod utriufque in communi fuperfuerit, iterum in communitatem refervent, vel pauperibus diftribuant, ad hofpitale pauperum in omnibus monaltenis reftaurencur.

XlΛ11. Nc religiofi babeant ferves.

Item, inhibemus, ne monachi, vel moniales habeant famulog vel fervientes utriufque fexus lpcciales, nifi forlitan in talibus conftituti fint officiis, quod ipfis omnimodo carere non poffint. Et nunc de confenfu Praelatorum fuorum allumant eofdem. Si quis autem alias tales perfonas retinere przfumfent, expelli eas de monafterio fub pœna excommunicationis przcipimus per prelates.

XLJV. Nt monachi ludant cum iftis.

Item, ludos chorearum, fcacorum, amillorum, fic globorum monachis interdicimus omnino; fic ne infra fepta fui clauftri vel ipfum clauftrum habere tabernas, neve infra ipfas ibi vel alibi federe, ludere, feu bibere aliquis eorum audeat, fub pœna excommunicationis latz fententiz firmiter inhibemus.

XLV. Dt abbatibus tf monachis.

Item, praecipimus diftriâe ne abbates, vel monachi, abbatiffie, vel moniales, fub pcena excommunicationis latz fententiz, mantella feu forcocla aperta portent de cetero, nec habeant pannos de nigra bruneta, nec de moreta; fed quanto haberi poliunt humilioris pretii, prout regula praecipit. Item cucullas habeant cum amplis capuciis, fit latis.- quando equitant cappis utantur fic claufis.

XLVI. Nt monachi portent bruneta.

Item, ut diâum eft, de bruneta nigra five de moreta fic'pellicia feu forraturas de vario feu grifio fic alias exquifitas, live fumtuofas pelles diftriâe religiofis omnibus fub poena excommunicationis latz fententiz firmiter inhibemus.

XLVII.

ANNO CHRISTI

XLUII. Ut clanfira ferentur da ηoΛ.

Item, clave* elauftri fint femper apud priorem, vel peiorMEun, vel magiftram; nee fine licentia aliqui* monachus feu moniaiis, maxime de doôc, fob poena excommunicationis late fententias exire audeat : nec aliquam mulierem monachus, cujufcumque conditionis ht, in ambitu inonafterit introducere preiumat, fine abbatis vel prclati fui licentia fpeciall, introduce tamen cum licentia non imus comedat.

XIPUI. Dt tefiamentis mortuarum.

Item, cum nihil magis hominibus debeatur, quam fupreme voluntatis liber fit ftylus, & liberum quod iterum non reddit arbitrium, fub interminatione divini judicii procipimu*, Juod nullus executor ultime voluntatis, pr®ertim ad pias caufas conftitutus, a creditoribus vel legatariis teftatori* audeat percipere vel exigere pecuniam pro debito fuo, feu pro tegato, feu debito eis folvendo, feu pro exeeutione facienda, Qyod fi fecerint, ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrant.

XLIX. Contra extentares tejlantettto-ram diu.

Item, cum plure* exeeutores teftatnentorum defanatorummaxime ad pias caufas depuiati, Jam diu exequi ultimas voluntates eorum in fuse falutis difpendium, & diâorùm decedentium detrimentum neglexerint: monemus ipfos omnes & fingulos primo & fecundo praecipientes eifdem, ut infra annum difta teftamcnta exequantur : alioquin ad exeeutionem eorum extunc per locorum epifeopo* procedatur, in quantam de jure fieri poterit & debebit «

L. Centra fygardat, ut non recipiantur.

Item, inhibemus fub pœna excommunicationis, ne quis lu noftra civitate, diœcefi & provincia Trevirenfi aliquem vel aliquos de illis rufticl*, qui fe Apoftolos appellant, in domum fuam recipiat, aut eis eleemofynam eroger, cum prout in antiquis ftatutis fynodalibus continetur, fedes Apoftolica tales reprobaverit, fic in eortrm receptores & fautores excommunie»·uonis fententiam tulerit ipfo fafto.

LI. Contra B^atdnr laicos.

Item, cum quidam fint Jaici in civitate, diœcefi, & provincia Trevirenfi, qui fub pretextu cujofdam religionis fiâae Begardos (e appellant, cum tabardis, & tunicis lougis, & longis cappuciis cum ocio intendentes, ac labore* manuum dcteftantcs, conventicula inter fe aliquibus temporibus faciunt ft confervent, feque angunt coram perfonis fimpiicibus expofitores (aerarum feripturarum: nos vitam eorum, qui extra religionem approbatam validam mendl, cantes dilcurrunt, monemus omnes ft fingulos hujufmodi Begardos, quo* a quolibet paroeblaH presbytero a fua parochia moneri volumus diligenter, ut infra quiodenam a premiifis deuftanc, ft de laboribus fuis vivant, circa labores ficut ceteri homines fe exponant: alio, qum ipfos ft quemlibet eorum, quos cxcommunicamus in his feriptis, denunciarl in parochialibu* ecclefiis excommunicates praxipimus, mandamus finguli* diebus dominicis.

ANNO CHRISTI

L1I. Contra Indentes clericos.tj portitores litterarum.

Item, (latuimus quod fi quis cujufcumque dignitatis feu conditionis exiftat, nuncios, aut exeeutores ecdefiafticorum judicum, vel alias litteras eorumdem aftave judicialia deferentes, hac occafione verberare, capere vel detinere, occultare, carccri mancipare, aut quod gravius eft interficere, litteras vel afta przdiâa perfonis memoratis auferre, feu ea rumpere, vel cancellare, feu alias dcftrucre quoquo modo, vel fic ablata celare pratfumferit, aut ifta fieri procuraverit, vel facientibus confilium vel opem duxerit adhibendum ; excommunicationis fententix, quam ex nunc ut extuns in ipfum ferimus, fubiaceac ipfo faite ; a qna nifi prius tam judici, cujus auiloritatem contemferat, quam pafib injuriam & ceteris, quorum intererit, prout exceffus poftulaverit atrocitas, fatisfaciat competenter, nullatenus abiolvatur.

L1II. Centra guaflorcs tf petentes ad calien Jine licentia epifeoporxm.

Item, prohibemus fub petn* excommunicationis, ne quis de cetero cujufcumque conditionis exiftat, vadat per terrarft cum *caltethus ahfam htterit epifeapi leti ad petendam pecuniam, qaia multa ex hoc truffa if deceptiosus committuntur.*

LIU. Contra facientes convivium in extpeiis defunfit.

Prrterea cum in exequiis mortuorum lugendum fit potius quam convivandum, inhibemus fub pœna excommunicationis, ne convivia ft commefiatione* teneantur de cetero, qua: per haeredes feu fucoelfores defundi in eifdem exequiis fieri confueverunt ; fed famtus hi m ufiis pauperum ft in pias caufas lo remedium anime defundi potius convertantur.

LV. Ne fine htmim pofi componam vadant. r

In locis in quibua poft fonitum campanac, vel buccinac & node laid fine lumine ire prohibentur, clericos ft monachos hujufmodi notire conftitutionis auâoritate eamdem prohibitionem volumus obfervare: alioquin pœn« pecuniarüt laicis propter hoc impofit® eo* decrevimus fubjacere, quam per Aixhipresbyteros noftro*, vel per capeilano* locorum ipforum, nomine epifeoponun, ab ipfi* clericis exigi, levari volumus ft mandamus; quam fi forte legitime requifiti folvere renuerint, eamdem poenam duplicatam per eo* folvere per cenfuram ecclefiafticam compellantur, ut per hoc laicoruru vitetur fcandalum, ft clertci ab illicitis arceantur.

UJL Oe clericis if laicis, feed fe baheant bosufte.

Diftri&ius quoque inhibemus, ne clerici feu facerdotes ad anniverfaria conveniente* in fabbato carne* comedere praefumant: vinum quo-

.“'•"“"""que tempered » ôc fe vino hooeftc recreent, A aut ne quis cum eis commercium habeat vel ■I1 — anno
QiitisTT & fe h***-111 roe,ure & pedfice fic Coe murmure, fic cum gratiarum adione recipiant fic comedant, quod eis fuerit appofitum, nec fibi parari faciant cibaria delicata, fed folum pro corporis refedione neceffaria, ne longi temporis vidum brevi hora confumat, fic neque fua, lcd quz Chrifti (unt, querere videantur. A crapula fic ebrietate, a plaufibus, rifibus, cachinnis infolitis, ac inanibus fabulis, jocis fic foiatiis, ac detradionibus, de verbis otiofis atque fuperfluis, fic a rixis, contentionibus omnino ftudeant evitare. Paulus quidem Corinthios reprehendit, quia inconvenienter conveniebant ccenam domini manducare·

lyil. Contra retrahentes, ne anniverfaria fiant I

Poftremo in virtute fandas obedientiz przcipimus, ne quifauam verbo vel fado aliquos inducere vel retranere przfumat, ne anniverfaria fieri folita fiant in ecclefiis, in quarum coemeteriis corpora defundorum, pro quibus fiunt, fepulta funt.

LVin. Nt clericus ludat cum taxillis.

Item, clericus aliquis com taxillis publice vel occulte ludere non przfumat. Clerici vero in facris ordinibus conllituti, vel beneficium C ccdefiafticum habentes, qui in platea vel in loco publico publice cum taxillis ludere przfumplertnt, ipfo fado fui ordinis fint fufpenfi. Ludere in przmiflis calibus intelligimus ad punda, ut flc dicamus, ponendo eum qui tranlvcrlerat vel qui ludi eft particeps, vel lucrum exinde confequitur, five damnum. Przmiflam tamen pœnam extendi nolumus ad ludentes focialiter fic folatii caufa, fic in domibus honeftis, fic cum perfonis honeftis, non ambitionis, vel avaritie caufa.

UX. Contra clericos, |»» fecuritatem feciant coram [ocularibus.

Nullus clericus fecuritatem rei fideijuflionem przftet vel faciat coram quacunque perfona vel curia fzculari de llando vel parendo juri coram ea forte ratione feudorum vel pofleflionum, quz, feu quas ab ea tenet.

LX. Contra ftatutores & feriptores contra libertatem ecclcfiafticam.

Sane *Honorius* Papa IV. excommunicationis fententiam protulit contra ftatutores, vel lcriptores ftatutorum contra ecclefiz libertatem necnon & contra poteftatcs, confutes, redores, & confiliarios locorum, ubi hujufmodi flatuta fuerint obfervaca, fic infuper contra eos, E qui fecundum ea przfumpfcrint judicare, vel in publicam formam redigere aufi fuerint judicata. Hanc autem excommunicationis lententiam illos incurrere decernimus, qui contra privilegia fic libertates clericorum fic ecclefiarum ftatuere, ordinare, przcipere fic interdicere exprefle vel indirede per le vel alios przfnmunt, fic przcipiunt, ne quis in ccclefiarum vel clericorum clibanis panem coquat, vel in molendinis eorum molat, ne quis eis ignem det, vel aquam ferat, ne quis eorum pofleffibnes colat, aut defendat, fed impune deftruat; 3uomodolibet participet, aut loquatur; aut eis e decimis, primitiis, oblationibus, vel aliis juribus fpiritualibus non refpondeat, aut his fimilia agunt, fic qui talia fada per alios, in quos dominium habent, feu officiales fuos requifiti non revocant cum effedu. A qua fententia excommunicationis nullatenus abfolvantur, donec de damnis fic injuriis propter hoc perfonis ecclefiafticis fic ecclefiis illatis fatisfecerinc competenter.

1X1. Nt aliquis Conjurationes contra Eccleiiaflicas Perfonas (J libertatem jacere prajnmat.

B

Diftridius ergo przcipimus, ne aliquis, fub pcena excommunicationis latz fententiz, conjurationes, colligationes, confraternitates feu alias quafcumque obligationes fide vel juramento feu qualibet alia infirmitate vallatus facere przfumat contra ecdefias vel ecclefiafticas perlonas feu contra ecclefiafticam libertatem. !

1X11. Ne aliquit de nuwo altare adificet abfque licentia dioecejani.

Prohibemus fub pcena excommunicationis ne deinceps quilquam ecdefias, capellas, oratoria, hofpitalia, feu alia pia loca fic religiofa in Trevirenfi provincia rdificet; vel altare in eadem provincia aliquod erigat, fine noftra vel epifcopi loci licentia fpeciali. Sed altaria portatilia ita lata fic fpaciofa fiant, quod calix fic hoftia poflint fuper illis convenienti diftantia locari.

1X111. Sententia contra obligantes ornamenta tccl<fiaftica.

Inhibemus fub pcena excommunicationis, ut nullus clericus vel laicus calices, libros, (aeras veftcs, fic alia ornamenta ecclefiaftica, per fe vel per alium vendere, diftrahere, pignori obligare, vel alias quomodolibet alienare przfumat D abfque noftra vel epifcopi loci licentia fpeciali. Qui vero contra fecerint, clerici in *[acris* ordinibus conftituti fufpenfionis; laid vero fic clerici in minoribus conftituti excommunicationis fentenrias incurrant, ipfo fado. Qui autem tales res in pignus fcienter receperit, eas illi ecclefiz cujus funt, libere reftituere teneatur nulla recuperata pecunia ab eodem. Sed fic quicumque clericus regularis vel farcularis res hujufmodi pro quocumque debito cujufcumque redoris vel capellani fui ecclefiz propria audoritate capere przfumferit; przter poenam excommunicationis, quam ipfum incurrere decernimus, ipfo fado a debito ipfo cadat-

LX1V. Ne indecentia in Ecclefiis Ô" cameteriis fiant,

Ne domini aut judices fzculares aut ballivi aut officiales feu nuncii curiz (^cularis in ecclefiis vel coemeteriis vpl ecclefiarum atriis caufas, lites, aut contentiones, feu placita audiant penitus inhibemus, fed nec fentenrias ibi proferant, nec przcepta, banna edita, fubhaftationes, vel exeeutiones faciant, nec aliquos ad quamcunqne poenam corporalem condemnatos per loca ipfa deducant. Tales enim fententiz fic proceflus reprobantur a jure. Sed

nec

ANNO CHRISTI

nec aliqui congregationes, confilia, parlamenta, vel choreas tacere, vel cantilenas dicere, vel mercata tenere, vel merces vendere, vel aliqua ludibria vel inhonefta agere prxfumant.

LXV. Dt presbyteris, ut tentent caagmaw bofpitnlitntem.

Qponiam quidquid habent clerici pauperum eft, diftride prxcipjpus omnibus presbyteris, redoribus & vicarffJTf®»» fuis ecclefiis bofpitalitatem teneant coRgrueniem; provifo tamen per ecclefias ipfas, -ıμ In prandiis, cernis, vel berbergiis & fimilibus, & quibuslibet aliis, gravationibus laicis quibufeumque (e non fubmittant, aut de novo illis eos quocumque B modo tributarios vel cenfuales faciant, fl condigoam effugere voluerint ultionem. Sed nec de ecclefiis aut rebus aut ecclefiallicis negotiis laicorum judicio aut voluntate quomodolibet difponant. Laici autem aut alii quilibet, qui in premiilis aut in talibus quxftis indebitis fervitiis vel fimilibus ecclefias vel ecclefiaftica bona quxlibet gravare, aut ccclcfiafticas perfonas ad hoc quomodolibet compellere prrfumferint, nifi legitime ab ordinariis moniti, fic talibus deftiterint, aut jam commiffa emendare diftulcrint, excommunicationis fententix extunc ipfo faâo volumus fubjacere.

LXV1. Qualiter peoni» ecclefiu λ presbytero debet dsfiribtd.

Tnrerdîcimus ne redores vel bénéficia» de pecunia tatione ecclefiarum fuarum acquifita emant pofseffiones, feu reditus perpetuos nomine heredum fuorum vel etiam alieno. Sed ad opus fuum dumtaxat fic ecclefiarum fuarum faciant confici fuper his inftrumenta. Nullus laicorum fubexcommunicationis pcena late fententie bona decedentium clericorum occupare aut detinere prxfumat fed ad utilitatem ipfius ecclefir conferventur

LXVIL

Adhuc inhibemus ne redores & bénéficiât! in affîcha, reparationibus ecclefiarum & donorum, in libris quoque, & ornamentis & aliis ad divinum cultum neceffariis, juxta facultates ipfarum ecclefiarum Audeant, cum opus fuerit, taliter fe habere ; quod eorum exemplo parochiani & alii merito ad hoc invitemur, prxeipue cum ipfi ad talia poffunt cogi.

LXVIII. Vt nullus cum odiet ligneo celebret

~~Omnibus facerdotibus noftrr provincic~~ Trevirenfis interdicimus, ne quis eorum cum calice ligneo, vel vitreo, vel ftanneo, vel piumbeo, vel de pelte, vel de auricalco, vel de eledro, infra ooftram provinciam ulterius celebrare prxfumat. Igitur unaquxque ecclefia calicem faltem argenteum cum patena habeat.

LXIX. Ut imagines eccltfit fint fuprse nitere.

PrsBcipimus ut in unaquaque ecclefia ante vel, poft vel fuper altare fit imago, vel fculptura, vei feriptura, vel fûâura cxprefsc defignans, afic cuilibet intuenti manifeftans, in cujus fand* meritum & honorem fit ipfum altare coaffrudum,

ANNO CHRISTI

LXX. Qutd presbyteri i» ecclefiis perfimelan rtfidenltnm fetinnf, nifi difpenfentur.

Statuimus, monemus, atque prxeipimus omnibus rcâoribus atque capellanis curatis ecetefiatum noftrr civitatis, diœcefis & provincial Trevirenfis, ut in fuis ecclefiis infra menfem a die recitationis prxfentis conftitutionis computandum ; refidentiam faciant pcrfonalem, fic hofpitalitates ibidem teneant, prout facultates ecclefiarum fuarum commode poterunt fupportare.' alioquin prrfemis conftitutionis auâoritate ab ipiis beneficiis fe noverint elle (uipenfos, nifi cum eis canonice fuerit difpenfatum.

LXXI. Ut nullus cenfus ecclefit fuu «d firmem fine ncentin epifcopi fui obliget.

Cupientes hofpitalitatem in ecclefiis obfervari, interdicimus, ut nullus ecclefias ad ccnlum feu ad firmam der vel concedat, feu frudus ejus obliger, abique noftra & epifeoporum locorum licentia ipeciali. Sed & fi quis ex aliqua rationabili caufa ad cenfum feu ad firmam dandi licentiam a nobis feu loci epifeopo obtinuerit ; non tamen alicui («culari perfonale C aliquod officium quocumque fxculari regimini gerenti adeenfare, obligare, feu affirmare prxfumat alioquin contraâum ipfum nullas vires habere decernimus, fit ipfum ad firmam dantem fic obligantem a beneficio fufpendirnus. Contraibis vero ad firmam contra hoc jam initos revocamus, & omnino viribus vacuamus.

LXXII. Quod ecclefit non obferenter leico.

DifîriJe prxeipimus omnibus archipresbyteris, curatis, & perpetuis vicariis, nc propter debitum proprium vel ecclefir propria audoritate denegare prsefumant quibufeumque perfonis in- D greffum ccclcfix, aut differre ecclefuftica facramenta, qua: cis funt abfque dilatione aliqua concedenda.

LXXIU. Ut heredes moneantter, ut infrn xl. dies fe/ienteninm, fi fuerit, epifeopo deportetur.

Item, (latuimus., ut quandocumque aliquem in parochia cttfufcumque presbyteri notine civitatis, diœcefis dt provincix Trevirenfis teftatnentum vel quamlibet aliam ultimam voluntatem ordinare vel difponcre contigerit ; poft mortem teftatoris per ejufdem parochix presbyrerum moneantur heredes vel hxres, vel ipfius E ultime voluntatis executor vel exeeutores, vel ille vel illi penes quem vel quos feriptura ultime voluntatîs fuerit ; quod ipfam infra xl dies a tempore obitus teftatoris computandos, nobis ve) officiali noftro in noftra civitate, diœcefi fit Erovincia; epifeopis vero locorum vel officialius eorum in noftra provincia apertam vel aperiendam exhibeant, ne eleemofynac feu legata ad pias caulas remaneant infoluta/^flj ut pia ultima voluntas teftatoris debitum forttatur cffedum. Quod fi infra prxmifTos xL dies id non fecerint, impedimento cedante, cxcommunfcationis fenientiam incurrant ipfo faâo.

LXXH'. Contra illat, pai tntntnr folvtro pr dtfe#-.*

>ji«.

Statuimns, ut heredes * fucccflbces defim-Ai, qui juraverat Coivere Ceu reddere pecuniam illicite acquifitam, vel res alias feu legata, moneantur per locorum ordinarios , ut ficut ille juraverat folvere , feu reddere , ita ipfi adimplent t & ad hae fi oecefle fuerit per cenfuram ecclefiafticam, ficut juftum fuerit, compellantur. Et nihil eft quod magis debeatur hominibus, quam ut eorum fuprcm* voluntatis eulogia impleantur.

LXXV. Ut tt/bltr vont rtSfortm vH cepellena.*

Statuimus, atque ordinamus, ut quicumque de bonis fuis tdlari atque de anima fua difponere voluerit, re&orem feu capellanum, uve curarum, qui ejus debet nofcere confcientiam ft conditionem , a quo ecclefiaftica *facta*menta recipit, vivens, advocet, per quem falubrins & juvari & dirigi poterit in bis, quas ad falutem animae fua pertinent, peragemus,

LXXVI. Cnira tMtntort rt nt nooneentnr faptr trftamtnth.

Pnecipimus quoque irr virtute fanAx obc-dieutix reAoribus ecclefiarum univerfis, ut annis fingulis in quatuor diebus dominicis, videlicet femel in quolibet quatuor temporum, publice infra miflarum folemnia moneant generaliter omnes ft fingulas Exeeutores teftameotorum feu quarumlibet ultimarum voluntatum ft difpofittonum, & etiam quoslibet haeredes & fucceflorcs, & generaliter quafcumqne perfisnas, qua tenebantur aliqua dare, folvere, vel facere ad pias caufa;, feu quoslibet pios ufus , juxta dcfunAorum difpofitiones , ut illa infra anni fpatium, a teftatoris obitu computandum, dare, folvere, & facere teneantur, nifi quod agendum eft prolixius tempore nc-ceflario de fui natura, vel ex teftatoris difpo-fitione expofeat. Hoc aut habere locum intelligimus in cafibus poft pratentem conftitutionem futuris. In cafibus vero qua ante prafentis conilitutionis promulgationem darl, folvi, vel fieri debuerunt ; annum ipfum a revocatione prxfentis conilitutionis decernimus computandum ; alioquiD qui infra pramiflum tempus hoc implere neglexerint , excommunicationis fententiam ipfo faAo incurrant. Etfdem quoque reAoribus ft capellants fub pana fufpenfionis ab officio pracipiendo mandamus, ut infra XX. dies poft lapfum anni pratniffum nobis vel officiali noftro in civitate, & diœcefi noftra ft locorum epifeopis in noftra provincia fideliter nuntiare procurent perfonas, quas noverint in fuis parochiis, qua prxmifla iciunt, infra prxmiflum tempus non impleviffent, ut per nos vel epifeopos ad hoc per competentia remedia urgeantur, vel per nos ipfos, feu epifeopos prout jura fuadent pix ipiorum decedentium voluntates execution! debita demandentur. PrcdiAa autem ad pias caufas in extrema voluntate eorum parochiali facerdote feu curato ft duobus aut tribus fide dignis teftibus fine quacumque feriptura inde confcAa firma decernimus permanere.

LXXVII. Contre iNor, «eu /«jfetanrt» w/Krr-^-"-

< ANNO "S"

Precipitous quoque & prcceptum fuiffe hafienus declaramus, ut teftamcntorum feu ultimarum voluntatum exeeutores titulo emtionis, vel quovis alio titulo nihil omnino propria auâoritate de bonis reftituant teftatoris, nifi forte ab illo legatum vel conceffutn fibi exprefle fuerit. Qjii vero contra fecerint, pretium amittant , fi ex caufa emptionis *fe* duxerint retinere. Si vero ex alia caufa» judicis ordinarii loci arbioio puniantur,

B

LXXVIII. Ut tlrrici & ttclafiaflica ptrfon ttflari pofint.*

Prcdeceflbrum noftrorum veftigiis inhrrentn, perminimus de gratia fpeciali, quod clerici beocficiari noftrx civitatis, diœcefis & provincia, folutis omnibus ecclefiarum dt beneficiorum inorum debitis, difponerc poflint libere ft teftqri, dum mentis fux compotes exiftunt, de bonis mobilibus & fe moventibus obtentu ecclefiarum ft beneficiorum fuorum aequifitis : ita dumtaxat, quod ecclefias fuas ft beneficia ft domos utcufiiibus & animalibus, qua agricultura ipfius ecclefix deputata funt. nequaquam fpolient feu raptant, ft infuper fufhcien-Ctia vifluslia & fumptus ncccflarios ufque ad novos fruâus colligendos pro futuri fucceffbris ac fervitorum ecclefix ac miniftrorum necdlariorum congrua fuftcniationc refervent.

LXX1X. Contra fortiltgot tf aliot, fti cbrailtrti aeùpiant.

Divinationes, fortilegia, auguria , & quadibet alia fimilia fupcrftitiofa remedia, five imprecationibus ac conjurationibus , five in votis, quas brevia feu charaAeres vocant, aut etiam in quibufeumque rebus ad colium , vel alibi fufpendendis, vel ligandis confidant, tam-Dque damnata ab omnibus Chrifli fidelibus nobis fubditis obfervari, vel fieri , eisdemque fidem adhiberi penitus prohibemus. Nullus ergo paganorum morem fecutus ad divinos, forciarios, vel augures, pro vita, vel pro morte hominum, vel animalium, vel rerum amilfione, aut contra grandines aut tempeftates, aut ut a viro vel a muliere magis ametur, aut pro quolibet alio remedio fuperftitiofo , vel confiiio ab illis expeAando recurrat, aut eos in domum fuam quafi ut malum foris mittant, vel maleficium nuncieut, introducat.

Z-UX Contra illai, ani pfnilrritm per /irina infpicixnt.

£

Nullus etiam fuper fortes quas fanftorutn feu apoftolorum, vel pfalterii vocant, aut cujufcumque feriptura infpeâiooe divinationis fcientiam profiteatur, aut futura promittat, aut quaslibet maleficia in tabulis, vel codicibus in aftralabo requirat.

LXXXI. Contra malhrtt dt noito exultantes,

Nulla mulier fe noAurnis horis equitare cum Diana Dea paganorum vel cum Herodiana innu-

innumera mulierum multitudine profiteatur. H«c enim daemoniaca eft illuGo.

LXXXH. Vt in collelhonihes herbarum incantatio- non ***fiant.***

Nec non lo herbarum colleâionibus carmina, incantationes, aut alias obiervatjooes, przter dominicam orationem & lymbolum adhibear, nec in brevibus fufpcndendis, vel ligandis ali* quid ptzter illa feribat. Dstnonium tamen fuftinenti licet petras fit heroas fine incantatio ne habere. Dies quoque zgyptiaci, conftclla- tiones, lunationes, calendas Januarii, initia menhum, dies menfis, curfusfalis. Iunx, fyde- rum fuperftitiofc obfervari non debent, creden- do in illis virtutem lcu necdflitatcm interefle. Sed nec in prrmiftis diebus, feu temporibus, menfz cum ampullis & lampadibus in domi- bus funt parande, vel per vicos & plateas cantores fic chori ducendi.

LXXXI1I. Contre infpictentes animalia.

Nulla etiam tempora faufta vel infaufla exi, ftimanda, ut quis in eis velit aut nolit ali- quid inchoare, nec ad volatum vel garritum avium vel ad motum alicujus membri, aut ad alicujus animalis afpcâum aliquid efte prolpc-. re venturum, vel non, eft protfofticandum.

4XEVJT. *Contre illas, φ» per XII. figna coli eventns pradscimt.*

Interdicimus etiam, ne quis per duodecim figna cxli nafcentitun in illis mores, adus, eventus, aut eftcâus prxdicere przfumat; & ne homo pro domo fabricanda, aut conjugio lociando, vel hujufmodi illa obfervet. Qni- cumque autem poft generales prohibitiones, quas in miftarum folcmniis diebus dominicis per facerdotes fuper his fieri praecipimus, fi contra fecerint, ingreftus ecclefiz ôc ecclefia* flics facramenta cis omnino interdicantur; & fi necefle fuerit, excommunicationis vincuMTin- nodentur, aliilque turis remediis per locorum ordinarios a talibus arceantur.

LXXXI-'. Contra μα/lores fille agenter.

Quamplurimi dicunt fe efte quzftores hofpi- talium, ecclefiarum, & Jocorum religioforum & olorum, falfo mentiontes, falfas litteras por- tant, aliqua etiam falla fic adulterina figna fi- bi imponunt: nonnulli quoque fan&uaria fe deferre prztendentes, abufiones multas in reli- gionum fic ecclefiarum fic locorum, quorum nomine quzftus exercent, infamiam fic lcanda- lurn plurimorum faciunt. ldcirco volentes cir- ca hoc remedium quale poflumus adhibere, omnibus fic fingulis reâoribus fic curatis noftrz civitatis diœcefis fic provincìz in virtute fao&c obedientlz przcipimus, ne dç cetero ullum quzftorem in fuis ecclcfiis fine noftris vel epi- fcopi loci aut fine litteris apoftolicis admittant.

LXXXPI. Contra extraneos presheros.

Diftriâius quoque inhibemus, fub pœna ex- communicationis latz fententiz, ne aliquis fa- cerdos non habens parochiam five animarum curam matrimonia celebret, corpora defunâo- rum fepeliat, baptiiet, confefliones audiar, Euehariftiam, fit alia faeramcnta ecclefiaftica rniniftret populo, fine noftra, aut epifcopi lo- ci liceutia fpeciali, aut illius, cui animarum cura jn jfto loco comtniffa eft: cum conftet abfolutiones & remi(hones ab eo abique licen- tia hujufmodi, tanquam a non fuo judice fa- ***&u,*** nifi dumtaxat in cafu neceftitatis, nul- lius fore momenti. Nemini etenim licet falcem luam mittere in meftem alienam juxta illud; *ingrtffus es* ***ut advena,*** *n/tneqnid nt judices noi?* Sed nec aliquis Sacerdos in alterius ecclefia vel parochia diebus dominicis vel aliis folemni- taubus miftas publicas celebrare przfumat, do- nec reflor, vicarius, vel capellanus miflam ce- lebraverit, nifi de ipfius redoris vel vicarii li- centia fpeciali: cum fecundum canonicas fan- âtones nulli facerdoti liceat miftas peculiares five privatas dicere, per quas populus a publi- cis miftarum folcmniis, quz hora debita fieri confueverunt, talibus diebus abftrahat; nec abfque illius licentia faltem tacita in generali miihs publicas celebrare vel bapurare, aut ali- quid aliud quod ad redoris feu vicarii fpcâat officium, agere przfumat.

IXXXPII. Contra illegitimos filios ne admini- firent tn divinis officiis.

Omnibus facerdotibus fub poena excommuni- cationis latz fententiz przcipimus, ne filus il- legitimis fibi ad akare miniflrantibus divina of- ficia celebrare przfumant. Omnibus tnluper curas gerentibus animarum przcipimus, ne ho- ras canonicas, vel aliud quodeumque officium ccclcfiafticum fine fuperpellicio, impedimento ceftante, in ccclefiij dicere, vel celebrare prz- fumant. In ecclefia confecrata, fanguinis vel feminis cftufione, aut incendio, vel violentia polluta, priufquam canonice fuerit reconcilia- ta, ardius inhibemus, divina officia celebrari.

LXXXW1I. Contra infideles, ne fepe- liantur.

Sed fic fi in coemeterio confecrato ecclefiz contiguo hoc contigerit vel fi excommunicatur fuerit aut infidelis ibi fepukus fit, tunc abfque noftra, vel epifcopi loci licentia fpeciali quif- quam in ccemeterio eodem non fepelictur.

LXXXJX Contrd facerdotes audientes confef- fiones.

Nullus facerdos nobis fubditus, cui animarum cura commifta non fuerit, parochiauum alte- rius ad confeffionem admittat, abique noftra vel epifcopi lori feu proprii presbyteri licentia fpeciali, nifi forte parochiali facerdote in gra- viftima zgritudine conftituto, vel nifi tanta fuerit multitudo, quod ad confcftiones audien- das parochtalis facerdos fufficere non poflit; in quibus cafibus concedimus, quod poftit de li- centia parochiahs facerdotis, & etiam in gravi articulo oeceffitatis, quamvis omnes fideles in tribus anni temporibus, videlicet in Natali, in Palcha, in Pcntecoile ad communionem cor- poris fic fanguinis Domini fint monendi.

CHR1VTI >)te. XC· » f«» vdaatf *ctnfittri pectth te fa.*

Praecipimus tamen ut omnes fubditi noflri lemel in anno capcllano leu remori, in cujus parochia degunt, vel aliis de ejus licentia confiteantur peccata; & faltem in Pafchate Euchahftiam recipiant, nifi de licentia fui abflinuerint confcfloris: alioquin a redoribus & capellanis viventes ab ingrelTu ecciefix & facramentis ecelefiaflicis arceantur, morientibus ecclefia flica fepuhura denegetur .

AC/. f*M/ra *ilhi, qui intenfifi funt*

Et infuper in virtute fanrtx obedientix prxcipimus omnibus rertoribus & curatis, capcllanis curam animarum gerentibus, fub poena excommunicationis , ut clericos & laicos , qui prxmifla facere non curaverint, fed in peccato fuo pertinaciter remanferint, nobis vel locorum epifeopis notificcnt, & eorum nomina in feriptis aflignent, ut ex hoc canonice puniantur : quoniam circa majora majus periculum vertitur, idcirco cautius eft agendum .

XCI1. Nt eliquii ft intromittet in cufikur epifcopelibui.

Interdicimus igitur in virtute fandx obedientix, & prxeipimus omnibus redoribu$&quibuslibet aliis iubditis noftris noftrx civitatis, diœcefis & provincix audientibus confcfliones, ne in cafibus epifcopalibus de jure vel confuetudine ad nos & ad epifeopos pertinentibus fe quomodolibet intromittant; fed ad nos & ad epifeopos, feu pcenitentiarios noftros illi fideliter remittere curent, & ne aliquis prrtextu ignorantix, fe in talibus valeat excufare, aliquos ex illis hic ducimus exprimendos .

XC11L IIIi mittendi funt ad *dominum epi[copitm .*

Primo quidem mittendi funt ad nos votorum frail ores , & poft votum caftitatis matrimonium contrahentes.

Secundo, contrahentes matrimonium prima vivente, & continens & religionem intrans & facrum ordinem fulcipicns invita uxore propria poft carnalem copulam fubfecutam.

Tertio, confeflus fe credidifle bxreticam pravitatem, Ôt fe hxreticos recepiflê & iis favifle.

Quarto, Simoniacus quocumque genere fimomx prxterquam mentalis.

Quinto, ab epifeopo alieno fine licentia proprii epiicopi ordinatus vel tonfuratus.

Sexto, homicidium faciens farto , prreepto, confilio, confcnfu, excitatione, vel quolibet alio modo.

Septimo , concipiens filium, non a viro, quem vir credens efle filium, illum nutrit, vel inftruere intendit.

Odavo, vir qui in mortem conjugis, & uxor, qux in mortem viri cum effedu machinatur .

Nono, presbyter celebrans fcienter in ecclefia , vel parochia interdirta, & facerdos nuptias benedicens.

Decimo, clericus vel laicus fcienter corpus excommmunicati vel etiam tempore interdidi non excommunicat! in cœmetcrio fepcliens.

Undecimo , excommunkatus a canone in iis cafibus, quibus epifeopus abfolvere poteft, etiam irregularis in illis cafibus, in quibus epifcopus difpenfare poteft. ,,,,

Duodecimo, matrimonium clandefline contrahentes, & omnes nui fcienter interfunt; qui fecundum antiqua ftatuta Synodalia noftra; provincic excommunicationis vinculo funt innodati.

Tertio-decimo , falfarius litterarum apoftolicarum, five epifcopalium vel officialium , fire publicorum inftrumentorum.

Qparto decimo, facerdos fcienter celebrans in altari non confecrato, vel finelacris in divinis, celebrans etiam jejunus . Item non ordinatus in presbyterum miflam celebrans, & non ordinatus in diaconum folemniter & publice evangelium legens, & non ordinatus in fubdiaco* num folemniter & cum veftimentis fubdiaconi epiftolam in rniflarum folemniis legens.

Decimo-quinto, clericus jurans taâis facrofanrtis evangeliis & perjurans, & quando dubitatur utrum aliquid facrum fit fervandum ve) non .

Sexto decimo, ubicumque folemnis pernitentia eft injungenda, non dicimus hoc de publi-

Septimo-decimo , incendiarii , & efiradores ecclefiarum & domorum ecclefiafticorum & nodurni depopulatores agrorum, & famofi laCtrooes, qui in itineribus infidiantur.

Decimo-odavo , per faltum aliquo ordine prxtermiflb, vel etiam furtive & contra prohibitionem promotus, & rebaptizatus» & rcordinatus, & confirmatus.

Decimo-nono, excommunicatur, fufpenfus, vel interdidus celebrans miflam fcienter, vel officium fuum folemniter ficut prius agens, & qui excommunicatur vel interdiâus ordinem vel beneficium fufeepit·

Viccfimo, cojens cum moniali facra virgine vel non.

Vicefimo-primo , defloratores virginum vi, opprefle & rapte.

Vicefimo fecundo , opprimens , five perimens prolem fuam ftudiofe vel negligenter ante partum vel poft.

Vicefimo-tertio, quomodolibet abutens chrifmate, vel hoftia, vel alia re facra.

Vicefimo-quarto , rapinam vel facrilegium committens in ecclefia.

Vicefimo-quinto, fcienter baptizans proprium filium, vel etiam uxoris fur ex alio viro vel e converfo, praeter in articulo neceffitatis , vel etiam aliis deficientibus, vel etiam in catechifmo , vel confirmatione tenens.

Vicefimo-fexto, in ecclefia maxime confecrata luxuriam committens, humanum femen quomodocumque ftudiofe emittens.

Vicefimo-feptimo, fcienter cojens cum JuDxa vel Saracena, vel pagana, & e converfo.

Vicefimo-odavo, verberans patrem vel matrem , vel alias enormes eis injurias irrogans.

Vicefimo-nono, fortilegi, divinatores, malefici, incantatores, augures, arufpices, dxmones pro quacumque caufa invocantes, vel fimilia facientes.

Tricefimo, contrahentes matrimonium poft fponfalia cum aliis juramento interpofito contrada , i1fis per ecclefiam non diflbliitjs.

Trigefimo primo, violator ecciefix, Vql coemeterii . /

Trigefimo fecundo , peccatum fodophiticum con-

ltnLt Ôsis. committens cum quibuslibet confanguineis vel ,

.*--. Trigefinao-tenio , facerdotes^vel miniftri , ïuorunj culpa vel negligentia aliquid inhoneum circa facratnenrum altaris evenerit.

Trigefimo quarto , cognofcentcs confanguineas *iux* uxoria eel iponise.

Trigefimo-quinto , procurans quomodocumque fit, five per fe, five per alium in alio Heriliratem.

Trigefimo-fexto, blafpbemans Deum publice, vel matrem ejus» vel fandos, vel falium teftimoninm proferens , & laicus juramentl transgreflbr ; qui tamen poll tranfgreflionem fatisfacit de eo quod juraverat facere, vel fervare,

Trigefimo-fcptimo, facerdos cojens ctun ea quam baptizavit, vel confetfiones audivit, vel Miam cum ea, qua fpeciali affinitate fibi eft conjun&a.

Trigefimo-odavo , contrahens matrimonium cum ea, quam cognovit per adulterium, fuperftite legitima uxore fua , vel c contra .

Trigefiino-nono, mulier cujus vir diu abfuit & de illius morte certitudo non habetur, contra prohibitionem ecclefue matrimonium cum alio contrahens, idem & e converto.

XCH'. Contra non kabentes atatem matrimonii.

Inhibemus redoribus & faccrdoiibus, ne matrimonialia inter aliquos qui non funt «tatis nubilis , five ambo, five alter eorum tantum deficiat in aetate, vel etiam ubi dubitatur , utrum matrimonium teneat an non, vel fi de hoc lis mota fuerit, folemnizare in ecclefia przlumant fine noftra aut epilcoporum locorum vel officialium licentia fpeciali.

XCY. Contra clandefiina matrimonia.

Declaramus & pronunciamus, quod quicumque clandettina matrimonia feu iponfalia contra juris prohibitionem contrahunt, tam ipfi contrahentes, quam ipfi omnes laici & clerici D quacumque ecclefia maluerint, dum tamen litae religiofi , qui non funt presbyteri, qui fcienter & fponte non calu fortuito tali matrimonio intertunt, pei conftitunones tam provincialis concilii, quam prrdecefforum nolirurum , excommunicationis ; presbyteri vero fulpenfioms per triennium incurrunt fententias ipfo fado.

XCk'1. Contra non facientes proclamationes .

Inhibemus igitur, & inhibitum efle declaramus de jure, nc tponialia, feu matrimonia clandefttne contrahantur ; fed cum contrahenda fuerint matrimonia, facerdotes publice ter. 'fcilicet, per dies dominicas, vel feftivos proponant, & proclamaitonem factant in ecclefiis competenti termino przfimco, ut infra filum, qui voluerit, legitimum impedimentum opponat , & tpfi facerdotes nihilominus per fe ipios fideliter Ac diligenter invefttgent , utrum aliquod impedimentum obfiftat. Quod fi apparuerit , vel etiam de fado ipfo fit probabilis conje&ura, contradus matrimonii interdicatur exprelfe , doflec quid fuper hoc fieri debeat per Joci ordinarium declaretur. Sacerdos vero , qui talea coejundtones folemnizare pratfumpierit, aut quilibet regulatis, qui in ets fnterefle prxfumpfcrit, per triennium ab ofi"" ficio fufpendatur; gravius nihilominus punlendus , prout culpas ipiius gravitas poftulabit ; fed & illis, qui taliter copulari przfumpferint condigna poenitentia injungatur: & ft lie conjundi peimanferint, ecclefia contra cos tanquam publicos concubinarios reputabit. Verum tamen fi claodcfiine *contrahentes* taba matrimonia poflea in facie ecclcfie publice voluerint, ab ecclefia recipienda & approbanda funt, tanquam a principio in confpcdu ecclcfiac contrada, nifi vel confanguincitas, vel aliud legitimum impedimentum appareat ! ita videlicet quod publice coram facerdote & aliis pluribus perfonis confiteantur fe matrimonium B conttaxilfe, vel de novo in ecclefia matrimonium contrahant de prefenti , el(que fi poftulaverint, detur benedidio nuptialis, injunda tamen prius eis per facerdotcm perniteoua competenti, pro eo, quod clandefline contraxerunt . Przdidz autem proclamat(ones non remittantur a quoquam, nifi fuper una, vel duabus dumtaxat ex caufa nos, vel epifcopi loci velimus gratiam facere fpecialem.

christI I}IO.

XCV11. De perfonis ignotis.

Nullus autem facerdos perfonas ignotas de remotis partibus venientes matrimonialiter copulare prefumat, five ambz ignolr fuerint, C five altera illarum tantum; nec tale matrimo» nium faciendum denunciet in ecclefia , fine noftra vel epifcopi loci licentia fpeciali,

XCnII. De eûtno porochieno.

Sed nec aliquis facerdotnm alienum paro, chianum ad matrimonium recipiat, ignorante proprio facerdote.

XC1X. De fponfo & Jponfa.

Si vero fponfus & fponfa de diverfis parochiis fuerint, matrimonium poifam contrahere, & nuptialem benedidionem recipere in teras ndftras, vel certos nuncios fuorum presbyterorum oftendant, continentes quod in ecclefiis quorum funt parochiani matrimonium fuerit legitime denunciatum contrahendum, & quod ipti presbyteri nullum fcitint , vel audiverunt impedimentum , quominus inter eos poffit matrimonium efle, licet autem aliquis tranftulerit domicilium luum in parochiam alienam; nihilominus tamen d< nuntiatio matrimonii contrahendi hat in prima ecclefia, in cujus palochia diu morati funt, & etiam in ilia, in qua fuum tranftulerint domicilium A morantur: praecipue fi noviter fe itanftulerint. Eis autem, qua: rupta fide fponialiorum ma- E trimoniuin cum aliis contrahunt , non detur nuptialis benedidio

C. Contra illos qni illegitimi funt noti, ad primam tonfaram non accedant,

Praecipimus, ut nullus illegitime natus ad primam tonfuram , vel aliquos ecelcfiaflicos ordines, vel ccclefuftica beneficia fe ingerat, feu prarfentet, vel prjrtentari faciat abfquc legitima difpenfatione. Qui veto contrarium fecerit , & qui talem feienter przfentaverit, praeter prenant juris , ipfum excomn cationis

ANNO CHRISTI

vinculo innodamus. Illegitimi quoque benefi-A cia ecclefiaftica abfque luftcienti difpcnfatione obtinentes, ipfo faâo fe noverint privatos.

CI. Contra excommunieutos.

Excommunicates, aut Dominatim inteniiâos per totam noftram Provinciam ab omnibus reguiaribus & fzcularibus exemptis & non exemptis przcipimus in divinis officiis & /aeramentis ecclefiafticis evitari; nulli debent in hoc aliquibus privilegiis fe tueri. Qui vero contra fecerint, vel tales ad fepulturam ecclefiafticam admiferint , vel receperint, aut celebrare in ecclefia interdidi przfumpfcrint , ecclefiz in quibus talia fient, fubjaccant interdiâo.

CIL Vf prccepta ecclefia denuncientur.

Przcipimus reâoribus & capellanis ecclefiarum omnibus fub pœna excommunicationis, uc przeepra, fentenrias interdidi & excommufricationis, quz nos vel epifcopi noftrz prpvinciz , vd officiales noftri, vel alius auâoritate mandaverimus obfervari, mandabimus in futuro, poftpofitis odio , gracia vel timoré, fideliter obfervent, & quantum in eis fuerit faciant ab aliis oblcrvari.

CHI. Contra retinentes litteras dolofe.

Item, przcipimus fub pœna excommunicationis latz fententiz, quod omnes illi qui retinent fcienter & dolofe, contra debitorum voluntatem omnia inftrumenta & litteras ipforum debitorum , de quibus plane fatisfaâum eft, quod eadem inftrumenta eis reftituant infra menfem, ex qtro przlens flaturum ad eos pervenerit, & reftituendi habnerint facultatem.

C1P. Centra iilos, <jui feriunt contra mandata ecclefiaftica.

Nos quoque, qui propter exeeutionem ftatututi & ordinationis przmiflorum, vel alia qualibet occafione dericos vel laicos qui aliquos ad noftram curiam & ecclefiafticos judices citari, vel trahi fecerint, vel interdiâi, aut excommunicationis, vel alias fententias fic proceflus contra eos obtinuerint, aut ibi in judicio contenderim, vel etiam officialium nuncios , judices noftros fic Epifcoporum, qui hujufmodi fententias tulerint fic proceffus fecerint compellere per captionem perfonarum vel rerum fnarum , vel alio quocumque modo ad defiftendum, vel obtinendum abiolutiones, vel revocationes hmufmodi faciendas, eos qm in caufis ad forum ccclefiafticum pertinentibus executioner aliquas contra quafcumque perfonas fecerint capientes , fic qui eos capi vel alias Izdi mandaverint feu procuraverint, *nifi* infra unius menfis fpatium cum débita fatisfa·. itione przmtfla emendaverint, fic eum ftetennt , m his feriptis excommunicationis vinculo innodamus. Ne autem circa hzc, quz notoria funt omittamus, fic ne quis ignorantiam poflit prztendere in przmiflis, duas conflitutiones felicis recordationis Grcgorii papz decimi przfenti conftitutioni de verbo ad verbum duximus fubncâcndas. Quarum prima eftt

D

p n

CV. Contra iûu fui faeittnt aifelutienti per vim & metum.

w Abfolutionis beneficium, excommunicatio- »» nis , vel quamcumque revocationem ipfius, „ aut fufpenfionis, feu etiam interdiâi per „ vim vel per metum extortam prgfentis con- „ ftiturionis audoritate omnibus viribus va- ,, cuamus. Si autem five vindiâa, five violen- ,, tia crefcat malignandi audacia; eos, qui ab- „ folutionem , feu revocationem huiuimodi, „ vi vel metu extorferint , excommunicatio- „ nis fententiz decrevimus (ubjacerc. „

CPI. Contra illas, capiunt vel interjiciunt propter fententias.

» „ » Item alia hzc eft .' quicumque , eo quod „ in reges, principes, barones, nobiles, bal- „ livos, vel quofeumque miniftros, aut quot- ,, cumque alios excommunicat ionic feu inter- „ didi fententia fuerit promulgata, licentiam „ dederit alicui occidendi, capiendi, feu alias » in perfonis aut bonis fuis aut fuorum gra- „ vandi : eos qui tales fententias protulerint , „ five quorum funt occafione prolatz, vel eaf- ,, dem fententias obfervantes, feu taliter ex- » communicatis communicare volentes , nifi ,, fententiam re integram revocaverint, vel fi ad bonorum captionem occafione ipfius fententiz fit proccflum, nifi bona ipfa fuerint „ infra o&o dierum fpatium reflituta, aut fa- „ tisfafiio pro ipfis impenfa, in exeominuni- „ cationis fententiam incidant ipfo fado. Ea- „ dem fint fententia innodati omnes, qui aufi „ fuerint przdifta licentia data uti, vel aliquo „ przmiflorum, ad quz committenda dari li- „ centiam prohibemus, aliaque committere fuo „ motu. Qui autem in eadem lententia per- „ manferint duorum menfium fpaxio, extunc „ ab ea non poflint, nifi per fedem apoftolicam, abfolutionis beneficium obtinere.

MI. Contra taliivos & judicet Jaeniores s

Illud quoque fub excommunicationis pœna prohibemus, ne quifquam civitatis, dicecefis, fic provinciz noftrz clericos feu ccclefiafticas perfonas trahere feu trahi facere przfumat, fuper quibufeumque perfoualibus aâionibus, coram quocumque judice, domino, ballivo, vel alio temporali, vel fzculari , feu fzculatem jurisdiâionem habente. Clerici vero hoc facientes, excommunicationis fententiam incurrant ipfo faâo.

CVIII. Contra dominas temporales, fui capi faciunt clericos, vel alios propter fententiam.

Sed nec ipfi de faâo coram talibus & fuper talibus five a clericis five a laicis capti fuerint, in ipfis coofentiant, aut coram eis fu per iis refpondeant, fub eadem excommunicationis pœna, przter alias pœnas de jule feriptas. Nos enim fententias condemnationis fic proceflus quoslibet coram talibus, five per eos, five eorum auâoritatc fit mandato, habentes fic habendos, irritos decernimus fic inanes. Si autem domini temporales vel izculatcs judices, bullivi przmifli, & alii quicumque quomodo libet

libet direde vtl mdirede, per fe, vel per alios
QjStCTi tales in fe confentire , aut fibi refpondere,
compellere, ant ab e[redacted]iquid extorqueritque
fumpferint, ipfi domini jutUces, balhvi fit quilibet alii excommunicationis fenteotis , ipfo faûo, (e noverint fubjacere , a qua abfolvi non poflint, nifi prius eis reftituant, quod a talibus habuerint, nec remiffio eorum a quibus exaôuœ extherit, ipfos extorquentes aliquatenus valait excufare.

*CIX. Centre illos q*i detinent keen & jetre ecckfiernm.*

Injundi nobis officii cura & çommiffa preterite nos compellunt, ut ram pnefentis innovatione ftatyti, quam debitarum adjedione peenarum, noftre fit fubditorum noftrorum clefue indemnitatibus confulamus; ne nos, qui alios in fua juftirta fovere tenemur, jus noftrutn fit ecclefiarum improvide negligere videamur. Quia igitur nonnulli bona At jura noflra & ecclefiarum noftrarum pncdtdarum ipiritualia ecdefiaftica & temporalia modis variis occupare, 0r occupata detinere, Dei timore poftpofito, non verentur; alii vero feuda & retro-feuda, bona & jura, qua a nobis & ecclefiis noftra provincia tenere debent, & aliis perfonis recognofcere, vd fubmittere non formidant. ldcirco, pnecipimus fub pœna excommunicationis latx fententia, ipfis occupantibus & detentoribus, ut bona & jura noftra & ecdefiarum abfque noftra fit anteceflorum noftrorum fefl earumdem ecclefiarum pralatorum licentia & affcnfu minus jufte occupata & detenta, plene, integre & effedualiter nobis & eis reftituere & agnofeerê: ipfis vero recognitoribus fubmifforibus ecclefiarum , feudorum , 8t retro-feudorum, ut recognitiones vel fubmifliones quomodolibet fadas totaliter infra menfem, ex quo prxfens ftatutum ad eos pervenerit, cum eftcôu revocare non omittant.

CX. Centre iüos., φά recognitiones ú fnbneiffienes ttcifi demittunt.

Requirimus infuper & monemus eos qui recognitiones & fnbmiffiones hu/tifmodi per fe vel per alios quomodolibet receperint, aut recipi fecerint, ut omni fraude ceflante, infra idem tempus illa libere refignare, remittere & repudiare, fit dimittere non omittant, de quibus reftitutione, refignatione, remiffione, feu repudiatione infra XX dies poft diftum menfem fufficicntcr nos & ecclefiarum praelatos certificate proeûrent per legitima documenta.

CXI. Centre illos, elicnesu tone rrcitfeflice.

Ad hxc interdicimus omnibus & fingulis nobis & ecclefiis fubditis quxeumque bona eccle-•fiaftica , vel mundana jura , feuda, vel retro-feuda, quomodolibet tenentibus vel poffidentibus ne de cetero illa tn totum, vel in partem quoquoraodo vel titulo alienare, transferre, recogoofcere, vel fubmittere quibufeumque periods ecclefiaftieis vel mundanis, collegiis, univerfitatibua, feu villis, fine noftra aut (ucccflonun noftrorum ac pradatorum dtâartun ecclefiarum licentia fpeciali prarfomant: & ne quiiquam recognitiones & fubmiffiones hujufmodi fcienter amodo prefumanc . In conira-

A facientes extunc, ut exnunc in perfonis fingu- anno
Ures excommunicationis; in collegia vero feu CNRIsn
univerfitates interdidi, in his (criptis, fententia»' promulgamus : fit infuper occupationes , detentiones, alienationes, recognitiones fit fubinifixJDes *ipfas*, irritas nunciamus, fit totaliter annullamus . Eidem quoque excommunicationis fententix decernimus fubjacere cos , qui bona mobilia, feuda, jura , jurifdi&iones fle libertates quarumlibet ecclefiarum noftrw civitatis, dicecefis fit provincias quomodolibet ulurpare, fit occupata detinere pmfumpferit, nifi infra duorum menfium fpatium a praetentis publicatione conftiiulionis connumerandum, taliter occupata, vel detenta cum omnibus fru-
B dibus fit proventibus inde perceptis plene fit integre reftituerint illis ecclefiis feu ecdefiafticis perfonis, ad quas pertinere nofcuntur. univerus fit fingulis ecclefiarum redoribus fit curatis ptKcipientes, quod prxfentem conftitutionem parochianis fuis ftudeant diligenter exponere, fit fi forte qucmquamhac excommunicatione ligatum noverint, *illi fepulturam in* enor, te feu aliqua ecclefiafttca facramenta lo vita non miniftrçnt, vel admittant etiam ad divina.

exil, entre indoChs medices.

Quia, fient *intelleximus,* plerique indoâi fit quorum *vite &* mares incognita funt in ci-
C vitate, caftris, oppidis fic villis noftris, *& no*ftr« provinciae in artc medicina & chirurgix & aliis artibus docere, dicere & praedicare contendunt : & circa exhibendas medicinas & collyria quamplures imperiti *tc* inexperti fe ingerunt, ex quibus quam plurima difpendia proveniffe noicuncnr , magiflrique cfle cupiunt qui difcipuli non fuerunt: dirtride, fub poena excommunicationis latae fientenfic inhibemus, ne quis deinceps in civitate, dkecefi noftra & provincia artem medicina & chirurgix exercere feu docere prxfumat. abfque noftra licentia , fen epifeoporum locorum fpeciali. Decet enim ut prius examinentur & approbentur, tam in fcientia quam moribus hi qui circa falutem cor-
D porum, qua rebus quibuslibet prxponenda exirtit, fe afferunt expertos: cum maxime in talibus tam pcriculofis & arduis quilibet ignorans prxfumi debeat, nifi probaverit fe fcientcm.

CX11! Centre clerices melt fe gerentes.

Item, prxeipimus quod unufquifque maxime clericus dolos fit conjurationes caveat, odium fit cmulationes, obtredationes atque invidiam fugiat, non vagis oculis, non cffrxna lingua verborum, non petulanti ftuidoque geftu incedat, fed pudorem fit verecundiam mentis fimplici habitu inceffuque oftendat, obfcœnitatem
E verborum etiam in membrorum , fit operum penitus exfecretur. Senioribus debitam prabeat obed'entiam, neque ullo jaftantix Audio fe ipfum attollat, bonis moribus ftudeat, ab omnibus illicitis cor fic linguam fit corpus, Deo auâore, confervet. Omnis enim jadanua atque immoderatio a moribus bonis eft aliena. Curam pauperum , peregrinoium , alienarum miferabilium perfonarum habeant , prxbentes eis caritativarn refedionem, prout els a Deo fuerit inlpiratum. Vlduas fit orphanos & pupillos defendant, & tam in his, quam in aliis totius boni laudabile exemplum exhibeant.

S z exiy

ÆE I «,10.

CW. Qualiter patri baptizentur.

Item, fi mulier in puerperio dcccflerit, & partus maternis vifceribus adhuc jacere credatur, uterus mulieris fine inora aperiatur, δε puer, fi vivus eduftus fuerit, baptizetur. Si vero mortuus, extra coemeterium tumuletur: Sed fi puer mortuus probabiliter credatur, tunc fine apertione mulier in coemeterio cum partu tumuletur. Si autem muliere in partu laborante infans in ventre matris tantum caput emiferir, δε nafei nequeat, mox aliqua de obftetricibus aquam fuper caput infantis infundat, dicens: Ego baptizo te in nomine Patris δε Filii δε Spiritus-Sandi, amen. Et erit baptizatus.

Jdemque dicendum eft, prout quidam atterunt, fi major pars corporis prrter caput appareat, baptizatur; fecus fi minor, folus pes, vel fola manus appareat, baptizari non debet, quod fi fiat, nihil agitur. Cum euim partus tunc non nafcatur, nec tunc etiam renafei poteft. Ceterum fi folum caput, vel folum major pars corporis appareat, nec difeerni poteft cujus fexus fit, tunc obftetrix levando caput cum aqua faciendo crucem fuper caput dicat fic.* Creatura dei, ego te baptizo in nomine Patris δε Filii δε levando dicat δε Spiritus-Sanâi. Et erit baptizatus.

. CXK. Dt confirmations.

Confirmatio eft fecundum facramentum eclefiafticum ab tpfo Chrifto inftitutum, qui apoftolos fuos confirmavit δε per eos eorumque fuccefibres populos confirmandos decrevit. In hoc Sacramento, ficut in baptifmo, compaternitas contrahitur, impediens matrimonium contrahendum δε dirimens jam contractum. Nullus poteft bis confirmari, nullus nifi ipfe baptiratus fit alium confirmatum przfentcr · Nullus proprium filium, δε e converfo, nec vir nec uxor infantem aliquem ad confirmationem teneat, aut przfentct, non plures unum confirmandum, aut unus plures confirmandos prxfentet, ne oblivio ex diuturnitate temporis, vel perfonarum multiplicitate proveniens, peccati occafionem inducat. Nullus hoc facramen* tum nifi baptizatus fuerit accipiat. Confirmandus fi adultus fit, prius debet confiteri peccata- In confirmatione nomina pottiint mutari. Nemo fine hoc facramento debet vitam finire, ideoque fetnper dicatur laicis, ne diu expetent epifcopi fui adventum ad confirmandum; fed pueros mittant ad loca proxima, ubi epifeopum audierint advenitfe.

CXI·'I. Centra iiloi, qni alieno facerdoti peccata confitentur.

Nullus alieno facerdoti peccata fua confitea* tur, nifi prius a proprio petita licentia dt obtenta: quam nullus requifitus malitiofe dare βε recufare prxfumat. In quibufdatn tamen cafibus libere poteft quis confiteri alieno facerdoti, licentia non petita. Primo, fi epifeopus hoc alii delegaverit, fecundo fi in aliena parochia peccaverit, poteft de illo peccato Lacerdoti illius parochis confiteri. Tertio fi fuum domicilium in aliam tranftulerit parochiam. Quarto fi eft vagabundus. Quinto fi mortis periculum fibi imminet, nec habere poteft proprium facerdotem: quo etiam cafu poftet laico catholico confiteri.

A Sed nec aliquis facerdos alterius parochia» num ad confeflionem fine licentia fui facerdotis admittat. Debet autem confitens fe ipium non alium 'accufare, nec perfonam illius, cum qua peccavit debet nominatim exprimere Sed nec confettbr de illa querere. Nec debet etiam per nuncium, vel feripturam, fed ore proprio confiteri, ut qui per le ipium peccavit, per fe ipfum confiteatur δε erubefeat. Ad hoc confeffiones mulierum in loco non occulto, fed in patenti quis audiat, nec earum facie· afpiciat, fed vel capucium ante oculos teneat, vel alibi faciem avertat.* & fi forte horribile peccatum audierit, non fpuat, nec faciem fuam torqueat, aut fignum aliquod faciat propter I

B quod peccatorem deterreat, vel rubore feu verecundia confundat.* ita ut reliqua peccata fibi timeat revelare.'Sacerdos diligenter peccatorem admoneat, & direde inducat, ut omnia peccata fua humiliter, vere, integre, fimpliciter & fideliter confiteatur, nec verecundia vel timore aliqua celet. Oftendens ®i, quia non homini, fed Deo, cujus perfonam reprarientat, ipfe locuturus eft, & quod etiam ipfe facerdos peccator eft, & quod beati Petrus δε Paulus peccatores fuerunt, quod res pene contra naturam eft, ut committo quis fine peccato fit, & humanum eft peccare.' fed diabolicum eft in peccato perfeverare, dicens ei quod, fi fide δε palliate confiteatur, vel fi aliquod

C mortale peccatum celaverit, vel fcienter dimiferit, vel partem peccatorum uni facerdoti, partem alii confiteatur, talis poenitentia ad aeternam falutem non fufficit promerendam. Intelligens igitur presbyter ea, qux confitens dicere voluerit, follicitando eum ftudiofe ut cogitet, ne aliquod peccatum prxtermittat, de deliftorum quoque circumftantiis prudenter δε caute interroget, non tanquam (cire appetens, fed ut melius δε falubrius confulere fciat, δε utatur confilio concilii generalis, ubi fic dicitur; Sacerdos autem fit diferetus δε cautus, ut more periti medici fuperinfundat vinum δε oleum vulneribus fauciati, diligenter inquirens δε peccatorum circumftantias, *& peccati', qui-

D bus prudenter intelligat, quale debet illi prxftare confilium, δε cujufmodi remedium adhibere. Interroget ergo in genere & de diverfis, videlicet utrum peccaverit peccato fuper» bis, gulz, luxurie, & *üe* de aliis. Unde Au* guftinus; diligens inquifitor & fubtilis inveftigator Ω picoter & quafi aftute interroget a peccatore id, quod forte ignorat vel verecundia vult occultare»

CXPIJ. Qtaliter facerdei debet andi· rt confeffiants.

Cognito ergo crimine, varietates *ejus non dubitet invefligare. videlicet* locum, tempus,

E fexum, conditionem, caufam t intentionem, perfonam, modum, δε alia neceflaria, non tamen confpicierdo nimias circumftantias, nee interrogando de inufitatis, nec quaerendo de illis, qux confitens forte ignorat, vd numquam audivit. In his inftruatur & ad pecca* tum declarandum inducatur. Nam & fecundum Gregorium loquendo, fpecificando & increpando fepe culpa detegitur, quam nefeit ille qui confitetur. Et nec inquirat unde perfona cum qua confitens peccavit. Qpaerat etiam facerdos a confitente, utrum doleac de committis, dicens ei, quod non guadebit fe conver-

Verfutn, nifi doleat fe fuiffe perverfum.* de an A propofiti ulterius non peccare, fe pœnitentiam agere qjt committis. Et fi rcfponderit, fe a peccatis abftinere non poffe vel nolle, aut ab aliquibus vult abftinere fic in aliquibus remanere, nihilominus facerdos confeffiooem ejus debet audire fic de peccatis confilium prebere. Prius tamen quam fibi confulat ei, patienter dicat, quod u quis quaecumque habet, pauperibus erogaret, fic quamdiu vixerit in pane fic aqua jejunaret, fic alia bona faceret, nihil fibi proficeret ad vitam «ternam obtinendam, quamdiu in peccato commiffb remanient, vel propofitum fic voluntatem committendi habuerit, nec cum ab aliquo peccato abfolvat, nifi de omnibus pœnituerit, fic nifi propofitum ha- B buerit iterum non peccandi, ad quod toto poffe fic Audio eum inducat. Quod fi forte ipfum ad veram pœnitentiam fic confeffionem inducere nequiverit, praebeat ei de peccatis confettis confilium dicens in hunc modum. Frater, dico tibi fic coufulo, quod jejunes, ores, eleemofynas, fit alia bona facias. Haec tamen tibi ad «ternam vitam non fufficinnt, fic ad Glutem «ternam obtinendam quamdiu in peccato vel peccandi remanferis voluntate: quia nihil prodeft jejunare, orare, fic alia opera religionis facere, nifi penitus ab iniquitate revocetur; fic fecundum Ifaiam irrifor eft fic non pœnitet», qui adhuc agit quod pœnitet. Opera enim fine caritate apud JJeum jiec jufti- E tiam, nec innocentiam prsftant. Tafem tamen poenitentiam facias, ut per hstc bona & alia quas feceris dignetur Dominus cor tuum ad veram pœnitentîam illuftrare. Et fafta generali confelfidoe, fcilicet, Confiteor Deo, &c. non. abfolvat a peccatis, fed dicat ei, quod non recipiat Corpus Chrifti, quamdiu in peccato & voluntate & propofito iterum peccandi manebit · Provideat tamen, quantum poteft; ne in defperationis illum inducat periculum. Judri Judam defperare fecerunt.

CXYH1. Ut focerdos costfsentem confortet.

Et quia contraria contrariis curantur, facer- D dos peccatori peccata confitenti, & propofitum alternis non peccandi habenti fuadeat & imponat poenitentiam & corre&oocm per contrarium fibi refpondentem.

CXJX *Contre feperliem, etseritiem, tf gelem.*

Contra fuperbiam enim fuadeat humilitatem, & injungat orationem; contra avaritiam cleemofyam effluentem, contra gulofitatem ciborum abftpentiam fic fobrietatem; contra luxuriam, jejunium & orationes, peregrinatioclones, difciplinas, fic alias carnis macerationes imponendo, femper tamen juxta perfon® com" ditionem pœnitentiam quam poterit fupportare, ne forte nimium gravetur, gravius peccet etiam injuftam pœnitentiam imponendo fit in» fringendo.

CXX. fhsem delent mfimgen infirmée pemitentiem.

Nam fecundam Johannem Oyiofiomum, fi erramus modicam poenitentiam injungendo, melius eft propter mMericordiam talem dare, quam propter crudelitatem magnam infringi. Ubi enim paterfamilias largus eft, difpenfator non debet efle tenax, fic fecundum Ambrofium, melius eft pœnitentias tales pneftare per mifericordiam, quam praetendere inclementiam. Impofita ergo penitentia fit fa&a generali confeffione Confiteor Deo, fite. dicat fic.· Injungo talem pœnitentiam tibi, fen fatisfaftionem Eccatis qu® per contritionem confeffus es.

t imponens manus fuper caput ejus dicat, indulgentiam fic remiffionem omnium peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens fic mifericors Dominus, amen. Et ego au&oritatc Donini noftri *Jeje Cfirifti* fic beatorum apoftolorum Petri fic Pauli, fic officii mihi committi, fic au&oritate qua fungor, abfolvo te ab his quc confeffus es fic contritus. Et dicat ei quod fi poftmodum reduxerit ad memoriam alia peccata, que non fit confeffus, redeat ad eum, ut ea confiteatur.

CXXI. Centre illos, qui delmt pertere infirmis.

Infirmis autem non eft poenitentia injunge» da, fed folum innotefeenda ieu declaranda. Dicat enim facerdos infirmo, cujus peccata audivit: Frater, fi fanus efles, pro his pecca» tis que confeffus es, deberes tot annis vel ta» liter poenitere: fed quia infirmus, nullam injungo pœnitentîam tibi ad przfens corporalem · Si tamen de ifta infirmitate te mori contigerit, facias tantum dari pauperibus, vel plis locis, vel tot mittas celebrari; vel fimilia loco prrdiûaB pecunie. Si vero convalueris, tamen pœnitentiam facias. Et imponens manum fuper caput ejus, abfolvat eum de peccatis, prout jam de fano diftum eft. Quod fi forte infirmus pro pœnitentia recipienda facerdotem petiit, vel aliqua figna pœnitentia offendit, fic priufquam facerdos veniat, ille obmutefeat, vel amens fit; facerdos poftea veniens five ad nutum infirmi, five ad teftimonium illorum, qui illum presbyterum vel pœnitentiam petentem, vel alia figna pœnitentia facientem audierunt, debet ej imponere quidquid humanitatis fit confolationis poteft, abfolvendo eum, reconciliando, & orationes dicendo, ofculum crucis tibi dando, in coemeterio fepeliendo, & fimilia faciendo. Caveat enim facerdos omnino, ne aut verbo fpeciali, ut dicendo, ego non fum fur, vel adulter, quafi dicat tu es talis; vel generali, ego fcio qualis tu es·; aut figno, aut quolibet alio favore, odio, vel timore prodat, yel revelet peccatorem. Sed fi forte pro pœnitentia pro peccato injungenda dubitaverit, fic epifeopi vel alterius prudentioris conGlio indiguerit, illud caute dt generaliter fub aliis terminis abfque alicujus perfon® expKffione requirat. Alioquin depopatur, fit in arâum monafterium ad agendam ibi perpetuam pœnitentiam detrudi debet.

CXX1L Ut medici infirmos moment de folete.

Medicis corporum fub excommunicationis pœna praecipimus, ut infirmos moneant & inducant, quod ante omnia medicos advocent animarum, ut poftmodum ad corporalis medicine Glabrius remedium procedatur. Et infuper feb excommunicationis pœna prohibemus, ne infirmis pro corporali fahite iuadeant aliquid dare quod ia periculum fit animarum.

CXXW.

Aτβκτι

CXX1U. Cteatra non foetentes refistntiontm.

Illud quoque notandum eft, quod non remittitur peccatum, nifi reftituatur, vcl emendetur ablatum, feu reftitueodum, fi emendandi facultas adfit. Non enim poteft quis vere pernitere, nec debet aperte abfolvi, nec pernitentia Gbi induci, niG prius reftituat vel emendet rapinam, furtum, facrilegium, incendium, ufuram, vel res ex naufragio, vel incendio habitas, feu quaslibet indebitas extorfiones, vel cenfum retentum prxter voluntatem domini cui debetur, vcl damna cujufcumque contra juftitiam data, & generaliter cujuslibet rei aliene fcienter contra juftitiam debitam detentionem. In iis fiquidem omnibus icfingulis facerdos debet pnecipeic confitcnti, ut ftatim fatisfaciat juxta polle. & fi peccatum occultum fuerit, fieri debet occulte per ipfum facerdotem vel per aliam fidekm perfonam, fuppreflo nomine, confitentis reftitutio feu emenda: G autem pœnitens non habet rem quam reftituere debet, vcl alia bona mobilia vel immobilia unde ftatim fatisfacere poffit; vel habet, feu poteft ifta, tamen cui reftitutio facienda eft pnefens non eft nec efle poteft, dc confitens apparet vere pœnitens & contritus proponens firmiter cum poterit fatisfacere, ibi pœnitentia injungatur; & fi fit infirmus, prxcipiat hxredibus, ut ii i;voil tum contigerit, de iis plene fatisfacere curent pro eodem. Omnibus autem pernitentibus lanis vel infirmis, qui aliis tenentur aliquid reftituere, non excufantur prxeipiendo luis hxredibus quod reftitu'ionem faciant vel emendam, nifi ipfimet in toto vel in parte ftatim reftituant vel emendent: fi hoc commode facere poflint. Tenetur etenim alienx rei detentor & etiam ejus hsrrcs ad reftitutionem, in quantum illiu» hxteditas luficere poteft.

CXXII'. Contra illos, qnibies reflitntio commi/fa efl /acere.

Facienda autem eft reftitutio domino rei vel hxredibus ejus, fi inveniri poflint ab his, qui bona hujus habuerunt feu damna intulerunt, vel hxredibus eorum: fed fi diligenter inquifiti, & congruo tempore expedati, non inveniantur, fed qui, & ubi fint, ignoratur: tunc confilio lacerdotis res illa in pias caulas, prxfertim in pauperum fuftentationem, diftribuatur pro illius anima cujus fuit: fiatque diftributio prscipue in pias caulas, vcl in pauperes ipfius loci, territorii, in quo res reperta, vel capta feu damnum datum fuit. Si vero fcitur perfona, cui eft emenda feu reftitutio facienda, agit tamen in remotis partibus, nec fperatur quod debet redire. mittatur ei G hcii.Oîfic commode & fecure, vel pro eo refervetur. Quod fi non venerit, fi mortuus fuerit, pro anima ejus cum confilio ecclefix pauperibus erogetur, & hoc, fi res reflitucnda Gt modica. Si vero magni valoris, debet mitti illi ad expenfas detentoris; vel G res, vel fumma modica eft, & debitor inops Gt, ei relinquatur, ut pro anima illius oret.

CXXy. Contra illos t qni pttwiiam tn/yenimt.

Qui pecuniam vcl aliam rem in via vcl alibi invenit, tenetur eam reddere ei, qui eam amifit vel perdidit, fi eum poterit invenire; fed fi nefeitur cujus fuerit, aut forte icitur, icd inveniri non poteft, publicetur hoc per facerdotes, vel praecones in ecclefia, vel in loco ubi inventa eft: & dominus cxpeâatus non inventus cujus fuetit, erogetur cum confilio ecclefix pauperibus illius loci, pro illius anima cujus fuit: vel fi modica iit res, vel fumma inventa, & inventor egenus, juxta perfonx dc rei qualitatem Gbi concedi poterit, ut eam pro eleemofyna retineat, & pro anima, ejus oret, cujus fuit.

CXIT7. Contra raptorts.

Confeflbr vero debet fcire & difeemere quidquid habet judicare: quoniam nemo bene judicat qui ignorat. Noicere debet quod quando plures in rapinis faciendis concurrunt fimul, quilibet a fc occupata tenetur reftituere; dum tamen in occupationibus per alios fafhs culpabilis non exiftat. Si enim culpabilis fuerit, quia forte aliis ut raperent confuluir; tunc ejus dolo \ confilio damnum datum, Gc in folidum, in quantum facere poteft tenetur prxeipue in foro confcientix. Sed & fi rapinam paffus adverfus confiliarios rapinx & raptores accufationcs feu aûiones fuas ex jufta vel injufta caufa exercere non vult, ei tamen fatisfacicndum eft, nifi forte ipfe fpoliatus raptori qui primus & principaliter tenebatur, & plures fecum habuerit liberaliter remiferit: quo cafu eft confiliarius, qui nihil habuit liberatus. Sed fr confiliarius a rapinam paflb eft abfolutus, non ideo alii ad quos pervenerint liberantur, nifi illos expreffe intellexerit liberare.

CXXt'll. Contre denier confilium raptoribus.

Ceterum G non dederit quis confilium dc rapina facienda; ivit tantum cum raptore, non ut ad rapinam quam difluali: juvaret, fed ut raptorem, ne ab aliquo ixdi potiet, juvaret vel defenderet: tunc G nulla res ablata eft, ad nullius rei reftitutionem tenetur; fed fi raptor aliqua abftulcrit, bene tenetur: quia etfi non confilium, opem tamen ad rapinam dedit: quod verum eft, G raptor fine eo res apportare nequivilTet: quod fi potuiflet, ifte non tenetur: fi vero raptor nihil abftuleric, fed aliud damnum' intulerit, tunc nullo modo tenetur qui rapinam diftuafit, licet ad hoc ut cum raptore iverit; G tamen raptor nullo modo iviflet, nifi ejus habuiflët comitatum, bene tenetur; quia etiamG verbo diftuafit, opem tamen dedit & fado confuluit I

Generaliter autem reftitutio facienda eft qualitercumque in alterius cujus intereft prrjudicium acquifitum...fit.: puta quia damnum per injuriam datum eft. Ubi vero nullius intereft tamen alias illicite acquiGtum eft. Ira quod Gne peccaro retineri non poteft, ut ficut aliqui dicunt in iis qux excommunicatus acquirit, dc etiam ubi alicujus intereft, nefeitur tamen quis vcl ubi ipfe vel ejus heres Gt,- tunc idem de confilio confeftbris eft cotum pauperibus erogandum, vel eidem, G egeat, ur prrmittitur, relinquendum. Facienda eft enim reftitutio ejus quod quis per furtum, rapinam, oppresGooem, dolum, vel calumniam acquifivit; ut per hoc omnes caius comprehendimus, in quibus Gve per accufationes, five indicis officio

""~2~"ficl° competit repetitio. Tenetur quis etiam A
CHRISTI. rc^i,ucre Su<xl a,tcr' debitum eft, five jure
ajl, 'naturali & civili, five naturali tantum.· quale eft illud quod fervo debetur . Si vero civili tantum debitum eft, ut fi heres credens hrreditatem fufficere, folvit integre legatum de quo poterat falfidiam detrahere, legatarius ei relliituere tenetur: Quamvis quidam contradicant , pro eo quod falfidiam detrahere aequum eft, fuper qua rquitate lex fafta eft : & idem » idetui in eo qui fcripfit fe pecuniam fpe futur» munerationis debere: qui tamen nihil in veritate accepit , quia licet biennium , poft quod exceptio pecumx non numerata: non competit, lapfum fit ; non tamen tenetur in foro confctentue reddere feu dare aliquid ifli creditori, cui jure civili teneretur per excepliopein admittam.

CXXI'JH. Centra bipocritts.

Item hypocrita, qui fub fpecie boni chriftiani multa aequi livit recipiendo in fe executiones teftamemonun, vel alia, ea reftituere tenetur, qux per fraudem quxfivit: fed forte non illi qui dedit, quia merceccm fuam jam confecutus eft.* fed faciat fibi amicos de mammona iniquitatis, in pios ufus talia convertendo. Sane reftituiffc, feu fatisfecifte quis videtur, qualitercumque quis fatisfecerit, ctiamfi re non reftituta ei, cui reftitutio, feu emenda facienda eft, affionibus minime praecedentibus, ex quo fibi donavit vel remifit ; dum tamen fit perfona talis qux donare vel remittere poffit : quia fatisfacere eft ad voluntatem creditoris fatisfacere.

CXX1X. Dt lUn <]ni ad refittnti<mein tenentur .

Ceterum fi is, qui ad reftitutionem tenetur evidenter omnino non folvendo faôus eft ; tunc juxta prrmiffa futticit contritio cum propofito reddendi, quando commode poterit: quia ejus qui nihil habet, nihil periculo efle poteft, & Deus cor interrogat, lex autem opera quxrit. Si tamen confettor dubitat, an ille fit adeo pauper, ut diximus, tunc confulat ei, ut bonis cedat , quod fi fecerit , fatis eft. Tunc ejus nota eft paupertas. Sed & quamvis bonis cedat, nihilominus debet ei injungere poenitentiam falutarem. Quod facere debet etiam fi, plene folverct feu fatisfacere!. Talis namque duos offendit, fcilicet Deum, qui precepit : furtum non facias in quo omnis non juxta fic illicita alienz rei occupatio five acquifitio prohibetur , qui etiam dixit, diliges proximum tuum ficut temetipfum, & iterum, non concupifces rem proximi tui. Unde pro tranfgreffiooc divini praecepti, injunget ei poenitentiam falutarem, per quam Deo fatisfaciat. Offendit etiam proximum, rem illius illicite occupando, feu contraftando , vel *fd»i* quomodolibet injuriam irrogando: unde ad reftitutionem feu fatisfaâiOnem, fi facilitas adfit vel non adfit facultas, faltem ad cedendum bouts tenetur, & alter iftorum alterum non excludit, unde non fufficit reftitutio, feu fatisfaâio, vel ceifiÿ, nifi pcenitentia per qtuun fatisfaciat fequatur. Si vero omnino folvendo non eft, fed vult in parte vel in toto ; folvere poterit, non tamen commode, & fine periculo fiiftentariouis fine aiu uxoris & familias: tunc confeffor debet illum ad ver.im contritionem & pœnitentiam inducere, dicens illi, fili, reftitue q 'ÎÎt.
quod potes, ut fie pœnam inferni evites, & ,Jie.
cum Dee in czlis aeternaliter glorieris, & ponat fecundum Auguftinum ante oculos ejus judicium Dei.* terreat *ejus* confciemiam, & perfuadeat poenitentiam . Et fi nolit reftitucre, nec converti, vel conteri non poteft, fibi poenitentia, fed folum confilium juxta pratmifla impendi debet . Si vero ad poenitentiam & contritionem poteft induci, tunc dicat ilh , quod ftatim vel infra certum tempus quicquid commode emendare poterit, emendet ; & de reliquo ab'eo cui fatisfieri debet veniam poftulet humiliter & devote: quam fi obtiuere poteft, bene eft : alioquin componat, feu ordinet cum ipfo, ut cum ejus voluntatem pauiatim fluguj jlis annis & mentibus emendet, quod poterit, , donec fuerit plene fatisfaflum, moderata tamen vitx fuftentatione fibi & famiIte icfirvata.

CAXV. De re/iitntione t^ftjmenti ij àe emendatione .

Quod fi forte plttrcs funt, cum quibus iatisfacere , vel emendare debet ; quorum aliqui dilationem concedere, aut totum remittere voluerint , alii vero non : tunc conieflor confulat illi, ut ad judicem fori contentiofi accedar ' qui vocatis omnibus ftabit judicio majoris C partis. H*c autem majoritas in hoc cafu mtelligitnr, tam rcfpeâu debiti quam etiam refpeftu minorum perfonarum . Si vero omnia paria funt ; prxferenda quidem erit humanior lententia, fcilitetillorum qui in concedenda dilatione contentiunt, ne quantum ad hoc intercil inter hypothecarios & chyrographarios feriptores, al. creditores. Si autem nullam poteft milericordiam invenire , tunc tenetur ftatim folvere vel bonis cedere, quia talis peccator femper eft in moraK prxfertim ubi is, cui reftitutio feu emenda fieri debet multum periculoie eget. Jura tamen reis condemnatis etiam quadrimeftre tempus ad fofvendum concedunt. Ubi autem non eft tanta & tam periculofa ^creditoris egeftas , nec ipfe induct poteft ad dilationem aliquam concedendam, nec etiam debitorum .id ftatim emendandum ve! redimendum; finit qui dicunt quod tunc lacerdos, poteft tuam conicientiam informare ex co quod intendit utiliter agere negotium creditoris. Si enim videt quod creditor non poteft in promto, vel in cito, aut ita commode fuam recuperare; poteft pernitenti, recepto ab co juramento, & alia idonea cautione, fi quam ptxftare poteft, moderatam dilationem ad (nivendum concedere; & fub cpnditionc, fcilicet fi hoc ir.fra dietn ftatutum adimpleverit, abfolvere ; ut fic debitor debitum fibi recuperet, & ille in defperationem non incidat: quamquam E rigor juris pofitivi aliud fuadeat in hoc cafu.

CXXXL Contra fieret qit> feciunt eltetHofrtUU .

Nemini licet furari furi vel raptori, ufurario, vel avaro, rem furtivam vel raptam . ut ipfe ex ea clewnofynam faciat, quia non funt facienda mala ut eveniant bona. Aufert enim ilh facultatem reftiruendi rem, qui ad eam tenetur. Nec rapinam, feu furtum juftificat, eo quod largas raptor ex invafc le eleemofyqm facit : imo fpecies furti eft velle de alicno

"anno "00 lafgïrî, qui rem aliquam fibi ad certum CHKisrn temPus commodatam, cam alteri com- i,.-, mittendo, furtum committit; fed & creditor, Î|ui re fibi obligata utitur, infcio debitore, urtum committit. Quo cafu ad cftimattonetu ufus, etiam re domioo reftituta, tenetur.

CJLLSVZ. *Si circa illicito acquifitorum reftitit* tionem amb/guitas oritur, tunc crit epi- fcoporum confilium.*

Illud quoque notandum eft, quod fi circa illicite acquifitorum reftitutionem ambiguitas o- rirur, aut fi res vel (umma que rtftitutioni (ubjacet magna eft: tunc erit noftrum & epi- fcoporum confilium expedandum. Ad hoc fta- B tuimus quod facerdos damna data feu fore fib- âa fibi a confitentibus ut sliis reftituant afli- gnata, reftituere non differat, nec fibi retine- re prefumat.

CXXXIIL Contra excommunicato/ qui tonent beneficia, fi falvari dtfderant.

Illud quoque pretereundum non eft, quod qui excommunicatur, vel ab homine fufpenfus, vel aliter abfque titulo canonico eccclefialli- cum recepit beneficium ; fi falvari defiderat, omnia inde recepta ecclefiz reftituat, & bene- ficium dimittat, nifi cum eo per fedem apo- ftolicam fuerit difpenfatum. C

CXXXIŸ. Contra illos qui faciunt guerras.

Item, declaramus fit denunciamus, quod quicumque dominum temporalem vel alium potentem inducit ad guerram injufte moven- dam, vel predam capiendam ; in folidum ad reftitutionem tenetur. Ceterum fi duo faciem tes principaliter guerram pacificantur ad invi- cem, fit damna hinc inde data remittant: ta- lis quidem remilfio non extenditur ad homi- nes, fit fubditos illorum, nifi de expreffo eo- rum conienfu fit faffa remiflio: immo eft emen- da & reftitutio facienda. Nam fit ab iliis non poffent ipfi diu, guerra non exiftente, fine rapina extorquere tantumdem, vel nifi pax forfan aliter fieri non pollet. Nam tunc utili, ter partis utriufque negotium geritur.

CXXXI'. Contra illos qui judicant injufte.

Affeffores quoque fic advocati incitantes fic inducentes ex certa fcientia fic contra conlcien- tiam judicem ad injufte judicandum, in (oli- dum ad reftitutionem tenentur: quia fi occa- fionem damni dat, damnum dediffe videtur.* fi vero Judex fimplex eft, fic judicat fecundum confcieniiam, deceptus tamen confiho affeffo- ris bona fide elcftl, qui communiter juftus fic peritus credebatur', excufarus eft, fic affeffor E tenetur. Tenentur etiam fic judex fiC affeffor reftitutionem, fi fe imperitos (cientes de judi- cando vel allidendo intromittant.- quia culpa eft fe immifeere *rei non* ad fe pertinentis, fic talem affefforem fcienter eligens in culpa eft. R.urfus affeffor percipiens certum (alarium, fic ultra illud aliquid extorquens, ad reftitutionem tenetur. Alii vero inferiores officiati fic nuntii, five milii fic fimiles, fic certum percipiunt fa- larium, fic ultra illud aliquid extorquent, ad reftitutionem tenentur . fi vero certum non percipiant (alarium, fic ultra debitum modum loci morem aliquem per vim per immode-'—~ ratam improbitatem, tunc quidem licet ad re- ftitutioncm non teneantur, debent tamen inde^,,,.. tamquam de improbe acquifito eleemolynas la- céré. Prohibitus advocare, ut reftgiofus, bene- ficiatus & in facris conftitutus, fi in certis ca- fibus advocare praefumit, licet non cogatur fa- Jarium ci a quo percipit reftituere, quia clus non intereft, ex quo ille in aliqua culpa amil- fionis caule non fuit.' tenetur tamen juxta la- cerdotis confilium, illud in pias caufas elargi- ri. Si vero per cavillationes & malitias fuas adverfario advocato juftam caufam abftulit, vel aggravavit contra confcientiam allegando, feu politionem duplicem, vel captiofam fa- ciendo, vel falfum teftem inftruendo, vel clien- culum fuum ad vera neganda inducendo, vel litem ex induftria protrahendo & fimilia ; tunc ia folidum illi ad verum intereffe tenen- tur. Quod fi propter ejus negligentiam vel i- gnorantiam clienculus tuus cauiam amiferit, te- netur illi non folum (alarium extortum; ve- rum etiam damnum litis reftituere. Nam im- peritiz culpa annullatur verum. Quamquam liceat ei vendere juftum patrocinium fit jurifperito con- filium : pauperi tamen gratis confulerc debet, fi abfque Ubore magno & ftudio refponde- re poteft, ut ficut gratis accepit, fic fic gra- tis det.

CXXXŸI. Contra teftem corruptum.

Tertis corruptus ad reftitutionem damni ei faciendum tenetur; quia propter ejus falfum teftimonium cauiam fuam amtfit. Si vero re- cipit premium propter verum teftimonium di- cendum.* tunc quod percepit juxta (accrdotis confilium, in pios ufus erogare tenetur.

CXXXPII. Contra judicem jmi recipit pecuniam,

Idemque eft de judice, recepta pecunia, ju- ftam fentantiam proferente, teftis tamen fic judex delegatus fumtus moderatos, fit afleflor competens (alarium licet recipere poffunt.

CXXXKUI. Contra accufatores.

Accufatores fic denunciatores criminum hoc calumniofe (gentes ad illati damni reftitutio- nem tenentur. Sed qui cx odio non ex cari- tate denunciant, poenitentiam inde agere de- bent. Tales etiam non folum ad reftitutionem damni, feu pecunias tenentur, verum etiam fame tenentur: ut fi forte vel *oer* fe vel per alios cantilenas dixerint vel libemrm famoium fcripferint feu legerint, vel famam fic hono- rem illius detraxerint in locis illis, in quibus fciunt illum ex przmiffis fore infamatum, pro- fiteantur publice, fe mentitos fuiffe. Ubi autem a diverfis fic fuper diverfis infamatus eft : tunc arbitrio infamati vel faltem judicis fe fe fuper purgent, veniam infuper ab eo fuper hoc poftulantes. Deteriores fi quidem funt qui alio- rum vitam, mores, famamque corrumpunt ; quam hi qui aliorum fubftantias praediaque di- ripiunt.

CXXXIX. /tem de judice.

Conftitutiones contra falutem animae edite fervandz non funt ; immo conditores earum fic ftatutorum iniquorum, quas funt contra ejus natu-

anno CHRISTI d». Ba,ura'c* *1°°^ '° ev«ngelio continetur, Sc In. eeelcfiarutn prsjudicium, & contra ecclefiafticam libertatem, & eorum confiliarii & fcriptora dc fecundum ea judicant» & ea obiervante· dc extorquentes, ad reftitutionem dam* ni ex hoe fecutl In folidum obligantur. Idem* que eft, fi fiat contra Jus pofitivnm ad pauperes opprimendos & juftitiam impediendam, de fuper leges ipfi dc ftatuta Ipfo jure non tenentur.

CXL. Item de nfnrii.

Ufurarii inhonefta dl prohibita lucra exercentes, ad eorum refticutionem tenentur. Quidquid autem forti accidit, ufura eft.' unde fcriptum e(R, mutuum dantes nihil inde fperantes. Sed nec ab infideli ufuras recipere licet. Si qui tamen receperit, fatisfaciat inde auctoritate ecclefias illis chriftianis, a quibus forfan ille fidelis ufuras extorferat, vel quibus eft alteri obligatus, vel In ede facra ad id faciendum deponat, dc taliter liberatur. Quod fi ufurarius multa de fœnore lucratus eft, de rigore jurb etiam talia lucra reftituere tenetur, ficut fur, vel raptor, inter quot numeratur: quia tamen qui nimis emungit, fanguinem elicit i videtur nobis, prout dt fapientibus vifutn eft, In hoc caIu fufficere debitori, fi fortem dc fumptus dc moderatum interefle duntaxat, dc non talia reciperet lucra, qualia hoc iuum repetere ufuris. Cautum Inde eft, quod poft talem reftitutionem, remiflioaem dc talibus lucris ab illo poftulet debitore.

CXLI.

Ceteram uxor dc filii dc familiares ufurarii furis dc raptoris de talibus licitis concedentes dc inducentes, dc unde vivant aliunde non habentes, excufati videntur, fi inde peccato non confenciunt ; fed potius illum ad reftituendum & corrigendum inducunt, quod verum eft, fi fit fpccies verifimilis de illius corrreftione, dc utantur tali moderamine, ut fuper hoc non fubtrahatur illi In totum vel in magna parte reftituendi facultas. Si enim nulla fit fpes de ejus corre&ione, tunc illi, fi funt in illis eis aliqua botu feparata, de eis vivant; alioquin fibi quaerant vidum a confanguineis, vel amicis, dc potius debent mendicare oftiatim, quam de talibus vivant. Quia potius debent omnia mala pati, quam tali dc tanto malo confentirc. Si autem vir crudelis non permittit uxorem de alio comedere , nihilominus tamen vivat de dote fua feu fponfiditio, fi quod habet, hoc denunciet amicis, vel epifeopo, ut illum compefcat : quod fi nulla monitione compefei poterit, comedat cum cordis dolore, potius quam fame moriatur. Nam talis neceflitas poenam furti excufat, quam citius dc commode poterit, reftituat , dc ad cautelam poenitentiam agat.

CXL11. De celledi/.

Circa qucftas, colleâas, tallies, feiendum eft , quod fi dominus In conceffjooem rei fuas retinuit, quod poffit tallhre homines, dc colle&ioncs poteft licite facere, omnino colonus de hoc aliquid ex certa feientia retinens, vel fubtrahens, vel celans, ad reftitutionem tenetur; dum tamen antiqua dc folita fiat tallia, dc talis que etiam fcitur dc probatur, tradi* turque ab initio quod ex jufta caufa fuerit impofita: verum fi non fuit diftum quota tallia fiat, fed In conceflione rei fuit interminatae, diftum eft, quod dominus In tali homine vel cafamento poflit talliam facere; intelligendum eft de modica tallia , confideraia hominis facultate dc cafamcnli qualitate ; fi vero dominus immoderate extorfit, debet reftitutio per facerdotcm induci. Si colonus non exaftus tacite dc exprefle domini dolo dc fraude aliquid domino offert, dominus gratis recipiens reftituere non tenetur : fecus tamen eft , fi violenter aut minis vel terroribus extorfit , quod fi forte ipfe dc ejus prodeceffores B exegerint ab hominibus fuis, que fi venderet quidquid habet reftituere non poffet ; tunc confulat ei facerdos, ut remittat hominibus in compenfationem aliquam fervitutem, vel aliquos cenfiis, ad quos ei forte tenentur ; vel concedat eis aliquam libertatem, vel conftruat ho'oitale, vel aliquid aliud pium agar, cum confenfu pafforurô vel fuccefforum illorum , certam facientes eleemofynam dc alieno , feu illicite acquifito.

CXLJII.

Volumus omnes fcife, quod fi habens omnia aliena bona, ad reftitutionem tenetur, puta C quod habuerit ex injufto bello vel ex furto, vel rapina, vel fimonia, vel ufura , vel ex naufragio, vel ex injufto pedagio, vel ex Injuftis talliis, vel vi, vel metu extorfit, m ludo caufa cupiditatis acquifivit, vel judex, vel •fleflbr feu officialis indebita aliqua acquifivit: in iis quidem dc fimtlibus cafibus, fi funt notorii, quibus quis ad reftitutionem non tenetur; puta quia hiftrionatu vel fimilibus acquifivit, ex talibus quidem acquifitis vel eleemofyna vel perfonalis decima dari dc recipi poflunt. Nam licet tales turpiter agant, non tamen turpiter recipiunt. Sed dc ubi aliquis ad reftitutionem non tenetur ; fi tamen ex notorio peccato provenit, ecclefia reeipere non debet, ne ^peccatum comprobare videatur. Secus fi occultum fit, licet prolatus hoc fciat.

CXLIV.

Regulariter autem quicumque ex illicita negotiatione , vel aliter fine calumnia aliquid acquirit, quod cum juxta promiffa reftituere non tenetur, prudenter agit, fi illud in pios ufus eroget , de fui confeflbris confilio. Non damnamus tamen eum, fi fuis haeredibus talia relinquit. De eo vero quod rertitutioni fubjacet, eleemofyna fieri non debcF-.Nam fpecies furti eft velle, ut prodiximus, de alieno lar-.giri. Non debet quis male inquirere, ut bene ^difpenfet. Nam anominabiles funt hoftic que ex fcelere offeruntur. Religiofi autem dc clerici adminiftrationem habentes, poflunt eleemoiynam dc oblationem facere : quinimmo quidquid eis fupereft, tenentur pauperibus erogare : quoniam quidquid habent clerici , pauperum eft. Nifi forte fuis fuperioribus vel ecdefiis illud ex debito reftituere teneantur, parique ratione hoc licite facere poflunt in Audio vel peregrinatione de fuorum abbatum dc prolatorum licentia exeuntes. Religiofus feu clauftralis cujufcumque religionis proprio carens, nullam adminiftrationem vel officium habens ,

CMRisTf ijio. nec proprium, nec etiam voluntatem habeodi habere debet, eleemofynam & oblationem facere non poteft, nifi forte cum abbatis voluntate; de omnibus rebus hoc faciat, vel nifi forte hominem ad mortem efurientem videat; tunc ei de licentia lurnmi abbatis Dei omnia funt communia, id eft communicanda, juxta illud: pake fame morientem. Si non paveris, occidifti.

CXLy. Dt Uxore, potefl fncere eleemofyumt de proprii/ boni/.

Uxor quoque de rebus paternalibus, id eft fuis propriis, poteft etiam viro invito eleemolynas & oblationes facere, fed Ac de bonis vi- B π de illius licentia dt permiftione, hoc indiftinâe facere poteft & debet: quin immode pane, vino, & fimrlibus, qui de laudabili & approbato more quali ubique ad uxoris difpenfationem pertinere folent, etiam fine illius exprefla licentia, moderate tamen, hoc facere poteft; informans fibi confcicntiam, quia vir ejus hoc ratum habere debeat, etiam'fi aliquando hoc leviter fibi, ad terrorem forte, ne immoderate det, effcâum prohibuerit. Informans etiam fibi confcicntiam ex pauperis qualitate, credens, quod fi vir illum videret, id ipfum faceret: fin autem creditur omnino viro ditplicere, nec aliquo modo valet luam confcientiam informare, nullatenus cum alius fcan- C dalo det.

CXLl'L Dt dotnlibu/

Quod vero de rebus viri diximus, idem eft de dotalibus, quorum maritus dominus eft, intelligi debet filius familias dc caftrenfi, Ac de quafi caftrenfi peculio. Nam quoniam ad illa pater familias cenfetur eleemofynam & oblationem facere, poteft de adventitio At profeciπ10 fine patris licentia vel permiftione id agere.

CXiyil. Ornett fidelt/ flexit j/enibxt debent ndornre Corper Cbrifli.

Quando corpus Domini fertur vel *refertur ad* infirmos, omnes fideles illud devote & reverenter Hexis genibus eundo Ac redeundo adorent. Nos autem omnibus pœnitentibus Ac humiliter confeftis ipium Corpus Chrifti aftequentibus XL. dies de injunctis fibi pœnitentiis mifericorditer relaxamus.

CXiyill. Nt monioles pro dciiiltt priventur prebendis.

Item, fub poena excommunicationis firmiter inhibemus, ne monachi feu moniales pro delicis *ab eis* commiflis przbendis fuis priventur. E fed in fuis monafteriis recipiantur; in quibus puniantur Ac corrigantur, confiderata qualitate déliai, fecundum egulares obfervantiasAc alias, prout fecundum Deum juftitiam luperioribus & przlatis edTumdcm monafterii videbitur expedire.

CXL1X. Nttlltu excommeniarri debet, nifi pro pecceto mortoli dX pro contemnat.

Item, cum nullus excommunicari debeat, nifi pro peccato mortali, Al contumacia, de A qua dubitandum non eft, quin peccatum mor~"—I taw exurat. taia exiftat anno Qflusn

CL. Vt pretbyttri monttnt omne/ pnrocbino/.

PriEcipimus fub poena excommunicationis, quod omnes presbyteri moneant in fuis ecclefiis, Ac inducant parochianos fuos, ut cum fuper excommunicationibus in eos laris fuerint per ecclefiam militantem abfoluti, nihilominus confiteantur & conterantur & de peccato contumacia:, vel inobedientiz, pro quo excommunicari fuerunt. Hoc enim expedit eis falutem.

CLI. Contre religiofot.

Item, fub perna excommunicationis omnibus religiofis mendicantibus utriufque fexus, cujufcumque religionis cxiftant, noftrx civitatis, dfcecefis & provincix, firmiter inhibemus, nec extra fua monafteria & clauftra novas manfiones fibi appropriate, feu nova beneficia ad fuos ufus conftituere przfumant, fine noflra & epifeoporum locoitim licentia fpeciali, nifi hoc eis a fede apoftolica fpecialiter fit indultum: fuper quo nobis & locorum ordinariis fidem facere teneantur.

CL11. Dt decimi/ eccltfierem

Item cum decimae de jure communi ad psrochiales ecclefias pertineant, omne dubitationis fcrupulum amoventes, declaramus, quod omnium novalium dccimz ad ealdem ecclefias pertinent pleno jure. Nullus itaque hujufmodi novalium decimas contra voluntatem presbyterorum parochialium fibi appropriate prrlumat, feu recipere, nifi fuper hoc fcdis apoftoiicz privilegio fit munitus. Novale vero volumus omnes fcire agrum leu quodeumque przdium de novo ad culturam redaâumr de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuit. Privilegiaque fuper hujufmodi novalibus religiofis concéda, non de quolibet tali novali intelligenda fore credimus, fed de illo dumtaxat, D cujus decimam religiofus poteft convenienter abfque gravi detrimento parochialis ecclefiz retinere: cum talis fit izpe locus incultus, de quo parochialis ecclefia percepit magnos decimarum ratione proventus.

CLIU. Contre tabellione/.

Item, fub perna excommunicationis latz fententiz omnibus auftoritate imperiali notariis Ac tabellionibus przcipimus, ut quandocumqnc in caufis fpiritualibus Ac ecdefiafticis conficere contingeret inftrumenta, fuper eifdern inftrumentis faciendis prius recipiant prothocolla, quz penes *fe* dimittant in cartis: ut ex hoc per eos in eftentialibus nihil mutetur. Et quia qui male agit, odit lucem, ftatuimus ut iidem tabelliones non occulte in privatis domibus, fed publice At in loco publico hujufmodi prothocolla Ac creanta fuper conficiendis ab eis inftrumentis recipiant, adhibitis ad minus duobus teftibus fide dignis, nifi contraâus tabs fit, qui de confenfu partium contrahentium ufque ad certum tempus vel ad voluntatem eorumdem contrahentium teneri debeat in fecreto.

xLir.

CHRISTI ,,,'·

Snetrdottt ywi w/mt rrcwvrw»- *itrt fietutι* .

Item in virtute fande obedientiz omnibus fuffraganeis noftris & eorum vices gerentibus przcipimus, ut hzc ftatuta falubria recipiant infra menfem ; dc ea in fuis fynodis epifcopalibus, vel alias quamprimum potuerint, congregatis omnibus ccclefiarum fibi fubditarum pr» latis, reâoribus, vicariis, dc perfonis ecclefiafticis Utriufque fexus, dc publice legere dc nuntiare procurent, ac deinceps annis fingulis in perpetuum fuis fubditis de in fuis fynodis eadem ftatuta provincia recommoodare faciant ; ea praecipientes ab omnibus obfervari dc infuper omnium ccclefiarum cathedra!ium, collegiatarum, fle monafteriorum, tam monachorum quam monialium abbates, abbatiftr, priores, nec non. archipresbyteratuum, docanatuum archipresbytcri vel decani quamprimum commode potuerint, fub pœna excommunicationis, copiam de hujufmodi ftatutis cum moderatis expenfis recipiant, dt de eis vicariis ecclefianim & aliis perfonis ecclcfiafticis przfati archipresbyteri dc decani in fuis archipresbyteratibus & decanatibus fiat copia : in tantum quod modis omnibus fub pœna pnediâa omnes pertone ecclefiafticz eadem ftatuta penes fe habeant infra inftantem nativitatem Domini.

Ciy. Vt prtshtrri iit in «μ * *(λ M*ι Agant.

Et quia dilatio temporis oblivionem inducit, przcipimus fub eadem pœna, ut illi in fuis decanatibus congregatis, omnibus presbyteris fibi fubditis annis fingulis ,^kxrta die vel diebus eadem ftatuta .relegant, ut^bper eis plenius inftruantur. Presbyteri autem* faltem bis in anno ftatuta eadem legant dc videant, dc in quantum paiochiauos fuos tangunt, dc fuper eis inftrui poflunr, ipfa ftatuta in fuis ecclefiis femel io anno una die, fi fieri poteft, vel pluribus in vulgari publicent, dc exponant, prout melius poterunt fecundum fententiam a~~*~~. Deo fibi datam: ut nemini in noftra civitate. diœcefi & provincia lateanr ea, quz in noftio provinciali concilio funt caufa falubritatis inftituta. ,,,,

CLVI. Ai itndjm aifolntimem.

Poftremo venerabilibus fratribus noftris epifcopis fuftraganeis noftrz provincia: committimus cuilibet in fua civitate, & diœccfi plenariam poteftatem abfolvendi fuos fubd itos ab omnibus przdiftis fententiis per nos latis , fi quas incurrerint : ita tamen quod prius fatisfecerint de commiffis, eifdem ftatutis Temper in folo robore duraturis. Item omnibus presbyteris nobis fubditis civitatis , diœcefis , ÔC provinciz noftrz Trevirenfis vere pceniteaciblis dc coufeifis, qui quolibet menfe vel fxpius tinam mifiam celebraverint de Sanfto Spiritu, dc aliis perfonis ecclcfiafticis , de fzcularibus preces Deo devotas dc orationes, dc przcipue orationem dominicam cum falutatione beatz Virginis, erga Deum pia devotione effuderint, pro ftatu pacifico imperii dc regni, dc perfonarum piiffimi principis chariilimi domini dc fratris noftri *Htnrici* Dei gratia Romanorum regis femper augufti, dc fereniifnnx auguftz dominât, *Margirtt** leliciflimz conjugis lur , quz fibi a Deo data eft, dc ut Deus ipfos dc nos ab omnibus adverfis protegat dc detcrvJac, progreifusque eorum dc noftros ad laudem Dei dc virtute in virtutem dirigat dc proiperari *faciat:* quoties diâam mifiam celebraverint dc pranliâas preces effuderint, XL. dies dc injuuâis fibi poenitentiis miiericorditer relaxamus. Et hoc presbyteri in fuis ccolefiis, quamprimum commode potuerint, nou differant omnibus intimare. Infuper fcire volumus univerfos, quod uos *BMninti-f* pragli&us Trevirenfis Archiepifcopus nobis fuper przmiflis omnibus dc fingulis refervamus poteftatem addendi , minuendi , corrigendi, interpretandi , dc declarandi quoties vifum fuerit expedire.

CONCILIA RAVENNENSIA DUO
IN CAUSA TEMPLARIOR.UM

A Rainaldo archiepifcopo cum fuffraganeis celebrata.

coacilIura. **I1** *Rnbettj lil.* VI. *hjjtorit Rjitwuuhr,* ad iw. *MCCCX.* Per idem tempus, *in~ yair*, concilium provinciale habitum Ravennz eft, fa quo de negotio Templanorum aftura eft diligentiffime; dc quz faciebant ad morum conformationem dc catholicam fidem decreta.

il œil. Ceterum quoniam reftabant adhuc nonnulla, neque fueraur abfoluta omnia, Rainaldus in proximas Ka) Juntas, aliud concilium Bononiam indixit, quo omnes convenirent, Templarii pnefertim fratres provinciz Ravennatis, ut audirent fententiam, quam de ipfis concilium ferret. Mox prudentibus etiam confulentibus viris, eum concilii diem ad xvii. Kaknd Julias rejecit, locoquc item mutato, Ravennz in Urfiano templo habendum decrevit. Leguntur adhuc Rainaldi hac de re litters. Argentas x. Kal. Junii feriptz : quarum hax inferiptio eft. „ Rainaldus permifiione Divi- „ ns, dc apoftolicz fedis gratia, S. Ravenua- „ tis ecclefiz archiepifcopus, inquifitor contra „ lingulares pertonas, dc ordinem militiz Tem- „ pli Hierofolymitani, in Lombardix , Tufciz , „ Marchi» Tarvifinz, dc Hiftriz cenis , dc „ partibus, a fede apoftolica deputatus, vene- „ rabiltbus in Chrillo patribus, dc dominis, „ Dei gratia epifcopis ... fan&z Ravennatis „ ecclefiz fuffraganeis, eledis, abbatibus, prio- „ ribus, diaconis, archipresbyteris, archidiaconis, „ capitulis cathedralium, dc aliarum ecclefu- „ rum conventualium, dc collegiatarum, Ra- „ vennati ecclefiz fubditis , falutem dc finerram „ in domino caritatem ,,. Monet autem , mandatque, ut quos in eorum diœcefi Templarios haberent, diligenti eos adhibita cuftodia, adducerent . Petrus Cymaclienfis epiicopus, quod

' " 'aegrotaret, Armaoninum Ghislerinm Bostonien-
Christi o,-, eDom>n«can* famili· fratrem fuum, ecclefoeque fuc procuratorem vit. Idus Junii, fecit, qui concilio intereftet. Pari ftudio, poftridie ejus diei a Papiniano epifeopo Parmenfi, Anfelmo S. Joannis Parmenfis abbate, Bernardino Avimundo, Bonifacio Arena canonicis Parmenfibus, Jacobo abbate cœnobii Brixilii, Parmenfis diœcefis, fle Harmanno prrpofito Parmenfi , procuratores creantur Aadreas Pelizonus S. Nicolai Parmenfis reâor, epifeopi vicarius , & Gerardus c Comazano, pratpofitus S. Domnini, diœcefis Parmenfis : adjetlis litteris, quibus fe apud patres concilii, quamobrem non veniffet, accurate excufabat, flt ut excufationem acciperet, ob ea quae il* lius procuratores relaturi effent impedimenta, rogabat. Quoniam vero Severus abbas coenobii D. Mariie extra portam Faventiae, facratorum virorum Faventinorum immunium procurator, una cum Fr. Matthco epifeopo, fle Tiniofo prrpofito Favenuno, rntereffe ob morbum non poterat; pridie Id. Junii Francifcum ejufdem coenobil monachum, ûbi a cubiculo procuratorem fubftituit.

In concilio autem ii fuere, Ugo Placentinus ; Ubertus Feretranus; Fridericus ArimінenGs ; Ubertus Bononienfis ; Henrieus Rçgienfis; Matchjeus Cervienfis ; Petrus Foropompilienfjs , epifeopi .' Ugulinus cucullatus , defignatus Favenunus; Nicolaus, & Joannes, cucullati Dominican! ; Vincendus Francifca* nus: qui tres, in provincia Ravennate, que* fltores in haereticos erant/ Bonincontrus archipresbyter Mutinenfis, pro facratis viris Mutinenfibus *t* Gerardus Cornazanus, S. Domnini prepofitus, pro epifeopo, facratifque viris Parmenfibus; Gentilis, Ferrarienfis epifeopi vicarius; Prevoftinus Mutinenfis, epifeopi roro-corneliani item vicarius; Joannes abbas Gavellianus, pariter epifeopi Adriani vicarius; 4r' mannus cucullatus Dominicanus, epifeopi Cymaejienfis procurator; Guercius D. Damiani canonicus, epifeopi Saffmajis procurator.

Omnibus igitur, fuo quifque loco, in ar. chiepifcopatus praetorio xv. &al. Julii confidentibus, introducti funt, Raymundus Fontana , Jacobus, Albertus, Guilielmus ab Pigazano, & Petrus Caria, Templarii ordinis equites; qui jurati, cum nihil effent objeftis eriminibus, teflibufque adverfis debilitati, atque abjeûi, ad omnia breviter conftanterque, icorfum finguli refponderunt.

Erant autem base fere quaeflionis a pontifice preferipta capita. Cum in ordinem cooptabantur, in ipfis factorum fuoruin initiis, Chriflumne, aut Deum, aut Virginem Deiparam, aut Divos abjuraffent, *vel ut abjurarent*, moniti fuiffent, aliofve ipfi ad abjurandum incitaffent. An Chriftum, vel Jefum, crucrve fufflxum, verum Deum effe, vel paffutn, pro humano redimendo genere negaffent .· an fuiffe pfeudoprophetam, & pro fuis ipfis afBidum criminibus affirmaffent. An ordinis magiftrum, qui nullis erat facris initiatus, crederent, per Apœnitenti® facramentum , eluere animae fordes, & peccata poffe: an ipfe id fecifiet. An quas occulta habebantur, in eorum legibus, ea orthodoxe Romans ecclefias vituperationi efi fe, criminaque ac errorem fovere putarent. An ipfo ordinis ingrefTu edocerentur, poffe in* *ter* fe luxuriofe coramifceri, idque effe faciendum, neqiie ullum ob id perpetrari ftagidum. An hec tirones etiam docerent. An ordinis fui amplitudini findere, vel contra quam fas effet, jura(Tent: ad idque jurandum alios induxiffenr. An qui cooptabat eos in ordinem, ne fpem falutis fua in Chrifto Deo-politam haberent illis ediceret. An confpuiffent crucem , imaginemve Chrifti Dei, aut pedibus protriviflent, ac cooculcaffent, & die veneris fanâo, vel alio in eam minxiffent. An cattum, craniumve, aut fimulacrum quodplam, flt idolura hujufmodi fiftura & commentitium, Divina veneratione coluiifcnr, in magnis comitiis, aliove fratrum loco; divitiafque ab eo, & terrarum , arborumque uberes fruétus fperaviftent. An quo cingulo, interulam, carnemve cingebant, eo idolum quodpiam hujufmodi tetigifient. An tirones adolefcenlulos pnefertitn, libiC^ofc, intemperanterque, atque alia, quam deceat, parte, ofculati fuiffent. An dum rem Divinam facerent, facra myfteriorum & .confecrationis verba omififfent. An fceleftum fle nefarium facinus ducerent, hæc committere. Qpod cum affirmaient ceteris fortiter, perpetuoque negatis ab concilio dimifli funt.

Rainaldus concilium tunc confuluit, de tota re quid heri placeret. In quo cum multe fententiat dicerentur, tandem interrogati primum, au judicium illud accurate fle legitime conftitutum exiftimarent, annuerunt .· deinde, an dandi effent in queftionem , refpondcrunr non dandos, Nicolaus tamen, flt Joannes, Domi-nieani.lin haereticos quefitores, dandos eife dixerunt^ Praeterea an ad pontificem maximum deferendum effet judicium: negatum ab omnibus eft, quod prope adeffe concilium 8enera'e dicerent. Poftrêmô effentne omnino abfolvendi, an jubendum, ut *ie* de objedis purgarent) de purgatione affirmatum eft.

Sed poftridie cym iterum convenifienc patres, communi fententia decretum eft , innocentes abfohri, nocentes ex lege puniendos. Inteliigi innocentes debere qui metu tormentorum confeffi fuiffent* *ü* deinde eam confeffionem revocaffent:...aut revocare, hujufmodi tormento*rum metu, ne inferrentur nova, non fuiffent aufi : dura tamen id conflaret . De ordine, ejufque bonis, confenfere omnes, fervanda in* Docentibus ea fore, *Ci* innocentes, major pars ordinis effent: & nocentes, abjurata hserefi, meritas iceleris poenas , ipfo in ordine dediffent .

De Terras fanâse fubfidio, de quo item in eo conventu eft aftum. reges, principes, rcgulofque, a pontifice inducendos ad mare trajiciendum , eamque expeditionem perfequendam confuluerunt. Atque ita dimiffum concilium eft.

"< CONCILIUM SALM ANTICENSE
IN CAUSA TEMPLARIORUM

A Gonfalvo Toletano archiepifcopo, & multis aliis prxfulibus celebratum anno Domini MCCCX.

MAriana , Liflorin Hifpanic lib.* XV. *cap.* X. Pridie, *inquit,* Kalend. Augulli, Iitter* a pontifice data:, quibus inquirendi In Ca ftellx Templarios, Compoftellx, & Toletano archiepifcopis poteftatem permittit , adjtinfto Ameriqo Inquifitorc ex Prxdicatorio ordine, (num eo a quo Diredorium Inqltifitorium editum cxtat?) aliilque prxfulibus. In Aragonia idem negotium epifeopis Raymundo Valentino, Semeno Cxtarauguftano, datum eft. Idem In reliquis provinciis toto Chnftiano orbe fadum: eo temperamento, u: Inquifitione habita, dc fumma rerum In conciliis tantum provincialibus cognofcerctur. *Et paulo poft;* In Aragonia, correptis armis, arcium (e munitione tueri conftituunt . *Mox.* Vidi Templarii, ferroque vindi · In Caftclla Rodericus Ivanius ordinis protnagifter, fociique omnes a Gonia'· vo Toletano prxfule ad dicendam caulam vocati.· vincula injeda abs rege omnibus.

Salmanticx In Vedonibus patrum concilium habitum eft. Rodericus Compoftellanus, Joan- A nes (Jlifiportenfis, Vafcus Idigitanus, Gnnfalvus Zumorenfis , Petrus Abuknlis, Altonius Çivitatenfis, Dominicus Placentinus, Roderi- cus Mindomenfis, Alfonius Ailuricenfis, Joannes Tudenfis, Joannes Lucentis aftuerunt : de vind.s atque fupplicibus quxllionc habita , caufaque cognita , pro eorum Innocentia proininciatum communi patrum luffragio : ad pontificem tamen Romanum rejeda totius rei fumma deliberatio : ea contra patrum decretum β valuit: deletoque ordine, bona abs rege occupata, atque oppida omnia lunt. In Calxcis Ponsferratus Farumque: In Legionenii tradu Balduerna , Ta vara, Almanfa , Alcanitium : Tagum inter Sc Anam ad Portugal!:» fines, Valentia , Akoneta , Sericium , Nertobriga, Capella, Carcuvium ; In Bœtica, Palma; In Vaccaels, Villalpandum; In Conteftanis, Catavacca; In Carpetania , Montalbanum, aliaque oppida, prxdia, domus tota ditione Caftellx regum, qux numerare fingula longum eflet .

CONCILIUM PARISIEN SE

Dc caufa Templariorum, anno Dom. MCCCX. a ScnonenCs provinct* prxfulibus celebratum.

GUillelmui Nanglus in chronico MS. Anno, *inquit ,* MCCCX. concilium Senonenfis provincix, propter factum Templariorum , Pl lippo tunc archiepiicopo prxfidente , Parthis celebratur . Illic fane Templariorum fingulis fa&is, & ea tangentibus, diligenter infpedis, penfatifque eorum demeritis, judicatum eft atque definitum , quofdam ex ipfis ab ordine fimpliciter ablolvi, quofdam vero, poft peractam cis injundam pcenitentiam, liberos & Il. ;xfos abire permitti ; alios autem fub arda carceris cutlodia detinerl ; altofque quamplures incifione muri perpetuo circumcingi: fed eo» ^rum nonnullos, tanquam relapfos In hxrefim, tradi curi» fxculari, eis primitus ab epifeopo degradatis-, quod & fadum eft .

CONCILIUM M O G U N T I N U M5

Qyo fub prxfidio Petri Moguntini atehiepifeopi juffu pontificis tradata eft caufa Templariorum, anno Domini MCCCX. tempore Clementis papx V.

QUa occqfiom, quaque de caufa , huc fynodut Moguntí congregata·^ & quid in ea geftum fuerit, ex manuferipto quodam codice Nicolaus Serarim lib. j. in biftoria Petri archiepifcopi, refert bit verbii:* Anno 1310. ante Viennenfe Concilium (*in quo Clementina! edidit Clement quintus)* Concilium habuit fecunda, tertia & quarta feriis poft Dominicam *Jubilate* idem dominus Petrus provinciale ; in quo ftatutorum provincialium ex antiquioribus fynodis compendium collegit, cujus vix paucula fuperfunt : .fc Romani pontificis juffu tradata eft Templariorum caufa.

Comparait autem in fynodo , quemadmo- £ dum refert manuferiptus liber, Hugo comes Silveftris & Rheni, qui morabatur in Grumbach prope Meyfenhetm cum viginti fratribus, fuo habitu ~~ordinis prope~~ armatis. Hi omnes, non quidem vocati, fed ultro & fubito in concfflum patrum irrumpunt, omnibus attonitis. Archiepifcopus viros confiderans, ac violentiam timens, placide jubet, commendator ut fedeat, & fi quid habeat in medium afferendum, ut depromat. Qui clara & libera voce exorfus : fe fuofque confratres, inquit, intellexiffe, hanc fynodum fui ordinis delendi gratia potiflimum congregatam, ex commiffione Romani pontifi · cis. Enormia enim quedam feeler*, & plufcuam

quam ethnica flagitia, illis objici, que in privato deiignarent, quod ipfis fane effet graviffimum & intolerabile: maxime quod non Qr> dinarie auditi nec conviât condemnarentur. -Quarc coram ifta patrum congregatione fe appellare & provocare ad futurum pontificem, ejufque univerfum clerum: publice quoque proteftari, eos qui propter talla flagitia alibi igni traditi effent & combufti, conftanter pernegaffe, fed quidquam eorum defignaffe, atque in ea confeflione tormenta & mortem perpeflos. Immo Dei optimi maximi fingulari judicio 6t miraculo eorum Innocentiam comprobatam, quod albs chlamydes, ac rubricate cruces, igni non potuerunt abfumi. Archiepifcopus his auditis, ne tumultus fuboriretur, proteftationem eorum admiftt, feque cum Romano pontifice aâurum refpondit, ut quieti effe poflinr, atque ita ad propria funt dimifil. Poftca vero Petrus aliam commiiTionem obtinuit, juxta quam procedens, prrdiâos cenfuit abfolvendos, aâum anno 13 n. Kafendis Julii, ut Nauclerus ex quadam Jacobo Moguntino tradit. Habuiffe autem archiepifcopum Moguntie concilium provinciale 1313· refertur in manu» feripto: fed quia idem prioris mentionem nou fecit, videtur unum dt idem. *Hac Serariur»*

AH» bnjtei Concilii ex Lunigii Spitilegio Eccle' fiaflico Centin. II. p, 3 i. boc font

IN nomine Domini amen. Petrus Dei gratia fanAc Moguotinen. fedis archiepifcopus facri imperii per Germaniam archicancellarius univerfis prxlitis, capitulis, conventibus cleric. & clericis ac Chrilli fidelibus, five religiofi;, live Ircularibos per Moguntinen. civitatem, dicecel. ac provinciam conilitutis, falutem in Domino & prst(entium repetite leâionis notitiam & obfervantiam iuconvulfam.

Procemium

Ad honorem Dei omnipotentis, gloriofiflimr virginis Martæ matris ejus, beatorum Pctri & Pauli apoftolorum, beati Martini patroni nofiri ac fanâorum omnium, pro communi eccleflarum, ac cleri civitatis, dioecef. ac provinciae Moguntinen. bono ftatu, diverfas conflitutiones a venerabilibus patribus felicrflimc recordationis pncdcceflbribus noftris, quorum veftigiis inhaeremus editas, in diverfis chartulis leu libellis difperfas, ita ut de quibufdam earum an eflent conftitutiones provinciales aut conftitutiooum huiufmodi omnium vim haberent, poterat verifimiliter dubitari, in unam compilationem feu libellum ad tollendum hoc dubium, ex officii nofiri debito fuperfluis refecatis duximus redigendas, fub certis & confuetis titulis ordinando, quafdam ex his obfcuras declarando, quafdam etiam per novellas additiones nofiras innovando. Caufa etiam brevitatis flc utilitatis paucula de Communi jure pro flofculis, fruâu tamen non vacuis admifeendo pro loci & prefentis temporis qualitate. Volentes igitur, ut univerfi qui nobis fiveditxcefana lege, five metropolitana aeAoritate fubefle ceofcntur; hoc tantum libello pro conftitutionibus provincialibus in futurum utantur diftri&ius inhibemus, ne quis in antea pro conflitutipnibus hujufmodi prefumat in judicio vel extra aliis uti chartulis feu quaternis, ques fide carere decernimus in hac parte hoc facro concilio, cui una cum fratribus & prelatis nortris aliis praefidemus auâore Domi, no approbante,

De fattnea Trinitate & fide calbohca.

Qtue propter fui exquifitam & probatiflirnam perleâiooem acclariflimam&lueidiflunam veritatem, adfedione vel declaratione ulla non indigent. Ad quas inprimis tanquam ad princl. pium medium & finem (alutis omnium corda noftra manus & oculos elevamus devoti. Nihil aliud eft credendum, tenendum vel docendum, nifi quod Romana credit, tenet & docet ecciefia, piiffima, fanâiflima, & prudentiflima mater'noftra. Ita tamen ut omnes prxlati articulos fidei principales fideliter fuos doceant fubditos laicos (impliciter credere in ecciefia, clericos vero explicite & diilin&e.

De conflitutiouiini ex concilio domini Petri contra betrctittJ, ne quis prafmtnt prodicere qued facerdos in peccato mortab non poflit conficere, vel folvere, vel ligare.

. In primis igitur- (latuimus, ut fi aliquis dericor. vel laicus utriufque fexus cujuicumqua dignitatis, religionis vel flatus exiflat, aufus fit pnefumptione damnabili publice prxdicare, vel occulte docere, credere, vel tenere quod facerdos in mortali peccato exiftens non poffir conficere corpus Chrifti, feu flc ligatus non poflit fie ligare vel id vere fuos fubditos a peccatis pro heretico dt incredulo habeatur, quem errorem hujufmodi facri concilii approbatione condemnamus, anathematizamus, & penitus reprobamus. Cum *(neret feriptur»* dicat auâoritas, quod five bonus five malus fit minifter per utrumque Deus effeâum gratiae confert, non enim que fanâa funt coinquinari poliunt, nec iafa facramenta poflunt hominum malitia profanari. Unus facerdos quantumcumque pollutus exiflat, divina non poteft polluere facramenta, quae purgatorja cunâarum contagionum exiflunt. Licite ergo a quoDeumque facerdote ab ecciefia toleraro divina mifteria audiantur, & alia recipiantur ccdcfiafttea facramenta.

Dt couftitntioniimi ex concilie domini Petri nrcbiepijctfn Moguntinen.

Canonum flatuta primum & demum confli' tutiones provinciales, tam a noftria pratdecefloribus, quam a nobis editas ab omnibus fciri ac inviolabiliter obfervari mandamus fub obtentu juris & honoris. Port prafetltem enim publicationem ignorans ignorabitur, & négligera negligetur.

De referiptit domini Petri cercbicpifcopi Moguntinen.

Statuimus ur prefens libellus conftitutionum provincialium in fingulis ecclefiis cathedralibus fub figillo noftro, ac deinde in aliis ecclefiis conventualibus infra tres menfes a publicatione pnefentium computandos fub Cgill. ordinariorum fine excuiatione qualibet habeatur conferiptus, & in choro Jaceat flc, ut poflit parere cuilibet legere feu videre volenti. Ut autem communis utilitas prediâanim conftitutionum in notitiam luculentam cunâorum deveniat,

– CHRISTI Venerabilibus fratribus & coepifcopis noftris injun£'mu* & mandamus in virtute fanâc obedientir, quatenus ipfas mox feribi faciant fie procurent, ac anno quolibet, in fingulis co* rum fynodis col am toto clero ibi, G commode fieri poterit, alioquin alibi legi faciant & in* jungant fubditis fuis, ut quilibet eas fibi procuret, & tenorem earum memorise recommender, & maxime archidiaconis, ut & luis fubditis, fcilicet decanis ruralibus, camerariis, & plcbanis hoc injungant. Nos infuper de omnipotentis Del mifericordia , beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus auâoritate , nec non beati Martini patroni noftri meritis confiG, quibus vere psoitentibus ficconfcffis, qui eas libi procuraverint, legerint, audierint, quotielcumque fecerint , quadraginta dies dc injuncta Gbi pernitentla mifericorditer relaxamus.

Dt confuetudine & concilie Domini Petri arcbiepifcopi Moguntinen.

Cum fecundum fanâlottcs przfes provincias delegatos principis ad ipfius przfidij provinciam declinantes non debeat êx officii debito finere amplius facere, quam eorum legatio fe extendit , Sacro approbante concilio ftatuimus, ut nuUus plebanus feu quicumqué alter clericus ver przlatus citationem vd proceftum alium a judice delegato fedis apoftolicz vel fubdelegato fibi diredos de citando quemcumque vel trahendo ultra unam dictam vulgarem notorie computandam a fine diœcef. ipforum judicum, de quorum auâoritate ante omnia conftare debet , aliquatenus exequatur . Super forma vero refcilpti, fi aliquis dubitaverit, ad officiales recurrat. Si quis autem contrarium attentare przfumpferit cum hoc quod ipfo jure irrituseft proccftus per meufem ab ingreflu ecclefix fufpendatur.

De confuetudine ex concilio domini Petri,

Mortuo mandatore mandatum expirât, G eo vivente non fuerit perpetuatum, fines mandati exada diligentia funt (ervandi.

Ex concilio frittlar. domini Sifridi.

Ecclefia Moguntina ex antiqua rationabili confuetudine dinofeitur obtinuifle, quod caulas ad eam per appellationem delatas fubditis luffraganeorum fuorum committere valeat & compellere jurifdiâionem hujufmodi fufeipere detraâantes, quz ex his caufis nofeitur introdu&a . Primo ut vitetur circuitus, cum pro dio:cef. metropolitans cos ad id poftitcompellere. Secundo ut propter locorum diftantiatn parcatur partium laboribus & expenfis, quia fi non reciperentur delegationes hujufmodi, cogerentur partes cum difpendio apud fedem metra politanam litigare, hujufmodi facri approbatione concilii ftatuimus antiquam confuetudinem declarantes, ut fedes Moguntinen. caulas hujufmodi fubditis futfraganeorum fuorum valeat delegare & animadvertere in rebelles.

Ex concilio Mogxn. domini Petri Arch.

Huic ftatujo adjicimus & obfervatum de confuctudine declaramus ex caufis przmiflis idem tn citationibus fit aliis proccflibus caufarum hujufmodi apud fedem ipfam in antea ventilandis, ac omnino decrevimus ac praeclpimus obfervandum.

Ut mala confuetudines in ecclefia deleantur ex eodem concilio domini Petri Arcb.

Confuetudines, que gravamen ecckfiis inducere dinokuntur, invalidas publicamus, locorum ordinariis ut in omnem eventum eis refiftant firmiter injungentes ,

De ferutinio ex concilio domini Petri arcbiepifcopi Moguntinen.

Satuimus ad terrorem malefaftorutn, ut umverG epifeopi provincix Moguntinen. ac eorum B vicarii quando volunt & debent, fuis temporibus ordines celebrare, committant exprefte examinatoribus clericorum ordinandorum fub anathematis interminatione, ut inter cetera perquirenda fideli diligentia perquirant lub obtentu honoris percipiendi a fingulis ordinandis, ut fi patres, avi, aut progenitores eorum utque ad quartam lineam afeendentes captivaverint, captivum detinuerint, occiderint, aut mutila.verint temere clericum aliquem in faci is ordinibus conftitutum, & pro clerico fe gerentem , eum autem quem in aliquo przmiiforum et fcâuum per aliquem progenitorum tuorum nique ad lineam memoratam invenerint, G fa- C âum hujufmodi Gt notorium non admittint. Przlati quoque, vel eorum vices gerentes, quo rum intereft inveftire, inftituereque potentates ante inveftituram five inftitutionem cum fumma diligçntia de his querant, & quos tales invenerint nullo modo inveftiant vel inlliUiaht ad aliquod beneficium vel officium e«.clefiafticum juxta formam flaturorum a prsedeceiforibus noftris deluper editorum . Examinatores infuper & & przlati ac eorum vices gerentes, qui fectis in przmiffis agere przfumpferint in futurum fuipenfion. fententia percellantur, alias per locorum ordinarios graviter puniendi.

De renunciatione vel permutatione benejtciorum domini Petri.

Nullus ecclefiam vel beneficium ecclefiafticum dimittere vel recipere przfumat fine luperioris fui auâoritate, quod fub perna excommunicationis omnibus firmiter inhibemus.

Dt temporibus & qualitate ordinandorum ex concilio domini Gerbardi.

Statuimus etiam, quod nullus ad examinationem aliquatenus admittatur, nifi recenter confeifus fuerit ante omnia deliâa fua idoneo facerdoti, & quia pauci funt, qui fua deliâa vel fequelas intelligant delidorum, per difere» E tum confeflbrem ftudeat inftrui ordinandus an fi expediat ordinari, vel ob irregularitatis alicuius fequelam ei Gt potius abftinendum. Irem nullus promoveudus ad ordines admittatur ad titulum vicariz, nifi fit perpetua vicaria, a qua non polfit ad paftoris five ordinantis placitum amoveri.

De atate ex concilio domini Petri, nt mdlnt ad ccclqfam curatam invefliatxr infra vicefimum quintum annum.

Jus commune pene adjedione juvamus diftridiflune inhibentes, ne aliquis przlatus, vel ejus

vtea-

ANNO CHRJsii >l<s.

vica.r'us' *.ut e,utv,fM g"cnï› cujusintereft in-A *eftire aliquem minorem annis, qui videlicet non attingat viccfimum quintum annum ad parochii eccieflam invertire prefumat » AHo- l quin taâum ipium irritum , & prrlatum feu ciu; vicarium hujufmodi inhibitionis temerarium tranfgreftbrem ex faSo hujufmodi ab ejus officio decrevimus fufpendendum per unum annum proximo fubfequentem, alias etiam ad an bitrium fui ordinarii puniendum.

De filait presbsteroruni ex concilio. domini Petri ;
Ne illegitime natut ad ordines vel btnefi. dum promoveatur.

Nullus illegitime natus ad aliquem fatrumBordinem vel beneficium aut officium curam habens animarum line diipeniadone fedis apoftolicz admittatur in aliqua ecclefia fseculari. Et tales qui hactenus funt admifti, fi de his conftiterit, per. eorum ordinarios repellantur. Alioquin fcienter contrarium facientes per unum menfem ab ingrcftu ecdcfia noverint fe fuf, penips.

Dt clericis peregrinis ex concilio domini Sifridi.

Peregrini & ignoti clerici nullo modo recipiantur ad ordines vel officium, niti litteris luotum epifeoporum commeodatitiis & dimitToriis fint muniti.

De officio arcbidiacanatut ne fiat i-.bibitio ab all quibus, nt non appelletur ad fuperioret.*

Inhibemus epifcOpis, archidiaconis, & prelatis, ac eorum officialibus univerfis tub pcena fufpenfionis, quam :n omnes facientes contrarium promulgamus, ne in fubdïtos tuos, aut eos qui litigant, aut litigaverunt coram ets, aliquam faciant inhibitionem, feu impedimentum aliquod, fub quocumque colore vel modo, publice vel occulte, quo minus caulas fuas, appellationem, feu quafcumque «lias ad examen fuperiorum poflint deferre.

Dt eodem officio arcbidiac.

Felicis recordationis domini VTernheri przdecefloris noftri vertigiis inhaerentes, quzdam ex fiatutis jpfius pro communi bono in boc lacro concilio duximus innovanda cum moderatione infraferipta de fratrum noftrorum concilio ftatuentes, ut archidhconi de officiales eorum civitat. dicecef. & provincir Moguntinen. fuper caufis decidendis per ipfos certis finibus, quos pratfatus dominus Wernherus archidiaconus ecclefiarum Moguntinen. & eorum officialibus pofuifle dinofeitur S. ut de caufa fuper matrimoniis ecclefiis invertiruris & uiuris ufque ad fiunmam XX. folidorum tyloguntinen, cogno- E fcentes dumtaxat fint contenti . Caufis aliis dittcefanorum examin. & eorum officiis refer, vatis; quod fi in contrarium facere przfump. ferint judicata per eos alias quam in dictis cafibus fint irrita ipfo jure. Et nihilominus per ordinarios a fuis officiis fufpcndantur.

Dc officio vicarii cx concilio dsmini Sifridi: Ut fiat competent prabenda vicaria.

Et quia ecclefiarum redores abfque vicariis nequeunt lulicntari, generali concilio inhaereo» tes, ftatuimus, ut ipfis vicariis fufficrens & honefta portio de proventibus ccdefi» aflignetur. Alioquin ipfos rectores fuis ecclefiis decernimus fpoliandos. »

ANNO CHR.ISFI t|io.

Ex Contiiio jdfcbaffenbiirgen. domini Gerbardi | Ne amoveatur vicarias fine caufa legitima .

Przterea qnorundam paftorum malitiis qui fingulis annis vicarios a fuis eccleflis in quibus per confeniutn dicecefani vel archidiaconi fnftituti nofcuntur ob quenijam turpem queftum arhovere fatagunt obviare volentes, p»sedèceiTorum noftrorum ftatutis duximus anneâendum, ut vicarius, taliter inftitutus ab eadem vicaria ad inftantiam veri paftoris nonF aliqua * redone nifi paftor actu. facerdos exiftens fuam velit'ecclefiam regere per feipfum, vel aliquam caufam rationabilem amotionis contra fuum vicarium coram dicrcefano, vel loci archidiacono aftignare velit & valeat, ac probare.

Ex concilio fritzlar. domini Sifridi: Ne cendufti facerdotet ponantur ad beneficia, fed vicarii perpetai eusilontate fuperiirit .

Quia enormis quasdam confuetudo in quibufdam Alemanic partibus contra canonicas fandtiones invaluit, ut ponantur in ecclefiis facerdotes condufti, vel vicarii temporales, ne id Cde cetero fiat auâoritatc legationis, qua fungimur, modis omnibus inhibemus. Sed cum vicarius poni debet & poteft perpetuus inftituatur dc affenfu & auâoritate diœcefani dc archidiaconi loci. Nec epifeopus vel Archidiaconus talem infthuat, nifi et tantum de bonis ecclefias coram eorum fuerit adignattim, unde jura epifeopi & archidiaconi poffrr pertoiverc, & congruam, ac fufficicntem fuftentationem habere .

Ex concilio damini Gerbardi de efficio delegatorum .

Ad hsec plerumque contingit, quod judices delegati, vel fnbdclegati ad quosfitnplices comDmifliones lub forma communi impetrantur, feu diriguntur ultra quam patiantur fines, referiptis procedentes terras, civitates, oppida, & villas ecclefiaftico lubjiciunt interdiüo . Invocantes etiam fuper hoc brachium feculare. Nos igitur volentes hujufmodi iniquis proceffibus obviare, przfenti feripto declaramus de fratrum noftrorum confilio & affenfu, quod facerdotes noftrrcivitatis, diœcefis, acprovinciz, ad obfervationem feu publicationem fententiarum hujufmodi interdidi minime teneantur, nec invocationi brachii fzcularis, quam fic faciunt aliquatenus eft parendum, Super interdifto ponendo recurratur ad decretalem extravagantem, quae incipit.* Proinde attendentes.

De afficto ordinar. ex concilio domini Sifridi: Dc reverentia Eucbarijiia, quando levatur, vel portatur.

Sacerdos vero quilibet plebem fuam doceat diligenter, ut cum in celebratione miifarum elevatur hoftia ialunris, quilibet devote fleftat ienua fua, vel faltem reverenter fe inclinet, dem faciat cum presbyter eam portat ad infirmum, quam in decenti habitu luperpofito mundo velamine ferat manifefte ac honorifice ante pcôus fuum cum omni reverentia & in timo-

timore fifmper nola parvula Λ lumine, nifi locorum repugnet diftantia, vel temporis qualitas, precedente, ut ex hoc apud homines fides & devotio augeatur., ·

De epifcopis, quomodo in fummit fefln miflam lebrare 'debeant, ex eodem concilio, £7 pradicare debeant.

Antiquum ftatutumXMoguntinen. concilii renovantes prxeipimus, alt epilcopi fumm.is fellivitalibus populo verlâim Dei proponant , vel fe prxfentibus per alios ad hoc idoneos proponi faciant, & indulgentiam populo faciant , miflamque in eifdem fellivitatibus in eccleiiis cathedralibus celebrent, niG magna neceiTitaic B fuerint'impediti.

De carceribut epifeoporum : Ex concilio fritzlar. domini Sifridi .

Ad hoc ftatuimus, ut Gnguli epifeoporum fuos carceres habeant juxta ecdeGam cathedralem, in quibus falfarii clerici, vel monachi incorrigibiles & apoftate, vel alii qui hoc mcnrerint, recludantur . Ad quod efficacius exequendum alle eccleGx G opus fuerit fubfidium conferant, & juvamen.

De majcritate & obedientia ex concilio rjufdem domini Sifridi, ne capellani officient fine licentia ixperiorii.

Sacro etiam approbante concilio ftatuimus, ut nulli clerici nobilium capellani in eapellis caftrorum dominorum fuorum celebrare prxfumant, vel alia facramenta eccleGaftica conferre, nifi antea epifeopo, vel loci archidtacono obedientiam faciant manualem, & ad fynodos veniant, & capitula certis temporibus, fic ftatutis recepturi mandata eccleGaftica, & prolaturi fuis dominis, & eorum caftren. fecundum quod fuerit opporjpnum. Cum plebani in quorum terminis caftra conGftant hoc facere frequenter non audeant propter tyrannidem dominorum. Qui autem ante obedientiam D prrftitam capellas tales officiate prxiumpferint a praelatis fufpenG, 5c excommunicat! per vicinarum eccleGarum plebanos tanto tempore denuncientur, quoufque fatisfaciant & obediant, ut eft diftum. Statuentes etiam tub excommunicationis pœcMT* jam latz fentennx, diflride mandantes, ut G quando preda , vel fpolium fpiritualium perfonarum, feu etiam ccclehafticam petfonam captivam ad aliquam civitatem, villam, vel oppidum, Gve caftrum adduci contigerit, facerdotes capellani civitatum , villarum, vel caftrOrum , poftquam hoc faverint, non expedato fuper eo lupcrioris mandato , abftineant a dtvims.

Ex concilio alfcbaffenburpen. domini Gtrbardi : De obedientia canonicorum, Ü alsorum ad fuperiores .

Preterea in quibufdam ecclefiis conventualibus talis confuetudo invaluit ex antiquo, quod praelatis eorumdem eccleGarum in aflurgendo, fit in aliis praerogativis a canonicis exhiberi confuevit reverentia fpecialis, ut per hujufxnodi inGgnia ipG praelati, qui columns ecclefia rum cenfentur ab aliis Gmplicibus canonicis pofllnt difeerni. Sed quidam canonici immemores juramenti in eorum receptionibus nrxftjtj flC|cfuruin cynfuetudinibus oblervandis, nec advertentes, quod Gc legum, fie anti quarum coniuetudinum traoigreilores juxta u ttiufque juris precepts non immerito lurtr plefrendi cui contra\bi)iufinodi conluetudtnes rationabiles j.iris conlonas , & przlcriptas , ex quadam arrogantia vel Gmultate motu propno venirevprxfumunt. Propter quod non eft dubium inobedientir notam debitam prxlato reverentiam iubtrahendo, & perjurii reatum contra Gtarum ecclefiarum confuetudinem veniendo prxdidos incurrere pixiumptores. Conliderantes igitur, quod ecclefiafticus ordo lunlunditur, cum unicuique honor debitus non lcivatur, & antiquas honeflates, & approbatas confuetudines, ôc omnia ecclefiarum jura ijlibata fervate volentes prrcciloryrm iwiltumnfi concjl'o anneclindum duximus ftatuendum. Ut quicumque canonicorum reverentiam prarl.no fuo debitam juxta confuetudincm in iua ccclefi.i approbatam proprio motu lubtraxit vma vice , & de hoc per duorunv dr capitulo mumentum ipfi capitulo tacla fuerit fides, a contortio ful capituli, & perceptione proventuum fua: prrbend», tanquam mobediens , & perjurus ad arbitrium fui epifeopi ipfo fado auctoritate hujus concilii Gt excluius, per ipfum epilcopum, G cjufdem prxiumptoris metuit pertinacia, gravius puniendus. Si qui veto praelati , C vel canonici prxiumptores, hujulmodi difpeui.ijtione a fuo epiteopo non obtenta, ad capitulares tranatus, vel ad perceptionem iuarum admtierint praebendarum, excommunicationis l.n'henua hujufmodi facri concil i apptobaih.ne decernimus percellendos; quod G ptamtinprorcs prxfati tradattbus capitutar bus le mgetere , aut praebendarum 'uarum proventus ante difpenfationem fuper prrdida *inobedtentia ,* & pcriutii nota fuo diœceùno ipf» impeniam temeritate propria ipfis contingere praetumplerint uiio mo do, ex tunc in illa ecclefia cui tabs contti melia fuerit irrogata odo dierum per eiuldem ecclefix capitulum monitione prxmifta ab officiis divinorum inf-a duos menfes uique ad przdidorum excefluum fatisfadionem condignam juxra diœcefaui, & lzlx eccleiir capituli arbitrium imponendam. Si autem iiJem ptrlumptores poil cellationem divinorum mfr* duos mentes non iatisfecerint plene de corn· midis , vel ialtem non inceperint emendare v per fucs dtœcefanos benefietis ecclcliafhcis (pollentur

Ex concilio Moluntin. domini Pel'i : V/ fiat oratio • <.lericii pro rrgr & retina

Iniuper univerGs facerdotibus , & cund s, qui criiliana religione cenlentur , tam religions quam *iacculà rébus,* conftitutis per civitatem, Edicecelim & provinciam Moguntinam injungimus & mandamus, ut pro gloriohffimo rege r.oftro domino N. Sereniftimo Romanorum rege femper augufto, & pro Seteniihma domina N. regina Romanorum (emper augufta ejus uxore domina noftra, nec non eorum liberu in tnifts fit oration bus luis devotiffime deprecentur, ut eos (emper Deus dirigar & confervet in bono . Arnen .

ОПКIП'I f"fldando :Ex concilio fritz!ar. domini Afridi.

Item cum facerdotis fit nulli nocere, omnibus velle prodeile, diilri&e prxeipimus, ne presbyteri nifi prole iplis, ecclefia lua, vel dum necetlitas imminet pro periunis contundis, vel miferaStlibus, vel dominis hlts, & tunc gratis & fine quxflu quolibet, pollulare prxfumant, alias a patrocinio repellantur; quod multo fortius 'dc ecclefiarum prrlatis volumus obtervari.

Statutum dimini W'emberi de mcnachis Ar advocationis exerceant officium.

l'ixterea cum (ervum Def non oporteat liti: gare, omnibus tcligiofis prxeipue monachis, qui lion docentis fed plangentis habent advocationis orticium, tub quocunque ptartextu, nifi de luentia ptxlatorum luoium httciis deciarata, & in caufis monaflet it fui tantum, inhibemus tub interminatione divinx tnaledidionis, & tub pœna iufpenfionis ab officio, quam extunc lerimus, exercere. Statuentes ut prxlati, qui t.dc genus potitis ranarum coaxantium, quam monachosum regulari difciplinr vacantium negk veriili diilrifttonc 'qua convenit coercere, lulpcnfioncm ab adminithatione fpiritualium & temporalium incident ipfo lacio.

Ex concilio dormni Ihernberi.

Ceterum cum dicat apofiolns: Nemo tnili-'?r·. Deo .tnpiicct te læ. iiiarihus negotiis. Et juxt-i JeCreuim Eiigenn papx: Nullus monaciioitiin pio iunx' ictreno de monatlcno exire net.ind llimo aufu pixfumeie debeat; (acrotnm canonum fiatuta imitantes diihiclius inhibemii', nc quis n on.icltus in quocunque judicio t erit fiaibeo tel cis ili pmun^t aliquatenus advocare, v.ili tone Je licentia \c. ut iupra.

De l>:<, <;i:tmt:ti raida p.·a i .' Ex conci.io /l itz-i.ir. domini Sijiidi.

Qti.a clerici d rchgiofi nonnulli, non attendentes ipuntuin fit obedientix bonum, quod viet· .'is .inttferttii, ix quod peccatum efl ariu-Ludi node aJquieicer·,·. &'Ια lus iduloljtiix obedi.e non vede, anullioncm rerum fuarum i< ii.rpoiis vanum melum allegant hequenter, ne cogantur ir..md.umn cxcqui pr.rbtotum, qui cum piotpcntitfs reimoie muKi bona receperint, laute vtxeiinr iic patrimonio ctucifist, imminente <cc:ci'sc neccilit.i!is articulo, pto honore illm.s .id.'ti (itates luilinere detrudant, qui cum foret nimme dives ?d obediendum I)c‹» patii pro nolba falute onus fiibitt voluntatias paupetr.uis, ex quo propter contemptum clavium ecclebx nervus ecclelivflicx ditciplin.t diffolvuut, & .mimas intleiabilirer periclitari confing't. S.lci l hujus' concilii necellaria deliberatione flaiuimiis, ut nulla rerum peiditio, aut metus rorpotis legitime nifi probatus (ubditos inobedientes mandatum prxlati exequi non curantes valeat cxculare, adeo quod fi metus corporis non fimplici ptoprio juramento, fed legitimis coram eo, a quo mandatum fubditus recepit, ofienfus fuerit documentis, nihilominus loco cedat, ne notam tranfgreflionis incurrere videatur. In his autem qur in non faciendo confidunt, utputa cum tnandamr non communicare excommunicatis, non celebrare

A coram interdifiis ac aliis hujufmodi, nullus omnino nec rerum nec corporum quantumcunque probatus fuerit metus excufct, cum pro nullo metu quis debeat peccatum mortale corn, mittere, quod cx inobedienria Turgere fandorum audoritatibus comprobatur.

Ex emeuio domini Petri archiepifcopi Mogqntinen. De ab/olntione iff revocatione extortis vi.

Eos qui abfolurionim vel quamcunque revocationem ab excommurticationis, filfpenflonis vel interdidi fententiis per vim vel per metum extorferint, cum hoc quod hujufmodi revocationes funt irritx, ilatuimus & publicamus ex-B communicationis fententix fubjacerc.

De alienatione judicii mutandi

Quia plerumque ccffiOnes adionttm in fraudem fiunt, aliquando vero pine & fimplicrtter ex caufa legitima vel ex caufis, (latuimus, ut ccffioncs adionum, qux jufbs caufis vel caufa procedunt m prxtentia epifcoporum feu judicum vel officiaiium luorum, & de licentia eorumdem, fi fubfunt legit imx caufx, fiant; jurent etiam cedentes quod non fimulate led vere cedant, alioquin (ecus facias decrevimus non tenere.

De judiciis iff ritatimibus: Dt his qui citari non poffur.t propter cvuLlitatem iff potentiam, iff ex eo, auod in ctiirtr habitant.

Et quia quidamper potentiam, quidam propter crudelitatem magnam pci tonaliter citari nou poliunt, quidam etiam, quia in cailris habitant; ita quod nulla ad eos citatio potefi pervenire. ldcirco provida <x necdlaria deliberatione (latuimus, ut contra tales citationes ediftutn apud parochialem ipforum cedebam publice & légitime proponatur.· quod fi parocliia-Jis facerdos tales citare non pollet, coram fuperiore non fimplici vel proprio juramento, fed jufiis probaverint documentis in Catliedrali D ecclefia tribus dominicis continuis publice citentui in anvbone, dummodo citandi infra unam dictam flnt a Cathedrali ecclefia conflituti. Alioquin ad tres quindenas folemnitcr evocentur, Cx ex tunc hujufmodi, ac fi perfonaliter citati fuerint procedatur, ne ex malitia commodum valeant repot tare, (lanituni novitfime celebi.mim quantum ad hunc articulum corrigentes.

De bis qui litteras judicum vel offiiialium vel nunciam male traélaverunt.

Prxterea quidam crudeles homines & perverb, dum ad-forum eccleiufbcum in cautis E etiam, de quious merito ecclefia habet cognofcere, ab aÂonbtts advocantur illius auftoritatis qu.< dicitur.· Qui honorat mifTum mittentem, honotat immenioles exiflentes, nuncios ecclefiatlicorum judicum citationis, excommunicationis, vel judiciales juris litteras deferentes verbis probrofis, & quandoque diris verberibus quofdam etiam captivantes. Alios interdum fuis rebus temere, & publice fpoliantes multipliciter afficiunt, & perturbant, & impediunt citationum, Ac litterarum exeeutiones in non modicam ecclefiallicx liberratis contumeliam, At /aduram. Confiderantes igitur malinis ho-

ANNO CHKfSU In-. m'nuni obviandum, fit non efle aliquatenus indulgendum, hoc facro approbante concilio duximus ftatuendum, ut ft teo< nuncios alla judicialia deferentes per te, vel'per alium verberans, fpolians, vel captivans, lite etiam non conteftata, auitoritate hujus concilii habeatur penitus pro conviâo. Ador vero tn caufa reconventionis funilia perpetrare per fe, vel per altum non formidans, fuper inftituta contra reum aâione amplius nullatenus audiatur. Er Infuper uterque ac omnes^ alii, qul nomine ÔC occafione eorum talia facere przfumpletiot ufque 'ad condignam fatisfaâionem Ixfo, Ac judicibus fummaria cognitione fuper hujufmodi fore fafto przhabito cdcommunicauonis lententia percellantur,

Do foro competenti : Ex concilio Mtontine, domini Gerbardi.*

Ad hoc quod prelail tam regulares, quam' fzculares, & alii clerici paflim trahuntur contra ecclcfiaflicam libertatem ad judicium fxculan-, cum penitus fit abfurdum, ftatuimus, ut ador qui talem malitiofe attentaverit adionem, etiam coram ecclefiaftico judice conquerens poflmodum, nullatenus Ac nihilominus fi compertum fuerit enm de ecdefiaftica perfona calumniofe hujufmodi movifle querelam, ipfe iudex, qui ea recepta citationem emifit, excommunicationis fententia conftringatur, ufque ad condignam fatisfadionem ardius evitandus.

£x concilio Jfcbaffenbmgen.w pro aliqua re perJona ecclcfaflica ad judicittm jaculare trabatur

Przterea nullus ecclefiafticam perfonam in criminali caufa, vel civili quzftione, nec aliquem pro rebus, bonis, vel pofteflionibus ecclefiamm, five jure pertonali, quod vulgo libgeding dicitur, qui *ex earumdem* ecclefiarum rebus pofleffiones, vel bona poUideat, five alio quocumque titulo trahere prelumat tn judicium fzculare.

fix eodem concilie: fle judicet eecclefiaflici intromittant ft de canfii laicorxm.

Hult adjicimus fanâioni prioris flaluta concilii fedantes: Ne przlati, vel quilibet judices ecclefiaftici de *cauus* quas habent ad invicem laid fe nullatenus intromittant, nifi tales fini caule, quai ad forum ecclefiafticum non fit dubium pertinere. Nec ex hoc izculare fudicium, quod eft valde incongruum, dirimetur.

De feqaejlrationikur ex eodem concilio Jljcbagenlmrgen.

Ad hoc quamdam confuetndinem, imma potius corruptelam., quz in quibufdam^pattibuj inolevit, videlicet quod aliqua ecclefia parochiali vacante plures ad eam clerici a diverfis patronis in difeordia przfentantur, quibus coram diœcefano, vel loci archidiacotio fuper ipfa ecclefia contendentibus bis ad quem mveflitura, vel inftitutio ecclefiz talis fpeflat redditus, *five* fru&us ipfius fequcftrat, & in (nos ufuS convertit, lite coram ip<o durante, immo quod deterius eft, & mento dctcllauduin, litem, cui juxta utriufque juris percepla finem impooere deberet, per disertos circumitus («. tàgit prorogare, ur fic de ptzdidis redditibus

A magis, At magis valeat imburiare Cum igitur hujufmodi conluetudo ^mmabus p^rmcioU, & taCris Canonibus iit repugnans, huius iaeri concilii approbatione (latuimus, ut non obiiante confueiudine fupraJida, quam penitus repry hamus, per omne illud tempus, quo parochialem ecclefiam, vel capellam vacare contigerit | is ad quem invrftitura. vel inlhtutio e/us ipeftaf, fcilicet clufdem ecclefiz Atc per duos idoneos presbyteros, Ac illius capituli, in qito ec clefia, vel capella confidit, untverfbs redditus, five ttudus, qui vero reÔori cedere cogfucverunt, faciet, procuret, & mandet colligi Ac fideliter confervari ita quod ei, qui vicerit, totaliter egignentur. Alioquin ir ille, ad quem

B inveditura spertinct, dc hurufmodi redditibus occulte, vel manifetle aliquid fibi laivavcrit. ac ulurpari pnelumpferit, jure inveftiendi ad aliqua beneficia -obtinenda in perpetuum fit pn vatus. Ec tale jus ad fuperiorem proximum devolvatur. Q"i etiam duplum eius, quod per hujulmodi fequcftraitonem recepit, irremufibliter reftitnerc teneatur.

De jurejurando - concilio fritdar domini Sifridi de jaramento conjtzdcrattonii.*

Excommunicamus przterea clericos, monachos & canonicos univcrlo, qm colligationes, five fœderationes ullas fecerint fidet, re! jura-

C menii inierpofita cautione, ljvc in elcdlioulbui faciendis, five pro aliis quibulcumquc nrgotua contra canonicas fand ones. Gm rx fiuiulmodi colligationibus fnboriantur dilcorrfix, quz ecclefiafticam diflolvrint dilcipiinam, bona c<-Cletiaftica dilfrpant. Ac pericula patiunt animarum, volentes cx conurderationc hujulmodi neminem obligari, eadem quoque cxcommuni cation» lententia innodamus cos, qti' Confutationes, five conlœJei ahones talcs tcccrini fne difficultate, f< dilatione qualibet, quoulpie sd invicem te abfolvant. Et quicumque deietli fuerint, confoederationes hutulmodi attentare; fi monachi, aut canonici fuerint régulai r$, de luis mouiller iis, tanquam membra putrida ex

D cludantur. St Clerici izculatfs fuerint, olh. iis & beneficiis in perpetuum fpolicntur.

*De appellationium ex concilia Mnpxnhn. d*mini l'etri. Recula appellantium, y«l nen projequnn tur apptllati'inti interpofitat a fententia defini itw infra ino> menfcj.*

Quia fzpe contingit in caulis appellationum interpofitatum a fcutentiis definitivo revocari per luperiorcs ante otnn.a fecundum lormam juris attentata, & abfulvi appellantes, & q>lis revocatis, predirti appellantes inelufiuncin iuos judicum, Ac partis appellate a proieiul- »>e appellationis (ur defiflunu Ne rgifur pio/.ua

E [(.mcdiinn, iit expeinnenro. dMicun.as, (latuimus, ut (r inita duos monies poll revocationem hujufmodi ipfi appellantes proicqui appellationes fuas non cutaverint, ex tunc per inferiores judices, a quibus appellarunt, in peiftinas feutcntias retrudantur, & tamdm eifdem ligan publice dcouncicntur, quoufquc jufta cauta cedante ad appellationum fuarum proiccuuoncm moram expirando redite feftincot vel parcant judicatis.

CHRIS?!

v,t & bmufiett clericum.*

Clerici officia vel commercia fecularia non exerceant maxime inbonefta, prorfus tabernas evitent, nifi forte caufa neceiutatis in itinere conftituti. Choreis & publicis fpeâaculis non interfint, coronam fit tonfuram habeant congruentem, ad quod per praelatos luos per fubtradionem beneficii fic officii compellantur. Et fi przlati eorum in his decides fuerint fic remiili, per epifcopum fuum vel metropohtanum, fi epifeopus négligeas fuerit, a luis dignitatibull fufpendantur. Et ut clericorum mores & aâus in melius reformentur, eoutinenter fic callo vivere lludeant univerfi, praefertim in facris ordinibus conftituti, quatenus in confpeftu Dei omnipotentis puro corde fic mundo corpore valeant miniilrare. Quicumque autem propter vitium- continentixX a fuo praelato (ufpcnfus przlumpicrit celebrare divina, non foluq ecclefiafticis fpolietur beneficiis; verum etiam pro hac duplici culpa perpetuo deponatur. Nec credat aliquis polle per alium cum talibus celebrantibus, nifi per Romanum pontificem difpcnlari.

Dt ckrich vagalnndis.

Clerici vagabundi, quos vulgus Eberhardinos vocat, quorum vita eft odibilis fic laicos fcandaliaat; priori inhzrentes concilio a clericis fic perfonis ecclefiafticis recipi prohibemus, firmiter ftatuentes, ne iliquid eifdem detur. Nolumus tamen, ut hujus occafione ftatuti clerici vel fzculares pauperes, quos quanquam jufta neceftitas peregrinari compellit, a caritatis openbus excludantur, dummodo pauperes eleemolvnam vel hofpitium fibt poftulent intuitu divinz remuuerationis impendi, cum ncccffitatis tempore fine perfonarum differentia eleemofyna fit impendenda, adiicientes qui eberhardini pri\lti vitam ducunt reprobam fic infamem, ne ad facros ordines, vel ecclefiaftica beneficia aliquatenus admittantur, ut noftrum non vitu perctur mmifterium, nifi per longam morum e-*-^fu mendationem, ac honeftz vitz converfationem dicecefani judicio moderandam temporis antearti fuerint infamiam expiati, fic tunc difpenfativje ad facros ordines fic ecclefiaftica beneficia eis aditus concedatur.

Dt tifdem clericis vagabundis, qui prajumunt aliquando celebrare,

Ad huc quia clerici vagabundi qui Eberhardini dicuntur, quorum vita Deo odibilis,clericos fic ipfos laicos fcandalirant, difeurrendo per terras in villis qüz carent propriis facerdotibus aliquando celebrare przfumunt, feu quod verius eft, tn quantum lo ipfis eft, divina ofcia profanare, ftarjimus, ut tales ad mandatum dicecefani, feu loci archidiaconi teneantur in ruftodu carcerali, ad hoc, fi neceffe fuerit, invocando auxilium brachii fzcularis, falvis nihilominus conftitutionibus contra tales a noftris przdeccfforibus promulgatis.

De monialibus ex concilie frittdar. demini Sifridi.

Qauftra tnonialium nullus clericorum vel monachorum fine caufa honcfta fit bono teftitnonio introeat. Alioquin prdatus fuus ipfum 4 debite fubjiciat ultioni. Neque moniales de *fuia* egrediantur monafteriis, nifi monsHerio- rum neceftitas id expofcat, & tunc velate incedant. Illis autem tantum ob hanc caufim egredi liceat, quibus adminiftratio eft eommiffa, vel que a fuperiori hoc receperunt in mandatis, hoc quidem non de illis monialibus que clauiz funt, volumus intelligi, cum illis exire omnino non liceat; fed de illis, que fine claufura vitam confuevetunt ducerç laxiorem*. Statuimus inifcpcr; ut in fingulis monafteriis feneftr* perlatori» duplicata habeant ferreamenta. Et ut moniales fuis przpofitis fie przlatis in rebus licitis fie honeftis obediant. Nec cuiquam przter eorum licentiam fua conBhteantur peccata. Ipfi autem przpofiti fivo przlati, clauiira monialium. nullo modo iptroeaht, nifi magna fic evidens caufa ncccffitatis id expofcat.

AN“~· CHRIsn

Ar *facerdotes in run fint mini/irs> litterato celebrent alt^natenns divin*, Ü dt fitperpelliciis campanariorum,*

Item quod facerdotes fic campanarii, qui facerdotibus ad altare fic ad baptifmum., deportationem olei fic corporis domini ad infirmum allidunt, & juxta quod officium eorum requirit miniftrant, fuper veftimenta fua fuperpellicils facerdotes, fic campanarii camifiis albis uGtantur, diftrifte przcipimus obfervjri. Quas quidem camiiias campanariorum fic fuperpellicia façerdotum populus cuiuslibet parochi», quando fic quotiens neceffe fuerit, de elccraofynis quz in parochia haberi potiunt, procurent, alioquin de fuis propriis fumptibus proCuralbunt. Approbatione totius concilii ftatuentes, ut facerdos, qui poft publicationem hu- ius ftatuti fuperpellicium pro fe fic camifiam pro fuo campanatore non habuerit infra duos menfes poft eamdem publicationem proxime' fubfequentes, tamdiu cedet ab officiis divinorum, doner defeftus hujufmodi fuppleatur, fic damnum, quod ex tali ceflatione in obligationibus contigerit facerdotem fuftinere, per populum fu parochia refundatur eidem. Verum quia in parochiis ruralibus plurimum fit maxime hoc contingit, quod propter defeéium clericorum facerdotes folos oporteat celebrare contra canonicas fanâiones, inhibemus, ne presbyter fine miniftri fuffragio divina officia fit maxime miffarum folemnia celebrare przfumat, inhrrentes concilio Toletano, ubi dicitur: Vaefoli, îuja cum ceciderit, non habet fubievantenq, 'rorida deliberatione facri concilii duximus ftatuendum, ut omnes facerdotes in villis extra oppida celebrantes loco campanariorum iU litteratorum perfonas dc cetero habeant fide dignas legere fic cantare fcientes, que quidem perfon- de ornatu parochi fideliter conlervan^do, fufficienti preftita cautione univerfos redditus participant, campanarii* laicis haâenus deputatos. Nec ab illis officiis fine archidiaconi confcnfu valeant amoveri, Alioquin contrarium facere prrfumentes per dicecefanum vel loci arcbidiaconum ad id compelli poterunt faciendum ecciefiafticam per cenfuram.

Ne etteberifli feratur in celepedibeu: Ex eodem concilio Aftbefenbeergn.*

Et licet omnes chrifti fideles in deportatione euchariftiz ad infirmos fequi conveniant reveteu-

\ Ch r |s TI \ «l··, \ rcn,cr' pnecipue tamen facerdotes,dum ipfum dominium corpus ,n manibus fuis gellant, procedere condecet humiliter & devote. Obindc praecipiendo ftatuimus, ut nullus Sacerdos in deportando hujufmodi maximum & laluberrimum facramentum quantumcunque aura mala, via lubrica vel lutofa exiftat, in calopedibus ire prefumat. Item przcipimus, ftatuimus St monemus, quod nullus benefuiatus vel in lactis ordinibus conftitutus ecclefiam vel eorum ecclefiz cathedtahs aut aliarum ecclefiaruiff* tempore divini officii fine religione vel mitratus intrare przfumat . Contrarium facientes pernam fufpenfionis incurrant per decanos, five -pfzlatos . Sive alios fuperiores ectleiiz lihus, quibus conftiterit, aut per'nos infligendam.

, De clerici/ vegebxndii ex concilio domini Petri.

Cum clerici vagabundi teu goliardi non modicum detrahere dinofeantur clericalis ordinis dignitati, ftatuimus, ut fi per annum aitem przdidam igooinimolam exercuerint, ex tunc caneant omni privilegio clericall, nec ad aliquos a&us canonicos & legitimos admittantur. Sicque publica refperfi infamia fic repulfa ruboreque iuffufi a ftatu hujufmodi peltifero retrocedant .

Ex concilie fritzler. contre clerico/ militerez, fw videlicet dxplicem hebitxm portent, clericelem, tj qxendo^xe faxlorcm.

Contra clericos militares, qui clericali Schemate derelifto comam nutriunt, & gellant habitum laicalem coram praelatis Suis fic in eccleiiis in quibus habent beneficia, neque reverenter incedunt, demum poll tirocinia & ailus alios militares, quos interdum çxeicent, habitum priftinum refumcotes ad beneficia fe pnora admitti iinpuguare defiderant . Sic terram viis duabus ingredi non verentur. Hoc facro concilio approbante ftatuimus , ut apollaiantes hujufmodi fi antequam a Suis przlatis live capellam» evocati, fic prius habitis benefic is tuerint Spoliati ad fuas ecclefias five pratbendas redire voluerint, non aliter admittantur, mû discipline clauftralis carcerem (auto tempore fuftineant, quanto a fui» eccleiiis continent cor (e taliter alienage. Ne nimis iatistactioni» prolixitas quam przvarkationis diuturnitas plorogetur.

De cakabitetione clericorum & mxlierxm ex concilio frilxlnr.

Cohabitationis vitium publice multis fuccefftve laboribus extirpatum quorumdam negligentra praelatorum, immo quod detaftabihus eft, «liquorum malitia qui qucftutn seftimant, pietatem Sentitur iterum pullulare . Quapropter praelatis univerfis, archidlaconis, videlicet decanis, ac aliis, quorum interell, hujufmodi exceffus corrigere, hujus Sacri concita auâoritate diftriâe przcipimus, ut tam periculofo recidivo pervigili Audio Succurreie non praetermittant, ne Subditorum Sanguis de eorum manibus requiratur , ac eorum negUgentla per locorum epiScopos graviftune puniantur. Si qui autem quod abiit ob quaaftum turpem peccatum bujufmodt ad fe delatum in fubditis Suis favere vel diftimulare przfumpierint, illi per fuos prclatoe ab eia dejiciantur tonoribus, quos acceptione fordium talium dehonnrant. (Jt autem h*c ftatuta Saluberrima uitlriCtius A efficacius ob Serventur, auctoritas hujus Concilii lancli pro vida deliberatione continuit, ut finguli archidtaconi in capitulo clencoruiA Suorum bis vel faltem.femel in anno ea publice legi faciant, & nihilominui Semel in anno in emjcopali f, nodo publicentur. Ne quis per rgfiorauiiain Se valeat exculare. Si qui autem in publicati ne horum llatutorum cellaverint temporibus prie, taxatis, hujus Sacri auctoritate concilii ab officiis noverim fe lufpcnlos. ,^ll

Ex conatio domini Si/ridi fritzl/r". De contineitie clevicorum.

Licet multa fuper continentia ckiicorum fandorum patrum hactenus emanarunt inllituta ; quia tamen adhuc nonnulli clerici luiabos fuos cingulo continenti®, ut accipimus, non accingunt, fic lu animz fuz grjtve periculum fic lcandalum plurimorum non attendentes quod feriptum eft.· San&i ellote, quia ego fandus fum dominus deus vefter: Nos quifahem circa undecimam horam miflitamus, ut nociva dc*vinea domini labaoth ex officio nobis injun&o quantum ipfe nobis dederit extirperons, quia zelus nos comedit domus Dei; hujus fani concini approbatione duximus aliquid ftatuendum · Propferea przcipimus, ut clerici continenter & calle vivere ftudeant finirerfi', .. maxime qi^ lanla ordinibus conftitutt, quatenus in cofiSpcdu omnipotentis Dei puro corde valeant mmiilrare- Si quis autem clericorum vitas fuerat deinceps incontinenti® vitio laborare, detineiflo concubinam , nifir-poft admonitionem canymcam illam prorius a fe expulerit, ex tunc officio ÔC beneficio fpolietur. Si vero ftrto.emyta® libidinis non curaverit cvnare, quia crelçentc contumacia crcfcerc debet & perna, anathematis gladio feriantur. Qui vero oblccnis voluptati bus inhiantes concubinas ipfas ufque adhuc tenuerint publice, ne delictum preterituin j^ranfeat impunitum-, cos lub tali pcena duxlrT,us religandos, ut fi canonici fuerint, qua-Vagmia diebus in claullris luis quadragcfimali ‹ ibo je jtinvnt . St autem hoc agere contemplarim , przpofitis decanis & capitulis ecclrliarum lub anathemate prohibemqs, ne prrbenJjrmif itu ftus cis miniflrent , vel ad chorum vel ad conlortium capituli eos admittant, nifi dign^ p‹rmtemia incepta vel peracla, fic przllito juramento, quod eas ulterius non rétamant. Qui vero fic amotas refiimpferint, deceinimutj cos beneficiis elle privandos. Statuentes, ut lilii , ad quorum collationem beneficia pertinent^ ea perionis idoneis affignent infra tempus in l^teran. concilio comprehenfum ; alioqum proximus fupenor ea ftudeat atligiure. Si vero Recani vel alii eorum confraties cxceifum fcidntes diffimuiare przlumpferint, eos exvommumeationis vinculo fubjavcrc dcnunciamus .

Ex conci.‹o Mogxxtin. domini B'irnlx .

Item Sacerdos qui concubinam in domo publice aufu iacrtlego prcfumpierit retinere fuipen. ab officio Sententiam canonis incidat ipto fafto, qua lententia durante, û divina przfumpferit çelebrare, Sciat le omni mikricorjia poilpofita de uoflra diœcefi expellendum.

Eκ

CH^sn tjio.

COna'10 frif^r domini Sifridi : De clericis concubinariis.

De clericis concnbinariis ruralibus rigor fuperius expreftiis lervetur, quorum archidiaconi, fi eos in fuis iniquitatibus voluerint confovere, vel eorum difiimulare exceftiis, Iciant ab officiis IT fufpenfos, dc ft in przfumptipuc permanferint, eos praecipimus epilcopos fuos a dignitatibus fuis amoveri, qpZ dignitates per eofdem epifeopos 'fuos vel alios, ad quos donatio fpeftat, perfonis idoneis aftignentur.

Dt clericis non refidentibus cx concilio dqmiiu Petri

Statuimus, ut in ecclefiis Çathedralibus , dc aliis- collegiatis canonici dc alii bénéficiât) nullas diftriburiones quotidianas, teu manualia beneficia , quz tantum refidentibus, dc qur divinis interfunt officiis, dari debeant , in abfentia percipiant. Qui vero taliter de diftributionibus ipfis quicquam receperint, exceptis illis, quos cotyorafis-ncceftitas, aut evidens utilitas ecclefise, feu fuperioris auâoritas , dc difpenfatlo relevat bcexcufar, ad reftitutionem omnium , qur receperint ecclefir teneantur. Nec ante reftitutionem ad capitula feu traûatus capitulâtes aliquatenus admittantur. Et idem de diftributionibus pro defundorum anniverfariis largiendis ^decrevimus obfervandum. Contra prasdiâa nolumus aliquam coniuctudinem fuffrsgari.

Dc pluribus habentibus duo bénéficia in civitate : Ex concilio fritziar.

Quia vero piebani civitatum locum in cede, fiis conventualibus obtinentes circa curam pa« lochurum frequenter occupati minus poffunt in ecclefiis, dc maxime in przlaturis, quas obtinent , prout ad eorum fpeftat officium defer, vire,- ftatuimus ut eligant, quod in parochia vel tn conventual· ecclefia refideant, & ad dimittendam alteram compellantur, nifi utramque dc gratia Archiepifcopi vel diœcefani, qui pro tempore fuerint, valeant retinere.

De inftitutionibus : Ex concilio frittlar.

Statuimus, ut nullus clericus ad curam animarum admittatur ab epifeopo! vel archidiacoiiu, nlli prius juraverit, quod nullam in adepttone beneficii, ad cujus eft curam præfcntatua, commiient fimoniam.

De piafentendit elericit ad parochiam: Ne clericus Je de beneficio invejhre permittat a laico .

Qtunquam antiqua prasdeceiTorum noftrorum flatuta prohibere inveniantur, ne aliquis clericus a laico de beneficio ecclefiailico, in quo lus obtinet patronatus inftitui fe permittat, fed potius praefentatus ab eo Epifeopo vel loci archidiecono inveftituram recipiat ab altero eo* rumdera, cui id de jure vel de confuetudine competit approbata , licet etiam templariis dc holpitalariis, dc aliis religiofis in elfdem pro. hibitum fit ftatutis. Ne ecciefiaa parochiales, quas de confenfu diœcefani de Cathedralium ec. clcfiarum fuis domibus feu monafteriis uniri obtinent per fuos confratres officiate prefumant. Sed clericos foculares epifeopis five ar. chidiaconis locorum prstfentent, qui ipfos in. Aveftient tanquam perpetuos vicarios in iifdem, ordinata ipfis competenti pro fua fuftentatione prebenda . Quia'cum ,pœna fqfficiens nondum eft prodita contra hujufmodi tranfgreftores, confiderantes , quod facilitas venir incentivum tribuit deliqueodi , facri approbatione concilii hujus hac pœna prrfumptores pnedi&os duximus puniendos, ut clericus a patrono laico vel etiam clerico in beneficio ecclefiailico fine epifcopi vel loci archidiaconi licentia vel confenfu infthutus eodem beneficio in perpetuum fit privatus, dc ipfius collatio ea vice ad fupqriorem*proximum devolvatur. De quo quidem beneficio fi temeritate propria intromiferit le patronus, jure quod fibi competebat in eo, B perpetuo fit privatus. Temptant vero & hofpitalarii & alii religiofi contrarium facere prelumentes, non «lotum ecck fiss ea vice, fed etiam alias, fi quas habebant, ipfis unitas fine ipe reftitutionis ipfo jure hujus concilii decreto amittant,

De templariis & bofpitalariis : Ex concilio Afcbaffenburgen.

Ad hoc quoniam templarii dc hofpitalani dc alii religiofi, qui a prz1stis ordinis fui ad re* gendas parochiales ecclefias deftinantur epifeopit diœcefis fubjcftas fine inftitutione ipforum aut archidiaconorum miniftrarc, przfumunt, in Cillis fententias ecclcfiafticas in fe tfel in cedefias przdiftas ab epifeopo vel archidiaconp five decano prolatas ahquotiens temeritate propria, dc nonnunquam dc przlatorum tuorum conniventia vel matkdato violare prefumunt , dicet»· tes fe ad obfervantiam fententiarum hujufmodi non teneri obtentu privilegii ordiqis lui ab apoftolica fede coqcefli, ftatuimus hoc facro concilio approbante, quatenus in prxdiftis ecclefiis fine inftitutione debita diœcefani ac archidiaconi celebrantes, dc fententias aut in fe aut in ecclefias prœdiftas per diœcefanum vel archidiaconum, vel alios delegatos ipforum prolatas violantes, exceptis cafibus a jure permilfis, nec non defendentes eos in contemptu hujuf-Dmodi, ac in ecclefiis prsdi&s interdiftis celebrantes, aut audientes divina, ipfo facio fententiam excommunicationis incurrant. Prdati quoque eorum regulares cum fuis conventibus fcienter difiimulantes cxceftus hujufmodi poft admonitionem* epifcopi diœcefis corrigere infra menfem, jus fibi dc ordini fuo in przdiftis ecdefiis competens ipfo fafto amittant.

Dc concejfione prabendarum non vacantium: Ex concilio Afcbaffenburgen.

Item nullus in canonicum eligatur beneficio non vacante, nlfi jufta neceffitas vel utilitas id poftulaverit, dc tunc unum tantum, dc uon E plures aflumi permittimus, dc hic qui taliter affumptus fuerit, flatim ad refidentiam compellatur- Si qui contra hoc ftatutum aliquos vel fucceffive vel ftmul plures elegerint, quod faftum eft, ipfo jure non teneat. Et epifeopus ad tot praebendas poteftatem habeat eligendi, quot perfonc fie fuerint aiTumptx , hu/us au. âontate concilii ftatuentes, ut ante receptio. nefaperfbme in canonicum affumend® perfome neccimtas dc utilitas ex receptione hujus fecutura lod epifeopo primitus exponantur, ne fur. reptkmis afturia in fraudem hujus concilii aliquid attentetur.

Dt

CHRISTI ıP».

De fede vacante elini innovetur: Ex concilio ^fcbaffenburgen.

Quoniam nonnunquam contingit, quod ad vacantem epifcopatum , vel aliam praelaturam, duo In difcordia eliguntur, & alter, qui mi-, nori juri innititur, ut eum, cui majus jus eft adquifitum, per potentiam vel per tzdium fatigare fic' exhaurire- pofiit, attrahit fibi favorem potentium laicorum, quibus ut ei mutuent dt affiftant, promifliones facit dé beneficiis filiis eorum conferendis, & de juribus 6c de libertatibus ècckfiafticis remittendis. Nos huic morbo occurrere volentes remedio falutari przferv ti ftatuto hujufmodi promiffores & potentum β laicorum attradores volumus ipfo fado & jure excommunicationis efle fententiis innodatos, & nihilominus eum fore ineligibiiem ad hujufmodi dignitatem . Mutuatores etiam pecuniarum taliter In hoc cafu volumus carere adionibus pjo mutuo hujulmodi repetendo.

De b's qui occupant bono tccltfix, ex concilio Moguntinen.

Quicunque autem defundo epifeopo relifta ab eo ac fede vacante bona ecclefix occupaverit, ipfo fado quam nunc in talem ferimus fententiam excommunicationis incurrat, quam fuccciTor inviolabiliter faciens obfervari nulla- q tenus relaxer fine reftitutione & fatisfaftione condigra de fui capituli confilio & confenfu.

Ut eccltjiaftice beneficia in fuo jure referventur conferenda clericit. Ex concilio frittlar:

Quoniam In quibufdam Alamaniz partibus fundatores ecclefiarum vel hrrefes ipforum poteftate , In qua hucufquam ecclefia eos fuftinuit abutuntur parte decimarum vel aliarum obventionum ecclefiafticarum, In quibus jus obtinent patronatus fibi retinentes cx pado cum przfentent clericos ad cafdem, huic vulneri cancerofo fimoniaco ccnfurz ferrum apponimus decernentes, ut cx quo conftiterit patronum D hoc perpetraffe flagitium, anathçmate feriatur, fit ejus teri a ponatur fub ecclefiatlico interdido, donec ecclefiam liberam fub fuo jure dimittat falvo jure patronatus, quod eis de jure refervamus, quod poflint per juris ignotantiam excufari. Qui vero czra cupiditate dudi taliter a patronis per przfentationcm receperint, officio benchcicque priventur, nec ad beneficia vel adus ecclefiafticos admittantur, nifi per fedem apoftolicam fecum fuerit difpenfatum. Epifcopi vero vel archidiaconi, qui talibus teienter curam commifcrint animarum, ab inilitutione beneficiorum & collatione perpetuo fint fufpenfi.

De eodem concilio frittlar.

Cum beneficia ecclcfiaftica fine diminutions conferri debeant , quidam ecclefiarum patroni perfonis idoneis prztermilfis tales ad ea prafentant, qui portione quantalibet debeant efle contenti, reliquam totaliter ufibus fuis applicando. Unde ad hujus mali perniciem extirpandam ftatuimus, ut fi tales clerici fe portione debita fpdiari videntes ad epifeopum fuum querelam non detulerint, audoritatehujus concilii fint ipfo jure fufpenfi , & nihilominuseifdem ecclefiis fpolientur per epifeopum, A plebano idoneo provideatur de ipfis. Si vero àd fupe* riorem hoc detulerint qutfftionis, ipfe patronum per cenfuram ecclefiafticam ab hujulmodi moleftationis onere compekat. Adjicientes nihilominUP, quod fi In hoc pertinax patronus extiterit, ad przfenrationem talis ecclefix cu.n proximo vacaverit nullatenus admittatur. ,JIU

De rebus ecclefix non alienandis. Ex concilio frittlar.

Interdicimus eti.im prioris concilii ftatuta fedantes ,. ne amminiftratorcs de rcbusad eotttm amminillrationem pertinentibus fine confenfu majoris & fanioris partis capituli quicunque penitus alienari przfumant, verbo autem alienationis , donationis, venditionis, obligationis, permutationis vef emphitheuiis ficut in quibuldam ecclefiis fieri conftlcvit phrpetuum contradum volumus comprehendi, & fi quid contra fadum fuerit, irritum dçcernimus & inane ; forelia quoque nemorum lccari non faciant fine fratrum confilio & confenfu, quod fi fecerit, in ufum fratrum pretium convertatur. Abbas vero vcl officiat· cujukunque monalleiii fi de rebus ecclefix fus quicquam citra formam canonicam alienare przfumpferint , ipfum fuperior cum id ei .ex certis claruit argumentis a luo in continenti deponat officio, nec de cetero ad dignitatem aliquam vcl amminiftrationem ecclefiafticam admittatur, nifi fecum fic per loci epifeopum mifericorditer difpcnfatum, auâoritate prxfentis concilii decernentes, ut in mutuo contrahendo, nec non obligatione immobilium tacri cafiones obferventur, qui eos creditores tantum appellant, qui probant mutuum in ecclefix utilitatem ceflifle.

Ex concilio frittlar.

Item de rebus ecclefix flcgbrnatu nulli privatae: perfonac ad obligandum aliqua concedantur, & fi aliquibus funt concefta, illa infra menfem redimere & reftituere compellantur.

Ex eodem concilio frittlar.

Item ftatuimus, ut proventus annui fabrics uni vel duabus perfonis fide dignis in fingulis ecclefiis committantur, qui eos ad opus ecclefix convertant utiliter & fingulis annis juftam de ipfis & certam capitulo reddant rationem , & nc iidem redditus dividantur , vel ad expenfas meflium vel aurumni feu extra ordinaria onera convertantur, quz de prxbendis fufpenfis funt potius facienda dtftridifiîme prohibemus.

Ex concilie frittlar, ut res ecclefix bis vel fernei in anno infpiciantur.

E Statuimus etiam quod ornatus fic libri ecclefîz bis vel femel ad minus in anno infpiciantur a capitulo diligenter, fic fiib figiilis przlatorum fic capituli ponantur figillatim in feripto, ut fciatur in pofterum fi de ipfis augmentation fit aliquid vel fubtraftum.

Do prxdiis Ecclefiarum.

Et quoniam pauci funt in fingulis eccleflis, qui predia fic redditus plene cognofcant, nifi illi official! forfitan fuerint , fic multa vel aliqua propter negligentiam officiatorum ficftatum ipfis ine-

""inzqualem ex eo funt perdita^Vel diftrafta . Sra- A audoritate propria publiçq occupare, aut occu-'
CHRisIt fuimus, quod pizdia & redditus ecclefiarum pando invadere, vel feienter occupantibus ec-
«i,o. communes, & fpecialiter dignitatum & officio- lefias vel bona ecclefuftica & przdjda prxfta- ,,»e.
rum, & qux quali rarione cuiuslibet officii fie- re przfumantquomodolibet per fe vel per alium
ri debeant fub figillo przlatorum dc capituli ple- aut alios confilium, auxilium & favorem , dc
mtlime contcribamur. nifi requifitus infra miniem ecclefiz lefz aut

Volumus etiam, dc prrfentium audoritate , przlato ipfius damnum illatum emendaverit, ipio ,
fiatuimus, ut redditus, qui de proventibus an- fado fit anathematis vinculo innodatus.

norum tabliez ex nunc In poflerum poterunt procurari, dc proventus illorum bonorum, quz de cetero fine fpeciali conditione fueiint colleta ecclefiis intuitu pietatis, fratres przfentes, dc qui funt in tludio per licemiain capituli integre dc plene percipiant, qt-libentius dc frequentius In-choro delerviant, dc fideles quilibet ad elcemofynas ecclefiz conferendas arden-B tins invitentur.7 .

Ex concilia Moguntinen, Dt advocatis ecclefiarum.

Geterum cum.nonnulli occlefiarum advocatl, fpe detentionis eorum In advocatos ea conditione primo aflumpti, quod de cortis flipendlis dc fervitiis fpontanve deputatis eifdem ipfarum ecclefiarum jura, podefliones dc homines defendere debeant, tadi funt ex dctenfoiibus offen- . fores, eo quod tam 'immoderatas exadionibus dc fervitiis angarient homines, quod non propriis dominis periolvere cenfus fuos, allafqun illicite, dividentes advocatias In partes In inforio ibus fuis eas In grave ipfarum ecclefiarumC dipendium infeudare przfumant. Et quia priviiegium meretur amittere, qui concefla fibl abutitur poteftate, (latuimus, quod fponte fibl atlignatis flipendiis & fervitiis fint contenti, prout (Toram imperio eft obtentum lententia principum approbante, allaque ecclefiarum jura & poifctl'iones & homines defendant & protegant, nihilominus aliud pro tantis fibl & eorum juribus, polfefUonibus & hominibus ufurpantes réintègrent advocatias, quas In paries diljceralle, 6c fuis infeudafle dinofeuntur feudjtarii , eos vero taliter occupantes dimittant, quod fi non fecerint infra menfem moniti per ordinalius dc per alios fuos (uperiores ipfe advocatus. ‹Sc feudatarius ad Id faciendum per excommunicationis & interdidi fententias compellantur . Demum (latuimus, ut fi quis ec« ccletiarum vel clericorum bona vel homines temere invalent ipoliis, incendiis vel rapinis, aut tollendo pignora occafione etiam cujulcumque quzllioms, quam contra eccleiiz alicuius advocatum le proponit habere fecundum flatuta concihi Moguntinen. contra hujufmodi temeratios invafores edita procedatur.

Ex concilia Afil'offenburgeu.

Hac in conftitutione fancimus eundos ecdefurum advocatos infra provinciz noilrz terminos conflitutos, cuiufcunque pixeminentis flint flatus, eifdem juribus elle contentos, quz ipfis fcu eorum antecefloribus fuerint concefla, tempore quo advocatiam hujufmodi acceperunt ac ecclciias, quarum advocati exiflunt, detenfare fludeant »c manutenere pro polle ,

De eadem concilio.

Infuper fiatuimus, ne periona quantumcun. que nobilitate aut prreminentiz flatu prxfult'cat, ecclefus aut ecdeliaftica bona , jurildi. itenes, jura & vafallos eorum violenter, aut

Ex concilio domini Petri.

Hoc facro concilio diftrictius approbante ilihibernus, ne aliquis epifcopus vel przlatqs capitulum vel conventus aliqua, bona immobilia pro fupplgnoribus, quz vulgariter underpfant dicuntur , ponant aut obligent quibulcunque perfonis ad contratium alienationis rerum ccclefiz perpetuum roborandum fine exprefio confenfu loci epifcopi dc juris lolemnitat.ibus, quz in hujufmodi rerum alienationibus requiruntur. Alioquin failum ipfum cernimus Irritum 0c inane. Epifcopos, qui hlr. fecerint, ab ingretlu eccclefiz (ufpenfos, allos vero ptzlatos ab officio dc beneficio, perfonas vero alias excommunicationis fententiis ipfo fado decernimus m nodandos.

De eodem condito.

Infuper inhibemus diftride, ne aliquis præ. latus cuiquam annuam penfionem de rebus ecіçfiz continuât fe daturum, donec provideat 0bi dc beneficio competentl. Alioquin faillira ipfum decernimus non reneri, ac promiflorem five prommarium ab omeio dc beneficio decernimus fefpendcndos.

De venditione & emptione rerum fpoliatarum I

Nullus etiam przdam aliquam feienter emere vel tenere przfumat, alioquin nifi ipfam flatim reftituat, excommunicationis lententia percellatur .

De pignoribus.

Ad omnem quoque dubitationis five quzftionis materiam amputandum fiatuimus, ut fi quis praedium iuum , cui jus attinet patronatus, cuiquam obligaverit indiliricle, jus przfentandi apud ipfum obligantem refideat, cum tale jus zftimari non poflit & ergo In fortem nequeat computari, cum femper fructus rei pignoratz In fortem debeant computari juxta canonicas & legitimas fanctiones.

De tefiamentis & ultima voluntate.

Clericus de proventibus anni gratiz vel alias pde rebus ecclefiz adquifitis concubina iuz vel c'filiis In fornicatione genitis quicquam penitus non relinquat, quod fi fecerit, legatum non reneat, dc quod taliter eft relidum, ecclefiz applicetur.

De legatio»/ clericorum

Ad abolendam de domo domini confuetudinem vel potius corruptelam leu temeritatem, qua clerici, qui pofiti In exemplum In argumentum iuz finalis pœnitentia fruâus praebendarum tuarum concubinis vel fpuriis fuls legant In ultima voluntate rigor ecclefiafticus de.

avno Christi (jlo.

exerc<rc ^lc'rict annis gratia abutentes cum de rebus ecdeilac 'nullum poffint condere teftamenrum .rtrudus beneficiorum etiam ecclefiafticorum* fputiis vel concubinis dimittant. Qui vero contra hanc inhibitionem venire przfumpferint, in ftgnum fuar perdifionis eccleliaftica careant (epultura, &c. quibus taliter ftudus legantur, eis careant ipfo jure. Qui -àuterrç teftamentum (ale poll, mortem madutenerc volunt, fic per quorum menus perfonis ilks frudus prxbendae fuerint miniftratl, ecclelia ipla fuppofrta fit interdido.

De legatione morientixm : ex 'cone, fritzàar .

Item fegata fecundum difpofitionem morientium ordinentur cqlledoribus id boc dùobus de ecclefia deputatis, fi in vita fua n.on manufidelcs elegerant fuper eis.

Ex concilio domini Eberbardi Mogxntinen.

Sunt nontiulli, qui anno gratiae, qui pro relevatione debitorum ia ftudibus beneficiorum defundis clericis eft conceflus damnabiliter abutuntur, trucius ipfius anni confanguineis fuis vel aliis quibus voluerint relinquentes, ex quO provenit duplex injuria, eccleila fciiicet fic perfonr; fraudatur enim ecclefia per didum anni fpatium fervitore, privatur etiam perfona (occedens in percipiendis frudibus jttfe fuo, quod de cetero heri prohibemus v (aeri approbatione concilii ftatuimus, quod nifi pro relevatione debitorum, qux cum aliunde lolvi non poliunt anno gratiae clerici non utantur, vel nifi ipfius anni frudus pro aliqua pia caula ipfi relinquam ecciefix, a qua idem beneficium habuille nofcuntur.

Ex concilio ^[chafftnbxrgen.

Ad haec quia quxdam in quibufdam partibus conluetudo, immo corruptela d^tcftabilis obiervatur, videlicet quod tam clericus quam laicus in ledo aegritudinis conftitutus ultra v. lolid. ufualis moneix, vel aliam fummam juxta loci illius confuetudinem litpitatam nec piis locis nec perfonis ecdefiafticis pro animae lux remedio & falute aliqua poflit ordinare legata. Considérantes prxdidam conluetudinem fic faens canonibus fizcularibus etiam legibus obviare, cum omnia jura clament, quod ultima voluntas, & ultimum hominis teftamentum immobile perle verer, fic nihil fit, quod magis hominibus debeatur, quam ut lupernx voluntatis liber ftitus exiftat, eamdem confuetudinem Deo odibilem, animabus fic moribus inimicam, audoritate hujus facri concilii penitus reprobamus, firmiter flatuentes, ut ubicunque qui jura tcftamentorum non prohibent fadione & fanitate & in ledo rgritudinis conflituto legandi, ordinandi fic difponendt de bonis (ibi collatis circa pia loca fic pertonas ecdefiafticas, dummodo contra legitimas non praetereant fandiones, libera lit voluntas fic facultas, volentes fic przcipientes diftride, ut per locorum epifeopos, fic cetetos pnelatos jurifdidionem habentes untverfi clerici fic laici impedientes defundorum legata vel ultimas voluntates per excommunicationem in perfonas fic interdidi in loca fententias odo dierum monitione przmifla ferendas, ab hujufmodi impedimentis defiftere compellantur, ad quarum executionesA" debitas aggravattones procedente tempore iatientes epiicopi & prælatt, ad quos teflamentocum defenfio utroque jure iuadente dmoicitur pertinere, tairf benevolos ie exhibeant & paratos, ne hujulmoji negligentia dé eorum manibus in dig diftridi judicii requiratur.. .llo.

Si'fnitui' dt ГТІАΛαβІІІІІОКІ .,

Statuimus fiç a eundis prsecipimais inviolabiliter obfervari, uc manufidelcS, & ad exequendum ultimas decedentium voluntates eledi, antequam de rebus & dc bonis defundi fe ahquatenus intromittant j inventarium faciant fub fidedignorum tcdimqnio de elfdem, ac infra annum eunda difponant fecundum placita defundorum, ad quae per locorum ordinarios diftriditlime compellantur.

De fef>ultnjii : ex concilio domini Petri Mognntmen.

Cum facris canonibus lit conlonum, ubi qfs vivus recepit ccclefiaftica facramenta, quod ibi et.am mortuus requieicat, omnibus chriftifidelibus, qui fepulti fuerint in luis ecclefiis parochialibus, de omnipotentis Dei milericordia fic beatorum Petri fic Pauli apoftolorum ejirs, fic beati Martini patroni noftri meritis contifi, in relevamen luorum peccaminum xl. dies indulgentiarum de injunda libi poenitentia mileiicorditcr relaxamus.

concilio Mognntinen.

Infuper ftatuimus, fic fub perna fufpenfionis praecipimus firmiter fic mandamus, ut omnes facerdotes provinciae Muguntinen. cujukunque dignitatis, eminentiae, flatus vel religionis fuerint, infra octo dies caufa legitima ceflante, poftquam eis de morte archiepilcopi vel epikopi cuiufcunque prædidæ provinciz confliterir, miflam pro defundis dicat in remedium anima: epifeopi memorati I

Sane gravis, fic clajnofa querela noftris auribus multiplicatur, quod nonnulli luis juribus fic finibus non contenti, parochianos allenos j raefumunt recipere temere ad divina contra canonicas fandiones, fic cum didorum parochianorum judices non exiftant, nec ligandi nec iolvcndi in eos acceperint poteftatem, fe tamen judices jaciendo in foro pcenitentiali periculofe abloivunt fic ligant pro fuo libito voluntatis, ficque ipfo qui proprios fpernunt presbyteros minime abfolutOs illud falutiferum noftra peregrinationis viaticum quod non proficit nifi prius a criminum labe mundatis in animarum iuaruni fic eorum, qui non dijudicantesindiferete recipiunt conferre periculum non verentur, Sicque didi eorum facerdotes, qui curam recipiendo eorum luam pro ipfis animam obligaverunt, dum fibi taliter iubtrahuntur flatum ignorantes eorum, nec poflunt, quod in eis xgrotum eft, fanare, nec confolidaiemfirmum, nec alligare confradum, fic fic aum curationis neceflaria non adhibeantur remedia tnvalekentibus morbis ufque ad interemptionem izfio dilatatur, unde facerdotes nullam poliunt de fic pereuntibus animabus fuperno judici reddere rationem.

CMIU511 *Hic pMiketxr religinfii endite cenfefiomm fine Petri*

Nos fandorum Patrum ,' qui ecclefiz fanâz ^>ei dc perfonis ecclefiafticis terminos, quos non licet tranfgredi, pofuerunr, ftatuta confideraotes , hujus facri approbatione concilii univerfis facerdotibus tam reiigiofis, quam fzcularibus cujufcumque conditionis, ordinis five ftatus exiflant in civitatibus, diocef. vel provincia degentibus moguntina fub debito juramenti , quod epifeopo in receptione facerdotii przftiteruat , fub interminatione divini judicii firmiter inhi-B bemus , ne quis alienum parochianum , cujus cura per epifeopum vel locHrchidiaconum, feu ejus fuper eo vicarium alii eft commiffa , przfumat, excepta neceditatis caufa, quz legem non habet, ad confeffionem recipere, vel ad porrigendum ei aliquod ecclefiafticum facramcntum , nifi petita deiuper & obtenta licentia proprii facerdotis , cum certi & indubitati juris exiftat t.llem a tali crimine folvi non polle aliquatenus vel ligare, & ex hoc ordinem ecclefizper majores & fandos patres divina providentia inftitutum confundi, quod per univerfos plebanos fingulis diebus dominicis flc feftivis coram fuis plebibus przcipimus publicari.

De (lit montebornm : ex concilio **frittltr**.*

Statuimus infuper, ut in fingulis monafteriis fenertrx pro latere duplicata habeant ferreamenta. Et lit moniales fuis praepolitis δζ prolatis m rebus licitis & honeftis obediant , nec cuiquam alteri praeter eorum licentiam fua confiteantur peccata, ipfi prepofiti fiveprxlaticlaullra moniaiium non introeant , nifi magna δζ evidens ncccffitas id expofeat.

De montebit & moniolibns, dt eompoternittte non conirobendt; ex eodem concilio.

Compaternitatern a monachis dc a moniali-D bus contrahi diftridiifime prohibemus, ftatuentes , ut fi aliqua clauftra moniaiium ad inopiam tantam devenerint , quod ibi de proventibus monafterii fuftentari non poiTunt , & ab amicis panem & vinum , denarios vel aliquod hujufmodi tranfmittatur eifdem , non hoc prius recipiant, quam abbatiflas vel magiftrx lux id fignificent , ut ejus arbitrio quid de hoc quod miffum eft , fieri debeat, ftaiuatur, & labores •orum veniant in commune , quod de monachis irrefragabilirer volumus oblervari.

De veftibm monteborxm <7 menitlinm : c» eodem concilio.

Statuimus etiam, ut juxta concilium proxime celebratum monachi & alii religiofi quilibet alterius coloris vetlibus, quam eorum ordini congruat, non utantur, leu quotidiane five pluviales exiftant, ut monalleria fandorum Auguftini & Benedidi ad obfervationem fisae regulae efficacius reformentur, prohibemus diftriâe, ne quis abbas vel abbatiffa duas habeat abbatias,& nulli monacho vel moniali duo officia in monafterio afftgnentur, nifi abbatis providentia de confenfu capituli propter evidentem neceffitatcm vel utilitatem mcnaftcrii aliter duxerit ordinandum.

Nt fnh eL^txr in Motem M f^egm: en vadma ceurlhe. ,7,.

Nullus monachus in abbatem & in aliquod officium, nifi duduni profeflus fuerit , effumatur. Et fi qui jam aliter funt affumpti, a fuis ^removeantur- officiis , fit alii fubftituanutt eif<Jem , quod de monialibus etiam dccerqimtu obfervandum. Hoc priori concilio in non profeflorum odium adjungentes, ut cum juxta derçretum Pelagii abbas fit a monachis eligendas, nullus omnino non profeffus, quantacunque temporis diuturnitate in religione duraverit, ad elc&ionem abbatis aliquatenus admittatur , nec ei valeat fuffragari five de faâo, five deccnfuetudîne, quod una cum ceteris monachis ad alict tra&atus ecclefiz antea fit admitTus .

De profejjione montebi.

Novitii jam adulti fi poll annum probationis in manum abbatis facere profeflionem reculaverint, de monailerio expellantur , quod etiam de monialibus obfervetur. Nullus monachus vel monialis in duobus monafteriis locum habeat vel przbcndatn . Item quicquid monachus vel monialis, undecunque provenerit, adquirit, fuis appropriate ufibus non przfumat, fed totnm in communes ufus monafterii redigatur. Item nul-C lus monachus vel monialis proprium quid habeat , & qui proprium habuiffe in mone fuerint deprehenfi , ecclefiaftica careant fepultura , fit qui fepulti funt , jam exhumentur . Si quis vero ipforum ad mandatum fui przlati propriis rcnunciare noluerit, dc tnonafterio expellatur .

*De monocbit **tf** monitlibxt*

Ludos alearum, chorearum, fcacorum , taxillorum , annutorum & globorum monachis fic monialibus prohibemus diftride . Item abbates & monachi mantella & chirotecas non portent, nec pannos de nigro bruneto vel alios pretiofos , fed quanto poiTunt haberi pretii vilioris juxta quod praecipit regula eorumdem : abbates & abbatiftae in communi dormiant dormentorio cum monachis vel monialibus fuis , & in refeâorio communi vefcantur, nifi quandoque jufta neceliïtas propter magnos & honeftos hofpites id minime obtervari compellat . Item tam abbatibus quam monachis vulpina pellicia & dc cuniculis prohibemus, fed agninis tantum utantur. Item monachi calcios , qui Rivales dicuntur , non habeant , fed alios fuz reguîz competentes. Item abbates cappas rotundas ad modum epifeoporum in ufu quotidiano non portent, fed cum manicis, ut eorum ordo poftulat & requirat,- nec ipfi, nec monachi, qui equitant, mantella deferant luper cappas, quas clau-E fas fore cenfemus . Hoc etiam ftarutum lucidius declarantes (latuimus , ut tam monachi, quam abbates in cappis nigris equitent & rotundis vel in habitu ufitato: infuper inhibemus diflride, ne occafione qualibet fzculares perfoiub domos vel habitacula fua faciant juxta monafteria monachorum , quia frequenter ex hoc contra monachos finiftra prcfiimtio eft exorta, nifi forte alicui perfonc omni fufpicione carenti id de confenfu & auâoritate dimcefani epifcopi permittatur . Abbas vero , qui contra hoc fieri confenferit , gravi fubjaceat ultioni. Item abbas nullum monachum alterius nona.

ftcrii

AKNO ®er" litteris dimiflbrits proprii abbatis in A CHRiyri f"° nw»ufterio recipere vel tenere prefumat. Item monachi carnibus in refedorio non vefcantur, nifi in infirmaris cum rgrotant. Item quicuoque monachus in lapfum carnis ceciderit, de quo fuerit manifeflum, ad nullam deinceps dignitatem, nec ad aliquod officium monafterii aflumatur, nifi propter manifcftam emendationem & honeflam ac rehgiofam converfationem ipfius per dicecef. epifeopum fecum fuerit mifericorditer difpenfatum : eidem quoque potus fubjaceat, fi de hoc infamatus fuerit, nec canonice potuerit fe purgare, ft in ponam lui criminis, de cetero ultimus fit in choro, & in capitulo vocem non habeat ad aliquam monafterii ordinationem tra&andam, nifi propter B emendationem manifeftam abbatis providentia de confenfu conventus ipfum duxerit admittendum. Si vero abbas vel monachus in officio conftitutus in fimilem lapfum ceciderit, a fuo ftatim removeatur officio, quod circa prepofitum fieri volumus, fi de hoc infamatus fuerit, nifi canonice fe expurget, & nihilominus pœnis illis fubjaceat, que dc fimplici monacho fuperius funt expreflae. Idem de abbati(Tu, & monialibus (latuimus obfervandum, & haec omnia, que ftatuta funt de monacho circa continentiam, propriorum abdicationem, & fimiiia, ad canonicos volumus regulares extendi, licet ad cfum carnium, & quaedam alia regule inferviarn laxiori. Item praecipimus abbatibus, abbatillis, nec non aliis omnibus monafteriorum reâoribus, ut fubditis fuis fecundum uniufcujufque monafterii facultatem tam in viâu, quam in vefiitu neceflaria adminiftrent. Item juxta prioris llatuta concilii prohibemus, ne mulierculse, quae votum continentiae emiferunt, mutantes habitum fzcularem, nec tamen alicui certari regulae fe adftringentes per vicos paflim dileurrant. Sed ft propriz fuppetanc eis facultates, continenter in fuis vivant domibus, ft honefie ; fed fi funt pauperes manuum fuarum laboribus, & honeftis fervitiis neceflaria fibi quatraut, plebanis luis fint lubditz, fit eorumdem confilio regantur.

*Nt idnfittetxr in ir*ixx*r Mtt qtudrtgtfM*™* »muun.*

Ad hoc quia juvencularum beginarum lapfus frequens & evidens ftatum religionis deformat, & fcandalizat plurimos : (latuimus, ut nulla de cetero in earum numerum admittatur, nifi quadragefimnm «tatis lue annum excefferit, & probate opinionis exiftat. Sexagenarium numerum, quem fcripfit apoftolu talibus afiumendis, propter fragilitatem noftri temporis ad quadragenarium numerum rcllringentes.

Dt btgbtrdis & kegtatii.

Seftam ft habitum, nec non conventicula fufpicione mali non vacua beghardorum clamantium per vicos, & plateas civitatum, oppidorum, & «illarum hoc vulgare btot durvh eot, nec non quaslibet alias fiogularitates a fanâa Dei Ecclefia non receptas colentium reprobamus in hoc facro concilio, & damnamus, mandante fub pœna fufpenfionis univerfis plebants per civitates, dieecef. & provinciam Moguntin. conftitutis, ut tales beghardos aut bikomoa publice tribus dominicis diebus feftivis> ut hujufmodi fingularitatcs derelinquant, fit fe teneant, ficut alti chriftiani, & quod non prodicent in cavernis, vel aliis locis publicis, vel lecretis, & cum bcginis le confor- ',,,è mantibus eifdem in moribus, habitu, & incef-fu. Alioquin ex tunc ipfos extra terminos tuarum parochiarum per excommunicationis (ententiam auftoritate hujus concilii repellere non obmittant, denuncientque vicinis facerdotibus, ut tales fle repulfos in fuis parochus non admittant. Idem de beginis prodiâis peltiferis duximus ftatuendum.

Nt aliqui' introttf dontot brginarxnt.

Sub pœna etiam anathematis prohibemus, ne clericus vel rcligiofus quifpiam in domum introe earumdem I<.Sed fi quis ex jufla caufa, ft honefta cuiquam earum loqui voluerit, hoc in ecclefia fub bono teftimonio faciat manifefte, ne finiftra conira ipium fufpicio oriatur. Alioquin gravi fubjaceat ultioni. -

Ix cmcilia Mogxnlintn.

Plerique religiofi, maxime ordinip fanâi Benedi&t, non verentur convivia frequentare, irculares etiam perfonas ad ipla coenobia pro commefiationibus invitantes, ex quo non lulum fcandalizantur extranei, led ettam contraires eorum, religio diflblvitur, & bonifias monafli-Cea deformatur. Cum igitur juxta fandorum flatuta canonum, fit venerabilium concifiorumdecreta monachorum non hceat undecumque provenerit aliquid fuis ulibus propriare privatis, lacri approbatione concilii talia de cetero fieri ex quacumque caufa prohibemus. Si quis autem tranfgrelTor extiterit, pro qualibet trinigrcifionc carceralem odo dierum in graviori culpa fubeat difciplinam.

Ex C9nc;iie Afcbafftnixrfxn.

Prrtcrca & fi contra monachos, & moniales de luis clauftris propter aliquos enormes exceffus, aut animi levitate temere fugientes, ft
D in fzculo larculariter per aliqua temporum fpatia convenantes, & tandem pœnitenlia dufii. ad clauftta, de quibus profugere profumpferunt, humiliter redire volentes, certat & vaux perne juxta qualitatem & quantiitatem excedentium a fandis patribus funt ftatutz. Quidam tamen abbates ft abbatifle, ac ceteri magiftratus poenis in facris canonibus, five in fui ordinis regula contra hujufmodi profugas perfonas expreflas non exiftentes contenti, graviores ft quafi importabiles pœnas in fui reverfione imponere non verentur. Vel quod deterius eft, e*fdem perfonas quantumcumque humiliter poflu tantes ad fua clauftra, a quibus taliter exiverint, admittere inhumaniter contradicunt. Cum
E igitur juxta iacrorum canonum divertas auctoritates pœnx non ampliande, fed potius fint laxande, & longe fit fccurtus de mifericordia, quam de crudelitate reddere rationem. Cum ft Domiouf per hos prophète pollicitus fit, fie dirons .· Peccator in quactrinque hora converfus fuerit & ingemuerit, omnium iniquitatum tuarum amplius non recordabor. Nos advertentes, ft ubi paterfamilias largus difpenfator exiftat, non decet familiam efle tenacem, ut peccandi materia ft oecafio perfonis talibus procludatur, provida deliberatione hujus facri concilii decrevimus fiatuendum. Et fub pœna fufpenfio-

' κκη ' uo'*e,fi1 «bbatlbo» fit tbbatiffis , & ceterl< tn°n>ûicis tnagiftratibus, cujufcumque ordinis aut conditionis exiftant, aut quocumque nomine appellentur, injungimus firmiter, &diftride, ut luis fratribus & fotoribus in apoftafiz labem ex quacumque caufa prolapfis, delderantibus, ac petentibus cum humilitate , ac devotione regrelTum, linum mifericordiz , quem alma mater ecclefia claudere nulli pernitenti confuevit more pli patrisfamilias, qui filium primo!prodigum, & poftmodum pernitentem paterne recepiti, liberaliter ftudeant aperire. ita quod hujufmodi perfonas redite ad tua clauftra volentes , quantumcumque graves fuerint carum exceifus, vd enormes, juxta cujuslibet oldinis dtlciplmam five regulam & confuetudinetn oblervatam fine qualibet contradidione recipiant & admittant, ita tamen, quod propter eorum cxccflus, nec vidus, ncc veftitus lubtrahatur elidem , led alias ficut praediximus regulariter puniantur. Alioquin przdidam fulpentionis fententiam per ordinarios locorum feu officlales eorum in omnes conrradidores procedente tempore, juxta quod eorum protervia meruit, przcipimus promulgari.

Christi >■.

Dt capitulis manatborxm : Ex concilio fritelar.

Renovantes etiam concilium, quod noviffime celebravimus, firmiter prohibemus, *ne* epifcopi vel archidiaconi conceffionibus ecclefiarum, quz fiunt lemplariis, hofpitalariis, vel alus religiuhs cuiuslibet approbationis confenlum ullo modo exhibeant, nifi requifito fle habito prius contenfii capituli ecclefiz cathedralis : aliter concclTiones huiufmodi five ladas five de cetero fanendas vires decernimus non habere,

Pc relegi'jis officiantibus ecclejias : Ex concilio MogHnhntn.

Ad hoc cum religiofi quidam alicubi fui ordinis per fratres officiant ecclcfias fibi unitas , fle id fi atubus ipfis fit diflolutionis occafio , quia idem eo promptiores lunt ad lubricum, quo ex religiolo titulo le autumant exemptos , ac praelati eorumdem per archidiaconoilales corrigi minime patiantur, fed quall pro ordinis lcandalo c.itando ipfos ad domos revocant , vel ad alias parochia» mittunt illos, audoiitate hujus lacri concilii hoc duximus annedendum, ut religioforum ecclefiz non per trades eorum officientur, led per clericos lzculares , ut faltem de reliquiis, quz de menfareligioiorum ceciderint, fuftentari valeant pauperes facerdotes , qui in vituperium noilri miniflerii publica cgeftate laborant , ita quod hinc lint vrrifTima iHa verba dicentis in canone; Mendicat infelix clcticus in plateis.

Dt jure patronatxs : ex can. Mogun.

Ad extirpandam illam deteftabilem corruptelam quorumdam patronorum ecclefiarum , qui redoribus eorum defundis fpoliant dotem fle ecclefiam omnibus rebus mobilibus fle interdum immobilibus in lalutis proprie difpendium fle lcandalum plurimorum, ftatuimus, ut five clericus five laicus hoc facere pocfumpferit , fit a jure pizlrmandi ea vice iufpenfus, fit loci archidiaconus fle fi ipfe negligens fuerit,fuperior ecclefiam conferat ipfa vice. Uterque autem excommuniceturflt ardius evitetur, donec cum debita fatisfadione reftituat flc ablata.

cHRtsrt ,J'°.

Ex concilio Mogxntincn. domini Petri.

Quia plerique advocati ecclefiarum fuis terminis non contenti ultra penfionem fle redditus feu proventus ab antiquo cis deputatos diripiunt flt ufurpant flbi bona fle res didarum ecclefiarum , propter quod fpiritualia, quz fine temporalibus non poliunt confillere , didis eccleflis fubtrahuntur. Statuimus, ut fi plus trinam admonitionem de reflituendis hujulmodi ablatis fadam prxdidi non rellituant nec latisfaciant, ut tenentur ex tunc ipto fado a jure advocatiz decernimus przdidos cecidtfle.-idem contra patronos ecclefiarum, quz bona clericorum decedentium (lbi ufurpant contra llatuta Lugdunen. concilii ut a jure patronatus cadant ac przfentandi ; fl< hoc ftahittrm per locorum ordinarios diilridiifime, invocato ad hoc fi opus fuerit auxilio brachii fzcularis, decrevimus exequendum.

De confecratione ecclefix vel altaris . Ex concilio frildar.

Et quia de ecclefiarum reconciliatione dubitari confuevit a multis, przfentis fuper audoritate *concilii* declaramus, quod ecclefia violata per alium quam per epifcopum reconciliare non poteft, cum ea, quz funt epifcopalis ordinis , non nifi epifeopo valeant demandari.

Dt celebratione mijjarum : Ex concilio friizlar.

Auôoritatc quelque przfenti diftridins prohibemus, ne aliqui facerdotes in ecclefiis ve! parochiis infra miffiam animarum folemnem miflam celebrent pro defundis, nifi rogati fuerint a defundi parentibus flt amicis, flc tunc unam vel plurcs celebrent fubmiffa voce fine nota.

Ex eodem concilio de Sacramentis conferendis.

Ut facramenta ecclefiz mundlus fle reverentius miniftrentur, priori concilio inherences ftatuimus , ut facerdotes baptifmum, oleum infirmorum , feu viaticum miniftrantes camifiia albis vel fuperpelliciis fint induti , que penes altare referventur, fle in eundo fle redeundo, cum infirmos vifitant, pariter flc in mifliaeis utantur.

Dt celebratione mijjdrnm: Ex Concilio Domini Petri Moguntincn.

Przdeee(Torum noftrorum dudi veftigiis datuimus inhibentes fub pœna fufpenfionis, quam in omnes temerarios tranfgreflbres hujus iacri approbatione concilii decernimus proferendam , ut nullus facerdotum noviciorum illa dic qua celebrare debuerit primam miffiam in exordio facratiffimi publicationis fui officii oblaturus Deo primitias gratizac lalutis fibi collocatz,aliquos ad convivium invitare aut invitatos habere aut procurare per fe vel per al um ullo modopraefumat, fed ad folum Deum, cujus militiz eft adferiptus, dirigat aciem fui cordis, maximadie illa devotus, curis fle follicitudinibus temporalium , quibus mentes hominum diftrahuntur, exu

tu».

""T"T"*us, remotis vanitatibus, h'ftnonum curfibus, A nifi eidem altari tantum in proventibusaffigne-

CHRISTI >u*»ultibus fit infolentlisreproborum, qui etiam aji·. fspe venire aftblenr non vocati. Si quia aut ante vpl poft ofto pluriumve dierum fpatio in* termedio amicorum hooeftam convocationem habere voluerit, illud abfque hiftrionum tumultibus fieri noa vetamus.

De hplifixe & der rfftflx: Eκ raurlùa frittier,

Baptifmus cum (umma reverentia celebretur maxime in diftinâionc & in prolatione verborum, in quibus facramenti virtus confiftit, his fcilicet verbis. Ego baptizo te in nomine Patris & Filii fit Spiruus fanfti. Doceant etiam facerdotes, tam mares quam feminas, in neceflitate debere parvulos baptizare eadem forma in fuo idiomate, fit quod patres fit matres proprios infantes, fi fumma neceflitas exigat, poterunt baptizare. Et fi facerdotes fuper hoc diligentius requirentes debitam formam in baptifmate obfervatam invenerint, quod fa&umeft, approbent, fupplentes circa baptizatum quoad unitionem olei in peâorc fic in fcapulis & chrifmatis in vertice, quod a laicts eft obmilTum. Si autem in baptifmate debitam formam non invenerint obfervatam, non differant pueros haptiure.

De enftoHe exckeriftix: ex etden.

Item ftatuimus, ut in eundis ecclefiis baptifmus, oleum, chrifma, fic euchariftia fub fideli cuftodia clavibus adhibitis conferventur, ite poflit ad illa manus temeraria extendi; palle quoque altaris, vafa fic corporalia fit *rflimenta miniftrorum munda fic nitida conferventur. Nimis enim videtur ablurdum in lactis canonibus foedes negligere, que non decet ent etiam in profanis.

Dt tifervttitte› jrjtnrefMt.

Ad hoc etiam prohibemus. ne quis adultus pariter fic diicretus ordinaria fit ftatuta jejunia, D ut quadragefimale, quatuor temporum fic vigiliarum pneiumat infringes, nec bujuimodi neceflaria jejunia pretextu votivi fit extraordinarii jejunii vkuent, cum tale damnum tali lucro Dei» nolit compenfari. Inhcrenres priori concilio pravam quorumdam confuetudincm reprobamus, qui fextam feriam violant, fahbato, quarta lena vel alia die cbdomadali jejunantes hoc decreto fieri hujus auftoritate concilii reprobamus & firmiter prohibemus.

Dr eecl<fb KtHJü&db: ex eteiext.

Prohibemus etiam, ne religiofi *el quilbet alii ecclefias de novo fundare vel fundatas trans- E ferre fine epifeopi dicrcefani licentia ,& fine primaria lapidis beoediftiooc praefumant, aliter fundata ecclefla diruatur, fit »s qui fundavit, fi clericus exiftat, vel monachiis, ab officio fui. pendatur, alia pena nihilominus juxta fuperto» ris arbitrium puniendus. Si laicus exiftat, llf* que ad fatisfaftiooem condignam excommunicationis vinculo innodetur. Item altaria fuper flua per ecclefias parochiales omnia tollantur, cum fingulis ecclefiis non conventualibus ad plus tria fufliciant; ne altare aliquod de novo nat nifi epifeopo permittente; nec tunc etiam nifi eidem altari tantum in proventibusaffignetur, ut ialtem luminaria ultra viftum mimftri habeant competenter.

Eκ CKKiUo MegmtiiuK.

Inhibemus, ne religiofi vel alii quilibet ecdefias de novo fundare vel fundatas transfeire &c. Cum igitur ex hoc, quod aliqui in civitatibus, oppidis, villis, fic interdum m rure vel nemore fe paflim receptantes ecclefias, oratoria conftruant fic cappelias, quas abinde poilmodum recedentes deiolatas dimittunt, loca facra contingat lepius profanari, audorkate lacri concilii duximus ftatuendum, quod nullus ex epilfcopis iftis, qui inrerdum in conlecrationibus ecclefiarum vices dkrcelanorum exercent in locis de novo funditis vel fundandis, eccicfiam, oratorium dedicent feu cappcllam, aut lapidem primarium ponant, nlli de diœceiani licentia fpeciall, ut juxta provifionem prioris concilii ad taxationem dttrcelani factat domui provideatur de dote fic lumine competenti, ne talibus recedentibus ea facilitate, qua veniunt, loca facra defolari & profanari contingat, fic ob hoc etiam quod antequam adventantes de novo firmentur in loco dicrcefani providentia praecaveat, ne parochialis ecclefie, infra cujus terminus fe recipiant, flnt fuccoftu temporis nocumento. Ad hcc dils epifeopis, qui vices diœcel in confe^crationibus gerunt, prohibemus exprefle, ne generai's promifftonis praetextu aliquas conventuales ecclefias dedicent quoquo modo, vel m cs primarium lapidem ponant, nifi eis hoc a dirrcefano fpcciahter comminatur, interpretatione congrua declarantes, quod (idem epifeopi ratione commifEonis hujufmodi cum diceceianorum dubditis difpenfandi, ligandi fit folvendi eofdem in manifellts cafibus vel occultis nullam obtineant poteftatem, nifi dicrcefanus eis hoc duxerit fpcciahter concedendum

Eκ uttilit frittler.

Hoc pnrfentis auâorttate concilii declarantes, quod epiicopus primarium lapidem benedicere, fit in fundamento locare in perfona propria teneatur, nec benediâionem lapidis, nec poficioncm cjufdem debeat alii quam epifeopo demandare.

De exiwutete etckfa tj eereteteni: E» ren*edit Mtgxatnt».*

t

Excommunicamus etiam & anathematizamus omnes, qui dedicatas Deo ecclefias aufu facrilego profanantes,faciunt munitiones de ipfis,dt ad firmandum eas perfodiunt ct&neteriutn * odibus mortuorum ejeftis,omnes quoque adhibentes operam, confilium, vel juvamen decernimus excommunicationis iententiat fubjacere; Ecclefias etiam taliter profanatas, dt nihilominus omnia illa loca, lo quibus auftores aut opem, confilium vel operam vel juvamen preftantes habent domicilia vel-receptacula, fubjkimtn ex nunc ecdefiaftico iaterdifto, lo graviorem etiam pcenam fubtrahaotur, eorum familiar ecclefiaflica careant fepultora, dooec cum debita fitfaftione munitio dcftruatw.

X»

ANNO CHRinr .>>.■

«■» toacibe Efognntmen.

Prxterca quia quidam a perfonis ecdcfiaAicis .confia libertatem earum & approbatam confue- . tudmenl cx antiquis obtentam temporibus ab pedagia *&t* thelooea interdum extorquent io- "jufle , laks ad abllincndum ab hujuhnodi eo* rum angariis , &. ad reAituenduin tie extorta injulie per ordinarios fuos monitione prsemifla per ccdciiaAicaro cogantur cenluram.

n£x concilio Afcbaffenbnrgtn.

Ad hocMacro approbante concilio irritamus & irrita^nuiKiamus omnia Aatuta & confuetu- B dme* , qux civitates vef kxa , poteAates, confutes vel quxeunque alise perfonx contra libcrtatates *cedefiqe* aut perfonas ecctefiaAicas edere vel tervare contra canonicas fanttiones prxlumpterint, & eafdcm a fuis capitulariis mandamus infra duos mentes poli hujufmodi publicationem Aatuti penitus aboleri, & fi fimilia de cetero attentaverint, ipfo jure decernimus etfe nulla . Poteftasvero & omnes Aatutarii ipforum locorum , tk qui («eundum Aatuta & confuetu* dmes memoratas judicaverint, ex tunc inhabiles ad omnem in ecclefia legitimum attum , falvis nihilominus pcenis aliis contra tales iu generali concilio promulgatis.

Privilegium Je exofliomim faSit.

Item Aaruimus , ut qusecnnque civitas vel communitas, perfona publica vel privata coliettas live attunes, angarias five peiangarias eccletiis vel alus pils locis aut ecclefiaAicis perfonis imponant , vel bona ecclefiaAica invadere pirlumant, quadruplum refundant, fi rcquifiit contempierint emendare-

De emunitatibnc fervendis de jurifliUtme ecclcfiaftica.

Jurifdittionem ecdefiaAicatn prxterquam per vias a canonibus indultas nullus attentet aliquatenus impedire, & ecclefiarum vel aliorum locorum emunitatem hattenus de jure vel de confuctudine obtentam infringere aut aliqualiter violare

Privilegia.

Novas etiam exattiones, qux vulgo ungelt dicuntur nulla civitatum imponat, &abinAitutis poA hujufmodi editti publicationem infra mentem defifiat , nec rnenfuras rerum venalium ab antiquo tervatas, & a fidelibus approbatas minuere, vel immutare prxfumat de fervis , & mancipiis ecclefiarum m civitatibus relidentibus poti eorum tervorum mortem cccle- itx debita jura , quorum *Cervi, &* mancipia fuerint recipere minime prohibentur.

De occupatione tonorum eccle/êorum, ú eis attmentium.

Infuper Aaluimus, ut perfona quacutnque nobilitate , aut prxminentiz flatu prxfulgeat, ecclefias , aut cccteflaAica bona, jura, jurifdiâio* nes, & vaffallos eorum violaverit, «ut anttoritaie propria publice occupare, aut occupando invadere, vel telenter occupantibusecclefias, I & bona pradiAa pvxAare praeflunat quumodoli* bet per fc, vel per alrum, aut allo· confilium, auxilium, vel tavorcm, & eifi infra menfem ecclefia lxfx, vel prxhuo tpfiua damnum illa* tum emendaverit ipto fafto (it anathematis vinculo innodatus·. incedentium etiam clericorum peculium occupare, vel occupando detinere omnibus laicis , tub anathematis pteria cx nunc prout cx tunc m ipios lata ditlnftius inhibemus , de illa materia habeatur rccurfiis ad vi. II. ti- in eodem- 'ΓΓ,Γ" citatur» ,f,,.

Dt fponfahbus, tf matrimom.tlibuf: ex concilie fritzJar.

.Matrimonium fecundum quod in concilionoviilitne celebrato (latuimus, ut cum omni reverentia , & honore in confpcttu ccclefiæ celcbretur. Et cum matrimonium fuerit contrahendum per presbyteros in ecclefiis tribus diebus dominicis, & feAivis.a le dillantibus publice proponatur , ut fi quoddam impedimentum contrahendi matrimonium noverint aliqui, illud infra terminum competentem ab ipfis presbyteris prxfigendum in facie ecclctn: tine difficultate revelent ; ^excommunicationis quoque lententia in genere proteratur in omnes hujufmodi impedimentum celantes, a qua fine fatisfattione debita nullatenus abfolvantur. Et fi qui tempore hujufmodi denunciationis przfcntes fuerint , C& impedimentum celaverint pollmodum, nec ad acculationcm nec ad teftimonium contra ipfum matrimonium admittantur.

Ex eodem concilio fritnhr.

Cautes matrimoniale» nullus facerdos, *archi*presbyter, vel plebanus fine fpeciali mandato epifcopi audire prxfumat, aliter ejus lententia , vel proceflus . nullam obtineat firmitatem, ôT ipfe tranfgrcflbr duriflime puniatur.

Dt cognatione fpirituoli.

Item Aatuta canonum, in quibus eA provide Pordinatum, ut nullus baptrzalus a lacerdotecum ejufdem facerdotis filia audeat matriinunium contrahere , cum inter talem baptriattim , & facerdotis filiam fpiritualis fraternita^gencretur , firmiter prxeipimus obtervari.

Vt tantum umu patrimo a(fumatur.

Statuimus, ut unus tantum fumatur patrinus in facramento baptifmatis, & confirmationis ad impedimenta matrimonii prxeavenda.

Ex oeneibo utfcbaffenhxrgou.

Nullus quoque ordinandus de non petendo " beneficio ab ordinatore, five prxtentatorc ipfius cautionem, vel promiflionem aliquam inrerponat: quia hoc fimoniacum eA, & contra canonicas fanttiones.

De fmoma , èT ne aliquid pro facrameniis exigatur : Ex eodem.

Verum quia aliqui tecerdotes ex (implicitate ful juris ignorantiam quid ex avaritix vitio , qux fere omnium oculos cxcxcavit, dum eu* chariftiam, oleum tenâum , tepulturam , aut alia tecramcnta ecdefiaifica fuis fubditis admi

ui>

OOuTΠ nigrant pretium extorquent ab ipfis pro fuler- A ror"» A reatus dcfenfione longam üliu* loci coofuctudincm protendentes, nec advertentes , quod diuturnitas temporis peccatum non diminuit , fed augmentât, nos inhérentes concilio Turonenfi, quod hujufmodi confiieindinem maxime deteftatur, ne pro hujufmodi, aut aliquibus (aeramentis conferendis aliqua de cetero munera quantumcumque modica per prelates vel facerdotes a luis fubditis tamquam debitum exigantur fub pcena excommunicationis fententiz tam late, de approbatione hujus facriconcilii diftriAiffime prohibemus, nifi munera hujufmodi fponte, A caritative a Chiifti fidelibus offerantur , archidiaconis , Cc eorum officialius fub eadem pcena firmiter injungentes, ut in fin- B gulis fynodis, five capitulis, quibus folent clerici convenire , de hujufmodi vitio inquifitionem faciant fpecialem, & quos in eodem per probationes legitimas invenerint laborare, fi vicajii fuerint, ipfos fine omni fpe reftitutionis a fuis archidiaconibus amoveant. Paftores vero ab officiis, & beneficiistamdiu fufpendere non ob* mittant, donec fuper hujufmodi fimoniaca pravitate cum ipfis per fuos epifeopos fuetit difpenfatum. PrzdiAa vero fufpenfione psftorutn durante archidiaconi de redditibus bcneficiorurq nihil percipiant eorum- Sed Sacerdotes idoneos in ecclefias conftituant taliter fufpenforum, qui per omne tempus lufpcnfionis percipiant , & in fuos ufus convertant univerfos C redditus ecclefiafiicos ipfis palloribus competentes › {lignum enim eft, ut qui altari fervit, vivere debeat de altari. Sed illi proventus ecclefiaftici merito fubtrshuntur, cui ecdcfiz communio denegatur.

\ De ett eodem concilio,

Licet olim in generali concilio provide fuerit inftitutum, ut uterque fexus de gente Judxorum in omni chrifiianorum provincia ilgnum, vd habitum publice deferre debeant , A frequenter, quo a populo chriftiano mamfeAe difiingui valeat, & diicerni, fuitque adjeAum, fit lalubriter provifum in conciho me- D morato, ut in diebus dominice paffionis in publicum ptodtre non debeat gens przuida, fed in fuis fe continere domibus, daufis domorum oftiis, & feneftris, ne ficut in eodem concilio tangitur chriftiani , qui facratiffime paffionis memoriam exhibentes lamentationis figna prétendant illis diebus sb eodem Judaeorum populo illudantur. Licet etiam id aliis facris canonibus prohibitum inveniatur erprcffe . ut Judaei, nec publica officia, nec aliquas firculares dignitates habeant,aut in fuis domibus, Afervitiis mancipia teneant chriftiana. Quia tamen nec contra Judeos in prodiAis prohibitis cafi* bus contrarium facientia, nec contra chrifiianos potentes , ipfo-. fine diAriAionis tigno, vd E habitu in fuis terminis tolerantes, aut publicis officiis, vel fecularibus dignitatibus praeficientes eoÜem, certa, fit fufficiens petna in canonibus repentur . Goofiderantcs prout facilitas veniat incentivum tribuat delinquendi, A phis loiat timeri, quod generaliter imperatur,de multa deliberatione, fit unanimi approbatione hujuS concilii mcfragabiliter duximus tlatuendum, ut in nnivtrfia civitatibus, oppidis, caAris & villia civitatis , dioacef. A province Moguatinea. gens Jnfeanruaa utrhafaue ferae infra duos «nenia poft publicariontm hujus ftatuti taliafigna, A habitum, quboi fine qualibet ambigui late a chriftiano populo diftioguatur fibi digat, A deferat manifcAc, digni'atefque tzcula-res, A officia publica, fi quibus de gente profita forte aliquis pneefi, A mancipia chritliana prorfus dimittant. Alioquin in omnibus locis ubi Judaei huic facro, A falubri concilio in hac parte obedire nolentes habitare, vel domicilia obtinere nofcuntur, in pcena chriftiano rum potentum tamdiu ceffetur ab officia dtvi-, norum, donec per principes,& nobiles, aepo tefiates chrifiunos, in quorum territorio prxdiAa gens mifera confervaiur, ad obfervationem przmiflorum omnium compellatur , ipfi autem per locorum dkecef. inditeAe perlubiraAioncm communionis fidelium excommunicationis fententia percellantur. Si quis veto de gente profata in die parafceves vilus fuerit tn plateis, vel per ollium fuz domus, profpicerc , ad quod probandum duorum ebrifiianorum Habilitatem in juramento flabilitur , idem loci dicecefano in marca argenti pœne nomine teneatur ad ejus folutionem reus, & omnes defendentes eumdem per excommunicationis fententiam compellantur. Et ne quis chriftialtas , aut Judzus hujus ftatuti ignorantiam valeat allegare , univerfis parochiarum reAoribus per Moguntinen. civitatem, diœcef. A provinciam confiitutis, in quorum parochiis Judaei morantqr fub pcena excommunicationis in quoslibet tranfgreffores, auAontate przfentis concilii cx nunc laiz przcipimus firmiter, A diftriAc, ut quili bet in lua parochia fingulis dominicis diebus fingula quatuor tempora ipfa immediate fubfequentibus infia miflarum folemnu prolatum (latututn lingua materna exponere non obmittat-

De fenttiie Jxleorxm: ex tontilioJtmitnt Petri guntinen.

bem cum in facro concilio olim facratiffime fit flaturum , ne Judzt fub alendo puerorum obtentu, nec pro icrvitto, kc pro qualibet alia caufa chriftiana mancipia habere permittantur in domibus fuis, A quod excommunicem tur chriftiani, qui cum ipfis profumpfcrint habitare, cum ipfi propter continuam converfa lioncin , A afltduam familiaritatem ad luam hiperftitionem, A perfidiam cxccrabilem incontinentium poflint fimplicium chrifiianorum animos de facili inclinare ; nos qui Dei injurias graviter portamus . hujus canonis auAoritate ftatuimus, ut omnes chrifiiant noftre provincie lub quocumque prztextu domibus Judeorum inhabitantes infra duos menfes poft publicationem hujus fiatuti de Judaeorum domibus nunquam poftmodum reverfurt recedant. Al.oquin chriftiani contrarium facientes, per fententiam excommunicationis percellantur . Et alii chriftiani tamdiu a Judaeorum familiaritate fle commercio coerceantur, quamdiu Judaei hujufmodi chriftianoa in domibus fuis profiirnpferint retinere.

De hxretitu: ex textili» frittlxr.

Excommunicamus, A anathematizamus omnes hasreticos qutbufcumqoe nominibus cenitantur, facia quidem habentes divertas, fed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate convetuunt la id ipfiun. Damnati vero per eccle» fiam fecnlari judicio relinquantur, animadverfiooe

chr Sî debite puniendi, cleric» vero « fu» or- *i* <Jlnibui de8rwl*u*·

·>»·.

Dt rtiiettikxi tî ritxxt Jxdaornm.

Statuimus, immo flitutum Bonifacii publicamus, ut chriftianos, qui ad ritum tranfierint, vel redierint Judeorum, etiam fi hujufmodi redeuntes dum erant infames, aut mortis metu, non tamen przeife, fed coaâi baptixati fuerim*, tamquam contra hzreticos, fi fuerint de hoc confetti , aut per chriftianos, vel Judaeos convidi: & ficut contra fautores, receptores, & defenfores haereticorum, ita contra fautores^eceptores , & defenfores talium per locorum ordinarios procedatur.

Dt raptoribxi, b fpoluter. cltricorwn,

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, diJefiis filiis capitulo, & clericis clvitatis, Acdiœcef. Moguntinen. falutem, & apoftolicam benediâionem. His qui ab ecclefiarum praelatis pro ipforum utilitatibus, & defenftone libertatis ecclefiafticc provide ftatuuntur, digne adjicimus a' poftolicc muniminis firmitatem, ut intemerata conliftapt cum noftro fuerint munimine communita . Significaftis quidem nobis , quod bonz memorias Gerhardus archiepifcopus Moguntinenf. przdecetfor fuus, auâoritate apoftolica edidit, contra illos, qui przlatos, & canonicos Moguntinen. civitatis, & diœcef. aufu facrilcgo capere, & detinere captivos contra libertatem ecclefiatlicam przfumebant, non fuerat lufficienter eorum malitiis obviatum , & volens contra tantas iniquitatis malum falubriter providere, diligenti meditatione przhabita fui capituli, nec non archidiaconorum,altorumque przbtorum eorumdem civitatum , & diœcef. *concilio , & allcnfu ftatuit, &* ordinavit, ut in tennims archidiaconi illius, ubi praelatum , vel religiofum aliquem, feu clericum facris ordinibus conftitutum, & pro clerico fe gerentem capi , vcl detineri conftiterit, eo ipfo ceftctur ab officio divinorum . Statute infuper, & etiam ordinavit, ut in omnibus locis, in quibus clericorum captivatores, & eorum complices, qui eis in hujufmodi maleficio, confilium, vel auxilium przftiterint, domicilium, feu jurifdiftio» nem de faâo, vel de jure obtinerent, in illis quoque locis ubi tales receptacula habuerint , infra eafdem civitates dicecef. fervetur diftriâif. fime interdiâum , ita videlicet, ut corpora mortuorum ad fcpuhuram ecetefiafticam nullatenus admittantur. Et fi forte in ecclcfiis, vel coemeteriis per abuium laicalis poteptiz hujufmodi corpora tumulata fuerint, in eis praefatum interdiâum nifi prius c-jedtis exinde przdiâis corporibus nullatenus relaxetur. Alia etiamftatuta faliibria , & honefta contra przfumptores eofdem in favorem ejufdem libertatis ecclefiafticz archiepifcopus edidit fupradiâus, prout in eifdem litteris confeûjs exinde plenius continetur . Nos igitur veftris fupplicationibus inclinati , quod fuper hoc ab eodem archiepifcopo provide fa&um eft, ratum habentes , & ratum illud auâoritate apoftolica confirmamus , Acprzfentis feripti patrocinio communimus. Tenorem litterarum ipfarum de verbo ad verbum inferi facientes przfentibus, qui eft talis.

CasufniMr» *b ahorttm flatMtorxnt. Dtcafti- , vetoriktu ckricorxm : £x coxcilit JMg Mnn.* chRISTI Mla>

In nomine Domini amen. Gerhardus Dei gratia fanâz Moguntinen. fedis archiepifcopus, faeri Imperii perjGermaniam archicancellanus, univerfis pqr Moguntinen. disc, conftitutis falutem in Qomino. Cum per Hlud ftatutum , quod dominus Sifridus piz memoris przdccetfor nofter olinf contra captivatores clericorum edidit auâoritate fedis catholics fuper hoc flaluendo fpecialiter fibi data non fit adhuc fufficienter provifum ; aliaiqtie przlati, & clerus noftrz diœc. a nonnullis perditionis filiis mul-B tipliciter aggraventur contra ecclcfiafticam libertatem , quia nova contra novos morbos oportet antidota prsparari, multa deliberatione przhabita, de confilio, Ac confenfu archidiaconi , przlatorum , & capellani noftri, ftatuimus, & ideo nunc in quoslibet tranfgreftores excommunicationis fententiam promulgamus, ut non folum in terminis illius archidiaconatus, in quo prslatum, vel religiofum aliquem, feuclericum habentem facros ordines, & pro clerico fe gerentem temere captivari, fed in terminis archidiaconi, in quo quempiam clericum detineri conftiterit, ipfo fado ceiTctur ab officiis divinorum , ut fic tam nobiles, quam magnates , quam etiam populares cum plebe contra male» Cfaâores hujufmodi ex divinorum carentia provocati confurgant ad liberationem illius , qui aufu facrilego detinetur, captivo auxilium przftaturi. Specialiter autem in omnibus locis illis , in quibus captivatores, & eorum complices noftrz diœcef. in maleficio ipfis confilium, auxilium, aut juvamen przftantes domicilium obtinent, Ac ûve de faâo, five de jure jurifdiâionem exercent, aut ubi habent receptaculum obfervetur diftriâiifime interdiâum. Ita videlicet , quod corpora mortuorum ad ecclefiafticam fcpulturam nullatenus admittantur, quinimmo fi per violentiam laicalem in ecclefiis, vel cœmeterüa fuerint tumulata; ibi enim relaxetur aliquo modo fententia interdidi, nifi prius eje-D&is illis corporibus fic per laicalem potentiam tumulatis. Durante etiam hujufmodi interdiâo facerdotes aliud facere przfumant, nifi quod in diebus dominicis propofito fuis plebibus verbo Dei , pronunciatis quoque diebus fefttvis , quz in illa feptimana occurrunt, eoa aqua benediâa afpergant , nullum omnino dicant officium in aperto (Hic fervatur decretalis alma) fcmel in hebdomada, abfque figno campanarum claufis oftiis cum fuo tantum miniftropro conficiendo viatico fub fijentio Mittam dicant , przfatum interdiâum juxta modum, Ac formam przfcriptam reverenter, & fideliter fervaturi . Archidiaconi quoque , *6i* eorum officiales in aliis locis noftrz diœcef. requifiti, przdiftosfa-Ecrilegos ab omnibus fuis fubditis excommunicatos denuntiare faciant publice fingulis diebus dominicis & feftivis, donec captivatus liber & indemnis cum fatisfaftione debita dxmittatur-

Etiam contra captivatore/ clericorum : ex eodem concilia Ajcbaffembetrgen.

Nos igitur ftatuta ipfa non folum approbamus, verum etiam duximus adjungendum , firmiter ftatuentes, quod fi temerarii captiratores clericorum aliquos dc familia fua habuerint utputa CapeUanos, confutes, Ac feriptores, iidem fe fta-

ANNO CHXtfTt u··, ie ftatiom retrahant a communione eorum, non Item in divinis, fed etiam in menfa, At altis, quibus excommunicato quomodolibet communicatur illicit·. Item sue confites eorum inter, fint, nifi farta traftatum haberent cum cis de procuranda liberatione coram, quam fi infra duos menfa ptocurare non potuerint, fub pena excommunicationis jam lata fententia pratipimus, quod ex tunc non folum a confilio, & feribendo fe abftrahant, fed omnino recedaat ab eis, quam fi iidem clerici per untun menfem fuftinuerunt, ex tunc periculum iuor*n bencficiorteh incurrant; ita quod ipforum beneficia aliis conferri valeant, nec non inhabiles ad alia capienda ex tali mora reddantur, ad hoc (latuimus, ut advocatus qui patrocinium, B vel defenfionsm affumpferit quorumlibet clericorum detentorum, ac eos qui eis occultum dederint confilfam, vel litteras exeufationis diftaverint, vel fcripfetint, vel litteras quafcumque a fupertore impetraverint, quibas a liberatione clerici, vel retufione damnorum, vel de fatisfaâione ecclefix fe quoquo modo de farto valeat colorare, nifi prius clericum dimiferit, ablata reftituerit, ac ecclefix fatisfecerir de oflenfa, excommunicationis fententia innodamus.

afZia *feau tti ctptiviforej tftkfarMt ftttiit jfa prnMti.*

Statuimus etiam, utmanufidelis amicus, vel aliquis habens poteftatem rerum captivati permittat, vel det aliquid pro liberatione ipfius, vel de dando interponat fe, vel alias aliquam cautionem, quod fi contra ftatutum hujus facri concilii quifquam in cafu hujufmodi inventus fuerit aliquid dedifle, vel promiftfle in tanto dieecefano peeme nomine teneatur. Adjicentes, quod fi detentor clerici per unum menfem clericum detinuerit captivatum, aut eo dimilfo infra annum a tempore captivitatis clerici computandum fatisfa&one neglefia non obtinuerit fe abfolvi, ex tunc ab omnibus fendis cadat rpio jure, quss a quibuicumque ecclefiis dinofeitur obtinere. Hxc omnia contra captivatores epi fcoporum mulio fortius volumus obfervari, eo adjecto, quod epifcopo captivato,clerici, & familia captivatoris flatim recedere teneantur, quod quas tales captivatores ipto farto non fotam a jure cadant perpetuo feudorum, quas captivitati? tempore a quibuicumque ecdehis detinebant, verum etiam ipfo ferto cum omni fua pofteritate fiat inhabilis in «ternum ad feuda quolibet, que habebat captivitatis tempore, proprietati ecclefix applicentur. Et hi qui feuda ejus duxerint concedenda, ipfo farto fententiam excommtmiiationis incurrant. Quod fi proximi domini fautorum feuda illa, te quibus cafibus prauniffis epifeoporum, vel clericorum captivatores ceddertet, infra mentem unum, vel aliis coocdere, vel ad fe negtexerint revocate, ex nme feudorum ipforum collatio ad fupedorem proximum devolvatur, quod de oecifetibus, & mutilatoribus clericorum multo fart«s volumus obfervari.

Dt cttxili» .

Pretcrea cum in prndeccfibram ooftrorum ftatutis per poenas coorta captivatores clericorum proditas adhuc non ecctefiis, nec ecctefiafticis perionis fufficienter provifum exiftat. Coofiderantes, quod pro unius ddirto facri canonea interdum puniri prxcipiupt totam terram nonnuoquam propter parentum peccata te tertiam, vel quartam generationem filii puniuntur. No» de timilibus ad fimiita procedere cupiente* provida deliberatione hujus facri concilii pradeceflorum ncftrorum ftatutis duximus anneftendum, irrefragabiliter ftatuentes, ut non folum eorum filii, qui canonico· etiam te minoribus ordinibus conftitutos, dt cetero· clerico· etiam pro clericis fe gerentes, ac alias perfonas ccdcfiafticas captivare, vel captivos detinere, occidere, mutilare, aut fetalibus, five nimie atrocibus vulneribus, quibus per medicorum induftriam nequit tubveniri vulnerare preftimunt. Sed & omnis eorumdem facrilegorum utriufque fexus ab ipfis defeendens pofteritasufque ad quarum generationem, nec ad facro* ordina, nec ad aliqua ecclefiaftica beneficia, nec in clauftris, nec coenobiis cujufcumque ordinis admittatur. Qyod fi contrarium faâum fuerit ex malitia, vel ex ignorantia, ordinatos ab eeeeutione 'ordinum perpetuo volumus elle fufpenfos. Receptos varo ad beneficia cccleiiaHica ÛECularium ecclefiarum pro non receptis haberi decernimus ipfo fado. Sed ne perionis in monafterii* five clauftris receptis detur materia ad fxaulum redeundi, eas (nripfis monafleriis quidem volumus remanere; ita quod in conventu fint, & ultimx reputentur, & numquam ad beneficia, feu dignitates aliquas affu- C mantur. De illis autem perionis, qux in ecclefiis conventualibus, aut tnonafterits ante hoc noftrum ftatutum inveniuntur promotx, autoritate hujus (acri concilii hoc diftrirtiflime prxcipimus obfervari, ut fi parentes ipforum aliquid commiferint praemitiorum, prxdirtx perfonx ob hujufmodi parentum fuorum delirtum, numquam ad perlonatxs, vel dignitates aliquas aflumantur, fed in fuis gradibus nerfifteores ad ulteriora efficiantur indegibiles ipfo farto, omnibus aliis pernis contra ordinantes, nnefentantes, & recipientes perfonas hujufmodi in priori concilio conftitutis n fuo robore duraturis.

Item a nonmdlis te dubium revhcantur quaelibet Catuta centra eeclefiafticaram perfonannn fpolinores a noftris prsadeceflbribus edita inselligi debeant At fervari prctectim, cum ipoliator mira odo dierum fpatium, non quod fuper reftitutionem fpolii faciendam concilium ftetuit Moguntin. coram judice a quo emanavit, monitionis cdidum comparuit, At fe juri obtulerit pariturum, dummodo juxta fpolium fibi impontum ordo judiciarius obferverur. Nos hujufnodi ambiguitatem approbatione hujus (acri coaciiii taliter duximus declarandam, utficooqaerens de fpolio, ipfum fpolium efle notorium afleruit caram judice, Ac fuper tali fpolio notorio monitionis litteras impetraverit, ador poft lapfum te ipforum odo dierum ad probandum hujufmodi notorium admittatur, five reus ablens fuerit per contumaciam, five prnfens.Quo probato reus ad reftinrendtun ea qua actor fe per ipffas violentiim amififle declaravit, cum expenfis obfode fa&is, At fatisfa&tone condigna fantentialiter compellatur- Si vero in probatioM defecerit notorii reo condemnabitur in expenfie, * ex tunc lite quafi contcftata fuper fpolio probando obfervabirar debitus ordo juris, quod u is cui impofitum eft fpolium, infra terminum monitionis comparem, fe juri obtulerit

Christi

pariturum, libelluinque & inducias deliberatorias Pfticrit ft" dan; In hoc cafu dicimus taliter diflinguendum : aut aâor, tanquam fuper notorio contra reum : aut in fimplicitationis forma litteras impetravit . In primo cafu ad probandum notorium lite etiam non conteftata line prorogatione qualibet admittatur , & hoc probato, rem ablatam juxta legitimam declarattonem ipfius cum expenfis legitimis & fatislaâione debita per condemnationem judicis con* lequetur. Alioquin reus ab aftoris inflantia quantum ad fpolium fibi impolitum totaliter abiblvetur cum refufione legitima expenfarum . Et hunc modum, ficproceflIun fimiliter circaeum, qui infra monitionis terminum juflo impedimento detentus venire non poterit, & hoc le-gitime probaverit, per omnia volumus obfervari : literal autem fuper (polio a folis dicecefanis locorum , dc eorum officialibus praecipimus impetrari , alias ab aliis judicibus impetratas carere viribus decernentes.

Infuper fiatuimus, ne perfona quantacumque nobilitate, aut praeeminentia ftatus praefulgeat, ecclefias, aut ccclefiafiica bona, jurifdiâiones, & vafiallos eorum, violenter , aut audoritate propria publice occupare, aut occupando invadere , vel feienter occupatoribus ecclefias , aut predida bona praefiare prscfumat quomodolibct per fe, vel per alium, aut alios confilium, auxilium , vel favorem, & nifi requifitus per ccclefise Izfz, aut prelato ipfius damnum illarum emendaverit, ipfo fado fit anathematis vinculo innodatus ; decedentium etiam clericorum peculium occupare , el occupatum^derinere omnibus laicis iub anathematis pœna ex nunc, piout ex tunc in ipios lata diflridius inhibemus .

Centra captivatoret elericorxm ea concilie Domni Petr: Mo&or.tinen. èT eft hoc capi'nïxm omnium pr.tce ientixm , & Je^xentixm approbatio , èT innovatio.

Sacri hujus approbatione concilii flatura prrdecetforum noflrorum contra captivatores , detentores , occilorcs, mutilatores , vulneratores , & fpoliatoies clericorum, nec non multo fortius epikopoium edita fpecialiter innovamus , approbamus, Cc per totam provinciam Moguntinen. pnecipimus, nt pupillam oculi cuflodiri ab omnibus, fic cum lumma diligentia obiervari etiam contra incendiarios, cnradores , fic defirudotes temerarios ecclefiarum Dei , contra quos fimiliter ftatuta hujufmodi provide ftatumtes, ut in omnibus cafibus, in quibus abfolutio vel difpenfatio eft petenda in caufa vel cautis in conciliorum fiatutis quomodolibetcomprehenfis , fic maxime inprtefeiiptis, ut dents, & ccclefie ronfirventur in pace , poft fatisfadionem debitam , fic condignam , Metropolitanus qui pro tempore fuerit Moguntinen. valeat dilpenfare, pitrvia ratione. Ita fi ei per epifcopum loci, vel offic. luum fupra falisladione hujulmodi patentibus litteris, fic bonis nuntiis defiinatis fuerit rfada fides.

Dt xfnrit, & xfaroriit ex conci/, Afchafft

Contra ufurarios juxta fiatutum Lateianen. concilii procedatur, ut ii notorius fuetlr ipforum exceffus, fine difiiudione qualibet ecciefiaftica careant lepultuia, nihilominus eorum haeredibus ad refiituendum ufuras per cenfuram ecclefiafticam compellendis. St quis autem tales fepelire prrfumpferit, fuis beneficiis fpolletur, excommunicationis fententia fingulis diebus folemnibus proferatur in omnes quicumque uldras de cetero praafumpferint exercere , hoc priori concilio adjungentes, ut (i notorii ufurarii demum in aegritudine conflituti abfolvi defiderent, nullatenus audiantur, nifi primitus fatisfacianc, vel haeredes fuos tales habeant , Juod pro eis fatisfaciant in quantum poffibile ucrit de ufuris.

Ex concilio Mogmtinenf. domini Petri. Aliae habetor ex concilio domini Gerhardt de ufurarii/.

Statuit & hoc dominus Gerhardus, ut in ufurarios omnes eundis diebus dominicis , fic feftivis per locorum plebanos, fit eorum vicarios audoritate noftra excommunicationis fententia proferatur. Ita ut qui publice exercent ufuras, aut qui coram ecciefia de ufura convidi fuerint, vel confeffi , aut qui per juratos villarum pro ufiirariis funt public^ proclamati , excommunicentur folemniter nominarim . Qui vero de ufuras vitio fbla funt fufpicione notabiles , nifi data fibi fuper hoc a przlatis , plebanis , five vicariis, certis terminis fe dc hujufmodi vitio legitime curam ecciefia expurgaverint, fic debitores ufurarum , fic fidejuftbres datos forfitan fuper eis abfolverint fimpliciier, vel publice ab ufuris excommunicentur fimiliter nominarim cum eis qui folvunt ufuras, nec accufant eos poft monitionem faftam eifdem infra menfem : ab ufurariis autem manifeftis juxta Latcranenf. concilium nullus omnino oblationes recipiat , nec ad communionem admittantur altaris. Nec fi in hoc dcceffcrint peccato recipiantur ad ecclefiafticam fepuituram. Qui autem contra praeniifta fecerint, ea qua: acceperint , reftituere compellantur, donec fecundum noflrum arbitrium fatisfecerint, absofficii maneant executive fufpenfi . Tales autem fi refipifeere non curaverint a peccato, deinde poft reflitutionem , quz male extorferuntperufurariam pravitatem, 'fi ad reflitutionem omnium eorum {offecerint facultates, vel fi in totum foivendo non fuerint prius reftituta, ea ad quam fufficerent portionem de reddendo refiduo fortuito tempore fufficientcm cautionem adhibeant eis , vel eorum hzredibus, ficxiflant ,a quibus extorferunt ufuras. Alioquin pauperibus, vel piis locis juxta ordinationem judicum fedis noflrz , aut archidiac. Satisfactione idonea pteftita cautione ab eiidcm judicibus, aut archidtac. abfolutionis beneficium confequamur. Nos' enim folum cis abfolutionem talium duximus committendam , ne per quorumdam facerdotum fimplicitatem , fic per malitiam aliorum, qui contra reftitutionem 'hujufmodi proprium quzflum quaerunt , non falutem animarum, vel commodum proximorum , quibus eft merito reftitutio facienda contra ufurarios aliquid incongruum flatuatur ; quod fi ufurarii przferipti iub fpe finalis peenitentiz fic abfolutionis extreme claves ecclefiz fane contempserint, fic temere fuftinuerint anathema, feque in extremis abfolvi petierint juxta provifionem fritzlar. concilii, nOn flatimfub proprio juramento eft eis abfblutio imponenda, nifi prius cuncta male extorta reflituant, dummodo tantum io bonis mobilibus, fit immobilibus habeant, quod reftitucre valeant univerfa , vd faltem refundant in quantum eorum facultate

-I— """tatae fe extendunt, fit de reliquo refundendo , A & f»»«f*ctendo ecclefia fenitate recepta, fit co-P·· renun nafta dederint fidejuifores idoneos , confanguincoique, ac affines , quod fidejuifores tales non extiterint , fit in eis appareant vera fsgna pœnirentiz recepta fub forma przfcripta, proprio juramento admittantur ad pœnitentia , dc cucharifii* facramentum. Sed in poenam tam diuturni contemptus darium ecclefia ad terrorem aliorum negetur eis extrema unâio fit ecclefiaftica fepultura , nifi forte fuadenre caufa legitima hoc a nobis ex gratia contigerit indulged. Ad que etiam duo ultima confequenda non fufficiant proprium juramentum, fit pœnitentia figoa premilTa , cum pater , fit mater male adquifita refiituere fint parati , fed forft- B tan filii contradicunt, fit pro parentibus nolunt przmiiTas exponere cautiones . Vel cum uxor pro marito, rei e converfo maritus pro uxore ftmiiia facere detrectaverit. Adjicientes,quod fi ufurarii manifefti per menfem unum temere in excommunicatione duraverint ; ex tunc uxoribus, fit filiis, ac propriis ipforum manciplis divina facramenta, St euchariAia iubirahantur , baptifmate parvulorum, & pœnitentia monentium exceptis. Servientibus aliis, & ancillis,St condisâitiis, & colonis eorum excommunicationis gladio feriendi·.

Pneterea cum dellâum privilegium emunitatis non habeat, dc delinquenti pœna non dignitas merito communicetur, Aatuimus, ut qui-C libet , five miles, five miniOerialis nofter enflât, feu quocumque privilegio *fori* praderipttone prefuiferit, fuper ufuris ceflante in hoc crimine omni privilegio a noAris judicibus valeat conveniri, cum privilegium mereatur amittere , qui iĩi fori & honoris tam utiliter abutitur poteftate. Nihitomjnus, & hoc contra captivatores, fpoliatores ecclefiarum , five clericorum, five miniAeriales fint, vel alias gaudeant privilegio , & contra fidejuifores datos ab ufurariis volumus oblervari, videlicet quod per noftros judica valeant de talibus tofoleniils coartari.

Do crimine fe/fi : ex concilio **fritder.**

Et quia plerique falfarti litteris apoAolicis , dt aliorum pralatorum tefiimoniis allerunt fe munitos, hoc fanâum decrevit concilium , ne tales qualiacumque feripta deferant a clericis , vel a cujusltbet aliis perfonis ecclefiafiicis recipiantur in ecclefiis vel in domo, nifi prius ipforum litterae per epifeopum dkrcefis, fi ejus copia poflit haberi ; alioquin per capellanum ecdeftz cathedralis examinata fuerint diligenter, dc nifi ipfius epifcopi, vel capellani litteris teftirnonialibus fint muniti. B hoc ideo quia per facerdotes fimphees non poteft de facili litterarum veritas, vel facultas indagari, fane quacumque perfona ecclefiaftica citra hanc formam tales receperit, ipfo jure ab afficio dc beneficio E per triennium fit fufpenfa, alia pœna nihilominus juxta faperioris arbitri· punienda . Illud quoque pnsfentis auAoritatvconcilii huic capellas» duximus anneâendun, uc fi tales fine di &is litteris leftitnontalibus pecrriqnes (itas p«efutnpierint promovere, plebani civitatis, dc villarum , ac alti ad quos veniunt , eos cum rebus eorum per fcculate judicium., fi alias detineri non poflint , non dubitent occupare , dicecefirao feu archidiac. przfentandos .

De fortîlegür.

Excommunicamus, fic anathematizamus omnes fortilegos, fiimiter prohibentes , ne ab aho , nifi a fuo epilcopo, nifi forte in mortis arti culo ablolvantur ; flc hanc excommunicationis fententiam fingulis diebus dominicis fic fefiivis per facerdotes in eorum ecclefiis fic capellis prat cipimus publicari.

De clerico excm/nmiceto minifironte : esc concilio fntxJcr.

Cum fcriptum fit in lege Domini, quod qui cumque non obtempéraient faccrdotthus, ut extra caAra pofiti dilapidabantur a populo , aut gladio cervice lubjeâa expiabant contemptum , & in primitiva ecclefia inobedientes ejefli de ecclefia rabido ore daemonum trahebantur .multi nomine facerdotes cenfuram ecclefiz contemnentes , excommunicati, vel fulpenli a przlaiis fuis, exigentibus *culpis* eorum, & immemuresi, quod epikopia, dc przlatis clavium cariorum iit collata potefias, attentare fibi intcrdifta miniAeria non verentur. Contra qUos volumus rigorem ecclefiafticitm exercere. Statuimus igitur , ut tales fine fpe reAitutionis ab officio deponantur , flc infames, ac deteAabiles fadi de cetero ad beneficia ecclefiaAica nullatenus admittantur, nifi per poenitentiam approbatam , &. converfationem laudabilem fedis apoAoliae gratiam meruerint obtinere

*De privilegiis * & exctffikus pri vilegioiorwif.* ♦

Pneterea Aatuimus, ne religlofi cujufcumque religionis, vel ordinis exiftan) privilégiât!, fines fuorum excedant privilegiorum , cum privilegium mereatur amittere, quiconcefla fibi abutitur poieilatc. Si qui etiam religfoforum per donationem, vel alium legitimum titulum jura patronatus aliquorum beneficiorum ecclefiaAicorum adquifierirtt, talia beneficia propria temeritate fuis ufibasnon ufurpent, fed eis vacantibus ad ea iaccrdotes idoneos przfentent , alioquin elapfotempore a jure ftatuto ordinarius loci, prouteccleflz expediat , providum inflituat vicariutu. St quas etiam ccclefias parochialcs ,iufra quarum limites religiofi , dc monafieria liabcrent, terras, agros, prata, vel vineas,»ut alia bona, de quibus jure decimam folveretenentur in decimatione defraudaverint, omnesipfis ad hoc opem, vel operam dantes, & ipsorum (erviliisintendentes, degemimus ipfo fa£to excommunicationis fententiam incurnffe. Quicumque vero aufu temerario contra przdiôam conftitutionem venerit, cujufcumque ftatus fuerit vel conditionis, ipfo faâo fit anathenatis vinculo innodatus. Et fi clericus fuerit qui talia commiferit, ant opem vel operam , confilium, aut auxilium prediâa , vel aliquod przdiâorum adhibuerit perpetrandi,omnibus fit beneficiis eccleftafticis, dc dignitatibus privat}», ôC ad ulteriora percipienda fit omnino inhabilis , dc indignus, laicorum etiam contra praefentem noflram conAitutionem in aliquo venientium filii dc nepotes ufque in quartam generationem, nlfi fuflicienter injuriam paffis latisfa&um fuerit, ad omnem hpoorem dc dignitatem ecclefiafticam inhabiles decernimus efle , dc etiam inhibemus fub anathematis pcena, quam

ex nunc in omnes contrarium facientes ferimus, A eofdem io ecclefia Dei ulterius promoveri.

Dc mjvriijr & conviciaioribni : Ex concilio Afcbaffenbxrgcn.

Et quia de canonicis, & ceteris clericis, & aliis conviciatotibus, & percuftoribus per przdeceflorum noftrorum concilia, leu llatuta nulla certa forma, fic pcena przter eam quz jure communi comprehenditur invenitur exprefla. Nos attendentes quod plus timeri lolet, quod lpecialiter injungitur, quam quod generaliter imperatur; approbatione totius concilii necettario duximus ftamendum, ut canonicus qui fuas vel alterius ecdefir canonicum verbis probroGs B affecerit per quartam; fi vtro convicia manifeRa dixerit in przlatum per mediam partem anni a tra&atu, fit confortio fui capituli, necnon a perceptione ffuâuum fur przbendz penitus fit exclufus. Si quis autem canonicorum in pntdiûas perfonas etiam citra fanguinis effufionem manus injecerit temere violentas, pernas przdiftas dupliciter patiatur: pro vulnere vero hujus perfonz ab aliquo canonicorum illato, fi etiam nulla membri mutilatio ex tali vulnere fuerit fubfecuca, fine omni remiftione per permittas panas quadtuplicitcr puniatur. Et jnfuper in utroque cafu juxta fus diœcefis arbitrio lzfo fatisfaciat competenter, antequam reftitutionis beneficium aflequarur. Sed pro temeraria membri mutilatione omni beneficio cccle-Gaftico fit ipfo jure privatus. Quz omniafiefingula circa alios clericos bénéficiâtes fi pertonas ecdefiafticas przdiAis modis lzdant,vel lzdantur ab ipfis juxta przdiflam formam, & ordinem fub poenis ejufdem prz‹tpimus obfervari. Salvis tamen aliis poenis in fact is canonibus contra temerarios violentarum manuum in clericos injefiores exprettis. Salvis etiam ahis juribus quz vim vi repdlere permittunt.

De panu qui epifeopum percuderit.

Hoc facro approbante concilio (latuimus, ut fi quis in hoc (acrilcgii genus ittepfcrit, quod arehiepifeopum, vel epifeopum iurrit hoftihter infecutus, vel percuderit, aut ccepcrit,vel fieri jufferit, vel fidum ratum habuerit, vel conGlium dederit aut favorem; aut poftea receptaverit, vel defenfaverit eumdem, ficut icus criminis lzfzmajeftatis perpetuo fit infamis ditfidatus, nihilominus bannitus fit inteflabilis, fic dentur cunAa eius zdificia in ruinam. Et ut perpetuae notam infamiae perpetua ruina teftetur, nullo tempore reparentur, nullus ei debita reddere, nullus ci in judicio tcfpondere teneatur. Qpid quod etiam in bonis ipfius inveniatur, ipfi ecclefie cujus eft epifeopus applicetur, & ex illis nihil rranfmittat ad pofteros. Sed potius cum ipfis quodammodo damnentur, Sc fua fi qua vero feuda, officium, vel beneficium lpiritiiale, feu temporale ab aliquibus ecclefiis obtinet, fit" ipfis ipfo jure privatus, quae fic libere ad eccleuas convertantur, quod ecclefiarum redores cum ipfis pro fua voluntate difpqnant, quod fi quis praediâorum filios habeat vel nepotes per redam lineam defeendentes bencficiatns quovis beneficio, fint eis ipfo jure privati. Nulli przterea talium filiorum vel nepotum per virilem fexum defeendentiuna ab eifdem aJicujus aperiatur janua dignitatis, aut hoporis ecclefiaftici vel mundani. Et ut magis famofa fit ejus infamia ab omnibus a&ibus legitimis repellatur. Volumus etiam & ftatuto prefenti adjicimus, ut in exeeutione prsdiAa, ut ex injedionc manuum violenta ipfo fa&o excommunicationis, fententiam quis incurrat, & tam infecutor, quam alii tupradi&i tanti mali partleipes, quamdiu in fua contumacia perfeveraverint, fmgulis diebus dominicis & feftivis, pullatis campanis, & candelis accenfts per omnes illius ecdefias locis in quibus tantum fuerit facinus perpetratum, uec non civitatum & dkecef. vicinarum excommunicatl publice demuscientur. Nec ab alio quam a provinciali concilio vel a fummo pontifice poflunt abfolutionem, praeterquam in morris articulo, obtinere. Cum autem tuermt abfolvendi, primo fufficicnter, & idonee caveant quod interendz parue peribunt, fic auxiliante domino poenitentiam peragent. Injungendum deinde per omnes illius loci ecdefias principales vicinorumque locorum diebus dominicis fit tolemnibns incedant nudi coram populo, femoralia tantum habentes, fic virgas feu ferulas ferentes in manibus, cum quibus per caidem ecclcfias publice fuftientur. Ituri poUmodum ad fedem apoftolicam, & ibidem a&uri panitenriam per annum integrum, nec inde poftmodum reverfuri abfque difti archiepifeopi, vel epifdbpi lzG, feu fic oftcnfi, fic ecclefiie fuz licentia fpeciali. Cererum cum tales gratiam reconciliationis meruerint, beneficio abfolutionis obtento indulgestur cis licentia, ut fua dc fuorum injuriam perfequantur, & dd»itorum illorum,qua contraAa fuerint de poftmodum adquifitis repetitio non negetur. Przterea przcipimus, ut fi przfides provinciarum domini, feu redores iculteti, ac alti domini temporales civitatum, oppidorum, caflrotum, villarum, & aliorum locorum contra prziumptores prsedido» przientis (latuii tenorem diftriftt obfervent, & faciant obfervari, quod fi non fecerint tam ipfi, quam officiales^ eorum infra menfem, poftquam res ad notitiam eorum pervenerit, eo fado fententiam excommunicationis incurrant. Civitates vero, & universitates aliz, quz talia przfumcntes receptaverint, vel quz in his confiiium, vel auxilium dederint, vel infra menfem faltem taliter delinquentes, prout tanti facinorisenonnitas exegerit, fic facultas eis affuerit non duxerint puniendos, ecclefiaftico fubjaceant interdido.

De panitentia, Ût dt pana tonfefftrtat nvelantinta confejfionts. Ex concilio frittlar.

In confdfionibus audiendis maximam adhibeant diligentiam facerdotes. Ita ut pcenitentibus ufitata peccata, & communia fingulatim; inufitata vero taotum per qualdam circumlocutiones caute perquirant, ne inexpertis detur materia, quod ante nefeierant perpetrandi. Caveat autem omnino facerdos, ne verbo, vel ligno, vel aliquo modo prodat aliqualiter peccatorem. Sed fi prudentiori confilio indiguerit, illud abique omni perfonz exprettione cante perquirat, quoniam qui peccatum in poenitentiah judicio. Gbi deteâum przfumpferit revelare, non folum a facerdotali officio deponendum decernimus, verum etiam ad agendum poenitentiam in arâum moaafterium detrudendum. Verum quia quidam confeffbres, etfi perfonam coniitentis non exprimant, circumlocutionibus confitendum, & peccati confitentis circumftantirs fub quodam generalitatis involucro indireâe

ûe publicant confitentem, Concilium proxime c°-"lâ>ratum clarius elucidando , ftatuimus , ut nullus facerdos cxprefla religione, conditione , *feu* flatu alicupus peccatum *recitet confitenm* , immo nec peccati qualitas , locus, ku vicinia perpetrati facinoris fpecificetur ullo modo,cum ex hujufmodi circumlocutionum indiciis audito* ris induftria perfonam interdum eliciat pecca* toris, & ex fpeeificatione peccati humana fragilitas ad perpetiandum fimilia forfitan provocetur .

CHKisTI ,,,·-

vl^/at/MC /n/rwvntm & ctnfeffiene torttftedetn .

Et quia plerumque tnhqpu^ayifitcri fua peccata, propter multorum*^uectmm erubefcit , id a facerdotibus prxcipimtra^^iftridifliinc obfervari, ut prius familiariter afrcrcte audiant confeQroncm ipfius , fi mortis periculum non exiftat, & poftea ad eutn cum devotione dek rant, *tf.* reverentia cum habitu coodecenti euchariftiam falutarem.

De recnciliet wiibni pcriitentium.

Quia reconciliationisjniniftcrium vilipenditur a plcrifque , eo quod ad reconciliationem pafltm quilibet admittatur, nifi litteras plcbani fui, vel facerdotis exhibeat continenta utrum poenitentiam injuoâam fibi vel faltem partem peregerit , & utrum vere penitens videatur . Nec ad reconciliationem recipiantur aliqui ,nifi vellem, & tonfuram habeant folemniter pcenirentis, ut ex his utrum vere & perfeâc pceniteant , vel non, cognoícantur.

Prohibemus etiam ne quis facerdos ab uno fibi confitente de aliorum peccatis nominibus fibi expreflis inquirat- Et ne rniflas quas prrnitentibus procurandas injunxerit ipfemet celebrare prslumat, & pro vivis ne fiat aliquod tri. conarium vel annuale,

De tanfefjtonibxs endiendit. Ex concilia Alogxn tinen.

Quamvis ecclefia toleret, quod cum connivenna proprii facerdotis (ubditi pkbanorum pro maturiori confilio adipifeendo, religiofis quibaldam confiteantur interdum nolumus tamen , immo Lacri concilii auâoritate fub poena excommunicationis jam lata: *fententix* vetamus omnibus religiofis, nc fubditos pkbanorum, maxime autem begioas, & beckardos aut tncluias ac alias perfonas hujufmodi communicent corpore domini, aut alia porrigant ecctofiaftica (aeramenta parvulis, vel adultis . Hoc etiam fub eadem pœna omnibus religiofis firmiter inhibenta , ut cum ilatiooa & proce(lones folemna, quas obfervat ecclefia generalis, ex 10-fliiuttone ecclefia: dc magnae auâontatis , & multe opitulationis exiftant., utpota in quibus dominus honoratur vocibus communibus , & placatur, ne populum abftrabant ab eifdem praedicatione, tunc temporis inflauraado, immo in praedicationibus ftris kdule proponam cildern Juod talibus tenentur imereflie, « quod peccant è amplius ab hoc abfirahendo- Et idem etiam populo frequentius exponant, quod ad matricem ecclefiam in praecipuis feflivitatibus tenentur accedere, ac illam fui prrfentia honorare, a qua (aeramentorum gratia in co quafi cx fontali gurgite influit, ft dckendit. Ipfiquc tunc at» A (lineant ab omnibus alleâivu , quibus abflrah< poflet populus, quo minus ad lolemnitatem veniat fuse matris .

De indulgentm in dedirttiar.ibnf. Ex eadem canetiia.

Praeterea cum indulgentiarum nimietas claves ecciefix conremptibila reddat, pœuitenti*-lem fattsfadionem enervet, pontificalem anclo-ritatem annihilet ; generali concilio iiibarrendo ftatuimus, quod nullus in dedicatione cuiuslibet bafilicx det indulgentiam ultra annum, leu ab uno epifeopo five a pluribus dedicetur . Et in anniverfarfo xl. dia. In dedicationibus autem B talium ac ordinum temporibus relaxare catenas, ac pernitentes introduci omnino vetamus . Sed hoc fiet tantummodo in tcfto,c<rna demini aJ hoc ordinato.

Ex cent. ^f^effenlMer. eber fult.

Sacerdotes frequenter moneant plebem fuam , ut in initio xl- ad ccnfefticncm veniam,ft Callem in refurredionc Chrifti accipiant corpus dominicum , fi velint .nier catholicos reputari.

Fx canciUa frittler.

Quia frequenter in poenitentiis injungendis quidam cafus emergunr,qui propter facerdotnm ignorantiam expediri non poflunt, ft qui etiam difpenfarionem epifcopalem requirunt , ideo f.l-htbriter duximus flatuendum , quod quilibet epifeopus eo quod propter occupationes multiplices ejus copia quandoque haberi non poteft , unum pœnirentiarium iuxta fe habeat honcftiun , providum, ft diferetum, ft nihilominus alium inftituat m ecclefia fua cathedrali , ut falten: ad ipforum alterum recurfus in hujufmodi cafibus habeatur, qui etiam in illis cafibus in quibus epiteopi dtfpenfandi oblinent facultatem , ipiorum auâoritate difpenfcnt Archidiaconi quoque, arcbipresbyteri & plebant (uis fubditis plebanis in pœnitcntiali judicio diferete injungant, U ut in cafibus memoratis five occulti five manikfti exiftant, recurfum habeant ad pœmtennarios fupradiâos, opportunum ab eis confilium requirentes.

In furtis, rapina, ufura, fraude ante omnia injungant pernitentibus , ut fi poflint ablata re ftiruant ; alias nulla valebit *ei** far/sfaâio ad falutcm , cum non dimittatur peccatum , mft reftituatur ablatum.

De ctfibnt epefleiien fedi refervet11.

Sunt autem tria peccata, qua injungendis in fatisfaâionibus funt domino apaftolico reiervanpda, fcilicet in clericos vel qunicumque religiokfos injeâio manuum viokmta; ecclefiarum . vel rcligioforum locorum inccadba; ft fimoola m ordine perpetrata. lo allis vero peccatis minoribus fecundum quantitatem culpae, ft pluralitatem, confitenti* poflibilitalcm, fattsfaâtonem temperent faccrdotes.

De c&bxi eptfipe refervet11.

Statuimus quod facerdote* in fatisfaâionibus injungendis in religione fedeant, maiora majoribus refervent , atpotc homicidia, facrilegi* . incendia, pecca** contra naturam, concubitum per-

~—perfonarum conventualium in facris ordinibus conftitutarum. Inceftus videlicet cum confanguinea vel affini, vel cum ea qu« votum eaftitatis emifit, publicas ipjc&iooes manuum in parentes, opprdTtones parvulorum, negligentia pereuntium in igne, vel in aqua natos amittentium, veneficia, perjuriafolemnia, fidetfraflores, votorum tranfgrefforcs, fimonia, adulteria, haerefes, apoflafias, Maleficia eorum qui maleficium conjuges ne pollent coire, vel qui îirocurant fterilitatem mulierum, vel abortum, alfarios qui Agilia litterae, vel monetam falfificant, in hujufmodi peccatis, vel fimilibus detentos mittant facerdotes ad epifeopos abfolvendos, nec abfolvant, praeterquam in mortis articulo, abique loci epifeopi licentia fpeciali. Declarantes quod illi, quibus hoc duxerimus committendum, poreftatem illud aliis perfonis non habeant committendi: indubio autem confutent epifeopum, vel ejus vices gerentes vel alios fapientes, quorum confilio pmnitentem abfolvant, vel tranfrnittant ad alium abfolvendum.

CHRtsrn ·>··.

De Jententix exeermumicxtiotût.

Qjtia clerici & quidam laki vinculo excommunicationis aftriâi, fiducia finalis Ptznitentia: & abfolutionis extreme claves ecclefix contemnunt tempore ianitatis, hujus fanâi concilii aufleritate ftatuimus, ut tales in extremis ad reconcillationis beneficium nullatenus admirtantur dumtaxat fub proprio juramento, nifi idoneam cautionem preftent, quod fitfc moriantur five convalefcans perfe, vel per,fuos, in quantum eft ipfis polfibilc fatisfaciant decommiflo.

Ex e»Jrm eencilio.

Plerique clerici ic etiam alii cum excommunicatis publice communicafte contra confcien* tiam arguuntur, eo *fe* praetextu malitio*fe fe* excufant, quod excommunicatio talium eis fpecialiter non fuerit nunciata- Unde neceffario fanâi approbatione concilii ftatuimus decernendo, ut poftquam excommunicationis, vel interdifti lententia: publice proferantur, & in cathedral! ecclefia fynodo vel capôulo, vel alias in locis debitis folemniter promulgantur, non fit neceflarium eas diverforum auribus inculcari, immo poft publicationem hujufmodi fingnli ad vitandum taliter excommunicator, etiam fi fpecialiter eis denunciati non fuerint, dummodo qualitercumque eis excommunicatio innotuerit, teneantur, cum talis ignorantia craffa fit penitus, & fupina.

De rnjxfix exeoenxMmicxtiotu.

Quante pnefumtionis & temeritatis exiftat, quod qui fervare debent canonicas fanâiones, in Jjutbus apertius continetur quod nullus aliquem me rationabili caufa excommunicare prefumat, eas frangere non formidant; plurefque non animo juftitie, fed livore odii vel favore adverfpriorum excommunicationis vinculo innodantes nullus peritus ignorat a quare firmiter prohibemus, ne quis excommunicationis fententiam in aliquem, nlfi competenti admonitione praemifla fit pnefentibus perfonis idoneis, per quas fi necetfe fuerit pofiet probari admonitio, promulgare prsfucœatl Et fi pratlatus contra hoc fecerit, de admonitus errroretn fuum non revocaverit, per menfera ab ingreffu ecclefi* fit

ANNO CHRJSTI

De excettumnicatieee,

Si ^lifcopus aliquem excommunicaverit certa de caufa, denunciet vicinis epifeopis per fuas paternes litteras, ut excommunicatum faciant denuociari & vitari. Et tunc fine difficultate aliqua vicini epifeopi excommunicatum faciant publice denunciari & vitari, fit in dfcecefibus fuis arâius evitari. Si vero epifeopi in hpc fuerint négligentes vel excommunicatis communicaverint, tamdiu cathedralium ecclefiarum canonici fibi non communicem, quamdiu huic falubri flatuto pnxfumpfcrint obviare

De bit fti eorperx exortxerxne fepelimt tevtfere ixterdifii: ex cexcibe xfehxffexhtri.

Item in quibufdam locis, ut accepimus, in tantum excrevit temeritas, & prcfutnptio latcorum, quod fi quando auctoritate ordinaria feu delegata in terram, villam aut caftrum interdiâum generale ponatur, iidemlaici officium facerdotum, immo quod tunc temporis ipGs facerdotibus efl prohibitum, ufurpare conantes, ut ecclefiaftieam per hoc cenfitram magis elidant, apud loca taliter interdi&a fepelire praefumunt in ctraieterio corpora mortuorum licet autem jam pridem contra prsfutnptiones hujufmodt inter alia fit provifiun, ut non prius refumantur divina, quam tumulata fic corpora fuerint exhumata. Qjiia tamen per illos contra quosinterdiâum ponitur, antequam fatisfaciant frequenter in paftum deducitur, ut exhnmationis pcena ab ordinario feu delegato ante omnia fimpliciter dimittatur, ne forte hujufmodi delinquentium temeritas hac occafiooe impunite remaneat, it per hoc ceteris detur audacia fimilia prariumendi, facri approbatione concilii (latuimus, & mandamus, ut quicumque ammodo intra coemeterium loci interdiâi aliquod corpus feu corpôra defun&orum fepelire prmfumpferit, ac qui talia praefumentibus opem vel operam quocumque modo exhibuerint, excommunicationis fententiam incurrant ipfo faAo, a qup nifi per fotam metropolitanum vel dimcefanum, aut cui fuper hoc vices fuas fpecialiter commiferinr, abfolvantur: metropolitans vero vel dimcefanus, vel eorum io hac parte vicarius nequaquam ad impendendum talibus beneficium abfolutionis procedant, nifi prius fepultts taliter corporibus exhumatis ecclefias dc perfonis, quibus ex hoc injuria dinofeitur irrogata fatisfaâum fuerit competenter, & nifi fuper fa&a exhumatiooe dc fatisfa&iooe prefiita ordinarii, aut fi copia ipforam haberi non poterit, officialium fisorum litteras abfohrendi, ipfi pro teftimonio exhfaeant *& oftendant.*

Ex Cexcilie Mogmtmete. Jxxmi Petri·

Juxta fanflorum patrum ftatuta excommunicatis nec vivis, nec defuoâis communicare licet, & ftatim cum in fuis ecclefiis parochialibus, vel in aliis, prout jura permittunt, denundati fuerint, nominarim mox ab omnibus, tam ab exemptis, quam non exemptis debent vitari. Nec ex tunc aliquis, qui fcire tenetur, credat fe per ignorantiam excufari, cum talis denunciatio publica neque pofiit, neque debeat Angulorum auribus inculcari.

Dt

akno CHRISTI

Dt verborum fignificationibut.

Intelligentia verborum ex caufis dicendi, affumenda eft; verba, qux intentioni delcrviunr, ea etiam qux in voce earum, qux in anima paflionum notx funt, in omni fermonc ad communem verbi intelligentiam recurrendum eft.

Dt regulit juri».

Sanâorum patrum regulis, & flatuiis quilibet chriftianus regatur m vita Verbis, & lacis ut fciat & faciat quod acceptum eli omnip > tenti Deo, qui vivit, & regnat per omnia tx* cula foculorum. Arnen.

Felicis recordationis domini V'crnhert prrdecefibris noftri veftigiis inhxremes, quxdamex ftatutis ipfius perquam bona in hoc lacro concilio duximus innovanda, cum moderatio* ne infraferipta, de fratrum noftrorutn conflllo ftatuentes, ut archidiaconi ŏi officiales earum civitatum, dicecef. & provinciae Mogur.t. fuper caufis decidendis per iplos certis hmbus,· quos prxfatus dominus VTernherus arch;diaconus, ecclefiarum Mogunt. & eorum officialibus poiuifle dinofeitur lc. ut de caufis fuper matrimo* niis, ecclefix tnveftituris & ufuns, ufque ad fummam viginti folidorunt Mopint. dumtaxat contra delinquentes ftatuere fint contenti, esuțis aliis dioecefanorum vicarii examini, ·ά. eorum officialium refervatis. Quod fi contra, facere prxfumpferint, judicata per eos aliis quam in diHis cafibus fint irrita ipfo jure, nihilominus per ordinarios ipiorunj a fuis officlis fufpendantur.

Hoc facrum concilium domini Archiepifcopi Petri Mogumin habitum eft Moguntwe, anno domini millefimo, trerentefuno decimo, leria fecunda, feria tertia, & feria quarta poft dominicam , qua cantatur Jubilate deo.

Λ quarto volumine Conciliorum Cerenania pig. HJ. l'tr Clarifs. P. Jofepbuf Hartzbetm S. J. eorum colieflor pojl relator hujut Canctui Cmonet hoc adjungit tamquan fpeiimtia udenda idem concilium.

ROmani Pontificis juiTu traâata eft Templariorum caufa. Cornparuit autem in A nodo, quemadmodum refert MS. L. (Latoinianum) Hugo Comes Sylveftris & Rheni, qui morabatur in Grunbach prope Meylcnhrim cum xx. hatribus, fub habitu crdims probe armatis. Hi omnes, non quidem vocati, led ultio & fubito in conieifum Patrum irrumpunt, omnibus attonitis. Archiepifcopus viros conii derans , ac violentiam timens, placide lu.brt, Commendator ut fedeat, & fi quid habrn r> medium atfe.endum ut depromat. Qui data (y libera voce exorfus fe fuofquc confiai res l·../*..' intelkxiflc hanc Synodum lui ordinis delendi gratia potiflimum congregatam ex coniocfllonc Romani Pontificis; enormia enim quxdam fceicra, ftplufquam ethnica fl.v.itla illisobjui B qux in privato defignarent : quod ipfis (ane citet graviffimum & intolerabile, maxime, quoJ non ordiqaric auditi nec convifli condemnaret· tur. Quare coram ifla Patrum congregatione fe *it'pe'lart i5 provocare a.l Juturiar Pontifice·,!, ejuj'qir univerfdm clerum:* pubhee quoque p.nteflari , eos qui propter talia Hagitia a' 'u l^ui traditi eflent lc cotnbnfti conftanter prrnc.jafte , fc quidquam eorum defignafle ; atque in ea con fclTionc tormenta Ac mortem perpeiTos. Immo Dei Opt. Max. fingulari judicio, & miraculo eorum innocentiam comprobatam, quod albx chlamydes aC rubicatx Cruces, igni non potuerunt .lOlumi, Archiepifcopus his audtis, ne tumultus fuboiiretur, proteftationem eorum ad-Cmihc , icquc cum Remano Pontifice idunmi rumtit, ut quieti efle poffint, atque ira ad propria funt dimifli. Poftea vero Petrus al am commiiïionem obtinuit , /tuta quam procedens, prxdiftos ctnluit sbiolvendos . Aâum Aitnc MCCCX! Kalends Julii, ut Nauclerus ex quodam Jacobo Moguntino tradir. *Htc Sernrixf Moguntiocjrum rerum L. Γ. in PetiL arcbiepi/iopo 39. Quod ultimo loco bic (ubjuigrtur: -dtfxm i". 131/. intelligerdum vdetur d' anno, quo prodifli Γ'η^'ατϋ fratre/ abfoluti a Petro crobieptjc· juernnt, non di tempore, quo in concilio fifogunttntnfi comporutre .*

^HîvT , Jla

Templarn in Burgundia, Alfatia, Svevia, Francia orientali, Bavaria, Thuringia, Saxo nia conflitnti fuere mandato apoftolico capti, & examinati jer tormenta, quorum pluresluc re combufti, atque extra patriam profcripti, vel cœnobia aliorum religiofoium ingrefti. .Wn,» reT

UTINENSE CONCILIUM

Ab Ottobono Aquilejenfi pâtrivcba

Anno J31o «iirjnpn.

AjiT MutriTu HS *Uj.*

*primo quidem in diem ofiiavt^. £p>pbaniu indexerat patriarcha·, dem vero *d diem Dominicam poft feftum Purification" B. M. P. prorogavit. Ulrafque litterae quibui irrvitaxrur eptfcopt, tum qnibui ad diem oilavam Epiphania ; tam alterni ad diem Dominicam P*fl feftum Purificationi] hc exhibeo ex Cl, P. tt Rubei/ Manum. Eccl Aquilej. cap. 83. ea quo dem fubdam rerum quarumdam m ea Synodo fiatuterum documenta pauca qua fuperfunt.*

Ottobonus Dei gratia fandi® ledis Aquilegenfa patriarcha univeriis & fingulis abbatibus, Eprxpofitis, decanis, plebtnis, & altis ecclefiarum re&oribus per Aquilegcnfem civitatem & dicecefim conflitutis falutem & benediAionem in Domino. Licet vjb« tam propter guerrarum diferimina, quam alia fupervementia de variis caufis gravamina, mulra pafli» u>,omin da paterno compatiamur *offettu ; &* lll^i.rcr vitemus *fattgtre vos* laboribus, vel expenfis · quia tamen quardam *nobis ad* pra-fens incumbunt , fuper quibus nos decet & expedit vrftio & aliorum fubditorum noftrorum uti *corfiho,* generalem 1}nodum *in dic* oâavac epiphan at Do-

Domini proxime Utini ante tertiam decrevi-A affici gravamimbue agnofcamns, cogimur im-

/X. ▪. —λ λ

requirimus, fle pripno, tccuodo, Ac tento seremptorfe commonemus; vobis oihilominm tub excoramnuicatioott poena arecipiendo mandantes, quatenus omnes Ac fioguli pref otialiter, aut fi qui forent legitimo impedimento delcn* rl, per procuratores idoneos eidam fynojio, préfaça die, hora, Ac loco, intercAe curetis t ut una nobticum que ad honorem Det, Ac pacificam & fafabrem ftatum vefinun, At altorum lubditorura noftrorum pertinent, ordinemus.

*LITTE*Æ P&OEOCATDMS CONCILU*

Ai Htm DnnntfMt p& ftflnm P+ rificftimù B. M. K,

Commiffia nobis follictrudinis debito exigeate* tim in exrquettdis apoftolice fedis mande* lis, quant ecclclfa noftre, immo omnium fubjeftantm nobis quovis jure ecelefiaram, eorum* nue rodorum, utilitatum promotionem, & in. demnitatum prtwifionem vigilantiori cura in* tendere, iblertkxique Audio, ne vel (altem de inobedicntfa aut negligent»· culpari vitio vel notari poffimus, compellimur laborare. Ba propter cum, ficut per alias noftras litteras vobis notificalfe recolimus, (*Prient hiieentitr ei faeiit* cnvcfteriA temnet emtn* C *pinin fupre itiient,)* per dominum noftram futnmum Pontificem Htteratorie fimus in pro* irimis Calendis Odubrii ad concilium generale vocati; tn arripiendo itinere - - - multiplicibus evidentis utilitati·, & urgentis nccçffitatis caufis fuadentibus, tempus, impedimento cefTante*-·anticipare decrevimus: prius tamen juxta apoAolicarum litterarum tenorem provinciali noftro concilio convocato, qttod etiam alias multe juftc caufa non folum utiles, verum e* tiam rationabiles fieri perfuadent. Intendentes igitur, proxuna die dominica poft inftans Pu* riheationis fande Marie feftum in terra noftra Uuni noftre diœcefis hujufmodi noftrum eoncilium divina favente gratia celebrare; frater-D nitatem veftram attente requirimus, Ac bona* mur in Domino; vobis nihilominus in virtute fande obedientfa diftride mandantes, quatenus eidem noftro concilio, prius tamen per voe vere civitatis & diœcefis cleri exempti Ac non exempti ad providendum non folum luper ar* viculis in prefatis litteris apodolice fedi* contentis, verum etiam fuper omnibus que tam in ipfo noftro tjuam in prsdido domini pape conciliis tradan debentur, ipfi clero utilia feu etiam neceffaria, communiter Ac divifim convocata fyoodo, perfonahter ioterefle curetis. Vobifcum omnia beneficia in veftra civitate Ac diœcefi per procuratores reverendi patris domini Petri de Columna facrofao&e Roman· ec- E defis cardinalis acceptata, Ac eorum taxationem fecundum decima papalis (blutionem ferre nullatenus omittatis. Ceterum cum pro eo quod prelienti anno per Romane ecdefas ini* micos, Ac uoftros tam redditftus, quam aliis bonis noftris mobilibus unhnerfis potentialiter fuerimus fpoliati; ad tam gravia inevitabilium cqpenfarum, nobis occafiooe hujufmodi itineris incumbentium, onera noAr· nequaquam fufficiant facultates; veftra Al aliorum Aquilegenfis civitatis, diœcefis, Ac provinefaclericorum fubfidia, licet veftras Ac eorum ecdefias pluribus

plorare. Qpate fraternitatem veftram requirimus propeofe, Ac rogaoaus; quatenus cum doto io dido noftro concilio, vel (altem ulque od feftum proximum Refurrcdtonis Dominice, circa cujoa oftavu aonueuto ahiflimo difpolulmus htyrimodi aoArom itor arriper»

tanto, ne insert· petitio didationic preftet materiam, Audeatis (ubveoire, quantum pro procuratione legati Apoftotioa ledis preftatis. In quo revera non poteftis, nec debetis voe reputare gravatos; confiderato, quod io odo annorum (patio, quo Aquiiegenfi ledi prefedimus; nec in noftrp ad priefatain noftram adventu ecclefiam, quam debitis ultra vjginti millia mar- B charam obligatam reperimus; nae in proccflu temporis, in quo propter multas At varias per* fecutioncs tyrannicas pro defeofione terrarum, bonorum, Ac jurium ejufdem ecclefia. ac tuitione occlefiaftice libertatis ineftimabiles ev venfas nos oportuit oeceflario facere; nullum lubfidium ab aliquo (utfraganeorum noftrorum habuimus; quandoquidem tam alfa Ecclefia Italie, quam ultramontane multo majora, quam noftra gravamina fuftinent, piures decimas uno anno 'plerumque lolvendo. Sane hoc unum vos nolumus ignorare, quod fi hujufmodi noftram petitionem fubfidii tam juftam, tamque rationabilem, Ac ex caufa tam evidenti oeceffiiria procedentem, contumaciter abnuendo exduferitis; contra vos, quantum de jure

Si vero illam reverenti animo, poftulatum pre* ftando fubfidium, duxeritis admittendam r noUre propitiationis favorem io veftris beoeplaci. tis non ablque divine pariter, Ac humana:lau. dis titulo copiofius fentietis.

Cntilii t&t ptritnut i ftti fii/nrefl mu. ewn/MW far *gentintn ift ûân P. it Jhdtii tn rtgtfh BifUerentin Utini»*

Die lune nono innante februario in caftro Utini fuper patriarchal) palatio; dominus in Chrifto pater, Ac D. D. Ottobomu, Det gratia fandis (edis Aquilegenfis patriarcha, de confenfu, coufilto-, Ac voluntate infraferiptorum prelatorum, ad provinciale concilium vocatorum* Ac ipfi cum eo, approbaverunt, ratifi* caverant, At confirmarunt' 'conftituttones Provinciales, que in alio; reterito Concilio provinciali (pad *Afuiitjn* «me 1307. fafttoe q?) ledae, approbate, Ac confirmate fuerunt; nihil addentes, vel diminuentes eifdem. Nominavero prelatorum, qui ibidem fuerunt, funt iftat D. Rodulpbus epifeopus Tergeflinus, D. frater Odoricus epifeopus Petenenfis.......... D. F. Johannes Rofacenfis, D- F. Hermannus Sexten. fis, D. F. Albertus Sumaquenfis Mooafterio* rum Abbates, D. F. Johannes Prepofitus.... D. Philippus prepofitus S, Scephani de Anuilegia, D. Volricus Archidiaconus Karinthte, ac D. Odoricus de [illegible], D. Guido de Villalta, Ac Magtfter Walterius, canonici Aquilegenfcs, D. Gueceiianus plebanus Buje, Ac plures alii.

Item in eodem inftami confulcum, Ac ordinatum fuit per omoos paedidos: quod interdi. dum, fadum oomra D. Gtlonem, qui fe gerebat pro Ardudlacooo Aquiiegenfi, ac dominos, Varocrum de Cucanea AC (Jlvinum de Pramperch de eorum beneficiis, in ftatu remaneat ulque ad generale concilium domini Pa, pe: At ytod interim de eorum redditibus ecclefiafticu non refpondeatur eifdem.

CON

ANNO CHRISTI •»'• anno CHRISTI •,*•■

CONCILIA IN GALLIA PLURA

Jb raq/â *TtafUriinai*

Anno 1310. celebrata.

MM.*" *T* Emplariarum , qua per bos anno* *mari.* A ferebat « caufs , Gallicano· prafules ut fiepe in concilia convenirent adegit.Horum conciliorum unius tantummodo Labbeus me* minir; fed potuit ft alia connumeraflc qua ll* li fulficiebat vetulius auAor chronici Rotomagenfis » fe In Bibliotheca manufcriptor. r. I. pag. J307· vulgatus,qui hac habet ad annum X310. *Hac anxa fa&it /rtttffihu ftr arrUtfi- foftte Snamfna cxae fafragaatit fût r» praviaciali caacüia* (Parifieisfi , de quo pariter ft Labbeus) ab for de aMadal» *afie/hlice* c«*emro- *tt tentra TttHfUnat fxerxat palliet* readraaM/i *Partfat i*infiagnta faataar tx tit , fxerxaifxa rtlifli tnrix Jaculari & caxeUfa ; & pania pat ia taacilia pravinciati aped Maatffam* *Haaaat^it arcbiepifcapaa , & apttd Pantifaram KaPaeaa^e^St arebiapifraptu ia caecilia Taxeplariat caadamxevtnat.*

:?C3umtioncpiscn acnogM

EBORACENSE CONCILIUM

Λ *caaja Teeplariaruxa a Willulxaa Ptoracetf architpiftapa*

Anno 1310. habitum.

ittn VU- MEmorandura, quod nos Willicimus, per roiffione divina Ebor. archiepifcopus, Angli* primas, propter diverts & ardua negotia,çmor • itatum ft reformationem eccleflarum ft eccle- Gallicarum perfonarum noftra Ebor. ditEcefeoe IMd. ft provincue contingentia ; ac quspdam alia , qu* nobis a fede apoftolica demandata lucrant , ft que magnam deliberationem , confilium , & traftatum lequirebam ; videlicet in* :|uifitioncs *faciendae tam* contra fingulares perooas Templariorum , quam ordinem earurodem , fuper certis articulis in litteris apoftoli* cis nobis, ft fufiiraganeis noftris, ac allis certis collegia nobis *adjuo&u,* per pnadi&ain fedem deftinad. ; que quidem litter* apoftolica , ft earum exeeutlones in regiftro de intrinfecia ca. mera noltrc , annis pontificatus noftri quarto & quinto *regiftrantur; noftrum concilium* pro* vinciale In ecclefia noftra Ebor. vicefimo die menfis Maji, anno Domini MOCCX. ft pontificatus noftri quinto , habita fuper iis deliberatione non modica, jure ordinario duximus celebrandum . Ad quod venerabiles fratres noôros A. Dunelm. J. Carliolcn. ft TbO* Candk Cafs epifeopos , noftra Ebor. ecdefis fuffraganeos, decanum ft capitulum ecclefi* noftra Ebor. ac ceteros decanos, archidiaconos, prspofitos, archipresbyteros, ft capitula cathodraltum & collegiatarum ecclefiarum, abbates, priores exemptos, & non exemptos ejufdem noftra dicrcefcos ft provioct* , fub formis ft tonoribus infraferip<is fecimus evocari.

Willidmus , providentia divina Ebor. arcti-epifeopus, Angli* primas, venerabili fratri no. ftro domino A. Dei gratia Dunelm. epifeopo, falutcm, ft fraternal charitaus lo domino coo. tinuum incrementum . Ut omnis ftatua cede* fiaftkhs, ft *Caere regule diligenter* valsant eu. ftodirl, ftatutum exiftit, ut provincialia conci, lia convocentur , In quibus emergentia negotia difeutiantur , ft debite corrigantur ; que etG fecundum jura fieri debeant omni anno , tunc tamen eft pracipue circa m diligentiori Audio laborandum, cum emerferinr negotia gratiora i praferthn talia , cx quibus in Chrifti populo enorme fcaodalum generatur. Sane quantus dacor alcenderit his diebus cootra ordinem mi- Litis Tempii , ipfiufque ordinis fingulares per* fooas fuper haerefi, idololatria, perfidia, & aliis enormitatibus, jam fatis eft per mundi climata divulgatum . Pater liquidera fanâilfimos dominus Clemens , divina providentia , papa quintus, hujus clamore fiepius excitatus, a nonnullis fratribus ipfius ordinis , coram *fe* ad judi* cium evocatis , fuper premiflis diligentius inquifivit ; quorum multi coram eodem domino papa patribufque reverendis dominis cardinalibus , prsdiâa flagitiofa crimina fponte judicialiter funt confefli. Idem quoque dominos papa fuper pramiflis intendens ulterius procedere , juxta canonicas ianôfona, cum commode nequeat a fingulis ordinis fupradifti perioois inquirere per"feipfum , onera fua partiri volem cum aliis pralafis infenoribu·, qui in panefollicitudinis funt vocati , nobis per apoftolica feripta mandavit , ut fub certa forma contra fupradiftum ordinem , ft ipfius fiogulare* perfonts judicialiter procedamus. Ut Agitor tam pradifta , quam alta , nue ooftro incumbunt ofteio, cum confilio faniori plenius esequi valeamus , dlfpofuimus , Deo duce , viccfitno die menfis Maji in ccdefia noftra Ebor. provinciale concilium celebrare . Qpocirca firatea- *nitati* vcftrat injungimus ft mandamus , quate* nus tam in ecclefia veftra , quam in alii· collegiarii ecclefiis, necnon monafteriis cooven. tualibus per totam veftram dimcefim conftmstis, h*c faciatis folcmniter publicari . Citamus etiam vos peremptorie , ft per vos , univerfos abbate· , priorefque abbates proprio· non habentes, ac tam ecciefie vcftra , quam aliarum collegiatarum veftra diae, decano· , archidia* cono· , ft prapoûto· , *necnon* capitula , quod tam vo·, quam pradlâi abbates, priores « decani , arciudiaconi, ft prapofiti pcrionaliter , capitula vero per procuratores fuflScienter inftruftos, diftis die ft loco, cum diebus continuandis ft prorogandis , coram nobis compa*

g®» ------- "— ANNO aJR,STI I,"*' CHRISTI nia-

reatis, & compareant, fuper proponendis in concilio tradaturi, falubre confilium impenfuri necnon ea, quæ ftatuta, ordinata, fic fa/ta fuerint, humiliter admiffuri; ac etiam efficaciter impleturi, fafturi, fic recepturi, quod confonum fuerit canonicis inftitutis. Vos etiam premunimus, fic exteros per vos citandos prxmuniri mandamus, quod abfentes in termino ditto, nifi propter evidentes caulas fic rationabiles, de quibus fidem faciant, licite fuerinr impediti, tamquam inobedientes fic contumaces, juxta juris exigentiam puniemus. Qualiter autem hoc noftrum mandatum fueritis executi, nos diftis die fic loco dtftintte fic aperte certificate curetis per litteras veftras patentes, barum feriem continentes. Dar; London. П. B die Martl.', anno gratiæ MCCGIX.

ACTA.

Quo dte so. mentis Maji, miffa de fantto fpiritu folemniter celebrata, poftmodumquenobis Archiepifcopo Ebor. una cum venerabilibus fratribus noftris Carliolen. fic Candidæ Cafæ epiicopis, nobifcum pontificalibus indutis; archidiaconus Nottingham. & Clyvelan. perfonaliter; archidiacono vero Ebor. per magiftrum Radulphum de Conygsburgh; archidiacono Eaftryding. per Gulielmum Amald de Monte Sicco, procurat, fubftitut. Bertrandi de Rupe, procurator, principal, domini Bertrandi de Fargis, archidiaconi Eaftryding. przditti; fic archidiacono Richmond, per magiftrum Joanncm de Skyrne, fubftitutum magiflri Celcftini de Verona, procurator, domini archidiaconi Richmond. Ipfis archidiaconis in partibus tranfmarinis exiftentibus; ac priore Dunelm. per fratres Reginaldum de Barneby, fic Joannem Luterel., didæ domus Dunelm. confratres fic commonachos, piocuratores fuos legitime conftitutos; compareotibus fic abbatibus, prioribus, archipr^sbyteris, necnon procuratoribus cathedralium & collegiatarum ecclefiarum noftrarum, fic aliis viris ecclcGaflicis, cum multitudine copiofa in ecclefia noftra Eborac. confidentibus, venerabilem fratrem noftrumdominum Dunelm. D epifeopum non comparemem, propter teverentiam patriarchalis dignitatis, quam obtinet, ac etiam propter notoriam invalctudinem corporalem ad przfens habuimus excufatum. Propofito itaque verbo Dei, articulos in ipfo concilio noftro traftandos fic expediendas pnefato clero noftro expofuimus viva voce. Lettis etiam poftmodum quibufdam litteris apoftolicis fuper inquifitionibus contra fingulares pprfonas Tetnplariorum fic ipforum ordinem faciendis, ac etiam litteris citatoriis fic certificatoriis, tam Carliolen. fic Candidæ Cafæ epifeoporum fuffraganeorum noftrorum przdittorum, quam capituli ecclefix noftræ Ebor. fic officialis noftri Ebor. cui camdem citationem in dimcefi noftra prxdida commifimus faciendam; tpfifque fic citatis fic de mandato noftro prxcontiatis, fic pro majori parte perfonaliter, fit fufficienter comparentibus; quibuldam vero cx eis diverfas excufationes fic impedimenta per procuratores fpeciales proponentibus, illis, in quantum legitima erant, admittis, fuper proceffii obntra non comparentcs faciendo ulque in craliinum duximus deliberandum; przfigentcs eidem clero noftro eumdem diem craftinum, coram nobis in capitulo noftto Ebor. ad proponendum, dandum, fic exhibendum in feriptis articulos fic capitula, contingentia ftatum fic corrcttionem ecclefiarum fit ecclefiaftirarum perfonarum, fic alia, quæ in hoc concilio noftro debebunt, fic poterunt reformati.

Quo die craftino lo capitulo ecclefix noftræ Ebor. przfato clero coram nobis comparente, propofitis etiam fic expofitis eidem clero quibufdam articulis, ftatum lingularem perfonarum, fic ordinem Templariorum, ac ftatuin noftræ dicecefecs fic proviuciz tangentibus, quos propter arduitatem eorum abfque majori deliberatione ad plenum non potuimus ad prxfens, ut tpti videbatur concilio, expedire; nou comparentibus, juxta citationem fattam, contumacibus reputatis, ptenaque eis infligenda nobis fpecialiter refervata, aliud provinciale concilium tempore quod competens nobis videbitur, celebrandum, de confenfu fic voluntate przfentis concilii decrevimus convocandum. Poftmodum vero, habita deliberatione cum concilio noftro pleniori, aliud concilium provinciale in ecclefia noftra beati Petri Ebor. ad trattandum, ordinandum, fic faciendum ulterius in negotio fupraditto, fic aliis ftatum fic refortnationem ecclefix noftræ Ebor. praedittæ contingentibus 9. Cal. Junii, cum continuatione fic prorogatione dierum fubfcquentium duximus convocandum.

CANTUARIENSIS PROVINCIÆ

Concilium pro ecclefiarum juribus fervandis intaitis

Anno 1310. habitum.

Ann. «I»o. 1, Affert Vilk>n. Conc. Brit. I. H. jwj. ,oi. ex regift. Cli». tuar. Pro». ibid, re

Concilii hujus atta quidem fuperfunt nulli; loco vero attorum damus fequentem excommunicationis fententiam quam folemni fic publico ritu tulit Robertus Cantuarienfis archiepifcopus ex fententia concilii provincialis nuper celebrati.

Anatbematizatio fa[la in ecclefia Cbrifii Cantuar. per dominum Robertum arcbiepifctpum pontificalibus indutum, die dominica infra o&avas nat. B. Maria, A. D. MCCCX. prafentibus domino Aniano Bangor, epifeopo pontificalibus induto, ac etiam.. .priora tf conventu ecclefia Cant, [acris vejhbus indutis tf omnibus nitoribus, vicariis, & presbyterii parocb, civitatis Cant, fuperpelliciis inducis, prolatis careos, Cf aliis cando-délai accenfas in manibus fuis tenentibus.

In Dei nomine. Amen. Nos Robertus, permiftione divina Cantuar. archiepifcopus, totius Angliæ primas, ad perpetuam rei memoriam. Cura follicitudinis paftoralis propepfius uos admonet, continua inflantia, fic curiofa follicitudine attente ac ipecialitcr vigilare, ut flatus ecclefiafticus hujus noftræ fanttæ Cant, ecclefix, ad divini nominis laudem, per noftræ operationis miniflerium falubriter in Domino dirigatur. Sane ad incolatum omnium hujus re-

ey — ■ I cwrlstI 1 gni Ac aliorum notitiam creJimus pervenittie, A quod fimâa Gant, ecclefia, ad cujus regimen miferatione fumus, licet infufficientibus merit» » evocati, adveria fzpius pertulerit Ac perferat,quod diris oppreffiombus repetitis malleis, crcbrifque concumonibus fnbjacuerit Ac fublaceat in pnefenti, adeo ut procellis intumriccntibus, ipfa ChriftiDei ecclefia, quam non tantum ipte Deus Ac fanâi patras,led etiam principes fieculares multis privilegiis muniverunt, deterioris conditionis videtur exiftere, quam fub Pharaooe facerdotium fuerat, qui divins legis notitiam non habebar; cum ille, omnibus aliis perfonis fervitutibus fubaâis, facerdotes Ac polleftbres eorum dimiferit in priftina libertate; idcoque ultra omnes occidentales ecclefias cum B Jcremia poterit lamentari; ΛΛ tfi φviβ vi- *Jita diffrin* gtatiaiv*: Ac quod fubjungitur: *Sactrdottf *jat* gemente/, *ipfa tppftfla amarita. Jiat*. Eapropter in noftro provinciali concilio, qnod nuper cdebravimus,fuerat inter alia concorditer ordinatum, quod ftatuta Ac ordinationes ren. memorl* *Ottoois &* Ottoboni, in Anglia apoftolicz legationis fungentium officio, necnon & bone memAlc Stephani, olim hujus ecclefiz Cantnar. archiepifcopi, noftri prz décriions, quz Ac quas pro reformatione ftatus ecclefiaflici contra AtciefiaAkam libertatcpi, gra- r lriwl- —·· vibus oppreffi oneribus Ac inimicis, * ac intolerabilibus afHKti injuriis, deliberatione provida, falubri Ac perutili duxerant providenda; Ac C infuper cafus, quibus majoris excommunicationis fententia per facros canones infligitur, ipfo faâo per nos, Ac fuflraganeos noftros, feu noflros, Ac ipforum comtnaflârios in noftris ecclefiis cathedralibus, in quatuor anni feflis principalibus, Ac nihilominus lo fynodis Ac congregationibus cleri Ac populi univerfis, allante fidelium multitudine, publice divulgentur; quodque per.... decanos, archipresbycerOs, przpofitos, archidiaconos Ac ipforum officiales, vel commiftarios in fuls quatuor capitulis principalibus, ecclefiifque fibi fubjeâis, per reftores Ac vicarios eorumdem in eifdem feftu priucipali. bus, dum miflarum folemuia celebrantur, deincepe annis fingulis publicentur, ne praetextu . ignorantiz flatutorum, vd excommunicationum hujufmodi, qutfpiam fe valeat excufare; Ac quod locorum ordinarii eadem faciant per cenluras ecdefiafticas firmiter obfervari. Cum igitur gloriofus martyr beatus Thomas, hujus fanâ* ecclefiz Çant. archiepifcopus, nui pro jure hujus fanâ* eeclefi* fpecialiter in nae fanda ecclefia martyrium fuftinuit gloriofum, modicum antequam pateretur, ecclefiam hanc fandam, cum omnibus fuis juribus At libertatibus fub Dei Ac ipfius proteôione fubjecerit, Ac fub perpetuo anathemate prohibuerit, ne quis jura fua aliquo integumento, vel caufa alienare prsfutneret; raptorefque Ac alienatores pofleffionum, dignitatum, rerum detentores, confentaneos, Ac E participes ufque ad condignam fatisfaâiouem anathemate perpetuo duxerit condemnandos; ulterius *adjiciens, ut* fi quis hanc eamdem fanâam ecclefiam in aliquo vexare, vel ipfius libertates diminuere prisfumerct, zternam Dei Ac ipfius martyris malediâionem haberet, nifi ante mortem condignam eeclefi* fatisfiiAionem faceret, cum reftitutione debita ablatorum: fanâique patres tam in confilio Oxon. quam olim in regia aula apudVeftm. ad invicem congregati, regio accedente coofenfu, omnes illos, qui ecclefias malitiofe fuo jure privare prefutaunt, aat per malitiam libertates earum infringere, vel perturbare contendunt, excom- anno CHRISTI °*** municationis vinculo duxerint innodandos; ac In quondam domini Ottoboni, apoftolicz ledis legati in Anglia, conflitutionibus fit ftatutum, quod fi in domibus, maneriis, grangiis, vel aliis hujufmodi locis ad perfonas ecdefiafticas, vel ipfis ecclefias pertinentibus, accedens quifquam prrter permtffionem aut voluntatem duorum, vel eorum, qui funt hujufmodi rerum cuftodiis deputati, confumere, vel aufene, aut contreftarc prcfumpferit, ipfo faâo fit excommunicatione ligatus. Porro, ut przdiâc fententi*, que modicum a quampluribus formidantur, Jed potius contemnuntur, eo amplius tranlgreflbres Ac facrilegos a fuis maleficiis faciant refilire, quo folcinnius fuerint publicat*, omnes At fingulos, cujufcumque conditionis fuerint, aut ftatus ecclefiaftiei, vel mundani, qui proibitionem, anathematizationem, zternam maledi ftionem Dei, Ac ipfius martyris gloriofi, przdtftas excommunicationum fententia» multiplices non verentes, jura hujus fanâz ecclefiz rapuerunt vel invalerunt,rapiunt vel invadunt, res ipfius detinuerunt invite vel detinent, hanc ecclefiam vexaverunt aut vexant, libertates ipfius diminuerunt vel diminuunt, ipfam fuo jure privaverunt vel privant, ejus libertates infringere vel perturbare per malitiam contenderunt feu contendunt, feu ad domos, inaneria, vel graugias, aut alia loca hujufmodi ad hanc fanâam ecclefiam pertinentia, temere, facrilege accedentes, blada decimarum vel fruâuum ecclefiafticorum in eifdem domibus, maneriis, grangiis, feu aliis hujufmodi locis recondita conlumpferunt vel confumunt, abftulemnt vel auferunt, contreftaverunt vel conlreâant contra eorum voluntatem, qui diftanun decimarum, Ac fruâuum ecclefialltcorum depu tantur cuftodiis, declaramus, pronunciamus & publicamus zternam malediâionem Dei, & beati Thomas martyris, necnon Ac excommunicationum przdiâas fententias damnabiliter incurriffe, quemadmodum, ut praemittitur, in fuls cafibus funt prolate · Et omnia pre- D mid* nihilominus innovantes, eoiÜem, ac omnes alios, domini regis & reginz perfonis, Ac eorum liberis dumtaxat exceptis, qui przmiffa vel praunilTorum aliquid in futurum' prrfumpierint attemptare, cum fuis fautoribus & adjutoribus, nifi infra quindecim dierum fpatium Domino Ac ecclefiz pro committis debita fatisfecerint, perpetuo anathemati ipfo fafto decernimus & ftatuimus fubjacere. Quifquis igitur jura hujus fanâz ecclefiz rapuerit vel invale* nt; res ipfius diminuerit, vel injufte detinuerit i ipfam ecclefiam vexaverit, vel ejus libertates diminuerit; filO jure privaverit; ipfius libertates infregerit, vel perturbare contenderit, blada decimarum. vel fruâunm ecdefiafticorum aliorum in domibus, maneriis, grangiis, vel aliis locis hujufmodi ad hanc fanfiam ecclefiam fpeftantibus, recondita, confumpferit, abftulcrit, vel cootreâaverit contra voluntatem eorum, qui di&arum decimarum & fruâuum ecclcfiafttcorum cuftodiis deputantur, perpetuo anathemate atque excommunicatione, ut pr«dicitur, damnatus, cum impiis, qui non refingunt in extremo Judicio reputeturomnipotentis Chrifti Dei, contra cuius nequiter attemptat ecclefiam, contra & fentiat tram, & furorem apoftolorum. beatorum Petri At Pauli, & fanftorum omnium, quorum corpora in hac fan-

fanda ecdcGa conquiefcunt ; fiat hereditatio eius delerta , Ac tabernaculis ejus non fit , qui inhabitet; filii ejusjiiant orphani,Ac uxor ejus vidua ; ccftnmotus amoveatur iplc , atque filii eius, & mendicent , ac ejiciantur de bereditâtiodibus fuis; diripiant alieni labores ejus, orbis terrarum, pugnet contra eum , & cunfta elementa fint ei contraria; omnium fandorum merita illum confundant, & In hac vita fuper eum apertam vindiâatu oftendant. Fiat, Fiat,

"««"«« anno ,,,1*.

A amen . Obfervatores autem Jurium Ac liberta-"TXZT* tum hujus fanft® ecclefix Chrifti Dei , cujus chri$ti eft hec fanfta ecclefia , gratia protegar. Ac de* "«i fendat, Ac au&oritas apoftolorum didorum Petri Ac Pauli, ac merita gloriofi martyris Thomae , Ac omnium fandorum , quorum corpora in hac ecclefia, Ac locis aliis conquiefcunt, abiolvant ab omnibus vinculis peccatorum, Ac ad vitam «ternam faciant feliciter pervenire. Amen.

«fr «··»

CONCILIUM PROVINCIALE

Biterris celebratum fub Ægidio Narbonenfi archiepifcopo.

duobus MSS. coditibur efiifcofi Biterrtufii , tltero iUuftriflimi Marcbionu Deubtis .

SAndorum patrum Ac canonicarum fanilio-num inilitationibus Ac praeceptionibus informati, nos Ægioius permiftione divina land® Narbonenfis ecclcfis archiepifcopus in concilio provinciali noftro Biterris conftituti, venerabilibus fratribus fuffraganeis noftris prxfentibuj , Acc. Cupientes aliqua propter trangrcftbrum audaciam reformare , & mores prout pofiibilitas aderit reformare, prxdeceflorum noftrorum veftigiis inhrrendo, de eorumdem fratrum noftrorum confilio At aftenfu, infrafcripta duximus difpooenda, Ac etiam declaranda.

I. *Tanfure fUtiiter tanftrri debett,*

In primis quia vigilanti ftudio eft folliciteC pt«cavendum , quod ad fortem Domini tales aftumantur, Ac clericali militi® adferibantur , qui verifimiliter velint Ac valeant Dei fervitio applicari, follicitc provideant ordinantes, quod ad promovendum ad primam clericalem tonfurain conftitutio domini Bonifacii pap® VIII. fuper tonfurandis ad clericatum edita itrefragabiliter obfervetur, Ac diligentem cautelam adhibeat ordinator , tx talem ad clericatum affumat, qui clericatum ex devotione cupiat, non ex fraude : Ac quod non fit expers fcienrtx , aut legendi pfalterium , Ac ea fciendi que in tali promotione viderit expedire , Ac quod nullo irregularitatis vinculo feu juris impedimento , propter quod tonfurari uon debeat, fit detentus. D

II. *De qMttMr minorib-es ordinibus*

De promovendis ad quatuor minores ordines ordinator provideat, quod fciant pfalterium legere, fpecialiter epiftolas & ieftiooes, Ac exorcifmos, & cantare antiphonas & refponfa.

III. *Dt fitbdiactntt*.*

Porro quia mittentem manum ad aratrum flc coaptari oportet, ne cum retro refpicere non poftit, flt inhabilis regno Dei, magnopere provideri oportet, quod ad fubdiaconatus ordinem promovendi fciant in legendo Accantat)* do in ecclefia officiate, & faltem in grammaticalibus aliqualiter fint inftrufti : Ac tam illi

B quam alii ad alios ordines promovendi fuce promotionis recepte litteras ordinatoribus adhibeant & oftendanr, ut provideat ne per fal tum eos' promoveri cordingat.

IV. *Dt ditcM»tu.*

Et quia diaconatus ordo frequenter fuppiere & coadjuvare in aliquibus poteft officia facerdotis ; cura eau tel® Audio eft agendum , ut ordinator provideat quod ad diaconatui ordinem promovendi, ultra predifta, fciant intelligibiliter legere epiftolac, homilias Ar evangelia, Ac conftruere competenter.

V. *Dt ftcerdetio.*

Sano quia in facerdotalis officii minifterto , in quo majus periculum vertitur, cautius eft agendum, fummo ftudio eft cavendum t quod tales ad facerdotiulu affumintur, qui ex morum gravitate, & litterarum feientia altos valeant erudire: & fecundum canones deberent *(cire* faltetn (I) facramentorum librum, leftionarium, antiphonarium, (I) baptifmum,canones pcenitentiales, Ac alia multa in canonibus contenta i alias nomen iaccrdotis feu presbyteri non merentur habere 1 ordinator tamen in promotione ad faccrdocium profpiciat Ac advertat, quod promovendus fciat evangelia . feptemque peccata mortalia, articulos fidei, Ac decem prscepta legis defignaref prout premotori rationabiliter videbitur faciendum.

VI. *Dt irUtrftittis*

Quia vero inexpertos Ac non probatos difficile eft Dei fervitio applicari, Ac periculofumeft flc milites feu tirones fttgma non habentes ad certamen mittere bellicofum, folcmnirer provideri oportet, quod in ordinatu Ac promotis ad facros ordines competentis temporis interftitia obferventur: ne uno filfcepto ordine ad alium proximis Ac fucceflivis quatuor ordinibus quali tub quodam impetu ---- caufle neceffitatts ^expolcat.

VIL

(■) Sacramentorum liber et» codex orationes & preces ad <amm Uturfiiani fpertanta continent, qualem fcriptae Celaflut, & Grefotia» HMgnus Cummi pontifice,.

(>) Baptlmi nomine hic Iηκiîlχî videtur Jlher Ritualis continent ordineon cunfercndi baptbinttls tc, .llahujufmodi ·

ANNO CHRISTI

. VII.

Provideatur infuper, ne aliquis tonfurandus ad clericatum , vel ad ordines promovendus, mittatur ab uno epifdopo ad alium, nlfi fuerit per luum ordinarium examinatus, 6c ut dignus approbatus, de quibus ln littera quam ad ordinatorem diriget, exprefla mentio habeatur.

VIIIlQbr *flandeftin» matrimonio.*

Quia per multorum fraudes & malitias nedum ea non fervando ludibrio hunt, expedit circa ea de competenti remedio provideri ; hinc ell quod ficut clamor validus noftris auribus intonuit, multi fuum afTedum fequentes, & De- B um ac ordinationem ecclefiafticam afpernentés, clandeftina matrimonia contrahunt, & frequenter lite pendente coram ecclefiaftico judice, etiam contra interdidum ecclefia:, flc ecclefiallici judicis officium, feu binas nuptias fcu matrimonia de fado contrahunt, in eorum animarum periculum & fcandalum plurimorum . Quod autem flt prius & quod polterius vix aut nunquam poterit haberi certitudo ; non attendentes quod per legem notantur intamia , & per canones proles ex tali conjugio clandcilino fufeepta nonnunquam legitimo impedimento detenta illegitima cenfeatur , & quod nihilomt-.nus excommunicationis fententia valeant innodari: propter quod exada diligentia per officia-(les & ecclafiafticos judices contra tales procedatur, & aliter fecundpm jura puniantur, quod „ per poenam fe deliquidc cognofcant, & de commiflb perniteant; ut fint allis ln exemplum . Ad hoc vero cum nonnulli clandeftina matrimonia , & quandoque nefarias nuptias perficere nequeant juxta votum, fraudes excogitant per quas venire valeant ad intentum: ita quod occulte & fub dolo vadum ad aliquas domos religioforum quorumdam, vel ad alias ecclefias leu capellas parochialium faccrdotum, vel tuorum ordinariorum non petita licentia, nec obtenta , fed tuos parochiales fugientes, ad alienos divertunt facerdotes pro benedictione nuptiali habenda, quae potitu maledidio dici de- E) bet.- contra quos, cum tantam malitiam, ecclcfiae contemptum, fine noftro & eorum animarum periculo impune fub quodam velamine pertraofire, feu connivere aliqualiler nequeamus; dignum duximus animadverfione condigna procedere, ut in co in quo gravius delinquunt, gravius puniantur. Et ideo ipfostaliter omiflis luis parochialibus facerdottbus, eorum feu ordinariorum fuorum licentia non obtenta, pro pnedi&is ad alios recurrentes, ipfos quoque taliter fub tali fraude conjungentes, leu talem benedidiotoem five folemnizatioucm matrimonialcm impendentes, eofdem, eoiumque confiliarios, flc- fautores , confiltum flc auxilium ad przdida fraudulenter impendentes, eofdem poll E publicationem prsrfcntis conftitutionis in eccle-*fiit* noftrz Narbonenfis *provincia:,* folemniter failam cxcommunicationis/fentcntiam incurrere volumus ipfo fado.

IX. *Centra teflinooninm falfum.*

Recolentes quod teftis falfidicus Deo , pani fit judici obnoxius exiftit : quia przfentiam Dei fpernit, flc judicem elidit, flc graviter partem laedit ; comperto quod juramenti religio flc tranfa&a, proh dolor! contemnitur, flc perjuArii reatus in his partibus nimirum inolevit: licet contra tales perjuros jura infurgant, & Pcr CHRjSTI ltatuta provincialia prrdecetTorum nollrorum alias flt ptovilum : quia tamen non releguntur frequenter, quafl ln oblivione funt deduÛa non fine gravi periculo animarum: volumus & mandamus, quod contra tales juramenti tranlgreflorcs , fecundum tenorem ftatuli provincialis concilii per bonas memoris dominum Petrum prxdecciTorem noftrum editi procedatur. Cujus ilatuti capitulum fcquitur in haec vctba. „ l(em „ cum juramenti religio peccatis exigentibus , „ fere ab omnibus in illis partibus contemna„ tur, contra 'hujufmodi contemptores aliquid „ levcrttatis pro falute animarum ipforum du„ xit concilium flatuendum : videlicet ut qui„ cumque ln trahfgreflione juramenti de cete„ ro manifede deprehenfus fuerit, in ecciefia ., publice denuncietur effe perjurus. Quod fi „ admonitus fatisfaccre noluerit, tuna excom„ municetur, & excommunicatus nuntietur ac„ ceniis candelis & pullatis campanis fingulis „ diebus dominicis & fefiivis, & denuncietur „ inieftabiiis & infamis, & nec ad tepifican„ dum vel ad tcllimonium vd ad alios a&us „ legitimos admittatur . “ Et idem de faills teliibus obfervetur, nos vero verbum prsemiifmn *tnnfietulu ,* non ad tcllamentum, fed ad tefttmonium dumtaxat referri & intelligi declaramus . x

X, *Contra pallum pro ftpxltaris & kenediltionibnr nuhntiunt.*

Item cum a fide dignorum relatione audiverimus, quod in multis locis noftrz provinciae redores & facerdotes ecclefiarum in exequiisfic fepuituris defundorum, & benedtdionibns nubentium fraudem committunt, quae labem continet fimonic : videlicet quod divinum, officium celebrare & obfequiutn impendere in praedictis omnino reculant, donec per paâum & juramentum vel per fidcjuflbres, vel alias eis tantum fuerit in folutione eorum , quae fibi dari volunt, facienda , eifdem in fuse perverfitatis pallium confuctudtnem allegantibus , contra prohibitionem expreffiam concilii generalis. Cum vero dida confuetudo dicenda flt potius corruptela , didam fraudem penitus fieri prohibemus; fed impcnfo pure divino obfcquio, laudabiles confuetudincs pbfervare volentes, per cenfuram ecclefiafticam compelli volumus flc aliis remediis opportunis.

XI.

Item provideatur quod nulli facerdoti alterius diœcefis fine litteris commendatitiis feu dimifforiis proprii epifcopi fcu vicariorum fuorum generalium cura parochialis ecclefiz committatur, ne aequis facerdos advena flt ignotus, fine litteris proprii epifcopi vel vicariorum fuorum teftimonialibus, permittatur miflam publice celebrare.

XII. *De r<fidentia reUoriun in fitit tcckfiit.*

Item fuper relidentia in parochialibus ecclefiis facienda provideatur lollkite, ut redores earum gregis Obi commiill diligenter gerere curam poflint , fit ecclefiz hofpitalitate flc aliis neceftariis flc divinis obfequiis non fraudentur : & rettores ipfarum domo» in fuls ecclefiis &

chr^ti >>>·. adminiArationibus habeant competentes, in qui- *'« -eon m Palati hoocfte & benigne recipi valiants ut melius & plenius poffint vihiatiouls officium cxer&re. (t)

XIII. fea/ra «arrervter eficitufi chirurgie.

Cum propter pericula quat in pra&ica five exercitio artis phytke frequenter occurrunt ; religiofi vel presbyteri, przlcrtim ecdetiafticabeneficia obtinentes non debeant le ingerere ad exercitium feu praâicam diâc *artit, nec publice* exercere officium medicorum, nec fccularibus negotiis fe immikere; idcirco (latuimus & mandamus fub pœna interdiâi, quam in cootrarium facientes, monitioae praemitia, in his B lcriptis, quod nullus presbyter nullufve religio*(us amodo* fe ingerat ad exercitium five pradicam didx arti», nec officium exerceat medicorum, abfque fpeciali licentia a nobis petita & obtenta, nifi quatenus hoc eifdem permittis tur per canonicas lanfboncs.

XIV. Qwod *nallxi* oradxt redi/ar *tcclrfit.*

Item (latuimus monendo, omnes redoresfeu priores · cum cura vel fine cura , quod nullus vendat reditus ecclefi* fuc ad pecuniam abfque nodra licentia fpeciall petita & obtenta, exceptis carnalagiis, alioquin contra inobedientes tulimus lenientlain interdidi, propter dam- C mficantes, quae didis ecclefiis propter prediâa inferuntur.

XV. *De fjivit* drrkr.

Item mandamus , quod nullus cujufcumque conditionis exiftat, in diebus feftis, dominicis, vel aliis feftivitatibus, que ob reverentiam Dei *& fandorum cenfentur effe inftituta,* natalis Domini' fcilicet, S. Stepbani, S. Johannis evangeliftz, Innocentium, S. Silveftri, Circum*cihonii,* Epiphaniarum , die Veneris fanda , Refurreflionis Domini cum duobus fequentibus, Afcenlionis, Pentecoftcs, cum duobus fequenribus, duodecim apoftolonim, ferti B. Johannis Baptiftr, feflivitatum omnium B. Virginisgloriofz, & prreipue B. Petri & Pauli, B. Laurentii, Dedicationis B. Michaelis , folemnitatis omnium Sanftorum , B. Natarii & Celfi, ceterifque folemnitatibus, quas nos cum clero folemniter duximus celebrandas, res fuas venales exponat non comeftibiles palam & publice, nili neceftitas hoc requirat ; & li quis contrarium attentaverit, fententiam interdiâi in his lcriptis, ipfo jure, incurrat,& alias tamquam contra tranfgreflbrem procedemus , juftitia mediante .

XVI. *Lietere tteeetitarie.*

Officialis Biterr. capellano curaro B. Marte fedis Bitcrreufis, ceteritque cappdlanis curatis & non curatis civitatis & dicecefis Biterrenfis , ad quos pnefentes pervenerint, vel eorum loca tenentibus falutem.

Datum eft nobis intelligi, quod nonnulli femellatores, mercerii, fufterii & alii alterint mifterii civitatis & dicecefis Biterrenfis, fotulares & alias res fuas incomeftibiles contra ftatuta A fynodalia & canonicas fandiones in eorum operatoriis, que operta tenent, atque tabulariis publicis, diebus dominicis & aliis fetlivitatibus venales exponunt atque tenent, ficut aliis diebus forenfibus dc diurnis teneri confueverunt , & exponunt in animarum tuarum detrimentum non modicum & fcandalum plurimorum, fenrentias excommunicationis latas in tales contemnendo. Quocirca mandamus, quatenus diebus dominicis & feftivts publice in generalibus veftris ecclefiis, cum populus ad divina convenerit, veftris parochianis interdicatis, cujufcumque conditionis exiilant , nec non & ipfos canooice & peremptorie moneatis, ex parte noftra & fub pœna excommunicationis, ne aliquis de parochianis veftris , cujufcumque mifterii, vel ftatus. ieu conditionis exiftat, fotulares dc alias res incomeftfiiles diebus Dominicis dc feftivis in noftro ftatuto fynodali contentis, publice res venales incomeftibiles exponat, nec fua teneat operatoria aperta ad vendendum eafdem nullo modo, nili cafus urgentis neceftitatb hoc requirat, nec etiam diebus praediâiftliqua operentur fervilia ; alioquin contra omnes parochianos veftnx, & eorum quemlibet contra diâamhujufmodi inhibitionem facientes,ad deouociationem fcmentianira in eos latarum fuper his & alias gravius & arfiius procedemus » & procedi faciemus, fuâitia mediante.

XVII. *De illit ftti fcrfiAnt fer eenlttfe tetefttt* m «xdMUtanucarlsae.

Quoniam diu perfiftere *iα* excommunicatione periculofum eft excommunicatis, dc participantibus cum ipfis, cum ex hoc crefcatindevotio, errores pullulent, & multa pericula animarum infurgant . Idcirco nos cupientes hujufmodi periculis obviare, volumus, fit mandamus, ut facerdotes parochiales ex parte noftra omnes parochianos fuos excommunicatos, maxime illos qui ultra annum excommunicationis fententiam fuftinuerunt animis 'induratis , canonice moneant , & inducant, ut infra xv. dies, vel u. num menfem ad tardius redeant ad ecdefic 'unitatem: intimantes eifdem quod aliter contra ipfos induratos, tamquam contra fufpeâos de fide catholica, prout juftum fuerit, procedemus ; Alioquin facerdotes nos vel officialem noftrum per litteras fuas certificent de nominibus eocumdem, & de tempore quo fuerint in diâa fententia, & de caufa , propter quam non fuerunt abfoiuti.

XVIII. CorUra bob *folveniei fia legata.*

Item, volumus 6c mandamus quod facerdotes vacent in divinis, & expellant poblice ab ecclefia parochianos fuos, quos pro certo, alias quam per confefliooem facramentalem , fciverint legata pia non folviffe infra annum & menfem, juxta ftatutum *& formam per nos* fuperius ordinatam, vel excommunicationisfententiam incurrifle, ut faltem . . . . rubore verecundi* temporalis, ad fatisfecieDdum & petendum abfolutionis beneficium inducantur.

XIX. *Centre ilhae fta* «M *voit exire tie eccitfe*

Item, ad hoc autem *G* excommunicatus publice

ANNO C^R^Ti

(>) Hic <Malt codex illuftrWTimi Marthnan Daubab.

ANNO CHRISTI

b|ice majoct excommunicatione In ecclefia In-tereft, dum divinum officium celebratur publr-ce, moneatur per celebrantem quod exeat ; & f» exire noluerit, officium dimittatur, nifi facerdos canonem Inceperit ; quia tunc perheere debet canonem jam Inceptum: led omnes alii qui tunc In ecclefia fuerint, debent exire de ecclefia, praeter ipfum presbyterum celebrantem, & unum aut duos clericos, qui pro iervieodo eidem presbytero poflunt & debent In ecclefia remanere. Completo antem canone, & icmipto Corpore & Sanguine Jnc Chkimi, excommunicato prrlente, non cll amplius in railTa procedendum ' & G ecclefia in loco jurifdidiooem habet temporalem, poteft ipfum violenter compellere, ut exeat : Il vero non habet junfdi&ionem temporalem. & exconununtcatus noluerit exire de ecclefia, poteil cc cleft- requirere dominum temporalem quod ipfum compellat. Et hrc lervanda tum In illo qui nominatim & publice eft excommunicatus. Verum fi occultum eft, illum efleexioinmunicarum majori excommunicatione, qui intrat eccleGam, & eft ibi aliquis qui fccretc iciat efle eum excommunicatum, moneatur ab eo fccrcte, ut exeat dc ecclefia · & Il monitus exue C noluerit, exeat caute de ecclefia ille qui lcit eum fecrete excommumcatum. Ita quod aLi îui eum excommumcatum Ignorant, non nolint hoc cognofcerc ; quia cum occulte iciat cum excommunicatum efle, In ocrulto vitandus eft ab eo, ut fallent verecundis rubore confotus pro tabente exceftu fatisfaccrc compellatur ; fed publice *tu,* manifefte talis Vitari non debet excommunicatus, ne propter hoc ipiius peccatum excommunicati reveletur. Eodem modo fi facerdos pro certo iciat aliquem excommunicatum majori excommunicatione, non debet cum vitate publice . , . licet idem excom-D manicatus non lit per cccleflam publicatus. Sed f» per certes vel alio modo non potcll probare eum excommunicatum, non debet eum vitare facerdos publice, videlicet quod ipfe (olus vidit, vel cum uno telle tantum, ied ipic In fccreto hoc fibi diccrc debet, 0(monere eum In fccreto ; ita quod minime cognoicatur, ficut fupra eft didum.

XX. *Quitter vitari debat emammuniiatta.*

Item, G dicatur alicui facerdoti in ecclefia E vel extra, quod aliquis parodiiaiMis fuir Gt excomtnunicatuS. quia percudit clericum, vel alia dc caufa, & plures aderunt; non tamen iacerdos debet evitare excommunicatum in ec clefu vel extra, nifi coram eo & coram tertAbus hoc contenus fuert, vel nifi publica famtuent ipium etc ei(ommuni< aium, d iplc·»-ccrdos hoc vident. fit probate pnflit, vel mil aliquis judex écclefiarticus (toc fil>t mandaverit · quod eum tamquam excommunicatum faciat evitaie: quamvis <nun aliqui vellent coram facerdote probare talem excommunieaium elle, non debet lua propria auctoritate tefles luper hoc recipere, cum ad ld non habeat potcllatem (ı'l. Et ut iciatur pena excommunicatotum dt Interdictorum *ft* illorum, quos vocant excommunicato; vel mterdiUos, dum miftarum lokmnia celebrantur, legitur decretali domini "Clementis P. V. ut (equitur.

NM>

XXf. *Perrttalit (Itmeatu it pana ex^aunte. nxattrxM.*

Gratis ad nos prelatonim querela perduxit, quod nobiles & domini tempotalcs, tertis eorum ecclefiaftico ſuppoGti Interdicto, nedum In ftiorum locottim capellis, led etiam In collegiatis & alus infign-um locoium ecclclns, mulas Jc alia divina offi. a publice & tolemniter faciunt celebtarc, & ad orticia eadem cclebranda nunc luas, nunc illos vocantes, β(Interdum, quod deterius efl, compellentes. Iifque non comenti excdfibus, per Campanarum non iolum pullationem, led etiam voce praeconis plures Interdictos & interdidi non obftame lententia, ad audiendas hujulmodi m.llas laciunt cvucal ; nonnulli quoque ipforum luis plerumque lubtcfbs, ne licet excommunicationis ten.entia vel micididi publice fint notati, de ecclcfiis dum miflarum celebtantur folemma, Inflantibus etiam celebrantibus exeant, ptzctpere non verentur. Ex quo frequenter contingrt, quod non fine Dei oflcnla, clerique ac popuh Icandalo iptarum mitlaium folemuta remaneant Inexpleta- Nc igitur exccflus graves excidentium In gravitate trahatur ab aliis m èxemplum. præfumptores prefatos qui In locis intcrdido luppolitis quemquam de cetero divina celebrate officia quomodoltbei cogere ; aut qui modo ptatdrào ad officia eadem audienda aliquos excommunicationis prefertim rei Interdidi ltgatos fententia evocarè, feu qui ne excommunicati publice, aut interdidi de ecclетiis, dum In ipfis aguntur mitTarum lolcmnia, a celebrantibus moniti exeant, prohibere, nec non excommunicator publice & interdiâoa, qui In ecclcfiis nominatim a celebrantibus moniti ut exeant, remanere prcfumpleririt; lententia ex-ex.ommunicationis, a qua non ntfi per fedem apoftolicam dumtaxat poffait abfolvi, tacro approbante concilio, innodamus

CON-

(·) Qu» Gquantur exrliratf<wK jrju» « allqan haud datlo lunr addlta. Nam qor lwjulrar Chawnila *V* 4κη* mlm la coxlllo Vlenacafi ■«'· erkburr »1<« eR l <juo hrmport Æ^lJlua (tub tax habman falt cmkümm) jm- Nar-lXMMl son e/« arcfclepifcopu», ww ıj ··· translatu» ad ledens Ko<.MM<culam.

--CONCILIUM"'
VIENNENSE GENERALE
A CLEMENTE PAPA V
CELEBRATUM.

HISTORIA EJUSDEM CONCILII.

• Villdmni Tyriiu de bello facro lib.

N Hierofolymitana urbe erat rtligiolornm militum ordo * inflitmus , qui , cum juxta templum Domini cohabitarent , tem. piar i dj£ti funt . Horum munus & officium fuit tueri fines ac vias Hierofolymitan· ditionis ab m- curflooibus boAium & latrociniis x ut advenae ac peregrini ad fanda illa loca invifenda tuto pof- lent accedere . Ex bifee militibus multi olim Chrifli caufa flt fanguinetn profuderunt, & frequenter vit· diferimen adierunt . Verum dcinde a fanâo hoc inflituto recedentes , patriarcha Hierofolymitano , a quo prima beneficia acceperant, obedite renuerunt, ecclefiis decimas & primitias fubtraxerunt , atque omnibus redditi funt infefti. Affilinorum etiam legatum a Templariis contra Juigen. fuiffe occifum feribit Wilielmus * Tyrentis. Praterca ad Clementem V. fummum pontificem multi principes viri detulerunt , * eos in herefim, apoflafiam , aliaque "rf*0*!* viti* incidifle. Pontifex , an h«c vera edent diligenter invefligavit, & quibufdam cardinalibus , ut ipfi quoque invefligarent, pre- c<pit · ac tum magiftrum ordinis , tum com- plure* alios competit in ea nefanda vitia ede prolapfos. Cumque Templariorum rçligio edet tOto jim fere Chrifliano orbe proleminata atque difperfa, Clemens , ut remedium aliquod huic tanto malo poflet afferre, concilium generale cenfurt convocandum . Per idem tempus perverti quidam homines herefes diffetuinabant,

• IIfe, cap. ||

' Cleroena S.... Bluadu· 1A. ;\d"y1S0' toft. Aejl. in Edaardo 11. & abl.

ut Petrus Joannis qui animam rationalem formam effe humani corporis negabat , gratias & virtutes in baptifmo non infundi afferebat , Chriflumque adhuc viventem fuiffe lancea vulneratum.

• GuWo Cirmelitim lumm« da

In ' Alemannia quoque furrexerunt Beguardi, peffimi homines; ac Béguin· , infideles perverte femin·, qui primum quidem affeverabant, hominem in hac vita quoque tantum ac talecn perfeâionis gradum confequi poffe > ut penitus impeccabilis reddatur : neque in gratia amplius proficere poflit. Secundo, nec jejunare, nee orare quemquam oportere , ubi fuerit gradum perfeâionis hujufmodi confecutus. Tertio, eos qui funt in hoc perfeâionis gradu & iviritu libertatis, non eflehuman· fubjeâosobedientis, neque ulla przcepta ecclefix fervarc dtbere . Quarto , pofle hominem ita finalem beatitudinem, juxta omnem perfeâionis gradum in hac vita adipifei, ut eam in vita beata obtinebit. Quinto, quamlibettâfeelleâualem naturam in fe ipfa naturaliter effe beatam , neque animam indigere lumine glori· ipfam elevante ad Deum videndum, & eo beate fruendum . Sexto, fe in aâibus exercere virtutum , effio hominis ltnperfeâl, quia anima perfeâl dimittjt a £ vjnutej. Septimo , mulieris ofculum (cum ad hoc non inclinet natura) effe mortale peccatum · aâum autem carnalem-(cum ad hoc inclinet natura) non effe peccatum , maxime cum tentatur exercens. Octavo in elevatione corporis Jelu Chrifli, ab hujufmodi perfeâo homine affurgendum non effe, aut ei reverentiam exhibendam : afferebant enim fore imper-

· Eymer.b acd'r«A- j.pan.hift. tu.

ASNO CHRIS n

imperfitdionetn eidem, fi a puritate & altitudinc fu* contemplationis tantum defeenderet, ut de facramento euchariftic, aut de paflione humanitatis Chrifti quidquam cogitaret. Ad has igitur nefarias herefes damnandas, * fic propter Templariorum'caufam, ac recuperationem terre /and*, ecclefiarum & ecclefiafticarum perfonarum flabilitatem ac libertatem, atque ad depravatus mores hominum corrigendos, Clemens generale concilium Vienne in Gallia biennio ante indixit, ut ad fynodum accederent. Convocavit igitur archiepitcopos fic epicopos. Per litteras etiam regibus figmiicavic, ut oratores ad fynodum deflinarent. Sed cum ad cenftitutam diem concilium haberi non potuiffet, illud in aliud biennium prorogavit. Anno igitur feptimo Clementis, qui fuit annus Domini tjII. Clemens lummus pontifex cum cardinalibus, ac amplius rrccen::s ' epifeopis, at<IÛC *b*J præl^tis, ad concilium Vienne convenit. Ibi Petri Joannis, Beguardorum, ac B--guinauim hzrefes condemnavit: * Templariorum ordinem extinxit: ' corumque bona holmilitibus attribuit. Dc terr* (ard* veto recuperatione eadem fere decrevit, qu* priores pontifices in generalibus conciliis amea continuèrent. Multas edidit conftitutiones ecclcfiaflicx ditciplin* perurlcs: quas una cum a|i1St tura ante, tum poft concilium editis, in imum volumen contulit: quod volumen cnm morte prxventus promulgare non potuiffet, Joannes XXII. qui illi in pontificatu fuccetlit, poilea in lucem edidit .' eamque coiledijnem Clementinas appellavit. Verumtamen cum hujufmodi concilii propria decreta a Clcmentinis feparata non reperiantur .· vifum non eft ab aliis Clementis conflitutionibns illa elfe fejungenda, aut in hanc conciliorum editionem conjicienda, cum prclcrtim, *& ipfe* Clemens, & Joannes * e'us tuçceflbr, in unum volumen, quod eft in manibus, jam tum retulerint · Pcrafto demum concilio aliqua concelfit pontifex epifeopis, qui ad illud convenerant, piivilegM

• ClHMtn in epiftola cn»vocatio-

Joinnc' \ ïn; lih. ttS. A-djninu·

' Clement. J. de turn crh.&cle- f"»|*·*I "a-

' Blondu» & Vf'iliwif. ....

* *h> proce-* тηio Clemm.

EPISTOLÆ

CLEMENTIS PAPÆV.

Cartffùno in Cbrijlo fiito Piiltppa rtgi Franco mm ilinflri.

REgnans in c*lis triumphans ecclefia, cupis pallor ell Pater zternus, cui fandorum miniftrant agmina, fic laudis gloriam angelotum chori decantant, in terris ad fu: tuniluir dinem fl(reprofentationem contliiuit ecclcfiam militantem, unigenito Filio Dei vivi Domino Jefu Chritlo ineffabili commercio copulatam, in qua idem unigenitus Dei Filius a Patre congrediens per iikillrationem Paracleti, procedet». tis pariter ab utroque, ftaruit fidei fundamentum. Sane Romana ecclefia „mater alma fidelium, caput eft, difponente Domino, ccdcfiarum aliarum omnium, fic magiftra: a qua, veluti a pnmitiCo fonte, ad fingulas alias ejuf dem fidei rivuli derivantur, ad cujus regimen voluit Chrifti dementia Romanum pontificem vice fui deputare miniftrum, ut inftrudioncm & doArinam ipfius eloquio veritatis evangelic* traditam eundi renati fonte baptifmatis teneant & confervent: ut qui fub hac dodrina curfum vît* rede peregeiint, falvt flant,- qui vero ab ca deviaverint, condemnentur. Ipfa nempe Romana mater ecclefla juxta exigentiam poftibihtatis ipiius, ad eundas orbis provincias, in quibus Divini nominis cultus viget, fideique catholie* obfervantia rutilat, intuitum fedulae coniiderationis extendens, ac lubjiciens ab olim iux cor.fiderationis examini diuturn* calamitatis angtitlbs illius fpecialis hereditatis Dominic*, videlicet terre land* ab infidelibus mifciabditer conculcat*, in qua idem Patris rterni Filius noftra carnis indumento contenus, falutem humani genens pietate ineffabili extitir operatus, quatnque tua ipfe voluit corporali infignire pr«fentia, fit proprii afperfione fanguinis confecrare, multa iolhcitudine lluduit eidem teit* retroadis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperet ab ipfis impiis, fubvenire. Et quia inter exteros quos prufcllio Chriftian* religionis includit, milites & fratres domus militi* templi Hicroiolymitani, lient eft toti orbi notorium, tanquam fpcciabs cjufJem fidei pugile», & jam did* terr* praecipui defenfores, ipfius ten* negotium pr ncipalilcr gerere videbantur: iptos, fic eorum ordinem, profita cctkfia fpecialis favoris plenitudine proiequens, eos adverfus Chiifti boftes crucis armavit fignaculo, multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac diverfis libertatibus fic privilegiis communivit. Il nimitym cum crederentur in Domini frrvitio fub regul^j habitu fideliter militate, fibi quafi eundorum manus fidelium, cum multiplici erogatione bonorum, fentiebant multifarie mulrilque modis proptcrea adjutrices. Sed, proh dolor, nova & calamitofa vox de malignitatis fratrum ipforum enormitate progrediens, noerum -replevit, immo verius perturbavit auditum. Hxc enim vox nuntia lamentationis &. gemitus, audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, & cunâis fidei Chriftian* cultoribus nove & ineffabilis amaritudinis calicem fubminiftrat: & dum fa&i lenem, clus neceftitate polccnte, depromimus, noikr attenuatur pre anguftia fpiritus, flt valetudinis fatigata confragibus, membra fmgula pre nimio dolore tabefeunt. Dudum fiquidem circa ooftrr promotionis ad apicem fummi ponDuficatus initium, etiam antequam Lugdunum, ubi lecepimus noftr* coronationis infignia, ve* nuemus, fic poft, tam ibi quam alibi, iccreta quorumdam nobis infinuatio intimavit, quod inagnicr, przccptores, & alii fratres did* militi* Templi, & etiam ipfe ordo, qui ad defenfionem patrimonii ipfius Domini noftri Jelu Chrifti fuerant in tranimarinis partibus deputati, contra iplum Dominum in icelus apoftafiz nefandum, deteHabile idololatric vitium, execrable tacinus Sodomorum, fic harreles varias erant lapii. Sed quia non erat verifimile, nec credibile videbatur, quod viri tam religiofi, qui prtecipue pro Chrifti nomine fuum fepe fanginnem effundere, ac perfonas fuas mortis periculis frequenter exponere credebantur, quique multa flt magna tam in Divinis officiis, quam in jejuniis, fic aliis obfervantiisy devotionis figna frequentius praetendebant, rçae^fic effent falutis immemores, quod talia perpetrarent: hujuimodi infinuationi ac delationi ipforum ,ejuldem Domini noftri exemplis fic canonic* (criptur* do&rinis cdodi, aurem noluimus inclinare. Deinde vero tu,cui eadem fuerant facinora nunciata, non typo avaritiz, cum de bonhr Templariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas, immo ea nobis fic eeclefiar per deputandos fuper hoc a nobis adminiftranda,

AM.MO *****

gubcr-

— ' CHRUTI «in.1

gubernanda, confervenda *it* cuftodienda libera- A Iiler & devote In regno tuo dimififti , manum tuam exinde totaliter amovendo , fed fidei Orthodoxa: fervore, tuorum progenitorum vcftigia clara fequens, accenfus, de praemittis, quantum licite potuifti, te informans , ad inftrueodum & informandum nos luper iis , multas & magnas nobis informationes per tuos nuncios & litteras deftinafti. Infamia vero contra Templartos ipfos incrcbrefcentevalidius,fuper (celeribus ante didis ; fic quia etiam quidam mites ejufdem ordinis Inagnz nobilitatis , & qui non levis opinionis In dido ordine habebatur , coram nobis fecreto juratus depofuit , quod In receptione fratrum przfati ordinis, hzc confuetudo, vel verius corruptela, fervatur, quod adB recipientis vel ab eo deputati fuggeflionem , qui recipitur, Chrillutn Jcfum negat , & luper crucem fibi oftenfam'fpuit In vuuperium Crucifixi ; & qozdam alia faciunt recipiens & receptus, quz non funt licita, nec humanzconveniunt honeftati, prout ipfe tunc confeffus extitit coram nebis : urgente nos ad id officit noftri debito, vitare nequivimus , quin tot & tantis clamoribus accommodaremus auditum . Sed cum demum fama publica deferente , ac clamofa infinuartone sut , necnon & ducum , comitum, & baronum, ac aliorum nobilium , cleri quoque ac populi didi regni tui, ad noftram propter hoc tam per fe, quam per procuratores & fyndicos, przfcntiam venientium , C quod dolenter referimus, ad noftram audientiam per-eniffet, quod magifter , przceptores , & alii fratres didi ordinis, & ipfe ordo , przfatis fic pluribus *aliis erant* criminibus'irretiti ; & prrmiffa, per multas confeffiones , atteftattones, & depofitiones przfati magiftri, & plurium przceptorurn , & fratrum ordinis przlibaan , *coram mullis prslatis, &* hzreticz pravitatis inquifitore in regno Frauciz fadas, habitas & receptas. & in publicam feripturam reda&ss, nobifque , éc fratribus noftris oftenfas , probari quodammodo viderentur, ac nihilo minus fama & clamores ptzdidi intantutn invaluiifent, & etiam afcendiflcnt, tam contra ipfum ordinem, quam contra perfonasfingulares ejufdem,D quod fine gravi fcandalo przteriri non poterat, nec abfque eminenti periculo tolerari ; Nos illius, cujus v^ces, licet immeriti , in terris gerimus , veftigiis inhzrentes, ad inquirendum de przdictis ratione przvia duximus procedendum, multoique de przcepioribus, presbyteris , militibus, & aliis fratribus didi ordinis reputationis non modicz, in noftra przfentia conftituios, przfitio ab cis juramento, quod fuper przmiffis meram & plenam nobis dicerent veritatem, fuper ptzd'dis interrogavimus, & examinavimus nique ad numerum feptuagintaduorum, multis ex fratnbus nofttis nobis affiftcntibus diligenter : eorumque confeffiones per publicas manus in authenticam feripturam redadas, ik E lico m noftra & didorum fratrum noftrorum przfentia, ac deinde inteipofito aliquorum die* rum fpatlo in cor.fiftorio legi fecimus coram ipfis, & illas in fuo vulgari cuilibet eorum exponi. Qin perfeverantes in illis, eas exprefle & fponte, prout recitatz fuerant , approbarunt . Poft quz cum magiftro fic przcipuis przcepta ribus przfati ordinis intendentes fuper przmiflis inquirere per nos ipfos, ipfum magiftrum , fic Franciz, terrz ulti «marine , Normanniz , Aquitaniz, àc Pidavie przceptores majores, nobis tunc PidBvis exiftentibus mandavimus przfetuari. Sed quoniam quidam ex eis tie infirnubantur tunc temporis .quod equitare non poterant, nec ad noftram prrientiam quoquo modo adduci .' nui cum ela fcire volenter de pr®miffis omnibus veritatem, & an vera eflent quae continebantur in eorum confeffiouibus & depofitionibus, quas coram inquifitore pravitatis h» retice in regno tuo praefato , przfentibus quibufdam notariis publicis , & multis aliis bonis viris, dicebantur feciifc, nobis fit fratribus noftris per ipfum inquifitorem fub manibus publicis exhibitis, & oftenfis : dileAis filiis noftris Berengario tituli fandorum Nerei dt Achillei , & Stephano tituli S. Cyriaci in Thermis, presbyteris, ac Landulfo S. Angeli diacono, cardinalibus, de quorum prudentia , experientia, & fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commiftmus & mandavimus, ut ipfi cum praefatis magiftro & praeceptoribus inquirerent, tam contra ipfos fit alias fingulares perfonas didi ordinis generaliter, quam contra ipfum ordinem , fuper premiflis cum diligentia veritatem , & quidquid fuper his invenirent, nobis referre,ac eorum confeffiones fic depofitiones per manum publicam in feriptis redadas noftro apoftolatui deferre ac przfentare curarent ; eifdem magiftro & prœceptoribus abfolurionis beneficium a fententia excommunicationis , quam pro przmiffis, fi vera ciTcnt, incurrerant, fi abfolutionctn humiliter ac devote peterent, ut deberent, juxta formam ecclefiz impenfuri . Qui cardinales ad ipfos magiftrum & przceptores perfonaliter accedentes, eis (ui adventus caufam expofuerunt. Et quoniam tam perfonac, quam res ipforum, & aliorum Templariorum tn dido regno tuo confidentium, in manibus noftris erant : qubd libere abfque metu cujufquam plene ac puie fuper premiflis omnibus ipfis cardinalibus dicerent veritatem , eis audoritate apoftolica injunxerunt. Qni magifter & praeceptores Francis, terrae ultramarine, Normanniz , Aquitanis, ac Pidavir, coram ipfis tribus cardinalibus p zfentibus, quatuor tabellionibus publicis , & multis aliis bonis viris, ad fanda Dei evangelia ab cis corporaliter ta&a preftito juramento, quod fuper premiflis omnibus meram & plenam dicerent veritatem, coram ipfis fingulariter libere ac fponte abfque coa&ione qualibet, fic timore depofuerunt, & confetti fuerunt inter cetera Chrifti abnegationem & fpuitionem fuper crucem, rum in ordine Templi recepti fuerunt ; & quidam ex eis, fe fub eadem forma, fcilicet cum abnegatione Chrifti ficfpuitione fuper crucem, fratresmultos recepiffe.Sunt etiam quidam cx eis quzdam alia horribilia & inhoncfta confetti, quz ut eorum ad pnefens parcamus verecundis , fubticemus . Dixerunt prsetcrca, & confetti fuerunt, efle vera qu* in eorum confcttionibus & depofitionibus continentur t quas dudum fecerant coram inquifitore heretics pravitatis : quz confcfliones & depofitiones diftorum magiftri & praeceptorum , in feripturam publicam per quatuor publicos tabelliones redadz, in ipforum magiftri & praeceptorum, & quorumdam aliorum bonorum virorum przfentia , ac deinde interpofito aliquorum dicrUm fpatio coram ipfis , eifdem left* fuerunt de mandato & in przfentia cardinalium prxdidorum, & in fuo vulgari expolitae cuilibet eorumdem. Qui perfeverantes in illis , eas exprefle ac fponte, prout recitatae fuerant, approbarunt. Et poft confcfliones & depofitiones hujufmodi, ab ipfis cardinalibus , ab excommunica-

'▮"? K® prralfll. Incurrerint, Λ- Aal> rxcelU»», moribus rtforrrni ▮,rcprriTu *op*——~~
folutionem flexis geribu*, manibufque complicatis humiliter & devote, ac cum lacrymarum efiufione non modica, paieront : ipfi vero cardinales, quia ecclefia non claudit gremium redeunti, ab eifdem magiflro ft praeceptoribus hzrefi abjurata, exprefle ipfis fecundum formam ecdefiz audoritate noftra abfolutioni* beneficium impenderunt, ac deinde ad noflram przfentiam redeuntes, confelliones ft depofitiones przlibatorum magiftrf, & praeceptorum in feripturam publicam per manus publicas, ut eftdidum , redadas nobis przfentaverunt , ft quz cum didis magiflro ft praeceptoribus fecerant , retulerunt . ex quibus confefltonibus, ft depoTitionibus, ac relatione , invenimus izpe fatos B tnagiflrum & fratres, in pnemiflis ft circa premtfla, licet quofdam ex eis in pluribus ft alios in paucioribus, graviter deliquifle. Attendentes autem , quod fcelera tam horrenda tranfire incorreda abfque Dei omnipotentis ft omnium catholicorum injuria non poterant nec debebant, decrevimus de fratrum noftrorum confilio per ordinarios locorum, ac per alio* fide1rs & lapientes viros ad hoc deputandos a nobis , contra perfona* fingulares ipfius ordin;s, necnon 'contra didum ordinem, per certa*direda* perfossas, qua* ad hoc duximu* deputandas,fuper pnunifli* criminibus ft exceflibu* inquirendum. lis nempe, quz magis flere cogimur quam narrare, cor noftrom palfione nimia cruciatur: ft C cum tama proinde nobii immineat gemendi materia, fletum non poflumusdeclinare. Quifnam catholicus hzc audiens, nimis non doleat, ft prorumpat in ludum? quia fidelishujufmodi finiflrum eventam intelligent, amara non emittat fufpiria, verbaque lamentationis ft mœftitudinis non erudet, cum toiaChriftianitas hujufmodi doloris fit particeps, ft hic cafus fideles percutiat univertos ? Ex his etiam , dum minifterso debite confiderationis noftrz mentis przfentantur obtutibus, ignis in noftris meditationibus exardefeit, &ad tanta dilcrimina revelanda fufpirat affedus, xelus accenditur , ft fpiritus anxiatur. Ad quod cum nos fufficere commode non pofle fciamus , levamus oculosD noftros ad montem , montem quidem Dei , montem uberem, montem pinguem , unde opportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devote lperamus. Et quia falubre in his adhiberi remedium intcrefl generaliter omnium, nos cum eiidem fratribus noftri* , aliifque viris prudentibus, exacto ac frequenti traftatu przhabito , prout tantz neccflitatis initantia exigebat, de ipforum fratrum *conlilio univerfale* concilium, ficut imitatione digna fanftorum patrum confuetudo laudabilis, longaeve obfervationis exemplo nos inftruit, a proximis Kalendis odobris ad duos annos immediate fequentes, decrevimus congregandum; ut in eo, tam circa didum ordinem, & perfona* fingula- E res, & bona ejufdem, & alia quae datum tangunt fidei catholice, quam circa recuperationem & fubfidium terrz fandz , ac reparationem, ordinationem, & Habilitatem ecclefiarum, 0C ecckfiaflicarum perfonarum , & libertatum eorum, illa , Deo aufpice , communi confilio inveniatur provifio , & ejufdem approbatione concilii roboretur, per cujus falutiferam exeeutionem virtus AltiiTimi , eliminatis erroribus , roborata fide, ad tramitem veritatis, redudis errantibus, redintegrata ejufdem fidei unitate , extirpant vitiis, vircutibufquc plantatis , corre-

preflionibua i libertate tolida Habilitate munita, recuperatis deperditis , & ejufdem terre flatu profpero reparato, occupata reftituat , vaftata reftauret, ftreftaurata confervet, nobifqueviatn aperiat idem ipfe qui novit , & facultatem tribuat ipfe qui potefl ; ut fic in przmiifts juxta intenfum animi noftri defiderium fibi miniflrare poflâmus falubriter, quod idem verus ejufdem univerfalis fponfus ecdefiz ipfam diledam fuam purgatam maculis, munitam virtute , ac monilibus ornatam, unam Temper habeat & ibrmofam, ad fui nominis laudem & gloriam,ad animarum profedum , robur fidei , pacem & exaltationem populi Chriftiani. Quia vero profecutio tanti propofiti, tempore indiget, u/dedudum maturius, facilius audoreDomino effedum debitum fortiatur: pnrdidum tempus ad id duximus deputandum . Unde venerabilibus fratribus noflri* archiepifcopis, epifcopi*, aediledi* filiis rledis, abbatibus , prioribus , decanis, przpofitis, archidiaconis, archipresbyteris, & aliis ecclefiarum przlatis , exemptis & non exemptis, eorumque capitulis, ft conventibus , per alias noflras litteras przcipiendo mandamus, ut iidem archiepifeopi, necnon & czteri epifcopi per ipforum archiepifcoporum provincias conftituti, in cifdem litteris nominati, reliquis ipforum epifeoporum in didis provinciis remanentibus ad ea quz pontificale officium exigunt, tam in fuis, quam illarum didarum provinciarum , qui id hujufmodi concilium univetfale accefferint, civitatibus & diœcefibus exercenda , omni négligentia relegata, eundis , prout talis & tanti negotii qualitas exigit, dilpofitis & paratis, fic medio tempore ie accingant ad *iter,* quod in hujulmodi decreto termino , quem eis ft aliis peremptorie aflignamus , in Viennenfi civitate tidctn archiepifeopi & epifcopi taliter nominati perfonaliter, alii vero remanentes epiicopi, eledt , abbates, priores, decani, przpofiti , archidiaconi, presbyteri, & praelati, capitula , ft conventus, per eofdem archiepilcopo* & epifeopos ad przdiftum concilium accefluros (quibus, ad omnia quz in eodem concilio ftatuentur, fient, & ordinabuntur, ft fuerint opportuna, concedant planariam poteftazem , de qua fufficienter conflet per publica documenta) noftro fe confpeftui reprzfentent. Quod fi forfan ipfis archiepifcopis ft epifeopis acccfluri* hujufmodi noluerint concedere poteflatem , eo cafu venire, vel alios procuratores idoneos cum poteftate fimili ad idem teneantur concilium deflinare. Non obflantibus quibuslibet privilegiis, feu indulgentiis, quibufeumque perfonis , ordini, dignitati, feucollegio, fub quacumque verborum forma, vel expreffione a przdifla fede concedis : per quz poflît cffe&us hujufmodi mandati noftri quomodolibet impediri , aut eidem in aliquo derogari. Mandavimus infuper , ut iidem archiepifeopi & praefati , per fe vel alios viros prudentes, Deum timentes , ft habente* prz oculis omnia , quz corredionis , & reformationi* limam expofeunt, tnquiientesfubtiliter, & conicribcntes fideliter, eadem ad ipfius concilii notitiam deferant. Et nos nihilo minus variis modis ft viis folers ftudium ft efficacem opciam dare proponimus , ut omnia talia in examen hujufmodi dedufta concilii , correâionem & direâionem recipiant opportunam. Hoc etiam in eifdem noftris litteris adjefto, ut nullus inobedienuz notam , ft canonice ultionis acrimoniam vitare defiderans , fal-

-■«W!

Christi ANNO CHRISTI

f*llacium excufatiooum velamento fe muniat, ve* <x JnlP<dfinem is itinerum, que, Domino prava in direâa, & in vias planas afpera, fua omnipotentia converrente, ceffabunt, frivole allegationis munimenta confingat, ut a tam fandi profecutione operis fe fubducat: fed occurrant finguli voluntarii ad id quod & Divine congruit voluntati, & Glutem animarum, ac utilitatem refpicit fingulorum. Ceterum, quia multipliciter expedit, ut tam celebre concilium tua fit aliorum catholicorum principum decoretur prefentia, ut falubri confilio fic auxilio fulciatur: ferenitatcm regiam rogamus, & hortamur attentius, in rcmiifionem tibi peccaminum fuadentes, quod prefcriptis loco & termino, in eodem concilio, captata interim ad hoc opportunitate, ftudeas perfonaliter intereffe. meditatione provida prudenter attendens, quod in hoc non folum labor, quem ad tam fanâi & utilis negotii promotionem allumes, tibi cedet ad meritum, verum etiam aliorum qui ad veniendum ad idem concilium, efficacius, tuo inducentur exemplo. Et nihilo minus vota tua nobis poteris familiarius aperire, quae in cmni benevolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo ac ecdefic honore poterimus, admittemus.

Datum Piâavis fecundo Idus Augufli, pontificatus noftri anno tertio.

Anoo Chrifti <>ot. Clementi, III. co-rvmtinne f*a.dieM. November!* no.-,.,- H.

In eodem modo, ut fupra proximo, per totum fcribitur Eduardo regi Anglir illuftri.

In eodem modo Carolo regi Siciliae illuftri.

In eodem modo Carolo regi Hungarir illuftri.

In eodem modo Jacobo regi Aragonum illuftri.

In eodem modo Ferdinando regi Caflell* & Legionis illuftri.

In eodem modo Jacobo regi Majoricarum illuftri.

In eodem modo Ludovico regi Navans illuftri.

In eodem modo Dionyfio regi Portugallix illuftri.

In eodem modo regi Bohemiæ illuftri.

In eodem modo Henrico regi Cypri illuftri.

In eodem modo regi Dacis illuftri.

In eodem modo regi Norvegie illuftri.

In eodem modo Fridtrico regi Trincarie illuftri.

In eodem modo regi S-wetix illuftri.

In eodem modo cariffimo in Chrifto filio Henrico regi Romanorum illuftri. Regnans, &c. *ut in forma, ufyue,* A proximis Kalendis Oâobris, ufque ad unum annum immediate fequentem decrevimus congregandum, &c. *ufyue,* Datum Avcnioni quinto Kalendas Augulti, anno quarto.

Ann. Chrifti 1,*t.

In eodem modo, venerabilibus fratribus archiepifeopo Turonenfi, & epifcopis ac dileâis filiis eleâis, abbatibus, prioribus, decanis, praspofitis, archipresbyteris, archidiaconis, & aliis ecclefiarum praelatis, exemptis & non exemptis, & eorum capitulis & conventibus per Turoenfem provinciam conftituiis, falutem, &c. Regnans in caelis, &c. ut in forma proxime fuperiori, mutatis mutandis, ufque, Ad id duximus deputandum. Quocirca univerfitati veftrx per apoftolica feripta mandamus, quatenus vos fratres, archiepifcope, Redonent» fic Andegavçnf» fic Nannetenfis epifcopi, reliquis veftrura epiicoforum in vcftra provincia remanentibus, ad ea que pontificale officium exigunt tam in veftris, quam illorum di&se provincias qui ad hujufmodi concilium univerfale accedertnt, civitatibus fic dicecefibus, exercenda, omni negligentia relegata, eundis, prout talis fic tant) negotii qualitas exigit, difpofitis fic paratis, fic vos medio tempore accingatis ad iter, quod in hujufmodi decreto termino, quem vobis fic aliis peremptorie affignamus, in Viennent! civitate, noftro vos, archiepilcopi fic epifcopi fuperius nominati perfonaliter, vos vero alii remanentes epifcopi, ele&i, abbates, priores/ decani, prxpofiti, archidiaconi, fic pr«Jati, capitula, fic conventus per eofdem archiepifcoputn fic epifeopos ad predidum concilium accefluro*, quibus ad ea qux in eodem concilio ftatuentur, fient, fit ordinabuntur, fic fuerint opportuna, concedatis plenariam poteftatem, de qua fufficienter conftet per publica docutnenta, confpedui prxfer^etis. Quod fi forfan ipfis archiepifcopo fic *epifcopis acccfluris* hujufmodi nolueritis concedere potcftatem, eo cafu venire, vel alios procuratores idoneos cum poteftate fimili ad idem concilium teneamini deftinare non obftantibus quibuslibet privileglis feu indulgentiis, quibufeumque perfonis, ordini, dignitati, feu collegio, fub quacumque verborum form* *rei* expreflione *a* predrda *iede* concedis, per qux poftit effeâus hujufmodi mandati noftri quomodolibet impediri aut eidem in aliquo derogari. Inierim, quoque per vos, fic alios viros prudentes, Deum timentes, fic habentes pre oculis omnia qux corredioois fic reformationis limam expofeunt, inquirentes falubriter, fic confcribentes fideliter, eadem ad ipfius concilii notitiam deferatis. Et nos nihilo minus variis modis fic viis folers ftudium fic efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia la examen hujufmodi deduâa concilii, correâionem fie direâionem recipiant opportunam. Nullus, inobedientix notam fic canonice ultionis acrimoniam vitare defiderans, fallicium excufationum velamento fe muniat, vel ex impedimentis itinerum, qux, Domino prava in direâa, fic in vias planas afpera, fua omnipotentia convertente, ceffabunt, frivole allegation» muhimenta confingat, ut a tam fanâi profecutione operis fe fubducat: fed occurrant finguli voluntarii ad id quod fit Divine congruit voluntati, fic falutem animarum, fic utilitatem refpicit fingulorum.

Datum Piâavis fecundo Idus Augufti, anno tertio.

Ann. Chrifti

In eodem modo venerabilibus fratribus archiepifcopo Bituricenfi ac epifcopis, & dile&is filiis eleftis, abbatibus, *&c. ut fupra proxi* *mt ufyue* ad, Per Bituricenfem provinciamconftitutis. Regnans in caelis, *&c. ut fupra, ufyue ud*, Mandamus, quatenus vos fratres, archiepifeope, ac Mimatenfis, Lemovicenfis acAnicienfis epifcopi, reliquis veftrum epifeoporum in veftra provincia, *&c.* Datum, ut fupra, & *fic fcribitur fingulis archiepifcopit inferius nominatis in fua provincia*.

In eodem modo archiepifcopo Rotomagenfi ac epifcopis, *&c.* mandamus, quatenus vos fratres, archiepifcope, ac Bajocenfis & Conftantienfis epifcopi, reliquis veftrum, *&c.*

In eodem modo archiepifcopo Auxitano & epifcopis, *&c. ufyue ad* mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, Vafatenfis, Aquenfis & Convenarum epifcopi, reliquis, *&f.*

In eo.

ANNO CHRISTI

In eodem modo archiepifeopo NarbooenG Ac A epifcopis , Arc. mandamus , quatenus vos frrx tres, archiepifcope, ae Tolefan? , Magaloneq/ fis Ac BicerrenGs epifeopi, reliquis, dec.

In eodem modo archiepifeopo LugdunenGdC epifcopis , Ate. mandamus , quatenus vos fratres , archiepifcope, ac LingonenGs Ac EduenGs epifeopi, reliquis, Acc.

In eodem modo archiepifeopo RemenG Ac epifcopis, Acc. mandamus ,quatenus vos fratres, archiepifcope , ac ôueflionenfis, CatalaunenGs Ac BehracenGs epifeopi, Ate.

In eodem modo archiepifeopo Senonenft At epifcopis , Ate. mandamus,quatenus vos fratres, archiepifcope, ac AurclianenGs, AntiGodorcnGs & ParifienGs epifeopi, &e. B

In eodem modo archiepifeopo BurdigalenG Ac epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres, archiepifcope , ac AginnenGs , PiâavenGs At Santonenfis epiicopi, Acc.

In eodem modo archiepifeopo UpfalenG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fraues archiepifcope, ac StravincnGs Ac AugurienGs epiicopi, Acc.

- In eodem modo archiepifeopo Moguntino Ac epifcopis, Acc. mandamus,quatenus vos fratres, archiepifcope, ac Pragenfis, Moravientis, ConftantienGs Ac ArgentinenGa epifeopi, Au.

In eodem modo archiepifeopo Panormitano Ac epifcopis, Acc. mandamus,quatenus vos fratrès, archiepifcope , Ac MazarenGs Ac Agrigen-C tine epifeopi, Ate.

In eodem modo atchiepifcopo EboracenG Ac epifcopis, Acc. mandamus,quatenus vos fratres, archiepifcope, ac CarleolenGs epifeope, Acc.

In eodem modo archiepifeopo NidroGenG Ac epifcopis , Ate· mandamus , quatenus vos fra* tres, arthiepifeope , AsloeuGs Ac BergcnGs epiicopi , Acc.

In eodem modo archiepifeopo Pifano Ac epifcopis, Ace. mandamus , quatenus vos fratres,

• C»r. Maf fenw. archiepifcope, Ac Meffan. · epifeope, Acc.

In eodem modo archiepifeopo TarantafienG At epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres, archiepifcope, Ac SedunenGs epifeope, Acc.

In eodem modo archiepifeopo RaguGno Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fra-

♦Trit»· fleafc. tres, archiepifcope, Ac Dribumen. ' acBofnenfa epifeopi , Acc.

In eodem modo archiepifeopo GuefnenG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres, archiepifcope, Ac CamincnGs ac Lubicen.

* f. Lnfoceatu* Gs * epifeopi, Acc.

In eodem modo archiepifcopoStrigonienG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres , archiepifcope , ac QuinquccclcGenGs Ac AgrienGs epifeopi.

In eodem modo archiepifeopo AntibarenG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres , archiepifcope , Polacenfis Ac SuacinenGs , epifeopt, Acc.

In eodem modo archiepifeopo HifpalenG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus ves fratres , archiepifcope , Ac CarthaginienGs epifeope, Ace-

In eodem modo archiepifeopo BarenG Ac epifcopis , Ace. mandamus , quatenus vos fratres , archiepifcope, & MelphiteoGs epifeope, Acc.

In eodem modo archiepifeopo Toletano Ac epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres , archiepifcope , Ac Palentine , Ac BurgenGs epifeopi, Acc.

Iα ecidem modo archiepifeopo Bifuntino Ac epifcopis, Ate. mandamus, quatenus vos fratres,' archiepifcope, ac Bafilienfu epifeope, Acc. awsn ,Jtl.

In eodem modo archiepifeopo RavennatenG & epifcopis, Acc. mandamus,quatenus vos fra* tres, archiepitcope, & ParmcnGs, Faventine Ac MutioenGs epifeopi, Acc.

In eodem modo archiepifeopo Neapolitano Ac epifcopis, &c. mandamus, quatenus vos fratres, archiepifcope, ac A verfan®, epifeope, Ace.

In eodem modo archiepifeopo TarraconenG Ac epifcopis, Acc. mandamus ^quatenus vos fratres archiepifcope, ac Valentine, CaHaraugullane Ac Gcrundcnfis epifeopi, Ate.

In eodem modo archiepifeopo JadrenG Ac epi(copis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , SigncnGs & VeglenGs epiicopi ,&c.

In eodem modo archiepifeopo Janucnfi Ac epifcopis, Acc mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , Ac RobicnGs , Ac Aprumacenhs epifeopi, &c.

In eodem modo archiepifeopo SaltzburgenG Ac epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, Ac Patavicnlis , RatifponcnGs Ac BambergenGs epifeopi, *&c.*

In eodem modo archiepifeopo ColoflcnG & epifcopis, &c. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, Ac Zagabrienijc Ac UltrahvanenGs epiicopi, Acc.

In eodem modo afchiepiTcopo ArelatenG Ac ^epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, & MaflilicnGs, AvenionenGs & Tricaftnne epifeopi, Acc.

Ip eodem modo archiepifeopo BremenG Ac epifcopis, &c. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, Ac Lubtcenfis AcBarduiccnlis epifeopi, Acc,

In eodem modo archiepifeopo Capuano & epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, Ac Vanafraoe epifeope, Acc.

In eodem modo archiepilcopo MediolanenG Ac epifcopis. Acc. mandamus, quatenus vos Garres archiepifcope, Ac BergamenGs, BrixicnGs, CremonenGs Ac Placentine epiicopi, &c.

In eodem modo archiepifeopo EbredunenG Ac epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , Ac Nicienhs Ac GranenGs epifeopi, &c.

In eodem modo archiepifeopo LundunenG Λ epifcopis, A<c. mandamus,quatenus vos fratres archiepifcope * & OttontcnGs & Rollrildenils epifeopi, Acc·

In eodem modo erchiepifcopo Magdeburgen-G & epifcopis, Acc. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope, &BrandeburgenGs &HavelburgenGs epiicopi, Acc.

In codem modo archiepifeopo DublinenG & epifcopis', Acc. mandamus, quatenus vos francs archiepifcope, & Fcrnenfjs epifeope, Acc.

In eodem modo archiepifeopo ColonienG & epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres E archiepifcope , & Leodicniis & Traje&enfis epifeopi, &c.

In eodem modo archiepifeopo CorinihtenG & epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratris archiepifcope, & ArgonenGs epifeope, Occ.

In eodem modo archiepifcope^ CatlelJenG 5c epifcopis, Acc. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, & LeomenGs, InfuUne Ac QuaccnGs epifeopi , *fee.*

In eodem modo archiepifeopo Tttrritanenfi sc epifcopis , Acc. mandamus , quatenus vos fratres archiepiicope, ac Bofan. epifeope : &c«

Ia eodem modo archiepifeopo TuamenG & epifeo-

„i· .. aa

epifcopis, Ac. «/jw nd,· Mandamus , quatenus A vO$ fritrc* archiepifcope, ac Elfinenfis & Acbadenfis epifeopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo AmorcnG, A epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vds fratres archiepifcope , ac fanda Jufta & CivitatenGs epifeopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo SpalatenG, & epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, ac TraguricnfiS & ArbenGs epifcopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo PatracenG , A epifcopis , Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, ac Motonenfis & Coronen* Gs epifeopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Cantuarienfi B & epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, ac LondmcnGs, Vintonienfis, Sarisbcrienfu , VigomeoGs & Lincolnienfis epifeopi, &c.

In eodem modo archiepifcopo Armachano A epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, ac Connenfu A DunenGs epifeopi , Ac.

In eodem modo archiepifcopo Compoftellano A epifcopis, Ac. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , ac SalamantmeoGs , Ulixbonenfis A LcgionenGs epifeopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo AquenG A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , ac Forojulicnlis A Siflari-C cenfis epifeopi, Ac.

In eodepn modo archiepifcopo Treverenfi A epifcopis Ac, mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, A Metenfis epifeope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Bracarenfi A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , ac PortugallenGs , Conimbricenfis A Tudenfis epifeopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Calaritano A epifcopis , Ac. mandamus,quatenus vos fratres archiepifcope, A DolienGs epifeope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo ViennenG A epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope , A Gebcnnenfis A Vivaricnfis epilcopi, Ac.

In eodem modo archiepifcopo AthenienG A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus vos fratres archiepifcope , A NigropontenGs A R.conenGs epifeope, Ac.

Li eodem modo aichtepifcopo Beneventano A epifcopis, Ac. mandamus,quatenus vos fratres archiepifcope, A Avellinenfis epifeope,Ac.

In eodem modo archiepifcopo Nicoficnli A epifcopis. Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, A Paphenfis epifeope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Meflanenfi , A epifcopis, Ac. mandamus, quatenus vos fratres archiepifcope, ac Paâenfis epifeope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Cofano A epifeopis, Ac. mandamns , quatenus tc frater E archiepifcope , vobis epifcopis in veftra provincia remanentibus , ad ea que pontificale officium , dTe. «r βψτη nfynt , In ViennenG civitate noftro tc, archiepifcope, perfooaliter, vos vero alii remanentes , Üc, nmtntif tmandi/ q/fw in fintnf.

In eodem modo archiepifcopo Tranenfi A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, vobis epifcopis, dfr. nt fnprn-

In eodem modo archiepifcopo Sipontino A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo RigenG A' epifcopis , Ac. mandamus, quatenus te frater archiepifcope. Ac.

In eodem modo archiepifcopo Tarentino A' epifcopis , Aci mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Hydrunrino A epifcopis, Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Montifcegalis A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Salernitano A epifcopis, Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Cofentino A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo BrunduGno A epifcopis, Aç. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Thebano A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Surrentino A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo RaflTanenG A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo RegienG A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Amalfitano A epifcopis , Ac. mandamus , quatenus to frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo fanûx Séverine A epifcopis,Ac. mandamus, quatenus tc, frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo archiepifcopo Acheruntino A epifcopis, Ac. mandamus , quatenus te frater archiepifcope, Ac.

In eodem modo patriarche Conftantinopolitano A epifcopis, ac dileâis filiis eleâis , Ac. nt Jdprn, ufync , Per Conftantinopolitanam A DCrctenfcm provincias conftitutis , mandamus , îuatenus vos fratres patriarcha cum duobus fuf« raganeis patriarchatus tui Conftantinopolitani, îuos ad hoc duxeris eligendos , A epifeope iriancnGs fuffraganee ecclefix Cretenfis , qux Conflantinopolitans ecclefial , per fedem apoftolicam , a/ÿae , Ad ipGus fedis beneplacitum eft unita, reliquis veftrum, Ac. nt f*prt. Datum , ut. fupra.

In eodem ùwdo patriarche AquilejenG A epifcopis , Ac. per Aquilejenfetn provinciam conftitutis, mandamus, quatenus vos fratres patriarcha, Cumanx, Vincentine, Paduane, Potane, A TarviGne epifeopi, reliquis, Ac. .

In eodem modo patriarche GradenG A epifcopis , Ac. per Gradcnfem provinciam , Ac. mandamus, quatenus vos francs patriarcha, A Caftellane epifeope, Ac.

In eodem modo patriarchae Hierofolymitano , A epifcopis , Ac. per Hierofolymitanam provinciam , Ac. mandamus , quatenus te frater patriarcha , cum duobus ex fuflraganeic tuis, quos ad hoc duxeris eligendos, reliquis, Ac.

In eodem modo venerabilibus fratribus Fundano , A Sorano , ac aliis epifcopis , A diteAis filiis eleâis, Ac. nt fnprn, per Campaniam A Maritimam conftitutis , mandamus , quatenus vos fratres Fundane A SoraneoGs cpifco-

CHRISTI i,,,.

pl, reliquis veftrum in Campanias & Maritime A remanentibus , dcc. *ta J'ttpre* m *fonte.*

. In eodem modo Sutrino & Balneoregienfi & aliis epifeopis de dileâia filiis , &c. per patrimonium beati Petri inTufcia confiitutis, mandamus, quatenus vos fratres Sutrine & Balneo* regienfis epifeopi, reliquis veilrum epifeoporum in patrimonio beati Petri remanentibus, &c.

In eodem modo Perufioo & Spoletano , ac univerfis aliis epifeopis & dileâis filiis, &c. per ducatum Spoletanum conii ituris , dcc. mandamus, quatenus vos fratres Perufine & Spoletane epifeopi , reliquis veftrum epitroporum in ducatu Spoletano remanentibus, dcc.

In eodcm modo Ælîno , Fanenfi dc Camerinenfi , ac aliis epifeopis fit dilectis filiis _ de per. Anconitanam marchiam confiitutis , mandamus , quatenus vos Fratres ÆGne , Fanenfis fit Gamermcnfis epifeopi, reliquis veftrum in Anconitana marchia remanentibus, &c.

In eodem modo Florentino fit Piftorienfi , ac altis epilcopis, de dileâis filiis, dcc. perTufciam confiitutis , dcc. mandamus , quatenus vos fratres Florentine dc Piftorieniis epifeopi , reliquis veftrum in Tufcia remanentibus, fice.

In eodem modo fanôi Andrex , Candidzcafz, & Glafcuenfi , ac aliis univerfis epifeopis , ac dileâis filiis, dcc. per regnum Scotic confiitutis, fice, mandamus, quatenus vos fratres laudi Andree, Candidzcafz , fit Glafcuenfis epifcbpi, reliquis veftrum in dfâo regno Scoti* remanentibus, dee, '

In eodem modo Theitino, Valvenfi, dc Aquilenfi, fic aliis epifeopis, & dileâis filiis, dcc. per partes Aprutrt confiitutis, dcc. mandamus, quatenus vos fratres Theatine, Valvenfis, fic Aquilenfis epifeopi , reliquis veftrum epifeoporum in partibus Aprutii remanentibus, fice.

In eodem modo dileâis filiis Cafinenfi fic fandi Vincenti» de Vulturno, ac cztcris abbatibus, prioribus, decanis, przpofitis, archidiaconis, archipresby*teris, &* aliis monafteriorum dc ecclefiarum przlatis, exemptis & non exemptis, & eorum conventibus & capitulis per ipforum Caftnenfa de fanât Vinceniû monaderiorum terras conftirutts, dec. к/ÿwj Quocirca nniverfitali veftrz per apoftolica fcripta przeipiendo mandamus, quatenus vos Cafinenfis fic fanâi Vincent» de Vulturno monafteriorum ab bates omni nrgligentia, dcc. *nfae,* In Viennent civitate noftro vos abbates fuperius nominati perfonaitter, vos vero alii remanentes abbates, priores, decani, dcc. Quod fi forte ipfis abbatibus accefluris, dcc. *mnteth tntandu, ta fre.*

Iu eodem modo venerabili fratri Ifnano archiepifcopo Thebano vicario noftro in Urbe, & dileâis filiis abbatibus, prioribus, dcc. *ufyttc^* ipfam urbem, dc ejus diftridum confiitutis, mandamus, quatenus vos vicarie, dc fandi Pauli ac Laurentii extra muros Urbis monafteriorum abbates, omni negligentia relegata, dcc. «r *ftqtrti* ·»/?»*, Vicarie, dc abbatesfuperius nominati perfooaliter*, vos Vero* alii remanentes abbates, dcc. ut fupra per totum.

Datum, ut fupra, 0* *eeJtitt doto i» mttibttt fitftriorihu it concilio.*

Datum Pidavis fecundo Idus Augufti anno tertio.

rneroinbha frotribnj orcbtopifcop Nicqfitufi & rjar fofrogotuit» .,,1.

A Lina mater ecclefia nonnulla plerumque rationabiliter ordinat, quz poftmOdum, prout fecundum varietatem temporum, dc qualitatem etiam emergentium, agendorum confiderata fuadet utilitas/in melius coqfulta deliberatione commutat . Sane licet ecclefiarum prxlatos ad univerfale concilium, quod dudum a proximis tunc Kalendis O&obris ad duo? annos immediate fequentes apud civitatem Viennenfetn de frmum noftrorum confilio decrevimus congregandum, per noftras fab certa farma litteras duxerimus evocandos.- quia fMmen negotium inqutfitionum, quas per diverias mundi partes contra ordinem militiz Templi, ejufque lingulares perfonas, fieri mandavimus, completum non eft, fic quod in brevi compleri valeat non fperamus, nec videmus ipfam negotium, & nonnulla alia quz in eodem funt iraâanda concilio, poffe uique ad |»rrfatum ftatutum terminum taliter praeparari, quod ad ipfius examen concilii decenter valeant introduci .' eumdem terminum ufquè ad Kalêndas Octobris , przdidum primum terminum jamdudum per ealdem noftras litteras afiignatum immediate fequentes, ex prrmiffis dc aliis cerris juftis & legitimis caufis, quas przfentibus inferi non oportet, de fratrum eorumdem confilio duximus, prorogandum . Hzc itaque vobis tenore przfentium intimantes, univerfitati veftrz per apoftolica fcripta przcipiendo mandamus : quatenus juxta modum dc formam in przdiftis noilris direâis vobis litteris declaratos, in hujufmodi prorogato termino & loco przdiâo, quem vobis peremptorium âftignamus,. omni , quam inevitabilis necelftt*as non inducit, excufatione* pollpofita, nothos vos confpeûui przfentetis.

Datum Avemone fecundo Nonas Aprihs anno quinto, A·· Chriflt I{><'.

In eodcm modo, ut fupra proximo per totum, venerabilibus fratribus archiepiicopo Lugdunenfi & ejus fuffraganeis. Datum *nt fnpro.*

In eodem modo archiepiicopo Magdeburgenfi & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Capuano & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopo Panormitano & ejus fuffraganeis.

In eodcm modo archiepifcopo Corinthienfi & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopo Mediolanenfi & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopo Strigoaienfi & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopo ColoffenG & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopo Turritano & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Lundcnfi & ejus fufiragapeis.

In eodem modo archiepiicopo Arborent! & ejus fuffraganeis.

In codcm modo archiepiicopo UpfalenG & ejus fuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Spalatenfi & ejns fuffraganeis.

In codcm modo archiepiicopo Colonienfi dc ejus fuffraganeis.

a

In

' annvT" CHRISTI n...

J" eo^cm modo archiepiicopo Armacano & ejus iufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo CantuarienG & ejus iufiïaganeis.

In eodem modo archiepiicopo TuamenG & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo CalTcllenG & ejus luffraganeis.

In codera modo archiepiicopo DublincnG & ejus lufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo EboracenG & enis luffraganeis.

In codera modo archiepiicopo TuronenG & ejua lufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo RcmenG & ejus iuffraganeis.

In codera modo archiepiicopo ScnonenG & ejus iutfiaganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Moguniino & ejus luffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo BremenG & ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo SaltzburgenG & ejus iufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo TarantaGenG & ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo RaguGno & ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo BurdigalenG & ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Hiipalenfi & ejus iufiraganeis.

In codent modo archiepiicopo Biluntino & ejus iufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo TarraeonenG & ejus luffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo RavcnnatenG & ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Toletano & ejus iufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo NarbonenG fic ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo BarenG fit ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo RotomagenG fit ejus lufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Amlbarcnflôc ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Pifano fic ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo JadrenG fic ejus fufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo JanuenG fie ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo BituriccnG fic ejus iôffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Neapolitano fit ejus iuffraganeis.

In eodem modo Archiepiicopo GucincnG & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepifcopuo Axitano & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Patracenfi & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Sipontino & ejus iuffraganeis,

In eodem modo archiepiicopo Colentiao & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo RoffanenG & ejus iuffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Amalfitano & ejus iuffraganeis.

In codera modo archiepiicopo Treverenû fie ejus iufiraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo RegitnG & ejus luffraganeis.,

In codem modo archiepiicopo Montifregalis fic ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Thebano fie ejus lufiraganeis..

In eodem modo archiepiicopo Calaritanofit ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Salertiitanofic ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo VicnnenG fie ejus luffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Flydruntino fic ejus lufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo TianenG & ejus lufiraganeis.

In eodem modo archiepiicopo BrunduGno fie ejus luffiaganeis.

In eodcm modo archiepiicopo MeHànenû fie ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Coniano fit ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo EbredanenG fit ejus luffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Surrentino fit ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo Tarentino fie ejus luffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo BracarenG fie ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo AqucnG fit ejus iufiiragancis,

In eodem modo archiepiicopo AthenienG fit ejus iuffraganeis.

In codem modo archiepiicopo Beneventano fit ejus iufiraganeis.

In codem modo archiepiicopo Compoftclla-no fit ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo RigenG fic ejus luffraganeis.

In eodem modo archiepiicopo ArelatenG fie ejus iuffraganeis.

In eodcm modo archiepiicopo Achenintino fit ejus *iufiraganeis.*

In codem modo archiepiicopo fan&e Sere-rine fit ejus luffraganeis.

In eodcm modo patriarche Conflantinopo-Jitano fic ejus luffraganeis.

In eodem modo patriarch* GradenG fie ejus iuffraganeis.

In codem modo patriarch* AquilejenG fit ejus luffraganeis .

In eodem modo patriarchx Hierofolymitano fit ejus iuffraganeis.

In eodcm modo Sutrino fie BaloeoregicnG epilcopis, per rotum, ut lupra .

In codem modo EfœcnG, Fanenfi fic Came-rinenfi epilcopis.

In eodem modo TheatinenG, Valvenfi fie Aquilcnû epilcopis.

In codera modo Florentino fit PiftorienG epilcopis.

In codem modo Fundano fic Sorano epilco-pis.

In eodem modo venerabili fratri epiicopo Pe-ruGno, fie diledo filio Petro eledo Spoletano.

In eodem modo diledis filiis CaGuanG fic S. Laurentii de Vulturno monadrriorum abba-tibus.

In eodem modo linardo archiepiicopo The. bano vicario nofiro in Urbe, nique, *Ак it»*-que tibi tenore prteientium intimantes, frater-ni-

-------'—"“nitati tuae, flec. ufque, Noftro re confpeftuiA reprrfentes. Darum ut fupra.

In eodem modo archiepifcopo S. Andrée fle aliis epifcopi* In regno Scotia cbnflitutis.

In eodem modo cariflimo in Chrirto filio. Philippo regi Francia illuftrt. Alma mater, été. ut fupra, ufque, Sane licet ecclefiarum prelatos, fle celutudiqem tuam ad univerfale concilium, Acc. ufque ad, Sub certa forma litteras, praelatis ipfis, fle tibi fuper ipfius concilli convocatione dire&as, duxerimus evocandos:. qui tamen , Acc. ufque ad, Hzc itaque ad tuam, fle univerforum notitiam deducentesierenitatem regiam rogamus, fle hortamur attente, ufque, In remiflionem tibi peccaminum fuadentes, quatenus, ptw'fcripto termino, lic per nos, ut pnedicitur prorogato, ftudeas in eodem concilio juxta priorum direftarum tibi per nos fuper hoc litterarum tenorem in prielibato loco perionaliter intereffe.

Datum, *"t fepr» m frima ; rma.*

In eodem modo Eduardo regi Anglic.

In eodem modo Jacobo regi Aragonum.

In eodem modo Fernando regi Cafteilz fle Legionis,

In eodem modo Jacobo regi Majoricarum.

In eodem modo Ludovico regi Navarre.

In eodem modo Dionyfio reg> Portugallie.

In eodem modo regi Aohemic,

In eodem modo Kenrieo regi Cypri.

In eodem modo regi Dacia.

In eodem modo regi Norvegic.

In eodem modo Friderioo regi Trinacria.

In eodem modo regi Suecia.

In eodem modo Henrico regi Romanorum.

In eodem modo regi Hungarie.

*Adcertitaditum prafetutm , tJ mtmtriam [o- ttrvr*m.*

Alma mater ecclefia, flee, ut fupra in ilia ad przlatos, ufque , Sub certa forma litteras praelatis ipfis fuper ipfius concilii tw catioae diredas duxerimus evocandos, quia tamen. negotium inquifitionum... flec. ut ibidem , ufque, Hate itaque ad univerforum notitiam deducentes, volumus, fle predi&is praelatis harum audoritate praecipiendo mandamus , quatenus juxta modum Ac formam in praedidts noftris prioribus, fle diredis litteris declaratos , in hujufmodi prorogato termino fle Joco przdido, quem eis peremptorium aflignamus, omni , ?uam inevitabits neceifitas non inducat, excitatione poftpofita, noftro fe conipedui reprzfentent. Ut autem hujufmodi noftra prorogatio ad communem omnium notitiam facilius deducatur, licet per alias noftras litteras praelatis ipfis per nos dudum evocatis, hzc fpectaliter intimemus: has chartas, five membranas, prorogationem continentes eamdem, in ecclefie majoris Avenionenfis appendi , vel affigi E oftiis, feu fuper liminaribus faciemus ; que prorogationem ipfam fuo quafi foooro przconio, Ac patulo judicio publicabunt. Ita quod ii, quos prorogatio' ipfa contingit , nullam poftea poflint excufationem prztendere, quod ad eos talis prorogatio non pervenerit, vel quod ignorarint camdem : cum non fit verifimile remanere quoad ipfos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur.

A» Chrifii ' *" Datum Avenione, fecundo Nonas Aprilis, anno V.

Chkftt fili» otiati motufierii C>fltrcin\fif, Ca^l ώ«oi/. •m?

"П Egnans in casiis triumphans ecclefia,, cujus JL\- partor eft Pater zicrnus, cui fandorum miniftrant agmina, At laudis gloriam angelorum chori decantant in terris, ad fui fimiiitudinem fit reprefentattonem conftituit~ecclefiam militantem unigenito Filio Dei vivi Domino Jefu Chrifto ineffabili commercio copulatam , in qua idem unigenitus Dei Filius a Patre progrediens, per illdftrationem Paracleti procedentis paritet ab utroque, ftatuit fidei fundamentum.

Sanda Romana ecclefia, mater alma fideBlium, caput eft, difponente Domiho, ecclefiarum aliarum omnium fit magiftra , a qua , veluti a' primitivo fonte, ad fingulas ecclefias ejufdem fidei rivuli derivantur, ad cujus regimen voluit Chrifti clementia Romanum pontificem vice fui deputare miniftrum ,' ut inftrudionem ac dodrtnam ipfius, eloquio veritatis evangelicz traditam eundi renati fonte baptifmatis teneant fle confervent, fle qui fub hac dodrina curium vite rede peregerint, falvi fiant, qui vero ab ea deviaverint, condemnentur . Ipfa nempe Romana mater ecclefia, juxta exigentiam poflibilitatis ipfius, ad eundas orbis provincias, in quibus Divini nominis cultus viget, fidcique catholicae obfervantia rutiClat, intuitum fedulz confiderattonis extendens, fit fubjiciens ab olim fuc confiderationis examini, diuturnae calamitatis angufttas, illius fpecialis hereditatis Dominice , videlicet terrae fande ab infidelibus miferabiliter concukatz, in qua idem Patris aeterni Filius, tsoibz carnis indumento contedus, falutem humani generis pietate ineffabili extitit operatus, quamque fua ipfe voluit corporali infignire przlentia, fit proprii afperfione fanguinis confecrare, multa follicitudine ftuduit eidem terrae, retroadis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperetur ao ipfis impiis, fubvenite. Et quia inter ceteros, quos profeflio Chriftianz religionis includit, milites fic fratres domus militiae Templi Hierofolymitani, ficut eft toti orbi notorium, tamquam fpeciales ejufdem fidei pugiles, fle jam dide terrae pnrcipui defeofores, ipfius tense negotium principaliter gerere videbantur: ipfos fle eorum ordinem przfata ecclefia fpecialis favoris plenitudine profequens, eos adverfus Chrifti hortes crucis armavit fignaculo, mullis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus ac diverfis libertatibus fle privilegiis communivit. Hi nimirum, cum crederentur in Domini fervitio fub regulari habitu fideliter militare, fibi quart eundorum manus fidelium , cum multiplici erogatione bonorum, fentiebant multifarie multifque modis propterea adjutrices. Sed , proh dolor, nova fic calamitofa vox de malignitatis fratrum ipforum enormitate progrediens , noftrum replevit, imtno verius perturbavit auditum · Haec enim vox nuncia lamentationis, fle gemitus, audientibus horrorem ingerit, commovet animas, mentes turbat, fic eundis fidei Chriftianz cultoribus novum ineffabilis amaritudinis calicem fubminiftrat : fle dum faâi feriem , ejus neceffitate pofcente, depromimus, norter attenuatur prx angurtia fpiritus, & valetudinis fatigata confra&bus membra fingula, pr< nimio dolore tabefeunt. Dudum rtquidem circa noftrz promotionis ad apicem fumtni pontificatus initium, etiam ante-

""^^"■quam Lugdunum, ubi recepimus noftrac coronationis infignia, veniremus, & poft, tam ibi quam alibi, fecreia quorumdam nobis infirmatio intimavit, quod magifter, preceptor», & alii fratres ordinis difte militi» Templi, & etiam iple ordo, qui ad defenfionem patrimonii ipfius Domini noftri JeiuChrifti fuerant in tranfmaiinis partibus deputati, contra ipfum Dominum in icelus apoftafi» nefandum, deteftabile ldariolatrie vitium execrabile facinus Sodomornm, & hereles varias erant lapfi. Sed quia non erat verifimile, nec credibile videbatur, quod viri tam religiofi, qui pnrcipue proChrifti nomine tuum tepe fanguinem effundere, ac perfonas tuas mortis periculis frequenter exponere credebantur, quique multa & magna tam in Divinis officiis, quam in jejunlis & aliisobfervantiis, devotionis figna frequentius praetendebant, fus f>c eflent lalutis immemores, quod talia perpetrarent ; hujufmodi infinuationi, ac delationi ipforum, ejufdem Domini noftri exemplis , & canonice feripture doâriots edoâi aurem noluimus inclinare. Deinde vero cariffimus in Chrtfto filius nofter Philippus rex Francorum llkdkis, cui eadem fuerant facinora nuntiata (non typo avaritie, cum de bonis Templariorum nihil fibi vindicare aut appropriate intendat, immo ea nobis, dt ecclefix, per deputandos fuper hoc a 'nobis adminiftranda, gubernanda , confervanda , & cuftodienda, liberaliter & devote in regno luo dimifit, manum fuam exinde totaliter amovendo) fed fidei orthodoxx fervore, tuorum progenitorum veftigia clara fequeiis, accenfus, de premiffis quantum licite potuit (e informans, ad inftruendum & informandum nos fuper his, multas & magna» nobis informationes per fttos nuncios êc litteras deftinavit. Infamia vero contra Templarios ipfos increbrefcente validius, fuper (celeribus ante diclis, & quia etiam quidam miles ejufdem ordinis, magna: nobilitatis, & qui non levis opinionis in dido ordine habebatur, coram nobis fecreto juratus depofuit, quod in receptione fratrum praefati ordinis, hxcconluetudo , vel verius corruptela fervatur, quod ad recipientis vel ab eo deputati fuggellionem, D qui recipitur, Chriftum : *b reliqui, ut in priere epi/Mα feripta* aano *terti», ufque ud verbu illu* , Pratdidum tempus ad id duximus deputandum . Et demum illud ex certis, juftis & legitimis caufis, quas prrfentibus inferi non oportet , ufque ad alias Kal. Offob. proxime fututas de prcdiâorum fratrum confilio duximus prorogandum. Quocirca diferettoni tuae per apoftoiica feripta mandamus, quatenu» omni negligentia relegata, cunûis , prout (alis & tanti negotii qualitas exigit, diipoilus & paratis, fic medio tempore te accingas ad iter, quod in hujufmodi prorogato termino , quem tibi & aliis peremptorie affignamus, in Viennenfi civitate noftro te confpeûui reprefentes, non" obftantibus quibuslibet privilegiis, feuindulge», tiis, quibuicumque peuonis, ordini, dignitati, feu collegio, fub quacumque verborum forma vel exprriLone a prrdifta fede Cooccflis, per qu» poffit effefru' hujufmodi mandati noftri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Interim quoque per te, & alios viros prudentes Deum timentes, & habentes pne oculis otnnia que corre&ionis & reformationis limam expofeunt, inquires fubtiliter, & confcribens fideliter, ea ad ipfius concilii notitiam déferai. Et noe nihilo minus variis modis A & viis folers (ludium & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen hujufmodi dedufta aoncilii correâionem & direâionem recipiant opportunam. Et fi inobedientias notam, & canooicc ultionis acrimoniam vitare defideras, nequiquam fallacium excufationurp velamento te munias, vel çx impedimentis itinerum, qu® Domino prava in direfta, & in vias planas afpera, fua omnipotentia convertente, ceffabunt, frtvolz allegationis munimenta confingas, ut a tam fanfti profecutione operis te^fiibducas : fed voluntarius occurras ad id quod & Divine congruit voluntati, & falutem animarum ac utilitatem rcfpicit fingulorum.

Datum Avenione decimo Kalendas Decembris, anno fexto.

In eumdero modum feribitur dilefto filio abbati monafterii Vallis umbrofe, Fcfulans diœcefis. Regnans in caelis, &c. *ut f*pr» /*r t0~tum*, ufque Datum, ut fupra.

In eumdem modum abbati monafterii fanfti Antonii Viennenfii, ordinis fan&i Auguftini.

In eumdem modum priori generali ordinis fratrum eremitarum fanfit Auguftini.

In eumdem modum abbati monafterii Cluniacenfis, Matifconenfis diœcefis.

In eumdem modum magiftro ordinis fratrum Pnrdicatorum.

In eumdem modum miniftro generali ordinis Minorum.

In eumdem modum magiftro domus militias fandi Jacobi.

In eumdem modum priori monafterii Carthufienfis, Maurianenfis diœcefis.

In eumdem modum abbati monafterii de Clufa ordinis beati Benedi&i, Taurinenfis diœcefis .

In eumdem modum abbati monafterii Farfenfis, ordinis S. Benedifti.

In eumdem modum abbati monafterii fandi Dtonyfii prope Parifios, ordinis S. Benedifti.

In eumdem modum priori eremi Camaldulenfis, Aretinae diœcefis.

In eumdem modum abbati monafterii Cafsedei ordinis Sanfti Benedifti , Claromontenfis diœcefis.

In eumdem modum abbati monafterii fanfte Juftinc Paduan», ordinis S. Benedifti.

In eumdem modum priori Grandimontenfis monafterii per priorem Coliti gubernati, Lemovicenfis diœcefis.

In eumdem modum abbati Monafterii Prrmonftratenfis, Laudunenfis diœcefis.

In eumdem modum abbati Monafterii Sanfti Laurentii Averfani, ordinis S. Benedifti.

In eumdem modum abbati monafterii Cavenfis, ordinis Sanfti Benedifti, Salernitan» diœcefis.

In eumdem modum abbati Majoris monafterii Turonenfis, ordinis S. Benedifti.

In eumdem modum prteoeptori domus Calatravenfis ordinis, Toletam» diœcefis.

In eumdem modum priori generali ordinis fratrum bear» Marie de monte Carmeli.

In eumdem modum magiftro ordinis Humiliatorum .

ffim
IJII.

SENTCN A

ï

DE EXTINCTIONE

Templariorum

A CLEMENTE PAPA QpINTO ÛATA in concilio Vieiineofi.

yld ptrpttxMQ rei memoriam.

AD providam Chrifti vicarii perfidentis in fpecula apoftolicx dignitatis circumfpe-ftionem pertinet vices penfare temporum emergentium, negotiorum caufas difeutere, ac perfonarum attendere qualitates.* ut ad fingula debitum dirigens necdTaric conGdcrationis intuitum, ft opportune manum operationis apponet», de agro Domini fic vitiortun tribulos eruat, ut virtutes amplificet, fic praevaricantium fpinas tollat, ut evellendo plus plantet quam deftruat, ft in loca vacua per eradicationem nocentium tribulorum, devota Deo plantamina transerendo, potioretn praebeat de provifa & utili eorum locorum unione ft translatione Iriitiam, quam vera juflitia, quz compaffionem habet, doloris intulerit detrimentum perfonarum, & locorum hujufmodi per ruinam. Sc enim fufferendo quod officit, & fubrogando quod' proficit, virtutum profedus amplificat, & fublata dé medio meliori fubrogationc rrftaurat, Dudum fiquidem ordinem domus militix Templi Hiesofoljmuan], propter magiflrum, & fratres, czterafque perfonas did! ordinis in quibuslibér mundi partibus confidentes, variis & dtverfis non tam nefandis, quam infandis, prob dolor, errorum de fcelerum obfccenltatibus, pravitatibus, maculis, & labe refperlbs, qux propter tnilcm & Ipurcidam eorum memoriam prxfcntibusfubticetnus, ejufque ordinis ftatum, habitum, atque nomen, non Gne cordis amaritudine dc dolore, facroapprobante concilio non per modum diffinhivx fententix, cum earn luper hoc fecundum inquifitiones, & proceflus fuper his habitos, non poffemus ferre de jure, fed per viam provifionis, feu ordinationis apoflolicr, irrefragabili & perpetuo valitura fuftulimus fandlone, ipfum prohibitioni perpetux fupponenres: diftrifrius inhibendo, ne quis didum ordinem de extero intrare, vel ejus habitum fufeipere vel portare, aut proTemplario fe gerere pnefumeret: quod G quis contra faceret, excommunicationis incurreret fententiam ipfo fado; univerfa etiam bona ordinis prxhbati apoftofioe fedis ordinationi & difpofitioni audoritate apoftolica duximus refervaoda. Inhibentes diflri&us, ne quis, enjufeumque conditionis vel flatus exifteret, fe de perfonis vel bonis hujufmodi aliquatenus intromitteret, vel circa ea, in prcjudicium ordinis feu diipofitionis apoflolic* per fedem eamdem, nt pramittitur, facienda, aliquid faceret, innovaret, vd etiam attentaret; decernentes extunc irritum & inane, û fecus a quoquam fcienter vel ignoranter contigerit attentari. Ac pofimodMB, ne diâa bona, qua ductam ad fubfidram trran fanda, & impugnationem inimicorum fidei Chriflianx, a Chrifti cultoribus data, legata, concéda, fit acquifita luerunt, debita gubernatione carentia, tamquam vacantia deperirent, -vel converteremur in ufus alios, quam in illos' xi quos fuerant pia devotione fidelium deputata* vel propter tarditatetn ordinationis fic diipofitionishujufmodi, eorum dcftrudio vel dilapidabo fequeretur: qum fratribus noftrts fanûxTiomanz ecclefix cardinalibus, nccnon patriarchis, archiepilcopis, epifeopis & prxlatis, ac etiam cum nonnullis excellentibus ft illuftribus perfonis, cum reliquorum quoque abfentium praelatorum, & etiam capitulorum, & conventuum, ecclefiarum & monafteriorum procuratoribus in difto concilio conflitutis, habuimus ardua -'morofa, & *diverfa* confilia, & traûatus: ut per huiufmodi confiliorum & trafratuum deliberationem prxhabttam diligentem, di&orum bonorum ordinatio & difpofitio ad honorem Dei, augmentum fidei, exaltationem ecclefix, diâx terrx lubfidium, falutem quoque fidelium & quietem, falubris & utilis perveniret. Poflque utique longa, prxmeditata, provita ft matura confilia, fuadentibus plurimis juftis caulis, noftra & diûorum fratrum, necnon patriarcharum, archiepifeoporum, epifeoporum, ft aliorum prxlatorum ac excellentium & illullnum perfonarum przdifrorum in dido concilio tunc prxfentium deliberationes confilia in hoc finaliter referunt, ut prxdida bona ordini hofpitalis S. Joannis Hieroiolymitani, & ipfi hofpitali, ac diledis filiis magiftro, & fratribus hofpitalis ejuldem, nomine hofpitalis & ordinis eoiumdem, qui tamquam athleix Domini pro defenfione fidei fe periculis morris jugiter exponentes, onerola nimis & periculofa difpcndia continue perferunt in partibus tranfmarinis, in perpetuum unirentur. Nos igitur inter extera mundi loca, in quibus vigere dignofcitur obfervantia regularis, didum ordinem hofpitalis, ft ipium hofpitale, fincerx caritatis plenitudine profequentes, ac attendentes quod, ficut evidentia ta&i in eo Divinis obfequiis ferventer infiflitur, pietatis & mifericordix opera vigilantibus ftùdiis exercentur, fratres hofpitalis ipfius, mundanis fpretis illecebris, devorum impendentes Altiffimo famulatum, ac pro recuperatione terre prxdifrz, tamquam intrepidi Chrifti pugiles, ferventibus ftudiis & defideriis intendentes, quxlibet ducunt humana pericula in contemptum' confiderantes quoque quod ex hoc tanto eorumdem magiftri & fratrum, diâorum ordinis & hofpitalis, crefcet ftrenuitas, animorum fervor augebitur, & ipforum roborabitur fortitudo, aa propulfandas noftri Redemptoris injurias, & holies ejufdem fidei conterendos, quanto ipfotum potentia in opulentioribus facultatibus augmentais, onera, quas profecutionis tanti negotii neceffiras exigit, levius & facilius poterunt fusportare: ft propterea non indigne vigiles redditi, fludiifque foilicitis cxciiati, ut ad lui ftams augmentum opem & operam impendamus, eodem facro approbante concilio, iplam domum militiaTempli, exteraique domos, ccclefias, capellas, oratoria, civitates, caftra, .villas, terras, grangias, & loca, poflefliones, jurifdiftiones, redditus, atqbe jura, omntaque alia bona immobilia dc mobilia, vel fe moventia, cum omnibus membris, juribus & peninentiis fuis, ultra ft citra mare, ac lo univerfa ft quibuslibet mundi partiras coofiftentia, quz ipfe ordo, ft difti magiftev ft fratres ipGus ordinis militis Templi, tempore quo ipfe magifter, ft non milli ex eifdem fratribus militix Templi, in regno Franci* communiter capti fuerunt, vi-

'de!icet anno Domini milkfimo trecentefimo Chjucti menie Octobri, per fe, vel q >>·I. que alios habebant, tenebant, & poflidebant, vel ad eofdem domum & ordinem militi® Templi, & diftos magiftrum, & «fratres ipiius ordinis militi® Templi, quomodolibet pertinebant, necnon nomina, aftiones & jura, qu® predufto tempore captionis ipforum, eifdem domui, jordini, vel perionis ipfiiis .ordinis militi® Templi ,· quocumque ritodo competebant, vel competere poterant, contra quotcumque, cujufcumque dignitatis, datus vel condiJouis exifterent, cum omnibus privilegiis, indulgentiis, immu- X nitatibus Ac libertatibus, quibus przfati magifter & fratres'diftorum domus At ordinis militi® Templi, Ac ipfa domus Ac ordo, perfedem apoftolicam vel per catholicos imperatores, reges, Ac principes, Ac fideles alios, vel quocumque alio modo, erant legitime communiti, eidem ordini hofpitalis fandi Joannis Hierofolymitani, Ac ipfi hofpitali donamus, concedimus, unifnus, incorporamus, applicamus, Ac anneftimus in perpetuum de apoftolic® plenitudine poteftatis, exceptis bonis quondam didi ordinis ipfius militis Templi, confidentibus in regnis Ac terris carifiimorum id Chrtilo filiorum noftrorum Caftell®, Aragoni®, Portugal!i®, Ac Majoricarum regum illuftrium, extra regnum Franci®, que a donatione, coocelfione, unione, applicatione, incorporatione, & annexione pnediftis, fpecialiter excipienda duximus, Acetum excludenda. Ea nihilo minus difpofitioni Ac ordinationi ledis apoftolic® reiervantes, inhibitionem dudum per alios procedas noftros fadam, ne quis videlicet, cujufcumque conditionis vel flatus exifteret, fe de perfonis Ac bonis hutufmodi- aliquatenus intronptreret, vel circa ea, in prcjudicium ordinationis feu difpofitionis fedis ejufdem faciende *de illis, necnon* decreti noftri interpofitionem, quoad perfonas Ac bona in didis regnis Ac tern's eorumdem regum proxime expreflorum confiftentta, omnirto manere volentes in pleno robore firmitatis, quouique de perfonis & rebus praediftis in eifdem regnis Ac terris confiftentibus, per difpofitionem ledis ejufdem fuerit aliter ordinatum, Occupatores quoque diftorum bonorum, aut illicitos detentores, cujufcumque ftatus, conditionis, excellenti® vel dignitatis exftiterint, etiamfi pontificali, imperiali, vel *regali* przfulgeant dignitate, nifi infra unius menfis fpatium, poftquam fuper hoc per didos magiftrum Ac fratres ipfius hofpitalis, vel ipforum quemlibet, aut procuratorem feu procuratores eorum, fuerint requifiti, difta bona dimiferint, iliaque plene ac libere reftitucrint ordini ipfius hofpitdlis, Ac eidem hofpitali, aut magiftro feu prioribus, vel przceptoribus, aut fratribus hofpitalis ejufdem in quibufeumque partibus Ac provinciis conftitutis, eorumque fingulis, vel Srocuratori feu procuratoribus eorumdem ejufetn ordinis ipfius hofpitalis nomine, etiamfi didi priores, praeceptores Ac fratres ipfius bofpitalis, Ac procuratores ipforum, Ac eorum quilibet, a dido magiftro ipfius hofpitalis mandatum fuper hoc fpecialiter non haberent, dummodo procuratores pnedidi a didis prioribus Ac perceptoribus, -vel eorum fingulis in provinciis Ac partibus, in quibus hujufmodi priores Ac prcceptores extiterint deputati, mandatum fuper hoc habuerint ve! ofteoderint fpeciak. Qui omnes Ac finguli, videlicet priores Ac przceptores, & fratres, dido magiftro, procuratores vero prgdifti eifdem prioribus At pr®ceptoribus, eorumque fingulis, a quibus fuper his.fuerint deputati, plenum *fuper* omnibus ge* ftis, adis, receptis Ac procuratis per eos quomodolibet in hae pane, computum Ac rationem ponere Ac reddere teneantur: necnon omnes qui fcienter Qccupatoribus & detentoribus prslibatis in occupatione vel detentione hujufmodi dederint confilium, auxilium vel favorem, publice vel·occulte, excomtnunicationis; capitula vero, collegia feu conventus ecclefiarufti Ac monafteriorum, necnon univerfitates civitatum, caftrorum, vtllarum, At aliorum locorum, A(ipfas civitates, caftra, villas Ac loca, quz in his culpabilia extiterint, ac eriarn Bcivitates, caftra Ac loca, in quibus detentores & occupatores hujufmodi dominium obtinuerint temporale, fi hujufmodi domini temporales in dimittendo bona przdifta, Ac reftituendo illa magiftro Ac fratribus ordinis At hofpitalis ejufdem nomine hofpitalis ipfius obftaculum adhibebunt, Ac infra diftum menfem ab hujufmodi premiflis non deftiterint, poftquam fuper hoc, ut praemittitur, luerint requifiti, ipfo fafto interdidi fententiis decernimus fubjacere; a quibus abfohri non poflint, donec fuper his plenam Ac debitam fatisfaftionem curaverint exhibere. Et nihilominus occupatores At detentores hujufmodi, vel przftantes eifdem, ut pr«mittitur, auxilium, confilium vel favorem, five fingulares perfon®, five capitula, collegia, feu conventus ecclefiarum Ac monafteriorum, ac univerfitates civitatum, caftrorum, terrarum, vel aliorum locorum extiterint, praeter pcenas preferiptaa, omnibus, qu® a Romana, vel aliis ecclefiis quibufeumque tenent in feudum, ipfo fallo decernimus fore privates five privata I Ita quod ad ecdefias, ad quas fpeftant, illa libere fine contradiftione aliqua revertantur,- earumque ecclefiarum praelati, five redores de ipfis pro fua voluntate difponant, ficut utilitati ecclefiarum ipfarum viderint expedire. Nulli ergo, £Tc. noftrorum donationis, conceflionir, unionis, incorporationis, applicationis, annexionis, refervationis, inhibittonis, voluntatis Ac conftitutlonis infringere, ATc. Si quis, *Üc,*

Datum Vienne fexto Nonas Maj?, pontificatus noftri anno feptimo. Anno Chriω '>■.

Diltiiis filiit arcUdtacono & cantori Nicqfitufis, tbcfanrario Papbcnfir tcckfiarum*

AD providam Chrifti vicarii, *iTc. nt fnpra prexime, xfynt,* Eorum memoriam noftris litteris fubticuimus, ejufdemque ordinis ftatum, *tfc. nfijet,* Et ipfi hofpitali donavimus, conccfltmus, univimus, incorporavimus, applicavimus, Ac annexuimus in perpetuum de apoftolicc, *tfc. nfyue,* ecclefiarum ipfarum videront expedire.

Quocirca diferctioni veflr» per apoftolica feripta mandamus, quatenus vos, vel duo,aut unus veftrum, per vos, vel per altum, feu alios, prefatos magiftrum feu priores vel przccptorcs, aut fratres hofpitalis ejufdem, vel b pforum quemlibet, aut procuratorem, *feu* procuratores eorum, nomine hofpitalis ipfius, in corporalem poflefllonem diftorum domus militi® Templi, cctcrarumque domorum, ecclefiarum, capellarum, oratoriorum, civitatum, caftrtuum, villarum, terrarum, grangiarum Ac loco-

Jocorum, portcflionum, *jurtfdiâionum,* reddi- A tuum atque jurium, omniumque aliorum bonorum, mobilium fle immobilium, vel fe moventium, cuin omnibus membris, juribus flt pertinendis fuis, ultra fle *citra* mare, ac in univerfis fle quibuslibet mundi partibus confinentium, quz ipfe ordo, flediâi magifterfle fratres ipfius ordinis militiz Templi, przdiâo tempore hujafinodi captionis eorum, per fe vel quofeumque alios habebant, tenebant fle poftidebant, vel ad eofdem domum flt ordinem militizTempli, fle diâos magiftrum flt fratres ipfius ordinis militiz Templi quomodolibct pertinebant, indgeatis auâoritate noftra, fle defendatis indu-&os, amotis przdiâis occupatotibus flt detentoribus, ae adminiftratoribus' flc confervatoribus β in bonis ipfis auâoritate apoftolica flt quavis a» lia deputatis, fle quibuslibet aliis ab eifdem, eifque faciatis de illorum frudibus, redditibus, proventibus, juribus, fle obventionibus univerfis, integre refponderi. Occupatores feu detentores, adminiftratores, confervatores, flt alios przdiâos, nifi infra diftum terminum, ut prxmittitur, bona fle redditu» piêdiâa dimiferint, iliaque libere flt plene reftitueriit ordini ipfius hofpitalis, fle eidem hofpitali, aut magiftro feu prioribus vel prreeptoribus, aut fratribus hofpitaWs ejufdem, in partibus flt provinciis ubi bona hujufmodi fuerint, conftitutis, eorumque fingulis, vel procuratori feu procuratoribus eorumdem ipfius hofpitalis nomine, ut fupra eftC przrnilTum, ac przftantes occupatnribus feu detentoribus ac adminiftratoribus flt confervatoribus hujufmodi, aux lium, confihum, vel favorem, fl lingulares perfonr, excommunicationis; it vero capitula, collegia, feu conventus, leu universitates extiterinr, flt ipfas civitates, cadra, villas, flt loca que in hti culpabilia fuerint, ac etiam civitates, caftra flt loca, in quibus detentores flt occupatores hujufmodi dominium obtinuerint temporale, fl hujufmodi damini temporales in dimittendo bona przdida, fle reftituendo illa magiftro flc fratribus hofpitalis ejufdem, ipfius hofpitalis nomine, obftaculum adhibebunt, fit infra diûum menfem ab hujufmodi premiffis non duxerint, ut prxdicitur, defiftendum. tamdiu interdidi per nos latis fententiis fubjacere: fle nihilo minus omnibus bonis, quz a Romana, vel aliis ecclefiis Îluibufcumque tenent in feudum, fore privatos, eu privata, per omnia loca in quibus expedire videritu, denuncictts, fle faciatis ab aliis nunciari, diâofquc excommunicato* ardius evitari, donec fuper hisvcoogrue fatisfecerint, flc abfolutionts meruerim beneficium obtinere.* non obftante', fi aliquibus a predida flt fede indultum, quod interdici, fufpendi, vel excommunicari non poffiot per litteras apoftolicas non facientes plenam flt expteffam, ac de verbo, *&c.* Contra etiam alios, fi qui fuerint, per cenfuram ecclefiatticam appellatione poftpofita E compefcendo. Volumus autem, fle apoftolica auâoritate decernimus, quod a data przlentium flt vobis, fll cuilibet vcftrum, in przdiâis omnibus flc fingulis, potcftas flt jurifdidio attributa, ut exnunc ttr eis, fle eorum quolibet, ita libere procedere valears, ac fi eadem juriidiAio per citationem vel modum alium perpetuata legitimum extitiffet, fle quafi re non integra perpetuata préfaça jurifdidio ccnfeaiur; quodque unufquifque vcftrum, articulum per eollegaram fuorum aliquem inchoatum, felicis recordationis Bomfacit pape *oâavi* przdccéflo'—**·— contraria conftitutione ceftante, pro, fcqui libere valeat, etiam eodem collega vivente, nec impedimento aliquo praepedito, quoties dc quando *fuerit* opportunum.

Datum, */ Apra.

In eodem modo, *ut fupra* proxime per totum, diieâo filio abbati monaflerii de Roomo Claromontenfis diœcefis, flt Engoliimentis ac Piâavenfis ecclefiarum decanis.

In eodem modo dileâis filiis Rotomagenfis, flt Suefiionenfis decanis, ac archidiacono ejufdem Suetfionenfis, ecclefiarum.

Iu eodem modo dileâis filiis fandi Saturnini Tolofani fis dc fando Paulo monalleriorurn abbatibus, ac priori de Vauro Tolofattz diœcefis.

In eodem modo venerabili fratri archiepifeopo Viennenfi, fle dile'âo filio archidiacono Vtvarienfi, ac facriftz fzcularis ïcclefiz beati Bercnardi de Romanis, Viennenfis diœcefis.

In eodem modo venerabili fratri epifeopo Æduenfl, flt dilrâis filiis decano Æduenfis ac cantorj Cabilonenfis, ecclefiarum.

In eodem mod% epifeopo Convenarum, flt dileâis filiis abbati monafterii de Regula. Bolbeftriz Lafcurrenfis diœcefis, acarchidiacono Auxitano.

In eodem modo Aquenfi fle Leûorenfi epifeopis, ac dilefto filio abbati tnonafterii fandi Fremerii, Vafatenfis diœcelis.

In eodem modo archiepifeopo Bitnricenfi, fle Lemoviccnfi ac Claromontenfi epifeopis.

In eodem modo Tullenfi ac Ligonenfi epifeopis, ac diieâo filio thefaurario ecclefiz Vn. dunenfis.

In eodem modo yifeopo Agathcnfi, dc dileds filiis archidiacono de Veyrona Magalonenfis, ac praeceptori Biterrenfis, ecclefiarum.

In eodem modo epifeopo Agathenfi, fle dileâts filiis archidiacono de Veyrona Magalonenfis, ac przceptori Biterrenfis, ecclefiarum.

In eodem modo epifeopo Tricaftino, ac dikâis filiis przpofito^vemonenfis ac Bertran-Miloni canonico Carpentorarenfis, ecdcflarum.

In eodem modo archiepifeopo Burdigalenft, fle dileâis filiis abbati monafterii Sarhtenfis, Petracoricenfis diœcefis, ac cantori ecclefiz Aginnenfis.

In eodem modo prrpofito Vapincenfi, flc Valentine ac VjvarienGs archidiaconis ecclefiarum.

In eodem modo decano Andegavenfis, flc maioris ac fanât Martini Turoncnfis ecclefiarum canioribus.

In eodem modo Gratianopolitano flcGebennenfi epifeopis, ac diieâo filio decanoecclefiz Tarentafienfis.

In codem modo epifeopo Anîcienfi, fle dite* âis filiis monafterii de Dua, & fzcularis ecclefiz fandi Evodii Anicicnfis diœcefis, abbatibus.

In eodem modo epifeopo Nivernienli, aedileûia filiis abbati menalleni fanât Germani de Pratis juxta Parifios, de decauo ecclefias Car Dotenfis.

In eodem modo epifeopo Maflilienfi, ae dileâis filiis decaoo Vapincenfis, ac Augerio de Ponteforgie canonico Aquenfis, ecclefiarum.

In eodem modo archiepifeopo Lugduncnfi, & epi-

""nno CHRIsTt epifc°po Matifconenfi, ac diledo filio deca-A °° Lugdunenfis.

In eodem modo Vaplncenfis & Dienfis decanis, ac archidiacono Eboraccnfia, ecclefiarum.

In eodem modo arehiepifeopo Canruarieafi, & epifeopo ac diledo filio archidiacono l-,oη-dbnlenfi.

In eodem modo arehiepifeopo CalTellenfi, fic diledis filiis Armachan* & Dublipenfis archidiaconis, ecclefiarum.

In eodem modo arehiepifeopo. Eboracenfi, Ac diledis filiis priori Dunclmenfis, ac occano Eboracenfis, ecclefiarum.

In eodem modo Lineolnienfi & wigomtenfi epifeopis, ae diledo filio decano ecclefi* LI Bi chefeldenfis.

In eodem modo patriarch* Qxiftantinopolitano, Ac arehiepifeopo Patracenfi, ac epifeopo Olenenfi.

In eodem modo epifeopo Pampllonenfi, & diledis filiis priori Rofeidevallis, ac decano ecclefi* de Tudella, Pampilonenfi» diœcefis.

In eodem modo patriarch* Antiocheno, & arehiepifeopo Mediolanenfi, & epifeopo Novarienfi.

In eodem modo arehiepifeopo Bifuntino, diledis filiis decano & archidiacono ecclefic Bifuntin*.

In eodem modo prepofito Vivarienfis, ac ejufdeinJSc Valentinc archidiaconis, ecclefiarum.C

In eodem modo Qjnfentino & Confano archiepifcopis, ac epifeopo Maturanenfi.

In eodem modo Anagnino, Marficano, & Ortano epifeopis.

In eodem modo magiftris Neapolfonj, de fillis Urfi de Majorica, Legionenfi notario, & Hugont Geraldi Attgenfis, Rotomagenfis ecclefiarum archjdiaconis, capellanis noftris, ac Oddoni de Sermineto canonico Santonenfi, earner* noftr* clerico.

In eodem modo arehiepifeopo Sipontino, Ac Thennulano ac Civiutenh.epifcopi».

In eodem modo Neapolitano & Capuano archiepifcopis, *ac* epifeopo Calvenfi.

In eodem modo Metenfi ac Tullenfi epi-D fcopis, ac diledo filio decano ccdcfi* Trevcrenfi».

In eod^m modo epifeopo Tudertmo, ac diledis filiis abbati monafterii fandi Petri Perufini ac prepoûto ecclcfi* fande MuftiokeClufin*.

In eodem modo arehiepifeopo Montis regalis, & Syracufano, ac Mazarenfi epifeopis.

In eodem modo abbati monafterii fandi Pauli de Urbe, ac magiflro Panduipho de Sabello pr*po(ito de Chableis, in ecclefia fandi Martini Turonenfis notario noftro, ac Bertuldo de filiis Urli, canonico bafilic* principis apoftolorum de Urbe.

In eodem modo Patavienfi & Ratifponenfi E epifeopis, ac diledo filio decano ecclefic Saltaburgeofis.

In eodem modo arehiepifeopo Januenfi Ace. pifeopo Aftenfi, ac diledtrAio abbati mona-Aerio fandi Syri Januenfis.

In eodem modo Armacbano Ac Dublinenfi ac Tuamenfi archiepifcopis.

In eodem modo arehiepifeopo Bremenfl, & Lubiceafi ac Raskeburgenfi epifeopis.

In eodem modo Strigonienfi & G olTenfi archiepifcopis, ac epifeopo Quinquecclcficnfi.

In eodem modo patriarch* Aquileienfi, & epifeopo Tridentino, ac diledo filio thelaurario ecclefic Aquilejenfis. Qjwsri

In *eodem modo* arehiepifeopo Meflanenfi Ac Cephaludenfi ac Padenfi epifeopis.

In eodem modo Argentinenfi & Halberftatenfi ac Herbipolcnfi epifeopis.

In eodem modo archiepilcopo Magdeburgenfi, ac Brandcburgenfi & Manfeburgenfi epifeopis.

In eodem modo arehiepifeopo Trancnfi, fle Melfienfi at Monopolitano epifeopis.

In eodem modo Urbevetano & Balneoreglenfi epifeopis, ac diledo filio archipresbytero ecclefi* Viterbicnfis.

In eodem modo Barenfi At Brundufino archiepifcopis, ac Cannenfi epifeopo.

In eodem modo Firmano Ac Fanenfi ac Camerinenfi epifeopis.

In eodem modo arehiepifeopo Pifano & epifeopo Florentino ac diledo filio archipresbytero plebis de Caftello, Lunenfis dkrcefis.

In eodem modo Parmenfi fit Mutinenfi epifeopis, ac diledo filio archipresbytero ecclefi» de Carpo, Mutinenfis ttiœcefis.

In eodem modo arehiepifeopo Reginenfi, & Militeafi ac Neocaftrenfi epifeopis.

In" eodem modo Theatino Ac VaivenG ac Pennenfi ac Adrienfi epifeopis.

In eodem modo epifeopo Mimatcnfi, ac diledis filiis abbatibus monafterii Vabrenfis, Ruthenenfis diœcefis, ac magiftro Arnaldo deVIlanova canonico Cadurcenli.

In eodem modo arehiepifeopo Moguntino t & Pragenfi ac Moravienfi epifeopis.

In eodem' modo archiepilcopo Amalfitano, & epifeopo fande Agathe, ac diledo filio archidiacono Salernitano.

In eodem modo epifeopo Morinenfi, & diledis filiis decano de Perona, No»iodunenfis diœcefis, ac thefaurario Remenfis ecclefiarum.

In eodem modo archidiacono & cantori Nicofienfis ac thefaurario Papheofis ecclefiarum.

In eodem modo arehiepifeopo Gncrncnfi, & Caminenfi ac Pofnanienli epifeopis.

In eodem modo epifeopo Engolifmenfi, Ac diledis filiis Santonenfis At Pidavenfis ecclefiarum decanis.

In eodem modo Bononienfi & Faventino epifeopis, ac diledo filio abbati monafterii de Nonantula, Mutinenfis diœcefis.

In eodem modo fandi Andre* Ac Abredonenfi ac Brichlnenfi epifeopis.

In eodem modo epilcopo Famaguftauo. Ac diledis filiis Berengario de Alverina Biternenfis, ac Jacobo Novelli Barcinonenfis canonicis ecclefiarum.

In eodem modo epifeopo Verooenfi, ae dk ledo filio abbati monafterii fandi Zenonis, ac Johanni della Fontana canonico ecclefi* Veronenfis.

In eodem modo arehiepifeopo Lundenfl, Ac Roftrildenfi & Ravalienfi epifeopis.

Iu eodem modojadrenfi Ac Spalatenfi archiepifcopis, ac epifeopo Signenfi.

In eodem modo arehiepifeopo Nidrofienfi, ac Bergenfi Ac Asloenfi epifeopis.

In eodem modo archiepilcopo üpfalenfi, At Scarenfi ac Lincopenfi epifeopis.

In eodem modo arehiepifeopo Colonienfi, Ac Leodienfi Ac Trajedenli epifeopis.

In eodem modo venerabili fratri archicpifco-

PO

ANNO Christi

■po Aquenfi, & diledis filiis decanq^Vapineenfis A ae Bcrtrando Milonis canonico Carpcntoracentis ecclefiarum.

*Vtturttbili fr*tri Anuntxn ankitpifctft Anatme.*

T^Erionam tuam, daris tuis exigentibus mc-JL ricis, paterna benevolentia profequentes, & attendentes quod propter adventum tuum ad generale concilium, per noc nuper Vienne, auftore. Domino, celebratum, ad quod-per noftras litteras fueras evocatus, & moram contradam ibidem, multorum fubtifti laborum*& fumptuum gravitatem, & propterca volentes perfonam eamdem, nedum in fe ipfa, fed etiam in obfequentibus fibi perfonis, favoribus proie-B qui gratiofis.* tuis fupplicàtionibus inclinati, auaofitate tibi prefentium indulgemps, ut tres capellam, vel clerici tui, in comitiva tua, feu tuis obfequiis inftftenres, frtiftus, redditus & proventus omnium beneficiorum fuorum eccleliafticorum, etiamfi perionatus, dignitates feu officia exiftant, & eis cura immineat animatum, cum ea integritate, ufque ad triennium libere percipere valeant, quotidianis diftributionibus dumtaxat exceptis, ficut illas perciperent, fi in ecclefiis, in quibus beneficia ipfa obtinent, refiderent, & interim ad refidendum in eis minime teneantur, neque ad id a quoquam invi ti valeant coarftari. Non obftantibus fi difti clerici, vel eorum aliquis, non fecerint in eif-Q dem ecclefiis primam perfonalem refidentiam confuetam, quam facere teneantur eodem elapfo triennio, vel prius a tuis obfequiis recedentes, aut quibufcutnque ftatutis & confuetudinibus diftarum ecclefiarum contrariis, juramento, confirmatione fedis apoftolicz, feu quacumque firmitate alia roboratis, etiamfi de illisfervandis, & non impediendis litteris apoftolicis contra ea, & ipfis litteris non utendo etiam ab alio impetratis per fe, vel procuratorem iuum, preftiterint, vel cos interim przftare contigerit juramentum forfitan, feu, fi locorum ordinariis ab eadem fit fede conceflum, vel medio tempore concedi contigerit, quod reftores & peribnas ecclefiarum fuarum, civita-D tum & diecefum compellere valeant per fubtraftionem fuorum proventuum, vel alias, ad refidendum perionaliter in eildem, feu fi capitulis carumdcm ecclefiarum ab eadem fit fede indultum, vel contigerit indulgeri, quod canonicis & perfonis earumdem ecclefiarum fruftus, redditus, *tf* proventus prrbendarum, perfonatuum, dignitatum, officiorum, & beneficiotum, quae in eis obtinent, miniftrare in abfentia minime teneantur, & ad id compelli non poffint per litteras apoftoficat non facientes plenam & expreflam, ac de verbo ad verbum.de induito hujufmodi mentionem, & quibuslibet privilegiis, indulgentiis, & litteris dift« (edis generaJibus, vel fpecialibus, quorumcumque te-E norum exiftant, per qua pratentibus non expretiis, vel totaliter non infertis, cffeftus hujufmodi gratia impediri valeat quomodo!ibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus, habenda fit in noftris litteris mentio fpeeialia, provifa quod hujufmodi dignitates, pcrfooaius, officia, & beneficia debitis inierim ohiequiis non fraudentur, & animarum cura in eis, quibus illa imminet, nullatenusnegligatur.

A». Chridl ***. Nulli, *tfc.* Datum in prioratu Giiud prope Mal. Vaf. direcefis, nono Kalcndas Julii, anno feptimo.

In codam modo abbati monafterii fanfti Arnandi Petracorienfis dicecefis, ac przpofito ianfti Juftini, ac archidiacono Suipodii in ecclelia Auxicana, *&c.* Perlbnam, èXc. *ut /mi-fiptruri vtrhs wnpttnHr mutatit*, a/yw, negligatur. /

Quocirca difcrctioni veftrzper apoftolica (cripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut unus veftrum, per vos, vel alium, feu alios. hujufmodi fruftus, redditus dt proventus faciatis eifdem capellanis fic clericis, in eadem comitiva vel diftis obfequiis infiftentibus, vel iprorum procuratoribus, pro eifdem juxta hujufmodi concctlionis noflrc tenorem per idem triennium integre miniftrari: non obftantibus omnibus fupradiftts, feu fi diftis ordinariis, Al capitulis, vel quibuivis aliis, communiter, vel divifim, a fede fit indultum praedifta, quod interdici, fufpendi, vel excommunicari non poffmt per litteras apoftolicas, non facientes plenam & expreflam de indulco hujufmodi mentionem; contradiftores auftoritate. Datum, ut fupra.

zEgidio archiepifeopo Rotumagenfi, Pcriopam tuam, *&c.*

Elias epifeopo Æduenfi.
Artberto epifeopo Claromontenfi.
Guillelmo epifeopo Mimatenfi.
Roberto epifeopo Conftantienfi.
Arnaldo epifeopo Piftavenfi camerario noftrj.
Roberto archiepifeopo Remenii.
Guillelmo epifeopo Andegavenfi.
Joanni epifeopo Carnotenfi.
Petro archiepifeopo Lugdunenft.
Petro epifeopo Carcafibnenii.
Guifclmo epifeopo Ungonenfi
Raimundo epifeopo Agathenh
Petro epifeopo Antifiodorenii.
Bernardo archiepifeopo Narbonenfi.
Arnaldo archiepifeopo Burdigalenfi.
Guillelmo epifeopo Vafatenti.
Archiepifeopo Bnurieenfi.
Bofoni epifeopo Convenarum.
Danicli epifeopo Nannetenfi.
Johanns epifeopo Magalooenfi.

Vntreiili frttri Anuntvt tfthirpi/iept

PErfonam tuam, ob tuorum excellentiam meritotum, gerentes in vifceribus raritatis, & accendentes quod propter adventum tuum ad generale concilium, per nos nuper Vienne, auftore Domino, celebratum, ad quod per noftras litteras fueras evocatus, dt moram contraâain ibidem, multorum fubtifti laborum & fumptuum gravitatem, ac acricula & incommoda, fuper quibus paterno tibi aftcftu compatimur, pertulifti: & propterva volentes tibi apoftolica benignitatis dexteram aperire, tuis fuppiicattoaibus inclinati, concedendi auctoritate noftra tabellionatus officium duabus perfonis, quas ad illud, poft diligentem examinationem, idoneas effe repereris, recepto prius ab eis juramento-, juxta formam pnefentibus annotatam, plenam tibi auftorirate prarientium concedimus facultatem.

Forma autem juramenti, quod ipfarum perlonarum qudtbet prcftabit, talis eft,- Ego juro quod ab hac hora inantea fidelis ero beato Petro, & fanfte ecclefir Romanz, ac domino Clementi pape quinto, & fucccfforibus ejus canoni-

------------'nonice intrantibus. Non ero in confilio, vel]A CHRISIt aux'I'°» confenfu» !.*&>» ut vitam perdant, aut membrum, aur capiantur mala captione. Confilium, quod iqihi p«r fe, aut per litteras, vel nuDCium manifeftabunt, ad eorum damnum icientcrnemini pandam. Si vero ad meam notitiam devenire aliquid contigerit, quod in periculum Romani pontificis aut ecclefixKomanac vergeret, feu grave damnum, illud pro polle impediam< &fi hoc impedire non poffem, procurabo id bona fide ad notitiam domini pape Feriet ri. Papatum R.omanuni, & regalia beati etri, ac jura ipfiuS ecclefia; *ifccialiier,* fi qua eadem ccclcfiain civitate vel icrra, dequafum oriundus, habet, adjutor eis ero ad defendendum, & retinendum, feu recuperandum contra omnes homines. Tabellionatus officium fideli— rer exercebo; contraâus, ili quibus exigitur confenfus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo fine voluntate partium, quod fubftantiam contraltos immutet. Si vero in conficiendo aliquod inftrumentum unius folius partis fit requirenda voluntas hoc ipfum faciam r ut videlicet nil addam vel minuam, quod immutet falli fubftantiam, contra voluntatem ipfius. Inftrumentum non conficiam de aliquo con* traftu, in quo fciam intervenire, vel intercedere vim vei fraudem. Coptraâus in protocollatn redigam, & poftquam in protocollum redegero,» malitiole non differam, contra voluntatem jllorum, vel illius, quorum eft contradas, fuper eo conficere publicum inftrumentum, falvo meo jufto & conlueto falario. Sic Deus me adjuvet, & hcc fanâa Dei evangelia.

Datum, ÎTc.

In eodem modo Ægïdio archiepifcopo Rotomagenfi.

In eodem modo Danieli epifeopo Nannetenfi.

In eodem modo Joanni epifeopo Magalonenfi.

In eodem modo Eliae epifeopo Æduenfi.

In eodem modo Arberto epifeopo Claromontenfi.

In eodem modo Guillclmo epifeopo Mimatenf·.

In eodem modo Roberto epifeopo Conftantlenfi.

In .eodem modo Roberto archiepifcopo Remenfi.

In eodem modo Raymundo epifeopo Agatcnfi.

In eodem modo Petro epifeopo CarcaffonenG.

In eodem modo Petro archiepifcopo Lugdunenfi.

In eodem modo Guillelmo epifeopo Lingonenfi.

In eodem modo Ægidio archiepifcopo Bituricenfi.

In eodem modo Bernardo archiepifcopo Narbonenfi.

In eodem modo Arnaldo archiepifcopo Burdigalenfi.

In eodem modo Petro epifeopo Antifjodorenti.

In eodem modo Garfix epifeopo Aquenfi.

In eodem modo Boioni epifeopo Convenarum.

In eodem modo Guillclmo epifeopo Andegavcnfi.

(■'tatrabih fratri Amaneva arclÿtpijcoprf Anxitano.

BEnigno funt illa tibi concedenda favore, per quz, ficut pie dçfiderai, confcientix pacem & falutem animx, Deo propitio, conlequaris. Tuis itaque devotis fupplicationibus inclinati, & confiderantcs aitentiûs, quod propter adventum tuum generale concilium, p(r nos nuper, auâore Domino, Vicnnx celebratum, ad quod per noftras litteras fuiras evocatus, & moram contradam ibidem, multorum fubiidi laborum & fuinpiuum gravitatem, ac pericula & incommoda, lupèr quibus paterno tibi afteéta compatimur, pertulifti: fraternitati Blue, ut aliquam idoneum facerdotem ixctilarem, vel religioQim, in confeflbrem tuunq eligere valeas, qui hac vice a quibulcumque fententiis generalibus vel i pedalibus, canonis vel hominis, fi quas ablque lxlione juris alterius, non tamen ex contemptu, fed alias forfitan incurrifti, vel in pofterum incutrete te continget, audoritatenoiira te abfolvere valear, ac tecum fuper irregularitate, fi quam hujufmodi bgatus fententiis, tuum officium exequendo, ablque tamen contemptu didarum lentendarum, contraxiffi forfitan, vel in pofterum te contrahere continget, eadem audoritate, quoties opus fuerit, ddpenfare, injunda tibi propter hoc pœnitentia falutari, audoritate prxfentium indulge» mus, przfentibus poft felium nativitatis Domini proxime venturum minime valituris. Nulli, Î7e. noftre côneeffionis, £Tc.

Datum, «r

In eodem modo Ægidio archiepifcopo Rotomagenfi.

In eodem modo Danieli epifeopo Nannetenfi.

In eodem modo Joanni epifeopo M.tgalonenfi.

In eodem modo Eliae epifeopo Æduenfi.

In eodem modo Artberto epifeopoClaromootenfi.

In eodem modo Guillclmo epifeopo Mimatcnfi.

In eodem modo Roberto epifeopo Conftan. tlenfi.

In eodem modo Arnaldo epifeopo Piltavenfi.

In eoden modo Galhardo epifeopo Tolofano.

In eodem modo Joanni epifeopo Camotcnfi.

In eodetn modo Roberto archiepifcopo Re* menfi.

In eodem modo Guillelmo epifeopo Ungonenfi.

In eodem modo Raimundo epikopo Agathenfi.

In eodem modo Petro archiepifcopo Lugduncnli.

In eodem modo Petro epifeopo Carcaflonenfi.

In eodem modo Bernardo archiepifcopo Narbonenfi.

In eodem modo Arnaldo archiepifcopo Burdigalenfi.

In eoden) modo Guillclmo epueopo Vafatenfi.

In codan modo Petro epifeopo Antiflodorenfi.

CHR.1STI A'Iγντλτ A/A' *frttri A^antvo tribiepifcopo Aηκiιαηo.*

DUm dira merita tuz devotionis attendimus, quodque propter adventum tuum ad generale concilium, per nos nuper Viennae, •uâore Dominp, celebratum, ad quod pernoftras lit/eras fueras' evocatus, & moram contradam ibidem, multorum fubiilii laborum fic •fumptuum gravitatem: illa tibi gratioie concedimus, per que tuc quietis commoda procuremur. 7'uis iraque fupplicationibus inclinati, fraternitati tue prodentium auâoritateconcedimus, ut ecclefias & coemeteria tuarum civitatis & dioecefis, per effufionein fanguinis vel leminis violata, per aliquem, vel aliquos presbyteros ad- hoc idoneos, in dignitate vel perlonatu conftimtos, reconciliari facere valeas, a* qua prius per te, ut moris eto dignofcitur, benedida. Per hoc autem conftitutioni, quzid per epiicopos tantum heri piaecipit, nullum volumus tn pofterum praejudicium generari, prx fentibus poft triennium minime valituris.

Datum, *nt fa»·*.*

Γη eodem modo Joanni epifeopo Magalonenfi.

In eodem modo Galhardo epiic. Tolofano.

In eodem modo Eliz epifeopo Æduenfi.

In eodem modo Artberto epifeopo Claromontenfi.

In eodem modo Guillclmo epifeopo Mimatenfi.

In eodem modo Roberto epifeopo Conftantienfi.

In codem modo Arnaldo epifeopo Piftavenfi camerario noftro.

Ln eodem modo Roberto archiepifcopo Rcmenfi.

Io eodem modo Guillelmo epifeopo Andegavenfi.

In eodem modo Joanni epifeopo Carnotenfi.

In eodem modo Petro archiepifcopo Lugdunenfi.

In eodem modo Petro epife. Carcafibnenfi.

In eodem modo Guillelmo epifeopo Lingonenfi.

In eodem modo Raimundo epitcopo Agathenft.

In eodem modo Petro epifeopo Antifiodo. renfi.

In eodem modo Bernardo archiepifcopo NarbonenG

In eodem modo Arnaldo archiepifcopo Burdigalenfi.

In eodem modo Bofoni epifeopo Convenarum.

In eodem modo Danieli epifeopo Nannetenfi.

I N

a CONCILIUM VIENNENSE

b OBCUMSNICUM SIVB UNIVERSALE XV.

approbatum, * trecentorum & amplius epifeoporum, quo 4 Bonilacius papa oefavus - calumniis Philippi regis Francorum abfolvitur; *Tcmplarii extirpantur, here!es ' Petri Joannis, » Fraticellorum & Dulciniftatum, " Begardorum 6c Beguinarum condemnantur,- ' expeditioque pro recuperanda terra fanda fu-

A felpienda decernitur, k plurimxque continutiones (quz extant quinque hbris Clementinarum in corpore /qris canonici) pro reformandis moribus ecclefiz promulgantur, 'anno Domini MGCCXI. tempore Clementis papat quinti, & Hcnrici leptimi imperatoris. Cunfhtutiones auiem hujus fynodi leparatim exctifz reperiuntur in jure canonico, & Clementinas infcribuntul, ut habetur in titulo

Nor.f. Severin! Binii.

a *Cvt-iliH*· Caulam Λ oeeafionem India· lynodj inc* a'.hn lcriptoiet nemo vrr>u«, A cur» omnem afir-ttum nemo mellus exp;«Hit. quam Coft.'adus Vecenus tcnpcor hums t»m pom in vic· Heunci leptimr imperirori» › qui dum expolull-B let qua ration# Clemens, cur· & ftudio PbilipfU lefcls imperium Romanum affeftintti per cardinales Galli·, Ponrite* taâui fultTer, deque coronando in imperatorem Romanum fratre ejus Carolo, & abfolvendo a (ementia excommunicanomi Philippo, lpontloncm dedltfer, illa lubjunxrr.

Gotho, *itt nominabitur Çltmeni,* ut pxtmitm quz ab rege ada de «e fuerant, Italis quoque probari cognovit, Gnatum ftatim carditieum univerfum, regcfque tranfalpinos aliquot convenire Lugdunum jubet, ad peragenda inauguranda folcmnia. Id ediâum tameifi przlatis Autoniz non perinde arriderer, pontificiam aulam trans Alpes concefluram gementibus: coiere tamen in civitatem defignatam non infrequentes. Ibi declaratus ex more maximus ecdefir Chn. Cftianorutn epifcopus, quintique Clementis appellationem lortitus, mox Philippum cenfuris (namque id primum poftuiatorum caput extiterat) quibus innexum a Bonifacio diximus, exoivit; reliqua promifforum tempeftive feeffeilurum affirmans. Sed nec ea Philippus pofthabenda ratus, Prâavos in conventum accerfito Clemente, de czteris defiderii fui partibus referri juftit in medium. Summa petitio erat, df abolenda lo perpetuum memoria Bbniiacii. Heque prztextu catuit Hagitatio impudens, articulis quadraginta ingenio caufidicorum excogitatis, quibus Oâavi mores, prêter alia facinora, de haeretica impletate fugillabantur. Hic vero hzrerezftuareque Clemeus, quidnam con-D filii in re tam inexplicabili caperet. Natnque inde occurrebat lacramenti interventu firmata promiftio, hinc innocentia Bonifacil, qui ut neque forfan infons prorfus criminum haberetur, ita non ullum extare de objedo admifib indicium: quin exemplis, decretis, conllitutionibufque declaratum abunde reliquito, quanto Audio, quantaque fide gubernacula culminis apoftolici procurator.

Sollicito inter has curas Clemente quinto, opportune Nicolaus cardinalis Pratentis intervenit: cui, quod atbiter omnium arcanorum haberetur, nudantur ordine omnia. Is, ut erat ingenio adfubita etiam qtueque moderanda dexterrimo, primum confirmato pontificis animo, Efcire fe quid potiilimum illi confilii profuturum fperaret, affirmat, regias in primis fpes ali di1fitnulanter augerique placere, tum docere cupidum principem, quo magis rata fiant quz ad Bonifacii cineres attinent, videri futurum conlultius, fi tanta res non nifi publici concilii fenatufconfulto firmetur. Quam fentenuam ubi Gallus approbaverit, fedem conventui Viennam inter Allobroges deligat, aliamve civitatem quampiam & liberam, fic ad excedendum regiis finibus opportunam. Placuit Clemeuti quinio cardinalis fuggeftio. Itaque de voluntate Philippi Viennam maximo Qtrifttanorutn conven-

oïJS. »»u. a,iie » ofiiwqee Bonifacio papa da oppo A fita impietate « lententia patrua aholuto : ipfe ibi pauco· commoratus dies, Avcoiooee la Roberts regis provinciam fe contulit.

Ealw AmoMm· ⊦ S·** hMorlaen ttaU raj. I- hb ratls dfcntet

Anno Domini 1311. Kalendis Novembris coepit celebrari concilium generale Vicane in Burgundia, prout fuerat ante publicatum : In quo praetentes fuerunt plufquam trecenti epifcopi , ultra alios prslatos de diverfis partibus orbas · Et cum Clemens, utfatisfaccret promitfionifa. &x regi Francis in fua promotione fcilicet de delenda memoria Booifacii ex ecciefia , cum B praelatis concilii traftaret: quia rex illum haereticum fuifle probare intendebat, concilium nullo modo aflenrire voluit ; fed contrarium declaravit, fcilicet ipfum fuifle catholicum & indubitatum pontificem . Veram quia ipfe fecerat procefliis contra regem Francis, adquietaadum ipfum non valentem obtinere quod cupiebat injuftum * declaravit & firmavit decrctO concilium, quod quacumque de caufa rex oflendiftet Bonifacium papam fcu ecclefiam, nullo unquam tempore pollet ipfi regi, vel ejus filiisdc heredibus aliquid damni inferri vel ptxns.

JcMint, Marius Bdga da fchilnuc. St ccacit libro pria» rapite viedlao. eadam habst his verb·:

Anno ferto poft coronationem, videlicet anno millefimo trecentefimo undecimo, in mente Novembri, Clemens magnum & generale totius ecclefis concilium Vienne io Delphinatu celebravit, cui plures quam trecenti ecclefiaftici patres ex variis Chriltiani orbis partibus interfuere. Magna vero ex parte concilium hoc celebratum eft ad defiderium Philippi Pulchri, qui omnibus modis conabatur, ut Gemens papa omnia afta ac decreta Bonifacii oftavi ex memoria hominum aboleret , eumque tamquam luereticum condemnaret : id quod Clemens quidem regi fe faâurum promiferat : led per concilium approbatum non eft , fed loluramodo judicatum ac declaratum, proccilus, quos Bonifacius contra regem fulininaflet, futile injuftos ac nullos.

b Ormnwc·*.) Romanus sim pontifex dd«m pnrfe- 4>t; atque inter multos alios Alexandrines & Antiochenus patriarch* interfuerunt.

c *Trtcr»tertu» tT xmpliiu tpifafw.*) Ita Amo mum & Marius prsàlûù locis & rerbis fupra commemorata.

d Aen/arrar p#M elavas, ftc·) Hcc ex Antonino, Vecerio. & Matio, prsdiâis locis. Inter calumnias, quas IIII Philippus tex oblerit, qualqoe Nauclerus in chronico careris prolixius delcribit, preelpo* tsensbt, fimoala , hnreAs · & perjurium : utpote qui fidem , quant de Romani imperii titulo in fe trarafertntfo drdiffet. ptornithonis fu· immstnor non adimpleeiifot. Vide Vecerium prarliUo loco.

e *Tmplerii rxtirpMtitr.*) Priniquam damnarentur, premite, eft inquifitio fuper herefi, fodomia, alilfqM nefrad· iceleribuv, qua ipfis per famam ccmmAhem ac eootUncem imponebantur ; eaque comraiSa fuit oranibas orbis ChrifHaal epifcopi,· Ejut varo qua Celonieufl archiepifeopo ejufqne luffrafrinei, demandata inveatcur, copiam, ex originali , quod in archivo metropolitan· Colonieofi, aderratur, defetiptaa* hic exhibeo:

firams *tfifaft" fmat favum Dri* , crura· *iMet fratrihtu erchitfifaf Ceivfafi* , *faf.* Ç* /itfrqgaori/, *fabam C af&ûam itatdi-*

FAciens tnifericordiam cum fervo fuo Dei Filius Dominas Jcfus Chriflus , ad hoc no· voluit in fpecula eminenti apoftolatus aflumi , ut gerentes, licet immeriti, vices ejus la terris, in outiftis ooftris aâibus & proceflibu· ipfius veftigia, quantum patitor humana fragilitas, imitemur. Sane dudum circa noftrs promotionis ad apicem fummi pontificatus initium > etiam antequam Lugdunum, ubi recepimus noftne coronationis inhgnia , veniremus · & poft tam *ü(. ut fupra ia tfifaU ai Pbiiiffant* ragm *Fraatorant, matalit atatendij*, «JfM *d *id*, Graviter deliquifle . *Stfator* : Veram quia in univerfis mundi partibus, per quas idem ordo diffunditur, ac fratres degunt ipfius , fuper his non poflumus inquirere per nos ipfos: Iraternirati veftrz de fratrum noflrorura confilio per apoftolica feripra mandamus, nuatenos vos & quilibet vellrum , videlicet in fuis civitate & ditxcefi, una cum venetabilibus fratribus uoftris Moguntioenfi, Treverenfi & Magdcburgeafi archiepifcopis, ac Bafileenfi & ConftanticnG cplfcopis, fit dileâis filiis abbate monafterii de * * Crudalio, & priore de Longo ponte Gunia-Ccenfis ordinis, Vivarienfis & rartfienfis d«ccfis, Paulo dc Cadarofla prspofitoCavallicenfi, decano fanâi Servatii Trajeftcnfis , magiftro Bernardo Raimuodi archidiacono Majoricenfi , Joanne dide presbytero Longo Tullenfi capellÀno noftro, fit magiftro Laurentio deFufciertе bafilics faofheMarie majoris de Urbe, canonicis ecclefiarum, vel undecim , decem , novem, odo, feptem, fex , quinque , quatuor , tiibus, duobus, aut uno ex ipfis,quos vobis in hac parte propter negotii magnitudinem duximus adjungendos , vocatis per publicum' citationis edidum, per vos & ipfos adjundos, vel eorum aliquos five aliquem, in locis, de quibus vobis & iis videbitur faciendum (qui fuerint D evocandi contra fingulares pertonas & fratres didi ordinis in civitatibus & dicecefibus veftris degentes, etiamfi aliunde venerint, ve! illuc ad. dudi forfan extitcrinc, fuper articulis quos vobis fub bulla noftra inclûtes tranfmittimus , & fuper aliis, de quibus prudentis veftrs videbitur expedire, veritatem cum diligentia inquiratis. Volumus infuper, quod inquifitiooe feuinquifitionibus hojufmodi fidis per provinciale concilium cûntra ipfos, fingulares perfonas, & fratres qui in eadem provincia fuerint, feu pro eis fuper his de quibus contra eos inquifitum extiterit, abfolutoria fcu condemnatoria juxta juris exigentiam praferarar . Inqwfitore nihilo minus feu >oquifitoribus ejufdem pravitatis hs-E retiae ia ipfa provioda per fedem apoftoUcam deputatis , tam ad didas mquifitioaa , ^uam ad hujufmodi prolationem lententis admiftis . Provtfo quod de inquirendo vel tententiando contra prefatutn ordinem, * contra magnum pneceptorem didi ordinis in regno Alemannis conftitutum, contra quos per certas perfonas inquiri mandavimus, vos intromittere aoDatcnu» praetentatis· Noftrs etiam intentionis exiftit,6r volumus, quod ce, frater archiepifcopc, inh«-jufinodi loquifrtionis per tnoe fuflragancos , ut praemittitur, faciende negotio , eum faguli* eifdem luffraganeis , quibta ad boc te fimiliter duxi-

—I duxittaus adjungendum, tm« cum pr*diaïs aliis ı a£u£n adjuncts, vd undecim, dpcetn, novem, o&o, .jn. leptem, fex, quinque, mutuor, tribus, duobus, aut uno ex ipfis, figeetiam per triplum, procedas, fi potueris, juxta formam fuper hoc •djun&is traditam memoratis.

Datum Piâavis fecundo' Idus Augufti, pontificatus noftri anno tertio.

ConmiffiMlt vero. Suu adjuafilt datu, fcr*us mcs- *■4 pufcritam Iltum, fc le habeat.

Clentens tpifcepet fervet ferveret» Dri, veeerebilibet fretribei JHbpcntinerf t Treveretf if Megitktrgnfi nrtbicptfcopir, ec Refileenfl, Cenfle»·tmfi epifeepis, ec diieitis JUiis eUeti asms- *flerti de Credcrio, tf prieri* dr *Lenge pente, Clnrincerft erdiets,* Froarirqlr *if PeriJienfis diactfs, Peule* dc *Cedereffe prepare Cevellictqfi, dece»» fenili Smutii Trejcfletfis, t»egiftre Bernerd» Reitmendi erebidieetne Mejericettf Joenni di£e Lange presbyter» de linteeaie cepellane neftre Rentericenfi, & ete^ifire Lmerenti» de Fnfciberte titflice fenile Meri» Mejeris* dc *Vrbe,* rauMueis *ecckficrns», feinter» ff epeftelices» benediSienee»*

FAciens mifericordiam cum (ervo fuo Del & lius, *tfe. nt precedente belle ed erehiepifecpene Calsnienfene date, efyne ed ille verba,* non poffumtis inquirere per nos iplos. *Sejnitnr*; difcretioni relire, dc quorum cirrumtpeftione fpeclaiem fiduciam gerimus, de tratrum noftrorutn coniilio per apotlolica fcripta maneamus, quatenus ad Colonienlem civitatem & dtocefim ac provinciam p< onaliter accedentes, una cum venerabilibus fratribus noftris archiepifcopo Co-Jonicnfi, ejufque fiiffraganeit, quibus vos propter hufufmodi negotii magnitudinem in hac partft duximus adjungendos, cum quolibet eorum, videlicet in fuis civitate & dioecefi vocatis, *ifc. effee ed ille verbe.*

Telles autem fi qui a vobis icquifiti vel admoniti vel citati, ut fuper diflis articulis ferant veritatis teflimonium, coram vobis fe prece vel precio, gratia vel amore, odio vel timore, a ferendo leftimonio fubtraxerint, necnoo fautores receptatores *tr* drfenforcs prediftorum fratrum, qui a vobis citati vel vocati, ut praemittitur, coram vobis non comparuerint; eoa infuper qui pirdiâam veftram inquifitiooem direAe vel itJdirc&e, publice vel occulte, vel per fe vel alium, feu alios vel alias, quoquo, modo prufumpfcrint impedire *t per* ccnfnram ealetiafticam appellatione poflpofita compefcatts; invitato ad hoc, fi opus fuerit, auxilio brachii fccularis. Quod fi non omnes his exeqneodis potueritis ioterefte, undecim, decem, novem, odo, feptem, fex, quinque, quatuor, vel tres aut duo, feu unus vcftrum, ea nihilo minus exequatur. Noftru etiam intentionis e- f? xiflit, *tfc, et fnpr», euttetie pnecnlit.*

Capl· per lamUte** as ha* rauntftto·· mlBdbo» fera •nmfau, accWk qaed boaa ranada» moWila dhrcrfanM pandl* m curiata*, pofenSoae* ac redlra» occupera·», ac W ecoMada· occvh· febaraharcanar. Ne haçoe drtriaraa* rara featfma loca t4a, qnftai eorum boaa applfeaoda araas, Wm pernlte ad OMM· Chrifti fidel·* hoc nodo nfcrlpfc,

Clrrnm/ *epifccpcu fervet ferveret» Dei, ed perpeteeee rei eeeeeerieee.*

AD omnium fere notitiam credimus pervo* nifle nefanda (celera, & crimina abhorrends, h«refim notorie Capientia, quibus ordo & perfon* Templariorum non levibus argumentis, fed manifeftis indiciis dc violentis prufumptionibus, diffamati nofcuntur, fuper abnegatione videlicet Domini falvatoris noftti Jefw Chrifil, dc funer nefanda, temeraria, & prefumptuofa & haeretica confpuitione fuper ejufdem imaginem crucifixi, necnon & fuper pluribus articulis, quos quia fore credimus raanifeftos, exprimi non oportet: ficque, excrebrefcente infamia, & imminentibus (caudalis plurimis, minime contemnendis, quae non lemtq: totam fcandalisabant ecclefiam, urgente eon(cientia, per fotum orbem terrarum iamdudum ipfos capi mandavimus: dc tandem capimus fupei his contra eos inquirere per nos ipfos, nonnullis ex fratribus noftris adfeitis *ad* inquifitiooem predidam nobilcum (ollicite peragendum. Ec tandem pnelentatis nobis perfonis eifdem, non parvo, fed grandi numero, non levis fed magne au&oritatis viris olim in ordine fupradiâo, facerdotibus praeceptoribus, militibus, & iervteniibus, per rorum conicftiones & depofitroncs ipontaueas libere faâss curam noCbis & fratribus ipfis, in fecrctu prius, & poftmodum coram nobis, toioquc collegio fratrum noftrorum iande Romans ecclcfic cardinalium, patuit manifefte, quoad perfonis ipfis confitentes, difia crimina & (celera elfe veta: iidcmque confitentes omnes & finguli, luum humiliter recognorcentes errorem, noftram dc apoftolicc (edis non jullitiam, fed miiericordiatn & veniam implorarunt: quibus cum omni humilitate & reverentia & proprii eorum recognitione errots cmnino perfidentibus, pro ablolutiooe ab excommunicationis fententia,quam ex hujufmodi teretis reatibus & (celeribus lo. currerant, ipfis milericorditer itnpendenda; nos qui licet indigni vicarii fumus illius, cujus mi-Q lerationes iuper omnia opera ejus exifluot, & quia Romana mater ecclefia non claudit, prout nce claudere debet, gremium redeunti, (ed potius errantem ovem ad oyile Dominicum (uper humeros proprios reportare, faâa a (upradiâis confitem ibus cum magna humilitate. dc reverentia debita abjuratiooe hujufmodi herefeos fecundum canonicas (anâiones, elfdem fie-' cimus juxta formam ecclcfic munus abfolutionis impendi, injungendi eispropterea falutarem poenitentiam, nobis & diflz (edl, feu quibus id committendum duxerimus, potcftate fpecialiter reiervata.

Ex praediâis itaque confeftionibas, & nonnullis aliis caufis legitimis, non immerito excitatr, vitis etiam diverfis proceifibus contra fioguiares perfonas di&i ordinis fuper ipfis (crierions & criminibus faâis per locorum ordinarios & inqnifitoretn generalem heretic* pravitatis m regno Francise, lo quibus multorum aliorum contritiones dc depotitjpoes contineri videbantur •perte, ex quibus violenta fu(picio contra ordinem ipfum & perfonas ejufdem habebatur: fuper criminibus antediâis contra omnes lingulares perfonas di&i ordinis, necnon & ipfum ordinem, cum omni diligentia ftt follkinadio•er alias noftra· litteras mandavimus fle mandamus inquiri, nt per hujufmodi inquifittones

"*de fupradi&is crimbftos fit infamiis, contra or-A dinem fit perfouas praefatos, vd pro ipfis, verita· elucefcat.

Veram quia occatione hujufinodi fubfecutorum procdTuum, A captionum perfonarum ordinis prelibati, bona Jpfius mobilia , qua vel pro ipfo ordine , fi reperiatur innocens , vel alias pro fubfidio terra fanâa & contra perfidos Saracenos inimicos fidei Qwtftiane , ad qua bona predida per fideles ipfa largientes deputata fuerant, fit nos ipfi eadem bona una cum aliis bonis immobilibus eorumdem ad ea decrevimus deputanda, nequiter a nonnullis fubtraâa, penes aliquos malitiofc,indebite, fic injufte ablconfa & celata feruntur, in grave ipforum animarum periculum, ecclefia prediâcBfeos falfum impofuit, ut multi voluerunt, Λ contemptum, fic did* terra prxiudicium, difpendium fit jafturam : nos volentes debitum in hac parte remedium adbibere, univerfis fic fingulis tub virtute obedienria ac excommunicationis pcena, quam excommunicationem contra facientes poft unius menfis fpatium a notitia prafeniium immediate fequentis , cujufcumque praeeminentis, dignitatis, ftatus, vel conditionis exiftant, ecclcfiaftici vel mundani , etiamfi pontificali praefulgeant dignitate, incurrere volumus ipfo faâo; auâoritatc apoftoiica directe pracipiendo mandamus, quatenus habentes, tenentes fic poftidentes, ut praedicitur, per fe vel alium feu alios , aliquas pecuniarum fummas , vel alia mobilia bona quscumque, vel le mo- C ventu, perfonarum vel ordinis paedidorum , five cauta depoliti, vel alia quacumque caufa , occafione vel titulo; fi qui etiam perfonis vel ordini antedidis in quacumque iutnma vel quantitate pecunic obnoxii, vel alias quomodolibet fuerint obligati, ex quacumque caufa vel titulo , vel ab eis aliquid receperint , v«l ipforum nomine per quemcumque, aut pro ipfis . libere integraliter A fine diminutione reftituant , reddant & lolvant, fub inftrumentis publicis locorum ordinariis five fuperintendentibus adminiftrationi bonorum diâi ordinis per fedem ipfam deputatis vel etiam deputandis ; non obftantibus quibufeumque promiifiooibus fuper his ab ipfis preftitis, pmnis, juramentis , cautioni- Dfkf bus, obligationibus, feu hdejuflionibus forfitan roboratis.

Si qui autem, etiam nihil habentes de bonis pnediâis, nihilque debentes eifdem, ac in nullo ipfis quomodolibet obligati, (civerint aliquem aliquid habere, tenere vel poffidere de ipfisbonis , ut fuperius eft expreflum, aut aliquem debitorem didorum ordinis A perfonarum , vel eis quomodolibet obligatum; five aliquem aliquid ab cis, vel pro ipfis, vel eorum nomine, vel alicujus eorum recepifle, infra idem tempus ordinariis vel fuperintendentibus prclibatis, fub inftrumentis fimilibus aperte revelem; alioquin fupradiâam fententiam ipfos incurrere volumus ipio faâo ; quam, fi ipfi & alii fuperius nomi-EpUtau nati per fex menfes fudinuCrint animo indurato, ordinariis ipfis & quibuslibet. aliis abfoluttonem eorum penitus interdicimus , ipfam notus & fuccedorious nolitis, prsterquam la mortis atticulo tantummodo, référantes.

Et ut pnemiftbrum ignorantiam nemo prietendere valeat, hujufmodi proccflum noftrum mandamus fit volumus per iUos, quibus in aûis noftris litteris id committimus , iu locis contentis in eis falemniter publicari.

aw» Ckrim. Dwu® Pidavis fecundo Idus auguftj, pontiu·· heatus ooftn anno tertio.

AMM) α"βτι

Büu· la cWaalco Hufa^Ml Id* habe.

Anno Dominic* nativitatis mtllefimo treceotefimo undecimo Clemens papa V. concilium Vienoeofe celebrandum indixit , quod biennio duravit, in quolibet Clcmeutinaram publicatus fuit, fit multa ad eeclefi* utilitatem ftatuta . Ibi ordo Templariorum, qui annis ferme *84. fteterat, ab ipfo Clemente papa condemnatus fuit, fit uno die per univerfum orbem deletus, ad inftantiam Philippi regis Francorum , cujus promotione ipfe papa eleâus fuerat . Fuerunt autem Templarii valde divites , quorum poflefsiones ut rex sibi acquireret, crimen eis hereextiogui omnino paravit.

Aatoalmu pradlAo loco rrcr*ft« auxl cootra TempUlio· In hac fynoJo geftum fuerit, poft ea que fupra cocunetnoravl, bec îubjoaglt.

Item fiatutum fuit quod omnia bona fc poffeflioncs, que fuerant msnfionis Templi , alienarentur manlioni hofpitalts H<cro(olymitani . Et quia jam fuerant occupata a diverfis dominis laicis, oportuit quod i|li de hofpitali magnum thefaurum exponerent in dando regi & aliis qui occupaverant d»Aa bona. Unde depauperate eft manfio hofpitalis, qu« fe exiftimabat inde opulentam fieri.

JoaatM Marl* cadam raaunenwHM alt.

In hoc quoque concilio decretum eft ut bona , redditus ac pofteftiones Templariorum, qui propter hxrefim aliaque facinora nefanda dellruâi ac combufti fuerant, equitibus Hicrofolymitanis, qui nunc Rhodii dicuntur, attribuerentur. *Htc iUt.*

ae e TempUrll lanlo fljerlst. qualetv· *oKe eetfttiat* , Tyrla· I· bifloru bcJIi fleri bnvlnr U» vnbit ladlrat .

Templariorum (*ftihu* dr *nnmieto io»mi* *."ii pep*t & Stephmi. Hurofolymttni petrier-t: rsgafli & Mittu ejfanhetitr* } profeflo & itinera, maxime ad falutem peregrinorum, contra latrunculorum incurfiones in terra fanâa conferverent : qui , quoniam juxta Domini templum manfionem haberent , fratres mi|itie Templi dicebantur. Cum autem patriarch*, Hierofolymitano, aq» prima beneficia fufeeperant, obedientiam denegarent , fic ecclefiis Dei decimas fic primitias fubtraberent, earum indebite turbando poftelfiones : faûi funt omnibus molefti . *Hoc Tyrnt. Urfp"#·#* ** chronico pofi muci^niUefientniit· victfwi fiptintan* . fridericus II. ip^d Accon in terra fanâa, ut ajimt 7 multa fuftinuit ex perfida proditione Templertorum . *ckn^tit y.* Refertum eft , rât Templarjos a noftris ad Saraceno· dele-Hanc ob ran eorum bona partim Rhodiis militibus, partim novis religionibus fuor attributa.

CHaiat bmfes m· felfo. at alt TH&µ µ µ , ftd vm . t«<uty η™. iuUo.1· a h i.· *"'*

Hoc anno', Katendis Oâobrts, fub papsClemente V. celebratum luit concilium apud Viennam * in quo Templariorum ordo damnatus eft. Et ame iilud concilium per ^niverfum or hem

AWMft "em e*nfr*H»er fuit divulgatum , quod omnes A & *·"" FratfcaUm wUmw dwahaa. Ad VW bare*» —

commune, unde Kilu ordo Citterciculu param adiit ani* diâi concilii Clicbralioocm pro exem* piioos fax priftina pacifice obtinenda : quod & obtinuit donis datis. In illo concilio petita fuit At coocefla decima fexeonalis in fubfidium ter. ns fanâs, & annis fucceftivis foluta. Philippus rex Francise cogitavit unum de filiis fuis regem Hicrofolymitanum facere, δi impetrare fibiomnes redditus & proventus Templariorum . >Et hac occafione prius multos Tcmplarios in regno fuo, At praecipue magiftrum magnum ordinis, Ac alios multos proem avit comburi , Ac totum ordinem procuravit Ac fecit in concilio pneüiâo damnari. Sed tamen propofitumfuum de eorum redditibus non eft confecutus , quia papa hofpitalariis hax afttgnavit, non fine magnae pecunia interventu . Depofitum nempe fuit contra Templarios, Ac compertum , quod quando receperunt quemquam ad ordinem , amotis omnibus, exceptis fratribus ejufdem ordinis, adduxerunt illum ad lccum privatum , Ac totaliter denudaverunt. Ac tunc unus accederet ad eumdem, Ac eum ofcuiarctur in po fteriori paru I deinde induceretur Ac angeretur corrigia de fambuco. Et poft crux portaretur, Ac ibi diceretur fibi , quod crucifixus non eft Chriftus, fed quidam falfus propheta deputatus per Judaeos ad mortem propter delifta fua, Ac fecerunt eum ter ipuerc fuper illam, Ac pofteaC ptojecerunt crucem ad terram, Ac eam pedibus concuicari fecerunt, deinde otlenderunt fibi caEt cujuldam idoli, quod quotidie adorabant , porter haec depofitum eft contra eos, quod vitio fcedabantui Sodomitipo , ftatuentes quod nullus utatut mulieribus, led quilibet alterutro, cum voluerit. Unde poftea cum facium fuirtct concilium provinciale in Anglia Londinii con tra Tcmplaiios fuper his articulis , quod qui dem concilium duravit a menfe Man ulque ad menfem |unn, in quo Tcmplarii capti Ac ac culari fatebantur famam, fed non faântn, nifi unus vel duo ribaldi in omni flatu : omnes ta men fatebantur finalitcr, non porte de bbt im pofitis fe purgare, Ac ideo adjudicati fuerunt per concilium perperae pcenitentiae . Itaequod tinguli in lingulis monafteriis poflcifionatis detruderentur pro perpetua pœnitentia peragenda, qui poftei in hujulmodi monafteriis bene per omnia fe gerebant. Cum in concilioViennenfi traâarctur, an propter vocationem lingulatum perionarum ordinis Templariorum , vel propter aâa contra cos, portet totus ordo damnari propter Angularium delinquentium vocationes, cum conflaret quod diâus ordo non fuerat vocatus: definitum fuit per diâum concilium, quod non de jure. ldeo papa Clemens in bulla lus condemnatoris ordinis adjecit hanc claufulam ; Qpamquam de iure non pofhimua , tamen ad SNiitudinem putetlatis diâum ordinem raprotnm

f *Petri* Fiwiwiô.) Prrr» *Jstrorr.* inquit SandtfM ·»- Aon Galdoae Canu. *Mmh difclpala< erat . Alr rupalat aalaava* . «m *"l,raalu e/l; hrauraef- fe ltaaaal carparte, tnum V virnut· la k&lfa lafluf 4l,* CAnfdMMW *aMac* *laarra aulatmata , V* *·aUtri tftnhl.*

t rralittH^aat t-) Fr«fce«i A DuH· Ma (*c Stfti a XAlldalo quodam , ovu» eMcubIM.li ao. ■dae Mariaracam ab lpto ta^nrjiwu.a , d» Spi «« £v»Aa «Mcapl*· aatarie ˜ bapudeatar avulsdwu) r<<MntlciKM coacubtna in Me occakic «nrccbaat; vitluMm Unrtarual aalaauum ldqaa ad aavi&aaun dicM dldari, aluquc plura lar

,IÚ., « r— cw-. l. a. .—Σ h. ....

ribo* la hac fyoodo cttadenHuite Aatoalam pradlAo cap· ,. l. >. lft> ait.

In eodem concilio fuerunt damnati octo errores Beguinarum & Bcguardorum, qui iofurrexeruut in Alemannia, ut habetur de heretic. *M mafiratr,* inClem.Quorum primus eft,quod homo in vita prefenti tantum & talem perfeftionis gradum poteft acquirere, quod reddetur penitus impeccabilis, & amplius lo gratia proficere non valebit. Nam , ut dicunt , fi quis Bfemper portet proficere, portet aliquis Chrifto perfcftior inveniri.

Secundus eft , quod jejunare hominem non oportet vel orare, poftquam gradum\perfrdionis hujus fuerit artccutus; quia tunc (enfualitas ita eft periefte iptritui Ac rationi fubjçfta, quod homo poteft libere concedere corpori quidquid placet.

Tertius eft, quod illi, qui funt in illo gradu perfeâionis At fpiritu libertatis , non lunt humana fitbjeâi obedientia , nec ad aliqua przcepta ecclefia obligantur , quia , ut artierunt , ubi fpirirus Domini, ibi libertas.

Qpanus, quod homo ita poteft finalem beantudiocm fecundum omnem gradum perfeftionis in prefeuti aflequi, ficut cam in vita bcata obtirrbit.

Quintus quod quaelibet intelleâualis natura in fcipla naturaliter eft beata, quodque anima non indiget lumine gloriae ipfam elevante ad Deum videndum, Ac eo beate fruendum.

Sextus eft, hominem in virtutum adibus fe exercere, eft hominis imperfeâl , quia anima perfcâl liccmiat a fe virtutes.

Septimus , quod mulieris ofculum (cum ad hoc non inclinet natura) eft mortale peccatum : aâus autem carnalis (cum ad boc inclinet natura) non eft peccatum ; maxime cum teniamr exercens.

Oâavus eft, In elevatione corporis Chrifti , Dnon debet talis exurgere , .aut ei reverentiam exhibere. Arteru enim quodeflet imperfeâionis eiidem, fi a puritate Ac altitudine fua contemplationis tantum defeenderent , quod circa facramentum euchariftia , aut circa partionem humanitatis Chrifti , aliqua cogitarent . Qyi omnes errores reprobati ftmt in diâo concilio, At mandatur dkêcefants Ac inquifnoribus , ut puniant tales. Glois. ibi Joann. Andr. fufficienter oftendit qualiter ifta lunt errooca, Ac contra doftrinam fan&orum. /dee ytervalaar.

I £xard>n*«w> Ar.) h« FUllae la vita Clawrarh V. Maràa padirto foco wrt>H iafra —irala . ˜ KraMtba Saaoa. lib.», cap. Ubaaw *trat,* laql.lt , mdbdbM, aaS ea.˜ mcnt/M, <aaa CJmnur. ^caw/aar ttaaln cMta/laaa *apad beante, Nafleata^ Gailia arlem t la «m ad alttnat aaal a*dina"at pratta»·, Taaplarlanaa aar pla» arata ratlaa». dttat fabatattadt Kttaftltan taalta la n atrla jatata faat , faa la lrrltam taodara , Ac. Hk* Jùaacstaa.

k *Plarimapar craptlatlam.*) Hanaa aMa mera, a*a *. Sam coaccmnra, attat la corpora |Mb caaoalrl. A Cbraaclmi latcnbuanr. Ad Mcm >mlara qra afad Aatoataaalcap. l. ».1. ddcrlbranlr hb vwbte.

la Cernent prima de fide catholica fic diritor: fidei cathotiea fundamento firmiter inhetentes, aperte cum fanda ecclefia confitemur unigenitum Deum filium in tis omnibus, quibus Deus patet exiftrt, una cum Patre rtcmaliter fub-

f *,*X,*Xi m. *affti-*

anno CHKISTI

fubfiftetttem, partes ooflrx nature fimul unitas (ex quibus ipfe in fc veru* Deus exiftens , verus homo fieret) humanum videlicet corpus pafTsbile, & animam intelleâtvam feu rationalem, ipfum' corpus vere & per fe & eflentialiter informantem, aftumpfifle ex tempore in vir»-ginali thalamo ad unitatem fine hypoftafis dc perfonx. Et quod in hac affumpta natura ipfum Dei Verbum pro omnium operanda falute noo °lum attigi cruci dt in ea mori voluit , fed etiam fpiritu emiflb perforari lancea fuftinuit latus fuum, ut inde profluentibus undis aqu® & fanguinis formaretur unica dc imtnaculata ac virgo fan&a mater ecclefia eonjuxChrifti, ficut de latere primi hominis foporati Eva fibi in conjugium eft formata ; ut fic certe figurx primi & veteris Adx, qui , fecundum Apoftolum, eft dt forma futuri, in noftro noviflimo Adam, hoc eft, Chriffo , veritas refponderet. Hxc eft, inquam , veritas illius pnegrandis aquilx vallata teftimonio , quam propheta vidit Ezcchiel animalibus exteris evangelicis tranfvolantem, Joannis videlicet apoftoli dc evangclifIx. *Et infre.*

*fwu teme- lût,enent» Z^,x*7,^. fetiene <ete-*

Pono doftrinam omnem feu pofitionem temere afferentem , aut vertentem in dubium , quod fubftantia animx rationalis , aut intelleâivx, vere ac per fe humani corporis non fit forma, velut erroneam ac veritati catholic® fidem inimicam facro approbante concilio reprohamus : definientes, ut fi quifquam deincepsaf-*lerere,* defendere leu tenere pertinaciter prxfum*pierit* , quod anima rationalis feu intelleâiva non fit forma corporis humani perfe, dceffentialiter, tamquam hxreticus fit cenfendus.

Biptilma unicum, baptizato* omnes inChrifto regenerans, ficut unus Deus, ac fides unica, ab omnibus fideliter confitendum eft . Quod celebratum in aqua in nomine Patris, dc Filii, dc Spiritus fanât , credimus efle tam adultis quam parvulis communiter perfirâum remedium ad ialutem. Verum quantum ad effertum, cum theologi opiniones varias habeant, videlicet dicentibus quibufdam, parvulis culpam remitti , fed gratiam non conferri ; aliis e contra aflerentibus' quod & culpa ejuidem in baptifmo remittitur, dc virtutes ac informans gratia infunduntur quoad habitum, etfi non pro *illo* tempore j quoad uftim .' nos' attendentes generalem efficaciam mortis Chrifti, que per baptifma applicatur pariter omnibus baptizatis , opinionem fecundam, qux dicit tam parvulis quam adultis conferri io baptifmo gratiam informantem dc virtutes, tamquam probabiliorem , dc didis fandorum ac dodorum modernorum theologi® magis confonam dc concordem , facro approbante concilio, duximus eligendam.

Item in titulo de ufuris, *ex grevi* , in Clement. dicitur, quod fi quis in hunc errorem inciderit, ut pertinaciter affirmare pr®fumat, ufuras non eue peccatum .' decernimus cum velut hxreticum puniendum, & ordinarii dc inquifitores hxreticorum poftunt contra tales ut contra hxreticos procedere.

In quo etiam capite ftatuitur , quod communitates, aut quicumque officiales, qui flatura feribere , vel didarc, aut quod foivantur ufurx, vel quod folut® non reftituantur , plene ac libere fcienter judicare prxfumpfcriot , fententiam excommunicationis incurrunt : dc fimiliter eamdem fententiam incuriuri , fi ftatuta hujufmodi hadenus edita, de libris communitatum, quantum eft in potaftatc eorum , non deleverint, vel fi etiam ipfa flatuta» vel con fuetudines oblervare prxtumpfcnor . Item quod feneratore» poliunt per caniaram compelli ad offendendum libre· tuarum rationum.

cdpiht tertii ile [eeteetturect^u funt Àt/orr. *Hr* : In eodem concilio fuerunt fade multa confiitutiones generales : prccipue concernentes flatum religioforum, & monachorum praeipue nigrorum : dc flatu monachorum , ue 'a *egro,* mendicantium , quoad praedicationes , audientiam confcffionum , dc fepuituras , ubi dicatur forma fervanda ab cis. extra, de fepul. *tindum.* in Clcm.

Originaliter illa eonflitutio fuerat edita a Bonifaelo VIII·, qux incipiebat ; fuper cathedram , & erat extravagans : <ed per Benediâum XI. fucccfforem immediatum fuit revocata , per Clementem autem V. in concilio repofita in fuo vigore, & in corpore juris inferta, lcilicet in Clcmentinis. Hx quidem Clementine edita fuerunt in ipfo concilio.

In titulo de exceffibus privilegiatorum fertur lentetia excommunicationis contra eos religiofos qui adminiftrant (aeramenta euchariftix vel extremx undionis alicui fine licentia fui facerdotis parochialis, vel epiicôpi fui, vel folemniaant matrimonia fine difla licentia, vel abfolvunt a iententiis juris communis vel particularis, lcilicet provincialis, vel fynodalis promutgati, vel abfolvunt a culpa & pcena, cujus excommunicationis abfolutio pap® relervatur.

In titulo de verborum figntficatione exponitur regula beati Francifq, dc declarantur multa dubia ejus.

Iu titulo de relig. dom. *Quin contingit,* conftituuntur quodam pertinentia ad gubernationem hofpitalium.

In titulo fle immunitate ecclefi® derogatur pro parte conftitutioni Bonifacii o&avi , qui ftatuerat eodem titulo cap. *Clerici/* , lcilicet , quod non folum exigentes pedagia dc gabcllas dc taleas a clericis dc perfonis ecclefiafticis, pro rebus fuis, vel ecclefiarum fuarum , eflent cxcommunicati, fed etiam folventes talia : unde fequebantur rix® inter exigentes de exaâos : quia nolebant exaâi folvere , ne inciderent in canonem. Unde quantum ad iftam partem, lcilicet quoad folventcs, ablata fuit ceufura ilia.

Plure lavenin la corpore juri* canonici. PoΛ hec idm Antoninus qusUam re» in hac ïynodogeâa» fuhjuncem, aitt *I» ifife tencilie fuit feteBerum cetelofa edfcriftm feuBut Ludnieut JUiut Jecutedi Cenli regit ^tfinlie, tr fréter regit A/berti. Ludevietu, cum efee primeee"tttuCenlit mfter feed ed eum regnum tdgulle /feBebet, mmedum centemnene, hebitum erdinit Minerem ejfttmffie ex bumillitute fT devetiene·. feflee erebleflfcnful Tdtfew feBut, re~*

In hac fynodo etiam getla fuerunt que Jlomm* Merius peadiQo loco reeeafet hi» verbis: *Demitticeni etiem fretret, fini i·M fefe IifnftrHt, hic I» rnl>· —ra— rednili Arrr. Çenenet «*»»/ cemfluret, decrete ntn fMIHt refrxalum ecclefie lfKcmmlt, fuere, V liber Clementinerum e C.hnut nettftlu* «a bec *ctedln tfleditui : Celeftinut t'. fub nemine Petri cenfegbrit, in [eeeBet nieem. -dd bee diet nullement de excernerettuet terrefenBe cenfultum efi , Jed rei efeBu tenet* Hac Merita ı 1 -«*>· *Demini* MCCCXI-) Ita omnes quotquot lupra commemorari fcliptoro, initium ejus ad kalendas Oâobris nCcrentes: Tritbenuo hisnalo, kraatslo /etquieaolo duravir. Urriufaue relbu recitata inrenia. Hac funt que colligere potui fragmenta Viennenfa concilii; plura quiiquis utveaerir, fuppeditet, totique ut ecclete per appendicemrommemorari procum euam aique etiam rogo.

G. C.

ANNO CHRISTI

G. G ADDITIO

AD CONCILIUM VIENNENSE.

*Anitar aeemjmeu qui AO.·*1·ı In Faticana Mtubeca, cum alio de hoc cotecrlio docet, tum primom ejol f'eÿronem Indmotam efe die '■ OBobeit. g/nt hae verba refert* R-v *naldeu*: 1« nomma Domini. Arnen. Anno Domini 11·· congregato concilio generali Vienne per faofliflimum dominum Clementem Papam V. meate Oftobri, in prima iefIFlona fua, qu* fuit decima fexta die ipfius mentis, primo propofito verbo Domini, aflumpto themate: 1« *cencilie ju-garam tT ce^regoteene, magna opera Domini*, in omni verbo ejus expofutt dklus papa tres caulas, propter quas tple duxerat concilium congregandum. Prima luit plo negotlo Templariorum & ordine eorum, qui luper varlis bcrelbus & nefandi» erroribus fuerunt graviter & multipliciter infamati, & multi proceffus *St* inquifitiotws contra eos lafll. Secunda propter fuccurlum dt lublidium Terre fanfis. Tertia pro reformatione morum, &. reformatione ftatus eccleüafticl.

F/</.

De rrima fefienii die cnfrntit icrienrdni Geeidonit', ttm cats*: Anno Domini MCCCXI. In kalendts Oâobrisfuit per

A ClenHMK· papam V. apud Viennam *fafot* Rhodanum g«narale prnlaaorum concilium convocaram: fulte ' * ' flo concilil lochoaca xv... ML Novvmbr. < ■um B. Luca. *gt eoul· edjt*‹ Szquanzl varô»Menfe Manii. ieria «. In hebdomada fanda, I>· kaL April, fumraua pontifex multis prolatis cum cardinalibus in privato conflâoclo convocari·, ordinem Templariorum caCavit & puniras annullavit. lo fequeotl «ro mente Aprilis, die tenia introitus epUdern menfo. anno Incarnationis Dominie* fem mutato MCCCXII. fuit fecunda feffio concilil celebrata, la qua prcdtfla cadatlo ordinis Templarioram extitit per fummum poMthcem, concilio mediante, publice promulgata, prnienta rrge Philippo, cui negotium erar cordi, ac domino Carolo fratre luo. *St* tribus ejuiJcm regis filiis. In fequeatl vero mente Maji, pridle Non. erufdem menfis, la fefto S. Joannis ante portam larinam, quod fair in febbaro infra odavas afliunplionis Domini, tertia *St* ultima fait generalis concilii lefilo Celebrata: fultque concilium, quod leptem fero tnenlibus ptotraftum luerat, terminanan anno Domini nrztaxato MCCCXII.

D *$!K)d vere nit Bernerden, In tertll o me deferieth,* anoo incarnattenu Dominic* jam mutato, *tenir gnyunidnt edidit*, jam notato, *five mende/o libre ep u/ul, gée copientsta'* perperam *emendavit. Scilicet* amn»> . *qel* ram *its Ijallin a Palcha ducebat lmtrum*, *jam mutatul erae. (9" labt caperat »n»l a* XXF1. *Martil*, *<n quem Papho in cidt'Ot*.

AD CONCILIUM GENERALE VIENNENSE

Anno 1J11. *habitum*

A D D I *T* I O.

An. I)··. ExSupMat»· ti 10 III.

Ifandoquidem concilii bujur diu perierunt, vel itn in Clententinit difperfn funt, ut feorfum nulla prodierint juvat htc loco a/forum en dare, qua in odnotnttonibut meti nd Raynnidum olint animadverti.

Indifturn ante quadriennium generale concilium a Clemente hoc anno celebrari coeptum fuit. De tempore apud omnes convenit. Caufe ejus cogendi tres alTignantur, Templariorum judicium inftitutum, terrz fanitz expeditio, ac denique eccleflz reformatio. Natalis Alexander in hiftoria ccclefurtica fzculo XIV. Jļuartam adjicit cautam hzreium nempe przertim Beguardorum & Beguinarum condemnationem. Quamquam veto non nego in hos hzreticos conciliari fenrentia animadverfiun *finifc*; nemo tamen veterem inter caufas, quibus concilium indium fuit, hanc pariter reccnfendam cenfuit; ideo forte quod feduâores illi hzrcics fulboerent jam damnatas, ‹3c dogmata, adeo perfpoje abfurda, 1ut nulla conciliari dlfcuifione ad eorum falfitatem eruendam opus effet. Alii vero inter caufas habendi concilii referunt de Bonifacio VIII. controverGam. Pagius in Breviario pluribus evincere nititur, cautam illam Bonifacii ante concilium vel abfolutam fuiflie, vel potius totam ad fe revocaffe Clenentem, ut nihil de illa lo concilio traâalum fuerit. Noftram in hac re fententiam in Nota ad fequentem annum 1313. dabimus. Amentum Patres coirent, vel potius in litteris encyciiris, quibus Patres accivit, Clemens hortatus fuit U£ quidquid reformatione dignum in ecclefia offendiffent, illud feriptis redigerent, feriprumque ad concilium referrent. Notat id Guillclmu» Durandus GuiHetau fpecuiatoris difti ex fratre nepos,dc in epifeopatuMimatenfi fuccefibr in prasfatione operis, quod ea oceaGone & argumento compoiuit, inlcripfitque, *Tra&utut de mode generetlit concilii bibendi*, quod fplendidis Parifienfibus typis primo editum a Philippo Probo Biturico, dt Paitibus ad concilium Tridentimnn vocatis oblatum anno 1545. dcin iterum minori forma prodiit Venctiis anno MDLXI. In eo vero Durandus lingula, quz reformatione indigere arbitrabatur, expendit, fimulque ex jure canonico, quo apprime callebat, apta fingulis remedia profert. Multa in eo fingularia & nova proponit, quas fcirc C Leftoribus eruditis utile erit & volupe. In titulo XXXIII. partis fecunde difeutiendum proponit, num pizllarct clericos minores beneficiates, cum annos pubertatis attigerint cogere, ut alterutrum eligant, five canifarem perEtuam, five conjugium. Laicis ter in anno icharilliz perceptionem injungi, prout a concilis quibufdam lancitum eft, opportunum judicat tlr. XLVI11. partis fecundas. Monachos epifcopis fubjici pro veteri more fublato exemptionum privilegio mandat; ferio Patrum examini committit lit.XLVI.partis fecundae, num expediret in occidentali ecclefia fervari orientalis ecclefue difciplinam, qat* *caftiiatem* m «A *furit miniftrit* non *fufiepit*; *ut tcclcfinRico /intui*, ait, *providentur*. In tit. XXXVIII. 1. par. feponi iuadet decimam *omnium beneficiorum ecclafiafitcarum facularium & regularium egignendam peaperibiu fcbolaribus findentibut* «■ *fittdio genera-li*; *ut tundent de eruditi/ & nutritie ordineri poffent qui in civitotibut, & dicet(fibett (f motutfternt domino femularentur* En prima rudimenta illius operis, quod portes concilium Tridentinum magno ecclefiz commodo perfecit, inftitutis ad formandos juniores pauperefque clericos collegiis, quae feminaris vocamus. Hzo dt alia multa Durandus Vtenncniibus patribus difeutienda propofuit, qui nec filet abufus correctone dignos. Hi fane abufus cum ab iis non differant, quos Anonymus ille ancifles apud Raynaldum hic pro concione Patribus Viennenhbus expoinit, apud quem pariter eadem Patrum loca quz apud Durandum occurrunt; hinc non inani conjeftura fufpicor anonymum huncPrzfulcm Gallum ipfum futile Durandum,

qui

Cy qui ea qu* lauus in fuo fibro expofuerat, ea-A quo referebatur ; cum nOn defuerint inter ea-■■— I –

ANNO CHRIST!

dem viva voce brevi complexu perftnuxcrit & inculcant.

Patrum colleâorum numerus incertus;quamvb enim Joannes ViUani, cjutqne perpetuus exferiptor S. Antoninus ultra tcrccntos epifeopos adfuiffe tradunt ; continuator tamen Nangii multo arftius hunc Patrum numetum contrahit; nam interfuiflfe alt cvurww fw/mrdecim prolutos cum mitris . Apertum hoc Auftoris coaevi teliimonium nulla circumventione dtdl poffe cenfeo ; ideoque vïк dubito plores adfuiflê .Cum tamen ex univerC Chriftiani orbis partibus Pr»futes convenerint : est H^fponio enim Teutonin , Decio, (Dania nempe.) jftgba, Sentio , Hiberniot liolio, prefulcs Ptolomcus Lucentis corn- B memorat; hinc generale lotius orbis concilium merito agnolcitur. Eo vero accurrit &B. Raymundus Lullus eremiticae vite profeflbr inGgnis, cujus famam ab impaâa fupcrlVtionum magicarum nota Bollandift· ad diem XXX. Junii egregie vindicant. In ea quam de viro fanâo & Martyre delcripGt vita Bovillius apud coi dem Bollandiftas ibidem cap. IV. legimus illum audita Concilii Vienr.cnfis fama , eo fe contuliflc , ac tria Patribus propofuiflie . *Primum , ut per mundum vorio juberentur extrui monofierio , in quibus viri fonHi « devoti eurios fermente docerentur f est in omnem terrom exiret fimus eorum. Secundo, nt de ctmlKe Religions militibus fieret unus ordo , qui trous more* C *ojjidou bellis Sorocrms locefiret. Tertie fut eutfloritote fonttifiimi putris Remori ontificis , cunflorumqm cnrdinouum , inbiberentnr legi Jcripto Averrois in fcbolis Cbrifiionorem , eo qmd sn plnnbns jUeltnm mente/ n Jsnceritote G veritote fidei nutore cogunt , G od impietntem perducunt.* Nihil tamen vir fanftus impetravit,

r< lfit» _ P. Francifcus Paghis in Breviario geftorum Pontificum Romanorum res a Clemente V, ge-

"4Ann.-!,». ftas dcfcrtbens multis addtiftis argumentis probare nititur caufam Bonifacii ante concilium tradatam & abfolutam fuiffe , omnis ejus cognitione Gbi a Clemente refervata . Nec fane negari poteft inter caufas coacli concilii hoc de Bonifacio judicium nequaquam referri ab D anonymo illo epifeopo , qui de fingulis tribus caufis ,quac dlicutiendas in concilio fuerant verba coram Patsibus fecit. Vide Annaliftam ad An. *1311.* num. yq. fed vix credo omiflam fuiffe a pontifice rem tantam, quam tanto animi nifu urgebat PhilippusRcx & Columnenfes ; quaeque ad publicam ecdefisr caufam ex oblitholicos.qui cenfiierint .Bontfacium legitimum anno *Pontificatum 'haud quaquam gefliflfe , cum illud jure abdicare a icCeieftious non potueritt 'J**' ex quo illud confcqu^batnr , omnia ejus aâa rckindi ac pro infedis haberi oportere . His ergo liantibus , vix credo detrahi fidem pofle Joanni Villani, qui caufam Bonifacii cognitam a concilio affirmat, cui cohxret Anonymus Vaticanus , cujus fragmentum legas apud Analiftam An. 1311. nam. y4. Confionst & P. Franctfcus Pippinus horum temporum feriptor fn Chronico, qui lib. IV. cap. XL1X. feribit : *Fuit pretereo in eodem concilio ex porte rerig Frfmciu Pbilippt bujus nominis K per ipfius filemnes tins requifitum , L/ effe ^nondum Bmifoeii pop* exhumorentur ; G etiom cremorentur umyutm bxretici.* Aim Anwa *requifitio fuit odmfyo &c.* Hkc Pipptnus , qui cum anno 1314. Chronicon fuum abfolvit, quemque ex praefatione Mutatorii ad hoe opus Rer. Italic, to. IX. difeimus anno 13x0. aut citius libris feribendis operam in Italia forte, nam Bononiam habuit patriam , dedifie . Eadem memoriae mandantur a Continu«tore Martini Polooi ex editione Eccardi . Vix credo tam multos & cohievos auâorcs in ne hac errare potuifle. Horum vero teftimonlnm multo validius exiflimandum eft , quam fit Glentium aftorum omnium publicorum , quorum nullum de hac caufa in concilio editum llipereft . Hoc Glentium urget PaÎ'ſus, fed cum vetera hujus concllii aâa nulla uppetant , nullum ex eo fikntlo validum argumentum deduci poteft.

Auftor Chronici Merfemburgici, qui Opus illud ad annum ufque 17x1. perduxit , vulgatumque legitor apud Ludetrtg. Rcliquiat. to. IV. tradit Burghardum Mcfcmburgenfem Archiepifcopum concilio huic interfuifle,& aÇleroente V. impetrafle , ut vicarium fibi epifeopum in pontificalibus *exercendis* eligeret , flc ab eo Joanoem quemdam ordinis eremitarum S. Auguftini fa epifeopum Soronacenfem & vicarium fuum eleftum & confecratum fuiffe.

Cum vero Bonifacii caufa , *tu* ex addufti* teftibus dcmonftravi, in concilio hoc Vicunen~~G difeuffa fuerit~~ ; non abs re fore cenfui , fi hic ederem apologiam quamdam pro orthodoxie Bonifacii , quam occaGone hujus caufa ia concilio traâande feriptam arbitror · Unde illam xccepcrim , & quo auâore prodierit , dicam in praefatione , lucubrationi flli - ote praefixa.

PRQ ORTHODOXIA BONIFACII Г/7/. APOLOGIA

Concilii forte Viestnenfis ncctffiom udornote-

EDITORIS PRÆPAT10

iNd. «· In. VJ Uidonis de BaiGo feu Abaifii RegienGs , qui ex geflo in BooonienG ecclefia munere archidiaconus vulgo nuncupatur ◊ celebre nomen eft inter juris canonici confultiflunos . Doârinc fu* merito archidiaconattu ftolam cum tnfolb Ariminenfibus commutavit anno 133a. fi fides Ughdlio in Ariminenfibus ; tenuitque ad annum ufque *1349.* quo e vha deceflit . Opera edidit plura, quibua fcientiam canonum illuflravit; ex his pleraque nota funt eraditis a quam vero hic profero lucubrationem, novam occurfuram viris doals confido ; utpote quam e MS. cod. lo Bibliotheca canonicorum majoris ecclefia Lncenfis repertam , nullibi locorum alias offendere potui. Argumentum verfat bipartitum ; prior enim feriori pars Templariorum caufam rcfpicit, quomodo fu illoa judicium inftituenJum , quomodo de aatrefi inquirendum , apud quem caufa eorum rraAanda, in fecularine vel ecclefiaftico judxio *i* utrum fecularia princeps pro fuo jum . five potius ex commifla Gbi ab ecclefia auâoritate cognofcere deTempfariorum crimine illo valeat, diligenter difeutteus. Tum in altera operb parte Boniladum VIII. defendendum aggreditur ; omnem ab eo brrefeos fid^icionem amolitus . Ea que TctnpUnorum occaGone «mputat

sudor, cum generalia fine in omui de lucrofi judicio fetvanda, mhilque peculiare tangant, omit- —I, ———tcoda hic cenlui. Qya; veto pro Bonifacio multo ad rein propiora luat, ea occalione ut arbi- atewci tr? 1"° c€lcbf' 'Hi judicio ad concilii cognitionem refcrvato fervirent. Suat equidem Iju. ftu' Bonifacit cauiam in concilio difcutlam negent; quot tamen in meis ad Raynaldum adnota- **** tionibm rclutatoa mihi ipfe blandior. Id vero tum ea addudis ibi a me coovis tefttmoniis evincitur; cum & cx hac fpla apologia argui utcumque potter; concilium enim judicem Bonifacii conilitutum defignant illa verba, qltmJ-MV *ergo yuimvie prohalime* «m , dr fuv *dumtaxat crimine pejfit apefteiicut* 4 *concilio Judicari*. Sunt hzc, quantum arbitror, ad iotcnrum evincendum petfpicua, indicantque apologiam illam paratam elle ab Archidiacono, ut cauiam Bonifacii a concilio difeutiendam juvaret; quas cum ira fint, veniam me impetraturumfpero,(i c pluteis privjitz Bibliothccc in lucem publicam lucubrationem b*nc ad illulhandas res concilii Vien nenfis proferam.

INCIPIT TRACTATUS SUPER H^RESI ET ALIIS

Criminihut ii» *caufa Templiriorum (f domini Bonifacii divin' providentia pupe PUL compejitum per famofifimnm tJ excellentiffimum decretorum deiiorem dominum Gnidenem dt Baifio, Arnen.*

Recolende memori· D· Bonifacio papa VIII. a quibufdam luis aemulis objicitur fcelcratum vitium hatretica: pravitatis, atterentibus' ipfum deceflifle in iptius labe, & herefeos crimen eidem volebant opponere, & probare; & h®c apparent in citatorio feu commonitorio fuper hoc pli patris domini Clementia pape V. A luis defenforibus allegatur & dicitur, quod extremam diem vite lue finivit in confeflsone verx fidei catholice veritatis, quod foAcit. Polito falfiflimum elfe quod aliquando fuMlct inteftus vitio fupradiâo, queritur an hoc probare luffkiat, ut contra eum five ejus nomen fit famam omnia ceffare debeant, five per modum cufationis, five denunciationis, fi/e inquifitionis procedatur. Er licet clarum fit fe- B cundum canonicas fanâiones & fandorum patrum auAoriratem, ut planum & clare apparebit, tamen finit Innocentius feribit ad epilfcopos per Macedoniam confiitufos: *veritu fiepint exagitata, magis explendefcit in luce*, ἐT *frnflui dominent eft juftitiam reccnftri*, ut turc habentur XXXV. q. 9. cap. VII. ponam, ut prxdixt, auâoritatcs hanc veritatem declarantes, & etiam confirmantes; & primo id quod feribit Gelafius univerfis epifeopis per maccdoniam coniiinitis; inquit enim tlc.- *it et qui in divine judici' eft conflitutut, meis mu tfl aliud fat difeernert, prater id in qm diet Jxpremuf invenit*, ut habetur XXIV. q. 3. *mt quihafdam*, ad h<M concordat ille doâor Saaâus, qui in- C ter cetera dixit *; quatit Sine*, idefl de hac vita, *tpeifott egreditur, talit in jndicte crmifixi profentatur*; hrc habentur XXV. difl. *quatit.*

Que auâoriias hoc voit dicere, quod fi quis malus recedit, malus in *judicio* erit,-fi bonus, in judicio crit bonus, ut XIIL q. a. *ttmput.* Concordat Augullinus in libro de civitate Dei dicens; far *hem infixi decedit, permunit jefthu,* ficut ponitur XXV. d. 5. wc *mirum* pxta aedium *primum qmdem* £c. Idem etiam attcftarur Cyprianus martyr, ait enim: fw&m *te invenerit Demima tum vocat,* fcilicct de hac vita, *talemjmriter indicat*, de pœnitentia dill. J- ■uavfard *Cain*. Quitter autem de huc vita deceflerit, ipfir voce propria fuit profeflus, tam- D quam plenam aetatem habens, fecundum diAum beari Auguflini, dicentis *: pro eo qui rtfpendert poteft, Û&U refpendeat,* r m *idem valet*, ideft non valet tantum quantum fi ipfe voce propria profiteatur expvrife. Ex qua regula etiam illud Evangelii didum eft quod univerGs alloquitur naturaliter *niatem halet, ipfe pre fe hqmtm*. Hec habentur de coofecrarioae dill. IV. *tum*

CendL GemraLTom. XXV.

Kpre petrvulit .(>5™ dixerunt qualitatem noftri patris papae finitiones, m quibus limpidifiime claret, quoniam in vita fua fuit tale vitium dcteilatus, & maxime juxta finem lui exuus de hac vita « Quis enim nifi tpiritu nequitie inflammatus aftruer· poterit 9 quod profeilio tanti patris fuit hcretica vel perverfa? Neminem nomino; fed unuiqudque conveniat tuam confcicntiam, ut alias dicit beatus Aipbrofius in increpatione ad populum, dt habetur XIII. q 1. f«td *autem.* H«c etiam veritas dare patet cx alia fua coollitutione, qu· incipit: mv- *per ed audientiam neftram* dlc. ubi inter cetera dixit: *nhi auditum a fetule eft, feedfmrimtu hetretice laie rtfpetfi t* quafi plane dicat 1 hoc vi' tium deteftamur omnino. Et quod tale vitium fuerit periecutus, patet ex iis, que in luacompilatione pofuit, ubi erat tutum t inferuit de ipfa haeretica pravitate; quamvis multa inferta ibi fuerunt aliena, illa potuit infereretamquam fua, ut ait fandus Bcda 37. dill, *turbat.* Patet etiam quod Chriftum cjulqua fanttos fuerit teneratus; cx *eo* quod in ipfe fua Compilatione poftiit dc reliquiis & veneratione fandorum rubricam fpectalcm. Fecit etiam inecclefia principis apoftolorutn dc urbe, in qua propriam irgit fepulturam, capdlam io honorem fandi Bonifacii martyris, expends proprits fabricavit, A io ea fuit fepultus; quod fieri notuit XIII. difl. II. *nnUet* de confecraiionc dift. I. *eaufam* in fine .- per quod conflat quod tempore fum mortis habebatur tamquam fidelis dc legitimus Chrifti cultor a colkgio domine» um cardinalium, qui adfuerunt fu· morti. (Jbi etiam a firculo, eft auditum quod is qui labe haeretica eft mfcdus mandaverit talia venerari, vel etiam in ecclefia propria eligeret fepnlturam? Ex quibus clare conflat, quod cum propria loquela usanifeftum fecit, fecundum evangelicasi veritatem, *A luam* intentionem ac fisi cordis arcana propalavit; sum fecundam Auguflimnn in Enchiridio pnptrrM *veri' funt iuftuute*, «r *quifam in altering netitte cepugie^ fatu prtferat* «a. q. 3. *hit* aatesv, ad idem q-J-uh- «w io fine; cum aliaa neque pvoaofitum aneo- temqtN videre aut cognofeoe qms poteft, ut dicit Attguflimts, fle habetur XXXIV.q. s.Oms. Potuit ergo atterere & recognofcete id quod fait profeflus Sixtus papa.fuus pr«deceflor, qui inter estera fe explicavit flc inquiet», Mmar *fum me fuh iliiue nemtm pefitdere ecdgfiam, cm jut tenfifie e demine Jefu Chrifle purificate eft, t/ enjui fidea nttllam hmgfim um^eam ftvtt (fid emeu hurtfet dtfiruitt hec recognitio habn-*

D d tur

ANNO CHRISTI

tur XXI11. q. 1. *memor fum* Quibus fileant A mordaces & impii dctraAores ad memoriam rc-'ucentes verbum Prophets dicentis; *detrab/n- ttn' Pre'c',>,e /** ^unc perfequebar* XXIV. q. 1. *nimirum,* & eadem quaeftione *peccat* in princi- 'pio ; ad hoe VI. q. j. *ex merito* , Ac beatus Atucletus dixit : *unde detraSores & morum corruptores uoftrorum , five qui adverfut nes armantur y proprie nos ipfos decipiunt , in decipiendo & mentiende nos ladmtt quantum in eis eft; & ideo Juftc infames funt,* ut eadem quaeftione 9. *deteriorer ;* & de ipfis detradoribus dicit Hieronymus *lingua detrafiorum beftiis ferocitate , volucribus velocitate, ferpentibus virnientia practllit ;* & Auguftinus .' *ante te iniquitas , ante te equitas unam linguam homines, quo vis eam vertis.* B *Cur verti/ eam ad inqufittonem & non ad aquitatem ? ventri tuo das cibum amaritudinis , lingua tuet dat cibos iniquitatis ; ficui eligis quod vefcaris, fic elige quod loquaris.* Patet igitur ex confertionibus lupradidis ac per eum aditatis , quod ipfe didis fui antecertbris beati Leonis papae integre fatisfecit ; ut ipfe enim in fuo libelle ad univerfam ecclefiam deftinando catholicum fe faille monftrarit ut 1. q. 7. *maximam* , in fine ; & cap. *qmties cordis oculus ;* Ac canon *quafi voluerint, & canon faluberrimi, &* canon *fi quis epifeopus* , fic q. *3. convenientibus* juxta principium . Irem Bafilius etiam plenifitme conferti» eft catholicam veritatem , ut ad q. *donant* ; fcripfit enim idem in conftitutioni-C bys praelibatis, quod petiit Gilbertus dux a Pelagio papa , qui inter extera refpOndit ita dicens.' *nos* fcilicer Pelagius papa, *in omnibusprofatis* fciiicet beati Leonis papre, *tomum O chartam involutam pro catboli'a fidei affertion/ con[criptam Deo propitio ruftodire manus noftra ad vos pro confeffione fubfcriptione fignificamus* XXV. q. I. *Satagendum* ; dc de illo tomo beati Leonis habetur XV. dift. 5. *Romana* ; & illa fuit epift. quam B. Leo fcripfit ad Flavianum epite. Ccnilantinop. de quo dicit Gelafius in dido canone . I. *Rom. Cujus epiftola textum fi quis ad unum jota difpunferir , & non eum in omnibus venerabiliter receperit, anatb. fit-Hicigi*tur a Spiritu fando (edodus eft,) ut tomum, D five epirtolam fuz fidei ad univerfam ecclefiam deftinaret , per quam deftrueventur detrahentium falfitates, atque ora talium clauderentur, de quibus in fandis libris : *detrahentem proximo fuo fecrete & occulte , hunc perfequebatur,* ut fupradidura eft. Quid plura? nonne clangit nos tacul mendo- tonitru agni? Illi qui quxrunt tanta follicitudine veritatem, corrigi parati cum invenerint , nequaquam funt inter hiereticos deputandi ; Ac hate habentur XXIV. q. 5. *dixit apoftolus* in fine ; ad ead. *q. qui in ecclefia* ,& not. 21 .dift. *' nunt autem* in glofla ; *fed adeft* , juxta finem ; ubi fcripfit Hugo quod illi qui erant in confilio nec potuerunt nec debuerunt deponere Marcellinum epifeopum urbis Kbms , quia thura E obtulit fuper prunas in templo paganorum,' & fuit ratio quia fponte Ac humiliter confertus fuit errorem fuum ,' & de hoc debuit dici beatus ; nam ut dicit Ambrofius in apologia David .' *beatu/ eft qui fe potuit temperare poft lapfum* , de poenitentia dift. 3. *Ille rex,* juxta molium ; ad idem quod legitur & notatur XXIV. q. 1. *Ramena eft fines* in principio & cap. *qui dignior* jn glorta ultima, & 14. dift. *nec licuit in* glofa *eo, Ûi* hoc etiam plane notat ipfeHugo40. dift. *Si papa* I ubi dicit quod tunc papa poteft condemnari dc bacrcfi cum contumaciter fic per' tinaciter refiftic ,. & errorem fuum defendere dt approbare conatur, argumento XXIV. q. J. *dixit j* & caput *qui m ecclefia fi nunc promtffa obtinent in eo qui erat vere bxreticus, qui in fide peccaret, quanto fertius in eo qui fanflam eeclffiam profiteri dignofeitur, veritatem fulcire?* de hoc certe nullus dubitat, nifi illi qui funt magiftri errorum , eo quod non fuerunt difcipuli veritatis, de quibus loquitur Leo papa XXIV. q. 3. *quod autem* in fine . Conftat *igitur* quod contra tantum patrem , qui fuit compilatione totaliter perfequutus hxrcticos , non debet de tam deteftabili vitio procedi aliquo modo fuperius enarrato; immo debet & plane communicari ficut tempore vitz fuse ab ecclefia fanda Dei , ut habetur XXIV. q. a. *fane quod nam ;* ex iis que in fpeciali rubrica continennir^. Veriifimc poteft dici de eo quod feribit Nicolaus papa Michaeli imperatori; dixit enim *nomina/ fecundiffimu/ nofter papa Gelafint bxrtficorum expugnator fortiffmus,* ut ibidem patet ; Ac de eo etiam dici poteft quod feriptum de fando Agapito papa inveneris : Dicit enim facra lcriptura *vas catholicum, evangelii tuba* ,de confecr»tione dift. 1. *afgapitus* .Quis enimfummorum pontificum fuit iis melius dotatus tribus quam ipfe? Cerre nullus , ut clare manifeftant lua feripta. Quis enim lanftum dubitet, quem apex tantae dignitatis attollit., in quo fi défunt bona acquifita per meritum , fufticiunt qu» a loci decertore przftantur ,ut inquit Symmachus papa 40. dirt. *Non nos»* ut ibi notatur verus canon, inter quos vera fitters fonat quod Temper prarfumitur efte *fanilus in* omnibus faûis fuis. Dicanr igitur ifti inqiufitores veritatis verbum beati Hieronymi dicentis : *non afferamus ftateras dolcfas , »m appendamur quod volamus pro arbitrio noftro , dicentes : boc grave, hoc leve eft ,fed afferamus ftateram de feripturis fanilii tamquam tbefaurum dominicum , & in illa, quid Jit gravius appendamur* , XXIV. q. 1. *non afferamus ;* & fandum Domini , pifcatorifque fucceilorem *dimiittas* quicіccre, *& non* turbent ad memoriam reducentes quod feribir pater Au*gufiinus* in epiftola ad clerum & univcrfalem plebem Hipponenfem, & habetur 11. q. 1. *nomen .* Arsemiflis veritate fulcitis plane conflat , quod ipfi opportrore» tamquam calumniatores manifefte contra talem' & tantam veritatem au' diri non debent; & maxime per illum qui *debet* erte protedur veritatis, & qui fe imponere deliet pro ipfius cautione , & aliis tamquam acies prxbere ducatum , ut accidar quod dicit beatus Nicolaus papa V. q. 1. *fcifcitaro ,* Quis enim obumbrare valet quin tales objefttones fiant contra ipfum patretn,eo quod voluit tempore viue fue defendere ccclefiafticam libertatem , ad inftar beati Leonis papae dicentis . nar *enim qui numquam ab aliquibus noftros homine/ finimus opprimi ; fed fi ucceffitas incurreret illa prafentiahter judicare, quia noftri gregis multores in omnibus effe debemus* ÎT *pracipue advocatores ; fc* haec habentur XX11I. q. 8. *Scire* ner; dt in hac voluntate fidei catholice permanGt ufque ad extremum vite fuse; fit fic pro catholico fidei continue eft habitus ab ecclefiafanAa*Dei,* ut publice teftatur edilhim fanfliifimi pstn's noftri domini Clementis pape V. ufque ad exitum fui ftatus ; dc ex hoc debuit multipliciter commendari , dicente domino ; far *perfeveraverit ufque in firnm bit falvus erit ,* Mstthei XXIV. VII. q. 1. *fuggeftuut.* Unde namque dk Aa eft perfcverantia nifi virtute patiente /quoniam

gy ——— aNNO 1,1 ' nlam fecundum apoftolicatn praedicationem otn-A nes qui volunt in Chrifto pie vivere , perfecit-tionem patientur ; fit hoc habetur in prcaliato c-pite V1L t *· ad idem XXIII. q. 4. *fi ecclefia verba* . Deinde *quid enim* , fe-eundum beatum Gregorium , *detrabentet aliud faciunt nifi pulverem infuffiant m oculat juot , terram eoficcaut* , flX *unde plut detraEfionts per flant, inde nihil magie veritat*11 *videant,* qtXI. q. *}. inter verba* . Impugnant enim ipfi patri in malum, quod lui canones iron probant; di-cunt enim quod imagines fieri faciebat, beatus Gregorius fic feptirna lynodus & papa Adria nus non improbarunt, immo hoc efle.bene la-ffum demonftrarunt, ut patet ex eorum cano-nibus , qui habentur de confecratione dift. 3. per Lateranenfem , fic cap. *venerabtlet* fic c. *6.* Irtfulgit igitur quod fcnbitur 1. Regum cap. IX. *pedes Janitorum tuorum fervabit , Ü impii in fenebris conticefcent* , XXXX1X. dift. *butc.* Et fic fecundum hoc, eft talibus perpetuum li-lentium ponendum luper tali vociferatione, quam faciunt, quamvis eam faciunt fub velamine ve litans. Quis enim celare potuit quod voce pu blica deferente talium dominus principalis fa-ciat malum facrilegium in chriftum Domini ; fit fic vitium lacriiegii fine plica noicitur in-cut rifle, ut vult lex fanfta per hos principes divinitus promulgata, ut feribit beatus Joannes papa XV. q. 3. *nemo·,* qux lex proponitur VI. q. 1. *fi quit cum militibus ;* cettc mortalium nullus · fic fic per confequens omnes tali D. adherentes vel iubjedi intcliiguntur efle inimi-ci , fle *fic* minime admittendi , ut III. q. 5. cap. III. nam fecundum Anacletum papam: *inoffensus accufator tf teftium affeflui quarendus efi, non fufpeflut,* eadem quxftioue cap. II. in fine fie cap. *fufpeilot &* cap. *accufatores* II. in fine , fic cap. *canfiituimm* , fic communis equi-dem fic plane dicunt canonillz Dec. ex.- *de ac. tufat. rtpellen.* etiam cap. *cum oporteat* , V. *pla-num ;* quod non (oluin inimici , fed etiam co-habitantes repelluntur , ad idem IV. q. 3. *te-ftes quos , er* qusrthune IV. cap. ultimo-c. *de bis qus ad ecclejiam confugiunt.* Et quantum ha buit intellrâum , fic fidei puritatem , patuit ex ado live libro damnato , quem combuii fecit publice fic damnavit; quod non feciifet, fi fuif-ter infeftus labehrretiaepravitatis; immo illam hzreiim foviflet ad inftar Anaftafii papx , de quo legitur XIX. dift. *jt»aftafius* , qui Analia uus ideo futt damnatus , quia publice voluit detendere haereticos, ut ex hiftoria fatis pater, cx icriptis magiftrorum . Et puto , quia iplc pater Bonifacius apud fe retinuit librum illum, ut ex didis ibidem videtur, fi qua effent bona non ut damnata retineret , unde bene colligi-tur XXVII. dlft. *cum ergoK. quidam vere : 6c pro* bat fandum concilium Carthaginicnfe XXXV11· dift. cap. t.ficBeda eadem diftinâione *turbat,* fit p Ambrofius eadem diftinftione »legimus fit&jjAu guftinus eadem diftinâione , *St quid vari ;* fic Hieronymus eadem diftinâione *qui de menfa* . Ec licet in favorem fidei multa hominum gene-ra ipfe pacer concefierit admittendos , quz ali-ter totaliter repelluntur , ut patet in tua con-ftieutioae que incipit; *Jn fidei faverem* ; non ta-men inimici capitales admittuntur ad hoc IV, q. 3. *teflium fidet,* fic lege *fi quit teftibus* juxta principium extrav : de fimonia , *licet Eli,* juxta finem, fic capite *per fuos; fic* eft ratio quia ta-les non zelo juftitiae vel fidei videntur procede-re, ut ibi, led potius ex *odii fomite* & viodl

As rancore; & ex vigore iftorum jurium fcrip-lit dominus Ofticnfis, quod inimicus capitalis ***** numquam admittitur etiam in exceptis crimini-bus de quibus eft hsrefis; & hoc plane ipfe notat in tua fumma de *accuja: puf. feu pojfit accufare* , fub' iis admittuntur omnes diât in principio & no. per· ber. extrav. de accu. Nam (1 quis bene advertat oculo veritatis, talis pro· ballo qua fit per inimicum non eft rationabi-lis ; & fic per confequens minime admittenda , ut patet cx difto Symmachi LXX1X. dift. fi *quii* in fine ; nifi ecclefia rationabili probatio-ne convinceretur, quafi diceret, fumpto arti-culo a contrario; fi non eft rationalis non di-citur probatio, ficut dicitur in confuet. extrav. Bde conluet. cap. finali,- *etfi non vales,* unde di-cit Aug. in prsallato capite */ quis:./i non po-tell prolure, jebot tacere u non manifefl.* II. q. I. *fi peccaverit* , & q. 7 *plerumque* fic VII. q. *fi /latum,* nifi forte dicar tali perfona feereue , quz poftet prodefle fecretofit non obeffeXXII. q. V. *hoc videtur·,* fit eft hoc obfervandum in quolibet crimine non notorio, five fit crimen Isis majeftatis, five fimonis vel allud, argu-mento prsallata cap. *fi quit papa* . Reprobatur ergo ex hoc illa opinio peflima, quod in cri-mine limonia fit Isfs majeftatis vel hujufmodi fit Ipeciale, ut credatur fine probatione ratio-nali, fic quod crimen fibi notum debeat publi-cari , quod pon eft verum fecundum Oftien-fem . Quis enim nifi hebes intellectus aflerere poterit , quod per probationes non legitimas debeat aliquis condemnari, fic maxime de tam peftilentl' vitio fic damnato? Certe nullus; quo-niam non fufficiens probatio fic non legitima seqnipollent, ut extrav. de translat. epilcop. A-*ter corporalia $. fed neque* LV. *dtfl. ff. quod cu-jufque univ.* no. 1. I. $. penultimo, extrav. de procura, cap. I. & de confangui. fic affin. *quia circa,* ad idem optime Jlb. *6.* de offic. ordina-riorum cap. *ordinarii $. caterum, ibi [inficiens* £k. Illa etiam pfobantur ex eo, quod legitur & notatur extrav. de profumpt. *litterat,* & in cpnftitutione ipfius patris lib. tf. *filii vel bare-^der,* juxta finem, ubi dicitur: *aut legitime* con l *Ufiiterit,* cum fuis concordantiis. Et quia impii detradores conantur caninis dentibus tantum patrem lacerare, multa, immo quafi infinita dicentes fore heretics & perverfa, que licet alias tant de genere malorum ; non tamen ficut dato , quod Ibfit, illa continuiffe veritatem , contra apoftolicum admittenda in foro eccle-fia militantis. Oftendam ergo, quamvis proba-tione non egeat, de quo dumtaxat crimine a-poftolicus pôtïit a concilio judicari, fic maxime (impliciter, quando in illo crimine effet pro-tervus , contumax fic rebellis,* & hoc faciant exemplo patris Auguftini, qui probat, quamvis hoc clarum fit , quod ecclefia catholica non poteft efle nulla ut 14/q. 1. *pudenda,* fic quod *crimen , f*t»s* conftat ex iis que di&a iunt fupra, & habetur 40. dift. *fi papa.* Iiiis veridicis fic narratis, advertat diferetio vifa pii patris, quam prave , quam perverfe Judas, qui Chriftum tradidit five prodidit , fit is qui pro-dicionaliter cepit vel capi fecit vicarium Jeftt Chrifti crucifixi de tanto crimine publice glo-rietur ad fuam malitiam live iniquitatem ve-landam, allegans quod luus prsedecefibr fcilicet Ccleftinus non potuit renunciare papatui, fit fic ipfe pater Bonifacius ejus locum non potuit fucceffiffe; quod dicere afferendo quam fit ve-fanum fic contineat haereticam pravitatem, nul-

cr his (ane mentis ignorat: nam fecundum hoc "jam conflaret utliverfalcm ecclefiam jam ober- ' quiB cura *n ^ibus legitimis, & in canonixatione fanâi regis Lodovici, fit in creandis dominis cardinalibus, epifcopis fic aliis prie* latis infinitis habuit pro legitimo pallore & praelato; fit hoc aflerere non caret labe haereticae pravitatis, cum impoflibile fit quod obetret ccclefia generalis. Et quod vcfanius eft five £»cnlegium *crimen,* fanâificare conatur, qui eum ccepit feu procuravit accenfus zelo fidei orthodoxae. Tamen de fimiii impoftura rex Theodoricus Deo infpirante refpondit ad fe propter icverentiam de ccdefiafticis negotiis non pertinere, ut habetur *19.* diti. $. *bine ecclefia.* Ex quo facinore conflat Cum qui talia procuravit crimen (infamie) incurriffe; nam ut canonum tradit auftoritas, omnes infames funt qui ip patres fpiritualcs armantur, fcilicet verberando vel calummoie accutando vel diffamando 3. q. 4. *clerici,* fil q. 5. arnnir 6. q. 1. *facerdotet,* fit cap. *infamet.* Reducat igitur ad mcmonapi judex quod beatus Anaflafius papa Spiritu San&o infpirante fcripfiffe nofeitur. *ite dicimus qui carport! trailatoret avilibuf & reprobis perjonis diffamare noluit nec calumniari, fed ipfe proprio flagello peccantes facerdotei dt templo ejecit,* unde liquet quod iumm i facerdotes vcl epifcopi a Deo fudicandi non ab humanis aut pravitate hominibus lacerandi, ut hxc probantur, q. 7. *accufator.* Ex hoc apparet, quod talis fpiritum Dei non habuit in fe ipfo, ut cx ejus frudibus colligitur evidenter; cum opera quae facit, teftimonium perhibeant veritati; nam non folum poenitentiam augere negligit de commiffo fxpe, femper mala malis accumulare conatur, fi. <ut verifTime feriptum eft per prophetam: *fuperbia eorum qui te oderunt afeendunt femper.* Dclcendat igitur fulgur de cxlo confumens impios detraâores, ficut Dathan & Abiron fic alios fuos complices divinitus percuifit; pernam pio illatis conatibus pendant, ut num. cap. 15. fic habetur V. q. J. *denique* v. *quod vere.* Accedat etiam contra eos, quod alibi feriptum eft: *indignatur, inquit, Dominur cum femine Ifrael G demolivit tot in diruptionem, donec abjecit eoi o facie fua,* ut in prxallato capite *non folum denique* in principio. Reminifcantur infuper Chriftum perfequentes, quoniam ipfe bonus pater tempore fui minoris ftatus exiilens diaconus cardinalis modo proprio voluit crelccrc ad ordinem facerdotii, ut fic poftet Ahiifimo in illo ordine miniftrare, ut effet de illorum numero, cui competit tradare Chriflum Deum in akari,' per quod conflat, quod fuit vere accenfus zelo fidei ehriftianx. Obftruentur ergo talium oculi, ne videant, fic tu Chrifte in derfum eorum . . . fic alibi dicitur per pfalmiflam fic habetur 37. dift. $. *tu itaque Domine qui dixifli mibi: b ego retribuam; redde retributionem;* qui nifi ut ad aliud non conantur, ideo ad magna juftitia judicatum pertinent; ut numquam careant fupplicto, nunquam voluere peccato carere, ut dicit beatus Gregorius in dialog.lib.4. fic habetur de poenitentia dift. i.w- *lutjfent.* Recordare, verbum quod per os tui pfalrniftr probare voluifti, in quo fic dixifli *memento verbi tui fervo tuo, Domine, in quomibi,* fcilicet in quo injufte. pati, *fptm dedifti*; ut fic in fermonibus fidelis inveniaris,, fic vincas cum vincaris. Talium autem fuperborum numerus, qui non refurgent ut in judicio reprxfentetur, omnipotentis contra fe iram fentiat, fic SS. apoft.

A Petri & Pauli, quorum prrfumunt ecclefiam confundere, in hac vita & in futuro furorem Centient; fiet habitatio eorum ddcrta, fic in tabernaculis eorum non fit qui inhabitet; fiant filii eorum orphani, & uxor eorum vidua; commotus convincatur ipfe, fic filii ejus*mendicent & rejiciantur de domibus fuis; fcrutctur fcenerator omnem fubftantiam fuam, & diripiant alieni labores ejus, orbis terrx pugnetjcontra eum, fic omnia elementa fint fibi contraria,fic fic omniym fandorum merita quiefccntiam illius confundant, fic in hac vita fuper cum apparatam vindiftam oftendant, ut dictam fuit de Juda proditore, fic feribitur 13. dill. cap. I. in fine. Reducantur rurfus ad corda fua, quoniam B ipfe bonus pater, more Chrifti ad crucis fignum fic auxilium fc reduxit idem in manibus traâando propriis, ac dicendo, quoAproipfius Chrifti fide mori anhelabat, & numquam mortem timebat pre dcfenfionc ecclefix Chrifti Dei. Poteft igitur ipfe fandus pater dicere quod cantat fanda mater ecclefia ita dicens: *confundentur qui me perfequuxtur, b non confundar ego; paveant illi, & non paveam tgo; induc fuper illoi diem ajftiflionir G dupitei contritione contere eoi, Domine Deui nofler.* Nam quantum in eis eft, quxrunt animam meam mortificare fic damnare, ad finem *26. quxft. 6.* unde re&e per prophetam dicitur: *mortificabunt animat quit non moriuntur,* Ezechiel: 14. quem exponens Gregorius in homilia *16.* dicit, *non moritnttmquippe mortificat qui juftum damnat* 11. q. 3. *plerique.* Quis igitur nequitix fpttitu plenus dicere poterit atterendo quod tale vitium fuit hxreticx pravitatis? certe nemo. Nam fi ... in talibus .... -adveniamur illius ligna qux manibus propriis detinebat fic auxilium invocabat miraculofe egit contra illam; nam more Chrifti vinculati, capite confputi, derifi, occifi, tertia die virtute propria refurrexit; fic ipfe bonus pater a fuis proditoribus captus, derifus, fic fame afflictas, tertia die evafit manus impiorum, quod ex divino amore proccfltffe nemini fidelium poteft in dubium devenire. Infuper quia delatores patri prxdifto objiciunt crimen pefliferum fimonix, quod dicunt continere hxreticam pravitatem, dicentes etiam quod ipfe afferebat quod papa non poterat committere fimoniam; ad hoc dicendum quod ficut inteiligunt ita & loquuntur, ut alias dicit Auguftious in expofitione pfalmi 4. fic habetur de confec. dift. 1. *prima quidem* v. *fed quoniam.* Quoad declarationem hujus articuli videlicet an limonia fit hxrefis, negari non potefl quin fimonia hxretica a fanâis patribus nominetur, ut 1. q. I. *benedi&io*, fic cap. *quifquir &* Cap. *eoi,* fic cap. *fertur* extravag. de fimonia, quoties cum multis concordant; fed hoc debet fane fntelligi, nam funt impreciabilia de jure fit de faâo fides, fpes, fic charitas fic exter» virtutes fic fpiritus Sanâus fic dona ejus, fcilicet donum prophetix, fic poteflas faciendi miracula; talia credere pofle vendi bene continet hxreticam pravitatem, fic ifla fuit perverfa voluntas fic intentio -Simonis magi, ut hoc patet 1. q. J. *Petrur.* De tali prava intentione fic vitio fimonix debet intelHgi diâum Paichalis quod habetur I.q. ultima cap. fin. ubi dicitar,quod omnia crimina ad comparationem fisoniaex hxrefis, quafi pro nihilo reputamur, extravag. de fimon. *perpetuat /. coterai;* fic diAim Lucii pape extravag. eodem titulo cap. *quatiam fimoniaca,* ubi dicit quod talis peltis lut magnifia-

——~~~ CHRISTI 1

dine allos morbos vincit, ut J. q. I. cap. *cito fipoteU, & turpem,* ubi de hoc Ambrofius intendit proba- rc crimen fimaoir quam idololatrias, ut eadem quxftione; asm *iateUipendut eft* non dc qualibet fimonia, fed quando eft perfeda imitatio Simonis, quas fuit cum infidelitate dc malitia, ut patet per verba Petri dicentis Ad. 8. w» *efl tih* par/, Wf«r *fors in fermant tfi*, ot I. q. J. *eas;* fic ea qux Petrus ovibus fuis eMjai*a>n libro de pœnitemia. Vides quod Burtc/condemnavit eo m.igis quo puram con fcicntbin non habebat; ficut etiam patet in przalkgatb capite *Petrus,* in fine. Patet ergo de infidelitate ; de malitia autem dicit. la *jtl. le amaritudinis* IX *obleviant iniquitatis video te effit;* m fellc defignatur maxima malitia , fit ta- le vitium eum qui fedet in loco Petri noo eft dubium poife committere, cum etiam valeat incurrere crimen infidelitatis manifeftx. ut 40. dift. *fi papa* juxta finem. Si autem fine errore aliquis committat fimoniam ex cupiditate ho- noris five diviti.irum fit non ex malitia, tunc non eft maximum malum, licet peccatum fi: ; immo infidelitas fit peccatum in Spiritum San- itum 25. dift. *qualis,* & de pcenitentia dift. r. deaifare; & in aliquo cafu facrile- ^o majora funt crimina & culpa difcordiz ead. id. wfw *ad Cami.* Quasdam autem *fam ûn*- prectabilia de *jure, fed non de fa&o, utfacr*- ment· ecclefuc, qux rêvera de jure vendi non poflunt, licet de fado venduntur quandoque , fit in talibus prohibitis quia fimoniaca , eo quod in veteri novoque teftamento erant fimoniaca, fludiofa voluntas fimoniam inducit» fit fic lo- quuntur jura hoc caventia. Qjtmtum vero ad dios fimoniacos talia vendi pofle de jure abf- que peccato pertinaciter afferentes, aut virtutes, aut Spiritum Sanâum, aut przdida dona ejul- dem dc jure vel de fado credunt vendi polle, dicuntur fimonlaci dc haeretici ad minus large, B& fimonia dicitur hzrcfis, ficut haereticus lar- ge diceretur qui crederet vel pertinaciter affercret fornicationem vel adulterium non elle pec- catum , Deo gratias. »nnq u"

Finitur Traflatui fuper barefim Ü aliis criminibut in caufa Ctmplarierunt & D. Bonajacit D. P. pipa I'lП. comptftxm per famofiffimum & cs.ce!lcn;:tfimum decretorum deflorem damnum Cuidonem de Bofio alias archediocoaam Boaonimjem. Amn.

LOND1NENSE CONCILIUM,

h quo Templarli quid.tm :.' iicisl:ter audiuntur

Anno 13u. habitum.

Affert wilK. II. p< |u « r·"r?r InM&GmI Thô. BodL Ox. foi. 1.1. tlâ.

A D laudem & glorum nominii altiffimi Pa rn/, & Filii, tJ Spiritui Sanfli, ad con- ^lifi}nerri bxreficorum, corroboraiitnem fidelium ebrt- infirumentum publieum fuper re- conciliatione baretiearum pernitentium, tjadfi- dem orthodoxam revertentium, edita in concilio /-oadftv. Celebrato anno Dam. MCCCX1.

Io Dei nomine, Arnen. Incarnationis Do- miniez anno MCCCXI. indictione nona, meti- fis Junii dic 27. conftitutus perionaliter in au- la hofpitii domini epifcopi London, juxta S. P. L. coram venerabilibus patribus domino Ro- berto, Dei gratia Cantuar. archiepiicopo , to- tius Anglic primate, fic fuftraganeis fuis incon- cilio provinciali ibidem congregatis , Frater Ste- phanas de Stapelbrugge,de ordine imlitizTem-D pli, expofitis de verbo ad verbum in lingua per eum intelleâa, ficut afferuit, in lingua videli- cet Gallicana , abnegatione Chrilli fic beatz Mariz virginis, matris ipfius, fpuitione fuper crucem, fic hzrefibus, fit erroribus, per ipfum coram reverendis patribus London, loci dicecc- fano, fit Ciceftren. fibi adjunâo epifeopis, fic ceteris epifeopis provincîz Cantuar. In inquifi- tione contra lingulares, perfonas ordinis miiitiz Templi antediftz, in eadem provincia Cantuar. degentibus faciend. prout in ipfius Stephani de. poutiooe plenius continetur, per ipfum coufef- lis, afferuit idem Stephanus, in pleno concl- E lio, & coram populo civitatis, hac ex caufa întroduâo, omnia per ipfum, ut przmittitur, depofiu fuifle fit cue vera, fit quod in illa con- feflione perfeverarct omnino, fit adhuc perle- verat in przfenti, conficens humiliter errorem fuum flexis genibus, comolofis manibus, otm ejulatu , fit multis lachryme, repetitis vidbus, petiit fe ad mifericordiam fimSz matris code- Cfiz recipi, fic abfolvi, offerens fe paratum he- refes hujufmodi per ipfum confeffas, fit omnes alias, necnon fic omnes errores a fide catholi- ca deviantes abjurare, fic injungendam fibi pœ- nitemiam pro committis fideliter adimplere. Et tradito fibi libro cvangeliorumSn manibus, di- das hzrefes abjuravit fub hac forma.

Ego frater ’Stephanus de Stapelbrugge, de ordine miliciz Templi, perionaliter coafticutus coram venerabilibus patribus domino Roberto, Dei gratia Cantuar. archiepiicopo, totius An gilr primate, fit fuit fuftraganeis, in przfenti concilio provinciali London, congregatis, fateor omnia fic lingula, quz alias coram domims London, fic Ciceftren. epifeopis Juratus & exa- minatus depofui, fit confeffus fui, fic que de verbo ad verbum in lingua mihi inteftigibili co- ram me recitate funt, vera fuiflë fit elfe, *fit* quod in ea conigflione veritatis perfevero; in quibus confettis confiteor me erraffe, fic fuper his corde contrito fic humiliato abfolucionem fic poenitentiam requiro, fie prediâas hmeles, fic omnes alias , quocuoque nomine cenfeantur , abjuro , fic promitto, quod de cetero fervabo illibate fidem, quam Romana tenet fit prédi- cat ecciefia; ficquod hzreticos, * rudenteseo- rum toto polle meo perfequar, fit ram eos , quam eorum fautores, fit receptores, fic bene- Udores, temerarios, bona fide , fit fine omm fraude, fie mora, maoifeftabo ecclefiz, fic pe nitentiam , que mihi propter didam culpam meam injungetur, integre fervabo, fit perieûe, quatenus humanaMragilitas permiferit , eam complebo. Et volo atque concedo, quod fi ab hac hora in antea contigerit me relabi io eun- dem errorem , vel alium cujufeunque hrrefis quocunque nomine cenfeatur, orando forte in

als-

CJP aliquo articulo ico capitato Wd, ra facramen-A,, tuam fecit factior Jefum Chriftum, & bea—— ; —
I torum, feu credendo «ei Mcm adhibendo ba- re**-, vd arraniibus a fide, abindc ipfo faâo

c*o.irri

fine ampliori cognitione flt fententia imponatur mihi poma, perimis. At relapfu, Ac manifeflis* heretieis Infljgrnda. Subicquentcr prahli&us irater SteohamM juravit ad iao&a Dei cvaagUia, manu fea corporaliter rafta, ftarc mandaris cc- ckfie, & coacilu taptadiâi.

Addufto etiam Mdem Thoma de Tboroldebp, diâo Tocci, de quo prediâm Stephanus ia faa coafc&ouc depoîuerat, quod ipfe Thomas «un quodam afin, extraâh gladiis,eidem Saephano tecetuat compalfioacta ad commit-B»» aeados «avoree faperms coafeffoa, proot in cjua Scetrfuai drpofiooae plautas coaahnetur ; fle muliipUciter moatftm At exhortatus, au errores coomeretur , de quibus «mi portet fe defendere vei purgare. Demum diftus Thomas faniori tptrrtu dudus, veniam ab archiepifcopo poilulavh ; At concilio memorato contuens aboegaliotNm Chrifti, aoa corde, fed ore tantum , ut dixit, per ipfam in faa receptione taâam, prout in examinatione cjufdctn coram London. At Ciccflren. fibi adjuoâo epikoois per ipfum üâa plenius continetur; cum lacnrpmis flt ejulatu ordmatiom ecclefia fe fabmittens, miferi- cordiam petiit , ad quam per diânm dominum archfepifcopwn flt prdatoa In forma cc-C clefia receptus, eofdem errores, Ac omnes alios, Bidem nnafema condfio, flt plebe totius clvitatis, lo forma pntfcripta abjuravit; excepto quo ifte abjuravit ea, qua fuit de fe confertus folo aaodo, Ac noftea in genere omnes dios errores flt terries, quocuoque nomine cenferentur , libram evangeliorum , ut frater Stephanus pradiftus In minibus fuis tenens, At quilibet Ipforum duorum poft abjurationem de calamo in fchedula abjurationis, loco fubfcriptionis, fij,num fecit de confilio pralatorum . Demum dominus archiepilcopus Cantuar. ad abiolvendum Ac reconcillandum unitati ecclefia Stephanum & Tbomam pradi&os, auftoritatena fuam, Ac tonus concilii domino London. mcD notario prafente , & ad hoc Ipccialiter vocato, concertit In hac verba.

„ Auâoritarem Del , beata Maria , beati „ Thome martyris, patroni noftri, & omnium „ fandorum arque fanftarum Dvi nobis con- „ certam , necnon auâoiitatem prafentis con- „ cilii in nos translatam hac vice tibi concedl- „ mus , ut iftos ab ecclefia per fidei abnegatio- „ nem feparatos, & jam ad fidem convcrfos , „ unitati ecclefia reconcilies, poenitentiam eis „ pro commirtis injungendam, nobis & conci- „ lio referventes.

Et quia duo erant pernitentes, Clccftren. epilcopum fibi adjunxit ad abfolvendum eofdem. Qui quidam epifeopi epifcopalibus induti 1». E presbyteris In facerdotalibus eis afliftentibus, in porta occidentali ecclefia cathedralis fades fibi collocarunt & pcenitentibus extra dide ecclefla portam fuper gradus, flexis genibus, in oratione humiliter provolutis, populo civitatis Ac concilii circumflante, flt difto pfalmo *Miferere mei Deui* èfc. a principio ufque ad finem, At precibus & oratione lubferiptis, in continenti fubfacutis dittos pernitentes abfolverunt, & unitati ecclefia reconciliarunt fub hac forma.

„ In Dei nomine, Amen. Quia te fratrem „ Stephanum de Stapelbrugge invenimus per

M tam Mariam virginem aboegalfe , Ac jufta ANXn „ crucem ipuifle ; fle quia nunc faniori ufus CHklsTI n conlifio «is ad unitatem fanda matris eccle- „ fia, prout arteris, de corde bono Ac fide non „ fitta redire; Ideo abjurata a te primituspre- „ milia, Ac otnni haeretica pravitate facundum n formam ecclefia, ab excommunicationis vih- „ culls, quibus tenebaris aftriâus, iuôoritate „ concilii te abfolvimus, Ac reconciliamus ec- „ clefia unitati, fiquidem ad eam corde redie- u rls, Ac injunâa tibi mandata fervaveris.

M 'Forma veto abfolutionis Thome hac fuit.

M Et nos de confilio Ac aflênfu totius coo- „ cilii, Ac adjunâomm prefectium te fratrem „ Thotnam Tocci abfolvimus a fententia ex- „ communicationis , quam incurrifti pro erro- „ ribus feu harefibus In tua confcflione per te „ denudatis; Ac ic reconciliamus ecclefiaftica » unitatl. 1'oft pfalmum , " *Gloria patri Cc. Sicut erat tfc. Kjrie eleifon ?. Chrifle tlnfo*.} Kyrie tltyfm* 3. „ *Pater nofler, &* «r Aer ; *fulvum /ac, Demine , fervam* /««nv; *Dent mur, fperantem* m *te* ; ftwur *vobifeum ; & cum Apiritu tu»; Oremtu i Deui cui proprium eft miferer i femper tf parcere , fufeipe deprecationem nvftram,* AT *banc famulum tuum T. quem excornmunicatieeut catena confiringit, miferatio tua pietatii abfolvat.* Item alla oratio , *Prafia, quafumut, Dominé, buic famulo tuo dignum potnitentia fnflnm, ut ecc&a tua fanfta , a 'cujuj integritato deviarat peccando, admifforum veniam cm/equatur per Dominum niftrum ; &c.* Deinde fedens in cathedra eum abfolvebat, flc dicens. Ai *Dei nemine amen*, Qjiia re fratrem, N. ut fuperius continetur in abiolutionc Johaunis de Stoke.

Poft hrec, die fabbati 5. non. Julii, in aula, qua prius, conftitutus , in prafentia domini archiepifeopi Caniuar. flt totius concilii, frater Johannes de Stoke, capclianus dcordine Templi, & left* fibi confefiione fua per ipfum in ecclefia S. Martini de Vinctria die Jovis , cal. Julii, ultimo coram London. Ac Ciccftren. epifeopis fponte faâa, ac etiam in lingua intelligibili expofita, didam confeffionem approbavit, & in ea perfeverans, flexis genibus humiliter, junâis manibus, veniam poftulavit; & •dmirtus per concilium, errores per ipfum confertos abjuravit, & omnes alios, quocunque nomine cenferentur, fub hac forma.

„ Ego frater Johannes de Stoke, capcllanus „ de ordine militis Templi, perfonaliter con- „ ftitutus coram vobis venerabilibus patribus „ domino Roberto, Del gratia Cantuar. ar- „ chiepifcopo, totius Anglic primate, & fuf- „ fraganels veftris in hoc provinciali concilio „ apud London, congregatis, fateor me aboe- „ gafle Jefum Chriftum in receptione me* , n ore tantum, fed non corde ; alia omni* & „ fingula , que alias coram dominis London. „ & Ciccftren. epifeopis juratus, & examina- „ tus depofui, & confertus fui, & que de ver- „ bo ad verbum in lingua mihi intelligibili co- „ ram me recitata funt, vera faiflê & efle;Ac „ quod in ea coafeflione veritatis perfevetn.in „ quibus confertis fateor me errartë, & fuper „ his corde contrito Ac humiliato abfolutio- „ nem, & pcenitentiam requiro, & pranliâas „ herefes, flt omnes alias quocunque nomine n cenfeantur, flte.

Quibas abjuratis, ut fuperius, rtgnum fecit cum penna, fle manu fu* fcripfit idem frater Jo

>> Johannes, pmmifirt manu propria (ubferibo. Lommsfla iterum, ut prius, epifeopo London. didum fratrem Johanocm abfolvet»- rt- ordinem tenuerunt ipfe London, Meeflren. epifcopi, quern hadeous tenuerant in reconcUiatioM Stepbasri dc Thoms fuperius nominatorum,

Subfequonter co quod didum extitit communiter in concilio, quod magnos magiftcr Anglin, videlicet Willielmus de la More, petierat pcrfonaliicr, dt oretenus loqui cum domino archiepifcopo Cantuar. fperabatur a multis, quod vellet, ficuti ifli tres fratres fuperius reconciliati, aliqua confiteri; ordinatum extitit in concilio, dc coofenfum, quodGicefiren. epifeopus ad ipfum magiftrum accederet, dc ipfum plcotus audiret, eoquod ipfe fotas datus erat contra ordinem. Diâo vero epifeopo ad ecclefiam Otpnium Sanâorum accedente, adjunâis fibi offre. London, duobus jurifperitis, dc uno theologo, & duobus tabellionibus, die lunas 3.non. Julii, de competente ibidem diâo fratre W. magno magiflro coram eis, de nihil penitus per ipfum plenius interrogatum conferto, exhortatoque co, dc multipliciter induito, ut herefim, de qua fuerat diffamatus, dtprr propriam fuam & fratrum ejufdem ordinis conteflionem conviâus, videlicet de abfolutionc per ipfum in capitulo faâa, dc omnes alias, de quibus non polfet fe purgare, abjuraret, dc ordinationi ecclchr fe fubmitteret; rctpondit, quod ipfe numquam commifit hujufmodi hcrclcs, nec volebat abjurare crimina * qur ipfe numquam commifit, dc fic fuit remiftus ad euftodiam y ex qua fuit ibi adduâus. Poll hxc, die Martis in crallino X. non Julii, apud Southvrrk juxta London, in dime. Wintun. in pmtentia venerabilium patrum dominorum, Dei gratia London. Winton. & Cicellren. epilcoporum, conflituti fratres Philippus de Mewes, miles, Thomas de Staundon, Hen. Paul, Rog. de Daltoo, de Thom. de Ludham, de expofito cis, quod ipfi, & ceteri fratres de diâo ordine erant vehementer diffamati, de fufpcâi de hrrefi, ficut patet per bdlTam domini pape, dc articulos fub bulla miflbs; dc infuper quodD graviter erraverant circa facramcntum pœniicntiz, credentes quod frater laicus dc maxime poil celebratum capitulum futun pollet alios fratres abfolvere a peccatis, dicendo *t Pftmte fiM mrtffii tffittri prepter trubefcnti^nt fenur, w/ rrwarenr trdith, «x potrjittt ntia ctnctS» « Dtt, (f iemino »»pe, «vs nmittimm vin, f«<s/wr poffunmi.* Nolifuato infuper eifdem, quod fi vellent didum errorem pertinaciter defendere, haeretici reputarentur, dc de juris neceflitate, ex quo fuper hts le purgare non poflent, oporteat ipfo- herefes, de quibus diffamati erant, ac etiam errorem prediâum,

Omnes harrefea abjurare; refponderunt, quod parati erant abjurare hujufmodi herefes, dcE omnes *alias coram* domino archiepifcopo, dc undatis concilii, nunc dc alias, quandocumque fuerint fuper hoc rrquifih; & flexis genibus jetierunt veniam, dc ordinationi ecclelue fe wbmiferunt, ad quam fuerunt recepti.

Et fubfequentcr die Veneris 7. id. Julii, b aula bofpitii decani S. P. L. venerabilibus patribus dominis, Dei gratia Londop. dt Ciceftr. epifcopi* perfonaiiter conflituti», companserunt coram eis ibidem fratres infraferiptl; videlicet, Mkhaci deBavkevile, Rk, deQolynghain,W. dc Hcrcfod, Walt, de Rokdc, Pet. dc Otcryaghatn, W. dc Orecombe, Job. Coflyn., Will, de Chakfey. Rob. de fcutr*, Alaa. de Nevcfon. W. dePokrifogton, Rok dc Spa»-ton, dc Job. de Betefab. Et expofito ee, quod ipfi, & esteri fratres difti ordinis, dtc. ficut j. fratribss, Philippo videlicet do Ncves, dc alis, per cofilem ordinis difti fratres, quilibet pro feipfo loquets, rrfpoaderont * quod Doviter erant in ordinem receati, & quod nunquam fuerunt in capitulis celebratis generaliter per magiftrum, nec in fecrctis tra&atibus majorum ordinis, parati tamen hujufmodi haerefes, dc omnes alias abjurare: dc flexis genibus mifericordiam fande ecdefiar petierunt, dt fuerunt ibidem admiffi. Et poflmodum codera die coram domino archiepifcopo Cantuar. dt cetcris epifeopis, procurator, reiigiofis, dc clcro ac populo civitatis London, in aula epifeopali in pleno concilio cooftitutis, a;, fratres prêdiâi, A j, fratres apud Southverk recepti, ad abjurandum hujufmodi hstrcies paratos fponte fe obtulerunt; fle expofiia eis forma, fub qua abjurare deberent, expolitis etiam periculis, quas poflent cis evenire, fi dc attero contingeret eos di&um ordinem t vel perfonas ipfius confilio defendere vel fovere, vel quod boni fuerunt aliis praedicare, tradito* libro evangelforum cuilibet in manibus, unus poll alium; dt *fic omnes* fub eadem forma, qua fupra, jurarunt.

CotnmitTa demum auâorttate dominis London. dt Cicellren. epifeopis ad abfolvendum, vice concilii, pernitentes, eodem ipfos ordine, quo prius, per omnia ferrato, abfolverunt, verbis tamen in confeflsone confitentium errores fuperius recitatis in abfolutione iflorum fuppreflis, & juxta iflorum confcffioncs la abfolutione express.

Iflo eodem die proteflabatur dominus London. quod fun&us fuerat officio fuo, & quod deinceps non intromitteret fc dc negotio vel fado Templariorum, nifi quatenus tenebatur hoc facere ut ordinarius, cum ipfi receflêrint, quibus ipfe fuerat per papam adjundus t dc fiscrunt quinque primi fub his verbis abfoluti·

„ In Dei nominey Amen. Qjiia tu confeffus es judicialiter coram provinciali te graviter errafle circa (aeramentum poenitemini, credendo abfolutiooem fadatn in capitulo a magiflro la ico talem habere efficaciam, qualcm verba per ipfum magiftrum prolata fonabant (flc videlicet dicentem: peccata, quz omififli confiteri propter erubefeentiam carnis, vel timorem juflitic ordinis ex poteflate nobis a Deo conceffa, dc domino papa, nos remittimus vobis, quantum polTumus); confeflus es etiam te adeo efle diffamatum fuper articulis heretic· pravitatis iub apollolica bulla miffis, quod te fuper his purgare non potes; ideo (ano utens eonfilio, de corde bono, dc fide non fida, te miferieordi* dc judicio ecclefi· (obmififli, abjuratis a te primitus erroribus, dc hrrefibus praedidis, dc aliis omnibus, quibufaimque nominibus cenfeantur, te fecundum fixmam ccclcfir ab excommunicationis vinculis, fi aliquibus propterea tenebarrfe aflridus, aadoritate didi concilii ad cautelam abfolvimus, dc reconciliamus ecclefiaflk·unitati; fiquidem ex corde precedent lubeniflb, fupratada, dc iujunda ibi mandata fervaveris, ut teneris; poteflate injungendi tibi propterea ponitentiam falutarem dido concilio, aut alH, (eu altis, ad quem vel ad quot de

cr „ jure fpeftaverit, fpecialiter refervata.

ANNO GHRisrt Ceteri jj. fratres ia* hofpttto decani recemi, qui nihil confitebantur nifi vehementem fanurO| & impodibilitatem purgationis fueram abfolutt fub hac forma per Cicefineu. & Ecoo. epife. In Dei nomine, Amen. Qpia tu coofirlfus es judicialiter coram toto concilio provinciali, te efte adeo dtfiamatam fuper articulis haeretice pravitatis fub apoftolica bulla miliis, &c. /ataw, «r mi «J/iArfMW *pMceètti*, *priori cirai prreer* ***tf eretiacu fer tmn ftrtf-- & otnifint tiferw.***

Fort hrc, die Sabbati *6-* id. Julii comparcerunt fimiliter coram concilio quidam fratre* magne aliquando auâoritatis in diâo ordine, dc (enes fratres ; videlicet Simon de Strecbe miles, Joh. de Mown, Joh. de Conyngefton, Rad. de Barton, Capeitanus, Vili, de Saune, Ran. de Ovesham. cappelknus, Rad. le Carpenter de Madone, & Rog. le Notrcts & publice confitentes fe adeo effê diffamatos fuper articulis abnégation» Chrifti, & fpuitionis luner crucem, &cstct*is* fub bulla apoftolica militis, quod fe ab eis purgare non portent,' & flexis genibus petierant cum multis lachrytnis, quod heeat di&os errores, & omnes alias ibidem in forma canonica abjurare, offerentes le paratos ftare ordinationi ecclefix ; fit ecclefia recepit eoe. Et continuo abjurarunt omnem haereticam pravitatem fub hac forma, expofira tamen eis in lingua intelligibHl forma eadetn :

„ Ego frater N. de ordine militiae Templi,
„ perfonaliter cooQitutus coram vobis vener.
„ patribus dominis Roberto, Det gratia,Can.
„ tuar, archiepifcopo totius Anglix primate,
„ dt fuffraganeis veftris in hoc provincial! con-
„ cilio London, congregatis, fateor me efte
„ sdeo diffamatum iuper articulis heretic* pra-
„ vitatis, dt aliorum errorum, videlicet abne-
„ gationis Chrifti, & fpuitionis fuper crucem,
„ & aliorum contentorum in teferipto apoilo-
lico, quod me fuper his purgare non pof-
„ lum ; & propter hoc corde contrito flc hu-
„ millato fubjicio me mifericordise, & *aufto-
„ ritati ecclefix, offerens me paratum abjurare
„ dlâas hxrefes ac errores, & omnes alios
„ quocumque nomine cenfeantur, & quod in-
„ (ungendam mihi poenitentiam humiliter ad-
„ implebo. Unde di&ts hxreirs, & omnes
„ alias, quocumque nomine cenfeantur, &c.

m/ *in atjuretioncpriifM* ***ftifa.*** Illam formam abjurationis tenuerunt omues Tetnplarii, qui hxrefes abjurarunt, ÔC in proceffu fubiè^uenti lacerdoi-s, & litterati in Latina *f* laici vero in lingua Gallicana. Quilibet rum iftonun poft abjurationem faftam lignum fecit cum penna in fchedula abjuration».

Subfequente dic lunae, 4. id. Julii, comparcerunt coram dominis archiepifcopo, & epifcopis, & toto concilio, fle magno populo civitatis, comitibus etiamLejceftr.Hereford.Pcmbroch. WaiVyk, prxfentibus: fratres Will, de Winton capellanus, Joh. de Waldon, Will, de la Forde, Rob. Scot. Tho. de Walkington, Will. Raven, Will, de Scotho, Hug. de Tadecaftre, Hen. de Wickala, Tho. de Wothrope, Will, de Thorpe, Will, de Broughton, Tho. de Barton, Job. de Sutton, Ric. Biftclesham, Joh. de Grafton, Hen. de Halton. Will, de Warewyk, Joh. de Werkelcye ; & ibidem confitebantur le adeo diffamatos elle luper abnegation* Chrifti, & fpuitione fuper crucem, & alii* herefibus, & erroribus diverfis, quod (e fuper his purgare non portent ; itquod parati erant htijufmodi taerefes, & omnes alias ex tunc abjurare, dt ad hoc petierunt le admitti flendo, & veniam petendo, ordinationi (Jt mifericordias ecclefix fe fubmittentes. Et ad hoc recepti abjuraram quidam >u Gallica, dt quidam in Anglica lingua hujufmodi hxreies, & omnes allos errores in forma proxime lo Latino praftripta i & in fignum abjuratioois quilibet ipiorum accepto calamo cum atramento ichedulam abjuration» contignavit. anno ,,u'

Eodem die commifit dominus archiepifcopua Cantuar. auâoritatem fuam, vice totius con. cilii, reverendi» patribus dominis Londonienfis Winton. & Ciceftren. epifcopis ad abfolvendum, & retiplendum in craftinum quudam Templarios lene* & valetudinarios in Turri London, tunc extftentes, & prx nimia debili* tare in concilio comparera nequeuntes; dum tameo figas contritionis lo ets apparerent, 6c hrrefes ac errores, fuper quibus diffamati erant, ad abjurandum paratos (ponte 1* offerent, ad abfolvendnm cos & reconciliandum eeclelia-fticc unitati, poteftate tamen pernitentuin ipfis injungendi arbitrio eonctlti refervata. Et, ipfi fratres non poffent fe propter aliquas occultas vel manifeftas infirmitates pnrfencix dj-fforum fratrum commode & honefte pralentale, potiet quilibet frater, qui calem pateretur impotentiam, unum procuratorem conftituere, & i^fe procurator diâi fratris'nomine illud quod ad ipfum fratrem pertineret, facere, dicti do. mini epifcopi procuratorem ad omnia, ut ip-(um fratrem, fufeipere, & in perfona procuratoris per omnia commilfionem circa receptionem hujus fratris cis per concilium faAam exercere.

Dic vero craftino adveniente, didi reverendi patres London. Gccflren. & Win‹on, epiC copi cito poft ortum (olis ad capellam beate Marie de Berkyngecbcrche, juxta Turrim London. accedentes cum tribus notariis publicis, & utriufque juris pluribus periris, dt populi civitatis multitudine copiofa, deduâis curam etf-dem ibidem per xniniftros conftabular. caftri five Turris London, quibufdam fratribus militiae Templi lenibus & decrepitis, & ilare prx lenio nequeuntibus; videlkct Richardo de Peitcvyn, Henrico de la Wole, Willielmo de Velles, Roberto de la Wolde, Ct Willielmo de Cefterton,- fit expolito cis, Gemi & exteris, ftatu in quo erant alias in concilio recepti, refponderunt fe iemper fulffe paratos ad abjurantium illas, & omnes alias hxrefcs a tempore, quo primo pervenit infamia ad notitiam eorum, fit ad hoc fe 'admitti per ecclefiam cum multis Jachrymis petierunt. Er continuo admifli haerefes hujufmodi coram populo, ordine alias in concilio hic obtento, abjurarunt quidam in lingua Gallicana, & quidam in Anglican, cum non habuiffent ufiun alium loquendi,dtfta *forma* eis *prius plene ia* lingua intelligibili expo fica *i* videlicet forma, qua in concilio quoad perfonas coofimilis conditionis fuit obiervau ; abjurataque hxrcfi per eofdem tradiderunt di-His fratribus duobus magiftros in theologia, ad audieodutn in iceretis confeffioncs eorum.I^onfeflioaibus eorum auditis, & ipfis extra portam occidentalem did* capclhe collocatis, reverendus pater dominus epifeopus Ciceftren. (olus cum niiniftris officium, quod circa absolutionem, & reconciliationem ipforum requirebatur, pontificalibus indutus foUemnitcr exercuit, &

er eos in bee verba poft preces abfolvit „ In A ——Dei nomme. Amen. Quia vos fratres Richardum Pcitevyn, Hen. de !a Wolle , Will, de Welles, Robertum, de la Wolde, & Will, de Cefterton, invenimus erratfe in (aeramento peenitentl*, & adeo diffamatos fuiilc & efle de variis hcreftbus, videlicet de aboegacione Chrifti, & aliis artieulis tub bulla papali contentis, quod vos inde purgare non poteflis, ut aderitis, fit nunc faniori ufi confilio, vultis ad unitatem fandae matris ecclefi*, prout atteritis , de corde bono & fide non fitta redire ; ideo abjurata a vobis primitus omni hnetica pravitate fecundum formam ecclefix ab excommunicationis vinculis, quibus tenebamini aftricli , auctoritate Dei, apotloiorum Petri & Pauli , B necnon auttoritate praetentis concilii vos absolvimus, & reconciliamus ecclefiaflicx unitati ; fiquidem ad eam cx corde redieritis, & juncla vobis mandata fervaveritis ; poteftatem injungendi vobis pœnitentîam falutarem ditto concilio, vel aliis, ad quos de jure dignofeitur pertinere, fpecialiter refervantes. “ Et imrodutti in capellam per manus , & coram altari collocati, & ibidem orantes, altare eiculati lunt cum lachrymis & devote.

Poft hxc eodem die didis fatribus una cum domino atehiepifeopo, & exteris coepifcopis fuffraganeis ia aula, qua prius, in pleno concilio congregatis, comparucrunt ibidem coram eis fratres de ordine Templl; videlicet Radul- C phus Tanet, Will, de Egendon , Ric. de Nevent, Tho. de Camera, Rob. de Hamilton , Johannes de Weregrave, & Johannes de Eulye, qui confitentes fc fe adeo elfe fuper abnegattone Chrifti, & (puitione fuper crucem , & exteris erroribus alias in concilio diftamatos , quod fe non pollent fuper iis purgare , & petierunt fe adtniiti ab ecclefia ad abjurandum hereies prcdiâas, Ac omnes alias ; Ac ad ilandqm ordinationi ecclefix, & pcrmtenlix cis per ecdefiam injungeiidx totaliter fc lubir.ifcaint , & recepti hxreles fub forma , qua (equitur , abjurarunt, ditta forma prius in lingua intcilIgibili expolita eifdem Ate. Jco frere N. de lordre dc la chtvalerte du Temple, &c. ut ,Lati- D ne fupra habetur in abjurationc Stcphaul de Stapelbrugge.

Sub illa forma abjurarunt omnes fratresTeinpli , exceptis tribus primis confitentibas errores , Ar quinque receptis apud SouthwerK , qui tenue uni aliam formam luperius tuis in locis traditam. Forma hodie apud capellam de Bcrkyngecherchc fervata fuit ifta e»dcm, hoc mutato, quod fratres abjurantes dicebant, fe conflitutos coram reverendis patribus London. Ciceftren. & Winton, epifeopis, domino archiepifeopo, toto concilio poteftatem ad hoc faciendam fpecialem habentibus, in capella bea. t* Marie de Berkyngecbcrcbe, Acc. totum, ut in abjuratione prxcedenti, in Gallico & in Au- E glico ibi & hic fatta, &. lubiequentcr jurarunt omnes flare mandatis ecclefix.

Porro, quia aliquibus de concilio videbatur inconveniens dicere in forma abfolutionis, *ak excvmituiucutiouis vinculis, quitus prepttrti ttvtherit aftnilus, tc utjotviumt ;* cum nondum confliterit de lententia contr« eos vel in eos lata, fed folummodo in fautores & tn aliquos fugitivos; Ordinatum extitit, quod apponerent ibidem in forma *uk excoummii.iticnit vinculis ,* s» *Si uliqtûkni prepttrtu teuelcrif aüriclut, “ u»- lkrttJit ilifit t&Ktlii uJ ciutelun utyivitnus,*

Demum dominus archiepifcopus , ut alias , tunc commilit aud iritatem dittos fratres , & omnes alios fratres nondum abiolutos dominis London. Ciccftren. A' Oxon. epifeop. fub ditta forma abtolvcndi ; dommo London. fub protc (latione alias per ipium fatta eam pro feipfo fuicipiente, e.xpofito dittis fratribus ibidem , numero quinq.in«mta, pixfentibus verbo Dei per Saruni epilcopum , reducentem ad memoriam coram concilio, qualiter fe hattenus geflerant, & qualiter modo le gerunt, & qualiter oportet ut arnxl › te gerant ; aperiens cis miicricordiam lanébe matris ecclefia:, qua: non claudit gremium rcvertenll; flectentibus iterum genibus, A veniam petentibus fratribus prxdttis & prxeepto prxi.iturum timer gradus occidcii talis ports ecclefia: cathedralis fe llatucrunr . Epifcopi vero Ciceftren. At E\ m. cum minittris pontificalibus induti ad didam portam ecclefix venientes, fratribus itipcr gradus , difeoopertis capitibus , prottratis , beneficium abiolutioms modo fuperius ordinato impendcn.es, h.mc ablolvendu fratres prxdittos foimam in ve b s tenuerunt : lu Dei nomme , Amen . Quu tu (quilibet frater tunc fe nominabat,) comellus es judicialiter, ut fupra . Et introductis per manus didis fratribus, & ad gradus altans conftitutis, flexis genibus, poftorationem f.ittam ibi*dem altare demote* ofculati lunt . Eodrm dic extitit in concilio ordinatum . qued nominarentnr de diverfis dimcefibus diverfa monat'erla & loca rcligioia de provincia Cantuar. A. quod de regiftro Cantuar. per loci diœcefanos epikopos, tunc in concilio prxlentes nomina extraherentur, Ac ad fingula loca nominita impuli fratres Templi ad poenitentiam ris pro cummidis injungendam, prout in paucioi ibus & majoribus deliquerunt, fub certa forma peragenda mitteremur, plenius adhuc, quam alias, itiper modo convcrfationis , & qualiter de extero fe debeant gerere, per epifeopum Sarum informati, ut per convariantes cum eifdem in locis prxdittis facilius appareret in futitnun , utrum in teuebris ambulent ve) in luce Er flc lavente Deo, fecundum quod iplius· fatti quail-tas permifit, in dicio negotio cll proceflum .

Forma litterarum, per quas ad diverfa monafleria fuerunt admilfli, Acpœaitcntia in cis cuntenta, poft hxc fcquttur.

„ Diligentiam pixlatorum, ordinitiones diverias, Ac cautelas, tonrinusttur.cf>|ue nego-
„ tli, quod longum eft nariare , fi quis volue-
„ rit intueri, arflauoiiclque Ac leparatiuties per-
„ lonarum, cuftodutn vifitatorts , Ac amotio-
„ nes ipforum At domum pro fideli leparatio-
„ ne de cis facienda, Ac hofprtionim dtverfo-
„ tum locationes cxhortationefque, Ac commi-
„ nationes fadas fecularibus rainiftris a majo-
„ ri, Ac vicccomitibus civitat. London, ordi-
„ nationem de levanda pecunia pro expenfis ,
„ viafque ad procurandum dittos fratres adde-
„ tegendum veritatem inventas At excogitatas,
„ modo per epifeopos perfonalirer , modo per
„ clericos ipforum, At etiam feveras Ac crude-
„ les perfonas laicas, judicium fanguints quan-
„ doque exercentes, cx certa fcientia *eit ad*
„ terrorem mittas , modo per conflantem ac-
M cufationem trium contuentium de ditto or-
„ dine, aliquando contra unum , aliquando
„ contra duos dc negantibus, Al errorem dif-
„ fitentibus mente defideravit avida perferuta-
„ ri ; hxc in fchedulis , At adjunttis feriptis .
„ penes nos remanentibus , fublcripta repeilri

fy ,, poterant plenius. De magno magiftro pro-A,, pali, fed per viam extra de proctffu. Et › I »
—— —— pter refervationem, per dominum papam fa- ,, quia quoad procelTum, & quoad ordinem, AMNO
a NNO ,, ftam, nihil eft ordinatum. De Himberto ,, & quoad feipium temper in negatis perfiftit,
CHR-ISTI ,, Blinke pluries coram concilio addu&O, & ,, diffitendo errores, dicens fe nolle errores,
,, luper hereticali receptione aliorum in processu Qaremonten. Inventa, & per iplum fa-,, fta, ac etiam fuper ftatu tuo & tonus ordi-,, nis examinato, reperto, & accufato, & di-,, ligenter interrogato, eo quod offic. Clare-,, monten. certificat, & non plene, quia nec ,, tamquam ordinarius, nec tamquam delega-,, tus, nec alias, prout ftat in proceftu epileo-,, quos ipfe numquam commifit, abjurare; ,, concilium nondum ordinavit executionem de ,, corpore ipfius faciendam, fed in viliflimo ,, carccre ferro duplici conftrlâus juffus eft re-,, cludi, & ibidem, donec aliud ordinatum ex-,, *titerit*, refervari, & interim vifitari, ad vi-,, dendum, fi vellet ulterius aliqua confiteri.

WC ANTUARIENSE CONCILIUM

Λ caufa Ttapiariorum

Anno 13ii. habitum.

Fxtm apud ITXEcimo quarto calend. Maji aliud concilium B provinciale contra Templarios celebrabatur. Su°d per mandatum archiepilcopt Cantuar. epilcopt, decani, abbates, priores, flcc. I rmpi-tummonebantur.

Ibo.Robertus, &c. diledo filio venerabilis *fratris* *Ox.* nofiri domini R. Dei gratia London, epifeopi agentis in remotis in fpiritualibus vicario generali, falutem, gratiam & benedidionem. Cum circa qualdam lingulares perfonas ordinis militiae Templi in notha provincia degentes, poft ultimum nolhum provinciale concilium, emerterunt aliqua, quae juxta apoftolici mandati exigentiam, non potlint nifi in confimili célébraido concilio expediri; urgeatque neceffitas boni pubbei huius regni, tranquillitatilque, & quietis accommodat in ecclefia Anglicans expoleat utilitas, pnelatos & clerum noftrae provincias ad invicem convenire; de confilio venerabilium fratrum noftrorum, qui nuper ad admonitionem noftram London, fuam praefentiam exhibebant, & nonnullorum procuratorum abfentium fratrum noftrorum decrevimus provinciale concilium in proximo, dante domino celebrare; quocirca vobis committimus & mandamus, quatenus venerabiles fratres noftros fuffraganeos prxfentes in regno, ac ablentium frairum in fpiritualibus & temporalibus vicarios generales, feu alios, quos ad hoc duxerint dimittendos, decanos & capitula cathedralium ecclefiarum, archidiaconos univerfos, abbates & —— ut comparant coram nobis 14. cal. Maji in ecclefia fandi Pauli London, nobifeum fuper prrmifiis & aliis, prout expediens vifum fuerit, efficaciter traftaturi, confenfumque his, que dsnte D;o, ordinabuntur & providebuntur, ibidem praebituri, ulteriufque faduri cum continuatione dierum fequentium ufque ad finem ejufdem concilii, quod juftitia fuadebit, &c. Dat. apud Tenham 16* cal. aprilis, anno Dom. HU. confecrationis noftrc decimo odavo,

MJKDATVM ARCH1EP1SC0P1 CWVAR,

Priori Ü capitdo Contmr. dirtEiu».

E rtg. Hnr. priori/ Contuar. foi.* 117.

Robertus, &c. diledis fillis, & venerabilibus viris dominis, priori, & capitulo noftrae Cantuar. &c. expofeit mandatum apoftolicutn nobis & fuffraganeis nofiris direftum, ut fuper crimine hatreticae pravitatis lingularibus periolis ordinis militiae Templi imputato, pro vel contra ipfas fingulares perfonis in noftra provincia conftitutas, in nofiro provinciali concilio iententie ablolutorie vel condemnatoris, prout juftum fuerit, proferantur. Et licet propter ..or, & quaedam alia, nuper concilia provincilia celebraverimus, & in ipfo cum venerabilibus fratribus no(his fuffraganeis fuper illa materia varios & diligentes tra&atus habentes, fuifiemus multipliciter occupati; dide tamen fententie non fuerant, ficut, nec poterant, promulgate. Qpocirca vos tenore prefentium peremptorie citamus, quod vos(domine prior, pcrfonaliter, & vos, capitulum, per procuratorem veftrum, fi volueritis, alioquin per alium, feu alios idoneos procuratorem feu procuratores compareatis coram nobis fexta feria poft oftab. Pafch. in ecclefia S. Pauli London, cum venerabilibus fratribus nofiris praedidis ac clero totius nolhae provinciae, ad diftum terminum convocatos, continuaturi traditus predidos, veftrumque ad ea, que contra ipfos ac cooftituenda ad generale concilium, infpirantc Domino, ordinabuntur & providebuntur ibidem, nec non & alia in eodem tradanda adhibituri confenfum, ulteriufque faduri & recepturi, cum continuatione & prorogatione dierum, quod fuerit faciendum. Et quid in praemittis duxeritis faciendum, nos didis die & loco certificari curetis per veftras litteras patentes, harum ferient continentes. Dat. 3. non. apr. anu. 1311. fe confccr.it. nothe 18.

EBO-

ANNO CHRISTI ·I·· CHRISTI M···

EBORACENSE CONCILIUM IL

Iα caufa Templarioram

. *Ana* 13li. *Labitam.*

£x *Wilt.* t. If. paj *»«· »x re fit. per. fol. ,s.

MEmorandum quôd venerabilis pater domi-nus Vvillielm. Dei gratia Ebor. arcbiepi-icopus, Angli* primas, habito tra&atu fic ·liberatione cum concilie fuo pleniori. propler diverfa fit ardua negotia, flatum ficreformationem ecclefiarum fic ecclcfiaflicarum perfonarum Ebor. diœc. fic provinci* ungentia, ac propter quaedam alia, qu* eidem venerabili fratri, & quibufdam aliis collegis fuis, fuper negotio inqu'fitionis hstreticc pravitatis contra ordinem militi* Templi, fic lingulares perfonas ejufdem ordinis, a fede apoftolica demandata fuerant, fit qu* magnam deliberationem, confihum, fic_ traâatum requirebant, fuum concilium provin-" dale in ecclefia beati Petri Ebor. 9. cal. Junil anno grati* MCOCXI. fic pontificatus fui fexto, jure ordinario celebravit· Ad quod venerabiles patres domini Joannis Cariolenfis fic Thomas Candid* Caf* epifeopi, prwdiâl domini archiepifcopi fuffraganci, maglfter U*ill. de Pykering decanus ecclefi* Ebor. ac ceteri decanl, archidiaconi, prepofiti, archipresbyteri, fic capitula cathedralium, fit collegiatarum ecclefiarum, abbates, priores, exempt* fit non exempti, necnon facr* theologi» uoâotrs, fic juris canonici & civllis profeflores did* dkec. fIC^j {irovinct* Ebor lub formis fic tenoribus infracriptis erant evocati, prout per certificaforia apparebat, quorum tenores tales erant: Venerabili in Chrtfto patri ac domino fuo reverendo, domino VVilliulmo, Det gratia Ebor. archiepilcupo , Anglic primati, fum humilis fic devotus officialis Ebor. obctfientiam , reverentiam, fic honorem. Mandatum veflrum recepimus , tenorem continens infrafetiptum .· V/illielmus, permiflione divina archiepifcopus Ebor. Anglic primas, diieâofilioofficiali noftroEbor. falutein, gratiam, fie bcnediâionem. Cum faerorum canonum falubriter ac provide pethibeant inftituta , ut per metropolitanos fingulos in fuis provinciis, pro difetttiendis cum debita maturitate arduis eme*gentibus negotiis, omni anno provincialia concilia celebrentur: eo tamen prtxcipue tempore vigilantiori Audio convenit hujufmodi concilia convocari, cum emerferint gravia fit infolita negotia, qu* abfque plurium peritorum confilio *facile* nequeunt expediri . Sane dudum ex prxmitfis caufis ad certum diem in noftra Ebor. ecclefia noftrum provinciale concilium fecimus convocari,- przfertim pro iis, qu* circa lingulares Templariorum perfonas, in noftra provincia conftttutas, nobis a fcde apoftoltca commiiTa fuerant exequenda, lueretkamfapientibus pravitatem ; qu* cum lo noftro provinciali concilio fuerint execution! debit* demandata» juxta ejufdemmandati apoftolici continentiam & tenorem, per nos debent ad generale concilium introduci. Verum, quum ante diem prediâi noftri concilil convocati, cerros rumores accepimus de prorogatione generalis concilii ufque ad calcn. Odobris prox, jam futur, de confilio & aflen-A fu relîgîofi fit difcre»i viri domini, dom. abba-D tis de Latigniaco, fic magiftri Sioardi d» Vaude, fpecialium minctorum ledis apofldk* in Anglia fuper negotio Tcmplarioa contingente nobilcum tunc pr*lentit»m, necnon de communi confcnfu omnium, qui dido npttro concilio interfueram, duximus ordinatum, ut ex premiflis caufis afiis revoluto anno faceremus iterato noftrum provinciale concilium convocari . Quocirca vobis firmiter injungimus fit mandamus, quatenus per totam noftram diœc. hcc faciatis abfque more difpendio folemniter publicari; citantes nihilominus peremptorie universos abbates, fic priores, abbatespraprriosnon habentes, exemptos & non exemptos, decanos, arcbidiaconos, przpofitos, facr* theologi* dodores, ac juris canonici profeflores, necnon fingula capitula collegiatarum ecclefiarum noftr* diœcefis, quod predidi abb tes, priores, decani, archidiaconi, prepofiti, dodores, ac profeflores perfonalitcr, capitula autem per procuratores fudScienter infttuftos, in ecclefia noftra Ebor. 9. cal. Junil, quem diem ad celebrandum ib*de*n concilium noftrum provinciale duximus afitgnandum, cum continuatione fic propagatione dierum fubfequcntium , coram nobis comparcant, fuper propdnendis in concilio tradaturi , lalubre confibum impcnluii, necnon ea, qu* ftatula, ordinata, & fada fuerint, humiliter admifluri , ac etiam efficaciter impleturi, fafturi, fic recepturi , qued conionum fuerit canonicis inlliiutis. Vos etiam przmunimus, & czteros per vos citandos praemuniri mandamus, quod abfentes in termino iupradido, nifi propter evidentes caulas fic rationabiles, de quibus fidem faciant, legitime fuerint impeditl, tamquam inobedientes fic contumaces, juxta juris exigentiam puniemus. Qualiter autem hoc noftrum mandatum fueritis exeeuti, nos didis die fit loco, diftiode fic aperte certificare curetis per litteras veftras patentes harum feriem continentes. Valete. Dar. apud 'J/yiton.' 9. cal. Martii, anno grati* MCCCX. fic pontificatus noftri fexto. Cujus auâoritate mandati veftri illud fecimus poft receptionem ejufdem , fine more difpendio per totam veftram diœc. folemniter publicari; citantes, & citari facientes nihilominus peremptorie in forma nobis fuper hoc demandata, univerfos abbates , fic priores, abbates proprios non habentes, exemptos.fic non exemptos, decanos, archidiaconos, facraque theologi* dodores, ac juris canonici profeflores, necnon lingula capitula collegiatarum ecclefiarum veftr* *diœc.* quorum omnia nomina infra feriatim confcribuntur, quod comparcant coram vobis ad diem fic locum in dido mandato veflro contentos, cum continuatione fic prorogat*iooe dierum* fubfequeotitrm, faduri fit recepturi; quod didi mandati veftri natura in omni fui parte ex>gît fit requirit. Ipfos igitur omnes fic fingulos fecimus pr*. muniri, quod abfentes in termino lupradido , nifi

tF ■^""·Ouusri

nifi propter evidentes caufasfii rationabiles, de A quibus ndem faciant, legitime fuerint impedi- **' umSuim inobedientes dr contumaces, juxta juris exigentiam, puniveritis. Et ficmandatum veftrum fumus reverenter, ut decuit, *in* omnibus exeeuti. Confervet vos ecclefix, & populo fuo Deus per tempora longiora. Dat. Ebor. II. cal. Junli, anno gratia MCCCXI. Nomina citatorum archidiaconatut Eboraeenfu dominus arcbidiaconus Eboraccn. beate Marias Ebor. de Scleby, de Kikftall, de Sally, de Rupe, abbates, ac fanft® Trinitatis Ebor. fanfti Aodrcae, S. Ofiwaldi, Pontefrafti, de Drax, fic de Brefton. priores; necnon magifter Thomas de Clyftbrd, doftor in theologia. Item archidiaconatus Eaftridrng, viz magifter Ber- B trandus de Fargis, arcbidiaconus Eaftriding; Abbmarlie, de Thornton, de Melfa, abbates: de Bridlington, de Wat ton, de Wartre, Kirkham, de Ellerton, priores ; necnon magiftri Philippus deBeverlaco, reftor ecclefix de Kayngham & Willielmus de Okam , reftor ecclefix de Langleton, in theologia dodorcs. Item in archidiaconatu Nottingham, dominus archtdiaconus Nottingham ; de Ruftbrd, de Welbecke, abbates: de Wirkfop, de Thurgarton, de Sbelford, de Lemon, de Novo Loco, de Fcllye, de Matherfeye, & de Blida, priores; necnon magifter Henricus de Maunsfielde, redor ecclefix de Flintham, dodorin theologia, A<chidiaconatus Richmundix, videlicet. domi-C qus arcbidiaconus Richmundix; de Tourneis, de Caldra, de Cokerfand, de Jorevallis , de Coverham, fandi Martini jufta Richmund , de fanda Agatha, de Eglefton, abbates; de Bega, de Conniggeshened, de Karmeol, de Lane de Cokerham, fandi Martini juxta .Rich* inund. de Allerton , priores. Prior feu cuftos dominus de Ormesby, & minifter fandi Roberti de Knaresburgh ; necnon abbas de Fontibus. Archidiaconatus Clyvelandir, dominus archidiaconus Clyvdandix, de Whitheby, de Ryevall, de Bella Landa, abbates; de Gykrouxun, de Novo Burgo, de Maltoun, de Morton, de Gruning. priores ac magifter Johannes Sarve, (acre theologix dodor, & magifter RobertusD de Sanfthorp; redor ecclefix de Apleton, juris canonici profeifor; item magifter Nicolaus de Welles, fic Nicolaus de Oxonia, juris canonici profeffores: item dominus prxpofitus prxpoiiturx Beverlac. Item capitula, videlicet Suthwe J , Beati Johannis Bcverl. Ripon, fic Ho> Wcdcn.

Ctrtificatorium ctfituli Ebar.

Item venerabili in Chrifto patri ae domino reverendo, domino Williclmo, Dei gratia Ebor. archiepifeopo, Anglic primati, devoti filii , decanus & capitulum ecclefix veftrx Ebor. fa- p lutein, reverentiam, cum honore in fingulis debitam tanto patri. Mandatum veftrum per vos nobis direftum, reverenter recepimus tub forma continenti® infraicriptc: Willicimus , providentia divina Ebor. archiepïfcopus, Anglic primas, dileftis filiis decano & capitulo eccle* fix noftra Ebor. falutem, gratiam, & benedi* ftiooem I Cum facrorum canonum, flce. Hqjus igitur auftoritate mandati , tam in ecclefia veftra Ebor. quam in aiiis locis noftra jurifdiftionrt, omnia premifla, qua publicari mandants, folemniter publicavimus, ac magiftros Petrum, de Rufs. Robcctum de Ryplingham, & dominum Walterum de Bedewinde, vefine ecclefix Ebor. przcentorem, cancellarium, fit thefaurarium, de Nottingham & Clyveland, in ecclefia veftra prxdifta arcbidiaconos, ac etiam magiftros Robertum de Ryplingham, fic Petrum de inlula, ecclefix veftrx Ebor. canonicos, facr® theologix doftores, fic furis canonici profeftbres, peremptorie citavimus, quod perfonaliter comparcant coram vobis, die, loco, fic tenore in mandato veftro contentis, fuper proponendis in difto concilio traftaturi, fa lubre confilium impenfuri, necnon ea, qux ftatuta , fic ordinata fuerint, humiliter admiffuri ; ac etiam efficaciter impleturi, fafturi, fic ~~recepturi,~~ quod conioqum fuerit canonicis inftituftjs. In cujus rei teftimonium figillum noftrum ad citationes tantum prxfenti certifica-torio eft appenfum. Dat. in capitulo noftro Ebor. lo. cal. Junii, anno gratis MCCCXI.

I I ANNO.

Cirtificatarinm ^illitlmi friorii

Venerabili in Chrifto Patri domino Willielmo, Dei gratia, &c. devotus fuus, W. prior ecclefix Dunelm. falutem flce. Litteras veftrx paternitatis devote recepimus, tenorem qui fequitur continentes.* Willielmus permiffione divina Ebor. archiepifcopus, flcc. Cum facrorum canonum fite. Quarum quidem auftoritate litterarum fratrem Godfridum de Haxeby, conmonachum noftrum, facrx theologiae dodorem citavimus in forma nobis fuperius demandata. In cujus rei teftimonium Ggillum noftrum pasfentibus eft appenfum. Valete. Dar. Dunelm. fefto Afcenfionis dominicae, anno Dom. tJH.

Ctrtificttorium Wiliitbrti dt Okem.

Reverendo in Chrifto patri, flcc. Willielmus de Okam rafter ecclefia de Langeton, veftrx ditsc. fubjeftionem & obedientiam, cum omnimodis reverentia & honore debitis tanto patri. Litteras vcftras cal. Martii ultimo praeteritis recepi, formam, qua (equltur, continentes: Willielmus , permiffione divina , &c. Veftris igitur voluntati fit beneplacito volens humiliter parere, prout tenor, m ecclefia veftra Ebor. non. cal. Junii fupradi&s, quem diem ad celebrandum ibidem veftrum concilium provinciale, cum continuatione & prorogatione dierum fubfequentium nuper aftignaftis, perfonaliter coram vobis, quanquam onera quamplurima mibi ratione refidentix mex in ecclefia Lincoln, di. verfimode incumbentia, a difta ecclefia commode abfque gravi difpendio me non finunt abefle, vita fic fanitate comitibus, Domino concedente, intendo comparera ; faâurus in diâo concilio, impleturulque, prout mihi poffibile erit in omnibus, juxta mandati veftri exigentiam & tenorem, Ot recepturus, quod *conionum* fuerit canonicis inftitutis; quod veftrx paternitati reverend®, quam ad regimen ecclefix (ux fanâx per tempora fuccefliva confervet altiflimus, in iinuo per prxfentes. Dat. Lincoln. 14. cal. Maji, anno Domini MCCCXI.

Memorandum, quod confimiies litter® dire» ftx fuerunt magiftris Henrico de Maunsfield, reftori ecclefix de Flintham, ac cancellario Oxon. Philippo de Beverl. reftori ecclefix de Kayngham; item Thotnx de Clyftbrd, facr» theologix doftoribus.

Irem confimiies litterx direftx fuerunt magiftris Thomx de Midlctou, de ordine prxdi-

Vs ■W- YNNO 1 * catorum Ebor. hem fratri Ad« de Lincoln.de A ordine minorum Ebor. itera fratri Richardi WcVKang. de ordine S. Auguflint de- Ebor. qu» omnes compsrucrunt perfonaliter in dido. concilio, fecundum formam citationum cis fadarum.

Λ/i» primi diei.

Quo die videlicet nono die Junii paedido, domino archiepifcopoEbor. una cum didis fuffraganeis fuis, pontificalibus induto, dc in dida Ebor. ecclefia in fede archtepifcopali, fedenti, necnon abbatibus beata Mari· Ebor. & de Seleby, cum mitris in capite, ac aliis prioribus, archipresbyteris, exemptis dt non exem- B ptis, ad idem concilium evocatis, veftibus facerdotalibus fimiliter indutis; domino Richardo de Kellawe, eledo ecclefix Dunelm. confirmato per fratrem Galfridum de Haxeby, monachum mon. Dunelm. faerx theologi· dodorem, procuratorem fuum, decano ecclefia Ebor. & archtdtacono Cleveland, perfonaliter; archidiacono Ebor. per dâminum Willielmum de Cufannoe, procuratorem fuum, archidtacono Nottingham!-, per magiflrum Richardum de Exttn?, procuratorem fuum; archidiacooo Eaflriding. per Willielmum Arnald de MonteSicco, fubftitutum Bertrandi de Rupe, procurat, principal, didi archidiaconi; archidiaconoRichmond. per magiflrum Francifcum de Luco, vi-C carium generalem ejufdem archidiaconi, thefaurario ecçlefiss Ebor. per Joannem de Braibes, procuratorem suum; prepofito Bevetlac. per magiflrum Radulphum de Anlagby, procuratorem fuum; àrchidiacono Northumbris perfonaliter; arcfiidiacono Dunelm. per magiflrum Thomam de Hoo, procuratorem fuum fpecialiter conftituium; magiftro Thoma de Clytfbrd, faerx théologie dodorc; decano de Aukland - magiflro VTillielmo de Marcian. juris canonici profeffore; decano Ceflr. ac decano Lanccflr, Dunelm. diœcefeos, & archidiacono Carliolen. perfonaliter; necnon procuratoribus cathedralium & collegiatarum ecclefiarum Ebor. dime, & province; dc aliis variis ecclcftaflicis in mul-D titudine copiofa in ecclefia Ebor. predida, juxta formam vocationis comparentibus. In primis, miflam de fando Spiritu folemniter audierunt; qua finita, idem dominus archiepifcopus ftatim pontificalibus, ut prius, indutus, acceffit ad matus altare, & fado filentio, propofuit vetbum Dei, dc poftmodum articulos in ipfo concilio tradandos dt expediendae, predido clero viva voce expofuit. Ledis pofica certificatoriis fuper vocatione prxdida; primo videlicet officiat-Ebor. cui eamdetn citationem in Ebor. dkecefi commifit faciendam; dc officialis Dunelm. fede Dunelm. vacante; dc domini Carliolen. epifcopi, dc capituli ccclcfi· Ebor. ipfifque citatis, ac de mandato didi patris preco- E nitatis, ac pro majori parte perfonaliter ei fufficicnter comparentibus; quibufdam vero cx eis diverlâs excufatiooes dc impedimenta per procuratores fpccialcs proponentibus, dc illis, in quantum legitima erant, admiffis. Leda etiam quadam traita fandiffimt in Chrifto petris, ac domini noftri, domini Clementis, divina providentia papae quinti, fuper concilio generali primo eidem domino archiepifcopo miffa; dc alia bulla fuper prorogatione ejufdem cpncilii ufque ad certum terminum in eadem Jefinitum. Es bulla apoftolica fuper inqqjfitiooibus fad is contra fingulares perfonas Templariorum publice leda. Expofiiis etiam quibuldam rationibus & motivis, negotium didorum Templariorum tangentibus, in concilio memorato. Propolita infuper per eumdem patrem toti clero, tunc ibidem prefenti, petitione domini regs Angliz illuflris fuper quondam fubfidio, libi pro guerra fua in Scotia concedendo; fuper quo idem clerus totius Ebor. ditrcel. dc provincix ad diem hujus concilii ea occafione extitit convocatus, prout per certa cenificatoria plenius apparebat, & in dido concilio coram ipfis extitit recitatum; idem pater injunxit publice dc exprefle predido clero, quod procuratores idoneos ad prrfatum generale concilium mitrerent, juxta formam"& bull· pixlibatx. Quibus fic peradis, prxfatus venerabilis pater prxfixit eidem clero, dc omnibus ad didum concilium vocatis, diem craflinum coram eodem in capitulo ecclefix Ebor. ad proponendum, dandum, dc exhibendum in feriptis articulos, & capitula, contingentia ftatum & corrcdionem ecclefiarum dc ecclefiafticarum perfonarum did· provincix; necnon deliberationem luam, voluntatem, dc refponfionem fuper dido lubfldio per praididum dominum regem petito; dc ad alia pertradanda, qu« *in eodem* concilio, tam circa negotium Templariorum, quam cetera communem utilitatem tangentia fuerint deducenda. a WNO CHR,sri

Allee fetemdi diei.

Quo d'e craftino, in capitulo ecclefix pr-diftat, coram dido venerabili patre, domino Willielmo, archiepifcopo fupradido, pro tribunali fedente; 6c prefatis Carliolen. & Candids Cal* epifcopis, ac abbatibus, prioribus, & exteris prclatis, ut fupra, eidem allidentibus; k'doque certificatorio decani chriftianitatis Ebor. fuper citatione fada omnibus Templariis in civitate & dime. Ebor. ubilibet exiflentibus, quod eodem die comparcant perfonaliter coram eodem patre in capitulo memorato, ad videndum & audiendum publicationem atteftationum in negotio inquifitionis hseretlcac pravitatis contra eoldem faâr, per eumdem patrem, & *extero»* collegas fuos habitarum; ulteriufque faciendum & recipiendum, cum continuatione & prorogatione dierum fubfcquenrium, quod ipfius negotii qualitas exigit fit natura. Ipfilque templariis ibidem vocatis nominatim, & juxta formam vocationis hujua perfonaliter comparentibus, didas atteflationes tam contra fingulares perfonas Templariorum prxdidorum, quam ordinem eorumdem fadas folemniter publicari fecit; & articulos fuper quibus did· fingulares perfohe examinate fuerant, in bulla apoflolica contenjos, fecit legi, dc toti populo in lingua materna exponi; ac atteftationem feptem perfonarum eorumdem Templariorum primo examinatarum, in lingua materna publice exponi fecit, cleri dc populi multitudine afliftente; reliquas autem attdlationes dc depolitiones pro ledis & publicatis habuit de communi confilio totius provincialis concilii. Tradiraque ipfis Templariis copia vera earumdem atteftationum omnium & lingularum tam contra fingulares perfona», quam contra ordinem habitarum; pnefixit idem pater eifdem Templariis diem Jovis prox, fequent. pro termino precilo dc peremptorio, ad proponendum & oftendendum, qutequid habuerint pro

pro fe in eodem negotio proponend. citra di-A ■ftum diem Jovis , fic eodem die Jovis plenarie com«m»«o . Affighando infuper eifdem Templariis diem Veneris prox, fcquent. in capitulo fupradifto ad audiendam fententiam definitivam , feu pronunciationem, £ liqueat, in negotio antedifto, eumdem diem Jovis toti concilio judicialiter affignando . Propofitis incontinenti coram eodem patre una fchedula in Gallico concepta ex parte ipforum Templariorum, necnon quadam bulla papali, ordinem fic obfervantias ipforum tangent^ ; fic ipfis fchedula fit bulla perleftb, iidem Templarii , fic exteri laici fic clerici, ad concilium non vocati , continuo receflcrunt. Poftmodum vero , habita deliberatione fic traftatu cum przdiftis epifcopis , fic aliis prclatis fit Clericis , tunc ibidem exiftentibus , fuper negotio memorato ; idem pater de communi confilio omnium deputavit certas perfonas , factae theologiae doftores, ac juris canonici profeflbres, ad deliberandum fuper quibufdam dubiis , qus. in praefato inquifitionis negotio refultabant, fic difto die Jovis eidem patri fuam deliberationem plenius referend. ut ulterius fieri poflit in eadem , quod toti concilio videbitur confultius faciendum.

AilA tertii diri.

„ Quo die Jovis " in capitulo praedifto.difto domino archiepifcopo , fic epifcopis , abba- C tibus , prioribus , doftoribus, fic profefloribus prediftis , fic toto clero ejufdem dioec. fic provinciae , clericis fic laicis in multitudine copiofa , ac Templariis ipfis exiftentibus , recitatis aftis ultimi diei , petitoque publice ab eildem Templariis , an aliqua haberent proponenda , oftendenda, feu eshibenda pro feipfis in negotio memorato ; fic propofitis incontinenti per ipfos Templarios quadam petitione in Gallico, & duabus bullis;una Innocenti! quarti, fic alia Anaftafii tertii ; quibus publice leftis , eofdem Templarios fecit idem venerabilis pater interrogari finguhtim , an omnes fibi tunc pnefentes habuerint ultima fic rata,quae in difta fchedula continebantur ; qui exprefle dixerunt, quod D ire. Tandem idem pater de communi confenfu difti concilii ipfos Templarios , fic omnes alios clericos fic laicos , qui ad illud concilium vocati non fuerunt , e difto cdpitulo exire fecit, ut de ipfornm Templariorum negotio plenius traftaretur ,' habitoque communi traftatu fuper eodem , videbatur eidem patri , fic toti concijio, quod ipfi Templarii eflent iterum interrogandi fuper quibufdam refponftonibus fuis prius faftis , tam in examinatione contra lingulares perfonas , quam contra ordinem Templariorum praediftorum figillatim, utrumne primis ftiis refponfionibus ftare vellent , necne ? Tunc ipfos fingillatim coram ipfo, fic difto concilio fecit adduci , fic fuas refponfiones eif- E dem , fit cuilibet eorum , prout feripta erant , in lingua materna exponi ; fic difta eorumdem , juftificationes, fic intelligentias per notarios publicos redigi in feripturam. Et his faftis, prasfixit eifdem Templariis diem craftinum , videlicet diem Veneris prox, ante feftum Ptntcco ftes, coram ipfo, fic toto fuo concilio provinciali in difto capitulo ad audiendum prouunciationem finalem , fi liqueat , in negotio memorato.

Ail4 qmrti diti .

„ Qyo die Veneris " in prsfato capitulo , difto domino archiepifcopo , fic epifcopis predicts, ac abbatibus , prioribus, doftoribus , fic profefloribus , fic aliis in multitudine copiola exiftentibus , quia fuper- dido negotio Tcmplariorum ad plenum non delibetaflet , videbatur eidem patri , fic toti concilio luo expediens , didam pronunciationem ufque in ahud tempus magis diflufum prorogare. Unde idem dominus archiepifcopus, ex communi confenfu omnium in difto concilio exiftentium, prxfentibusTcmplariis fupradiftis diftum diem Veneris , fic ipfum provinciale concilium prorogavit ufque in primum diem menfis Julii <in ecclefia conventuali de Blida ; fic eumdem diem eifdem Tetnplariis coram eodem patre, loco prrdido , affignavit, ad audiendum pronunciationem, ficut prius in negotio antedi&o . Praefigentes prxdifto clero ejufdem concilii tunc prxfcnti , quod omnes epiicopi, decani, archidiacom, prrpofiti, archipresbyteri, abbates,fic priorrf. qui poterunt , omni frivola excufatione amota , per. fonaliter , capitula vero per procuratores idoneos, fie ad hoc fuflicientem poteft»tern habentes , comparcant coram eodem patre in ecclefia conventual! de Blida fnpradiâa , ad traftandum fic faciendum tam luper dido negotio Templariorum , quam luper aliis prius propofitis ; fic nominatim in eodem concilio proponendum , quod communi deliberatione concilii juxta juris exigentiam videbitur faciendum. Poftmodum antem certis , fic legitimis de caufis idem venerabilis frater prorogationem ejufdem concilil , quoad aflignationis didi kxi de Blida, mutavit, fic fuum concilium fecit, ut prius, ad pratdiftum primum diem menfis Julii in ecclefia fua beati Petri Ebor. per fuas litteras citatoriis convocari.

AHj quinti diti,

„ Quo die primo menfisJulii ,** anno fic indiftionc prxdiftis in praefentia noftrorum notariorum prediftorum, ac teftium fubfcriptorum , fic aliorum in multitudine copiofa in capitulo B. P. Ebor. venerabilis pater , dominus archiepifcopus fupradiftus , ad prxfatum provinciale concilium, ut prrdicitur , prorogatum ibidem celebrandum , fedens pro tribunali , praediftam loci aflignationeni in ecclefia conventual! de Blida, certis, fic legitimis de caulis,ut ibidem dominus archiepifcopus exprefle afleruit , tantummodo immutata, venerabilibus^patribus, dominis Richardo Dunelm. Tho. Candids Cais , epifcopis, ipfius domini archiepifcopi , fic ecclefis Ebor. fuflraganeis , decanis ipfius ecclefie Ebor. fic ecclefiarum prsbendalium de Aukland, de Lanceflr. archidiacono Clyveland. cancellar. ecclefic *Ebor. S. T. doftore ·, abbatibus beats Maris Ebor. de Kirkftable, de Rupe, de Rie* vail, de Roughford, de Melfa , de Fontibus , de Turneys, de Calder , dcCokerfitud, dejorevall , de Coverham , de fanda Agatha , de Eglefton, fic de Novo monafterio; prioribus infuper fands TrinitatisEbor. fandi Andres Ebor, fandi Ofvaldi de Pontefrad.de Drax,de Brefton, de Gysboum, de Novo Burgo, de Malien, de Morton, deGronmis, de Thurgarton, de Felfeye, de Metharfaye, de Blida, de Bridlington , de Kirkholm, de Wartre , fic de Ellerton ;

letton ; doâoribus etiam in theologia magiftris Thoma de Oyfford , Joanne Gtovrer , Philippo dc Bevcrlaco , fratribus Galfrido de Haxeby» monacho Ecclcfix Dunelm. abbate dcRyevall, Adam de Lincoln, dc ordine minorum , Thoma de Pontefraâ. ejufdem ordinis , Rtchardo de Warcvrang. de ordine fanât Auguflinl , & Tho. de Middleton , de ordine praedicatorum ; fle juris canonici profefforibus, magiftris Nicolao de Oxon. Richardo dc Ceflria , fle Roberto de Sanâhorp, ac aliis juiifpertis ; fle multitudine ibidem perfonalitcr exiftentibus abbatibus, prioribus, decanis, archidiaconis, praepofitis, cuftodibus, miniftris, capitulis ecclefiarum tara cathedralium , quam collegiatarum , flt fpiriiualitatibus prxdidx Ebor. dicrc. per procuratores legitime conflitutos, prxfenlibus, publice propofirit verbum Dei ; cujus thema fuit ; „ Multitudinis credentium erat cor unum fle anima una. “ Quo fermone finito , leda fuerunt quzdam ccrtificatcria , unum fcilicet primo officialis curix Eboracciifis , aliud domini Dunelm. epifcopi , tertium Cariolenlis epifcopi & quartum capituli Eboraccn. ecckliz , figillis pendentibus fignata, fuper vocationibus cleri ad diâum provinciale concilium de mandato diâi domini archiepifeopi faâa ; vocattique pollmodum praelatis flt exteris ecclefiarum pcnouls in diâts certifiestor lis contentis , flt *eis* , ut pnemittitur, com parentibus ; leâo infuper quodam certificatorio , Ggillo chriflianitatis Ebor. pendente fignato , fuper quadam citatione fada fratribus ordinis miliux Templi , 14. numero in caftro Eborum exiilentibus, tenoris infraferipti venerabili , flte. „ Prout in proceflu notato. “Quibus fratribus prxeoniratis & ipfis omnibus perfonalitcr comparentibus , amoti fuerunt ipfi Templarii , flt exteri flt laici ad diâum concilium non vocati , a loco didi capituli ; habitaque poflea difputatione , fle altercatione continua tuter pixfatos dodores , profeflores , flc altos prxlatos ftipradidos , fuper rationibus fle motivis negotium difturum tem"plariorum , fic ipfos Templartos tangentibus ; ipfifque poflmodumTemplariis vocatis, & cumparentibus, prxfixit idem dominus archiepifcopus , cum confenfu diâi fui concilii , eifdem Templariis diem craftinum ad idem quod prius, fle loco przdiâo.

AB» ftxli diti .

„ Quo die craftino, “ fcilicct *. die menfis Julii praediâi , coram dido domino archiepilcopo ecclefia; Ebor. pro tribunali fedente, praefatis dominis Dunelm. Candid*x* Cafc , epitropis, ac aliis prxlatis fle clericis fupradidis fibi allidentibus; prxfati lempLrii, ut Cupra,cotnparuerunt. Quibus Templariis , ut cereris clericis fle Jaicis , ad diâum concilium non vocat», a loco didi capituli amotis, ut de oegotio diâoruœ Templariorum plenius iraâaretur ; habitoque traâaiu per ipfum concilium fuper negotio memorato,de communi confenfu omnium ibidem prxfcnrium , deputavit idem archiepifoopus certas perfonas S. T. dodores, flt juris caoonici profeflbres , ac alias diferetas ac litteratas perfonas ad traâandum , flt plenius deliberandum fuper prxfato inquifitionis negotio,* flt eidem domino archiepilcopo die Luns prox, fequent. In eodem capitulo referendum ", flt ad ulterius faciendum in diâonegotio,quod toti concilio videretur coaluitius laciendum · Pmdiâis Templariis iterato vocatis , fle comparentibus, przfatus dominus archiepifcopus affignavit eifdem diem fle locum ad lententiam definitivam feu pronuntiationem audiendum la negotio antediâo ; fle toti clero , ibidem exiftenti , eumdem diem dc locum ad iatereftendum judicialiter aflignaodo.

AB» /tftieti difi.

,. Quo die Lunae, “ fcilicct quinto die mentis Juyl , anno fupradiâo , coram prsrfato domino arehiepifeopo in capitulo ecclciix Ebor. praediâo pro tribunali fedente , prxfatis dominis Dunelm. fle Candide Cale epifeopis , ac Baliis praelatis, flt S. T. doâoribus, fle juris canonici profeftoribus, flt aliis clericis, fle procuratoribus fupradi&is fibi allidentibus, propofitis fle exhibitis in feriptis per quatdam cenas pertonas, fuperius deputatas, quibuidam rationibus & motivis, fle eis auditis At intellects, habitaque difputatione , Ce diteuffione fiiper eifdem; propter variationes rationum , fle dubitationes per fupradiâar pertonas , ut pnediâum , deputatas in diâo concilio, in propofitis fle exhibitis faâas , idem dominus archiepifcopus , de communi confenfu omnium in dido concilio exiflentium , deputavit certas perfonas , facrac theologiae dodores , juris canonici proieifores , flt alias diferetas perfonas, ad relationem iummo pontifici faciendam , flt ordinandam in negotio antediâo, fle ipfam die Sabbati prox, lequent. In capitulo Ebor. pratdido fupplicandum . Ad quam relationem audiendam, idem venerabilis pater prxdiâis Templariis, tunc peitonaliter ibidem conflitutis , diâum diem fle locum prxfixit ; fle ad dicendum, quantum /uris ratio permitteret, contra eamdem , fi voluerint, flr viderint expedire; eutndem intuper diem dc locum toti clero , ad diâum provinciale concilium vocato , & ibidem exiftenti , ad intereffeodum per fe , vel per procuratores idoneos , judicialiter affiguando.

MI» oBsvi diti .

„ Quo die Sabbati , u fcHicct decimo die menfis Julii prxdiâl , adveniente coram difcreto viro magiftro Roberto de Pickering , cano* nico ecclefic beati Petri Ebor. prcfati domini Ebor. archiepifeopi ad infraferipta commiftârio fpeciali , prout per infpcâionem commiffronis fur, tunc ibidem publice leâx, apparnk ; do* mino decano ecclefic Ebor. abbatibus , priori* bus , faerxque theologia doâoribus , *ix.* aliia difcrctls, & exemmis perfona dime. & provincia Ebor. perfonaliter, procuratoribus etiam dominorum Dunelm. fle Carliolen. & Candidas Cafe , epifeoporum , ac quorumdam aliorum praelatorum, tunc abfentium , ibidem exiilcntibus in capitulo ecclefias Ebor. prsdiâo r«-diât Templarii perfonalitcr companaerunr. Tonor vero commiffioals, de qua fuperitu flt mentio , talis eft .· Wil), flee. Qua commiftiooe poblice pcrlcâa, prxfati Templarii , &c. laid de clenci, ad diâum concilium non vocati., a loco diâi capituli fuerunt amoti, m de ipforum Templariorum negotio plenius tranaretur. Habitoque traâara per ipfum concilium fuper negotio memorato, magifler Kobertus de Pickering , commiftarius iupradiâus , de communi expreffo confenfu omnium flt fingulonun «une in dido concilio exrfleutium , idem concilium pro-

Anno CNK.f$Ti •J“·

prorogavit, fle continuavit ufque in diem Mer* curti prox, poft fertum beati Jacobi apoftoli prox, futuri; toto clero tunc ibidem eximnti, M ctiatn abfenlibus, in perfonas procuratorum fuorum ibidem prefentium, eumdem diem Mercurii ad interenendum perionaliter in eodem capitulo, *ad* tra&andum, deliberandum, & faciendum in diâo inquifitionis negotio, quod toti concilio videbitur confuhius faciendum·, praefigendo; prsfatifque Templariis eumdem diem fit locum ad audiendum, recipiendum, & faciendum quod natura ipfius negotii exigit fft requirit, judicialiter aflignando.

ABa nam *diti.*

„ Qno *die* Mercurii, “ fcilicet 18. die menfis Julii prxdiâi adveniente coram magiftro Roberto dc Pickering, commiiTario, ut praemittitur, fiipradiâo, venerabili patre dotnino Thoma, Candida Cafe epifcopo, dominis decano" rato ecclefix Ebor. arch. Clyveland, cancell. ecd. Ebor. abbatfous infuper fanâx *Marir* Ebor. *de* Seleby, de Kirkeftall, de Rupe, de Melfa, de Jorevall, de Coverham, de Eglefton, de Ryeval, de Betlalanda, necnon priores fanâa Trinitatis Ebor. fanât Andrea Ebor. fanâi Ofwldi dePonfefraâ. de Drax, & plurimorum aliorum per procuratores litteratorie conflitutos, prxfentibus, ac aliis atfiftentibus lo multitudine copiola; leâtun fuit quoddam certificatorium, figillo contmiffarii generalis domini officialis curia Ebor. prrdiâr fignatum, fuper vocatione c'eri ad diâum provinciale concilium prorogatum farta, tenorem continens infraferiptum; Viro venerabili, fice. Quo certificatorio publice perlerto, prxfatifque Templariis ibidem perionaliter conftitutis, pladiâis epifeopis, & aliis prxlatis, & perfonis ecdefiarticis, ac capitulis vocatis nominarim, & ut fupra, comparentibus, idem Robertus, commiffarius fupradiâus > diâum provinciale concilium ufque τη diem craflinum ad intereffendum in eodem capitulo, ac faciendum idem, quod prius, judicialiter aflignando; abfentes ufque in diem craflinum cxpcâando.

Alla dttimi liti

„ Qpo die craflino, M fcilicet 19· die mentis Julii prediâi, coram praefato magiftro Roberto commiffario, & domino epifeopo Candide Caic, ac prdatis, & perfonis ecdefiafticis in diâo ecclefuc Ebor. capitulo pro tribunali fedentibus, aliifque, tam clericis, quam laicis in multitudine exiflentibus, praefati Templarii 14. numero; videlicet frater VTillelmus de Grafton, fice, perionaliter comparuerunt; & fatebantur & expreffe recognoverunt omnes & finguli in judicio, & quilibet eorum pro fe fponte & expreffe fatebatur & recognovit, fe fuper articulis in bulla papali contentis vehementer effia diffamatos, dc deeifdem articulis non poffe fe purgare; petieruntque, dc quilibet eorum pro fc humiliter petiit, genibus flexis, flatum ecclefi* fibi concedi; afferentes, fe paratos effe ordinationi ecclefi· 4n omnibus ftare fuper prsNniffis. Juravit poflmodum quilibet diâorum Templariorum per fe nominarim dc expreffe de mandato ecclefi·, taâis faerofanâis evangelils, in lingua materna, fub hac forma: Beo A. B. deteftor dc abjuro ad hac quatuor fanâa evangelia omnes herefes, dc pracipue illas in bulla papali contentas, de quibus* diffamatus fum;" & promitto de cajtero obfervare fidens catholicam, *& orthodoxam,* quam tenet, docet, A prcdicat fanâa Romana ecclefia. Sk Deus me adjuvet, flthxc fanâa Deievangelia. Qui Templarii fic jurati, ut praemittitur, flaiim ad oflium auflrale didx Ebor. ecclefi* accefferunt, juramento prrftito ab eifdem omnibus & fingulis de parendo mandatisecclefi*; atque ipfos omnes & finguios, flexis genibus, beneficium abfolutionis humiliter petentes, venerabilis pater dominus Thomas, de Candida Cafa epifeopus, pontificalibus indutus, dominis decano & cancellario ecclefi* Ebor ac archidiacono Clyveland, & abbate S. Mari* Ebor. veflibus facerdotalibus pariter indutis, fecum artantibus, ab omnibus herefibus in bulla papali, contentis, & omnibus aliis abfolvit, ipfofque Templarios ad flatum ecclefix, & ad facramenta ecclefiaflica reflituit. Demum ipfis Templariis iterato diâum capitulum ingredicntibus, & in dido provinciali concilio perionaliter exigent ibus, magifler Robertus de Pickering, commiffarius prrdidus, unanimi coofenfli omnium in ipio concilio exiftentium. ipfos Ternplarios a carcerali cuftodia regia liberavit, & ipfos cuflodix ecclefiaftic* admiftt fft mancipavit; ipfumque provinciale concilium ufque in crallinum continuando, eumdem diem craflinum toti clero, ibidem exifletlti, ad intereffendum in dido capitulo, judicialiter- aflignando, ad tradandum, & ulterius faciendum in dido negotio, quod de jure effet faciendum.

Alla tmdetimi diti

„ Quo die craflino, '* videlicet go. die menfis Julii praefatis commiiTario, & clero in difto capitulo, ut fupra, confidentibus; habitoque traâatu diuturno inter eofdem fuper ordinatione ftarus diâorum Templariorum, idem magifler Robertus, commiffarius, de communiconfenfu & affenfu omnium tunc in diâo concilio exiftentium, decrevit, ordinavit, dt fententialiter pronunciavit; didos Ternplarios finguios ad fingula dlverta monalleria prxdiâ* Ebor. dkzcefeot fore mittendos, ad agendam poenitentiam de pretniflis, fuper ordinatione vero fit iniundione poenitende praefatis Templariis imponende, voluit idem commiffarius, ut afferuit, venerabilem patrem dominam Wtlltelmum, Dei gratia Ebor. archiepifcopum, Anglic primatem, in ipfo negotio ,4Ro· cum certis collegis luis, inquifitorem fpecialiter deputatum, confudere; toto diâo concilio provinciali ad hoc confenfom, & affenfum exhibente. Quibus lie faâis, idem concilium, quod tunc, dimifit fine die.

Publicatu ceffalietur erdiair Teatplanortim.

Willielmus, dcc. dilefto filio officiali noflro Ebor. falutem, gratiam, & benediAionem.Nuper in concilio generali, cui interfuimus, vir fanrtiffimus pater dominus, dominus Clemens, divina providentia papa v., per viam provifionis, feu ordinationis ordinem militia Templi, ipfiufque ordinis flatum, habitum, atque nomen irrefragabili & perpetuo valitura fuflultt fanâtone, ipfum ordinem perpetua prohibitioni fupponens; diftrirtius inhibendo,ne quis didum ordinem de extero intrare, vel ejus habitum fufeipere, vel portare, aut pro Templario fe gerere quovlfmodo prafumaret; quod fi quis

■^"■■"nis testent!am incurreret ipfo faão . Nolentes fHpiyTI quit contra faceret , majoris «communicatio-*i* nis testent!am incurreret ipfo faão . Nolentes itaque quod fratres quondam diôi ordinis» aut quivis alli in noftra diecefl conftituti praetendere valeant ignorantiam prcmiftbrum , vobis firmiter injungendo mandamus , quatenus tam In ecclefia noftra cathedrali Ebor.quam In fingulis ecclefiis collegiatis , necnon monafterits exemptis & noo exemptis, ac etiam in parodualibus ecclefiis noflrc dlme. faciatis pormif-■' ■ fa diftinâe, aperte, & follemniter publicari . Et quid feceritis in hac parte, nobis conftare ,,,, faciatis citra feflum beati Matthari apofloli per veftras litteras, que harumferiem reprefentent. Valete. Datum apudCawode 18. cal. Septembris, anno gratis 1311. dc pontificatus noftri feptimo.

&

AQUILEJENSE CONCILIUM

Pre *ftsficimdis fxmptibus Us yά ad tfieancnfe concilium stars erant,*

Anno 1311. habitum .

Mmû «un. sag. p»· *f^Axfam habendi conciGi b ejxs nndam mrv-VU tioeum fxggerit, bic exbibeo , durta accepta ex P. dt Rxbeis Monam. Ecd. Aqnilejenfit cap.* 83. paj. 818.

In nomine Domini, Amen . Anuilegia 98. Floren. dc M. Padua 54. Floren. Viccntia 18. Floren. dc dimid. Tervifium 14. Floren. Feltrum 13· Floren. dc dimid. Cumanus 15. Floren. dc dimid. peoetenfis 9. Floren. Concordia u. Floren. dc dimid. Tridentum at. Floren. Mantua 18. Floren. Verona 31. Floren. dc dimid. BTergeftum f. Floren. & dimid. Juftinopolis 3. Floren. *Poh 3. Floren. dc dimid.* Parentium 7. Pforen. Pctencnfis I. Floren. dc dimid. Emona 1. Floren..... Qui *(Flereni)* divifi fuerunt inter epifeopos prcdiâos per Venerabilem Virum Fratrem Johannem Vicarium dc Procuratorem Paduani. de magiftrum Patrem Tridentini epifeoporum , ad hujufmodi divifiooem faciendam elcâos Deputatos in Concilio Generali anno Domini 1311. Indiâ. 9. Aquilegi* celebrato.

&

CONCILIUM RAVENNATE IL

Pro difeiplina & moribus ecclefisc reformandis celebratum anno 1311. tempore Clementis Papr V.

TITULI CAPITULORUM.

I. *De orationibus fundendis id Dtum pro cleri ordinatione vecantiam ecclafiaritm, lT alsis Divtms tfiiciis.*
II. *De extquiis epifeoportmt décodentsum.*
III. *De annsverfornt tpifeoporum .*
IV. *De anniverfariis patronorum b benefoflarscm ecdefierum.*
V. *De reliquiis fanfiarum, b eorstmdem veneratione »*
VI. *De freerementis ecclcfiafiicis.*
VU. *De cisfiodia eucbnrifiia, ebrifmatis , b olei fondit.*
VIII. *De tdenfilibus, poramentis, b libris , Ô" ceteris irnisnentis ecclefiaflicis.*
IX. *De informetiene masifirorum, # celebratione Mtffarum.*
X. *De ennsmeiatiene ftfiorum, b celebrations ipforum, b obfervitiom jejuniorum.*
XI. *De fucromato beptsfmj , b forme conferende.*
XII. *De mundicia oeclcfiarum, b ne fient in est mercimonii, vel publiée parlemente.*
XIII. *De pradicatoribus verbi Dei.*
XIV. *De finie regularium, b ipforum reforma, tione.*
XV. *De poenitentiis.*
XVI. *De beneficiis, b prabends1 eeelefiafiiess, Ô idoneitate b fufiesentia smaifiroram .*
XVII. *De monachis, ut omnes ejufdem ordinisin Divinis ofkiit fiat conformes.*
XV11L *Quod fipguli comprovinciales epifcopi fe. Steel m emno fjmodxm facere teneantur*
XIX *Do clandefisna defponfatione , b natrimonio coetra&o contra mterdifftem teclrfii.*
CXX. *De inlrstfis b eleflis per potefiatrm laicoTxm .*
XXI. *De contnmacibtts b rebellibsu fobditis contra debitam obedientiam prnlatarxm.*
XXII. *De apofiatis.*
XXIII. *De Jadmt.*
XXIV. *De exce/fibas prolatorum.*
XXV. *De reltoribtu btfpitalinm.*
XXVI. *De mjxrits b damna date.*
XXVI. *De exceffUm laicornm Uafpbemantiiem Dexm, vel finîtes .*
XXVIII. *De pcena illmnm foi excommnnicationem canternmmt.*
DXXIX. *De pma adnlteroram.*
XXX. *De tkemofonanm largitione.*
XXXI. *De teftamentis.*
XXXII. *De filerais b folxtienibns fcriptxrarxm,*

P R. ÆTP A T I O.

In nomine Domini, Amen.

Confiitxtioncs edite in concilia provinciale t coebrate in ecclefia Revem. b convocato per vemrabileps patrem dominam Rasnaldam , permifiono divina fanOa Ravennatis ecclefin areixtpifeopttm

AD honcrem omnipotentis Del , de glark> fle virginis Mari*, beatorum apoftoiorum Petri dc Pauli, beati Apollinaris martyris, patroni tenta Ravennatis ecclefi* , beatorum martyrum Vitalis At Urficini, Ac ceterorum , quorum reliquias dc patrocinia compieAimur in Ipfii metropofi eccleiia , dc ad reflauradonem ccclefiarum, dc reformationem «noram , ecclefiafti-

* («calirteai t*Koo<njm , * ro falute animarum , in boe fanfio provinciali conctlto, cui, auftoro Deo, pnefidemus , ima cum venerabilibus patribus Del gratia dominis, V. Bonooienfi, H. Regienfi, M. Cervicofi, R P. Foropopilicaifi, epifeopis, dcfratre Huplioo elefto Firentio. fimâ» Ravennans eccle&sfuffragancis, & procuratoribus videlicet dominorum P- Parmenfa, R. Forlivjenfis, I. Caefcnatenfi», fratrum P. Comadenfi», I. Adricofis, R Yen, Saxenari», epifeoporum fuffraganeonm abfeo. tium ; quafdam conlliiutiones conciliorum, fynodorum, canonum , R decretalium epiûolarum, R aliorum jurium antiquorum R antiquatorum, per oblivionem R negligentiam inobferyatorum , rememoratortas R executorial rediviva repetitione edenda» previdimus , quas in fubditis reccnfemu», publicari mandamus : volentes R mandante», quod facri canones, R ledis apofiolicse decretales, R legatorum ejus conflicutiones , R decreta fandorum patrum , quantum poflibile fuerit, ab omnibus fubditis debeant efficaciter obfervari , R infra feript* conftitutiones.

Christi mt.

CAPITULA.

He oratlonibus fundendii ad Dewn pro celeri ordinatione 'vacontiunt eccleflarum & aliit Divinis ofikiif . Rubrica J,

Quia inter extera, quae pericula de diferimina afferunt dc inducunt , diuturna vacatio ecclefiarum cathedralium , cui volentes fuccurrere , quod ftatutum eft fieri pro celeri ordinatione fandx Romanx ecdefix, cum vacaverit, per conftitutionem Gregorianam, *Ubi periculum,* ftatuimus, mandamus, dc obfervari prxeipimus pro celeri ordinatione Ravennatis ecdefix , vel alterius ecdefix cathedralis de provincia , cum vacaverit, ita quod pro ordinatione ipfius Ravennatis ecdefix fiant orationes dc proccffiones ad Dominum, dc alia bona fpiritualia a clero dc populo univerfo per totam Ravennatem provinciam , donec ipfa eledio fuerit celebrata : dc in qualibet civitate dc ecclefia cathedrali ejufdem provincix vacante , a fuis clero dc populo, pro celeri ordinatione ejufdem ecdefix cachedralis. Et idem fiat in ecclefiis conventualibus vacantibus pro celeri dc concordi clcdionc ipforum ab iis , qui funt dc conventibus & capitulis ipfarum. Et ut hxc celerius adimpleantur, archidiaconus , prxpofitus, dc chorus ecdefix Ravennatis , ftatim cum ecclefia ipfa vacaverit, procurent omnibus dc fingu-iis fuftraganeis vacationem ipfam notificare: dc capitula ecclefiarum cathcdra-

Aliam Hem obfervent & faciant in fuia' civitatibus & diœccfibus, cum fuas cc—chrbtt délias paftore contigerit vacare. '<*..

Df accywi epifeoporum decedentium.
Rubrica II.

Quia, fecundum Apoftolum , qui bc- ,. y-,». ne pnefunt presbyteri, duplici honore habendi funt digni, in vita fcilicet & in morte: ftatuimus dc firmamus, quod quando contigerit aliquem comprovin- B cialium epifeoporum, prxfcntium vel futurorum de hac luce, Deo vocante, migrare, induatur pontificalibus, & cum eifdem , folemnibws cxequiis praecedentibus , cum folemni Mifla pro defundo fepeliatur; dc quam citius fieri poterit, exteris comprovincialibus epifeopis ipfius obitus intimetur per capitulum ipfius ecdefix cathedralis, ut orent pro epifeopo defundo. £t quilibet coepifcoporum dici faciat triginta continuas Miffas a die notificationis obitus ipfius ufque ad trigefimum diem; dc refici qua- C libet dic tres pauperes. £t in qualibet ecclefia cathedrali dc conventuali, una Mifta pro ipfius aaimx expiatione celebretur folemnitcr.

Dc amiverfariis epifeoporum
Rubrica III.

Quia inter extera remedia, qux proficiunt ad expiationem animarum fidelium defundorum, funt orationes dc eleemofynx: dc illis maxime in his teneamur obnoxii, a quibus nos recogno- D fcimus verbi dc operis beneficia recepiffe; in quorum numero pradcceflores noftri merito pofiint ^dferibi; ftatuimus , dc perpetua flabilitate firmamus, quod de extero femel in anno, vigilia fefti fan&x Praxedis, quod eft vicefimo Julii, in tota provincia Ravennate, per fingulos coepifcopos dc capitula ecclefiarum cathedralium, fiat folemne anniverfarium pro defundis coeptfcopis totius provincix , ad quod clerus dc populus convocetur. Et die prxdida quilibet epi- g fcopus comprovincialium prxdi&orum duodecim pauperes ad minus refici faciat, pro animarum expiatione celeri prxdidorum. Si autem ipfa dies cadcret in Dominica : fiat prxcedenti dic , vel fubfequenti feriata dic, quam commodius poterit.

De

anno CHRISTI un.

De anniverfariis patronorum dr *bcne-fa&orum ecclefiarum.*
Rubrica IV.

Adjicimus infuper, quod de extero , femel in anno , fcilicct quarta die Junii, vel in proxima fubfequcnti feria, fi feftum incideret die illa, fiat lblemne anniverfarium per coepifcopos in tota provincia pro expiatione animarum fidelium defiindorum , patronorum & ecclefiarum bcncfadorum : ad quod, ficut didum eft de anniverfario epifcoporum, clerus & populus convocetur , & ipfa die pauperes reficiantur, ut etiam per hoc fideles ad beneficentiam provocentur & animentur.

De reliquiis fanShrum, if ewumdem veneratione. Rubrica V,

Statuimus, quod fi in ecclefiis cathedralibus, collegiatis, eonventualibus, & exteris, extra altaria tcliquix habeantur , de ipfarum veritate *ic.* certitudine, quorum fandorum fint , per fingulos comprovinciales epifeopos , in fingulis eorum civitatibus & dicecefibus , cum diligentia exquiratur : quatenus de ipfis habita certitudine , devote venerentur, & publicentur populis, &. venerari mandentur . De quibus vero nulla certitudo poflit haberi, in altaribus , vel alibi , ficut vifum fuerit, recondantur , nec de extero populis exponantur : & qui contra fecerit, ad arbitrium dicecefani epifcopi puniatur.

De /aeramentis ecdefiafticis.
Rubrica VI.

Cum facramenta ecclefiaftica debeant cum debita reverentia & veneratione , & gratia tradari , fufeipi ôc conferri : ftatuimus, quod omnia faeramenta.eeclefiaftica , quantum pofiibile fuerit , a jejunis miniftrentur , cum ornamentis neceftariis, feu paramentis, & gratis ,
t». illud remémorantes attentius *e Quodgratis accepiftis, gratis date .* Qui contra fecerit, prrter Divinam offenfam, quam ex hoc contrahit & incurrit, & pœnas a canonibus conftitutas, in fubfequenti provinciali concilio acrius puniatur.

De cufiodia euebariftii, dnifmatis, ir dei fan&i.
Rubrica VII.

Statuimus, quod cuchariftia , viatiAcum, five corpus Chrifti, chrifma , o-leum fandum, & oleum infirmorum , fic devote, tute & fecrete cuftodiantur, & reponantur in ecclefiis vel facriftiis, m locis ad hoc deputatis , & aptis : quod ad ea non poffit manus nefaria accedere , feu facnlega, & maxime mulierum : & quod cuchariftia, feu viaticum , quod pro infirmis refcrvatur, *frequentius* innovetur. Et qui in prxdidis negligens luerit velrcmiflus, prxterindignationem Dei, quam cx contemptu
g facramentorum ejufdem & ftix falutis contrahit & incurrit, ab ordinario fuo ardius puniatur.

ANNO CHRIS! i

De utenfihbus, paramentis, ir libris, if citeris ornamentis ecdefiafticis.
Rubrica VIII.

Cum non folum miniftri ecclefiaftici mundi efte debeant, fed utenfilia pro Divino cultu munda, & munde teneri & tradari, prxmonente propheta : *Mundamini qui fertis vafa Domini :* ftatui- *Un-*
C mus , quod corporalia , pallx , tobalex , & extera facerdotum & altarium ornamenta , mundafint, &cum omni munditia conferventur ; & calices habeantur argentei, fi commode fieri poterit, & ecclefiarum fuppetant facultates : & fufficientes libri pro Divinis officiis, & paramenia : fuper quibus volumus & mandamus diligentem & folertem perdiceccfanos curam & follicitudinem adhiberi , & terminum congruum non habentibus ftatuere ad habendum prxdida :
D & ubi in prxdidis habendis , ecclefiarum non fufficiant facultates, moneantur laici, & maxime parochiam , & follicite inducantur, ut componant & contribuant faltem pro dimidia in prxdidis .

Cum inter extera utenfilia pro Divino minifterio fit campana Utilis &necefiaria, ad cujus fonum maxime fideles excitantur ad Divinum cultum , 0c daemones propelluntur ; fiatuimte. quod de extero campanx qux fient de novo, beredicantur ea fblemitate qux inpon-
E tificali in/cribitur, in ecclefiis cathedralibus, civitatibus fingulis, & collegiatis, & plebibus, & eonventualibus fingulis dioecefum.

De informatione mimftrorum & celebratione Miffitrum. Rubrica IX.

Statuimus, quod quilibet epifeopus in fua diœcefi informare debeat facerdotes & miniftros, novos maxime, vel a fcientibus

anno ^bus exPcrt“ fnciat informari , in fuis
CHRBTT officiis & minifteriis, & ecdefiafticis fa-
«i··, cramentis, & ipforum collatione feu
difpenfatione, fcilicet in catechizando,
baptizando, conficiendo coqxu & fari-
guinem Jefu Chrifti, & qux funt con-
fectionis verba , feu copfecrationis, &
confitentes feu pœnîtentes abfolvendo ,
& formam & modum abfolutionis , &
Divinis aliis

Cum juxta canonicas fanétiones uni-
cuique facerdoti , quantumcumque di-
gno, unam Mittam tantum in die fuf- g
ficiat celebrare , 3c valde felix fit qui
digne celebrat unam : diftri&ius prohi-
bemus , ne quis de extero nifi unam
tantum in die celebret Mittam, nifi in
eafibus a jure permittis : & quod nullus
alienigena audeat prxdicare, vel cele-
brare . vel in facro ordine miniftrare ,
nifi fuerit prius prxfcntatus ordinario ,
dt eidem de ipiius ordinatione fadla fue-
rit plena fides.

Monemus omnes infuper & fingulos
faccrdotes, parochiales maxime, quod
quando omnibus diebus Dominicis ccle- C
brare debuerint , alba coda five ftola
induti, aquam exorcizent, feu benedi-
cant cum fale : At aqua altare ecclefia-
rum , & populum antequam celebrent,
afpergant, cum antiphona, *fifperges me
Domine,* vel alia qux pro tempore oc-
curret , & pfalmo vel verfu, *Miferere
mei Deus fecundum magnam msfericor-
diam tuam.*

Monemus infuper omnes & fingulos
parochianos, cujufcumque parochialis cc-
clcfix, quod faltem in diebus Domini- p
cis audiant Mittam integram in fua pa-
rochial! ecclefia , a qua prius non rece-
dant , quam benedi&ionem poft Mittam
receperint : & quicumque contra fece-
rit, tertio admonitus, excommunicatio-
nis fententia percellatur.

De annuntiatione feftorum, dr *celebratio-
ne ipforum, & obfervatiane jejunio-
rum.* Rubrica X.

Statuimus infuper, quod fefta fandio-
rum patronorum ecclefiarum cathcdra-
lium provincix Ravennatis femper die E
in qua occurrunt denuncient celebrantes
officia, & Audeant celebrare , & clero
& populo civitatis & diœcefis ejufdem
praecipiant celebrari in tota provincia
Ravennae. & quod de fefto B. Apolli-
naris , & de omnibus fan&is prxfulibus
Ravennatibus per columbam ele&is ,
fiant fefta per totam provinciam Raven-
natem fuis diebus. Et ut in hoc errare
non poflint, ipfa fefta in fuisKalenda-
riis inferibi faciant, & apponant : &, ANNO
ut prxmittitur, denuncientur. CHRISTI

Monemus omnes & fingulos faccrdo-
tes, parochiales maxime , ut omnibus
diebus Dominicis , quando debuerint
Mittas celebrare populis, ledo evange-
lio, & offertorio, vel cantato, fettace-
lebranda & ferianda juxta confuetudi-»
nem, & ipforum vigilias jejunandas, fi
2ua icilicet habuerint, & certa jejunia,
occurrerint, debeant nunciare , vel in-
dicere ipfas debere feftari, jejunari prx-
cipere. Et ut in przdi&is errare non
poflint, Audeant fefta omnia, vigilias ,
& jejunia in (criptis habere, infra duos
menfes a publicatione prxfentium , in
fuis Kaicndariis, five martyrologiis con-
feribere, feu confcribi facere: & qui in
prxdiâis négligentes fuénnt vel remitti,
per fuos epicopos acrius puniantur.

De [aeramento baptifmi, dr *forma
conferenda,* Rubrica XI,

Cum facramentum haptifmi omnium
facramentorum fit principium & funda-
mentum , & ideo propter fummam ne-
ceflitatem forma ejufdem, a Chrifto in-
ftitutore tradita , a nullo fidelium ma-
xime debeat ignorari : ipfam formam,
qux infra feriptis verbis complebitur ,
recenfemus : Petre, vel Maria, ego ba-
ptizo te in nomine Patris, dc Filii, &
Spiritus fanbi , fub trina afperfione ,
vel, immerfione, nihil interpofito , vel
detraâo. Quam fiquidem formam , fa-
cros canones imitantes , mandamus &
prxcipimus de extero ab omnibus ba-
ptizantibus irrefragabilirer obfervari : &
pe de ipfius ignorantia quis valeat excu-
fari , ter in anno, fcilicct in die Refur-
reélionis, & in die Pentccoftes, per c-
pifeopos, per fe vel alios in ecclefiis ca-
thedralibus, per archipresbyteros in ba-
ptifmalibus, & per redores in paro-
chialibus , in Miflarum folemniis vel
prxdicationibus , publice & diftridlc prx-
cipimus divulgari·

*De munditia ecclefiarum , ne fiant in
cis mercimonia, vel publica paria-* »
menta. Rubrica XII.

Cum domum Dei deceat fan&itudo,
dicente domino ', *Domus mea domus ora-* Al.n.
tionis Vocabitur: & valde indignum fit,
dc devotioni cultus contrarium, quod in
ecclefiis fiant mercata, tra£latus& mer-
cimonia laicorum, & ponantur in eis
vafa, fic alia , non deputata ad exeeu-
tionem & obfequium Divinorum ' fta-
tuimus, & arélius prohibemus , ne dc
exte-

"^^"caetero in ecclefiis fiant mercata, five Christi teneantur vafa vel mercimonia laicorum, nec * judicialia tradentur tempora^a' ncc ^anc *n c*s c°adunationes, vicinix, vel tra&atus, feu publica parlamenta: nifi forte ex neceflitatc, tempore guerrarum, hzc fieri contigerit. Et qui contra fecerit, diœcefani arbitrio puniatur.

De pradicatoribus verbi Dei.
Rubrica XIII.

Cum praedicandi officium privilegiatum exiftat, ad cujus exeeutionem exigitur induftria perfonarum pollentium ztate, gravitate morum, vitx fanélitate, fcientia & fermone; & indifferenter alicubi admittantur, & recipiantur tales, ex quorum receptione fcandalum & animarum periculum dicitur provenifle: ftatuimus & diftri&ius prohibemus, quod ad prxdicationis minifterium, qui trigefimum ad minus non attingit gnnum, cujufcumque religionis exiftat, de extero in aliqua ecclefia nullatenus admittatur: nec etiam quxftuarii recipiantur ad id officium.

De ftatu regularium, & ipjorum reformatione.
Rubrica XIV

Statuimus, & perpetua ftabilitate firmamus, quod de extero, quolibet anno, tempore magis apto φ loco, fiat capitulum provinciale abbatum & priorum ordinis S. Benedidi, non exemptorum, juxta inftitutiones canonicas JD Et fi ex caufa legitima non poflet djéhim capitulum provinciale fieri: faltem finguli abbates, & priores, cujufcumque diœcefis, pro reformatione conveniant certo tempore, loco, & die, ficut melius viderint expedire. Et hoc de prioribus, & prxpofitis canonicorum regularium, mandamus in omnibus & per omnia obfervari.

De panitentUs.
Rubrica XV.

Monemus omnes & fingulos facerdotes, pdrochiales maxime, quatenus decretalem ex. de poenitentiis, *Omnis tt~ triufque fexus*, in fuis parochialibus ecclefiis, intra Miffarum folcmnia fuis parochianis Audeant publicare, & exporiere in vulgari, in Adventu Domini, & in quadragefima, ne aliquis de iplius ignorantia fe valeat cxcufarc. Et qui negligens fuerit in przmiflis, per fuum epifeopum ardtius puniatur, dicendo quod peccant mortaliter non confitendo, & corpus Chrifli faltem in anno femel non fufeipiendo: pifi de confilio facerdotis abftinucrint a communicatione, facramento, & receptione corporis Jefu Chrifti.

Monemus omnes infuper medicos, quod quando vocati fuerint ad infirmos, non ulterius redire habeant, nec curare eofdem, nifi prius eis conftiterit, B quod ipfi infirmi prxdiéii medicum advocaverint animarum, & eis fuerit de animarum fi^lute provifum. Et fi quis mediçorum, hujus monitionis contemptor extiterit & tranfgreflbr: tamdiu ab ingreflu ecclefue arceatur, donec de tranfgreffione hujufmodi ad arbitrium ordinarii fatisfecerit competenter.

De beneficiis, & prabendis ecclefiafiicis, dr identitate & fufficientta mimfirorum.
Rubrica XVI.

Cum indignum fit, quod beneficia ecclefiaftica pro Divinorum officiorum obfequiis deputata, conferantur illitteratis, ignotis, infufficientibus, & indignis; ftatuimus, & diftri&ius prohibemus, ne parochialis ecclefia de extero conferatur, feu detur, nifi tali, qui competenter fciat legere & cantare Divinum officium. Nec canonicatus conferatur alicui in ecclefia cathedrali, nifi tali, qui fciat legere & cantare, & competenter conftruere, & decimumquintum annum attigerit. Nec canonicatus, vel praebenda, & clericatus, in ecclefia collegiata, ubi tres vel plures fuerint in congregatione, nifi fciat competenter legere & cantare, & duodecimum compleverit annum. Nec aliud rurale & fimplex beneficium alicui prorfus illitterato, fed qui fciat aliqualiter legere. Et fi contra fa&um fuerit, fir irritum ipfo jure.

De monachis, ut omnes ejufdem ordinis in Divinis officiis fint conformes.
E Rubrica XVII.

Monemus omnes abbates, priores, conventus, & monachos ordinis S. Benedidli, quatenus in refponforiis, & aliis Divinis officiis, fe debeant de extero conformare: cum honori ecclefix fit valde contrarium, & ut plurimum fcandalofum, quod profefli ejufdem religionis & ordinis fint diflbni vel ignari, maxime in Divinis officiis, juxta canonica inftituta.

ANNO 'Christi ',11'

QuoJftnguli comprovinciales cpifcopifemel in anno fynodum facere teneantur.
Rubrica XVIII.

Quum decreverint fandi Patres, fynodos per fingulas civitates fieri, pro reformatione flatus ecclefiarum, ecclefiailicarum & fxcularium perfonarum, quod eft permaxime neceftarium, ut pallores gregis Dominici, de ipfius *gregis* pafcuis evellant, & xdificent, & plantent in cis: hoc confiderantes faluber- g rimum, & juri non ditionum, quod in qualibet civitate, vel diœcefi, ubi diœcefanus commodius & utilius viderit expedire, femel convocet fynodum, & faciat annuatim, hoc prxfenti concilio provinciali fieri declaramus: & cathedraticum folvatur.

De dandeftina defronfatione, ir matrimonio contraito contra rnterdiftum ecclefta.
Rubrica XIX.

Monemus omnes & fingulos, qui de C extero voluerint fnatrimonium contrahere, quod fponfalia, per duas Dominicas fucceflive faciant in ecclefiis civitatis, vel loci, ubi fponfalia fuerint celebranda, & in ecclefiis parochiarum, ad quas debuerint fponfx traduci, proponi banna, five edidla, per facerdotes parochiales eorumdem, quod infra odo dies proxime fubfequentes, fi fit aliquis, qui fciat aliquod impedimentum legitimum inter eos, qui ad invicem contrahere voluerint, illud opponat. Et ipfi presbyteri nihilo minus inveftigent, utrum aliquod impedimentum fubfiftat, juxta formam concilii generalis: & ipfi parochiales presbyteri ad requiiitionem prxdidlorum hoc facere teneantur. Quod fiomifTum fuerit ex negligentia, vel malitia prxdiclorum contrahentium, ultra pœnas in prxdidlo concilio declaratas, non recipiantur ad benedidlionem folemnem fponfaliorum per diclos presbyteros, feu quofeumque alios i & ufque ad fatisfatlionem condignam a tradudlione & carnali commercio feu con. E fortio fint fufpenfi. Et poena' fimili puniantur, qui contra interdidlum ecclefix nuptias duxerint celebrandas. Et ut tempora interdidia ad celebrandum nuptias non poflint aliquando ex ignorantia excufare: monemus omnes facerdotes, parochiales maxime, quatenus didla tempora, Dominica ante Adventum, & Dominica ante feptuagefimam, & Dominica ante odlavam Afccnfionis

A Domini, ftudeant publice in MiiTarum folemniis nunciare, quod nullus celebret nuptias temporibus ab ecclefia intcrdiâis, fcilicet a prima Dominica de Adventu, ufque poil Epiphaniam: & a Dominica de feptuagefima, ufque ad odlavam Pafcbx: & a tribus diebus ante Afcenfionem» ufque ad oélavam Pentecodes.

ANNO Christi

De intrufis & elefiis fer poteftatem laicorum. Rubrica XX.

Cum, fecundum Apoftolum, nemo fibi debeat honorem aflumĕre, nifi tamquam Aaron a Deo fuerit vocatus, hoc minus confiderant & attendunt, fux falutis obliti, qui fe intrudunt ad dignitates ccclefiafticas, vel beneficia, & eligi & intrudi procurant per potentiam laicalem. Volentes igitur talibus & fimilibus remediis quibus poffumus obviare: ftatuimus, & diftridius prohibemus, ne quis tàlia de extero prxfumat attentare, vel attentari fuftineat, vel procuret. Et fi quis contra fecerit, non folum non confirmetur, nec inftituatur, fed omni fpe promotionis in tota Ravenn. provincia per diœcefanum ftmiliter exuatur: & nihilo minus ipfo fadlo fit excommunicatus, & omni privilegio ecclefiafticx protedlionis ac defenfionis exutus fit: a qua fententia non poffit abfolvi, nifi per provinciale concilium, facisfàâione plenaria prius prxftita, de patratis excetiibus & commiflis, & damnis illatis; & etiam fit inhabilis ad ecdefiafticum beneficium obtinendum,

De contumacibus & rebellibus fubditis contra debitam obedientiam prelatorum.
Rubrica XXI.

Cum, juxta propheticum oraculum, melior fit obedientia, quam vidlimx, & inobedientium culpa cognofcatur ex pœna infli&a talibus ex novo & veteri teftamento: hoc minus coniiderant honeftatis ecclefiafticx & fama: prodigi, qui prxlatis fuis in fuperbiam elati, Behemoth in fua malitia & fuperbia imitantes, contra prxlatos fuos fe erigunt, & contumaciter & pertinaciter eifdem obedire recufant; &, quod eft durius, ipfis detrahunt, & hoftiliter eos impugnant. Statuimus ergo & anilius prohibemus, ne quis clericus fxcularis, vel religiofus, de extero contra prxlatum fuum fe debeat, fuperbe erigere, fed in iis qux Dei funt, maxime debeat humiliter obedire: & qui contra fece-

anno chkjsti u««. febrit, & tertio monitus non deftite- rir, aim Dathan & Abiron, quos propter inobedientiam terra vivos abforbuit, partem confequantur & fortem : & nihilo minus, durante contumacia, poftquam publice denunciator fuerit, ab omnibus, & in omnibus evitetur, & ab officio & beneficio, donec refipuerit, & plenarie fatisfecerit, & ad mandata prxlatorum fuorum redierit, fit fufpenfus.

De apofiatis. Rubrica XXII.

Cum, fecundum canonicas fan&iones, unufquifque in vocatione, qua vocatus •Con-. w*fe dignofeitur, debeat permanere, hoc cMwefle. mjnus confiderant Sarrabaitsc & apoftatx, ordinum mendicantium maxime, qui plerumque in fuarum animarum periculum, religionum, & obfervantiarum, & fidelium fcandalum, de ipfis religionibus exeunt, & ad officia & beneficia tcclefiaftica fe ingerunt impudenter. Volentes igitur talium faluti fuccurrcre, & falutariremedio providere :ftatuimus, & diftrièle prohibemus, ut nulli apoftatx, & maxime mendicantium ordinum, de extero admittantur, vel recipiantur, vel eligantur in ecclefiis fxcularibus, vcl regularibus, feu ad Divinum officium : non obftante, feu eis alicujus excufationis patrocinium afferente, quod ab obfervantia fuorum ordinum fuerint abfoluti, vel datam eis licentiam quamcumque a praelatis eorum habuerint, ad religiones alias, vel obfervantias tranfeundi, vel beneficium curatum accepiandi, five obtinendi. Et qui contra fecerint, ipfo jure ab officio & beneficio fint fufpenfi; a qua fufpcnfione non poffint abfolvi, nifi in concilio provinciali prius fatisfa&ione prxftita, cum effeftu, ad metropolitan! arbitrium. Et talium receptio, five ipfius fada promidio fit irrita ipfo jure : & ab ipfis beneficiis, dignitatibus, perfonatibus, re&oriis, miniftcriis ecclefiafticis, & congregationibus, diéli apoftatx prorfus abjiciantur & repellantur, & de przdidis aliis perfonis provideatur idoneis. Ncc prxdidi apoftatx, dum in apoftafia permanferint, aliquo privilegio eccicfiafticz im-, munitatis vel defectionis gaudeant, fed eo fint exuti omnino : ne per ecclefiam, vel viros ccclcfiafticos in aliquo defendantur, fed ficut membra putrida, a corpore ecclefiafticz unitatis rejiciantur omnino, ut talibus prafumptionibus tollatur temeritas de fcis religionibus ieu ordinibus exeundi. & exeuntibus detur materia ad profeflas regulares obfervantias redeundi. Idem intelligatur de aliis chrjsti religiofis monachia & canonicis ordinis S. Âuguftini.

De Jtdois. Rubrica XXIII.

Etfi Judxi, de mifericordia, & ad teftimonium incredulitatis eorum, debeant ab ecclefia"& fidelibus in fuis ritibus tolerari, quia tamen ex ipforum converfatione permixta multa mala fcandala proveniffe noicuntur, ftatuimus, & perpetua ftabilitate firmamus, quod Judxi portent in pannis fuperioribus certum fignum, fcilicet rotam panni crocei coloris: & mulieres eorum in capite, nt fic a Chriftianis poflint diiccrni. Nec recipiantur alicubi ultra menfem ad habitandum, nifi in locis, in quibus habuerint fynagogas.

De excejjibus prolatorum. Rubrica XXIV.

Cum nemo debeat falcem in alterius meflem mittere, nec alicujus paftoris gregem feu fubditos concitare : ftatuimus, & perpetua ftabilitate firmamus, quod nullus epifcopus in alterius diœcefi aliquam jurifdi&ionem exerceat, vel utatur pontificalibus, nifi de licentia ordinarii loci. Item ftatuimus, quod nullus clericus ficcularis vel regularis admittatur ad ordines per aliquem epifeopum de provincia RavCnn. fine licentia vel litteris diœcefani epifcopi, unde fuerit oriundus, vcl domicilium, feu béneficia obtineat in eodem : nifi fit de ordinibus mendicantium, vel aliorum privilegiatorum, de quibus conftet.

Cum unufquifque paftor cultum pecoris fui diligenter attendere debeat, & ipfum pro meritis, pafcuis arcere Dominicis, & ad ipfa introducere ; valde indignum eft, jure ecclefix & honeftati contrarium, quod ddmittantur & recipiantur ad epifcopalia exercenda ignoti & vagabundi epifcopi, & maxime lingua & ritu difloni, ex quorum ordinatione, ficut experientia docuit, proveniunt duct, mala ; quia promoventur incogniti, inhabiles & indigni, & etiam de ipforum rita ordinatione dubitatur. Unde ftatuimus, & perpetua ftabilitate firmamus, quod nullus epifcopus vagabundus, vel ignotus, ad exercenda pontificalia admittatur, nifi prius metropolitano conftiterit de ipfius canonicis ordinatione, confecratione, & titulo: & tunc etiam przdi&a pontificalia exercere non poflit, nifi de voluntate vel licentia diœcefani epi-

anno 'epifeopi , in cujus civitate vcl diœcefi
CHK15I7 voluerit talia exercere. Et fi guis tabs epjfcopnm fc prartendens, facere contra prxfumpferit , a pontificalibus *Sj.* offîc.O fit ipfo jure fufpenfus , per hanc noftranvconftitutionem . Et epifeopus diœccfanus, in cujus diœcefi , & in curia talia exercent, five prxfumpferir, epifeopum a<prxdiâ's poflit facerc denunciari fufpenfum .

Et omnes comprovinciales epifeopi teneantur cum facere denunciari fimiliter ad petitionem & requifitionem diœccfani prxdidi, & ipfum penitus evitare : &. quotcumque ordinabit in ordinatione fic praefumpta, nullus cocpifcoporurp recipiat eos in ordinibus fic fufeeptis. nec eifdem eccl^ias, prxbendas , vel beneficia ecdeliaftica conterat ; fed exccutione fic fufeeptorum ordinum careant , donec per eum, qui de jure poterit , cum cis fuerit difpenfatum.

£>c r<fcfa *tof/i,alium.* Ruhr. XXV.

Item cum hofpitalium bona confutrantur , devaftentur & occupentur, etiam per laicos, & fxpc line aliquo titulo u lurpata detineantur , &. eorum redditu·» in pauperes non convertantur, ad quod deputata funt: (latuimus, quod hofpitaha alicui non concedantut , nec aliqui inftituantur in eis, nec ea qui habent valeant detinere, nifi fint religiofi , & fine uxore , Λ tales, quod profiteantur perpetuo ibidem pauperibus defervite , & toniuram & hofpitalitatem teneant , & refidentiam faciant in eifdem. Et qui contra fecerit, reddatur inhabilis ad ordines fufeipiendos , & beneficia quæcumque ecclefiaftica obtinenda, & ea amittat. Et qui hodie detinent, nifi infra tres menfes poft publicationem praelentis conftitutionis refederint, & habitum receperint, ordinatura, vel ordinandum, cxnunc audoritate prarfentis concilii & conftitutionis privamus eofdem , & ipio jure intelligantur elfe privati a beneficio prxdidorum.

De mjariis & damno dato. Rubr. XXVI.

Rex omnipotens , cujus imperio fubjacent univena, decrevit ,&docuit, epifcopali prxditos dignitate ,&exteros eidem in ecclefiafticis ordinibus militantes , ab omnibus honorari, & injuriofe per neminem tiumquam laedi, dum aderit per Prophetam ; *Nolite tangere ebriftos meos : & in profatis men nolite malignari: &* alibi ipfe idem : *gui vos audit., me audit : à fui vos fpernit , me Jperùif'.* dr *qui vos recipit, me reupit.* Epifeopi c~ nim apoftolorum typum tenent ,&picsbyteri leptuagintaduorum difcipulorum locum, in ecclefia militante . Quod quidem plcrique minime attendentes, non fo'lum ad improperia, fed ad .vinculationes, trucidationes , contra illos infurgunt, & ad vulnera inferenda, non fine magna contumelia Creatoris . Et propter tranfgreflbres hujufmodi, volcntes pœnas praefixas a canonibus augmentare, ut pernarum multiplicium timore ad talia prorumpere pcrtimefcanr ; pra·fenti concilio approbante , ftatuimus, & fancimus, quod quxlibet perfona , cujufcumque dignitatis vel flatus extitent , qux intra notlram Ravennatem provjn_ciam in aliquem archipræfulem five cpifcopum , per fe vel per alium , feu alios, ufque ad fanguinis cftufioncm , vel alias cum gladio vel fufte , manus '"Jcccrit 'em're «« feu capi fecerit , vel captum detineri juflerit, five exprefle confenfcrit, non folum incurrat excommunicationis laqueam ipfo jure, fed in obitu, ad aliorum metum, careat ecclefiaftica fepultura , & ejus familiares, five familia ,qui habitaverint cum eodem, quoufque plene fatisfecerint , non recipiantur, in poenam illius, ad Divina, & ecclefiaftico iubjaceant interdido : & ipfum tranfgrciiorem ejufque filios & nepotes decernimus inhabiles ad ecclcfiafticum honorem & beneficium ccclciiafticum (obtinendum : exnunc privantes eofdtm omni jure patronatus , feudis, privilegiis, beneficiis eccleiiafticis , & honore. Eledlones , provifiones & collationes tablas in tales, irritas decernentes: cledores, prxfentatorcs & provifores alicujus ex prxdiclis , eligendi , providendi & conferendi potcftatc exnunc illa vice privamus : univerfiratem five communitatem, intra cujus jurifdidionem aliquid ex iis contigerit perpetrari, qua: exprcffc confenfcrit, ut pradidorum excefluum aliquis committatur, vel quae non puniant legitime praemitiorum aliquod perpetrantes, infra menfem , poftquam ejus majoribus feu rc&ori vel majori parti ejufdem innotuerit, feu alias fuerit manifeftum, aut etiam nunciacum, extantc poflibilitate, exnunc ecclefiaftico, & ejus terram & locum fupponimus interdido: redores, officiales & coniiliarios ejufdem, excommunicationis vinculo innodamus . Illum autem qui prxlatum inferiorem, videlicet abbatem vel cleri-

cum

aNvo Christi cum alium in dignipate, vel perfonatu in aliqua cathedral] ecclefia conftitutum, dericaliter viventem & fe enormitatibus, & fecularibus, & negotiationibus publice minime immifeentem ubi non permittitur fibi a jure, per fe vpl per alium interfecerit, vel Mutilaverit, feu alias inhabilem vel deformerrt reddiderit ad Miffiirum folemnla, vel Divina officia celebranda, vel carceratum detinuerit, per diœcefanum, vel ejus vicarium, fuper relaxatione ipfius requifitus, fi beneficiatus extiterit, exnunc onini beneficio privamus perpetuo, & ipfum inhabilem reddimus ad aliud obtinendum: 6 vero laicus fuerit, privamus in obitu ecclefiaiiica fepukura, & ipfujn, ejufque filios & nepotes, non poife ad ecclefiafticum beneficium eligi, vel afliimi; & cledores & provifores alicujus talium perfonarum exnunc fufpendimus a Divinis; elediones, provifiones & poftulationes fadxs de talibus irritas decernentes. Illos autem qui clericum inferiorem alium in quavis dignitate vel facro ordine conftitutum, dericaliter tamen viventem, & fe enormitatibus publice non immifeentem, occiderint, mutilaverint, vel reddiderint inhabilem vel deformem ad Divinum officium celebrandum, fi derici fuerint, omnibus beneficiis ecdefiafticis privamus perpetuo, & inhabiles reddimus ad alia beneficia ecclefiaiiica obtinendae fi fuerint laici, eos & eorum filios iqhabiles ad ecclefiafticum honorem & beneficium judicamus, & in obitu privamus ecclefiaiiica fcpultura.

Plerumque contingit, quod tyrannica rabie, feu populi fzvitia, vel oartialitate V1€ente (ajicub' * faciente; antiftes proprius s/ede fua repellitur, & in civitate feu diœcefi propria refidere prohibitus, cogitur exulare: quandoque vero bonis & rebus propriis dignitatis fpoliatus, mendicare compellitur, inopprobrium non folum pontificalis dignitatis, fed totius clericalis ordinis. Qiio circa compatientes hujufmodi fic ejedis, & etiam fpoliatis; & ejectionibus, & fpoliationibus, & fcclcribus occurrere, inquantum poffumus, cupientes: ftatuimus & firmamus, noftro concilio provinciali approbante, quod fi aliqua civitas, univerfitas, five communitas, confenfcrit exprefle, vel ipfius major pars five redor aut dominus temporalis ejufdem, vel mandaverit, antiftitem proprium a propria fede vel civitate repelli, aut eumdem in illa refidere formidantem, propter minas vel timorem, aut potentiam alicujus domini temporalis, vel aliquorum tunc gubernantium terram ipfam, exulare permiferit extra illam, &. infra duos menfes eumdem non revocaverim, & fibi plene providerit, quod m civitate ipfa, vel faltem m diœcefi, in loco idoneo & fecuro valeat relidçre, & libere jurifdidione & officio fuo fungi, poftquam ei notum fuerit hoc, aut etiam intimatum, 'vel ipfi antiftjti non fecerit de ipfius dignitatis juribus & redditibus rciponderi: cx nunc univerfitatem eamdêm, cjufque'terrain & 1Ôcum, ecclehaftico fubjacere decernimus interdido. Conliliarios vero, credendarios, & prxfidmtes ipfi civitati, <5t potentes, quorum fado vel coniilio ieu ftudio prxdida fuerint attentata, vel alias procurata, ipforumque filios & nepotes, cx nunc'inhabiles decernimus ad beneficia ecclefiaiiica obtinenda. Ipfum quoque prxfulem exulantem decernimus honorifice debere reéipi, & adjuvari, in qualibet civitate & diœcefi provinciae Ravennatis ad refidendum (niti jufta evidefts caufa notorie fubût) ubi voluerit relidere exulatione hujufmodi perdurante: ipfum quoque jurifdidione tua inter fubditos fuos, & ipfius bonis ac juribus inibi libere poife uti. Civitatem vero & terram, eumdem ad habitandum in ipfa vel diœcefi recipere contemnentem, & ejus univerfitatem, ex nunc ccclefiaftico interdido decernimus fubjacere, quam cito idem epifeopus publice dixerit ex hoc fibi & ecclefix Dei injuriam irrogari: nili locus ille ex ali qua caufa rationabili & manifefta ab ejus receptione valeat excufari. Illos vero, qui confpirationem, feu colligationem, vel conjurationem, feu ligam vel con* foederationem, aut tradatum fecerint, vel fieri procuraverint, ut proprius antiftes, five alius przlatus inferior, non permittatur, feu non poffit in fede propria vel diœcefi refidere, aut libere officio fuo nti, live quod illi vel ejus officialibus de fuis bonis & redditibus non refpondeatur» vel contra flatus eius pacifici fubverfionem, aut honoris debiti &foliti diminutionem, exnunc excommunicationis vinculo innodamus, & beneficiis ecclefiafticis, fi clerici fuerint, privamus perpetuo, aliis libere conferendis. Si vero extiterint laici excommunicationis laqueum ipfo fado incurrant: & ipfos ipforumque filios & nepotes inhabiles judicamus ad ecclefiaftica beneficia obtinenda: & promotores talium perfonarum ad illa, fufpendimus a Divinis, acpnvanws poufiate eligen-

No· vt·te denint Ruculu»du'bu», tum. »b«n»

~7nno chkisjj *1"' providendi etiam illa vice : nec non omni feudo ecclefiaftico, jure patronatus, & honore privamus perpetuo. Pnт-ǿiftas quoque pcenas illos etiam incurrere decernimus ipfo facto , qui inhibuerint , vel mandaverint, feu exprefle cpnfenfcrint, vel tacite , ubi ad eos violentias pertinuerit prohibere , quod ipfi pohtifici vel prz!ato alicui (niii hoc libi concedatur legitime y ab homine, vel a jure) de fuis bonis ,/vel redditibus non refpondeatur per eos , ad quos pertinet rclponderc : vel impedierint ne aliquis antiftes, per fe vel per alium, juhfdiélionem fuam potfit libere exercere, aut procurare plenarie jura fua. His tamen pcenis epifeopos, eorumque ofticiales,& delegatos judices fedis apoftolicz , vel ejus au&oritate , decernimus .minime com^tc-hendi, circa hxc jurifdidione fua fungentes . Pertonas vero, qux aliquem pontificem, vel prxlatum , vel aliquam aliam eccleliafticam perfonam , aliquo caftro, villa, vel vico, feu ejusjurifdiâione, vel pofiefiione ejufdem, aut aliquo prxdio, feu domo, fpoliaverint te-C meritate propria, ex nunc vinculo excommunicationis innodamus: ipfafque& earum filios & nepotes reddimus inhabiles ad eccleliaftica beneficia obtinenda . & cleûores ac provifores talium perfonarum fufpendimus a Divinis. In prxmifiis enim & ea contingentibus , decernimus polfe procedi ad ipforum cognitionem & exeeutionem de plano & abfque ftrepitu judicii & figura.

Si quifque catholicus jubetur patienti neceffitatem aperire vifcera caritatis , p quamquam alienigenx, vel ignoto : quanto fortius coepifcopi fuper coepifeopum manifefte indigentem , exterique inferiores pntlari & clerici, fuper cum tenentur ad fubventionem ejus dexteram aperire , & erga illum coantiftites caritatem fraternam, & inferiores , caritativam devotionem gererer Idcirco ad ipfius cantatis fraternx & devotionis caritativx vinculum confervandum , & cleri opprobrium propellendum, falubritet providemus, &. ftatuimus, noftro provinciali concilio approbante : quod fi con- E Ugerit aliquem przfulcm provinciz Ravennatis tyrannica pefte , vel (zvitia populi, abfque ipfius culpa evidenti & notoria, extra fedem propriam, vel civitatem & diœcefim exulare , & illi de redditibus & juribus fuz dignitatis & ecclefiz minime refponderi, vel non de majori parte reddituum eorumdem, omnes coepifcopi, cum fuo clero, teneantur ad fubventionem illi faciendam, modo videlicet infrafcripto, de communi colle-""' Q " <fta perfonarum ecclefiafticarum fuffraganeorum, & clericorum provinciz przlibatae ; videlicet, quod metropolitans, vel duo ex coepifcopis, quos exulans ad hoc aflumpferit j in unum fine difficultate conveniant, & ipfe coram eis , notariis prxfentibus, & teilibus fide dignis , juret ad fan(fla Dei evangclia coram fe expolita, fed non taila , quod ei fubtrahitur major pars illorum reddituum, quos· percipere conftrevit , five quod de illis non permittitur rcfponderi, facramento fuo valorem xftimans fubtraélorum. Quibus in fcripturis redatftis, per ipfos duos coepifcopos, auéloritate prxfentis concilii, fingulis annis, quibus ille fic exulaverit, & manferit fpoliatus , pro fubvencionc ipfius exulantis, audoritate prxfentis concilii, colledam communem imponat , pro rata, tam fibi ipfis, quam exteris fuffraganeis, archiprzfuli, iliorumque cleris , & ecclefiis, & clero ipfius exulantis , ufque ad dimidiam partem valoris redditum przdi&orum , dividentes eamdem fecundum folutionem folitam procurationum cardinalium legatorum : & exigentes infra duos menfes, poftquam per illum fzpe fuerint requifiti , cum juftis & moderatis expenfis, & exadam line difficultate confignent pontifici exulanti. Quoslibet vero pontifices in his difficiles perna debita puniemus : alios vero inferiores prz!acos & clericos excommunicationis vinculo innodamus , qui in fblutione portionis fupradiétarum CoHcdarum cis vel clericis fuis impofitz, aut etiam imponende , négligentes fuerint vel rebelles , aut alias fe difficiles exhibuerint in przmiflis : quos per totam uoftram provinciam , ufque ad integram fatisfadionem, in virtute diftridz obedientix, excommunicatos affidue per ecclefias publice , cx caufa prxdida, prxeipimus nunciari . Capitula etiam, & conventus, quz in iisdifficultatenyvel malitiam adhibuerint, ecclefiaftico fupponimus interdido. Sufti-i nentes vero excommunicationem eamdem , ultra fex menfes poftquam excommunicati fuerint propter hoc publice nunciati, beneficiis ecclefiafticis cenfemus poffe privari.

Statuimus infuper, & firmamus, quod aliqui clerici , vel laici noftrz provinciz , ad civitatem, feu terram non debeant perfonalitcr accedere in favorem interdiâorum, quamdiu fuppofita fuerint interdiâo, & fullmuerint interdidlum, propter fui pontificis cxulationem, vel bonorum

anno Christi ·,M·

BOrum ejus omnium, feu majoris partis fpoliationem, vel ufurpationem :& quod aliquem, feu aliquos de civitate ficinterdida, non recipiaht in domos proprias, five loca, nifi forte pro ctlnmodo proprio eos recipiant. Delinquentes vero in -aliquo prxmiflbrum, poftquam per dieecefanum proprium, vel ejus audoritace, fada fuerit publicatio, & generalis admonitio fuper iis, ad participationem Divinorum, vel ad ingreflum ecclefix nullatenus admittantur: & fxpiffime fic interdidi, poftquam moniti fuerint, per ecclefias publice nuncientur. Et ad inftantiam ipfius cxulantis quilibet antiftes perfonas iflas, de quibus exulanti videbitur, admoneat nominarim, quod illi civitati interdidz, vel alicui ex ejus civibus,. non prxftent confilium, auxilium, vel favorem, vel participent cum eifdem. Quod fi contra fecerint, ex nunc innodamus eos excommunicationis vinculo in his fcriptis,& tamquam excommunicator ex caufa przdida prxeipimus pee^ ecclefias publice nunciari, exulante hujufmodi requirente. Huic etiam adjicimus, quod fi propter partialitatis rabiem, five peftem tyrannicam, prxlatum inferiorem alicujus ecclefix, vel canonicum ecclefix cathedrals, feu alterius collegiatx fxcularis, exulare contigerit, fua culpa manifefta & notoria hoc minime faciente, aut audoritate judicis competentis, quod capitulum & conventus ejufdem fxculans, frudus & redditus dignitatis ipfius, velprxbendx, exigere teneatur, & ipfi prxlato aut canonico fic exulanti duas partes eorumdem reddituum, quos ex ipfa licite percipere confuevit, fi redditus ipfos capitulum ipfum perceperit, vel major pars ejus, vel percipere poterit, fine difficultate affignent & exhibeant exulanti, fingulis annis, quibus ipfum fic contigerit exulare. Capitula vero & conventus, qux in iis, jufto & manifefto impedimento ceffante, difficultatem vel malitiam adhibuerint, ecciefiaftico fupponimus interdicto; nihilo minus ipfos conveniri & teneri decernimus ad folutionem hujufmodi faciendam. Regularibus vero prxlatis, provideatur de illis, juxta dicecefani proprii juffionem hujufmodi. In prxmiffis namque, & ipforum cognitione, & exadione, & eorum occafione, procedi pofle fancimus fine ftrepitu, & ordine judicii, & figura.

Effrenata cupiditas fuis terminis non contenta, adeo quorumdam oculos excxcavit, quod non folum ad bona profana rapienda & occupanda, fed etiam ecclefiaftica, manus extendere non formidant, qux funt miniftrorum ecclefiarum & pauperum Chrifti ufibus deputata; Quapropter volentes ejus appetitus noxios refrenare, prxfcnti approbante concilio, fiatuimus tam grovide .quam confuke, quod qui de extero ecclefiam aliquam, vel aliquem pium locum invaferit *Kvet occupaverit, fcu occupatum deminuerit, vel aliquod prardium rufticum vel urbanum, Ceu quxvis bona ecclefiaftica^ five jura perpetua ad aliquem ldcum venerabilem pertinentia, vel ecdefiam aliquam feu pium locum fpoliaverit, vel fpoliatum detinuerit, aliquibus bonis immobilibus, five juribus perpetuis, aut jurifdiclionc, diftridu, vel honore alicujus caftri, terrx, vel loci, fcu communitatis, vel poifeflionis, decimas colligendi, levandi pedagia, feu eligendi, vel ecclefix providendi. aut cenfus annuos percipiendi, excommunicationis fententiam ipfo fado incurrat. Et fi admonitus non defiiterir, & integre non fatisfecerit fine difficultate : ex nunc tam ipfum, quam ejus filios, & defeendentes, ufque ad quartam generationem, omnibus feudis, honoribus Λ beneficiis cccleiiafticis privamus perpetuo, & inhabiles reddimus ad beneficium ecclefiafticum obtinendum : ftatuentes elediones, provifiones, collationes, prxfentationes, &qnafvis poftulationes, quas attentare contigerit, ad ccdefiafticum beneficium, de aliquo prxmiflbrum, irritas & inanes ; & eligentes, poftulantes, & providentes, feu conferentes, poteftate eligendi, providendi, conferendi, & poftulandi, decernimus illa vice fore privatos, ad fuperiorem proximum devolvendum. Clericos vero qui alienum beneficium, feu dignitatem, vel ecclefiam occupaverint, vel detinuerint abfque audoritate judicis competentis, feu quemquam fpohaverint ejus beneficio, vel prxbenda, fuperioris legitimi judicis non interveniente licentia, vel mandato, vel pofleffionem majoris partis bonorum ejufdem, ex nunc excommunicationis vinculo innodamus ,&omnibus beneficiis, qux intra noftram provinciam obtinuerint, privamus perpetuo, aliis libere conferendis : & fi admoniti non deftiterint, inhabiles judicamus ad aliqua beneficia ecclefiaftica obtinenda, & gaudendum immunitate ecclefiaftica, vel privilegio clericali « Univerfitatem autem, interdidi, & majores de ipfa univerfitate, excommunicationis fententias incurrere volumus ipfo fado, fi requi-

"7^7" rw?u'i»ta ipfa univerfitas, vel ipfius redor, five redores, vel jurati, poftquam eis de ipfa violentia, occupatione feu fpoliatione vd ufurpatione, manjfeftum extiterit, non compulerint âne difficultate, aut compellere neglexerint hujufimodi occupatarem, invaforem, fpoltutorem vel ufurpatorem, ad rem occuparam, invafam, vel fpoliatàm & ufurpatam, five ut jurifdidio, five quidquam jus aliud, libere dimittendam ipfi ecclefia:, per eam pacifice poffidendam. Si vero univerfitas ipfa, aut communitas, five majores de ipfa univerfitate, vel ejus reCloK, aut dominus temporalis, hujufmodi occupationem feu.invafionem, ufurpationem vel fpoliationem fecerint de aliquo precmilTorum: confiliarios & majores ejufdem, ac redorem feu redores, in iis feriptis excommunicationis vinculo\innodamus, & ipfam umverfitatem, & fingulos dc ipfa univerfitate, ecclefiaftico fupponimus interdicto; mandantes ipfas fententias per totam noftram provinciam fiepiffime pul blicari, & illos excommunicato» & iiiterdidos publice nunciari. Et fi prxdidas fententias excommunicationis & interdidi, ipfa univerfitas, eonfiliarii, fic majores ejufdem, ultra fex menfes fuftinuerint, poft denuntiationem publice fadam: ex nunc ipfos confiliarios, & majores, & eos per quos terra ipfa regeretur, ipforumque filios & nepotes, inhabiles reddimus ad honores ecclefiafticos, & beneficia obtinenda: ipfofque feudis cccleftafticis privamus perpetuo: & in obitu prohibemus aliquem clericum & presbyterum fepultunc talium^ interefle, nifi primo integre fatisfeCerit ecclefix taliter fpoliatx vel lxfx de damnis, interefte, fic injuriis, & de omni quod perceperint, occupationis vel fpoliationis aut ufurpationis hujufmodi ratione. Et ad prxmiflbrum cognitionem & exeeutionem ftatuimus pofic procedi, fine figura & ordine judicii, per quemlibet judicem competentem, Qu.r omnia fimiliter obtinere volumus, & ftatuimus, contra illas perfonas, quat ab uno anno citra invaferunt & occupaverunt ecclefiaftica jura provinciae Ravennatis, & hodie detinent invafa & occupata.

De excejjibus laicorum blafpbernantturn Deum, vel fanilos.
Rubrica XXVII.

tur. Cum prreipiat apoftolus, *Benedicente' nolite maledicere,* minus hoc confiderant fit attendunt, qui in Deum, beatam Virginçm, &. fandos ejus, in blafphemiam ora impudica exolvunt. Statuimus igitur ad paedidorum impudentiam compefcendam, quod quicumque hoc przfumpferit dèLcrtero, ultra poenam βζ pœiutentiàm quae talibus eft. per canones imponeBda, & liminibus ecclefic arceatur per mrnfem: & fi pluries corredus fe non emendaverit, in morte denegetur fibi ecclefiaftica fepultura,ut juxta propheticum Oraculum, cum benedicentibus Deum eonfortium non habeat in eadem t

De pana illorum, qui excommunicationem contemnunt.
Rubrica XXVIII.

Cum proprii paftoris five judicis fen(entia fit timenda: hoc minus confiderent & attendunt qui excommunicationis fententiam maxime contemnentes, in fua obftinata & pertinaci contumacia indurefcynt, nec curant fatisfadione preCftita in commiffis abfolutionis beneficium impetrare. Volentes talium cancerato morbo fnccurrere medicamine falutari, ftatuimus, dc perpetua ftabilitate firmamus, quod quicumque de cattero excommunicationis, vel fufpenfionis, vel interdidi fententiam animo fuftinucrit per annum indurato, etfi in morte beneficium abfolutionis far.itfadione prarftica meruerit, nihilo minus tamen in ponam contumacia: ecclefiaftica careat fepultura; falva illorum pœna qui pro haerefi vel ipfius fufpicione ardius percelluntur, juxta canonicas fandiones. Etiam propter hoc in poenam centum folidorum denar, moneta: ipfius civitatis, cujus larem fovent, incurrant ipfo fado.

De puna adulterorum.
Rubrica XXIX

Cum de matrimonio loquens dicat Apoftolus, *Propter boc relinquet bomo patrem & matrem, <*r adberebit uxori fiiez* hoc minus recogitant & attendunt, qui propria temeritate, repuliis uxoribus, vel, quod eft fceleftius, ipfis retentis, fuperinducunt adulteras, &cum eifdem habitant impudice, in Domini inftitutoris matrimonii ofienfam, animarum fuarum periculum, & fidelium fcandalum, & maxime vicinorum. Ad quorum impudicam contumaciam radicitus extirpandam ,ftatuimus, & perpetuaftabilitate firmamus, quod nifi tales moniti feorfum per proprium facerdotem, refi-

anno Christi '<M refipucrint cum eftedu, repulfis prorfus adulteris I ad denunciarionem facerdotis, vel parochialis prxdidi, dioecefanus teneatur ex officio procedere contra eos per cenfuram ecclefiafticam, ufque ad excommunicationis fententiam: quam fi fuftinuerint per menfere* animo indurato, adulteris non repulfis, etfi in morte de przdidis fatisfecerint cum effedu, nihilo minus tamen in ipforum contemptum & pœnam ecdefiaftica careant fepultura. Per hoc tamen non intelligatuf eis permiflum, quod tenere poflint focarias j etiam folutas: illud remémorantes quod feriptum eft; *Fornir-Jtores & adulteros judicabit Dominus:* fed contra tales ad arbitrium ordinarii procedatur.

M. i,,

De cleemofrnarum largitione.
Rubrica XXX.

4». Cum, juxta Prophetam, *Beatus qui, intelligit fuper egenum dr pauperem, &* Dominus dicat in evangelio, *Date eleemo/jnam, dr omnia munda erunt, &* bona ecclefiarum fint pauperum: ftatuimus quod de extero, & prout lxpius & melius poterit, fiant juxta poflibilitatem, eleemofynx generales per epifeopos & capitula cathedralium ecclefiarum; & abbates feu conventus monafteriorum habentium fufficientes redditus ad ea. Et quilibet etiam epifcopus, fecundum fuum beneplacitum & poflibilitatem, quotidie in prandium reficiat aliquos pauperes, Et ut pauperibus verecundis valeat provideri, in quolibet quarterio vel fexterio cujuslibet civitatis, & aliis iniignibus locis noftrx provincix, quolibet anno eligantur quatuor vel fex, fiait videbitur epifeopis effc fufficiens, catholici & devoti & honorabiles viri, qui quxftam requirant pro cleemofyna hujufmodi pauperibus facienda; & dividant, prout diferetioni eorum videbitur expedire. Et quicumque laboraverit vel dederit eleemofynam fecundum fui poflibili. tatem, pro hoc ei indulgentia quadraginta dierum conceditur per hoc concilium illa die; fi vere fuerit pcenitens & confefliis.

Lk. ...

Cum Dominus, tamquam pretiofius, in ultimis difcipulis fuis dixerit: *Pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis:* & ex guerris amiflio & perditio animarum & corporum, & confumptio bonorum, ac odia, fcandala & crimina innumerabilia oriantur: ftatuimus quod, quotiefeumque inter aliquas civitates provincix Ravennatis verifiable videatur difeordiam oriri, duo de provincia epifcopi cum ordinanio conveniant, quos ordinarius duxerit requirendos, in loco & ubi tutius & commodius ad tradandum convenire poflit, de compofitione, fi commode fieri poflit. Et fi eis per odo dies ad plus laborantibus, non videretur quod poflent proficere, fignificetur coepifcopis per provinciam, quod donec difcordia hujufmodi durabit, dicatur cbllcda pro pace & quicumque pro eis laboraret & oraret, li foret vere pcenitens & confeflùs, quadraginta dies de injundis libi ptrnitejyiis rela^xentur przfentis concilii audoritate.

christi

De teftamcnto.
Rubrica XXXI.

Quoniam deficientium voluntates pro legibus funt obfervandx, & exeeutorri teftamentorum ultimas deficientium voluntates excqui negligunt, in grave animarum ipfarurrr periculum: ftatuimus quod notarii, qui teftamehtum, feu quamlibct ultirAam voluntatem vel fchedulam ad piam caufam fcripfcrunt, eam infra menfem epifeopo ordinario, vel ejus vicario prxfentent, & aflignent, & tradant; alioquin fententiam excommunicationis incurrant: ita quod de extero fides inftrumentis per eum confedis non adhibeatur. Et exeeutorespoft legitimum tempus, hoc eft annum, nifi fuerint exeeuti, ulterius fe ion poflint intromittere, fed epifeopi ordinarii ca exequantur: & nihilo minus tales de extero fint inhabiles ad exccutiones alias fufeipiendas, ut in eo quod deliquerunt, puniantur.

De /alariis & folutionibus feripturarum.
Rubrica XXXII.

Item cum indebitx exadiones a notariis & figilliferis dominorum epifeoporum taxentur & moderentur in omnibus, prxfertim in ordinationibus: ut ultra duos venetos non poflint accipere pro icriptura, charta, fchedula, cera & figillo, nec aliis quam in ipfis habent facere; nec gravent ultra in aliis adis, videlicet citationibus & edidis, monitionibus, & aliis feripturis, fed cum taxatione & moderatione dominorum epifeoporum reftringantur & taxentur. Ec fi querela fuper hoc remedium praebuerit, ipfe notarius officialis fufpendatur in dida curia epifcopali, ufque ad aliud concilium provinciale, ab officio fuo.

Ledx

AN^O CHRISTI

Ledz fit publicatx fuerunt fuprafcriptz con-A ftitutiôncs , ftaruta & ordinamenta jn choro majoris ecclefiz Ravennatis, fit ordinatz fit firmatx in concilio provinciali memorato , prxkotibtir Dei gratia dominis Huberto Bonomeofi, · H. R. M. Cervienfi, fit P. Foropopilicn- uÏΛΓ.Γι, fit fratre venerabili elcdo Faventlno, fit prurientibus procuratoribus videlicet dominorurn p. Parmenfis, R. Forlivienfis,'L. Czfenatenf|S> frailuBtt p. Comaclenfis, I. Adrienlis, de V. Saitenatcnfis , epifeoporum fuffraganeorum , abfentium , Ac. R. archidiacono, fic Joanne Andrea przpolito , Nicolao presbytero cardinale , fie Çuidone Boninfegna , Thomaïio Cambio, fic Benediâo, cantoribus ecclefiz Ravennatis., przfentibus pluribus abbatibus 4 fle allis teftibus, ad hrc convocatis: anno Domini jjJ1. indift. 9. dlc lunx xi. menfis Junii.

Hoc fi,, ti. M-t eh<.> Ger- vieiui.H.

Leûz & publicatx fit pronunciatz fuerunt- iupraicrif ix conftitutiones , ftatuta fic ordinamenta in xpifcopali palatio Mutinenfi per venerabilem patrem Bonadanum, Dei gratta epifeopmn Muunenlem, in plena fynodo cleri civitatis Mutincnlis , in prxlcntia venerandorum fit reverendorum virorum dominorum Jacobi abbatfs monaAerii fanAl Petri, Bonincontri archipresbyteri ecclefiz Mutinenfis , Barnabei fit Jacohi canonicorum diâz Mutinenfis ecclefiz , Jacobi prioris fanâr Trinitatis^ Simonis prioris de Gena, fratris Benedidini prioris fanâz Catharine, Lanffanci, arehidtaconi de Saliceto, Jacobi presbyteri ecclefiz fandi Batnabei , presbyteri JoanniA ecclefiz iandz Agathx, pres' bytefi Ritii ecclefiz fandi Michaelis, presbyteri Joannis ecclefiz fandi Mai ci, presbyteri Bartholomrl'ecclefiz fandi Georgii , fit exterorum capellanorum civhatis Mutinz, fit BUrgorum , fit aliorum przlatorum, presbyterorum , fit clericorum ecclefiatura civitatis fic diœcefis Muil- Buz, fle przientibus tellibus vocatis fic rogatis domino presbytero Rodplpho beneficlato in ecclefia Muttnenfi, Petio de Florano fic Gemioiano manfionarits ecclefiz Mutinenfis prrdiôz , Gerardino de Bofchcttis , Guillelmo de Prolixina, Lanfranco de Petrazanis , *fic* aliis , in 131 J,, indid. 9. die Veneris, decimo tn' crante menie Septembris, *JtJ.

tonbus Γ *p,*

SYNODUS PROVINCIALIS

PERGAMI HABITA A CASTONO, SIVE CASSONO

MEDIOLANI ARCHIEPISCOPO

Anno 1311. Ex manufcrlpto Codice Bibliothccz Ambrofianz

IN SrNODUM PROFINCIALf

Habitant fui Caflano arcbitfi/ropo prtrfalio Ludovici ΛιΗοαii Moratorii.

Dedi la precedente Tomo vut. Synodum Provincialem · Mediolani ab Otroue Vicecomite Archiepifcopo celebratam. Alteram nunc Leâor acciplat habitam abejufdetn bis Arcbiepifcopo CaftonoTurriano, decurrente Anno tjll. Equidem femper dubias fui, nam *Ctf»luu,* an *Cejtetml* «pellandu· tir Archieptfcopu' Ilie . *Cujum** vulgo appellare contuevervnt ; aeque a vero abhorret, nomen five agnomen hoc in nomen converitun, primo el attributum, atque sbeo fulceptum , qauro 11» temporibes *Turrimnl* , Bai*tirutal* *Smilfer* , allaque hujufmodi in ufu forent. Sed fimul veri videtur finule Aproprlum el nomen inditum tuifiie Ce/leaua· , nuise *Gafoot, &* poftea co}}£) ruptum t homini enim e Gallia origioem ducenti Gallicum btx nomen reAtus convenit. Hauc autem Synodum legebam ego olim in MSro Çodlcc X. |»t. Btbliorbec' Ambruflan*, atque inde ericripeam coolueta fua humanitate Vir Clarttf". Jùleph Antoolu' Sanius, eidem Bibliothec· Prefedu , ad me nuat, la commune commodum evulgandam. Pofimr *A* Ilia non minus ad Ecclefiafticam, ouam ad Secularvnt eorum temporum eruditionem aliquid conferre . Qpod pottffimam animadvertar vellm, cap. ·. de honeftatt, ac habitu Clericorum , vetantur Clerici deferre *lrtftfl* , boc eft varijs coloribus lafcâas, & relusi quibufdam vitgi» in longum vel ll» latum continuatis diftlnftas, Ferjwre ab Italica Lingua tuae uittaram ea fignificacicne in aanqui' libris occurrit , & a VorabaUril Furfuracal CuRpOoribut adferutstur etiam varba Summa Pifandia In italicum converti*, qua lis (e habent ι X e«M**faa Cbertc* a/a oage- r», awee* partit», *fMilcoauntr fw nul*** , Ubi vides. idem veftium genu' la Clericis Improbari . Vetantur itidem la eadem Synodo **/ri *dt tttaBrialo.* quas e Gracia adduAa^opinor, ˜ ex ferico confèâas. UgheUita Tornvit. Ital. Saer. psg. r·,,. prima edit. Cbanam refert, ubi

rl». FortJJi, *ft* hale keteadum «A d* rataNatta . Prererea interdicuntur wftm d* *'edlotate,* ve/ /tAua · Dubitare cogor, num feribendum haie fit Alwdrala . ˜ Indicantur vefte' neo «d talo*. fed *4 pmn laetum dhnUbr Ltjtara autem erant. quaram penne adrUfamstor fakrota feu mftita colori* a veri· diverti, qualm auac lotuemae lo vnftlmaoliv paribus eorum, qui Principi ant Magnatibus *tmteulu* .

appellari « tmmo & *b lpù divitibus adhibentur , V> panno fuperpofitis fafciolis ex lerico dt argentos Addunt in Synodo : «rl *frlxlt* (deefle opinor *tu*) aut maritlt ar~ ltettlt, "tl lt utttallt tllim* . Vocabulo *frlxaru** idem figuificatur, quod Italice *frtgte* , ldeft limbus, a Larino, feu ut reâiu* loquar a Giaco . *PBrygi»* , tuinc *guartuxlutt* . Quid vero *ttutfylil* fuerint , edocere no* pedunt Couftltutione< Joanais ArchiepUcopi Nicofienfi' Anni tj»o. cap. *. Urapud Du-Cangjum in Gloriar. Latin. Hnc llle de Canonicis ftarult ι *Vt tmllut txtrt* dotuua *ltu* poritt guantebit* dt axlt ftlftxt, Jrx tptrtaitt per ttrram* ; nrc *xtxfplltl tle argtnt» [tu Mtrt, nlfl lit pat*» tanttmt eut tft»* Ergo voce hac delignantur globull llll . quibu* ante pclta urraque pars veftium conjungitur, atque coaftringitur . *Btttlnl* no' appcllannw. Qpod etiam in Rubr. penqlt. ftatuitur , fcllicet nulll Canonicorum aut Prslatorum licere deferre *caputlu* ad ferma*, ficut vulgariter dicitur, /upra caput, Jrtl clera cellum , vel poft collum, V biretu* fupra capita·,* perllnct dignofeendos eorum temporum mutes ; quum adbite cernamus adhiberi eaputla a facrlt Prxlullbut. quibu* tamen capita cooperire non folenr, Reliqua ad eruditionem fpedantia per fe colliget Ledor. Nunc autem fubdere opportunum duco qua ad mc de hac Synodo perfcnpfit Dodiffinuts Saxiu* in Epiftola fequenti .

Clartfjinto ac ***deiiifa**** Viro

LUDOVICO ANTONIO MORATORIO

JOSEPH ANTONIUS SAXIUS

Bibliothec· Ambrofiane Pnt&âus

„ T}N alterum amori, ˜ obfequii erga t* mei argumn-
„ *Ei* tum, CoociUnm nampa haAeau' typis ignotum (nifi
„ illud edlderit Cefar Spoclanu' a me fraftra queticu») quod
». lqno l"l«.*at ualrerla proviacia conftum , Pergami ca-
H Mtarlt Atchieplieopw nqfier Caftcma, te Catena Tur»
rite*. Obtigit el feenua la hac Metropoll Ulbe regime»
n difficillimis illis temporibus, quibus Nobllinm , ac ft>pu-
n larium luteftims diflsdli' coavulfa afKAaque jam Civitas,
novo infuper malo laborabat , altvreo videlicet pugaact
ftudio panlum, Mac Ecclefia Rnauac, inde lmperlo ü-
n vevlum, quo univerfe pene /ctodvbatnr ltalia, & Guel-
n pta. ac GhibelUaa WHorur, Inteftum lo hirtoril, no,
,, nxn fortirum fuit. Poftroma hujus acerrimum propugnato-

ANNO CHRISTI

rna habebat Urb·,noftra Mattheam Victcorniteeh, virum „ opibus, potentia, animo clarum , atque a Propatruo „ fuo Otcone Archiepifcopo,jiarlim ei, parrim aiiâorita- „ te, in Patria Principem conflitutum , fed vario ha fbrtu- „ n* ludo exagitatum, ut nunc in apicem fublatus late po- „ puin jura indiceret , nunc in imum dejeAus , hominum „ quoque confpeAum erubcfeeret, ac privatam exufem vi- „ tam in qgiefli domo pudori proferret. Ex adverio flabat „ Guido Turrianu» Guelph* parti·, qim in finitimi» urbi- „ bus potior jam erat , non tam affecia , quam patronus , „ uipote qui genere fpeâabilis , & populi Mediolanenfis fa- „ vote fubnixu». florentitii * hujus ditiori» imperium tene- „ bat. Hinc perpetu* fi uitatet inter clalifiimu hafce Fa- „ miliat, que tu/n antiqui· odii·, tum mutua Mediolanenfia „ Principatus invidia vehementius fucceni* , adeo Civium a- » qimos tibi invitem partiebantur , ac colligabant, ut facite in bellicus tumultut exardeteerem, miferamque banc Ur- „ hem cpdibu» . tapini» , incendiifque fubvertetent . Nec a commun» infortunii improba ir#· immunem fecit Callo- » num ipium Turria.lum Archiepifcopari* iu* dignitati» re- „ veremia ; cum enim a Pontificio Legato Buntali* aganto v, evocatus foret ad bellum contra Veneto· iufelendum pro „ Ferrarienhs ibbis obbdiune folveoda , eo profêâus cum valida militum manu , rem impigie adeo «ifit, ut fraAo ab auxiliaribus copiis Veneto exercitu, viftulia Pontificii· ex integro ceflettt : led redux in Patnam infenfum hbi „ pertentu conlaaguineum luum Guidonem iurrianum, fal- „ fa ptoditionis iuipicione furentem , ac Il Prafui ille in „ fulcepro itinere fido» cum boffibus inilfier, turbulentaqæ „ confilia de impe.io Mediolaneafi eidem elipiendo iecreto V, agitafiet. Qjio circa nufii ex imp ovilo milites , qui pro », bti itum A chiepiicopili Paiario excedere Antiflitem , ibi- » dem velati in calcere detinerent ; ejusdem fratre* in vin- cula ad longinquas aires abduAi ; Mc ctdatum a direptio- M ne, & injuriis , donec per amicos Proceres compedi» dif- » fidiis, extra M diolanenfis imperii fines Archiepifcopus ablegaretur. io hac peuurbatiffima rerum conditione· qui foret E clellailc* dil-ipiirut cultu* , qu*ve Sacrorum Ca- vi nonum obiervamia meiiri quillbet poteft , cum nec Prsr „ fall ipfi parceretur. Clamavit quidem elonginquo, Eccle- fia ac juris lui ftrenuus defenfor Caftonus, inflifta per Le- vs gatum Apoliuilcuxi tacri anathemati* pana in Ecclellafti- » c* immui llait* violatoles; led qui* ex tanto remedio pro- si ventu* , cusn nemo effet, qui imp-ranti Torriano indiff* w cenfur* feraiem libellum auderet objicere , atque interim », fcelere triumphante effrenis ubique debaccharetur licentia ! Adfuit tandem opportunus imperatoris Hcnrici Lutscmbue- s, gici in hanc Urbem advenrut; depreffo liquident Guldon· , >, coaAuque ad picis fanera eum Mattheo Vicecontke jam v, ad ptiflinam dignitatem revivilceate, Caftonus quoque Ar- „ cbiepiicopus, auâor pr*cipuus accelerande Caelare* in I- „ taliam expeditionis, non tam ab exilio revocatus; fed in „ tura etiam fplendoremque am'quum facri muneri* iui efi „ refiitulus. Hinc folernm pcrsfb ctlebriiate , qui in Tcm- », plo S. Ambrosii vtn. idus Jsuuiri*· inni mcccx». ferrea », Corona Hearicum radimiverat . profeâoque Romam ver- „ fus Cafart, in id tosu* neubuit, ut concutfam prsterita „ calunupte fi«clefiam in primenim decus iffereret, & da» „ turpefSi Cleri morts ad landiu-is dilclpiH· lege* cosnpo- „ neret. Acciti» itaque Pergamum cx univeria Pro via ia E- M pifcopt, »ti. Nonas Julias ami ejuidem , in Eccictu S- v, ffartbolom* Synodum habuit, ta qua unanimi (acri rt- „ tu» ranfeaiu décréta coodidit, qu* ad fe m prefem r- „ mitto, qu*ve fummam ubique Paduralem follicitudinem „ fpira><«. cum malrj ooutibus occurratur , quibus tuoc infi- r e' (tegem luum dolens confpexerat, propullata longius h- v refi , indifta caftigatKxe Clericorum vita , reflituto Ec- „ clefli· cultu, vindicata denique a laicorum rapinis prabrif- „ que . bonorum ac paribnarum Deo additarum immunitate. Quod iamrn peculiari adnotalioue diguum nubi videtur . „ id elt, collig ex hoe Concilio. quod mtaâu* adhue in „ hfctropoli n ftr* mos ille prilcu* vigeret. ut Regulares fa- », mili* ordinario jure Epifeopis iubpcerenlur. Clarifilmps „ enim Tbomaffi iui in aureo opere *Dt mifn . tf nava „ Eccleda diftlelina* parte prima iib. m. ca*. xxvni· refti- „ monia congerm ad hanc firmandam iup-noium temporum „ praxim, non uina feculum decimum tertium progiediiur. φ At in Mediui nenn provincia iuhfcqueme etian. ieculu per- „ durai· ducet b*c Synodus, la oua non modo de cele- „ beando conventual· bacro , Divinis peragendi»Officiis , ho- „ nefloque habitu gerendo in ft«<i*lar'na· eque ac Secu/a- „ «ÿnx» *Ctilellatit Etclepil*, de inviolato (rivando Monafta- M riorum , ac reliqui Cleri patrimonio . piasdilfoue, (iarutis „ pernis indileriminatiln decernitur, led ea eriam indicun- w tur, qu« ituerlorem Clauftri difeij livam (pedant . Ptsu) M pilur enim peculiari Rubrica. ut *tniuil'bil M.eafrritde- „η»ι. V Ecclrfo Ktgldaru Caltetiala Prelami uerfoa-*

„ /«</ *MamellOut, tf Saruritel blf ad unnar <a frrtlura-* „ *aa It ourt Pftt'.Utue,* CF *-Adventui* , rr/«qa« vero m *teumere faltem fonti* ·» *fobaemada rr»* enfolt , *W ex-* M *tef.be. tofitullae* rrs *Ite»* de *If· itkbrart pudeaet* C»- v, *ventuafoer* Ac. t in 8<*laios vero, feu Prwi**> provia- » c'a id aqflügwxn, aut (ubditu* comutwcu , per Antifli

ANNO CHRISTI iju.

„ tern , vei eju· Curiam *fart neriirr rmtedemfom* jubet , „ atque *interim W earum dare.itart* declarat . Serius ita- „ que in Ecclefla noftra inolevitie privilegia exemption»» Re- „ ÿlUrium credendum M. Cariera, auihaa provide e Con- „ cilium hoc (iudet, nequiftimam temporum illorum condi- „ tionem refpiciunt, cum fervens undique inimicarum par- „ num odium lo talpe* adeo confpiratsoaes erump ret , uc „ nec tuti in Sede fua eileat Annftires, aee annuis Etclefia- „ ftici fui cenfus redditibus frut libere poffrnt . Qnocirca „ frequens hic hgitur excommunicationis aique inteitdiäi i·η- s, tentia, qua tam improbum nefa» intentantes feriuntur. An „ vero coercende iacrileg· hujufmodi licenti* iatu lJ fue- „ rit. Tu in hiftoriis nofliit apprime ve fatus luculenter no- „ -xpri*. Caftonus fiquidem ipfe non multo poli Je oceupa- „ tis a Malthxd Vicecotnite quamplurinis T*rru, Arcitmi- „ que Archiepiicopaln dttjoari conqueri debett , ejuique ca-. „ pui publKe piulaia lententia luerts diris devovere, ut Co- „ rius narrat, ac demum invaleicemibus in dse* turbis, lo- „ lum vertere, coafius eft, tamdiu.m exilio agens , quoui- „ que abdicata Medrolanenti rufuia a Joanne xxti. Aquife- „ tenfis Patriarcha repunciaretur*.

„ Cur autem Caftonus Archn-pikopus in Pelgamenfi , „ feu Bergomenii , ut prxfens vocabulum eft , Urbe Provm- „ cialrm haac Synodum celebrandam coraverii . Id fvriatle „ in cautf· effe potuit . qu>xl no Uum Mediolani in tuto les „ effeni a Turriaaorum infidii», qui accepi* injurie impa- „ tientes, & primam adhuc fortunam animo occupantes no- „ va undique moliebantur , nullumque n< n lapidem move- » bant. Corio telle, ut primevo iplendori reftituerentnr . ·> Pergamenfis vero Civitas exna tumultu» periculum videli „ poterat ', cum releptis in fidem i·» (vpuli» »b Henrico im- „ peratora ejuidem Urbis Pta.es i.iftitutus fuci i.udniiu· „ V icecomc».

„ H*c occatione Jinius Synodi proferenda cenfui , LeOori „ pogius de rebu' huftris minime conLio. quam Tibi Viro „ brudi.ifiimo feribens. Utinam vero pr imum ejufdem ex-m- „ plar, quod in Aremepiicopalibu» Alchiv.s ietvaium 1 m „ rnen oricaproditum repeti, nanciici in prxlens iicuirirt / „ Q.andoquidem autem mihi eadem d.hgenter tcruiant. τι- „ nime oblatum eit , non ú gratum I itteraria Krip-tdic* .jxteur ex Ambroiiaiic Bibliot.nec* apogiapho iliam dep o- „ i^rer» , júsecipue cum ejufdem nienilunenl apu.l nemilx in „ ^Sqriptorum Patri* ηoïiκ reperet un. hoc unice dolens , „ iubicriptices tpiLopolurn m ipto deftderari. Tu inteirm „ Uborcm hunc meum amice ampleAeic, ntequ* , ut taci>, „ amare p«rge . Vai· .

SYNODUS PROVINCIALIS

«

Habiti ib atrebiepi/copo Cafimo Anno MCCCX1.

IN nomine Domini, Amen .Radjo Sacra Scri- pture militantis Ecdcfis illuilriiimus tllu- (lrator ad Timotheum difcipulum luum feribit : *Proditi vtrbum, infti opportune , importune ar- gne, obfecre , increpo, in omni patientia , ú do- flrino, pen b*c indmeni (J excitant Epijcopalibnj gubernaculit pr^fidentet, fxr Apoliolorxm in ipfa Eccirfia typum gerant ad execationem fai officii Palioralit, *z dafirinii, monittombât , & carre- fliombiu erga [abditos Citra [edala in/ijientes , re- medmrn [elatare adhibeant, ne parati ad pracipi- tiam prolabantur, & ut pτoιαpβ rejipifcent a vi- tiis ad virtutes, i^xod quidem remedium ut plu- rimum adbibetur novontm editione jurium, moni- tiones tjt prohibitiones coutmantium , panefaue con- dignas imponentium traufgv fliombus eorumdem , netnon declaratione plerumque, tj additione anti- quorum.* Sane nos Caftonui Dei & Apoilolicac Sedis gratia San&ae Mediolanenfis Ecdefiac Ar- chiepiicopUS , QUI McdiolânCfIIIS PIOVinct* jure Meiropolito Divina providentia practidemus , ipfiud Apoftoli monitis five juflionibus puediftis ialubribus adherentes, ad corrcâionem morum, animarum falutem , Ecclefiarum profeâum , & tuitionem EcckGaflic» libertatis, conlbtutiones quaidam , provifioncs , & ordinationes ialubres , univerfalem Ratum ipftus Provinctx contineen- tes, cum confilio Venerandorum Patrum Do- minorum Epikoporum noilrorum MediolananGs Ecclefix SuRcagaDeorum , & nofki Provincialis Concilii, ac axiAentium in eodem difpofuimus, intendimus edere tam provide, quam confulte,

ipfaf-

— *"" 'ipiWil* i" <>'o Concilio publicare, ec edimus, A prohibetur, fi admoniti legitime per ipfum Dice*'—"".'' '‚ '

CHRI5TI A pubice promulgamus .quibufdam additis, fie mutatis , pJeriique veto dubiis declararis , de luperHuir relecatis ex conftituttonibus in Conciliis Provincialibus per noftros prxdeceflbrcs baSenus publicatis , prout varietati , & circnnsftantiis temporum, & perfonarum novimus expedire, & conllitutiones, & provifiones infralcriptas, & in hoc Concilio promulgandas (ub poenis contentis in illis decrevimus, & praecipimus de cetero per noftram Civitatem & Dim. * cefim, dt Provinciam Mediolancniem ,άζ degentes in illis inviolabiliter ohlervari. I

RUBRICA PRIMA,

De Qfficialibni faciendit per Epifcopot mtr» Ut. reticet y èr de convocando eor, & allai pro officio ifardicct pravitati».

Primo namque circa Hereiicorum extermi-nium totis viribus intendentes, & ad pro-pagationem Fidei Orthodoxae contuite providemus & falubriter prxfentis approbatione Concilii ordinamus, quod finguli Diœcèfani huftras MediolancnGs Proviucie ad exterminandos Haereticos ctedentes, receptatores , defenfores , «3c fautores eorum de luis Civitatibus, & Diœcefibus, per fe & officiales tuos invigilent, & iufiftant (ollicite & attente per fingulas eorum Parochias annis fingulis fxpius , ut expedire vi- C derint , inquirentes folerter, an fama lit in illis aliquos* ex hujufmodi peftiferis habitare, d(contra nominatos , vel inventos, ut jus exegerit , procedentes , & ut in Officio inquifitionis \ Hxretice pravitatis liberius , & fecurius procedatur, (latuimus, prssfenti Concilio approbante, quod tam in civitate Mediolancnft , quam in aliis Mediolanenfis Provincic , per Archiprsclules, & Antiftites fingulos earutndcm, aut per illorum vice gerentes , lpfis exiftentibus in remotis, eligantur, dt affumantur, confideratis qualitate, dt magnitudine Civitatis, dc ipfarum perfonarum , aliqui viri , multi vel pauci , fecundum Dicecefani arbitrium, Catholici & Fideles ex habitantibus aflidue tn eadem in perfecutores hujufmodi peftilentium perfonarum ad eoadiuvandum Inquifitionis Officium Heretics pravitatis per ipfos Antiftites continue exercendum, qui Dicecefano Archiprcluli feu Antiftiti , & ejus Vicario circa ipfum Officium cum armis allidant, vadant,dc redeant ad perfonas ipfas infequendas , capiendas , deducendas . dt retinendas juxta ejufdem Dicecefani, feu Vicarii tuitionem, quotiens, dc quandocumqne fuerint requiflli , qui etiam jurent hxc omnia dt fingula , ipfumque Officium viriliter dt fideliter exercere , & in illo dolum non committere , neque fraudem , ipfofque ad hxc eleAos , dc artumptos, aut ipforum aliquem prxeipimus non debere , nec porte per aliquam perfonam Ec- Ecclefiafticam in ipfo crimine defenfare. cleiiafticam vel Sccularem , aut univerfitatem, five collegium in aliquo impediri direâe , vel indireâe , vel aliqualiter prohiberi, propter quod impedimentum vel prohibitionem ipfi Officio non poflint aflidue lupererte , dc ipfi Dwecefano fuper hoc aCfifterc requifiti, vel propter quod eis commifla vel injungenda , aut injunâa fuper his valeant retardari . Perfonas vero cujufcumque dignitatis , vel conditionis extiterint attentantes , dc contra aliquod prauniflbrum , fcilicet impediendo direâe , vel indireâe « vel r prohibendo ieu differre faciendo , ut fuperiui

A prohibetur, fi admoniti legitime per ipfum Dicecefanum,vcl Vicarium non deftiterint,& quod fecerint, non revocaverint cum effc&u, excotnmunicationis vinculo, auâoritare prxieni is Concilii innodamus, eafquc ut haereticorum fautores haberi deeernimus , dc impedimentum pa-rtantes Officio hxrectcc pravitatis. Huic etiam adjicimus fanâioot, ut omoes dc finguli , tam nobile·, quam populares, cujufcumque dignitatis fuerint , five ftatus ·, nec non Clerici , & Prelati , quotiefeumque dc quandocumque per Diœccfenum proprium, aut ejus Vicarium fuerint legitime'requifiti pro confilio, auxilio, & favore fibi exhibendo in favorem Officit, hxreticx pravitatis , vel contra Haereticos crcden-Btes, receptatores, fautores, vel defenfores eorum , ant contra fufpeâ s de hstrefi , vel pro contingentibus ipfum negotium, ieu in afliften do eifdem, vel ipfos ailociando , in premiflis obediant, dc intendant monitionibus requi(itionibus, dc preceptis. Quoslibet vero , qui diâa prxmifla, vel aliquod prxtnitforum, qui legitime requifiti fe exhibuerint difficiles , vel rebelles, jufto, dt manifefto , dt necefisno impedimento certante , ex nunc , prxfenti Concilio approbante, excommunicationis vinculo decernimus iubjacere, de qqa fi fatisfaciendo legitime poftea moniti, fecundum arbitrium D *acefani* proprii, vel ejuSVicarii juxta modum culpae jatisfacere forte contemplerint, ipfos ur fautores , dt defeuforcs Haereticorum decernimus reputandos ,dc contra eos tamquam contra fautores luereticorum fore per juris remedia procedendum} ad pixmirtorym quoque cognitionem dt exeeutionem procedi porte lancimus , fine ftrepitu judicii dt figura per ipium Diœccfanum , vel ejus Vicarium generalem , feu per alium Judicem competentem.

R U B. II.

De benefiate & habita C1ericortau, tf ne fe ittemifceant Secularibat.

Circa honeftatem , dc Clericorum habitum falubriter providemus, quod omnes dt iluguii Clerici ac perfonx Ecclefiafticx Mediolanenfis Provinciae, Civitatis, & Diœcefis , tam prxfentis temporis , quam futuri tonfuram & habitum deferant Clericales ordini fuo, dt fiatui competentes, velles virgulatas, feu de catabriato , de medietate, vel liftatas , vel frixis , aut mafpilis argenteis, vel de metallo aliquo , aut vcftem fuperiorem a fummo ufque deorfum totaliter fcirtam ante , feu infulam de fe» I ta, five ierieo more laicali minime deferentes . Deprehcnfos vero in aliquo crimine , vel excerni enormi in habitu laicali publice incedentes , ex nunc pronunciamus , ut Clericos feu perfonas Ecclefiafticas, non teneri Curiam Ec-Clericus vero *feu* quasvis *perfon»* Ecclefiaftica mercationibus dc negotiationibus , ut negotiator publicus fe immiicens , iliaique tn perfooa propria exercens publice, Divinis Officiis prrtermirtis, vel alias ut laicus communiter fe gerens , in fuis bonis patrimonialibus , non gaudeat interim privilegio Clericali , nec ut Clericum in enormibus, dum in his excedit , teneatur Ecclefia defenfare , cognitione tantum fuper hoc precedente , quam ad Judicem Eccleflaflicum decernimus pertinere , non procedatur contra talem feu tales Clericos per Curiam Seeularcm.

""'■ 'I ""rem W fupericdendum interim decemiinns A Oa,ni Proc*ff',i co"tra › alioquin In qnofcumque *Vicario* t RcHorcs ,* Poteftates , feculares Judices , ft quofeumque eorum miniftros & cxccutorcs Civitatis , Dkecefis , ft Provincis Mediolanenfis contrarium facientes excommunicationis fententtam promulgamus , prefenti conftitnrione fancimus, quod aliquis Clericus , five Eccicfiaftica perfona abfque Draecefani fui licentia officium publicum vel officialitatem alicujus fecularis reftoris , feu Commu nitatis, feu Univerfitatis,'Gritatis,Burgi, Caftri . Loci , aut Parochiae , feu Villain feculari Curia exercere,vcl lufcipcre de cerero non profilmat , fcilicet Conlulatus , Tabellionatus, Gaftaldiee , Campariae , Vicariatuj , Vitcdonnatus, vel quovis alio nomine appelletur , feu Ecclefiafticis Officiis dereliftis , vel Clericali poftpofita hooeftate ad cavalcatas , vel (lipendia , feu feculares exercitiy , ft maxime non coaâus cum armis publice ut laieus accedere , & fe talium iminifcere fetibus non prjrfumat, nifi in cafibus a jure permiflis. Delinquentem vero lq aliquo przmifforum , aliquibus talibus fe immifeontetn excommunicatlonis lententia innodamus; hane vero pœnarn ad alios, qui affumpferiot arma cum aliquibus laicfs pro luis juribus aur alicujus Ecclelîae proprie , feu pro fui defenfione infultum cxpeâantes , feu de licentia fui Antiflitis , vel ejus" Vicarii volumus non extendi.

ANNO CHRISTI

B

RUB. III.

De nrmir nn portendit, Mit vitendit, tf Me non damnificandis.

ATtendentes quod privilegium Clericale non debet efle alicui cum fiducia delinquendi, flatuimus, & firmamus, quod nullus Clericus feu perfona Ecclefiaftica in domibus Ecclefix , vel alibi ludum vel bifcaziam retineat taxillorum , aut patiatur per aliquem retineri , vel publicas mulieres exponentes pro qucftu publice corpus fuum , aut arma deferre prselumat per civitatem aliquam, aut fuburbia adjacentia civitati , vel loca , in quibus habent domicilium , abfque Antiftitis , vel eius Vicarii proprii licentia fpeciali *j* ulli ad villam , vel potletriooem vadens, vel rediens ab elfdem , feu quemquam damnificare przfumat , vel violanter rebus fuis, vel poifeflione aliqua alium fpoliare , delinquentem vero in aliquo cafuum pra>di&orum per Antiflitem proprium , feu Vicarium ejus in tanta fumma pecunia , & dummodo non ad peenam fanguinis, (latuimus condemnandum, ipfi Amiftiti pro ejus arbitrio perfolvenda,& in pios ulus convertenda , in quanta , dt eo modo , quo damnaretur ft puniretur , feu *condemnari poffet* per *illius civitatis* Curiam fecularem laicus fic excedens, non tamen per hoc intclligimus privandi tales bench* cits Ecclefiafticis , & carceribus detinendi, & alias puniendi adimere Dlcecefanis propriis poteftatem, dc Vicariis eorumdem , fi eis videbitur expedire.

C

D

E

RUB. IV.

.Qusd Clerici non fint interet vel cnrotertt ■laicorum, ner patiantur conveniri ceram Judico Secnlari,

INviolabilitcr ordinamus , quod nulla perfona Ecclefiaftica, nifi in cafibus a jute permiflis hfkjufloris, vel procuratoris officium exerceat, feu tutoris, vcl curatoris alicujus lain in Curia Scciilari , abfque Dirtcel'ani, vel ejusVjcarii licentia , nec quemquanv debeniem gaudere Ecclefiaflico privilegio, vel Clericali, ionveniat feu trahat, vel trahi procuret fuper ali quo ad examen Judicis Secularii; trahent veru contra canonicas fanâiones, & Imperiales conftitutiones *a* jure fuo cadat, jüdicatumque non teneat, & Judex fit ex tunc judicandi potefta te privatus ; exercentem vero aliquod officium prediftorum contra conftitutionem pnefentem in centum lolidos Papieufes decernimus condemnandum , in pios ufus ad arbitrium Ordinarii condemnandos.

RÜB. V.

Do etlibretient Divinorum , C bebite babende in tpfo.

CD Revidemus infuper & fancimus , quod in X qualibet Ecclefia Collegiate tam regulari , quam feculari civitatis & diœcefis , ac provin cic Mediolanenfis , in qua plures Clerici , feu Monachi, vel Canonici refidebunt, Mifla con ventualis , jufto impedimento cedante , plout dici convenerit, hora debita, diebus fingulis m cantu, feu nota conventualiter celebretur, nec non Officia matutinalla , & velpertina , quodque ad illa, dc ceteras horas Canonicas, quas inibi prxcipimtts conventualiter celebrari , lecu lares Clerici, & Praelati conveniant cum iuper pelliceis feu cappis/Religiofi vero in habitu fur Regule competenti *t* Гη Ecclefiis vero Cathcdralibus ipfis horis diurnis, ftMiflarum folem nis interunt, aut difeooperto capite, aut cum biretis in capite, ad modum laicorum capucià non habentes. Redores quoque Parochialium Eccle Garum non Collegiatartim diebus feflivis , & *lape* in feptimana per fe vcl per alios, ubi per fe noo poffunr, celebrare Miffarum folemnia non omittant, & Parochianis fuis in cafibus a jure concedis, & cum expedierit ,miniilrare Ecclefialli caSacramenta. Delinquentes vero , vel négligentes in pramiffis per locorum Ordinarios puman ttir. Irrefragabiliter orainamus, quod in qualibet Ecclefia noftrz civitatis, ftdiœccfis, ac provin cie Mediolanenfis habente Parochiam Corpus Chrifti pro infirmis, Cbrifma , fic Oleum Sanftqjn, renovandum anηuatjm, fub clavi & firma cuftodia, & in vafe , feu loco mitdo non afportando de facili, aliduc habeantur. Delinquentes vero vel négligentes in aliquo przmiffonun per Ordinarium proprium, vel e/us Curiam in folidos quadraginta Papienfes vice qualibet condemnentur ad pioa ufus ad arbitrium Judicis convertendos . Infuper aqua benediâa quotidie habeatur omni die Dominica renovanda.

àWO CNKSTI

RUB. VI.

Dt mnlierikiT,, & fifiit iUtptMt non retinndii fttnnty vtl tonhUnu.

CUper continentia per Clerico· obfervanda O provide ordinamus, quod nullus Clericorum regularium 'vel fccularium civitatis, vel dicecefis, five provincias Mediolanenfis, beneficium EccleCafticum obtinens, Vicarius aut Deputatus etiam in futurum, vel qui in Ordine facro fuerit conftitutut › in domibus contiguis vel connexis Ecclefia, vel iecutn in eadem habitatione mulierem aliquam retineat ad inibi habitandum, nifi forte mulier illa fuerit non fui- B peâa, vel in quarto gradu confangutnitatis, vel affinitatis illi conjunûa, feu converfa quinquagenaria, vel deinceps. Delinquentem vero in hac in libras decem Papicnfes condemnamus in pios tifus ad Ordinarii arbitrium COrv vertendas. Clericos quoque, ac Pnrlatos in quovis Ordine conftituros, qui beneficia Ecclefica obtinent, aut etiam obtinebunt, fi focarias feu concubinas retinuerint in domibus Eo clefiarum, vel alibi manifcfte, Ecclefiafticis beneficiis per locorum Ordinarios, Canonica monitione premiHa, facienda, decrevimus perpetuo fore privatos, libere perfonis aliis conferendis, excelfu ipforum notorio vel infamia publica exiliente; qui vero beneficium Ecclefia-C fileum non obtinuerint per Ecclefiafticam Curiam, dum habuerint publice concubinas, non teneatur Ecclefia defenfare, & alias per ipfam Curiam pœna pecuniaria, vel alia debita puniamur - Praelatum namque dc Reftorem Ecclefia lo libras decem Papienfes, inferiorem vero Clericum m libras quinque Papienfes *eoa*demnamus la pios ufus ad Ordinarii arbitrium diipenlandas; qui filium illegitimum fecum in eadem domo aftidue, vel per odo dies permiferit habitare, aut fibi ad Altare aliquateuus miniftrarc................

R U B. VIL

Spooks drier.! tffe promovendi ed d/gniUtut ve/ Ectltfitt Pontbteief.

QUtmquatn per Canones fit provifum, oe minus idonei ad beneficia Ecclefiaftica affumantur, id tamen minus bene fervatur in pluribus Ecclefiis, & a multis. Idcirco pnefenti cunftitutionc fancimus, quod nullus eligatur de cetero, vel inftituatur, quomodolibct aftumatur ad aliquam dignitatem alicujus Ecclefia Collegiate fecularis, vel regularis intra Civitatem, vel Dioeccfim, feu Provinciam noftras fite, qui non fuerit de legitimo matrimonio procreatus, dc non attigerit vicefimum quintum annum, vel nifi forte fuper his in cafu difpcn- E fabili prius cum eo fuerit difpenfatum, vel talis exriterit, qui bene legat, conftruat, & loqui litreraliter noverit competenter. Ad regimen quoque Parochiaiis Eeelefis nullus aliquatenus aflumatur, nifi bene legere noverit, & cantare, vel faltem legere dt conftruere concedcnrer, in cantu aliqualiter informatus, & non attingens vicefimum quintum annum. Elcflio vero, collatio, inftitutio, 6t confirmatio, feu prsefentatio a perfonis Ecclefiafticis fafta › quas contra hsec in aliquo przmiHorum contigerit attentari, ex nunc fint irrita, & inanes,

A fit eleftores, pr*fentatores, provifores, coofir·*' matores, dc inftitueatt» fint flla vice pnefentb çjtfusyt cooftitutionM auâoriute pvatfentandi, eligendi, providendi, confirmandi, & inftituendi poteftate privati, fle ad superiorem proximum fir ipfa poteflas totaliter devoluta ipfo fa&o. Confirmatoribus fit inftitutoribus ac pro»iforibus temerariis, per loci Ordinarium pcena debita puniendis.

R U R VIII.

Dt «M rttipimdo oiiqtteni m Cenonicnot btntfitio non wcontt.

PRsdeccftorum noftrorum veftigiis inhérentes Aatuimus, & firmamus, quod alicuius Secularis Ecclefia Collegiate, & non Collegiate noftra Civitatis, & Dicecefis, vel Provincia Capitulum, feu Prolatus, Canonici, vel Clerici five Re&or nullum, quantumcumque idoneum, fine licentia Diœcefani proprii, vel auâoritate Sedis Apoftolico, feu Legatorum ejufdem recipiant, eligant, vel admittant in fuum, vel ipfius Ecclefiis Canonicum vel Conclcricum vel Confratrem ibi, beneficio non vacante, nec beneficium, feu praebendam velCapellaniam aliquam ex redditibus vel bonis feu juribus ejufdem Ecclefia de novo creare prssumant, ipfius Diacelani licentia non obtenta, vel unam praebendam in duas dividere; quiequid enim conira piomifla, vel aliquod promiflorum contigerit attentari, ex nunc prrfcnti conftitutione decernimus irritum, *& inane, fit dantes,* & accipientes etiam, licet in aliqua fui parte, ex nunc in bis icriptis excommunicationis vinculo innodamus.

R U B. I X.

QnmJ ηûiη: itiwficium affimet fint Connito infiitntione.

CUm Ecclefiaftica beneficia non debeant fine Canonica inftitutione detineri, ftatuto praetenti (alubriter providemus, quod nullus per D violentiam vel fimoniam, aut alias, fine inftitutione Canonica, rei per minas, feu per metum aliquibus inferendos, per fe, vel per alium ad dignitatem, vel perionatum, feu aliquod beneficium Ecctefiafticum, qualecumque fuerit, intra ooftram Civitatem, vel Dicecefim, fen Provinciam, patiatur vel confentiar tacite, vel exprefc, re eligi, vel inftiiui,aut afluini quomodolibet, vel admitti, aut jura & redditus, live bona, feu viventis beneficium,qui non renunciaverit illi fpoote & legitime, aut privatus illo non fuerit per fententiam legitimam hominis, five juris apprehendere vel occupare feu fibi ufurpart, aut illius bona, vel redditus quovis titulo quofiro, vel colore pnefumat de cetero Diacefani proprii licentia non interveniente, vel exprefib confenfu. Qpemcumque vero contra hoc attentantem in poAerum, in aliqua fui parte, ex tunc in ipfo beneficio de. cernimus jus non habere; fle u legitime admonitus per Diocefanum proprium, vei etiam Vicarium, illud ex roto non dimiferit libere, ad ipfum per fe, vel per alium fe non ingerendo ulterius ex nunc inhabilem judicamus ad quodvis aliud beneficium Ecclefiafticum obtinendum; panis autem contra occupatores, invafores, dc ufutpatores bonorum Ecclefiafticorum femper falvis.

RUB.

ANNO CHRISTI

RUB. X.

Dt fan'u fafilnentiiuee interdi&em Îtetfn frtfter nUeüeon mm ftltaene.

TjLerumque contingit , quod aliquae Ecclefias JT tam Regularer, quam Seculares diu lubjacenr *Ecclefiaftico* interditio propter negligentiam aliquorum Clericorum reculantiutn folvere partem ipfo» contingentem, five ipfis impolitam de colleftis, procurationibus, honoribus, feu fodris , & fic Ecclefise Divinis officiis defraudantur propter illorum malitiam , & non fine Parochtanorum fcandalo, 6t jatiura ; quapropter omne* & fingulos Clericos , & Praiatos tam Seculariutn , quam Regularium Ecclefiarum, ac Redores, & Minidro»Holpitaliuin, & Plorum Locorum noilrtt Provinciae., Civitatis , & Dioecefis , propter quorum fidum (eu culpam, eo quod non folverint hujufmodi portionem ipforum (ingnlos contingentem, feu eis impofitam pro prarbendis, vel portionibus,quas obtinent in eifdem , & quos impotiibilita» non excufat , aut alia jufla caufa , de qua intra duos menfes faciant plenam fidem, beneficils, & re tioriis hujufmodi privamus perpetuo , fi admoniti legitime & peremtorie, ipfo interdifto durante , per Dioecefanum , vel ejus Vicarium , patii fuerint Ecclefias ipias, feu Hofpitalia, vel Pia Loca , ultra tres meules poft monitionem eamdem propter haec Ecclefiaftico interditio lubjacere , portionem ipfos contingentem five impofitam ex ipfis coiledis , feu fodris, vel oneribus non folventes-' & hanc pcenam extendimui ad Prxlatos, & Rectores Ecclefiaium non folventes pro ipfis Ecclefiis in totum , ubi ad ipfos pertinere talium folutio confuevit , fi ipfos jufta caufa, five impoflibilitas non excufat, de qua infra duos menfes. plenaria Hat fides, & ad illorum maiTarios df canevarios difpenfatores reddituum, qui poteflatem habuerint plenariam hacc folvendi ·, has quoque pcenas ad colletias haftenus impolitas a iribus annis circa locum volumus vendicare . Illas etiam perfonas , qux temeritate propria, Dioeccfani, loci Ordinarii proprii , vel etiam Generalis Vicarii , feu Superioris ejufdem in hoc cafu licentia non obtenta Cterdm Civitatis, & Dioeccfis, aut maiores ejufdem , vel majorem patrem ipfius, vel eorum, ad praemitia przfumpferint convocare, & convenientes ad talium per. (bnarumconvocationem, excommunicationis vinculo decrevimus fubjacere ,cum ex talibus congregationibus confpirationes , & colligationes tepe novimus evenire , ac de fafto prorumpi ad multa, qu« fcandalum partant , & periculum auimabus , & locoium Ordinarii ex talibus condemnantur , & eadem Civitas videatur habere diverfa capita quali monftrum.

R U B. XI.

De fanit octnfenlinm vel invadentium res EstlffiafticaJ , & Jfoliantitim Ecci^fieu.

EFfrenata cupiditas , quae in plertfque adeo dominatur , quod contra vetita ufurpant fit rapiunt aliena, no· vehementer impellit, ejus noxio· appetitus , in quantum potiamus, refrenem» . Ea propter fantikjoe praetenti ordinanms falubriter , quod nulla perfona Secular» , vel Ecclefiaflica, Unteerfitas , feu Coi-

A legtum aliqua bon* ant tara (eu res prêtions theteurum , five jurifdiâiones , «ut honore» , teuda,teu jus decimandi aut eligendi, feu pec- (tutandi, aut beneficia conferendi, feu pedalia conferendi ad quemdam locum venerabilem n> ftrx Civitati*, & Dioecefis, five Provincia Mediolauenfu , vel aliquam Epifcopalem Mentem diftr Provincie, quovis modo vel titulo pertinentes, aur Eccleuain aliquam, feuHofpitale , vel alium Pium Locum ufurpate , vel invadere , feu occupare , aut rapere , vel occupata , feu ufurpata , rapta , vel invate detinere per fe, v<l pcl alium quovis modo prsrfumat, feu fpoliare aliquem Jocum venerabilem diftxCivitatis , aut Dioecefis , five Provinciae Mediola-
B nenfis five ad Mentam Archiepifcopalcm Mediolanenfem, vel ad aliquam Epifcopalem Menfam difte Provinciae , (eu aliam Ecclcfiam , pofleflione, vel quafi ailcujus praeditiorum, feu jurifdiftionum bonorum , jnrium , vel honortun praeditiorum , vel poiTcilione juri^ pcicipiend: aliquas penfiones , feu cenfus annuos , Decimas , vel aftitius , five potlelfioncs , vel quail eligendi, five aflümendi Potcftatcs , Confutes, vel alios Officiales abcujus *term* , burgi , ca ftri, communantie, five foci, direfte, aut etiam indiretie,vel ad ea quomodolibet dare auxilium, confilium, vel favorem,· fingulares vero perfonas , cujufeumque flatus vel conditionis extitermt , quse attentaverint contra pr«mitia in aliquo per fe , vel per alium,aut exprefTe confenferint, vel fecerint, feu mandaverint attentari , ex nunc excommunicationis in his fcriptis vinculo innodamus , necnon perfo. nas illas, quae confuluerint, feu mandaverint , vel expreflc confenferint quovis modo fuo Paftori , five Pontifici , vel alicui Ecclcfiae , five Clerico , Reftori , aut Pio Loco de ptrmiflbrum aliquo , aut fuis bonis , vel pratdiftorum aliquorum frudibus aut redditibus non integre & libere reiponderi abfque auôoritate Judici» competentis, aut prohibuerint refponden;& fi qui ex praditiis propter aliquod praemitiorum alicubi denunciati , excommunicat! excommunicationem eamdem , poft iptem dcnunciatio. nem per fex menfes animo fuo tenuerint indurato , in pcenam ipforum familiares eorum Ecclefiaftico fupponimus interditio , mandantes eis Ecclefiarum aditum, & participationem Sacramentorum , & Divinorum etiam prohiberi , quoufque liquide apparuerit de abfolutione hujufmodi tranfgretiorum , & quod ipfa excommunicatione durante & interditio , familiarium przdiftorum denegetur eis tam ipfis principalibus , quam familiaribus lo obitu ad aliorum terrorem , & ipforum ruborem , Ecclefiaftira (epultura. Clerici vero fine mandato Dioeccfani proprii recipientes aliquem ex przdt&s ad Ecclefiafticam fcpulturam , vel qui interfuerint eidem, ipfo fatio per tres menfes a Divinis
£ Officiis funt fufpenfi. Infuper , fi aliqui Clerici contra hujufmodi (antic noftra conftitutio-Dis tenorem facere vel lenire prefumpferint occupando , vel invadendo ut fupra , omnibus beneficiis, qua infra noftram Provinciam obtinent, eos, pr«iemh Concilii autioritate , privamus . Si vero Laici extiterint, omnibus (cudis intra noftram Provinciam, jure patronatus, & honoribus , ab eis obtentis ab aliquibus Ecclefiis, vel Prrlatis , feu aliis piis locis decre vimus fore perpetuo privatos. Univerfitatcs vero , communitates, fit collegia , que contra premitia aUrntaveriat , vel expreffe confenferint ,

I"I"/■""vel fcienter attentari permiferint in aliqua fni

CHirtsn Pârte» & J,m ^cum effeta dou prohibée- rtnt infra decem dies , poftquam venerint attentata , Ecclefiaftico fupponimus interdiâo; & fi Ipfa univerfitas , vel majores ipfius, vel Reftores requifiti per Diceccfanum , vel ejus Vicarium, legitime fuper his ultra menfem attentata ipfa omiferint eflèâualitcr emendare , dt in flatum priftinum reducere, feu reduci fa> cere cum efiêâu, ad arbitrium ipfius Diœcefani, Civitatem, five locum vel Burgum, in qua univerfitas ipfa deget , interdido Ecclefiaftico decrevimus fubjacere , interdido inviolabiliter obfervatido, quam cito ipfcDiœcefanus perfe, vel per alium publice protcftauis fuerit fe velle interdiftum iplum-effeftum habere , & anpiius non fuipenfum , fit illic vel Civitatibus , (eu locis circumflantibus , vel alibi , ubi commodius fieri poterit , hoc mandaverit publicari , led ante, & ufque ad ipfam publicationem ipfum interdiflum manere decrevimus in fufpenfo. Ilios quoque, qui temeritate propria plurcs etiam extra judicium requifiti folvere contcmpierint Archiepifcopali vel Epifcopali meofie prediâc, feu Ecdefue, Monaflerio , Conventui , Capitulo , vel alii pio loco , (modo) & tempore «.ompetentl , decimas, penfiones, cenfus , honores , diftriftus , & jurifdiâiones , vel pneftationes annuas , vel affiftus, in quorum pofteffione pacifice percipiendl , ipfa menia , vel Ecclefia, Monafterium , Conventus, Capitulum, C & pius locus ante requifitionem ipfam erat, nifi jufta caufa eos excufaverit, de qua confier infra dies decem poft ipfam requifitionem Dicecefani , legitime ex nunc excommunicationis vinculo decrevimus innodatos. Ad prediftorum namque cognitionem , corre&ionem , & pernarum execuiionem ftatuimus , ex officio porte procedi de plano, fic fine firepitu ordinis judiciarii fic figura p<r quofeumque Judices competentes .

RUB. XII.

Dt parut! t<mfpirentinfH contre fuxm Antiftitem, Vel confentientxm , ut in Sede effi non pfjftt, vel expelletur.

Qusmquam ad conjuratorum , & confpiratorum nequitiam reprimendam multa per Canones fmt provifa ; ipiorum tamen verfutiano* cogit diverfa remedia adhibere contra illorum callida figmenta, quae conantur quotidie invenire. Ea propter conftitutione prcfenti ilatuentes trrefragabiliter prohibemus , quod eliqua perfona Ecclefiaiiica vel Secularis, aut univerfitas, five collegium, aut quivis noftrse Mediolanenfis Civitatis , aut Diœcefi* , five Province conjurationem , afpirationem, colligationem , juramentum, feu obligationem, aut confilium, vel traftatum facere vel inire pnfiumat^ in exterminium, vel perfccutionem , feu jafturam , vel mortem , aut expulfionem , captionem , vel derobationem , feu quieti* vel ftatus fubverfionem Antiftitis proprii, vel Palloris, aut quomodolibet confentire, vel operam dare, quod infultus fiat in eum, vel a Sede , feu Civitate propria temere expellatur, vel quidquam fiat , aut ordinetur , feu dicatur , propter quod Pallor ipfe habeat formidare in civitate ipfa, vel fua Diœcefi , ubi voluerit cum fui* familiaribus refidere, & jurifdidione fua uti libere, fit officio paftorali, vel propter quod etiam Offi-

Adalcs ejus, five Vicarii, Vicariarum , cialitatcm eis commiflba non poflint libere exer- commuoirei UJOTI fita* , confilium , vd commune cujufcumque Civitatis noftra Provincia, five Mediolanenii*, aut Diœcefi* ejufiiem, non permittat quicquam dici vel fieri, nec patiatur per aliquo* de ipfa univerfitate feu Civitate, vel Diœcefi, vel ejus Reftorem, feu Majores, nec dicat vel faciat , per fe ipfam , propter quod ejus Antiftires, aut Archiprâful non poflint in ea Civitate & Diœcefi, five Sede propria refidere fecure, ficipfe, & fui Officiales hac jurifdidione dt officio uti libere , & in totum ; fingulares vero perfonas contra hac attentantes in aliquo pnemtfforum, >Bfi Clerici fuerint, autEcclefiaiiica perfona,ex nunc in his feriptis excommunicationis vinculo innodamus, fic beneficiis Ecdefiafticis, qua intra noftram Provinciam obtinuerint , privamus perpetuo , aliis libere conferendis , ipfofque inhabiles reddimus ad quavis beneficia Ecclefiaftica obtinenda ; fi vero Laici fuerint, eofdem excommunicationis vinculo decrevimus fubjacere , ipfofque lo obitu privante* ex nunc Ecclefiaftica fcpultura, & Clericos,qui fepulturrtalium interfuerint , fufpendimus a Divinis , ipforum familiis, feu familiaribus , difta excommunicatione durante , participatione Divinorum, & Sacramentorum interdicentes in pcenam bujufmodi damnatorum.* Civitatem autem, ejufque fuburbia , & fingulares perfonas de ipfa Civitate dt fuburbils , qua per tres mentes permiferint, aut pafla fuerim Antiftitem proprium exulare extra illam propter timorem, vel metum , feu minas aliquorum, vel alicujus de ipfa Civitate , vel Diœcefi , aut aliquorum relidentium in eadem , ipfum Antiftitem non revocaverint, ac fibi plene non caverint, aut providerint , de ipfius & fuorum familiarium fecuritate , & indemnitate perfonarum & rerum , ac procuraverint cum effeta, ut in ipfa Civitate & Diœcefi , ut fibi placuerit , poftit morari libere & fecure , & fuum Officium exercere , dt uti libere bonis fuis , fic omnes Vicarii & Procuratore* in Civitate ipfa libere manere & fecure , & fua Officia plene exercere , & per ipfam Diœcefim , ubi eis expedierit , poftquam ifte Antilles de ifta Civitate fic exierit , & per fuas litteras , five Nuncios in aliquibus Ecclefiis ipfius Civitatis vel Diœcefi* feu Civitatum circumadjacentium aliquarum , vel per fe ipfum , mentibus prstdiftis elapfis , publice proteftatus fuerit , leu infinuari fixerit , & proponi, quod in Civitate propria non audebat morari fecure, nifi aliter fibi caveatur, ex nunc generaliter fupponimus Ecclefiaftico interdido , ufique ad fatisfaftiooem condignam inviolabiliter obfervando . Supradiftas vero fententia» & prolationes excommunicationum , interdidi ftatuimus fic ordinamus per omnes Civitates , & Diœcefes ooftrs Provincic fsepi(lime & in pluribus Ecclefiis publicari per quoslibet Epifeopo*, ipforumqueOfficiales aut expar te ipiorum, fic per quotcumque Clericos & Prelates , qui fuper hire ex parte ipfius Antiftitis fuerint requifiti. Inobedientes quoque ac rebelles fuper his ab ingreflis Ecclcfic fufpendimus in his feriptis. Illo* quoque,qui poftquam excommunicari propter premiflorum aliquod fuerint publice nunciati , diftulerint ultri annum ipfi Antiftiti fatisfacere de exceflu , & abfolutionem etiam obtinere, fufpeftos judicamus de haeretica pravitate, fic tamquam (contra) fuL petas

AMNO ÇH>tsn •i··, peâoe de harefi ipfo anno dapfo fare per Ecclefiam procedendum : de fi pradi&a'Gvitas, five univerfitas per annum in ipfo fodere duxerit perfiflendum, omnes Oenei & Udigiofi cujufcumque Ordinis, vel dignitatis, feu conditionis exiftant, in deteflatiooem tanti facinoris completo dido anno infra duos modes proximos poft didum annum exeant, five egrediantur de eadem Civitate, A ejus diftridu, dc Dioeceli, illuc, ufque ad fatufa&iooem condignam, nullatenus reverfuri; alioquin ipfo fado Gnguli prodidi Clerici ,fic Religiofi fententiam excommunicationis incurrant, nifi per Antiftitem ipfum fuerit eis terminus prorogatus. Ad promiflortim quoque cognitionem, difcuflionetn, & examinationem, de plano fine flrcpitu & figura judicii procedi poffe decernimus per Diœcefanum proprium, & quemlibet Judicem competentem, prnfenti Concilio approbante.

R. U B. XIII.

Dt jtcmntmto prtftcndo tb tt, inficiatur ft Cltrunm dttintrt, vtl rtnt Eccltfiafticatu.

ÇÆpr contingit, quod aliqui calliditate utentes Clericos & perfonas EccieGallicas detentas per eos, vel ipforum confilio vel mandato inficiatur fe illos minime detinere,aut capi illos fecifle, vel bona, feu res Ecclcfiafticas, quibus Clericum fpoliarunt, fe afferunt minime habuiffe, cum fuper ipforum Clericorum relaxatione, aut eorum reftitutione per Judicem Ecclefiafticum admonentur; propter quod plerumque fadi probatione deficiente de tuo dolo, & inficiattone videntur commodum reportare: Ea propter ad hujufmodi malitias refrenandas ftatuimus, flc firmamus,quod contra quôslibet Judices, & Redores, ac perfonas quafcumque tam Ecclelufticas, quam fcculares inficientes fe ipfos Clericos, A perfonas Ecclefiaflicas ullatenus detinere, feu cepifle, vel res ipfas Ecclefiafticas minime habujfte, poftquam nscc ab els per Judicem Ecclcfiafticum requirantur, aut damnum attulerint Ecclefiis, feu Clericis fuper ipfius emendatione requifiti, vel injuriam minime intulifle, per Curiam Ecclefiafticam, & per cenfuram Ecclefiafticam procedatur, ac fi conviât & confefli effent fuper his, quae inficiantur coram Judice competenti, fi preftare voluerint fine dilatione ad arbitrium Ecclefiaftica Curte folemniter & publice juramentum, quod Clericum illum, & perfonam Ecdefiaflicam, aut rem Ecclefias, feu Clericl fuper cujus relaxatione. feu reftitutione admonentur aut impetuntur, quod in fuam fortiam non habent, nec habuerunt, & quod reftituendi aliquam facultatem, feu quod damnum vel injuriam fuper qua impetuntur, per fe, vel per alium nullatenus intulerunt, ipfoque juramento nequaquam obftante poflit contra ipfum, & alium, qui Qericum It prodida bona detinere dicatur, procedi per Ecclcfiafticum Judicem, ac fi ipfius juramentum proflitum non fuiflet.

RUB. XIV.

ÂNNO CHRIS!!

^avd eMCMMVMMcata prr mmmi fyifctpttHt, per «■mtr de Provincia toumtitticr, O dt ptmi inftrtntim» auaar txttemwticaltri, vtl dt~ tuncitttri'*

Quanto excommunicationis vinculo innodati per plures Clericos nunciantur, flc maxime in locis, quibus degunt vel traxerunt originem, tanto majori rubore confufi ad fatistadionemj^cilius inducuntur. Quapropter in prsfenti Concilio inviolabiliter ordinamus, quod cujuslibet civitatis Antilles ejufque Vicanus noftro Mediolanenfis Provinciae per litteras excommunicantis Pontificis, five Diœcefani, excommunicate perfona aut officiales ejufdem fuper hoc humiliter requifitus omnes, & fingulas perfonas excommunicationis vinculo innodatas & terras fuppofitas interdido per fententiam vel conftitutionem Prcfulis ipfius, aut Vicarii requirentis feu Provincialis Concilii juxta ipfius requifitionem per Ecclefias proprie Civitatis & Diœcefis fxpiflime denunciari faciat excommunicates perfonas, & terras, vel loca interdido fore fuppofitas per ipfum requirentem, five conftitutionem, ubi magis viderit expedire, fuper quibus denunciandis excommunicatis & intenlidis fuerit per ipfum excommunicatoris vel Judicis nunciandorum litteras requifitus in proprios fubdiros non obedientes ejus monitionibus fuper hcc cenfuram Ecclefiafticam exercendo, flt quod ceflari faciat a Divinis in illa Ecclefia flc Parochia Civitatis proprie vel Diœcefis, quamdiu ibi moram contraxerint illi excommunicat! vel interdidi, de quibus denunciandis contigerit fibi feribi, fi fuper hoc fuerit requifitus. Antiftitem vero hac recufantem ab itigreffu Ecciefix, durante inobedientia fua, ejufque officialem in his tepidum flc remiiTum a Divinis Officiis fufpendimus in his feriptis. Quaslibet vero perfonas cujufcumque conditionis extiterint tam Ectlefiafticas, quam feculares, qu® impedierint vel prohibuerint minis, tenoribus, vel aliquo alio modo illas perfonas «communicatas publice nunciari fore loca alicui fuppofita Ecclefiaftico interdido, de quibus denunciandis, excommunicatis, vel interdidis per litteras Mlicujus Antiftitis, vel Vicarii ejus mandari contigerit, aut ipfis «communicatoribus vel denunciatoribus feu excommunicationes ipfas, vd interdidum fervantibus in perfonis vel rebus, aut in confanguineos vel amicos illorum propter hxc injurias vel damna flc moleftias irrogaverint, vel coofenferint irrogari, excommunicationis vinculo decernimus fubjacere, a qua nullatenus abfolvantur, nifi fatisfecerint de tanta audacia flc exceflu, vd cautionem idoneam de fatisfacicodo proftiterint juxta ipfius «communicatorls arbitrium, nec tradantur Ecclefiaftica fepulturo, de qua fatisfadione, flt acquifitione, feu cautione apparere volumus* publicum inftrumentum ante abfolu tioocm aut fepulturam ipforum excommunicatorum hujufmodi proflandum. Illofque Clericos flc Prolatos Qvitatis, flt Diœcefis, vd Provincia Mediolanenfis, qui plures flt per diverfa dierum intervalla admoniti vel legitime requifiti per litteras patentes, vel Nuncios publicos A juratos proprii Diœcefani, vel ejus Vicarii dcnuociare ex parte ipfius juxta rçquifitiones ejufdem excommunicatas perfonas illas,fu-

P»

as'no ~i*t Wrom «J«nunc»iiion«, ut pnemittitur, adChristi nxMMtf fuerint, excommunicatioois vinculo de- ·»<·· cernimus fubjacere. Ad pranudorum quoque cognitionem, êt usnaram executionem decernimus ex officio Judicum mero poffe procedi de plano & fine flrepttu ordinis judiciarii & figura.

R U B. XV.

De penis iUormet fui diu in etenuuunicetiene penetnfermt,

QUooiam contemnere Petri claves, * excommunicationes diutius fuftinere non caret fcrupulo heretics pravitatis, fanâione B feni i falubriter providemus ad hanc pertinaciam extirpandam, quae iotra noftram Provinciam Medioianenfem plurimum inolevit, quod de cetero nulla Ecdefiaftica vel fecularis perfooa per annum unum excommunicationem majorem praefumat pertinaciter fuftinere, quamlibet veroperfooam Ecclefiafticam, quae per annum, poftquam per Ecclefias aliquas, feu Ecclefiam excommunicata, fuerit publice nunciata, excommunicationem latam in eam per ejus ordinarium Judicem, que non fuerit legitima appellatione fufpenfa animo fuftinuerit pertinaci, ipfam excommunicationem & publicationem protinus non ignorans, omnibus beneficiis Ecclefiafticis, quat intra ipfam pronunciationcm ob- C tinuerit, fpolietur, aliis libere conferendis: latcum vero, ut de perfooa Ecdefiaftica prsmlfimus, ipfam excommunicationis fententiam ultra annum a die publicationis ejufdem pertinaciter fuftinentem, decernimus fore fufpe&tun de haeretica pravitate, flt tamquam contra fufpeâum de herefi contra eum debere procedi per Ecdefiafticum Judicem, flt contra predifias perfooas invocandum effe auxilium brachii fecularis, ut eis per illud deputetur exilium, vel pcena corporalis, vel pecuniaria, citra fanguinis effufionem vel necem, per fecularemJudicem inftigatur juxta Ecdefiaftici Judicis jusfionem, & fi ad id faciendum Judex ipfe, vel Reâor fecularis inobediens fuerit vd rebellis, D legitime requifitus, cx nunc decernlmus ipfo fado excommunicationis vinculo innodatum, ipfumque Judicem feu Re&orem fecularem; illum etiam Clericum dc Praefatum, qui lufpenfus non perpetuo, fed ad tempus, vel ufqueadfstisfadionem condignam a beneficio Ecdefiaftico, feu adminiftratione, vel fruâuum perceptione per fuum Dicecefanum Antiftitem, vel ejus Vicarium, fine alicujus cooftitutioois ejufdem, vel Provincialis audoritate fe ad illam five illud ingeflerit quovifmodo, illa fofpeofio* ne durante, ex nunc in libras decem Papienfes in nfus pios convertendas, Dicecefani proprii Curia: condemnamus. Quam fi Coiverecontempferit, requifitus legitime per eumdem, fl- E ve ipfius Vicarium generalem, excommunicationis vinculo innodamus, a qua, nifi folverit fit fatisfecerit de contemptu, nullatenus abiblvatur, ad pnedidorum namque cognitionem fit executionem ftatuimus poffe wocedl fine ftrepitu d figura ordini» judiciarii per Ecclcfiafticam Curiam ex officio fuo mero.

R. ü B. XVI.

De penis illersmt qui[tenue dutmt erunt, vet sr«MN portnt entre iubihitieeettot fpecielnee eit fo/teno fnper der; & de penis earnue, fw injedtuese [teimt contre ArePiprefuine fttnt*, tn/ ejsts Vicerim*.* I>>·.

■pLerumque Clericorum flt perfonarum Eccle- X fiafticarum noftr* Mediolancnfi» Provincir, Clvitatis, dc Dicecefis, prout fore novimus manifeftum, in delatione armorum affidue & publice eontra monitiones generales, & conftt tutiones canonicas, & etiam Synodales in alio.· rum fcandalum dele&antur, nulla fuper ha* petita licentia vel obtenta, & io comitiva feu caterva habenda quafi atfidue armatorum ad innocentes plurimos opprimendos; aliqui vero tam Clerici, quam laici in Prelates proprios & Officiales Antiftitis proprii & Palloris manus injicere gloriantur, & infukum cum armis facere in eofdem. Volentes igitur ficeffrenatis, ficaffiduls (emeriutibus obviare, quaslibet perfonas Ecdefiafticas, qux publice arma detulerint, fuper hcc monitae nominarim, fpecialiter flt expreffe, aut prohibite pef Antiftitem proprium, vel ejus Vicarium, vel alium fuper h«c jiirifdiâioncm habentem contra ipfam monitionem & prohibitionem fpecialem fecum catervam duxerint armatam, monitione hujufmodi vilipenfa, feu tales fibi affociaverint, ex nuoc excommunicationis vinculo innodamus, & fi excommunicari fuper haec legitime moniti de ipfa excommunicatione infra terminum eis prefixum fatisfacerc cootcmpferint, & abfohtiouem etiam cum inftanria petere, omni beneficio Ecclefiaflico, quod infra noftram Provinciam, Civitatem. & Dieeeefim obtinuerint, privamus perpetuo, alii libere conferendo; Et nihilominus pro tanto exceffu ufque ad iatisfaâiooera condignam fore fub fida cuftodia decernimus delinendos. Dioecefaut quoque ffc eorum Vicefgerentes in licentia exhibenda fuper armis portandis, cum urgentem caufam viderint, fe exhtbeant liberales.-Quoslibet vero tam laicos,quam Clericos noftra: Provinciae, Civitatis, & Dicecefis, qui in proprium Prelatum, aut Vicarium aliquem Archipratfulis, five Antiftitis alicujus cum armis & fuftibus manus injecerit violentas faâo, confilio, vel mandato, aut infultum per fe vel per alium fecerint in eumdem,vel infidiam pofuerint, prediâorum aliquod attentando, ex nunc in his feriptis excommunicationis vinculo innodamus, &, fi Clerici fuerint, ipfos decernimus fore privandos omnibus beneficiis Ecdefiaftkis, que intra noftram Provinciam obtinent, feu etiam obtinebunt, ac decernentes per longum Epifcopus eos gravari, carceri mancipari. Si autemextitertnt laici, poeter excommunicariooem poediâam, omnibus feudis & honoribus ecdefiafticu, flt emolumentis eofdem in poenam coram decernimus perpetuo fore privatos, & fi univerfitaa, feu praefidentes eifdem, vel Reâor, five Dominus Civitatis, vel Joci, in cujus Civitate, vel difttiâu, feu territorio prcdi&orum aliquod fuit perpetratum, requifiti flt moniti legitime per ipfum Antiftitem, vel ejus Vicarium, feu Nuncios, vel litteras ejus, uique ad fatufaftiooem condignam tranfgrcfiores hujufmodi cogere cootempferint, aut procedere contra eos tam Clericos in hac pane, in vocato in hoc auxilio brachii fecularis, quam

Lai-

"laicos juxtarequifitiooem Aatiftitis propril, vel ej» Ofeialia, exnunc elapfi»termmo, fcutermlnia etftem Indultis ad facienda pradîâa, Civitatem ipfam, ac locum, ftfuburbia Ecciefiaftico (opponimus interdiâo, quod quidem Interdifium, feu iplam Civitatem fic fore fuppofiram interdiâo pratdiâo ex caufa prediaa, auâoritate pntfentis Concilii, coram perfonis authenticis publice proteftetur, ft nunciari vel publicari facere Antiftesproprius fine dilatione, vel ejus Vicarius teneatur, cujus interdidi efleâum ufque ad proteftationem & publicationem, feu nunciationem prediftam, ac ipfum interdidum fore fufpenfos, & fore interim in fufprnio, quod immediate poft eamdem publicationem & proteftationem inviolabiliter decernimus obfervaodum.

RUB. XVII.

Dt tleflionibeu 'on cekbrondis, loicis txiflenfibtts intro lotum, uki celebrotnr eleflio.

MAgiftra rerum efticax experientia manifeftat, quod iaiei pneientes iu cleftionum iraftatu non permittunt eligentes plerumque habere liberum arbitrium eligendi, fit eis incutientes timores inducunt ipfos ad eligendum pertonas, quas alias nullatenus nominarent. Quapropter, ut morbus ille lepefcat, & impreftk»nes hujufmodi *evitentur, prxienti decreto ialubriter* ordinamus, quod, cum eleâio de aliquo Prelaro alicujus Ecclefiz regularis vel («cularis, feu Monafterii, vel alterius pii loci Civitatis, vd DiœceGs, aut Province Mediolanenfis debuerit celebrari, IIII, ad quos fpeâat eieâio, qui voluerint, & potuerint interdie, die & bora ad eligendum prefixis, ad traâandum de eleâïone, *& ad* eam celebrandam conveniant in aliquem locum ad hfcc idoneum, & ante ipfum tradatum, & antequam ad hrc conveniant, omnes laicos de ipfo loco, ejufque claufura licencient & expellant, & janui s claufis, five oftiis ipfius loci, nullis laicis pr«lentibus vel exiilentibus intra locum ipfum, uno vel duobus Notariis & teflibus necelfariis non fufpeftis duntaxat exceptis pro fcripturis conficiendis, ad traftatum ipfum, & ad eleftionem procedant legitime, St non ante aliis laicis non exiftentibus in eodem loco, ubi maxime eieâiocelebratur: eleâtonem vero, què aliter celebrari contigerit, ex nunc decernimus nullam elle, ft illos ex eligentibus in tota ipfa vacatione ab eligendi poteftate ûifpenfos, ad quorum inftantiam eleftionis tempore, feu paulo ante laici ipfi devenerint ad minas aliquas alicui inferendas l ex ele&ione quippe aliqua jus aliquod eleâo decernimus non acquiri, pro quo eligendo, dummodo non tn fraudem, fcilicet ur ipfiuseligendi eieâio vitietur, alicui vel aliquibus min«, vel terrores, feu injuri* fuerint irrogate, vel pro quo eligendo armatorum multitudo, eleftionis tempore, accefierint ad locum, cui debet de Pnclato idooeo provideri ad terrorem incutiendum illis, ad quos eieâio pertinebit, aut propter quem eligendum ejus agnati, vel amici minas intulerint eligentium conlanguioeis vd propioquis, laicos vero fe in eleâiooum traâatM · imnaHcentes contra premifla, vel aliquod praenifloram, excommunfcatkxus lententia innodanws, ft ad pvemiflôrum omnium coguttbocoa, ft dHcuffioocm decernimus fine ftreptta ft figura judidi de plano pofle procedi, & de bis fidem facere pnefumptiones tegitimas, feu probabiles conjeâuras: hanc eiiatn conftitutionem ad omnes elcâkxies, poftulationes, ft provifiones a perfonis Ecclefiaftkis faciendas extendimus, & locum volumus fibi per omnia vendicare.

RUB. XVIII.

Dt pmno cmtvtnitniinm CUricos corom Judice ftcxlori.

PJefcntisconftitutionis audoritate firmamus, quod nulla univeifitas («cularis, vel Ecclefiaftica, five perfona aliqua («cularis quemquam Clericum, five perfonam Ecclefiafticam gaudere debentem privilegio Ecctefiaftico, aut etiam Clericali, accuiet vel denunciet (eu notified de aliquo crimine vel excettu,aut inquiri procuret, (eu conveniat, vd conventum retineat (uper aliquo fafto (eu caufa in Curia (eculari, caufa reconventionis a jure permifte dumtaxat excepta, fingularesvero perfonecontra h«c attentantes in aliqua fui parte, fi monlte non deftiterint & fatisfecerint, excommunicentur; univerfitas vero, & loca ipfarum (upponantur Ecclefiaftico interdiâo, & contra ipforum familias, fi expedierit, procedatur ad ingreflum prohibendum. Que quidem excommunicatio vel interdiâum minime relaxentur, poftquam fuerint publicat», nifi prius tam parti quam Judici & Ecclefue de expends, & ceteris fuerit integre fatisfaftum. Reâores vero & Judices («culares, fi moniti legitime per Ecclefiafticum Judicem, ft per intervalla non deftiterint a proceflu, & ipfum non fecerint cancellari; ex nunc decernimus excommunicationis vinculo fubjacere.

RUB. XIX.

De criminibus inducentikus excommunicolionlm ipfo fails.

ENormia crimina funt panis gravioribus *ferieoda*, ea propter conftitutione *preienti iub* oftentatione divini judicii prohibemus, fuper hrc admonitionem generalem publicam,ft peremptoriam in pnefenti noftro Provinciali Concilio facientes, quod aliqui, five quifquam intra noftram Provinciam, Civitatem, vel Diacfefim, (ponte homicidium fado, aut confilio, vel mandato, vel (uggeftione perpetrare de cetero non prefumat, aut malitiole in damnum cujofquam ignem apponere per fe, vel per alium in alterius mettes, Ecclefias, feu domum, leu dolofe incendium committere, vel arfuram,aut Ecclefiam aliquam, five ejus oftia, feu muros rumpere violenter, vel lo ea facrilegium perpetrare, feu» depraedationem violentam facere, vel rapinam, aut permanere publice in adulterio, vel inceftu, five cum muliere protettaregularem obfervantiam rem carnalem committere inhoneftam, vel feienter in aliqua caufa, five in alterius prejudicium falfum teftimonium proferre, *vel falfum in Judicio in* damnumcujulque feienter facere vel procurare, fcu fuadere, vel confulere fieri Sacramentum, autfalfum conficere vel confici facere inftrumentum aut fi[illum allenum falfare, five litteras, vel falfari acere in difpendium alicujus, five feienter falfis infinimentis uti in alterius damnum, five litteris vel figillis, vel quicquatn dare alieni ad

como

Chjusti ra·»- comedendum , bibendum , «el pocaadum, mi Se*^e*n**fiod operari, propter quod non debeat coocipi fobohs, mu naici, five abortivum fieri, aut iacaniaifooee , facrilegia , atguria , vel maleficia, qu* fafttum, five pneftigia vulgariter appellantur, vel invocatione» damonum pro futuri» vel Jam commjflts aliquibos prefeleudis; contrafacientes to aliquo pratmitTorum ex nunc in bis feriptis excommunicationis vinculo innodsinus, necnon exeeutores, feu fideicommiffariorum decedentium, & ipiorum heredes, qui ultra modern poft terminum five terminos ab ipft» decedentibus cônfticutos, vd poft obitum drfun&oruln intra raenfes novem, ubi terminus non fuerir a decedente appofitus, diftulerint folvere legata, vel Judicata per ipfos decedentes ad pias caufas,five ad opera pietatis, vel confignare, ac iolvere peuitenriariis aut officialibus fuper hzc per fmgulos Antjftites in luis Civitatibus noftra Provincia deputatis, vel in pofterum deputandi» ea , que pro male ablate , incertis, vel ipforum reftitutione legari feu relinqui contigerit in futurtvn, velbaftenus funt legata, a dic publicationis prxfentis intra legatis ipfi» novem menfibus numerandis. Decernentes , quod lpforum exeeutorum ultra diftum tempus negligentium & hwredum defeftus fle negligentia iu iolvendis, & diftribuendis predi&is, per ipfos Antiftites fuppleantur. Nihilo» minus contra ipfos fideicommiflarioe, heredes, & ipfos Pontifices, & eorum officiales , ut prsalifta folvantur compulfione omnimoda adhibenda, cum Invocatione, fi opus fuerit , brachii fecularis. Statuimus quoque in pratmiffis, & ad cognitionem tc agnitionem predidorum poffe procedi fine ftrepiru fic figura Judiciarii ordinis ex officio mero per fingulos Pontifices, & Vicarios eorumdem: fub excommunicationis pœna mandantes conftitutiooem praeftntem , feu ejus fubftantiam, & cflcftum per Parochiales Ecclefias Civitatis noftra, Provincia, & Diœcefis in locis populofis ab ipfarum Praelatis & Redoribus lingulis anuis coram fuls Parochianis pluries publicari.

K U B. XX.

P» jitribm tf Jurifdiitimibnj ^rcbiepifctpalibiU, C Epifcopalibus, IT abarxw Eccitarum Cf Mentfteritrn9t wa wimtcndti.

INdemnitatibus tam Mediolanenfi» Ecclefix fic Archiepifcopalis mentas, quam aliarum Ecclefiarum Cathedralinm, & Epifcopallum, fic aliarum Ecclefiarum , Monafteriorum , * aliorum piorum locorum, mentarum Mediolaneniis provinci·, illarumqae bonorum & Jurium providere volentes, prefentis approbatione Concilii ftatuimus, fit mandamus, quod nulla Univerfitas, Communitas, & Collegium Secularis vel Ecclefiaftica, aliquam Villam, Communitatem , Caftrum, Burgum, Terram, vel Locum, ipfi Archiepifcopatui, vel alicui Antifti, vel alicui Ecclefix, Monafterio, five loco pio provincias prsdiftc , quoad jurifdiftionem Epifcopalcm, vel honorem, & diftriftum fubJeftam, vel fuppofitam quovis modo, aut ejus fubditos, vel prediftorum locorum, vel fideles, feu dtftriftuales, vel *io* cujus fubjedione, vel quafi pofleflione exiftat, rebellare, vel fub» trahere a fubjeftione vel obedientia confueta quovis modo prefumat, aut juribus Archiepifeopalibus, vel Pontificalibus, feu alicui ex prelibatis Ëcckfits, five menfis in juribus quovismodo, quoad proprietatem vd pofleffioaeai per» linentta» in tali Terra, Loco, Caftro , vel Villa ad aliquem ex eifdem per fe, vel per alioe ia aliquo derogare publice vel occulte, aut moleftiam irrogare, feu novitates aliquas vel ftatuta, ordinamenta, pisecepta, vd mandata facere, vel fieri confientire in praejudicium ipfius Archiepifeopalu meufat, vel alterius prediftorum, feu jurium, aut confuetudinum, aut poffeftionum illarum, five dare direfte vel indirecte, publice vel occulte auxilium , confilium , vel favorem ; lingulares vero perfonas contra h*c attentantes tam Clericorum, quam Laicorum in aliqua fui parte exnunc *excommunicationis* vinculo innodamus ; fic, C Clerici fuerint, omnibus beneficiis, bonis, dignitatibus , & juribus Ecclefiaflicis , qu· obtinuerant infra noftram proviqciam, decernimus perpetuo fore privandos, aliis libere conferendis . Si veroLaici fuerint, omnibus fendis, jure pauimoniatus, juribus , fi{ honoribus, que ab Ecclefiis obtinuerint , privamus perpetuo , ad ipfas Ecclefias, a qpibus illa obtinebant, libere devolvendi», vel per eas aliis conferendis , ipfofque , nifi prius farisfecerint, privamus Ecclefiaftica fepultura ·, fi autetp univerfitate» fuerint facieutes contra prsdifta in aliquo pratmiflbrum, ve) major pars ipfarum univerfitatum, feu Redores illarum, ex mine loca & terras illarum decernimus fubjacere Ecclefiaftico interdifto , quod interdiftum plenum decernimus fortiri efleftutp, & inviolabiliter obfervandum , quam cito Archicpiicopali menfe prarfidens, vel antifles S-llus, ad quem prcdi&a pertineat per fuas patentes litteras fuerit publice proteftatus, & publicari fecerit feu nunciari per alias Ecclefias publice civitatem, terram, feu locum excaufis prediftis, vel ipfarum altera, ex vigore decreti prefentis fore fuppofitam Ecclefiaftico interdifto, dt efle inviolabiliter obfervandum ante vero, & utque ad publicationem dt proteflationem prxdiâas ipfum interdiftum quoad effeftum fufpenfum efle decernimus, *tk* inaneretotaliter in fufpenfo. Ad prxmiflbrum autem coDgnitionem dc definitionem procedi volumus contra prediâos fine ftrepitu judicii, & figura.

R. U B. XXI.

Dt apptUatiwibti! tf citatiaoibiv ebrndtflituf,

APpcllationes etiam aliquas & caufas lejeitimas continentes ab alicujbs Judicis, Officialis Ecdefiaftici, vel Praelati mandato , fen» teptia , vel proceffu quifque per fe, vel per a* lium , non interponant clandeftine vel latenter, fed appellare defiderans, Judicem requirat in» ftanter, loco & tempore competenti procurans pro juribus, quod ûl eum copia appellationis perveniat, vel ad ejus familiares, ubi Judicis vel Praelati copta haberi nequiverit , nuibus ipfiam appellationem tradet in feriptis . Notarius vero , qui a pofitione ipfius appellationis debuerit conficere inftrumentum, refponfionem, quam ad illam Judex *ipfe*, vel Praelatus fecerit, immediate feribere teneatur poft ipfiam appellationem, dc feribar ante appofitiooem figm fui, ita quod ipfius Notarii fignum fit poft ipfim refponfiooem, fit non ante in inftrumemo de ipfa anpellalooc conficiendo per eum, fi fuper base Julius fuerit ab' ipfo Judice vel Prelate . Notarium vero h«c recufamem , vel non ob-fer-

--------------- fcrvantem, & interponentes appellationes, erf- j ruilKTr 9“* dame* iui*r ««preflum confilium , vel favorem contra pratmifU, necnon dtalioaes latenter vel claodeftioe , fa fraudulenter fieri procurantes, ttt non poflint ad citandi notitiam pervenire in pcejudicium aliquorum , In hia feriptis excommunicatfanis vinculo innodamus » Inflrumcnta contra face contenta & citatkmes decernentes penitus non valere.

B U B. XX11.

Dt rrguleribas rrro cnvttutntibetf ad *ftifcipimUs upitteUriter dtfdpiftui.*

IN plerifqtie Religiofis domibus, five locis a* bolend* coofuetudinis perverfifas inolevit , ut degentes in els vix quater in anno conveniant ad Capitulum ad fufeipiendas pro culpis & exceffibus fecundum regularem obiervantiatn difciplinas . Ea propter pmfenti conftitutione ftatuimus, quod cujuslibet Monafterii domus , & Ecclcfio Regularis Collegiate Praelatus perfonalitcr per fe ipfum, aut per alium cum fuis Fratribus dt conventu, dt ipficum eo, dt quolibet Abbatifla , Prioriffa , vel Miniflra loci Religiofi, ubi Abbatifla non fuerit , cum fuis Monialibus dt Sororibus, bis ad minus infeplimana, tempore Quadragefime, dc Adventus , reliquo vero tempore, faltem feme! io hebdomada, pro culpis dc exceffibus Capitulum in loco debito celebrare Audeant conveotualiter , dc renere, In quo revelatio, dc difcuflio juxta Regulam fiat excefluum dc culparum, dc difeiplinarum Impofitfa pro eifdem, in quo Prolatus feu Tenens vices loco ejusdifciplinas imponat, dc non alibi , ac poenitentias falutares io illis imponendis modum debitum non excedens; Illi veto, vel ilhe, quibus ibi difcipline hujufmodi Imponentur., eas fine murmuratione fufeiSant, dc devote adimpleant , alioquin *eis di*iptiiMB bujutmodi duplicentur , dc , fi ipfas omnino fufeipere vel adimplere comempferint, Antiftiti proprio, vel ejus Vicario talium pertinacia ex parte ipfiusPraelati, vel Prelate, quam d citiusefle poterit, nuntietur. Prelatoa namque Regulares, dcPrelatesnoftrrProvint»in his in aliqua fui parte fepius excedentes, vel tepidos , vel remiflos, contra eos, tamquam contra ne gligentes in officio fuo, per ipfum Antiftitem , vel ejus Curiam decernimus, vel contra fubditos delinquentes in premiflis, tamquam contra inobediences dc protervos fore acriter procedendum. Et nihilominus eos fic permanentes ufque adifittisfaâiooem condignam ad aliquos communes traâatus fui Capituli, vel conventus , ficut ele&oocs, receptiones dc fimilia, tam fpiriraalium, quam temporalium decernimus minime admittendos, dc voces eorum interim dormitare .

R U R XXIII.

Dt tttsle sbUtie inctrtit mi *di/peaendit fittt licenti* Dtcettfaeei prtprit.*

COnfiderantes, quod plerique manus exter», duot minus licite ad ea, qu* non pertinent ad eofdem, fu» poteftatis terminis non contenti , ftatuimus dc fanamus in prefenti Concilio fuper Jute, perfonas quafcumque Rehgiofas Ecclcfiafticas, dc etiam Laicales publice dc peremptorie admonentes, quod de ceter°— aliqua male ablata incerta, de quibus ignora*emusfj tur, vel ignorabitur, quibus fit reilitut» facienda, per fe vel alfas non diftribuant , vel difpenfent, five mandent vel procurent , vel coufentiant per aliquem difpenfari, aut illa fibi approprient, vel uiurpent, five proipforummale ablatorum reftitutiooe legata fint haâenus, vel in pofterum relinquentur, abfque Archiepifcopalis, vel Antiftkls proprii, jeu ejus Vicarii in fpiritualibus, aut alterius fuper hoc per ipfum Antiftitem deputati exprefla licentia, dc confenfu. Clericos vero Religiofos, dc Seculares , qui excefierint in premiflis, ab ingreflu EccleTiarun» dc celebratione Miflarum fufpendiBmus tn bis feriptis . Laicos vero , qui contra hac excefleriiu , ufque ad fatisfaâionem condignam decernimus non admittendos ad Eccleflaftica Sacramenta, nec ad auditionem feu participationem etiam Divinorum.

R U B. XXI

Dt cmtiatt recipienda ii afitrario pre refiitittienu nfurtruiH, & ι *qmbnt debet recipi.*

USurarum voraginem utriufque teftamenti pagina reprobatam, infra totam noftram Provinciam, Civitatem, de Diœcefim deprimere cupientes, decernimus, dc declaramus conCftitutione pnefenti, omnes dc fingulos ufurarios maaifcflos, quoufque de ufuris, prout patiuntur facultates eorum , plenarie facisfecerint , vel de fatisfaciendo pro litarum juribus facultatum idoneam prstftiterint cautionem, fore privatos communione Altaris dc Ecclefiaftica feoultura, dc ipforum oblationes recipi non debere, ipfofque *non* debere abfolvi per aliquem, dc teftamenta, qu* fecerint, non valere, fed efle *irrita ipfo jure f omnes* etiam Religiofos dc alios Clericos, qui hujufmodi ufurariis communionem Altaris , ideft Corpus vel. Sanguinem Chrifti tradiderint, aut eorum oblationes receperint, feu eoi ad Ecclefiafticam admiferint fepulturam , fore fufpenfos ab exeeuttone officii proprii Ecdefiaftici , donec farisfecerint juxta Dicecefani proprii arbitrium. Decernimus quoque pons hujufmodi fubjacere omnes Religiofos , dc Clericos , qui tales ufurarios abfolverint , aut ad Altaris communionem admiferint five teftamentis, aut fepultura interfuerint eorumdem, aut cos receperint ad eamdem, facisft&onc plenaria non premifla, vel non pneftita de fatisfaciendo idonea cautibne: Tabelliones etiam de inutuis dc contraftibus ufurariis vel *io fraudem* ufurarum initis inftrumenta conficientes feienter, eifdem, quibus ufurarii, poenis fubjaceant ipfo faâo. Ceterum fa recipiendo ab ufurariis peenitentibus , de reftituendis P ufuris cautione pnediâa , hanc ftatuimus forbmam haberi, & obfervari cautelam, ut ante omnia per confeflionem ufurarii, vel librum feu libros rationum ejus, aut per teftes five inftrumenta, vel aliquo alio modo fiat certa de manifefta, fi poterit, receptarum quantitas ufurarum, non earum tantum, qu* ab incertis,fed etiam, que a certis perfonis, (vel) univerfitatibus font extort*; Sivero id non fit benepoffibile, arbitretur dc moderetur quantitatem hujufmodi , ac etiam taxet ille, qui ex vigore prrfentis confttrarionis receperit hujufmodi cautionem, fecundum reftam confcientiam, ex fama, feu vicinorum teftimoniis , aut ex conje&uns

""nno"'l"' CHKCTI ,ju.

informandam, quo fafto pro-A m'U4(folemniter, dc jurati ufurarius in manus ejus» qui» ut praemittitur ^hanc receperit cautionem nomine Curiae Archiepifcopalis, feu Epifcopali/, intra cujus limites ufurarius ipfe degit, ut vice dc nomine omnium, quorum interfit vel intererit, quod ipfe ufurarius, fi poterit per ipfum commode, vel per alium , feu alios, dc in prrfentia Vicarii dc Officialis diftz Curie ad hzc deputati vel depurandi, aut alibi de exprefla tantum licentia diflz Curi» fine difficultate qualibet de ufurisa fereceptis, dc ab alio ejus nomine dc a patre fuo, ceterifque perfonis, quarum hzreditas ad ipfum pervenit, de de aliis male ablatis, dc illicite acquifitis, ufque ad quantitatem ipfam taxatam B dc exiftimatam, dc etiam majorem, fi de majorj conftiterit, fatisfaciet bis, a quibus ufurz hujufmodi fint extorte, dt alia illicite acquitta, aut eorum heredibus fi poterunt requiri , dc quod refiduum taxate quantitatis , dc allorum male ablatorum dc illicite aequifitorum per eos, de quibus non conftabit, cui reftitutio fit facienda, vel non inveniantur perfonc aut heredes eorum , quibus deberet reftitui , libere contignabit difto Vicario , feu Officiali , pauperibus erogandum juxta beneplacitum diftz Curir fine ftrepitu judicii dc figura , dc quod nihil dicet , proponet , allegabit, vel faciet per fe, vel per alium, propter quod ipfius Curiz proceffus fententiz, vel praecepta impediantur , vel quomodolibet retardentur circa ufurarum ipfarum, dc illicite acquiGtorum, fpeciali pafto fe, dc fuos heredes, dc bona itus obligans ad przdifta firmiter obfcrvanda , dc ex. preflê renuntians fpecialiter, dc generaliter omnibus exceptionibus, dc juribus, dc defenfionibus , fecundum voluntatem, dc expreflionem recipientis hujufmodi cautionem, dc pro his attendendis dc reftitutione, ac affign^tione , ut prrmittitur, faciendis obliget omnia fua bona recipienti cautionem nomine diftz Curir , dc ille fe cooftituat precario nomine a difta Curia poffidere omnimodam libertatem , dc poteflatem, concedens ipfi Curiz.dc recipienti cautionem eamdem pro ea apprehendendi, diftrahen-D di, dc alienandi de ipfis bonis libere dc impune, auftoritate propria , dc non obftante contradiftione cujufque, quicquid dc in quantum , dc ubi voluerit ipfa Curia ufque ad integram reftitutionem , dc fatisfaftionem przdiftorum , dc eorum occatione. Renuncict etiam ipfe ufurarius , dc remittat ufuras fibi promiilas, dc relaxet juramenta, dc obligationes fibi faftas pro cis folvendis, vel recipiendis. Infuper juret ipfe ufurarius, quod libros dc quaternos rationum fuarum, dc inftrumenta ufuraria, dc in fraudem ufurarum confefta , quz habet dc habebit, ÔC habere poterit quovifmodo, dabit, dccontignabit per fe, vel per'alium difto Vicario, vel ejus certo Nuncio abfque dolo, dc diminutione,E five fubtraftione aliqua facienda. Faciat etiam ufurarius ipfe per le , vel per alium ad arbitrium difti Viçarit, feu Officialis depofitum in totum, vel in partem de eo, quod zftimatum fuerit, dc taxatum,pro ufuris extortum, ut liberius reftitutio fiat, quod quidem in *cautione* ipfa praecipimus ftipulari. Przterea ipfe ufurarius exhibeat , dc det pignora, fi poterit, vel falcem fidejuilores idoneos pro przdiftis omnibus obfervandis, qui ad przdifta una cum haeredibus g^us ufurarii, vel etiam fine eis eodem mcoo, de fub parais, dc tenoribus paedi.

&is fe obligent principaliter, dc in folidum, dt Tnnîï fua bona, fe conftituentes principales debitores in przdi&ii, qui premittant ie fafturos , je eu. raturos cum eflèftu, quod przmiftà per *tyfons* ufurarium obfcrvabuntur, de de fit o refarcient, & attendent. Renunciantes Divi Adriani beneficio novarum conftitutiouum de fidejufloribus, & omni alii defenfioni, & juri ad arbitrium recipientium cautionem eamdem, ex fpeciali paûo, de preliantes, ut ufurarius, fiffiile juramentum ; hcc autem ftatuimus fieri coram Sa* cerdote Parochiali, ubi degit uiurarius, & teftibus fide dignis, ac Notario publico ^perdiftam Curiam deftinando, vel ejus mandato, qui recipiat diftas promiifiones, obligationem, renunciationem, cautionem, dc cetera fupradifta, dc de his conficiat publicum Inftrumentum . Verum fi uiurarius morte praeventus ufuras non mandavit reftitui, & hanc cautionem preftare non potuit, fi tantum4>gna contritionis in eo apparuerint manifefta, fibi non denegetur Ecclefiaftica fepultura , haeredibus ejus, ieu confanguinc*is, vel* amicis praedantibus hujufmodi cautionem, fecundum modum dc formam, fe* eundum quos ufurarius ipfe preftare, ut praemifimus, tenebatur, alioquin non recipiatur ad Ecclefiafticam fepulturam. Denique cautionem ipfam per przdiftos przftandam recipiat Reftor Parochial» Ecclefiz, in qua uiurarius habita* bat tempore mor is fuz, vel Notarius publicus C in Sacerdotis abfentia, vel defeftu. Sacerdos vero, qui ipfum contra prrmifla tradiderit Ecclefiafticz iepulturz, fufpenfionis fententiam ab Ecclefiaftico incurrat . Illos namque , quoad przdifta declaramus ufurarios manifeftos , de quibus per Parochiam, quam inhabitaverint, vel ubi morientur^ fama publica fuerit, extorfifle ufuras » aliquibus jurantibus etiam in abfentia ufurarii coeam ipfo Vicario, vel Sacerdote, illum ufurarium extitiiTe, vel de quibus recepiftc ufuras per confeffionem ipforum, aut per.idonea argumenta, feu alio legitimo modo apparebit . Prcfentem vero conftitutionem fub *excommunicationis* pœna przcipimus quemlibet Rcftorcnj Parochialis Ecclefiz, tam Civitatis Mediolanenfis, quam aliarum Civitatum noftrz Provincie, necnon Praelatos Collegiatarum Ecclefiarura habentium Parochias Diœcefis diftz Provinciz , dt Burgorum ufque ad quatuor menfes recipere, & in fuis Ecclefiis retinere , & Proplebanos feu<Przlatos Plebium Cape)lanis Ecclefiarum Plehium fuarum bis in anno plenarie recitare, ita quod bis in anno forma przdifta plenius obfervetur. Et quod ad hzc per Antiftites quoslibet, vel ipforum Officiales quarumcumque Gvitatum, Terrarum, & Locorum fuper ufuris eifdem ufurariis folvendis, petendis, & exigendis contra quofeumque audientiam exhibentes, dc compellentes aliquos ad fol* vendurn. ufuras alicui flatui municipalis , vel confuetudinis, quz dicenda eft potius corruptela vigore direfte, dc indirefte, cogendo aliquos •d poenam aliquam perfolvendam, vel ut tantam quantitatem pecunias debitores ipfis ufurariis mutuent tanto tempore , quanto ufara* riorum pecuniam tenuerunt, vel fraudem aliam adhibentes excommunicationis fententia innodamus.

RUB.

A

R U B. XXV.

Dt «farir ftufthitu, fuuulo ep- ptrtt n»tihtu fmt rtflitMndt.

Licet ufurarum, & illicite extortorum perfonis, a quibus extoria funtautipforum hzredibus , illis non extentibus, fit reftitutio facienda} quibus deficientibus, funt pauperibus erogamia, hzc tantum minus bene in pluribus obfervatur. Ea propter confideranies, ouodnon remittatur peccatum, nifi reftituatur ablatum i prsfcmi conftitutione fancimus, pro falute decedentium, fic viventium, quod quando in cautione de reftituendis illicite acquifitis pneftita vel przftanda, ufurarum extortarum, fit illicite acceptorum perceptorum certa quantitas moderata fuerit vel taxata, fit de illa reftituenda promiflio vel cautio faâa fuerit, quod poftea -tempore procedente expenfis bonorum heredis, vel fidejuflorum ipfius ufurarii, monitiones trina: vel bine, dc edida publica fic peremtorla , five praxonizamenta per dierum intervalla competentia proponatur in illts competentibus terminis affighatis de mandato fpeciali, fic ex parte Curir Antiftitis illius Civitatis noftrz rro vinciat , in qua, vel in cuju$ Direcefi ipfe Vicarius refidebar per Ecclefias, leu Vicos, prout ipfi Curir videbitur expedire, ut omnes fic finguli , a quibus ipfe ufurarius per uluras , vel alias illicite aliquid extorfit, coram Vicario ipfius Antiftitis infra terminos ipfos compareant , expofituri quid, fic quantum, fic qua de caufa ab els extortum illicite fuerit per cumdem, ita ut ipfis fiat reftitutio, prout fuerit facienda ipfis vero terminis peremtoric elapfis, quicquid fupertuerit ad reftituendum, feu reftditum erit de ipfis ufurarus, fic aliis male ablatis ex ipfa quantitate taxata , feu exprefla infra 1res mentes, poftquam fuper hzc cx parte diftz Curir hzredeX ipfi, feu fidejuifores fuerint requifiti in pnefentia Vicarii didz Curiz , fic ubi fuerit ipfa Curia , feu Officiales ab ipfa Curia deputati , fecundum ejus providentiam, & juffionem, feu difpofitionem pauperibus, fic ad pias caufas integre erogentur per ipfos hzredes, feu fidejuifores, fic plenarie perfolvantur, aut ipli Vicario, vel Officiali affignentur , ut prrmirtitur, difpenfandum. Ipfos namque hzredes , fic fidejuifores non obfervantes przdida , (eu obmittentes obfervari facere cum effeftu , decernimus perjuros exiftere ac infames, fie pœnas, ad quas fe obligaverant in cautione, vel promiflion^ prsediâis, incurrere ipfo fado ; quarum pmnantm medietatem ex nunc fixulari Curiz Civitatis didl Antiftitis applicandam , aliam vero jubemus pauperibus erogari, fi juxta mandatum Ecclefiaftica: Curlz pceaas ipias exegerit Curia ftecularis , fic Ecclefiaftica: Curiz contignaverit medietatem pauperibus erogandam , fic prsadida per totam noftram Provinciam, Civitatem, fit Dicecetim non folum ad futpra, fed etiam adi przterita , fic quoad hzredes, fic fidejuifores defundonun ulurariorum, a quinque annis citra , extendi ftatuimus fic jubemus, fic fibi locum in ipfis per omnia vendicare.

R U B. XXVI.

Dt tHHitiovt factnda 4 Prtdyttru pro bgotijtd pitJ ctufu.

A Nimarum laluti volentes falubriter provi- XX dere, ftatuimus, & fancimus, quod Redores, & Capellam* Ecclefiarum noArcprovinciis, civitatis, & diœcefis Mcdiolanetifis, habentium Parochianos, five Collegiate fuerint, five non, fingulis duobus mentibus, aut tribus faltem, femel in Ecclefiis luis monitionem pu blice faciant & generalem , ex parte Antiftitis proprii, fub excommunicationis pcena mandan tes, quod omnes fit tinguli Notarii, qui tefta menta, codicillos , vel aliam feripttiram fecegrint hadenus, a quinque annis citra, vel fa- " clent in futurum fuper ultimis voluntatibus defundorum , illa Vicario didi Antiftitis, feu Redori, vel Capcilano notiheare debeant, & tradere tranlcripta in forma publica infra dies ?quindecim a monitione hujufmodi numerandos uper his, quz relida fuerint ad pias caufas , Cx pro male ablatis incertis animarum falute , ac remedio peccatorum, ne diu remaneant infoluta de ipfis feripturis ab Ecclefiaftica Curia folutionem pro modo Curta: debitam recepturi ; dc quod ipfi Redores & Capellani Legata ipfa Ecdefiafticz Curias, vel ejus Vicario, quanto C citius commode poterunt * debeant intimare , nec non pro male ablatis incertis infra dies quindecim, poflquam ad notitiam quovis modo pervenerint corumdem. Alioquin Restores, fic Capellani przdidi per locorum Ordinarios puniantur, qui monitionem obmiferint, & noti ficationem Diœcefanis, vel eorum Vicariis faciendam . Notarios vero, qui przdidis monitionibus, & rcquifitionibus non paruerint eum cflcdu, excommunicationis fententia innodamus.

R U B. XXVII.

Dt btniuf tontrt Citricot , & fatuiii Lticorunt txtminondii ptr Epifiopoj.

D

Dum pef felicis recordationis Venerabilem in Chrifto Patrem Dominum Gofredum , miferatione Divina Presbyterum Cardinalem tunc Apoftolicz Sedis Legatum in quibufdam partibus Lombardia:, nec non per bons memoria: quondam Ottonem pnedeceflorem noftrum quibufdam edidis, & ftatutis pro snimarum falute, & converfatione Ecclefiafticz libertatis , illa rccenfentes, & etiam innovantes inprefenti Concilio Provinciali ftatuimu·,' dt provide ordinamus omnii banua, ftatuta, prsecepta, dc ordinamenta , quocumque nomine cenfeanntr , hadenus fada, & qu* in pofterum contigerir attentari per quofeumque Redores, (Jnivertitates, Confiliarks, & Domino· temporales E contra Deum , & Ecdefiafticam libertatem vel perfonas Ecclefiaftkas : feu contra Eccleflas , bona, fit jura illarum, fore irrita ipfo jure, fit de ipforum libris totaliter abolenda, nec aliqualiter obfervanda ; Tranfgreflbrcs amem decernimus excommunicationis vinculo fubjacere, huic adjiclmus fandioni , quod quaslibet Univerfitas,fit Commune noftrz Provincia: in fuo ftatutario ponere teneatur, quod fi aliquod liaculum contra pnadida , ubi fit, vel in pofterum confcribetur, Redores, vel Univerfitates , feu aliqua, ad ejus abfentiam minime tenean

, JZT tur ex vigore alicujus promifljonis, vel luramen-
ChiusT! I* Pr«ft»«» TC* P^Undi. Ipfcque Univerfita-
›m«. tes, Confiliarii, Confutes, & Redores librum fliiutorum, vel ftatuta fua Antiftiti proprio, A Archipnéfuli, ira elus Vicario eligendum, & examinandum annis fingulis tradere teneantur In totum fideliter fine fraude, ut videri,& examinari poflit, an ibi fit contra quicquid Ec* clefiafticam libertatem, vd derogationem Fidei Orthodoxe; quoties ex parte ipfius fuper hac ipfi, vel Majores, feu Redores Univerfitatis fuerint requifiti, & ad ejus monitionem emendent, & corrigant quicquid ibi fuerit contra Fidem Catholicam, vel In derogationem Ecclefiaftice libertatis, feu inEcclefiarum, Aper, fonarum Ecclefiafttcarum pirjudicium, A jaduratn five dire&e, aut etiam indirede. Quod fi facere contcmpterint, A ipfa Univerfitas Ec* clefiallico fubjacest interdido, A Redores, A Confiliarii, A Confutes excommunicationis Incurrant ipfo fado fentetuiam. Ordinarii vero locorum predida cxcqui ftudeant, A ie In praedidis non exhibeant négligentes. Oppreflionibus, violentiis temerariis, A effrenatis, quas Innocentes a nocentibus patiuntur aflidue, occurrere, prout eft poflibile, cupientes ftatuimus, A fanctmut prsefentis approbatione Concilii, quod aliqua perfona civitatis, vel dioecefis, aut provincia: Mediolanenfis, feu quas degerit intra illas, Ecdefiaftica, vel fecularis, Univerfitas, Capitulum, vel *Conventus* abfque Diceccfani propril, aut ejufdem Vicarli audoritate, licentia, vd mandato, aut alterius Judicis competentis ex delegata aut ordinaria poteftate, aliquem Archipraefutem, feu Pontificem, aut alterius pli loci Prclatum, five Clericum, vel Redorem intra ipfas Civitates, Dicecefim, aut Provinciam, qui ad prxfens eft, poliquatn canonice inftitutus fuerit ad eundem, vel poflefllonem obtinet ad pratens, vel obtinuerit pacificam audoritate Judicis competentia ipfarum dignitatis Ecclefiafticc, Hofpitalis, vel przbeode, Monafterii, vel etiam pu loci, fpoliare quomodolibet non prefumat illis, aut illarum perceptione, feu percipiendi ex ipfis redditus, A proventus In totum, vel ipfarum magna pane, nifi forte ipfe inftitutus, vd poflelfionem adeptus modo paedido foret illa privatus perpetuo, vel declaratus per legitimamfententiam competentis Judicis, five juris poft legitimam inftitutionem, five poflefllonis acquifitionem aut per fe, aut per alium illi occulte, vel publice timorem Incutere, feu minas, five quidquam extra judicium dicere, facere, vel tradare propter quod verjfimiliter timere habeat refidere apud illum, vel necefle difcedere ab eadem, neque prxfumat quicquam facere vel tradare per fe, vel per alium, feu alios aliquos adherentes inducere, propter quod ipfi inftituto vel poflefiori dc illa, A ipfiusjuribus, A redditibus non refpondeatur plenarie, ficut piius neque inducere vel fuggerere quibufeunque, A maxime fubditis, vel hominibus etiam lecularibus ipfius dignitatis, vel jurifdidioni ejus fubjedis aut fuppofitis quovis modo, ut ipfi Pralato, Arcbiprafult, vel Antiftiti, vel Redori non Intendant, vel obedient, fient prius, feu ab ejus obedientia aliquatenus refipifcant, vel ut confpirationein five tegam, vel conjundionem, feu confcederauonem faciant de perfequendo, vel moleftando eum, vel in fua polleffiooe aliquatenus perturbando, aut de jurifdidtooe, flatu, vel honore, aut quiete illius minuendis; quoslibet vero alicujus pradictorum temerarios traoigrcfliMva tam Clericos,' quam Laicoa, cx nunc audoritate pratentis Concilii excommunicationis vinculo decernimus fubjacere ac fore privatos, fi Laici fuerint In obitu, nifi condigne fatisfecerint, Ecdefiaftica fepultura, ipfofque fore Inhabiles ad beneficia Ecclefiaiiica obtinenda; fi vero Clerici fuerint, cofdem, preter excommunicationem paedidam, omnibus beneficiis Ecdefiafticis, que obtinuerint, privamus perpetuo, aliis perfonis libere conferendis. Univerfitatem vero, Capitulum A Conventum, qua: excefTerit In aliquo premiflorum, five major pars ejus excefîerit, vel ejus Confiliarii, vel Redores, aut que non prohibuerit predida quam cito poterit prohibere, Bcertificatis vel requifms ejus Redoribus fuper bis, Ecclefiaftico iopponimus interdido, cx vigore prxfentis Concilii, nec non terram, A locum ejnldem interdido generaliter fubjacere decernimus, fi monita, vel elus Redores noti emendaverit, A In totum fine fidione revoca* ri non fecerit temere innovata ab illa dic lu antea, qua etiam lolus Dioecefanus loci fine aliquorum requifitione, dixerit poblice, vel nuntiaverit terram, A loeom ex caufa hujufmodi ex vigore pratfentis Concilii interdidos. Ad cognitionem quoque, A exeeutionem prjemiflbrum, A in przdidis, per Dkrcefanum proprium, vel ejus Vicarium ftatuimus ex officio pofle procedi de plano fine ftrepitu judicii A figura. £ £|$ TI

R U B. XXVJII.

De ftdtfidia fatimdo Epifeope extthnfi per ilitf de Provincie.

*E*T fi ad opera pietatis, A fubjedionet impendendas quibuslibet Catholicis Indigentibus, notis videlicet A ignotis ex'Ecclefiarum redditibus, univerti Clerici A Praelati obnoxii fint cenfendi; quanto fortius tenentur fibi ad invicem habentes egentibus mutuo fubfidio fubvenire, prrtertim Sacerdote» A Inferiores Prelati, qui difcipttlorum feptuagtnta duorum loDca tenent fubfidium habendum (fi) egentes fuerunt Pontificibus impartin', qui A ooflolorum typum gerunt In Ecclefia militante, A Epifeopi Cocpifcopis, A maxime Comprovincialibus ad bcc teneatur? omne quippe genus confuevit fecundum naturam In fuo congeoere dele* ftari A compati multum illi; fane ficut ipfa magiftra rerum efficax experientia manifeftat, A noftris temporibus novimus fasprua accidtfle intra Italicas partes, A pracipue intra Mediolanenfem provinciam, pterique Pontifices tum pcfte tyrannica, tum perfidia civium faciente, extra civitates A fedes proprias exularunt, bonis A redditibus Ecdefiafticis fpoiiati, quafi mrferabiliter mendicantes,' ea propter pratenti κοEvinciali Concilio approbante providemus falubriter A fancimus ad exulantium Pontificum Indigentiam fublevandam, A ad caritatem Clericorum mutuam A debitam confervandam, ac Cleri opprobrium abolendum, quod fi de cetero contigerit Arehiprefutem Mediolaoenfirm vel coemquam Antiftitem Mediolanenfis provinciae fufiragancum extra civitatem A dioecefim propriam exulare propter tyrannicam 'peuem, five aliquorum civium perfidiam, aut perfecutkmem populi faevientem. feu purtialttates inibi vigentes, fchifma, vel eaufam aliam confimîtenj, eo quod non audeat,vel non pofirt In propria fede manere, A libere officio fuo fongi, quaelibet

"""""[redacted]"libet alia civitaa, locus & burgus» ejufque Cle- A fieri confuevit , ac folvendum infra menfem , ■ —— ANNO
CHRISri & Populu' ejufdem provincix eumdem ibi poAquam per ipfum Antillitem fuerit requifita,
•j(I. relidere volentem reneantur benigne recipere ex parte ipfius requifiti , ipfumque dum rrlederit ibi caritative tradare, fic iple Metropolitanus , five Antilles , ibi tefidens poffit lo illa Civitate, Buteo, vel Loco auâoritate prxfentis Concilii Jurifdidiooem tam comcntiofam , quam voluntariam In fuos dumtaxat fubditoa, fic Parochiam propriam , ac pro fuis fic Ecclefiarum fuarum, Clericorum fit Parochianorum fuorum negotiis, fic contra illos , ut expediens fuerit , exercere , fic libere illa uti » fit quod illius Civitatis, burgi fit lochDb^Çmus , aut Capitulum Sede Vacante f ieu illius Vicefgerens , fi requifiius fuerlt, eidem îùτùη debeat licentiam impartiri fuper jurildiâtone hujufmodi exercenda , alioquin ingreflum Ecclefia ex vigore conftitutionis prxfentis ipfo fatto ûbi noverit In* terdiâum; Civitatem vero,Locum & Burgum, ejufque Populum fit Univerfitatem , non recipientes eumdem benigne, vel refidere ibi minime permittentes , aut fe fuper hxc difficiles exhibentes , etiam fi tantum Majores vcl Redores ipfiusCtvitatis fuerint in culpa, eX nunc nfque ad fatisfadionem condignam Ecclefiafti* co lupponimus interdiâo) Contiliarios , Coniisles Ac Redores ejufdem In his feriptis excommunicationis vinculo innodamus, dummodo ille burgus , vel locus fit talis , in quo ad ingrediendum δi egrediendum , ‡c hofpitandum C recipiantur communiter alii tranfeuntes, vel non fit talis , m quo non permittantur aliqui alienigena, vel pauctffimi Introire· Civitatem vero prepter esufam p.-xdidam a receptione ipfius exuiantis , fic ibi relidere volentis a dida perna non intelligimus cxcufari, quam pernam ipfam Civirarem decernimus incurrere , quando ipfe burgus,vcl locus his inobediens ad jurifdidionem pertinet ipfius Civitatis de fado poffidentis dominium fuper illum , ex quo fciens non purgaverit ejus culpam, quam quidem excommunicationem fle interdiâum per Dicecefanum loci , aut ejus Vicarium per fe, vel per alios fiepiffime, fic in multis locis publicari jubemus , fic inviolabiliter prreipimus obfervari ; D quod fi rcquifitus non fecerit, ab ingreffii Ecclefia: fit fufpenfiis,

Prxterea ut inter Comprovinciales AntiAltes Individue unionis vigere vinculum opere comprobetur » fic erga ipfos foveri ab interioribus filialis reverentia, dilcdio intima, fic fervor affeâionis plenius declarentur, quemadmodum feptuagtota duo difeipuh Apoftolos tamquam Patres profenuebantur finceritate puriflima ,' huic adjicimus lanâioni , quod non folum ad exulantis Praefulis requifitionem ad Romanum Pontificem , ejufque Legatum , lcd ad Principem etiam fccuhrem ex parte omnium Comprovincialium Prxfulum & -ipforum etiam Clericorum pro exponendis violentiis, qux ipfi Antiftiti exu-E lanti Inferuntur , fic allis in favorem ipfius requirendis, unus Nunrjus providus fic diferetus , quem iple Antilles ad hoc aflumpteric cum iplorum omnium litteris tranfmittatur , non tamen poffit ad enmdem, quem elegerint , Invitum compcllerequoquomodo de communi coileda Comprovincialem, fic expenfia communibus eorumdem ad certum terminum per Arcbipnefulem deputandum folvenda , que coileda per Provinciam inter Coepifcopos fic Cleros Province proportionaliter dividenda per Archiepifcopum , prout in foluiione aliarum Ecclefiarum

ira tamen , quod poflquam femcl tniflum tuerit pro pnediâfo» non teneantur ulterius Nuociotn deflinare r cui quidem Nuncio pro ipfius expenfis qualibet die quadraginta folidos Imperia* les pnetaxamus computatis diâit vulgaribus in eundo fic redeundo , fecundum locorum diftantiam Ac temporis qualitatem . Pro flando vero fibi menfem tantummodo ordinamus ; Pontifices vero » qui fe difficiles vel négligentes exhibuerint in premiffis, ipforumque Vicarios difficiles Ac negligences fe exhibentes fufpendimus a Divinis I inferiores vero , qui folvendo partem _eis impolitam de pnediâis , ve) in aliis circa Bhxc malitiam exhibuerintfive fraudem, in his feriptis excommunicationis vinculo innodamus, Ac Capitula Ac Conventus in his feriptis delinquentia Ecclefiaflico fupponimus intbrdido. Addentes infuper Ac firmantes prefeniis approbatione Concilii, quod ad inftantiam ipfius exulantis Provinciales Prxluics per fe, vel per alios, quos ad hxc teneri Ac exequi fine difficultate poft requifitionem ipfius immediate decernimus , alias ex nunc ingreflum Ecclefix noverint interdtâum . Univerfitatem Ac Communitatem , ejufque Redores Civitatis , fic exulare fuum Aotiftitem vel Pontificem patientes ex ipforum parte , Ac totius Cleri Provincix per idoneos Nuncios feu litteras moneant & inducant , ut ipfum Metropolitanum fuum , (feu) Pontificem cxulantem infra menfem fibi reconciliare procurent » Ac fic provide ordinare , quod illi de fuis juribus Ac redditibus, ac dignitatis fux refpondeatur ad plenum , Ac quod poffit in propria Civitate fecure Ac libere redire, Ac ibi officio fuo fungi I fi vero ipforum monitionibus infra ipfum menfem non paruerint cum effeUu , vel cum ipfo exulante non duxerint aliter componendum , er nunc ftatuimus Ac fancimus , quod finguli Diœcefani , aut gerentes vices eorum in fuis Cathedralibus Ecclefiis, Ac in multis aliis fine dilatione mouitionemex parte fua, Ac ex vigore prxfentisConcilii juxta requifitionem exulantis faciant per fe, vel per allos generaliter publicam fic peremptoriam, quod aliqui de luis Civitatibus AcDicecefibus culpabiles, quos ipfe exulans duxerit nominandos, non recipiant in eifdem , vel eorum domibus , feu hofpitiis de Civitate ipfius exulantis, in contra facientes excommunicationis fententiam promulgando , quo fingulis diebus Dominicis, aliifque folemnitatibus faciant in fpecie excommunicato! in multis Ecclefiis publice nunciari , exponendo , quod illa Civitas eft facrilega , Ac Pallorum Ecclefue perfecutrix , ac excommunicationem , fic claves Ecclefix, fic mandata ipfius falubria vilipendent , hofque tales tranfgreiïorcs conftitutione prxfenti fufpendimus , poll monitionem prxdidam excommunicationis vincutb *decernimus* fubjacere nec non ad monitionem , fic excommunicationem fpiritualium fic fingularum perfonarum circa hxc delinquentium debere procedi per ipfos Diœcefanos , fi fuper hxc c> parte exulantis fuerint requifiti , ipfifque prxdida negligentibus interdicimus ingreffum Ec clefix , fic ipforum Vicarios in h's tepidos A remiflos fufpendimus a Divinis , ftatuentes in fingulis Conciliis Provincialibus predicts omn: i recitari , Ac plenam inquititionem fieri , utrum per quoslibet obfervata fuerint omnia fupra· lctipta,fii culpabiles pœna durtifima puniendos.

UB.

ANKO CHRIST!

'R U B. XXIX.

*De affiieu pwtMieliku tfifiepii refrrvetu, Û referendis *d Mt fn pemiienne* akmrada.

NOn folum in foro contentiofo, fed etiam in foro pceniteniiali nullus ligari poteft a non fuo judice, vel abfolvi, flt quidam pœnitentiales cafus exiftunt Pontificibus folumrnodo refervati, in quibus dc jure inferioribus poteftas non competit abfolvendi. Ea propter, ne quifquam in Sacerdotio couftitutus circa eoa aliquem decipiat, vel potius femetipfom, pnelenti conftitutione fandmus, quod nullus Prèsbyter inferior Epifeopo, cujufeumque dignitatis extiterit regulare, aut etiam (ecularis extftens, abfque audoritate, flt pratentia fui Archipraiulis, five Pontificis, vel ejus Vicarii in fpirimalitas, nifi fuper hoc Apoftolica Sedis privilegio, aut confuetudine approbata, vel a jure fuerit praemunitus ad infraferiptos cafuspcenitentialcs fuam poteflatem extendat, vel fe aliquatenus intromittat de aliquibus in foro panitentiali, articulo mortis dumtaxat excepto, vel ipforum aliquo abfolvendis; contra facientem vero Presbyterum feculanrm, vice qualibet in centum (olidos Papienfes Diocefani Curis condemnamus in pios ulus convertendos, flt ab(olutionem talem, tamquam a non fuo JudiceC fadam decernimus nullam efle,quos per fingulos Autiftites in fuis conftitutionibus Synodalibus inferibi volumus, flt haberi.

Primo videlicet de excommunicato quacumque excommunicatione lata ab homine, connitutione aliqua, vel a jure.

II. De haeretico credente, vel fautore, vel participatote fcienter haeretico, fle eorum etiam defeniore.

III. De committente inceftum in tertiogradti,vcl proximiori fanguinitatis, vel affinitatis.

IV. De muliere profefla regularem obfervantiam adulterium perpetrante.

V. Dc contrahente matrimonium de fafto cum aliqua, prima uxore vivente; fle etiam eD converfo.

VI, De fufeipiente Ordinem Sacrum, vel Religionem intrante invita uxore, poft carnalem copulam fubfecutam.

VII. De conjuge, qui in mortem alterius cum effcdu fuerit machinatus.

VIII. De muliere ex alio viro filium concipiente, quem vir ptoprius filium credit eflie fuum, & tamquam proprium illum nutrierit, vel fibi partum fupponentem alienum, & de ad luec dantibus confilium, auxilium, vel favorem.

IX. De virginum vi oppreflamm, vel raptarum defloratione.

X. De perimente prolem propliam ftudiofe, E vel etiam negligenter.

XI. De procurante fceleritatem in aliqua, vel fe ipfa quomodolibet, vel abortum.

XII. De perpetrante homicidium fponte, fado, prscepto, conGlio, vel oratione, vel aliquo quovis modo.

XIII. De commutatione voci, vel ejus juramenti.

XIV. De his criminibus, quibus eft gravis poenitentia injungenda.

XV. DeSimoniacoquovis modo, praeterquam fi mortalis fuerit funonia.

A XVI. De iUo,qui detinet illicite beneficium Ecclefiafticum, vel bonaEcdefiaftica five jura.

XVII. De incendiariis,& famofis latronibus.

XVUL Oe (acrilegium committente, dt Ecclcfiam publice polluente (anguinis, aut feminis eflWiooe cujnfquam.

XIX. De violatore Ecdefiaftica libertatis.

XX. De toofuratis, vel promotis ad Ordines per alienum Eplfcopum, fuo Antiftite non conpeito.

XXI. De celebrante excommunicato, fufpenfo, aut etiam interdido.

XXII- De Presbytero revelante peccatum in foro oanitentiali fibi detedum.

XXIII. De celdu-ante cum faerrs veflibusfolemniter flt publice in Sacro Ordine, quem non habeat,

XXIV. Dc Clerico fornicatore publico, vel cuncubinario maniteflo; item de Clericis fcienter recipientibus in Coemeterio Ecclefia: vei(in) Ecclefia fepelientibus corpus fcienter alicujus excommunicat), lulpenfi, vel etiam interdidl.

XXV. De abluente oflia facro Oleo, vc| Chriimate.

XXVI. De Sortilegis, Divinis, & Dœmonum invocatoribus.

XXVII. De falfum teftimonium proferente, vel falfiratis, feu falfarii procurante inftrumentum, litteras, vel figillum alienum in praejudicium alicujus.

XXVIII. De irrogante patri, vel matri enormem injuriam corporalem.

XXIX. Dc blafphemante publice Deum, vel 'Sandos ejufdem.

XXX. De fufpenfis,excommunicatis, vel interdidis, aut tranlgreflbribus conftitutionum Provincialium, vel oyixxialium Antiftitis eujufcumque.

Religiofos vero fe intromittentes audoritate propria dc abfolutione in aliquo cafu'pnedidomm, cum propria careant, ab audientia confeflionis fufpcndimus, ufque ad (atisfadionem condignam juxta Diœccfani arbitrium faciendam; Vicarios vero io fpiritualibus, five Pœnitentiarios, cujufque Diocefani in Sacerdotio conftitutos panis fle inhibitionibus prefontis conftitutionis non intendimus alligatos, nifi exprefle, fle fpecialiter hac fuerint interdida. Ceterum fi committens aliquod de prsedidis criminibus, vel delidis a Confeflbre monitus fle indudus venire aliquo modo noluerit ad Diacefanum proprium, vel ejus Vicarium in fpiritualibus, five Pceoitentiarium Generalem pro obtinenda panitentia lalutari; Si peccatum ejus occultum fuerit, Confeffor ipfe quam citius commode fieri poterit, ipfius Diocefani, vel Vicarii, feu Panitentiarit expofcat confilium fuper illo. Si autem peccatum ipfiim fuerit manifeftum, peccator ipfe venire prscife ad dldum Antiftitem, Vicarium, vel Poenitentiarium compellatur nifi foret in mortis articulo conftitutus, vel impedimento longi temporis, five perpetui proditus, quo cafu Confeflbr ipfe didi Prsfulis, Vicarii, vel Ptenitentiarii confilium requirere teneatur.

RüB.

anno CHRISTI

RUB. XXX.

D»fide fdcimeU inftitniionif poft ncqnifitem pof- feffiowi beneficii nrem Dtaecejdno pnfri· tvel fjtu Vicerio.

C Æpe contingit, quod aliqui minus canooi- O ce, alii vero per eos, ad quos non peni- net, inftituuntur de faâo ad Ecclefias, & Pnt- bendas; plerique autem ad illas temeritate pro- pria fe intrudunt ; ca proptçr ignorantiam fa- at & eorum, qu« in faâo confiftunt, Dkm. fams locorum bare ignorantibus, Ecclefias ipfie per tales detinentur illicite occupatae . Quapro- iter volentes animarum periculis obviare , & mftitutiones illicitas corrigere, ficut decet, adi- tumque intrufionibus pnecludere remediis oppor- tunis , prsfenti conftitutione fancimus perpe- tuo valitura, quod quicumque de cetero in Ci- vitate, feu Diœcefi, vel Provincia Mediolanen- fi adipifeetur, vel obtinuerit dignitatem, reâo- riarti, beneficium , vel prabendam alicujus Ec- defix Regularis vel Secularis, Monafterii, Hof- pitalis , vel alterius Pii Loci ab alio , quam a fuo Diœccfano, Epifeopo feu Arcbipraelule, fi- ve etiam ab alio , quam ab ipfo inftitutus vel confirmatus fuerit ad cafdem , poftquam ipfius Eeclefi», Dignitatis, Hofpitalis, Reâori»,Be- neficii , vel Praebende pofleflionem pacificam habuerit, vel per eum fteterit, quo minus eam fuerit affecutus, quamvis de ilia >qucftionem in judicio patiatur , faciat plenam fidem , infra menfem de fua inftitutiooe exhibens fui tituli &. inftitutionis jura coram proprio Dicecefano, Pontifice, ieu Archiprxfule , aut ejus Vicario Generali infpicienda fic examinanda per eum , fic perfonaliter comparcat coram eo, jufto im- pedimento ceflaote, ut qualis fit idftitutus hu- jufmodi cognofcatur. Qui vero legitimo fic ju- fto impedimento ccflante, pnediâa contemple- nt oblervare, a perceptione fruâuum fic admi- niftratione, ufque ad fatisfaâionem condignam, ipfius Dignitatis, Beneficii, Reâori», fic Pre- bend» ex vigore prxfcntis Concilii fit fufpen- fus. Et fi per annum fie fufpenfus permanferit, ipfa Dignitate, Reâoria , Praebenda , fic.Jk- neficio perpetuo fit privatus, alii perfon» libe- re conferenda , fic ad coofcribendum talium jurium produâiones , fic przfentationcs , per fingulos Diœcefanos deputari jubemus unum , vel duos Notarios fide dignos, ceteris hxc con- feribendi licentia iuterdiâa, ne bis fraus ali- qua committatur.

R U B. XXXI.

De jtpofteth W promerendi» nd dignitate» , vel Pnncbinlet Ecclefia» , fete nltn Eccl&nfticn be- neficia .*

E Vagandi materiam a Religiofis quibuslibet noftre Civitatis, ac Dicecefis, fic Provin- cia Mediolanenfis amputare volentes , fic apo- flafic vitium , in quantum pofliunus , extirpa- re , ac animarum fahiti falubriter providere , prsfenti noftro approbante Concilio ftatuimus, fic fancimus , quod nullus Monachus , vel re- gularis Canonicus, feu alius regularis cujufcum- que ordinis vel profcflionis exiftat , qui Mona- Aerium vd locum, in quo morari deberet, fic in ipfo fecundum regule fus profeffionem Do- mino famulari , exierit , vel propter ejufdem AJcfeâus & vitia per Pnelatum fuum , it Fra*~~------ très forrafls cxpulsus , aut temeritate propria * lafcivtendi caufa recedens, apoftafi» vitium io- currendo , quamdiu in eadem enormitate , & apoftafia permanferit, eligatur, poftufctur, prae- tentetur , five nominetur ad aliquam dignita- tem vel perfonatum Regularem vel Secularem, cum Cura vel fine Cura, five ParochialemEc- clefiam , vel ad aliquod beneficium Ecclefiafti- cum, five de ipfis, vel eorum altero providea- tur , vel conferatur eidem ; alioquin omnes & fingulas eleâiones , poftulationes , pnefentatio- nes, nominationes, provifioncs,& collationes, «Wt .contra Prefentem conftitutionem fieri con- tigerit ,Tpf0 |,ao ex nunc decernimus elfc mil- las, fit ex ipfis eltâionibus poftulationibus , pnefentationibus, nominationibus provifionibus & eicftionibus prgfatis perfonis nullum vn|nmnr jus «equiri, ipfolque, u eilJcm conientire , & cas proiequi pnefuinpferint, & a pnefenutione non deftiteiint, per locorum Oidinarios legiti- me moniti , in his fcriptis excommunicationis fententia innodamus.

R U B. XXXII.

regiftrie, & extimi» faciendi» de boni» Eccle fiarxm , mS ctlle&n & onera qualiter perfol- Vantxr.

C/^\Uonlam , ficut experientia faâi nos edo- cuit manifefte , in exigendis fic folvendis taleis, fic colle&is, ac oneribus fubeundis , qux in noftra Gvitate, Diœcefi , fit Provincia Mc- diolanenfi imponi contingit tam per Legatos Sedis Apoftolic», fic ejus Nuncios, quam alias, Eeclefi», Monafteria, fic alia Pia loca , Cleri- ci , fic perfon» Ecclefiafticc plurimum aggra- vantur pro eo , quod fecundum facultatum po- tentiam inter ipfas Ecclefias , Monafteria , fic alia Pia Loca, Clericos , fic perfonas Ecclefia- fticas non diftribuuntur per illos , per quos eft ipfa diftributio facienda , fed potius indifcreie minus habenti in facultatibus plus ex ipfis , fic plus habenti minus imponitur contra Canonicas Dfandiones . Volentes itaque huic morbo falu- briter providere, fic fcandali materiam anoftris fubditis amovere , prefenti Concilio approban- te fancimus , quod quilibet Prrlatus, Reâor , Prrpofitus, Capitulum, fic Conventus tam Re- gularis, quam Secularis, Eeclefi», Monafterii, Hofpitalis, fic alterius Pii Loci per noftram Ci- vitatem , Dieeeefim , fic Provinciam conftitutus, affumptus, aut etiam affumendus in pofterum, etiam fi Pontificali przfulgeat dignitate , in- ventarium , feu regiftrum de novo dc bonis ad eafdem Ecclefias, Monafteria , Capitula, fic Con- ventus, fic alia Pia Loca fpcâantibus fideliter , fit abfque fraude feriatim infra fex menfes a publicatione prefentis conilitutionis facere tc- neatur , ipfumque inventarium fieu regiftrum Archiprcfuli , feu Antiftiti proprio , vd ejus Vicario pnefentare infra terminum pnalibatum ; ipfe quoque Antilles teneatur , dc debeat fe- cundum inventarium hujufmodi, dc vires & fa- cultates locorum fuperius pofitorum una cum aliquibus bonis viris expertis , quos dc lua Ci- vitate , fic Dkecefi duxerit aftumendos, cftimum facere bonorum fic facultatum in eodcm inven- tario pofitarum, ita quod fecundum cftimum, five xftimationem pracdiâam colledarum fic ta- learum fieri valeat diftributio inter ipfos Re- dores , Prclatos , Ecclefias, Monafteria , Ca- pitu-

CHKtsn pitula , fit Conventus, Arsila Pia Loca , cum A c" fuc*.'**1 perfolvends, piout magis vel tninus ex ipfo cfttmo fuerit per loci Dicecelanum, vel ejus Vicarium facienda *i* de quibus rcgiftris dt inventariis & taxationibus firs zftimis, qws zftlma infra alios fex menfes praedi, dos immediate fequentes per locorum Dicece. fano* fieri volumus, dt mandamus, librumconkribl manu publica per fingulos Dicecdaoos noftrz Provincíz eorum expends przienti fanctione jubemus , ut ad ipfum , cum opus fiserit, valeant habere nccurfas .Pont'fices autem « & eorum Vicarios, qui contra fecerint, vel in prztniffis tepidi fuerint, vel remiffi , a Divinis Otficiis fulpcndimus in hia feriptis.Prziatosvero, Redores , & Clericos cujufcumque ordinis B & conditionis exiftant , contrarium facientes , excommunicationis fententia iunodamus. Capitula vero , dt Conventus Ecclefiaftico fapponimus mterdiâo. Conftitntionem przfentem tam ad Clericos przientis temporis , quam fututi , decernentes fibi locum per omnia vcndicare.

r u B. xxxiir.

De babitu iontflo portando per Pralatv , & Cenonicot Catbedralûtm , ne RtUorts Parochia-Uem Ecclefiarum.

QUia incompofitio corporis incompofitionem mentis indicat , propter quod qua- C rumdam veftium modus Clericalem modeftiam dehoneftat, przfenti conftitutione,facri approbatione Concilii fancimus, ftatuimus,& firmamus , quod nullus Cathedralis Ecclefiz Canonicus , feu Przlatus , vel Reftor regularis vel fecularis Collegiate, vel Parochialis Ecclefiz , cujufcumque ordinis & conditionis exiftat , intra Civitatem, Dicecefim, & Provinciam Mediolancnfem confittutus capacium ad formam , ficut vulgariter dicitur , fupra caput portare przfumat , fed circa collum , vel poft collum portent capitium omnes & finguli fupradifti , & birretum fupra capita deferant, auoufis capillis, & decenti corona, ut freut a Laieorum cœtu ieparati efte nofcuntur , etiam ab ipfisfi vita, & moribus dividantur t alioquin contrarium facientes in viginti folidos Papienfes pro qualibet vice in ufus plos convertendos Antiftitis proprii Curiz condemnamus.

R U B. XXXIV.

Contre [eca'artt Poteflalet capientet Nuntiat Et clefiajiica Curie , & non permittentet litterat ipfiut Curte fibi portari.

Deteftandz quorumdam improbitatis S<culartum Potefiatum abulum non verentium capere , ipfi dilpendium Ecdefiafticz libertatis, & animarum fuarum periculum Nuncios Ecdefiafticz Curlz , cum per eam ipfis Poteftatibus Nuncios dcllinari contigit , ac etiam impedire , Ut fibi litterae Ecceleliafiid Judicis prxfentari non poflint, propter quz Clericorum jugulationem, & rerum EccleCaUicarum amufionem provenire , experiri didicimus , reprimere cupientes , przienti valitura conllitutione iancimus , facro Concilio approbante, quod nullus deinceps VI. carius, Redor vel Poteftas , vel Judex iecularis quocumque nomine cenfeatur, cujufcumque flatus vel condiiionis extiterit , Civitatis , Caftri, Burgi, Vii!z, vel Loci intra noftram Civitatem, Dicecefim, & Provinciam conflitutua› vel ipforum locotum univerfitas Nuncios , five Nuncium Archiepifcopalem vel Antiflitis adieujus , feu alterius Ecctcfiaftici Judicis , vel ejus Curiz , noftrz Provinciz , capere vel capi facere aut mandare , feu permittere per Minifiros ejus id fieri , feu in perfona , vel bonis offendere quoquomodo przfumat , cum ad eos pro aliquibus litteris przlentandis , vel ambaiciatis faciendis per ipfos Ardiiprzfalcm , Antiftitem, vel Ecclefiallicum Judicem fuerint deflinati , ne impedire quovis modo , quin ipli Nuocii poflint ad eos pro pradiflis accedere faciendis, & litteras przdidorum Annftitum , & Judicum Ecclefiafticorum przfentare eildcni , alioquin lingulares peilonas quaslibet conuafacientes excommunicationis fonfentiam ferimus in his feriptis; univerfitatem vero , cujus omnis, vel majorlpars, vel confiliarii centrafecelint, Ecclefiaftico fapponimus interdifto. Poftquam autem Archiprzfull , five Antiftiti , vel alteri Ecclefiaftico Judici conftiterit de malitia przfaia , fic contemptu Vicarii , Rectoris , Potcftatis, fic Miniftii luperius pofilorum , liceat eis smbaxatam , monitionem , litteras & procédas , quos idem fecularis Vicarius , five Reftor, fave Univerfitas, vel alii,ut fuperius expreflum eft, fibi fieri vel przfenrari prohibuit, & quz contra ea fubfequenter fuerint facienda per Ecekfiafticum Judicem , dida excommur.ication durante , publicare 6c publicari facere in fuis Ecclefiis, vel aliisjoco , feu locis vicinis , prout fibi fieri pofle commodius vilutn fueris expedire, & iphe monitiones , litterx & proceflus, £c earum pœnz fle ardent univerûtstes eaidem, & Judices îeculares, ac alios fapraferiptos, ficut eis ptaefentate , & fad® per* ibnaliter extitiflent·

Ut igitur circa conflitutiones , provifiones , 8t ordinationes per nos Caftonvm Arthiepifcopum fupradiftum, fle jure Metropolitico MedioJanenfis Provinciz przfidcntes éditas confalte de confilio, &cum deliberatione noftri Provincialis Concilii in Civitate Pergami , videlicet in Ecclefia Saodi Bartholomzi Pergamenfi , & in ipfo Concilio foletnniter publicatas ab omnibus Civitatibus, & Dicecefibus Provinciz Mediolanenfis ad ipfarum obfetvationem diligentius attendatur, ftatuimus & firmamus , quod ad illas obfervandas, & ad ea, quz continentur in ipfis poft fex menfes a die publica, tionis ipfarum in przienti Concilio numeranda diftriftius teneantur fuper ipforum obfervatio. ne, quaslibet perfonas,Univerfitates,Collegia, Capitula, fic Conventus perhibentes ac publice admonentes · Conflituriones vero quafcumque hadenus editas per noftros przdeceflbres , ac ipfarum audoritate, & contentas in els przfentibus contrarias totaliter abrogamus, Alias vero przfentibus non contrarias in fuo robore volumus permanere, mandantes ipfas inviolabiliter obfervari. Infuper nobis audoritatem plenariam refervamus, conflitutiones pizJiftasper nos editas, & in przfenti Concilio promulgatas interpretandi, declarandi, mutandl., & corrigendi, ac difpenfandicortra illarum lingulas, ubicumque, dc quotiefeumque nobis videbitur expedire- Nos tantum Dioeccfanis Epifcopis noftrz Ecclefiz lufiraganeis in fuis Civitatibus , dt Dicrcefibus, & cum fabditis fuis contra illas difpenfandi per fe , vel per alios lu cafu difpenlabili non prohibito a jure communi, facultatem difpenfandi, immo cis & eorum cuilibet

———<»l'bet facultatem dlipenfandi contra ipfas, dc ab-
citRLsrt klvcod· co»«n fubditos ligatos per ipfas con-
uir flhuriones ab excommunicationum, fufpenflo-
nutn* dc interdici, se aliarum pcenarum fentenths plenam dc liberam concedimus poteflatem; deut circa haec nulla poflit ignorantia allegari, fiatuimus. & jubemus, quod finguliDiœcefani Epifcopi Mediolanenfis Ecclefiz luffraganel, aut gerentes vices eorum per (e, vel per alios ufque ad menfes quatuor proximos *In* for. ma publica de ipfis noflris conflitutionibus copiam ab aliquo ex Notariis noflris recipere Audeant, dc habere, ut eorum fubditis copiam facere poflint quandocumque: quarum copiam, five exemplar tianferiptum authenticum In pluribus Ecclefiis fuarum Civitatum de Diœcefum faciant exhiberi, ipfafque In fuis Synodalibus Conciliis recitari, dc fa, quz continentur In ipfis, obfervari faciant diligenter. Volumus etiam, & mandamus eifdem iuffraganeis noflris, & eorum Vicariis, ut przfentes confiirutiones noftras faltem leinel In anno per fuas Civiatrs, dc Diceceks faciant publicari, mandantes de przdiffis conflitutionibus, fic publicatione carum, ac aliis fupradidis unum vel plura, per Gaffanum Grilium, dc Bulinum de Nicolao Notarios noflro», ac ipforum quemlibet fieri Inftrumenta, quz quidem inftrumenta ad majorem firmitatem ipandamus noflri Sigilli munimine roborari.

FAdr fuerunt, editz, dt publicat», dc promulgat» conflitutiones przdiftx. & «l·* omnia fupradiAa In loco fuprad>®° per ipfiu D. Caftonum Det & Apofion<* gr«·· *Sandz* Mediolanenfis Eccl·^* Arehiepifcopum, dc de mandato ipfius lcfl« & recitatz In przfato Concilio legitime convocato dc congregato, przfentibus Venerabilibus Patribus Dominis Cypriano Dei gratia Epifeopo Pergamcnfl, $ multis de Clero Pergamenfi.

Abdono Dei gratia Epifeopo Aquenfi, dcD Roberto Vicecemite Archiprcsbytcro dc Procuratore Capituli, dc DD. Matthaeo Vicecomitc Cimiiiarcha, dc Alberto de Btifnate, ac Lombardo de la lurre pro fe, dc D. Rainoldo de la Turre, cujus eft Procurator Ordinarius Ecclefiz Mediolanenfis, dc multis Abbatibus, Prxpofitl», Przlaris, dc alils perfonis Ecclefiaftids Civitatis, de Diœcefis Mediolanenfis,

Et przfentibus DD. Eufebio dc Tronzano Vicario dc procuratore Ven. P. D. Uberti Dei gratia Epifcopi Vercellenfis, dc D. Martino Archidiacono Vercellenle Sindico dc Procuratore Capituli Ecclefiz VerceIJenfis, & univerfi Cleri Civitatis dc Diœcefis Vercellenfis,

D. Francifco de Valperga Archipresbvtero Plebis de Canoli Sindico dc Procuratore Ven. P. D- Guidonls Epifcopi Afienfis, dc Capituli Cathedralis Ecclefix, ac totius QeriCivitatis, de Diœcefis AftenGs,

Et D. Philiberto Antonio Archipresbytero Plebis de Finario Sindico dc Procuratore Ven. P.>D. Jacobi Dei gratia Epifcopi Saoncnfis, dC Capituli Cathedralis Ecclefiz, ac totius Cleri Gvitatû» & Dicrcdïi Saonenfa, onus π „«<.

Et Domino Petro deVellace Sindico & Procuratore Ven. P. D. *OttoaitDei gratia* Epifcopi Vîgintimilienij, & Capituli Ecclefias Catbedralis, ac totius Cleri Civitatis, & Diœcefis Vlgintimilienfis,

Et D. Mafièo *de Madiis* Archidiacono Buxeti Procuratore Ven. P. D. Fedcrici Dei gratia Epifcopi Buxeti, cum Clerum mittere non potuiffet f eo quod Civitas Buxeti eft obfefTa,

Et D. Eufeblo de Trunzano Vicario D. Epifcopi Novaricnfis, dc Procuratore Cleri dc Civitatis, & Diœccfti Novarienlis,

Et D. Gaudo de Colzinaria Canonico Terdonenfi, Fratre Jacobo de Cagnano Monacho Monafterii S. Martini Marciani, dc Petro de Sarzano Arclrfpresbytero Plebi» de Nicolardarto Sindico dt Procuratore Ven. P. D. Fratris Jacobi Epifeopi Tcrdon. Capituli Ecclefia: Cathedraiis, dc totius Cleri Civitatis de Diœcefis Tcrdon.

Et D Moetcllo de BenediftisSindicc & Procuratore Ven. P. D. B. Det gratia Epitcopi Crcmonenfis, dcCapituli Cathedralis Ecclefiz* ac totius Cleti Civitatis, flt Diœcefis Cremonenfis,

Et D- Raflagrio Vicario ac Sindico dc Procuratore Ven. P- D. Fratris Raimundi Dedi Albenfis,

Et D. Pas Archiprcsbytero Pagalani Vicario & Sindico ac Procuratore Ven. P. D. Egidii Dei gratia Laudcnfit Epifcopi, dc Capituli Ecclefiz Cathedralis, ac totius Qeri Civitatis, dc Diœcefis Laudenfis,

Et D. Archipresbytero Ecclefi» Ipporedienfts, ac capituli Ecclefi* Cathedralis. totiulque Qeri Civitatis, dc Diœcefis Ipporedtenfis»

Et D. Fratre Petro Abbate Monaflerii San ftl Petri de Bergolia pro fe « & Procuratorio *aomioe* Archidiaconi dtCapituli Alexandri*,

Ipfifque DD. omnibus Epifeopis, Vicarils, dc Procuratoribus, dc Sindicis Mediolanenfis Provinci», ac pnefatis Ordinariis, fuperius nominatis, dc multis aliis Clericis Civitatis, dc Diocccfis Mediolanenfis ibi congregatis, dc eifdem appiooantibus, dc confentientibus, dc etiam ex parte di&i D. Archiepifcopl, mandato dc licentia, monitione praemitia, quod fi quis volebat ipfis conflitutionibus in aliquo contradicere, vel non aflentire, ftathn ante exitum Ecclefiz fe feribi tacerer per unum ex Notariis fuis ibi przfcnribus, vel nomen fnum daret in feriptis, ut contradiftorcs difeerni poflim ab aliis t dl nullo apparente ad faciendum feribi. & ad dandum in ïctiptis nomen fuom, tst fupra, diu fuper bzc omnibus expeâatis,

Anno ›ji I. IndiA. p.» V. mentis Julli, pnefentibus Dominis Conrado de Camerino. Berardo de Areelo Vicario di&i D. Archiepifcopi, D. Tomasino de Gtzos Civitatis Pergamenfis, flc alli· multis ad hzc vocatis tefiibus dc rogatis.

chkisti ^fe^-^i14FBI)rn^ir7iiW^^gEBi?eEMïC»)C3t?Bi?Bi-ieBee» S> »J>»· LJI·.

CONCILIUM TARRACONENSE

Przfide Guillclmo Archiepifcopo, in caufa Tcmplariorum Celebratum anno Domini 131&.

E* Card. wnA·fl Coô-,| eU. p·Hr. A Noo Domini 1312. celebratum eft Conci- A ^' **um Tarracone ob caufam Tcmplariorum examinandam; In quo il matura deliberatione praecedente abfoluti fuerunt «b harrefibus , clique canonica panitentia indifta. Neque enim tam culpabiles inventi fuerunt, ac fama ferebat, quamvis tormentis adafti fuiflent ad confeffionem criminum. Prxfuit Concilio Guillelmus Tarraconenfis Archiepifcopus, adfidentibus Epifcopis Raymuodo Valentino, Eximio Cxfarauguftano, Martino Ofcenfi , Berengario Viccnfi, & Francisco Dertufenfi . Ilerdeufis autem infirmitate gravi impeditus ,non potuit Sy-R nodo intereffe. Mirum autem eft praecipuos re- " rum Aragonenfium Chronographos Zuritam , & Blancam, ficut & Marianam Htfpanienfium, de ejufmodi Concilio altum filuifle, quamvis plura alia circa Templariorum caufam memorent · Afta hujus Concilii, ut aliorum quamphirium, ab fe edenda oromiferat illuftrifs. Archiepifcopus Petrus de Marea ex archivo ecclefix Tarraconenfis, ut conftat ex Synopfi Conciliorum Labbei p- 38$. fed nondufti ea lucem viderunt. Nos autem eorumdem Adorum fummam exhibemus ex libro manu exarato , lingua Catatonica feripto, cui titulus .· *Arciitpif-Q cspoiegtxM fimfa Mtropelitw Terree*· ncn/is,* auftore D. Jolepho Blanch canonico,& chartophylace eiufdem Ecclefix; In quo c. 29. ubi de archiepifcopo D. Guillelmo de&ocaberti fermonem inftituit, hxc habet , que latine vertimus.

„ Paullo antequam D. Guillelmus archtepif- „ copus crearetur , Clemens *V.* Pontifex in „ Concilio Vienne Gallix celebrato Tempiario- „ rum ordinem, qui tam gloriofe in hoftibus „ fidei debellandis, ac ecclefia defendenda fan- „ guinem effuderant , penitus extinxit . Cum- „ que in regno Aragonix pingues redditus ba-D „ berent, idem fummus Pontifex Archiepifco- „ po noftro, in initio fere fui regiminis , una „ cum Archiepifcopo Valentino , diftorum bo- „ norum curam dc adminiftrationem commifit; „ ut ea in commendam acciperent fervarent- „ que, donec cui tradenda eflient, ipfe nuncia- „ ret. Itaque ea adminiftravit, donec ut E- „ quitibus S. Joannis Hofpitalis Hierofolymita- „ ni applicarentur, decretum fuit.

„ Templarii Gotholonix cum audiflent, fcif- „ fentque ea, qux in Gallia eorum fratribus „ eveniflent, verentes ne idipfum illis accide, g „ ret iu corona Arsgonix, in caftris qux in „ Gotholonia habebant fe munire curarunt .' „ prccipue autem in oppido Barbara hujus „ diœcefis . Quapropter Jacobus II. rex juflit „ Tarraconis & Cerberx miniftris . (Frgarrs „ vulgo diftis) cum gente fuarum jurifiüâio- „ num, ut eos ab iiidem propugnaculis detra- „ herent, ac in manus Domini Pr. Joannis de „ Lotger ordinis Prxdicatorum, in Gotbolo- „ nia contra bxreticam pravitatem Inquifitoris „ Apoftolici, traderent; ut ipfe eorum viven- „ di nonnam ac rationem in iis in quibus

„ hxrefeos nota inurebantur,diligenter feruta- „ retur. Cum ergo eorum res tam male ver- „ teret, atque in eam anguftiam redaâi etfent, „ ad D. Guillelmum archiepifcopum confuge- „ runt, ab eoque poftularunt, ut mandata Pon- „ tificia exequeretur, in quibus Ordinariis jubebatur, ut in propria unufquifque diœcefi „ fuper vita, moribus, & inftituto Templario- „ rum diligenter inquirere, ut appareret , an „ juxta fidem catholicam, & religionis ftatuta „ viverent, necne. Eorum precibus indulfit Ar- „ chicpilcopus. Siquidem die 10. Augufti 1312. „ Concilium provinciale convocavit in hac ur- „ be ad hunc eflêôum, in quo adfuerunt E- „ pHcopus Valentinus, Oefar-auguftanus , Ol- „ fcenfis , Vicenfis, Dertufenfis, & Ilerdenfis ; „ nec non Syndici Capitulorum , Abbates , & „ priores ejufdem provincix.

„ Et ut iidem Templarii ad idem Concilium „ fe conferrent, eos hac formula citari juftit : „ Guillelmus miferatione divina fan&x Tana- „ conenfis ecclefix archiepifcopus univerfis & „ fingulis cuftodibus fratrum Ordinis noftrz „ Militiae Templi quondam , vel eorum loca „ tenentibus falutem in Domino . Cum prx- „ fentia ipforum fratrum quondam difti Ordi- „ nis fit multum ncceffaria nobis; idcirco vo- „ bis dicimus dc mandamus de voluntate Coo- „ cilii, quatenus diftos fratres quondam die „ Dominica proxime ventura nobis totique Con- „ cilio exhibeatis; ita quod die Lunx mane „ procedi valeat cum iifdem, dc hoc nullate- „ nus differatis . Datum Tarracone feptimo p Kal. Novemb. anno Domini 1312-

„ Convenerunt Templarii provinciales in „ Concilium, quod quidem juris difpofitione „ obfervata, fn eos inveftum eft ferutando , „ teftcs examinando, ac fuper iis varie inqui- „ rendo: nec ullum in eis crimen inventum „ fuit, vel quod aliqua hxrefeos labe infefti „ effent. Quare fententia definitiva omnes dc „ finguli a eundis deliftis, erroribus, dt impo- „ fturis, de quibus accufabantur, abfoluti fue- „ re, decretumque fuit, ne aliquis eos infama- „ re auderet; quod in itrauifitione per Conci- „ lium fafta ab omni finiftra fufpicione immu- „ nes reperti fuiflent. Qux quidem fententia „ leda fuit in capella corporis Chrifli clauftri „ ecclefix Metropolitans die 4. Menfis No- „ vembris difti anni 1312. per AmaldumCef- „ conum canonicum Barchiooo enfem, pnefen- „ t[illegible] Archiepifcopo noftro, cxterifque Anti- „ ftitibus didum Concilium provinciale confti- „ tuentibus. Cumque fummus Pontifex diftum „ Ordinem extingui juberet, hrfit Concilium, „ vehementer dubitans, quid de Templariis hn- „ jus provincix refolvendum foret. Poft varias „ igitur undique addudas rationes, acre bene „ perpenfa, decrevit tandem , ut in dicecefi- „ bus , in quibus difti Equites redditus poflide- „ bant, daretur iUis congrua habitatio fit pro- „ ventus ex redditibus fui ordinis, utque unuf- „ quifque eorum obedientix , corrcftioni , ac

anno Christi

„ Gtatfani epifcopi, in cujus dicecefidegebat, „ tabjaccret, quodque ita viverent, ut feanda- „ “O® parerent; donec quid de cis ftatuen- „ dum, a fummo Pontifice decerneretur. Qu® „ *omnia ut a fanda iyooda decreta* fuerunt, „ execution! *msnista* funt; atque tn *hoc* fta- „ tu permanferunt Templarii ufque ad Ponts „ ficatum Domini Eximenti de Luna, de quo „ ftatim fermo erit.

Haâenus D. Jofephus Blanch.

ANNO CHR,SI

LONDINENSE CONCILIUM

A Roberto Cantuarienfi Archiepifcopo,

131a. *kobitnm*

*D*E *Concilio hoc ntonnnmto fi faerfati-* d«MMM *cx Bilkinc Conc. Brit. 21. pu.* 419. *Monitiv contre iifiieJienttf concltltcm* . In Dei Nomine, Amen. Cum nos Kobertus d pro exeeutione mandati apoftolici, ac bono publico hujus regni d ftatus ecclefiaftici fub certa forma in noftris convocatoriis litteris contenta, pnefens concilium mandaverimus convocari; quidamque, quorum nomina totaliter ignoramus, fua prsefumptiooe damnabili nifi ,fue tint, d adhuc nitantur, ficut. ex alfcriione quorumdam fidei dignorum fideliter didicimus, fuis fallaciis d verfutiis, quominus procedat idem concilium, aut perfon® ecctefiaftic® noftr® provincic, quas ad idem concilium decrevimus evocandas, ad idem accedant concilium, irapedire; nolentes, ficuti nec valentes tantam prefumptioois audaciam fub diffimulatione abire pœnam que noftri mrnifterii vituperio preterite, monemus uno pro omnibus edido peremptorie, propter celeriorem defficactorem expeditionem agendorum omnes & fingulos, ctyufcumque conditionis aut ftatus exiftant, etiamfi pontificali prcfulgeant dignitate, domini regis & reginae perfonis duntaxat exceptis, qui talia perpetrare aut procurare prefumpfcrint, feu perpetrantibus aut procurantibus, opem, confilium, vel auxilium preftiterint, feu perpetrantium aut procurantium nomina fcientes, ea nobis revelent infra triduum. Et ne quivis pradi&orum, quominus idem noftrum concilium procedat, prout lipfum decrevimus evocandum, aut in eodem compareant perfon® ecclcfiaftic® fupradid® impediat, quoad fe vel alios, quovifinodo, & preùrea quod ad prvfens concilium evocati, aut pro feipfis venientes, feu pro aliis deftinati, qui fuam prsfentiam, aut fi.traditam poteftatem minime exhibeant noftro confpedui, abfque omni mora continuo fe pntfentent; exhibentes nobis fideliter committam fibi ab aliis poteftatem, ita quod cum els in hoc concilio ptena excommunicationis majoris, quarn in omnes & fingulos fupradiâos, qui monitionibus noftris non paruerint, proferimus in hb feriptis,* ipfius abfôlutionem nobis, feu illi, quem ad hoc duxerimus deputandum, pr*. terquam in mortis articulo, fpecialiter rdervando.

Leda per Magtftrutn Walterum Hemy, archidiacooum Santm, in cujus ore dominus pofait verba fua, ipium conftituens organum vocis fuat, 17. Kateod. Maji anno Dom. 1313. confccrationia domini decimo oftavo, in aula epifcopi London, apud fandum Paulum.

Mcadetvin *orchitpifcopi Contuar.* ad ciraadaw^ *fentes o concilie provincioh* .

Ex Kt-Reynold tel. 47

*R*Obertus, d Waltero, epifeopo VZigorn. fatutem. Licet vos ac ceteros venerabiles fratres noftros fuffraganeos pnefentes in regno ac abfentium fratrum io fpiritualibus d temporalibus vicarias generales, feu alios ,*quo$ ad noc duxerant dimittendos, decanos d capitula cath. ecclef. archidiaconos, univerfos abbates, priores fupra fe abbates io noftra provincia non habentes, tam exemptos,quam non exemptos, eorumque conventus, clerumque cuiuslibet civitatis d dkecefis noftrc provinci® citari mandaverimus per dileftum filium vicarium venerabilis fratris noftri IL Dei gratia London, cpt-ifcopi remotis-agentis; in fpiritualibus generatem; quod vos, d venerabiles fratres noftri pnedifti vicarii, decani, archidiaconi, abbates, priores perfonaliter; capitula autem d conventus per duos decanos, abbates, & priores, fi voluerint, alioquin per alium feu alios idoneos; clerus autem per unum vel duos procuratores confimiles communiter deftinandos ad comparendum in concilio noftro 14. Kal. Maji proximo preterit, in ecclefia S. Pauli London. nobifeum fuper quibuldam negotiis fingulares perfonas ordinis milit® Templi in noftra provincta degentes, qu® poft ultimum noilram provinciale concilium emerferunt, necnon fuper bono publico, hujus regni tranquillitate, & quiete accommoda ecclefi® Anglican®, & aliis, prout vifum fuerit expediens, efficaciter traâaturi, confenfufque his, qu®, dante Deo, ordinarentur, d providerentur, ibidemprebituri, ulteriufque fafturi cum continuatione dierum fequentium ufque ad finem ejufdem concilii, quod juftitia fuaderet; denunciando, quod nullius, quem neceflitas inevitabilis non excufarer,. haberemus abientiam excufatam; d vobis, ac epifeopis fufiraganeis noftris, ac vicariis diftriftius injungendo, quod nos de ipforum vicariorum, decanorum, archidiaconorum, abbatum, d priorum nominibus propriis, quique abbates d priores exempti, plebes, ecclefias, feu cacllas habeant non exemptas, deeifdem omnis reddidi&tis, d reddidiflent in di&o termino certiores per fuas patentes litteras, hujusd ipfius vicarii London, mandati feriem continentes; prout in aliis noftris patentibus *litteris dido* vicario London, direâis, plenius continetur: idemque vicarius London, nos certificaverir per fuas patentes litteras, quod praedidum noftrum mandatum fuerat executes, quod ci. tattooes, denuntiationes, injun&iones, d omnia fupradiâa; vos tamen, d quidam alii luf-

gy fraganel noflri la ditto termino qoq comparai-ftis, nec nos certificaftis^uxta mandati *exigea*-tiam antedifti, quamvis oonnullt alii noftri fuf-friganei debite comparuiflent, & nos certifica-verant, ut decebat. Verum, quia perquofdam vicarios, ft aliorum fratrum noftrorum abfen* ttum clericos & amicos fuerat allegatum,quod ditti vicarii London, citatio, ft mandatum feu exeeurio ad veflram & ipforum abfentium fuf-fraganeoram meorum notitiam non perveni tint, & volentes propterea fuper hoc fcire ple-nius veritatem, nihilominus vobifeum, & per-fonis fupradi&s de clero veftro, ft aliis abfen-tibus a concilio, ac prxfentibus ln concilio fi-mul conferre, trattare, ac ordinare ft agere fuper premiflis, prout videbitur expedire ; vos & exteros abfentes a concilio, ufque ad diem lunx proximum poft feftum Afcenfionis Domi-ni de confilio fratrum noftrorum t ft aliorum Îrcfcntium ln concilio prxfenti, tpfiun conci-tum non diffolventes, fed continuantes decre-vimus expettandos , prxfcntibus ln eodem con-cilio eumdem terminum prxfigendo. Quo circa citationem , mandatum , exeeutionem vicarii London nec non ft continuationem, expetta-tionem, ft prxfixionem prxdid, ad veftram , tenore pnçfentium, notitiam deducentes , vos ex abundanti peremptorie citamus, ft per vos prxmiflas perfonas ac- clerum veftrae civitatis dicec. peremptorie citari mandamus, quod compareatis & comparcant coram nobis ln conci-jio noftro provinciali ad terminumfupradidum , ft aies içquentes ufque ad finem ejuldem con-cilii , per omnia juxta formam prioris noftri mandati vicario London, diredi, tractaturi, ft conlenius efficaciter prxbituri , fatturi , & re-cepturi, quod juftiila fuadebit, ut fuperius eft expreflum . Pono, fi abbates ft priores veftrx civitatis & dicec. velint per fe , & fui conven-rus per fe, vel conjunftim , procuratores ido-neos ad dittum concilium deftinare, quibus ad tranandum fuper premiflis, ft confentiendum iis , qux ordinabimus, dante Domino, ft pro-videbimus de veftro & venerabili fratrum no-Arorum concilio, plenariam poteftatem ipfosa pettonali comparitione , ficut & religiofos alios noftrx provincix, cathedralium ecclefiarum prio-ribus duntaxat exceptis, habebimus excufatos . Quid autem ln prxmiflis duxeritis faciendum, & in prrteriiis feceritis, nos certificetis diftri-tte & aperte ln ditto termino per veftras pa-tentes litteras, harum feriem continentes.Dat, London, lu concilio fupraditto 11. Kal. Maji, anno Dom. 1311. conlecrationis nollrx deci-mo oitavo ,

—.. ■ . ANNO Q1RKT1 1,1**

Jnhibitio domini regit, ne Jiat colf&a in con.~ilio, ipfo inconjulto.

' rcf.m-- =*pOni'

Edvardus ,&c. dileâis fibi in Chrifln abba-tibus Ac prioribus , & exteris viris domorum rcligioiarum Cantuarienfis provincix de patro-natu noftro exifteotibus, ft eorum procuratori-bus apud Londinum ln proximo conventuris , falutem . Intelleximus a nonnullis, quod vene-rabilis pater Rcttor Cantuar. Archiepifcopus , vos fient exteros de clero provincia? fuse prx-dicix ad confentiendum cuidam auxilio feu coi-led» fuper vus, & ipfum clerum , auâoritate fua aflidendum pro viribus inducere nititur ft intendit. Cum igitur hujus auxilii & collette aflenflo feti conceflio fit fuper bonis domorum veflraruRi, qu» de ekemofynis progenitorum quondam regum Anglic fundate exiftunt, fie-rent noftro aficnfu minime requifito, in dimi-nuriooem ecclefiarum prxdidaram , ft corona noftra praejudicium cederent tnanifefte ; vobis mandamus in fide, qua nobis tenemini, diftri-tte inhibentes, ne ad aliquod auxilium feu coi*ledam fuper vos aut ceteros de clero pnediâo, ut praunittitur , aflidendum , feu ad contribu-tionem aliquam collettx hujus cum ceteris de clero,fi quam fuper ipfis atfideri contigerit fa-ciendam, nobis inconfultis, confenfum vcftruin vel aflenfum aliqttalem prrbeatis. Telle mcipfo apud Novum Caflrum fuper Tinam primo dia Maji.

ANNO Christi ,J<>'

Proteftatio & appellati» ahbatit & Conventui d< ftniia Edmundo, ad p.tpam contra gravamina religiofcrym .

Ex terilli. hul. S Ed-tnuadi pe* act epil-More, Nor-

la Dei nemine, Amen. Ego fréter VPtllielmus de Hcriaw , coiumotHchus & procurator rcligioioruln virorum domini 'I hom.r . Dei gra-tia abbatis de iantto Edmundo, ad fcdetn apo-ftolicam nulio medio fpeftanr. Ac ejufdem loci conventus ordinis fandi BcnediÛi, Nor dicec. audito a nonnullis , 9c verifimilirer intellecto . quod venerabilis pater dominus Roberrus, Dei gratia Cantuarienfis archicptfcopus , totius An* glue primas , dittos religioios dominos meos , ficut ceteros exemptos , Ac alios de clero fua Cantuar. provincix ad concilium fuum 14. ca-lend. Maji in ecclella fantti Pauli Londonien, cum continuatione Ac prorogatione dierum uf* que ad finalem expeditionem ejufdem per licte* ras fuas auttoritate apoftolica , ut prima facie videbatur , in eifdem fic vocatos per quofdam «dus juxta articulos in eodem concilio didis exemptis , ft aliis per fe Ac fuos expofitos , Ac traditos , ac contributiones feu collettas inde* bitas ab eifdem religiofis quodam quxfito colo* re exigend. ipfum tamen mandatum apolloli* cum minime contingentes publice gravare niti-tur ac comminatur. Unde ego fr. Willielmus, procurator antedictus , metuens dittis religiofis dominis meis , & mihi eorum nomine ,ex hu-^jufmodi fattii comminationibus, & verilimilibus conjetturis prxjudicium pofle generari in futu-rum . Et, ne idem pater, feu quivis alius, vel alii fuo nomine auâoritate vel mandato aliquid contra dittos religiofos dominos meos , vel me eorum nomine , feu nobis ln hac parte adhe-rentes , attemptet , vel attemptare faciat , vel faciant quovis modo attemptare, vocando «mo-nendo , interdicendo , fufpendendo , excommu-nicando , denunciando, interloquendo , pronun. ciando, definiendo, amovendo, fpoliando , fe* queftrando, fequeftrare vel fpoliarc mandando, feu quovis allo modo gravando ln futurum , facrofanttam fedem apoftolicam ln his feriptis provoco leu appello, ft apoftolos, quatenus in hoc cafu de jure peti debent, peto, ft prote-ftor me didam provocationem feu appellatio, nem prxfato patri, feu aliis, quonam intereft, fub ditta forma vel competentiore pro loco A tempore opportunis notificare velle , inventu futuri gravaminis appellare, & apoftolos pete-re cum effectu , fupponens ad hxc dittos reli-giofos dominos meos, me, & eorum nomine, ft omnes, & fingulos ln hac parte nobis ad* hxrentes, ecclefias, res & poflefliones noftras luitioni , defenfioni , ft protedioni (edls fu-pradittx.

LON-

cSEti

ANNO CHAIS TI

ST

ONDINENSE CONCILIUM

Λ1 W«/ *AnuUif elttr· S. X. g. Ctrfatlt, tlftrt Piitevt^fi tpifcop· A S. L.*

Kta/9 XJJJ. habitum .

E* VTIlkIMH L Ondinenfis hups concilii unies fuperfunt litters, quibus epilcopus Herefotdicnfis ,, abfentiam fuam excufat. Damur illae ex. γό- ‖ geft. Swinficld fol. So. - VPtOuns Cone. Bn- „ tan. t.IL pag. 411.

χχολλτιο er fipa/KATοejUM ehsc.

Htrrjtrd, pro nncilio It&fnt Zands·.

Bx Mg. SwtadddbL '... 'T'Enore prefenttum litterarum patear uniJL verfis, quod nos Ricbardu , pcrmffiione divina Hereford- epiicopus, adverts valetudine fit debilitare noftri corporis his temporibus Itnpedtti, coram reverendis patribus dominis Dei gracia Arnaldo, tit. fanâ» Prifcê facrofanâ* Roman* ecclefi* presbytero cardinali, ejufdem vicecanccllario, dt Arnaldo, eadem gratis fyâaven. epifeopo, domini noftri pap* camerario, ledis apoftolicc nuncils in fynodo apod London. 9. die mentis Oâobrts proa.* futur, continuata feu prorogata a die 18. Mcnfts Septembris prox, pnediet. abfque imminenti mortis periculo non poterimus perfonalitcr comparere. Idcirco ad comparendum coram eifdem nomine noftro die 9. menfts Oâobris, dt loco pr*di&is cum continuatione, & prorogatione dierum faquentium , fi oporteat, fit ad affiftend. eifdem vice noftra una cum precatis fit perfonis ecdeCafticis , quos prefentes Aridem effc contigerit, ferventibus animis , favoribus, coo-A filiis, & auxiliis opportunis , prout utilius & efficacius viderint expedire , pro reformatione pacis, de qua in litteris diâorum dominorum cardinalium fit' epifcopi fit mentio fpeclahs >uxta formam mandati reverendi patris inChrifto domini R. Dei gratia Cantuar. archtepiicopi totius Angiis primatis, nobis in hac parte auâorirate diÛorum patrum dlreâl , venerabiles viros magiftrum Johannem de Reff, officialem'curls. Cantuar. archidiaconum Satopfie, m noftra ecclefia Hereforden. & magiftrum Mich. de Wareham, canonicum Hereford, juris elvftis profefforem noftros procuratores legitimos confunftim fit dtvifim facimus, ordinamus, fit coofiitulmtn per prefentes ; dantes elf^em, eorum alteri plenariam poteftatem & fpedale mandatum ad traâand. nomine noftro cum diâis patribus cardinali , & epifeopo , dc canaris pedatis, ut fuperins eft expreffum; 6c ad coofentiendum his, qus de confenfu unanimi procuratorum , fie exterarum perfonarum erclefiafticarum ad honorem Dei, fie utilfatem ecclefic Anglican*, fie regni , auâore Domino , ordinabuntur ibidem ', ratum habituri fie firmum , quicquid per eofdem procuratores «noftros conjunâim vel alterum eorum divilim factum fuerit in prxmiftis. In cujus rei teftimoninm figillum noftrum prarfentibus eft appenfum. Dat. apuid Bosbur. 4. dic menfu Oâobris r anno D01m. 1313.

CONCILIUM SALMATICENSE

Prxfidc Archiepifcopo Compoilellaao, celebratum anoo Chrifti ijii.

&tCtfd>deS~ Asvtrrer. aJtat. "*Um Clemens Papa V. ad fummi pontifica- »·^4 tm apicem eveâus*effet*, Academi* SalmascAdiru», in decimis confiftentes , quas nfque ad illam diem apoftolica cooceffiooe obtinuerat, gratia in poflerum negata , intercepit: /uftirque, ut deinceps in ecclefiarum fabricis , ceterifque rebus impenderemur , quibus tertie ipfs inferviebant antequam Reges iis manum admoviftent. Unde non levis perturbatio rerum orta eft, ut habetur ex hiftoria Alpitoofi XI. Academia autem ipfa peflum hriffet, nifi ei ab ecclefia fit civitate fubventum efiRrt, msgiftris, fie doâoribus ftipendiis conftitutis, donec inter Regem dt Pontificem convenirer . Uiquc eac Cernens ad eficdum perduceret, interdiaumfle ceflationem a divinis indixit , ft vel minima decimarum pars in Academi* fubfidium impen. deretur. Petrus igitur epicopus Salmaticenfis litteris ad Clementem datis de incommodis fit lumma rerum difficultate , quibus Ssknatieenfis Academia premebatur, certiorem illum fecit , damnaque Hifpanhs univerfie allata,ac vulnus infanabue inflrâum oftendit, fi celebre illud litterarum emporium deficerer. Quare illum efficaciftimis verbis fuadere conatus eft , ut aliquam decimarum panem ejufdem Academi* ufui refervaret, cum id & utilitas, fit publica neceflitas poftularenf; ut colligitur ex Clementis diplomate in archivo Academi* afterrato , quod incipit : *Dudum *akts &e.*

Petri igitur verbis Clemens motns Archiepifcopo Compoftellano commifit ,ut diligenter inquireret quid er nona deeimarum parte *EpiCcopatus* Salmaticenfis rediret, quidque ecclefiarura fabricis fufficeret. Pariterque de Academi* doâoribus , fcientiis, ftipendirfque unicuique affignatis certiorem ipfum facerent, poftuJavit. Gun ea omnia diligentiffime exeeutus effet Arcbiepifcopus Compoftellanus , totiusrei fumnuun ipfius Archiepifcopi follkitudini commifit; juffitque ut Concilium convocaret , in quo aflidenttHu fufiraganeis omnibus epifeopis, nonam decimarum partem in utilitatem Academi* , doâonimque ftipendia applicarent. Celebratum igitur fuit Concilium' Salmantic* anno Domini ijta. atque ipfa Academia , que in praeceps ruebat, firmat* dentio ac Habilita eft .

ÇON-

HHtSTI CHRISTI

CONC1LIUM·MAGDEBURGENSE

ANNO CHRISTI MCCCXIII.

'Barcbardus Dei gratia JHagdeburgen/ts ecclefia arcbiepi/opeu, tcniverfis Pralotis torique Clero ejufdem provincia fincerem in Domino /alstiem.*

p .<^xz/wQCrIPtu0' eft in canone › quo dlâum eft :fe. *niorts provincia tua congrega., O «w inter-* Jp· ut. *roga ;* a Sacrofanâte Rom. Ecd. fummo Pbntihee, B. Petri Apoftoli fuccefibre ad metropolitans ledis antiftitem congrue emanavit, nam & ipfe, ficut olitn a fanâis Patribus dinofeitur inftitutum, cum fuis fuftraganeis, annis Angulis provinciale concilium jubetur celebrare, pro. pter quod refte diftum eft ad cum ; feniores provincia tue congrega) in quo quidem concilio congregato dc corrigendis exceuibui & moribus reformandis prefertim in ciero habeat cum timore Dei traftatum, & maxime que ftatuta funt juxta canonicas regulas, ut ea obfervati faciat, pcenam debitam tranfgrefforibusinfligendo. Et ut hrc omnia confuhius fit falubrius peragantur, expedit ea fieri fuftraganeoram fuorum approbatione & confilio fibi in omnibus aftiftente. Speôat nihilominus ad ipfius metropolitan! circumlpcâionem & providentiam juxta credits Abi difpenfatioms officium, fubditorum commodis, profeftibus, & quieti follicitu·* dinis ftudium adhibere, pnecipue laicorumquorumdam, qui clericis oppido funt infefti, nunc antiquorum flaturorum declaratione *& fuppletionc*, nunc vero novorum editione, proutpoffibile fuerit, infuhus & aufus nefarios reprimendo. Ipfi namque finibus fuis non contenti nituntur in vetitum, ad illicita frena relaxant„ ecclefiarum Praelatis, ecclcfiafticifque perfonis, & rebus etiam earumdem onera imponunt gravia, ipfafque vexationibus plurimis callidis frequenter aggravant, & moleftmt : propter quod contra hujufmodi prefumptores luinm* fuadet oecelTiias, gratia fuffragante divina pro pace ; quiete ac utilitate publica falubriter providendum.

I. *De captivantibus arcbiepifcoptem vel epifcopum intra provinciam, IX eorum poenis.*

Sacro igitur approbante concilio ftatuimus & fanximus, quod II qu:s deinceps in hoc facrilegii genus nefandum irrepferit, quod archiepifcopum vel epifcopum Magdeburgenlia provinciae, intra provinciam ipfam ceperit, feu captum detinuerit in eadem, vel focius fuerit facientis, aut fieri mandaverit, vel faftum ratum habuerit, aut confilium dederit vel *favorem*, eamdem cum eo excommunicationis fententiam incidat ipfo fafto, ab omnibus ardius evitandum, accenfis candelis & pulfatis campants per totam provinciam denuntietur excommunicatus fingulis diebus dominicis & feftivis, & ceftetur in poenam ampliorem ipfiua in tota provincia a iblemniis divinorum.

II. *De captione vel detentione .arcbiepi/copi velepi. /c^pi extra provinciam cttmnif*

Si veto archlepifcopi vel eplicopi nofineprovincie captio »cl deteotio extra provinciam committatur, ex tunc omnes Epifcopi alii, fie etiatn Archiepifçopus ipie, fi tunc captus fuerit, cum fuis capitulis infra XV. dies aut etiam prius, fi commode fieri poterit, poftquam ad eorum notitiam de captione Archiepifcopi vel Epifcopi pervenerit, archiepifcopum vel epifcopum extraneum, in cujus dicecefi detinetur captivus, requirere debent, ut exhibens conilium & auxilium optimum in tota fua dioeefi certare faciat a Iblemniis divinorum, omnibus aliis fupradiâis in noftra provincia obfervandis, tempore captivitatis hujufmodi in fuo robore duraturis.

III. *De panis filiorum acfiliarum, tf po/lerorum 'bujujmods male/eitorum.*

Ceterum quia dignum eft, ut propter enormitatem culparum, pœnarum modus exuberer, ftatuimus, quod filii & filiae, & omnes eortun pofteri, qui, vel quas ufque in quartam generationem per redam lineam tam malculinam ?.uam femininam a prsdiftis malefactoribus detendere dignofeuntur, in nulla ecclefiae noftrc provincia ad beneficium aliquod ecclefiafticum, ante prrftitam fatisfaftionem debitam & congruentem aliqualiter afltfmaniur. Et ne in obiiVtonem veritas veniens vagetur in terra, flatuimus, ut nomina prsediftorum epifeopo loci tradantur per ipfum feriptur· memorir perhennanda, qui etiam talium nominum copiam ad alios tranfmittat epifeopos.

IV. *De pmij /poliantitem ree Eccl<fiarttm Ü per/enaram ecclefiofiicarttm,*

Quia non folum facrilegi a jure cenfentur, qui in perfonas ccclcfiafticas manus mittunt temere violentas, verum etiam & illi, qui res ecclefiarum & perfonarum ecclefiafticarum fpoliant, diripiunt & invadunt, prsfenti conftitutione fanximus, quod fpoliatores & invafores hujufmodi, fi, legitima monitione praemiffa de damnis & injuriis irrogatis, infra terminum competentem exhibere contempferint, excommunicationis vinculo conftringantur.

V. *De poenis laicorum ecclefias incaftellanrittm.*

Quia jura canonum ecdefias incaftellari a laicis vetuerunt, nos volentes prohibitionem eamdem pœnarum adjeftione juvare, ftatuimus, quod fi qui laicorum ipfaa incaftellarc, & de ipfis propugnacula facere non formidant, ipfo fafto excommunicationis fententiam incurrant, & terre ipforum, fi quas habent, vel locus in quo de jure, vel de fafto jmifdidionem excrcent> ecdefiaftico fit fuppofiius intcrdifto.

VJ. Da

ANNO CHRISTI -t'I-

VI. *Dt ftcitnliktii flitilJ mUrM tctlejiufiieujHli. btrtutim.*

Infuper Aatuunus, quod omnes qui Aatuta fa. cere , cdcre vel mandare fcrvari ptrfumpferint In derogationem, fubverAonem, & conculcationem ccdefiaAic* libertatis, fit prxcipue munera facro altari ofiferre volentium , fuis flatutis illicitis reAringentes, excommunicationis fenteotiam incurrant , nifi infra menfem fuper hoc moniti talia Aatuta omnino revocent, & faciant removeri nullo umquam tempore valitura.

VII, *Dt ponit cloictrxm & montebentm fre quenttutum ttbtrnut, tbjicientutm buiitum* & rvw/vnsw.

O

Cum clerici debeant non folum interiore , fed etiam exteriore ornatu fulgere, prxfentis approbatione concilii prohibemus, ne quis clericus vel monachus tabernas frequentare prefumat , vel habitum vel tonfuram congruentem & debitam portare contemnat, quia huic ornatui, qui in ipfis nitere debet videretur non modicum adverferi ; tranfgreffores vero pnedifiorum ingreflii ecclefic fufpcndantur ,& hi qui A contra congruentem delinquerint, redditus *fuo* "——— ntm benefictorum non recipiant. cmusJt

VIII. *Dt jicttndu cmupvttuitme ptr tctltfitncm pnviftrtt.* *,u'

Infuper Aatuimus, quod laici, fit eccleflarum parochialium provifores , qui Altermanni vulgari vocabulo nuncupantur, dc rebus ecclefiarum, quas receperunt & expenderunt ad requifitionem reâoris ecclefic, quem ad hanc in virtute fan&e obedientix duximus adftringendum , bis in anno in praetentis honeftiorum virorum rationes reddere teneantur

B»· *Dt rtvtcutiom fittxt9Titm provincitltum prtferiptit fittuiit btbentit tdverft.*

PoAremo przdpimusft mandamus, ut nulla Aatuta alia a noftris prcdecefioribus io fuis concilils promulgata , fi Aatutis noftris prxmifiis repdriaotur contraria, vel adverfa, quifquam recipiat, vel fecundum ea judicet. Per hoc nihilominus Aatuta alia, fi qux fuerint, minime revocantes.

Datum Magdeburgi in Concilio anno Domini 1313. non· Martii.

CONCILIUM APUD B, MARIAM DE PRATO.

Ex duplici MS. Bigotuxo primum edidit P. Bcffin .

PRÆFATIO.

Ex Baffin Cooc

T TÆc funt Aatuta ordinata in Concilio provinciali celebrato per nos Ægidium Ar. r chiepifcopum Rotomag., in Prioratu B. Marix de Prato juxta Rotomagum anno ChriAiijij. circa feftum S. Luca Evangeliftz.

Non debet reprehenfibile judicari,fi fecundum varietatem temporum Aatuta quandoque variantur humana : cum legantur nonnulla in veteri teAamento Aatuta, in novo mutata fuilIc.Cum igitur bonr memoria dominus Guillclmus pratdccelltor noAer in Provinciali Concilio apud Prioratum B. M. de Prato juxta Rotomagum , &L» apud Pi[redacted]rvillam, quadam Aatuerit, qua quibufdam moderationibus videbantur non mediocriter indigeret di&a Aatuta cum infra ferietis ordinationibus & detra&ionibus decrevit pnuens Concilium moderari in modum qui fequirur.

I.

Dt bit, fw exrtti & btmtficitti fugere debttmt.

Statuimus, quod nulli Sacerdotes curati, feu alii Clerici bénéficiât!, in locis publicis de cec tero cucufati incedant. aut fistularibus cocfutis laqueis calceati , vel enfibus accinAi feu gladiis ad modum militum fuper veftes. Et ne minus congruentem tonfuram, aut veftimenta deferant nimia brevitate notanda. Neque fuam in luxuriis, ebrietatibus, & comeflationibus vitam ducant . Nec audiant, aut examinent proceflus in curia fieculari, feu quomodolibet alias exerceant oftidum juftiti· focilaris, fed pie Ajnûe & deC center vivant fecundum canonicas fsnâiones . Qui autem culpabiles aliquorum excetfuum , poft monitionem de abiilnendo, a quolibet eorum reprehenfi, fecundum qualitatem dcliAi arbitrio fuorum judicum puniantur.

II.

De ponit injm&it contru betbentem ctncubinut,

Qui vero focarias, feu concubinas, aut alias mulieres fufpeâas in fuis habebunt domibus , vel ,n ·**" *oc'* fovebunt, feu etiam frequentabunt: quive faneraticos, dc alios contraâus illicitos exercebunt ; fi poA monitionem, etiam generalem, de abftinendo penitus ab iifdem , culpabiles fuerint deprehenfi , perna amiflionis omnium fruâuum beneficiorum fuorum per annum abfque fpe miferfcordiz puniantur . Et contra ipfos ad privationem beneficiorum hujufmodi, n per annum pertinaces in eadem pertererent malitia, procedatur.

III.

Afr *vtl plucitt tnuxtur ditbeu Dtutinicit.*

Idem concilium ftatuit, ut bullivi, viccco-miies, pnepofiti, & maiores,& alii judices fr-culares quocumque nomine cenfeantur, generaliter moneantur ut aftifias ft placita diebus Dominicis, & feftis Virginis gloriofie, beati Joannia BapdftaE,ft beati Michaelis Archangeli,fanâorumquexApoAolorum ft Evangeliftanitn , ft aliis, que cum dcro ft populo ia ecclefiis célébrai»'

—— " -"ferantur, In quflius folum eft divinis laudibus , A

cwRucn 000 lerrcni* n<8°<ll* iufiftendum, tenere A e- aercere defiflant A quiefeant . Q>l fi parere contcmpicrint , temere fonafle contrarium attentando , incurrant excommunicationi* fenten- ttan Ipfo faâo.

IV.

M *Cltriti fnturnt tlttnamm it lUrt*

Item quod Qericl, qui fuper faâis perfonalibus ubi clamor de Haro fuerit, & fuper hoc unus de altero conqueritur in facie {«culari, ad finem quod de hoc cognedcanc, ipfi fe fupponetites, feu ipfi juitltic pretextu Ltâi hujulmodi fpontaoci exhibebunt emendam, poft monitionem de contrario generalem , ipfo fado excommnnicationem incurrant.

V.

Ne judicet f<Kultrrtf compellant ptrftnat talefiafacat coram Jt refpondtrt.

Statuit idem Concilium, inhibendo ne quifquam judex («cularis clericos, aliaive perfona* occafione faâorum a clericis commiftorum, fic fuper faâis & deliâis perfonalibus quibufeumque, & ipecialher lo damore dc *Haro,* nec de crimine ufurarum a clerico perpetrato, vivente eodem clerico vel defunâo, coram fe quomodolibet refpondere compellat, feu cognitionem hujufinodi faâorum la & fumat. Quod fi generaliter moniti contra fixerint, excommunicationi fubjaceant ipfo faâo, a qua per Prolatos, nonnifi parti dc judici fatisfaâo, quomodolibec abfolvantur.· nec per officiales aut pce-(nitentiario* Prolatorum , nifi eis de fpeciaU' commiffione liceat, hujufmodi femenfic rdaXentur.

VI.

Ht perfona eccl</hfiic fuper canfit fpirilHalibm rtfpondeant coram jadicibaj fatnlaribat .*

Statuit idem Concilium, quod peribnc ecdefiafticc occafionc fpiritualium, & decimationum , & confiniilium, etiamfi clamor de *Haro* intervenerit , non profumant refpondere , nec de caufis hujultnodi coram fccularibus judicibus agitare; alkxjuin nifi deftiterint generaliter moniti , aut attentata fuper his coram judicibus fxcularibus revocare non curaverint indilate, excommunicationis fentcntiam incurrant ipio faâo.

ANNO OIRKTI

VII*

Pt powr pidicinn fitcttlariunt.

Judicet etiam {«culxres, qui de dlâis cauGj cognoicere prcfumpferint, sut parte* coram fe direâe vel mdireâe fuper hoc litigare compute, rim, aut eos ad examen eccleflaftici judici» remittere recuCavcrint , vel plus debito dididerint, poti monitionem etiam generalem incurram fimiliter excommunicationi* fenteneiam ipfo faâo. Et fi qua perfona eccleGaftica contra perfonam ecclefiafticam ftudiofe procuraverit Hara fieri feu clamorem , ut caufa» hujufmodi trahat ad judicium («culare, poft publicationem hujufmodi ftatuti, excommunicationis fententiam ipfo faâo incurrant, a quibu* non abiolvantut fentennis, nifi ficut dc aliis eft expreflum.

VIII.

Dt Partatii i? Brtvibuj

Statuit fimiliter idem Concilium, quod Brevi* que jnftitia («cularis, ut ccclefiafticam jurifiiiâtooem impediat, dc perturbet, judicibus ecdefiafticis dirigit, in quibu* de fui natura notoric brevia nulla cadunt; per ecclefiaftico* judices nullatenus admittantur, nec eis in aliquo pareatur. Etfi forfitan ex hoc fumpta occafione , ballivi, vicecomite*, propofiti, majores , aliive judices («culares, ad perfonarum vel bonorum captionem procedant, direâe, vel *indi*refte partem ad defiftendum, vel judicem compellendo; procedente monitione etiam generali , excommunicationi fuHaccant ipfo faâo | cum in hoc appareat jurifdiâiooem ccdcfiafticam impediri per fofoe: a qua fententia ablolvi non valeant, nifi ficut de alii* eft promiffium .

Haec aurem ftatuta praecipit idem Concilium in fingulis fynodis & Calendis publicari, & ab omnibus inviolabiliter obiervari; ftatuti* faâis per D. Guijlelmum pr«deceflbrem noftrum in prediftis conciliis fuis fublatispenitus, nifi quatenus continentur in ipfis.

Monitum P. Bbssin.

Exhibetur nunc primum cx dupUcl MS. bibliotheca* Kχotlana , priori annorum t··· altero vero ultra ·$·. Genuinum efle palam efl ex cap. >. alterius «ldem apud Pratum anno 1,1,. celebratl, ubi dilecti, verbi* buju» telttuaa ellejatur. Meminit D. *It Prtoot* ex regiftna Capltuli Ro°otnagenfl* hl* verbl°1 anno tju. citra fertum S. Luce Evans- /Cfidiu* archiep. Roromagenfi* celebravit apud Patrum Cnr rilium provincial* Rotomag. te quo ftatuta a Guilielmo predecaflbre in allo Concilio Prawoü dt Pintervillano Ut* temperavit. No· miretur 4l°l°1 Anldmu* aelm volata cetraftare Concilium lutu· 1 ondtemle, flt quefl ad intadam revocaro, priniquam publlcl juri* fleret, ut cx epiflola Ipfi·* <>. Ub. j. marifrihuae*.

SEDES VACANS.

CONCILIUM PARISIENSE

A Philippo ScûOoenC Archiepifcopo, cum faffraganels celebratam anno Dom. MCCCXIV. fede apoftolic* ratante.

£x MNMημ ViaorIM «dMh Lndevin· I·η 1. Smm, «MdHonim.

TITULI CAPITULORUM.

1. Ç*d deffltfww daricoruiK txcttmnnitadi for.
2. (foi (iIfIMti gntrdti ■«* foit.
J. De titotioot porticfouimo pn> ««pμμμμ-ca/4.

PRÆFATIO.

Philippu» mifcratiooe Dirioa archiepifcopus Senooenfis, in provinciali concilio, anoo Domini MCCCXIV. die Martis ante translatio nem B. Nicolai, cum continuatione dierum ic qnentium, Parilii s celebrato, ad perpetuam ref® memoriam,

CAPITULA

L *S^rod detentores clericorum excommunicondi Jient.*

T' TT co potentius ecclefiaftica; libertatis vigor invaleat, & grex Dominicus paftorali cur* ab oppreflione & incurfibus follicirius prxfcrvetur, quo plurimorum fpedantium fuerit follicitudinis ftudio communitus , & temerarix rapacitatis abufus multiplicibus fuerit acclamationibus vehementius confutatus : facro nos ad hoc follicitante concilio duximus ftatuendum, ut curati eccleiiarum parochialium noftrx provincix, detentores clericorum, intra parochiarumfuarum limites conftitutos, licite monere & requirere teneantur, ut prxfatos de-D ricos detentos ab eis, ordinariis fuis reftituant indilare. Quod fi ab eis requifiti non adimpleverint abfque mora: detentionem hujufmodi confitentes vel cum alias detentio ipfa adeo notoria & manifefta exiftat, quod non poffit aliqua tergiverfationc celari , detentores ipfos excommunicatos a canone in fuisecclefiis Audeant nunciarc, ut eos ab omnibus faciant ardius evitari: donec a lo-ɡ coram ordinariis, fatisfadione eifdem & paffis injuriam de tantis exceffibus competenter -, vel ab aliis competentibus judicibus , abfolutionis beneficium meruerint obtinere : ftatutis fynodalibus alias fuper hoc edicis, prout locorum ordinariis videbitur , nihilo minus in fi» rpbore duraturis.

fc«a.

II. *Qu°d citationes generate! won Jiant.*

Item facro duximus approbante concilio ftatuendum, quod, in noftra provincia omnibus eccleiiafticis judicibus generales citationes, qux fub ea forma codfuevenint concedi, *Citetis omnes illos quos lator frafentium, &c.* intelbguntur penitus interdicte, & ab iifdcm in poftçram nullatenus concedantur: *& quod* fi forfan obtentx fuerant quoquo modo, nullius penitus fint effedus, & eis non pareatur itnpuneT

IU. *De citatione participantium cum excommunicatis .*

Statuimus infuper, quod nullus fuper participatione cum excommunicatis Citetur , nifi primo monitus fuerit nominatim: nec feribat notarius citationem, nifi primo monitionem viderit tam figillo judicii, quam exeeutoris ligillatam . Ac impetrans citatorium , jurare teneatur, fe credere quod citati cum excommunicatis participaverint in caGbu» a jure non permiflis & fcienter, antequam citatorium obtineat fupradidhim : quodque in ipfa citationis littera talis inferatur claufula, fcilicet prxfatum impetratorem antedidum fubiiife hujufmodi juramentum ; ac in ipfa citatione quinque tantummodo contineantur nomina perfonarum. Si vero poftquam perfonx fic citatx fuper participatione przdida, per earum juramentum , prout moris eft, fe debite purgaverint : eo ipfo adores, ad quorum inftantiam tales citationes impetrantur, perfonis ficcitatis fuper hoc inftanter &. fupplicantibus , nifi przfati adores contrarium legitime probare voluerint, in expenfisy ob hoc fadis legitime condemnentur. £t fi qui modo fuperius annotato citationes impetrantes fuper ipfa participatione fraudulofi reperti fuerint de extorquenda pecunia taliter a citatis: tamquam fures perjuri per officialem acerrime puniantur .

EJUSDEM CONCILII CANONES ALII

Ex Mart. Vet. Motwn. t. VIL f. jpo. ex MSS. tod. Rep. Sxec.

anno CHRISTI

ANNO CHRIST' 1'4-

PHilippus miferatione divina archiepifcopus Senonenfis io provinciali concilio ann. MCCCX1V. die Martis ante translationem & Nicolai cum continuatione dierum iequentium Parifiis celebrato ad perpetuam rei memoriam.

I.

Sailftortun patrum pia confidcratione falubriter conftiruit veneranda proviüo, ut metropolitani cum fuis iuffiaganeis, pro corrigendis fubditorum excettibus, refrenandis moribus, eccleiiannn juribus ac libertatibus obfervandis, corumque oppredïonibus relevandis, tenerentur pernis canonicis provincialia fmgulis * concilia celebrare, & quz pro przdiftorum expeditione in illis (latuerant obfervari facere, publicando pei luffraganeos in epifcopalibus fynodis celebrandis tn tuts dtœccfibus annuatim, prout antiquoram & novorum canonum teflantur & prreipiunt inftituta, quod recolenda memoriz nonnulli przdeceffores noftri devote penfantes, & fideliter adimplentes, laudabili (ludio plurima in provincialibus conciliis (latuerunt, quorum obfervantia cccleGis & perfonis earum fru&us uberes allatura, cum illorum defertio ignorantiz obumbrata nebulis, hucufque ft'.tum eccleGz vallavit enormiter, & damnabiliter impedivit. Quapropter nos confideratione przjudicandz jafturr pro futuris temporibus occurrere cupientes, ac omnibus excularionis vel ignorantizcaufam amputare, facro approbante concilio, fuffraganeis noftris in virtute fande obedientiz & fub pcenis canonici/ juxta llatuta Lareranenfis concilii duximus injungendum, ut przfatas ordinationes przdeceflorum noftrorum, & fi quas in hoc facro concilio vel fubfequentibus per nos aut fucceiTores noftros flatui vel ordinari contigerit, in feriptis fideliter redigentes vel redigi facientes, illas in fuis epifcopalibus fyuodis fubjeftis fuis, prout melius expedire providerint, ftudeant publicare, ad eorum obfervantiam illos opportunis remediis omni cxcufalionc vel palliatione poflpofita compellentes.

* t~j>r«rG'b »na.

Concil. Publicando f»emarwn fubiieand.

II.

Item, *o potentius ecclefiz libertas vigere invaleat, & grex dominicus paftorali cura ab oppreftionum tticurlibus follicitius przfervetur, quo plurimorum ipeâantium fuerit Sollicitudinis (ludio commonitus, & temerariz rapacitatis abuius multiplicibus fuerit acclamationibus confutatus, facro nos ad hoc follicitante concilio, duximus ftatuendum, ut curati ecclefiarum ptrrochialium noftrz provincix, detentores clericorum infra parrochiarum fuarum limites conftitutos follicite monere & requirere teneantur, ut przfatos detentos clericos ab eis ordinariis fuis reftituant indilate. Si ab eis requifiti non adimpleverint abique mora, detentionem hujufmodi çonfitentes, vel cum alia detenrio adeo notoria & manifefta exiflat, quod non poflit aliqua tergiverfatione celari, detentos ipfos excommunicates a canone, in fuis ecclefiis ftudeant publice nunciare, & eos faciant ab omnibus ardius evitari, donec a locorum ordinariis, fatisfaftione eifdem & paffis injuriam de tantis exceffibus competenter fafta, vel ab allis competentibus judicibus abfolutionis beneficium meruerint obtinere ftatutis fynodalibus alias fuper hoc editis, fi & prout locorum ordinariis expedire videbitur, nihilominus in fuo robore duraturis.

Contri ctencvrum deIfaulfi.

111.

Item, exigit deteftandx perverfitatis abufus, pt illorum audacia, qui citationum, monitionum ôc aliorum canonicorum proccfluum remediis abutuntur, & ea quas fuadente jullitia ad fubditorum tranquillitatem & pacem perinde adinventa fuerant, ad eorum vexationem & perturbationem convenere moliuntur, tanto diftridius canonicis pungantur aculeis, £c prrfidentium ftudiofis proviflombus refrenentur, quantum per illorum lcclcrata facinora in ecdefix Dei fcandalum conflat perniciofius gravari facularioruum infolita ôc indefenfa devotio, ac propter calumnias talium, ad indevotionem afcenderc confpicientur, inde emanare calumnias, ubi confucvit omnis calumniarum occafto profugari; temporalibus infuper dominis exitiorum protervia damnabilis paratur occafto infringende non modicum ecclefiafticz libertatis. Qpapropter facro approbante concilio,/luximus ftatuendum, quod in noftra provincia omnibus ecclefiallicis judicibus generales citationes, quz fub eadem forata confueverunt concedi. *Citent omets illos & illas,* fmos *Ct quas lator prajentium,* &c. intelligantur penitus interdiftx, & ab eifdem in pofterum nullatenus concedantur, Quod G forfan obtentz extiterint quoquo modo, nullius 'penitus fint effeftus, & eis non * patiatur impingere.

cmeraksd- f*!?"'*"**'*"

* *Elit.* Mβ pareatur impune.

IV.

Statuimus infuper, quod nullus fuper participatione cum excommunicatis citetur, nifi orimo monitus fuerit nominatim, nec feribat notarius citatorium, nifi prius monitionem viderit tam figillo judicis, quam exeeutoris figillatam; ac impetrator citationis jurare teneatur, fe credere quod citandi cum excommunicato participaverint in cafibus a jure non permittis, & fcienter, antequam citationem obtineat fzpedidam: quodque in ipfa citationis littera talis inferatur claufula, videlicet przfatum impetratorem antediftum fubiiffc juramentum, & in ipfa citatione quinque tantummodo contineantur nomina perfonarum. Si vero poftquam perfonz citatx fuper participatione przdifta, per earum juramenta, prout moris eft, fe debite purgaverint, eo ipto aftores, ad quorum infantiam tales citationes impetrantur, perfonis f.c citatis luper hoc inflantibus & (upplicantibus, nifi przfati aftores contrarium legitime probare voluerint, in expenfis ob hoc faftis legitime condemnentur. Ei fi qui modo fuperius annotato citationem impetrantes fuper ipla participatione fraudulofi reperti fuerint, pro extorquenda pecunia taliter a citatis, tamquam fures & perjuri efficaciter pro crimine puniantur.

V.

Abfolutionis beneficium ab excommunicationis fententia, vel quamcumque revocationem ipfius aut?fufpenfionis feu, etiam interdifti, per vim vel per metum exortam, przfentis conftitutionis auftoritate omnino vacuamus. Ne sutem fine vindifta violentiz crefcat audacia, eos qui abfolutionem five revocationem hujutinodi vi vel metu extorierint, excommunicationis fententiz decernimus fubjacere.

vim deilauuw.

VI.

'vi.

CHRISTI •J*«· Plpwaito prsUlu pro MÛ*. E* G P'£°orat,'ones › qu«» vulgaris elocutio rcPr,cfsd*1 nominat , in quibus alius pro alio praegravatur, tamquam graves legibus & zquitati naturali contrariae, civili fint conftitutione prohibit» , cum earum prohibitio in perfonis ecclefiafticis tanto amplius timeatur, quanto in his inhibentur eas concedi contra perfonas przdiâas, fen bona ipfarum, aut quantumcumque generaliter prztextu cujuivis confuetudinis, quam potius abufum reputamus , a foro conceffias ad illas extendi de cetero prrfenti decreto diftriftius inhibemus . Illi autem qui fecerint , adverfus perfonas przdirtas pignoratives feu reprztalias concedendo , vel extendendo ad eas , nifi przfumptionem fiujufinodi revocaverint , à B eonceffionis vel exeeutionis tempore infra menfem , fi perfonz fingulares fuerint , fententias excommunicationis incuirant ; fi vero univerfitas ecclefiaftica , ecclcfiaftico fubjaceat interdiâo .

VII.

atUMmcx- eemmunica- dtaosadmir- Epifcoporum & aliorum praelatorum querelis frequentibus ft querulofis clamoribus excitati , P1*®5"*' duximus ftatuendum , ne ali-^yj (rculxfjum auf regularium , quantocumque exemptionis , libertatis fedis apoftolicr privilegio muniti , cujufcumque ordinis , religionis , ftatus, aut condition's exiftentes, celebrent aut celebrari faciant divina , in civitatibus , caftris & villis, nifi quatenus cis a jure conceditur : ft^ ne in loci» interdirtis ab ordinariis feu delegatis judicibus , aut a jure excommunicator publice five interdiftos ad divina officia vel eckfiaftica facramenta, feu ad ecclefiafficam fcpulturam admittant. Oμi vero contra prrfumpferit, przter alias poenas a jure ftatutas , ingreffum ecclefiz fibi noverit interdiâum , donec de tranfgreffione hujufmodi ad arbitrium ejus quem contempferit ,latisfecerit competenter »

VIII.

Concra 1m- •edleam jtr rtfdl&toaeni cochdaftl- Quoniam , «t intelleximus , quorumdam jl». ftitiatiorum, ballivorum, judicum , vel frcularium , ac temporalium dominorum, quibufdam in [illegible] evit, ut lo terris eorum live ftratibus litteras apoftolicas impetrantes , vel ad judices ordina, rios ecclefiafticos recurrentes fuper caufis , negotiis feu quzftionibus , quz de jure aut antiqua confuetudine ad forum ecclefiz pertinent, non poffint in cis per eofdem judices ordina* rios, & apoftolicas litteras juftinz complementum obtinere, quin potius fiiper illas recurrere ad judicem fzcularem , vel a caufa detiftere compellantur , nos juftitiam nofttam ft ecclefiz noftrz fpoufz nolentes negligere, qui alios tn fua juftitia confervamus . flatuimus ne quis impetratote? litterarum noftrarum , vel alios ad forum ecclefiafticum recurrentes, fiiper caufis, quz ad idem forum dc jure vel de antiqua confuetudine pertinere nolcuntUr , per fe vel per alios ad defiiiendum , vel in foro facculari de. quzftionibus litigandis agendum,per eotumdem judicum ecclefiallicorum , vel impetrantium . vel litigantium, aut litigare volentium , leu propinquorum ipforum, feu rerum illorum aut ecclefiarum fuarum etiam captionem , vel aliis modis quibufeumque compellat, aut compelli faciat, fcu procuret per fe vel per alium, nec impediat quominus eorum judicibus ecclefiafticis delegatis, fcu ordinariis qucrclantes de caufis , quz , ut przmiffum eft , ad cognitionem pertinent eorumdem , poffint juftitiam Gctenda abere oblinere,ut ad przdiâa facienda det con- AN**) filium , auxilium vel favorem. Si quis vero contra *fecerit* , excommunicationi *ie* ipfo *farta* noverit fubjacere, a qua, nifi tam judici cujus cognitioni fuerit impedita junfdirtio uiurpata , quam parti quz turbata fuerit in profecutione fui juris , de injuriis & damnis & intereffe prius per eumdem fuerit integre fatisfartum nullatenus abfolvatur,

IX.

ΠΙ rrTfOl- l«tlIlrnlia confexl 4«- Alma mater ecclefia plerumque nonnulla rationabiliter ordinavit & conitilte , quz fuadente lubditorum utilitate poftinodum conlulrius revocat in meliufque commutat . Sane ficut locis ecdefiaflico fuppofitis interdiâo , nulla certis cafibus exemptis........ divina otlicia celebrantur & miniftrantiir ecclefiallica lacramenta: quia vero ex diftudione hiiHitmodi ftatuti excrefcit indevotio populi , pullulant hzretes , & infinita pericula animarum infurgtint , ac ccclefiis fine culpa carum debita oblequia iubtrahuntur, cum fratribus noftris deliberatione luper hoc habita diligenii, concedimus quod tempore interdidi ab *homine vel a jure* piolaii non tantummodo morientes , fed etiam viventes , tamfanr quam etiam infirmi ad ptmiteniiam, quz propter pronitatem & facilitatem hominis ad peccantium iumme neccffaria eft, licite admittantur; dum tamen excommunicari non fuc- rint , quos admitti przcipimus in mortis articulo ad eamdem . Illis etiam propter quoiutu culpam, dolum vel fraudem lata eft intcrdifti fententia, vel qui ad perpetrandum deliûum , cujus occafione ipfum interdiâum eft latum , praebuerunt auxilium , confilium vel favorem , nifi delirto t fi fit tale quod cidcm iatistacr.c valeant, prius laiisfeccrint , vel de latisbciendo idoneam dederint cautionem ; am û iatisfacere nequeant, vel hujtiimodi, per eos qui eam facere debent & poiftint przftare, dabunt confilium, auxilium , ac juxta pofle foum labora* bunt fideliter , non pœniMuiz beneficium aliquatenus concedendum, nee tunc ft quoad illos vel alios qui certamine deliquerint, nifi civitas ft locus alius , feu ttniverlitas exi/iat , interdirtus jungenda pernitentia falutarts. Addimus przterea, quod lingulis diebus in ecclefiis ft monafteriis rnitfr celebrentur, & alta divina officia, ficut prius, fubmiffa tamen voce , janais claufis , excommunicatis ft interdicts exclufis , & campants non poliatis , ft tam canonici quam clerici, quibus diftributioncs quotidiane illis qui interfuerint canonice tribuuntur , fi ad officla non venerint, firpradiâas diftributioncs amittant ficut interdidi, quas demum non haberent, fi divinis *officiis non intereffent.*

X.

Ut I" prrcipul» f«h» divIM publice edebrwuri«n- In feftivitatibus Natalis Domini, Pafchz,ac Pentecoftes, & Affumptione Virginis gloriofz , campanz pullentur, ft janais apertis alta voce divina officia celebrentur , excommunicatis ex* clufis , & interdicts admiffis quibufeumque ob reverentiam dklarum foiemnitatum, ut ipfi ad humanitatis gratiam & reconciliationis effertum facilius inclinentur . Praefatis diebus participa* tionem permittimus divinorum, fic tamen quod illi propter quorum exceffum hujufmodi interdiâum eft prolatum , altare nullatenus appropinquent , ceteris quz contra obfervantiam interdiâorum a noftris przdeceffbribus inftituta funt, in fuo robore duraturis, non obftancibus quibufeumque privilegiis ecclefiarum , monafterio*

riorum , ordinibus , religionibus , feu perfonis ecclefiafticis dr frcularibus, vel exemptis & non exemptis, fub quavis forma vel expreflione verborum ab apoftolica fede conceflis , qtue funt contra tenorem prxfentis conftitutionis , nulli volumus fuftragari , cum quibus tam (xculartbis quam regularibus fafficcre debeat.

XI.

Na In loci* o'«ona ... fine IlccMI* .

Au&ocltate fedis apoftolicx, de fratrum noftronim confilio ftatuimus , quod oratoria vel capellas in locis non exemptis diœcefanorum locorum ipfarum fine licentia , exempti conftruere non prxfamani, cafibus expftttfis a jure dumtaxat exceptis , in locum exemptum celebrent vel celebrari faciant divina ; qui fi talia prxfumpferint . ob hoc a prxlatis feu eorum ordinariis compefcantur . Si quas propter hoc exemptorum iptorum conservatores privilegio, rum In cos fententias protulerint, illas penitus revocamus . Inhibemus autem ne ipfi in locis exemptis facere audeant, nIG fi per hoc licentiam, & privilegium habeant.

ANNO! CHKKП

XII.

Ne exempti hominum tuorum liberorum blet tuklpunl .

Speciales caufas quoque five lites proprias hominum fuorum liberorum , qux tamen ad ipfos bbmines pertinent , iidem exempti homine fuo , ut aΛores, five ut defentbres aliquatenus non affamant , etfi faut didi homines cenfaales, cum id nequaquam licitum fit cis.

CONCILIUM RAVENNATE 111.

De diiciplina ecclefiaftica, celebratum anno Domini MCCCXIV. poft obitum Clementis papas V. tempore interregni pontificii .

TITULI CAPITULORUM.

1. *Quod conflituti in /acris tantxm, babeant vocem in eapit-.di.*
2. *De atate ÎT qualitate ordinandorum.*
J. *Da ns- confecrMdn in eptfeopos peregrini/ tf ipeotisttf a/rf*I7 fuffragancui non vadat extra proc,inctarn pre confecratione facienda .*
4. *De peregrini/ èT ignoti/ epifeopi/ teen admittendis .*
J. *De delegetis , vel legati/ , ut faciant fidem fua legationis.*
6. *De maturitate & obedientia , tf honorificentia prolatorum , tf poena non obed/entium fuperioribus fui/.*
7. *De inftrumentit conficiendis , tf non retinendis per advocatos , notorio/ , feu procuratores .*
8. *De praferiptiombus, tf quod nullus pratextu altcujur tempori/ , poffit fe defendere , quin vifitetur.*
9. *De appellationibus tf pano non profequentium appellationem ob excommunicetione interpofitam.*
io. *De vite tf bonefiate clericorum , ac amatu eorum.*
Quod nullus accedat ad mouafleria moniahum , tf quod moniale/ non exeant elatefirum.
De bemficiis ordines facros requirentibus , de pano eorum qui ne^iigunt ad ipfos ordines promoveri : tf de prabendit in ecclefiis catbedralibus abfqne ominibus facris non retinendis .
JJ. *De celebratione Ahffarum , tf poena non celebrantium .*
14. *De baptifmo, tf ejus forma.*
IJ. *De veneratione fanihrum m cenfeffine habenda .*
16. *De obfervantia jejuniorum facienda tempore convocandorum .*
J7. *De raptoribus tf invaforibus bonorum ecclefiafiieorum mobilium.*
18. *De obtinentibus ecclefiafiica beneficia fpeflax tie ad menfem prolatorum .*
*9 *Oe/rjtrrarii/ iairrdiil/ pro pteuniaru/ caufis minima proferendi/.*
»0. *De mdudgantiis revocatis.*

Conflitutiones domini Rainaldi edtrx in concilio celebrato Argentx.

PRÆFATIO

A* *Chrifli nomine, /Imen.*

QUia inundatio & abundantia peccatorum facit homines in tenebris ambulare , di permanere , ita quod fuperioribus debita non exhibetur reverentia , nec interioribus iollicita & caritativa impenditur cura , ex quibus inordinationes & confufiones, nedum in clero, immo dc in populo , innumerae pullularunt , ob qux apparent, /cx occulto Dei judicio, naufragia & tempeftajcs ; idcirco nos Rainaldtis permillione Divina , & apoftolicx fedis gratia , fan&x Ravennatis ecclefix archiepifcopus , ad honorem omnipotentis Dei, beatorum Petri & Pauli apoftolornm ejus , beati Apollinaris patroni, fanãorum martyrum Vitalis & Urficini, ac aliorum martyrum & confeflbrum , quorum meritis & precibus, nedum ipfa ecclefiaRavennas, immo omnes cathédrales ecclefix, ac alix venerabiles de provincia , funt fundatx flc dotatx, ad reformationem devotionum , honeftorum morum, perfonarum ecclefiafticarum , religioforum , fabularium dc laicorUm , dc faiutem omnium animaium , defenfionem fit recuperationem rerum ecclefiarum , hoc facro concilio, in Ecclefia beati Nicolai caflri Argentx, ecclefix de diœcefis Ravennatis convocato dc congregato , fub anno Domini millefimo trecentefimodecimo quarto , indi&ione xu. decimo die menfis Oãobrts , prxfentibus venerabilibus fratribus dominis Dlei gratia fratre M. Imolenfi, fratre P. Comaclenli , P. Foropopilenfi, fratre V. Faventino, I. que Cefenatenfi, epifcopis : dc procuratoribus venerabilium patrum Bononienfis, Adrienfis, dcReginenfis epitroporum, ac capituli Mutinenfis , cum ecclefia ipfa vacet ad prxfens Chrifli nomine in» vocato , dc approbatione ipfius concilii , cui, Deo permittente, prxfidemus, infralcriptas conflitutiones duximus edendas, promulgandas, ac publicandas . Et né*contra eas aliquid poflit fieri, vel ignorantia aliqua prxtendi , eas poft

tres

ANNO CHRISTI >Jl«.

tre* meBfe* Prox'rnc fubfequentes , mandamus ? & ftatuimus ab omnibus iubditis provincIz Ravennaris inviolabiliter obfervari.

CAPITULA.

S.uod conflituti in facris tantum, babeant Vocem in capitula .
Rubrica I.

CUm ordines (acri , fando afflante Spiritu , fint ad augmentum gratis fufeipientium illos maxime conftituti , & ob hoc conterendi fint prxeipue viris fcientia & vitx fandirate prxditis › a criminibus & infamia alienis , quia apoftolis & difeipulis fuis, quorum vicem hi tenent , Dominus iecrotiora revelavit clarius: ftatuimus, quod folummodo conftituti in faens ordinibus , & non alii, ad capitula vocentur , & vocem habeant in capitulo . Et hxc uitelligimus de fxculanum clericorum capitulis , non de conventibus religioforum.

De itate & qualitate ordinandorum.
Rubrica II.

Quoniam Dominus ordinem Levitatum , quorum locum obtinent clerici , ▾oluit & mandavit efle difcrctum a populo , ut coram eo itarent feinper, & audirent fapientiam ejus ; & fpecies cxli eft gloria ftellarum, & in antiquis eft prudentia, cum nemo eligat tirones , quos non confiât efte prudentes ; (latuimus , feu ftatutum efle declaramus , quod nullus ad iacerdotium ordinetur , nili vicefimumquincum ; ad diaconatum, nili vicefimum ; ad fubdiaconatum, nili iextumdecimum annum xtatis attigerit, Nec ad ordinandum aliquem alterius diœceiis, ad quofeumque ordines vel officia, fuificiant litterx fimpliciter prxfentatorix , feu dimiflbrix, nifi fuerint & tcflimoniales fuper vita & litteratura ejufdem , & per duos dies faltem ante diem ordinationis fuerit ordinatori prxfentatus : nec in hoc alterius litterx valeant, quam ordinarii epifcopi , vel vicarii ejus, cum longe in remotis aget idem epifeopus: &hoc, nifi fint de ordinibus mendicantium, vel aliorum exemptorum privilegiatorum , dc quorum privilegiis conflet. Et fi quis aliter fuerit ordinatus, non poflit miniftrare in ordinibus fic fufeeptis , donec cum eo per fedem apoftolicam, vel provinciale concilium fuerit mifcricorditer difpcnfatum.

ANNO CHRISTI

De non confecrandis in epifeopos peregrinis & ignotis, ⟨Jr quod aliquis fuffraganeus non vadat extra provinciam pro confecratione facienda.
Rubrica III.

Ad hoc, quia Dominus, refpedugregis , epifeopos nominavit pallores , & cos qui ad hoc vocantur , oportet efle in epreheniibiles , & teilimonium habere bonum ab iis qui foris etiam funt : ftatuiinus , prohibemus , & inviolabiliter obfervari prxeipimus , ne aliqui , prxfertim peregrini & ignoti, in provincia noftra ordinentur feu confccrentur in epifeopos , nec etiam aliqui alii noti in provincia, nifi de licentia archiepifeopj, & requifitis comprovincialibus epifcopis , prout canones volunt , &. fieri eft confuctum , in fuflraganeis confecrandis ; nec etiam aliquis vel aliqui de epi(copis fuflraganeis, fine licentia archiepifcopi, exeat provinciam Ravennatem pro aliquo confecrando, falva fedis apolloli Ccz auctoritate & mandato. Quod fi quis contra fecerit, pœnam factorum canonum incurrat ipfo facto : & nihilo minus auctoritate prxfentis concilii prohibemus , ne ad ordinationem feu confccrationem alicujus fe immiiceat, ncc per confratres admittatur: ut lie, in ce m quo deliquit puniatur , nifi per nos fuerit cum eodem, in quantum poflumus , difpcnlatum . Et nihilo minus lie confecratus, a pontificalibus fit in provincia Ravennate fufpenfus totaliter ; donec per fedem apoflolicam cum eo fuerit difpenfatum.

De peregrinis & ignotis epifeopis non admittendis. **Rubrica IV.**

Item exhortamur pro unitate fidei , & honore fandx Romanx ecclefix , & afleduofe rogamus, ac attentius requirimus omnes & Angulos exemptos, intra Ravennatem provinciam conftitutos, ut nullos epifeopos peregrinos vel ignotos, & populum fubditum citra mare non habentes invitent feu admittant ad ordinationes tenendas, feu ^lia pontificalia exercenda in ipforum ecclefiis, monafteriis, vel locis. Quod fi contra fecerint, volumus eos privilegiis , beneficiis & favoribus prxfentis concilii, & omnium aliorum conciliorum Ravennatis provincix, ipfo fado efle privatos .

De

chiusti 'J*.. *De Megetùy vei legatis* ut faciunt fidem fat le&tiatùt.*

Rubrica V.

Cum ex proceflîbus aliquorum , qui *fc* aflcruerunt a Tede apoftolica legatos , vei delegatos, vel alios nunçios, quocumque nomine cenfeantur, in provincia Ravennate, & maxime m Romaniola, plurima icandala haâeniu fint exorta : ftatuimus au&oritace przfentis concilii , quod nullus de cztero , qui fe dicat legatum , delegatum, vel apoftolicz fedis nuncium, in provincia Ravennace * & maxime in Romaniola , vel aliqua civitate ejufdem, ftetur proceflibus , nifi prius fecerit indubitatam & plenam de jurifdi&ione fidem quam sflerit fe habere , coram nobis, vel coram ordinario, in cujus civitate vel diœccfi didam jurifdidionem voluerit exercere. Et quod quilibet ordinarius poffit, nomine vice hujus concilii, didx delegationis copiam requirere, petere , & recipere : quam fi talis facere recufaverit, feu neglexerit in nullo ei pareatur , nec ftetur ejus proceflibus, nec eidem obediacur, immo reputetur jnrifiiidionem aliquam non habere. Hoc tamen non intelligimu^ad legatos ex latere ullo modo,vel ad delegatos ad certas & fpeciales caufas, vel ad provifores feu exequutores beneficiorum datos, extendi xcum tunc parti facere fidem fufticiat.

De majmitete & obedientia, ac honorificentia frelatorum , dr *fena iwt obedientium fuberioribus fuis.*

Rubrica VI.

Cum epifcopalis dignitas prz exteris fit fublimior, & aliz nullam comparationem recipiant ad eamdem, & in hoc fxculo nil excellentius facerdotibus ·, dc nil fubiimius epifeopis valeat reperiri , cum in eis & per eos Chriftus per omnia habeat przfentari : idcirco pro Divina devotione & reverentia, ac honorificentia dignitatis & ordinis epifcopalis , & populi devotione augenda , facro approbante concilio mandamus &» ftatuimus , quod quotiefeumque epifcopi per civitates fuas & dicecefes tranfierint, redores , feu clerici ecclefiarum, qui fciverint eos per fuas parochias tranfire , campanas pulfent, feu pulfari faciant, ita quod populus audire poffit, & exire , & genua fledere ad benedidionem fufeipiendam. Quod fi quis facere omiferit, ipfo fado incidat in pœnam quinque foHidotum Ravennatum , diftribuendorum "^JJ^* in pauperes infra tres dies. Quam pœnam fi folvere neglexerit t poftquamnierit femcl monitus, pro qualibet duplicetur, in pietatem fimilem convertenda. Et multo hoc amplius extendatur ad monaftoria, & alia loca religiofa . Eadem praefidentia & approbatione mandamus & ftatuimus, quod quotiefeumque epifcopi accedent ad ecclcfias locorum, ubi funt capitula, vel conventus , certioratis illis de fuo adventu, campanis pulfatis, cum codis, & pluvialibus , fi habuerint, aqua benedida, & incenfo, & cruce, pfallendo feu cantando , proceffionaliter & devote eis obviam reve. renter occurrant , ufque ad portam eo defiz, vel ufque ad limen coemeterii , & ipfi domini epifcopi fuper * *fe pro-* ftratos ante altare , dida cum cantu per facerdotem oratione, furgentes ofculati fuerint altare , impendant bcnedi&ionem folemnem

Item ftatuimus, eodem approbante concilio, quod omnes epifcopi fuffraganei in tota provincia , cum eos fuam dkecefim exire contigerit, poflint & debeant impendere publicam benedidionem, celebrare in pontificalibus , prxdicare, & indulgentias fic celebrando concedere : & hoc intendimus ubi epifcopi hujufmodi non contraherent ibi moram,fcilicet longiorem decem dierum ; fed quad tranfeuntes cfTent ibi , ut eis in tali tranfitu & adventu honor deferatur , fi ordinarius non fit praeiens ? alias * ideo fi ultra decem dies moram contraherent vel diocefano przfente.in civitate vel loco, tunc prxmifla eis facere prohibemus , nifi ad invitationem ipfius ordinarii , ne ejus honori videatur in aliquo derogari.

Quia fublimiores majori honore digni funt, 0c major reverentia, & promptior obedientia debetur, & majoribus fufiragiis indigent, quia vigilare habent, tamquam pro animarum omnium fubditorum fidute rationem reddituri , & quanto caput nobilius, taato nobiliora membra ei habent correfponiere : ideo hortamur, & perfuademus in Domino, ut quotiefeumque legatum cx latere fedis apoftolicz , vel arduepifeopum fandas Ravennatis ecdefiz, folemniter celebrare, vel celebrari facere per epifeopum in pontificalibus contigerit , in aliqua civitate provincîz Ravennatis , omnes epifcopi, abbates & priores provincîz Ravennatis, quifuerint in eo locoprzfentes , & hoc fciverint, feu certiorati fuerint, venire & convenire debeant ad coele-

Christi "'<. ecclefiam, ubi Miffa hujufmodi debeat celebrari » & in Miffa parati coAis, amiAis, pluvialibus, mitris & baculis paftoralibus, quibus hzc competunt, MiΓβo intcrcffe debeant, & perfeverare ufque ad finem ut per hoc Deus dc adHantes hujufmodi honorentur, dc populi devotio augeatur.

c»/. i· Cum Apoftolus dicat, *Servi, eftote fubditi /laminis Vefiris*, ut per hzc ad humilitatem & obedientiam informaremur: ftatuimus, quod quicumque monitus a prxlato, feu prztacis fuperioribus fuis, in iis quz fpcAant ad corregionem, contumaciter renuerit obedire .· ne ex hoc damnetur cum Dathan & Abiron, quos propter inobedientiam, cum familiis terra vivos abforbuit, fit ipfo fa&o fufpenfus. Quam quidem fufpenfionem fi fuftinuerit per menfem animo indurato, fententiamexcommunicationis incurrat : a qua non polfit abfolvi, nifi fatisfaAione przftita fiio fuperiori quem contcmpfit, vel ejus fucceffori.

De infirxmentis conficiendis, if non retinendis fer advocatos t notarios, feu procuratores. Rubrica VII.

Volentes ecclefiarum indemnitatibus, induftria qua poffumus, occurrere, & malignantium fubterfugiis obviare : ftatuimus, quod quifque notarius, clericus vel laicus, rogatus pft, vel fuerit in futurum, conficere inftrumentum publicum, vel feripturam quamcumque, per aliquam perfonam ecclefiafticam, fuper aliquo contraAu, conceffione, difpofitione, feu fuper alio quocumque negotio vel faAo : teneatur diAum inftrumentum vel feripturam, faltem infra decem dies poftquam fuerit requifitus ab eo qui rogaverit, procuratore vel fucceifore ejus, in publicam formam redigere, & recepto falario convento, vel alias competenti, aut ei oblato & fecundum jura depofito, illud inftrumentum vel feripturam tradere illi, vel illis, qui confici rogaverat, & duplicatum, fi de confuetudine vel .de jure poflit vel debeat duplicari. Quod fi non fecerit, ut przmittitur, &. poft adhuc expeAatus per alios decem dies non compleverit dc fatisfecerit de damnis quz propter hoc incurrifiet ecclefia, fententiam excommunicationis incurrat ipfo faAo : a qua fententia non poflit abfolvi, nifi di&o inftrumento, ut fupfa, reddito,& alias fatisfaAione przftita de damno przdiAo. De quo damno, dc ipfius quantitate, credatur dc ftetur juramento prxlati vel reAoris ecclefix>""^NO vel alterius perfonz eccljfiafticx, ad quam pertineat : a judice tamen fuper hoc taxatione przmiffa· christi ,,H·

Infuper ftatuimus, quod, durante diAa excommunicatione, nulla perfona ecclefiaftica debeat diAum notarium rogare, vel aflumere ad aliquam feripturam feu publicum, inftrumentum conficiendum, fuper aliquo contraAu, negotio, difpolitione vel caufa, ecclefiafticis. Quod fi contra quis fcienter fecerit, ipfum volumus ipio faAo incurrere pœnam decem librarum Revennatum pro quolibet inftrumento vel feriptura, quod vel quam poftea fecerit, mandaverit vel rogaverit : quam pœnam converti przcipimus in elcemofynas pauperum, diœcefano difponcnte. Statuimus etiam, quod quicumque advocatus, procurator, feu officialis deputatus ad aAa feribenda, vel alia quzeumque perfona, aliquod privilegium, vel inftrumentum, vel feripturam publicam, alicujus ecciefix vel ecclefiafticz perfonz receperit, Qfai alias ad eum pervenerit, infra tres dies poftquam fuerit requifitus ab eo à quo accepit di&um privilegium, inftrumentum, ve! feripturam, reftituere teneatur, dc debeat, nec polfit ea retinere pretextu alicujus debitj. Quod fi requifitus, infra diAum tempus reftituere diftplerit : ftatuimus, quod poenam feu poenas fupra flaturas contra notarios conficientes feu conficere debentes inftrumenta, incurrat ipfo faAo : & ab his non poflit abfolvi, nifi inftrumenta reftituerit cum emendatione damnorum, ϴ fuper quibus credatur eodem modo repetentis hujufmodi inftrumenta facramento. Nihilo minus fancientes, quod nulla perfona ecclefiaftica a diAo tempore in antea ufque ad quinque annos poffit vel debeat diAos, advocatum, procuratorem, officialem, vel aliquam talem perfonam, quocumque nomine nominatam, in fuum advocatum, procuratorem, eeconomum, fyndicum, vel officialem eligere, recipere, vel tenefe. Quodfi fecerit, ipfo faAo volumus eam E incidere pœnam decem librarum Ravennatum : quam pœnam converti precipitous in eleemofynas pauperum, dicecefano difponcnte.

De fraferiftioni^us quod nullus protentu alicujus temporis, pojfit fe defendere, quin vifitetur.
Rubrica VIII.

Item ftatuimus, dc auAoritate ejufdem

anno christi ,J,«

dcm coftcil>i prohibemus, quod nulli rc-ligiofi, vel fxculares , praedi&e provincix Ravennatis, ptxtextu feu occafione lapfus temporis, defuetudinis vel przferiptionis , fuis ordinariis & praelatis vifitantibus, fçu vifitare volentibus, repugnare vel contradicere audeant vel pix. fumant : alioquin, przter pxqas a jure ftatutas in perfonas contradicentium, dt eifdem fcienter faventium , excommunicationis; in ecclefias vero , interdi&x fencentias auctoritate pnefentis concilii proferimus.

De appellatiouibut &fano non projequen tium appellationem ab excommunicatione interpofitam.* Rubrica IX.

Si qfiis excommunicatur, appellationem interpofitam ab excommunicatione hujufmodi profequi neglexerit , dc poftea Divinis, ut prius, *ft* immifeuerit : omnibus beneficiis, que intra provinciam obtinebat, eo ipfo audtoritate prrfentis concilii fit privatus.

De uita dr *bonejiate clericorum , ac or~ natu eorum «* Rubrica X.

Quoniam facerdotium ex indifcipli* natione populi apparet non fanum , dc propter lafcivias, dc diflolutiones dericorum dc religioforum , detrahitur Divino honori, ac ordini clericali, populique minus fiunt ex hoc devoti, in tantum ut etiam jura ecclefiarum retinere, dc aliquando temerarie invadere non vereantur, cum inceflus,habitus, deveftimenta clericorum dc religioforum, in gravitate , forma, ac colore , diflinéla fzpius non videantur ab habitu laicorum, quemadmodum efle deberent ; proinde ftatuimus dc mandamus pro honeflute ordinis clericalis, quod nullus religiofus vel clericus ‘portet arma , nec veftimenta alterius coloris , quam jure permifli : qux defuper claufa fint , atque talaria. Coronam etiam condecentem portent, per quam defignetur regalis efle generis, & fperare fe aflequi debere partem hereditatis Divine; quegfe fcilicet fit rotunda, & ita tonfi fint inferius, quod aures pateant : ita quod fi in facris fuerit, aut bénéficiâtes in ecclefia cathedrali vel collegiata venerabili , fecundum conccdentiam fui flatus portet latiorem , alii vero mediocrem vel minorem fuis flatibus condecentem. Capita cooperiant pileo, vel bireto , vel armutia oblonga ad aures. Laicorum convivia non frequentent : in domibus ec* clefiarum ftudeant habitare . Praelati »* facerdotes, & alii 'in dignitatibus & perfonatibus conftituti, ac canoni cathedralium ecclefiarum in facris conftituti, facerdotes fle reâores ecclefiarum , civitatum dc fuburbiorum, pet civitates incedentes, decentem habitum portent, vi-, dilicet cappas vel chlamydes. Sacerdotes vero extra civitates & fuburbia, dc alii in facris conftituti, faltem tabardos talares portent . In eccleha vero utantur cappis nigris, vel falcem codHs albis . Loca turpia nullo modo ingrediantur , nec tabernas : nifi forte in neceffitate in itinere conftituti, pro cibo vel potu , vel pro hofpitio, compellantur intrare. Tabernas, vel merces illicitas , auc perfonas fufpeâas, in ecclefiis vel domibus ecclefiarum, que fint intra clauftrum , vel ad ufum clericorum & miniturorum deputate, nullo modo permittant teneri vel commorari. Quod fi quis contra aliquod prxmiflbrum fecerit, pœnam decem folidorum Ravennatem incurrat ipfo faélo tquam fi non folverit infra menfem poftquam femel monitus fuerit, dc ipfe excommunicares exiftat. Si vero fuerit religiofus , per menfem jejunet bis in hebdomada in pane & aqua, comedendo publice coram fratribus, quando alii matres reficiuntur : ad quam quidem pœnam condemnamus ex nune contra facientes. Quam pœnam fi non inchoaverit infra menfem , poftquam femel monitus fuerit, ut fupra , dc inchoatam compleat , ut debet : ex nunc ipfo faéto excommunicares exiftat: dt nihilo minus contra facientes privati fint ipfo jure privilegiis & favoribus hujus concilii, & omnium aliorum provincialium conciliorum : cum non fit miles reputandus, qui ftigmata non habet, & fruftra legis imploretaUxilium qui committit in legem.

Sfreod nullut accedat ad monafteria monialium, dr fuod *monialet non exeant clauftnmt.* Rubrica XI.

Cum expediat Chrifti ancillas , quae fe clauftralibna ergaftulis feu monafterit» dedicarunt , a converfatione hominum efle femotas : ftatuimus , praecipimus & mandamus , quatenus ad ipfa ergaftula feu monafteria nullus vir accedat , fine petita licentia dc obtenta fni epifeopi , Si quis autem contra fecerit , pœnam vigintt folidorum incurrat ipfo faéto ; etiamfi non intret intra clauftrum monialibus tantummodo deputatum : quam pœnam fi non folverit

infra

aNW christ ·**♦·

CHXisn .*"*. Infra menfem poftquam ad monafterium A mohialium acceffum habuerit, excommunicatus ipfo faâo exiftat. Si vero fuerit religiofus, per menfem jejunet in pane & aqua bis in hebdomada, publice comedendo coram frattibus hora rtfe&ionis communis.Quod fi pœnitentiam przdi&am non inchoaverit infra menfem, poftquam ad monafterium monialium acceffum habuerit, vcl. inchoatam, ut przmiffum eft, non compleat: eo ipfo excommunicatus exiftat; & nihilo minus ad di&um jejunium teneatur. Si autem intra clauftrum feu locum monialibus deputatum intraverit, fit ipfo fado excommunicatus; monialis vero, quz exierit clauftrum,feu locum ei fpecialirer deputatum, fine licentia habita & obtenta fui epifcopi, licet daufuram fui monafterii non exierit, per menfem carceri deputetur, in quo de commiffo poenitentiam agat. Si autem daufuram ipfam exierit monafterii, peenz przdi&r fubjaceat, & tamdiu plus in carcere remaneat, quamdiu ftetit extra monafterium: Ac nihilô minus inhoccafu, perpetuo fit ultima femper in choro, nullamqfte cum aliis habeat in capitulo vocem.

De benefietis artlines faert requirentibus, &Jr de pena eorum, qtti negliguns ad ipfos ordines promoveri; & de prehendis in ecclefiis catbedralibus abfque ordinibusfacris non retinendis.

f Rubrica XII.

Cum fzpe in non matura ztate conflituti. per cupiditatem & avaritiam parentum fuorum, dignitates, officia, beneficia, vel przbendas, ad quae minus funt idonei, nonnumquam de faâo adipifcantur: ftatuimus, quod fi quis infra ztatem fexdecim annorum conftitutus, ex difpenfatione fedis apoftolicz fuerit beneficium adeptus, quod requirat facerdotalem, vel facrum ordinem, aut etiam praebendam in ecclefia cathedrali provincix Ravennatis, nifi (cum attigerit fextumdecimum annum zratis) fe fecerit ad fubdiaconatum promoveri infra annum, & alias poftea promoveatur fecundum ztatem, prout requirit onus ipfius beneficii, ex nunc ipfo beneficio feu przbenda hujufmodi fic privatus. Adulti vero, fecundum jura dt onera beneficiorum hujufmodi, poftquam fuerint hujufmodi beneficia, aut in cclcfiis catbedralibus przbendas adepti, fub poena & privatione confimili,qu*m citius commode poterunt, vcl falcem infra annum, *d ordines ipfo' Audeant promoveri: alioquin eo$, ut fupra., beneficüs hujufmodi privamus & prxbcndis. chrish .*.*

De celebratione Mijfarum, ér pana non celebrantium. Rubric* XIII.'

Cum nonnulli religiofi & fzculares derici imprudenter ad ffCerdotium fe faciant promoveri, poft promotionem hujufmodi Miffas celebrare, ac alias facerdotajc officium exercere non curantes, nec animadvertentes, quod quemadmodum quotidie pro populi peccato, ita & pro fuo debet offerre facerdos, & quod hic fit panis, quem Deus quotidie peti Ac miniftrari mandavit; nec confiderantes, quod in oblatione faerx hoftiz non tantum id, quod cum fide &. devotione petitur, immo beneficia conceduntur ampliora,ficuti in oblatione Abel, Abrahz & Zachariz patet, facerdotale fic minifterium vilipendere videntor, non abfque plurium fcandalo, & in detrimentum animarum fuarum: ideo prxfentis concilii auâoritate Ac approbatione flatuimus, quod fi aliquis jam promotus fit ad facerdotium, aut in futurum quemquam promoveri contigerit, a die fuz promotionis, aut a die publicatz hujus conftitutionis, infra tres menfes celebrare debeat primam Miffam, & deinde, prout poterit, Miffarum folemnia frequentare, vcl faltem femel in anno; alioquin beneficiis omnibus quz obtinet in provincia Ravenn. fit eo ipfo privatus, fi fzcularis eft; religiofus vero ex tunc fit ineligibilis adive & paffive, & ultimus in choro & in refe&orio,habeatur.

Quoniam omnis fapientia a Domino Deo eft petenda, & in bonis & bene-di&ionc juftorum exaltatur ecclefia:ftatuimus, quod quibuslibet diebus Mercurii vel Jovis dicatur fpecialis colle&a in Miffa pro ftudentibus, ut vafa ipforum recipiant manna, hoc eft fapientiam fandam. Colle&a autem fit: Deus qui per cozternam: vel fit de Spiritu fan. &o cum fua fecreta, & poftoommunione. Ad hxc, eodem approbante concilio, monemus, mandamus, ac ftatuimus, quod durante vacatione pnefenti Romanz fandz ecdefiz, in fingulis ecclefiis catbedralibus, qualibet die,& in aliis ecclefiis collegiatis vel conventualibus,faltem femel in feptimaaa,ad hoc ut Deus provideat ecdefiz fuz fandz de paftore fecundum cor fuum, una Miflâ celebretur feu dicatur in honorem

"Tf7T"beatr Virginis, de Spiritu fando, Vel de Trinitate. Ah vU Christi

De baptifmo, dr ejus forma, Rubrica XIV.

Quia damnabile eft, iis prxfertim ad quos fpedat ex officii debito baptizare, formam facramenti baptifmatis ignorare, atque aliis periculofum: propterca, ut ipfius paptifmi fubftantialra verba nota fint, ipfa in prxienti concilio duximus exprimenda. Et funt ifta, prout a Salvatore traduntur: *Ego 'te baptizo in nomine Patris, dr Filii, dr Spiritus fanfli.* Et ne quis ea poffit deinceps ignorare, mandamus quod quilibet' rector, feu facerdos, fuum populum debeat & teneatur ter faltem in anno inftruere in prxdidis, videlicet in odava Epiphanix Domini, in fabbato fando Paichx, & in fabbato Pentecoftes.

De veneratione fanflorum in confejfone habenda. Rubrica XV.

Quoniam devotio & pulcritudo demontlratur in uniformitate ecclefix, qux fub fpecie unius columbx deferibitur, & in confeffionibus qux fiunt publice in introitu Miflx, & alias, varii perfunctorie & diverfimode confitentur: (latuimus, & de extero obfervari prxeipimus, per totam provinciam Ravennatem confeffiones hujufmodi fieri fub hac forma: Confiteor Deo omnipotenti, beatx Marix virgini, beato Michaeli archangelo, beato Joanni Baptiftx, fandis apoftolis Petro & Paulo, & omnibus fandis.

De obferuantia jejuniorum facienda tempore convocandorum. Rubrica XVI.

Cum certo certius fit, quod Deus propter orationum inftantiam, jejuniorum obfervantiam, & eleemofynarum largitionem, maxime fua beneficia elargitur. etfi quolibet tempore fit pietatis operibus induljjcndum, ferventius tamen hxc fieri debent tempore conciliorum: quo fcilicet tempore nos oportet quxlibet Dei beneficia, gratiam & mifericordiam, & in agendis diredionem, inftantius atque devotius implorare. Ut igitur ad impetrandum & obtinendum prxdida melius difpofiti inveniantur fideles: ftatuimus, quod quotiefeumque provinciale concilium convocari contigerit, omnes & finguli ad prxdidum concilium convocati, per tres dies ante ipfius inceptionem, feu primam (effionem plus tunc (blito orationibus & eleemofynis iniiftentes, qmnibus diebus debeant jejunare. Cxteros vero clericos & laicos de provincia noftra ad prxdidas orationes, elcemofynas, & jejunia, ficut'poftumus, exhortamur in Domino Jcfu Chrifto. Nihilo minus venerabiles patres fuffraganei per fc alios hortentur ad prxdicta pietatis opera, hortarique faciànt fuos fubditos, & induci. aiRisn **'«.

De raptoribus dr invaforibiis bonorum ccclefiafticorum mobilium. Rubrica XVII.

Ad reprimendum malitiam, ambitionem & avaritiam perverforum, & maxime communitatum feu univerfitatum, & earumdem officialium, ac potentum aliorum, qui ecclefias, praelatos, & ecclcfiafticas perfonas, frequenter gravare prxfumunt: auctoritate prxfentis concilii monemus, & fub pœna excommunicationis prxeipimus, ac diftridius prohibemus, quod nulla univerfitas, nullus capitaneus, redor, vicarius, feu officialis, quocumque nomine cenfeatur, aut confiliarius, feu alia quxeumque perfona, cujufcumque ftatus, gradus, & conditionis exiftat, de cattcro audeat vel prxfumat bona mobilia, vel fe moventia, redditus vel proventus ecclefiarum, prxlatorum, invadere, occupare, rapere, prxdari vel tollere quoquo modo, prxtextu, vel quxflto colore, per fe, alium, feu alios. Et qui contra fecerit nifi infra decem dies emendaverit cum efledu, ab omnibus facramentis ecclefiafticis fit ipfo fado exclufus, ufque ad fatisfadionem debitam & condignam. Et fi didam exclufionis poenam animo indurato per menfem duxerit in contemptum fuftinere, non fatisfaciendo plenarie de fubtradis & acceptis: fi communitas vel univerfitas fuerit, eo ipfo ecclefiaftico civitas, caftrum vel villa ipforum fubjaceat interdido; fi fingularis fit perfona, fentcntiam excommunicationis incurrat, a qua nullatenus poffit abfolvi, nifi prxdidas ecclefias, prxlatos & ccclefiafticas perfonas, quas in prxdidis gravaverit, indemnes reddiderit cum efledu, & alias fatisfccerit de temeritate contemptu, ad arbitrium ordinarii loci, feu officialis cjufdem. Et fi prxdidas fententias & poenas iterum per menfem animo fuftinuerit indurato: ipfum & ipfos ftatuimus

AMMO christi

mus Ac decernimus incurrere'poenas impofitas, & promulgatas in alio concilio provinciali proxime per nos celebrato Ravtnnz, contra invafores bonorum immobilium ecvlefiirum · /Quas liquident fententias & poenas, aa requifitionem ordinarii loci, vel ejufdem officialis,teneantur comprovinciales, denunciare, feu denunciari facere, & fervari per civitates & dkrcefe* eifdem coinmifTak, ficut przdido ordinario requirenti , vel officiali ipfius videbitur expedire·

Dc obtinentibus ecclefiaftca beneficia [peblantia ad menfam prolatorum.

Rubrica XVIII.

Sacro approbante concilio , hac irrefragabili conftitutione fancimus , quod nullus religiofus vel fiecularis clericus , prztextu litterarum veritate tacita obtentarum à fede apoftolica vel legato ipfius, aut quovis alio titulo non canonico , vel quxfito colore , dignitates, perfon^tus, officia , vel beneficia qiuecumque ecclefiaftica provinciz Ravennatis › ad menfam alicujus epifcopi , monafterii, capituli, vel ecclefiz pertinentia, haétenus occupata,feu in fadopoffcfta, vel invafa, detinere audeat , vel przfumat, aut de attero occupare, colore -hujufmodi, in periculum animarum , & prrjudicium alicujus. Alioquin fi fic didas dignitates, perfonatus, officia , vel beneficia , feu ecclefias taliter occupatas detinere monitus contendent, ûc eas vel ea non dimiferit,& libere relaxaverit cum eftedu , cum frudibus inde perceptis, eifdem praelatis , ecclefiis , vel epifeopatibus, monafteriis, vel capitulis, ad quos fpedant : ex nunc audoritate przfentis concilii in ocfripatores & detentores cofdcm excommunicationis fententiam proferimus, didis nihilo minus beneficiis ecclefiaftick fententialiter, in quantum de fado tenent, privantes eofdem.

De fententiis interdict pro pecuniariis caufis minime proferendis.

Rubric* XIX.

Quoniam ex fententiis interdidi non eft dubium multa oriri fcandala, ex quibus non folum fzpe puniuntur infantes, immo excrefcit indevotio populi, pullulant hzrefes , ac ecclefiis & ecclefiafticis perfonis , fine culpa earum , debita fubtrahuntur obfcqui* , propeerea non debent fine urgenti neceffitate proferri : *Si* ideo ftatuimus , Ac diftridius prohibemus, ne pro caufis mere pecuniariis"^^" Jjujufmodi fententiai interdidi de extero proferantur , & fi prolatz fuerint , eas decernimus non teiere, & hoc ni» fi univerfitas deliquiflet , aut per tres menfes fuftinuiffet contumaciam * inobedientiam, vel ^rebellionem fuorum redorum, vel officialium quorumcumque, qui ob contemptum vel delidum ipforum forept excommunicat!.

christi

De indulgentiis revocatis.

Rubrica *XX.

Quia propter potentium importunitatem , nos & alii provinciales epifcopi nonnullis perfonis reiigiofis concedimus, ut indulgentias , quando przdicarent, vel alias » polient annunciare : & aliquando nonnulli talium ex privilegiis quz aderunt, ordinibus, vel locis fuis , feu perfonis propriis a fede apoftolica, vel a przlatis concéda, annuncient indulgentias ampliores quam fit ordinariis ipfis a jure feripto permittunt , ac per hoc apud populos pontificalis audoritas & potcftas minui quodammodo & vilcfixre videatur : ideo audoritate przfentis concilii tales conceffiones de indulgentiis annunciandis fadas a nobis , & a comprovincialibus exteris , revocamus omnino , ac eifdem uti de extero fic revocatis, aut dc extero fic concedi penitus prohibemus .

G. C ADDITIO AD CONG RAVENN. ANNI MGCCXIV.

D Γ T *5*' *dierttis intereeffitm effe ab rpiXJL jnfi tf ciero Boaonitnfi narrat Hiero^nons Unbent t btfler. Ravmn. lib. 6. bis wrbit;* Cum edi&a ab omnibus Ravennati ecciefie lubjunâis, poft men(es tres , fervanda effit cdiâurus Rainaldus : aflurrexere , Ubertus canonicus S. Marie in Portu , Ravennatis dicecefis , pontificti juris confultus, Booooienfis epifcopi vicarius , ejus nomine epifcopi , fit facratorum virorum Bonooienfium ; Buonacurfius abbas S. Proculi Bononienfis, ordinis S. Benedifti, nomine coenobii fuifacratorumque virorum civitatis dicecefifoue · Bononienfis , qui immunes non funt,- & Prior S. Bartholomisi Porta Ravennatis Bononia ejufdem ordinis, facratorum virorum Booonienlium immunlum nomine.'palamque teftati funt , cum ad eam diem fatis conformati fuiffiut. epicoporum At aliorum provincia Ravennatis mores legcfque edita , dc quz promulgande tum effient, jura hooorefque epifeopo dt iaeratis viris Bonomenfibus derogarent, fe nequaquam affimtiri illis, neque parere velle.

*inter epifeofos fti recmfentnr â» prafatiane , iteft nomen Mattbai Cervie*fis epifiooi ,* ^mmb *bnie interfnige cenatio inteltifinnu est bifior. Λα.* swm. *tib* &*

ANNO UIRIsn aNNtl chR^U

BITURICENSIS PROVINCIÆ CONCILIUM

Ab Ægidio Coin'Il^ dtrcbitpifcopo*

Anno 1315. haibitum .

a.c MinfiSuppi. III.P*£. *** /^Oticilii hujus nomen, quod· unicum fupe-A/r reft, Innotefeit ex Diflertatione Hiftorka *fe docenti celeberrimit afngteftinianir fcriptoribni* a P. Dominico Gandolfi Augtiftiniano edita ; ^ui In Æ-gidio Columna hxc refert. *Provincia- na 1315. poft Beatiflim* Maria tirginis Nativitotem, non fin» fnmma fpiritnalii utilitate Cleri & populi'.* Nec plura de Concilio ifto.

sa-SENONENSIS PROVINCIÆ CONCILIUM

*Pro decimi/f <juar g clero prfcelit Pbihppnt Navar** iS Galli* res*

Anno 1315. celebratum.

I.Jt; p,e. ** *C Caufam, & nomen ipfum concilii latuiffit , nift fert/atum ftiiffet in charta, quamexarchivo afrcbiepifcopatxe Parifienf. exhibet Dxbou Htft, eccl. Parif. to. II. pag. 56p. ex j/κσ bic.*

Ludovicus Dei gratia Francorum & Navarre rex diledis & fidelibus noftris, epifeopo Parifienfi, flc perfonis ecclefiafticis diceceii Parifienfis lalutem, õ dileftionem. Cum per diledum flc fidelem noftrum arehiepifeopum Senoncnfemad noftram prxfentiam ex pane provincialis Concilii Senonenfis deftinatum nobis gloriofe fuerit pro vobis, alrifquc fufiraganeis, & perfonis Ecclefiafticis Senonenfis provinclz eis & vobis coucefla propter magnas noftras & 4egni noftii neceflitates una decima felvenda nobis de moneri currenti In locis, lo quibus folvetur , In duebus terminis ; medietate fcilicct In fefto Purificationis bcatx Marix, & alia in fefto beat^ Magdalcnx proximo venturis.· vel n nobis magis placuerit habere illam decimam alio tempore, dido anuo elapfo, quam In diftis duobus terminis proxime venturis,· tunc, prxterito anno elapfo, quando ipfam decimani habere voluerimus In eiidcm feftis Purificationis beatae Maris Virginis , & Magdalenz difti anni , In quo praedictam decimam habere voluerimus In eildetn feftis ipfa decima perfolvatur, afto cxprefte juramento, quod nos efficaciter procuremus cum apoftolica fede, vel cum exeeutoribus deputatis ab ea ad faciendum levari decimani pro fubfidio terrz fanftz conceflam, quod In eodem anno difta decima, qux nobis cor.cetTaE eft, flc decima, qux pro fubfidio tenx fanAfts levanda eft;, aliquatenus non concurrant ; flc quod dicta decima nobis concefla pet' eos non levetur per gentes noftris, nec ntoftro nomine, fed per eos, feu per deputatos ab eis, *ndjunftis,* fl voluerint, flc petierint *diâi* Prxlati, flc aliter non , aliquibus ex gentibus noftris ad cfflilendum rebelles · flc quod di&a decima facundum antiquam taxationem decimæ, fie à perfonis, flc beneficiis ecclefiafticis , qux haûcnus habere decimam confucverunt, flc non ab altis, qux de imam non confucverunt folvere , perfolvatur ; flc quod propter prxftationem, flc fututionem diftx decimx nullum eifdem Prxlatis, cztenfque perfonis ecclefiafticis diftx provincix, nec eorum libertatibus, immunitatibus, flc privilegiistprxjudicium generetur ; nec nobis, nec fucceftoribus jus aliquod acquiratur ad pe* tendum, vel habendum confimilia In futurum : nos przdicfam conceftionem decimx fub prxmiftis forma nobis faftam gratanter recipimus, flc ab omni periculo, & damno, fi quod ab apoftolica Cede, vel exeeutoribus deputatis per eam eifdem prxlatis, flc perfonis ecclefiafticis communiter , vel divifi obtentu priemiftorura quomodolibet proveniret, eos indemnes flc omnia fupradi&a dos fafturos, flc fervaturos promittimus bona fide. In quorum teftimonium figillum noftrum duximus apponendum . Datum apud Vlcenas anno Domini MCCGXV. menfc decembri ·

à

CON-

chrÌs?i J^'3

... CONCILIUM SAL MURI ENSE

A Gaufrido Turonenfi archiepifcopo & lutfraganeis celebratum Anoo Domini MCCCXV.

Edidit Johtnnts Maan in metropoli Turonenfi : nos cnn dstobus MSS. contnltmsts.

TITULI CAPITULORUM.

j. Nb *feuda vel ali* pofeffiones eccltfist ftcnlaribu> -idvorentur .*

2. *Di- perturbetoribut jnrifd.flionis tcclefiaftic*.*

j. *Ut jrcbidtjioni nibil accipiant ai examinatis per rojdtni.*

4. *Ut inttrdiffnn ante excommunie fttonem poni poffit.*

PR. Æ F A T I O.

IN nomine Dei, Amen. Nos Grrfridus per,- tniflione Divin3 archiepiicopus luronenfis , DoOrum provinciale concilium, vacatis evocandis, & prxfentibus qui voluerunt & potuerant interfile , celebrantes, de fuffraganeorum noilrotum & abbatum ptaefentium confilio & aflenlu,* ordinavimus & ftatuimus capitula quae fequuntur.

CAPITULA.

I. Né *feuda vel alia pojfejfioHts ecclefia facularibus advoventur.* r

DUdum felicis recordationis Gregorius papa *X.* volens indemnitatibus ecclefiarum providere contra prxlatos, & perfonas cccleiiafticas fibi commiftas , & j'ura eorumdem lakis fubmittentes, bona & jura ipfarum ecclefiarum alienantes nifi in forma & cafibus a jure permiifis , feuda & poileftiones ipfarum ecclefiarum a laicis tamquam a fupei ioribus de novo fe tenere advovantes, feu ipfos laicos patronos Jeu advocatos ecclefiarum & bonorum carumdem ad tempus non modicum ftatuentes, & contra laicos qui prx1atos, capitula, & alias perfonas ecclefiailicas, ad (ubmiffiones hujufmodi faciendas compellerent, Coadi. Los- -n ç^ciiio JLugduncnfi conftitutionem edidit, qux valfallos ecclefix , & alios , qui pofiefliones & jura alia tenent ab ecelefia , a perfonis laicis tamquam a fuperioribus ea, qux ab ecclefia tenent advovantes fe tenere comprehendere non videtur : per quas advovationes multx ecclefix & monafteria dicecefis & provincix Turonenfis, quamplures graves Ixfiones &. ja&uras , a non modico tempore citra, nofcuntur incurrifle . Nos volentes malitiis taliter detrahentium juri & honori ecclefiarum obviare, & eifdem ecclefiis fuper his dc opportuno Aremedio providere: in omnes illos, qui de exrero feuda, *,res,* poiiefttones, juritdi&iones feu alia jura quxeumque , quas ab ecclefiis mediate vel immediate tenent , a perfonis fxcqlaribus, (eu ab aliis quibuicumque, prxtrrquain ab cc clefia a qua tenent, icientcr advmaverint fc tenere ;& in omnes illos qui ad tales advovationes faciendas feienter confilium dederint clam vel palam, &. in illos qui taliter advovantes ad hoc in- B duxerint quoquomodo : auéloritate prx fentis concilii in his feriptis excommunicationis fentcnWam promulgamus. Illos etiam 'qui a quadraginta annis citra, feuda, res, poilciliones, jurifduftiones, & alia jura quxeumque , quas ipii ab ecclefia mediate vel immediate 'tenebant , a perfonis fxcularibus feu ab aliis quam ab ecclefia a qua tenebant, advovarint fc tenere, & heredes ipfo- ç rum, qui tales advovationes a di<iio tera- pore fecerunt , mobemus auétoritate prxfentis concilii , & moneri prxcipinms per omnes cathédrales & parochialcs feu curatas ecclefias diœcefis &. provincix Turoncnfis trina monitione, publice de in generali, ut ipfi intra trium mentium fpatium, a tempore dictarum monitionum in didis ecclefiis faciendarum numerandorum, prxdklas advovationes lie damnabiliter fadas revocem , & revoca- Dri faciant cum eflcdlu, & dictas ecclefias reftituant, vel faltcm reddant indemnes . Alioquin ipfos auAontate prxfentis concilii excommunicationis fenrentix volumus fubjacere.

II. De perturbatoribus jurtfili&ionis ecclefiafiica.

Prxterea cum olim recolendx memorix Simon legatus in Francia, in fuo- *:*. c. generali concilio tunc temporis Bituris celebrato, ad confervationem feu tuitionem jurifdidionis ccclefiaflicx provida deliberatione duxerit ftatuendum : quod ii quis, cujufcumque dignitatis aut conditionis exiftat, nuncios aut exeutores ccclcfiafticorum judicum , aut alios litteras eorumdem adave judiciaria deferentes

vacat.

ferente», hac occafionç vefberare, capete, detinere, occultare, carccri mancipare, aut quod cenfendtim eft gravius, interficere, litteras vel ada judiciaria prrdidla perfonis memoratis auferre, feu ea rumpere, cancellare, aut alias deftruere quoquo modo, vel fic ablata celare prxibmpferint, aut ut ifta fiant procuraverint, vel facientibus confilium vel opem duxerint adhibendam, aiuftoritate di&i concilii excommunicationis fententiam incurrant ipfo faâo.

Poftmodum etiam dominus Bonifafcius PaPa VIII. in taliter impedientes jurifdièlionrm ecclefiafticam excommunicationis fentehtiam per fuam generalem conftitutionem in jure redaélam & infertam promulgavit. At nonnulli dbmim temporales, eortim baillivi,fenefchalli, & alii jurifdidioms temporalis officia exercentes, ecclefiafticx jurifdiélionis invidi, prxdiâam juriididionemecclefiafticam modis fupradi&is, & aliis variis coloribus exquifitis impedire, & prxdtclas excommunicationis fententias incurrere non verentur in fuaium periculum animarum. Contra» quos ad dcnunciationem procedere, propter icandala & pericula, qux exinde poffient accidere, judicesecclefiaftici hxlitant, & quandoque totaliter fuperfedent, ipfo» delinquentes In di&is excommunicationum fententiis damnabilitcr relinquentes. Nos qui malitiis ipiorum occurrere, & falutem fuarum animarum procurare, ex debito noftri officii volumus, ut tenemur, terras ipforum dominorum, qui jurifdidioncm ecclefiafticam modis prxdiâis impediverint, vel per quorum baillivos. fenefchallos, felientes, feu alios allocates quofeumque, modis prxdidis, vel aliquo eorumdem, impedita fuerit, (poftquam di&us dominus temporalis in cujus terra diélum dclidlum fuerit perpetratum, fi prxfens, vel ejus baillivus feu tenefchallus fi abiens fuerit idem dominus, per judicem, cujus jurifdi&io fuerit taliter impedita, requifitus fuerit quod emendet) ii infra odio dies tempore diéix requisitionis capra per eofdem non reftituerint priftinx libertati, & lxfis ac ecclefix, cujus jurifiliélionem contempferant, non fatisfeccrint cum effeélu, ex tunc ecclefiaftico, auéhfritate prxientis concilii, fupponimus ifxxrdiélo.

III» LU av.citiditcoMi itihd accipiant ab cuius examinatis per eofdem.

Prxterea cum ad officium archidiaconorum fpeftct examinatio clericorum ad facros ordines & beneficia, prxeipue ad curatas ecclefias, promovendorum, ipfofquc examinatos, fi iJonei fuerint, per fuas litteras epifeopis prxfentare ac quorumdam infinuatione didicerimus, quod nonnulli archidiaconi & eorum vicarii, qui adeo cupiditatis &. Avaritix fpiritu funt accenfi, quid liceat, yel quid deceat non advertunt, fummas immoderatas pecunix a clericis ad bénéficia promovendis, antequam eis velint litteras approbatorias concedere, feu eos inventos idoneos diftis epifeopis prxientare, damnabiliter exigunt & extorquent. Unde nos avaritiam talium refrxnare cupientes: ftatuimus, quod omnes illi, ad quos fpeétardi&a examinatio & prxientatio clericorum, five ratione fui officii, five ratione commiffionis fibi fadx, qui de extero ab bis promovendis aliquid receperint, feu exegerint hac occatione, ii iaccidotes fuerint, fufpenfionis; ii vero non fuerint facerdotes, excommunicationis fententias incurrant ipfo fa&o: a qua nullatenus ablblvcntur, quoufque recepta per eoe five exacta neftituerint cum effedu.

IZ *interdiflum ante excomrnur.icatùn nan poni pojfit.*

Item, cum olim in concilio Caftri Gonterii anno Incarnationis Dominica; millefimo ducentcfimo odluagelimo primo celebrato flatutum tuifIc dicatur, quod non credimus cfle fadlum, quod interdiilum nullatenus ponatur in terra alicujus, nifi prius animadverfum fuerit in pcrfonam domini vcl baillivi: diClum flatutum, fi quod fuit, tollimus, & penitus amovemus. Suftraganeis autem noilris in fuis diœccübus abfolvendi abexcommunicationum fententiis latis in prxfenti concilio, & interdicta fufpendendi, concedimûs poteftatem. Et omnia concilia prxdecefforum noftrorum audoritate prxfentis concilii confirmamus.

Artum «pud SIJmunjm die Veneris poft felium B. Michaelis in monte Gargano anno Domini millefimo trecenicfimo decimoquinto.

GON-

CONCILIUM NUGAR.IOLENSE

Ab Aufcitanz provinciz prxfulibus anno Dom. mcccxv. celebratum

ex tod. MSS. biblitotbect ilhiftrtfimi arcbitpifcopi Remtufis coadjutoris, Car. Maur. Telkrii.

TITULI capitulorum:

1. *Contra dominos temporales occupantes eccltfiar vacantes.*
2. *Ar clerici α judicibus fitcnljribm compellantur fuper talhis.*
3. *A'r ultimo deputandis funplicio poenitentia dt* ntgetur.*
4. *Dt familiaribus epicoporum,*
5. *Dt prohibentibm fervari intrrdiila & excom·*

PRÆFATIO.

IN nomine Domini, Amen. Notum fu eundis, quod anno Domini MCCCXV. reverendus in Chrillo pater A *. Divina miferatione archicpifcopus Aufcitanus exiftens apud Nugarolium in Annanicoiwc diœcefis, Divina infptrante gratia concilium fuum provinciale una cum venerabilibus in Chrifto patribus E. * A. Aquenfi; T -. Vaiarenfi; A ». Lafcurren. ϴ *· LcAorenfi; G ». Olùrenfi, epifeopis; B *. de Villa, cleâo & confirmato Bajoncnfi; domino Petro de Media carteria vicario Wene* domini Adurenfisepifeopi, in remotisagendomino Arthuro de Laudoraze canonico & vicario generali Tarbienfis ecclefiz, procuratore epifeopi Conferanenfis, fic Augerio de Malo vicino, canunico & procuratore ac vicario ccclefix Convenarum, fede vacante; necnoncum procuratoribus capitulorum ecclefiarum cathedralium A. collegiatarum ipfius diœcefis & pro* vincias Auicitanz; G. monafterii de Peflano, Atigerio de Simorra, Mancipio Ccllz-medulphi, B. de Florano, R. de Boiliams, Petro Sordien. Petro monafterii Canofx, Aquenlis; ab* bate . . . . G. abbate Lucrienli . Oloren. B. Reuls Silveflrcnfis, Lafcurrtnfis; P . . . . Bajonenfis; B. fandi Severi de Koftan. Monafterii de Tafque; & A. Monafterii Keulz *, Tarbienfis diœcefis, abbatibus: necnon cum procuratoribus aliorum abbatum, priorum, præceptorum, archipresbyterorum, & aliarum ecclefiarum praelatorum, diœcefis & provincial memoratorum, celebrare incipit. In quo quidem concilio conftitutioncs provinciales, habita aeiiberatione & traAatu qui inter ipfos, quae fequuntur ad Dei laudem edite fuerunt.

»Cwt.C.W licatGuiUel- ▾MwU 5**' • Corr.G.a. fcilicet Gar- (lo. 3 Amatio, p...il_l_ tfdtonardo 'topi. * Rejule.

CAPITULA.

1. *Contra dominos temporales occupantes ecclefias 'Vacantes.*

HOc ftatuto confulto prohibemus: ne domini temporales, aut quicumque alii fxculares, vacantes ecclefias occupent, iaiziant, occupari faciant vel faiziri. Quod fi contrarium prxfumpferint attentare, excommunicationis fententiam .incurrant ipfo fado: & illa vice eorum filii, & quicumque alii ad eorum inftantiam, ad obtinendas didas ecclefias fint inhabiles penirus & indi* gm: & fi de fado, quod abiit, conlerantur eifdem, collatio ejufmodi fit nullius momenti.

§ II. *Ne clerici a facularibus judicibus compellantur fuper talliis.*

Adjicimus ftatuendo, quod conftitutioni noftrx provinciali, qua cavetur nc domini temporales, bajuli, judices, confulçs, aut alii jurifdiclionem temporalem exercentes, compellant clericos aut alias cccleflafticas perfonas ad contribuendum, talliis, feu colle&is, cildem vel rebus ipforum imponendis: quod rafes prxfumentes talia facere, eofratres, & nepotes illorum, qui conlilium, auxilium, opem, operam vel favorem in prxditlis dederint feu impenderint, cujuicunque gradus parentela: pervenerint, ufque ad quartam generationem, obtinere non potfunt beneficia ecclefiaftica, nec ad aliquos majores vel minores facros ordines promoveri: quod fi fecerint, fint ipfo faCto privati & fufpenfi. Et fi tales injuriantes, vel conlilium, auxilium, opem, operam, vel favorem dantes vel prxftantes in talibus, eorum uxores, filii, filix, vel familix ipforum mori contigerit: licet in mortis articulo abfoluti fuerint, tamdiu careant fepultura ecclefiaftica; nec non loqi, * injuria, exa_ &io feu compulfio fient, (conviéU feu perpetrati contigerit) fint ipfo fa&o fuppofita ecclefiaftico interdido» tamdiu, donec de tranfgreffione & injuria illatis ecciefix & damnum paffis fuerit integre. fatisfadum.

* sm, quii

III. *Ne ultimo deputandis fitppiicio pénitentta denegetur.*

Cum fecundum ftatuta canonica ultimo deputandis fupplicio negari, fi petant, non debeat pœnitentix facramentum:

re_

anno "tu01 : abuium damnabilem in quibufdam A CHRisn partibus contra hoc introdu&um abole- ".*. re omnino volentes, judiciarios omnes & dominos temporales, ut ab hujufmo» di defiftant abuiu, hortamur in Dqmi no & obfecramus per misericordiam Jo fu Chrirti : locorum nihilo minus ordinariis iqjungences, ut eos ad hoc, cum primum commode poterunt, diligenter monere, & li necefle fuerit, ecclefiaftica cenftira compellere non omittant

JZ. *De familiaribus epifeoforum.*

Duximus utiliter ordinandum , ut fi quis commiferit injuriam contra farni- & domefticos epileoporum, nego- smtr. tia ipforum epifeoporum facientes , vel fcT"ôwrwhoneftatem., vel incedentes in locis ubi tdrdtr.aner erunt : ipfi delinquentes excommunica- rxT^ÎÎTti fint, & locus, ubi fa&um fuerit deli- &um » & fuppofitus ecclefiaftica interdi&o: donec condigna fatisfaâio precedent , impendenda epifeopo, cui in perfona fui familiaris fuerit injuria irrogata.

V. De prebibentibus fervors interdira & excommunicationes. ' CHaim »»»>.

Sacro approbante concilio duximus ftatuendum, quod decretalis, *Gravis* , de ient. excommunie, iii conftitutionibus Clementis, & provinciali concilio , habeatur, & diâa decretalis per fuftraganeos fuis reâoribus publicetur , dc per diâos redores noftros, Caepe fiepius in ecclefiis, dum aguntur folcmnia, publicetur .

- *Confirmatio prodiftoritm.*

Et nos Guillcimus permidione *Divins* arch»*. pifeopus Aulcitanus, conftitutiones praMecertorum . & aliorum conciliorum provincialium precedentium provincias Aufeitane , laudamus, approbamus, calque ex certa (cientia confirmamus & renovamus: ne quis per non ufum vel credat ipfas, vel iplarum aliquas, non renere : préfets, tibus reverendis In Chriflo patribus, duininis , Dei gratia, Tarbicnfl, Lcrturenfi, Olorenfi , & Bajunenfi , epifeopis , perfonalitcr, ae procuratoribus dominorum epifeoporum legitime C abfentium, Convenenfls, Vaiatenfis, Lafeurrenfis, Aquenfts, Adutenlis.

G- C. Pugnat ronclutio cum ptefarloaa , In recentandi» epifcopi», *per fe, vel* per;procuratore, prrleWlbu».

«edSWSKfr•CSl' *«9·<> O «é9·

CHRISTI Q.S.

CONCILIUM SILVANECTENSE

In caufa Petri de Latiliaco Caralauneniis epifcopi, Annis MCCCXV. & MCCCXVL

IkJ Thracl *chronici centinnitor*, ad *m. MCCCXV.* 1 N Petrus de Latiliaco Catalaunenfis epifeopus, de morte regis Francic Phdippi, ac (ui predeceftoris, que per eum dicebatur fuiife procurata, lulpeâus, de mandato regis, fub nomine Remenfis archicpifcopi In cuftodia decinetur. *£t infra.* Mente Odobri, farto concilio Sdvanertenfi , prsfidente arcbiepifeopo Remrnil, cjufque luffraganris, & aliis quibuidam prélatis: propofiufque duobus placdifts capitibus contraCatalaunenfem epilcopum, petiit idem epiteopus, ut ante omnia, iple qui tam In perfona quam In boois fpoliatus erat, reftituere tur : quod & obtinuit , ut jus erat, Quo concerto, voluit ut fuper hoc prclau inquirerent. Et flc fuper hoc prorogatur concilium, dc Parilius aibgnatur.

Hm in Senowifi concilio J^efia narrant Sponda- nnr m annal, ecclef. (f Sammartbani fratres in Gallia Cbrifltana , tefletnqne laudant Nan^ii cantinaatorem : apud qutao unius caucilsi Silvaneftenfis eft mentio.

Litteras, quibus Ludovicus X *Francorum rest, cognomine Hutinns, eptfcopos ad ioc concilium invitavit , jam a D. Lucba Dacberio , ernditijfinto at rel>g»efij[imo BenedtUini ordinis presbytero , tomo JV. Specile^ii editas, kc tibi reprafento.*

D,

Ludovici X. Francorum & Navarre regis ad Gazoncm epifeopum Laudunenfem epiftoia.

Oenrnpl tfl· pv·» ·

Jubetur SHvaaeAenfi concillo Intere!· .

Ludovicos Dei gratia Francia & Aanarne *rex diltHo & fideli naîtra Gavrni epifeopo Laud»· nenfi, falutem & dilefhonem.*

GUm , ftcur accepimus , dilertus & fidelis noiter archicpifeopus Remenfis , pro exami. natione quorumdam criminum, fitper quibus apud eum Petrus epifeopus Catalaunenfis his diebus delatus exutis, certo indigeat epifeoporum numero fecundum canonicas (anrtioncs, ac hujulmodi negotium perfonam noilram plurimum £ tangere dtgnofeatur ; vos attente requirimus dc rogamus , vobis etiam fub debito fidelitatis , qua nobis tenemini, tenore prxfentium injungentes, quatenus Silvanedtl , fexta dic inftaotfo menfis Augufti, dido CataJaunenft epifeopo per eumdetn archiepifcopum ad reipoodendum articulis fuper didis criminibus atfignata, juxta requifitionem ipfius archicpifcopi peribnaliter Interfitis: Ita quod propter vcftri detertum, quod abfit, nequeat prefali examinatio negotii retardari. Datum Parifiis X. die Julii anno Domi* ^MCCCXV.

ANNO chkisH <j u.

*P'orogatum de Petri epifcopi caufa concilium .Amentum: en Parfit t, *bi affiguatum fuerat, ut Mcngii continuator loquitur, feffiomm sliquam baluerit, prorfies mibi tncerinm efil neque nilum, ex quo judicimn fecere licent, vefiigium video . Certo contineufleste fuiffe SilvaneHi aitno confequente ,difcimûs tx Guillelmi aeebiepifeopi Remerfis epifiola, yua ro&itt arcbiepffcopos O epif ipat qnofdam aiiamm provinciarum, ut nd illud conveniant. Plurei autem invitet, ut adfihtjjftem duodecimi quem numerum agitandss epifiopafibut cuufii canones prêtfenhent , cum de iis enetrppoiitaisns auDoritate fua in proviteia ergnofcit.*

Robcrti de Curtenacu Remenfisarchiepticopi epiftola ad mullos Galfiarum epifeopos.

Rogat ut Silvaneftenft concilio Interftnt.

*Reverendis in Cirifit patribus, dominis, Rotomagerfi, Senonerfi, Btturiccr^i ,arcbiepijcopu ; Parifieufi, ^urelianeqfi, Cmmoteq/i, Educnfi, Lin gonenfi, Melde^fi, Antiffioderenfi, Nivcrnenfi , Clartmonteefi, ^hmutei^i, Lemm/ice^i, Belblemitano, Bajoccnfij Lexovienfi, Confianiienfi , Ebtoicenfi-, M.,<.lov:*nfi, Cmsomaneqfi, Aîldega. vcnfi, PiSlavienB , b Santuuenfi, epifiopirt Ro bertus permifione Dtvma Remerjit urcbiefbjcopets falutem b finceram in Domna caritatem .C*

GUm noftrum provinciale concilium, a nobis & quibufdam fufliraganeis noftris , ac nonnullis ali.irum provinciarum epifcopis, pro caufa venerabilis fratris Pern Catalauneofis epiicopi, lutiraganeorum & aliorum epifeoporum confcnlu unanimi, ex certis & eridentibus caufis tunc imminentibus, ufque ad nuper preteritam qutnumdecimain diem praricniis menfis Maji prorogaftèmus ; & quia ipfa die quintadecima, & aliis duabus iequentibus diebus,epifeoporum numerum, qui juxta canonicas fanltiones ncccflario requiritur in hac caufa, non potuimus habere completum propter aliquorum veftrum, & fuifraganeorum no(lrorum ad hoc Convocaturum ablcntijm canonicum impedimentum: virtute prxditte prorogationis, lierto didam quinrarndeetmam diem mentis M.m ad diem Limx poli inftdns feftum B. Manx t Magdalene apud Silvaneftumeo jure qua potuimus, continuavimus & «dignavimus ; ac diÛo epifeopo Catalaunenfi, & buiufntuui negotio aftiftenti, prrfentibus coram vobis, eamdem diem & diftum Jocum aftignàvjinus, culdan ad hoc perfonaliter citantes ad procedendum Jp hujulmodi negotio fecundum antcacLi CX agenda , ut jio erit ; prout in procello fuper hoc Cunfcfto hare fic'alia plenius continentur.· paternitates veftras, ne hujufmodi caufa deferta remaneat, vc! forfitan indifeutta, in juris tubfidium requirimus & logamus, quatenus dtiftis Bdic & loto, cum diebus feqtientibus ad hoc neceffarns, quandiu diôo negotio fuctit infdlendttm, in eodem concilio nobiteum dt cum iuffragantis noftris, quos ob hanc cauiatn citari dccievimus ac etlam convocati, perfonaliter intereilc curetis, ad refumendam didam cauiant - β procciTum ejus fecundum retroacta dt agenda, & ad procedendum ulterius juftitia nWiante. In fignum perceptionis harum litterarum noftrarum, figilla vcllra proefentibus apponatis. Datum fub tigillo noftro, anno Dom.MGCCXVI. die Luns ante Afcenfioncm Domini.

.^ji^sTi I>I(.

Adnolatie I/T" ^.

Pendent e tabulis figilla arcbiepijcoporum Rotomageqfis, Senaneqfis ; epifeoporum Carnotenfa , £-ducnfis , /Ángonenfis, Meldenfis, Antifiiodoreqfis , Nivernenfir, Claromontenfis, Mimatenfit , Lemoviccnfis , Betblemitani , Rnjocv\fit, Confhnticrfis , Ebroicenfit, Brixenfis, Narbonenfit, Cotnsmanen-Jis. Perierurt tantummodo figilla duorum epifcoporum.

ulddit Dacierius .Ægidii Ratomagenfir arcbiepiJcopi ad regem littera/, quibu> rugat, ut abeffefibi nò bx concilio certas ob caufas liceat.

Quit nuten exitus concilii fuerit, difamusrum ex Brapciarmn rerumferspsoribus. qui Petrum tnjontem impqfiii criminis repertum , b abfolatum memorant, cime ex Sifonneflcyfi concilio annipro-sime foquenti) ,cui Petru> Catdlaxnenfis perprxuratmem interfuit. Ex quo confiat refiitutum fuijfe in pontificiam fedem, t qua ita pulfum eum a Djtor narrat Gogninus, ut mfiitntue ei fuerit fuccejjbr Stepbamt/ Carali Palcfii cubicularius.

«O o- «• -O

PRÆLATIS ANGLIÆ

oblati Edwardo II. regi, una cum regis ad eofdctn refponhonibus.

£« Tomo IL Concilior. Britaseu.

Cafuj, in quibus judex ecrlciiafticus poteft cognofcere, *regia prohibitione con* obftante, concefli per chartam regiam .

Edwardue Dei gratia rvx rfnglia, be. Omnibus, ad quos prʌfentes litterʌ pervenerint, falutem.

Ea Colartil Tm». XL

ÇOatis, quod cum dodum temporibus progenitorum noftrorum, quondam regum Angliae» in diverfis parliamentis noftris, per prelatos & clerum regni noftri, plures articuli conlinentes gravamina aliqua ccdeficB Anglicans , It ipfis pnelatis & clero illata, tlt in aiidem atterebatur, porreâi fuifleni, & cum iaftaotia Efupplicatum , ut inde apponeretur remedium opportunum : nuper in parliamento noftro apud Lincoln, anno regninoftri nono, articulosfubferiptos & quafdam rdpottfiones, ad aliquos eorum prius fa&as, coram confilio noftro récitari, ac quafdam refponfiooes coirigi, & exteris aniculis fubfffipds per noa fit diftum noftrum con-

—;—— confiiimn, lccimus refeonderi. Quorum quidem articulorum, &rcfponUonum tenores fubfequun- lOr» ,o hunc modum.

CKHUTI ,,ti.

I. In primis laki impetrant prohibitiones in genere, fuper decimis, & oblationibus, obten tiombus, mortuarits, redemptionibus peenitenttarium, violenta manuum iojcâioae in clericam, vel m coovetfum; dc lu caufis diflamationis, in quibus agitur ad peenam canonicam imponendam.

Rex ad illum articulum tefpondet.* quod la decimis, oblationibus, obvemiowbus , manuariis, quando fub iftis nominibus proponuntur , prohibitkmi regie non eft locus, etiamfi propter detentionem illorum diutinam, ad «(limationem pecuniariam veniatur carumdem . ScdB fi clericus, vel rciigiofos, decimas luas inhor reo luo congregatas, vel alibi exiftentes, vendiderit alicui pro pecunia, fi petatur pecunia coram judice ecclefiaftico , locum habet prohibitio : quia per venditionem res fpirituales flunt temporales, & tranfeunt decime in cartalla.

II. Item , fi fit contentio de jure decimarum , originem habens ex jure patronatus , & earumdem decimarum quantitas afecndat ad quartam partem bonorum ecclefie.* locum habeat regia prohibitio, fi hzc cauta coram judice ecclefiaftico ventiletur.

III. Item, fi praelatus imponat poenam pecuniariam alicui pro peccato, & repetat illam ;C regia prohibitio habet locum. Vcrumtamen, fi prolati imponant poenitentias corporales, & illi fic puniti velint hujufmodi pcen/ientias per pecuniam fponte redimere : non habet locum regia prohibitio, fi coram prolatis pecunia ab eis exigatur.

IV. Inluper, fi aliquis manos violentas injecerit in clericum: pro violata pace, debet emenda *fieri* coram rege ; pro excommunicatione vero, coram prrlato , ut imponatur poenitentia corporalis, quam fi reus velit fponteper pecuniam redimere, dandam prolato vel lrio, poteft repeti coram prolato, nec in talibus regia prohibitio habet locum. In difUtnatioiubus vero, corrigant prolati fupradtdo modo, ro-D gia prohibitione non obftante.

V. Item, fi aliquis in fundo fuo molendi, num erexerit de novo , & poftea, a redore loci exigatur decima de eodem.* exhibetur regia prohibitio fub hac forma. Quia de molendino tali hadenus non fuerunt decimas foluro, prohibemus &c. *tc* fententia excommunicationis, fi quam hac occafionc promulgaveritis, revocetur.

Refponfio. In tali cafu nunquam exivit pro* hibitio de voluntate principis, qui & decanit talem perpetuo non exire.

*VI. Item, fi aliqua caufa, vel negotium , cujus cognitio foedat ad forum ecdefiafticum , Cc coram ecclefiaftico judice fuerit fententialiter E terminata , fic tranfierit in rem judicatam, nec per appellationem fuerit fafpenfa » & poflmodum coram judice faxulari fuper eadem re,inter eafdem perfonas ,queftio moveatur, & probetur per telles, vel 'nflrumenia: talis exceptio in foro feculari non admittitur.

Refponfio. Quando eadem caufa diverfis temporibus, coram judicibus ecclefiafticis & fiecularibus ventilatur, ut fupra patet de violenta manuum injedioac in clericum: dicunt, quod non obftante ecclefiaftico judicio, curia rrgis A traâat ipfum negotium, ut fibi expedire ridetur, ecelcfiallico judicio non obftante.

CHRISTI

VII. Item, littera regia ordinaria dirigitur aliquando, qui aliquos face fubditos excommunicationis vinculo innodarunt, quod cos abfolvant, infra certum diem : alioquin , quod compareant tcfponiuri , quare eos excommunicaiune .

Refponfio. Rex decrevit, quod talis littera nunquam exire in pofterum permittatur, nifi in cafu, in quo poflit inveniri, regiam libertatem per excommunicationem ledi.

VIII. Item, barones de Scaccario domini regis vendteantes fibi cx privilegio, quod non debent extra locum illum conquerenti refpon» dere, extendunt illud privilegium ad clericos commorantes ibidem, vocatos ad ordines, feu ad reiidentiani ; âc Jiœuzlams inhibent, nc aliquo modo , aliquave cx caufa, dum funt in Scaccario, & in iervitio domini regis, ipfos trahant ad judicium quoquo modo .

Refponfio . Placet domino regi, quod clerici fuis oblcquiu intendentes, fi delinquant, per ordinarium, ut cateri, corrigantur. Sed tempore , quo occupantur circa Scaccariutn, ad refidentiam io luis faciendam ecclefiis non tc. nentur.

His additur fic de novo, per conciliant domini regis. Rex & anteceffores fui, *a* tempore cujus contrarii memoria non exiflit, nfi fuot ; quod clerici, fuit immoraotes obfequiis illis intenderent, ad renidentiam in fuis beneficiis faciendam minime compellantur , nec debet dici tendere in praejudicium ccctefiaftic· libertatis, quod pro rege *tc* republica necclfarium invenitur .

IX. Item, mintftri domini regit, & vtceco» mites, & alii, IngredluiKur feodum eccJefea ad diftridior.es faciendas, dc aliquando capiunt animalia rc&orum in via regia, quando non habent nifi terram, ac ecciefiam pertinentem.

Refponfio. Placet domino regi, ne diftridtones de cetero fiant hujufmodi, nec in fundis, quibus oltm ccclefie funt dotatas. Vult tamen', diftri&kxKs fieri iu poflclGooibus, da novo a perfonis ccckfiafticb âdquifiris.

X. Item, quandoque aliqui confugientes ad ecclefiam , abjurant terram, fecundum regni confaetudinem: & perfequuntur eos laid, vel inimici eorum, & a publica lirata per eofdem abftrahuntur *tc* fufpenduntur, vel ftatim deeapicantur: & dum funt in ecclefia, cuftodiuncur per armatos infra coemeterium, *tc* quandoque infra ecciefiam , ita arde, quod non poflunt exire locum facrum, caufa fiiperflui ponderis deponendi, nec permittitur eis necclaria vidui miniftrari.

Refponfio . Qui terram abjuraverint , dum funt in ftrata publica, funt in pace regis, nec debent ab aliquO moleflari ; à dum funt b ecclefia, cuftodcs eorum twudcbcnc morari b* fra coemeterium , nifi acceffitas, vel evafionis periculum hoc requirat ; nec arcentur confugi dum funt in cccleua, quin poflint habere vitia neceflaria, A exire libere pro obfcoeeo ponderc deponendo. Placet etiam domino regi , ut latrones, & appellatores, quandocumque voluenut, poffint Lacerdotibus fua facinera confiteri; fed caveant coofeflbrcs, ne erronee hujufmodi appellatore» informent.

JfT. Item, petitur, quod dominus rex fit tegni magnates noo onerent domo· itligiofas , vel

Oflutni ajis.

'vel ccclefiafticas perfonas, pro corrodiis, pen- A fiontbus, vd perendinationibus fa[redacted]is in domibus religiofis, & aliis locis ecdefiafticis, caredis & equis fibimittendis, cum per hocprxdiâ* domus depauperentur, cultufque Divinus in hac parte diminuatur: & propter hujufmodi onera compellantur fxpiffime presbyteri, & alii miniftri ecclefiaftici, Divinis officiis deputati, recedere a focis foprad'dis.

Rxfponfio. Placet domino regi, quod fuper contentis in petitione, dc extero indebite non onerentur. & fi per magnates & alios contra fiat, habeant inde remedium; juxta formam ftatutorum, tempore domini Edvvardi regis patris noftri, nunc editorum. Et fiat confimile remedium de corrodiis & penfionibus, per co- B ertionem exaâis, de quibus non fit mentio in ftatutis.

XII. Item, fi aliqui de tenuta domini regis, vocati coram ordinario, extra parochiam ubi degunt, pt opter fuam contumaciam manifeftam, excommunicentur; ac, poft XL dies pro eorum captione feribatur. prxtendunt fe privilégiâtes, quod extra villam feu parochiam fuam non debent vocari: & fic denegatur breve regium pro captione eorumdem.

Refpoofio. Nunquam fuit negatum breve r» gium, nec negabitur in futurum.

XIII. Item, petitur, quod perfonx ecclefiafticr, quas dominus rex ad beneficia prrfentat ecclefiaftica, fi epifcopuseos non admittat, ut- C puta, propter defeâum fcientix,vel aliam eaulam rationabilem, non fubeant examinationem Jaicsrum perfonarum, in cafibus antediôis, prout his temporibus attentatur de faâo, contra canonicas fanftiones: fed adeant judicem ecclefiafticum, ad quem de jure pertinet, pro remedio, prout juftum fuerit, confeqnendo.

Rxfponfio. De idoneitate perfonx prxfentata ad beneficium ecclefiafticum, pertinet examinatio ad judicem ecclefiafticum. Et ita eft haâenus ufiraXim, & fiat in futurum.

XIV. hem, fi vacet aliqua dignitas, ubi eleftio eft facienda: petitur, quod eledoreslibere poflint eligere, abique incuflione timoris a quacunque poteftate fieculari, quod certent prc- D ccs fit opprefliones in hac parte.

Rjponfio. Fiant libere, juxta formam ftatutorum, & ordinationum.

XV. Item, licet clericus coram trculari judice judicari non debeat, nec aliquid contra iplurn fieri, per quod ad periculum mortis, vel mutilationem membri valeat perveniri: farculares tamen judices, clericos ad ecclefiam confugientes, & reatus fuos forte confitentes, faciunt abjurare regnum, eorum abiurationes admittunt ex illa caufa, quamquam illorum)udices fuper iis non exiftant. Sicque dtlur larcis indire&e poteftas hujufmodi clericos trucidandi, fi ipfos poli hujufmodi abjurationem, in regno contigerit inveniri. Super quo, praelati E & clerus petunt tale remedium adhiberi, ut immunitas ecclefix, & ecckfiafticarumperiouatum, confervetur illxfa.

Refponfio. Clericus pro felonia fugiens ad ecclefiam, pro immunitate ecclefiaftica obtinenda, afferens feeffe clericum, regnum non compellitur abjurare: fed legi regni fe reddens, ecclefiaftica gaudebit libertate, juxta laudabilem confuetudinem regni haâenus ufitatam.

XVI. Item, quanquam confeflio coram illo, lui non eft iudex confitentis, non teneat, nec ufficiat ad faciendum proceffum, vel fententiam proferendam; qu Jam tamen fieculares judices, clericos, qui de toro fuo in hac parte cI ^TI non exiftunt, reatus ptopnos fit enormes, ut puta furta, roboreas, & homicidia, coram eis confitentes, admittunt ad scrutationem aliorum, quam ipfi communiter vocant Apellum, iplofque fic confitentcs acculantes, feu appellum facientes non liberant ptxlatis eorum poft prxmirta, quaoquam fuper iis fuerint fufficientcr requifiti, licet coram cls, per confeflionem piopriam, judicari vel condemnari nequeant, abique violatione ecclcfraftkx libertatis. 4

Rxfponfio. Appellatori in furina debita, tanquam clerico per ordinarium rrtito, libertatis ccdefiafticx beneficium non necatur,

Nos dcliderantcs ftalui ecclehtr Anglicane, & tranquillitati lc quieti prrlato>um ôc cleri prxdidorum, quatenus dc jure poterimus, providere: ad honorem Dei, & emendationem Battu diâx ecclefir, & prxlatorum, & cleri. p.-xdiâorum, omnes & lingulas relponfionCT p rdiâas, ac orrdhia & fingula in eifdem reiiponlionibus contenta, ratifiantes & approbantes, ea pro nob's & heredibus nofirs concedimus, & praecipimus in perpetuum inviolabiliter oblcrvari. Vo'entes lc concedentes pro nobts fle heredibus noftris, quod prxdifti pixlati & clerus, corumque fucceffores in perpetuum, in prcmitfis juriidiftionem ecclefiaftiom cwrceant, juxta tenorem refponfionum prxdiâarum, abfque occafione, inquietatione, vel impedimento noftri, vel heredum noftroium, feu minillrorum noftrorum quorumeunque.

In cuius rei teftimonium, llas hueras nolhas fieri fecimus patentes. Telle me iplo apud Eboracum xxtv. die menfis Novembris, atino'C gni noftri dccimo.

Littera, fuper eamdem chartam dumim regis, jullitiariis, & alus minitlris Jiteda pro prohibitione.

Rex juftiturm jjlutem.

C^lrcumfpedc agatis de negotio tangente dominum Norvrycenfem, & ejus clerum, i<on puniendo eos, fi placitum tenuerint de iis, qux mere funt fpiriiualia; videlicet dc cortedionibus, quas faciunt praelati pro mortali peccaro; videlicet pro fornicatione, adulterio, fit hujufmodi, pro quibus aliquando infligitur pœna corporalis, aliquando pecuniaria; maxime, fi conviftns fuerit liber homo-

Item, fi prelatus puniatur pro coemeterio non claufo, ecclefia difcooperta, vel decenter non ornata, in qutbus cafibus alia poena non poteft infligi, quam pecuniaria. Item, fi redor petat a parochtanis luis oblationes, decimas debitas fitconiuetas, vel redor agat contra redorent de decimis majoribus, dummodo non petatur quarta pars alicujus ecclefix. Item, fi redor petat mortuarium, ubi mortuarium dari confuevit. Item, fi ptxiatus, advocatus ecclefic, petat a reâore penfionem fibi debitam.

Omnes hujufmodi petitiones facicndx funt in furo ecclefiaftico.

Item, deviolenta manuum injeâione in clericum, & in caufa diflamationis, conccffum fuit alias, quod placitum inde teneatur in curia Chriftianitatis, dummodo non petatur pecunia, fed agatur de corrcâionc peccati.

In omnibus ptxdiâis judex ecclefiaftkus cognofeere debet, non obftante regia prohibitione, licet porrigatur, quod non faciat, nifi prius habeat rogiam coniulcattoncm.

VITA
ET EPISTOLÆ
JOAAN1s PAPÆ XX
VULGO XXII.

JOANNES hujus nominis vulgi fententia XXII. tote eledionem Jacobus CaturcenGs didus, natione Gallus, tenuis fortunas parentibus ortus, corpore parvus, fed virtute & fcicotia maximus, poil interregnum biennii, ex epifeopo AviuncnG, Lugduni pontifex creatus, ac ibidem in catbedrali ecclcGa coronatus eft fcptimo Idus Augufti, anno Domini 1316. Regnante Ludovico IV. Avîooem profedus, odo cardinaks menfe Decembri ordinavit. Ludovicum Caroli II. regis Neapolitani filium epifcopum Tolofanum inter fandos retulit, Tolofamque metropolitanam fecit, epifcopum Limoneofem, At abbatiam fan&i Pontil, archicpifcopatui Narbonenfi attribuit. Novas dignitates nevaque collegia in ecclefiis iaftituir, Ordinem GnndimoMcoicm reformavit. Ccfar-auguftaBam ecclefiam in Hifpaniis in metropolitanam erexit. Ordinem militum ChriftianoruminPortugallia inftituir, quos Mauris opponeret, quibus Templariorum bona & pofleftaones incorporavit. Divos Thomas, Herîendetdem Icilicet & Aquinatem, ambos fandilfimos fle dodilÜxnos, lanitorum catalogo adfcripGt. Deinde feptem alios cardinales creavit. Edidit viginti conftitutiones, quas Extravagantes vocant, quarum unica illa, quas incipit *M naditorm*, contra Nicolai IV. aliorumque praedecdTonim luorum fententiam, in materia ad fidem non pertinente male definivit, tn rebus ufu coniumptibibbus iplum jus utendi a domino earumdem rerum difiingui non pofte, adeoque ipfos fratres Mmores in his rebus verum dominium habere. Dc animarum immortalitate, ut impudenter mentitur Calvinus, rahilunquam perperam fenfit aut docuit. Laftantii, Iren*!, aliorumque orthodoxorum patrum auâoritate fretus, erroneam aliquando fententiam de animabus certo loco ante diem judicii detentis ille fuftinuit: fed cum eam decreto Parifienfis facultatis improbatam intelligeret, eam qusrftionem pontificia auâoritate interpofita definire ftatuerat: verum morte prevantua, inquit facccflbr ejus Benediâus, iflud perficere nequivit. Quia & Oceanus imperatoris ftipendianus, a papa ob aliquos errores excommunicatus, qui propterea multa blaiphemando At calumniando in eum fcripferat, aperte profitetur Joannts verba ifta faille: Numquam me· intentionis fait dicere aliquid contra fidem: flt fi aliquid diximus, totum ex tunc revocamus. Eos, qui affirmant Chriftum, ejuique dUcipukM, nihil unquam proprium in vita habuiHe, excommunicavit. GloAulam cujuidam, qui tertii Ordinis fratres ad imitandam Chrifti paupertatem hortabatur, improbavit. Exconwnunicarionis fulmen diftrinxit in Vicecomites,qui Mediolanum uiurpaverant. Ludovicum IV. ejus nominis Romani Imperii regem natione Bavarum cxcom» municavit; tum quod Vicecomitibus Mediolano tyrannice dominantibus iuppct aS ferret; lura etiam, quod, au&ore Tritbcmio, uxorem eujufdam viri potentis abftuhflet, e-mqUc Ottoui fibo fuo copulatfct, ut co pacto ducatum Carintlie & Tirolis ad mulierem jure hereditario devolutum, obtinetet.

„ Ludovicus, an Triihemtus in chronico „ Hirfitugenfi anno Domini 1)17. Romam pro- „ fedus, ibique a fimplici quodam cpilcopo, „ reclamante papa, coronatus, in conci io luo- „ rum Joanoem XXII. temeraria prnfumptiooe depoluit, eumdemque hxrcticum Aiichilma- „ ticum denunctari cum feciflet, Petrum Cor- „ barium ordinis Minorum, Papam conllitutt. „ Qui poft diieeflum imperatoris in Germa- „ niam Pîfis rcliâus, & a Bonifacio comite „ Pilano Avionem ad Joannem papam addis- „t Aus, errore prius recognito, in career* vi- „ tam cum morte commutavit. Ortonam ab Aretina ecclefia divifit, eamque io epifeopatum erexit. Anathemate etiam notavit Nicolaum Eftcnfem Ferrariae dominum, JtPaftcrinum Bonacoflum Mantua tyrannum, qui flatumeccleſia divexabant, joannem Urfinum in ltabam Cmifif, qui Florentino* flt omnes Gudpbqs in Bavarum armaret. Hic enim cum «xcrcitu in Italiam trajiciens, Roma coronam acceperat, antipapamque quemdam Petrum Gorbarieufcm ordinis fandi Francifci de oblervantia creaverat, ac Nicolaum V. nominaverat ·' qui paulo poft per Bonifacium comitem captus, & Avi* Dionem perductus, in cavcere mortuus eft.

Hoc impedimento liberatus, flt Bavaro fa Germaniam reverio, pontifex regis Gslliarum auxilio expeditionem in Sarracenos promulgari procuravit. Dum vero huic rei animum iotcoderet, pridie Ix. Decrmb. anno Domini 1334. pontificatus 19., 4-mcnle, «tatis vero fitft 90. Avinione animam Deo reddidit, ac in ecclefia cathedrali fepultus eft, magnum auri pondurelinquens. Amavit fit amplitlimis honoribus auxit Dinum Florentinum, & Gentilem Fulginantem, medicos excellentiflimos, ut erat ia viros doctos fic pneftaates propenfus Acoflkiofas.

EPISTOLA I.
JOANNIS PAPÆ XX,

De bcatimdin* Sandoram.

Jaeeaeu ffiJêtpMt fervttt fervant Dei, ed perpétua* rei* tvaaruerM*.

NE fuper his qua de animabus fepsratis a corpore, & purgatis, an citra refiunStioncm corporum, Divinam elTcntiam vifiooc U videlicet, quam vocat Apoflolus facialem» vi-

videant, tam per nos. quam per aoomtUoa alios A in. praflcntia noftra, recitando ft allegando lacram fcripturam, ac originalia ft diâa fanâoram, vd alias tatincioando, fiapius diâa funt, aliter, quam ger nos diâa ft intdleâa foerant, intriligantur, ac dicantur, ft auribus fidelium valeam inculcari : eccc quod noflram intentionem, quam circa flatum animarum teparatarum habemus & habuimus, feric pnefen* tium declaramus. Fatemur liquidera & credimus quod anime purgate feparat» a corporibus, tini in celo, cetorum regno, & paradifo cum Chriflo in conferclo angelorum congre^y gatae, & videam Deum facie ad faciem &:Divinen effentiam dare, in quantum condicio & flatus patitur anime feparatr. Sivero alia vel B aliter circa materiam hujufmodi per dos diâa ft praedicata vel feripta fuerunt : quoquo modo illa dixinus, predicavimus, vel fcripfimus contra pnemitfa vel alia, que fidem concernant catholicam facramque fcripturam, aut bonos mores, illa abnegamus, & determinationem ecclefias & tacrae feripturx approbamus. Alias autem djâa vd lcripta illa habemus, & habere volumus, pro non diflis ft feriptis, eaque revocamus exprefc. Ac prediâa omnia, ft queeumque diâaft praedicata fuerunt, vel icripta per dos, de quacumque materia, ubicum3ue, & lo quocunque loco, & in quocumque atu. quem habuimus, ft habemus, vel habuerimus : omnia tubmittimus determinationi C ecclcfne, ac fucceflorum ooflronun. Nulli ergo omnino liceat hominum hanc paginam noflrae declarationis ft cooltitotionis- infringere, vel el aufu temerario ccntraire.

rw. Datum Aviniooc tertio Nonas Decembris, ftl «JJr pontificatus noflri anno 19. Hac *faxiteee reVKatieae f*&a, /Utint He tf bera fapraiiflii CKplrtHHt .*

II. AD UNIVERSOS FIDELES,

De bello Sarracenis inferendo.

Jcaxatt epifcepttt, jtrveu ftrvortutc Dei, ttxrvrrfa Chrifti jiichkxi, prajeriixe aecpbytii tf ca/ie-D cÀNMeaù, ac aavïuÀas *CbrifkicMtati ai^arentthet*, ad f»»r *patentee litterA*, iaZla *feiit apefaaa praaexntta pervenerint, falxtene tf apeftnbcant heneMhene*.* r

Filii,quos genult JefusChriftus, nonperfanguincm hircorum aut viialorum, fed per fuum proprium fangumera, cum a damnationis crimine, mortalium verfa tace, in fua cruce unda facrofanâi ful fanguinis not redemit. Noveritis nos ablquc befitatione aliqua infideli, quod nos a lapientiflimo ft Chriftianilfimo barone dlleâo filio noflro Philippo comite d'Anjou, filio fecundum carnem vrftoriofiflimi viri domitu Caroli de Valois, habuimus & recepi E mus, ft coram nobis ft coofratribus noflris cardinalibus in pleno confiftorio de verbo ad verbum legere fecimus, quafdam litteras legitimas ft integras, in quibus continentur que fequuntur, in hanc modum.

SantHffinee at keatifaec ■ *Cbrifa patri ac Jaeenna*, dnariea *Jecnne [atra Remana ecelcfia factat* pentifiti, eanibxfata Chrtfa alamaua, PHlippctt 'tenet* *fAnfa.*

Sanâi(fimo, inquam, patri noflro predifto, cum inclinato fanâorum pedum ofeuto fupplicem per omnia famulatum, ft di&s alumnis Chrifli eidem fubjeftis non fidam, fed remiffivam in Domino caritatem. Innotcfcam omnes in Chriflo fideles apud Deum, quod anno Domini MCCCXXI. die Veneris poft nativitatem B. foanuis Baptifln, fafta fuit horribilis eclipfis totis in comitatu d' Anjou ft de Touraine, ita quod fere per quatuor horarum ipatium illius diel, Sol effet inflammatus ft rubeus tamquam fanguis; ft in node illius diei Luna foret deturpate ft obfcurata veluti faccus. Ita quod crederent habitatores terre, effe in noviiTimo fine mundi. Nec non ft in ipfa dle audita fuerunt incogitabilia tonitrua, & ineflabiles coruicauones vilar : fic quod nonnulli viderunt quamplurimos ignium globos de cnlo fupra terram ft fupra domos cadentes : ita quod teda palea cooperta in quibuldam locis funt combufta, ft fuit vifus quidam draco terribilis in aere, cujus flatu ft anhelitu foetidft gentes non modicx lunt cxtinftx. Infuper terremotus in quibufdam locis fuit, & alias, quqjd tota terra tremeret, ita quod tremore ipfius quarapluiima hofpitia fuper mare Anglic fituata corruerunt. Interea in craflino illius diei, in comitatu memorato, noflne gentes coeperunt Ju» deos propter imprecationes, quas contta Chriftianitatem perpacarunt, invadere : *6t* inferutantes diligenter domos ipforum Judcorum, in domo cujuidam Judaei, cujus nomen Bananias, in fecretiori domus lue loco, in quodam forti ferinlo, quo thefaurum & fccreta fua reponebat, inventa fuit quxdam pellis * mutonina, ·ρ rerwciintus ft foris Hebiaice confcripta, cujus paten- m. tis liiterc tigillum tale erat. Laqueus figilli erat de icrico puro coccineo, figillum annexum dé auro probatiflimo, in pondere novemdecim Florentiae florenorum. In ipfo figillo fummaUm & brevius procedendo, imago Chrifli crucifixi elevata fubtili opere erat lculpta, ft quidam Judaeus, five Sarracenus horribilis, in» curvatus, per lummilatem cujufdam fcatae brachio crucis appodiatx, cum duabus maniboa femoralibus retraftis iuper genua, fecretiorafoarum natium (quod fordidum eft dicere) ante dulcis Chrifli faciem collocando. Cuius littera» tenorem gentes nolim minime curaflênt, niti repente & *et* caiu illud figillum longum ft latum percepiflent. Scripturam vero hujus littera nobis expofueruat duo Judaei baptizati. Pmfertifn ft idem Judaeus Bananias, cuin fex alils Judcis in litteratura Judaica fatis peritis: non tamen voluntarie, fed vi ft metu. Cum tamen fuerunt graviter fegregati, politi in queftionibus & tormentis, ft pro conflanti didi Judei in hujus imerae expolitione fatis fulficicnier tinum ft idem dicebant, vel quafi fimilia loquebantur ; quae omnia tranflulcrunl tres periti Chrifliani clerici lo theologica veritate, de lingua Hebraica in Latinum, prout diligentius potuerunt : que verba fuerunt talla, ft tot ft tanta. „ Gloriofiditno ac praepotentiflimo cir„ culi hujus mundi domino, domino Amice„ dtch regi triginta ft unius regnorum, vide» „ licet de Jericho, de Jertnocht, de Ay, de „ hiem *, de Lebua, de Lachie, de Gâter »' ^ ** „ de Hebron, dc terra GeiTen, de Bafan, de „ tota terra montana, deCadcsbarne, de uni- 1 „ verta Heihzorum, Amorrh»orum, Jebufiro„ rum, * Ferefcorum, ft Cucorum, utque ad y.PUtw„ radicem Arnon intra * Mafle, ft cwtcria re» ; „ gais ad noflram aedificationem recitandis mo- N,'I*Γ

« di-

w dicam , tam Soldants dc Admirandis, pr*d-An
pue Zabin Soldaoo dc Aaor, dc Jodab Ad-
» mirando de Abdon, & Semeren , exercituum
„ militi® veftro principi, omnibulque auricu-
„ lariis, coadjutoribus, accefloribu* dc fubregi-
„ bus veftris, Banani·* Hebrcus cum toto po.
„ puta Ifraelitico, inclinatiflimam fubjeftiooem
„ perennem, cum promptilfima obediemia de-
„ bitaque devotione. Pnrpotentiflime mi rex ,
„ cum prenominatis veftris magnatibus, fatra-
„ pis, dc baronibus. Cum jam dum a plafma»
n tione mundi anno fex millenario ducenario
„ nonagenario quaternario, deinceps pluries ,
„ veftra excellentHfima regia majeftas per me-
„ diatorem veftrum flibregem de Granata , dc
„ ipfius lapientes in populo Hebraico fupradi- B
„ fto, benigniter dignata eft,cum nobis faâo
„ foedere perpetuo intimare, quod fanâi patres
„ noftri, videlicet Enoch qui translatus fuit ,
„ dc Dias, qui vidente & tcftante difcipulo
„ fuo Elifco in paradifum in curru igneo fuit
» fubveâus, publice apparuerunt veftris genti-
„ bus in monte Thabor, ipfis doûrinam legis
„ noftne allegando dc docendo .' necnon jn
„ quodam concavo convallium montis SinaitQ-
„ venta eft arca noftra teflamenti : quam ar-
„ cam cum ingenti devotionis tripudio dc ju-
„ bilatione, cum incftitnabili equttuum dc pe-
„ ditum gentis veftrat, in quadam veftra prb-
„ cipali civitate , quae vocatur Ay, fecittis ho-
„ notificc deportari : dc in ipfadifta arca, Ip.C
„ fam reverenter aperiendo, inveoiftis manna,
„ quod nobis Deus m deferto dedit, fanum ,
„ mirabiliter odoriferans , ac etiam incorra»
„ ptum, cum virgis Moyfi dcAaron, dc tabu*
„ las legis noftrz lapideas digito Dei feulptast
„ que omnia (opradiâa , dt miraculofiora dc
„ mirabiliora, indiâa terra veftra ob devorio-
„ nem gentium perpetrarunt , afferentes firma
„ fide quod non eft altas Deus prrter magnum
f qui „ Deum noftrum , * quia locutus eft nobis in
„ monte Sinai ore ad os, ficut folec amicus
„ amicabiliter loqui ad amicum afteâuofif-
„ fime defideratis circumcidi, dc ad legem no
„ ftram, quam ipfe Deus, non alta* , dedir
„ nobis, redire bono animo dc converti ,.
„ quod redderetis nobis terram fupradidam
„ nuentem mei ac lac, quam Deus repromi-
„ fit : fi videlicet aliquo cautelofo ingenio gen-
„ tem Chriftianam , qua* credunt fillo cujuf-
„ dam mulieri* fimplicis dc pauperis de lege
„ noftra, que veftram hereditatem dc patrum
„ veftrorum ufurpando minus jufte ; n , in-
„ quam, eamdem fub jugo «tenue fervitutis
„ veftrc domaremus : dc prefertim pooetis no*
„ in pofteftione libera dc pacifica de civitate
„ magna Jerufalem, dc de Jericho, dc de Ay,
„ in qua requiefeit fandiflima arca , fi pofte-
„ mus vos inthronizare fuper thronum regni dt
„ prsclare civitatis Chrifticohrum Parifius,dr
„ quod ad omnia ifta percipienda in omnibus E
„ juvaretis. Interea ficut valetis agnofeere,per
„ prcdiâum nobilem vefttum fubregem dcGra-
„ nata, fuper hoc adhibuimus unam callidam
„ dc fubtilcm cautelam ; quia potuimus venena
„ in potationes ex corrupti* , dc pulveres de
„ malis & amari* herbis, dede fanguimbus re-
„ ptilium venenoforum in ful* aquis, puteis dc
„ ciftemis, fontibus dc quibuslibet fluvii* : ut
„ ipfi Chriftiani fuo tempore unufquifque fe-
„ eundum complexionis fu« qualitatem vapore
„ corrupto prcdiâorum venenatorum morte in-
„ ternali extinguantur : dc maxime propter co-

frioiam pecuniam noftram per qnofdam pau-
w peres legis ipforum, qui vocantur leprofi ,
„ *iecimut* fieri iftud idem. Sed pradifti pat>
n petes mifetrimi leprafi ia his fe fimplice* ha-
buerant, quia dc nobis detraxerunt de accu-
» faverunt, dc ab aliis Chrifttanis decepti , to-
tum faâum confefis funt. Ita tamen, quod
(in quo nobis eft exaltatio) ipfi Chriftiani
fixu fratres Chriftianos lcprofoe depopulare*
runt dt dcftruxerunt penitus . dc iidem le.
profi Chriftiani fuo* confratres Chriftianos
impocotavenmt (quod eft bonum fignum ,
cum omne regnum b fe divifum debeat de-
folari) dc edam propter accufationem pr«-
H [illegible] fuimus turpiter capti, dc
„ crudeliter bcarcerati ; quod martyrium pa-
tîenter pro Deofuftinuimus, dc ab ipfis Chri-
ftiani* quotidie fuftinemua, ut nobis in cen-
» tuplum Dem retribuat in futurum. Et pro-
au dubio credimus depopulati fuifTe , nifi
grandi* nofter thefaurus corda eorum in ava-
ritia cbduraflet r unde aurum dc argentum
noftrum dt veftrum nos redemit, prout va-
letis icite ifta omnia per pradiftum fubte-
gem veftrum de Granata. Tranfmittatis no-
bis argentum dt aurum , quia fueramus fa-
ή ecre majora, dum aliquod fpatbm tranfie»
„ rit, fi impocotatioaes tfteaon bene fecerint
„ curium fiium. Si autem fecerint quod opta-
„ mu*, tunc vobis bene notum faciemus . Ita
„ quod Deo adjuvante poteritis transfretaro
„ mare ad portum Granate, dt fuper refiduum
n Chriftiaoontm extendere magnificum veftrum
„ gladium fa manu potenti veftra dextera dc
„ brachio levato. Et poftea fedebitis apud Pa-
„ rifius fuper thronum t dt nos fimiliter libere
„ poflidebimus terram patrum noftrorum nobis
„ a Deo rcpromfflam, dc inde erimus tutani-
„ mes fub lege dc fub Deo uno viventes . Er
„ non erit amplius b foculo ullus dolor, nec
„ ulla oppreflio m «ternum . Unde dicit no-
„ fter fapien* Salomon *t nAhcrtt mi Dt», ρ/^ι.*
„ mu cuteata/ *eft cum t».* Et beatus David :
„ *£cct fnmte* Ww *& went famium, knbitn-*
„ *rv frntrtf i»* «sm‡v. Sed de ipfi» Chriftiani*
„ prophetavit nofter fenfeus propheta Ofee, di-
„ cens; *Divifmt tft ctr terunt, tf Uee interi· tye*
„ *hint.* Excellcntif&nue regie majeftati veftra*
„ tranfinittimus hoc patens chirographum per
„ Sadoch fummum facerdotem Hebr«oram,dc
„ magnum Leonem fatis peritum in fcientb
„ legis noftro, qui vobis exponent melius uni-
„ verfa "".

No* igitur Joannes prediftus, fervus fervo-
rum Dei quoniam quidem intelleximus, quod
devotiflimu* dc Chriftiaoilfimus dita&us nliu*
nofter memoratus Philippus comes d' Anjon pré-
parât fe ad arripiendum iter fuum contra illam
gentem crudelem Sarracenam , propter Chri-
ftianitatis exaltationem , dc ~~ad vindicandam~~
Qirifti mortem : eamdem vero in quacumque
die iter fuum acceperit * cum fua comitiva, ae
ipfum poft fequentes, audoritate Dei omnipo-
tentis dt Virginia ejus matris, ac beatorum a-
poftolorum Petri & Pauli, ex nunc a perna ab-
ibivimus, & a culpa, dcc.

HI. AD BCCL.PRAGENSIS.

De procefIh pc contra Ludovicum regent Romanonun.

Jmmkj tpifctpu ferons ftrvmx Dei, Utflit filin, upttelt cctlifa t filetai & e/efielitem hnefih&ieietDt.

X>ÏΓμ !γ- dmjaaxah P»F* W*r- chieplfr. R"- vcUMtcra, ·F«kI Sw ,lwn ann· Ipl/ToW

T^fUper contra diAwn filium, magnificum *^· virum, Ludovicum ducem Bavari·, fu. B* eo quod eleftione fua in regem Romanum, promovendum in imperatorem, per quofdam qui vocem indeâtone hujufmodi habere dicuntur in difeordia celebrata, per fedem apoftoli* cam (ad quam ckftionis hujufmodi ft perfo* n· ele&x examinatio, approbatio, adtniffio, ac etiam reprobatio ft repulfio, nofcicur pertinere) non admifta, nec etiam reprobata, adminiftrattCMM regiminis Romani regni feu imperii fe irreverenter ac indebite per fe ft alios ingerebat,' de fratrum noftrorum confilio, ft apoftolic· plenitudine poteftatis, pnefentemultitudine copiofa fidelium, videlicet o&avoldus OAobris, proceffum fecimus continenti· infra* fcripta.

/smart *ftrvtt ftrvenmt Dei,* ad perprrnsavrtriweaMrMW. „ Attendentes, quod dum „ errori non refiftit is ad quem refiftere perti- „ net, profutnitur coufentire; quodque plerum*C „ que juftit<e opprimitur veritas, u defenfio- „ ois opportun· ftli beneficium (obtrahatur.· „ profimo nec errori damnabili confondre per „ refiftentie oegligemlam volumus, neque p·- „ ti, ob defeftum optim· defonfioois profidii, », jnftitiam opprimi fponf· Chrifti. Dudum liquident per obitum clar· memori· Hcnrici Romanorum imperatoris, imperio Romano vacante, principes ecdefiaftici ft («culares, ad quos (translato ab olim per fodem apoftolicam pnedifto imperio de Grsrcis in perfona magnifici Caroh in Germanos) futuri Romani regis, in imperatorem poftmodum promovendi, eleftio pertinebat, votis eorum in diveria dhrifis, duos (ficut dicitur) ioD difeordia elegerunt.-quibufdam eorum in dileftum filium magnificum virum Ludovicum Bavari·, quibufdam vero in dileftum filium Friderieum Auftri·, dncds, nominando ft eligendo ipfoa in Romanorum reges».dirigentibus difoorditer vou fua. Verum mataras Ludovicm, a nobis, ad quem fu· oeftionis rt hujufinodi, ficut praemittitur, in difeordia ·> celebrat·, ac perfou· ipfius examinatio, approbatio ftadmiflio, repulfio quoque & reprobatio, aofeitur pertinere, eleftiooc pro* difta nequaquam admifla, nec ejus approbata aerio··, ficut notOria fama notoriat, ft publica fafti evidentia manifeftat, non qu·* „ reos, ut deberet t per^ odium ,ad hujufmodi E regoi feu imperii conficendere dignitatis faftigiom, fed potins aliunde (nefdtnus quo ductos, vel verius fcduâus, confilio) profati Romani regni nomen fibi ft titulum regium

M fit reprobata perfcna, neutri elcAorum ipfo* „ ram aflnmero licuerit nunen ft titulata pm* μ lib·turn. cam me interim Romani reges

An pto titulo non contentus, adminiihationi iu- „ rtutn regni ft imperii prodiAorum, in gta- „ rem Dei offraient, ft contemptum ac ma* „ nifeâatn injuriam Roman· ccdefix matris „ fim, ad quam etuCdetn vacantis imperii re* „ gttnen (ficut ft impatientiarum vacat) per. „ tincra dinofaiur, nec non ft plurimorum „ fcandatam, ft rei turbationem ft lefionem „ poblicas, ac anintue fuas detrimentum, proG- „ ure, (eque illi immifeere irreverenter ac in. „ debite profumpfit ha&emts ft profumit, exi- „ eendo ft recipiendo fub profato regio titulo „ fidelitatis in Alemanni* ft nonnullis Italic „ partiras, tam a perfonis ecdefiafticis, quam „ frcularibus, vaflallis imperii, per left alios, B „ juramenta, ac de dignitatibus, honoribus & „ officiis,-ad ejufoemRomani regni feu impe- „ rii difpofitfonem fpeAantibus, pro fuo libito „ difponendo; ficut proximis bis diebus prete- „ ritis, de marchfonatu Magdeburgenfi, quem „ primogenito fuo de fafto publice contulit, „ ordinavit.' necnon alia plurima exercendo, „ que ad ejufdem Romani regni & imperii re- „ gimen non eft dubium pertinere. E/uidem „ infuper ecelefi· Romane, ficut Galeatio de „ Vicecomitibus, ft ejus fratribus, quamvis fint „ de crimine hxrefis a fuis competentibus ju- „ dktbus, exigente juftitia, per definitivam „ fententiam condemnati, ft nonnullis aliis ec- „ defle prefate rebellibus, fe *exhibere* fauto* „ rem & defenforem, contra didam ecclefiam „ profequentem adverfus eofdem rebelles jura „ imperti ft negotium fidei, in gravem Divi- M ne majeftatis injuriam, contemptum ejufdem p ecclefi*, ft anime fu· perniciem, non eft „ veritus, nec verettlr. Nos itaque tam teme- „ rariis anfibus, ne mos tam peraiciofus inva- „ lefcat, io pofterum obviare, ac (prout ad „ apoftolatus noftri fpeAat officium) mftitiam „ fponf· Chrifti in hac parte defendere, di* „ ftnmquc Ludovicum · tam periculofo erro* „ ris devio ad veritatis callem reducere cu* „ pientes; acconfiderantes, quod ad ejus prac- „ fontiam, ad proponendum coram eo proien- „ tialiter, per que pollet ft deberet retrahi a pnadift*, nequaquam tutus patet acceifus; „ quodque in premiflu formidatur, quod mo* „ ra periculum, ft diffimulatio damnum Γò- η nent procul duMo allature.· ad providendum >, fuper promiffis exceflibus, & obviandum eif* „ dem, fubfcriptum modum de fratrum no* „ ftroram confilio, ac ex certa feientia, ft de „ apoftoliro poteftatis plenitudine eligentes, „ profatum Ludovicum, prsfcnte fidelium mul- w titudiue copfctia, profentium tenore mone* m mos, eidem fub virtute fanA·obedienti· ac » excommunicationis pena (quam ipfum, nifi N cum cBeAu hujufinodi monitioni noftrx pa- » ruerit, incurrero votamus ipfo fado) audo- » ritate apoftolica nihilo minus injungentes, n ut intra trium menfium fpatium, a datis prefentium computandum, quod ei de eo* „ rumdem fratrum confilio pro percaaptorio ter. M mino affignamus, ab adminiftratioQC, fan- M toria, ftdefimfioocpmdi&s prorfus abftineat „ ac defiftat, admfaiftratiooem ipfam per fe, w afinm, fon alioa, non refiunpturas ulterius, w nifi tunc demum cum eteftfooem fuam hu- „ jufinodi, qu* da ipfo dicitur celebrata, ac w perfonam ejofiiem, per fodem apofiolkam

„ tutammemoratam, caRenquepremiffa, qua-

„ tenus

„ tenus pneccflerwutdefaão, eum de jure nonA
», teneant, vehit ab ipfo, cui jus faciendi non
„ competebat, nec competit , attentata, curet
n intra prediÀum terminem, quantum patie-
„ tur polfibilitas, realiter revocare. Aperte per
» praricntMun feriem intimantes eidem, quod
m u in pnsmiflb, per bum infra pnefatum ter-
„ minum exequendis, negligent fuerit vel re*
„ miflus, nos contra ipfum ad publicationem
„ pernarum, in quas propter pnrmiflos excef*
„ tus notorios incidere nofdtur, vel incidet in
n foturum, ft alias quantum fuidebit juflitta,
„ ejus non obftante abfenria , procedemus .
„ Uoivcrfis igitur patriarchis , archiepifcopis ,
„ epifeopis, ft aliis perfonis ecclefiafticis qui-
„ bufeumque, fub pcena fufpenfioms ab officio B
„ ft beneficio , quam eos incurrere volumus
„ ipfo fa&o, nifi infra pnediâum terminum
„ infrafcripic inhibitioni noftrc efficaciter ftu*
„ duerint obedire, & tam ipfis , quam omni-
„ bus & lingulis civitatibus, communitatibus ,
„ & univerfitatibus, necnon perfonis ficculari-
„ bus uuibufcumque , cujufcumque conditionis
„ aut ftatns cxiftant,-ctiamfi regali aut alia
„ quacumque dignitate prefulgeant, in virtute
„ lan&x obedientic, ac fub pcena excommuni-
„ cationis in perfonas, & interdidi in terras
„ eorum, necnon privationis privilegiorum quo-
„ rumcumque, apoftolicorum ft imperialium,
„ ac feudorum, qua: ab ecclefia vel imperio
„ obtinent, difiriâius inhibemus , ne pardiâo C
„ Ludovico in prxmiflu vel aliis regni feu im*
perii tangentibus regimen , tamquam regi ,
„ feu in regem Romanorum ele&o, nifi ft quo*
„ ufque diftamelcftiooem, aeperfonam ipüus,
„ per fedem apoftolicam approbari contigerit,
„ & admitti, in aliquo pareant vel intendant r
„ neve eidem in quioufcumque ad regnum prs-
„ libatum fpeftantibus pnebeant auxilium ,con-
„ filium, vd favorem . Non obftantibus , fi
„ ipfi vel eorum aliqui ad hoc fe dido Ludo-
„ vico ut regi, feu in regem Romanorumele*
M âo, adllrinxerint per fidelitatis vel alterius
„ cujuslibet generis juramenta ; qux quidem
„ cum prxftita fuerint ei, cui minime prefla-
„ ri debuerant, nec fervari fine «tenue falutis D
„ valeant detrimento , preflantes eadem non
„ adflringunt ; qux nihilo minus ad cautelam
„ audoritate apoftolica relaxamus, iliaque caf.
„ la ft irrita nunciantes, decernimus penitus
„ non tenere, nec ftSte aliquatenus obfervan-
„ da; feu fi pixfat^Ludovico, vel quibufeum-
„ que aliis coojunâtm ve! divilim per litteras
„ ledis ejufdem foret fub quacumque verborum
„ forma vd expreflione conceflum, vel concc-
„ detur in pofterum, quod excommunicari ft
„ fufpendi, vel eorum terne feu loca interdici
„ non poffinr : quas contra prrfentem procef-
„ fum noftrum in nullo eis volumus fuflraga-
„ ri, fed ipfas quoad hoc viribus volumusom-
n nino carere. Ex praemiffis autem nos nequa-
„ quam intendimus nec volumus obligari, quin
„ ad publicationem diftarutnpwnarum, ft alias,
„ contra diâum Ludovicum poflimus pendente
„ hujufmodi dilatione procedere, prout juflum
„ fuerit, & nobis vifum fuerit expedire . Ut
„ autem hujufmodi proceflus nofter ad ipflus
„ Ludovic:, & aliorum, quorum intereft, com-
„ munem notitiam deducatur .' chartasfivc mem-
„ branas proceflum continentes eumdem , in
„ ecclefia Avinioοenfi appendi vel affigi oftits,
M feu fuperliminaribus ejufdem ecclefias facie-
h mus, que proceflum ipfum fuo quafi fonoro
» praeconio ft patulo indicio publicabunt , ut
„ idem Ludovicus, ft alb quos proccdul ipfe
„ contingit, nullam poffint excufationem prr-
„ tenders, quod ad eos non pervenerit , vel
„ quod ignoraverint eandem t cum non fit ve*
n rifimile, quoad ipfos remanere incognitum
„ vd occultatum, quod tam*patenter omnibus
„ publicatur. Volumus autem , ft apoftolica
„ audoritate decernimus, quod hujufmodi pro*
„ ceflus eumdem Ludovicum, feu alios pnedi-
„ ftos , apprehendat ft arâct , ac fi eifdem
„ perfonalitcr publicatus ft infinuatus folemni-
„ ter extitiflet ; conftitutione quacumque per
n prasdcccflbres noftros Romanos pontifices in
„ contrarium edita, non obftante . Nulli ergo
„ omnino hominum liceat hanc paginam no*
„ ftrae monitionis, mandati, inhibitionis , ne-
„ laxationis ft cooftitutionis, infringere, velrl
„ aufn temerario contraire. Si quis autem hoc
„ attentare prcfumpferit, indignationem omni-
„ potentis Dei ft beatorum Petri & Pauli apo-
„ Holorum ejus fe noverit incurfurum. Dat.A-
„ vinione, in palatio epifcopali b. Idus Uâo- Al|no
„ bris, pontificatus nofiri anno 8. tu ıı-ı-

Quocirca diferetioni veftra: per apoftolica fcri-
pta in virtute obediential diftriâe praecipiendo
mandamus, quatenus prrmifla lo prndiAopro-
eeffu contenta, quantum ad vos pertinet , per
vos ft clerum civitatis ft dkeccfis Praecutis ,
& alios fubdttos epifeopattu Pragenfis, firmiter
obfervetis, & faciatis inviolabiliter obfervari r
ac nihilo minus prediâum proceflum in diâis
civitate & *diœccû, ad id* clero & populo loci
cujuslibet, ubi hujufmodi publicatio flet , con*
vocatis fpecialiter & etiam congregatis, facis,
tb folemniter publicari· de publicatione hujuf-
modi facientes fieri publira inflrumenta , illa
hobis, quantocius fieri commode poterit, tranf-
miffluri, ac fignificaturi nobis diem receptionis
pracfentium , & quaxumquc fuper his duxeritis
facienda- Datura Avinlooe 7. Idus Oâobris , Ams Ckn
pontificatus noftri anno oftavo. 'J«J

IV. AD UNIVERSUM CLERUM-

De audienda confeflione.

Jeanne/ epifcepttl/, feront fervortuet Deit venere, bilibeu fretribnt , petrionbi/ , ercbiepifcepit , epifcopi/, ac dilefh/filii/clerici/, ad fae/pr«- fente/ pervenerint , feintent & epoftolicene be. ned&fanet.*

VAs eleftionu, doftor eximius , & egregius paedicator, cujus pncdicatiomundum do- cuit univcrium, prcfamptuofam illorum auda- ciam refrenans follicitus, qui prudentia: propriat innitentes, in errores varios profabuntur , non plus fapere quam oportet, fed ad fobrietatem upere falubri doftrma fuggeflit, ut juxta Sa- Epientb eloquium, quifque fuse prudenti* ponat modum. Sane dudum cum ditaftam filium ma- giftrum Joannem de Polliaco, (ânébe theolo- giae doftorem, certis ex caufis de fratrum no- ftrorum confilio ad noftram pnsfentiam vocaf- femus, fide digna relatio ad noftrum perduxit auditum, quod ipfe in quibufdam articulis tan- gentibus pceoilentiae facramentum, non fobrie, fed perperam lapiebat, infra feriptos articulos pcricufofos continentes errores docens publice in fub praedicationibus flt in fcholis. Primo fi- quidem adftroens, quod cooftffi fratribus hj- bemibus Licentiam generalem audiendi coofel* fiones,

(tones, tenentur eadem peccata qu· confefli A facrant, iterum confiteri proprio faeerdoti. Secundo, quod ftaute ftaruto » omnes utriufqoe fexus, edito la concilio generali , Romanus pontifex non poflit facere , quod parochiani non teneantur confiteri omnia peccata fua feme! In anno proprio (acerdoti, quem dicit effe parochialem curatum .· Icfmo nec Deuspoifet hoc facere, quia, ut dicebat, implicat contradiâioncm. Tertio, quod papa non poteft dare noteftatem generalem audiendi confeffiones, immo nec Deus .' quin confeffus habenti generalem licentiam teneatur eadem iterum confiteri flto proprio faeerdoti, quem dicit effe, ut promittitur, parochialem curatum. Nos igitur fcire volentes, fi fuggefta nobis verita- B temhaberent, articulorum premifforum copiam eidem magiftro Joanni fecimus aflignari, 4 ad dcfmfionem fui audientiam plenam prabuimus, tam in noftra 4 diâorum fratrum noftrorum prsfentia in confiftorio, quam alias coram aliquibus ex ipfis fratribus per nos ad hoc deputatis. Veram licet praefatus magifter didos articulos 4 contenta in ipfis defendere niteretur ; •flerebat tamen fe paratum credere 4 tenere in praemiflis 4 aliis, ea qu* credenda 4 tenenda effle fides apoftolica definiret . Nos ergo attendentes» quod prediâorum articulorum alfertio, praedicatio, 4 doârtna, redundare poterant in multarum perniciem animarum, ipfos per plures magiftrcs in theologia examinari fe- C cimus diligenter : nos etiam cum diâis fratribos noftris collationem folertem habuimus fuper ipfis. Per quas quidem collationem 4 examinationem fuper hoc prsehabitas » comperimur, praadiâos articulos doarinam non fartam , fed periculofam multum , ac veritati contrariam continere. Qpos etiam articulos omnes 4 finguloa idem magifter Joannes, veris fibi rationibus opinioni fua dudutn habita contrariis dcmonftratis, in confiftorio revocavit» afferens fe credere eos non veros, fed eorum contrarium verum cfle, cum diceret fe nefeire rationibus, fed fallis in contrarium refpondcre · Ideoque ne per aflertfonem , praedicationem 4 dodrinam hujufmodi. In errorem quod abfit, ani- D ma fimplicitun prolabantur ; omnes przdidos articulos, 4 qtiemlibct eorumdem , tamquam falfos 4 erroneos , 4 a doârina fana devios , auâoritate apoftolica damnamus 4 reprobamus, de fratrum confilio pnediâorum, doârinam ipfis contrariam veram efle 4 catholicam afferentes .' cum illi qui przdiâis fratribus confitentur, non magis teneantur eadem peccata iterum confiteri, quam fi alias illa confefli firiffent eorum proprio facendoti, juxta didum concilium generale. Optantes autem veritatis vias notas efle fidelibus, 4cunAis erroribus praecludere aditum, ne fubintrent ' felicis recordationis Alexandri IV. 4 Clementis IV. Romanorum pontificum pnedeceflômm noftrorum vefti- E gia imitando, univerfis 4 fingulis diftridina inhibemus ! ut quilquam diâos articulos per nos» ut pnetnlnitur, damnatos, 4 etiam reprobatos, ve! conrcota in eis vel aliquo ipforum, utpotc n catholicis mentibus refpuenda , tenere audeat feu defenfare quomodolibet,«l docere . Qpo circa univcrfitati veftra per apoft. (cripta diftriâe praecipiendo mandamus, qaareous univerfi4 finguH veftrum, ta civitatibus 4dicecefibus veflris, convocaro dero communiter , prsmifla omnia 4 finguia per vos feu alios folemniter publicetis. Nos etiam eidem magiftro *Joanni* mandavimus, quod ipfe in fcholis 4 in fermone Parifiis prssdiâos articulos & contenta in ets. tamquam veritati contraria, proprie vocis oraculo» 4 affeveratione conflanti püblke debeat revocare .· quod Ce faâurum diâus magifler Joannes efficaciter reproœifit. Datum Avînione 8. Kalendas Augufti, pontificatus noftri A anno quinto»

V. AD EPISCOPUM OLOMUCENSEM.

De decimis lo regno Bohcmi* & comitatu Luccmburgenfi per triennium Joanni regi perfolvendis.

BJaaaarr φν/αρσ t *frrvuj ftnwrni Dei , venerabifi fratri epifeopo Olo*utcei\fi, tf dilecii filiu « Britaovienfi, tf fauila Maria , Lucentbsrgenfit, Prageufis tf Trevirei\fir diaecefitm t mosafieriorum abbatibus, falutem tf apoflolieam benediSiatem .*

^TUper cariffimui^n Chrifto filius nofter , Joannes rex Bohetnis illuftris , per fpcciales nuncios fuos ad noftram prcfenciam deflinatos, in noftra 4 fratrum noftrorum przfentia fecit exponi, quod ipfe zelo fidei ChrtftiatuE fucceufus, ad imponenda opportuna perfidia fanfte matris ecctefi· » quam Dominus nofter JefusChriftus proprio (anguine coniecravit, (eque exponendum obfequiis ejufdem cctte- C fic 4 apoftolicz (edis toto afpirat afleâu, per prcdktos nuncios humili fupplicatione depofcens » ut ipfum in tam pio 4 laudabili propofito confoventes, in (ubfidium negotiorum hujufmodi , propter qu* perfonam 4 bona fua îiuilibel eft paratus exponere » decimam ecclefiafticorum proventuum,4 reddituum regni Bohemici , 4 comitatus fui Lucemburgenfis, fibi ad certum tempus, pro przmifforumfupportandis oneribus» concedere dignaremur. Nos ergo attendentes eximi* devotionis affedum , quem idem nex ad nufdrin redemptoris noftri 4Unâ* fedis oblcquia ardenti promptitudlne devotionis oftendit, defideriis gratis inducimur , ut D eum tamquam inclytum fedis apoftolicz filium, raritatis interne brachiis amplexantes , ejus in hac parte votis, quantum cum Deo poffumus, annuamus . Volentes itaque dido regi iuper prxmiffo fuo laudabilique propofito favoribus athftere opportunis, de diâorum fratrum confilio, decimam omnium ccclefiafticorum reddituum 4 proventuum, locorum quorumlibet ecclcfiafticoram, exemptorum & noo exemptorum , regni & comitatus przdiâoram, ab omnfiius archiepifcopis, epifeopis , czterifque perlonis ecdefiafticis quibufeumque , quamacumque pnefulgcant dignitate, lieu cujufcumque lint preeminent!*, eoodhtaois, feu ftatus 4 religionis vel ordinis , quibus & eorum alicui nul- E la privilegia ?cl *indulgentias* fub quacwnque\ verborum forma vel expreflione cooccfla volumus fuftragari (preten^uam a dileâis filiis,ma-1;iftro flt fratribus hofpitalis S. Joannis Hierofo- *ymitani,* qui contra holies fidei *Chriftiaoorum* exponunt jugiter fe 4 fua, quos propter hoc ab ejufdem przftatione decime exemptos 4 liberos fore decrevimus 4 immunes) eidem regi conceflimos in futim fubfidnim ufque ad triennium exigendam » 4 etiam colligendam, 4 eidem regi affignandam. Cum itaque vos, de quorum maturitate , fidelitate , 4 circumfpeftionis tnduftria, fiduciam gerimus in Domino fpc-

fpecialem » ad exaâkxsem hujufmodi decimae A pro diAo triennio faciendam, juxta infra feri* pwm modum per ipfit» * fedis providentiam ordinatum, *dmdmue eligendo· :* dtfcretiool Vе· flr· per apoflolica fcripia mandamus , quatenus onus bujufinodi vobis impetitum fafdpfentes, A exequeotes humiliter ac devote, vos vel duo, ant unus veftrum per vos, vel alium feu alios, quo· ad hoc duxerimus depurandos , de omnibus fruAibu·, redditibus , A proventibus ecclcfiaftieis diftaram perfonarum ecctetiafticarum, facularium, regularium, exemptarum & 000 exemptarum, In didis regno A comitatu cootiftentium, videlicet ecclefiarum , snooaftenorum, & beneficiorum que habent A obtinent in regno A comitatu prcdiâis, fecundum B modum A morem ac confuetudinem in exaâiooe A colleâione hujufmodi haâenus obfervatos, quolibet anno diâi triennii In iubfcriÎtis terminis levetis, Actiam exigatis decimam upradifeam. Siquidem folutionis medietatis dc. cinue femianni terminum primum fore ftatuimus, feflum nativitatis Dominicas primo venturum; fecundum 'vero torminum, felium Pentecoftes, diâum feftum nativitatis Dominior proxime fecuturum : In allis duobus annis fequentibus, circa folutiooetn hujufmodi dccimr prsdiâis terminis obfervaodis. Ad folutionem vero ejuidem decima, quofeumque exemptos A non exemptos ipfius decime debitores In diâis regno A comitatu confidentes , þer cenfuram C ecclefiafticam, ac etiam per fequeftrstioncm fruâuum, reddituum, A proventuum ecclefiaflieorum fuontm, confiftcntium m eifdem regno A comitatu, ut praemittitur , fi expedire videritis, appellationepoftpofita, compellendo. · Ilaque quod ad fruâus, redditus A proventus alios eorumdem extra regnum comitatumque prsediâa confiftentes, hujufmodi compulfiouis officium nullatenus extendatis rnec ad exaâlonem hujufmodi faciendam In aliquo calu per vos, vel alium feu alios , Invocetis auxilium brachii ftecularls , nifi pnediâorum non iolventium contumacia exigente , aliud circa hoc per fedem eamdem fuerit ordinatum .Et ne de moneta, In qua prrdi&ardecimae folurio D fiet A fieri debet, valeat hatfitari, A ut vitentur gravamina quas propter hoc viris ecdefiafticis interdum confueverunt inferri ; volumus quod per vos A fingulos veftrum, A allo· fubcollcâores veftro· , ipfa decima ad monetam currentem communiter levetur, sc etiam exigatur, juxta conftitutionem fuper llaec editam In concilio Viennenfi : Ita quod praetextu alicujus concambii, debitores A folutores did® decimat non graventur. Illam tamen camdemque monetam, quam recipietis, vel recipi facietis, diâo regi, feu certo nuncio teneamini aflqmare : bujuimodi decimam exigetis, A exigi facietis fecundum taxationem haâenus faâatn In civitatibus, dkeccribus, atque loc» regni , E A comitatibus prcdiâorum. Ubi nulla hnjufmodt certa taxatio foetit , fecundum confuetudinem in cxadiooe A colleâione didas decime faciatis, abfque «liquo onere expenfarum eorum, e qufeus bujufinodi eorum defednexpenfas fieri oporteret : ad quarum reftitutionem eoa teneri vofamus A aftriogi. Quodque circa hanc ccoftftutKNMm ejufdem Vicnoenba concilii obtenantes, A calices, libros, Aelia ornamenta ecclefiarum, Divinis officiis deputata , cx cauta pignoris vel diftraâiouis capere, recipere , diflrahcre, feu quomodolibct occupare , per vos ve! alios minime prefismetis. Non obnantibus quibufeumque privilegiis, indulgentiis, vel gratiis cifiiem pcrfonueecleixafticis, vri earum alicui, aut dignitatibus feu ordinibus carumdem, & fpecialiter Gftercicnfe , Premonftratenfis, Guniacenfis, Cartuficnfis , Grandimontenfis, vel eorum univerfitatibus aut per» lonis Angularibus, fob quacumque verborum *forma* vel expreifione ab eadem fede conceflis ; etiam fi contineatur In eis, quod de ipforum totis tenoribus fervatim ac deverbô ad vabum plenam dc expreifam feu explicitant, quamcum* que lu noftris litteris fieri oporteat , mentionem , dc qualibet alla ipfius fedis indulgentia generali vel fpcciati, cujufcumque tenoris , forms , vel expreflionis exiftat .· per quam dc verbo ad verbum pratentibus non infertam , aut nominatim dc ungulariter non expreffam, effectus earum non impediri valear quomodolibct, vel differri. Volumus infuper, quod vos & quilibet veftrum, omnium reddituum dc proventuum ecclcfiafikorum veilrorum decimam a vobifmetipfis fideliter & integre exigatis ; Ita quou nullus veftrum circa hoc fibi indulgeat , fed fecum In hac parte procedat, ac fi tali officio in extraneo fungeretur , fic quod unufquifque veftrum In feriptis redigi faciat quidquid praedifta decima dc proventibus fuis ecclefiafticis exegerit a fcipfo .· exadionem vero hujufmodi juxta taxationem decima, fxue eam ccnfuevi-ftis haâenus folvere de diftis veftrts proventibus , facietis : alioquin In exadsonc hujufmodl fervabitis confuetudinem haâenus In fimilibus folitam obfervarl : ac nihilo minus in perfonas illorum ex vobis, ve! vicariorum veftrorum , & aliorum quorumcumque, qui de mandato'noftro ad cqiiledionem exa&iooemque hujufmodi fuerint deputati , quique defecerint In folutione diâ« decimas in terminis fupradiâis , vel lo colleâione & exaâione hujufmodi , fraudem forfitan vel malitiam adhibuerint, excommunicationis fententiam auâoritate pratentium promulgamus : aqua poft fatisfaâionem debitam, per aliquem ex vicinioribus epifeopis , excommunicationis fententia non . ligatum , gratiam A communionem apoftolics fedis habentem, faâa fibi fide de farisfadione hujufmodi , poffint abfolutionis beneficium obtinere . Datum Avinionc Kal. Junii, pontificatus noftri. anno 9.

VI. AD EPISCOPUM PRAGENSEM .

Dc proccffu Joannis pape contra Ludovicum regem Romanorum.

Jaatuitf epifcgfnu , frrvtu frrvartM Dti , vtaertl·· bili fratri tpifeq Pragtitf , folâtrât & ep~ fiolicatn bntediilioaem.*

AD obviandum damnandis Ludovic! dlm Bavarix ducis , cxcotnmunicati haeretici A fchifmaticl , aufibus , de fidelium partium Alemannix periculis imminentibus occurrendum , pridem certum proccfliim de fratrum noflrorum confilio , prscfente mollitudine copiofa fidelium , habuimus ; cujus tenor fequitur In hstc verba . *Joaaatt ffrfrtftu , frrw frrvnuto* Drl , ad *crrtifadiautf fr*/****"'"** , ftF *µ µ π µ * *fatimnau.* Dudum pervertis dc damnandis Lu* dovicl olim Bavarl* ducis , dc difcordlter In regem Romanorum , ticut dicebatur , ele&i , conatibus , quem adeo ambitio aeca foccenderat, quod ejus 'ele&ione per fenâam Romanam ecclefiam (ad quam cujufcumque io regem Ro-

* f. ng»

* y>rte, η..M1. H.

BaUa Jom- Uatovloim IMpcraco-

manum eleüi, ic ele&lonis de ipfo fade, approbatio Ac adnuifio, vel reprobatio vel repulfio pertinere dinofeitur) non admiffa, nec ejus approbata perfona, nomen dc titulum regium ufurpare prasfiunpfit temere, feque immifeere adminiftrationi regni & imperii, ac hzreticis & rebellibus favoretn, auxilium, & confilium, contra fandam ecclefiam impertiri, volentes remediis falubribus obviare: eumdem Ludovicum per noftrum edidum publicum, cum ad ipfum tutus nequaquam pateret acceffus, fub virtute obedicntic, ac excommunicationis pœna, de fratrum noftrorum confilio monuimus, ut a przmiffis intra certum fibi tunc przfixum terminum omnino defifteret, adminiftrationem eamdem, quoufque per ecclefiam ipfam approbatus & admiffus exi(teret, nullatenus refumpturus, fed revocaturus penitus, prout effet tibi poffibile, cum cffeftu, quzcumque de fado fuerant j*r ipfum in contrarium attentata: univerbs pfzlatis, & aliis quibufeumque perfonis ecclefiafticis & fecularibus, necnon communitatibus flc univerfitatibus, fub magnis poenis fptritualibus & temporalibus, diftridius nihilo minus injungendo, ut eidem Ludovico nullatenus circa prxmiffa parerent vel intenderent quoquo modo, nec eidem prseftarent auxilium, confilium fuper his, vel favorem: non obftantibus fidelitatibus, aut aliis quibulvis juramentis eidem praftitis, aut obligationibus, colligationibus, confœderationibus, focietatibtu, & padionibus, fub quacumque forma vel expreffione verborum cum ipfo initis, etiamfi effent juramentis vel adjedione pcenarura vallat*: qux omnia nulla, caffa & irrita efle de fratrum eorumdem confilio declaravimus; quatenus de fado proceffcrant, nulla, caffa, & irrita duximus declaranda. Et quia predidus Ludovicus, hujufmodi & aliis diverfis monitionibus, mandatis, & przceptis noftris parere contempfit, damnabiliter deteriora (tamquam datus in fenfum reprobum) jugiter committendo, primo excommunicationis fententia innodatus extitit, ac lubfequenter culpis ipfius excrefcentibus, & contumaciis ejus adaudisjure privatus, fi quod fibi ex cledione pnedida fuerat ad regnum vel imperium quomodolibet acquilitum. Deinde vero eo exceffus exceffibus cumulante, ducatu Bavaria, ac omnibus privilegiis, tam apoftolicis, quam imperialibus, ac bonis & fetidis omnibus, quz ab eadem Romana vel quibufvis aliis ecclefiis, aut imperio obtinebat, per diverfos proceffus nofiros diverfis temporibus habitas, de fratrum eorumdem confilio, jullo judicio nudatus extitit & privatus. Et demum, quia Pharaonis imitatus duritiam, & contemnens omnem land* matris ecclefiz difciplinam, nulla corrcdionis oflendit indicia, fed potius hzreticis & hcrericalibus intendens dogmatibus, ac hxreticos, quos in fuum admifit confortium, eorumque tuerefes & errores defendendo, fe oflendit hzreticum manifefte: debitis fervatis folemnitatibus, primo fautor haereticorum declaratus, flc fubfequenter de crimine hzrefis fuit fententialiter & publice per nos dc ipforum fratrum confilio condemnatus. Poftmodum vero idem Ludovicus ptemiffis exceffibus & criminibus deteflabilibus non contentus, fed tamquam obftinatus in malum, & velut demerfus in defpcratioois laqueum, continue conatusfuos dirigens ad pejora, imperialis folium dignitatis de fado, non fine magna infania Ac temeritate damnabili, ufurpare przfumpfit, fe ad illud per illos, quibus non competebat, faciens, ac fi jus fibi competeret, coronari, & ad offendendum ecclefiam fandam Dei, ejufque fideles & devotos, in Italia: partibus, (in quibus auhi nefando contra prohibitionem remanfit ecdefiat) nihilo minus fe attingens, nonnullas civitates fit loca partium przdidarum, qu* fibi non adhzlerant, xlevaftavit horribiliter & immaniter, ac nonnulla ex ipfis ad tantam inopi* & paupertatis egeftatem deduxit, quod etiam per tradum Jongiffuni temporis adjicere non potuerunt ut refurgant. Jura infuper & bona imperii dilacerando continue, devios & fideles ecclefiz petfequendo crudeliter, & quantum in eo fuit, de illis partibus effugando; & demum nequtti* fu* virus conceptum evomens, ad fubvertendum prorfus fidem catholicam, & iciaJendum Dominicam inconfutilem tunicam, in Divin* majeftatis- opprobrium, totiufquc cœtus fidelium fcandalum, periculum & contemptum, exeerandis fadionibus velut membrum fatanas fe difponens, affociatis fibi quibufdam fuis nequam complicibus, Petrum deCorvaria, virum utique fcandalofum & perfidum (qui olim dimifsa uxore fua legitima, cui pluribus annis tam in ledulo, quam in tnenfa cohabitaverat, fratrum Minorum affumens, przter uxoris ejufdem confenfum, habitum, & pro fratre Minore fe gerens, quique miniftro fuo provinciali Romano inobediens, per ipfum fuit pronunciatus in excommunicationis incidiffc (elitentum, mancipandus carceri) in antipapam affumpfit, procurans quod idem Petrus flc delufiorie fit damnabiliter in antipapam affumptus, pfeudocardinales & notarios, ac officiales alios juxta morem, quem fervat Romana curia, conftitueret, aliaque nonnulla przfumerct eundis catholicis dcteftanda. Synagogam autem hujufmodi, diebus congregatam aliquibus, virtutum Dominus mifericorditer fubito diflipavit. Nos qui omnia per eofdem Ludovicum & Petrum attentata circa pnemiffa, vel przmifforum occafionem, vel eorumdem aliqua dc fratrum corumdem confilio, nulla, caffa, & irrita merito duximus declaranda: praefatum Ludovicum tam ex przdidis, quam aliis diverfis capitulis, multis refperfum hzrefibus, tamquam haereticum & fchifmaticum manifeftum, de hzrefi & khifmate, de fratrum ipforum coniilio nihilo minux, condemnantes, adverfus eum pernas infligendo varias, & etiam declarando ipfum incurriffe inflidas, & comminata, ficut in diverfis proceffibus noftris fupradidis, de praedictorum fratrum confilio folemniter habitis, plenius continetur. Sane quod fide digna multorum relatio ad noftrum noviter deduxit aqditum, quod idem Ludovicus, nondum in eo igne avaritia & ambitionis extindo, fed potius flatu diabolico inflammatus, ad civitatem contulit Tridentinam, ubi fuis pomplicibus convocatis, fatagit ordinare, quod ficut in partibus Italie fupradidis jura ufurpavit imperii, fideles turbavit, eorumque devoravit fubftantias, & conium plit; flc & in Alemanni* partibus damnandum fuum in hac parte defiderium valeat adimplere, ac varios officiales vel miniftros ad eafdcm partes Alemanni* difpofuit propter hoc deftinare; nos tantis malis Ac periculis, juftis obviare remediis cupientes, praefatum Ludovicum per edidum noftrum publicum, cum ad eum pro faciendis fibi monitionibus Ac inhibitionibus hujufmodi non fit tutus acceffus, moraque pericula varia comminetur, pratfente hac

 mul-

F

multitudine copiofa fidelium monemus , & ei» dem fub excommunicationis pcena , nec non fub poenis aliis tam fpiritualibus , quam temporali» bus in eutndem inflidis hadenus, quas pio re» petitis haberi volumus , quibuique ipium fubja- «x-re decrevimus, fi contrarium fecerit, ipfo fado , inhibemus & mandamus exprefle , ne ulterius de adminiftratione regni Romani vel imperii fc quomodolibet intromittat , nec fe regem vel imperatorem nominet, nec ab aliis faciat, quantum in eo fuerit, nominari ; nec fub nomine hujufmodi vel alio quocumque, pro didorum regni & imperii negotiis , ad Alemanni* vel aliquas partes alias , aliquem vel alios dcftinare pratfumat ; nec vicsriatus , vel alia qurcumque officia, quibufvi· nominibus nuncu B pcntur, concedat, feu committat alicui vel aliquibus; nec etiam in illis partibus vel aliis jura vel bona regni vel imperii quomodolibet occuper vel pertractet , fidekfque non turbet er. cleGae & imperii, aut moleflet. LJniverfis nihilo minus ÔC fingulis praelatis dc perfonis ecclefiafticis , fxcularibus dc regularibus , cujufcumque praeeminenti* , dignitatis , ordinis , ftatus vel conditionis exiflant , etiamfi patriarchal! , pontificali, aut majori feu inferiori prxfulgeant dignitate, necnon regibus, ducibus, principibus, tnarchionibus, comitibus, baronibus, nobilibus, potellatibus , capitaneis, redonbus,fic aliis dominis temporalibus , aliifque perfonis lingularibus quibufeumque, ac communitatibus, univer-C fitatibus, civitatibus, caliris, oppidis, villis fic locis , fub excommunicationis in perfonas fingulares , dc interdidi in terras , civitates, caftra , oppida , fic loca ipforum , ac univcifitate* , communitates dc collegia , necnon privationis dignitatum , perfonanim , officiorum dc beneficiorum ecciciiallkorum didorum prxlatorum fic perfonarum ecclelufticarum , ac tam illorum , quam aliquorum quorumcumque privilegiorum apoftolicorum fic imperialium , feudorum , bonorum, honorum, officiorum , qux a Romanis vel ecclefiis aliis , feu imperio obtinet , ac libertatum fic immunitatum quarumlibet poenis, inhibemus diftridius , fic mandamus , ne vicariatus, vel quodeumque aliud officium , D vel adminiftrationem hujufmodi , quocumque nomine nuncupetur , recipiant ab eodem , Vel alio, feu aliis,ejus audoritate vel nomine, vel mandato; fic fi forian officium vel adminiflrationem hujufmodi receperunt , ftatim illud vel illam , poftquam prxfens proceflus ad eorum notitiam pervenerit, vel pervenire potuerit,dimittere non poftponant , illud vel illam nullatenus ulterius relumpturi neve prxfato Ludovico aut complicibus, fautoribus , vicariis , miniftris vel officialibus ejufdem, quomodocumque nuncupentur,pareant in aliquo, vel intendant , nec eos, vel aliquem iplorum recipiant vel admittant, aut de juribus fic proventibus quibufeumque ad regnum Romanum vel imperium E fpedantibus refpondere , vel alias els impendere auxilium , confilium , vel favorem , diced: vel indirede, piblice vel occulte , prxfumanr. Alioquin perfonas fingulares quafcumque , ecclefiafticas fic fxculares, cujuicumque fint prxeminentias, conditionis fit ftatus,ecclefiaftici vel mundani, excommunicationis ; terras vero, civitates, caftra , oppida , fic loca, necnon univerfitates, communitates fic collegia, qux centra inhibitionem fic mandatum noftrum hujulmodi aliquid facere vel attentare temere prxfumpicrunt, interdidi fententias, quas cx nunc t proferimus ; necnon perfonas ecclefiafticas (praeter patriarchas , archiepifeopoa fic epifeopo*) privationis omnium dignitatum , perfonatuum , dc aliorum beneficiorum fuorum ecclefiaftico rum, cum cura vel fine cura, dc inhabilitationis poenam ad ea fic fimilia in pofterum obtinenda , incurrere volumus ipfo fado : ad privationem dignitatum fic prsdarurarum didoruna patriarcharum, archiepifcoporum , dc epifeopo» rum, ac inhibitionem ad ea dc fimilia obtinenda , necnon (nec) privilegiorum quorumcumque apollolicorum dc imperialium , ac feudarum , bonorum , libertatum , que ipfi dc quicumque alii clerici vel laici , a Romana , vel quibulvis aliis ecclefiis, leu imperio, quomodolibet obtinent, ac libertatum dc immunitatum, tam contra ipias, quam alias quafcumque perfonas ecclefiafticas fic 1«culares , cujuicumque ftatus vel conditionis exiftant, & alias fpirituales dc temporales pernas dc fententias , de quibus nobis videbitur , infligendas feu infli&as V declarandas ttixta delidum , contumaciam dc excefium cuiuslibet , li quando dc quotiens opportunum cognoverimus, communiter vel divijim abfque monitione dc citatione alia nos prorefluais apertius pr«dicentes . Non obftantibus fidelitatis, fic quibufvis aliis juramentis , per qux ipii, vel eorum aliqui, *dido* Ludovico fefe quomodolibet aflrinxiflent , ac confoederationibus , focietatibus, fic ligis cum eodem , feu alio vel aliis, nomine fuo , vel mandato per quafcumque pertonas fingulares, ecclefiafticas vel.lxcularcs, aut communitates feu uniperfitates, coilegia , contradis (eu initis fub quacumque forma feu expreifione verborum ; etiamfi pernarum adjedionibus, aut juramentorum praedationibus , vel quacumque alia firmitate vallat* fuiflent , utpote in Dei contumeliam, contra bonum pacis, ac in derogationem honoris fic ftatus fanfix matris ecclefix,fic in prajudicium reipublicx , animai umque periculum , cum hxretico excommunicato prxlumptas temere-qux omnia per proceflus nollros alias nulla , cafla , & irrita declaravimus,fic adhuc etiam declaramus, & quatenus de fado proceflcrunt, ca(favimus , annuliavimus fic irritavimus, & nunc ex fuperabundauti caflamus , annullamus fic irritamus , etiamfi poft didos proceflus aliqua talia fuerint attentata : juramenta diflolventes hujufmodi , fic potnas omnes fic lingulas, fuper prxdidls vel ca tangentibus adjedas quomodolibet, relaxantes de plenitudine poteftatis. Volumus autem , fic audoritate apoftofica nihilo minus decernentes, quod proceflus noiler hujufmodi, praefatum Ludovicum , fic alios, quos tangere dinofeitur, apprehendat fic ardet,ac fi eifdem perfooaliter fic fingularitcr publicatus fic intimatus fotanniter extitiffet, conftitutione quacumque contraria per prxdecefibres noftros Romanos pontifices edita , non obftante - Ut autem proceflus nofler hujufmodi, fic omnia in eodem contenta , ad ejufdem Ludovici, fic aliorum, quorum m tereft, communem notitiam deducantur : chartas five membranas proceflum continentes eurodem , in eodem Avinione appendi vel affigi oftiis feu fupcrliminaribus faciemus , qux proceflum ipfum fuo quafi fonoro prxeonio fic pa iulo judicio publicabunt ; ut idem Lodovicus , fit alii, quos proceflus ipfe contingit, nullam poflint excufationem praetendere , quod ad eoa non pervenerit , vel quod ignorarim eutndem : cum non fit verifimile , remanere quoad ipfos incognitum vel occultum , quod tam patenter omni-

omnibus publicatur · Datum Avioioœ suinta Kalcndas *Februarii*, pontificatus noftri -anno Xiv. Valence* itaque diâum proceffàm fic conl tenta in eo (ut plenius ioootcicant parttum eartundnn fidelibus, ac.ipfi, ne per eumdem Ludovicnm, fiioique fequaces, complices, fic miaiftraa, inficiamur * decipiantur, aut opprimantur, fieu poems fic fententiis per procrium ipfum inftiâ» fic comminatis involvantur, fibi providere valeant cautius, fic ne praetendere fuper bis valeant ignorantiam) in eifdem partibus firiapefitet publicari fraternitati tu* per apoftdficKferipta in virtute obedienti* diftriôius lojon^en^o mandamus, quatenus per tc vel alium, feu alios rcligioios fic laxulares, de quibus tibi videbitur, proceflum eumdem, fic omnia, fic lingula quar continentut in eo, in locis fic ecclefiis tuarum civitatis fic dioxcleos, de quibus expedire viJcru, eis expolitis in vulgari, nihilo minus ut clarius intclligantur, publicare fclemniter, iplumque Ludovicum excommunteaturn, bnreticum, fic fchifmaticum, fingulis diebus feflivis fic Dominicis publice ftudaaa nunciarc: nos de publicatione hujufmodi, per inftrumenta publica, principium fic finem pnrfentium continentia, redditurus quantocius poteris nihilo minus certiores. Datum Avinio-

Aa Chrtfii 'IP °C tertio Kalcndas Februarii, pontificatus noftxi anno xiv.

VIIL AD. ARCHiEP. BITURICENSEM,

fic alios Galli» epifcopos

Safer lugrttf tftfeafi CaUUanea^r

Joannes epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus, archiepifeopo Bituriccnlî, fic Laudunenfi, Ambiaoenfi, dc Mimatenfi epifcopis, falutem fic Apoftolicam benedi&ionem.

N"*' M vdira, nr «vara* M « M» CtiltfH P. **'» *». S/faJw. TJErdudd pridem ad noftrum auditum, quod per venerabilem fratrem archicpilcopum Rcmentem ¢ provinciale concilium ad hoc fpc«Miter congregato*, fuper nonnullis aniculis enormia fic deteftabilia feriera & facinora continentibus, edocenda contra venerabilem fratrem noftrum Catalaunenfem epifeopum, cjufdem archiepifeopi fufiraganeum, dudum exhibitis, I^fius epiicopi detenta perfona, procerius exftiterat inchoatus. Nos quia idem arcbiepifcopus,luis fic ecclefi* fibi commilkc agendis implicitus, fic nihilominus aliis, ut ponebatur, perfona libus excufationibus praepeditus, diâi procerius perieAioni nequiebat intendere - vobis, fratres Ambianenfis fic Mimatenfis epiicopi, necnon venerabilibus fratribus noftris Cameractnfi fic Attrebatenfi epifcopis, per altas noftras cesti tenoris litteras duximus committendum; ut voe, vel tres cx vobis, dIAo proceflu in eo** ftatu refampto, in quo illum archiepifeopo* fic eonciUum pnefati dimnaani., flipplerctis quidquid foret fic videretis fuppteôdum; in ilio in* quififuri contra diftum epifeopum, fuper feriorlbus fic facinoribus antcdiAis, fic aliis,de quibus adverfns eum publica laboraret infamia, prout jufttun effet ex officio, fummarie fic de piat», fine ftrepim judicii fic figura; ac quidquid per inqnifitionem prcdiAam vos fode reperire contingeret, vel alias return proceflum, fic inquifitioms negotium fnfficientcr inftruAum, ad fedctn Apoftolicam remifluri. Verum quoniam, ficut audivimus, propter abfentiam fic occupationes *alias praedi&omm* Cameracenfis fic Attrebatenfis epifeoporum collegatorum veftrorum; vos Ambianenfis fic Mimatenfis epifeopi, non potuiftis ad premifla procedere: nos Attendentes, civili non efle cocionum rationi, ut idem Catalaunenfis epifeopus per detentionem perfooalem diutius affligatur; cum id innocentibus miferum, fic noxiis cenieatur non fatis elle feverum;fic proinde negotium volentes hujufmodi per vos archiepifcopum fic epifcopos, aut duos ex vobis, nulla fuper hoc ad Sedem przdidim facienda remiBione, juftitia mediante, decidi % ut vel epifeopum ipfum juxta exigentiam commiiTorum pleftatis perna canonica, fi erit inde culpabilis; aut debite ablulvatis etimuem, fic plenarie liberetis, fi a culpa rcperiatur immunis: Fraternitati veftrae, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apoftolica feripta committimus, fit mandamus, quatenus vos, vd duo ex vobis, diAo proceriu in eo ftatu refumpto, io quo illum archiepifcopus fic concilium antefati dimiferant, fupÎleatis quidquid fupplendum videritis in eodem.

4 nihilominus fuper federibus mediAis fic facinoribus, ac aliis de quibus advérfus epifeopum ipfum publica laboravit infamia, fummarie & de plano, fine ftrepitu fic figura judicii, ex officio, prout juftum fuerit, inquirentes diligentius veritatem; ad abfoluttonetn debitatn, ac plenam liberationem illius, aut condemnationem aut punitionem canonicam, juxta inquifitionis merita, cum maturitate debita, julle fic debite, auâorttate Apoftolica, procedatis. Telles autem, fi fe odio, gratia, vel timore fubtraxerint; per ccnfiiram ecckfiafticam, appellatione ceffante, cogatis veritati teftimonium perhibere. Et quia, lite pendente, non debet bonis epifeopatus idem epifeopus omnino carere; volumus fit mandamus, ut vos, vel duo cx vobis eidem epifeopo interim faciatis, pro fuls necrifitatibus, de bonis provideri mcdiAis; aliquam feu aliquas fideles depuraturi perfonas, J|us bona ipfa recipiant, & de illis fibi provitonem faciant competentem, refidimm pro illo vel fucceflore fuo integre ac fideliter fervatixri. Ne autem negotium ipfum, quod expediri cum celeritate debita cupimus, diutius impediri vel differri contingat; volumus atque decernimus, nt quaccumque per duos ex vobis incepta fuerint m praemiffis omnibus & fingulis, alii duo refiunere ac profequi valeant fit finire; & quandocumque, ac quotiricumque duos vel unum cx vobis impediri continget, reliqui duo vel unus in *illorum vel illius* locum Ont & cenicantur, auâoritate prefeatium furrogata, fic in ceptis, -fic non inceptis, ut pnemittitur, previa ratione, procedant. Ditum Arinione, xss. Kalcnd. Aprilla, pontificatus noftri anno fecundo. ^wo ci«· A ,,,··

G- C Mi ka· hk "Mmv JoaaBb epUtola" Sevrer, qun ab Odur. ReyaaUo Λ alti» aMeinarar t al" A«>erl«dendum bufc cur* duxWfaM· jaae lode ab lancoalo Πι- Verum JUgrfil ιpβιι» partloooem, cum I· aanibu» nofttl» tk, hk adeadam. asc fine £ruâu ~ arodltoruai appratathaw, duxhaan.

DI-

DIVISIO REGISTRI IOANNIS XX.
In quinque partes .

Rubrics prims partis cum principio cujufque proceflüs .

I. Γ T Niverfi» Chrifli fidelibus . Canonizatfo beati Ludovici confefloris , olim epi. fcopi Tolofani. *Sol oriens mtenda* &c.

II. Venerabilibus fratribus patriarchis &c. Ca. nonitatio beati Thoms confefloris, olim epi* fcopi HerfordenGs . *Unigenitus filius* &c.

Rubrics fccundx partis cum principio cujufque proceflüs .

I. Ad perpetuam rei memoriam . Conflitutio taxationis litterarum apoflolicarum . *Cum ad facrofanOe Ctc.*

II. Ad perpetuam rei memoriam . DiviGo epi-fcopatus Toloiani. *Salvator nofttr tcc.*

III. Ad perpetuam rei memoriam . Proceflüs contra eos qui impugnarent diviGonem epi-fcopatus Tolofani. Axpvr *ex certir caufis* &c.

IV. Ad perpetuam rei memoriam. Revocantur bona alienata de mcnfa quondam epifeopa-tus Tolofani. *Roman* mater ecclefia* &c.

V. Ad perpetuam rei memoriam . Limitatio archiepifcopatus Tolofani . *Cum Hunt ,* c;- > &C. C

VI. Ad perpetuam "rel memoriam . Caflantur privilegia feu llatuta quzeumque , qux in poflerum derogarent diviftoni Tolofanz diae-cefis. *Cum ex more* &c.

VII. Ad perpetuam rei memoriam . Eredio in cathédrales , VaurenGs & Mirapicenfis ecclc-tiarum . *Salvator nojier* C;c.

VIII. Ad perpetuam rei memoriam . Limita-tio diœcefis Mirapicenfis. *Cum illius , cujus* f<c.

IX. Ad perpetuam rei memoriam . Limitatio diœcefis VaurenGs. *Cum illius, cuju< Stc.*

X. Ad perpetuam rei memoriam . Ordinatio capituli ecdefir VaurenGs. *Sedet apofolica &c.*

XI. Ad perpetuam rei memoriam . Aflignatio fada dc bonis epifeopatus quondam Tolofa-^ ni , ecclefi* Appamiarum . *Dudum ad cccle-fiam* &c.

XII. Ad perpetuam rei memoriam. Eleâio mo-nafterii de Montcalbano. *Neper ex certis* &c.

XIII. Ad perpetuant rei memoriam . Limita-tio epifeopatus Montifalbani . *Cunt illius , cujus* &c.

XIV. Ad perpetuam rei memoriam . Limitatio cpilcopatus Rivenfis. *Cum illius , cujus* &c.

XV. Ad perpetuam rei memoriam . Limitatio epifeopatus & diœcefis LumberienGs . *Cum illius* &c.

XVI. Ad perpetuam rei memoriam . Revoca-tio eredionis ecclefiz LimoGenGs, & eredio villarum Eledenfis, & fandi PoUtii Thome-riarum , in civitates , & ecclefiarum carum in cathédrales. *Alma mater ecclefi** &c.

XVII. Ad perpetuam rei memoriam . Limita-tio epifeopatus & diœcefis fandi Pontii Tho-meriarum. *Cum illitu* &c.

XVIII. Ad perpetuam rei memoriam . Limita-tio epifeopatus & diœcefis Eledenfis . *Cum illius , cujus* &c.

XIX. Ad perpetuam rei memoriam . Eredio ecclefiz fandi Pauli de Fcnolhodefio, in col-legiatam. *fitter cetera* &c.

XX. Ad perpetuam rei memoriam . Ordinatio collegiate ecclefix fandi Stephani de Tcfco-ne, *Inter cater** &c.

XXI. Ad perpetuam rei memoriam. Ordinatio collegiate ecclefix Caflrinovi de Arrio .*»-*ter cetera* &c.

XXII. Ad perpetuam rei memoriam . Ordina, lio -collegiate ecclefix de Infula Jordani . *Jitter cater** &c.

XXIII. Ad perpetuam rei memoriam. Ordina-tio collegiate Ecdefue de S. Felice . *Inter cetera* 6cc.

XXIV. Ad perpetuam rei memoriam. Ordina-tio capituli ecclefix Mirapicenfis. *Sedes apo-folie** &c.

XXV. Ad perpetuam rei memoriam . Ordina-tio capituli ecclefix Lumberienfu . *Seder apo-folica* &c.

XXVI. Ad perpetuam rei memoriam . Ordina-tio capituli ecclefiz Rivenfis . *Sedes Jlpjle-He* tic.*

XXVII. Ad perpetuam tei memoriam . Ordi natio collegiatx ecc'efix S. Vincentii Mon-tis Regalis. *Sedet apofolica &c.*

XXVIII. Ad perpetuam rei memoriam . Divi-fio epifeopatus Albienfis in duas diœcefes , & eredio villae Callrcnfis in civitatem . *Silva-tor nefler* &c.

XXIX. Ad perpe'uam rei memoriam . Limita-tio epifcopatus CaflrenGs *Dudum &c.*

XXX. Ad perpetuam rei memoriam . Oidina-tio capituli ecclefi* dc Burfatio . *fitter ca-ter** &c.

XXXI. Ad perpetuam rei memoriam. Afligna-tio $c deputatio reddituum ecclefi» Caflren-fis in catbcdralem ereilx . *Cum illsus , cu-jus &c.*

XXXII. Ad perpetuam rei memoriam · DiviGo epifeopatus RuthenenGs , & eredio civitatis Vabrcnfis, & ipfius villx in civitatem. *Sal-vator nofter* &c.

XXXIII. Ad perpetuam rei memoriam . Afli-gnatio reddituum & limitatio epifeopatuum KuthcncnGs & Vabrcnfis . *Dttdum confidesan-ter* &c.

XXXIV. Ad perpetuam tej memoriam .. Divi-Go epifeopatus Claromon tends in duas diœ-cefes. *Salvator r.ofor* &c.

XXXV. Ad^perpetuam rei memoriam. Limita-tio fada de epifeopatu S. Flori , ab epifeo-patu Glaromontenfi. *Dudum* fice.

XXXVI. AJ perpetuam rei memoriam Afli-gnatio fada de ecclefiis & juribus epifcopi-tus Claromontenfis epifeopatui S. Flori. *Du-dum confiderantes* &c.

XXXVII. Ad perpetuam rei memoriam. Divi, fio epifeopatus Agennenfis , & eredio vills Condomicnfis in civitatem . *Salvator nofier* &c.

XXXVIII. Ad perpetuam rei memoriam . Li-mitatio Epifeopatus Conddmienfis ab epifeo-paru Agcnnenu. *Dudum confiderenter* &c.

XXXIX. Ad perpetuam rei memoriam . Divi-fio epifeopatus Petragoricenfis.

XL. Ad perpetuam rei memoriam . Limitatio epifeopatus Sarlatenfis . *Dudumconfiderantes*&c.

XLI. Ad perpetuam rei memoriam. Ordinatio capituli ecclefix collegiate ex Capdioto dice-cefis Sarlatenfis. *Inter cetera* &c.

XLH. Ad perpetuam rei memoriam . DiviGo epifeopatus Lemoviccnfis, & eredio civitatis TutelenGs. *Salvetor nofier* &c.

XLIII. Ad perpetuam rei memoriam . Limita-tio epifeopatuum Lemoviccnfis & Tutclen fis. *Dudum confiderM-.tcs* &c.

XL^V.

XLIV. Ad perpetium rei memoriam . DivifioA eptfcopatus Pi&avicnfis , & crcftio civitaium MaUcacenfii, fic Lucienfa, ac limitatio dice, ceium ipfarum. *StJvtUr nofler* ficc.

XLV. Ad perpetuam rei memoriam . Eredio ecclefias Czfarauguftan* In metropolitanam . *Romanus Pontifex* ficc.

XLV1. Ad perpetuam rei memoriam . Ercftio civitatis .... In metropolitanam, & proviso de fratre Francifco dc Perufiu , & ordinatio fex fuftraganeorum. *Redemptor aqfterCuc.*

XLvII. Ad perpetuam rei memoriam . Decia* ratio, quod propter ercâiones epifeopatuum novorum , impetrantibus juftitiam aut gratiam nullum prxjudtcium generetur . *Sedes apoftoltCa* ficc. B

XLVIII. Ad perpetuam rei memoriam . Conftitutio fufeepti regiminis. *Sisfcepti* ficc.

XLIX. Ad perpetuam rei memoriam . Contiitutio *txccraMis* fuper pluralitate bcnebeiorum . *Exerrabitis* ficc.

L. Ad perpetuam rei memoriam . Compofttio fada inter regem Arragonenlcm & hofpiulc S. Joannis Hkroiolym. fuper quibufdam terris regni fui.* fic ordinatiomonafteriide Montefia Valentine diœcefis, ordinis Calatravenfil. *Ad fruEiut uberes* ficc.

U. Ad perpetuam rei memoriam . Compofitio inter regem Arragoot* dc hofpitalc S. Joannis Hrenofolym. fuper fado magiftri ordinis deCalatrava : fic ordinatio monallcrii de Montafia. Pia *matris ecclefix sura* ficc.

L1I. Ad perpetuam rei memoriam. Declaratio regulat ordinis fratrum Minorum . *Quorum, dam exigit* &c.

UII. Ad perpetuam rei memoriam. Ordinatio monafterii , fic totius ordinis Grandimontenfit. *Exigente debito* ficc.

LIV. Ad perpetuam rei memoriam . Æxiihcatio capdiz novx in caftro Bitaride Aviuion. diœcefis. *Extollentes* ficc.

LV. Ad perpetuam rei memoriam . Provifio dotis di&z capellas. *Extollentes Stic.*

Rubric* terti* partis cum principio cujufquc proceSus . D

I. Ad perpetuam rei memoriam. Trevgse inter regem Robertum fic comitem Sabaudiz fic quofdam alios. *Et β ad paci/* ficc.

IL Committitur judicibus , quod notificcnt diâas trcvgas. *Et fi ad pacts* ficc.

III. Ad perpetuam rei memotiam. Ticvgz inter regem Anglix, fie Robertum de Brus pro rege Scotia* fe gerentem. *Pacatis* ficc.

IV. Ad futuram rei memoriam . Indi&io trevgarum inter regem Franciz fic comitem Flandriz. *Confidetantes attentius* ficc.

V. Mandatur exeeutoribus, quod notificent feu publicent didas trevgas. *Confiderente/* ficc.

VI. Ad futuram rei memoriam . Alia indiâio E trcvgarum inter regem Franciz fic comitem Fiaudrut. *Confidcrantes* file.

VII. Mandatur exeeutoribus , quod notificent (eu publicent diâas trcvgas. *Ctnfiderauttsficc.*

VIII. Ad futuram rei memoriam. Indiâio trcvgarum inter comitem Armaniaci fic comitifum Fuxenfcm: *Istius, cujus in pace* ficc.

IX. Mandatur exeeutoribus, quod notificcnt feu publicent ipfas trevgas. *Jltius* ficc.

X. Ad futuram rei memorïam. Prorogatio trcvgarum inter comitem Armaniaci fic comttiffam Fuxenfcm. *Ad noftrum pridem fire.*

XI. Exccutoribus mandatur , quod notificent feu publicent didam prorogationem trevgarum.

XII. Ad futuram rei memoriam. Indiâio trevgarum inter Guichardutn dominum de Belioloco, fic Henrkum dominum de Antiguefo, fic quofdam alios. *Etfi ei omnium &c.*

XIII. Mandatur exeeutoribus , quod notificcnt feu publicent didas trevgas. ficc.

XIV. Ad futuram rei memoriam. Indiâio trcvgarum , inter Robei tum Sicilix fic Fredericum Trinacrix reges . *Dudum inter cariflliwar* ficc.

XV. Ad certitudinem przientium fic memoriam futurorum . Inhibitio , quod Frcdcricus rex Trinacrix , vel quicumque alii , non invadant regnum Sicilix , ncc terram citra Farum , fic infulas fibi adjacentes . *Regis pacijici* ficc.

XVI. Ad futuram rei memoriam . Indiflio treagarum inter nobiles viros Amalticum Narbonenfem fic Gcfpettrum deCaftronovo vicecomites, fic quofdam alios. *Nuper ad nollri&c.*

XVII. Ad futuram rei memoriam I Indi&io trcvgarum inter nobilem virum Amadcum comitem Sabaudie , fic Gerardum ejus primogenitum cx una parte ; fic Guidonem Delphinum Viennenfem, ac comitem Gebennenfem ex altera. *Etfi ad amnium corda 6cc.*

XVIII. Ad futuram *rei* memoriam . Limitatio temporis ipfarum trcvgarum « *Dudum ad noftri apoflolatus .*

XIX. Ad futuram *rei* memoriam. Indiâio trcvgarum , fic temporis earum limitatio inter Benediâum Cajetani fic Anagnix comitem Palatinum , fit Stephanum dc Columna. *Quanto ex poteftate* ficc.

XX. Mandatur , quod notificcnt trevgas dlâ*is* comiti fic Stephano indictas. *Quanto* ficc.

XXL Ad futuram rei memoriam. Confirmatio trcvgarum tndidarum per legatum inter cives Veroellenfes . *Licet ea ,* dc *mandato noftro* Ac.

XXII. Ad futuram rei memoriam . Promulgatio fententiz excommunicationis lateinfrangentes trevgas indiâas per legatum inter regem Sicilix, fic intriafecos civitatis Aftenfis, ex parte una ; fic Marchionem Salucianum ac comitem Sabaudix , ac cxtrinfecos civitatys ejufdem, ex altera. *Dudum trevgas* ficc.

XXIII. Mandatur legato quod notified trevgas renovatas , fic indi&as vicario regis Sicilias , in partibus Pedemontis, ac intriniecis fic cxtrinfecis , fic cubilibus fupradiâis . *Dudum trevga/* ficc.

Rubric* quart* partis cum principio cujufquc procefTus .

I. Ad futuram rei memoriam. Monentur illi , qui fpoliaveruut thefaurum ecdefi* Roman* in civitate Lucana, quod infra certum tempus reftituant. *Infideles tf ftolidi* ficc.

II. Ad futuram rei memoriam. ProcefTus contra occupantes bona quondam docnini Gentilis cardinalis, in civitate Lucana. *Nfidtkt tf ftolida* ficc.

III. Ad perpetuam rei memoriam . ProcefTus contra illos qui fpoliaverunt curiales fic cives, m civitate Carpentoratenfi . *Clamores validas* ficc.

IV. Ad perpetuam rei memoriam . Deaunci* tio quod inobedientes fpoliatores curialium civi-

civitatis Carpentoratenfis, citra mare , ex- communicanouis fententiam incurrerunt. *Dndum ficut evidntie* flcc.

V. Ad ccnitndinem prrienthim flt memoriam futurarum. Proceffiis contra illo·, qui afportaveruxu thefaurum domiai Clementis de Munttlid. *Cum venereMer fretrer & eoepifeeper* flcc.

VI. Ad certitudinem przfentium flc memoriam futurorum. Citatio vicecomitis Lcumaniz , fle *Altiviliaris. £« injttuUo neU/* dcc.

VU. Univerfis ad quos litter* przfentes pervenerint. Prorogatio citationis ejufdem vicecornftis. *Pridem dile&cm tu.*

VIII. Cariffimo in Chrifto filio Roberto regi Sicili*, flcc. Confirmatur fibi commiffio vicariatus imperii in panibus Itali* . *Regelit celfitndinir tu.*

IX. Ad futuram rcFmemoriam. Monitio,quod vacante imperio, nullus vicarii imperii nomen aflumat . *Si fretrum & coept/coporunt* &c.

X. Ad futuram rei memoriam . Conflitutio , quod nemo aflumat dominium lo patrimo, nio beati Petri, in przjudicium ecclefiz Ko> manz. *Ectlffiee Rometue tu.*

XI. Ad futuram rei memoriam. Conflirutio quod nemo aflumat dominium in ducatu Spoletauo. *Eccltfix Romenn* flcc.

XII. Ad perpetuam rei memoriam . Cooftitutio, quod nullus aflumat dominium in Marchia Anconitana, Mafla Trabaria , flç terra landz Agathe, ac civitate Urbini. *Ectitfe Romene* flcc.

XIH. Ad perpetuam rei memoriam . Proceffiis faâus contra turbantes regimen civitatis Ferrari* , flt facientes contra officiales ecclefiz Romanz. *Dierum* flcc.

XIV. Ad perpetuam rei memoriam . Conftitutio contra omnes turbantes regimen ecclefiz Romanz, in Marchia Anconitana, & offendentes officiales ipfius. *Dierum tu.*

XV. Monitio quod Chiricus, quidam de Marchia Anconitana, ecclefiz Romanz rebelles, tam perfonz fingulares , quam etiam communitates, redeant ad mandata ecclefiz. *£x novi/ infolentiit tu.*

XVI. Proceflus contra Burdonum , fle Galiotiutn Ancelmitii de Smurillo, Firmanz diœcefis, flt quofdam alios . *zfotfa nimiorum* flcc.

XVII. Proceffiiscontra poteftatem, capitaneum, confilium flt commune Auximanum , ac Lipacium, fle Andream quondam Gonzolini , ecclefiz Roman* rebelles . *Sicut mentir noftre* flcc.

XVIII. Proceffiis contra Fridericum,Guidonem, flt Sperantiam comites de Monteferetro , flt confilium flt commune Urbini, ecclefizRomanz rebelles. *Si velletit* flcc.

XIX. Proceflus contra poteftatem, capitaneum, confilium, flc commune , ac univerfitatem' flt populum Racanatcnfcm. *Abferbuit intelleStem tu.*

XX. Ad futuram rei memoriam. Proceflus contra Matthzum de Vicecomitibus de Mediolano , canonem de la Scala, fle Raynaldum Dan. Paflarinum de Mantua, nomen vicarii aflumentes. *Oiim in mfirem* flcc.

XXI. Monitio quod Matthaeus vicecomes reftituat nuneiis ledis apoftolic* , Philipponum comitem deLaogufco, Joannem de la Torre, fle quofdam alios, quos detinet captivatos. *Inter wuverfer tu*

XXII. Ad futuram rei memoriam. Declaratio, quod Conftantius de Ulmo civis Pergamenus, fle alii t fe fubduccntes ab obedientia Matthsri de vicrcotnite » non includantur in fententiis lati* in ipfum Matthaeum fle fibi adhaerentes. *Deem olim evidentιλ* fice.

XXIII. Ad perpetuam rei memoriam. Monitio contra turoantes regimen civitatis Beneventane, fle facientes contra otficiales ecclefiz Roman*. Fe/ flcc.

XXIV. Dileâis filiis, univerfitati & populo *St* communitati Ferrarienfi , ecclefiz Romane fubjcdis . Proceditur contra cos . *Si vedetir tu.*

XXV. Ad perpetuam rei memoriam · Conftitutio , quod nullus extrahat vel introducat in 'civitatem Ferrarienfem victualia , mercationes, vel alia bona , nifi iub figno ad hoc per officialem domini pape in diâa civitate deputato. *Ad nefiri epoHel-itet* flcc.

XXVI. Ad futuram rei memoriam . Proceffus alius editus contra Fertaricnics . *Dndiem ed noflri &c.*

XXVII. Mandatur eXecutoribus quod publicent diâum proceffiun. *Dudum* flcc.

XXVIII. Ad futuram rei memoi iam. Procédas citationis qnorundam epifeoporum regni Scotie. *Hee mundi* fice.

XXIX. Ad futuram rei memoriam . Proceflus citationis Robert! de Bros , regnum Scotl» gubernantis. *Mognitndo domm ti.c<*

XXX. Declaratio , quod commune- fle cives Ferrarienles, Arnaldus, Oppiro, Bertoldus, flt Nicolaus, qui fe dicunt Marchiones E- llemes, flt nonnulli alii, flt cis adfizrentes , incurrerunt panas & lententias in diverfis aliis proceffibus comem as , flt comminatio gravioris proceffus. *Menfmtndincm* flcc.

XXXI. Mandatur reâori Marchiz Anconitan*, quod fi Chiricus Guillelmt prior prioratus fanât Bcnediâi .... diœccf. fle .... Raynaldi, flt communitates flt univerfitates Sert*, S. Quirici, fle Rofoce , infra tempus contentum in proccifibus contra eos failis, non redierint ad mandata ecclefiz, quod eas denunciet panas flt fententias in diftis comen. tas proceflibus incurrifle. *A t*e meienrie* flcc.

XXXII. Mandatur eidem reâon, quod fi Bur. doous, & Giliotius Ancdtnitii , infra tempus contentum in proceffibus contra eos fadis , non redierint ad mandata ecclefiz , quod eos dcnunciet pcenas flt fententias in didis contentas proccifibus incurrifle « *Inter grever* flcc.

XXXIII. Proceffiis citationis fle mon itionis contra Blanchellum de Sigrano, poteftatem, ac Bolonium de Caffaro, flt Upixinum de Serragramma, ac defenlores, confilium flt commune Fanenfe, ecclefiz Romanz rebelles . *Per grever injurier tu.*

XXXIV. Mandatur reâori Marchiz , quod accedat pcrfonaliter , fi poffit commode , ad civitatem Fanenfem, vel per alium feu alios deputandos, flc quod przumtent didis Blanchello, poteftati, ac Bolonio, Upizino, ac defenforibus, confilio flt communi Fanenfi , proceflus habitos contra ipfos . *Propter gre ver tf enermer* flcc.

XXXV. Proceffiis citationis flc monitionis contra poteftatem, confilium fle commune , ac .... ecclefiz Romanz rebelles · *Effrenntn Reditionem veflrornm temeriter Bcc.*

XXXVI. Mandatur reâori Marchiz , quod fi leni-

tempus eontentum in proceCbus habhlston- A tra poteftatem, capitaneum, confilium , At commune .... Auximan. ecclefias Romane rebelle*, fit elapfum, quod omnes fic fingu-Jos publice nunciet excommunicationis *i* civitate*, communitates, Ac univerfitates, caftra, fit loca, eorum iubjeAa dominio , interdidi , fit alias poenas fit fententias incur, rifle. *Dndnm potefrut/^ cnpitnmoi* Ate.

XXXVII. Proceftus citationi* Ac monitioni* contra Guillehnum Bort , fic hominem quondam Ra?n*ldi de Eflo, Ac eorum complices, ecclefias Romanae rebelles. *Situi month* m·ftre Ate.

XXXVIII. Mandatur eidem , quod accedat ad civitatem Efinam ad prstfentandum Guillel- B mo Bort, fit homini quondam Raynaldi de Elio, proceftus habito* contra iplos. *Propter greets & teormet* fije.

XXXIX. Ut provideant el* de fecuro conduâu . *Propter pyneet* fice, ut fupra proxime.

XL. Proceftus citationis, Ac monitionis contra Hugolinum Hugolini de Buftarcio , laicum Efinurn, ecclefie Romane rebellem .Taonte #*g'r*nra«* *temeritnt* Ate.

XLI. Ut provideant Hugolino Hugolini de fecuro conduâu. *Propter greet/ C omrmet mt-txx.*

XL1I. Mandatur reâori March!· , quod acce-** dal pcrfonaliter , fi poflit commode, ad civitatem Efinam , vel ad altum locum ubl Hugolinu* Hugolini de Buftarcio domicilium habet; fie prrfentet fibi proceflus contra ipfum habitos, vel faciat pnefentari. *Propter grave/* ficc.

XLI11 Mandatur eidem, quod fi tempus termieorum contentorum in proceftibu* habitis contra civitates Raccanatenfem Ac Auximanam, fit elapfum, quod publicet eas interdidi; etiam poieftates, confilia, capiraneos, fit communia , excommunicationis fententias incurrifle. *Dent elint ttret prefntiomm* Acc.

XLIV. Mandatur eidem, ouod fi tempus contentum in proceftibu* habitis contra Fredericum , Guldonem, fic Sperantiam , quondam comite* de Monteferetro fratres , confilium D fic commune Urbioatenfe, ecclefie Roman· rebelles, fit elapfum, quod publicet eo* om- ' «ses Ac hngulo* excommunicationi*; Ac terras ae loca eorum interdiâi fententias incurrif. fe. Dvdaa* *FreJerien/* Acc.

XLV. Mandatur eidem, quod in caftro Cinguli publicet , per fe vel alium , proceftus habito* contra poteftatem , confilium Ac commune, ac Appiglatiam quondam Claudii , At alio* ut tofra, ecclefic Romane rebelles. *Propter grave/ Ô enorme/ per poteftn· tem* ficc.

XLVI. Requiruntur quod provideant poteftatl, coofilio Ac communi, ac Appiglatie quondam Claudii , Ac alii* ut infra , de fecuro E conduâu. *Propter gruet/ tf merntet* Acc.

XLVII. Mandatur epifeopo Booonienfi , quod publicet per *ie vel* publicare faciat privationem Raccanatenfium ah honore epiicopalb dignitatis , At ereâiooem caftri Macerate in ecclefiam cathedraiem · *Propter mfeeie/ & teornte/* Acc.

XLVIII. Ad perpetuam rel memoriam. Ereftlo caftri Macerate Ac ecclefie feu plebis S. Juliani In ecclefiam cathedraiem, *Sient ex Se-Hit retint/ &t.*

XLIX. Mandatur epifeopo Booonienfi , quod nunciet publice in civitate & diocefi Bononieufi Fredericum Guidonem & Sperantiam fratres, excommunicationi* fententiam incur.

L> Mandatur eidem, quod publice nunciet,feu nunciare faciat nominatim in ecclefiis & loci* civitatis dt dieeceft* Bononienfis , pcenas & fententias contentas in procrifibus habiti* contra Raccanatenfes , & Auximanos. *Pme flint* fire.

LI. Mandatur epifeopo Booonienfl, & reâori Romandiol·, quod publicet commune & cive* civitati*Ferrer. Raynaldum & Optionem fratres, poteftatem, capitaneum , *A rcâorem,* fententtas & pcenas contentas in proceffibus habitis contra eos incurrifte . *Menfxetndinene & confnngntnitntttn* Atc,

LII. Mandatur eidem epifeopo, quod nunciet publice in civitate & dioecefi Booonienfi nominarim & exprefle excommunicato* , inhabiles fit indignos, poteftatem, capitaneum , confilium, fit commune, acLippatiumft Andream quondam Gorgolini milites Auximanos, fic eis adhaerentes, fic terras , fic loca interdiâa. Dadaw fice.

LIII- Proceftus citationi* fic monitionis contra Blanchellum de Sigraoo, poteftatem, ac Bolonguinum de Caftaro, QcUpiunum de Ser. gramma, ecdefie Romane rebeles. Pergrate/ *iitfurie/ & tffenftt.*

LIV. Mandatur, quod provideatur de fecuro conduâu Blancheilo, ficc. ut fupra proxime. *Neper metre Uentbelixot* ficc.

LV. Mandatur reâori Marchic, quod praefersttet proceftus Blancheilo de Sigrano , poteflati, Bolonguino fic Upicino, ac defenforibus, conülio fic communi civitatis Ferrarienfi*. *Propter grevem,* ficc.

LV1. Ad perpetuam rei memoriam . Inhibitio ne aliquiciritatem Anconitaoam, terras, caftra , fic loca ejus invadere prefumant , fic lentenția excommunicationis contra tales . *Nimii* m *nudiorem Jifptndixm* ficc.

LV1I. Mandatur reâori Marchtc, quod in ter. ri* fic locis provincie Ancooitane , publicet fic publicare faciat proceftus habitos contra praifumentes invadere civitatem Anconitanam. *Ntepor βά otdüeniiom Appointm mfri,* ficc.

LVIII. Ad futuram rei memoriam. Proceftus contra prefumente* invadere Romandiole , Marchie Anconitans, ducatus Spoleti , patrimonii beati Petri in Tufcia , Campante fic Maritime , ac Mailia Trabarie provincias, Vencfinum fic Urblnatenfern olim comitatus, ac Urbinatenfem fic Reveni, civitates, fic alias terras, civitates, caftra , villas , fic loca ad Romanam ecclefiam fpeAantia . */»-ttr tettroy ytemm* ae/ cera ficc.

LIX. Mandatur, quod nuncient in majoribus fic altis ecclefiis urbis, Fridericum , Guidonem , fic Sperantiam, fic alias perfonas , fic communitates, pmnas At fententias contentas in proceftibu* habitis contra cos incurrific . Dudue* *odvorftu Frideritnm* ficc.

LX. Mandatur quod publice nuncient inmajo. ri ecclefia, fic aliis ecclefiis civitatis fit dieecefisPiïane, Fridericum, Guidooem, fit Sperandam, Ac diftas aliasperfonas, fit communitates, pernas fic fententias contentas in proceftibu* habitis contra eoa incurrific. *Dndnm edotrftu Fridmctme* ficc.

LXI. Mandatur quod procedant ad publicationem

nem & aggravationetn pcensrum At fententia» rum infli&arum contra potcflatem, guberna* tores, defenfores, conidium, & commune Aretin. ecclefix Romane rebelles · *Dafam adverfat Fridericam* Atc.

LXI1. Ut inquirant diligenter contra omnes & fingulos dc provincia Tufciz, fl quos invenerint itdhzrentes Raccanatenfibus, A Auxi» manenfibu^. *Dxfam adverfat Fridericam tGaidonem*, &c.

LXIIf. Mandatur quod publice nuocient, omnes Ac fingulos complices, (equates, valitio» nes adjutores Friderici, Guidonis, Ac Spe* ranliz, & aliorum, Acc. pernas Ac femenrias contentas In proccflibus habilis contra Fridericum, Acc. incurriflie. *Dadam adverfat Frideruam Sic.*

LX1V. Mandatur reflori Romandiolz, quod compellat per cenfuras ecclefiafticas, Fride» ricum Ac alios, Acc. ad iatisfaciendum com* muni Ac populo AriminenG, de damnis, in* juriis, Ac excetfibus per ipfos eis illatis. *Dt radice prodiens venenofa* Acc.

LXV. Mandatur eidem reflori, quod puniat pernis debitis Fridericum, Lippacium, Ac Auximanum, Petrum Sathon de Sariat. Ac communitates, ecdefiz Romanz rebelles *De radice prodiens venenofo* Ne.

LXV1. Mandatur reflori Marchiz Anconiranz, ut nunciet, feununciare faciat publice com. plices, adjutores, valitiones, Ac fequaces Friderici, Guidonis, Ac Sperantis, olim comitum de Monceferetro, Ac Lippacii, ac Andrez de Auximan. ac Urbinaten. Raccanaten. Ac Auxan. pœnas Ac fententia; contentas l» proceflibus habitis contra eos incurriffe *Car» omnes* Ac.

LXVII. Ut recedant a fequela Ac adhzrentia rebellium ecclefix Romanz, Ac quod de extero nullum dent eis auxilium. *De vobis multa* Ac.

LXV11I. Quod inquirant diligenter, fi invenerint aliquos fautores, defenfores, vel receptatores rebellium ecclefix Romanz, Ac quod procedant contra tales. *Cam Cippotias* Acc.

L.XIX. Mandatur Marchiz Anconitanz reflori, quod nunciet vel nunciare facial in ecdélits A locis decretz fibi provincix,omnes Ac fingulos infraferiptorum rebellium adjutores, valitores, Ac fautores, ptnnas, Ac lententia; contentas in proceilibus habitis contra diflos rebelles, incumfle. *Cum omnes <7 finguli* Atc.

LXX. Mandatur eidem quod citet perfonaliter epifeopum Fanenfem.fi fibi per informationem confliterit ipfum epifeopum celebrafle, pofl fententias & pernas in ptocefTibus habitis contra commune Fanenfe promulgatas. *Ckoi nos propter nefanda rebellionis Sic.*

LXXI. Mandatur eidem, quod inquirat diti?(enter fuper conjuratione Ac confpiratione afiis ut fupra, per communitates Ac populos Firmanenfem Ac Cameriuenfem. *Si ex more &c.*

LXX1I. Conceditur eidem poteftas recipiendi a rebellibus Ac eorum valittonibus, juramenta Ac cautiones deobediendo mandatis ecdefiz, cum ad obedientiam redierint. *Dadam propter nefanda rebellionis* &c.

LXXIII. Mandatur eidem, quod publicet vel publicare faciat indulgentiam conceflam expugnantibus poteflatem, capitaneum, confilium, Ac commune, univerfitatem Ac populum Raccanatenfem, necnon At Jacob, Gerardum, Aroletum, Bulgariforum, Deriolum, Leonem, Zenomtn, Pertinallum, cives Raccanarenfes. *Exarent Deus* Atc.

LXXIv. Mandatur, quod publicent in ecclefiis Ac locis urbis, Ac citcumpofitz regionis, indulgentiam eonceffam expugnantibus Raccanatenfes. *Exargat Deas* &C.

LXXV. Mandatur ut confinii faciant eorum fumpttbua Ac expenfis, infra cathédrales .collegiatas, At parochiales ecclefias, fuarum civitatis Ac dioecefis, truncos Gve arcas ad reponendum pecuniarum fubfidium, quod offeretur per fideles contra impugnantes fideles ecrlefie *Sp&fi colefiis* Atc.

LXXVI. Proceflus indulgentiarum conceflarum expugnantibus Lippatium, At alios Auximanos. *Extergat Dens* Acc.

LXXV II. Proceflus indulgentiarum conceflarum impugnantibus Fredericum de Monteferetro hrreticum, Ac idolatrana. *Exarget Dear* &c.

LXXVIIL Proceflus contra potellatem, confilium, officiales Ac commune Spoletanum. *Prodierant* Acc.

LXXIX. Proceflus contra poteflatem, confilium, Ac commune Aflifinatenfc, ac Mutium factilegum. *Dadam* Acc.

LXXX. Ad certitudinem przfentium. Proceflus contra Matthzum Vicecomitem, At pariatos Mediolan. *Patentee follicitadinit* Atc.

LXXX1. Mandatur legato, quod legi faciat Ac exponi proceflus habitos contra Matthzum Vicecomitem, Acprzlatos de Mediolano. *Saper nomtallis* Acc.

LXXXII. Ad certitudinem przfentium. Citatio Matthaei Vicecomitis deMediolano. *Dadam farno* &c.

LXXXIII. Mandatur legato, quod proceflum habitum contra Matthzum Vicecomitem dc Mediolano, ex abundanti legi Ac publicari faciat Ac exponi. *Naper nobilem virum* Acc.

LXXXIV. Ad certitudinem przfentium. Gtatio Matthzi Vicecomitis de Mediolano, ut infra certum tempus fub cerris ptrnis fibi impoiitis apoflolico confpeflui fe przfcntet. *Non fine* Acc.

LXXXV. Forma citationis difli Matthzi Vicecomitis. *Saper noftris impedimentis* Acc.

LXXXVI. Mandatur legato, quod mittat Matthxo Vicccomiti litteras apoflolicas de fecuro conductu. Ne *nobilis vir* Acc.

LXXXVII. Forma citationis Aflulfi abbatis monaflerii S. Ambrofii, Matthzi Cimeliarchz, A; aliorum infraferiptorum. *ufd reprimendam* Acc.

LXXXV1II. Mandatur epifcopis, BononicnfiAc Regincnfi, quod nuncient in ecclefiis Ac locis luarum civitatum Ac dioecefis, poteflatem Ac capitaneum Parmenfis civit. Ac Canem de Scala, & eorum confdiarios, excommunicationis fententiam incurrifle. *Olim in noftram fratrum noftreram notitiam.* Acc.

LXXXIX. Ad futuram rei memoriam. Proceffus excommunicationis, Al fufpenfionis, hrrefis, habitus contra Matthzum Vicccomitetn, pro eo, quod citatus fecundo tamquam fufpeflus de hrrefi, comparere contumaciter recufavit *.Olim Adattbaam deVicecomitibas Sic.*

LXXXX. Ad futpram rei memoriam. Proceflus tam citationis, quam contumacia?, habiti contra difium Matthzum fuper impedimento per eum dato venientibus ad curiam. *Dadam frequentibus* Atc.

LXXXXI.

LXXXXI. Ad futuram rei memoriam. Proceflis A fententia excommunicationis habitus contra di&urn Matthaum, pro eo quod citatus fuper talliis fic exadionibus ecclefiarum, comparere contumaciter recufavit . *Dndmta fttnlis aravtbeu* ficc.

LXXXXII. Ad futuram rei memoriam. Procetfus contra ptalatos Mediolanenfcs adherentes eidem Matthato pro eo habiti, quod cirati fuper ipfa fautoria, comparera contumaciter recuuntnt. *Dedam in caetfifiorio poblico* ficc.

LXXXXIH. Mandatur anchiepifcopo Mediolanenfi, fic inquiGtoribus haretier pravitatis qttod procedant, tam contra Matthaum dc Vicecomitibus, fic ejus filios, ipforumque fautores, quam contra Scotum de fando Geminiano, fic Francifcum de Garbinatc. *Profanat hoftir* ficc.

LXXXX1V. Mandatur legato , quod publice nunciet didum Matthaum fic ejus filios , omnes fic fingulos, expreilis eorum nominibus, in civitatibus, locis, fic eaftris fua legationis , diebus Dominicis fic feftivis, pulfatis campanis fic candelis accenGs, excommunicationis fententiam incumffe.· fic quod nihilo minus procedat contra eos, tam apoftolica, quam imperiali audoritate . *Profanor hefiit* ficc. C

LXXXXV. Mandatur eidem quod publicet in ecclefiis fic locis fua legationis conceilionem indulgentiarum , impugnantibus przdidos Matthaeum, ejufque filios. *Profanat hoftis* ficc.

LXXXXVI. Mandatur patriarcha Aquilcgienfi, fic ejus fuffraeaneis, quod fuperfedeanc a publicatione indulgentiarum conceffarum impugnantibus Fridericum olim comitem deMonteferctro, Lippacium fic Andream, fic alios infra fcriptos. *Profanas hofiir* ficc. D

LXXXXVII. Mandatur arcbicpifcopo Saliebur. genfi, fic ejus fuffiaganeis, quod faciant truncos feu arcas in fingulis ecclefiis catbedralibus , collegiatis , feu parochialibus fuarum civitatum fie diœcefum, ad reponendum pecuniarium fubftdium offerendum impugnantibus. *Profanat hoftn* ficc.

LXXXXVIII. Mandatur etfdem, quod diligenter procedant in przmiflis juxta prrdidarutn continentiam litterarum. *Profanas hofiir* ficc.

LXXXXIX. Mandatur legato, quod faciat cong(litui arcas feu truncos in fingulis tam cathedralibus quam collegiatis fic parochialibus ecclefiis fuz legationis, fic aliorum locorum , in quibus didam indulgentiam duxerit publicandam . *Profanor boflit & impiat* ficc.

C Ad futuram rei memoriam. Ordinatio neS>tii vicecomitis Leomanic . *Terram fanant* ficc.

CI. Datur eidem licentia, quod recedat decuria . *Dndm** «r *tertir* file.

CII. Abfolvitur di&us vicecomcs a quadam fumma âorcnorum, quam legavit fel. record. Clement PP. V. */nttr taras multiplicet* ficc.

Rubrics quints parcis cum principio cujufque proceflus.

I. Ad perpetuam rei memoriam. Privatio Hugonis Gcraidi, olim execrati epifcopi CaturcenGs. *Dnônit ettemplir,* ficc.

II. Ad perpetuam rei memoriam. CafTatiofratrum, qui Fratricelli, Birochi, feu Bechini nuncupantur £*«Aus Æmmmmr ficc.

III· Ad perpetuam rei memoriam. Privatio fratris Ifnardi, olim patriarche Antiocheni, fie adminiftratoris ecclefuc Papicnfis. *Imperfcrntallit,* ficc.

IV. Mandatur univerfis archiepifcopis, epifcopis, flt eleâit, ut capiant (eu capi faciant Henricum de Sena, de ordine Minorum, flt alios , qui cum eo confugerunt ad infulam Siciliae . *Gloriofam ecclefiam* ficc.

V. Ad perpetuam rei memoriam. Ordinatio , quod omnia publica inftrumenta, quz deinceps conficientur in civitate Beneventana , feu ejus tritu , vel diftridu, bulla plumbea bullentur- *benevolentia fpecialis* ficc.

VI. Ad certitudinem przfentium. Inhibitio , ne aliquis de provinciis Campaniz fic Maritime infurgat contra alium. *jId hoc dignoftitor* ficc.

VII. Mandatur redori di&arum provinciarum, JuOd didam inhibitionem publicet in ecde*iis, civitatibus , terris, caftris, & locis ipfarum . *Ad hoc dignofeitar &c.*

VIII. Ad certitudinem przfentium. Inhibitio ne aliquis przfumat facere confoederationes , feu ligas aliquas, contra provincias Campaniz & Maritime, fic earum annullatio. *Licet dt can&ir provinciis,* flte.

IX. Mandatur *re&oti* didarum provinciarum , quod publicet predicts inhibitionem fic annullationem in ecclefiis fic *locis ipfarum provinctarum . Licet dt cnnÎis provmciit* &c.

X. Ad perpetuam rei memoriam. Inhibitio , ne populus feu commune civitatis Viterbienfis, eligat aliquem de felpfis vel aliunde ad regimen civitatis e/ufdem abfque licentia fedis apoftoliez. *Dhtici** ficc.

XI. .Ad perpetuam rei memoriam. Conftitutio, ne aliquis przfumat procedere, nec fententias aliquas promulgare, contra officiales aut nuncios fcdis apoftoliez *Mattbanr dt Potiman.* fite.

XII. Abfolvitur G. de Bala&o, archidiaconus Forojulienfis, apoftoliez fedis nuncius, a fententia excommunicationis lata in eum perinquiGtorem haereticas pravitatis. *Ex ttue infirmatione* fice.

XIII. Mandatur quod nuncient in locis, quibus viderint expedire, ipfum archidiaconum a przdida fententia abfolutum. £x *infintmtiontr affertione* ficc.

CONCILIUM RAVENNATE IV.

CELEBRATUM BONONIÆ,

Anno Domini MCCCXVIL tempore Johannis Pape XX.

TITULI CAPITULORUM.

epifeopus ponat uconomum ad cuftodiam >rrW vacantium ecclefiarum.

X. *Çuad nullus prafumat i» fpiritualibus minifare, nifi prim -A epifeopo loci fibs fuerit animarum cura commiffd ,*

3. *Qtod quilibet ft faciet promoveri infra annum ad ordinant, ,Mrm requirit béneficiant fuum.*

4. *De vita tj bonefljte clericorum, & ornat» eorum ,*

f. *Quod nulla› de catero recipiatur in canonicum catbedrahs ecclffia, vel in menaeam, fen fratrem aIicujus mwaflerii; fen regnlarit ecclefia , fint licentia fpeciali fui ordinarii .*

6. *Quod nullui recipiatur in aliquo monaflerit , fen regulari loco, per potentiam laicorum.*

·f. *De dentmciatioex facienda metropolitan» de beneficiis vacantibus ad earn devolutis .*

8. *Quod certui canonicorum numerus flatnatur in ecllefiit catbedralibus ÎT collegiatis , ubi non eft ab antiquo flatatur.*

q. *De clericis non rçfidentibus.*

10. *De quotidianis diftributionibus.*

11. *De cenfibut & colltiln imponendis.*

1 Z. *De celebratione Miffarum .*

tI. *Quod nuilur nrciupresbyter, prapqfitut, vel prolatui inferior epifeopo, paffit m ecclefiis fibi jubjeilit inqnifitiones formare , accnfationes admittere , vel ad privationem procedere contra clericos earnmdem ecclefiarum.*

14. *De Judair.*

jj. *De cautione recipienda ab ufurariis , fy de panis recipientium nfuranos ad ecclefiaftica facramenta , Jeu fepulturam .*

16. *De poena procurantium male ablata incerta legari fnb alio nomine, feu modo.*

If. *Duod clerici & rehgiqfi a venationibus fe abflineant.*

IS. *De pana judicum /ocularium , qui clericor repertos enm arms, vel in alits maleficiis deprebenfot, detentos retinent, Vel ad fuum judicem ctpprobriofe remittunt.*

iq. *Quod nullus pro eodem debito debeat duplici, poena puniri,*

10. *De indulgentiis feu remifiaaibus.*

21. *De exequiis ^i/caporum nunciandit per capitula ecclefiarum catbedralium archiepifcopo & fuffraganeis, ut devote ab omnibus ctlebrentser,*

2». *De beneficiis ij indulgentiis concejfis in concilio , & de poteflate di/penfandi C interpretandi conflitutiones concilii.*

23. *De monialibus .*

14. i* A'-*riis notariortm t O figiUifcrorano»*

PRÆFATIO.

'? MividuaTnnitatis,Patris, Ù F,h'' *

r -r °t veneratione digna facrorum con. c,Lorun»j ftatuta , maxime Niemi, Con* (laniinopolitani, Ephcfini, de Chalcedonenfis , qux, Ccut quatuor euangelia, fufeipere & venerari tenemur, ac fandorum patrum aliorum concilia & ftatuta, qui Spiritu fando illumina* tf fuerunt, nemo eft qur tgnoret. Cum igitur ab ipfis fundis patribus, In ipfis facris concí- "› miercxtera fuerit prrordtnatum & falubricer conftitutum, provincialia concilia neri debere , ut ea que corredione & reformatione egent , nullatenus negligantur , ita quod nec preceptis evangelic» contrarium, nec decretis fandorum patrum obfervaretur adverfum : Idcirco nos Rainaldus permiflionc Divina , dc apoftolicx fedis gratia, fande Ravennatis ecdefie archtepifcopus, confiderantes quodquamplurcs, maxime viri ecclefiaftici, tum er temporum tcmpeftate, tum ex morum corruptione dc levitate , tum ex elatione dc vanitate , tum ex tenaci dc avida cupiditate , tum ex craffa ignorantia dc negligentia, tum ex fuperbia dc irreverenti inobedientta, viam coheredum Chrifti circa gravitatem dc honeftatem, habitum dc inccifum ecclefiaftice religioni condecentes , dc quam fideles dc catholici habere debent, exorbitabant ; pro his, quantum Deus annuerit, reformandis, ad falutem animarum, quam vehe* mentius zelamus pro Divina reverentia, catholice fidei unitate dc honore , provinciale concilium circa hec reformanda duximus convocandum dc congregandum apud Bononiam. In quo primo conftitutiones editas dc promulgatas per bone metnorie fratrem Latinum ; tunc apoftolicz fedis legatum in his partibus, dc alias per fratrem Bonifacium predeceflbrcm noftrum , Forlivii, de nos Ravenne de Argente In provincialibus conciliis legi fecimus.· ac deinde, ipfo facro approbante concilio, conftitutiones infra feriptas duximus ftatuendas.

CAPITULA.

epifeopus ponat ttconomum ad cuftcr diam rerum vacantium ecclefiurum.

Rubrica I.

CUm ecclefiarum vacantium proventuum & reddituum, ac bonorum ipforum, difpofitio ad eorum ordinarios de jure pertineat: proinde duximus fta> tuendum, quod vacanti ecclefix ftatim per ipfius epifcopum oeconomus debeat deputari diligens & diferetus, qui redditus & proventus ac bona ipfius colligat & confervet, ad ejufdem ecclefix & fac-

'fit fiiceefforis defundi reAoris ipfius uti-A litatem & ftatum. Prohibentes diftri-Ac canonicis, clericis, feu patrono ecclefix fic vacantis., quod de redditibus & proventibus, ac bonis ipfius ecclefix, fe intromittere vel difponere nullo modo prxfumant, nec oeconomum, ut praediximus, ibidem per ipfum deputandum impediant vel moleftenr, quominus fibi injundum officium libere exequatur : * nec aliter alicui eorum competat de coniudtudine approbata, vel privilegio fpeciali. Quod fi fccus iidem canonici, vel clerici, feu patroni agere prxfumpferint; eofdem canonicos, & clericos, ac patronOs, prxfentis audoritate concilii, privamus illa vice jure eligendi, feu prxfentandi : decernentes eledionem, feu prxfentationem fecus & aliter attentatam, ipfo jure nullius effe momenti.

&°d nullus prcfuma^ in friritualibur miniftrare, nifi prius ab epifeopo loci fibi fuerit animarum cura commijfa.
Rubrica II.

Cum de jure nullus faoerdos alteri fubditum, fine fui fuperioris commiffione feu licentia, folvere valeat, vel figare, nos quamdam confuetudinem, feu potius abufionem, animarum plenam fericulis (quod videlicet facerdotes aliqui per nonnullos prxlatos fxculares feu regulares, quibus in certis ecclefiis parochialibus redorum inftitucio de confuctudine competit, in eifdem ecclefiis inftituti, fine fui epifeopi au-Aoritate, commilfione, vel licentia parochialis eccleflarum ipfarum, qui ipfius epifeopi fubditi effe nofcuntur, prxfumunt folvere & ligare, in fuarum prxjudicium animarum) cupientes penitus extirpare, hoc facro approbante concilio, fub privationis & excommunicationis pernis, inhibemus facerdotibus memoratis, quod nullo modo prxfumant in ecclefiis, in quibuszmodo prxdido, & per prxdidos fuerint inftituti, in fpiritualibus miniftrarc, nifi prius ab epifeopo loci, prout jura volunt, eis cura commiffa fuerit animarum, de quibus idem epifcopus tenetur Chrifto reddere rationem, tanquam de ovibus fibi commiffis.

quilibet fe faciat promoveri infra annum ad ordinem, quem requirit beneficium fuum.
Rubrica III.

Sollicite penfantes, quantum officii paîtoralis debitum praelatos adftringat curis follicitis & continuis intendere, & per remedia falubria providere, in iis prxcipue, per qux faluti animarum confulitur & providetur : & quod parum eft jura condere, nifi fit qui ea mandet executioni. Volentes igitur Pi-Aavienfc concilium innovare, & debitx executioni demandare, ftatuimus & ordinamus, hoc facro approbante concilio, & nihilo minus in virtute fanAx obedientix monemus, & peremptorie, quod abbates, decani, archipresbyteri, prxpofiti, feu quocumque alio nomine cenfeantur, ad ordinem facerdotalem fe faciant promoveri; archidiaconi vero, ad ordinem diaconatus, inferiores autem bénéficiât! in ecclefiis noftrxprovincix Ravennenfis inftituti, ad ordines facros, fecundum quod * unus cujufcumque beneficii requifit, infra annum fe faciant promoveri. Si qui vero prxdidorum animo indurato promotionem fuam diftulerint, λ hanc noftram monitionem ftatutum &. ordinationem adimplere neglexerint: audoritate pra:tentis concilii, ipfo jure fint privati omnibus beneficiis facros ordines requirentibus, pro quibus promoveri tenebantur, qux obtinent in noftra provincia; nifi cum eis, vel aliquo eorum prxdi-«Siorum fuerit difpenfatum, vel in futurum difpqnfetur; vel nifi jufto impedimento detenti fuerint, quominus promoveri potuerint : & tunc impedimento ceffante, procurent, quam cito poterunt, fe ad ordines, yt prxmittitur, facere promoveri. Ut autem hoc falubre provinciale ftatutum, levius & plenius debitum fortiatur efIbftum, & prxtextu ignorantix, quantumcumque craftx, non poffint inobedientes defides, & negligences, aliquam prxtcndere excufationem : adjicientes, ftatuimus & ordinamus, quod quilibet epifcopus fandx. Ravennatis ecclefix fuffraganeus, teneatur infra fex menfes fynodum celebrare, in qua quidem hoc falubre ftatutum legi faciat. Et denuoomnes, ut fupra prxmittitur, fux civitatis âc diœccfis moneat & inducat, cum prxdida ptena, ad ordines facros recipiendos. Item quod in dida fynodo declarent, omnes redores prxfentes & futuros parochialium ecclefiarum qux curam ani

ma-

Christi >,*,a habent, nee funt collegiate, non promotos ad ordinem facerdotalem, infra annum « jure ftatutum in concilio Lugdunenfi, ipfo jure fore privatos, nil» cum eis fuerit difpenfatum, vei in futurum difpenfetur: etfi de novo elc&i fuerint ad eafdem ecckfias , cum hzc fint contra conftitutionem bo-*nat* memoriae Bonifacii papae odavi. Quos redores & nos privamus, feu privatos declaramus, audoritate prxfenris concilii. Si qui vero in futurum dignitates vel beneficia fimilia adepti fuerint , teneantur fc promoveri facere in-B fta annum ad facrosordines, fecundum quod requirit onus fuse dignitatis vel beneficii : alioquin fint privati ipfo jure, audoritateprxfcntis concilii, beneficiis omnibus, pro quibus promoveri tenentur, qux in noftra obtinent provincia , nifi & cum talibus difpenfetur per fuperiorem fuum .

Dc Vita dr *boneflete demorum*, dr *ornatu eorum.* Rubrica IV.

Quoniam facerdotium ex indifclplinatione populi apparet non fanum, & propter lafcivas diflblutiones clericorum & religioforum detrahitur Divino honori & ordini clericali, populique minus ex hoc fiunt devoti, in tantum , ut etiam jura ecclefiarum retinere , & alii quandoque temerarie invadere non vereantur, cum inceflus, habitus, & veftimenta clericorum *tc* religioforum , in gravitate, forma, ac colore, diftin, éla fxpius non videantur ab habitu laicorum , quemadmodum efle deberent: proinde ftatuimus & mandamus, facro approbante concilio , pro honeftate ordinis clericalis; quod nullus rcligiofus , vel clericus portet arma , nec veftimentum alterius coloris, quam a jure permitti: qux defuper claufa fint atque talaria , Coronam etiam condeccntcm portent , per quam defignetur regalis efle generis, & fperare fe debere afle qui partem hereditatis Divinx : qux fcilicet fit rotunda: & ita tonfifint inferius , quod aures pateant, ira quod ii £ in facris fuerint, aut bénéficiât! in cc-clefia cathedrali vel collegiata venerabili , fecundum conditionem fui ftatus portent latiorem: alii vero mediocrem vel minorem, fuis ftatibus condocentem . Capita cooperiant pileo, vel bireto, vel armutia oblonga ad aures. Laicorum convivia non frequentent. In domibus ecclefiarum ftudeant habitare . Prxlati, facerdotes, & alii in dignitatibus vei perfonatibus conftituti, accanonici cathedralium ecclefiarum in fa- christi eris ordinibus conftituti, facerdotes & re&ores ecclefiarum civitatum & fuburbiorum, per civitatem incedentes, decentem habitum portent, videlicet cappas , chlamydes, vel tabardos . Sacerdotes vero extra civitatem & fuburbia , & alii in facris ordinibus conftituti. faltem tabardos talares, feu condecentes portent. In ecclefiis vero utantur cappis, vel cottis albis. Loca turpia nullo modo ingrediantur, nec tabernas, nifi forte in neceifitate in itinere conftituti , pro cibo vel potu , vel hofpitio, compellantur intrare. Tabernas , merces illicitas, aut perfonas fufpedlas, in ecclefiis, vel domibus ecclefiarum qux lint intra clauftrum vel ad ufum clericorum vel miniftrorum deputatx, feu in domibus contiguis ipfi ecclefix, nullo modo permittant teneri vel commorari Si quis autem inventus fuerit arma portare cujuicumque generis, pcenam incurrat 40. folidorum Ravennatum . Si vero habitum vel confuram incongruentem portaverit, 40. folidorum poenam incurrat . Si autem ingreflus fuerit tabernas, nifi fit m itinere conftitutus; vel merces illicitas contraxerit emendo vel vendendo , per fe vel alium, prxfcrtim fi vinum vendiderit, vel vendi fecerit, vel paliiis fuerit, quod in didis domibus quoquo modo vendantur, videlicet in domibus ecclefiarum , in quibus miniftri ecclefix confueverunt habitare, vel aliter ipfis ecclefiis contiguis, poenam 10. librarum incurrat. Et eamdem pœnam incurrant tenentes mulieres fufpedas in domibus prxdidis, vel teneri facientes. Idem & fi teneri, vel habitare patiantur. Si quis vero fine cappa, vel faltem cotta alba , interfuerit Divinis officiis, poenam quinque folidorum fe noverit incurriflc : & eamdem poenam incurrant non portantes chlamydem vel tabardum, incedendo per civitatem: nifi evidens paupertas rationabiliter aliquem vel aliquos exeufaret. Et fimilem pœnam incurrant convivia laicorum frequentantes, &. alii qui capitibus difeoopertis incedunt, vel incedent. Quas poenas declaramus clericos frculares tantum incurrehe, & eas teneantur prxlati eorum exigere, in ufiu pauperum convertendas ; nec ipfis ullo modo remittere * poflit, cum hoc .y ftatuatur in favorem ccclcfiafticx honeftatis. Si vero fuerit rcligiofus , qui in prxdidis, vel in aliquo prxdiélorum delinquat, jejunet bis in hebdomada in

pane

anno P*ne & publice cum fratribus comddendo dc fedendo in terra. Quam pœnitentiam fi non inchoaverit infra menfem, dc inchoatam non perfecerit, eum ex nunc capituli voce privamus, & ultimum in choro volumus eum cf-fc . Et hanc poenam patiatur, quoufque didam poenitentiam inchoaverit, dc inchoatam perfeciifc nofcatur. Et nihilo minus contra facientes privati fint ipfo jure privilegiis & favoribus concilii huiufmodi, &. omnium aliorum conciliorum provincialium : quia fruftra legis implorat auxilium, qui committit in legem . Omnes autem alias conftitutiones noftras & prxdeceflbrum noftrorum provinciales, politas fub titulo, *De vita à* boneflate clericorum*, cadamus & irritamus , dc eas nullius momenti eife volumus, & praetentem folummodo conftitutionem remanere in fui roboris firmitate ,

CHKrrri

Quod nullus de cetero recipiatur in canonicum cathedralis ecciefia, vel in monachum , feu fratrem alicujus manafieru, feu regularis ecciefia, fine licentia fpeciali fui ordinarii
Rubrica V,

Quoniam experientia docente, qux rerum eft efficax magilira, manifefte cognovimus, ut plurimum perfonas infufificientes, illitteratas, dc alias indignas, ad ecclefiaftica beneficia obtinenda, inftitutas in ecclefiis dc monafteriis noftrx provincix Ravennatis: ad hxc neceffitate quadam urgente illos, ad quos fpe&at elsAio feu recepcio canonicorum & monachorum in didis ecclefiis dr monafteriis , boc fiepius inducente nimia laicorum importunitate, interdum affinitate aliqua feu confanguinitate, vel alias fingulari dc inordinata diledione, qux frpius homines inducunt, ut omiffio rationis judicio, carnalitatis fequantur affiedum, dc dignis prxtermiffis, indignos ad honores cedefiaftkos afliimant, ex quibus plurima damna proveniunt ecclefiis, & Divinus cultus minuitur, quem fummopere defideramua augeri. Cupientes igitur huic peftifero morbo quantum poflumus obviare, dc de falubri remedio ecdefiia *8ı* monafteriis providere: prxfenti approbante concilio, ftatuimus & ordinamus , quod de extero nullus inftitnarar vel recipiatur in fratrem dc canonicum alicujus cathedralis ecclefix vel collegiate, vel monachum alicujus monafterii, vel canonicum regularem, fine licentia

A fpeciali ordinarii loci ac metropolitani, fi videatur opportunum ordinario loci, fuper quo confcientiam ipfius oneramus. Decernente» ex nunc , prout ex tunc, irritum dc inane, quidquid contra facium fuerit, feu attentarum . Hoc autem ftatutum durare volumus ufque ad triennium, feu fequens concilium; in. fra quod xftimationes bonorum *it* red dituum fient, ita quod pro eorum facultatibus competens numerui miniltrantium poterit taxari ÔC (latui. prout jura requirunt.

cmiustj »/·?·

nullus recipiatur in aliquo monafierio feu regulari loco, per potentiam laicorum. Rubrica VI.

Plerumque contingit, quod propter minas & potentiam laicorum, nonnulli religiofi prxlati noftrx provinciae coguntur indebire nonnullos in fuorum locorum fratres recipere , vel converfos, ex quo praelatis ipfis & eorum locis gr* vamina multa provenire nofcuntur. Cupientes igitur laicorum in hac parte temeritates excludere , prrdidlorum praelatorum ac ipforum loconifn indemnitatibus providere : hoc facro approbante concilio, provide duximus ftatuendum feu declarandum , quod modo pnrdiifto recepti in fratres feu converfos quorumcumque locorum, ad eligendam tam adire, quam patfive fiant inhabiles ; nec ad tradatur quoslibet admittantur, nec eifdem in veftimentis per locorum praelatos modo aliquo debeat provideri. Quod dc in receptis in monialium monafteriis modo pnediâo volumus habere vigorem.

De denunciatione fienda mctropolitano de beneficiis vacantibus, ad tm davolutis. Rubrica. VII.

Quoniam ex diutina vacatione damna plurima in fpiritualibus & temporalibus ecclefiis folent provenire , ficut jura teftantur, dt rerum experientia manifeftat: volentes itaque juxta debitum officii noftri edclefiis in provincia Ravenn. conftitutis, contra difpendiofas vacationes, d· fahibri remed o providere, hortamur in Domino omnes fratres coepifcopos noftros, prefentes dt abfentes, *ac* alios inferiores prxlatos dt derkos, cujufcumque ftatus dt gradus vel conditionis exiliant, quatenus pro Dei honore & falute animarum fuarum dc populi, falubricer & celeriter vacanti» bus ecclefiis de perfonis idoneis prori» de-

dere procurent, ne lupus rapax gregem Dominicum invadat, & bona dilapidentur. Nihilo minus, facro approbante concilio, rtatuentes, quod fiquandocontingat propter defidiam feu negligentiam, ad nos collationem dignitatis alicujus vel beneficii feu prxbendr cum cura devolvi, teneantur pizlarus & capitulum & -clerici ecclefia·. in qua dignitas, beneficium vel prxbenda hujufmodi tanto tempore vacaverit, quod ad nos fit collatio devoluta, infra menfem a tempore fcientix devolutionis hujus, hoc nobis intimare, feu vicario noftro, nobis in remotis agentibus: ne, quod abfit, ecciefix diu maneant defo]arx, & nos noftro defraudemur defiderio. Illud idem ftatuimus circa fratres coepifcopos omnes provincix Ravennatis fuflraganeos, quando de ipfis ad capitula collatio devolvetur. Quod & de patronis auâoritate eadem volumus & ftatuimus intelligi debere. Négligentes & remifli hoc falubre ftatutum adimplere, & fequenti concilio arguantur, & pœna debita caftigentur.

certus canonicorum Humerus ftatuatur tn ecclefiis catbedralibus dr *collegiatis, ubi non eft ab antiquo ftatutus.* Rubrica VIII.

Etfi decear, & fatis conlbnet rationi & juri quibufeumque clericis collegiatarum ecclefiarum certum & determinatum numerum habere clericorum, tanto magis canonicis cathedralium ecclefiarum hoc competit, quanto tamquam caput aliorum in feipfis debent oftendere, qualiter inferiores in domo Dei convertir! debeant: non plures in quibufeumque ecclefiis debent inftitui, quam ex bonis ipfarum vivere pofiint: hoc maxime in catbedralibus fervari debet, ne propter inordinatam conftitutionem cogantur ipforum canonici, in opprobrium totius cleri, miferabiliter mendicare, Volentes ergo inordinatis receptionibus failis & fiendis in provincia noftra, quantum poffumus, providere, hoc facro approbante concilio, ftatuimus & ordinamus, quod ubicumque in cathedralibus vel collegiatis ecclefiis determinatus eft numerus canonicorum vel clericorum, ftatuto vel confuetudine. ille ferretur, nec augeatur quocumque quxfito colore, nifi jufta de caufa & de licentia ordinariorum fuorum, Ubi autem numerus certus determinatus non eft, prxeipimus ftatui & firmari, juxta facultatem ecclefiarum, & hoc infra fex menfes a publicatione conftitutionis prxfentis numerandos. Sed quia non eft rçprehenfibile judicandum, fed laudandum, fi fecundum varietates temporum varientur etiam humana ftatuta, & fxpius fit inveniri, quod ecciefix antiquo numero canonicorum ftatuto gravantur: idcirco ftatuimus, quod fi aliqux ecciefix collegiatx vel cathédrales inveniantur antiquo ftatuto numero in prxlenti rationabiliter prxgravari, volumus, quod canonici ipfarum ecclefiarum, de hcen-
B tia fuorum ordinariorum, feu ipfi ordinarii, ubi ad eos folos fpeftat, reducant feu ftatuant talem numerum juxta facultatem ipfarum ecclefiarum: ita quod cedentibus vel decedentibus canonicis, nullus de novo loco cedentis ve! decedentis inftituatur, quoufque pervenerit ad numerum fic ab antiquo ftatutum, vel de novo ftatuendum. Et quia nonnulli tam epifeopi quam alii provincix noftrx, prxteriti & prxfentes, ut fide dignorum relatione audivimus, ecelefias cathédrales vel cOllegiatas, qua-
C rum inftitutio vel ordinatio ad eos fpe&abat, vel *ad fe* fpedlare praetendebant. dc confuetudine vel privilegio, aggravant & aggravarunt indebito & inordinato numero clericorum, & tali, quod nullo modo ecciefix prxdiéix fic inftitutis & ordinatis in neceflariis providere potuerunt, nec poflunt: quod cedit in vituperium, nedum eorum, fed totius cleri: & cum tales clerici non poffint ecclefiis defervire, &. cogantur quodammodo mendicare: idcirco volentes tali morbo debitam adhibere medelam,
D ftatuimus & ordinamus, quod nec epifeopi, nec alii poflint vel debeant in. ecclefiis catbedralibus, collegiatis, vel aliis, in quibus inftitutio vel ordinatio ad ipfos nofeitur pertinere, aliquem vel aliquos ultra numerum prxfentem de novo inftituere fine licentia fui fuperioris: & fi contra fieret, fit irritum ipfo jure. Volumus etiam, & eis prxeipimus in virtute fanétx obedientiz, quod numerum ffc ordinatum in prxdi&s ecclefiis fic inftitutum redigere de-
E beant ad debitum congruentem numerum. Et quia qui altari fervit, de altari vivere debet, & qui ad onus eligitur, a merccde repelli non debet; ftatuimus & ordinamus, quod prxdiâi ordinatores, deficientibus propriis redditibus ecclefiarum, in quibus indebitam ordinationem fecerint, in futurum teneantur fic inftitutis per ipfos, reddentibus in ecclefiis, in quibus inftituti funt, ipfis ecclefiis in Divinis & aliis defervien-

"Axw""Tient.i^US» Christi *»·».

procure, & tam in vidu, quam in veftitu & aliis neceflariis, juxta earum exigentiam facultatum.

De clericis non re/dentibus,
Rubrica IX.

Quorumdam clericorum defidiam & periculofam negligentiam radicitus extirpate volentes» qui in eorum ecclefiis reddere negligunt, in grave praejudicium animarum ipiorum, & icandalum plurimorum, propter quod ccdefir fxpius Divinis defraudantur officiis, cultufque Divinus minuitur, quem fummo cordis defiderio augeri defideramus; hoc facro approbante concilio, citamus & requirimus', Ac monemus omnes clericos noftrz provincix » cujufcumque ordinis » dignitatis & ftatus dc conditionis exiliant, quatenus infra fex menfes, a die prxfentis citationis, monitionis & requifitionis numerandos, quorum duos pro primo, duos pro fecundo, reliquos duos pro tertio peremptorio eis aflignamus, redire debeant ad continuam refidentiam faciendam in eorum ecclefiis î eodem facro approbante concilio ftatuentes & ordinantes, quod fi quis, vel fi qui clerici abfentes hanc noftram monitionem contempfcrint, vel in futurum fe abfentaverint ab eorum ecclefiis, ultra quindecim dies, fine fpeciali petita licentia & obtenta ab ordinario* foci vel ejus vicario, ipfo ordinario eitra civitatem agente, ipfo jure fint privati beneficiis omnibus qux in noftra provincia obtinent, nili per fuperiorem fuperiis fuerit cum eifdcm mifcncorditer difpenfatum.

De quotidianis diftributionibus
Rubrica X.

Quia parum eft jura condere, nifi executioni debitz demandentur, & per bonz memoriae fratrem Bonifacium prxdeceflbrem noftrum, in concilio per ipfum Forlivii celebrato, inter extera flaturum extiterit, quod ubi ftatutx non effent in cathedralibus vel collegiatis ecclefiis quotidianx diftributiones, in fynodis proxime faciendis per fingulos fuffraganeos Ravennatis ecclefix * proinde ftatuerentur, ut per hoc ipfis ecclefiis fingulis horis in Divinis melius ferviretur; & attendentes patres coepifcopos noftros in exeeutione conilitutionis przdidx ut plurimum hucufque négligentes fuiflé : volentes igitur didam conftitutionem tamquam rationabilem executioni debitz demandare, hoc facro approbante concilio ftatuimus & ordinamus, quod quilibet fuffraganeorum noftrorum fub pcena inobedientiz teneatur fic providere, quod in cathedralibus vel collegiatis ecclefiis, diétz quotidians diftributiones fiant, & menfa communis deputetur: vel ubi didz diftribuciones feu menfa commode ordinari non portent, fic per eofdem ordinarios provideatur, quod decenter & devote in Divinis officiis ecclefiis ipfis deferviaturut fic cultus Divinus non minuatur, fed potius, ut cupimus, augeatur, Si quis autem fuffraganeorum predicta non obfervaverit» poenam ftatutam contra tranfgreffbres canonum poterit formidare, Ac nihilo minus in fequenti concilio durius increpetur,

• ftm, provide.H.

De cenjtbus & eolieblis imponendis.
Rubrica XI.

Cum imponendis & exigendis colledis talis modus & divifio debeat obfervari, ut nulla ecclefia, feu ecclefiaftica perfona. fe indebite praegravari ex hs rationabiliter conqueri poflit : ac fiepe contingat dominos fuffraganeos ecclefix Ravennatis debere Ravennatem ecclefiam vifitare pro feftivitatibus fandorum martyrum Apollinaris, Vitalis, vel aliis ex caufis in provincia emergentibus a nobis evocari j quos non oportet, pro fadis provincix, propriis ilipendiis militare; volentes hoc adhibere remedium opportunum, ftatuimus & ordinamus, hoc facro approbante concilio, quod quilibet epifeopus noftrx provincix, in civitate & dicecefi fua, Ac de confenfu cleri ad hoc fpecialiter convocati, perfonas fufficientcs & idoneas deputet & ordinet infra tres menfes a publicatione prxfentis conilitutionis, quo omnes redditus & proventus ecclefiarum omnium, monafteriorum & aliorum locorum religioforum, cujufcumque ftatus vel conditionis exiftant, difeutiant & examinent diligenter^ Ac deferibant feu defcribi faciant pef publicum notarium, juftam zftimationem & debitam unicuique ecclefix imponentes : & hoc in monafteriis, prioratibus, ecclefiis, feu locis ecclefiaflicis aliis, ubi a decem annis citra non eft fada xftimatio ante dida. De qua quidem taxatione & »ftimatione teneatur quilibet epifcopus.ad expenfas cleri fui, per feripntram publicam archiepifeopali curix facere fidem in&a tresmenfes, ex quo didar fti-

*NNO christj *p*. ftimatio fada fuit, Secandum quam r- ftimahonem & Atdxàtionem flatuimus & ordinamus, omnia onera noftrz Ravennae. (ecclefiz) provinciz imminentia ad przfens, vel in futurum, debere dividi &c partiri inter przlatos & clerum Rarvennatis provincia:, Idem modus etiam & divifto per ipfos obfervetur ia dilidendis & diftribuendis oneribus fpecialiter impofitis çlero fur civitatis &diae* cefis, Circa venerandos quoque patres & coepifcopos noftros ducimus ftatuendum, volentes parcere gravaminibus fubditorum: quod fi quando eos laborare contingat, pro fa&is provinciz Ravennatis, quindecim equitaturis feu evedionibus ad plus fint contenti, & minus, ut minores non doleant, & jufte conqueri poflint, fe indebite przgravari; & ipforum procurationibus n. folidos Bononienfes pro quolibet equo; pro palafreno vero domini, unum florenum auri pro qualibet legali dicta, feu die quo laboraverit, taxamus. Si vero pro przfatis caufis contingeret abbates & przlatos aliquos, feu canonicos cathedralis ecclefiz, aut clericos, laborare: abbatibus Ac przlatis, quatuor equos; canonicis ecclefiz cathedralis, tres; derico vero, unum taxamus. Et pro unoquoque equo io. folidos Bononienfes habere debeant a clero, & non ultra: Ac in hoc fint taciti & contenti .Cleri* eus vero five laicus, qui fine equo mitteretur a clero, feu iret occafione cleri: fex folidos Bononienfes pro qualibet competenti eis dieta taxamus.

De celebratime Mifanem.
Rubrica XII.

?/«z. Etfi, propheta teftanre, doceamur yftjicre £>eo, dt fingulis horis pfallere fapienter: multo fortius hoc debemus attendere, quando MifTa przfertim folemniter celebratur, ubi angelicx hierarchiz invocantur, & in tali tanto myfterio, ut fandi teftantur, afliftunt, debemus voce, fpiritu, & mente pfallere, humiliter & devote. Cum igitur Mifla in aliqua ecclefia noftrz provinciz in nota celebratur, debent omnes, maxime facerdotes & clerici in ecdefia ipfa, quantum poflunt, afliftere celebranti, ac omnis clamor, ftrepjtus & tumultus, in eadem ecclefia conquiefccre. Quidam vero non debito modo confiderantes przdidam Miflàm, quzinnota cantatur, irreverenter prztereunt, fe facris induete, Miflas uno concurfu cum facerdotc celebrare volentes, ex quo pedorum concurftis ac pedum ftrephus fit cum quodam fonorofo clamore: dt fie Mifia qua celebratur in nota, per indiredum quodammodo impeditur, feu minus devote attenditur, Volentes igitur huic indifereto adui neceffariam adhibere medelam, façro approbante concilio, monemus omnes facerdotes tam fxculares, quam regulares noftrz provjnciz, atque ftatuimus, quatenus cum Mifla celebratur in nota in aliqua ecclefia, nullus alius facerdos Miffam celebret in eadem, donec Mifla przfata fuerit plene completa, Qui autem contra fecerit, fui ordinarii arbitrio puniatur, ac durius inerepetur: poenas etiam contra inobedientes latas merito poterit formidare. '<'7.

Quod nullus arcbifresfyter, prapofitus, vcl prelatus inferior epifeopo, poffit in ecclefiis fibi fubje&is inquifittones farmare, accufatianes admittere, vel adprivationem procedere contra clericos enrumdem ecclefiarum. Rubrica XIII,

Quia nonnulli abbates, priores, przpofiti, archipresbyten, & alii ecclefiarum inferiores prrlati, prout eft huic facro concilio intimatum, contra redores & clericos ecclefiarum fubjedarum przlatis eifdem, ordinario jure, inquifitiones formant, accafationes admistunt, ac ad privationem & pcenss alias procedere non verentur; & per hoc, tam juri communi, quam pontificali dignitati plurimam detrahunt: ftatuimus potientis audoritate concilii, quod nullus abbas, prior, przpofitus, trehipresbyter, feu alius prrlatus inferior epifeopo, contra redores feu clerico» ecclefiarum fubjedarum eifdem, inquifitionem formare, accufationem admittere, vel ad privationem procedere quoquo modo prxfumant. Decernentes irritum & inane quidquid contra hoc ftatutum per talem fuerit attentatum, nifi de fpeciali privilegio, vel confuetudine legitime przfcripta, eis hoc competere dignofeatur. Ordo namque ccclefiafticus confufioni pateret, fi pontificalis jurifdkdio non ferveretur.

De Judais, Rubrica XIV.

Quamquam Judzi per ecclefiam tolerentur, non tamen debent in fidelium detrimentum, feu grave difpendrum, tolerari: quod fzpius Chriftianis accidit, pro gratia contumeliam, & pro familiaritate contemptum reddendo. Ideoque olim

AM^ "olim provinciale concilium Ravennc celebratum, confiderans ex ipforum cum Chriftianis permixta converfiuione multa fcandala provenifle, flatuit, ac perpetua Habilitate firmavit, quod ipfi rotam panni crocei coloris in veftibus fuperioribus, ac mulieres ipforum confimilem rotam in capite deberent portare, ut fic a Chriftianis portent dilcerni: & quod ad habitandum alicubi ultra menfem recipi non deberent, nifi in locis, in quibus obtinent fynagogas. Sed quia nonnulli nefeientes a vetitis abliinere, ftatutum falubre prxfati concilii vilipendunt, ignorantia affeâata; poena docente poterunt cognofcere, quam fit grave conftitutiones ecclefiaftkas prnterire. Ideoque facro approbante concilio, volentes huic morbo falubriter providere, monemus omnes tam clericos, quam laicos noftrx provincic, atque ftatuimus, quatenus nullus de extero Jocet domos ipfis fudseis, nec locatas dimittat, aut vendat, feu quocumque colore concedat, vel inhabitare permittat ultra duos menfes a pu-C biicatione prxfentis conftifutionis. Qui vero contra fecerit, ipfo faâo excommunicationis incurrat fententiam, a qua abfolvi non P°®ε » nifi plene fatisfecerit in prxdiois.

De cetfitne recipienda ab ufttrcriis, <> dt petit recipientuon ufurarias ad ecclefitfica facranunta, feu jepulturam.
Rubrica XV.

Ufuratum voraginem utriufque teftamenti pagina reprobatam, in noftra D provincia reprimere cupientes, denunciamus, feu declaramus, hoc faero approbante concilio, omnes ufurarios manifeftos, donec de ufuris, prout patiuntur facultates eorum, plenarie fatisfecerint, vel de (atisfaciendo pro fuarum viribus facultatum idoneam prxftcnt cantionem, fore communione altaris & ecdefiaftica fepukura privatos; eorumque oblationes recipi non debere, nec ipfos abfolvi porte; teftamenta quoque ipforum non valere, fed efle irrita xp-g fo jure. Omnes etiam, qui hujufmodi nfurariis communionem altaris, ac corpus Chrifti tradiderint, aut eos ad cctefiafticam admiferint fepulturam, donec ad arbitrium ordinarii loci fatisfecerint, ab oficii fui exeeutione decernimus feu dederamus efle fufpenfos. Adjicientes, ut pcenx hujufmodi fubjaceant omnes, qui tales ufurarios abfolverint, aut ad communionem altaris admiferint, five teftamentis aut fepulturx interfuerint eorumdem. Tabelliones quoque de mutuis dc contraâibus ufiirariis, vel in fraudem ufurarum initis, inftramenta conficientes, vel recipientes feienter, quibus ufurarii pœnis fubjaceant ipfo faâo. Cxterum in recipienda ab ufurariu pœnitentibus, de ufuris reftkuendis, cautione prxdiâa, hanc haberi volumus dc obfervari cautelam: ut ante omnia per confeflionem ufurarii, vel per librum, vel libros rationum ejus, auc per telles five inftrumentum, vel aliquo alio modo, fiat certa dc manifefta, fi poterit, receptarum quantitas ufurarum, non earum tantum, qux ab incertis, verum etiam qux funt a certis univerfitatibus dc perfonis extortx. Si vero id non fit poflibile, arbitretur dc moderetur quantitatem hujufmodi is, qui cx vigore potientis conftitutionis recepturus fuerit cautionem hujufmodi, fecundum redam confcientiam, ex fama, feu vicinorum teftimoniis, aut ex conje&uris aliis verifimilibus informandam. Ubi vero per portas libri ufurarii non apparuerit, per petentem fibi ufuras reftitui, de ufuris folutis, fi petens habuerit mftrumenta originalia, vel exemplaria fumpta de originalibus communis civitatis, vel loci illius, in quo contraâum fuerit debitum mutui recepti ab ufurario, aut alterius obligationis cum illo contradx t vel cum alio pro eodem, dc inftrumentttfft folutionis, feu liberationis, vel confeifionis, folutio ufurarum pnefumatur dt judicetur: & ipfo mutuo, vel obligatione, a die contraâi debiti feu obligationis, ufque ad diem inftrumenti confeâi folutionis: dt ab illo extorfifle ufuras, tot denarias pro libra fingulis menfibus, quot declarare voluerit diecefanus epifeopus, aut ejus vicarius, vel pcenitentiarius, fi ipfe ufurarius in diâa cautione non declaravit dt dixit, quot denarios accipiebat pro libra menfibus fingulis. Quando autem folutionis inftrumentum aut feriptura non apparuerit, tunc judicetur, uluras per fex menfes ufurarium extorfifle ab illo, ex illo mutuo, feu obligatione, fecundum rationem & taxationem pnediâam, pro menfe quolibet: dummodo appareat per portas libri, vel alio modo legitimo mutuum, vel obligationem fuiffe contradam. Quo fado, promittat folemniter, & juret ufurarius ei qui, ut * permittitur » hanc receperit cautionem curix ordinarii loci, ubi ufurarius fiierir, omnium quorum intereft vel intexerit nomine » quod ipfe, fi po-

"'^^'"pqterit, per feipfum , vel alium , feu A alios , dt in poefentia vicarii ordinarii paedidi, vel ejus ponitentiarii, vel alterius de curiae licentia , fine difficultatc qualibet, de ufuris a fe receptis, dc a patre fuo, carterifque perfonis , quofrum hereditas ad ipium pervenerit , dc de aliis male ablatis , dc illicite acqutfitis per ufurariam pravitatem , ufque in quantitatem xftimacarn, dc etiam majorem , fi de majore conftiterit , fatisfàciet eis , a quibus eas ipfe , vel illi receperunt, aut eorum heredibus, fi po- g tuerint reperiri: & refidaum , de quo, cui reditui debeat , non conflabit , ordinario , vel vicario , feu ponicentiario ipfius ordinarii libere aifignabit, pauperibus erogandum , juxta ordinarii arbitrium , fine ftrepitu judicii , dc figura . Et quod nihil dicet, vel allegabit · vel faciet per fe , five per alium , propter quod ipfius curiat proceflus , fenccntie , vel pnecepca impediantur , aut quomodolibet retardentur circa ipfarnm ufurarum dt illicite acquifitorum modo paedido reftitntionein;fpeciali pado fe,ficC fuos heredes, & bona obligans ad prxdida, dt renuncians exprefle , fpecialiter dc generaliter omnibus exceptionibus , juribus dc defenfionibus , fecundum libitum , dt expreffionem recipientis hujufmodi cautionem. Sed pro his atten dendis , & reflitntione, dc aflignatione, ut permittitur , faciendis , obliget omnia bona fua, illa fe conftituens precario nomine didbe curia? poflidere'.omnimodam licentiam concedens,dc liberam poteftatem ipfi curiie,dc recipienti cautionem prxdidam , pro ea , apprehendendi, diftrahcndi , & alienandi de ipfius bonis libere ac impune,auftoritate propria, dc contradklione non obftante cujtifquarn , quidquid dc quantum , dc ubi voluerit ipia. curia , uique ad integram reftitutionem &. fttisfaaionem pr«di&orum.Et eorum cccafione renunciet etiam ufuris, dc Gbi promiffas remittat, ac juramenta fibi pro cis folvendis, vel non recipiendis, feu repetendis, praedita , relaxet, reddat , aut faltem reddere promittat: dc juret , quod libros dcE quaternos rationum fuarum , dc inftrumenta ufuraria qur habebit, vel habe*re poterit> abfque dolo vel fraude, diminurione five fnberaétione, ordinario , ejus vicario, fen certo nancto, dabit & confignabit per fe vd alios, pro eodem Afignec etiam pecuniam quam habet , vel factat depoficum, fi poterit, ad arbitrium ordinarii, fen vicarii, vel pcenitentiarii ipfms : quod quidem in cantio- ne ipfa venire cenfemus.Damaet etiam heredes fuos futuros, fub poena hereditatis amittende,ad eadem facienda: ipfi heredes, fi prxfentes fuerint, eadem fe fadnroe fub pena dc fub religione promittant dc jurent. Det praeterea , fi poterit, pignora, vel faltem fidejuflbres idoneos ,qui ad praedida eodem modo, dc fub eifdem poenis At tenoribus obligent principaliter fe dt fua, conftituentes fe principales debitores in paedidis , renundantes epiftolac divi Ha_ driani, beneficio novarum conftitutionum de fidejufloribus, dc omni alii defenfioni dt juri,ad arbitrium recipientis cautionem eamdem, ex pa&ofpeciali,potitantes fimile juramentum. *Hxc* autem praecipimus fieri coram fiicerdote parochiali ,ÔC teftibus fide dignis ac notario publico, de ordinarii , vel vicarii , aut poenitentiarii ipfius mandato , qui recipiat prcdi&as promiflionem dc obligationem , renunciationem dc cautionem, de caetera fupradiâa , de his conficiens inftnimentum, Denique cautionem ipfam per fingulaa ordinariorum dictcefes, ubi ordinarius vel ejus vicarius pnefens non adedet , recipiat redor parochialis ecclefix, in qua ufurarios habitabat, vel notarius publicus in facerdotis defe&um, qui infra menfem teneatur hoc denunciare loci ordinario vd ejus vicario, In E itate vero nullus omnino abfque orarii vel vicarii, feu ponitentiarii iplicentia fpeciali, nifi forte parochialis facerdos , ubi non poterit requiri ad haec cura ordinarii , fuperveniente fubiθio cafu mortis, de illa recipienda fe in^tromittere pmfumat ; alioquin ponam to. librarum Ravennatum incurrat, abfque fatisfadionc debita minime relaxandam . Illos namque , quoad pnedida , declaramus ufurarios manifeflos, dc quibus per parochiam quam inhabitaverint, vel ubi morarentur , fama fuerit extorfifie ufuras, vel ipforum confeffione, aut per idonea argumenta feu alio modo legitimo apparebit . Conflitionem quoque pnefentem omnes parochialium eckfianim redores , etiam fi collegiato fuerint, habeant, legant dt intelligant: ufurariorum poenas pnediôas frequentius in fuis ecclefiis publicantes, dc fuas cautins cviuntes , fi Divinam & noftram effugere cupiant ultionem.

chjustt chiusti *».'

De

ANNO
ααινη

ff^troUium male ablata incerta
lqgart, fttb ait» nomine, feu mode

\ Rubrica XVI.

Quorumdam fraudibus legis praevaricatorum occurrere intendentes, qui dum male ablata habent, dc quibus ignoratur cui fit reftitutio facienda, quae effent per locorum epifeopos aut ipforum auâoritate inter pauperes provide difpenfanda, legant vel legare procurant, male ablatorum praetextu, de illis non faâa mentione, aliquam pecuniae quantitatem per exeeutores ieu alios, exclufo fraudulenter ordinario epifeopo; difpenfandam; hoc facro approbante concilio ftatuimus, quod de attero quaelibet perfona, quz reftituere feu reftitui voluerit aliqua male ablata incerta, five de quibus, cui facienda fit reftitutio, ignoretur in fuo teftamento, codicillo, vel ultima voluntate, exprefle dicat & clare, *Relinquo iftud Vel illud, Jeu tantum, de male ablatis incertis, feu reftitutione ifforum*: nec dicat, *relinquo pn remedio anima mea, feu farentum meorum*: neque aliquid aliud inferatur, propter quod qux funt ipfius male ablata incerta, non plenarie cognofcatur, fub poena io. librarum Ravennatum, quas in ufus pauperum convertendas decernimus. Re&oribus, capellanis ecclefiarum mandantes fub excommunicationis pœna, quod aliquorum ultimis voluntatibus non interline, fen ordinationibus eorumdem, quos foiverint vel crediderint contra mentem attendre conftitutionis hujufmodi, vel in fraudem & quod exponant infirmis dc ipforum heredibus, ut nifi nominatim dc exprefle legaverint male ablata incerta reftituenda, non habebunt ecclefiafticam fcpulturam, Quoslibet vero clericos, religiofos, vel fzculares, qui circa hoc fraudem aliquam procuraverint obfervari, ab ingreflu ecciefix & participatione facramentorum fufpendimus in his feriptis.

Quad clerici £r rthgiofi a venationibus fe abftineant.

Rubrica XVII.

Licet ex didis fandorum dc ex feriptis conciliorum, omnibus feryis Dei venationes cum canibus dc avibus fint interdidx: nonnulli tamen religiofi, liait fide dignorum relatione accepimus, hoc minus penfantes, honeftatis laxatis habenis, monachal] modeftia prorfus abjeâa, monafterii dauftrum abhor*rtotn,* fine quo monachus vita carere cHatsrt deferibitur, fient pilees vita carent fine aqua, more laicorum ipfis intendunt in gravem religionis offenfam, opprobrium fcandalum plurimorum. Volentes igitur pnediâorum ftatui periculofo dc deteftabili falubricer occurrere, hoc facro approbante concilio, diftriâius inhibemus religiofis omnibus, cujufcumque ftatns, conditionis, religionis, vel ordinationis exiftant, ne de cztero venari, feu ad venandum exire przfumant. Si quidem abbates, priores vel pntpofiti, feu alias adminiftrationes habentes fuerint, per annum ipfo fado fint fufpenfi ab omni adminiftratione, donec ad mandatum ordinarii plene fatisfecerint. Inferiores vero fint ineligibiies, dc ultimi femper in choro habeantur, donec ad mandatum abbatis, prioris, vel prxpofiti, fuflwienter poenitentiam egerint de çommjflis,

De pana judicum jacularium, qui clericos refertos cum armis, vel in aliis maleficus defreben/os, detentos retinent, vel qd fuum judicem, opprobriofe remittunt.

Rubrica XVIIL

Szculares poteftates, feu redores vel judices, quorumcumque locorum provincix Ravennatis, qui clericos, per ipfos, feu ipforum familias, cum armis vel alias exceflifle, dc maxime in habitu clericali repertos, detentos recinent, & ad dioecefanum epifeopum remittere denegant, requifiti; feu qui clericos ipfos, fi eofdçm remitti per eos forte contigerit, in fcandalum & opprobrium ordjnis clericalis, tubis prxcedentibus & tubantibus, armis apud ipfos inventis, ad eorum collum appenfis, dc cum multitudine armatorum, feu alias inhoneftc, ad eumdem tranfmittunt epifeopum: declaramus prxfentis auâoritate concilii, excommunicationis vinculo innodatos, & eorum fententias dc procefliis per ipfos feu auâoritate ipforum latos & fados, ex tunc fore cenfemus invalido, donec fatisfadione przftita, a przdi&a excommunicationi fententia per fçdem apoftolicam dumtaxat abfolutionis beneficium meruerint obtinere.

$uod nullus pro eodem deMto debeat duplici fana puniri.

Rubrica XIX.

Cum nullus pro eodem delido debeat duplici pœna puniri, ftatuimus dc ordinamus,

ANNO CHRISTI 'mus , hoc facro approbante concilio , A quod fi qua alia pœna ftatuta effet in conftitutionibus fynodalibus noftris, vel fuffraganeorum noftrorum, quam in noftris conftitutionibus provincialibus, ve! prxdeceflbrum noftrorum, ftatutum circa idem fa&um reperiatur , quod altera ipforum fit contentus loci ordinarius , dt un< cleâa & impolita per ipfum , feu ejus vicarium , alteram infligere , feu infliâam exigere , non poflit.

De indulgentiis feu remijfionibus.

Rubrica XX.

Cum inferior fuperioris legem habeat obfervare , nec eam poflit infringere , feu etiam abolere , « m jure contineatur , quod epifeopi piares, vel unus, non poflint concedere indulgentiam ultra numerum quadraginta dierum , excepto in fola ecclefiarum confecratione ; quod de uno anno ftatutum fuit in concilio Forlivii celebrato per bonx memorix fratrem Bonifacium prxdecefforem C noftrum, circa prelates eleemofynarios, fub rubrica de pauperibus alendis , limitamus & reducimus ad numerum 40. dierum, hoc facro approbante concilio Ad hoc diligenter eonfiderantes , quod qui aliis prxfunt, lenitatem cum feveritate miicere debent, & cum fubditis mifericorditer agere : ita tamen quod honeftas & disciplina clericalis non deftituatur, aliam noftram conftitutionem provincialem editam & promulgatam Aβμ , per nos in concilio Argente celebrato, pofitam fub titulo, de xtate & quali- D tate ordinandorum, duximus moderandam : eodcm facro approbante concilio ftatuentes , quod non obftante conftitutione pnedidû, nos «5c quilibet epifcopus cum fuis fubditis difpenfare poflimus , qui contra tenorem & formam didtx conilitutionis ad ordines funt promoti, vel in foturum promoverentur Hortamur tamen pro reverentia Dei didos dominos epifeopos, quod conftitutionem ipfam fic falubriter ftatutamobfervent, & mandent a fubditis obfer- g vari, ne per proper, vel alias , perfonas indignas & minus fnÆcientes ad ordines promoveri contingat : quod folum mens di&x conilitutionis requirit.

Dc exequiis epifeoporum nuntiandis fer capitula ecclefiarum catbedralium erebiepifeopo & fuffraganeis , w devote ab omnibus celebrentur. chrktk ·»·».

Rubrica XXL

Item cum negligentia feu contumacia indevotorum pœna condecenti debeat puniri , & in concilio Ravenna per nos celebrato inter alia fuerit ftatutum , quod capitula ecclefiarum cathedralium quam citius commode poflent, obitum foorum epifeoporum fingulis comprovincialibus epifeopis deberent nunciare : & fi fuper hoc fuerint négligentes vel remifli , hoc facro approbante concilio ftatuimus , quod capitula ipfa infra io. dies poftquam feiverint fuum epifeopum defundum fore, archiepifcopo & fingulis fuffraganeis teneatur nunciare : alioquin pœnam 10. librarum Ravennatum ipfo faéto incurrant , diftribuendarum iti\u(us pios, metropolitan! arbitrio

De beneficiis & indulgentiis concejfis in concilio, & de poteftate difpenfandi dr interpretandi confiitutiones concilii.

Rubrica XXII.

Defiderabiliter affedantes in iis per qux faluti confulitur animarum, humanat fragilitati, qux facile declinant ad malum , via falutifera providere, audoritate Dei omnipotentis & beatorum apoftolorum Petri & Pauli, ac approbatione hujus facri concilii , abfolvimus, fcu abfolvendos decernimus & fingujos fubdicos noftros & fuffraganeorum noftrorum ,& ecdefix Ravennatis, qui pœnas aliquas feu pcenam , contentas vel contentam in facris conititurionibus noftris , feu prxdecefforum noftrorum , provincialibus feu fynodalibus noftris , vel fuffraganeorum noftrorum , vel qui notam inobedientix incurriflent, mandatis noftris feu ordinarii vel vicarii noftri , feu ordinarii ejufilem, non parendo, fi contriti confiteantur infra unius meufis fpatium a notitia pnrferyir, & admandata ordinarii, Ixfo fecundum formam ecdefix fatisfadaqt^fon ejus vicarii, eo in remotis agente , vel vicarii capituli ubi ecclefia vacat : fuper hoc nobis refervantes audtoritatem plenariam abfolvendi & difpenfandi, etiamû in conftitutione fpecialiter refervatur abtolutio & difpenfatio concilio provinciali : eamdem auâoritatem concedentes, & fpecialiter committentes , potientis au&oritate con-

"anno' Christi ·»»»·

♦ loco™»1 ordinariis, feu eorum vicariis, ipfis in remotis agentibus , & vicariis capituli ubi ecclefiavacat. Hortamur etiam dc in Domino obfecramus venerabiles patres & coepifeopos noftros prrfentes & abfentes , ut pro Divina pietate & reverentia hujus facri concilii, relaxari faciant quos epifcopi vel alii de eorum mandato feu audoritate detinent carceratos ; dummodo fcandalum inde non oriatur, ac orationes frequentent feu frequentari mandent in Miflis pro pace & contra perfecutores ecdefiz, videlicet orationem, *Ecclefic° tun,* ubi non dicitur oratio, *A eundis.* Relaxamus quoque eadem audoritate omnibus & lingulis verz pernitentibus & confeflis, qui ad hoc facrum concilium accefferunc, vel pro eo laboraverunt, dc injundis poenitentiis 40. dies , pro lingulis diebus, quibus laboraverunt vel laborabunt , ufquç ad feftum omniqm fandorum inclufive , Refervamus infuper nobis, hoc facro approbante concilio , arbitrium puniendi & abfolvendi, quos de jure poflumus, contemptores & tranfgreflbres facrorum canonum , cujufcumque ordinis, przeminentix , dignitatis vel ftatus exiftant. Ad hcc, eodem facro approbante concilio nobis fpecialiter refervamus audoritatem & poteftatem declarandi, interpretandi, temperandi, feu minuendi didas provinciales conftitiones, feu pcenas in eis contentas , & fuper didis poenis mifericorditer difpenfandi cum omnibus & lingulis fubditis noftris, & fuffraganeorum noftrorum , prout qualitas negotiorum dc conditio perfonarum requireret.

Ledz & publicatae fuerunt przdidz conditutiones per reverendiflimum patrem, dominum R. permiflione Divina fandx Ravennatis ecdefiz archiepifco pum, in ecclefia cathedrali Bononiz , allidentibus venerabilibus patribus & dominis , dominis Huberto Bononienfi , fratre Petro Comadenfi , Petro Foropopilienfi, Joanne Cxfenate , Guidonc Regin. pro fe & ecclefia fua , & pro fratre Simone Parmenli epifeopo , qui poft fecundam felfionem, ex rationabili caufa fe abfentans , in omnibus & per omnia commifit vices fuas eidem , & confenfit omnibus quae terminantur in ipfo concilio : Rimbaldp Imolenfi, GuidoneCervienû, epifeopis, ac procuratoribus fratris Huiguizonis Saffenatis, fratris Hugolini Faventini, Salionis Adricnfis, cpilcoporum abfentium. Mutincnfi propter infirmitatem fe canonice excufante, feu ordinandis & ftatuendis pro fe & fuo clero reverenter confentiente : procuratoribus archidiaconi & capituli Forlivicnfis, cum ecclefia ipfa ad przfens paftore vacet, & capitulorum cathedralium ecclefiarum provinciz Ravennatis . Przfentibus etiam religiofis & venerabilibus viris, abbatibus , prioribus , przpofitis ,archipresbyteris, & aliis quampluribus ad concilium ipfum convocatis : Huguizone prxpofito , Catia presbytero , GerardinO fubdiacono cardinale , Boninfegna presbytero ,& Albertino fubdiacono , cantoribus fandz Ravennatis ecdefiz : Guidonc fandorum Fabiani &. Sebaftiani, Petro 'fandi Petri in curte » Joanne fandx Euphemiz , ecclefiarum redoribus , conventus clericorum Ravennz : fratre Andrea priore fandx Pelagix dc Cremona, vicario ipfius domini archiepifeopi, Conrado archipresbytero Paduano, & quampluribus aliis : fub annis Domini 1317. indidione 1 *5.* die 27. Odobris.

christi ·î"·

De nnnialibus . Rubrica XXIIL

Nos Rainaldus permiflione divina, & apoftolicx fedis gratia , fandz Ravennatis ecdefiz aj-chiepifcopus , dudumso-Jg^ lentes execution! debitae demandare conftitutionem piae memoriae Bonifacii papac vi n. quam edidit & promulgavit fu-/i<».4«/.· per claufura monialium, & in qua exprefle ftatuit, omnes & lingulas moniales , cujufcumque religionis, flatus vel conditionis exifterent, fub pêrpetua claufura debere manere, nullique perfonx ad eas ingrelfum patere : inobedientix notam ac maledidionem xternam effugere cupientes, eafdcm moniales , ubi ad nos fpedat, mandavimus defecimus includi, ac quafdam conftitutiones addidimus fynodales & provinciales, in quibus, omnibus indiftinde , tam clericis quam laicis, prohibuimus ingrelfum monafteriorum & ad ealliem accefliim , fine noftra feu vicarii noftri, vel alias ordinarii loci feu ejus vicarii, nobis feu or, dinafio loci in remotis agentibus, licentia fpeciali, pcenas pecuniarias, & fententias excommunicationis certo modo in contra facientes promulgantes . Verum quia a pluribus perfonis fide dignis, maturis & honeftate przditis , fxpius audivimus, quod didz noftrz conftitutiones, quas pro falubri remedio animarum intentionis noftrz erae edidifle , ad ruinam & periculum animarum multorum tendere viderentur , cupientes , quantum nobis ex alto conceflum eft , femper audore Deo, de falubri reme dio

CHRisri animarum faluti confulere : fuper hxc etiam follicitati fxpius & requifiti, conftitutiones ipfas , auctoritate nobis concéda in concilio Bononiz per nos cèlebrato , declarandi , interpretandi , minuendi, moderandi & mitigandi conflitutiones provinciales noftras & przdeceftbrum noftrorum , & pernas in eis infertas, moderamus & declaramus, ac declarando ac mitigando . ftatuimus , quod nullus de cztero pan^s in dictis conftitutionibus contentas incurrat pro ingredii monafterii ; dummodo locum monialihus pro claufura deputatum pcrD locorum ordinarios non ingrediantur , in quo calu firmx & illibatae didz conftitutiones permaneant . Concedimus etiam, quod quxlibet perfona , qux non fit notabiliter fufpcda, poffit loqui momalibus'memoratis, fine metu pcriix , ad cratem feu fcneftrarrt* ferream , de licentia abbatiilz , ieu prioridx , vel ejus locum tenentis : przfentibus tamen femper duabus ex monialihus ab abbatifla vel priorifla , vel earum vicem tenente , ut przmittitur , fpecialiter deputatis , qur femper videre pofGnt & audire fororem, feu monialcm , ad feneftram vocatam .

De f.t/ariis notariorum, èrfigillift Yorum.
Rubrica XXIV.

Cum ad prxfidentis officium pertineat exaétiones illicitas prohibere , & operantibus de pizmio feu mercede condigna juxta qualitates laborum facere provideri, & in concilio dudum per nos Ravennr celebrato contineatur , ut falaria notariorum & figilliferorum dominorum epifeoporum taxarentur & moderarentur , & quamplures querelae ad nos devenerint fuper indebitis extorfionibus & oneribus exadis ab eifdem , fuper hocque in facro concilio per nos nuper Bononiz celebrato, collatio inter nos ÔC fuilraganeos noftros , qui in dicio concilio interfuerunt, habita fuerit : & cum didum fuerit debere fuper hoc provideri de remedio opportuno : fed quia multitudine negotiorum in dido concilio terminandorum occupati non potuimus plene tunc temporis circa hoc intendere ficut defiderabamus , per prx_ fentem paginam duximus ordinandum, & hortandum dominos epifeopos , fuffraganeos ecclefix Ravennatis, quatenus quilibet eorum in fua curia limitare , taxare, & moderari debeat , ad omne fcandalum tollendum , quantum notarii feu feriptores eorum vcl officialium ipforum percipere debeant pro quolibet inftrumento feu fetiptura publica vel privata , & qbantum ligillifer pro figillo ; nofque ex poteftate nobis in dido concilio tradita declarandi conftitutiohes provinciales noftras , & prxdeceflbnim nothorum , & omni moJo , quo melius poflumus, volentes quantum in nobis eft , didam conftitutionem obfêrvare , & execution i debita: demandare , ordinamus & taxamus, quod in folutione facienda notariis pro feripturis, & figilliferis pro figillo , modus infrafcriptus debeat obfervari. chrish

In primis recipere poflit notarius de litteris citationis limplicibus , feu brevibus cum regiftratione , 12, denarios Ravennates v Î Bononienfes î & figillifer pro figillo 6. denarios . De litteris citatoriis, cum narratione prolixa, 2. folidos:&pro figillo *6.* denarios . De citatione per nuncios, fine litteris, vidcli. cet pro commilitone & relatione , 12. denarios. Si vero citarentur duo aut plures , recipere poffet duos denarios pro quolibet, ultra didos 1*1*. denarios. De comparatione feu przfcntarione, 4. denarios . De confignationc termini , feu prorogatione , 2, denarios pro parte . De licentia, parte abfente , 4. denarios. De accufatione contumacix , cum proteftatione expenfarum , *6.* denarios . De proteftatione fine feriptis, 6. denarios. De proteftatione in feriptis, fi fuerit prolixa , folvatur ad modum folii regiftri , ficut infra continetur , in fimplici copia . De oblatione libelli, 3. denarios. De exceptionibus in feriptis, 3. denarios pro qualibet, vel aliter admodum regiftri. De replicationibus recipiat idem . De litis conteftatione & juramento , a qualibet parte, 12. denarios. De regiftratione libelli recipiat ab adore tantum , quantum pro regiftro, in fimplici copia , ut fupra . De petitionibus , pro unaquaque recipiat a ponente 3. denarios, & a refpondente 1. denarium . Dc articulis recipiat ab exhibente, ad modum regiftri, ut fupra . De copia articulorum , recipiat tantumdem. De teftibus, pro examinatione & feriptura , de quibus folio continente ad minus 25, lineas pro pagina, & 12. didiones pro linea , que eft forma regiftri , 2. folidos. De copia in publica forma , tantumdem . De fimplici copia 16, denarios, De regiftratione inlhumcntorum, & Miorum produdorum , recipiat ad modum fohi regiftri, De fimplici copia , ut fupra continetur, 16. denarios . Si inftrumenta dc alia produda regiftrari non

AVNO non contingat cx caufa, tunc de fcrip-
chkisti tura, leu annotatione, ficut funt prodtnfta pro quolibet inftrumento, 4. denarios. De cbnclufione in cauia a qualibet pane, 16. denarios. De exhibitione fufpetlorum 6c confidentium, dc alfumptione ftipientium ad confulendum, a qualibjt parte 6. denarios. De articulo quxftionis, fuper quo debeat confuli, fi formabitur, pro parte qualibet 12. denarios, & pro figillo 10. denarios. Dc fententia definitiva lata ex caufa pecuniaria, vel more civili, qux B xftimationem recipiat, recipiat pro prima libra 2. folidos, & pro fingulis libris, ufque ad 10. libras, 12. denaiios pro libra & ab inde fupra, ufque ad quinquaginta libras, ultra diclarn taxationem, 3. denar'os pro hbia. Ultra vero dictas quantitates, ufque ad centum, 2. denarios pro libris, & abinde fupra i. denarium pro libra qualibet, ultra omnes prxdiilas taxationes: & pio figillo pendente fi fuerit pendens, 6. folidos ad plus; fi non fuerit pendens 2. folidos Bononienfes De interlocuto- C ria, 2. folidoSjVel plus, vel minus, arbitrio judicantis: pro figillo pendemez, 2. folidos; & pro non pendent 2. denarios. Item fi appelletur ab ea, tantumdem recipiat fi detur in forma publica, & idem de figillo, ut in proximo. De appellatione viva voce a definitiva fententia, 6. denarios. De appellatione in feriptis oblata recipiat ad modum regiftri in fimplici copia: & ii fiat in public^, recipiar tantum, quantum habuerit de fententia. Dc figillo folvatur ut pro fententia definitiva. Pro D fententia fuper jure decimarum, vel patronatus, fi fuper eo confilium habeatur, recipiat notarius quartam partem ,con-f;u^quod * confultori. Si autem fup<T cauia matrimoniali eiam requiratur confilium, vel fuper prxmiflis, vel confimilibus* confilium non haberetur, judex arbitretur, penfatis ftatu, conditionibus & facultatibus perfonarum, & qualitate caufarum, prout xquum & juftum videbitur, religioni & pauperibus compatiendo.

De folutionibus qux occurrunt circa collationes beneficiorum in primis, fi ponatur edidhim dc re&oria capellx ruralis vel urbanx, pro feripeure, commiflionc, & relatione, 3. folidos, pro figillo 12. denarios. Pro inftrumento, confirmatione, collatione, feu inveftitura ejufdem 30. folidos; confiderata tamen qualitate ipfius beneficii: & pro figillo 2. folidos. Si ediâum ponatur

A pro archipresb) teratu, vel aha digmtate feu perionatu fxculari, 4 folidos: cMmsÇi pro ligillo 12. denafios. Pro inftrumento confirmationis ejufdem, j. libras. pro figillo 6. folidos. Si ponàtur edi ftum de prioratu, feu de abbatia, 5. (olidos; pro figtlllo ?. folidos. Pio inftrumento confirmationis ejuldem, 8.'l1-A bras; pro figillo 10. folidos. Si de epi fcopatu ponatur editlum, 10. folidos & pro figillo 3. folidos. Pro inftrumcnto confirmationis ejufdem, 2$. libtas; pro -figillo 20. folidos.'Si autem collar riones, confirmationes, vel invcOituras hujufmodi, feu cauix eorum alteri committee contingat, ad petitionem pa? tis. vel partium; tunc lolvatur notario dc commilfionc, tertia pars ejus quod ta xattim eft; ut n'hilo minus taxatio prxdicla folvartir notario pro conf.nnatione. Si autem fponte, fcu ex arbitno. committentis fiat commiHio; tunc tei tia pars, qux dabitur notario pro commifhone, computetur in talario fupra taxato notario feribenti dictam commif lionem: & detur pro figillo id quod fu pra taxatum eft, Si autem lolam au dientiam & comminationem cauix corn mitti contingat, folvatur pro commitiione duplum ejus quod datum fuerit pro editio. Si autem certum, vel ccitos articulos committi contingat, iolvetur quod taxatum eft pro editio, & tantumdrm pro figillo. De commiii'one appellanonis io. ibiidos, pro tigillo pendente 2. folidos, vel 12. denarios. De litteris quxftorum 20. folidos: pro firillo pen dente 3. folidos, alus 2, folidos. De diipcnfattonibus beneficiorum, artatis vel ordinum, 15. folidos; pro figillo pendente 4. folidos, alias 12. denarios. Dc licentia abfentandi, fcu non relidendi. 10. folidos: pro figillo 12. denario*. Pro littera prxfentatoru & rcftificatona ad ordines 8. folidos: pro figillo 6. de narios. De litteris feu inftrumentis 01dinum 3. folidos: pro figillo 12. dena rios. Et fi aliquis cafus contingeret, qui non videretur in prxmiiTu expretius, fiat taxatio eju# & reduélio, feu rclbi-E Etlio ad arbitrium boni viri fecundum formam regiftri, ut prxmittitur, vel alias, prout xquitati dt * moderatori dominorum epifeoporum, vel eorumdem vicariis videbitur convenire, omnium femper zquitate librata. Ec quicumque hoc dire&e & fideliter obfervaverit, tam quam fidelis fervus Domini, mereatur premium vitx xternx: cogitans quod quidquid recipiet cum taxatione, moderatione & reftri&ionc predi&is, jufte re-

ANNO CHRISTI (MT

recipiet, ôc licite poterit retinere, &A fine aliquo conicientie remorfu. Contra vero facientes noverint fc ple&i debere, etiarh pzna in conûitutionibus comprchenfa. £t ut hate omnibus nota fiant, in aibo ftilo defcribantur, feu clarius in membrana, in loco ubi jiu redditur, adigantur, in lingulis praetoriis, ubi jus redditur in euriis epifeoporum,

Et ego Rainaldus permiftione Divina Ac apoftoliez (edis gratia archiepneopus, fubhripfi.

LEftz & publicatae fuerunt fûpradiâx con-B-Dilutiones & ftatuta diâi domitu archiepifeopi Ravennatis, in clero civitatis Mutinenfis, convocato inepifcopali palatio Mutinxper diicrettim & fapientem virum dominum Floriamontem, generalem vicarium venerabilis parris domini Bonincontri epilcopi Mutinenfis, de praecepto & mandato didi domini eptkopi, de verbo ad verbum, in millefimo trecentefimo decimo oôàvo a nativitate, Indidione primae»" die Jovis 29. Decembris, in przfentia domini Jacobi Saraceni, domini Barnabei de Boichettis, domini Bei de Luca, canonicorum ecclefir Mutinenfisdomini Johannis praepôfiti de Limiole, domini Matthzi archipresbyteri de Campogagliano, domini Lamfranchi de Sa'içc-(o, priorum fratrum Humiliatorum, presbyteri Petri de Maklavelis", presbyteri Johannis de Buralibus béneficia», presbyteri Petri Boni béneficiât!, presbyteri Martini bénéficiâti, domini Alexandri de porta, presbyteri Joannis eapellani. domini epifcopi predidi, presbyteri Biachini capellani etclefix Mutincnfh, domini Adarn, domini Pauli, monachorum fandi Petri Mutincnfis, Ottonelli manfionarii diftzecdefi-Mutinenfis, & przfcntibus tcftibtis Guidone de Qucrieio notario, Rainetiode Salsbegnanonuncto curis epifcopalis, Nicolao Beroardo, & aliis pluribus.

“ CMR1STI '3« 7.

Et ego Francifcus de Afpetr. notarius curie epifcopalis Mutinenfis, publicationi przdidz interfui rogatus, & fubfcrjpfi. '

^TARRACONENSE CONCILIUM

Anno 13iy- celebratum.

a c >■> vii pii*' «>qdoM«>- Are. illjug --'I

A Nno Dominî MCCCXVII. die Mercurii, ^ue ^Ult ca'c°das Martii, nos Eximinus miferatione divina ifanftz Terraconenfis ecclefiz atehiepifeopus, in civitate Terraconenfi provinciale concilium celebrantes, przfcntibus venerabilibus fratribus Martino Ofcenfi, Berengario Vicenfi, fratre Raymundo Urgelicnfi, Guillelmo Gerundenfi, fratre Guillelmo Ilerdenfi, Berengarlo E>ertufenfi, & Petro Tirgfonar ecclefiarum epifeopis & principibus, procuratoribus quorumdam fuflraganeorum nothorum, videlicet Caefar-augufiani, Pampilonenfis, Calagurrenfis, Valentmentis, & Barchinonenfis ecclefiarum epifeoporum abfentium, & aliis quampluiimis viris religiofis, abbatibus, prioribus & clericis, & procuratoribus capellanorum cathedralium ecclefiarum'noftrr provinciz in diâo concilio exiftentibus, habita deliberatione & fraftatu ad reformationem Datus totius provinciz nolirr, communi voto & aftenlu confirmantes coniiituttones prrdeceftbrum, facro approbante concilio, ordinationq/cclmus fubfcriptas.

L

Cva/n» Brgvivor îijwimz.

Cum in quibufdam partibus provinciz Terraconenfis feminarentur & dogmatizarentur aliqui errores & hzrefe» per aliquos homines & mulieres, ut per religiofum inquifitorem bzreticz pravitatis nobis totique facro conciti· extitit nunciatutn, quorum errorum & hzrefum Beguinz dicebantur efte auâores. Volentes ne lub fpecie (anilitatis, hzrefum latens venenum afpidum & infanabile corda fimplicium valear in pofterum fubintrare, facro approbante concilio, ftatuimus, At perpetuo ordinamus, quod Beguinz & Beguini plures quafi conventicula facientes fimul non Dent, nec etiam duo in eadem domo, nifi cafualiter & unum diem ad plus, vel ratione confanguinitatis vere & propinquz, qui etiam fi non eflent Beguini, fimul alias habitarent. Man(dios non portent, nec conjunâa przter modum communem, ne novum ritum vivendi Ac ab ecclefia non approbatum introducere videantur, nec audeant congregari ad legendum aliquid, dicendum vel repetendum, nifi in ecclefiis, prout aliis latch fidelibus eft permitium; & qui inaudientes reperti fuerint, excommunicentur; & fi aliqiu extranez provinciz fub confimili habitu Bcguinorum iftam Terraconenfem provinciam intraverint fine litteris teftjmonialibus illius dicecefani, a cujus diœcefi recellerunt, per ditBcefanos iftius provinciz vel eorum loca tenentes vocentur, & de fide examinentur catholica, & fi necefle fuerit, capiantur, etlamfi fufpeâi reperti non fuerint de fide, vel deponant (libitum, vel exire provinciam compellantur*

It

Nf bebefnt librst bbwiegiotr i» oulgeri.

Statuimus etiam flt ordinamus, quod aullus Bcguinus vel Beguina teneat, habeat At legariibros theologis in vulgari, nifi libros in quibus folum orationes continentur, Ac habentes przdidos volumus, quod ad tradendum Ipfos dicrcelanis per cenfuram ecviefiafticam compellantur.

E

III.

De regule tertie fenili Frtntifei.

Item, volentes praedictos errores a Terraconenfi provincia penitus evitare, approbante facro concilio, ftatuimus Ac perpetuo ordinamus quod illi qui revera fuerunt de tertia regula B. Fran-

Mr Francifci, ipfam fuerint prole®, (until non co- ""habitent, nifi prout ,dt quantum el» ex regula per felicis recordationis dominum Nicolaum HI. eia concerta eft permiOum, nec libros habeant theologicos in vulgari, nec praedicent, doceant aut repetant aliquid de fide nifi in ecclefiis, prout altis fidelibds laicis eft permirtum „/iliis omnibus dc fingulis in diâa regime contentis in fuo robore duraturis, quibus nolumus in aliquo derogari.

IV.

Mr exigatttr volton vi^intlolie.

Item, fub poena excommunicationis inhibemus, ne aliquis votum virginitatis ab aliqua puella exigat vel recipiat, nifi eo modo & ab illis cui dt quibus de jure "fieri permirtum eft. Mandantes uuiverfis dc fingulis futfraganeis noftris, ne alicui dent licentiam talia recipiendi, feu etiam exigendi.

V.

Dr rtitit rectifie.

Volentes ecclefiarum indemnitatibus providere, ftatuimus quod aliquis prælatus vel clericus, cujufcumque flatus vel conditionis exiftat, bona dignitatis vel beneficii tui obligare fub figillo regio non piefumat, fit qui contra fecerit eo ipfo excommunicationis fenteotis ipfurn decernimus fubjacere. 9

VI.

Qmd cmanici tf citriei bmeficioti camummeare drfeaw Hi in omo.

Item, cum clerici exemplum & forma efle debeant laicorum, ftatuimus & fub virtute fandiac obedientix praecipiendo mandamus, quatenus omnes canonici cathedralium & collegiateruna ecclefiarum, dc glii clerici bénéficial·, qui A facerdotes non fuerint, faltem communicent bis m anno, nifi ex caufa de licentia proprii confciïort* ea vice duxerint abllinenduin. Reâores vero ^pcclefiarum dt alii tn* (acerdouo cooftituti ad minus celebrent ter tn'aano.

VIL

L7 ciciui tmfurom tf vefier tc morer tltrlcalej^mJmnl

Item ad reformandam in clericis honeftatcm, dt vitandam matejiam quuftionum, que treJùenter fuper clericatu quorumdam tmer ecclefiafticos dt fxculares judices oriuntur, diluimus, eodem concilio approbante, quod omnes cleriFi conjugati, vel aln in minoribus ordinibus condituri, volentes gaudete privilegio, infra tres menfes a pradenti ordinatione in antea tuo epifeopo vel officiali, fi in cius civitate vel dnxcefi fuerit, vel alias infia menlem cum redierit ad eafdem, perfonaliter (e praefinient, facientes feribi nomina eorumdem, dc moneantur nomination per eumdrm epifeopum vel officialem, quod lonfuratn congruam dc veftcs deferant clericales, & abfimeant a negotiationibus dc aliis aflibus inhoneftjs dc ipecialiicr carnificum (eu macellorum aut tabernariorum officium publice dc perfonaliter non exerceam, nec tafuraneas teneant, nec eis etiam convertentur, contraftus ufuranos non exerceant. Baftaxii, mimi, hutriones vel lenones, carbonerii feu fornerli, cutfarii feu pisatae, nili forfan contra infideles, vel fagiones cuna facula ris non exiftant, nec le guerns voluntarie immifccant, nifi pro defenhone fua vel ecclefix. Qui fi taliter moniti ab his non deftiterint infra menfetn, quamdiu prxmiifis vel alicui prarintflbrum infticerint, pro clericis minime defendantur. Curent infuper epifeopi taliter punire leu puniri facere clericos delinquentes, ne prxtextu timoris pene aliquis prefumat allegare feu aiTumere clericatum.

Rxflithau cmfiitMluner. J»

CONCILIUM SIL V ANECTENSE

A Remenfis provincix anciftitibus anno Domini •MCCCXVII. celebratum.

Ex tod. JUSS. fynofioliom tcckfie /trntcrf/.

Robert».

UNiverfis prsfentes litteras infpeâurts R. miferationeDivinaRemenfisarchiepifcopus, Joannes Bclvacenfis, Guido} Tornacenfis, Petrus Silvaneftenfis, Ingeranus Morioenfis, perfonaliter, necnon Gerardus Svcffionenfis, Radulpbus Laudunenfis, Petrus Catalaunenfis, Fulco Novioncnfis, Robertas Ambianenfis, Petrus Gameracenfis, dt Bernardus Atrcbatenfis, abfentes, per vicarios & procuratores ad hoc idonee cooftitutoa, epifeopi, & furtraganei Remenfia provinciae, comparent», concilium provinciale apud Silvaneâum noftre Remenfis provincia facientes, coovocatifque ad diâum concilium, dt comparentibus, decanis, dc capelianis eecleflarum cathedralium per procuratores idoneos, ac abbat/bus, prioribus, dt pnepofiE tis conventualibus, quorumcumque ordinum, ac etiam decanis, pr»pofins& capellanis aliarum ecclefiarum coilegiatarum infignium, pro reformatione morum in clero, dt gravaminibus eidem multipliciter illatis, reparandis, falutem in Domino.

Ex experientia fafti dt multiplici querimonia diftorum fubditorum noftrorum didicimut, quod nonnulli domini temporales, dt fervientes eorumdem, ac alii pacis turbatores, peifonn ecclefiafticit aemuli, pcena* juris canonici novi dt antiqui incurrere non verenies, coloribus dc occafionibu* diverfis dt frivolis exquifitis, ecclefiis, monafteriu, lxdpitalibus, dt alit* piis locis, clericis dt perfonis ecclcfiafticis, pluies injurias dc gravamioa inferendo, bona cotum quv

—“”~Poflident , dt in quorum pofleflione funt , vel renent, temere *rapiunr*, occupant fit invadunt.

CHMSTi 1“-

Nos volente* huic morbo peftifcro defalubri remedio providere , prout ex debito renemur officii , hoc lacro provinciali concilio approbante ftatuimus ut fi quempiam bona ecclefiarum , monafteriorum , locorum religioforum , holpitalmm , & aliorutn locorum piorum, clericorum , & pertonarum ccclefiafticarum, invadere, rapere vel occupare copiigerir, & hoc judici ordinario loci, vel decano rurall, feu duiato parochiali manifeftum fuerit per evidentiam fafti, vel de hoc etidem, vel alteri eorumdem conflitcril per juramentum partis, ft fuerit fide digna-, cum adminiculo unius tcftis, vel publier, vel alias de. hoc eifdem 'conftiteiit competentet , fi quidem pertona invadent, rapiens, vel occupans, qur per te vel per alium iplo mand.ntc prsemifla perpetraverit , vel perpetrata nomine ipfius rata habuerit, dominium vel junkhdionem temporalem habeat loci invahonis, occupationis, vel rapinae, donec fpoliatis rcllitutis vel elidem iftisfaclum fuerit conipatenter, ibidem , & in loco domicilii ejufdem raptoris, vel invaioris leu occupatoris (dum tamen dommns temporalis fit didi loci, feu jurildidionem habeat ipfius) refletur penitus a' Divinis, nec non in loco quo res invafa vel occupata detinebitur & in locis, in quibus invadena, vel occupans extitertt, licet ibi domimum vet jurildidionem temporalem non habeat . Sed tunc lo'urn in hoc caiu, quamdiu ibidem res raprx, vel occupais, leu raptor vel occupator , ibidem erunt & detinebuntur, fic non ultra, refletur flinfliter a Divinis . Si vero perfona invadens, rapiens, vel occupans , privata perfona fuent, vel lurifdidionem propriam non habeat; licet tam exerceat nomine alieno loci, in quo res invaia vel occupata extircrir, tunc in loco in quo perfona invadens, rapiens, sil occupans , extiterit, & in loco in J|uo res invafa, rapta vel occupata detinebitur, olum quamdiu ' curat ibi praedones, vel res praedatae, feu occupatae, & non ultra, cefletur fimiliter a Divinis: necnon in loco domicilii ipfius, dum tamen didi loci dominium vel jurifditiioncm habeat temporalem: donec, ut prædiihnn eft, fpoliato, res quibus fpobatus luer.r, integre fuerint reflitutsr, vel ipfi de eic:m fatisfachtm. Salva omnibus cafibus prxdidis moderatione conftirucionis, *Alma mater*,

. erunt

Orientent,

Porro ne delicium raptoris feu invaioris in propria perfona remaneat impunitum; volumus, ut li infra odo dies a tempore cellationis indicti contra ipfum , res per ipfum mvaias vel occupatas non reftituent, cui tenetur, vel dc eifdem non fatisfecerit competenter ; ex tunc fententiam excommunicationis incurrat iplotaao. Ad cujus fintenul publicationem contra iplum procedatur, altero mandato nullatenus expedato: a qua non abfolvatur, nifi priusf*» tislado ecclefi· parochiah *didi loci de fuo interolfe* competenter. Et nc aliqui, obtentu hujus conftirutionis, calumniofe occupationem ieu tnvafionem praetendant: ftatuimus, ut fi aliqui reperti fuerint ceflationem a Divinis contra aliqueno indebite indici pnocurafle, per ordinarium loeorum ad expenfas legitimas, nec non ad *tnrertlTe,* parti fine more difpendio conde, mnentur, fic alias graviter canonice puniantur.

Ad hoc eHam fataendo adiicimua, fic pre. Acipiendo mandamus.- ut omnes fic finguli rfdores parochialium ecclefiarum orovincis noftnc, fingulis diebus Dominicis fit feftivitatibus lolemnibus, palam fie publice, fit intelligibilités dentineient in ecclefiis fuis hors Miflx excommunicato* auâoritate apoftolica fic noftri pnefenlis. concilii , omnes impedientes jurifdi&ionem ecclefiafticam , ecSefix de jure vel consuetudine competentem , (fircite ve! indirede, tacite vel exprefle, aut alias quoquo modo. Ipfos epim impedientes, ut didum eft,eamdem jurifdidionem , auâoritate concilii prrfentiafementiam excommunicationis, fit anathematis incurrere volumus ipfo fador Hanc autem fententiam excommunicationis praecipimus in virtute Bfandae pbedienti» omnibus sedoribus ecclefiarum provinciae noftrae, modo ûi forma praedidis indeficienter publicandam . In cujus rei *teftimonium* prafentibus litteris Agilia noftra du» ximus apponenda .

a MNO cHiUSTr

V

\

Datum anno Domini millefimo trecentefimo decimo feptimo, die vicefima feptima menfis Martii,

In hoc con'ilio monifieriorum exemptorum abouttr fequentem chartam protefiationum '(Uitrum exhibuerunt.

IN Dei homine . Amen. Pateant univerfisc./.^,·^ pisiens publicum iniirumentum infpedurls ,'<»■ *ealt.t.* quod anno a nativit. Domini MCCCXVIII.Xw jndidjone prima dic 13. menhs Manu, ponitficatus fandiflimi patris ac D. D. Joannis divi-r/. na providentia papx XXII. Anno fecundo in aula epiicopali Silvanedenfi, R. R. in Chrifto patribus ac D.D. Dei gratia R. archiepifcopo Remenfi, Belvacenfl, Tornscenfi , Morincnfi fic Silvancdenli Epifcopis ad concilium inibi celebrandum congregatis, ac pluribus abbatibusfic aliis perfonis ad iplum concilium convocatis ibidem ptxlentibus, in mei notarii publici fic teilium infrafcriptorum prsfentia, vir venerabilis & diferetus magifter Joannes de Anyfiaco nomine religidiorum virorum Dominorum permiflione divina Henrici fandorum Petri Corbejenfis, Nicolai Medardi Sueflionenfis, Gaflonis Cornelii Compendienfis, Joannis Wallerici fic Balduini Richarii monafteriorum abbatum ibidem przfentiura, necnon domini Nicolai eadem permiflione monafterii Sandi Vedafti Atrebatenfis abbatis prope oftium dide aule exiftentis, fit propter multitudinem gentium intrare nequientis, ut dicebat, idem magifter Joannes ac pro ipfis eidem reverendo in chrifto patri domino archiepifcopo fupplicavit, ut idem dominus archiepifcopus quafdam proteftattones in (criptis redadas pro didis abbatibus exemptis vellet audire. Qpibus didis preoominatus magifter Joannes, protcftationes, provocationes fiç appellationes, rinfraferiptas nomine didorum ab baium, & pro ipfis, ipfifque poftmodum ratum habentibus ibidem infertoris legi fecit. Nos Henrirus fandorum Petri Corbejenfis, Nicolaus Medardi Sueflionenfis, Nicolaus Vedafti Aitreba» tenfis, Gaflo Cornelii Compendienfis . Joannes Wailericl, fic Balduinus Richarii permiflio. ne divina monafteriorum abbates, ad Romanam ecclefiam nullo medio pertinentium, proteftamur pro nobis monafteriifque noftris, perionis , monachis ac locis nobis fubjefti·, tam conjundim quam divifim , coram vobis io Chrifto reverendo patre domino domino R. Dei

gra-

gratia Rejnenfi archiepifcopo, feu deputato vel deputatis » vobis, quod nos qui ad veftra con. €'1'* provincialia audoritate metropolitana celebrata feu celebranua , venire & interefle, per privilegia nob s monafteriifque noftri^ perfonis, monachis ac locis nobis fubjeârs, a fede apoftolica fpecialiter indulta, libertatefque noftras, confuetudine* feu obfervantias noftras & tnonifteriorum noftrorum , perfonarum, monachorum & locorum nobis fubje&orum antiquas & approbatas & legitime preferiptas, de quibus nos & przdeceflbres noftri abbates diarum monaftertotum, nec non perfonas, monachi ac loca nobis fubje&a , fpmus A fuimus in pofle'fione pacifica , vel qftafi a tanto tempore, cuius 'çontrarii memori» non exiftit, que omnia fupradifta adeo notoria fic manifefta exiftunt fic fuerunt , quod nulla tergiverfatione poiTunt celari , non tenemur in prefenti concilio veftro provinciali apud Silvanedum hac vicefima feeunda die huius menfis Martii cum continuatione dterum lubfcquentium congregato , fit audoritate fedis apoftoliese fpecialiter, ut dicitis , vobis fuper hoc commifla celebrando feu convocando , vel celebrato feu convocato ,7 fic quod comparemus folummodo nos prrdi&t abbates propter auâoritatem fedis apoftolicz fupradiàam, fic non propter metropolitanam vobis in fubditoe veftros competentem, utpote tamquam prorfus Exempti fie fubtraâi notorie & maiiifefte a cuiufvis poteftate ordinaria fic metropolitana , fic quacumque alia , excepta dumtaxat, apoftolica & immediato dominio cclefise Romanz fubjecti, Ac maxime propter ar. duitatem negotii fidei, quod fumme privilegiatum exiftit, de quo traâandum eft, ut dicitis, in eodem, ne per abfentiam noftram offendiculum feu impedimentum, quod abiit, dido fidei negotio dici valeat praeparari feu apponi, quod negotium dicitur tangere totum clerum R.emenfis provincir, prout in quadam cedula fupra diôam citationem feu convocationem d âi concilii plenius fic amplius continetur, quodque per comparitionem quam nunc facimus coram vobis, in aliis cafibus articulis feu negotiis, nihil nevi juris decrefcat in pofterum privilegiis', libertatibus, confuetudinibus, fic oblervantiis ac pofleflionibus , vel quia noftris, fic monafteriorum noftrorum fupradiftis, feu nobis fic monafteriis noftris, perfonis, monachis ac locis nobis fubjeffis aliquod praejudicium in poflèitione feu proprietate , vel jure alio quocumque minime generetur, quodque vobis per prasmifta nihil novi juris accrefcat, proteftamur etiam nominibus quibus (upra, quod nifi a vobis fiat, ut decet, fides de commitTione feu audoritate fedis apoftolicK, quam voc habere fic vobis competere dicitis, de qua petimus in primis fidem fic copiam fieri fumptibus noftris fic expenfis primo, fecundo Ac tertio ac quarto ex abundanti fic cum inftantia , quod vocatio feu comparitio hujufmodi vobis fic veftro concilio provinciali non profint, ac nobis Ac monafteriis noftris, perfonis fic locis nobis fubjeâis, nec non privilegiis, libertatibus , confuetudinibus fic potfeffionibus noftris predicts, non noceant five obfint, Ac quod fi per hoc cum aliis evocatia procedere nos contingat ad traâandum fuper fidei negotio hujufmodi, fi procedere, ac traâare teneamur, quod in altis articulis ficcafibus nolumus, prout nec tenemur procedere nec traâare, nec etiam ia eodem fidei articulo, nifi fidum eatenus , quatenus ad hoc dc jure Ac commiffionctiedi» apoftohoe tenemur l'·-"·— bertattbus privilegiis, confuetudinibus, obier vantiis fupradictis, nobis Ac monafteriis noftnS ac perfonis , Monachis Ac locis nobis fubjeâl* remanentibus Temper falsis. Et ne vos reverende in Chnfto pater domine archteplfcope, iir pradifto praetextu fic occafione evocationis & comparitionis noilre hujufmodi, ultra id qud vobis ex commilitone Ac audoritate Sedis apoftolicat, aut alias de jure competit leu competere poteft, procedentes, aliqua nova & infolita in praetenti concilio feu alias quandocumque, cum iint, aut effe poflint nobis, monafteriis nofttis, perfonis, monachis At locis nobis fubjeâl, privilegiis, libcrtatibu^ , conhietudimbus, oblervantiis Ac exemptionibus noftris antiquis, notoriis Ac approbatis in aliquo pia: judicialia, feudamnofa ordinetis, ftatualis, feu etiam faciatis , feu ad compellendum nos ad obfervantiam. ftatutorum in difto concilio rcllro ordinandorum in aliquo procedatis contra nos & noftrum tmgulos, fucceiTorefque noftros, perfonas, monachos Ac loca nobis lubjeftos, nv> videlicet feu aliquem noftrum, pertonas & monachos nobis fubjeftos citando, monendo, contumaces reputando, fufpendendo, excommunicando, conventus , -monafteria noftra & loca nobis fubjeâa interdicendo, feu al^squomodolibet procedendo minus canonice, cum hoc timeamus a vobis fieri ex probabilibus Ac verihmilibus conjeiluris, non recedendo a proteftatione per nos, ut di&um eft, fada Ac interpofita , fed potius eidem inhaerendo, & iniillcndo ob hoc ad audientiam, fi quam habetis in hoc calu, Ac contra vos fic contra omnçs alios, qui fua crediderint interefle, pro nobis, m.-nafteriis n^lris, perfonis, monachis Ac locis nobis fubjeâis, ac pro nobis adherentibus, Ac adhaerere in juturum volentibus, nomi^que nollro Ac fuo ad fedem apoftoheam in iis fetiptis piovocamus Ac etiam appellamus, Ac appellatos a vobis, nomine quo fupra , nobis dari, tradi Ac concedi Ac appellationi Ac provocationi noftris pnedi&is deferri primo, fecundo & tertio ac etiam quarto ex abundanti fic cum inftantia pctimus, iterum petimus Ac if"im petimus. Qyod nigi hoc feceritis feu plus debito diftuleritis, iterum propter hoc nomine, modo Ac forma pnediâis ad eamdem fedem apoflolicarn in iis feriptis provocamus Ac appellamus, nos, monsftcria noftra, bona eorumdem proteftioni ipfius ledis apoftolicc fpecialiter Ac exprefle fuppontmus , Ac proteftamur nomine quo fupra, de provocatione Ac appellatione hujufmodi legenda , publicanda , inbnuanda, innovanda , Ac prolequenda , ac de addendo, minuendo Ac corrigendo Ac immutando, ac de appellatis iterum petendis loco Ac tempore opportunis, ubi, quan; do Ac quotiens nobis viium fuerit expediens,in przlentia hic adftantium, quos in iis teftes invocamus. Quibus aâ'sprstiatus dominus archieptfeopus refpondit, Ac dixit quod proteflabatur in contrarium, At quod diâos abbates exemptos ibidem ad diâum concilium evocari fecerat audoritate apoftolica fibi commifla , Ac dixit etiam quod fuper negotio fidei de quo in pr®fenti concilio erat traâandum, etiam fine fedis commiffione audoritate fu* metropolitana ipfos abbates ad didum concilium evocare potuit Ac poteft. Parte didorum abbatum in contrarium , ut fupra, proteftaute, At infuper ad petitionem appellatorum, de qua fit mentio in provocatione & appellatione praedictis, refpon-

CMRKT1 •nI.1

diftus dominus archiepifcopus quod habital copia pvoteftationis & appellationisprardi&arum -tppcUatis benefaceret quod deberet infra tempus a iure ftatutum* poftque prefatus dominus Nicolaus abbas S Vedafti monaftcrii Atrrebatenfis prardi&i ibidem comparuit, fit proteftationes, provocationes dt appellationem appellatoritimque petitionem prcdiâas fuo nomine infra Scriptas faâns, ratas fit gratas habuit, praefato domino Archiepifeopo, ut fitpra, in contrarium prpteftante dt refpondenre, prxfentibus ad hoc venerabilibus At' difetetis viris dominis dt magiftris Joanne de Gavtlas laerae feri pturat dodore, P. Scholaftico Noviomenh, Joanne le Thtoyj. Francilcode Monteflafcon ,Galtero de Moyaco, Fittnmo Fruâuario de Aitsbianis iurifpcrito, Andrea de Abbatis-villa, Joanne de Ambianis notariis publicis & pluribus aliis te' ftibus ad prcmitfa vocatis At rogatis. Ego Nicolaus Hettardi de Cambligueu! *clericus Attrebatenfis* diœcefis, publicus apoftolica Λ imperiali auftoritate notarius, proteftationibus, provocationibus, appellationibus, appellatorum petitidni, refponfts ac alii* omnibus 6c fingulis fupraicriptis in diâa aula, ut prxmittitur, una cum infralcriptis teftibus praeiens interfui anno, indiftione, dle, menle, pontihcatu fle loco prrdiâis, caque omnla & fingtrfa in hanc publicam formam per Jacobum Noys clericum Cameracenfis diœcefis, impeditus feribi feci, hic me fublcripfi- & in leftimoninm prrmitTorum prxlenti publico inftrumcnto figmini meum Bfolitum appoint togatus.

à

^CONCILIUM MOGUNTINUM

Anno Chrifti MCCCXVJII. iub Petro archiepifeopo Moguntino celebratum.

Jn quo, cenfiitnte fuerint, eegnofere rft tit feqnenti epiflole, firam t codice qundem MS. Academie Merburgt^fj effert Georg. Cbtiff. Jojnnu in Tamo novo Script. Miff Mognntin.

P Harrhreim concil Ge-m, « IV. pag. »»*.

Petrus Dei gratia fanâa Moguntina: ledis archiepifeopus, facri Imperii per Germaniam archicancellarius, ypiverfis & fingulis per civitatem fit diœcefim Moguntinatn conftitutis, falutem tn Domino, Ac notitiam fubferiptorum.

CUm ficut non fine dolore & frequenti que-C rela didicimus plurimorum, nonnulli Archidiaconi noftra: diœcefis contra ftatuta Provincialis concilii Moguntini, pœnas etiam comÎ>rehenfas in ftatutis hujufmodi non verentes, rudus beneficiorum fuper quibus coram ipfis aut eorum officialibus lis vertitur, pendente lite, luis ufibns applicant, & haâenus applicarunt, facientes propterea litem faciliter fit brevi tempore potabilem terminari, in grave tam beneficiorum quam partium prrjudicium, prorogari: quamquam ipfi fru&us pendente lite forent ei. qui in lite vincerer, refervandi. Nos, quia parum valerent jura vĘî ftatuta, nifi executioni debite mandarentur, eX debito noftri officii paftoralis tranfgrefUones hujufmodi, ur-D geute etiam ad hoc nos conicientia, pœnis in przdiftis ftatutis comprehenfis praevenire taliter cupientes, ne fit aliis exemplum fimilia perpetrandi; jus etiam nobis per hoc acquifitum nolentes negligere in hac parte, in hac Sanâa Synodo iub pœna excommunicationis latx lententia: in his feriptis, quam contrarium facientes incidere volumus ipfo faâo, ftatuimus & firmiter inhibemus, ne aliquis arcbidiaconusci-vitatis Ac diœcefis Moguntenc, qui haâenus talia perpetravit, quemquam de quocumque beneficio pra^umat in antea inveftire, & ne aliqui ab ipfis aliquas inveftituras de cetero ad quays cumque beneficia prxfumant recipere ullo π» 4 do, fed a nobis inveftituras recipiant, ad quos*< vigore pnadiâorum ftatutorum pertinet inveftire, decernentes cum hoc irritum Ac inane,fi freus ad quemquam fuerit attemptatum-' eos etiam qui haâenus contrarium attemptaverunt, in virtute fanft- obedienti® prefentibus admonemus, ut dc committis infra unius menfis fpatium fatisfaciant, ut tenentur, alioquin contra eos modis, quibus expedit, procedemus.

Item fub pœna excommunicationis prardiâa latx iententje in his feriptis diftriûtus inhibemus, ne archtdiaconi vel eorum officiales judicent, vel notarii aliquid feribant, vel advocati advocationis officium exerceant, aut procuratores procurent coram ipfis in caufis quibufeumque pecuniariis, duarum marcarum argenti excedentibus quantitatem, ad quam fummam alias ipfis de fpeciali gratia ultra ftatuta prrdifla concettimus judicare, licet ultra fummam prcdi&am fape, ficut didicimus, judicaverint & judicent, prxdiâa noftra gratia abutendo.

Item multorum clamoribus excitati, juftis quoque & neceflariis caufis nos moventibus in hac parte, fub pœna excommunicationis,quam tranigreftorum quemlibet incurrere volumus, la-·« fententiae in his feriptis firmiter inhibemus, ne aliquis arcbidiaconus civitatis vel diœcefis Moguntina:, aut ejus vices gerens, pro eo, quod aliquem vel aliquos ue aliquibus beneficiis ecdefiafticis inveftiat, quidquam exigat, extorqueat, recipiat vel requirat, & ne aliqui per fe vel per alium quidquam pro eo quod inve-(liantur dare pr«fumant, excepto litterarum falario, quod tamen unum fertooem argenti non excedat. Qpapropter archidiiconi, vel vices eorum gerentes, a veris patronis ad beneficia ecclefiaftica in concordia prefentatos canonice, ultra unius menfis fpatium non differant inveftire. alioqui nos poft lapfum diâi menfis, nifi rationabilis caufa conftiterit, mveftiemus taliliter prefentatos.

Item fub prcdi&a pœna excommunicationis JatK lententia, quam in his feriptis proferimus, fit tranfgrcflbres incurrere volumus ipfl» faâo prxfentibus, ne aliquis fine noftra obtinenda dono fpeciali gratia licentia fuper eo fruâua beneficii vel beneficiorum, que tenent cum cura, in quo, vel in quibus non facit rcfidentiamperfona-

C5* fonalem , recipiat, vef fe de eis vel per alium, 'aliquatenus intromittat, fed ipfos nolite dilpofilioni pro menfa noftra dimittat, cui noltrx menfx ex fpeciali induito fedis Apottoliàe competere dinofeuntur .· & etiam ut non promoti intra ftatuta a jure tempora , ad quos beneficia qux tenent, requirunt, fe de frudibus beneficiorum talium nullatenus intromittant, fed noilne difpoiitiQnl ipfos dimittant in ufus debitos convertendos.

ANWO CHRISTI

Item fub pœna excommunicationis jam lata fententix omnibus & lingulis ecclefiarum plebanis & vicariis prxeipimus, qux fibi demandantur , utantur, nullam etiam pro figillatkme litterarum hujufmodi rocipiant pecunias quantitatem; volentes, quod poft praedidos duos mentes nulli exeeutioni credatur, nifi fuerit figillo ejus, cui feripta fuerit, figillata.

Item ftatuimus in hac fanda fynodo & firmiter przcipirnus in his feriptis, quod per totam civitatem & dicecefim Moguntinam ceffatio divitiorum daufis januis & exdufo populo uniformiter obfervetur.

Item, quia ftationarii, *ùi* quxftuarii, fidit experimentaliter didicimus, fxpe & quidem frequenter in committis fibi negotiis noftris litteris abutuntur , & licet aliquando ad tempus aliqux fint conceiTx, quod diutius eft tranfaftum, tamen ipfis uti prxfumunt, *c fi habeant roboris firmitatem, homines miferabiliter defraudando, nonnulli etiam utantur faills litteris in hac parte ficur nobis fcicntibus hoc plurimum eft compertum; nos igitur prxmtifis adhibere opportunum remedium cupientes, omnes litteras noftras, etiam filiorum noftrorum, fub quacumque forma, vel fub quocumque tenore quibufeumque monafteriis, ecdefiaflicis , vel perfonis datas, vel «facettas, in his feriptis penitus revocamus, & de cetero nolumus habere alicujus roboris firmitatem , & fi ex aliquibus juftis caufis ad hoc nos moventibus aliAequas concedemus, illas Prxlati fic «Plebam locorum, ubi devçneunt, mfpiciant diligenter, & fi in data ipfarum eas viderint expiralle , vel in ipfis deprehenderint falfitatem , aut utens ipfis plus per- eas przfumat facere, quam vires litterarum hujufmodi patiuntur, utentem talibus litteris non omittant corporaliter detinere,quoufque, quid cum rali fieri debear, a nobis rcycipiant in mandatis.

ANNO ,K'JTI

Item exequendo conftitutionem publice nuper editam fub perna excommunicationis in eadem conftitutione prolate praecipimus firmiter &. mandamus, ne aliqua pro begins fede ce tero teneas, ftatu, habitu, revel nomine, aut alio quovis modo, & ne aliquis hominum ipBfas voveat in. flatu, vel in habitu, beginarum.

Item omnes conceffiones quibufeumque perfonis religiofis fuper audiendis confettionibus , in cafibus nobis a jure refervetis, & fuper tptniftrandis ccclefiafticis facramentis fubdins Ple-, banorum, prxfentibus revocamus, nolentes quod dc cetero habeant roboris firmitatem.

Item fub poena excommunicationis late fententisc prxfentibus inhibemus , ne vage refittutiones alicui hominum, quamjoanni de Treviri prxbendario, & Dilemanno feft vicario ecclefia: Moguntinx, noftris pcenitcntiariis, praefententur, vel etiam ad aliquos ufus alios convertantur , abfque noftra licentia fpeciali.

Fratres autem Praoiicatores, Minores, AuCguftincnfes, ổi Carmelitas, cum ipfi pauperes elaborent vineam domini, & in ea multarum faluti proficiant animarum verbo pariter *& exemplo*, diferetioni veftrx duximus commendandos , diligentius injungentes, ut cum ad veftras parochias pervenerint, propter Deum be> nivole recipiatis, &begjgne pertradet is eoidem, fub pœna excommunicationis pnecipientes, ne aliquis contra juftitiam ipfos perturbet, vel moleftet , Datum anno Domini MCCCXVIII. VII. Id. Junii.

CONCILIUM CÆSARAUGUSTANUM

Prxfidc D. Petro de Luna, primo ejus urbis Archiepifeopo celebratum Anno Chrifti MCCCXVIII.

Ex Card. Axuim To. j.Cone.Hlfr. F» >11·

ANdO i 318. die 13. Decembris celebratum eft Concilium Gefarauguftx a primo ejus urbis archiepifeopo D- Petro de Luna , adfidentibus Epifeopis Martino Ofcenfi, Petro Tiraifonenfi, Michaelc Calagurritano It Calceatenfi, Delliftjue tum archidiaconr*, tum Vicariis Epifcoporum abfentium. In eo folemniter publicata fuit ereftib fedis Ccfaraugullanz m Metiopolim. *irtdt Ctmlio m C^taiago Prtfaltun* epo pag. ijL

CONCILIUM TARRACONENSE

Præfide D. Eximcno de Lung Archiepifeopo anno Chrifti MCCCXVIII.

Ex «olam C*"!· d» a- <"'·

A Nno 1318. celebratum eft Concilium Tarracone a domino Eximeno de Luna, Ipio aimo quo Archiepifcopua Tarraconenfis eledus fait. Píde utivrdeiw *CtrrtUe ftg* 35$. Haûenus Aguirre. Huic concilio prxfuit Eximenus Archiep. Tarraconenfis ; interfuere Marti» nut Ofcenbs, BcrcngariusVicenfis, F, RaymunEdus Urgellenfis , Guillermus Genindenfis , Fi Guillermus Ilerdenfu, Besengarius 'Dertufcnfis, Petrus Tixafonenfis, Epiicofi, Abbates & alit Przlati , quorum litteras ad fummum Pontihcem datas pro canoniiatione S. Raymundi tecitat Michael Loth in aâis ejufdem Sanâi canonizationis cap. *16.* dat. 1317» die catbedrr

• N r S· Petri. Hujus pariter Concilii meminit Bulla Arrepte * Concihaw provinciaio Tarracone denuo
Christi ««OoiMtionis «. Clemente VIII. data c. 0. a- cowocatum apud S. mem. Joannom XXII. pre- UNNO CHRISTI
›j.i. pud Bollandum die 7· Januarii his verbis. H·. decessonm etiam nojirum primam petitionom re-
rum ipfi Bouifocio predtctfbro ab humanis etiam *novavit.*

—— CONCILIUM TOLOSANUM -

Mcnfe Jun. anri. Dom. MCCCXIX.

Ejus aâanulla video, mentionem tum alibi, JL-i tum in Gallia ChriAiana fadam reperio. Ei prxfuit. Joannes Raymundi, de Convenis, primus Tolofanus archiepifcopus: qui deinde anno 1327. die j8. Decembris, faûus eA car* dinalis epifcopus Portnenfis & S. Rufinx.

Ejus concilii loco hic exhibemus ex apograph® P. Jacobi Sirmondi, Decretum Inqui* fitoris in partibus Tqlofanis, eodem anno datum adverfus libros Talmudicos Judxorum ·

Λ nomine Domini. Amen.

ANno ejufdemDomini MCCCXIX. tv. Kalendas Decembris; ad requifitionem & min-C datum, ac judicium fic ordinationem religiofi viri fratris Bernardi Guidonis, Inquifitoris hxreties pravitatis in regno Francis, dc fpecialiter in partibus Tolofanis, per fedem ApoAoliBeam deputati; fuerunt libr! Judaeorum, quiappellantur Talmudz, quotquot apud Judxos po tuerant reperiri, combusti, & trahi prius per publicas carrerias-*Toloix* in duabus quadrigis, cum lervientibus fiic miniAris curiae regalis, cum voce prxcoma proclamante : *Propter errores & biafpbemias contre Dominum Jejum Chriftum, & ejus faniltffimam genitricem virginem Mariam, Ü nominis Chriftiani.* Qui errores & qux Malphemiac in eifdem libris inveniebantur contine* ri, per juratos, & examinatores peritos in Hebraica lingua; habito prius confilio maturo per eumdem dominum Inquifitorem, peritis in utroque jure & religiofis, fic aliis multis diferetis viris, in aula veteri domini Regis Tololx.

Prxdidi autem libri prius diu antea fuerant cum multa follicitudine diligentia per manum Regalium, ad mandatum prxiefti domini Inquifitoris, habiti a Judxis, & poAmodum diligenter examinati.

er SYNODUS PERUSIN A------

ANNO
chÏSti SUB EPISCOPO (m) FR. FRANCISCO 'TS'

circe arm. 1320. *labita.*

Tn codi c.di.eol·». ut .pparet XI" """,nv **IN nomine Patris, Filii, & Spiritus Sanfti. Amen. Ad ipfius honorem & bb. patronorum Laurentii, Herculani, atque reformationem morum tam cleri, quam populi noArx Perufinx Civitatis (ac) dicecefis. Nos Fr. Francifcus milericordia divina, Perufinus ep'fcopus infraferiptas monitiones, prxeepta, ac conftitutiones publica noftra Synodo comprobate (fic) fecimus, ordinamus, fit ftatuimus inviolabiliter obfervari.**

Do cn/lodia facrarum rorum.

In primis quod cum Euchariftia quam Oleum Sanftum, fic Chrifma, fic corporalia munda, fic cum diligentia, reverentia fub fida cuftodia clavium teneantur, fic ferventur ab omnibusreâoribus fic Sacerdotibus; fic quicumque fuerint négligentes in hujulmodi, ipfum noftrx correftionis fic condemnationis tanquam reum arbitrio refervamus.

Ouod Uti 90Λ debeamus facris robot nifi (ad) qteod ab ecclefia ftetuttem tft.

Item ordinamus, fit volumus, quod nuicumDque rebus facris ufus fuerit, vel ad alium ufutn ipfam cuiquam dederit feu deputaverit quam ad id quod ab eadem ecclefia inftitutum exiftit pro qualibet vice noftro arbitrio, feu noftri vicarii condemnetur, fi (nec) aliquis confeffor ipfum poflit a peccato hujufmodi abfolvere, cum eumdem credamus gravitatçm divinx fço« tentix incurriAc Iram.

Quod eeclofiaftica fecramtnte gratis minifirmtur,

Item quod in qualibet ecclefia tam collegiate, quam fimplici per ecclefia (fic) ipfi facerdotes, fit clericos divi[redacted]ficia plene fit devote tam diurna, quam nôáurna celpbrentur, atque populo per ipfo Sacramenta pcclefiaftica gratis miniftrentur fub pcena noftro arbitrio tratifgrcfToribua talibus infligenda ,' nec quiJuam abefle prxfumat ab ecclefia vel beneficio uo curata, vel non curata? fed › fe (fic) refidentiam facere teneatur, ibidem, nifi per nos cum eo fuerit difcrctio- fpiriiualis (fic lego) noftris litteris, fub poena » quam noftro arbitrio refervamus.

Quod

(«X Fr. Francitcua Prtgiu» ex Nobili LoewUi Familia rtligiuiam vita* in Otdina Fratrum Pnadkatorom proMus, ad Ftnifiaam CatMram affumpeua fuie anao I|II, caaquv wu/t uique *ad* βηηχΛ aJ*·. Huic Synodla ιΛ» dwetur, quam •*t» nn&ea* tui la QxL Vaikaao 4·,4.

-———-Quod m J/h t Saeerdot profemat aliquem abfolwre ruRKTî ,J-

Item ordinamus, quod quicumque peccatorem fibi eonfitentem abfolvere prastumplent de peccatis , feu cafibus a nobis vel a jure approbata confuetudide refervatis , quos infra duximus exprimendos, fi fuerint'noftrz jurifdi-' ftioni fubjedi, & Ipfe tamquam anftnarum deceptor fit fufpenfus ab officio, donec per nos fuerit reftitutus perfoluta poena,quam jufte judicabimus imponendam. Si autem talis abfolvens non fuerit noftras intra diœcefim fubjeûss, audiendarum confeflionutn quarumlibet perfonarum Civitatis & dioecefis Perufitue fit de ipfa licentia & auâoritate privatus.

Quod quilibet clertcue tenem publice concubinam fit ab officio fufpenfm,

Item volumus, quod quicumque clericus repertus fuerit carnis incontinentise vitio laborare, & de hoc fuerit diffamatus , aut notorie deinceps renuerit concubinam, fir ab officio fufpenius, donec per nos fderit reftitutus, & noftro arbitrio pccualiter (fic)> condemnatur.

Quod nullus clericus aut religiofus audeat intrare monafteria monalium, nfi de licentia.

Item ftatuimus,quod quicumque clericus, religiolus, aut Izcularis, leu Licus fuerit ingreffus ad moniales, vel (orores alicujus monafterii contra tenorem conftitutionis Domini Papz, ac fine noftra licentia fpeciali ; & quod abfit, fi quis aliquem de monialibus agnoverit carnaliter ubicumque iit excommunicationis fententia innodatus. Abbauffif quoque leu priorifla , feu reftrix, five adminiftratrix talium monafteriorum , quz in abitationem aliquem receperit aut ingreflum non prohibuerit, aut diflimulaverit ingreflum cujufcumque, cx nunc tale excommunicationis vinculo innodatur (fic) nolumus etiam quod aliquis clericus aut religioius ad loquendum eifdem tine licentia ipeciali.

De ludo taxillorum.

Item quod quicumque Clericus dignitatem aut curam habens animarum luferit ad aliquem ludum taxillorum fit ex nunc condemnatus pro qualibet vice ad poenam unius florent, Alii vero clerici taliter ludentes pro qualibet vice xxv. folidos; & quilibet clericus cx noftro diftinfto prccepto, qui ludentes tales viderit , teneatur eos nobis vcl noftro Vicario denunciare; alio» quim noftro arbitrio punietur.

Pe poena armorum.

Item decernimus, quod quilibet clericus fine -noftra licentia per fcnpturam danda portaverit arma , ex nunc ad tantam, & talem poenam fit condemnatus, ad quam fi effet laicus vel capite poffet merito condemnari.

De portando habitu G tonfura.

Item quilibet clericus maxime bénéficiants , & adhuc przcipue curatus portet clericalem tonfuram, & clericatui convenientes (veftes) fuper quo noftrz, vel noftri vicarii extimatio-

A ni & intentioni ftari volumus . In hac pane quoque (zcularbut aftibus , vel çnorrfirat ibus le non immiiceat ; & quini flc taciani , ca veant ,' & oblcrvent iplo & qireinlibet euruin manemus primo fçcunJo ac tertio peremptorio; alioquin noverint le a nobis vel per nos, vcl per noti rtim vicarium clericos non defendendos, vçl ruendos, vel repetendas, fi forte contigeiit iplos, veh quempiam eorum attrahi per poteftatem vel capitaneum in torum Izculari foro. Et nihilominus pro qualibet vice , qua comperti fuerint in pnrmiflis exccflifle fe noverint noftro arbitrio puniendos. **^O

Quod nullus Sacerdos proferat excommunieationem y nfi eus competit de jure. B

Item quod paffim ad excommunicationis fententiam cx modica , vcl levi caula ph 11411e procedunt , propter quod cenfuram ccc le (i allicam vilipendant, ftatuimus, quod nullus facerdos .mt in dignitaic , vel cura animarum conftitutus proferant in genere, vel in Ipccie in aliquem, vel in alios excommunicatus, niti cui competat de jure fimul cum antiqua & preferipta confuetudine ad pœnam (C. L.) , (uc) pro qualibet vice. Illi auiem fi qui hint, quibus id taliter competat, fuas excommunicationes taliter moderentur, qu >d judu io noftro, vel noftro vicario jufla decaula tadum tore rattona-C biliter decernatur, alio quin noftro arbiuio excedentes puniantur.

De jafis tefiibus,

Item ad inftar bjnx memor iz epifcopi Bulgari pratdecefloris noftri excommunicamus, pro Ut quoque ipfe excommunicavet it omnes , & fingulos fallos telles, five clericos, live laicos, & qui ens ut Alio teflentur in noftro, leu laeculari foro produxerint, ac etiam omnes talfarios noftrarum litteratum , vel communis Pcrufiii, vel quorumlibet epifeoporum, & fi quos omnes falfartos monetae, & iplos a lamftz Matus ecdefiz gremio feparamus.

D Item conftitutiones b. m. Bulgari prxdecelforis noftri renovantes in omnes, vel fingulos clericos, vel laicos cujufcumque ftatus, & conditionis, etiamfi fueiint officiales, vel redores commuais, qui folbeitaverint ,· prpmoverint , induxerint, aut in privatis, au: in publicis conflits propofuerint, vel arengaverint , quod fiat aliquod ftatutum vel reformatio, aut quzvis ordinatio contra ecclefiafticam libertatem , vel contra jura, & honores e^ilcopatus noftri , & majoris noftrzecdefiz Perufii, aut etiam quod quartam de omnibus relidis ad pias caulas quamvis quafi tempore ferius nonextat memoria przdccefloris noftri (fic) habere conlueverunt, & in cujus quafi pofleflionis perceptione E nos fumus nobts non folvatur ... quod ea non percipiamus contra hzc in talibus dederit confilium , auxilium, vel favorem , feu quamlibet excommunicationem facere , vel acceptaverint excommunicationis fententiam promulgamus cum dicamus quantam percipiamus, & percipere intendamus, ut fecundum intentionem cujulcumque teftationis ipfam noftro arbitrio expendere, & ea exponere intendamus.

Item ordinamus fecundum conftitutienem pnedecefloris noftri, quod facerdos parochialis defundi nobis, vel noftro vicario denuntiet teIUtorcm defunftum, & teftamcnti notarium fi

1

O·-—. noetrit iatra menfeœ, ut poffiows fidei-comiiTarios ad executiooem compellere, fie no- S··*1*® «rigere, alioquin pcrnac fubjace- 'fâor» ni prelatus Doflro arbitrio imponende.

Item (latuimus quod fiquis tcftator fraudes has adhibuerit lo fuo teftamento, quod quarta pradifta ad nos non perveniat, fit quifquis agendum fit eidem confuluerit, ipfinnque induxerit verbo, figno, vel *ft&o*, dire&e, vel indircfte omnibus beneficiis (pirituallbus, dt participatione fanftz matris ecclefiz exiftat quandiu fatisfeccril plene vel a nobis fuerit expreffe reftituius.

Item (latuimus, quod nullus facerdos, vel clericus exeat de habitatione fua eundo per civitatem de node poft tertium fonum eam ana; communis, pnopterea quod etiam laid funt prohibiti, fine evidenti, & licita occafipne, de qua fi apparuerit fidem nobis poffit facere, & tunc cum decenti nota fic bona comitiva, alioquin fit ill?, pœna condemnatus, qua laicus fi a fuo judice inveniretur pro exccftu folvat pernam fecundum condemnationem·

Item quod omnes ficfinguli ecclefiarum przlati, fie reftares nobis immediate fubj d, qui nunc funt, intra unius mentis fpatium, & q-.ti dc cetero promovebuntur fux habitz pacifi.z poflc'fionis intra menfes duos dent, fic exhibeant in feriptis omnia bona immobilia fui beneficii, fie redoriz nobis, vel nofbz curia: vicario, vel notario cura; noftrz, fic idem faciant de libris, paramentis, thefauro, fic majoribus, prztiofioribus, ac potionbus fupelleftillbu$·, quod fi quis non adimpleverit ad pcenam G (olidorum condemnatus exiftat, prout dudum ep fcopus B. prsedcccftor noder duxerat flatucndum.

Item quod nullus Sacerdos recipiat ab aliquo publico ufurario fuo nomine cautionem rcftitnendarum ufuraruin, fed neque nomine noflro nobis, vel noftro vica-io irrequilitis, nifi in caiu mers neceifitails, quod ad nos, vel ad ipfum vicarium non poftit haberi rccurfus, & nl<l ex pruis fado (fic) ratuin habere volumus. Qju vero contiafecent pœna mukleiur, ficui nobis fadi qualitas duxerit fuadendum.

Irem fi quis convenerit, aut ad judicem fzrularem in caufam traxerit fcienter aliquem clericum, eo ipfo fit excommunicationis fenteniia, fic vinculo innodatus, fit aut abfolutione pecuniaria pcena mulcletur fecundum arbitrium noftrum, nifi priutquam innotuerit fibi dedicat (fic) omnino deftitutionem ab hujufmodi conventione; iede fafto cafiare procuraverit, flent de latio procéderai omnem proceffum curi® («cularis.

v Item ut in foro («culari civiles deinceps per fzculares judices fic in foro ecclefiailico civilis laico per ecclefiafticos exhiberi debeat juftitise complementum, (latuimus, ut contra inftrumenta guarentigis, feu confeiliones producenda per quemlibet laicum contra clericum, nulle ali® exceptiones in noftro foro admittantur, quam illae, qua: in foro civili admitti coniueverunt per judices frculares 'in flenlit caufa, videlicet de foluti dilatione a reo dara, fit de inftrurnento caftato falva tamen excommunicationis exceptione, quam quifquis ligatus exiftens a jure praecipietur non audiri.

Item cum (aeramentorum collatio proprie 'principaliter, fic ordinarie pertineat adecclefiarnrn curat arum redores îq fuis parochus, & A non ad alios, nifi quatenus in privilegio fic coo-eeflionibus continetur,(latuimus, qoodqurfquis facramcmum euchariftic portaverit, vel dederit non fuo parcchiano in infirmitate conditu-ro, Gt fufpenlus ab oficio, fit beneficio ipfo fafto, donee per nos fueris rediturus. Si veto non effet noftrz jurifditioni fubjeâos ilk qui deferret, &,exhiberet hujufmodi Sacramentum, eo ipfo fit privatus audientia omnium confeffionum, fic audoritate, ac licentia abfolvendi per nos,'vel przdeceifores noftros data fibi, vel fuo conventui. lo portanda quoque hujuf. modi euchariftia, confuetudo omnino, fic reverentia obfervetur, cum campanula, fic lumine precedente fuperaellitio humeris indutus, B fit ftola facerdos deferat cooperrum.

Item cum invafores beneficiorum curatorum, fic aliorum per conlliturionem domini pipr B. fint eo jure privari, quod eis in beneficiis hujufmodi occupatis forfitan competebat; illos ad multorum talium arrogantiam retundendam, iplos decernimus excommunicationis fententiz fubjacere declarantes, fit intelligentes etiam illos invafo.-cs exiftere, qui ante caufam finitam a fe, vel alium contra fe motam talium beneficiorum pofteifioncm, imo abufionem arripere prxfumplerit impudenter. Statutum etiam communis PcruGi fuper hanc materiam eontra hujufmodi violentas ecclefiarum beneficia occupationes ratum, fic gratum habemus, C eique in hac parte in perpetuum noftra auctoritate roboramus.

Notum quoque facimus omnibus, qui in ecclefiis, fit beneficiis, quz commode poflunt places perfonas fubftenrare, quam habent, volumus fic intendimus ponere presbyteros, vel clericos ad augumentuin divini cultus, quem augere noftiis temporibus exoptamus, ut juxta ordinem juris textu in ecdefiis ponantur quot pollult ex earum facultatibus fubftentari.

Item de jure communi diftributio quorumlibet incertorum male ablatorum fit perceptorum inter pauperes, vel pia loca funt diftnbuenda ad cdinarium pertinere nofcantur, monemus primo, fecundo, ac tertio, fit peremptorie D omnes, fic fingulas perfonas, clericos fic laicos («culares, fic religiofos, cujufcumque conditionis vel (latus, aut officii etiam fi fuerint te-(lamentorum exeeutores, vel fidcicommiftari, eique fic cuilibet eorum diftnde przcipieodo mandamus, ne de praemittis difpenfandis, fic diftribuendis fe quomodolibet intromittat fine noftra feientia, fic continentia fpeciali, fed potius ea ad epifeoporum eroganda deferat, fic per ejus providentiam in pauperes, fit alias pias caufas. In omnes fic finguloa contemptores hujufmodi noftrz monitionis, aut contrafaciant ex nunc cxcommunicatiouis fententiam promulgamus.

Item quicumque malignitatis & rebellis fau-E tor dederit alicui excommunicationis vinculo innodato confilium, auxilium vel favorem per fe, vel per alium verbis, vel feriptis perfifteodi in ioobedieotia, vel rebellem fine te ipfa excommunicatione ipfum eo ipfo excommunicationis fententiam promulgamus.

Item pandamus, quod nullus clericus fe intromittat de aliqua medicina, nifi de noftra licentia vel mandato; qui autem fecus fecerit acrius punietur.

Item praecipimus fit mandamus, quod nullus dericus auxilium, patrocinium, confilium, fubùdium alkui inyoodat per fe, vd per alium

dire·

cr direfte, vd iodirtâe , tacite , vel exprefiê , A
i— comra confeientiam, dtjufiiiiam fub pcena fuf-
AWJO penfiouis officii, A beneficii . Et idem *laici»*
η .1" Pβ^00'» to pœna nofire malediâioois, ex parte omnipotentis Det pnecipûnus, & mandamus.

Item mandamus virtute fanftat obedientue , fit Spiritus Sandi, ut nullus clericus habens ab epifeopatu Perufii beneficium ecclefiafticuin, five per epifeopum Perufii fibi conlatum contra nos, vel fiatutum ipfius noftri cpifcopatus.uQde patrocinium prarftet, vel favorem, five manifefle direfte, vel indirede , per fe vcl per alium quod non contrafecerint in judicio, vel extra, ipfo fado eodem beneficio fit privatus,

Item prxcipicndo mandamus, ut nullus habens curam animarum ipfam alicui capellanoB* committat fine noftra licentia fpeciali, line qua talis capellanus aliquem abfolvere ηoα pnefumat.

Item quoniam per mentitas indulgentias plerique ecclefiarum redores, vel ecclcfiaflicse perlons populo· decipiant, immo potius ipfos,in virtute fanftx obeJientir, & fob pcena excommunicationis eis firmiter praecipimus , flc mandamus, ut illas indulgentias tantum per fe , vei per alium dumtaxat annuntient , quas per papales, vel epifcopales litteras poterunt evidentiffime demonftrare.

Item monemus omnes flc fingulos fidelcommiiTarios flc exeeutores teftamentorum, & ultimarum voluntatum, flc etiam heredes, qui liâa ad pias caulas illis prediftis , quibus de-C bent folvere, & execution! demandare cum feftu, flc nobis quarram , nobis debitam , cis a die notitie mortis teftatoris debeant . Si autem in praediftis teftamcntis adeftet conditio movens, vel tempus propter quam cxecuuo ita cito fieri non poflet ; volumus quod prcdktum tempus correre incipiat a tempore conditionis, bel tempore extant is. Quiautfm prcdifta Icieoter, flc neglexerit adimplere intra didum tamen nifi pro conditione negotiorum, vel quod proprium nobis videbitur tempus, proLxtus indui gendum hac monitione prsemifta pro pnma , fecunda , flc tertia peremptoriis ipfum in its feriptis excommunicationis vinculo innodamus.

Item ftatuimus, ut nullus habens ecclcfiatlicum beneficium ad allud ecckfiafticum beneficium allumarur , nifi fafta reall rclignatione prioris beneficii manibus illius ad qM.m inflitutio ipfius ecclefi* nokiiur perlinere . Eifi piimum retinere contemplent, utroque fit ipfo jure privatus, nifi per Romanam ccdeliam, feu ner nos cum eo fuper hoc fuerlt dftpeniatus . Ille vero ad quem inftiiutio, inflitutiorem facere non audeat, nifi prius conflet fibi de iclignatione prioris. & fl contra leccrit , ipium excommunicationis fententia innodamus.

Item ftatuimus, quod clerici, qui ad facros funt ordines promovendi diligenter examinentur per cos qui «d boc fuerint deputati ,quod ut rite fieri poffit, quarta, quinta, fexta 1eria E fabati quatuor temporum praecedentibus a prxlatis fitis ptaricntialitcr pnefententur , ut de tpforum vita, dt conditione, dc nativitate conflare valeat, coram tdlimonio pielatorum venire nequiverit unica pnepcdittone detentus cum lineris luis, clerico· fuo· , quos ordinare voluerit, de ipforuua vita, conditione, & nativitate tcftimoeiiim pertubrn1 , ad nos mittat cum aliquo dc clericis fm» bos» famae , deconverfationis hooeftat, qui eoa nobis , feu examinatoribus deputatis iffim pcslaxi vice, feu nomine reprefenaent.

Item fi quis ea fornicatione natos difpenia- ■ I~~— done non obtenta lactum ordinem clanculo *NNI1 fubfcrtpferit, boc ipfo fit excomumcat'otils vm culo innodatus, & etiam poti at»l<>l>itionem <4> tentam maneat tandtu ab ordinis Ik lubrepti executions iufpenlus, donec dilpeniation'S cratiam potuerit obtinere . Si quis vero Icicnter ad *itero»* ordines preientavent ex fornicatione natos, tacito quod tint tales , ipfos cx nunc excommunicationis fententia innodamus , quod de his qui flc tacito titulo, (e clanculo fecennt ʰd facro· ordines promovere , decernimus obfcrvanJum . Illos vero qui fcienter ad ordine· jam foiceptos iterato, vel per faltum promoveři fecerint fe, aut per fimoolacam pravitatem nobis, jel ab altero *fe procuraverint* ordinari, excommunicationis fententia innodamus.

Denique de multiplicitate conftitutionum laqueos injiciamus lubjefiis omnium predeceflbrum nollrorum, β vicanorum noftrorum conflituiioncs revocamus, lle callamus prrcipicnrcs omnibus prrlatis , qualiter inua tres menics pradentes nofbas cooliitutiones apud le habere ftudeant fub ptxua noftro arbitrio imponenda . Aftum.

In nomine Domini. Amen. Nos Franclicua Dei gratia epifcupus Perutinus univeriis noftre civitatis, & dioecefis Pcruln ad quos prulcntcs venerint, faluicm «ternam .

Indemnitati epifeopatus noftri providere volentes , ut cx debito noftri tenemur officii , quod alios in eorum inftituto confovemus , univerfas, & fingulas pertonas , cujuicumque fint conditionis, dc ftatus monemus primo, <« cundo, dc tettio peremptoriis neminem excludere , vel excipere intendentes , ac eifdem , & cuilibet eorum fub excommunicationis pcena dilhifte pneciplendo mandamus, quatenus quicumque habet , tenet , poftidet , au< detinet indcui'c , illicite. palam, vcl occulte, clam , & comta roftram permttfioncm , vcl LonceiTionem aliqua littera, vcl aliquod cx bonis epifcopatus nollri, fit ad no·, & ipfum cpilcopaDium pertinet, five fint res mobiles, five immobiles, tire jura tire afttones intra fpatitim unius menfis a pnrfcmis monitionl», *it* femen· 11* nolire notitia nobis vel nofiro cameratio, qui talia ficut (fic) debeat ea revelare, 11011heare, dt ad notitiatn noftram reducere . Et qui habent, & tenent, vel potius ablata fobrepta, vel furtive, & contra noibam intentionem dorinct ckcupatam nobi» plenarie icftitiielc, cxmberc, rrddere , & refignare debeant cum cflcftu, nec amplius de cxteio aba lui* uiibus, commodis, au(utilitaibus applicare prariumant. In omnes quoque ac hornius nolint monitionis, demandai· hujuitnodi concemptores, excommunicationi» fententiam protcramus in (criptis; & ipios a fanftz matris ecclefix gremio ieparamus cum expoliati juris cxuterit illos tnvafionis (flc) & turrr crimine detineri, qui rem prrfomplcrit in jure divino contraire. Declaramus nihilominus hac noftra lententia non ligari eos qui infra violationem led aliquod «d nos peninetu kirent , vel detinent, quamvis & tales ad reftitutiooem nihilominus , vel ad denunciationem teneri nolcuntur .

In nomine Domini amen. No» Fr. Francifeus Dei gratia episcopus Perufii ia aula notin' palatii , in dic Synodi per m» ûâc die 14-

menfis Februarii prwfentis , aim plurimi tam A laici, quam clerici civitatis fic dkecefis Perufi- °- Priri,cK'i«i * concefüooibus, fic gratiis eis fadis abuterentur, fit quia ficut judicatur , fic variantur tempora, ita debent varia remedia adhiberi, fic fanior debet cautela , fic provifio inveniri, volentes, quod ipfe concelfiones , fic gratis, non in animarum perniciem , fed falutem, omnes, ficfingulasgratias,conceifiones, fic privilegia, tam per noftros predeceffbres , quam per nos , fic noftrum vicarium, ieu vicarios haâenns concefta, fafta, fit data feu conceits , fadas fic datas caiTamus , fic revocamus, fic irritamus in totum, ficvolumus e(Te nullas, fit nulla, firohibentes omnibus fic fingulis perfonis, ne pfis uti, vel ex eis aut eorum occafione quidquam facere debeant, auc poffint fine noftra fpeciali ficentia nova, fic mandato Adum.

In nomine Domini amen. Nos Fr. Francifcus Dei gratia epifcopus Perufii intelledo quod nonnulli ab ipfo epifeopatu, five ab ipfa noftra majori Perufii , fcu ejus caufa habuerint , tenuerint, fic habent, fic renent terras, domos, vineas, vel alia bona immobilia in fœudum , pernionem , livellum , fic adfidu continuum , ve! allocationem eadem vel aliqua ex eis nobis vel noftris pratdccelToribus irrequifitis vendere, donare, permutare , vel aliter alienare ptsiumpferunt, fic prrfumere non verentur, fic difpendium noftri epifeopatus, ecclefias cupientibus nos fic ipfum epifeopatum atque didam ecckfiam indemnem reddere, fic ab indemnitaç tibus hujufmodi prsefcrvare, monemus fecundo ac tertio peremptorie omnes fic fingulas tales perfonas , ut de cetero a tali attemptatione prtetumant, fic omnes alias cujufcumque fint conditionis, fic ftatus, ne ab ipfis , vel aliquo earum talia bona feienter in donationem , livellum , permutationem , vendicationem » aut pipnorationem recipiant, fine noftra convenientia fic conicnfu, vel conicicntia . In omnibus fic finguios cootrafacicmea excommunicationis fententiam fecimus ia feriptis, falvo nihtlominus quod contra tales alienationes de jure nihil valentes poflumus, & intendamus res , fit bona hujus modi taliter alienata nobis vindicare, alienatoribus ab omni fuo jure cadentibus, fit etiam omnibus fuo periculo pnefentia exhibentibus fupra preteritis , audoritate hujufmodi illicitis alienationibus, tales alienantes, fit recipientes ab eis nobifeum in noftri» , fic cum ipfo cafu in fuis Audeant juxta duorum menfium fpatium concordare, alioquin contra eos procedemus, quatenus juftitia iuadebit.

Item.ad notitiam noftram pervenit rclatione fideli quod nonnulli abbates, procuratores, B archipresbyteri , plebani , fie redores ecclefiarum diœcefis Perufii, fic alii presbyteri, fic clerici dudum receperunt quam plures quartas teftamentorum relidorum ad pias caufas nobis fic debitas in ditione ficut io civitate, ficquotidie praefumunt recipere, fie fuis ufibus applicare . Monemus omnes fic fingulas prufatas perfonas, fic alias pro primo, fecundo, fic tertio peremptoriis , eifque omnibus fic fingulis fub excommunicationis pœna prreipiendo mandamus, ut (ne) de caetero hujufmodi quartas fibi retineant , applicent , vel ufui ponant , fed eas pro nobis fuicipiant, fic intra xv dies nobis, vel noftro Vicario alignent, fic de quondam habitis, fic perceptis per eos nobis , velprxdeceflbri noftro afljgnatis, vel exhibitis, aut feienter per cum donatis, vel remiflis intra unius menfis fpatium ad notitiam prrfervandam, nobis de eis (atisfaciant integraliter, vel nobifeum de ipfis quartis perceptis curer amicabiliter convenire. In omnes quidem & finguios hujus noftiw monitionis contemptores hisficriptis excommunicationis fententiam promulgamus ad privationem beneficiorum contumacium rebellici, fic contemptores promovebimus proceflum, prout exiget inobedientia , & protervitas eorumdem» Late, fic fade ficc.

CONCILIUM SENONENSE

Olim cum ftatutis Trecenfibus editum Trecis anu. t,,o.

Statuta provincialis concilii per rcvercn-D dum in Chrifto patrem ac dominum 9 D- * G. Dei gratia Senonenfem archiepifcopum , anno Domini 1310. die Jovis port Pentccoftem celebrati

* Guillelmuni dc M—kduuo.

TITULI LOCORUM.

1· *Ut dicecefani hortentur ad jejunarulutn t* wgifiu fefii corpora Chrifli,*

*·. *Ut interdicantur loca, inquibut clericut a judice laico detinebitur*.

3 *Ut reu&iqfi & relt^iofa pofi annem tf* dwav E *profiteantur* .

4- *De vita tf benefiate clericorum,*

LOCUS PHIMUS.

Vt diaeefani hortentur ai jejunaudem i» vi&ilia fefii emporii Cbrifii,

C Tatuimus » ac etiam ordinamus > UC quilibet dkreefanus in fua diœcefi , plebem a Deo fibi commiflam , tam per fe quam per alios, loco & tempore congruis , l'alutaribus monitis inducat, ut quarta feria precedence feriam quintam poft odavas Pentecoftes , qua fummi & magnitiei corporis & fanguinis Domini noftri Jcfu Chnfti (aeramenti memoria celebratur, ad honorem tam pretiofiflimi facramenti , ac ipfa. rum plebium falutem animarum, fe ab efu carnium abftineant , & jejunent : omnibufque jejunantibus vereque ρα-

πi-

nitentibua & confeflif, in rcmirtionem fuorum peccaminum, quadraginta dies de injunda fibi poenitentia duximus concedendos: totidemque eifdem a quolibet dktcefano in diœcefi fua, audoritate prxfentis concilii concedantur. Circa vero proc< rtionem follemnem qux dida quinta ferfa fit a clero fic populo in delatione didi facramenti his diebus, cum quodammodo Divina infpiratione introduda videatur, nihil quo ad prxfcns injungimus, devotioni cleri populi relinquentes.

LOCUS SECUNDUS.

Ut interdicantur locay in quibus clericus a judice laico detinebitur.

CTatuimus, ac etiam ordinamus, ut fi contingat aliquem clericum, in villis feu cailris diœcefis & provincix Senonenhs, per judicem capi fxcularem, qui fuificicnter requiiitus de reddendo didum clericum fuo judici ecclefiaftico, non reddiderit feu reftituerit, in fua malitia perfeverans: in didis villis feu caftris certabitur, quandiu detinebitur didus clericus, a Divinis: nedum in ecclefia, infra cujus confines didus delicus detineri dignofeetur, fed etiam in alus ecclefiis, ú in didis villis & caUris plnres ecclefias contigerit erte fitas. Quod ad religiofa monafteria in didis villis & caftris conftruda, & alias eo cleiias eiidcm contiguas, extendi volumus: ne, ii in quibufdam certaretur, in aliis non certationis fententia feu interdidi valeat vilipendi. Et prxdidas certationes, audoritate prxfentis concilii, ab omnibus tam exemptis quam non exemptis, cum de jure ad hoc teneatur, volumus obfervari.

LOCUS TERTIUS.

Ut religio/ dr religioft pofi annum dr diem profiteantur.

CTatuimus, ac etiam ordinamus, ut rcligiofi fic religiofx, in habitu rcligionis per annum fi* diem in Tuis naftcnis commorantes, didis die & anno elapfis per fuperiore* luo*, dum tamen in xtate diferetioni» fuerint conHituri, cogantur prohteri expreife, vel falrem ita publice, quod dida prolcilio celari non valeat.

LOCUS QUARTUS.

De uita dr bonefiate Clericorum.

CTatuimus' infuper, ac etiam ordinamus ut clerici beneheiati, tam cathedralium quam collcgiatarum ecclcfurum, five iint capellam. canonici, vicarii, feu iimplices choriales: caligis rubeis, viridibus, fcatatis, croceis, ieu albis, ita publice non utantur, fed caligis nigris, feu aliis honeftis tantummodo fint contenti. Quod ú a delatione didarum caligarum, canonice moniti, non deftiterint: ipfo fado medietate diftributionum, qux inftftentibus certis horis diftribuantur, audoritate prxfentis concilii eos privamus. Quod quidem ftatutum extendetur, ad presbyteros parochiales & alios presbyteros ordinariis * arbitriis puniendos. Er iftud, idem in clericis crines nutrientibus barbamqac prolixam, feu tonfuram inhoneftam, ac a parte exteriori almutiam de cendeto, vel volveto, deferentibus, uniformiter inter clericos prxdidos volumus oblervari.

CONCLUSIO CONCILII.

Quarum audoritate litterarum, vobis fic veftrum cuilibet diftride prxeipiendo mandamus, quatenus ftatuta prxdida in veftris ecclefiis, fic alibi ubi expediens videritis, publicetis fic exequamini diligenter, ac faciatis a parochianis veftris, juxta ipforum tenorem, inviolabiliter obfervari.

G- G Sequitur fint aota olla diftlnftioab ion» quinru', tum iasa, aliique tre· · qui minue caute airendemibu· rideri pofcut, bujue eCt concilii: M TrectaAan duarum fynodora· «fc, lajaitibi· *rrvv*-

CON-

CONCILIUM GRADENSE

Comta Ptoiomzum Lucenfem epifeopum Torcellaoum a Dominico patriarcha Gradeafi.

4» *MCCCXAI. celebretifM,*

T^Rater Ptotomzus Lucenfis ordinis Praedicatorum, S.Thome Aquinatis difcipulus ad Torcellanam fedem aflumptus Dominico patriarchc Gradenfi folemne fidelitatis przftttit juramentum an. 1319· die 17. Novembris. De eo plurima referunt Ughellus, aliique ab eo recenfiti auflores, fed praecipue Echardius in bibliotheca Ordinis Praedicatorum. Cum vero Ptolomzus in epifcopali dignitate conftitutus minus laudabiliter fe gereret, debitamquePatriarchae Gradenfi obedientiam przftare recufaret, Dominicus Gradenfis patriarcha, cui damna per nepotes & familiares Ptolomxi illata epifeopatui Torccllano, eorumque gravi(lima delida in notuerant (citato prius per litteras Ptolomzo) poft diligentem rerum & tefttum inveftigationem .ipfum tanquam *perjurum contumacem*, è" gravMMM *criminnm menife/ie reum* Ecclefiaftico anathematis vinculo declaravit efle alligatum. Sententia deinde per patriarcham ipfum ad provinciale Gradenfe concilium examinanda & confirmanda deducitur, in quo Joannes de Butovane Jadrenfis Archiepifcopus de voluntate totius concilii rem efle coniulte examinandam, ftr deliberandam refpondit. Maturo itaque prahabtto examine, ledilque legitimis criminum probationibus, concilii patres proceflus & fententias per Patriarcham latas laudaverunt, atque Ptolbmzum epifeopum Torccllanum per lui ii, malae adminiftrationis, atque plurium delidorum manifefle reum anathemate pcrcule runt. Ut vero ipfitis concilii decreta plenius oblcrvarentur, ftatuerunt patres: *nifi citra Kalendit Jugufti* (1311) *mifericordiam, & grxtiem D. Patriorefo meruerit obtinere pmmijjn feinjaftione condigna, quod denuntietur tucommunicatur per totam provinciam & patriercbatnm Grade*fem*, acrtorcfque deinde poenas comminarunt, *fi indurato emmo ed gratiem Ù mifericordiem potrtercfo non rediderit, Infra menfem uhtgufli ejufdem enni* 1311. Criminum veniam non peliifle Ptolomasum, nec obtinuifle ante Kalendas Augufti teftatur publicatio Synodalis fententiz fada die *t.* Augufti in ecclefia parochiali S. Stephani de Maiurbio (quz modo ex temporum injuria folo aequata eft) inter mifiarum folemnia de mandato difereti & providi viri D. presbyteri Vidons Baraldo plebant ecclefix S. Petri de Maiurbio Torcellanz diœcefis vicarii & adminiftratoris ecclefiz & epifeopatus Torcellani. Publicationis inftrumeatum ex autographo patriarchalis archivii dedudum, in quo ipfius fandi concilii fententia ex integro continetur, exhibendum cenfeo, tum ad augendas conciliorum colledionem, tum ad probationem primatus patriarchalis Gradenfis Sedis fuper Dalmatia antiftites, in quem de fado affenfit fupra laud. Johannes vir cl. mem. qui ad concilium provinciale a Dominico patr. convocatum accciüt, arque in cofuper fadum Ptolomei epife. fnam protulit fententiam. Haud multo poft Epifeopum Ptolomeum refipuifle » atque delidorum, que potius ex conniventia, quatn ex pravo animo patra* rat, obtenta venia ad epifeopatus officia rediifle credendum eft, fiquidem, ut in adnotationibus ad Ughell. t. 5. col. 1395. videre eft an. ÎJ33· & fubfequentibus paftoralis muneris exercitia in Torcdlana eccleiia libere exercuit.

I'iflor Bereldur pieforint S. Petri Je Mejierbio vicariui Torctllanut promulget in teelefie S. Stepbani Je Majurbio excommunicationem letam λ concilio Gradenfi contre Ptolomanm epifeopum Torcellannm.

IN Chrifti nomine. Amen. Anno Domini 1311. indidione 4. die fecundo intrante menfis Augufti. Pratentibus diferetis viris'dominis presbyteris Marco Volpe redore S. Stephani, Petro Dondi redore S. Bartholomzi ecclefiarum de Majorbio Torcellanz diœcefis, Petro Scarpazo, & Cato Cortefio dtdz ecclefix S. Bartholomzi presbyteris, Marino Bono contrats S. Petri de Majorbio, Leonardo Bono ejus fratre, Antonio Bellefino, & Antonio Sambadino contrats przdidz, & aliis multis maribus & mulieribus. Ego Clemens Scarpazo notarius infrafchptus de mandato difereti & providi viri domini presbyteri Victoria Baraldo plebani ecclefiz S. Petri de Majorbio Torcellanz diœcefis vicarii & admintftratoris ecclefiz & epifeopatus Torcellani ibidem przfentis, & mandantis inter miftarum folemnia inter- epiftolam & evangelium publice & alta voce in ecclefia S. Stephani de Majorbio przdida coram clero & populi multitudine, qui ibidem convenerant ob reverentiam feftivirays *B· Stephani legi fit* publicavi auafdam petentes litteras integras & iilzfas figillo Ven. in Chrifto patris & D. D. Dominici Dei & Aportolicx fedis gratia patriarcha: Gradenfis Veneriaru™ Dalmaturque primatis munitas a tergo diredas eidam D. Vicario & adminiftratori ex parte ipfius D· Patriarchae Gradenfis tenoris infraferipti. Divina miferatione Dominicus fandr Gradenfis ecclefix patriarcha, Vcnetiarum Dalmatisqtie primas veneixbritbus in Chrifto fratribus .epifeopis ac eorum vices gerentibus êc diledis in Chrifto filiis. Abbatibus, Abbatiflis, Prioribus, Archidiaconis, capitulis, pleoanis fic ceteris eccleflarum rectoribus & przlatis it clero univerfi patriarchatus Gradenfis falutem, & per meritum obedientue vitam confequi fempiternam Cum nuper io noftro fado Gradenfi concilio fuerint proceflus & fenteotis flaturi ordinati & promulgati in hac forma videlicet: quia nullum malum debet efte inultum, vel bonum irremuneratura, idcirco per Rxvcr. in Chrifto patrem & dora. Dotaiuicum patriarcham

tÿ* chace Gradenfem expofito faâo, dt expreflis Altocem, pertinaciam, obftinationem in augmen-tum pana nifi erva Kal- Augufti procime ventu ri mifericordiam & gratiam didi D. patriarchae meruerit obtinere premifla latnGdtpnc

anno OIΛIXT1

A'ravaminrbus, injurus ac exceffibus illatis ecclefiae Gradenfi dt dignitati patriarchali per fratrem Piolommim epifcopum Torcellanum, dc explicatis fententiis dt proccflibus per ipfum D. Dominicum patriarcham, aut ipfius audoritate dc mandato faâis contra pl «diâum epileopum, fe ipfum ut Dominicum fuos proceflus dc lenientia» fi ut homo pcccalTet, erraflet vel defeciflet, ignorantia negligentia vel alias In quantum finit humana fragilitas fuppofutt dt lubmifit correctioni dc emendationi praedictl concilii ibidem przfeotis pereas ipfius auxilium confilium dc favorem. Cum diâus Epifeopus continue In majori rebellione perfiftat contemnens, dc deridens jurifdiâiooem flatum & dignitatem Gradenfem dc epifcopatum deftruat ac diflipet Torcellanum; dc tunc illico de voluntate totius concilii pnadidi aflurrexit R.ev. ia Chr. pater D. Johannes eleâus confirmatus dc confecratus lo archiepifcopum Jadrentetn dicens, quod concilium volebat fuper diâis dc propofitis tam injuriis, exceffibus degtavaminibus, quam fententiis dt proceffjbus praulidis 'confulte deliberare de ledo fidelitatis inftrumento juramenti, preftiti per diâum Epifcopum D. Patriarch* dc ecclefic Gradenfi, In quo inter cetera continetur, quod idem eplicopus omni anno Gradum perlonaliter In fefto S- Herma<!br« dc Porttmati venire tenetur,; (imilter etiam ad Synodum; dc pro cathedratico omni anno dare tenetur dc folvere ecclefiz Gradenft quinque folidos parvorum, dt non venerit pdftquam fuerit epifeopus nec folverit, nec excufationem aliquam prztenderit, nec excufatorem etiam dellinaverit, propter quz predidum concilium pronunciavit ipfum epifcopum abfentem contumacem, dc etiam perjurii labem incurrifle dc perjurii efle crimine irretitum, ac etiam alio inilrumento, ex cujus tenore & aliis probationibus legitimis de perjurio didus convincebatur Epiicopus, dt leda etiam confeftione ipfius Epifcopi, aliquibus atteftationibus, dc didis teftium fuper dilapidatione nororia fadi etiam permanentis, dc mala adminillratione fpiritualium dc temporalium ecclefic dc epifcopatus TorceHani, dc aliis quamplurimis defedibus, exceftious dc criminibus pnedkli epifcopi dt fuorutn, ac infamia przdtdorum, przfertim vulneris mortalis iyati per familiares dc nepotes didi epifcopi In Jacobum diaconum ecclefias S. Apollinaris de Veneriis nuncium juratum fpecialem didi D- patriarchae, quod tunc eidem epifeopo una cum Laurentio collega didi Jacobi vulnerati litteras citatorias didi D. patriarch* fuper fuis exceflibus dc criminibus ptxfentaverat, dc fententiis ac procclfibus przdi&is. Habita poftmodum per didum S. concilium fuper pradidis deliberatione diligentl, dc omnibus mature penfatis, cum de quampluribus pcatdtftorum condemnatione dignorum experienti* palpate evidentia pluribus epifcopi-, dc alus perfonis notabilibus in dido condito extftentibus manifeftiifime ac dilucide cooftarct, definiendo dc feoteniialiterftatuendo fcntenitas, proceffus per eutndem D. patriarcham audoritate 2c mandato patreslaudavcrunt, approbaverunt, dt ratificaverunt- omni modo dc forma, quibus mellus poiTunt. Pnedidumque epifcopum Torcellanum mobedientem perjurum & contumacem anatbematuaverunt. Et ut didi proceftua dc fcmanile obfervemur per pratens fhuuinm ordinaverunt propter qjus rebelcondigna, quod dcnunciarctur excommunicatur per rotam provinciam & patriarcharum Gradeofem ipfe epiicopus, & eidem adhaerente vel obedientes leu dantes auxilium, confilium vel favorem, direâe vel indireâe, pttblioe vel occulte, quovis modo vel quefito colore cujufcumque flatus aut conditionis exillant, ctiamfi epifcopali fulgeant dignitate contra diâum D. patriarcham cjufque jurifdtdionem, aut digntatem vel proceflus feu fententias, ac eilam eos qui adheferunt, vel adh«rebunt, obedierunt vel obedient, dederunt, vel dabunt auxilium, confilium vel favorem quovis modo in przdiâis vel aliquo pmdiâorum, quos dUlus D. patriarcha fpecialiter duxerit nominandos. Et nihilominus civitas Torcellana ex tunc fcilicet a Kalcndis Augufti eo ipfoquaindiu idem Epifeopus hic excommunicatus vel rebellis habitaverit, moramque traxerit In Torcello, fit ecdefiaftico (uppofita loterdiâo, dc fic interdiâa fit modo fimili qudibet parochia, monaflerium ecclefic, & quevis loca patriarchatus Gradenfis quamdiu lo ea fuerit dt perfonalitcr extiterit epifeopus nominatus. Et fi didus epifeopus indurato animo ad gratiam dc mifericordiam prefati D. patriarchs, ucfupra, non Credierit,poft menfem Augufti prxdidum nequeat per alium vel per diâum D. patriarcham Dominicum dumtaxat, vel qjus faperiorem abfolutionis beneficium obtinere, preterquam in mortis articulo,' ceteri vero (upraftiâl, qui adhrferunt, adhzreot, vel adherebunt, obedierunt, obediunt, vel obedient, dederunt, dant vel dabunt auxilium, confilium vel favorem, aut quin prefatas ordinationes ftatutum ac fententiam efièâualiter exeeutionem confcquantur, impedierint auxilio, confiliovcl favore, aut quovis modo ut fupra, fi infra duos menfes non redierint ad gratiam dc mifericordiain didi D. patriarch* fatistaâionc condigna, fi perfonz faculties aut laicales fuerint, qui eo ipfo fint excommuhicata, nequeant per alium quam per diâum Ð. patriarcham Ðominicum dumtaxat, vel ejus fuperiorem abfolvi, praeterquam ia mortis articulo; fi vero Out eccleûaft ce perione, quod etiam ipfo faâo fmr excommunicate ab officio fit beneficio per triennium fint fufpenle, fic inhabilem ad quemvis ordinem, officium, vel beneficium, perfonatum vel dignitatem epifcopalem obtinendos. Et infuper ad pnediâorum roborationem, & obfervationem, & exeeutionem prxdidum fandum concilium congregatum dederunt, dcconceflerunt fuper prtediâis, dc eorum quolibet plenam poteftatem pnedifto dumtaxat D. Dominico patriarchis prsfenti confentienti dc acceptanti abfolveodi, relaxandi, difpenfandi, ac omnia fupradtâa, dc eorum quodlibcc exequaa* di rebelles, contradictores aut impeditore», feu contrarium facientes compellendi dc punien-di prout ÔC In quantum omni modo dt forma, Îjuibus ipfum fandum concilium congregatum acere poflet eidem D. patriarch* in omnibus pnediûis 3c circa prcdi&a fiendis ac fingulis prxdiâorum cum omnibus acceflbrtis connexis, pertinendis, dc dependentiis fuis committentes totaliter vices fisas. Quocirca audoritate dt poteftate pnedidis mandamus diftriâitts fub virtuic fandx obedtentue, ac fub intermina

tie

tione divini judicii jungentes vobis Ven. fratri- A epifeopis, vel veftras vices gerentibus, vicariifque capitulorum ecclefiarum vacantium, quatenus przdiftos proceflus, dt fententiaseffeàualitcr obfervantes ln veflris catbedralibus ec-Clefiis per fingula diebus dominicis & feflivis publicetis dc faciatis per abbates, plcbanos dc alios ecclefiarum reflores vobis fubje&os ln fuis ecclefiis prout expedierit publicari, ac etiam obfervari, vobifque abbatibus, plebanis dt ceteris fupradiflis ac omnibus Chrifli fidelibus, ut praediflos proceflus, prout ad vos dc vellrum quemlibet pertinuerit, publicetis diebus dominicis dc feflivis, inviolabillterque obfervetis, dcfacietis ab aliis obiervari, taliter ut ad vos de obedientia & follicitudine commendare merito B valeamus. Datum apud Gradum die 19. menfis Julii ind. 4. Przfentes autem litteras vobis prxientatas latori carum prreipimus reftitui, ut aliis fimiliter valeant prarientari. Et dcin de fubfcquenter leflis, expofitis ÔC publicatis dictis litteris . Ego idem notarius infraferiptus de mandato difli D. Vicarii fecundum illarum continentiam litterarum denuntiavi diftum D. Fr. Piolomaeum epifeopum Torcellanum excommunicatum dc anathematizatum, & civitatem Torccllanam ecclefiaflico fuppofnam interdiflo, dc quamcumque parochiam, monaflerium ÔC ecclefias, dc quzvis loca quamdiu ln ca fuent, dc pcrton.iliter extiierit epifeopus no- byteroa Jacobum diflum archipresbyteram Torcellanum nomination dt exprefle, & magirtrum Fridericum apportatam de Senis, Pucanellum, Collutium *tt* Landutium famihares *tc* nepotes difli epifeopi Torccllani tamquam fautores de obeditores ejufdem epifeopi, & Tibi adherentes dc faventes, dc parantes auxilium, confilium & favorem. Et generaliter omnes alios cujufcumque conditionis & flatus , qui eidem *D* epifeopo ln tanta rebellione & contumacia exiflenti prrberent, vel darent auxilium confilium, vel favorem quovis modo juxta diflarum litterarum tenorem, dc prout dc ficut diflus D. Vicarius a difto Ven, patre D. patriarcha Gradcnfi fua, dc didi concilii aufloritate recepcrat ln mandatis, dc tanquam excommunicates haberi dc reputari, & ab omnibus ardius evitandos quoufquc ad mandata ecclefiz concilii prxfati de difli D. D. patriarche redierint, dc abfolutionis beneficium meruerint obtinere . Leftz expofitr dc publicatae diflz litterz fuerunt dc dcnunciatz ln ecclefia przdifta S. Stephani cum campanarum pulfatione, dc candelis accents, dc extinflis publice & alta voce.

L. S. Ego Clemens Scarparo, olim filius Thornz Scarpazo de Majorbio imper, auflori- tare notarius iis omnibus interfui , dc przdiftam publicationem dc denunctationem feci, de mandatoque difli D. vicarii fçrtpfi dc ln publicam formam redegi.

CHRIStT! chjJJJTi

ACTA CONCILII ADANENSIS

CHRISTI CHRISTI

A R M E N I,

Juflii Conftantini Patriarchae & OÎcini Regis Armeniz celebrati propter unionem ecciefix Armenz cum Romana.

Ex Galm.

Ecclefir fanflz caput fimtil dc Pax, Domi- C nus nofler Jelus Chriflus , qui ut Patrem cum fuit creaturis conciliarer , pacem attulit per crucem ln langumc iuo : quan: Dtlcipulis ait : *Psuem relinquo vobis : pecem meem do ve-* . qUKjUe,ficm caritatis mandatum dedit nobis, ut diligamus invicem, fic & tignum , quo lui agnolccrcmur dilcipulI, indicavit , dicens; *hot co^nofcent omnes , quie difcipnti mei efits, fi dilefiionem hibutrifis invicem*** Idem igitur ipfe jam auferre volens ab ecclefia lua fanfla , quem Diabolus interpotuerat , 'lapidem contradiflionis ; atque in unum corpus tua ubique difperfa, ac feparata membra iterum reunire , ut omnes charitatis vinculo colligati, tub iptomet uno eodemque capite, ChrifloDomino, &Deo nofiro conlociaremur ; ln corda facrofanflt Patriarchz domni Gregorii, atque piifimi & potentiifimi Regis noflri Leonis hzc itidem omnia immifit .' aninumque quz jam Chriflum ›nduta fuerat , rehgiofitTimi Joannis , · patris noflri Regis, dc Armeniorum (quantum ad honorem attinet Principatus) Domini , ad unionem & concordiam ecclefiz fuz fanflx procutandarn, dilTenlionclque ab ea auferendas excitavit.

jo*n.

a Hiywa Rex, diaUt Joanae.poA. tu<n profeftul «A.

Quamobrem ubi primum res ln Iftorum mentem pervenit, ejufdem unionis amore , dc defiderlo intime fauciati , illico , tamquam fttenni operarii , ad laborem , & divini przcepti obtemperationem parati , feipfos ln hujufce opus nuniflerti, & czlcflù nutus exccutioncm -animalubentiflimo commiferunt ; profpicere fatagentes noflrz , quz a magna Romanorum , aliifque Chrifli ecclefiis erat , differentiz tum ln Dominici calicis gratiarum aflione, ln quo nos aqnz miflionem contra illos , refpuebamus ; tum ln celebratione fertorum , przfertim Nativitatis dc Epiphaniz Domini , ln qua ab aliis Chriftianis diflentiebamus ; tum denique inconfefliome duarum naturarum , voluntatum , dc operationum , quas ln una Domini noflri. JeiuChrifti perlona indivlfe , dc inconfufe unitas ecclefia faofla refle dc catholice recognofcit ; dc nos iendo , duas denegantes , unam aflêre(,anws Chrifli naturam , ex ineffabili unione illa refultantem. Huic igitur noflrz ab univerfali ecclefia diferepanciz , illi confulere fellinaruntjin unum Chrifli corpus,dc unam fanflam eccleliam catholicam nos iterum inferendo.

Verum enitnvero perditiflimi quidam,ln malum a Diabolo concitati,ut perturbationescontentionefque , maxime vero fchifmata ln fanfla Chrifli ecclefia molirentur , alios ln iniquis conciliabulis fuis canones fancivcrunt ; docentes non efle nobis ln tribus hifce cum reliquis Chriftianis communicandum .' hoc eft , ln miftione calicis gratiarum aflioois ; ln celebratione Dominiez Nativitatis, de Epiphanie, atque in duabus naturis , quas in una Chrifti perfona propter inconfufam, ac indivifam. unionem ecclefia fanfla confitetur. Dicebant enim nefas efle ln calicem amum injicere, quod aqua corruptible lis ftfiinChriflo autem nulla fuerit corruptio: qui-

ANNO CHRIS 11

•quibus plane videntur innuere vinum incorrupti- A bile efle . Prxterea in illo gratiarum calice , quetxv Dominus lo myftica menfa ccenaculi bi- berat , vioum folummodo fuifle ,dt non aquam. Sifailiter etiam quaodo Dominus ad veram fui corporis refurrecbonem fuadendam cum fuis Ire rum difcipulis comedit , ac bibit ; In ea quo- que tnenfa parum fuifle vmum appofiuim nu- gabantur , eo quod ab ipfp Domino fntça di-

Manb. »l.

ftum fuerat .' *Non bibam amodo de boc genimine vitis ufque in diem illum , cum illud bibam vo- bifeum novum io Regno Patrii mri* : pro fe di-

ti Oryfo- ftomi verba uMibhkri' menis qui- buMun per- pelim inter-

vum atteftantcs Chryfoftomurn k, qui verba il-)a expendens ait: *Cur autem non aquam bibit , ' f*** profero vellet perniciqfijfimam quamdam barefim radicitus evellere ; quia funt* B *quidam, qui aqua in myfteriis utuntur : propterea mjfteria tradidit , (f quando rej'arrexit , nudam abfque mifteriis menfam apponens, ufus eft vino·, idque declaravit dicent , ex boc frudu vi- tis ; vitis enim vinum, non aquam profert.* Qui- bus fane verbis Chryloftomum eos, qui miftum offerebant calicem , hxrcticos appellare opi. nantur.

Cum infuper de latere Chrifti fanguis dc aqua profluxerunt, folum, ajunt , fanguinem in po- tum , aquam vero in purgationem dumtaxat ef- fluxifle : quamobrem minime licere inferunt , vino aquam mifceri in faCris myfteriis: Hzc itaque veftis dominice partitores , dc facrarum ecclefix conftitutjonum , ac traditionum adver- farii impudenter jaftabant : Ignorantes quidem non modo aquam , verum dt vinum quoque , quod ipfi Incorruptibile autumant , efle ultro corruptioni obnoxium ; neque haec duo folum- modo, fed omnia fere fenfibilia, qux fub vifus taâufque fenfibus cadunt , efle corruptibilia dc caduca : cum fola incorporea naturam corru- ptibilitatis expertem habere oofcanrur. Eifi, ve- rum illud efle, fateri debemus ; quod licet duo ifta in fe corruptibilia fint , in Dominice ta- men difpenfationis facramento myftice fumpta puriflima j & ab omni funt corruptela conta- gio remotiflima, eamdemque cum Spiritu fan- âo purificantem vim, dc operationem fibi ven- dicaut . Quocirca magnus Apoftolus ille Joan- nes in quadam ex catholicis fuis epiftolis ait :

Joan. «ptA. ·. c· s·

Tret fuut, qui teftsmcuium daut in calo, Pater, Ferbum , & Soiritus fandius , hi 1res unum funt : êjl *fret Jmt qui (eftimomum dant «a terra, fpiritus, aqua, tl fanguit, tf bi tret qnumfunt.* Vide, ut tria hxc unam eamdemque vim reti- nent , Nam licet diverfa fecundum fe , virtute tamen dc operatione,unum quid funt divinum, dc purificans: baptifmum enim prxfeferunt ; aqua

MμτΠ. ». Mate ■·

quidem juxta illud ; *Ego baptllo VOS aqua* : fan- îurs vero fecundum id: *Calicem , quem ege bi. », bibetis·, tf baptifmo , quo ego baptieor, ba. ptixobimim f fanguiocoi hic intelligcns : Spi-* ritus denique juxta illud . *Ipfe vot baptizabit^ in Spiritu fando , & igni* . Ac ad invicem fi- m»l ftMBfta perficiunt ζ & fanâificant ; nam aqua cum {anguine , & fpiritu , quod fanâum efi pvoficfr, 0c fanftificat . Similiter de fanguis en» Spirins fan&o & aqua purificat V falvat : ac demum Spiritus lanâus per aquam fie fan- guinem iaufto· fiacit , regenerat , de omoes in filiationem Patria calcftis adoptat·

In eo autem quod fubdunt , rempe calicem Domini non fitifle falutifera miftum aqua, im- mertfam fana deripnuNur ; cum mendacii ar- guant prophetica Mia magni Salomonis verba :

**»· >-·» **.

Jamm/w adijfiwrr *fibi domum , Ü fubdidit co-*

lumnat feptem, manavit boflias f^t., mifuit ri cratera vinum fuum. Et paulo [redacted]it : *b'enite, edite dt meis panibus, & bibite vinum , utifeni vobis* . Magnus item Irenaeus Apo- Holorum fucceflor, in Icriptis adverfus Marcio, nitas haec profert : *Quomodo autem jufle Domi- nus, fi aittrini Patris exiftit, bnjur ccndjfioms , f«« eft fecundum nos, accipiens panem ,ffi,m cor- pus tffi confitebatur ; & temperamentum Calicis , fuum fanguinem caqfirmavit ? & quare ft filium hominis confitebatur, fi* ÎTr. El rurfus in fua ad- verfus alias hxrefes dodrina inquit : *Yani autem omnino, qui ttniverjam difpqfitionem Det contem- nunt , IJ carnis fahfttm negant , dT regeneratio- nem ejus fpernunt.* Et poft pâuca luWit .' *Eum calicem, quia eft creatura , fuum fanguinem , qui effufut eft , ex quo auget noftrum fangumem; tf tum panem, qui eft creatura, fuum corpus confir- mavit , tx quo noftra auget corpora ; quando er- go & miftus calix & fruflus panis proprie perci- pit verbum Dei , fit Eucbariftia (anguinis, & cor- poris Chrifti, ex quibus augetur, & coqfiftit car- nis noftra fubflantia* .

ANNO CHRIS U

Mem X- c· »·

Hujus quoque teftimoniunji^pe'fhtbec S. Atha- nafius , qui in Exhortatione de Baptifmo ad illuminatos fic habet : *Vides banc menfam in medio altaris appfitam ?* Et inferius .· *Hoc eft ccenaculum , in quo cum Redemptore recumbis ; ubi, caenantibur illis, accipient Jefur panem, fre- git, deditque difcipulu dicens : accipite , & come- dite ; boc eft corpus meum : t? accipiens calicem vini miftum, gratias egit, deditque eis , dicent : accipite , bibite ex eo , blc eft fanguis meat ; & biberunt.* Et S. Bafilius in lua Liturgia; *ac- cipiens,* inquit, *calicem, mifcent, benedicent tfe.* Similiter dc lumen illud urbis Jçanncs Chryfo- flomus in fua quoque Liturgia : *unus militum , ait, lancea latus ejus aperuit, tj continuo exivit fanguis, boc dicens, infundat vinum: Et fabdens, & aqua, infundat aquam* . Magnus etiam Gre- florins Narianzenus in fecunda contra Julianum nvecfiva oratione , flagitiofa illius facrilegia , in ecclefias olim perpetrata , deplorans fic fa- tur .' *Quis pro dignitate narrare , atque exagge- rare pqffit , quacumque , vel ob flagitia circa fa- cras «des admiffa, vel ob facrat menfascoutume- liis affe&as, vel ob myfticos miftaries furiefe emo. tominatot , ipfis acciderint ?* Hic miftarium ap- pellat fandus Dominicum calicem , in quo vi- hum aqua mifcetur.

Quod etiam noftrx cum Deo verbo unionis myftcrium in purgationem , & redemptionem permiftio denotet illa , oftendit Beatus Hiero- nymus , qui in Evangelium Marci fuper illa verba, accepit Jefus panem dcc. *Formavit,* in- quit , *Dominus nofter janguinem fuum in calicem, vino Cf aqua miftum·, ut alio purgemur a culpis, alio redimamur a poenis , Sanguine namque agni fervantur domus a percuftione Angeli , „ aqua maris rubri extinguunturInimid ,aqua funt my- fteria ecclefia Cbrtfti* . Idem confimiliter aflerit venerab. Beda presbyter his verbis; *Quia panis corpus confirmat, vinum vero fanguinem operatur in carne: bic ad corpus Chrifti mjfiice, illud re- fertur ad fanguinem. Verum quia & nos m Cbri- fio , & m mbit Cbriftum mamre oportet , vino dominici calieis aqua mifcetur atteftante enim Jeanne , aqua populi funt . Et neque aquam fe- lam , neque folum vinum , ficut nec granum frumenti fotum fine /aqua admifiions, dj eonfedtio- ne in panem , cuipiam licet offerre ; ne talis vi- delicet oblatio auafi caput a membris fecemendurn rffr fig^fiert* i *O vel Cbriftum fine mftra redem-*

M» in M«cir··*

a*»NO pa/-A

>r>s> rraterea & Alexander Papa, fiptimus a D.
•louai P.'Pctro pontifex Romanos , hue in fua Epiftola feripta reliquit rarer *Miffarum folernnio Domino offeruntur* , pa/ j«e *Domini mifceudo* qî, «/ e>/, c«J«/ carpes <7 *i*»ζ*u copficitxr, puffocelebrefur : it»* «r rrpm/- *βi opinimibut fiiperfiitionum , punit tentum , &* vzum aqaw *perùtifium infocrificto efferontter.* Am deJer cura («/ λ *Potribut* *ικφικυ,ύ iff» r». ti9 docet)* re ca/scr Dvmkm «et o mm *folum , Mt oqao fol» efferri ζ fed ittrmuqm permiflum ;* f«« *utrumqm CM lotCTe ejut t» poffiom fit» frOfiuxiffe legitur .* Hcc quidem magnus , ac gionotus Chrifti martyr S. Alexander pmcepit ; B qui omnes ecclefic Conftitutioncs , dc canones peifeâe ab ipfo beato Petro acceperat. Et hoc
Jul. apud Crau *dt* Conter, dld. 1. ipfum affirmat S. Julius Papa : Am *petefi,* in. quit, *c»liM Domini efft* af«a *folo, out vinum folum, nifi nùfceotur utrumqm.* Tum quoque injunxit , ut fi quis altero folo fine altero facriheium perfecerit , *tundi» ceffore debeot » focri. ficondo. qtundin leritimu pernitenti» futisfo&ime* juxta factos ecclefic canones *corre&ut fit*

I Cypr.I. Magnus itidem Chrifti martyr Cyprianus , Epifcopus Carthaginienfis in Occidente, hcc de Dominico calice tradidit t Frr *Salomonem Spiritm f.ruitur typum dommici fiierifieii onteprumon jlrot, immolot» bofifo , fj punit , & ųịηi , fed & oberis,* Û* *Apefiolonnt fteint ntmitionem* : /-- C *fienti» , inanit, »JlificAvit fiki denuttn^ tf /nididit cnlwtmnt fcftetn,* raa^aoit */nat hfii»s,* avifenit *in crnttr» vinum fiua»t tf ferevit ntenfinm [njtm* , 6* *e»ifit fervi fat , evevemt mtt ex. celf» fr»dieetiene td trtttrem, dicem* : y*i *eft* m*fiftemt declinet »d me ; tf eftntikm fcnfn dixit: venite, edite de meit f»nHtt , dT hibite vitutrn* , pNsd *mifoni vebit. Pinxin ntifixne declerat , idefl celicem Demini, »tpt» & vine mifinm , frêfbeti. ca wee fr»nxnciet , nt effereet in fegune Dotnimce id tfftg/finm ,qx*I ferret ente predifInn.* Hoc idem paulo fuperius etiam memoraverat , his verbis : *Jdmenitos net fcim, nt in colice »fferendo deminic» tredilit fervetnr ; ne^ne elixd fiet* · wJi/, çmmt *pod fe· nohit prior fecit*; «/D *celix , in conemeneoretioeeem ejxr effertxr, mi-*
S· Ambr. !· c *βκi efferetxr.* Et Sanftus Ambrofius, Epifcopus Mediolanenfis in Occidente ; *Celici/per-*
c. >. visum *rniflio,* ait, *mionent Dei Verbi, <)n» nobifenmeft,*
Λ aquam lα *fignificet ; boc emne fecit ; & conjxndlio foile efi*
kcnL'cffc *DiOtnitetii nebifexm ,ef»i Cbrifii femus membre ;*
.iL *ipfe vere nebit efi cepxt.* Et iterum *: per mifiie-*
vtrbii. *nem , qmt fit in fecre olteri , myfieritem erneit perjtdlxm occipimus not fidtitt , & cxm Cbrifio confimnimwr*.Quin dc nofter facrofanftus Patriarcha Nierfes in Cantico yx. fuper Prov. fic fatur: *Mifit fervor foot,fonfht nimirumefpefielm, nt veorent nd potum letiti» mifii coJieitt& od* a^MMNV, *& fen^xnxm·, . de Utere Cbrijii , i* fipum duorum ejus noturmum, egreffo fmt : quorum miftar» ineffabilem Verbi cum corno unienem dtfiff»t.*

Hanc denique Calicis gratiarum commiftionem ipfa quoque fanfti Evangelii verba fignificant . Non enim diâum fuit .' Accepit de cupa , vel de cellaria , guttulum , aut ejufinodi aliud vas, in quo merum aflervari folet : fed ,
M *temedentibm illic , occeptt Jefiu colium ,* Unde msnifeftum eft , quod dê menfa , in qua erat juxta morem appefitus , calicem ipfum defumpfit, hac eft, craterem, aut quod fimile vas , m quoWoculcnta mifientur. Neque diâum eft: hoc purum vinum, aut hue phiala, in qua il-' lud purum de more fervatur; fed , *bic efi co-*
fix. Calicem ergo nominans, in quo potusmi- >,>·.
fieri folet, ipfius utique potus admifliooempa- Lm' »*·
teficic. Turn additur : *boc focite m meem cem-*
Mvawra/Niww, In paflionis videlicet , dt mortis mec memoriam , ut Apoftolus expofuit dicens :
fveiiefcxmqiee mendxcobitir ponem bmc , iff coli- ■ Coriar.
cem bibetit^ mortem Domini annnntiobitir. Cum **'
gitnr aqua mbrtem Domini nollri fecundum carnem figoificet; quemadmodum dc vinum vitam ejufdem denotat fecundum divinitatem ; cumque in morte ejus exierint fanguis dc aqua r optimo quidem jure calix dc aqua,dc vino mi(tus, in *iacrin* myfteriis offerri debet. '

In eo deinde,quod ulterius predicant,Chrifium fcilicet in nuda menfa poft refurreftionem puro vino ufum fuifle , hoc colligentes ex illis
verbis t *Non bibem omodo de boc genimine· vitii,* M*·'|'·'*-
tifym in diem HUm dcc. atque ex teftimonio
Chryfoftomi dicentis : *de fififfn vitit oit ; vitii* Ctuyf· ₫
notem vinnm , nm *o^nom profert ; ut profeito* Matcb.ar
perniei^fifimom fuomdom btrcfim rodicitut extirporet ; yaua fient quidam , qui equo in mrferiit utuntur t fciant , facrum illum Doftorem propter eos, qui folam offerunt aquam , id fuifle loquutnm « Non enim ait ; funt quidam , qui vino aquam mifcent; fed, qw *?·· ·» *mpfieriit utuntur',* in myfteriis dicens , non panem , neque vinum lodigitavit ; hcc namque non myAeril , led myfterii figna vocantur , hoc eft , Incarnationis, & mortis Chrifti.Quod fi, funt Scidam, dixilfet , qui mifcent aquam , jullum orGtan eflet , quod opinantur . Sed ait , *qui oquo utuntur*; ideft , qui incarnationis, dc mortis Chrifti myfterium aqua fola conficiunt. In morte autem Chrifti non modo aqua,fed fanguis etiam ex latere emanavit; fic dc incarnatio non folum hominem,\uem fignificat aqua; verum dc Deum quoque continebat, quem fanÎuis figurat. Quamobrem, quia EbionitcChrium, hominem folum exiftimabant, fola idcirco aqua in facris utebantur myfteriis : quos beatus Ireneus irridens ait : *miunt colefiis vini fermiftionem , fed fele ilInm rccohent e^n»* ; hoc eft, uniorem Divinitatis cum humanitate non fâtentur·inChrifto, fed purum horpinem illum ·flerunt; ea propter vinum, quod rei colefiis, nempe Divinitatis , indicium eft , nolunt aqua mifcere, ne illam videantur unionem admittere; fed folam offerentes aquam, terrtflrem tantum hominem ipfum confitentur . Hanc prsaterea veritatem confirmavit magna fynodus Car-
thaginienfis tempore Honorii & Arcadii, Theo- *cam. Cer-*
doni fenioris filicrum , coada : nec non fixi· tM(. lir.
fynodus , Conftantinupoli in Tiullo Imperialis palatii celebrata , in qua praefata Chryfoftomi rnl'
verba propter eos, qui folam aquam cAerebaot, diâa fuifle declaratum eft.

Qiod infuper de fanguine loquuntur,dcaqua Equas de Chrifti latere funt egrefla ; languinem fcilleet in potum folummodo produxifle, aquam jero dumtaxat in purgationem ; falfum adhuc efte liquet. Nam faoguincm nedum potum fignificare, verum etiam purgationem, clare oftendit Evangelifta Joannes in epiftolis fob catholi-
cis dicens : JaqpMS *Jefit Cirifti filii ejnt àu--* Joan. «p. ·.
da «ar ad aww pecceto .* Et David propheta c· ''·
aquam in potum, dc educationem qooqoa fuiffe commemorat, dum ait : *h Jara f»Jam ibi* pω. ».
rar *collocavit , fuper optom refe&iomt edmovit* NN. Deind6utrumque hoc, in potum fimul dt purgationem eflc fanât Ecdcfi* DoAoras alfir,
mane

, anno CHXIsTI >|>. Gm,...

mant Ephrem, Gregorius Nyflemu, & alii«D. enim Ephrem , in Expolitio'ne epift.- ad Corin* thio» fuper Hla verba . *Patres imftris omnes fob*

*Ü M***/ «/c«W fpiritalem bibermt ;* fitasa/ ea/ean df *fftritnii , (nft/junlt tor petra ; petra autem erat Cbriftut ;* marc in exemplum affert baptifmi , & nubem , que fuper capita Hebraeorum extenfa illo· protegebat , in exem-

guinem ducitur, ita ftr *populus tile, in atari arias baptizatus eft, manna deinde fpiritale eomtda, tf potam fpiritalem bibit, aquam, qua de petra recent fcatxrivit . Petra autem Cbriftus appellatus* B *eft ; quia Domini noftri latus , ad petra fimilitudinem apertum, in omnium gentium expiationem tf potum, aquam protulit ff fanguinem.* Et Origeues in Cautica Canticorum expendena ilia verba, *Botrus Cypri, fratuelii mens mibi in vineis Engaddi , fic* habet : *elevatut eft Dominus nofter jupra crucem in loco, qui dicitur Golgetba, tf acuta cufpide vulneratus, multifque prejjus termentis , fua denatas eft fponfa : ficut enim* wr*enfin petra aquam Htbrait effudit murmurantibas ; fic tf de latere Cbrifti fmguis tf aqua in potum ge^tbus eftiuxit gratantibas.* Idem fimiliter confirmat S. Gregorius Nyftcnus in expofitiooe cjufdem libri; *Pande es,* inquit, *tf bibe aquam ex latere , de quo lauceta tibi fcaturiginem ape-* C *ruit . Si* quelibçt ergo communis aqua emundat, educat, ac omnibus potum miniftrat ; quanto etiam magis aqua vivifica , de noftri latere Redemptoris egrefla,hoc in ecclefia plene perlcfteque operabitur?

Circa vero Dominice Nativitatis, fic Baptifmi feftivitates, quas uno fimul die , nempe d. Januarii, praster aliorum Çhriftiaoorum coofuetudinem, celebrandas contendebant ; afferentes Jacobum fratrem Domini, qui unam exfeptem catholici· epiftolis fcripfit, conftituifte 1 , ut utraque feftivitas bate *6.* Januarii perageretur : quod cnm olim aliquot jugiter annos ita oblervatum fit, ea propter & nunc eodem modo fe obfervare profitebantur ,· ad hoc quoque reipondendum eft,fatis compertum haberi,fan&am Romanam ecclefiam ab antiquis temporibus per traditionem a D. ufque Petro Apoftolorum principe exortam , feftum Nativitatis 15, Decembris , & Epiphania, feu baptifmi 6. Januarii femper fiufic folitam celebrare. Et quam, vis nonnullae Afiatic· regionis Ecclefie , prasfertiqa Hicrofolymitana , utramque feftivitatem uno ," eodemque d. Januarii die antea pcregilfent ; poftea tamen , re melius a fandis Patribus confidcrata, ab illo fe errore retrahentes , eas divifim juxta morem Ecclefic Romanas celebrare cceperunt , videlicet Nativitatis feftum *5. Decembris, flt Baptiimi, feu Epiphanie 6, Januarii 1 quemadmodum dc Pafchatis feftum , E quamvis antea io Afiatica parte feria quinta veteris Hebraeorum Pafchatis ageretur , & hoc ufque ad Conftantini magni, fanftorumque Parrum Nicane Synodi tempora ; ex iifdem tamen fan&is Patribus poftea permutatum, in primum Sabbati diem translatum eft, in quo dominicam Refitne&iooeat, ut Romana temper ecclefia folita fuerat, eundisChriftianis celebrantis, quod divifim ante Baprifinum, feuEpiphaniam, xj. Decembris peragere ftatuerunt ; ipfam vero Epiphaniam , feu Baptifmnm die *6.* Januarii juxta facrofan&s ecclcfiae Romane confuetudinem.

Adam decreverunt . Sicut igitur in Pakharis comjgjt t jta fimiliter ft in fefto Nativita- ^ = = ,7* I{>.

Ratio autem cur in hujnfeemodi feftivitatibus celebrandis tanta prius diverfitas prrterfluxiftèt, ea eft: quia nimirum Apoftoli, mtnifterio verbi, ac praedicationis evangelic», pro viribus inflantes , intenti erant potiflimum , ut homines ab erroribus fimubcrorum ad unius veri Dei cultum converterentur ; cumque in hanc rem omnem curam , ac laborem adhiberent, feftorum ordinem, amuffitatumque uniufcujufque traditionis examen haud fane multum curavere, eo pratfertim tempore , quo Apoftolica praedicationi, pcrniciof«Scribarum,acPharilieorum ,aliorumque Judcorum hacreles ut cum maxime adverfabantur , cum infurgebant falle Simonitarum, ft Marcionitarum doârinc, acriter vexantes ecclefiam ; exundabantque tempeftuofe ex Gentilium vi ac furore pcrfecutionum procellat, que lapientia domum arietabant . Qnamobrcm Ecclefia tunc ordina firmam, ubique methodum retinere nequibant. Adde quod Apoftoli io primaevo illo furgentis Ecclefia ftatu ad infirmam hominum fidem defeendeotes , facile permiferunt , ut eas fcftivitates quevis Ecclefia juxta placitum fibi ordinem celcbralfêr ! ficuti eandem ob rem , 'or Gentes ab idolorum cultu facilia· retraherentur , ipfa adhuc evangelic· praecepta, atque doârinas pcrmiffione interdum & licentia, prout opus erat , attemperabant ; non cmm omnibus , *& fingulis* fimul rebus poteram perfeâe profpicere . Quare ex quatuor illis dumtaxat tone abftineodum praeceperunt, ab immolatis fimulacrorum, a fornicatione , fanguine, & fufiocato ; & hoc quidem , ufquequo Ecclefia firmiorem fumeret in vera fide ftabtlitatem.

PoAeris vero temporibus ab Apoftolorumfucceflbribus omnia figillatim accommodatius, perfeftiorique ordine difpofita , atque praecepta D fimt ; nuemadmodum & contigit , ut dlftum eft, in illa feftivitatum Nativitatis , & Baptifmi disjunftione , quas ab iifdem fanciis Patribus poftea in Ecclefia inftituta fuit . Cujus rei neceftitatem dc caufam oflendit beatus Cyrillus Hierofolymorum Patriarcha in epiftoia ad magnum Julium domat Papam : (hic aiitem Cyrillus non eft ille , qui eprilolam ad Conflantium Imperatorem, magni Conftantini filium , deftinavir ; *fed* quidam aliu) , illius *Cyrilii ia* eadem Hicrofolymitana fede fucccflor.) Is igitur haec ad Julium fcripfit . *Multus quidem laitr a miniftris ibfumitur , tf adbuc dcfcfins occurrit ia celebratione gloriofarum fefiivitatam Nativitatis t* èT *Baptifmi Domini noftri, dum utraaaa ma fimul die peragitur : omnes enim prêtes , ie&ienes tf cantita , qua i» bemrem" tantaram folemnitatum debentur , défera temporis abfolvi minime poffmt. Quomodo namque valeat quss jeftivitates Ulas cum fais myftertis ma die perficere , ia urbe Batblebem Nafnsitatem , at deinde in Jordanem perveniens ibi Baptifmxm , nt fat eft , celebrare ? Nam erne Betblebem in Atftrali plaga Hierofolyma conftituta fit, tf ab illa tribas*

Vide Aaron, *d In· >>' pJcH.cof

(■) NalhM AeaAUpra* H MHmk 1 lawn Apoftolica cooftirurio oppofinan prccipu hb vtriù . *Nt»Ih D,ulm triebrttur -, Aτ met meugl,* p0 rara. wWrw *gfi/Umla alr· «· dle dec>ul unflt : hoe* «fl >i. Dccemhri,. *lc* «. I*. M»ril Vià. S. C1w mm> P. Hk t. Corth. Apoft. n

ANNO CHRIS Π •J»--

■*diftant milbanis; quinam fieri potefl,ut celebrans eodem die tantam vix longitudinem pertraqfire, earumgm fefiivitatun: myfieria valeat explere? Ipft porro ex Uebraorxm bbris de fefio Nuntiationis prolit Zocbarta, ob illis dit expiationum celeerato, teetpi, quòd inde fex menfibus enumeratu ufque itl Annunciationem beata Virginis, «sque bine rnrfut ntsvem aliis ufque ad Cbrifii Nativitxtem, ejufdem Nativitatis ftftum «m incidat ipfa dit, nos ilbtd mm cum Baptifmate concelebramus. Quapropter vefirom deprecor fntRitottm quatenus diligenter ilium Hebretorum codicem iftbic inquirat, atque λ» to reifuprafcriptx veritatem explore/; fi qua forte feflivitatum harum ab invicem Jeparatio librorum quoque te/bmoniu efiLi poffit, nt videlicet unamquamquefeorfim proprio fuo die bmore debito peragamut.*

Hxc itaque cum audiffet beatus Julius, ac» curatiifimam rei Ipfius inquifttioncm faciens, omnesHcbrarorum libros, qui julTu Titi &Vcfpatiani Romanorum Imperatorum Hierofolymis Romam delati fuerant, congregavit: atque in Annalibus Jofephi oftendit, quod menfe feptimo tn fefto Expiationum hora minifterii appa» tuerat Angelus Domini Zachari» in Templo, eique nuncium prolis retulerat; qui tamen cum Archangeli verbis fuiiTet incredulus, mutus in pœoam evaferat ufque ad partum Elifabeth in lua fterilis fenedutc. Hoc autem adinvento, reliqua omnia ex eodcm ordinate deducens beatus Julius, veritatem anteditiam comprobavit. Nam primus Hebrseorum mentis eft Nifan. dlftus a Romanis Aprilis; feptimus vero, c Nilin enwneratus, cftThifrin, quo menfe in fefto Expiationum, quod eo anno contigerat fecundum Romanos »4. Septembris, fafia eft Angeli AnnunciatioZacbari». Hinc fex aliis mentlbus annumeratis, devenitur ad Annunciationem Driparx Virginis, juxta illud Archangeli ad earaJem: *& bit mmfi< fextus efi illi, qua vocetur fkriiii:* quod plane accidit die 4. Nilan & is. Martii. Ex hoc rurtiis dic novem e'apbs menfibus, occurrebat Chrifti Nativitas 9. Tebei, 5c 25. Decembris.

Nifminter- d'-" u a m*' Mnnuniin-

Sic igitur Julius Papa, comparatis Hebiro-.rum menfibus cum menfibus Romanorum, manifefte oftendit, Chrifti Nativitatem vere ipfo dic 15. Decembris contigifle; tum 6. Januarii Baptlimum. Et quamvis lacrolanda Romanorum Ecclefia ita fimilitcr antea, a divo uique Petro veieri traditione edoâa, celebraflct; dein ramen facrorum librorum teftimoniis magis confirmata, ccepit in pofterum utramque feftivitatem illam prxdiftis diebus una cum aliis ipfam imitantibus EcJcfus folemnius celebrare. Hinc S. Bafilius, ArcliiepifpopusCxlaricnGs, in fuis quoque «criptis pofuir Chrifti Nativitatem die 15. Decembris; monuitque Gregorium Nazianzenum, ut illamBylartii eodem dic perageret. Quin Nazianzcnus ipfe in Orat, de Chritli Natl». prius illam, ac poftea Baptifmum fe celebtafle fignificat h:$ verbis. *Ac quidem paule poΛ tJ Jefum purgatione mea in Jordane purgare vedebit, vel potita aquar purgatione fan partfitart.* Pofthstc vero ait: *Nunc autem partum accipe, tj pr.efulta*: Et iterum: *Nunc autem Theopbania five natalitia, preftni celebritas.* Tum quoque in Orat, fequenrt de Baptiftno ait: *Jturjum Jefus meut, & rurfum miHerium.* Ac tandem inferius: *Etenim fanflus luminum diei, ad quem perveniunt, quemque bodie divino beneficio celebravimus, Baptifmum babe f.* His quidem patefaciens, uno dlc Nativitatis, alio vero Baptifmi feftum eûe peragendum. <

Porro autem quamvis ritus hic, ex Julii Pap» temporibus CXOrftU, ab ariqdbus *obtenuetue* Ecclefiis, ab aliquibus vere rejiceretur, & hoc ufque ad magni ChryfoAomt, pionunqu: Imperatorum Honorii & Arcadii t Theodoftt fenioris filiorum, tempora; tunc tamen *ia* univerfam ecclefiam magis dilatatus, dc canone firmatus fuit, hoc modo: Veniens enim Honorius Imperator Roma Byzantium, matri ac fratri retulit, quanta canticorum, precum, & leftionum folemnitate a Romanis Domini noftri Nativitas fuo proprio die celebraretur, Cmiliter δ< ejufdem Baptifmus alio Astuto die aequali celebritate, ac fplendore. Quod cum iftis magnopere arrififlêt, accerfentes màgnum Joannem Chryfoftomum, Conftantinopolis tum Patriarcham, rem ei totam communicaverunt, de qua dc ipfe plurimum haufit jucunditatis ac betitis. Jampridem enim exoptabat beatus (quemadmodum ipfemet in homilia de Chrifti Nativitate non obfcure infinuat) idem Nativitatis feftum ita folemniter le&onum, hymnorumque cantionibus juxta myfterii congruentiam celebrare, uti jam illi ex inftituto folebant. Hac itaque de caufa indixit multorum Epifeoporum Concilium, ad quod prxfertim magnus Epiphanius Cyprius, utpote qui Hcbrarus genere, maximeque in Judaeorum libris verfatus, acceft'.t: ubi Patres poft exquifitum explorande Audio veritatis examen, incipientes ex nuncio prolis Zachari», ad exitum tandem dominicx Nativitatis negotium perduxere.

Primum quippe ex divo noverunt Paulo, quod femel tanrum in anno Pontifex in Sanâa Sanftorum ingrediebatur: quandoquidem idem ApoAolus ad Hebrxos feribens ait. *h priori quidem tabernaculo femper introibant Sacerdotes facrificiorum officia confummantes 1 in fecundo autem femel 11» M»o folnc Pontifex, non fine (anguino, quem offert pro fu», populi ignorantia.* Porro mentis, ac dies, quando Pontifex ingrederetur, ab ipfo Moyfc prteferipti fuerant his verbis: *Menfe feptimo decima die mtffu affligetis animas veftras* &c. ufque ad id quod fubditur: *entque vobis hoc legitimum fempiternum, ut erretis pro filiis Jfr."I pro cunilis peccatis eorum femel in anno.* Hinc cognitum habuerunt, quod menfe Thifrtn, qui erat Hebrcorum feptimus, a N.fan primo enumeratus, die decimo ejufdem menfis, in jejunio Scenopegix, quando Pontifex propitiationem pro populo celebrabat, ingretfus fuerat Zacharias in Sanâa Sanâorum, eique Angelus apparuerat, & futuram prolis nativitatem nunciaverat: hoc autem accidit die 24. Septembris. Inde fex infuper enumeratis mentibus deprehenderunt annunciationem ab Archangelo faûam beate Virgini die 4. Nifan & 2$. Manii contigiffe; quo quidem die, exaâis a conceptione Elifabeth fex menfibus «His,fandiflima Virgo Maria concepit. Hinc tandem ulterius fubducentibus, hoc eft, ex 4. Nifan, & 15. Martii Nativitas Domini noftri Jefu Chrifti. o.Thebec, & 2j.Decembris *illi»* comperta fuit.

Ad Hd>r. >.

Levit. ·<.

Poftquam autem dominicae tempus Nativitatis cunâis ifto examine innotuerat, diredum fuit hac de re univerfale mandatum ex alma urbe Roma iu Ecclefiam Confiantinopolitanam, & ad Johanncm Patriarcham Hierofolymorum, & ad Flavianum Antiochiae Patriarcham » omnefquc fanâa: Roman» Eeclefi» adherentes, unanimiter decreverunt, ut ejufdem Nativitatis feftivitas 25. Decembris folcmaitcr in univerfa cele-

———celebraretur Ecclefia, feflumqoe Baptifmatis 6. Januarii ; eratque tunc temporis Ecclefi* Romanorum Patriarcha Anaftafius. Seripferunt autem cx urbe Byiantia, ficut ad alias Ecclefias, fie fit ad manum · liaac epiftolam,ut vd ipfe cum tota Ecclefia conveniret. Hinc interim, cum tsoluiflct in perniciem Armeni rege Ardafcir* una cum Armeniorum primatibus coofpirare , cumque apud regem Perfarum falfis impetere calumniis, fuerat ab iifdem magnatibus, ac prufertim ab ambttiofo quodam calumniatore, faifoquc Sacerdote, Suormach nuncupato, apud ipfum Perfarum regem de falfo hoc crimine accufatus : Rex nofter Ardafciras, inquiunt, dc liaac Patriarcha cum Grccorum Imperatore foederati, rebellionem a tuo eripere dominio, machinantur . Quibus £|a*^afthibens Perfa Regem , & Patriarcham georum throno dejecerat : ipfumque Suormach , tlmquam in mercedem proditionis patriarchal! remuneraverat dignitate . Ea propter dum in adventu generalis illius mandati Rex Arbafciras, dt lùac Patriarcha in Ardavafenfi provincia exulareut, nullum ex eodem beato Ifsac refponfum ad Arcadium Imperatorem , ac D. Joannem Chryfoftomum Conflantinopolis Patriarcham redire potuit: unde dc illa confequenter Ecclefi* Armenie* cum magna Romanorum, aliorumque Chrifiianorum Ecclefiis conformatio in fcftis dominicis celebrandis ad exitum tunc perduci nequivit. Quocirca fclendum infuper eft , non modo omnes Orthodoxorum Ecclefias , verum etiam dc h*reticorum, que a redi* fide, aliifque factis ordinibus Ecclcfic poftea declinarunt , in horum tamen celebratione feflorum cum eadem Romanorum Ecclefia concordaffe; cujufmodi funt Nefloriani, Eutychiani, aliique complures, qui licet in fidei profeffiooe , aliifque traditionibus ab Ecclefia fanâa diflentianr, in hac tamen re omnes ei concordes inveniuntur.

■ 1£mc de· Cleui Armenil· Patriardute

Prcterea quod dies Nativitatis preferiptus verus fit, ipfa quoque folftitia indicant; nam tempore, quo Chrifli nativitas incidit, ibi incipit retrocedere, dies crefcere, nox vero decrefcere. In nativitate autem Joannis, qurChrifti nativitatem fex menfium fpatio praecedit , dies decrefcere, nox vero incipitcrefcere, quemadmodum Joannes ipfe populo przdicebat dicens: »7Zkw *oportet crefcere, me autem minui* . Qy°d & Chryfoftomus verbi faciens de conceptione Eiifabeth matris Joannis his innuit verbis : *inventum eft, ait. ipfa die oFfavo £flendneunt OHotrir effi n^ttinofiiitift, In <jn» eft incbontie nofiii nujer, quem lucii, lUner enim apertet crefcere, inquit, me nutem mnui.* Tot igitur ac talibus rationibus nos loduâi firme credidimus diesn 15. Decembris vere illum effe, cui dommicc teftum Nativitatis occurrit; quod dc definivimus, ut ex vicefimo dic ejufdiera menfis Armeni jejunium diâ* Nativitatis obfervem quinque diebus , poft quos feftivitatem illam folemniter celebrabunt.

Chryfoa. I· ferm. de n*· «>v. J°-B*?»·

Hanc autem de feflis celebrandis, aliifque fufeipieodis traditionibus veram ecclefi* catholic* definitionem nonnulli aberrantes a veritate rejiciebant, deque nobis obloquebantur dicentes ; idcirco unam feftivitatem in duas feparant, ut unum quoque Chriftum in duas perfonas, fit duos filios divifum confiteantur ; quod abfit omnino; fed ipfi potius negantes duas illas naturas, quas in una Chrifli pertona inconfiife unitas ecclefia fanâa confitetur ; atque credentes, quod poft ineffabilem unionem ablata fit differentia naturarum, unam in eodem Chrifto naturam flatuebant. Taftem »ero fisi fcelcris beatum faciebant Cyrillum › eo quod ad ineffabilem unionem illam confirmandam quandoque dixerat: «w *eft nature Verto ditmu iLcemati :* profcâo ignorantes , quod ficut ibtjad unitatem Verbi declarandam dixerat Beatus' unam Verbi divini incarnatam naturam ; ita dt alibi fenius *1 comprobandum duas naturas, in una Chrifti perfona inconfufe unitas, cum ipfe CyriUus, tum Athanafius, Cbryfoftomus, aliique fandi Patres dilerte, dc clare locuti fuerant: quos inter dc magnusNasiatuenus in epiftola ad Clcdonium dicens : Ata«r< dne, asm *Dent tf toute.* Et iterum in Orationibus de Theologia ait. *Centrn quam in Trinitate ret ft totot\ illic enim n tritou perfa·* air km Mtwra ; Ale *autem ŋ duatoii naturit una cernitur perfona.* Rejiciebant 'illi pratterea , ut fupra dicebamus, calicis admiftionem ; neque duas operationes in Chrifto, divinam fcilicet dt humanam, ut ecdclia Catholica credit , confitebantur: fed & in fuo errore pertinaciter obfirmati, a magne ecclcfic Romane traditionibus , dc decretis, quibus reliqu* omnes obtemperabant, noftram Armcnam Ecciefiam jam averterant.

Quamobrem egregius Patriarcha nofter Gregorius, ut nos in unum Ecclefi* fan&x corpus, fub uno capite Chrifto conftitutum, iterum revocaret; utque hanc *radicem nmnntudinit, furfum germinunttm, per pusi multi inquinnhentur,* punitus extirparet, omnes divinos codices , iandorum Patrum doârinas , ac definitiones, eas przcipue, qwe e facrarum Scripturarum oraculis ab iifdem erui* fuerant, accuratiflime perferutatus, comperit przdiûas ccclcfic Roman* traditiones, quas ille tum de fier* Calicis commiftiooe, tum de Dominiez Nativitatis, & Baptiftni feftivitatibus, tum de duabus in una Chrifli perfona unitis naturo ab initio fervaverat, reâas omnino , ac veraces fuiffe. Quapropter ipfemet manu propria canones ecclefi* noflrc preferibens mandavit nobis, ut aquam in calice juxta aliorum Chriftianorum confuetudinem mifceremus ; ut feflum Annunciationis celebraremus die 25. Martii, & Nativitatis 25. Decembris, & Baptifmatis *6.* Januarii, dc Purificationis Deipara Virginis 2. Februarii, dc ejufdem AlTumptiotus tf. Augufti, & Exaltationis S. Crucis 14. Septembris, 1ebquas vero Sanftorum feftivitates juxta Menologii difpofitiooem ageremus ; iliaque, quas fua peculiari traditione Armeniorum Ecclefia antea celebrabat, eodem modo in pofterum obfervarenrur.

arfHebr. ·>.

Decrevit infuper, ut quemadmodum Orthodoxorum Ecclefia credit, duas naturas in una Chrifli perfona propter incoofufam unionem confiteremur ; ut Miffx facrificium fupra corporale conficeremus ; ut in Ecclefia eflant Clerici juxta uniufcujufque ordinis gradum mitiati ; ut in Vigiliis Pafchatis, Nativitatis, dc Baptifmatis ab aliis cibis pafchalibus abftinentes, pifeibus tantum dc Oleo fecundum magne ecclefi* Romane ritum contenti effiemus ; ac denique ut Trifagii adjedioocm illam, *qui crucifixu/ ei pn notii,* in humanitatem Chrifli referremus. Abflulit etiam a nobis excommunicationem, quam Conciliabulum · illud iniquum in mifcentes aquam, dc fefla modo fuperius tradito celebrantes injufle pronunciaverat. Tum deinde pontificium epiftola * illius diploma , in

aCeerilb *· AmT"* A, ad H«r<r °"*,' raps,

CHRVSn m quo relati Canones feripti Rterant, proprio A f,8'110 confytnans, mifit ad piiffimum regem noftrum Leonem, ut eos magua Eyilcoporum, Magklrorum, & Patrum ccenobioruin Synodo in Armena ecciefia confirmandos curaret.

Porro cum interim remunerator animarum, vitxque largitor, paftor nofter dtDominus Jefus Chriftus eumdem fervum fuum, fit Antiftitem noftrum Gregorium e moleilis laboribus, in fuo grege regendo flrenue exantlatis, ad attemam requiem tranftuliflet; quare ad opua illud perficiendum pervenire nequivit; piiflimus rex nofter Leo, & dominus nofter religiofitlimus Hayton, ne boc charitatiaconcordixque inemptum optato fine tfudaretur, per univerfam fus ditionis regionem ediâum promulgarunt, ut B nimirum omnes Epifcopi, magiftri, & Patres coenobiorum in unum undique locum pro concordia fic unione cura fanâa Romana ecciefia ineunda congregarentur. Quamobrem illi Datim in regiam civitatem Sifim in Templum SS. Apoftolorum Petri et Pauli. alias S. Sophis nuncupatum, plenifltmo crtu fimul omnes convenerunt: ubi quoque praeerant Rex iple Leo, regiique pater dominus Hayton, nec non dominus nofter Ofcinus nunc Dei gratia Rex Armeniorum, et dominus Alinahh frater regis; adftantibus Ofcino Armeniorum duce generali, domino Sembat, domino Raymundo, aliifque Arroenh principibus et optimatibus.

Quod ubi faAura eft, e veftigio memoratam C Gregorii Patriarchx noftriEplftolam, atque ab eodem de feftis celebrandis, aliifque traditionibus fufclpievdis definitos canones coram univerfo Concilio produxerunt. Tunc plem i(fimus Leo Rex Patribus cunâis injunxit, ut Canones illos fiugulatim diligentifluno examine perpenderent; ac fiquidem veraces fuiflent, reciperent* et la Armeniorum ecciefia confirmarent; fin aliter, rejicerent uti futiles, et commentitios. Et quidem poft longam accuratamque fcrurationem compertum illis fuit, decreta Patrisnoftri Gregorii, SS. Apoftolorum Canonibus iacrifque tcripturis conientanea omnino efle.* quare vifum eft omnibus ibi congregatisepifeopis, magiftris, et Patribus illa, tamquam veraces D et Apoftolicas confliturіones, reverenter amplexi; quin et in membranis tranferipta, in xrario ecclefut inter pretiofos Domini thefauros aflervare. Deinde juxta decretorum illorum Astuta communi omnium confcnfu fancitum fuit, ut Dominicae feftum nativitatis die ay. Decembris in pofterum ageretur, ut calix Domini vino et aqua miftus offerrelur; ut duas naturas in una Chrifti perfona, propter inconfufam unionem confiterentur; urque demum feptem generalia Concilia, et qutequid in els a Patribus definitum fuerat fufeiperent. Hanc autem conftitutionem, ut perpetuo firma perfifteret, finguli propriis nominibus fubfcripfere, fuoque munierunt figillo, ad gloriam Chrifti E Domini, et fpei noflrx.

Verum cnimvero Diabolus, qui veritatis, er pacis adverfarius eft, ac perpetuus inimicus, unionemque corporis Ecdefix Chrifti odio haber, ficuti olim tempeftuofis Gentilium agitationibus, et incurfibus lapienti* domum evertere (augebat, crebri(que hxrefum procellis Ecclafiam perturbare; ita niinc fimiliter viros quafdam infipientes, ac veritalu oppugnatores, iterum pullulare fecit: quibus profcâo maxime cure ftiit Ccnflitulionis hujus veritatem fubvertere. afque noftram, que cum aliis Orthodoxorum ecclefiis erat, concordiam diifolvere, A nO et demoliri; immo quicquid a SS. Patribus de CHRISTI Dominicis feftivitatibus, aliifque traditionibus decretum *faeral*, vanum reddere, ridiculumque. QuaprbptCT huc illuc difeurrentes veros illos Ganoocs, qui in Metropolitana civitate Sifenfi in templo S. Sophiz ecclefix noflrx traditi, ct confirmati fuerant, abolere conati funt, afferentes eos Conflitutionibus Apoflolicis, et S. Illuminatoris noflri Gregorii traditionibus efle contrarios. His autem nugatorils et adverfanlibus verbis -complures ex incauto populo dccipientes, a veritate hujus Confliitulmnis avertebant; quibus etiam in Concili abula convocatis, aliam contra traditionem ecclefix Catholic*, et Apoftolicx ledam tuendam propofuerant.

Qpx quidem omnia cum ad Oicini pientiflimi regis noflri aures perveniflent; Rex incundanter miflis ad facrofanâum Patriarcham Contlantinum nunciis, per quos hxc eadem illi figo» ficavit, iterum Generale Concilium per omnem fux ditionis locum indixit; mandans eundis Epifeopis, Magiftris, et Patribus coenobiorum, ut in unum fimul convenientes rem rotam accuratius pertradarent, veritatem patefacerent, atque malum de medio tollerent, Corinrh. ficut inquit Apoftolus: *Auferte mulum tx vo·* I· Ad Heb *ku ipfir: tufciiir quia modicam fermentum totam maJam corrumpit* > Et alibi: *Ne quu radix amaritudinit furfum germinans, impediat, per ilium inquinentur multi.* Qujmobrcm in celebrem civitatem Adannm in templum D. Minifi, quod regio palatio adjun&um eft, in magna Transfigurationis Domini noftri JefuChrifti folemmtarc, una fimul nos infraferipti convenimus

Conflantinus Armeniorum omnium Patriarcha.
Joannes Archiepifcopus Tarfi.
Cotiflaniinus Archiepifcopus Sifis.
Joannes Archiepifcopus Darpni
Stephanus Epifcopus Adani.
Joannes Epifcopus Anaxarbi.
Joannes Epifcopus Mamujcfti.
Nierfes Epifcopus Molievoni.
Stephahus Epifcopus Parterperti
Jacobus Epifcopus Ghabni.
Gregorius Epifcopus Marfcir.
Nuntius Epifcopus Nepcrgheti.
Conflantinus Epifcopus Aaghurix.
Marcus Epifcopus Gharuz.
Stephanus Epitcopus Ghbghuonii.
Jacobus Epifcopus Salamaftx.
Conflantinus Epifcopus Marantunix.
Stephanus Epifcopus palatii patriarchalis
Joannes Magifler N-
Cyriacus Magifler Eremita.
Gregorius magifler Chicrmaghperi.
Gnegoris Magifler N.
Martyr Magifler N.
Antiftes, Pater Monaflerii Thiurchtenfis.
Baftlius Pater Monaflerii Khorinenfis.
Ofcinus piiflimns Rex Armeniorum.
Alinahh frater regis, ac dominus Tarfi ac Lamproni.
Sembat dominus Afghurri.
Hayton, Armeniorum Dux generalis.
Raymundus dominus Micchalechui.
Ofcinus dominus Ghorricufi.
Scimbat dominus Sembataghebe.
Oltcinus dominus Ghubitarri.
Laichus. dominus Khenzoroutx.
Tratafrus dominus Cirfrcghdain.

Aliique-

S

—~— Aliique Principea, ac Nobiles Armeni.
CHRjrrr c A^""-1 eil,m Capellam» Regis Tarafms una cum multis Sacerdotibus, et rcligiofis viris.

Nos igitur omnes, facrr foripturz teftimoniit traditionibus SS. Patrum, atque Orthodoxorum Conciliorum definitionibus, diutius adverfus homines illos difeeprantes, perfpicuedemonfttivimus, falfam, vanam, commentitiamque eorum efle doftrinam: memoratam vero fandorum Conciliorum, et Patriarche noftri Gregorii Conftitutionem omnino juftam, veram, redamque comperimus^; neque ut ipfi inaniter effutiebant, fed potius Illuminatoris noftri S. Gregorii fomitibus confonam, et Canonibus Apoftolicis valde confontaneam eam fuifle perfpexiraus. Quapropter in confirmationem antedidi decreti magni Concilii Sifonhs, et nos hic una congregati Epifoopi, Magiftri, et Patres definiendo prxeipimus, ut ejufdem praecedentis Concilii mandata, atque decreta ab omnibus fummo in honore, et reverentia, non (ecus ac Evangelic* et Apoftolicz Conftitutiones, habeantur : ommfque in eo pratforipta traditio, atque ordo foftivitatum celebrandarum, indefe&ibilitèr in Armeniorum Ecclefiis obferv-entur. Eos autem qui vel huic noftro, lvcl precedentis Concilii decreto quomodlibet adverfontur, fove Regulares illi fint, fove fr- A culares, per divinum Spiritus fandi mandatum a catholica et apollolica Romana ecclefia feauramus, atque rejicimus; quin et a noftro aodo grege repellimus, quoufque ad pceniren-tiam revertantur. Qurc nemo in poflerum audeat hurulce noftrat definitionis veritati contrarius apparere; ne Domini, et Dei noftri Jelu Chrifti damnationem, ac punitionem in hoc, et in futuro fzculo incurrat. Porro autern ut hoc noftrum decretum firmum femper ac flabile permaneat, Nos omnes hic congregati Patres, tradito lupra lignum lan&r Crucis, et lacro Evangelic juramento, nomina noftra in fine illius propria manu fublcriphmus, idemquc proprio uniufcujulquc figillo contignavimm. (Jt<.

Conftantinus Armeniorum omnium Patriarcha conicntieiu fubforipfi.

Joannes Archiepifoopus Tarfi. El reliqui omnes ut fupra.

Similiter quoque fecere pillUmul, et in Clirifto fottifGmus Armeniorum Rex, dominus nofter Olemus, et iapientiffimus, ac religiofiffimus dominus Alinahh frater Regis; et magnus Dux generalis dominus Hayton; aliique Principes et Optimates Armenis ad gloriam Chrifti Dei et fpei nofttz, qui cum Patre et Spiritu Sanfto eft benediftus in fzcula izculorum. Amen.

K.J1 ljaf.

CONCILIUM LONDINENSE Æ, tpl.

A Waltero archiepifcopo cum fufiragancis celebratum anno Dom. rjir.

Fx Coftnll Appendix. Tom- XI.

Preceptnm régis Ediarerdi 11. m qnicqnam fii-D6-tuatur tn concilie, in prejndictnm di- Hi regit, vel regni.

Valtero. REx venerabilibus in Chrifto patribus W ' eadem gratia archiepifcopo Cantuarienfi, totius Anglic primati, ac exteris epifcopis et przlatis Cantuarienfis provinciz, ad concilium provinciale apud Londin. In proximo, conventuris. Mandamus vobis in fide et diledionc, quibus nobis tenemini, firmiter inhibentes, ne in dido concilio quicquam in noftri, aut flatus, coronz noftras, vel regni noftri prz/udicium ftatuatis, faeiati», feu quomodolibct ordinetis. Tcftc rege apud Pountfrcyt fuper Thamcfiam 30.die Novembris. Per ipfum regem.

Conftitutiones VValteri Reynaud, chiepifcopi Cantuarienfis.

TITULI CAPITUM.

I. Çmaa/vw *pro infinnationibnt tefiementorane, nc compoti adminiftretianis, in bonis drfmeftenrn, nequietantiarum litterii, & labore f recipi debent per qnemcxmqne,*
». *Devifitatieee & procuratione arcbidinconorttm, nc aliorum ordinariorum.*
J. *De induitimibus 1» beneficiis ecclefiafticis facismiss*
coacibl u cadoa fe 4. *Ne inflitati la beneficiis ecclfinfiicis, vel profacrot ordines, pro fais hebendis litterii prngrnventier.*
5. *De begemin.*
Ne l» pntMhi oratoriis Mijarum faknmi celebrentur.*
J. *De capitalis nrcbidi.ieonorum.*
8. *Pro appnrttorsun regulatione.*

CAPUT PRIMUM.

C*. * Gxk. Lond MMI.

Quantum pro infinuationibus tefiamentorum, ac compoti adminsfirattonis, in bonis defundorum, aequetanitarum litteris, & labore, recipi debeat per qticmcumque.

ADeo quorumdam animos, noftris temporibus, leva cupiditas occupar-e pavit, quod quacftum reputantes pietatem, non curant quibus ftudiis fuc cupiditatis ficim reficiant, dum venale exhibent nefando commercio, gratis impendere quod deberent. Sane licet bonz memorix S. · archicpifcopus Cantuarieniis, prxdecefibr nofter, provincialis concilii deliberatione ftatuit, quod pro infinuatione teftamenti cujufvis defundi, cnjus bonorum inventarium C. folidos fuminam non excedit, nihil penitus exigatur: quia tamen circa tcflamentorum infinuationes defunélorum, quorum inventaria bonorum didam fummam excedunt, feu circa id quod pro ac- Si'

anno CHRISTI acquietantiis calculorum, vel compotorum, adminutrationes bonorum concernentium hujufmodi teftamenta, quid determinate debeat recipi minime ' providetur : locorum ordinarii, tam pro infinuationibus, quam acquietantiarum litteris, in hac parte fic immoderate ac exceffive pecuniam exigunt, quod detundorum exhauftis & confumptis facultatibus, per extortiones illicitas in prxmifiis, decedentium voluntates ultimas, etiam in iis quz relinquuntur in ufus pauperum, vel alias caufas de refiduo nequeunt adimpleri ; quorum occalionc laici contra dittos ordinarios, veluti confumentes & ufurpantes quz tueri tenentur, exafperanrur non modicum, necnon ad fraudes & fuperftitiofas inventiones quotidie provocantur. Unde igitur, ut tantas ufurpationis contumelia depellatur, (latuimusquod, pro probatione vcl approbatione, feu iniinuatione teftamentorum quorumcumque, nihil per epifeopos ieu ordinarios alios recipiatur omnino. Per clericos tamen feribentes infirmationes hujufmodi, fex denarios recipi permittimus pro labore.

Quod fi aliquod inventarium bonorum cujuicumque defundi, in compoto triginta folidorum fummam reperiatur excedere, quod ad Centum folidos minime extendatur: pro compoto & agendis omnibus circa ipfum, acquietantiarumque litteris, feu aliis quibufcumque, epifcopi, aut ordinarii, aut deputati ab eis ad audiendos Compotes, vcl miniftri alii hujufmodi compotis intendentes, ultra duodecim denarios recipere non prxfumant.

Si vero centum folidorum fummam, aut ultra, minus tamen viginti librarum, hujufmodi contineant inventaria: trium folidorum perceptione penitus fint contenti. Sed fi viginti aut ultra, citra tamen quadraginta librarum fummam habeant ; ultra quinque folidos, pro labore, litteris, & fupradidis aliis, non admittant. Quod ft fexagintalibrarum, vel ultra, minus tamen centum librarum ftimmam attingant hujufmodi inventaria : decem folidos pro prxmiflis recipiant & non ultra. Si vero hujuf. modi inventaria centum librarum & *ampliis*, minus tamen quam centum & quinquaginta librarum fummam contineant: ultra viginti folidos pro prxdiélis recipere non prxfumant. Sed fi centum Jc quinquaginta librarum fummam, vel amplius : pro fingulis quinquaginta libris, quas ultra fummamcentum A librarum contineri contigerit in eifdem ordinarii pro praulidis/ingulos decem folidos cum prxdi&is viginti folidis, recipere valeant, &. non ultra. Clericos tamen pro fingulis acquietantiarum litteris, quas in hac parte feribunt, ultra prxmiffa, fex denarios recipere permittimus pro labore. Si vero quicquam in aliquo cafuum prxmifibrum, ultra fummam prztaxatam, quavis cautela, in pecunia numerata, feu rebus aliis, contingat recipere ; fabricx ecclefix cathedralis loci, infra menfem reddere teneatur. Alioquin extunc epifcopi, duplum ipfum ultra prxdidum tempus reftitucre differentes, fibi elfe ingrefium ecclefix interdidum ; inferiores vero, ab officio & beneficio noverint fc fufpenfos - quoufque de hujufmodi duplo didis ecclefiis cathedraiibus, plenam fatisfadionem impendant. In ipfa quidem probatione, vel approbatione, feu infirmatione teftamentorum quorumcumque, vel poftea, ante adminiftrationis compotorum redditiones fadas fideliter, litterx acquietantiarum nullatenus concedantur, fub pœna fufpenfionis ab ingreflu ecclefix per fex menfes ; quam contrafacientes incurrere volumus ipfo fado.

IL. *De vifitetiene & frocuratiane trcbi-Jiacottorxm, ac aliorum ordimtriorum.*

[Q]uamvis lex naturx, frudum laboris retribuat operanti ; fic tamen xquitatem ampieditur, ut non laborantem, potiflime circa ea quibus vacare tenetur cx debito, non manducare prxeipiae negligentem. Sane nonnulli archidiaconi, & alii fuperiores & inferiores ordinarii nollrx provincix, lucris temporalibus inhiantes, & qux Dei funt projicientes a tergo, in fuarum vifitationum progrefitbus, venationibus & aliis vacantes infolentiis, ad loca vifitanda multoties tales mittunt, quorum exhortatione, feu informatione, clerus [&] populus non iftruitur : ab ecclefiis, quas die vifitationis non ingrediuntur nec infpiciunt, & a quibufdam per fe vel alios nullatenus vUitatis, necnon & a pluribus, quas per alios pcrfiin&orie vifitari faciunt uno die, quarum quzlibet ad procurationem unius diei confuetam, pro ipfis archidiaconis âc fuis ordinatis famulis competenter fufficeret, a fingulis ecclefiis, rcâoribus, feu vicariis eorutndem, procurationes folidas in

anno Christi u""' *η P00111**» contra fandiones canonicas, exigere non formidant. Excogitata etiam fuperftitiofa quadam fraude, firpius vititaturi ecclefias dies vifitationum hujufmodi faciendarum praeveniunt, in nodibus ipfos dies praecedentibus, in domibus redorum, feu vicariorum, ad eorum fumptus, cum exceffivis ficonerofis familiis & venaticis morantur: ac in craftino, impenfa vifitationc, procurationem plenam & folidam extorquent in pecunia pro dieta, tanquam in vidualibus minime procurati; quamquam cum „ talibus dido die prandeant vilitatis. Nos przmiflis, tam pro fubditorum quiete, quam excedentium falute, cupientes occurrere: diftridius inhibemus prxfentis audoritate concilii, ne quis procurationem, ratione vifitationis folvendam, aliquam recipere przfumat ab ecclefia, nifi vifitationis officium eidem diligentius impenderit, ferutatis perfonaliter & infpedis per ipfum cum effedu quz fuerint indaganda.

Si quis vero plures ecclefias vifitare voluerit uno die: procuratione unica in vidualibus, vel pecunia, ad quam omnes & fingulas, fic unico die vititatas, proportionaliter faciat contribuere, prout tradunt canones, fit contentus. Et fi node praecedente fuam vifitationem, in quavis ecclefia faciendam, ad fumptus redoris feu vicarii vititandi, feu die vifitationis, in prandio Reterit cum eifdem, veram zftimationem fumptuum hujufmodi in procurationem, fi eam in pecunia vifitans licite duxerit exigendam, computare, feu allocare, vel pro ea, in toto vel in parte, fludeat compenfaretita quod non ultra fumptus hujufmodi folidam procurationem in pecunia, nec amplius quam dedudis eifdem fumptibus de procuratione in pecunia exfolvenda fupererit, przfumat recipere vel exigere quovis modo. Si quis autem aliter fecerit: donec indebite percepta reftituerit, ab ingreflu ecclefiz noverit fe fufpenfum.

Verum quia plures archidiaconi & alii ordinarii, honoris przrogativa vel nobilitate generis decorati, in fuis vifitationibus incedentes, familiarium & vedurarum ftatutum in canonibus numerum fic excedunt, quod procurantes eos in vidualibus, exceffivc & indebite onerantur, ultra zftimationem procurationis, quz in pecunia folet folvi: nos vilitatis hujufinodi, an in pecunia quantitatis folitz, vel in vidualibus, vititantes eofdem voluerint procurare, optionem liberam refervamus. Si vifitata in- fuper ecclefia capellas habuerit depen- dentes ab ea: ftatuimus, quod pro ecclefiz fuarumque capellarum hujufmodi vifitatione, procuratione unica, & quz pro una ecclefia prxftari folet in diœcefi, cujus eft ecclefia, vifitantes archidiaconi, & alii ordinarii, fint contenti: fub pœna fufpcnfionis ab officio & beneficio, quam ipfo fado incurrant, donec duplum illius, quod ultra hujufmodi procurationem unicam receperint, fabricz fuz folverint ecclefiz cathedralis.

"^^— chkisii ->'▮

III. *De induttionibus in beneficiis ecclcfiafticis faciendis,*

Item ipfi archidiaconi & eorum officiales, aliique miniftri ecclefiaftici noftrz provinciz, poft collationem beneficiorum ecdefiafticorum, vel inftitutionem fadam in ipfis, promotos in beneficiis hujufmodi, ad fuperiorum mandata inducere, ac indudionem certificatoriis litteris facere vel condere, differunt *fic* recufant, nifi eis de immode-IM· ‹ »·
Crata fumma pecuniz fatisfiat. Sacro ftatuimus approbante concilio, quod is, qui fic promotum tenetur inducere, pro labore, ac fui fic fuorum fumptibus univerfis, circa indudionem hujufmodi faciendam, quomodolibet impendendam, necnon pro certificatoriis indudorum litteris, perceptione dimidiz marcz penitus fit contentus. In illis tamen locis, quibus inducendi minus folvere confueverant inducentibus pro przmiffis, gravius folito, conftitutione przienti, non intendimus onerare. Si quid vero ultra
Dhzc indudores, occatione przmiflbrum, recipere, feu ut recipiant quicquam amplius, indudionem faciendam per ipfos, veb indudionum certificatorias litteras facere, fic indudis tradere, exquifitis coloribus differre, aut ratione conftitutionis prxfentis, in locis quibus indudi minus dimidia marca pro iis przftare confueverant, folito plus exigere illos contingat indebite: culpabiles in hac parte poenam fufpentionis ab officio fic ingreflu ecclefiz tamdiu incurrere vo-
E lumus ipfo fado, donec contra hzc recepta folventibus reftituant, fic Izfo fua culpa fatisfaciant debite de przmiffis.

IV. Ne *inftituti in beneficiis ecclefiafiicis, 'Velpromoti ad facros ordines, pro fuis habendis litteris pragraventur.*

Nova infatiabilis ambitio adinvenit, t
et clericis inftitutis in ecdefiafticis beneficiis, feu ipfis collate eifdem, vel ad

ANNo or^'nel CHRtsTi facfos promotis, pro litterarum fuper iis habendarum feriptura, labore, ac figillis, fiant multoties exadiones immenfx, id reprobante canone dc dicente : quod ficut non decet epifeopum manus impofitionem vendere, ita nec miniftrum, vel notarium, calamum venundare. Archidiacoporum etiam, dc fuorum officialium, necnon aliorum clerici, certificatorias litteras inquifitionum, fuper vacationibus beneficiorum fadarum, renuunt tradere prxfentatis : nifi fummam nimis exceffivam pecunix habeant pro feriptura. Nos tantum abufum abolere volentes, prxfenris deliberatione concilii, duximus ordinandum ; quod proferiptura fingularum litterarum, inquifitionum, inftitutionum, vel collationum & commiffionum, ad inducendum in beneficiis hujufmodi, vel certificatoriorum ipfarum, ultra fingulos i 2, denarios ilerlingorum ; pro litteris vero fingulis facrorum ordinum vel dimiffarum, ultra fingulos fex denarios, didi clerici, per fe vel per alios, non recipiant quovis modo. Cxterum quia ordinarii fuis tenentur miniftris fiipcndia çonftituere, quibus debeant merito contentari; pro figillatione litterarum hujufmodi, nihil omnino exigi volumus vel perfolvi, ne cujufvis fpecie velaminis, folutio pro figillo litterarum hujufmodi in prxdx quxftum damnabilem convertatur. Et ne temeritas, provifa remedia violans, prxtereat impunita, fi contra prxmiffa quicquam recipiatur ab aliquo : duplum fic recepti reddi prxeipimus folventibus, infra menfem. Alioquin ex tunc clerici bénéficiât!, fic receptorum inique, duplum reddere differentes, ab officio & beneficio tamdiu fe noverint fufpenfos. Clerici vero non bénéficiât!, ingreffum ecclefix fibi noverint interdidum, quoufque de duplo hujufmodi fatisfadionem impendant folventibus competentem.

N. De bigamia,

Frequens habet multorum querimonia, quod captis & incarceratis pro feeleribus, judices fzculares & alii, contra clericos ad forum ecclefix petentes remitti, objiciunt bigamiam, fuper qua cognitionem ufurpantes, indebite habentes eam, jurata laicorum aifertione aliquotiens pro probata, clericos laqueo fufpendere non formidant : quamvis bigamix, qux ex matrimonii dependet Juribus, cognitio & difcuffio, ad forum ecclefix debeant pertinere, cum de matrimonio & iis qux fumunt ab ipfo efficaciam, ut in caufa dotis & baftardix cura fiecularis utitur, ixcularis pietas nequeat judicare. Viduam infuper aut duas feminas in uxores ducens folemniter, ex iis frequenter non contrahit bigamiam, dc quidam revera bigami, apud ipfos pro talibus non habentur : ficque fallens laicos oculorum judicium, ipfos cogit zftimare bigamos, qui nunquam contraxerant bigamiam. Interdum etiam clerici, licet in fceleris faélo deprehenfi non fuerint vel convidi, tanquam facinorofi, vel fufpedi dc crimine, fine injuria perfonali, capiuntur per potentiam laicalem, & in carcere detinentur vinéli: nec fuis redduntur ordinariis, ipfos requirentibus, fecundum canones libere judicandi, Ex quibus ecclefix libertas confunditur, dum clerici a laicis judicantur, dc ipfi fuper hujufmodi abufione judicant, qux ab eis penitus ignorantur. Unde flatuimus, quod fi capti & incarcerati, fe clericos afferentes, propter bigamix objedum ; feu fi clerici alii incarcerati noti fuerint, dc in poffeflîone clericatus reperti, detentores eorum, ad ordinariorum requifitionem illis eos reddere recufantes, per locorum ordinarios excommunicari publice nuncientur. Civitates, & caftra, villz, feu loca noftrx provinçix, in quibus clerici prxtextu bigamix adjudicati neci fuerint, & in quibus detenti fuerint clerici, poil requeftam ordinariam minime liberati, necnon terrx ipfos detinentium, ecclefiafticum fuftineant interdidum, donec hujufmodi ordinariis reddantur, & proceffu in przmiffu competenter fuerit fatisfadum. Imponentes infuper clericis falfa crimina, & malitiofe confingentes commenta vel fraudes, propter qux clerici capiuntur & detinentur injufte, fimiliter excommunicat!, ficut funt, publice nuncientur.

VI. *Ne in frivatis oratoriis Mijffarum Jolcmnia celebrentur.*

Quam fit inhoneilum & Divinx reverentix contrarium, in privatis oratoriis feu capellis, pro Divinorum celebratione non deputatis, antiquitus vero dotatis, aut in domibus minime confecratis, Miffarum celebrare myfteria : fandliones canonicx, fxculariumque traditiones principum, debitx confiderationis judicio profpexerunt. Quas facerdotes regulares & fzculares nequiter contemnentes, nulla nccefíitite cogente, Divina celebrantes in eis, varia diferimina-

aNNO Christi ""**' mina pariunt animabus, dum ecclefia- A rum parochiam, a fuis ex hoc fe retrahentes parochialibus ecclefiis, ac fic informationibus falutaribus, quz in eis folent fieri, frequenter carentes, nonnullis prohibitis, & communioni quorumdam illicitz, temere fe ingerunt; & contra doârinam, qua przcipitur, iniquam conditionem alteri per alterum noir afferri, plurimis ex hoc malis emergentibus, parochialium ecclefiarum detrahitur honori dt commodo confueto. Nos de fratrum noftrorum & totius B concilii aifenfu decrevimus*, quemcumque in oratoriis, capellis, aut domibus hujufmodi, feu in loco minime delibato. * Miflarum folemnia, diœcef/ni non obtenta licentia, contra canonum pro hibitionem, de extero celebrantem, fufpenfionem a Divinorum celebratione, per menfem incurrere ipfo faâo : nifi forte locus in quo Divina taliter abfquè licentia dkxccfani celebrantur, aut ipfius loci dominus, ledis apoftolicz audoritate, feu fpeciali privilegio, fuper hoc fore prztenduntur inimici. Quo cafu, C in locis illis hujufmodi celebrantes, audoritates vel privilegia, & eorum tenores, locorum ipforum diœcefanis infra duos menfes a publicatione prrfentis ftatuti, exhibere efficaciter teneantur. Alioquin ex tunc Divina celebrantes in eis, in didam fufpenfionis poenam ipfo fado incurrant. Sacerdotes tamen, quos in oratoriis vel capellis regum, feu reginarum Anglix, aut liberorum fuorum eredis, vel etiam erigendis, Mittas celebrare contigerit, pcena prxdida nolumus coartari. Czterum D quia dioecefani in concedendis fuper iis licentiis, exhibentes fe nimis faciles, ex fua lenitate, cum ecclefiarum parochialium injuria, ja&uram inferunt animabus : omnes & fingulos noftros fuftraganeos exhortamur, ut ad celebrandum Divina in locis hujufmodi, non nifi perfonis indigentibus, & ex caufis magnis & probatis, licentiam de extero non concedant.

• f. 'o'

VII. *De cefitulis erciUiaconorum.*

£xcuffis fiibditorum oneribus, in eorum quiete fuperiores quiefeunt fuavu ter, & foventur in pace. Sane confiderantes, quod officiales archidiaconorum, fua capitula de tribu» in tres feptimanas annis fingulis celebrantes, per varia loca decanatuum noftrz provinciz, illuc frequenter, quo vitz neceflaria difficulter obtineant, declinantes, ad ea redores & vicarios ecclefiarum, in quibus hujufmodi celebrant capitula, fumptibus onerant cxceffive, fcandali & calumniz materiam fufeitari : eo gravius facientes, quod fi diebus illis per restores & vicarios hujufmodi fplenaide non procurentur ad votum, ipfos vexant laboribus, quzfitifque coloribus, & caufis confiâis, infeftant graviter & moleftant. Unde przfentis ftatuimus deliberatione concilii, quod hujufmodi fingula capitula, in loco cujuslibet decanatus didr provinciz, magis iniigni, & in quo communiter viâualia valeant reperiri venalia, de extero celebrentur. Quodque officiales & exteri ordinariorum miniftri, fumptibus dominorum, tam in hujufmodi celebratione capitulorum, quam in aliis aâibus, quos pro fuis exercent dominis, quibus ad hoc ecdefiaftici de putantur redditus, peragant exercenda. Citationes autem & przfixiones ad capitula hujufmodi, locis aliis quam magis infignibus, decanatuum celebranda, & proccfius, quos in eis fieri contigeCrit in pofterum, ipfo jure decernimus fore nullos : ac officiales prxdiâos pro fuorum negotiis dominorum expediendis, fumptus a didis fubditis exigentes indebite, feu ipfos occafione non przftationis hujufmodi fumptuum infeftantes, eos ipfo faâo ab officio fufpenfos volumus remanere.

^^' chrjsti ·»»··

VIII. *Pro tffatitorvm r^ulatiotu.*

Apparitorum turba peltifera, fubditis cumulant gravamina exceffiva, dum archidiaconi locorum» in archidiaconatuum fuorum fingulis decanatibus apparitores ponunt equites, qui in decanatibus hujufmodi, iub fe habentes alios pedites, cum garcionibus ad malum deditis naturaliter incedentes, ad fumptus redorum & vicariarum hujufmodi, ad quos nimis frequenter declinant, cum ipfis diutine commorantur. Quibus etiam non contenti apparitores przdi&i, pecuniarum colledas in quatuor anni capitulis generalibus faciunt inter eos, agnos g nihilominus, & lanam, fuis temporibus colligendo : & non conferentes eis in colledis hujufmodi, per fas & nefas infeftare procurant dc malitiofe vexare. Unde facri approbatione concilii ftatuimus « quod finguli noftri fuftraganei unum apparitorem equitem, & alium dumtaxat habeant peditem, peo dicecefim eorumdem : locorum vero archidiaconi noftrz provinciae, pro fuorum archidiaconatuum fingulis decanatibus, unum ha-

—*---- habeant apparitorem & peditem ince-Aûis vel agnis» faciant aliquales : gratis—. ,,
cmum dentem ; qui cum re&oribus, aut cede- tamen eis data, cum gratiarum recipe- q JJJJJL
·«·· fiarum vicariis » ultri unam noâem & te-vâleant aâione. Quod fi plure- ap> <(ı·.
diem unicam in anno» ipforum fumptibus non morentur, nifi per ipfo· invitati fuerint ad moram fpecialiter ampliorem ; nec in capitulis generalibus colledas in pecunia, feu aliter, de la- paritores contra hacc fuerint deputati , vel eorum aliqui prxmiffa temere pra> fumpierint violare : ipfos ab officio apparitorum perpetuo fufpendimus ipfo fado.

e? AD CONCILIUM PROVINCIALE LONDINENSE

Aju» **13H.** *bebits&t*

ADDITIO

Manl. Suppl.

Provinciale concilium anno t3x1. ad diem B I. decembris Londinum indidum circa tempus illud reipfa convenifte quamvis non fatis demonftrat Labbeus ; ex iis que inferius afferentur fatis conftabit. An vero conftituriones iilx.quas inter aâa ejufdem concilii ex Spelmanno recitat Labbeus , reipfa ad archiepifeoputn Cantuaneniem Walterum , feu potius ad Simonem , ut eft in MSS. quibufdam, five ad Stephanum , cui vindicant codices alii, pertineant,nemo certo definierit ; ficut nec fatis confiat utrum a concilio Londinenfi anno 1311. feu potius ab altero Oxonienfi fuccedentis anni G condite fint. Etfi tamen concilio huic minime tttbuaotur , funt tamen hujus pariter conditi ada alia , que in Labbeo défunt , hic vero ex Wilkins to. П. pag. 507. dantur .

Ad celtkrandu»} ctnciltHfft toiixf pravitui Ca»tMir.Arcbitpifcpf>*s mjmdttiim tntifit, q*od atnt txeaitiont ejufdm bic ftqttitMf.*

Fx Γ«χ. A- <le de oie- Reverendo patri in Chrifto , &c. Adam ,[)&c. Mandatum venerabilis patris domini S. Θ6· 8rat'a London, epifeopi IL calend. decembris in crepufculo recepimus tenoris , & content, infrafeript. Venerabili in Chrifto patri domino A. Dei gratia Ereford. epifeopo , S. ejufdem permifiione epifeopus London, falutem, dc fincerx diledionis continuum incrementum . Litteras dc mandata reverendi in Chrifto patris & domini, domini W. Dei gratia Cantuar. archiepifcopi , totius Anglix prtmatis, 18. calend. decemb. recepimus in haec verba : Walterius permiftionc divina , dec. venerabili fratri domino S. Dei gratia London, epifeopo , falutem , & fraternam in Domino charitatem. Non fine magnx follicitudinis ftudio dedimus hactenus operam , & adhuc li- g benter impendimus operoia profecurione labores, ut de multiplicibus hujus regni turbationibus , quas per aliqua tempora difpendiofe pertulit, ad pacis gaudia idem regnum redeat dc quietis.Cum enim mente revolrimul,quanta pericula ccckfix Anglicans , writ CCtvtfiâfticis, dc exteris regni incolit in promptu fe offerunt his diebus , profeAo tanto graviore commotione concutimur, quanto regnum ipfum, !|uod ab olim pacis pulchritudine gaudere conueverat , noftris jam temporibus guerrarum diifidiis expofitum , inteftini belli diferimine naufragari perumefeimus » nifi divina opitulatite clementia his prxfidio pccurraiur celeriter opportuno. Ut autem animarum , ac corporum, atque rerum imminentibus difpendiir obvietur, & pacis tranquillitas extra fuos terminos his diebus, proh dolor ! exulata , ad debits reducatur reconciliationis amplexes , eo promptius, eoque ferventius ad pacem hujufmodi procurandam Audia noftra habemus apponere , quod id fub gravibus pœnts per facros canones prela iis eft commillum , tepiditate quacumque iepofita, mutuo ipforum interveniente confilio, diligentius exequendum. Volentes igitur in habendo fuper his traditu , in quibus omnium ac fingulorum caufam agi confpicimus, veftro, ac exterorum fratrum noftrorum coepifcoporum, ac cleri totius noftrte Cantuar. provineix in concilio, quod ex caufis prxmiffis , urgentiffimis , ac notoriis ex deliberato confilio cum quibufdam fratribus noftris jam prxfentibus convocand. duximus , confilio ac auxilio perpotiri , dc in ipfis procedere juxta tradendorum qualitatem negotiorum » dc factorum, ut praemittitur, canonum inftituta ; vobis in virtute fanftx obedienttr firmiter injungcndo mandamus, quatenus omnes dc fingulos coepifeopos, fuffragancos noftros provineix noftrx Gant, peremptorie citetis , dc per ipfos epifeopos fingulos in fuis diœcefibus decanos, dt priores ecclefiarum cathedralium , archidiaconos, abbates, dc priores alios fuos conventus per fe regentes, exemptos & non exemptos, ac eorum conventus, totumque clerum, prout fingulis fubefie nofeitur , peremptorie citari faciatis , dc curetis, quod di&i fratres noftri » dc ipforum finguli decani, dc priores ecclefiarum cathedralium , ac archidiaconi finguli perfonaliter ; finguli vero abbates dc priores conventus per fe regentes, exempti dc non exempti, ac fingula capitula, & conventus finguli per unum, clerufque cujuslibet dkec. per duos procuratores fuper prxmifiis, dc aliis, ftatum ecciefix Anglicanx, & totius regni concernentibus , in ipfo concilio pertraAand. una nobiicum cum ceteris fratribus traâaturi , primo die menfis Decembris in cedetis fandi Pauli Lortdom de mane fufficieOUt compareant, cum continuatione & prorogatione dierum fubfequentium , confilium, auxilium , dc affenfum Ordinandis , faciendis & ftatuendis ibidem ad laudem Dei, populi quietem , & utilitatem totius reipublicx falubriter impenfuri , fafiuri dc recepturi in eodem concilio ulterius, fecundum craAandortun naturam, quod ecciefix atque

que regni hujus faluti congruit dc quieti ; fratribus nofliis dc peribbis fuperius nominatis exprefle depunciantes,, quod contra ipfos non comparentes, dc in pacis profecutione négligentes , ai quam quilibet noftrorum fratrum ex injunâovçanonis fub gradus fui amiflionis pœna tenetdtf, quantum nobis a jure permittitur, puniendo procedemus, ipfoque in his , in quibus noftra fe jurisdiâio non extendit , de tam damnabili negligentia deferemus fine inora . Terminum vero comparirionis taliter abbreviari oportuit propter imminentia, dc notoria pericula, quz ad hujus regni defolationis miferiam tendere digoofcuntur , dc dilationem ulteriorem non expetunt , nili competenti remedio eifdem celerius occurratur ,' vos etiam przdiâum noftrum mandatum , quantum vos decanum,dc capitulum veftrum, archidiaconos, dc abbates, priores, conventus , dc clerum veftrum contingit, per omnia fideliter faciatis ac etiam obiervetis . Et ne mandatum noftrum hujulmodi arte, ingenio, aut negligentia deludatur, vobis, ut fupra. injungimus, quod coepifeopis nofiris , dc iuffraganeis omnibus dt fingulis eonfimiliter injungatis, ut finguli ipforum de fuis cxccutiooibus cum citatorum nominibus plene nos certificent die dc loco przdiâis , quatenus ad eos attinet feçundum fornjam fuperius annotatam.De die vero* receptionis przfentium, dc quid de executiooe przlentis mandati feceritis, nos ad diâo^diem dc locum diftinâe & aperte certificari curetis per litteras veftras patentes, harum feriem, dc citatorum nomina plenarie continentes . Dat. apud Lamheth tS. calcnd. Decembris , anno Domini MCCCXXI.

Cupientes igitur diâi patris mandatum cum reverentia debita exequi, ut tenemur , vos tenore przfentium peremptorie citamus , ac per vos ceteras perfonas, dc quibus fupra fit mentio, quatenus veftram dicec. contingit , citari volumus dc mandamus , quod comparcatis dc compareant diâis die dc loco, faâur. cum continuatione dc prorogatione dierum , quod diâi patris mandatum exigit dc requirit... Et quid in pizmiflis feceritis, przfatum patrem eifdem die dc loco, una cum citatorum nominibus , certificetis certis litteris patentibus, habentibus hunc tenorem. Dat. apud Stebenheath 17. cal. Decembris, anno Dom. fupradiâo. Hujus igitur audoritate mandati omnes illos , quorum nomina in icbedula przfentibus annexa continentur , citari fecimus , fecundum exigentiam veftri mandati praedid. Cumque propter temporis brevitatem , dc inundationem aquarum infolitam clerus noftr* di«c. cum ea , qua mandants , celeritate non potuit congregari, fuper exeeutione diâi mandati , circa quam vel de contingentibus, quatenus nobis fuit poffibile, eft omiffum', veftram paternitatem ad primum diem decembris certificare non potuimus, ut mandatis , fuper quo veftra benigni* tas nos habere dignetur favorabiliter excufatos . Dat. apud Bosbur. 3. calend. decemb. anno Dom. fupradiâo.

Excqfatio epifcopi Hereford, da aca venieado ad coneihaM.

ïβ reg. Ad· de Orleto·. «pue. Here-lord-fiU. si·

Reverendo in Chriflo patri domino *W.* Det Eatia Cantuar. archiepifcopo dcc. Adam, dcc. icet ad pacem regni, & tranquillitatem procurandam, & firmiter tenendum confilium & auxilium *parati femper fimus* fummopere exhi[redacted] bere, quod tamen (aero concilio veflro primo die menfis decembris in ecclefia fanât Pauli London, convocato, occurrere pertonaliter non valemus, juftis & urgentibus neceiTitatibus multipliciter impediti , venerabilem virum magiArum A. Murymouth Juris civilis profeflbrem, dc canonicum noftrz ecclefi» Herford, ac diledum filium dominum R.. de Prynton , reâo* rem *ecclefix de* Aks noftrz dicec. & eorum alterum, ad noflram abfentiam excufandum , noftros certos nuncios ad veftram venerabilem przfentiam deflinamus ; ac ipfis & eorum alteri vices noftras committimus, ad traâandum fuper propofitis in diâo concilio , dc confentiendum his , quz ad laudem Dei , ecclefiz tranquillitatem, & regni pacem, ac totius rcipublicz utilitatem in prrfato concilio ordinata fuerint leu ftatuta. Dat. apud Bosbury J. calendas Decembris , anno Dom. MCCCXXI.

ANNO CIJRI,^ï 111

Littera régir epifeopo Exon, miffa in caxfa U Dtfpenfer .

Edqrardus, Dei gratia rex Angliz , dominus Hiberniz , dc dux Aquitan. venerabili in Chriflo patri Waltero, eadem gratia epifeopo Exon, falutem. Cum Hugo 1c Defpenfer fenior, dc Hugo le Defpcnler junior , nuper ad profecutioncm quorumdam magnarum de regno noflro per quamdam confiderationem per ipfos faâam ab eodem regno exulati fuiflent dc exheredati, ac iidem Hugodc Hugo poftmodum per petitionem luam nobis poneâam nobis fuggeflerint, quod in conGderatione przdiâa plures errores intervenerint ', quorum prztextu diâa confidentio revocari & adnullari de jure debet: dc nobis cum inflantia fupplicavernnt , ut nos ad vinculum juramenti per nos przftiti tempore coronationis noftrz , nec non ad tenorem magnz charts de libertatibus Angliz, qua fententia excommunicationis confirmatur , de in qua continetur , quod nulli negabimus aut differemus reâum aut juftitiam , necnon ad ordinationes nuper per przlatos dc proceres Ddidi regni noftri faâas , dc per nos apprpbatas, ac de voluntate dc mandato noflro juratas, in quibus etiam continetur , quod diâa .magna charta in fingults fuis articulis obfervetur *; debitam* conuderationçm habentes przdiâi Hugonis dc Hugonis , juftitiam in hac parte fieri , & errores przdidos debito modo corrigi dc emendari faceremus : quam quidem petitionem venerabilius patribus VT. archiepifcopo Cantuar. epifeopis, ct aliis przlatis , et clero Cantuar. provinciz, in provinciali concilio tunc apud London, exiftentibus , fecimus liberari, fis in fide dc ligeancia , quibus nobis tenentur, firmiter injungentes , quod diligentius examinatis in eadem petitione contentis , nobis *confulerunt* , quid inde de jure facerd debemus , ac iidem archiepifcopus , epifcopi , dc przlati tunc in eodem concilio przfentcs pro fe , dc procuratores ceterorum epifeoporum ejufdem provinciz abfentium nobis refponderiant, quod habito avifamento pleniori fuper negotio przdiâo , eis videbatur confiderationem przdidam , quantum ad exilium dc exheredationem przdiâonun Hugonis dc Hugonis, erronee faâam fuifle totaliter dc injnfte , per quod ipfe archiepifcopus, dc epifcopi , ut patres fpirituales, nobis cum inflantia fupplicarunt confidendo, dc, ut parca regni noftri , con-

Çy concordarunt, fit unanimiter aflenfum pnabuerunt, ut nos confideratlonem pnsdiftam Ita otaj4iï^crrooc< T contra Deum flt juftitiam feftam „,T*1 revocare et adnullare faceremus ; adjicientes , quod nec ipfi,nèc aliquis eorum'eonfiderationi pmdiftc unquam eoafenferint feu confcnferit ; fed quod uouiquilque eorum tempore confideratlools fupradift* taftar, proteftabatur in icriptis, fe nolle nec pofle eifdem confentire. nofque poflmodnm petitionem et refponfionem fupradiftas coram nobis in pnrieutia pralatorum et cleri prssdiftorum, immoet dileftorum et Adeliom noftrorum Edmundi, com. Cantuar. fratris noftri, Jo. dc Britann.Rjchmund.Adornari de Valentia, Pembroch, Edmundi Arunde! , comitum, ac aliorum procerum regni noftri nobis tunc afltfteottnm , de aflenfa eornmdem publice recitari fecerimus ; qui quidem comites et proceres refponfionem pnflatoram et cleri prssdiftorem fuper praunlflis in omnibus concordarunt, et nobis una cum prclatis prswiiais fupplicarant , ut nos confideretionem pnediftam revocari et adnullari faceremus , et ad hoc aflenfum fuum pnebuenmt ; diâique RJchmund. Pembroch, et Arundel comites afferuerunt, quod aflenfus , quos confiderationi predj&a adhibuerant. fecerint pr* timore pofle • II <ode'>i,a P·1' » * ft00® difti magnates in coofi- rH **■ deratione prndifta fubito ipfis ignorantibus duci fecerant : ac nos fimlliter habito eum juftitiariis noftris, et reteris de concilio noflro.C * feper premifli tradatu diligenti , iidem juftialarii st ceteri afleruerant coofkiacalkjncm prediftam eontra legem at cottiseradinem regni noftri faifle faftam ; nos, pro eo quod in difto concilio attentes faillis, volentes , certiorari, utram vobis videatur,quod refpoofioncs, confilium, requifitio, et confcnfus per pr*df-Aoa archiepifcoptun et prnlatos io difto concilio tone pnefeotes, et per prrdiftos comites et proceres, ac ceteros de concilio noftro fuper negotio pnedifto fic fafta , rite fafta fuerint, et uiram eifdem refoonfionibus et confilio,quantum vobis eft, confentire volueritis , necne ; vobis mandamus in fide et ligeancia , quibus nobis tenemini firmiter injungentes, quod habita de- B liberatione fuper pramiffis, de eo , quod indo fenferltfs, ct facere volueritis, ac per nos con. fulicis fieri in eifdem, per veflras patentes litteras fine dilatione qualibet refetibatis, remittentes nobis hoc breve . Terte meipfo apud Wigorn. 4. die Januar. anno regni noftri xv'

JaMMU *refptnf. epifcnpi Etant,*

Se in ea efle fententia , conGderartonem non fisifle quoad exihum et exheredationem Hugonum rne faits®, et pofle revocari ; led hoc optime fieri debere in parliaments » prout foidem prius feâa foerat. Q

>»·?o^Mi>αiθια:οlαï[π^θ^!θïοιαM

es* CONCILIUM APUD PERTHUM IN SCOTIA

^faN 131j. *Mitnm.*

Afltn VH- k>n. ». II. Ht »<<· IM[^e Ju,'° hujus an°i concilium ecclefiarum Scoticarum apud Perthum habitum Dfuifle meminerunt rotule reg's Roberti 1. n. 85. in collrâ. comitis de Panmurre , ρ. 6j.

CONCILIUM PROVINCIALE ROTOMAGENSE

Incerti loci anno 1321.

ɛJSi'rÎ «cmag.Pro»· r»j »rv A D c*eiï"aH *MFrw»tu Roto-XA. magenfer bot* 4WM *reipfa conveniffi tefianrar aAa varia litigii inter Abbatial S. Axdoeni Rotemagenfii, & S. b'iHorû ap«d calete/ fuper eiefhone abbati/ ejnfdem* ‹S. *PiAorh* . *fadk »svirxm conflit re to in Concilio ventilata & difeuf. fa, Abbati/ S. Piflori/ elcflionem S. Andoem capitulo adjudicatam fxiffe.*

Qnod praterea in eo Concilio fnerit aHKm , non proinde liqaet. Extftmoverim tomen cafm referveto·, *<pwr ex MS. Ftfcanenfi fnbneflimn/ , in boc ipfo Concilio comrnmibiu Comprovencialtiem fnfrngiit decretoi fniffe. Snndent id, tnm decretum , ne perfona Ettltfioftica in fraudem fmt jn~ rifdiflionii per clamorem de* Haro *nnt nliot exqnijitet verities, ad facnlnrinm jndicnm fornm fe pertrobi procurèrent ; qttod en lempeftete fnmmo ftndio civebotnr, & gravi mnlha pleEltbatnr. Annum demam* IjII. *Mgitere videtor qmntni caftu* Qpi a Judzo fumpferit potionem : *eo enim ipfomet mono propter bainfeemodi venefi-cii potionet Jndai ex muverfo Gallia rtgno ex*, ion compalfi font, ac leprtfi* N* *panci , qmbnt propter eat adminifirindas abnfifmrantt jlammù add:&r. Jta diferte M. Cbranicon S.Ekrtdfi Uticerifit, cni alii pariter feriptoret fufragantnr,* E

CASUS reservati

Per Conciliatu Provinciale Rttomag. modo exquirantxr,

1. Qui faciunt fortilegis dc Sacramentis Ecclefin.
JI. Qui malitiofe procurat abortivum.
III. Qpi ad conjungendum vel diftinguendum (f. *dujuogeoduto) faâum matrimonium* , deponunt fcienter falfum teftimonium.
IV. Qpi ad exheredandum aliquem faifiun te« ftimonium deponunt.
V. Qui a *Judmo* fumpferit potionem.
VI. Clerici, qui fe fupponunt jufiiti* fiecula· ri , vcl qui exhibent emendam in fa&ir perfonalibus, ubi *Haro* fuerit t fi prnfis. mant reipondere, vel caufas hujufmodiagitare coram judicibus fsxularibus.
VIII. Judices fcculares, qui de caufis Ecclefia fe intromittunt qualitercumque, fi moniti generaliter fuerint.

2£'*£_

IX· Qpicumqne fodices , qui generaliter funt moniti , at affifias ft placita dista· dominid·. ftfeftis Apoftolorum, ft beatnMari·, ft Joannis Baptifl· , ft aliis qu· a Clero ft populo celebrantur, tenere defiftant.

X Illi qui impediunt jurifdiâiooem Ecclefiafticam.

XL Facientes violentiam Cericis indebite ultra îuam exigit rebellio defendentia : vel qui etinent cos ultra requifitionem judici» Ecdefiaftid.

AXIL Illi qai invocant demon· per artem magicam, vd per.... coofentientes.

XIII. Perfona Ecclefiaftica, qua contra perfoturn Ecclefiafticam ftndiote procurai *Her·* fieri, ut cauiam trahat coran judka foe»· lari.

XIV. Matrimonia inter contrahentes ctandeftine ·

Omnes predifti funt excomnnmkati per provinciale Concilium Rotomagenfe.

ANNO Cwejjn *****

-^.CONCILIUM M AGDEBUR GENSE-------

ANNO «SV — anno

Anno Chrifti MCCCXXIL Joannie XXII. Pap« VI.
Ludovic! Bavari regis VIII.

ftmrfordas *Dà grtfie ercUtfijcrfer 3. MegMergt^ii Etti.*

,M„.v_iE ·p.·

O /^Ircomfpefta forte providentia coni;rua pro- , Vj I vifioae diipofoit ; quod conftituti ». creta , nunc novorum forium editione , ! nunc antiquorum additione, detradiooe ac declaratione, utilitate foadeote, valeant prout perfon·, caute, loca, tempora, négocia , ft inftans neceflitas poftuUvcrint, in mdiua reformari ; cum enim dicat canon, qooddbboc leges conditu fint, ut eorum metu humana coerceatur audacia, tutaque fit inter improbae innocentia , & io iptis improbis formidato fopplicn refrenetur malitia ft nocendi facultas. Ot» hoc necefle eft, quod fecundam neadfitatem pro... diftarum varietatum leges ft ftatutahominumprellica ... per que contra premifla optimum remedium adhibetur, immacatioois quamdam recipiant novitatem , ita quod fingulis de novo morbis <-mergentibus fua auxilia coaptentur . Sane in concilio Provinciali dudum io Magdebureenfi ecclefia, déponents Domino, celebrato, natata quadam pro reprimendis oppreffiooibus , reformandis moribus, ft corrigendis exceffibus , ac libertatibus confervendis, facto approbante concilio edidimus, prout tunc temporis , communi utilitate penfata, vidimus expedire. Nunc vero orofentium experientia temporum quadamQ in eifdem ftatutrs foppfenda,quadam etiam reftrtngenda, ft aliqua eorum expofitioois dcclaratione adjuvanda, apertius manifeftat.

I- Sanfti igitur hujus approbatione concilii adjicimus & (anximus, pcenas omnes per denuntiationem , excommunicationem , eeflatio. nem a folcmoiis divinorum , ft fofitraftionibus ecclefiafticonun (aeramentorum ac ecclefiaftk· fepolture, ftun&ioois extreme in priori Msgdeburgenli concilio noftro ei iofiiftas , qui archicpifcopum vel epifcopum Magdcburgenfis provincia intra provinciam ipfiun ceperit, aut captum detinuerit ia eadem , vri (ocius foerit detentionis, equa ratione extendendas ad eum, qui archiepifcopum vd epifcopum ejuidemprovinci· percuderit, £m etiam vulneraverit, aoc (ocius tadcncts foerit, feu alia commiferit , qua jam de captivatoribus font antedifta.

II. Infuper in poenam ampliorem addentes, quod quili»rt do predi&is prefomptoribus , ficut reus criminis latte majeftatis, perpetuo fit infamis, nullus ei debita reddere, nullus ei in fodiefo rcfpondera teneatur, fi qua vero pheoda ab ecclefia, cujae archiepifcopum vd epi- 3 (copam in premiflu offenderit, obtinet, fit eis ipfo jura privatus, ft fic libere ad ecclefiam revertantur.

III. Loca etiam, in quibas iidem captivatores , percuderes, vd vulneratores , ac alti preelfti, vel eorum diquis domicilium obtinet, aut foriidiftiooom de jure vd fafto exercet , fimiliter ft locus, in quo detinetur archfepifoopus vd roifcopus fic capiivm genendi (objaceat interdioo. Verum quia in concilio anteriori cavetur omnes pcenas eoutra captivatores ibidem ftatutss inviolabiliter obfervandas , dorvec ca. ... prim (atisiaôiooc debita ft condigna; pari ratione duximus ftaraendum : quod amoquam percudo feu vulnerato fuerit per emendam condignam (alisfaâum , nequaquam ceffondum efle ab executiooe , feu obiervatiooe peenarum percuffbrfeus feu vulneratoribus (opertus infliftarum.

pi captio vd pereuffio aut vulneratio , u evenerint , non poterunt forfitanftatim efle cognite , (latuimas : quod quandocumque foper aliquo eorum, (ahem per famam publicam divulgantem,' notitia habeatur , ex' tunc aWque dilatione quacumque, denunciatio ft ceflatio a foUemniis divinorum, ft fotcrdiôum , fine ulla notification «lia diftriâius obfcrvencur, ft iidem malcfaâores ta jpenere excommunicari publice nuntientur.· in fpecie vero noonificon*fli*terit per mandatum, fingulis diebus dominicis accents candelis, ft pullatis Campanis, prout *in* priori Magdcburgcnfi concilio de talibus eft ftatutum.

V. Similiter volumus ad notitiam captionis ablatis , prapofiti, archidiaconi, canonici, vd reftoris alkujus ecclefia, aut clerici cujufctamEque (ufficcre praexrcutiooe facienda infirmatio·

VI. Pneterea detcAanda quorumdam temo· ritu, oui in fua caufa jufl· fibi * dicere con- /. 4^^ lra perfonas ccctefiafticaa exhibent fcnmleftoe; cum enim aliquid qturilionis contra perfonas ecclefiafticas bibere proponunt , licet perfontales parat· fint, ft paratas fe exhibeant ft». re juri coram judke competenter nihitosnimtamen iidem impigooraiom , qui vulgo pmdo* terar dicuntur ia bonis feu rebus ad penos·* bufofmodt fpeftaatibns committere non eeren·

GT fur, *et* quo quidem fado quandoque damna A gravia *ft* ncdia inferuntur . Cum igitur non eft malitiis hominum indulgendum , provida deliberatione linximus : quod tales, qui impigno» rationes leu pandationes hujufmodi contra perfonas ecdcfiafticas, ut przdicitur , attemptare prxfumunt , nifi , poftquam fuper hoc a judice competente moniti fuerint, infra duos dies poft monitionem eamdem proximos revocent cum effc&u & de damnis fatisfaciant competenter , excommunicationis fententiam incidant ipfo fado , it nihilominus tamen perdant ea quz jure fibi dicunt debita, cum fibi jus dicere non liceat, ficut legitims perhibent fandiones.

VII. Poftremo ftatuimus diftri&ius & providemus confuitius, quod ftatuta prxfentis concilii debeant ftatutis priori Magdeburgenfis concilii indivifibiliter aggregari, & quod quilibet archidiaconorum fic archipresbyterorum habere apud fe debeat copiam eorumdem , ficquod ftatuta eorumdem ad minus femel in anno in fynodis generalibus publice recitentur, quod etiam fervari volumus in fynodis particularibus, in quibus confueverunt archidiaconi feu archipresbytert refidere . à

Datum Magdeburg!.

^SYNODUS PRAGENSIS

Anno Chrifti MCCCXXII. celebrata.

Joannt/ Dei gratia S. Prageyfi/ ecclefia erehiepifeoput, jlpofioliea Sedi/ legatu/, tniverfi/ & fingulis Pralatis, Prafidentibm, Clericii facularibui & Rtligtqfi/, curatu & non curati/, aut eorum leta tenentibus , nobis ordinario Ù legatini/ jure fubjefii/ falutem in Domina.

C»"rZmî^,lf cunâas follicitudines noftris, quibus nos B rîv'p'i?"· Pafl°r,k officium & debitum injundz fervituns aftringit, illa debet eflepraecipua, ut gregis Dominici nobis fuperna difpofitione commifli animarum cura non negligatur , & ne illum lupus rapax antiquus humani generis inimicus invadat, ejuique languis de noftris, quod abfit, Propheta dicente , manibus requiratur . Sane cum fecundum canonicas fan&ienes ultimo deputandis fupplicio negari, fi petant, non debeat Pcenitentic aut Euchariftis Sacramentum, abufum damnabiliter in quibufdam locis provinciae & diœcefis noftrx contra hoc intro, dudum hac fynodali conftitutione abolere volentes , omnes & fingulos Barones, nobiles Jufliciarios, Bailivos, Capttaneos Burgimagiftros , magiftros civium, Judices & Juratos , ac alios Dominos temporalem turifdiâionemobtinentes, nobis ordinario fic legationis jure fubjedos requirimus , monemus & hortamur, fic per vifcera mifcricordic D. N. J. G obfecramus in Domino, ut ab hujufmodi defiftant abufu , mandantes & injungentes in virtute S. obedientir, & lub pcena excommunicationis prefaits Praelatis & ecclefiarum Parochialium Remoribus & Plebanis , quatenus prxfatos Dominos Barones, nobiles Jufticiarios, Bailivos, Capitaneos, Burgimagiftros, magiftros civium, Judices, & Juratos, nec non alios dominos quofcumque praefidentes eis, & temporalem jurifdiftionem obtinentes, fic in eorumdem parochils confidentes toties, quoties opus fuerit, moneant & requirant, quos & nos prxfentis noftri ftatuti requirimus, & monemus audoritate , ut ipfi prxfatum ufum damnabilem aboleri facientes, omnes & fingulos ultimo fupplicio deputandos, ante hujufmodi fupplicium , fi petant aut affcâaverint ex devotione,permittant recipere & fumere Pcenitentic fit Euchariftis Sacramentum, feu viaticum cum affedu, quibufvis impedimentis feu fucatis occafionibus procul motis . Quod fi praefatorum Prelatorum prsftdeniium feu Plebanorum monitionibus & requifitionibus, ac prxfenti noftrx conftitutioni acquiefeere non curaverint , damus & tenore praafentium plenam concedimus facultatem ptsfatis Plebanis & Prcfidcnubus, in prxfatos Barones, nobiles Jufticiarios , ac alios Dominos omnes & fingulos fupradi&os temporalem jurifdidionem obtinentes, non parentes hujulmodi noftrx falubri conftitutioni, fententias cccieflafties cenfurz, toties, quoties opus fuerit proferendi, dt monitione canonica przmiisa promulgandi , nec non ad dcnunciationcm eorumdem procedendi, fi neceflie fic vifum fuerit expedire. Ratas etiam atque gratas habebimus fententias quas, prslati Prxlati, Plebani , fic Prxfidentes in tales nobiles cite tulerint, fic faciemus audorc Domino firmiter obfervari.

Przterea in tantum , peccatis exigentibus -, corda quorumdam presbyterorum fimoniaca fervitus depravat, quod ncc Baptifmi , Euchari- Cftir, Pcenitentic aut extreme Uoâionis , nec benediâlonem nubentium aut cxcquias lcu fepulturam mortuorum , five alia quscumque fpiritualia fuis nolint lubditis miniftrare , nifi pro hujufmodi fpiritualibus, feu adminiftratione iplorum eis folvatur , vel promittatur pretium ex pado pro iuz turpitudinis excufatione , immo verius acculatione diuturnam conluctudincm prx tendentes : fic quamvis hxc per ftatuta provincialia, dudum per przdecefibres noftros edita, funt exprefle prohibita ficvetita; nos attendentes, quod ea quae fuper iis repetuntur , melius j-ynemorix commendantur . ne tam pcrniciofam venalitatem videamur noftris temporibus approbare, prxfatum ftatutum in libello ftatutorum provincialium expreflum , per rrofirum przfens ftatutum duximus repetendum, mandantes, quatenus fingula prxdifta Sacramenta , fic res facts non obftante quacumque corifctetudine fine exaftiooe cujufcumque temporalis emolumenti libere conferantur ; fic quicumque de cetero prxmiflorum, vel alicujus ex prsmiflis venditor deprehenfus fuerit, fi eft Rcdor ecclefix, perpetuo ipfa privetur ; fi vero vicarius feu foetus fuerit, ad noftros carceres, ut pcenitentiam agat, detrudatur. Infuper archidiaconi locorum, icu decani rurales , fi pro facris liquoribus , chrifmate, vel oleo per fe vel alios aliquid prxfumpferint extorquere, fuis beneficiis perpetuo fpolientur, fic quia defidta fic oblivio mater ignorantis exiflunt fic confufionis, ideo di. finde przcipimus, fit mandamus omnibus *rchi-

Cy chidfaonh flc dec»» civitatis & dicecefis no-A integre levant, & publicem fub pœna Iufpeo--
.... Aτβ Pragenfis , quatenus libellum flatutorum fionis ab ingreflu Eeclefi* flee. chiusti
hujufmodi, fit aliorum per prcdcceflbres noftros Dat. Prag* ann. Dorn. 1311. die 17. men-
I,,». & nos editorum tam fynodalium quam provin- ùs Junii.
ciaJtam, habeam, fle lo fuis convocationibus

CONCILIUM BORGOLII

Primo indi&um, deinde Valentiam dicecefis Papienfis translatum , in quo Matthxus Vicecomes , hoftis Ecdefix & contumax haereticus declaratus eft, ac a fidelium communione fegregatus

£> U|t>vili Jtdu s*.-ra TN nomine Domini. Amen. Dudum fandil-fimus Pater , flt Dominus nofter Joannes magna Dei providentia Papa XX.....habens Matthamm de Vicecomitibus de Mediolano,filios , fuos fle quofdam alios ex certis caulis graviter iufpedos de labe hzrcticz pravitatis, ic propterea volens, quod contra ipfos procederetur, nobis fratri Aicardo Dei gratia S. Mcdiolaoenfis Eeclefi* Archiepifcopo , ac fratribus Barnabe priori provinciali Lombardie , Paxio de Vedano, Jordano de Montecucbo, Honefto de Papia ioquifitoribas heretic* pravitatis in diâa provincia fupcriorts Lombardie , fuas direxit litteras in hac forma: Joannes Epifcopus fervas fervorum Dei. Venerabili fratri Archiepifeopo Mediolanenfi , ac dileâis fillis inquifitoribus heretic* pravitatis in luperiori Provincia Lombardi* falutem, flc Apoftolicam bene» diâionem. Prolatu» hoftis , & impius au&or immanis fcelerum, flt culparum Matthaeus Vicecotncs de Mediolano partium Lombardie rabidus populator, &c. Dat. Avert. n.Kal. Jan. Pontii, noftri anno v>.

Nos autem Archicpifcopus , et Inquifitores prefati receptis cum reverentia debita Interis lupraicriptis, volentes mandatis prefati domini noftri humiliter, et efficaciter obedire , timentes probabiliter, ac vifibiliterjufpicantes,quod idem Mattbsus nuncios citationem noftram deferentes ad eorum pr*fentiam accedere, immo nec civitates, caftra, terras, et loca, que detinet occupata , intrare non permitterer quoquo modo , cum notorium diet in partibus Lombardie, quod nullus portans litteras maxime contra cum , ad ejus przfcntiam, et terras quas tenebat, et tenet fua tyrannide, accedere permitteret, ficut ncc adhuc permittitur, quia diâis litteris (polietur, ficut accidit nuper a fello Nativitatis Domini citra in perfonis venerabilis Patris Domini Simonis Parmenfis Epifeopi , ac religioforum virorum Arnulphi S. Ansbrofii, et Lanfranchi S. Simplkiani Mediolan. Monafteriorum Abbatum , qui ad didum Matthcum de voluntate, et licentia reverendi in Chrifto Patris Domini Legati przdiâi pro certis negotiis ifta tangentibus , accedebant , qui in ingreflu comitatus Mcdiolanenfis fuper pontem numinis Ticini per officiales, et fatellites didi Matthei, ac eorum focii religiofi , ac presbyteri, ac familiares alii veftibus , et calceamentis , aliqui etiam ufque ad camifias exuti fuerant, eorumque veftes, et calceamenta , et etiam feli» equorum, et fomeriorum diligentius perquifil*, fi aliqu* litter* in iis involute fument allante Pnslatoram, et Cleri , et populi multitudine numérota, eumdemMηth*um per ediâum publicum, et folemne, prout nobis etiam per Apoflolica privilegia concef-fa inquifitionis officio comretebat in civitate Aftenfi, ubi tunc temporis,videlicet I{ menfis Januarii proxunc preteriti moratiamur pcicmptorie citavimus, ut m loco de Borgolio nutla Alexandriani in Ecclefia S. Mane ejuidem loci de Borgullo xxv. die menû Fcbmaiii proxime tunc futuri,cum continuatione dierum (equentium comparer» , et addict perlonalitci coram nobis fuper contentis in didis litteris Àpollolicis, et allis hzicfim lapientibus , et tangentibus , de quibus poftet haberi verifitrtlis lufpicio, contra eufit veritatem didurus , et proceiTurus tn his, que in hujmmodi noftris procetlibus ei facienda incumberent . et fententiam auditurus, et fadurus, et recepimus luper Ccis quod juftitia fuaderet, fignihcantcs.ct apet<e praedicentes eidem, quod nifi in dtdo ter mi no coram nobis juxta moduin, et formam citationis hujufmodi compaterer contra cum luper labe heretic* pravitatis, et alus prrK'bs juxta formam canonum, et alia ficut nobis per jura fcripta , et Apollolica privilegia fuper crimine hxrcfis concdTum extitit fecundum tenorem literarum Apoftolicarum prcdiâarum ad fmgulos adus, qui faciendi, et expediendi incumberent , er ad definitivam fententiam contra eum, tam in dido loco de Borgolio, quam alibi, ubi nobis expendi videretur, mediante juftitia procedere curaremus , ejus abfentia , sel contumacia non obftante , coque ulterius non Qcitato. Locum aurem przdidum dc Borgolio ex eO ipfi Matthcoduximus aftignandum , tum quia eft proximus, et vicinis terris , quas didus Maithzus detinebat, ficut adhuc detinet occupatas, tum etiam,quia ad aha loca, qu* idem Matthaeus detinebat , et detinet pro his qu* facienda incumbebant nobis tutus non patebat acceflus. Et ur pred'do Matthxo omnis calumniae tolleretur occafio,nec pollet praetendere,quod didus locus de Borgolio non tutus, fed fulpechis effet , eidem paratos nos obtulimus ei per litteras Domini legati przlati , ac nobilium virorum Dominorum Raymundi de Cardona partium Lombardi* Vicarii Regii,et Capitanei generalis,et Bcruardi de Monte Ser-E»ïo Senefcallt Regii Pedemontis , /et partium earumdem militum, nec non Vicani-Kegii, et communis didi loci de Borgolio , et alias de fecuritate idonea providere, ac, ut hujufmodi citationis ediâum ad didi Matthzi deduceretur notitiam ,chartas, five membranas citationem conftituentes eamdem in majoris civitatis Aftenfu, nec non et S. Mari* didi loci de Borgolio Eeclefi* oftiis affip.i fecimus, feu appendi , qu* quali fuo fonoro prcconio, et patulo jadicio citationem hujufmodi publicarent, ira quod przfatiis Maithzus non poflet prztendere citationem ignorallc. prout dc his plenius con-

■ In-, OJKJSTI M“‘

conflat per patentes litteras noftris figillis tnu- n*,âî › Suas *° noftris proceftibua fecimus re· girtrail:

Verum licet hujufmodi citatio,prout legitime nobis conllat, ad notitiam ipfius pervenerit , idem tamen Matthzus didis loco,& termino, aut etiam poftea quandocumquc quamvis in eodem loco de Borgolio poftea per plures dies fuerimus, non comparait ut debebat per fc , aut aliam perlonam legitimam , quz aliquid rationabile proponeret pro eodem , quinimmo Marcus dc Vicccomitibus , filius didi Matthzi hereuci, & Gerardus Spinula Capitaneus generalis exercitus Matthzi przlatt cum magna multitudine equitum, & peditum armatorum, *fc* exercitu magno valde credis vexillis Marci, & Gerardi przdidorum, & communis Alexandrie locum praedidum Borgolii , ubi nos Archiepiicopus, & inquifitorcs pizfati dida die

Febr. przientes eramus , pullata campana in Alexandria, fient confucvit pulfari ad arma , non tine Dei , & Ecclefix , & Domini Pape przdidi, cujus audoritate fungimur, ficut tunc etiaio fungebamur, manifefta injuria , fle contemptu grandi, przjudicio fidei , & turbatione inquifitionis, pro quoad dtdum locum Borgolii veneramus , hoftiliter invaferunt , projiciendo catellos, flt fagittas, flt «llas etiam impugnando , propter quz eumdem Matthaeum reputantes merito contumacem , juxta fuinum didz commilitonis nobis fadz procedimus ad ea, que facienda nobis ia eodem negotio incumbebant, vifts fle cum diligentia recenfitis probationibus per nos receptis, tam per litteras, fle proccifus Domini Pap* przdidi, et Domini Legati, et alla ioftrumenta , quz in prefentis negotii proceffu inferri fecimus , quam per telles juratos , et diligenter examinatos , et aliis in dido noftro procelfu contentis, habitaque fuper eis in loco de Valentia Papienfis diœcefis, ubi Legatus praedidus cum fua curia nofeitur refidere , ad quem locum nos tranflulimus, ut tutius, et iolemnius, et cotifultius procedere valeremus, frequenti, et matura deliberatione nobiicum, et cum Domino Legato przdido , et venerabilibus in Chrifto trairibus Dominis Guidone Aftcnfi , LJguccione Novarienfi , Simone Parmenfi , Fredertco Saonenii, et Guilielmo Aibcnli Epifcopis , ac religiofts viris Aflulpho S. Ambtofti, Lanfranco S. Siinpliciani, Philippo S. Cclfi Mediolanenfis, ac Bernardo S. Dalmatii de Burgo Aflentis Diœcefis , ct Henrico S. Marchtant de Tcrdona monaflcrioruin Abbatibus , et cum prudentibus vins magiftris Guillelmo Rovelli decano de Burlalio Caftrt Diœcefis, Stephano Hugoneli dodore decretorum canonico AJbenfi Domini Papa? Capellanis, et ipfius *ìacri* Palatii , ac didi Domini Legati caufarum auditoribus , ct pluribus aliis divini , et humani juris *peritis,* quia legitime nobis conflat , quod ptrfarus Ms11hæus contra camdem Matrem Ec‘clefiam, et libertatem Ecclefiailicam fui elati cordis erigens cornua , ipfamque opprimens, et contraeam violenter infurgens nonnullis Ecclelns Mediolanenfis Civitatis , et Diœcefis tallies, et colledas multipliciter oncrofas impofuir, illafque per fpoliationem rerum,captionem, et detentionem perfonarum, ac diverfos cruciatus corporum vjplenrer exegit , in pluribus monafteriis civitatis , et diœcefis ptzdidarum tam virorum, quam mulierum perfonas infurticlentes, et indignas, *iux faventes nequitie* , in przlatos fecit prrfici violenter, plurefque perfonas in illis pro fuo libito voluntatis intrufit,ac in ipfis monafteriis monialium plures puellas, poftquam ipfis fuerat impudenter abufus , ad quarum aliquas etiam poll religionis ingreffum , tamquam canis ad vomitum dicitur,et ex vérlfiaiilibus conjeduris prelumitur rediiflê : per Scotum fiquidem de S. Geminiano , et alioa fatellites fuos nonnullos perfonas Ecclefiafticas, etiam in facerdotio conftitutas per violentiam capi fecit, et detineri carccribus, ac in ipfarum aliquas diverforum tormentorum genera crudeliter exerceri. Venerabilem etiam in Chrifto patrem Dominum Ubertum Dei gratia *Ver*cellcnfem Epifeopum inflantia violente hoflilt-

B tatis per filios, et fatellites *fuos* obfedit, ipfumque, ac przpofiium de Rodabio Archipresbyterum, et plures canonicos Ecclefic Vcicelleufis capi feci: , et tam ipfos , quam Abbatem Monaflcrii S- Stephani Vetcclleufis carcerali cuftodia detineri, quorum aliqui in eifdem cxfpiraverunt carccribus,et adhuc aliqui detinentur , quamquam idem Epifeopus divin* miferationis auxilio cva(erit manus ejus.* bonaquoÎue Ecclefiarum in terris occupatis per ipfum uis applicavit ufibus violenter , et illarum ptzlatos coegit miferabiliter exulare ac pnelatis in curia Domini Legati przdidi morantibus ne *pro expenfis* ipforum pecunia , ac procuraţiones ipfi Domino Legato debite ad ipfum ,

C et pecunia decimz dudum impofttr pro fubfidio *Terra* Sao/be coileda in panibus illis ad Apofloitc* Sedis Cameram quomodolibet portarentur , per fe, el miaiftros fuos impedivit , euntes etiam ad curiam Romanam,et redeuntes ab ea , et ne litter* Domini Papas, et fupradidi Domini Legati ad alios , et ab aliis mitterentur ad ipfos , impedire przfumpfit › quas litteras frequenter fecit etiam aperiri, piorefque Cruceftgnatos ultra numerum trecentorum dudum congregatos Mediolani in fubfidium Terras Sanfbe, dum in loco fratrum Minorum Mediolani prcdicationcm crucis audirent , per fuos fatellites invafit hoftilittr, ipfoique fugavit , gravavit, et aliquos etiam deti-

D nuit violenter. In Provincia quoque Lombardi* pacem turbat, diteordias feminat, guerras commovet, diflenfiones excitat , et aliis malis innumeris cautam przflat . Prsfatus mfuper Matthzus tot , ct tantis nefandis fcelcribus , et cxceflibus hori tdis involutus exorbitans a fidei caiholicz ventate, verum lumen non videns, de facramentis male ientiens, ac clavium, et Ecclefiaiiica poteftate , ipfafque contemptibiliter vilipendeos,diutius fuftinuit plures excommunicationum fententias latas in ipfum , tam ab homine, quam a jure, ac interdidum ecclefiafticum, cui prxfata *civitas* Mediolanenlis ipfius Matthaei exigentibus culpis fuppofita fore dignofeitur, fecit multoties violari, laico-

E ram corpora defundorum in Ecclefiis, ac ccemeteriispulfatisoampanis,miniftris ipfarum invitis, et renitentibus faciens fepeliri , id idem fieri faciens in terris, et locis, quz per filios fuos detinet occupata fimili appofitis interdido. Przterca Zacharinam filiam fuam , qu» ipfo przfentc cum RJchardino de Langofco in Ecdefiz facie publice per verba contraxerat , de przfenti , nulla divortii lententia praecedente, alteri de fado, dido Richardino vivente , matrimonialiter copulare przfumpfit . Nonnullos etiam Ecclefix przdidz devotos avertit ab ipfius devotiouis conflantia, et cos,qui ab eadem

- "dem devotione funt, peccatu exigentibus, alteni, ne reverterentur ad illam, luis perverfis conatibus perturbavit; itnpedivitqua prelitoaet refigiofoa, ne Synodos, Concilia, vel Capitula congregarent, et nc In fubditos iuos vifitauonis, aut *cornAioou* officium exercerent, et *pro*ponerent verbum Dei, ac propter fovam tyrannidem miniftrari modo debito nequiverunt Ecclefiaftica Sacramenta, propter qu» pullulam hzrefes, fchifmata crefcuni, a cultu divino receditur, fidelium anime perditioni («pius exponuntur, periclitantur corpora ,fcandala tufcitantur, et aulus panditur aliis malis innumeris perpetrandis. Supradiftus denique Mat* thru* przmilfis omnibus irretitus, et illius aflutia fraudulenta deceptus, qui ad generis humani sternum laborat interitum, celare non valens ulterius tui cordis peltiferam labem ,qua longo imbutus tempore, licet eam fub hypocrite palliatione celaret, ad cor, et tantorum enormium perpetrationem fcelerum labebatur, ut et iraniduâam in ipfum a progenitoribus tuis ex diverfis lateribus velut palmes, qui a radice* trahit amaritudinem, pravitatis heretic» labem, qua nonnulli ex progenitoribus fuis, prout eft manifeftum, ac etiam in partibus illis exiftit notorium, fufpcfti notati, et aliqui condemnati ignis incendio, fequeretur, complures fibi conciliatio*, et fecretarios, ct officiales aflumpfn,fecumquc retinuit, ficut adhuc retinere dignofeitur, przdi&a labe notatos, et graviter diffamatos, ex quibus Francifcus .de Garbagnate *fuit punitus propterea* impolitis fibi crucibus in tam cxccrabilis erroris memoriam, quas per non modici temporis fpatium deportavit. Cum fchifmaticis quidem, et Ecclefi* Roman* rebellibus confederalionem fecit, ac ligam, ac officium inquifitioms pradiâs expellendo, videlicet inquifitores pravitatis ejufdem de Mediolano annis pluribus jam elapfis per minas, et potentiam, et alias etiam impedivit. Olim etiam dum alias regimini civitatis eidem dc fa&o przeflet, rogavit pro liberatione cujufdam hzreticc Mantreda nomine, qua tunc tenebatur in carcere, et qua fuit poftmodum judicio fccülart relida, et demum ignis incendio concremata. Dcmones praterea, quorum eft fervus effeâus ,et cum quibus confoederationem fccifle videtur, ct delperatus de Divina potentia, multoties exeerabiliter invocavit, et quehvit ab eis relponfiones, et confilia in ageo. dis .Rcfurre&ioncm quoque corporum humanorum, quam fides catholica docet, ct fanfta Romana Ecclefia profitetur, et tenet, impie negat,devians a fidei veritate. Adhuc etiam cum excommunicationis fententiam in ipfum per eumdem dominum noftrum ob ipfius contumaciam rite latam, per triennium, et amplius fuftinuiffet, ficut adhuc fuftinet animo indurato, et per hoc haberetur de labe privitatis prrdidz non indigne fufpeâus, fuifletfie propterea per litteras ejufdem domini Psp» intendentis inquirere contra eum fuper hbe pravitatis praediâae peremptorie citatus,at infra certum temporis fpatium coram eodem domino Papa fe perfonaliter pnefentaret inquifirionem hujufmodi fobiturus, er recepturus, quod juftitia fuaderet, quia in dido citationis termino, et poft etiam expe&atus de gratia, comparere per fe, vel alium contumaciter non curavit, prefatus dominus Papaeumdem Matthaeum de confilio reverendorum patrum S. R. E. Cardinalium fratrum inorum decernens ,& reputans, prout erat merito, contumacem ipfiim propter' hoc excommunicationis vinculo innodavit, quam per annum, ct amplius faftinuit, ficut adhuc fuftinet animo indurato, que omnia plene coram nobis probata funt, ut fuperius continetur. Ex his, et aliis multis, que ad hoc jufte, et rationabiliter nos inducunt, Chriftl nomine invocato, fedentes pro tribunali defini, tam fententiam proferentes, prefatum Matthzum de Vicecomitibus de Mediolano contumaciter abfentem, ipfius tamen abfentiam divina repente pratlentia, in his feriptis fentenliando decernimus, et judicamus hcreticum manifeftum, «umdemque Matthcum velut hsareticum condemnantes, ipfius bona omnia mobilia, et immobilia, jura, jurifdifeiones, ct queeumque alia ubicunque fint, et quibufeumque nominibus cenieantur, eadem fententia confirmamus, immo decernimus confifcata, et nihilominus ipfum Matihzum cingulo militiae, officiis publicis, dignitatibus, et honoribus quibuicumque privantes, feu privatos fore declarantes excommunicationis lententi», ac perpetue infami», et omnibus aliis panis, a furis conditoribus contra hereucos flaturis, ordinatis, et promulgatis, eum decernimus fubjacere, ac ejus perfonam exponimus a fidelibus capiendam, filios infuper, et nepotes Matth»i prxfati prdaturis, dignitatibus, et aliis beneficiis ecclcfiafticis cum cura, vel fine cura, que tenere nofcuntur ct officiis publicis,ac honoribus quibufeumque privamus, vel privatos fore potius denunciatnus, eofque ad obtinendum in pofterum pmlaturas, dignitates, alia ecclefiaftica beneficia cum vel fine cura, officia publica, et honora quotcumque indignos, et inhabiles declaramus, in quorum omnium teflimonium, et memoriam foturorum pnefentem fententiam noftram per inftrumentum, notarium publicum officii inquifitionis orediû» feribi, et publicari mandavimus, er noftrorum figillorum appenfionibus communiri; leda, lata et m feriptis pronuntiata fuit fententia fonradi&a per refigiofiun virum fratrem Bamibim Priorem provincialem prsdi&um pro tribunali fedentem vice fua et reverendi Patris domini Archiepifcopi, Paxitet Honefti, et Jordani inquifitorum pnedife. etiam pro tribunali fedenthtm in Ecclefia S. Mari» de Valentia Papienfir Diœcefis anno a Nativitate Domini MCCCXXII. Indtâione V. die quatadecisna mentis Martii Pontificatus ejufdemdomini Joannis Papa: anno VII. pnefentibus reverendo in Chrifto Patre domino legato pr®difto.et venerabilibus Patribus dominis Guidone Aftenfi, Huguccione Novarienfi, Simone Parmenfi, Pridcrico Saonenfi, et Guillelmo Albenfi Epifcopis, & religions viris, Aftulpho S. Ambrofii, Lanfranco S. Sicœpdiciani, et Riiiippo S. Celli Mediolanenfis, Bernardo S. Dalmatii de Burgo Aftcnfis diœcefis, et Henrico S. Maniant Terdonenfis Monafteriorum Abbatibus ordinis S. BenediAi,ac nobilibus viris Raymundo de Cardona vicario regio partium Lombardi», et Bernardo de Montefcrino Scnefcallo regio Pedemontis, et aliorum cleri, nobHiutn,et populi utriufque fexus multitudine copiofa. Et Ego Frater Thomas *Vi*toni de Ripolis fratrum Ordinis Ptadicatorum publicus aufeoritate imperiali, et nunc ipfius officii inquifitionis notarius ad hoc pa inquifitores eofdetn aflumptus le&ioni, ct prolatio. ni diâ» lententi», et omnibus fupradiâis,dum coram inquifitoribus ipfis agerentur, pratens ioter-

Qtfuyyi ^7,» ».

a Cyni»·, Af» «"1» Du*Air· -"*".

anno Christi u>>.

tcrM» et es omnia de mandato , et auftorf· A fueto figillo fignavi, in teftimonium przdiâo.' ....
tll,e pnefatorum inquifitormn in his duabus pc- tiis chartarum fimul conghuinatis kripfi , et in hanc publicam formam redegi, mcoque cou* rum, anno » interdiâiooe , die, menfe t Ponil» qui ^Ti ficatu et loco przdi&is .

CONCILIUM APUD * VALLEMOLETI ‘vMM
PALENT1N.Æ DIOECESIS

Auâoritatc Guillermi Sabinenfis epifcopi, & fedil apoftolicz legati celebratum in Hifpania anno Domini MCCCXXI1. tempore Joannis Papz XX.

TITULI CAPITULORUM, ·

I. *Dt wefatuîleeiket.*
1. *Dt ejicio ordieetril»*
3. *Dr fon competenti.*
4. *Dt form,*
J *De tefiibtu.*
6. *De vite tf kontflote tkriconme.*
7. *De cekekitetiam clericerum & mu/itrum.*
B· *De clericii* mm *r&dtntikej.*
9. *De prekrndn.*
11. *De docintij,*
1*. *Dt fletu momtckorum.*
13. *De relidijh*
14. *Dt juro petrouetut.*
t). *Dt kuptijmo-*
16. *De rlfinctiett jejuniorum.*
1?· *Dt iurmnnitott ceciderunt.*
ia. *Dt confenguinitete & ejiuilute,*
19. *Dt jtnouie.*
10. *De. utegifirir.*
xl. *De Juduit <7 Surrectni/ .*
XX. *De* ada/rrnl.
XJ. *De reptorikttr*
34. *De fortilt^ns.*
xj. *De* p«rgaSiMr *cenonico,*
3d. *De permotione vuigeri .*
37. *Dt pcniltnint.*

In nomine Domini noftri Jefu Chrifti, amen.

Iftz funt conftitutiones per nos fratrem Guillermum Dei permiffione epifcopum Sabinenfem ,apoftolicz fedts legatum , faétz ac editx in concilio celebrato per nos apud Valkmoleti Palentinz dicecefts, praelatis omnibus noftrz legationis ad celebrandum diâum concilium convocatis , anno a nativitate Domini milkftmo trcccntetao vkefimo ftomd. , Monas Augufti , qua die pnefatum concilium extitit terminatum.

PRÆFATIO.

TNjun&um nobis legationis expofeit oÆcrum, X ut attentis ftudiis et cura pervigili, ad reformandos In clero et populo legationis przdiâse mores et a&us devios, prout ex alto praemittitur, intendamus, et In his pizcipue apponamus remedium , in quibus majus periculum confpicimur imminere . Hzc eft quippe Dei pa* Btris ordinatio , h«c lex exiftit ecclefias alms *DUeeitt* matris, ut qui obfequits ecclefiallicis mancipatl***""7^ exiftunt , folerti cura et providentia prziulis^nm,^»· fincere et pure in domo Domini corwerfeutur,"»' . ♦»« et ut cordis oculus nube erroris obdu&us, illu-Fr'A"/f-'* Arationis lumine lit ferenus. Ad ifta igitur, qux ferventius afpirat noftra intentio, convertentes aciem noftrz mentis , univerforum noftrz legationis przlatorum apud Valtemoleti PalentitUB dicecefis ad przmiflâ agenda concilium duximus convocandum .' cum quibus habita difcuffione folerti et deliberatione matura foper his, Î|uz corre&ione et reformatione indigebant , aero approbante concilio conftitutiones infraftriptas edidimus, caique in majori ecclefia ioCcl przdi&I, die fecunda Augufti anni pnefentis millefimi trecentefimi *ricefimi lecundi*, pontificatus fummi patris domini , domini Joannis PP. XX. anno fexto , in przfentia di&i concilii, et clericorum aliorum allante multitudine, fecimils publicari .Sed quamquam finguforum auribus juxta canonicas fan&iooes non *effet*, poll publicationem hujufmodi , conftitutiones prrdi&as neceftariutn inculcare : tamen ne aliquis ab ipfârum oblervintia poflit fe per ignorantiam aliqqatcnus excufare , przdi&is nollrz legationis przlatis injungimus , in virtute fanftz ohedientiz diftri&c prascipiendo, manUdantes elldem,quod ipfas conftitutiones omnes et lingulas in luis cachedralibus ecclefiis, *infra* o&o dierum fpatium poftquam illuc delate fuerint , clero non exempto , qui de ordinaria , exempto vero, uec non reiigiofis exemptis, tam militaribus, quam non militaribus , audoritate noftra, et populo convocatis, et deinde in primis eorum fynodis folemniler et integraiiter faciant publicari . In aliis vero fummarie legi procurent, ut crebra hujulmodi le&io harum conftitutionum pr«feniibus przfervet · , et pofteris notitiam largiatur . Mandamus etiam , quod przlati przdi&i ad harum conftitutionum obfervantiam dent, quantum in ipfis fuerit , operam diligentem . Volumus jnfoper , quod ~~fgent omnes~~ noftrz legatidnis , et ~~fiHeulos~~ , poft duos menfes a publicatione przdi&a facienda in ptzdi&is ecclefiis cathedralibus numerandos.

*MS.ef*4* c*£'**£ r^fv.

ANNO CHRISTI

CAPITULA.

I. De *conflitutio*ibm* .

ALma mater ecclefia ab unigenito Dei filio primitus infiituta , & a fandis patribus fucccdentibus temporum curriculis ordinata , conftituit , ut metropolitan! cum fuftraganeis luis annis fingulis provincialia celebrare concilia non omittant , in quibus fuper obfervantia canonum , relevatione ecclefiarum , corrigendis excelfibus, & moribus reformandis , diligens cum eis habeant confilium & tradatum , & faciant ac ftatuant qux circa hxc viderint expedire . Et quia nonnulli prxlatorlim per plures annos hoc negligenter facere omiferunt , ex quo plura pervenerunt ecclefiarum difpendia , & etiam pericula animarum monemus archiepifcopos omnes & fingulos , ut ftatutum generalis concilii fuper hoc editum diligenter obfervent , facro approbante concilio (lamentes, ut fi archiepifcopi , faltem in biennio ferncl loco & tempore opportunis, per fc vel per alios, quatenus de jure conceditur , ipfis legitime impeditis , celebrare provincialia concilia omiierint , eo ipfo tamdiu ab ingreifu ecclefix lint fufpenfi, donec negligentiam fuam purgaverint provincialia concilia celebrando. Epifcopi etiam fynodos in fuis dicecefibus fuper prxdidis , prout jura volunt , celebrent annuatim. Quod fi forte hoc negligenter omifermt, eo ipfo ab ingreifu ecclefix fint fufpenfi , donec negligentiam fuam pugaverint fynodalia confilia celebrando.

Quia vero contingit , verientes ad dida concilia & fynodos, & redeuntes, aliquoties impediri , & in perfonis & rebus indebite moleftari : latuimus , ut quicumque venientes ad dida concilia & fynodos , vel in eis morando , aut etiam redeundo ab ipfis, ceperint , aut in perfonis vel rebus, cis damna notabilia intulerint , in fententiam excommunicationis incidant ipfô fado.

Inter extera qux officio prxlatorum incumbunt, hoc prxeipue defideratur requiritur , ut in fubditis vitx fanditas & morum honeftas praeceptis & prohibitionibus obfervetur . Volentes igitur, ut hxc per prxlatorum diligentiam impleantur , univerfos ecclefiarum prelates , arohiepifeopos dt epifcopos, monemus & hortamur in Domino JefuChrifto, ut ipfi in fuis conciliis provincialibus & cpifcopalibus fynodis ftatuant & ordinent ea, qux ad clericorum vitam, A reformationem morum , conversationis*" & habirus honeftatem, viderint expedire, injungentes his, qui fub cis jurifdidionem obtinent, ut de obfervantia ftatutorum & canonum in fuis vifitationibus inquiGtionem faciant diligentem : quam inquifitionem referre fuis praelatis in proximis fynodis teneantur . chricti ',1'·

II. De *officio ordinarii.*

Quia notitia catholicx fidei cuilibet orthodoxo eil neceflaria ad falutem, & ejus ignorantia pcriculofa quam plurimum & nociva, ftatuimus, ut quilibet B redor parochialis ecclefia- in feriptis habeat in Latina & vulgari lingua articulos fidei, praecepta decalogi, facramenta ecclefix , fpecics vitiorum &. virtutum , & quater in anno ipfa publicet populo , in feftis videîicetfNativitatis Domini, Rcfurrcdioais , Pentccoftes , & in Aftiimptione Virginis gloriofit, & in diebus Dominicis Quadrsgefimz . Quod fi redores in hoc négligentes fuerint , per praelatum fuum acriter puniantur.

III. De *foro competenti .*

C Ecclefiaftica jurifdidio a fxculari diftinda dignofeitur . & una per alteram impediri non debet, fed *potius* adjuvari . Quia vero nonnulli fzculares judices , ftatuta canonum circa hoc edita contemnentes, clericos & alias perfonas ecclefiafticas fuper rebus fuis & caulis presbyteralibus injuriofe compellunt coram fe in judicio litigare : ftatuimus , & univerfis prxlatis in virtute fandat obedientiz prxcipiendo mandamus, ut flaturum felicis recordationis Bonifacii papsa ^VUI. quod incipit : Quoniam ut intel'leximus ; in fuis conciliis & epifcopalibus fynodis , & in ecclefiis etiam fuarum diœcefum , ubi expedire viderint , faciant publicari , prxdidofque judices excommunicatos publice nunciari.

IV. De *feriis.*

Quamvis Divinx legis praecepto fancitum fit , diebus Dominicis & feftivis ab omni opere fervili abftinere : nonnulli tamen hujufmodi tranlgredientcs praeceptum ,& rufticalia opera, & artificia manualia diebus prxdidis exercere prxfutnunt » Ne igitur ex tranfgreffione hujufmodi fidelis populus indignationem Dei omnipotentis incurrat 5 ftatuimus, ut nullus in diebus Dominicis & feftivis agros colere audeat , aut artificia manualia exercere praefumat , nili urgente neceflitate, vel evidenti pietatis caufa, & tunc de fpeciali licentia facerdotis. Tranfgrcflbres autem prxfentis conftitutionis per excommunicationis fententiam a luis ordinariis puniantur .

V.De

ANNO CHRISTI

V. De teftibus.

Caufarum & litium difpendiofa protradiq , qux plerumque per falforum teftium di&a & advocatorum malitiam procuratur, quatenus fieri poterit, juris eft auxilio reftringcnda. Idcoquc ftatuimus ut falfi teftes, advocati, mediatores , Ac aliter eos inducentes ad Talia teftimonia perhibend|, ipfo fa&o fententiam excommunicationis incurrant,a qua, nifi poftquam eis fatisfecerint, quibus damna per depofitiones & inductiones hujufmodi illata fint, nullatenus abfolvantur . Prxfentem vero conftitutionem prxlati faciant in fuis ecclefiis cathedralibus & parochialibus diebus folemnibus & in fynodis publicari.

VI. De vita & boneftate clericorum.

Quamvis honeftas morum & habitus decentia omnibus clericis per facros ordines fini indiélz : in prxlatis tamen , archiepifcopis videlicet & epifcopis , eo defiderantur amplius , quo ex fufceptx dignitatis debito in feipfis debent oftendere , qualiter alios fideles deceat in domo Domini converfari. Volentes igitur ut prxlati prxdiéli, in converfatione , habitu , & veftitu , aliis exemplum prxbeant honeftatis : (latuimus , ut epifcopi & fuperiores prxlati ' fuccas lineas in publico , & cum eos equitare contigerit , nullatenus tabardos , fed cappas > & capellos fuz dignitati deferant congruentes , cappis aut veftibus fericis non utantur : Miffas in folemnitatibus majoribus in fuis ecclefiis , juxta fandiorum patrum ftatuta , & numquam fecrete in capellis fuis , celebrent, nifi caufa legitima & necef. faria fuerint impediti . Altaria viatica fecum portari faciant , in quibus lingulis diebus coram fe honefte & devote Miffam faciant celebrari . Horas canonicas cum fuis clericis attente recitent, & in ecclefiis fuis cathedralibus Divina officia folemniter celebrent , nifi legitime fuerint impediti.

Cum non folum a malo , fed etiam a mali fpecie,& prxeipue quz fcandali occafionem miniftrant, fit fecundum Apoftolum abftinendum : ftatuimus facro approbante concilio, ut nullus clericus (xcularis vel religiofus , in quacumque dignitate vel officio conftitutus, exemptus vel non exemptus, etiamfi pontificali przfulgeat dignitate , fponfalibus, baptifmo , aut nuptiis filiorum fuorum aut filiarum, aut nepotum reéte defeendentium , five legitimi, five illegitimi fuerint, audeat ouusn interdie : alioquin, fi clericus beneficiatus fuerit, ipfo facio medietate fruCtuum beneficii vel beneficiorum fuorum , illo anno quo talibus fponfalibus, baptifmo , aut nuptiis interfuerit, fit privatus,prxdi&a medietate frudluum in ufum fabricae ecclefix convertenda . Si vero clericus non bénéficiants fuerit , ufque ad annum eo ipfo fit inhabilis ad beneficium obtinendum . Qui vero de bonis ecclefiafticis , filiis , aut nepotibus fupradidlis , dotem aut donationem propter nuptias aflignaverit : aflignatio ipfo jure non valeat : & nihilo minus aflignans ipfo fado in pœnam fubtrallionis beneficii incidat fupradictam . Idem in religiofis, in militaribus exemptis penitus obfervetur . Prxlati vero przdiéti,qui prxmiffa, vel aliquod przmifforam commiferint , per fex menfes a collatione beneficiorum fufpenfi fint , & beneficia quz medio tempore vacaverint , per eum ad quem collatio de jure vel confuetfi^fiie devolvitur , conferantur.

VII. De cobabitatione clericorum dr mulierum.

Quia clericorum nonnulli famz fuz prodigi & falutis , in concubinatu publico vitam ducunt enormiter diflblutam : nos talium vitam corrigere , eorttmquc abolere infamiam cupientes , monemus omnes & fingulos clericos , etiamfi fint in dignitatibus , perfonatibus, aut officiis conftituti , ut ipforum nullus concubinam publice in domo propria vel aliena audeat detinere : facro approbante concilio ftatuentes, quod quicumque clerici poft duos menfes a publicatione coniiitutionis & monitione hujufmodi in fuis ecclefiis , pei arcliiepifcopos & epifeopos vel eorum vicarios in fynodis faciendis , concubinam feu concubinas modo przdidto detinuerint , vel dimittam feu dimittas , ut aliam feu alias admiferint, fi bénéficiât! exiftant , tertia parte fruâuum beneficiorum omnium, quz pro illo obtinuerint tempore , ipfo faâo penitus fint privati. Si vero per alios duos menfes , duos immediate prxdi&os fequentes , in eodem crimine continuaverint vitam fcedam,alia tertia parte fru&uum noverint fe privatos . Quod fi fbrfan Dei timore contempto , per alios duos menfes quatuor pjrzdi&os immediate fequentes in peccato perftiterint memo-

ANNO Christi «**»[redacted]

'morato : reliqua tertia parte fruduum A ipt[redacted] privamus , omnino .fub pœna ex. communicationi* prxeipientes eifdem , quod ad aliquam partem didorum fruâuum, poftquam ipfa vel ipfis,ut przdicicur, privati fuerint , manus temerarias aliquatenus non extendant . Et fi forfan contrarium tentarent, fub interminatione extremi judicii, prxlatis eorum , tam diœccfanis quam aliis , diftnde przcipimus , quod ad rcftitucndum totum quod de przdiâis tertiis fruâuum , feu ipfarum aliqua , poftquam B modo przfato privati exifterent , occupaverint, feu detinuerint vel confumpferint, per cenfuram ecclefiafticam ipfos compellere non omittant . Antediâz vero partes fruétuum, & ipfarum quzlibet, in cathcdralibus & collegiatis ecclefiis , quod ad bona qux dc communi menta fuerint , ad communem menfam capituli ; alia vero , redemptioni captivorum communiter applicentur . In parochialibus vero medietatem fabrics ecclefiz ipfius , aliam vero redemptioni captivorum detentorum ab in-C fidelibus applicamus : volentes & mandantes , quod per manus praelatorum fuorum, quibus ,quod prasdiâas partes fruâuum recipiant & exigant , committimus & przcipimus , quidquid ex diâis frudibus provenerit, in przdiâis ufibus fideliter expendatur . Quod fi forte nec adhuc ad cor redierint, fed przfens noftrum contemnentes mandatum, fe oftenderint tam exeerandz turpitudinis amatores : fuis prxlatis przdiâis , & ipforum cuilibet , in virtute fanâz obedientiz , & fub animarum fuarum pe-*D riculo , diftriâe przcipimus & mandamus , quod infra quatuor menfes a fupradiâis fex mentibus numerandos , tranfgreflores prxdiâos, qui concubinas prxfatas non omnino dimiferint, eafdem non admiffuri ulterius, nec aliam aliquam , feu aliquas amplius recepturi , omnino beneficiis fuis privent , ipfofque in limo peccatorum tam fixos , donec fe correxerint, & poftea per quinque menfes inhabiles efle denuncient ad fuperiores ordines, & ad quzeumque bene-g ficia ecclefiaftica obtinenda . Volumus etiam, quod fi quis de przdiâis, poftquam beneficio ieu beneficiis privatus fuerit modo przdiâo , manus rapaces extenderit ad diâorum beneficiorum trucius , feu ad aliquam eorum partem , incurrat excommunicationis fententiam ipfo faâo,a qua non poflit abfolvi,nifi de fic ^occupatis reftitutione integra, & beneficiorum, quibus privati effent, ut prx-

dicitur, dimiflione plenaria prius fadis· Verum quia peccata inulta non vult di- mitti Dominus ultionum: ftatuimus,diâo approbante concilio , quod clerici non bénéficiât! , tam facerdotcs , quam diaconi vel- fubdiaconi , aut inferiores clerici non promoti, qui non erubefeunt concubinas publice detinere , fi facerdos fuerit, capellaniam perpetuam aut temporalem tenere vel habere non poflit , & ufque ad unum annum poftquam fe a przdido peccato plene correxerit, ad obtinendum ecclcfiafticum beneficium fit inhabilis & indignus . Diaconi & fubdiaconi , ac inferiores clerici , ufque ad annum poft correctionem jam didam , fint ad fuperiores ordines inhabiles, & ad quzeumque ecclefiaftica 'beneficia obtinenda . Si vero adhuc iircorrigibiles perftiterint , procedatur per alia juris remedia contra ipfos . Ec quia majori culpx jufto Dei judicio major debetur & pœna : ftatuimus, quod quicumque in tam profundum peccatorum devenerit , quod publice concubinam ieu concubinas detineat infideles,-fi bénéficiât! fuerint,poft duos mentes memoratos a die publicationis przdidx in ecclefiis , ni przdicitur, faciendx, ipfo fatlo privati fint beneficiis obtentis , cujufcumque conditionis beneficia ipfa exiftant, it ipfo fado reddantur inhabiles, ad quzeumque beneficia obtinenda . Si vero bénéficiait non fuerint , ad fufeipiendos iacros ordines , & ad obtinendi beneficia penitus tint inhabiles & indigni , ac tam bénéficiât!, quam non bénéficiât! , qui ea fic detinere przfumpferint, per fuos przlatos per biennium ad minus incarcéré detrudantur: quibus etiam per diœcefanos , feu alios didorum clericorum prxlaros , pœnz graves alix , prour eorum dilcrctioni videbitur , imponantur . Si tamen hi clerici ad cor redeuntes vere pœnituerint de peccato , & ad vitam honcftam continuaverint : concedimus , quod ipforum diœcefani cum eis poft quinquennium numerandum a fua corredionc dumtaxat , poflint , quoad ordines & fimplicia beneficia obtinenda, mifericorditer difpenfare . Volumus infuper & mandamus , quatenus przlati omnes &. finguli, in luis diœcefibus, per viros probos & timentes Deum , diligentem inquifitionem , quoties expedire- viderint , facere non omittant , qui, quot, quales, & ubi fuerint, przmiffa crimina tam contagiofa & deteftabilia committentes , atque ad poenas fuprapofitas in ipfos excquendas infurgant viriliter, ut domus Dei ftrentn /.viatores :

anni CliKlsri x,*'

"ÂNNo"res : coocub*QX Vcro puHîcx clericorum, careant ecclefiaftica fepukura.

Chrifti

Sicut jure Divino & humano juftum dignofcitur, quod juxta menfuram delicii culpabiles puniantur : ita pium & fanilum eft, quod rigori detrahatur juftitix , ut occurratur inturgentibus periculis animarum. Hoc fane felicis recordationis Alexander papa IV. pii more patris confiderans , fufpenfionis & excommunicationis poenas , quas recolcndx memorix dominua Joannes epilcopus Sabinenfis apoftolicx fedis legatus , contra clericos concubinarios publicos , ac concubinas eorum , per fuum ftatutum vel conftitutiones tulerat , voluit & commilit prxlatis aliquibus , quod poenas prxdiilas , maxime propter irregularitatum qux ex hoc fxpius fequebantur periculum, in poenas alias rationabiles permutarent . Quia igitur per aliam conilitutionem noftram , facro approbante conciljo, per condignam intiidionem poenarum contra delinquentes hujufmodi providimus : congruenter diète approbante concilio ftatuimus, quod antedidi legati jxmftitutiones prxdidx, quod ad fufpenfionis & excommunicationis poenas , non ligent de extero , nec habeant quoad iftud alicujus roboris firmitatem . Prxlatis & omnibus noftrx legationis , quod abfolvere poflint a prxdi&is fufpenfionis <5c excommunicationis fententiis omnes & fingulos fux jurifdi&ioni fubjeilos , quas propter prxmifla incurrerent, eifdem prxfentis virtute ftatuti plenam concedimus poteftatem .

Non folum hi qui peccant , fed qui ad peccandum inducunt , pcena debita pledendi funt, Divinx legis judicio pariter & humanx . Quia vero nonnulli laicorum clericos compellunt , in facris prxeipue ordinibus conftitutos , ut aliquas mulieres concubinas recipiant , & cum eis in contubernio publice vivant contra decorem ordinis clericalis,& facrorum canonum inftituta : nos iniquitatem hujufmodi deteftantes, excommunicationis fententix ipfo fatfto decernimus fubjaccre quemlibet, cujufcumque ftatus aut conditionis exiftat , necnon univerfitatem feu communitatem quamlibet fententix interdi&i, qux perfonam quamvis ecclefiafticam duxerit compellendam ad recipiendum in concubinam mulierem quamcumque . Sententias vero prawiiilas in fynodis cpifcopalibus , & frequenter in ecclefiis parochialibus , volumus & praecipimus publicari.

VJII. De *clericis non reficientibus.*

Canonici & ecclefiarum fodi fuis epifeopis perfonaliter afliftentes , non debent abfentes ab ecclefia reputari : ideoque jure provifum eft , he eis, dum in fervitip epifeoporum fuerint, beneficiorum f4cro^rum redditus fubtrahantur. Propterca (latuimus , ut nullus a prxbcndarum fuarum perceptione eos audeat impedire . Capitula vero qux hoc adimplere renuerint, ad obfiervantiam juris illius per fuos prxlatos diftriclius compellantur.

IX. *Ve prehendis.*

Cum fecundum ftatuta canonum una ecclefia unius debeat efle redoris , nec beneficia ecclefiarum debeant dividi in plures partes , nifi adeo ipfarum ecclefiarum facultates abundent , quod de eis fufficienter poflit pluribus fervitoribus provideri : volentes divifiones beneficiorum , qux plerumque fine rationabili caufa fiunt , juris auxilio refrenare : ftatuimus , ut in qualibet ecclefia , uni cura ipfius ecclefix principaliter per eum , ad quem de jure pertinet , committatur , cui per providentiam prxlati taliter provideatur , quod redditibus ecclefix poflit honefte vivere , & onera curx <5c alia incumbentia fupportare . in ecclefiis autem , in quibus beneficia indebite funt divifa , cum pluribus clericis ipfarum ecclefiarum nec fufticiant facultates , quando portiones hujufmodi vacare contigerit , uniantur & aflignentur curato , donec , ut prxmifliim eft , provifionem habeat competentem .

Cum in perfonis ecclefiafticis ad facros ordines & beneficia curam animarum habentia promovendis * id honeftas major requ;rat , & amplius defideretur peritia litterarum : ftatuimus, ut nullus deinceps clericus ad facros ordines promoveatur , nifi faltem litteraliter lciat loqui. Quod fi forte fecus adlum fuerit, prxlatus a collatione facrorum ordinum , quos tali contulit, <& promotos ab exécutione fufeepti ordinis, per annum noverint fe fufpenfos, nifi ex caufa rationabili & multum neceffaria , quatenus de jure conceditur , prxlatus fuper hoc viderit difpenfandum.

In ecclefiis tot fecundum canones inftituendi lunt clerici, quot poflint de earum redditibus commode fuftentari. Ideoque ftatuimus, ut epifcopi , eorumque fuperiores diligenter attendant , ut

tot

CHJUsri tot clericos in ecclefiis ordinent, quot A fullentari poflint de proventibus earumdem: ne clerici fua numerofitate vilefcant,'& propter facultatum infufficienti^m mendicare cogantur, in opprobrium ordinis cl.-ricalis. Et ut hoc efficacius obfervetur, volumus & mandamus, ut prxlati infra annum, aut faltem infra biennium, cum confilio difcretcuum ordinent & provideant, ipfamque provifionem in feriptis reda&am apud fc confervent, quot clerici ad titulum cujuslibet ecclefix juxta iplarum redditus poterunt ordinati. Prxlatus veroquicuinquc, qui przdiâa obf.rvare neglexerit, plurefque, quam ut prxmittitur, ad ordines promovendo, vd promoveri per ahum faciendo; per annum a collatione illius ordinis, quem contra hoc noftrum prohibitionis ftatuaim contulit, in archidiaconatu illo vel abbatia, unde clerici taliter ordinati fuerint, eo ipfo noverit fe fufpenfum.

Religiofos decet ab omni calliditate & fraude feipfos retrahere, &$>mniniodam puritatem în fuis aâibus obfcrva-i xe. Quia tamen nonnuWi religiofi, non folum clerici, fed etiam laid militares, vt quorumdam affertione percepimus, habitum fui ordinis fxcularibus clericis fraudulenter conferunt, ÔC clericis per epifeopos inftitutH in ecclefiis locorum, ubi di$i religiofi temporale dominum obtinent, vel partem aliquam recipiunt decimarum, exinde violenter cxpulfis, clericos illos, quibus hujufmodi habitum contulerunt, propria temeritate iuftituunt, & miniftrare faciunt in eifdem; quidam etiam eorumdem religioforum clericos fxculares per epifeopos in ecclefiis parochialibus ad ipfos epifeopos pertinentibus inftitutos habitum fui ordipis induunt, & ibidem eos miniftrare faciunt, ut fic in locis ipfis ecclefias, earumque redditus, fuis uübus valeant applicare: nos has fraudes & violettias deteftantes, ftatuimus, ut quicunque religiofi fraudes aut violentias attentare przfumpferint, in fentettiam excommunicationis incidant ipfo fa&o, « qua nullatenus abfolvantur, donec przlatis & ecclefiis, quos per prxdidos exceflits Izferant, fatisfecerint competenter.

oUicm Clandeftinxic * occultx beneficiorum collationes, quas nonnulli prxlatorum, & aliorum ad quos beneficiorum * fuorum IpeCtat collatio, faciunt magnam *n ipû* beneficiis varietatem, & « fic i» finiftram fufpiglonem inducunt, dum. beneficia ipfa, quorum collationes probari non poffunt, pereofdcm prxlatos plcrumquc aliis conferuntur, ôç ob hoc fuper ipfis beneficiis inter eos, quibus taliter collata fuerant, quxftioncs & litigia oriuntur. Ut igitur circa hpc, fraudis & varietatis materia amputetur, {latuimus, ut cum ecclefialiicorum bénéficiorum collatio heri debeat, fiat in capitulo, h confuctudo id obtinet, vel coram notario publico, aut teflibus fide dignis, vd cuin patenti ipfius prxlati littera, vd alterius, feu aliorum quorumcuinqnc, ad quos beneficiorum fpcüdat vel fpe&are debet dicta coHatio, prxfcntibu» teftibus in littera ipfa co'-lationis infertis, per qux probari poifit collatio, dc ea nullatenus dubitari: alias volumus quod collatio ipfa nullius obtineat roboris firmitatem, feu nullum penitus fu momenti.

X. *De parvebit.*

Parochiarum divifio a fandis patribus inftituta, certitudinem parochianorum& decimarum debitam folutionem inducit. Cum vero libertas mutandi parochiam per abufum, qui in quibuidam partibus inolevit, parochianis indifferenter conceditur: parochianis ipfis fubtrahendi decimas prxftatur occafio, & ecclefiis injuria in decimarum, primitiarum, oblationum, & aliorum jurium lubtraâione damnabili irrogatur. Sed quia in plerifque locis noftrx legationis, talis, ut accepimus, inolevit abufus, quod fi parochianus unius ecclefix dic Refurreâio^nis, feu alio folcmni, in alia parochia facram communionem accipiat, vel quia alterius ecclefix pnrochianum velle fc efle aderat, cx tuuo, quoad decimas rcales & pcrfonales & alia jura parochaha, parochianus illius, in qua communicaverit, vel parochianum ie velle efle dixerit, ccnfeatur; volentes abufus prxdiAos juris remediis extirpate, ftatuimus, ut in civitatibus, caftris, municipiis, in quibus parochix limitatx non funt, per epifeopos vel alios prudentes viros, quibus £ hoc epifcopi commifcrint, infra annum a die publicationis conftitutionis hujufmodi, per certos terminos limitentur. Poftquam vero fic parochix fuerint limitatz, nec parochianis de una parochia modis prçmiffisad aliam fc mutare, nec alteri parochiali reâori ipfo fic recipere liceat; alioquin & fic fe transferens, ‹Sc recipiens, fententiam excommunicationis incurrant, & nihilo minus prima ecclefia decimis ôc aliis obventionibus fibi xlrbiris non

anno christi

non privetur Si vero inter divifas diœcefes fuerit limitatio hujufmodi facienda, quilibet praelatorum aliquas certas perfonas atfignet, per nuas parochix, qnx confufz efle non debent, rationabiliter limitentur. Quod fi perfonz iftz convenire non potuerint, tertius przlatus vicinior ad limitationem faciendam communiter ifivocetur, per quem una cum przdid/s termini parochiarum & fines diœccfum limitentur.

XL De Jecimis.

Ut fraudes, quas diverfis modis religiofi in dandis decimis animalium & novalium adhibent, z prxlatis & eccleiiarum retloribus cautius evitentur : ftatuimus , ut poftquam religiofi per diœceianos requifiti fuerint fuper fraudibus hujufmodi nullatenus adhibendis , religiofi ipfi, qui hujufmodi fraudes commiicrint, in fynodis epifcopalibus, & m majoribus locis ipfarum dixcefum excommunicati publice nuncientur, & nihilo minus przlati conftiturjonem fuper hoc editam cum diligentia exequantur.

XII. De flatu Monachorum .

Monafteriorum damna, quz per alienationes ab ipforum abbatibus & conventibus, prioribus , aliis admimftratoribus quibuicumque, indebite fiunt, refrenare volentes: ftatuimus, ut przlati in fynodis fuis poenas in conftitutionc felicis recordationis domini Clementis papx V. contentas denunciarc, & eas in fubditis fuis exequi non omittant. In exemptis vero, fi alienationes hujufmodi fecerint, hoc fupenori ipforum locorum ordinarii dcnuncient, ut per cos revocentur alienationes hujufmodi, & puniantur talfacientes .

Regularis obfervantia a fandis patribus inftituta commode obfervari non poteft, nifi circa ejufdem cuftodiam inter profeflores ordinum congregatos ad iftud frequens difcuflio & tradatus diligens habeatui . Quia vero per negligentiam abbatum & priorum , fignanter ordinis S. Auguftini, qui canonici regulares vocantur, ac S. Benedidi, videlicet monachorum nigrorum, prout accepimus , prxfatx conftitutionis obfervantia totaliter eft omifla; in virtute fandz obedientiz przcipimus & mandamus , ut juxta Lateranenlis concilii provifionem circa hoc fadam, religiofi przdidi, exempti & non exempti, infra legationis noftrx terminos conftituti , de triennio in triennium loco & tempore opportunis concilia celebrent, & faciant *ômnia, quz in'ftatuto prefati concilii' continentur. Qui autem implere przmifta neglexerint, przter poenas graves infligeqdas eifdem, maledictionem omnipotentis Dei, veluttam falubris tranfgreflbres przcepti, fe noverint incurfuros.

' Spretionibus monafteriorum & aliorum religioforum locorum, quz plerumque per milites & potentes contra ftatuta canonica hoftiliter devaftantur, remediis opportunis occurrere cupientes, inhibemus, ne quzvis ecdefiafticz vel fxcularcs perfonz, monafteria feu grangias , vel quzlibet alia ipforum loca gravent, aut opprimendo devaftent, bona ipforum five vidualia diripiendo, aut ad exadiones eis in pecunia perfolvendas per pignerationes rerum fuarum, aut etiam vaflallorum, feu aliis modis illicitis , indebite compellendo : alioquin per prxlatos ad requifitionem religioforum ipforum per fententiam cxcommunicationis in perfonas, ac interdidi in loca & vaflallos eorum, ab infolentiis hujufmodi compefcantur. Przlati vero per religioios hujufmodi requifiti, circa fententias proferendas & etiam publicandas fe reddant in omnibus promptos, follicitos & attentos .

Ut monafteria, in quibus mulieres religionis ordinem profitentur, cautela debita & fufficienti diligentia valeant cuftodiri: (latuimus, ut przlati, iu quorum dicecefibus monafteria ipfa confiftunt, vel przlati fui ordinis, qui jurifdidionem in eis exercent, de privilegio vel de jure, certos viros antiquos probatos & honeftos, omni fufpicione carentes , & maxime fui ordinis , fi haberi potuerint, deputent , qui circa ipfarum cuftodiam invigilent diligenter, curam adhibentes foilicitam , ne quivis fzculares vel religiofi fufpcdi ad eas intrent, vel ipfz exeant ad eofdem. Si vero ex aliqua rationabili caufa aliquz bonx & non fufpeûz perfonz ad eas intrire debuerint, vel ipfz exire ad eas: hoc fiat de voluntate exprefta illius, qui, ut przmiflum eft, ad cuftodiam earum fuerit deputatus, de licentia illius, qui monafterio illi przeft. Eis etiam cum didis perfonis confabulari non liceat, nifi fub teftimonio duarum vel trium fororum, loco convenienti & hora congrua : nec in confabulatione abfque caufa neceflaria contrahant magnam moram. Contrarium vero facientes in fententiam excommunicationis incidant ipfo fado.

XIII. De

AWO Christi

XIII. *Dc reli£ioj •bus*

Hofpitalitatem quam ex pietatis officio de jure a clericis, & maxime ecclefiarum redoribus, impertiri convenit tranfçuntibua, fervari volentes; flatdimus, ut parochialium ecclefiarum redores & curati, fecundum facultatem bo-^ Horum fuorum, religiofos, pauperes, &, peregrinos tranfeuntes, caritative reci-Vp»»«flentPianc & * pertradent in locis, nifi ubi jnkxuetiam ad hoc fit domus aliqua fpecialiter deputata, Redores & curati prxdidi di-»ι>Φ«Γμκ«·ligenter invigilent, ut domus hujufmodi fic convenienter paratz fint, quod hof-» pitalitas ipfa, ad quam deputatz fuerint, in cis debite obfervetur, & ad hex: redores ipfi per ordinarios compellantur.

XIV. *De jure patronatui.*

Ambitionis improbz & cupiditatis per-•verfac (ludium, per quod ad beneficia nondum vacantia via damnabiliter aperitur, refecare & przcludere affedantes, fiatuimus, ut nulli ecclefiarum patroni ad ecclefias, in quibus jufpatronatus obtinent, antequam vacent, cuiquam prx_ fentationes concedant: quas fi forte conceflerint, eo ipfo irritz fint penitus fc inanes. Clerici vero qui hujufmodi litteras prxfentationis impetrant, vel pro quibus, ipfis (cientibus vel confentientibus, ab alio impetrantur, ad ecclefias ipfas obtinendas in ipfa vacatione reddantur inhabiles ipfo fado.

Nonnulli ecclefiarum patroni pueros infantes, dc alios, in ecclefiis, in quibus jus patronatus obtinent, dc in. aliis, violenter intrudunt contra canonum ii> flituta, ecclefiarum ipfarum redditus fzpius ufurpantes. Cum igitur intrufiones & detentiones prxdidx facris fint canonibus inimicz, (latuimus, ut nullus deinceps exceflus tam damnabiles attentare przfumat; alioquin contrarium facientes ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant, & quoufque ecclefiz & przlaco fatisfecerint, nullatenus abfolvantur. Przlati vero in fuis ecclefiis denunciari excommunicatos nominatim faciant talia committentes. Si autem przlati, in denunciatione hujufmodi, poil duos menfes, poilquam ad eorum notitiam pervenerit, négligentes fuerint, aut tales intrufos in ciidem ecclefiis inflituerint, a collatione beneficiorum per fex menfes noverint fe fufpenfos: intrufi & minores quidem fi poilquam ad ztatem diicretionis pervenerint, majores autem ex quo didz intrufioni confenferint, tale

A beneficium feienter detinere'przfumpferint, eo ipfo per biennium reddantur Christi inhabiles ad ecclcfiafjicum beneficium '»"· obtinendum.

Cum ad ecclefias, in quibus diverfi talc jus oficinenc patronatus, plurescle-rici ab eifdem patronis in difeordia prxfentantur, fzpe contigit, quod aliqui ex clericis przfentatis ce(fionesffibi fieri procurant ab aliis ad eamdem ecclefiam taliter przfentatis, credentes ex hujufmodi ceflionibus jus fibi accrefcere ad ipfam ecclefiam obtinendam. Nos itaque ceffiones hujufmodi fieri prohibentes, decernimus ex cis nihil juris accrefcere ipfis clericis procurantibus fibi fieri hujufmodi ceffiones: & nihilo minus ea vacatione & vice ipfo· fado reddantur inhabiles ad id beneficium obtinendum.

Filiis ac nepotibus eorum, qui in ecclefiis jus obtinent patronatus, de jure non licet redores ecclefiarum ipfarum indebitis prandiis & exactionibus aggravare. Quia vero quamplures patronorum, ut relatione certa didicimus, b (didos redo-1» 4 Cres) plura & immoderata prandia ab ipfis redoribus extorquent: nos talium «"*·*«.· exceflus reprimere volentes, (latuimus, ut patroni ecclefiarum exadiones hujuf- ,m' modi deinceps tacere non przfumant. pr,^ .b Ubi autem didi patroni prandium fe habere allerunt de confuetudine, * non queado. poflit fine fcandalo removeri: (latuimus, ut eo cafu defeendentes ab uno patrono, vel pluribus, feu omnibus, fi ad hoc omnes"fimul convenire voluerint, cum moderata familia, cum quanta unus pater eorum recipere confuevit, unum prandium a redore ecclefiz recipiant, juxta facultates ecclefiz moderatum: alioquin prandium ipfum, per epifeopum in certa quantitate pecunix zftimetur, quz pecunia inter patronos omnes przdidos per epifeopum vel alium de ejus mandato dividatur. Si quis vero patronorum contra (latutum hujufmodi venire przfumpferit, tamdiu jure prxfentandi careat, donec redori ipfi, aut fucceflbri ejufdem, fatisfccerit competenter, c apud alios remanente, qui in e *Mit t» MS.* jure £ obfervantia (latuti hujufmodi minime prrfenCMdl deliquerit. apod «llo·

XV. *De baptijmo.*

Sacri confcdio chrifmatis folis epifeopis, eorumque fuperioribus eil concefla, & ab eis eil annis fingulis celebranda, a quibus etiam omnes ecclefiarum redores in fuisdiœcefibus conditiuri novum chrifma, juxta przccpta canonum, debent recipe-

'^J^~re ,& concremato veteri, novo uti. Quia ouusn vero in obfervantia didorum canonam plerique fe exhibent négligentes, ftatuimus, ut clerici, religiofi, & alii, exempti & non exempti, annis, fingulis chrifma novum â fuo dicccefano epifeopo, vel ab eo qui ex officio fuo tenetur illud diftribuere, poftulent & requirant : alioquin utentes veteri chrifmate in baptifmo ipfo fado per fex menfes a perceptione beneficii ; négligentes vero in petendo, per tres menfes, ab officio fint fufpenfi, exemptorum privilegiis qux circa hoc obtinent, * iixper falvis·

XVI. *De obfervatione jejuniorum.*

Ut Quadragefimx & quatuor temporum jejunia a fandis patribus inflicuta, qux multorum effrenata infringit, gulofitas, diligentius obferventur; ftatuimus, ut nullus fidelis in xtate legitima con-* ftitutus, carnes in Quadragefima vel in quatuor temporibus comedere audeat nullo modo, alioquin tranfgreifores prohibitionis hujufmodi in fententiam excommunicationis incidant ipfo fado. Hxc vero fententia in fynodis epifeopahbus, & in parochialibus ecclefiis, fingulis diebus Dominicis & feftivis *i* a Septuagefima ufque ad Pafcha folemniter publicetur : vendentes etiam carnes publice in fupradidis temporibus, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrant, Circa infirmas vero, quos urgens cogit neceflitas fervetur quod fuper hoc canones decreverunt.

XVII. *De immunitate ecclefiarum.*

Reverentia fpecialis, quam eundi fideles eccleiix Dei exhibere tenentur, merito nos inducit, ut eos, qui per illicitos adus Divina officia qux in ecclefiiis celebrantur, perturbare prxfumunt, adjedione pœnx debicx compefcamus. Ideoque univerfis ecclefiarum praelatis prxeipiendo mandamus, ut conftitutio nem felicis recordationis Gregorii papec V. qux incipit; Decet domum Domini ; contra fxculares judices, qui cauflâs in ecclefiis audiunt, in ecclefiis fuaTum dkrcefum faciant publicari, & judices ipfos nihilo minus moneant, & inducant, ut ab hujufmodi Divinorum officiorum perturbatione defiftant: alioquin contra eos procedere· per cenfuram ecclefiafticam non omittant, fen. tendas infuper per eofdem prolatas, denuntient, virtute didx conftitûtionis, nullius obtinere roboris firmitatem.

Cum negotiationis, nundinx, & fori cujufcumque tumultus, a jure in ecdcAfiis fieri fint penitus interdidi, eo quod per ho^ Divina pofllint impediri officia, & evidens prxbeatur occafto^ ad multa enormia in ecclefiis committenda ; ftatuimus, ut quicumque talia vel aliquid prxdidorum in eis exercere przfumpferint, ipfo fado excommunicationis fententia fint ligati.

Macellum vero in coemeteriis fub ea'dem pœna fieri prohibemus. Sacriftx autem five * thefaurii cathedralium & coilegiatarum, ac redores parochialiurh ecdefiarum, diligenter attendant, ut negotiatores hujufmodi ab ecclefiis fuis abjiciant, & negotiationes, qux earum dehoneftant decorem, in eis fieri non permittant. Qui circa hoc négligentes exstiterint, per fuos ordinarios puniantur»

Nonnulli temporalem jurifdidionem indebite exercentes, & alii immunitatem ecclefiafticam, confugientes ipfam defenfare tenentur exquifitis/raudibus infringere moliuntur. Quofdam enim confugientium hujufmodi, ut habet fide digna, relatio, intra ipfam ecdefiam conftringunt compedibus & catenis ; quofdam vero fic arde cuftodiunt, ut eis vidualia non pofiint aliqualiter rniniftrari : alios etiam dormire vel quiefcere non permittunt, & quandoque cos vulnerant, mutilant, comburunt & occidunt, & aliis modis affligunt contra eccidfiafticam libertatem. Volentes igitur horam aufus temerarios juris remedio refrenare, ftatuimus, ne aliquis feu aliqui, praefatis modis vel aliquo ipforum infringere ecclefiafticam audeant libertatem: alioquin officiales, epifeopi, & alii, atque eis prxftantes in his feienter confilium, auxilium & favorem, in fententiam excommunicationis incidant ipfo fado. Si vero communitas hxc fecerit, vel fieri praeceperit, *eo* ipfo ecclefiaftico fubjaceac interdido, poenis & aliis in jure ftatutis in fuo robore duraturis.

Domus Dei, qux ad ejus laudem fpecialiter deputantur, per nonnullos nobiles & potentes, prxlatorum licentia incaftellantur, vallantur, & fbrtalitiis contra fandorum patrum ftatuta rnuniuncur decin fervitutem indebite rediguntur « Ideoque ftatuimus, ut nullus prxdidorum temeritate propria quafcumque ecclefias aut coemeteria incaftellate, ten vallare audeat, nifi ex magna & inevitabili caufa : alioquin fi perfonx Angulares extiterint, in excommunicationis; terrxque eorum, interdidi fententias incidant ipfo fado. Si vero communitas hoc definient, vel fieri prxeeperit,

CHRisn .*..* rit, ecclefiaftico fubjaceat interdido. Sententix vero prxdi&X in fynodis per epifoopos folemniter publicentur.

Quia cxleftis illa Jerufalem mater nofixa libera eft libertate, quam contulit ei Chriflus, juftum & dignum dignofeitur,qnod qux ipfius funt, libertate gaudeant univerfa Sed, proh dotor ! draco ille antiqùus ferpens , inimicus naturalis Chrifti fponfie , a timore Det corda mundanorum hominum fic avertit , & contra libertatem ecclefiafticam fic permovit, quod perfonas ipfius Ixdere ac capere decimas & alia bona ejus capere , *Sc* vaftare illius loca ,' & interdum , proh pudor ! ecclefias ipfas ac monafteria invadere, deftruere, ac cremare , ac jura ecclefix violate diverfimode, aufu facrilego non verenfur. Nos igitur prxmifla tam gravia , tam horrenda , tamquam facris canonibus inimica, de medio tollere cupientes , facro approbante concilio duximus ftatuendum ; quod quicumque , cujufcumque flatus , religionis aut conditionis exiftant, prxdida vel aliquod prxdidorum commi-C ferint , feu committentibus prxbuerint fcienter confilium , auxilium , vel favorem , prxter alias pœnas a jure potitas contra tales , viventes quidem ab ingrefiu arceantur ecclefix , morientes vero , quoad ufque plene fatisfadum fuerit damna paflis , careant ecclefiaftica fepultura . Volumus infuper , quod nifi fada fatisfadione prxdida nullus poflit ipfos abfolvere ab his pœnis . Verum quia plerumque humanus pudor a peccando cohibet , quos ab hoc-non retrahit timor Dei: ftatuimus, quodU in civitatibus feu locis aliis quibufeumque , in quibus principales malefadores prxdidi fuerint , feu perfonx prxdidx ecdefiailicx , aut antedida bona ex certa fcientia recepta & detenta extiterint , quamdiu didi malefadores, aut bona ecclefix prxmifla, in ipfis fuerint, ceffetur inibi totaliter a Divinis. Mandamus nihilo minus praelatis omnibus, quod ipfi in fuis ecclefiis cathedralibus & parochialibus fuarumdiœcefum prxfentem conftitutionem frequen-E ter faciant publicari.

XVIII. *De confax^uinitate & affinitate.*

Omm. »**. Cum generalis concilii Viennenfisftatutum eos qui in gradu prohibito nuptias contrahunt, excommunicationis decernat fententix fubjacere, & prxlati circa ejus publicationem fuerint hademu négligentes : ftatuimus , dc in virtute fandx obe-A dientix pracipiendo mandamus, ut ipfi ecclefiarum prxlati in cathedralibus &C parochialibus ecclefiis, quatuor anni feilis prxeipuis , & m diebus Dominicis · Quadragefimx, didam generalis concilii conftitutionem faciant publicari. ANNO christi »»»»♦ . Ms.uxk 'X**s'i'

XIX. ***De fimonia.***

Deteftandam prxlarorum avaritiam , ac aliorum, qui jurifdidionem ecclefiafticam in ecclefiis obtinent, qux labem fimonix continet, exti^pare volentes» facro approbante concilio ftatuimus; ut nullus archiepifcopus, vel epifeopus , abbas , arcbidiaconus, archipresbyter K aut quivis alius, ad quem fpedat clericorum prxfentatio, officiales eorum feu portarii , pro ordinibus collaris feu conferendis, vel quocumque adu vel * licentia * M'W1' ipfos ordines prxcedeUte , quidquam recipere audeat alioquin fi laicus fuerit, ipfo fado fentcntiam excommunicationis incurrat; fi vero clericus, qui nondum ecclefiafticum beneficium obtinet,» ufque ad biennium eo ipfo reddatur inhabilis ad ecclefiafticum beneficium "obtinendum; fi autem bénéficiants exiterit, ut decanus, arcnidiaconus, abbas fxcularis, archiftresbvter, vel quivis alius jurifdidionem habens, ipfo fado a perceptione beneficii fit fufpenfus, donec duplum ejus quod recepe-rit, reftituat; cujus medietas clerico, a quo recepta fuit pecunia, alia vero medietas fabricae cathedralis ecclefix applicetur. Praelatus vero, fi de ejuscon-Jcientia vel mandato quidquam receptum fuerit, eo ipfo a collatione ordinum fu fufpenfus , quoufque duplum ejus quod receptum ell reftituat, vel feftitui faciat, dido modo inter fabricam ecclefix dividendum.

Ordinati vero, fi poft receptiones ordinis, pro feripturx labore, charta dc cera, aliquid offerre voluerint, hoc accipi minime prohibetur ; ita tamen, quod hxc gratuita oblatio fummam quinque morobetinorum ufualis monctx aliquatenus non excedat : a pauperibus autem aut nihil, aut minus recipiat pro prxdidis. Archiepifcopi autem vel epileopi, feu vicarii eorum, & ipfis in remotis agentibus, vel fede vacante vicarii per capitulum deputati, nihil omnino recipiant pro prxfentatione ad ordines, vel prxfentationis litteris, alteri epifoopo facienda: alioquin eo ipfo * in in-*/·· p® cidant fupradidas.

Quorumdam clericorum & laicorum abufum, qui clericos de novo promotos non

anno Christi non permittunt in fuis ordinibus mini-A lirare, priufquam eis adhibeant per unum aut plurcsdies prandia & convivia fumpruola, vel certam préparent quantiratem pecuniz, exflirpare volentes , ftatuimus , ut cum clerici qui ad titulum alicujus ecclefix, ad fubdiac natus, diaconatus , aut presbyteratus ordines fint promoti, noviter celebrare voluerint , alii clerici illius ecclefix eos libere admittant , & eis ad celebrandum mini, ftrent ecclefiz pararnenta, celebrationi ipforum caritative & amicâbilitcr afliften- B tes ; eifdem etiam fecundum quod ordo ipforum exegerit, portionem integraliter conferant & aifignent. Quod, ii centra hoc noftrz conftitutionis edidum clerici quidquam malitiofe commiferint, exegerint, aut perceperint : quarta parte fruduum & proventuum beneficii, quod in dida ecclefia obtinent, finr privati, exigenda per eum, cui diœcefanus commiferit, & fabricz illius eccleiiz applicanda. Laici vero, fi clericis noviter promotis contra hoc quidquam moleftiz aut contradidionis obje-C cerint, in excommunicationis fententiam incidant ipfo fado, coniuetudine quavis contraria non obftante.

Ut fimoniaca labes, quz vacantibus ecclefiis a patronis & clericis damnabili cupiditate & ambitione frequenter committitur , pœnarum formidine refrenetur; ftatuimus, ut nullus patronus, pro prxfentatione ad ecclefiam * in qua jus obtinet patronatus, pecuniam aut quodeumque munus recipiat, five donum ; nec clericus audeat per fe aut per alium pro prxfentatione prxmifl'a munera promittere vel donare ; alioquin 5c prxfentans illa vice jure przfentandi iit ipfo fado privatus, & przlentato clerico nihil juris ex prxfentatione hujufmodi acquiratur , nec etiam ab aliis patronis ea vice ad ecclefiam illam valeat prxfentari. Ut autem cifca hoc omnis finiftra fufpicio conquiefcat, prxcipVnus, quod prxlatus , ad quem inftitutio pertinet, a prxfentato clerico, antequam in beneficio ipfum inftituat, corporale recipiat juramentum, E quod pecuniam vel aliud mun^s quodcumque patrono aut alii pro eodem pro przfcntatione hujufmodi nec promifit, nec dedit, per fe vel per alium quoquomodo.

Gratia, fi non gratis datur & recipitur, gratia non eft. Nonnulli vero przlatorum ,ut accepimus, cum beneficiaconfenint, koccafione collationis fadzfrudus eorumdem beneficiorum, aut aliquam ipforum partem feu fummam aliquam pccunir, exigere ac retinere przfumunt. Cum igitur corruptelam hujufmodi faeri canones dct*eftentur : jubemus nc epifcopi, vel quivis alius ad quem beneficii, cçllatio pertinet, ratione collationis hujufmodi beneficii aut « chanriz, feu alio quocumque quzfito colore., aliquid przfurpant per fe vel per ahum exigere, feu etiam retinere : nec notarius feu feriptor quidquam nifi moderatum exigat pro collationis littera & tigillo; fed ille libere frudus ipfos percipiat, cui beneficium eft collatum. Quod fi aliquis ad quem collatio beneficii fpedat, contra przmiffa fecerit, eo ipfo à collationè beneficiorum per fex 'mcnfcs noverit fe fufpenfum : & beneficia ad collationem fuam fpedantja, qux medio tempore vacaverint, per eum ad quem collatio ipforum dc jure vel dc confuctudine devolvitur , conferantur.

XX. *De magiftris.*

Ignorantia, qux mater eundorum errorum efle dignofeitur, in clericis, qui ad animarum curam & docendi officium aflumendi funt, eft diligentius evitanda . Ideoque ab eis ftudiofe vigilandum eft, ut per follicitudinem ftudii eam a fc abjiciant, quafi peftem . Volentes igitur ut clerici ad ecclefiafticos ordines promovendi , utilius in fcientia valeant informari ; optantes etiam , ut conftitutio Lateranenfis concilii effeftum debitum fortiatur : ftatuimus, ut in qualibet civitate & in aliis locis inlignibus , duobus vel tribus in unaquaque diœcefi ubi & prout prxlatis, confiderata diœcefis qualitate & latitudine, videbitur expedire, ponantur magiftri in grammatica, qui fcholares in dida fcientia inftruant & informent. In civitatibus vero folcmnibus magiftri in logicalibus deputentur,- & eis falaria de eircumadjacentibus ecclefiis ipfis przlatis fubjedis aflignencur, fecundum ordinationem & providentiam eorumdem. In locis quoque majoribus , ubi opulenta monafteria funt conftituta, vel collegiate ecclefiz fzcuiares conliftunt, magiftri in grammatica ftacuantur, quibus per abbates & conventus de ecclefiarum redditibus eis pleno jure fubjedarum, in quibufeumque exiftant diœcefibus, provideatur de falario competenti.

Ut autem clerici ad proficiendum in fcientia facilius inducantur: ftatuimus, quod volentes ftudio litterarum infiftere, pro tempore, quo infiftent, iidem frudua bene-

Marginal notes: a sua. — b ms. ratione. — ars. cm.

ANNO crrbti

'beneficiorum fuorum /ufque ad triennium percipiant , aut etiam majori tempore, fi hoc praelatis «.fuis capitulis expediens videatur . Négligentes^ vero m feiehtia proficere , fi ad hoc apti fuerint , per fubtradionem beneficiorum fuorum ab ordinariis compellantur . Et ut hoc falubre ftatutum efficacius valeat obfervari : volumus & mandamus, quod quilibet praelatus aliquem dc eclefia fua fpecialiter depuret, qui dc magiftris & eorum Talariis curam habeat, ac eis provideri faciat, prout fuperius eft expreflum . Qui fi négligeas fuefit, per epifeopum pro ncghgentia puniatur . Nos vero prxlatis in virtute obedientiz diftridc praecipimus , ut in proximis fynodis in luis dioeccfibus celebrandis hanc noftrz conftitutionis ordinationem diligentius exequantur. Per hoc autem circa dignitates , quibus onus annexum eft providendi de Talario magiftri in grammatica , nihil intendimus immutare .

Cathédrales ecclefix perfonis litteratis,.providis & difcrctis indigent , pcr quos verbum Dei re&e prxdicari valeat, & caularum ambiguitates & ftrepitus commodius expediri , Volentes igitur , ut bénéficiât! in ipfis ecclefiis opportunitatem habeant proficiendi in fcientia , & poflint bonis moribus informari ; ftatuimus , ut in qualibet cathedra!i êc collcgiata ecclefia aliqui etiam ex bcneficiatis apti dc docibiles , judicio epifcopi vcl prrlati fui & capituli, faltem unus ex decem de refidentibus, aflumantur , qui ad /ludia generalia theologiae, juris canonici, ac liberalium artium aetedere compellantur, & ibidem utiliter perfeverare tempore debito, donec ad ftatum fciehtiae competentem perveniant , * & medicinz quoad illos quibus ipfas audire a jure non eft prohibitum, idem volumus obfervari . Sic autem ele&is &. approbatis , tempore quo epifeopo & capitulo expedire videbitur , fru&us benenciorum , diftributionibus quotidianis dumtaxat exceptis , integraliter affignentur , confuetudinis vel conftitutionis ftatuti illius ecclefix obftaculo non obftante . Prxlatis vero fub interminatione Divini judicii przcipimus & mandamus, ut przfentem conftitutionem in proximis synodis diligenter exequi non omittant.

* uWJ/ f» £*'£>,4? ai n w * aiut defer- rojumovi riii 3u.

XXI. *De JKleis & Sarrecenis.*

Ecclefia Dei, in qua celebrantur Divina officia & facramentum Euchariftiae confecratur, purgari debet nc * co,n~ municatione infidelium cum fidelibus profanetur. Volentes igitur -^bufum cvellere , qui in quibufdam partibus iriolevit , quo infideles fidelibus fe iiiimifcent , cum'Divina officia in ecclefia celebrantur, ex quo fcandaluin frequenter oritur, fc fidelium devotio impeditur : prxfenti prohibemus eJLiélo , ne quivis infideles in ecclefiis interefle prelutnant, dum Divina celebrantur officia . Quod fi forte ex aliqua neceflitare vcl rationabili caufa, in ecclefia , dum celebrantur Divina, & Mifla ipecialiter, eos interefle contigerit , poftquam prçlationem Miflz facerdos inceperit ab ecclefia per facri/lam in fecretiori locp , vel alio apto, juxta ecclefiam releudantur . defendentes vero ipfos ,' ut przdicttur , impedientes nc ab ecclefia expellantur , ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant.

annTT' christi

Novit hoftis * Dei calliditas fub ovina pelle lupum inducere , ac fub mellis fimilitudine fel inferre, contra quod Chnftum colentibus , ne fallantur, eft cautela diligens adhibenda . Quia igitur in^odurms vigiliis, quas in ecclefiis fieri aliquorum fimplicium devotio introduxit , nefanda firpe ac enormia fub hac boni fpecie committuntur : ipfas fieri de cztero firmiter prohibemus . Infideles vero quofeumque ad vigilias iftas adducere feu tenere - aut procurare quod tumultum ibi faciant fuis vocibus , vel quibuslibet inftrumenus , exeerabile reputantes ; flatuimus . quod quicumquc circa infideles dumtaxat contra przmnfa fecerit , feu aliquod prjemiflorum, vivens quidem ab ingreftu arceatur ecdefiz, ac moriens ecclefiaftica careat fepultura.

'iwj.divi·

Sicut fidehs populus ab infideli eft * proceflione divilus , lie eum decet converfatione & moribus ab infidel(um ritibus fegregari. Nc igitur Chriftianz fidei profèflores, Judxorum & Sarracenorum fuperditionibus polluantur, & funplicium animi ad eorum perfidiam inclinentur : fub excommunicationis poena, quam ipfio fado incurrant , firmiter inhibemus, ne Chriftiani Judeorum aut Sarracenorum nuptiis vel fepulturis interfint, * nec eorum ritus, in his fignanter aliqualiter imitentur.

; .wr. <J·

temM.

Abfurdam fe irrationabilem corruptelam, qux in Chriftianz fidei vergit opprobrium & jafturam, qua contra fandioues canonicas , Judxi fle Sarraceni Chnftianis in publicis przficiuntpr officiis , fub quorum prxtextu Chriftianis plu-

Chris П ""'.

plurimum funt infefti, extirpare volentes : univerfis ecclefiarum przlatis fub interminatione Divini judicii przcipimus & mandamus , ut fandorum patrum ftatuta ftiper hoc edita , per excommunicationis fententiam & aliarum poenarum appofitionem faciant inviolabilker obfervari,

» c.n·. Ad «Uuiuxiem.

* Ad dilationem fidei Chriftianz, &. converfationem fidelium debita follicitudine intendentes, ftatuimus, ut convertis Judzorum & Sarracehorum , qui plerumque poft fulceptionem baptifmi mendicare propter rerum inopiam compelluntur, & ob hoc nonnulli eorum a receptione fidei rtetrahuntur, in hofpitalibus & piis locis, provideatur in necceffanis, fecundum facultatem & fuflicientiam reddituum eorumdem: cujus ordinationem in locis non exemptis diferetioni & arbitrio dioecefanorum ducimus committendam . Alii tamen , qui apti fuerint ad proficiendum in artificiis aliquibus , per redlores hofpitalium przdictorum ponantur & deputentur ad fcientias, vel ipfa artificia addifcenda ? quibus provideatur in neceflàriis, quoufque in tantum in eis profecerint , quod de fcientia vel de artificio commode valeant fuftentari. Illis vero non teneantur di&a nofpitalia providere, qui ante converiionem aliqua artificia fciverint, de qutbus vivere valeant competenter : fiat tamen talibus in principio de hofpitalinm bonis aliqua moderata fubvemtio, ad habendum inftrumenta neceflaria pio fuo artificio exercendo.

De bonis autem talium converforum fiat quod circa hoc canones decreverunt. ^Jt vero przdi&a hofoitalia ad fuftentiattonem ipforum fufhcere valeant , & etiam aliorum , przlati indulgentias concedant eis, qui talibus *convertis* benefecerint : deputantes aliquos probos viros, qui eleemofynas hujufmodi colligant, & eis pro fuis necсflitatibus adminiftrent. Univerfos etiam ecclefiarum przlatos monemus & hortamur in Domino Jefu Chrifto , ut convertis hujufmodi, qui ad clericatum apti fuerinr , & clericatum ipfum recipere voluerint, de beneficiis ecclefiafticis fuz conditioni & mento competentibus ftudeant providere.

Przdicationis officium, quod exerceri non debet nifi ab idoneis & litteratis perfonis , ôc eis dumtaxat , quibus per przlatos feu de jure aut privilegio fpecialiter eft commifliim , Judzis & Sarracenis convertis penitus interdicimus, nifi eis, qui examinati & approbati fuerint per przlatos , & tales inventi , quod fine errore & fcandalo fidei deles convincere poflint & fciant per fcripturas, & maxime ex codiçibus eorumdem . Przlatis etiam interdicimus, ne ipfis converts litteras concedant fuper licentia prxdicandi didis infidelibus : nili probati & examinati fuerint, ut fuperius eft expreflum .

christi

Adverfus Judzorum & Sarracenorum induratam malitiam, (qui fub velamine medicjnz , chirurgiz, & apothecariz , callide infidiantur & nocent populo Chriftiano, dum eis medicamenta * proponant, ex quibus nonnunquam pericula mortis incurrunt) fandorum patrum canones falubriter providerunt , prohibentes, ne Chriftiani eos in infirmitatibus fuis vocent, aut ab eis recipiant medicinam . Quia vero przdi&i canones propter przlatorum negligentiam non fervantur , in virtute fan&z obedientiz przcipiendo mandamus , ut przlati ipfi przcepta canonum tam circa prxdi&a , quam circa eorumdem evitanda cibaria , per cenfuram ecclefiafticam faciant inviolabiliter obfervari.

Damnandx cupiditatis iniquitas, qua mercatores Chriftiani victualia deferunt Sarracenis, notabile damnum * afferent Chriftianis : dum ex hoc & Sarracenorum relevatur inopia, & terra Chriftianorum vi&ualibus fibi neceflariis vacuatur . Cum igitur przmifla fieri tempore guerrz fint a jure prohibita, przlatis omnibus & fingulis przcipimus dc mandamus , ut committentes przmifla, excommunicatos in fuis ecclefiis faciant publicari . Sententia autem hujufmodi in cathedralibus & parochialibus ecclefiis & fpecialiter partibus Sarracenonim vicinis, faltem quater in annofolemniter publicetur,

. f tw.

XXII. *De adulteriis.*

Lex continentiz , & tori conjugalis fidelitas, quandoque per concubinarium abufum , quandoque per' fecundas nuptias , quas pleriquc de fa&o , cum de jure non poflint, contrahunt contra legis Divinz przcepta, indebite violatur. Ideoque ftatuimus , ut quicumque conjugatus concubinam publice detinere pnrfumpferit , vel conjugatus , aut non conjugatus, concubinam infidelem przfumpfcrit detinere, tam ipfi, quam ipfo eo ipfo, fententiam excommunicationis incurrant. Przlati vero fententiam hujufmqcli in ecclefiis faciant fzpius publicari.

XXIII.

ANNO CHRISTI U»».

XXIII. *De raptoribus*

Execrabilem quorumdam Cbriftianorum abufiim, quo nomjutli Chriltianos rapiunt vel furantur, & eos Sarracenis vendunt, aut aliter quomodocumque trahunt, abhorrentes t ftatuimus, ut nullus Chriftianus prxdida vel aliquid prxdiâorum exercere audeat ; alioquin in fententiam excommunicationis incidat ipfo faâo i &' quod, poftquam a di&a fententia abfolutus fuerit, nifi.prius fatisfecerit, carcat ecclefiaftica fepultura. Prxlatis fub interminatione Divjni judicii przcipimus & mandamus, ut filios eorum, videlicet qui prxdi&is modis fubtraâos Sarracenis tradunt, cum afte&u ufque ad tertiam generationem ad facros ordines & ecclefiaftica beneficia non admittant. Sententia vero hujufmodi in cathedralibus ecclefiis, maxime partibus Sarracenorum vicinis, faltem quater in anno folemniter publicetur.

Ex frequentibus prxlatorum querelis percipimus, quod nonnullx religiofx perfonx, exemptx & non exemptx, ecclefias, decimas, & alia ecclefiarum & prxlatorum Jx>na, mobilia & immobilia, tam notabili lxfione violenter ufurpant 5c injufte detinent occupata. Ut igitur tales injuriatores pœna' puniantur canonica, & corlefix ab injuriis ac moleftiis releventur ; prxeipimus, prxlati conftitutionem felicis recordationis domini Clementis papx V. qux incipit : Religiofi : contra tales ia ecclefiis fuis publican faciant diebus Dominicis feftivis & incidentes in cjufdem conftirutionis pœnas, cxcommunicatos & fufpenfos nominatim faciant publice nunciari.

XXIV. *Dc jbrtilegiit.*

Cum fortilcgomm, maleficorum, incantatorum fuperftitiofa pernicies fit reprobata a jure canonico & civili ; & in his a pluribus excedatur : prxfenti conftitutione firmiter inhibemus, ne aliqui ad hujufmodi fortilegos, maleficos, incantatores, divjnatores accedere, aut ab eis fuper fuis vel aliorum a&ibus confilium petere prxfumant : alioquin tam ipfi, quam ab eis confilia requirente», ipfo fa&o fententiam excommunicationis incurrant. Inhibemus infuper fub excommunicationis pœna, ne aliin agendi. fecundum augurum confilia dirigantur.

P/xlati vero & paedicatores verbi Dei, in fuis fermonibus auguria difiuadeant omnibus Chriftianis.

chrisii <j·».

XXV. *De purgatione canonica.*

Cupa per fanftorum patrum ftatuta prxeipiatur, ut ecclefix *.in fuis a£li-bus materix mature procedatur ; ftatuimus, ut purgatio canonica in caufis facnlegiorum vel aliis quibufeumque nui» latcnus indicatur, nifi tali cafu ·, pro quo de jure fit purgatio indicenda. ·/*. «chu proc«Ut.

XXVI. *De purgatione 'vulgari.*

Vulgaris purgationis abufurn per canones interdictum, quo fufpeCli dc cri minibus, ad fe purgandum, ferrum candens, aut aquam ferventem accipiunt, detcftantes ftatuimus, ut mandantes talem purgationem fieri, tenentes, exhibentes, cuftodientes, accipientes ad hoc ferrum vel aquam hujufmodi, cum his Deus tentari videatur, & innocentes in hujufmodi purgationibus fine demerito puniantur, in fententiam excommunicationis incidant ipfo facto, 5c nihilo minus fxpius excommunicari publice nuncientur.

XXVII. *De panitentiis.*

Ptenitenti.x facramenturti, quod omni fideli, poftquam ad annos difcrctionis pervenerit, eft necelb.rium ad falutetn, 2 nullo eft aliqualiter negligenduin. Ideoque univerfis ecclefiarum redoribus tub pœna excommunicationis diftricie prxeipiendo mandamus, ut contliruttonem generalis concilii, qux incipit : Omnis utriufque fexus : maxime quoad poenas non confitenrium, aut non communicantium, qux funt, ut viventes ab ingreflu ecclefix «retantur, 5c morientes careant ecclefiaftica fepultura, fingulis Dominicis diebus, aSeptuagefima faltem ufque ad Pafcha, in fuis ecclefiis publicent, & in aliis locis, ubi hoc viderint expedire.

Et ego Roman, quondam msqirtri Oddonis de Laude publicus «poHolк*& imperiali auâoritate notarius, praeditos conlilitunones, prout in ipfarum originali correfto vidi & legi, de mandato, auctoritate, & commiflione reverendi in Chnilo patris & domini, domini Guillermi epifeopi Sabinenfis, apoilolire fedis legati lupradiAi, in prasientia difcrctorum virorum, domini Raimundi Flori canonici Compoilellajpfiui domini legati, tcftium ad hoc VOCitOrum

qi'kjvti >o». **ris *αα* & pontificatu* pradiâorum , nubi óc Bertrando notario publico infrafcripto faâis , cum eodem Bertrando fideliter aufcuitavi. Et · quia ipfas cum pradiâo originali concordare in* reni, in teftimouium prcmiflbrum me fubfcripfi, fignumque meum hic fit in fine cujuslibct folii prcfentium conftiiutionum ufque ad medietatem appofui confitetum. Ec in uberiorem certitudinem prnmiflorum > diftus dominus Ic-

Agatur duxit figiltem iunm prafcnciu* foliis 'n"-^tll7" filo colligatis appendi. Quum »»»·-

Et ego Bertrandus Vanchi de Quncnfi caftro , clericus Trevirenfis diœcefis , publicus apofiolica fit imperiali auâoritate notarios , pradiftas confthutinnes, prout in ipfarum originali correfto vidi fic legi * de mandato, eu-

CONCILIUM COLONIENSE

Ab Henrico Colonienû Archiepifeopo & fuftraganeis celebratum anno Dom, 1522. pridie Kal. Novenjbr.

In <joo BncObcrd Coioaica&i anhiepiicofiC fyaodalia fatua. bfta faar proyiacMlia·

Hernicus Dei grotio [μ &λ Colmietfi/ Ectlefieor- ckiepifcopttt, focri imperii per Itoliom eercki- cooceUoriot, focro projette proviocioli cavri/i·, ad *perpeteeom rei memoriom.*

Reipublicat curam gerentes, illud afledanter in corde gerimus, ut noftris fubjeâis pacem , quietem, fit tranquillum ftatum preparemus, ac nunc novorum editione nunc antiquorum extentione decretorum , libertatem se immunitatem ecclefiafticam confervemus, ac iufurgeniium contra ipfam conatus fit appetitus noxios, etiam pernarum adjcâiooibus, réfrénémus. Sane jatndudum teiicit recordationis dominus Engilbertus Coionienfi* archiepifcopus prxdeccftor nofler, fpeculator providus, fit fubditorum fuorum defentor inclytus, ad manutenendam fic defendendam libertatem & immunitatem ecclefiarum fit ecclefiafticartun perfonarum , ac eorum qui in fortem Domini funt vocati, complura (ultra provifiones tam juris canonici quam civilis) ftatuta fynodalia , non tam ialobria dt utilia, quam neceflaria , promulgavit; eaque pttnarum adjeâionibus , ficut erat expediens, vJlavit provide fic confulte : que dc confilio fic confenfu noftri capituli Colonienfis, ac venerabilium patrum , dominorum, Godefrwr Olnaburgenfis, ficGodefridi Mindenfis, ac procuratorum venerabilium dominorum, Adolphi Lcodicnfis, ficLudorrci * Monafterieofis ecclefiarum epifeoporum noftrorum fufiragaircorum, fic procuratorum ecclefiae Trajeâenus, ipfa Trajeftcnfi fede vacante, in pnefenti noflro condio provinciali congregatorum , falvis ptxJiftorum fuflraganeorum noftrorum flatutis fynodalibus, fi que habent, eis fic eorum ecclcfus, mooafteriis ,fic piis locis ccclefiaftkifque perfonis plemus providentibus, quibas per pr·- fentes praejudicare non intendimus , fedea in fuo robore volumus permanere : auâoritate pr·- (entium duximus approbanda , innovanda , flt auâorixanda , ac ad totam noftram provincial» , ut uniformitas in ea inducatur, inomnfeus futo modo flt forma fic tenoribus extendenda : *ifi»·* que ad totam noftram provinciam extendimus per prarientes, decernentes ea, ut provincialia

neri fit obfervari . Quorum quidem (laturorum renor , dc verbo ad robum dinofeitur efle taka .

In nomine Domini, Amcn.

Engilbertus Dei gratia flte. *fttpro t.i^p.^t.*

Item cmtro eos , jw *mensu it clericos velperfo· m/ eccltftftico/ itjicismt temere violette/.*

Statuimus, ut facrilegi, qui fuadente diabolo, Dei timore poftpofito, manus injiciunt in cleric, fin. *»t foret.* 14. p.333, & fy.

Hcc omnia fit fingula ftatuta , auâoritate prêtentis coocilii provincialis, in omnibus fuis, modo, fit forma, fit claufaKs , fit tenoribus , ac pœnarum adjcâiooibus , ad totam noftram provinciam extendimus, fit ftatuta provincialia facimus : decernentes ea, ut ftatuta provincialia, debere teneri fit obfervari , tie quod in qualibet *denote* fit diœcefi provincuc noftra ea teneantur fit obferventur, ficut fub verbis 00flra civitatis fit diœcefis, unquam fynodalia , funt cooceota ac promulgata, fit haâenus obfervata: falvis tamen altis flaturis fynodalibus ecctefi» noftra Colooknfis, a nobis fivea pradccefIbribus noftris editis: ac etiam ftatutis fufFraganeorum noftrorum, fi qu· habent , quibus, fi reperisntur in aliquo pratentibus ftatutis contraria, vel diveria ab eifdem, in quantum fit in eo quo melius fic plenius provident ecclefiis, mooaftcriis, fic piis locis . ecclefiaftieifque perfonis dc earum rebus, fit non iftis : fi vero melius fit plenius pnefemibus ftatutis, eifdet» providetur.* iftis, fit non illis, decernimus fore flandum. Et hoc num melraa flt plenius per ifta ftatuta, an per illa provideatur , judicio five arbitrio execntocum ipforum flaturorum duximus relinquendum. Praeterea exeeutiooem prafeorram ftatutontm , ac ahfoiuitoocm, fufpenfionem, fic relaxationem fenteutianun ia Eeifdem latarum, feu eorum auâoritate faun datum, ad nos fit ad noftrum officialem Coionienfem in noftra civitate fit diœcefi , dt ad quemlibet ooftrorum feffragaocorum, fit ad eorum officiales, five ad ipfos, ad quos dc jure vd de confuetudine , quoad fynodalia eorum ftatuta, pertinet, in fingulis fuis civitatibus fit dfacefibns volumus pertinere. Verum utjomnfa ambiguitas, fit perplexitas, & diffieukae', quo ad obfervaotiam prefentmm flaratorum, b fa. turum evitemur : de confeufo exprefIb fic an. âoritate praetentis provincialis coocilii t neti·, mos fit nefervamus nobis pornftaMm , facnlœ. tern, flt auftoritatem pratentia provincialia fataut.

· tata, quo «d noftram ctvitatem & diœcefim ,
fll «tl··™ quo ad finguta civitates *· dkecefes
noftroruas (idfafaneoraaa, fl ab aliquo eptteo-
poium neflrorom luflfagarooraaa, decoram ca-
pitulo reqaifiti fuper co fuerimus, de confilio
priorum dc capituli ecclefi· noftro Cotonienfii,
in fvnodo tamen noflra dteecefana, corrigendi,
emendandi, interpretandi, tollendi, dc in me-
llus commutandi, fi hoc nobis ex caufis necef-
lâriis dt legitimis videbitur expedire, provincia-
li concilio ad id minime convocato - Quia vo·
ro per ipfa prêtentia Aaiutaprovincialia «com-
muni utilitati ecclefiarum di eçcieflaflicarum
vperfonarum ac ipfarum bonorum, ut fperamus,
auflore Domino, falubriter providetur : prori-
pimus dt mandamus in virtute fanflx obedien-'*
tic, ut ea ab omnibus ecclefiis dc ecclefiafti-
ris perfonis noftra provinci· inviolabiliter dc
firmiter, fraude dl dolo exdufis , obterventur
juxta modum dc formam fupradiflos. In quo-
rum omnium dl fingulorum teftimonium , ea
per Hermannum diflum Ratae, publicum im-
periali aufloritate notarjuni , conterito, & in
hanc publicam formam redigi , ejufque figno
confueto (ignari mandavimus, ac noftro dc ca-
piruli noftri Colonienfis figillisappenfis muniri.

Afla funt hcc in concilio noflro provinciali
Colonic celebrato, fub anno a nativitate Do-
mini 1311. ultima die menfis Oflobris, in pa-
latio noflro Golonienfi , pratentibus capitulo
noftra ecclefix Cokjnienfu, ac venerabilibus iq
Chriflo patribus & dominis, Godcfrido Ofna*
burgentis, dt Godefrido Miodenfis ecclefiarum
Dei gratia epifeopis, noftris luflraganeis , pro
fc de fuis ecclefiis.· ac venerabili inChriflo pa-
tre dl domino Hcrmanno Hennemîs ecctefie
epifeopo , dc Lenoldo de Northoff canonico Leo-
dienfi , venerabilis inChriflo patris ac domini,
D. Adolphi Leodienfis, dc ditedis in Chriflo,
magiflro Rudegero de Aldendurpe , doôore de-
cretorum , & Friderico de Bicken canonicis Mo-
nafterienL venerabilis io Chriflo patris dc domi-
ni Ludopici Monaflcrienfis, Dei gratia epifeo-
porum, noflrorum luffraganeprum , procurato-
ribus; ac diteflis in Chriflo, magiflro Reynero
doâore in Theologia, ac Gerardo de Vorne ,
canonicis Trajeflcnfibus, nomine capituli Tra-
jc&nfis ecclefi», ipfa ecclefia Trajeflcnfi epif-
copi fulatio viduata, in prxmiflis omnibus dc
fingulis, contequentibus dc fuum confenfum ex-
preffe adhibentibus. Pratentibus etiam S- Pan-
taleonis dc S. Martini Colonienf. ac S. Corne-
lii Indenfis, Gladebachenfis , Tuitienfis , Bru-
vilerenfis, dc Sibergenfis monalleriorum abbati-
bus , ordinis S. Benediflî : Bonnenf. S. Severini
dc S. Andre· ecclefiarum Colonienfium prepo-
fitis : item Bonnenfis, S· Gerconis Colonienfis,
Sanflenfis, S. Andre», S. Severini , S· Cyni-
bent, SS. Apoflolorum, S. Marte ad gradus ,
decanis, ecclefiarum civitatis de diœcefis Colo-
nienfis: officiali noflro Golonienfi , & Eflicenfis
dt Carpenfis (Colonienfis diœcefis) ecclefiarum
prapofitis , ac aliis prolatis , canonicis eccle-
fiarum reâoeibus, dc clericis noftrarum civitatis
A diœcefis ac provincial in multitudine copiOte.

El ego Hermannus diflus Ratre , de Colo-
ma , publicus imperiali au&oritate notarius an-
tediflus, praralflis omnibus & fingulis , dum'
agerentur, una cum perfonis praenominatis pr·*
fcm interfui, ea otania & lingula , prout fu-
perius, in pratentibus rotulis per nae connexis
& lignatis, de mandato reverendi in Quito
patris fit domini , domini Haorici Coloaieofia
ecclefia archieptfropt pradiâicontinentur, con-
fcripfi , dl in banc publicam formam redegi ,
meoque figno confueto fignavi vocatus dt ro»
gains .

Et nos Godcfridus Dei gratia Ofitaburgenfis
ecclefia eptfcopus , quia amnibus contentis dc
expreflit in pratenti inflrumento , cui noflra
pratens littera transfigitur, pratentes in conci*
lio provinciali interfuimus , cifque ianquatn
utilibus & neceflariis ecclefiis ecdefiafticifque
perfonis dt earum rebus, confenfum,prahabita
matura delfoeratiooe, adhibuimus pro nobis dc
ecclefia noftrp prxdiâs : idcirco figillnm no*
Arum, in fignum profliti confenfus dc auflori-
tatis a nobis & a toto concilio prafeutibus du-
ximus apponendum. A&um dc datum die φ
loco, de quibus if ipfo inflrumenio fit mentio.

Et nos Godefndus Dei gratia Miodenfis ec-
defic epiicopus, ·quia omnibus contentis dc ex-
preffis in protenti inflrumento, cui noftra pro-
iens littera transfigitur, pratentes in concilio
provinciali interfuimus , eifque tanquam mili-
bus dt neceflariis ecclefiis ecdefiaflicifque per-
fonis dt carum rebus , confenfum noArum ,
prohabita matura deliberatione , adhibuimus pro'
nobis dc ecclefia noftra prxdifta ; idcirco figil-
ium noflrum, in fignum profliti confenfus dt
auitoritalis a nobis dc a toto concilio, praten-
tibus duximus apponendum. Aflum dt datum
die dc loco , de quibus in ipfo inflrumento fit
mentio , anno Domini millcfimo trecentefimo
vicefimo fecundo.

D Univcrfis pratentes litteras vrfuris dt andits-
ris , Adolphus Ðei gratia Leodineofis epifeo
pus , lalutem , dc cogno!cere veritatem . No-
veritis quod quia venerabilis in Chriflo pater
dc dominus D. Hermanous Hennenfis epifeo-
pus , vices noftras gerens m pontificalibus , dl
Lcnoldus de Northoff canonicus Leodienfis ,
procuratores noftri, ipfi concilio provinciali re-
verendi iti Chriflo patris dt domini domini Heo-
rici Dei gratia fanfle Colonienfis ecclefi· ar-
chiepifcopi, Colonis celebrato, de quo in io-
ftrumento publico, cui pratens noflra transfi-
gitur littas, fit mentio, nomine noflro dc cc-
tclrfut noftrr ^terfueront, ac omnibus dt An-
gulis contentis dc expreflis in eodem inflrumen-
to , dc prxfertim prorogationi ftatutorum fy-
nodalium bon· memoris domini Engilbeni
fan&x Colonienfis ecclefi· arcbiepifeopi , ad
totam provinciam Cokxtienfan , aliifque io
dido inflrumento contentis, tamquam utilibus
dc neceflariis ecclcfiis ecclefiaflic iique perfonis,
& earum rebus, pro nobis dc noftra ecclefia
nomine procuratorio contenteront. Ideoque nos
ea qux per ipfos in hoc negotio a&a funt ,
ratihcantes dc approbantes, figillum noflrum ,
in fignum adhibiti confenfus dc aufloritatis a
nobis fimiliter dc approbationis, protentius du-
ximus apponendum. Dat. anno Domini 131*.
in craftino B. Martini epifcopi ·

Æ &&âb££&£â&&!!<&Â4!&SâiyU!^ JJ*

^TARRACONENSE CONCILIUM

Anoo 13*3. celebratum.

I.

a r .... CJK·*··» » ctatUia cnMratt T*rr*·· aikntLn. Et cs*t, 8. KsL Æ4r. 13x3. centra âifiia*· Vet. Mm. r. res freUtu tf ftrfiiuj tccl^ufiicac, uMS&X exquoMaafirtinr Supp. ··» 1. fl*** VI'

Ftaedeceflonim noftroram qui condemnavedifiidari prolatos & perfonas ecclcfiafticas, veftigiii inhorentea, facro approbante concilio, ftatuimus, ut fi quis deinceps, cujulcumque flatus vel conditionis exiftens, difidaverit feu ·cukndaverit difiidari, feu aculendari fecerit aut procuraverit, publice vel occulte archiepif. copum vel epifeopum, vel eorum officiales, vel prelatum, aut religiofum, vel alium clericum beneficiatum in facris ordinibus conftitutum, feu prædiâorum occafione homines & loca eorum miniftrationi commifla, five in hac feienter dederit confilium, auxilium vel favorem, ipfo faSo, fententiam excommunicationis incurrat, & denuntietur excommunicatus quotidie, dum in excommunicatione perftiterit, pulfatis campanis, fit candelis extiodis, & nihilominus terne feu caftra ipfius, fi qus habuerit, eo ipfo fubjaceant ecclefiaftico interdiâo, a qua fententia nullatenus abfolvatur, nec interdiâum ipfum relaxetur, donec de injuria & damnis propterca irrogatis fatisfecerit competenter. Quod fi clericus, cujufcumque ftatus vel conditionis exiftens, aut religiofus in his deliquerit, fi beneficium vel adminifttationem obtineat, prêter pœnas prsediâas, a beneficiis & Aomtubue fit adminlftratiooe fit eo ipfo privatus. Si veto bénéficiant» non iuerit. perpetuo fit inhabilis ad ecclefiafticum beneficium obtineo, dum, donec fecum fliper hoc per fedem apoflolicam fuerit difpeufatum.

II.

Cmtra *laictt nvtdentts jtirifdiitianna KtltfitfiKtm.*

Ecclefiaftica jurifdiâio afiecularl diftinâa ei. fe dinofcitur, & una per alteram impediri non debet, fed potius adjuvari. Quia «ero nonnulq les judices ftatuta canonum circa hrc "edita contemnentes, clericos & alias perfonas ecclcfir fuper rebus fit caufis injuiiofe coram fe compellunt in judicio litigare, 61 alias per. fonas recurrentes ad ecclefiafticum forum fuper caufis, quae ad idem forum de jure vel de auti. qua confuetudine pertinere noicuntur, ad defiftendum compellunt, facro approbante conci, lio, ftatuimus, fit univerl» prclatis in virtute fanâx obedient» prcctpiendomandamus, quatenus ftatutum felicis recordationis Boniracii papas VILI, quod incipit; Qnwiwam *at initilt-KtmHt,* in fuis epifcopalibus fynodis ac in ccclefiis etiam fuarum dioecefeon ubi expedire viderint, faciant publicari, pnediftolquc judices excommunicatos publice nuntiari.

CONCILIUM PAR1SIENSE

Celebratum a Guillelmo de Meloduno Senonenfi archiepiicopo, & iuffraganeis, pro jurifdiâione ecclefiaftica & difciplina, anno Domini MCCCXX1U.

Ex codice MS. ViAorino edidar Luder. Bail io Simm· conciliorum t no· cum MS- coaraUnw.

I. *Ut jejniutar in vigilia fcfli Corparit Ctrijti.*

NOs Guillelmus archiepifcopus Scnonenfis, anno Domini MCCCXXIII. die fabbati poft feftum beati Matthias apoftoli continuata de die in diem, a die Luna praecedenti, in nofiro provinciali concilio una cum fuftraganeis noftris ccterifque perfonis ecdefiafticis noftrat Scnonenfis provioctœ celebrato, Parifiis congregati: eodem approbante concilio, ftatuimus ct ordinavimus, ut quarta feria, didam * quiiit,m feriam praecedente feftum preflofiffimi facrementi, omnes fubditi noftri et fuffraganeorum noftrorum, ab efu carnium abftineant et jejunent. Quibus jejunantibus fic, vereque pœnitentibus ct confeflis, in remiflionem luorum peccaminum quadraginta dies de indulgentiis duximus concedendum.

• f- f»r*· Li *»^w cfcni/*, t· Φ» crletxa-tur lrtium r*t'

Circa vero folemncm proceflionem que diâa D quinta feria fit a clero et populo in delatione przdiâi facramenti iis diebus introduâa, videlicet quoad prsfens, nihil immutamus: devotioni cleri et populi relinquentes*

II. *Vt interdicantur laca, in qnihtf clerictu A jtid/cr laico ietineiitar.*

Statuimus et etiam ordinamus, ut fi contingat aliquem clericum in villis feu caftris diœcefis et provinciae Scnonenfis, per judicem capi l·* cularem, qui fuflicienter requifitus de reddendo eumdem clericum fuo judici ecdefiafltco, noo E reddiderit feu reflituerit, in fua malitia perteverans:' in diâis villis feu caftris cedetur, quamdiu tenebitur idem clericus, a Divinis, nedum in illa ecciefia intra cujus fines djâus clericus detineri dignofeitur, fed etiam in ali» ecclefiis in diâis villis et caftris exiftentibus, fi in diâis villis et caftris plures ecclefias contigerit elle litas. Quod ad rcligioforum monafieria

ANNO catum ria in diAts vili» et caftri* conflftuta , et ad alia* ecclefias eiidcm contigua* , extendi volomu*· ne, fi in quiblrfdam a Divini* ccffarctur et non in alii*, ccflationis fententiafeujurifdiaio valeat vilipendi. Et p«didas cedatloocs, automate prmdiftl concilii, ab omnlm* tam exempti* quam non exempti*, eum de jure ad hoc etiam teneantur, volumus obfervari.

1IL *Vt rtligitfi ptU* Mη*» *U* 4/mv *frafttaniitr.*

Protere* quia multi religiofi et rtlglofie per annum et diem lo habitu religibfo In fuismonafterlis commorante* , per quam quidem moram tacite funt profclfiet fuis monafteriis alli-B gati, In animarum fuarum periculum › et fcandatum plurimorum, fui* dlmilfrs habitibus redire ad flrculum non verentur de faão, poftntodutn ad monafteria convolante* , premiftâ fallo fibi licere facere aflerentes : eodem approbante concilio ftatuimus ac étiam ordinavimus, ut ptediâi religiofi ac etiam religiolr , diftis anno et dle elapfis, per fuperiores fuos, dummodo in «tatis diicretione fuerint conttituti , profiteri txprclfe, vel fatten* Ita publice, quod difta profeflôo celari non valeat, compellantur: cum non fit dubium, flc exeuntes , ac etiam contrahentes , fententiam cxcommulcationi* incurrere ipfo fado.

IV, *Dt vite & itfitfatt cuncentfH.*

Proteret cum flc certum › clericos qui caligas rubeas ac fcatatas et alias inhoneftas publice deferunt, non modicum detrahere clericalis ordinis dignitati , indignos etiam prorogativa profcilbrura illius ordinis fe reddentes : inhoneftati talium occurrere cupientes, eodem approbante concilio ftatuimusac etiam ordinavimus, ut clerici bénéficiait tam cathedralium quam A collcgiatarum eccleflarum , five ünt canonlci vicarii, capellani, ccelices choriale* , caligu rubei·, virMit»*, icatali*, croccia, lcu •Sms, puolice nou utamur; fed caligis nigris, feu alii* honefti* tantummodo fint contenti . Quod fi a delatione diâarum caligarum canonici moniti non deftiterini , ipto faão immediate diftributKxiibu·,quscxiftcmibus Ccrpshori* diftribuuntur , automate proienti* concilii no* privamus.Quod quidem ftatutum ad prefbpt$ro* extendi volumus , ordinariorum arbitrio puniendos. Et iftud idem In piacdid*clericis cumam nutrientibus, barbamque prolixam feu tonfuram inhoneftam, ac a pane exteriori almutias de cendeto feu de vclveto deferentibus , ut uniformitas inter proditos clericos confervetur, volumus obici vari. àNNU CHRtfll

Hinc eft,quod paternitati vefiro auâon'ts(e, noftra metropolitan! mandamus , quatenus praedida ftatuta in veftris fynodis et u/tbi , prout vobis expedire videbitur , publicetis feu publicari faciatis , et a veftris fubditis juxta tenorem ipformn inviolabiliter obiervari.

In quorum teftimonium profentes litteras figillo noftro duximus figillandas . Datum ut fupra.

C

G. Q AUod *Seaootoft* concilium iupea edidimus ad anuum MOCCXX· In quo eadeln, qu* boc anno . dt iifdem fere verbb Ratura lunt. linum autem Ucmque com-illurr non efle, ex eo conflat, quod quanquam In vocibus mulca flnt eadem, lunt tamen alla dlverla : deinde quod uon tantum abut annul adfcribatur, ted dt d«c› alla ·

AUSCTTANÆ /ynodi flatutum unum Ludovicus Rall ad hunc annum edidlt t fed cum £t durcefana illa lyoodut , locum Mc non habet › (I) ut teuli hujus lmtlo admonul.

^SENONENSE CONCILIUM IN SCOTIA

Zλ μ › 1324. *felebratum.*

Afert *1** vFilk. Gone. Belt. TkÆEnfe IVI hujus anni eccleflarum Sco-Dpud Sconatn confiât ex Chartulario Palfguienfi. ticarum concilium cekbraium fuilTe a- n. a.

CONCILIUM TOLETANUM

Auéloritate Joannis archicpifcopi & primatis Toletani celebratum anno Domini MCCCXXIV. tempore Joannis papx XX.

Jb *ftMtiet Dmitii <uttrt„*

Iftx funt conftitutiones pet reverendum patrem & dominum , dominum Joannetn miferatione Divina Toletanum archicpifcopum, primatem Hifpaniarum ac regni Caftclla? cancellarium, faebe ac editae in concilio per eum apud Toletum celebrato , anno Da. E mini millefimo trecentefimo vicefimo quarto, vicefimo primo dic menfis Novembris, qua die di&um concilium extitit terminatum .

TITULI CAPITULORUM.

I. *Ut ffifcpi v**ti ct^ciliitM vfÛMt.*
3. *Dt vtflitu chvietriat.*
3, Ut

Scatl Mqw Tnbtana Synodes sanl ij.j «dldlt Card, dt A*mrre Cone Hlfp t. J.

thu fiunt.

j. Vt eltriei luta tedefia JBiii fitis aau tutfitreat.

6. Ut fmijtni fn Htfi1 cMwmiir

cMrare profianutt.

8. Mu fi SifTKnii fuifiiit inifniml, tuCtUUBMittU tft.

PRÆFATIO.

AD frudus uberes, quos ia Dei ecclefia epilcoporum concilia hadenus produxerunt, conditores canonum confiderationis em * intendentes, provide conitiruerunt, eadem concilia pro puniendis exceffibus, & reformandis moribus, par metropolitanum cum fuis fuffraganeis annis lingulis celebranda. Qiod&reverendus pater dominus frater Guillermos Sabinanfis epifcopus, in his partibus apoftolioe fodis legatus, quolibet anno, vel ad minus biennio, fub cena forma fieri pnecepit, ut quos ad declinandum a malo, flc faciendum bonum, virtutum premia non inducunt, quadam ad bare facienda neceffitate per epifcoporum diligeoiem foiicitudinem fuppofiram vigiiaotiam comPellantur. Nos igitur, qui defideranter k vos gerimus ipfos canones & pnece.ptum ejuidem domini legati pro viribus obferyirt) convocavimus provinciale concilium in noftra ecclefia Toletana: & intendentes potius ad obfervationemconftitutiooum, quam ad multiplicationem earum, lacro approbante concilio praecipimus, conftitutiones perdiâum dominum legatum editas in concilio per eum apud Vak lcmolcri * celebrato, cum infraferiptis per nos in pt*feQl concilio editAs, obiervari.

CAPITULA.

I. *Ut epifcopi vocati ad concilium Veniant.*

EPifcoporum negligent!*, qui vocati ad concilium venire negligunt, ex quo ecdefiaflica contemnitur audoritas, exceflus remanent impuniti, fit corredio morum ceflat, 4 ipfas impunitates auferre volentes, cum nos fimus fub certa pcena ad celebrandum concilium obligati, quod celebrare non poflumus decenter vel utiliter fine ipfis: prxfenti conflitutione jubemus, ut epifcopi vocati ad concilium perfonalitcr veniant, nifi fuerint impedimento legitimo, de quo nobis fidem facere teneantur, prepediti, * fcduri. Quod nifi fecerint, pcenas contra eos Aatuta a jure, publicari fic fervari faciemus: ad alias nihilo minus, ficut expedire viderimus procelfuri. Et ut plenior informatio habeatur, epifcopi in cafu in quo legitime impediti, fic eathedralium ecclefiarum capitula, mittant ad di&um concilium procuratores idoneos da flatu propriarum «defiarum & tüœcefum informatos.

II. *De veftibtts clericorum,*

Antiquos canones, qui in clericis fuperflua fic inhonefta prohibent, ad memoriam reducentes /latuimus, quod nullus clericus fupertunicale vel tabardum poft menfem a tempore publicationis prxientis conftitutionis deferat ita longum, quod fi ad pedes contingat, nullatenus tamen per terram trahatur, cum hxc non honeftas, fed fuperfluicas fic indecentia ccnfeatur. Clericus vero qui contra fecerit, fupertunicale ipfum feu tabardum ipfo fado amittat, per proprium, feu ejus vicarium, feuofficialem, pauperibus erogandum. Caveant fic clerici', ne mantellos feu chlamydes nimia longitudine vocandos * nec cum chordis fic nimis longis nec tunicarum manicas nobiliter * nimis breves, ita quod brachia nuda appareant: fi panam confimilem voluerint evitare. Quilibet etiam clericus barbam faciat fibi radi quolibet faltem menfe, nec crines deferat nobiliter infra aures. Ceterum quia in partibus iftis morbus deteftandx inhoneftatis irrepfit, quod mulieres qux foldaderas vulgariter nuncupantur, intrant publice domos prxlatorum fic magnatum ad comedendum, fic alia, loquentes prava fic inhonefta colloquia plerumque corrumpentia bonos mores, facientes fpeélaculum de feipfis: prxeipimus omnibus, fic maxime prxlatis, fub Dobteftationc Divini judicii diftriâiusinjungentes, ne hujufmodi mulieres permittant intrare vel efle in domibus eorumdem, nec aliquid dent eifdem.

III. *Ut clerici frudibus capellaniarum non abutantur.*

Quorumdam clericorum abufum, qui fru&us capellaniarum perpetuarum, feu beneficiorum, qux ex devotione fidelium in eorum inflituuntur ecclefiis, auâoritate propria fibi appropriant, inter fe dividunt fub prxtcxtu, quod jpfivolunt didis capellaniis feu beneficiis defervire, vel alias, cum de ambitionis radice procedat, & per ipfum cultus Divinus minuatur, quem dcfideramus augere, & ab inftitutione capeUaniarum feu beneficiorum plurimi retrahantur, penitus reprobamus & prohibemus, cxprefle prxeipiendo, quod hujufmodi capellanix, feu beneficia inflatura, fie de catre-

extero inftituenda, habeant juxta otdi- nationem à fUruentium proprios fervi- tores. Qui vero fine licentia diesoeiani epifcopi contra fecerint, a beneficiis qux habent in ecdefiis, ia quibus hxc eomxniferint, donec plene rcftituermt quick quid contra pnefentem prohibitionem perceperint, bat fufpenfi.

IV. *Ut nullus curatum beneficium adminifiret* nifi ante legitime ferefifiofum diacefastum snfiru&us fuerit.*

Inter i epifcopale* follicitudines illa P*«cipua, qux vertatur circa curam feu regimen animarum, qux in epifeoporum pocêftate confiftunt. Propterea ne aftutia fatanx eos decipiat, propter reAorum ignorantiam vel defcAum, & fanguifc fubditorum de eorum manibus requiratur: ftatuimus facro concilio approbante, quod nullus in curato beneficio tdminiftret, donec in eo per dioecefanum epifcopum inftitutione auAorizabili fuerit inditutus, feu fibi cura commifla fuerit animarum: alioquin juie, quod habebat in prxdiAo beneficio, non obftante contraria confuetudine, fit privatus, privilegiis & gratiis fedis apoftolicx temper falvis.

V. *Ut clerici bona ecclefia filiis fuis non conférons.*

Ut fubftantia ecclefiarum qux folet per clericorum fobolem deperire, ad ufus debitos confervetur: ftatuimus, quod nullus dericorum bona intuitu ecclefue acquifita, filiis vel filialibus fuis det, vel conferat inter vivos, vel iq teftamento contra canonum inftituta dimittat; prxcipientes omnibus epifeopis in virtute fanAx obedientix, quod jura fuper hoc edita diligenter obfervent.

VI. *Ub fresfyteri fro Mijfis celebrandis fccuniam non exilant.*

Multa mentis amaritudine concitamur, gravifque doloris aculeus perfodit mentem noftram, intelligentes, quod aliqui presbyteri deteftanda & abominabili ambitione cxcati, pro Miflis per eos celebrandi* pecuniam exigunt, & *fuper* hoc, ac fi vellent vendere rem profanam, irn. pudenter mercantur: quandoque etiam publice, qui eas fadunt celebrari, xftimantes, ut exeorum faAo pcrniciofo vendunt gratiam Dei, qux in (aeramento Miflx confertur, vel verius ipfum Deum,qui nobis fub fperie diAi (aeramenti fe exhibet, pecunia pofle vendi. Verum cum diAum (aeramentum fuper omnia preriofum t fit liberaliter ficut extera (aeramenta celebrandum: diftriAius prohibemus, ne aliquis presbyter pro Miflis celebrandis pecuniam exigat, vel rem aliam temporalem; fed grate accipiat, fi aliquid per facientem Miffas celebrari oblatum fibi caritative fuerit, abfque paAo & conventione quacumque. Qui vero contrarium fecerit, a celebratione Miflx per annum novejjrit fe fufpenfum., & alias pro tam gravi exceflii ad arbitrium proprii epifcopi puniendum.

VII. *Ut fresbjteri nomtifi unam Mijfam in die celebrare frefumant.*

Nullus infuper abfque caufa neceflitatis excepto die Nativitatis Domini, prxfumac nifi unam Miflam celebrare in die: quia valde felix eft, qui celebrat digne unam. Prxcipimus etiam in virtute fanAx obedientix omnibus presbyteris, quod Miflam celebrent uc frequentius poterunt, & ad minus quater in anno: nifi ex caufa rationabili, quam proprii* epifeopis notificare habeant, eo* ceflare contingat. Et ne M prxter criminis confcienciam a celebratione Miffarum habeant abftincrc; concedimus eis licentiam in hoc cafu, fi non poflint commode copiam fui eunti habere, quod poflint alii presbytero confiteri,qui ipfos tam a minore excommunicatione, quam aliis omnibus, qux fibi confitebuntur, poflit abfolvere j exceptis dumtaxat cafibus fedi apoftolicx & epifeopo refervatis. Alii vero derici, ut oftcndantfe ad plus teneri quam laid, ad minus communicent ter in anno. nifi de confilie proprii confeflbris duxerint abftknendum.

VIII. *Illos pa Sarracenis fubfidia irnfcnhot, excommunicato* effi.*

Quamvis contra illo·, qui cum Sarracenis mercimonium habuerint, vel ei* aliqua eorum fubfidia feu confilia per fe vel alios quocumque ingenio, quamdiu inter no* & ipfos guerra duraverit, impendenda duxerint, fint a canone excommunicationis * fententia promulgata: quidam tamen Chriftiani, perverfe verba diAi canoni* intelligentes, & quxrcntes in cis folia & non frudus, non verentur tempore diAx guerrx ipfis Sarracenis ad terram eorumdem Chriftianonun venientibus vel mittentibus

vidua»

viéhialia vendere, &. alia rerum fubfi- di* impendere, credentes ex quo non vendunt, nec mittunt ad di&os Sarraoenos, a fententia ipfius canonis excu* fari. Nos vero perverfum intelle&um dc crudelitatem eorum penitus reprobanter t declaramus dc volumus ipfos qui pnediâa faciunt vel committunt, incurrcre fentcntiam canonis fupradiâi : quem amorem fimul cum hac noftra confti- rutione fpecialiter in cathedralibus dc parochialibus ecclefiis, eifdem Sarracenis vicinis , frequenter praecipimus publicari .

^STATUTUM SINGULARE

D. Henrici ecclefir Colonienfis archicpifcopi, editum anno Domini MCCCXXIV. 1

Hederati» flatuttrim provincialium ttclçfi Colonienfit attiforitaft Apofalic» fait per D. Htnricttnt ercbitpifctpiait pradiitnm, tivts if civitatem Coiomenfcm, Jn nomine Domitu. sfrnen.*

HEnrtcus Dei gratia fanâae Colonienfis ecclefiae archiepiscopus , facri imperii per Italiam archicancellarius, dilectis in Chrifto Praepofitis ôc Archidiaconis, Abbatibus, Decanis , Prioribus & Praelatis , ecclefiarum reftoribus noftrsrum civitatis .& diœcefis, ac aliis noftris fubditis univerfis, falutem in Domino fempiternam.

Nuper litteras digna Dei providentia fanâlfimi in Chrifto patris & Domini D. Joannis PaP® XXII. facrofanâx Romane ac univerfalis ecclefix fummi pontificis, nobis direâa, recepimus in hxc verba.

Joannes epifeopus fervus fervorum Dei venerabili fratri archiepifeopo Colonienfi falutem & apoft. benedictionem. Significaverant nobis dilledi filii, judices , (cabini, confutes & communitas clvitatis Colonienfis, quod qurdam ftatuta auâoritate ordinaria edidifli, in quibus inter alia continetur, quod violantes immunitatem feu dotes ecclefiarum, hominem videlicet extrahendo de eis, vel eam modo alto violando, ipfo faâo excommunicationis fentcntiam incurrant ; & fi plures fuerint, locus, in quo tales domicilium habuerint, ipfo fafio (ubjaceat interdiâo; & in loco, ubi immunitas laefa fuerit , cefletur protinus î divinis. Et quod quilibet locus feu parochja tuarum civitatis & diœcefis, ad quem, *vel ad* quam praedones, raptores & invaleres bonotum & rerum ecclefiarum, & ecclefiaflicarum perfonarum pervenerint, feu prsrda vel (polium vel rapina dedu&a, vel ubi prrdx ipfius emptor fuerit, eo ipfo faâo ecclefiaflico fint fuppofita interdido, & quamdiu ibi makfaftorcs hujufmodi vel praeda, fpoiium vel rapina, (eu ipfius emptor fuerit, cefletur etiam a divinis ;& fi per triduum ibipoterim, licet extunc recetterint, vel ad alia loca fe tranftulerint, vel prxda feu fpoiium alias dedudum fuerit , nihilominus parochia feu locus, in quo triduo manferanr, vel ubi prxda & (polium confumpta fuerant, per duos menfes fubjaceat interdido, nifi medio tempore fuerit fatisfaâum, prout in eifdem ftatutis dicitur plenius contineri Cum itaque ficut didi judices fcabini, confutes, & communitas fignificare nobis curarunt, dida civitas fit fpatiofaplurimum & diffufa, habens decem & odo parochiasmagnas principales, & multas collegiataseccleflas, plurimafquc capellas ; & fi tota Colonia cenfcatur la tali forefaâo locus unus, tota per confequens civitas reputabitur interdida : & fic propter forefichi, que propter magnitudinem ejuidem clvitatis, frequenter in aliqua cx prasdi&is parochiis committuntur , vix erit tempus aliquod, in quo dida civitas non fubjaceat interdiâo; ficque hujufmodi interdido durante, infepulta manerent in civitate puediâa in magna multitudine corpora defunâorum , e qpomm fœtore fanorum infeâio fequerctur, infantes fraudarentur ecdefiafticis facramentis, crefceret indevotio populi, hxrefe» pullularent, dc ioftnita pericula infurgerent animarum ; magna etiam & periculofa exinde fcandala pollent fcqui. Ac propterea nobis humiliter fupplicanmt, ut animarum periculis & (candalis obviantes , qu« exinde poftent fequi, ftatuta moderari, & mitigare predida auctoritate apoftolica dignaremur . Nos eorum fupplicationibus inclinati fraternitatem tuam requirimus, & rogamus attente , tibi per apoftolica feripta mandantes , quatenus prudenter attendens, quo tempore intermitti divina organa fufpendnntur, & laudes, nec etiam facramenta ecclefiaftica miniftrantur, ut (olent adolescentes dc parvuli participantes rarius (aeramentis minus inflammantur & tolidantur in fide: fidelium tepelcit devotio, hxrefes pullulant , & multiplicantur pericula animarum: prcdifta ftatuta fic fludeas temperare, quod cx (inhalari delifto in ttna*parte civitatis committo, tota prediâa civitas non fubjaceat interdido, leu pœna hujufmodi non extendatur extra parochiam, in qua fcrefaftum fuerit perpetratum ; nifi per redores, judices, confutes, festinos vd officiales civitatis praedire quocumque nomine cenfeantur exceflus praefati fuerint perpetrati : quo cafu ftatuta pnediâa in fuo robore perfeverent. Datum Avinkme VII. id. Martii pontificatus noftri an. VII.

Verum licet per nos nequaquam ftatuta hujufmodi , immo per bonxmemorix Dom.Ehgilbertum quondam Colonienfem archiepifc. prxdeccfforem noftrum dc confilio capituli noftri & Priorum ac Prxlatorum jamdudum longe retroa&is temporibus edita exiftant pro ecclcfiarum, ecclefiaflicarum perfonarum, ac earum bonorum libertate obfervanda, ac per nos publica utilitate penfata, dc confilio & confenfu capituli noftri, fuffraganeorum noftrortun, capitulorumque fuorum, feu ipforum procuratorum ac Priorum & Praelatorum noftrorutn in pleno concilio provinciali , quod alias celebravimus fada provincialia , & ad totam noftram provinciam fintcxtcnfa; exiftat etiam cautum non fine

{y ■■ I iWO ,ı,BП fine coofampta provifioae ù> eifdent ftatutislo- c«m fore «aienfom quoad oMervantiam ioter- jiAi ex cetfatioms divinorum In caufi» antedi- âis totam civitatem colonieniêm, & non lao» tum parochiam, In qua Iplum kommitti contingit forefaâum, ne redores Jvconfûles, fcabini, vel officiales, ft communita» civitatis przdiâa forefaâo aliquo In una ipfius civitatis parte perpetrato, dum ipfis una parochia tantum fit interdi&a io allis ecclefiis civitati» ejtridem audiendi divina copia fupereflet, forefadores & delinquentes In talibus jam ptzfatis In litteris apoftdicis contenti» ad przftandas Izfis emendas debitas inducere non curarent; fed potius tota interdidi civitate, divinorum carentiacon tra tales forefaâores acrius incitati, eos ad hujulmodi emendas prefiandas inducere fortius feAinarent, nec per confequens virtute litteratum praedictarum afiringamur dc lure ad aliquam moderationem eorumdem ftatutorum faciendam, nec profatus fandiflimu» pater & dominus aofter, fi praemitiorum veritatis notitiam habuiflet, prsûii&as fuas litteras conceflifict, tamen, ut juxta intentionem ipforum civium, didas litteras ad nos impetrantium, dt ne ad aliquorum perfuafionem de faâo, de aliqua nota inobediencia arguamur, & ut ipfi promptiores exiftant ad confovendum libertatem ecclefiallicam, perfonalque ecclefiaftica» defendendum, & a noxiis pnslervandum, taliter de confenfu noftri capituli ac priorum & capiiulorum noftrorum circa obfervaotiam interdidi, & ceffationem a divinis auâoritate ftatutorum przdiôorum quoad civitatem Colonienfem, In cafibus, ad quos didr littera apoftolica fe extendunt, duximus ordinandum, & difponendum. Quod propter violationem ecclefiarum immunitatum feu dotum In una parte civitatis commiflam In fola parochia, In qua ljanc committi contigerit, ftatim juxta moderationem ir.frafcriptam ceffctura divinis. Et fi plures fuerint, vel judex fecularis qui hujufmodi violentiam fecerint, In parochia etiam, In qua tales domicilium habuerint, ecclcfiafticum fervetur inter, diâum; In aliis autem ecclefiis collegiatis conventualibus & parochialibus civitatis Colonienfis propter hoc intra XV. dies a tempore hujulmodi commiflie violentiz per plebanum parochis, In qua violentia ipla commitfa fuerit, concilio civitatis Colonienfis, vel magiftro confulutn, five aliquibus ex ipfis confubbus notifiests computandum, committentem five committentes compellant ad emendam, ad fatisfaâionem condignam przlentandum, ne cefletur a divinis, nec ecclefiafticum lervetur interdiâum; fed Ipfum interdidum five cellationem a divinis per eofdem quindecim dies iuipendimus, & teneri volumus ac decernimus In fufpenfo, nifi per judices magiftros civium, confutes, fcabinos vel officiales aut communitatem civitatis prsdide, vel eis mandantibus aut ratum habentibus, feu forefaâores hujufmodi In crimine fuo fcienter defenientibus, cxccfliu hujuimodi fuerint perpetrati. Qno cafu ftarura przdiâa, ficut ab Engilberto primordialiter funt edita, prout ipfs litters apoftolicr innuunt, perleverant. Verum fi intra XV. dies poft expolitam five notificatam hujufmodi violentiam, confilio civitatisColonienfis, five magiftro coofalum, aut aliquibus ex ipfis coniulibus forefador five forefaâores de commifla per ipfos violentia non lattsfeccrint, ex tunc abfque aliqua interpellatione, flatuta' provincialia predi-

Aâa in omni forma primsva, exaâa diligentia obferventur. Volumus aurem, quod In parochia, In qua hujufmodi violentia fuerit perpeirata, intra XV. dierum prsdiâonun fpatium, potlquam iple plebanns leu ejus vicarius tpiara violentiam confilio civitatis feu magiftro confulum, aut aliquibus ex ipfis confulibus nntihcaverit, & non ante nec alias, corpora defundorum cum folcmnitate miflz tradi poflint ccck-fiafticz iepulturz, ipfum interdidum live cellationem divinorum quoad lepulturam & folernnitatctn exequiarum iplarum fufpcndentes. Super probatione vero notification's hujtifmodi faftz, flare volumus ipfius plebani live ejus-vicarii, li In dubium revocaretur, juramento. Notificationem B'infuper iplarn fadam idem plebanus, live ejus vicarius capitulo noftro intimabit, ut lctri poffit, quando quindecim dies przdidi (int elapfi. Ne vero notificatio aliquo colore quzlitodifferatur, prscipimus, ut plebanus five ejus vic« gerens, In cujus parochia violentia fuerit perpetrata, ftatim, potlquam hoc fibi cuiiftitcru, prout fecundum ftatuia conflandum eft, notificationem ipiam faciat iccundutn modum pl«didum. Qtiain fi pet triduum, potlquam fibi fic conftiterit, facere neglexerit plebanus, leu ejus vices gerens, eo ipfo ab omeio Ac beneficio fint fufpenfi. Et fi adhuc per triduum lubfequens hauc intimationem non fecerint, -ut eft diâum, eo ipfo excommunicationis tcnientia, quam In eos In his feriptis ferimus, fint nodati. Quz omnia & lingula In obfervatione interdiâorum, live reflatione a divinis, fecundum ftatuta przfata In fuis capitulis ft claululis contra raptores, invafores & praedones bonorum & rerum ecclefiarum feu ecclefiaftic»rum perfonarum, ipfum fpolium rapinam & invafionem intra civitatem Colonienfem committentes, feu domicilium habentes, volumus obfervart. Per przmifla vero, quz tantum ad civitatem Colonienfefn extcudi volumus, quoad obfervantiam eorumdem ftatutorum live tnterdidoruin, ft celTationetn a divinis quicquam non intendimus inducere, five aliquid innovare. In quorum omnium firmitatem ft teftimoDnium figillum noftrum, una cum figilio capituli noftii przlenhbus eft appenium. Quod nos capitulum pro nobis & Prioribus Colonienfibus, in fignum confenfus noftri prxftiii pratentibus duximus apponendum. Dar. an. D. 1324.craftino Dominiez, qua cantatur *Invocavit.* I ■ anno '<M'

*Statatm /qga/are D. Henrici eccL Coloni arckitfifcofi aditura anno Domini MCCCXXV. an. D. MCCCXXI-'!}]. Medtrotio ftotutorum provi»cioli>tM fttunàtrio folle onfloriUtt aptft. ptr D. Htnrittan orchiepifcop**!, quoad tiw tf civitainot Coionitnjtirf.*

In nomine Domini. Arnen.

Henricus Dei gratia ftc. Colonienfis ecclefie archiepifcopus iacri imperii per Italiam archicancellarius.

JoaKMf tfnfcepoi ftrOttr ftrwunr Dti venerabili fratri archefrfcvpo Colonrrtf ffe.

NOs hujufmodi litteris apoftolicis reverenter obedire volentes, ut tenemur de confenfu noftri Capituli ac Priorem & Prwlatorum *A/dea peg.* M<'

noftrorum prisdiâoruœ circa obfervantiam interdidi & ceffationem a divinis, authoritate ftatutorum pnsdiâorum quoad civitatem Colonienfem taliter duximus ordinandam dc difponendum, & ipfa ftatuta moderandum, quod propter violationem ecclefiarum feu ecdefiafticanim immunitatum feu dotum in fbla parochia, in qua hanc committi contigerit, cedetur a divinis. In aliis autem ecclefiis, collegiatis, cooventualibus & parochialibus civitatis colonienfis, propter hoc infra menfem a tempore notificattonis fade per plcbanum parochia; , in qua inolentia perpetrata fuerit, confilio civitatis Colonienfis, aut maglftris confulum , five aliquibus ex ipfis confuHbus notificate computandum, ut delinquentem feu committentem compellant ad fatisfadionem condignam pr«flandam, fi committens five forefaâor de civitate Colonienfi, dc fub poteftate magiftroram & confulum fuerit did* civitatis, non ceflctur a divinis, nec ecclefiallicum fervetur interdiâum *j* fed ipfum interdiâum five ceflationem a divinis, per eumdem menfem relaxamus, ac teneri volumus dc decernimus relaxatum. Verem , fi intra prediftum terminum poll expofitam five noûficaram hujufmodi violentiam con *lio dvitatis, fivemagiftris confulum, aut aliSto ex ipfis confulibus, forcfaâoe five fire lores de commifla per ipfos feu per ipfum violentia non farisfccerint, dummodo iidemforefaâore* five forefaâor jurifdiâioni be potellati diâorum magiftroram dc confulum fubfuerint, ita quod ipfum,feu ipfos ad preflandam hujufmodi emendam compellere de fbrcfaâo poteram ; extunc ftatuta provincialia m ftj go,!,), primaeva, exa&a dili—ntla obferventur. St autem prediâi delinquentes aut forefâaorts.» feu delinquens aut forefaâor, extraneus fuerit, aut de civitate Golooienfi, receflèrir, ita quod prediâi magiftri dc confutes, in lpfum feu ipios jurifdidionem aut poteftatem non habuerint, aut exercere poffiht inpnadiâs civitate Cokmienfi, ant in ecclefiis coflegiatis, conventualibus aut parochialibus civitalis predids, prscdi&a ftatpta nullatenus obferventur; fed ipfum interdiâum five cellationem ob hujufmodi deliâum, promulgatum, relaxamus, ac teneri volumus & decernimus relaxatum · Volumus autem quod in parochia, in qua violentia hujufmodi fuerit perpetrata, propter quam tjpcrit cedendum, ut didum eft intra tpatium quatuor feptimananun, poftquam i^fe plebanus aut ejus vicarius ipfam violentiam confilio civitatis, aut magiftrts confulum, aut aliquibus ex ipfis notificaverit dc non ante nec alias, corpora defundorum cum folemni tate tniffe tradi poflint ccclefiafticsB fcpukune, ipfum interdiâum five ceflationem divinorum quoad fepulturam dc folemnitatem excquiarum Qipfarum potientibus fufpendentes · In cujus rei teftimontum figillum noftrum una cum figillo capituli noftri prsMifti, pnefentibus eft appenfum. Quod nos capitulum, pro nobis & prioribus Colonienfibus, in fignum confenfus noftri Bcdifti, prefentibus duximus apponendum . atum an Dom- 1318. in vigilia nativitatis B. M. V.

CONCILIUM AVENIONENSE

A trium provinciarum prarfubbus celebratum in monafterio S. Rufii, 18. Jun. aon. Dom. MCCÇXXVI.

Edidit Peir. Gaflcndus v. cl. poft notitiam ecdefie Dinienfis: nos cum MS. codice illuftriffimi archiepifc. Remenfis coadjutoris Car. Maur. Tclierii contulimus.

TITULI CAPITULORUM.

t. *Ut Miffr beete Meri» femel in bebdomodn fr leimuter celebretur ·*

i. De indxigentio offbcientibnt corpus Cbrifti conteffb.

3. *De indxl^entie conceffr devote intercedentibus ipud Deum pre demine pop·", tf ejus regimine profp^endo.*

4. *De indulgentiis cmceffis fidelibus, fd oxdita nemine Jefr devotius fe inclinem.*

f. De clendendis fontibus beptifierii.

6. De jententio excooemmùcetimis el erdsxerie loto, exigente excemmunicoti inebedientie , per prolutos elms pobiicondn.

·J. fuehrer centre illos, fu cxcommmicotmmt fem tentions contemumtes t exemple perniciefr pert&nt, procedetur.

8. *Ne ecclefioflico perfuso titulum jmifdiffioms ,k jvaav pucifice poffiderunt, fecnlnribeu efitm dere tmeentnr.*

ç. VI perfon» ecclefiefiice per nnlbemjudicem temperelem in criminelidtit t/ perfrnelihu difrringetur .

10. *Vt clericus contre clericum nd judicent frexlerem vel elinm leicxm , pre freiendn j^U. tie vel inferendo violentio, um recnrrat.*

XI. *frovi/io centro illost yti Asm jxro ecclefiernm dj ecclefiefiicortan perfenornm frbtrobnntt dimiiuvent, dijfipmt^ tf invodnnt.*

13. *PrvcqAe centro illos qm bene (P jnre ecclefiefitee invoferunt, vel fmmodolibct* scrapta. *rent.*

13. *file fuit in leco fro retinent Asm ecdfifmion nlih indebite oblnto.*

14. *Ut frcelorts prtrfiot elerienm coptxm cito jxdici fm refiltnot, nibilxm entgnu eb eodem.*

IJ· *Prengetie jxrifdidfionis in invefieret, ec, expeteres ectlcMHcontm bomritm & jxrittm exercendo.*

3.6. Ut excommxmceti ed nnUnm officutm pnbt. cnm odmittentxr.

17. *Vt mtlhu mmiftrtt texicxm, vel elix venrn Mf«.*

18. *De penis, texicxm vel berbei mortiferos m mertem olttrixt miniftrmitibeu , m&rendit.*

19. ^M-

[redacted]9- centra exempts ér privilégiâtes à
—A -*—A _ _ A_._ _ — *_*› _ ____ t _:

>I>«. »0· B presbyteri rifiamentis oarocbiamrxm mter-fit* »& for epefcopeem diftribuantur reflitu. times imertn.

91. ^*d tpiftopi in iifirihttiniiu legatorum vocentur, peout ad eos pertinet de confactu-, dine vel dt jure.

11. Ut nuUxt ceàftfftrxm fint diacefani licentia MrwfMW prafumat abftlvere in cafibus in. fra feriptis.

13. Ut mtllns octqfione ctfianis fibi faite coram ordinari» judico qmmquam audeat couve· nire.

14. Ut nullus bona ecclefiarum vacantium occu-pet , nfi fibi per privilegium vel confuetu-dinent hoc liceat.

*J- Ut nulla perfona ecclefiaftica cum poteftatibus facularibut pofle habent, det confilium vel juvamen contra uclqfiafiicas libertates.

26. Ut nullus m fueris conftttxtus, vtl curent animarum habtns, in judiciis /mularium gerat officium publicum vtl privatum.

»7- De modo probandi elefiionem fitpxitura illo, rum, pw apud religiefot tam elegifle di-cuntur.

18. Ut fint mN cenfus imp^fitione vtl veteris aetgmentatione bénéficia conferantur.

«9. tZT monachi in ecclefiis fait infra tertam tem. pus perpetuos vicarias ordinariis reprafen-font.

Jo. Ut nullus beneficium conferat t i» quo jus Unium obtinet patronatus.

Ut prafeniatus patrono non juret fim diact-fani licentia, nec ab alio fenflitui patiatur, nec beneficium obtentum dimittat.

3«· Wr ecckfia O ecclefiaflico perfona a tolliisti tf exaSioaibus [ocularium per ordinarias de. fendaniur.

3)· Ne quafla vel alia exadliones per /oculares bofpilahhus imponuntur.

34. Ne laid , pretext* alicujus ftstuti, prohi-beant clericos exttabere blada de terris ip-forum.

3J. Ut domini temporales sm impediant, quomi-nus ecclefiarum reCtoribus dicima perfol-vantur.

36· Ne flatuta U ordiuationet fiant fuper deci-mis , funeralibus , oblationibus , U aliis , contra la debiles confuetudims & ecclqfiet li. bertates.

Defocietatihus , colligationibus , if conjuratio, nibus , quas cnfratrias appellant, radicitus extirpandis.

38. Ut clerici ecclefias prater diœcefani licentiam nm teneant, nic ibi armatos tenere prafn-mant.

39* De clericis arma portantibus, dSi qualiter puniantur.

4G- Ui prolati remijfionas faciant delinquentium, ad invicem requfiti.

41· Dr excommunicatis compellendis redire ad gremium ecclefia per judicem foediorem & appqfitmnem pornu.

4·. Ne prohibeantur prolati jitrifdiibionam fuam libere exercere.

43* Ne prohibeamur diretle vel indireile cietici coram feto mdice litigare

44* Ut in domibus prolatorum , vel in ipforum eficialium prjentia, injuria nulli fiat.

4J* De bannis fdvendit a clericis, & per qms & qualiter exigantur.

Cmm.il. GtmralCYom.TaV.

A 46. Quarter fraiati peffcnt benedicere M Aorrcif— AI^NCX

47. Ut [ententia ah uno lata, ah alio denuncietur ir abfervetur. , CHR,i11 *n<·

48. De contrahentibus matrimonia clandtfiina m dioecefi alitna.

49. De abpforibus litterarum domini papa, ftr legatorum ejufdem·. & f*aliter puniantur.

JO. Ut beneficia fine diqtcejani licentia ne» com-ponant.

51. Ne bénéficiâti res ecclefiafticas, abfque dittet. fani licentia, praterquam in certis cqfibus aliènent.

J1. In quo flatu beneficia debeant dimitti & per fuccejfortm teneri.

Bh . De inventario bonorum ecclefiafticorum infra certa tempora facundo.

54. De teflamentis per beneficiates fecundum con-fuetudinem laudabilem faciendis.

55. Dt flatutit, bannis, & praconigatiombus con· ira confuetudtnet editis, prohibendis.

ifi. De contributione expenfarum. neceflaria inter ternus beneficiates diacqfis faeienda .

57. Ut Judai utnufque fenus figna deferant per qua ah aliis difeernantur.

j8. Tunc fententia interdiili fervetur, cum ab ordinario datum fuerit in mandatit.

J9. yt abfolutio & difpenfatio cafmm bojas concilii, ab ordipario dari poffif.

C

P R Æ F A T I O.

IN nomine fande & individue Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus fandi, videlicet anno a nativitate Domini miilefimo trecentefi. mo vicefuno iexto, die decima odava menfis Junii, Indidione nona, pontificatus iandiflimi patris fic domini nodri joannis Divina provi-dentia papa vkefimi fecundi anno decimo. Noverint univerG, quia reverendi in Chrifto patres Dei gratia , dominus Gasbertus AreJa-tcnfis, Jacobus Aquenfis, & Bertrandus Ebre-dunenlis, archiepifeopi, de infraferiptorum epi-feoporum fuffraganeorum prefentium, N vica-riorum , & procuratorum fuffraganeorum › capi-D tulorum, abbatum , fuarum diœcefum, provin-clarum abfentium confilio & affenfu: videlicet didus dominus Gasbertus Arelatenfa archiepi-fcopus, cum vcnerabijibus in Chrifto patribus eadem gratia, dominis, Raymundo Vafiooen-fi, Dragoneto Tric&ftrtno, Othone Carpenlo-radenfi, Gofirido Cavalficenfi, Ademario Maf-fliienfi, & Petro Toloneofi, epifcopis, ipfius fuflraganels; ac vencnbilibus & diferetis viris, dominis, Geraldo deCampomilio, cpifcopatul Avinionenfe in fpiritualibis de temporalibus , ut * dicitur, ac rehgiofo viro Petro Geraldi · Hic ati- priore Valriaci Vafionenfis diepcefis, domini <MI· Hugonis AuraGctnfe epifcopi abfentis, vicariis generalibus; & cumArciatenfis, Avinionenlts, E Tricaftrini, VaGonenGs, Carpenloradenfts , Ca-valliceofis, MaftilicnGs, Toionenûs, Aurafi. cenfis, capitulorum , procuratoribus fufficien-ter comparentibus, & didus dominus Jacobus Aquenfis archiepifcopus, cumRaymundo Sifta-ricenft, Bartholomato Forojulienû , Guillelmo Vapincenfl, Raymundo Aptenfi, epifcopis , ipfius fuflraganeis pratfentibus, fle com venera-bili domino Raymundo Joaanis, prupofito Re-genfi, pro fe, dc procuratorio nomine venera-bilis patris dornioi Roflbliui Regenfts epifcopi abfentis ; etiam cum AquenGs, Siflaricenfa ,

Christi FofojulienCs, Vapincenfis, Aptenfis, fit Regen-A k, capitulorum, procuratoribus fufficienter comparentibus. & didus dominus Bercrandus Ebrcdunenfis Archiepifcopus, cum venerabili iu Chrifto patre D. *frttre* Fulcone Vencienfi epi* fcopo prefente, & cum venerabilium lu Chrifto patrum, dominorum, Gaufridi Graflenfu, RoOagni Nicienfis, Guillehni Dignenfis, Ber- * AaJéhni. tr>D,ti Senecenfis, A *. Glandatenfc, epiicoporum, ipfius luftragancorutn abfer.tium, procuratoribus fufficienter comparrntibus ; necnon & cum Ebreduncnfis, Vationentis, Vencienfis, Dignenfis, Senecenfis, Glandateniis, capitulorum, ac Bofcaudonenfis. & fandi Pontii dc Nicia monafteriorum abbatum, procuratoribus fufficienter comparentibus: In loco fco monaflerio de fando Rufo prope Arinionem, diœcefis Avinionenfis , Arelatenfis provincix fupra didz, provinciale concilium celebrantes, prrrogata prirno jurifdidionc de locis ad locum per przdidos dominum Aquenfem, Ebredonenfem, & eorum fuffraganeos, confentientc dido domino Ardatenfi epifeopo, & epifeopatus Avinioncnfis in fpiritualibus fic temporalibus generali vicario, & confentientibus procuratoribus fupradiâis: ad honorem Dei, & gloriole Virginis matris tiue, & omnium civium fupernorum , & morum reformationem, delldorum & exceftuum corredionem, ac fuarum animarum flc fubditonim fuontm utilitatem, fit ad ftatum eccleliafticum falubrius obfervandum, ftatuta infra feripta dido facro approbante concilio concorditer ediderunt.* quorum tenor (equitur fub his verbis.

CAPITULA.

I. *Ut Mifla beati Marti femel in hebdomada folemniter celebrctu, .*

IN primis igitur ftatuimus & communiter ordinamus, quod Miffa de beata Maria, additis colledis, Ecclelix tux, &, Deus a quo fanda, &c. in die Sabbati , fi feftum ç. ledionum non impediat , alioquin in alia vacante feria ipfius hebdomadx , pro pace & tranquillitate, & bono ftatu ecclefix coniervando , ac inimicis ejus ad cor & ad poenitentiam convertendis, folemniter in fingulis ccdefiis celebretur . Et ut ad veniendum fideles ferventius inducantur, fingulis ad didam Mittam venientibus, vere p<rnitentibus & confettis, decem dies de injundis libi poenitentiis mifericorditcr relaxamus .

II. *De indulgentia affociannbus corpus Cbrifti, cum ad infirmo* portatur t concefia,*

, Si propter Chriftum revehentia impendi prxeipitur , dignum eft facrum corpus ejus coli veneratione prçcipua , quod utique pro nobis in illius pattionis memoriam confccrantur. Statuimus igitur & jubemus, quatenus ünguli redores , priores & vicarii noftrarum ecclefiarum , provinciarum , civitatum & di®···' cefum, porochianos fuos falutaribus mo-ctKnn nitis inducere ftudcant, ut fan&iffimum corpus Dominicum , dum presbyter ipfum portlbit in viaticum miniftratufam xgroto , reverenter affocient, ac luminarium adhibitione decenter honorent : illi qui affociabunt de die vel de no* été « tine luminaribus, vel etiam luminaria mittent per alium , de die , viginti dies ; de node , triginta dierum indulgentiam ex conceflione noftra, dum tamen vere pernitentes & conferti fuerint , habituris.

III. *De indulgentia concefia devote interi cedentibut apud Deum pro domino papa, & ejus regimine ptvjperando .*

Item cum fecundum faerx feriptune tcftimonium *multum valeat deprecatio jufti ajfidua* , eo quod *oculi Domini fuper juftos, & aures ejus in proces eorum,* ut Pfalmifta teftatur : pia deliberatione prxfentis concilii duximus concedendum , quod quicumque Chriftianur fidelis, vere pœnitens & confefius, noftrarum provinciarum, civitatum & diœcefum, devotas orationes eflundere , dc pia voca emittere curaverit, prxfcrtim in Miflarum folemniis, ante Divinx niajcftatis confpedum, a quo bona eunda procedunt , ut per fuam ineffabilem mifericordiam fandiffimum patrem dominum noftrurn papam regere , & in fux pacis gratia confervare ac cuftodirc, tidemque catholicam toto orbe terrarum multiplicare dignetur, videlicet quilibet noftrorum archicpifcoporum per totam fuam provinciam , & quilibet noftrorum epiicoporum per totam fuam civitatem & dicecefim , de injundis fibi pœnitentiis mifericorditcr relaxamus ·

IV. *Dc indulgentiis coneeffis fidelibus, qui audito nomineJefu devotius fe inclinant.*

Cum felicis recordationis dominus Gregorius papa decimus , per facrum conilitutionis oraculum invitaverit quoslibet Chriftiani nominis charaderc infignitos , ut nomen illud, quod eft fuper omne nomem , a quo non eft fub cxlo datum aliud hominibus nomen, videlicet JefuChrifti, exhibitione reverentix fpiricualis attollerent , & prxeipue dum aguntur facra myfteria, illico quandocumque recolitur veneratione dignum devota capitis inclinatione monftrarent : nos dc noftrorum fubditorum falutc *Polliciti*, volumus , ut *ünguli redores* ecclefiarum & vicarii noftrarum diœcefum, ad hocipfumfaciendum plebes

j-^bes fibi fubjedas moneant efficaciter & A cusum inducant Ut illud libentius faciant, °**. quo uberioris retributionis premium exinde fanierint proventurum : nos fingulis, in illius gloriofi nominis memoriam Jefu fe inclinantibus reverenter, utique vere pœnitentibus & confeffis, decem dierum concedimus indulgentiam, qui, ut prxfcrtur, id fecerint, valituram.

V. *De^^ulcndis fontibus baptiferii.*

Sacri fontes, in quibus originalis abo-^letur culpae contagium, probaptifmale aqux vifibile facramentum, coli debent digno venerationis honore : ut nec indevotis contredationibus pateant, nec extrinfecus advenientium inquinamento fordefeant. Statuimus igitur, ut finguli parochialium ecclefiarum redores, noftrarum civitatum & dicecefum, in quibus fint fundati fontes hujufmodi, eos infra inflans fertum nativitatis Dominice, fic claudi cum clavibus faciant, & aptari, quod nullus fordibus ad illos C ingreflus immineat, potiorque reverentia illius, quod ibi traditur, facramenti, fuccedat : quinque folidorum pcena quibuslibet feriendis, qui hoc agere contempferint in opus ecclefix, vel pios ufus alios ad noflrum arbitrium cedendorum.

VI. *De fententia excommunicationis ab ordinario lata, exigente excom/uunicati inobedientia, per prelate alio publicanda.*

\

Item /latuimus, quod ex quo per propriam civitatem & diœcefim lata per prxlatum aliquem excommunicationis, fufpenfionis, & interdidi fententia, competenti tempore fueritdivulgata, *fic* ibidem, exigente rebellium, & inobedientium duritia, per decem dies extitefk folemniter & publico aggravata, ex tunc requifito proprio metropolitano, & approbatam pablicante feu publicari faciente didam fententiam, licitum fit eidem prxhto hujus audorita-E te concilii, exteros epifeopos & prxla*too* requirere, ut ijfius fententias, quarum tenorem & caufam declaret in feriptis, in fuis diflridibus fervent *fic* faciant obfervari, publicent, *fic* faciant diebus ad hoc congruentibus publicari.

AWO CHRISTI

•VII. *Qualiter contra illos fui excommunicationts fententiam contemnentes t exemplo perniciofa peragunt, procedatur.*

*C*v »bo- C<w V*». «»· «M. »»«·. cap. IIt.

Cxterum abominabitur, * proh dolor ! (ficut ad noflrum tafn de longinquo, quam e vicino, pervenit auditum) in quibufdam partibus inolere ccepit abufio. Nam aliqui filii Belial, qui nec Deum timent, nec homines reverentur, iniquitàtem bibunt ut aquam:, qui dum fententias vilipendunt, dummedicinam qux fuerat ad falutèm rejiciunt, mortis incurrunt periculum, & adinteritum, fux perverfitatis exemplo, nonnunquam inducunt alios & feducunt. Ifli quidem in Dei opprobrium, in contemptum promulgatoris, & fententix promulgatx negledum, non minus viliter quam damnabiliter procedere, immo verius exeerabiliter excedere, non formidant, utpote dum adulterium presbyteri vel prxlati confingentes, officium & interdidum fibi ufurpantes minifterium, excommunicationem, immo verius exeerationem, verfa ,fed perverfa vice, in excommunicatores feu denunciators fuos, fimulare prxfumunt, accenfos palearum fafciculos, aut candelas de fepo, feu carbones aut titiones ardentes, in patellis, conchis, aut fartaginibus, vel in fimilibus, vicuperabiliter extinguendo. Cum igitur talia, dc his fimilia in Dei vergant opprobrium, *fic* in ecclefiaflicx difciplinx redundent ^contemptum : (latuimus, *fic* fub pcena ^excommunicationis diftridius inhibemus. ne quis clericus vel laicus, cujuicumque ordinis-, dignitatis, conditionis, vel flatus cxiftat, rem tantx perniciei de cçtero, per fe, vel alium, attentareprçfumat. Qui vero hujufmodi faluberrimi flatuti tranfgreflbr extiterit, *fic* infra triduum emendam exinde competentem non exhibuerit : ex tunc fe iciat ipfo fado excommunicationis vinculo innodatum. Locus autem «bi hxc vel fimilia, domino Joci fciente, feu mandante, vel ratum habente vel poftquam requifitus fuerit, vel ejus locum tenens, infra decem dies corrigere négligente, prxfumpta fuerint, ecclefiaflico tamdiu fit *fic* remaneat fuppofitus interdi&o, donec ad mandatum ecclefix, quam delinquens offenderit, & prxlato quem irreverenter defpexerit, fufficiens & idonea fatisfadio & realis emenda prxftitafuerit, per eumdem.'^ouam, cum in talibus non fit relaxanda vindida offenfis,

* Inno CHRim ·»··* f mlmmi.

* Pr^atul minime remittere valeat A ullo cafu . Eifdem poenis fubjacere tolumns illos & illas, qui vel qua: talia fieri mandaverint , vel alias opem vel operam aut confilium praebuerint, fi rem Utn deteftabilem prodire contigerit detcftabiliter io effc&um : addito , quod eorum pofteri nfque ad fecundam gcncT rationem, in clericorum collegium nullatenus admittantur, nifi prius permetropolitanum , cum uno luffraganeo , cum ipfo fuerit fuper hoc mifericorditer difpenfatum. Si vero clericus bene-g ficiatus, vel in dignitate feu perfonatu vel officio conftitutus, taliter excefterit t ultra pœnam laico infli&am, beneficio, fi quod' in provinciis noftris obtinet, fit ipfo fa&o prxfentis concilii auâoritate privatus : non beneficiatus autem , ad obtinendum officium fit ex tunc inhabilis & indignus.

VIII. *Ne ecclefiaftica perfona titulum juri/di&ionis, quam pacifice pofiederant, /ocularibus oftendcrc teneantur**

Item, quod fxculares domini, cujufcumque conditionis exiftant, vel baillivi, feu officiales eorum , qui prx latos vel alios ecclefiarum restores cogunt oftendere , quare merum vel mixtum imperium, aut juftitias altas , medias, vel minores tenent, licet tenuerint pacifice multis annis, & fi coram eis hoc non probent, ufurpare, accipere, & fibi applicare fine alia caufie cognitione motu proprio non verentur : fi a talibus exccflibus deflfterc moniti neglexetint, & ad ufurpandum fine alia caufa^ rationabili proccflerint, tam ipfi, quam illi qui eis in hac parteobedierint, excommunicationis incurrant fententiam ipfo fa&o.

IX. *Ut perfona ecclefiaftica per nullum judicem temporalem in criminalibus dr per/cnalibus diftringatur .*

Item, ut nullus dominus temporalis, Vel judex, feu delegatus ejufdem , cujufcumqiie dignitatis , conditionis , vel g flatus exiftat , clericum, vel perfonam ecclefiafticam aut religiofam, coram fe, fuper criminalibus vel perfonalibus citet, feu citari faciat , vel quoquomodo diftringat : quod fi fecerit , & in hoc perftiterit , & intra dies odio non fe correxerit, & quod iniquitate przfumpfit non relaxaverit, ex tunc fententiam excommunicationis incurrat.

———. ααιητι

X *Vt clericus contra clericum ad judicem /ocularem vel alium laicum, pro facienda juftitia vel mfnenda Violentia, non recurrat**

Item, prohibemus ftatuendo, & ftatuimus prohibendo , ut nulla perfona ecclefiaftica, de clerico , vel ecclefiaftica perfona qualicumque, conquerens fuper fpiritualibus , vel ecclefiailicis , aut criminalibus . vel perfonalibus quibufcumque, recurrat ad curiam, vel principem, aut dominum alium ixcularem, vel laicum alium qucmcumque , fuper juftitia facienda , vel violentia clerico, in perfona vel rebus ad eum pertinentibus, interenda ; nec cum ipfo , vel ipfis , fuper eifdem , fine confcientia prxlati, vel officialis fui , paétam aliquod inire prxfumat, nec fadhim obferver aliquando. Querelam exponens , vel denunciationem faciens, & in eis perfiftens, vel pacifcens , & padlum obfervans : a jure fuo , eo ipfo cadat, nulla Calia fuper hoc expe&ata fententia ; & donec fuper hoc ad arbitrium prxlati fatisfecerit « omni beneficio ecclefiaftico quod obtinet noverit fe fufpenfum , & ab obtinendo dignum.

XI. *Trovifio contra illos* φιi botta & jura ecclefiarum & ecclefiafticarutn perfonarum fubtrabunt, diminuunt, di/fipant, & invadunt.*

Quoniam aliqui fuis finibus non contenti, paffim aliena diripiunt, & ecclefiafticas libertates infringere non verentur: approbante prxfcnti concilio flatuimus, quod quxlibec perfona , fxcularis aut ecclefiaftica , nobilis aut alia , cujufcumque prxeminentix , dignitatis , officii , conditionis , aut ftatus fuerit, qux ecclefias, aut capellas , aut earum cermeteria , hofpiralia , recluforia, domos , pofieffiones, loca , villas , caftra , , cenfus , tafcas, * trezena , laudimia , vintena, feuda , lefda , pedagia , molendina , pifcarias, pafquerias, five reclaufas, jnrifdi&iones, feu alia quzque jura , feu etiam earum homines , aut familias, animalia, feu bona quxlibet, immobilia aut mobilia (qux quidem mobilia valorem decem folidorum monetz currentis excedant) five domos* religiofas, aut hofpiralia ieu recluforia, vel leprofarias, quomodolibct invadere, capere, occupare, detinere, pignorare, feu gadiare per fc, vel per alium, Vel inquietare quomodolibct feu turbare ;

wwr. u» otf™. ““ £ www.«m. £££££ -.·».—

BCC-

'noerum & qui contra ecdcfias, five capullas aut dericos, five perfonas ecclefiafiicas, five earum homines, loca, villas, caftra, feu manfiones, aut contra Ubertates ecclefiaiUcas, vel domos religiofas, aut hofpitalia, five recluforia, vd leprofarias, quomodolibet edere vel facere quevis Astuta &. banna, vel prçconizationes, aut novitates quafcumque, five quibuslibet ex pntdiâis direâe vel indireâc violentias, aut rooleftias irrogare; fen eis fuper bonis quibuslibet ecdefiaflids feu patrimonialibus quxftas aut alias angarias five parangarias, aut neceffitates quaslibet aliqualiter imponere vel inferre; five domos ecclefiarum aut clericorum, feu perfonarum ecdefiafticarum, occatione quacumque ferrare five daudere quoquo modo; feu eorum bona quzcumque bannire, feu etiam vias novas aliquas ubilibet adinvenire vd facere, per quas ecclefiz, feu earum vili*, caftra, vel loca, in pedagiis five lefdis, aut quibuslibet juribus aliis, poffinr in aliquo diminui, vel etiam pejorari; five itinera, aut viasvd Aratas publicas, aut privatas, infra limites five territoria, vel diftriâusloco-rum, villarum, five caftrorum ecdefiaftic* jurifdiâionis, auferre, vel fibi quomodolibet appropriate, attribuere, feu etiam applicare, vel terminos eorum arâare praefumpferit feu attentaverit, per fuam potentiam aut violentiam five malitiam: nifi infra fex dies fuper iis, a die captionis feu invalionis, attentationis, turbatjpnis feu inquietationis Ave przfumptionis hujufmodi, per emendam feu per revocationem debitam, feu alias, ut res exegerit, plene iathfccerit, excommunicationis fententiz fubjaceat ipfo faâo. Quam fiquidem excommunicationis fententiam, cum de przmiflis, feu eorum aliquibus, cuilibet ordinario vel ejus officiali fummarie conftiterit, aut de plano ex mero officio, ôc fine ftrepitu judicii, & figura, volumus, & ftatuendo manda, mus, execution] debit*, per ipfum quemlibet ordinarium feu officialem ipfius certificatum de plano, mandari per£ univerfas ecclefias noftrarum civitatum & dicecefum, ficut viderit commodius expedire · Super quo tam in genere, qaaoi etiam contra quafcumque perfonas lingulariter denominandas, plenam habeat facultatem, & infuper etiam ad aggravandam hujufmodi fententiam, prout ei videbitur expedire. Et £ dominus vel re&or civitatis, caftri, vili*, vel Joci alicujus » aut officialis ejus, in pnediâis vel aliquo przdiAorum culpabilis fuerit. *& per fex dies* in excommunicationc perftircrit: civitas, caftrum, villa, vel locus hujufmodi, ecclefiaftico fubjaceant interdi&o. Si vero univerfitas deliquerit in pnedidis, illi qui univerfitatem vel lingulas perfonas ad id induxerint, commoverint, vel defenderint, & finguli qui in aliquo praemitiorum culpabiles fuerint, poti fex dies ipfo faâo excommunicationem incurrant: univerfitas vero ipfa, nifi infra decem dies emendam fecerit competentem, ecclefiaftico fubjaceat interdi&o. Si vero przdiâa injuria per alium quemlibet illata fuerit, & dominus, vel re&or, aut officialis, infra cujus jurifdi&ionem pnediâa injuria fuerit irrogata, requifitus per ordinarium, feu vicarium vel officialem ejufdem, aut vicegcrentem, aut locum tenentem, aut etiam delegatum, infra decem dies fatisfadionem vel emendam non fecerit competentem t excommunicationem fe noverit incurrifle, quam fi per decem dies fuflinuerit, terra cui pntfuerit, ecclefiaftico fubjaceat interdiâo.

XII. *Prtrvifio contra illos qui bona à" jura ecclefiaftica iavaferunt, xml quonwéolibet occuparunt,*

Item Aatuimus dt etiam ordinamus, quod quateumque perfona, cujufcumque gradus, dignitatis, flatus, vel conditionis exiftat, qu* bona quateumque five jura ad ecdcfias vd ecdefiafticas perfonas quomodolibet pertinentia detinet occupata, vel que in przjudicium ecclefiarum feu perfonarum ecdcfiafticarum & jurium earumdem, aliquas fecerint indebitas novitates, plene reftiruat, & cum efleâu revocet, nili fatisfaâionem faciat infra menfem, poftquam fuerit requitita: quod nifi fecerit, excommunicationis fententiz fe novent fubjacere. Et fi univerfitas vel dominus, feu reâor, aut officialis, fuerit in przmiffis culpabilis: ecclefiaftico univerfitas ipfa, dic locus hujufmodi, ubi pnediâa feu aliquid przdiâorum commifla fiierint (qu* fub ejus dominio fuerit, alioquin locus fitus, tibi habuerit fuum domicilium principale) fubjaceat interdifto. Univerfitatem autem fufficienter requifitam, quoad pnefens propofitvm, reputamus: cum dominus vel officialis, qui ibi przfuerit, nominarim expretis injuria, * aut quam revocari faciat, fcerit requifitus; vel cum per tres dies Dominicos publice, cum celebrabuntur

Di-

"anno" Christi "M

myfteria, per facerdotesa parechialem, vel ejns locum tenentem de mandatis ordinarii vel officialis ejufiiem fignificatum fuerit, quod de injuria, novitate, & damnis, nomination expri. mendis, fatisfaciat competenter.

XIII. *Ne quit m loco fuo retinan betoo ecclefiarum dibi miebite ublato.*

Item, quod loca, isd que bonaecdefiarum vd ecdcfiafticarum perfonarum, per violentiam manifeftam feu notoriam injuriam fine caufa probabili oblata, fcu arreftata devenerint, tamdiu, poft decem dies, ex quo fignificatum fuerit locorum domino vel redori, interdicta permaneant, quamdiu bona hujufmodi ibi fuerint detenta, dt competens non exhibeatur emenda.

XIV. *Ut [tculorit potefleu clericum coptum cito judici fuo refiituat,* msàs- *lum exiittu ab eodem.*

Item, quia privilegium meretur amittere, qui permifla fibi abutitur poteflate, attendentes quod nonnulli domini temporales, vicarii, clavarii, & alii frcularinm curiarum officiales, obtentu feu occatione aliquarum licentiarum, ex caufa eis ad certum tempus, vel fimpliciter, ve! ad certas perfonas, ab archiepifcopis & epifeopis conceflarum, hac occatione, prout competimus, manus temerarias ad capiendum clericos paffim & indifferenter aliafque perfonas ecclefiafticas, incurialiter, * & eo modo quo poffint turpius ad majorem ecclefix ac cleri, extendere non verentur; quinimmo ipfos fuis mancipant carceribus, ac ibidem nonnunquam eos faciunt radi totaliter, ut pailiare poffint exceflus fuos, fle illos confingere clericos non fuifle, vel non efle in pofleflione clericatus, feu quafi, in fuarum animarum periculum, fle enervationem eccletialticx libertatis: prohibemus, ne a quoquam talia vel fimilia de cattero attententur, revocantes ex nunc licentias fub quacumque forma verborum, fuper hujufmodi captionibus vel detentionibus, generaliter vel fprculiter, per litteras, vel oraculo viva: vocis, vel alias quomodolrbet faciendis, conceflas. Alioquin contrarium facientes, cujufcumque ftatus, conditionis, vel dignitatis exiftant, five fint laici, five ecclefiafticx perfonx, regulares, vel etiam fieculares, hanc noftram excommunicationis lententiam, quam in his feriptis profen- """Tortibus ferimus, incurrere volumus ipfoc Maun faâo; nili forte ia eo dumtaxat o- «**. fu, cum fcilicet eos adhuc flagrante crimine capi contigerit, antequam ad alios extraneos actas divertant, redta via eos ad curiam ecclcfiafticam duxerint, & eos reftitueriat fine fraude. Si vero de noâe talem ceperint, debeant ultro in craftinum, line retentione bonorum fuorum, fle talione perfonarum, fine requifitionc alia reddere eos curta fupradicta: nec eis liceat aliquid a captis hujufmodi, dono vel gratia, fob colore aliquo extorquere, vel recipere gratis data. Quod fi in caftris vel villis captiones hujufmodi fieri contingat, adducant ipfos ad ecclefiafticam curiam, vel tranfmittant quaincitius fub fida cuftodia, in expenus curta ipfius moderatis. Quod fi fecus egerint, vd in fraudem aliquam fuper hoc aliquid attentaverint; eadem fentesttia involvantur. Et fi clericum detentum de loco ad locum mutaverint. Comnia loca illa tamdiu remaneant interdida, donec clericum captum, cum armis, & aliis rebus fuis dkbcc fano reftifuerint, & de injuria irrogata ad arbitrium dJcBcefani fatisfeceriut, fle ipfa fententia per ipfum fuerit relaxata.

• «nlte, *ftrit* lotmtlter.

XV. *Prorogatiojurifdiilioniji i* inVaforet* ‹*F *occupatoret ecclefia/icorum* fow- *rum & jurium exercendi.*

Item, cuilibet ordinario, infra cujus Ɵjunfdi&ioncm fuerit injuria vel violenMtia ecclefiis ecclcfiafticilque perfonis, aut in rebus vel eorum juribus irrogata, feu eorum pofTetGo, vel quafi, turbata. vel indebite occupata: conrra ipfos injuriantes vel perturbantes, fcu in prxmiflis, vel eorum aliquo, quomodolibet delinquentes, ac inde proflantes auxilium, confilium, vel favorem, cujufcumque dignitatis vel ftatus cxiftant, procedendi timpliciter, fummarie, fle dc plano ac fine ftrepitu judicii, fle figura citandi, informationes £ recipiendi ioquifinones faciendi, definiendi, declarandi, fle omnem juttfdiâionem ecdctiafticam exercendi, ubi. iibet infra vcftras provincias, civitates, fle diœcefes, plenam fle expreflam audloritate prxfentis concilii nos flt epifcopi, archiepiicopi- fle procuratores epifeopprum abfentium, habentes ad hoc mandatum fufficiens, concedimus facultatem. Nec objici valeat contra tales procelTus, quod extra territorium.

jus

"7^~jus dixerit fic procedens : quia, quoad ANNO onusTt pratmiffa et qwelibet prxmiflbrum, ju- :*'':... 'rifdiâionem noftram, et noftroram,vi. ciffim inter nos prorogavimus, vices noftras nobis ad invicem, ac di&arum provinciarum, civitatum, ac diçcefum, fingulifque officialibus et locum tenentibus, pntfentibus et futuris, in folidum committentes; univerfis noftris fubditis injungentes, ut in prxmiffis ordinario ac ejus officiali, feu locum tenenti, fic procedenti pareant et intendant. Quod nifi fecerint, poflit procedens per cenfuram ecclefiafticam animadvertere in eofdem. Et nihilo minus, fi nos archiepifeopi et epifcopi, per fic procedentem requifiti, prxtermiferimus fuas in hac pane requificiones aliquatenus exaudire, aut idfuper quorequifiti fuerimus, non curaverimus perducere ad effeâum : fic non exaudiens, nec ad effèâum perducens, eo ipfo per unum menfem, auâoritate prxfentis concilii, a pontificalibus fit fufpenfiu: pnefenti ftatuto poft decennium minime valituro: ita tamen quod per hoc fic procedenti in alienae civitate vel dkecefi, nullum jus aut jurifdiâio in poftenun ex longinquitate temporis, vel alias, poftdecennium acquiratur.

XVI. *Ut excommunicati ad nullum officium fubiicum admittantur.*

Item ftatuimus,quod excommunicari, in judices, confides, re&ores, bailivos, poteftates, affeflbres, vel notarios, vel ad alia quaevis publica officia, nullatenus aflumantur, nec etiam admittantur: &fi defaâo admiffi fuerint, fententia per eos, vel eorum auâoritate in judicio vel extra habita, & monimenta coram eis, vel per eos fada, nulla, & nulli fine ipfo jure. Et nihilo minus quicumque, cujufcumque dignitatis, Ratus, aut conditionis exiftant, fi tales excommunicato· ad aliquod officiorum przdiâorum fcienter aflumpferint, vel aflumptos per alios approbaverint, vel confirmaverint, excommunicationis fententiam incurrant ipfo faâo. Et fi requifiti per ordinanum, vel alium ejus nomine hujufmodi excommunicato· infra decem dies a tempore requifitionis, a praediâis officiis fic aflumptoe, non amoverint cum effisâu: loca illa, in quibus ad aliquod pnediftorum officiosum afiumpei fuerint, fic & tamdiu remaneant ecclefiaftico fuppofita interdiâo, donec fic excommunicati, a fufeeptis officiis realiter, & fine fraude, & fine aliqua reftitutionis fpe, quandiu in excommunicatione perftiterint, fint amoti: univerfitas ac civitas caftri vel villae, quae excommunicato·, & in ecclefia publice denunciatos, ad aliquid pnediâorum officiorum afiumpferit vel elegerit, ubi eis alias hoc liceret, ecclefiaftico etiam fit fuppofita interdicto.

AVNO "| chroti * *,a'·

XVIL *Ut nullus miniftret toxicum vel alia venenofa.*

B

Item ftatuimus, & fub pcena excommunicationis diftri&ius inhibemus, ne quis apothecariorum, vel quis alius, cujufcumque conditionis vel fexus exiftat, toxicum vendat nec donet, nec alio modo miniftret alicui, vel alia venenofa, nifi prius fignificet curia; ordinarii, ut fciri poffit fuis temporibus, fi cafus toxicationis contingeret, quis fuerit emptor ille vel alius qualifcumque: quodque apothecarius quilibet ad hoa obfervandum, juramento coram fuo fuperiore corporaliter pneftito pro fe, dt fua familia, fpecialiteradftringa ter. Aliter autem d res ?z vendentes, & ad homicidir perpetrandum recipientes quor" aoiibet, vel ementes, fit ad hoc confilium vel confenfum tacite vel exprefle pntftantes, excommunicationis vinculo fubjaceant, ad fedem apoftolicam pro abfolutionis beneficio remittendi, cc alias, ficut fuerit juftum, puniendi

VVfIT n XV111. *fanis r, taxicum vel herbas mortiferas /» mortem alterius miniflrannbus, inferendis.*

Item quod quicumque alium toxicare, aut opem ad hoc vel confilium dare, vel in necem alterius toxicum di&are, feu vendere, vel aliter mjniftrare przfumpferit, vel herbas mortiferas in mortem vel abortivum cujufquam dederit, eo ipfo excommunicationem incurrat a qua non nifi per fedem apoftolicam abfolvatur, Et fi clericus bénéficiâtes fit, illo fit privatu· beneficio ipfo fa&o,&ab ordine,quem fufceperat, degradetur, tradendus curia; fieculari Sed & tali vel fimili fufpicione probabili infamatus, &. ex verifimiiibus prxfumptionibiu, & perfpicuu indiciis, apud bonos & graves notatus, ad hono rem vel dignitatem ecclefiafticam nulla

ïj'i c. ·>«

E

chxisti •i»*. tenus admittatur, Et nihilo minus ad detentionem perfonx honcfiam, prout requiret perfonx ftatus, & fceleris immanitas fuadebit , ad inveniendam veritatis certitudinem, ficut fuperioris diferetioni vifuty fuerit, procedatur,

XIX. *Qualiter contre exemptos <h* privilegietos in diverfis abutentes fuis privilegiis procedetur,*

Ccnc.vaw. c '". Idem dolentes referimus, quod nonnulli religiofi, hofpitalarii, Ciftercienfes, & alii tam exempti, quam privilégiât!, de privilegiorum fibi forte aut ordini fuo indultorum prerogative temere confidentes, excommunicationis, fufpenfionis, vel interdidi fententias, ab ordinariis vel officialibus ipforum rationabiliter promulgatas, obfervare non curant: quinimmo in contemptum clavium, excommunicator , fufpenfos, & interdictos hujufmodi, ad Divina recipiunt, aut interdum in donatos, aut confratres, contra mentem concilii Lateranenfis, admittunt: receptatorum in bac parte genus peffimum imitantes, fine quibus delinquentes in his & fimilibus diu ferfitan non laterent, Sed nec his contenti, domos eonventuales alterius ordinis quam fui, eifdem ordinariis lege diœccfani fubjedas, & afui fundatione Jurifdidioni perlatorum , falva regula feu ordinis fui difciplina, fuppofitas, tam prznominati, quam ceteri religiofi, etiam non exempti nec privilégiât! , vendicant fibi ; & prxlatis, quafi furtim , fuccedente poftmodum violentia, fubtrahere moliuntur : ficque de fuis indulgentiis feu privilegiis confidentes, alios fidentius in jure fuo moleftant ; ita quod audoritate, immo temeritate propria , nunc in veftimentis ovium venientes, nunc fxculari fulti potentia, violentiam per fe, vel per alium inferentes , poifeffiones ,<5c quafi, domonim hujufmodi, ac rerum & Jurium ad cos fpcdantium, occupare, & cum armis aliquoties invadere non verentur, & occupata tenere contendunt in prxlatorum praejudicium , plurimorum fcandalum, & enormem nihilo minus illius ordinis, cujus erant ab initio, &cui ab antiquo fubeflè confueverant, Ixfionem. Cum igitur ta» les, & tam enormiter excedentes, & notorie delinquentes, receptatoribus non impares, ac improbis raptoribus nequiores, perinde ut. alios, Juracenfeant puniendos t nos, quatenus in ipfos animadvertere poflumus, & a jure nobis permittitur, dc maxime fi de privilegiis fuis non velint copiam facere, rcquiCti volentes, ubi eos indulta fibi privilegia non defendunt, corredionis dc refermationis officium exercere, & ambientium effrenatam cupidinem reprimere cupientes: ftatuimus, dc concorditer ordinamus, ut tales dc fimiles, in permittis dc fimilibus tam enormiter excedentes, et tam notorie delinquentes, nifi deftiterint, etianiori dudiconfilio, congruenter infix dies odo ex quo fuerint requifiti, revocare feu emendare diftulerint, una cum illis, qui fe ad eos fic ligati reduxerint, et eis qui translationem hujufmodi acceptaverint * et exinde monafteria, domos, vel conventuales res, et jura hujufmodi occupare feu invadere cum armis vel fine armis prxfumpferint, necnon et omnes, qui eis ad hoc opem vel operam prxftiterint, aut, ut fic occupata detineant, confilium vel juvamen prxbuerint, excommunicationi fubjaceant ipfo fado. Sed et cum ipfi prxlatis non deferant, fed potius vilipendant eofdem; prxlati etiam contra, quandiu fic fteterint , et aufn temerario eis vel officialibus eorum in prxmiffis reftiterint , in privilegiis vel aliis juribus fuis tueri eos vel defendere minime teneantur. Dignum eft enim, ut qua menfura menfi fuerint , eadem remetiatur et eis : ut ignorantes ignorari, et contemptores fentiant fc contemni. Qua enim fronte, praelatorum invocabunt auxilium, qui committere non formidant in ipfos. Statuimus infuper, prxeipimus, et concorditer ordinamus, ut lingulares perfonx, tam * fuimet quam ipfius cquventust, mixtim translationem taliter*fieri procurantes,' ab illius domus feu conventus confortio penitus et in perpetuum excludantur, vitam fuam alibi fub arda penitentia, fui fuperioris arbitrio, finiturx; circa translationem autem fingnlarium perfonarum , ad rediorem ferte regulam tranfire cupientium, nihil per hoc intendimus extra formam a jure traditam immutare,

XX. *Ut presbyteri tçfiemextis perochieno^rum interfies, &* per epljcopnm diftribueneur refiittttoxcs incerte.*

Item, ne relidx in teftamentis vel aliis ultimis voluntatibus emendx, vel ad pias caufas elcemofync, vel reftitutiones ccrtx vel incertx , forfitan occultentur: ftatuimus, ut vel presbyter parochialis interefle rogetur otdinationi teftantis ♦ ft tamen haberi poterit, aut

quod

'quod notarius infra odo dies a die obi- tus numerandos, pnelato vel officiali aut presbytero parochiali, copiam illius articuli, ubi quxvis eleemofyna piis eft ufibus deputata, vd emenda, feu reftitutio facienda, fub pœna excommunicationis, quamipfo fado, fi negaret, incurrat , facere fideliter teneatur ; & ille, vel illi, fic cum heredibus & exeeutoribus teftatoris ordinare feftinenr, quod emendx non occultentur, dc eleemofynx fic relidz, vel reftitutiones hujufmodi, non pereant, ad tempus magnum, vd modicum, aut forte perpetuo faciendae, Adjicientes infuper, quod incertx reftitutiones, nulli per aliquem exeeutorem teftamcnti, vel alium przter diecefani licentiam , prrbeantur: nec aliquis * diftribuere pracfamat * alibi, quam ubi przlatiuduxerit ordinandum , etfi a teftatore contrarium didum effet. Ad hoc adjicimus, quod presbyteri in fynodos venientes, przlato fuo vel officiali ejus, in feriptis, teftatorum & exeeutorum nomina, & quantitatem hujufmodi, pnefentare in virtute obedientix teneantur.

*Aaliquid, mirer.

XXI' ** difiributiutibs* legaturum Vocauur, grout ad eas fertisses dc coufuetndisu vel de jure.

Cum in eo, in quoalicujus intereffe rationabiliter tangitur, ejus vocatio debita requiratur: volumus dt jubemus, quod in diftributionibus legatorum, quorum divifioni feu execution! habent interefle epifeopi de confuetudine vel dc jure, vocari debeant epifeopi feu loca tenentes ipforum? quibus equidem non vocatis, nulla pnefumatur fieri diftributio de legatis; dt fi fada fuerit, heredi feu facceffori, vel illi a quo * reli&um eft, nulla ex tali diftributione liberatio acquiratur ·

XXII. *Ut sudius cottfejfor, fisse diucefioti lietnsia, qucmcumque grafumas abfaivere in cafibus infraferiftis.*

Ium ut nullus, cujufcumque ordinis vel religionis feu conditionis exiftat, œnfitentes in cujufquam civitate vel diœcefi, preter fpecialem vel generalem licentiam ipfius dkecefani, de fado abfolvere quem-

ftatuto provinciali vel fynodali, fpedaliter refervatis, Cafus veto fiint hi. In excommunicato a canone, in incendiario nondum eoam publicato, in blafphemo fiunofo, m votis relaxandis velcommu- tandis, in his qux confueta funt in dicecefi epifeopo refervari ,(utpote in oppreffione puerorum, in homicidiis, in facrilegiis ultra decem folidos, in violatoribus ecclefiarum, in violatoribus ecclefiaftic* libertatis & immunitatis, in inceftucum confanguineis dt affinibus, in afeendentibus & defeendentibus in infinitum, & in collateralibus ufque ad fecundum gradum indufive, in carnali cognitione fandimonialis, aut defloratione virginis violenta, in illis qui in ecclefia luxuriam commiferint per carnalem copulam confnmmatam, in reftitutionibus incertis ultra xx. folidos in una perfona, in clandeftine contrahentibus, in eo qui confactus eft multo tempore pravitatem ufarariam exercere, in falfo tefte, in falfario litterarum vel inftrumentorum , vel fub. trahente aliena inftrumenta feu delente, in falfario monetae, in impediente legatum fedis apoftolicx, in proditore domini vel patris, in hzrefis fe&atorc, in fupponente partum vel necante , Vel abortivum fibi vel alii procurante, in mulicre, qux ab alio quam a marito proprio concepit infantem, quem maritus fuus exiftimat efle fuum, propter quem legitimi defraudantur hereditate paterna, in toxicatione · vel aliud mortiferum procurante, vel miniftrante, vel opem aut confilium adhibente, in coeunte cum Judxa vel Sarracena, vel bruto, velecon. tra, in fortilegis, ad quos communiter recurritur pro tortilegiis faciendis, in his qui corpore Chriftr, oleo fando, vel chrifmate abutuntur, in depopulatoribus agrorum, vinearum, vel arborum, in excommunicatis qui fcienter ingerunt fe Divinis, & commoniti nolunt ecclefia exire, Divinum officium perturbantes, in illis qui fcienter cxcommunicatorum corpora recipiunt ad ecdefiafticam fepulturam, vel confepeliunt ibi contra parochialis presbyteri voluntatem, in illis qui fcienter celebrant in ecclefia interdida, quibus non eft a jure vel privilegio conceffum, cum ex hoc reconcilianda fit ecclefia fupradi&a.

XXIII. *Ut sudius accafione eejfianis fibi faite curam extraardisusrio judice quemfuens audeas convenire.*

Item, quod nullus clericus vd perfona ecclefiaftica, excaufa, veloccafione, vel ratione donationis vd ceflionis fibi fade, vd de extero faciendas, aut emptionis, permutationis, vel 'in folutum dationis , qux emptio , permutatio ,

"^jj^- Christi •i»*· vel in folatum datio, in fraudem fie- rent, quemquam coram extraordinario judice audeat convenire; fi fecus egerit, excommunicationis incurrat fententiam ipfo fado.

XXIV. *Ut nullus botta ecclefiarum vacantium occupet, nifi fibi per privilegium vel nnfuetudinem boc liceret.*

Item, quod nullus omnino praelatus, abbas , prior, vel patronus clericus, vel lucus , cujufcumque ordinis , flatus, vel dignitatis, ordinis, vel religionis édifiât i bona ecclefiarum vacantium metropolitans vel fuflraganec, prioratus, abbatis, vel alterius cujufcumque monafterii vel ecclefiz, per promotionem, aut mortem vel refignationem, vel mutationem, vel abfolutionem, aut alio quocumque modo vacantium, capere vel per fe, vel per alium, aut occupare vel ufurpare przfumat, nifi fibi per privilegium vel confuetudinem hoc liceret, Quod fi fecerit, tam ipfe, quam gratis obedientes ei aliqualiter in hac parte excommunicationis incurrant fententiam ipfo fado.

XXV. *Ut nulla perfona ecclefiafiica cum potcftatjbus Jacularibuspoffe babens, det confilium vel juvamen centra ecclefiafiicas libertates.*

Item , quod quaelibet ecclefiafticx peribnz , Arcularium forte principum curias & conliha frequentantes, majores, vel minores, vel medix, cujufcumquedignitatis, ordinis, conditionis, vel flatus exiflant, fi fcienter contra Deum fic juftitiam et ecclefiafticam libertatem, in prxjudicium alicujus ecclefiz vel praelati , feu redoris ecdefiaftici, confilium , vel favorem aut juvamen ecclefiafticx libertati contrarium dederint , darive procuraverint, excommunicationis incurrant fententiam ipfo fado : a qua non nifi emendato damno, feu alio difpendio , circa fedem apoflolicam abfol-

'anlur'

XXVI. *Ut nullus in facris cmftitutus vel curam animarum babens, in judiciis fecularium gerat «ficum publicum vel privatum.*

Item, quod nullus clericus habens cu-- ram animarum, vel in facris ordinibus conftitutuj, poilit efle de crtero in judiciis five caufis in curia fcculari procurator , fyndicus, rei ador, vel judex, aut bailivus, in exercenda jurifdi&ione domini temporalis pro aliquo laico, Quod fi monitus, infra menfem non deftiterit : ex tunc talis, fi beneficiatus fuerit, beneficiis hujufmodi auâoritate prxfcntis concilii fufpendatur; non bénéficiants vero, a liminibus ecclefiz arceatur.

XXVII. *De modoprobandi eleftionemfepultura illorum, qui apud religiojbs eam elegiffe dicuntur.*

Item ftatuimus , nequis illorum funera defundorq/n, quos fratres Prxdica, tores & Minores apud fe fepnlturam elegifle probaverint, deferri ad domos fic ecdefias eorum impediat, falvo tamen jure portandi funqg ad parocbialem ecclefiam, ex confuetudine laudabili hadenus obfervata ; nec circa przdida injuriam fratribus ipfis aut funeri, fobcam omittendo campanarum pullationem , vel aliter, inferre przfumat, Super hac autem probatione, volumus, fummarie fie de plano, fine fumptibus fic feript» quacumque, per exhibitionem ordinationis teflantis, aut produ&ionem teftium , coram parochialis ecclefiz redojre procedere, fi tamen potuerit fit voluerit interefle. Quo abfenre utique , vel nolente, coram officiali vel ejus locum tenente, fi funus in civitate fixerit , hoc probari fufficiet, vel coram pen. fonis publicis fit honeftis, fi hoc extra foruflb contingat. Aliter equidem ubi erunt funera, ea de domibus extrahi prohibemus : incurfuris excommunicationis fententiam ipfo fado quibufeumque contra tenorem hujufmodi conftitutionis extrahentibus de domibus funera, aut facientibus , procurantibus, feu permittentibus extrahi, fic prrfumentibus, in hoc, auxilium, favorem, aut confilium impertiri. Quod autem circa fratres paedidos , quoad probationem fie extradions funeris inhibitionem, ftatuimus : aid alios religiofos, apud quos fepukura eleda fuerit, extendi jubemus,

XXVIII. *Ut fine navi cenfusimpofitione, vel veteris etugmeatatione t beneficia conferantur.*

Item, quod prioratus beneficii, feu alterius ecdefiaflici , **fââa** cum novi cenfus impofitione ve! penfionis antiquae augmentation collatio, non valeat ipfo jure, & per proximum fuperiorem, illa vice, perfonr idoneae fine didi oneris vitio conferatur, ac fi ad eum propter

"7îwaJ~'>roPter negligentiam fuiflet alias colla-Λ beneficii devoluta.

XXIX. *Ut monachi 'in ecclefiis fuis infra certum tempus perpetuos vicarios ordinariis reprafentent.*

Item ftatuimus, quod in fingulis ecclefiis per monachos folitis gubernari, infra fex menfes, priores earum fuis diœcefanis ad curam animarum perpetuos presbyteros reprzfentent. Quod nifi fecerint, ex tunc hac vice epifeopi inftituant perpetuos presbyteros in cura prxdida, & ipfos priores compellant ad providendum eifdem presbyteris, prout idem inftituens duxerit ordinandum.

XXX. *Ut nullus beneficium conferat, in quo jus tantum obtinet patronatus,*

Item ftatuimus, quod*nullus in aliquo beneficio ecclefiaftico folum jusofi-. tlneas patronatus, cum |pfum vacare contigerit, ad ipfum conferendum procedat. Quod fi ~fecus egerit,..in..illa vacatione jus prxftandi ipfo fado amittat: & fuperior, ad quem inftitutio pertinet, plenam ejus difpofitioncm habeat illa vice.

XXXI. *Ut prefentatus patrono non juret fine diacefani licentia, ^ntc ab alio fe inftitui patiatur, nec beneficium obtentum dimittat.*

Item fub pœna excommunicationis praecipimus, ne quis a patrono clerico'^ vel laico przfentatus, aut przfentandus, prxftet aliquod juramentum in 'manibus patroni, vel alterius cujufcumque, fine fpeciali ipfius ordinarii licentia &. conceffu: de quo in inftitutionc vel poft, poflint praitare juramentum patronis, ratione temporalium, prout eis competit de jure vel confuetudine, Quodque poefentatus vel prxfentandus hujufmodi, ab alio quam ab ordinario, cui de jure* competit, in ecclefia parochiali fe inftitui nullatenus patiatur: nec ex quo £ per ordinarium inftitutus fuerit vel admiflus, beneficium dimittat hujufmodi, non petita ipfius ordinarii licentia, vel conceflu, vel nifi alia fufficicns caufa fubfit, legitima, probabilis, & honefta.

XXXII, *Ut ecclefia <b' cccleflafiica perfbna a talliis Φ* exadionibus faculanum .fer ordinarios defendamur.* quust j '*.*.

Item quod clerici, & hofpitalia, & ecclefix, a talliis & exadionibus, quas domini temporales faciunt, etiam ratione pofleflionum temporalium, necnon & in patrimonialibus fecundum leges, & canones defendantur per ordinarios, nimis hadenus fuper boc négligentes: 2 ne paulatim totum ufurpent temporales domini, inprzjudicium& enervationem ecclefiafticsa libertatis.

XXXIII. *Ne quefia, vel alie exadianes per peculates bofpitalibus imponantur.*

Item, quod didi fieculares, cujufcumque gradus, dignitatis, feu conditionis exiftant, hofpitalia ufibus pauperum deputata, occafione cavalgarum, talliarum, quzftarum, vel aliarum illicitarum exa-Cdionum, quoçumque nomine appellcntur, nec onerare, nec moleftare praefumant. Alioquin fi rcqujfiti, defiftere dc emendam praedare noluerint, vel fi dc extero contra feçerint, ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant.

XXXIV. *Ne laid pratextu alicujus fiatuti prohibeant clericos extrahere blada de terris ipforum.* t

Item gum ftatuta fxcularium cccle-^ntl fias aut ecclefiafticas perfonas non aftrin- *».** gant: ftatuimus, ut fzculares, cujufcumque dignitatis, conditionis aut ftatus fuerint, qui praetextu ftatuti ne bladum extrahatur de terra, vel caftro vel villa; vel quo certo precio vendatur, invitos clericos vel ecclefiafticas perfonas aftringere (maxime cum ipfi non habeant aliunde forfitan unde vivant) aut fuper angariis vel parangariis, aut aliis quibufeumque, cum nec in eis, nec eorum bonis, aliquam habeant poteftatem, coardare praefumpierint, excommunicationi fubjaceant ipfo fado: & locus, ubi hoc per dominum loci, vel univerfitatem ejus, aut eorum conniventia, velcommiflu, attentatum fuerit, ecclefiaftico fubjaceat interdido, nifi moniti infra menfem emendaverint, & de perpetratis fatisfadionem exhibere ftuduerint competentem.

XXXV.

ornari XXXV. [A *domini temporales mms impc~ diant vel fniikat qu» mima ecclefiarum ro&oribus decima perfolvantur,*

*. Item quod domini temporales j bailivi, feu officiales ipforum, dericos dc ecclefiarum redores non impediant,quo minus decimz ipfis, prout ad eos pertinent, per paroçhianos fuos reddantur fideliter dc folvantur: nec eifdem parochianis inhibeant, quod non folvant. Alioquin fi contra fecerint, excommunicationis fententiam eo ipfo incurrant.

XXXVI. ***Ne** fiatuta* à* ***ordinationes** fiant **fuper decimis yfuneralibus t oblationibus t & aliis, contra laudabiles coxfuetudines** d· **ecclefia libertates.***

». Item quod laici, cujufcumque gradus* dignitatis, vel conditionis exiftant, vel univerfitas, fiatuentes vel ordinantes in fe, vel inter fe, vel przconizari facientes, vel fubditis fuis mandantes, quod non przftent decimas ecclefiis, vel non offerant, vel in ultimis voluntatibus quidquam relinquant eis, vel redoribus earumdem, vel quod laudabiles confuetudincs ecclefiz in fpiritualibus vel aliis infringant, vel alias non obfervent, vel aliud zquipollens, direde vel indirede, tacite vel exprefle, vel alio quomodolibet injungentes, ipfo fado excommunicationem incurrant, a qua, antequam emenda competens prz(lita fuerit, minime abfolvantur; univerfitas autem ecclcfiailico fubjaceat interdido.

XXXVII. ***De facietatibus, colligationibus & conjuratiambus, quas confratrias appellant, radicitus cxtirpandis.***

Item quia in quibufdam noftrarum provinciarum partibus nobiles plerumque, & interdum alii, colligationes, ocietates, conjurationes faciunt, tam canonibus, quam humanis legibus interdidas, femel in anno fub confratrix nomine fe in loco aliquo congregantes, ubi conventicula, & colligationes faciunt, & pado juramento vallata ineunt, quod fe adverfus quofeumque, prztcrquam dominos fuos, ad invicem adjuvent, & in omni cafu unus alteri det auxilium, confilium & favorem; & interdum fe omnes vefte confimili cum fignis aliquibus exquifitis vel charaderibus, inducentes, unum majorem fe eligunt, cui jurant in omnibus obedite: ex quibus juftitia offenditur, mortesdc dcprxdationes fequuntur, pax dc fecuritas exulant, innocentes & inopes opprimuntur, & ecdefix & ecclefiafticz perfon*, quibus tales oppido funt infefti, in perfonis, rebus, juribus & jurifdidionibus, injurias diverfasdt damna plurima natiumur. Nos volentes his aufibus peftiferis & conatibus pcrniciofis extemplo occurrere, & remedio poflibili providere, & a peccato fubditos noftros, prout paftorali incumbit officio, cohibere, audoritate przfentis concilii, omnes conventiculas, colligationes, focietates, & conjurationes, quas fraternitates vel confratrias appellant, ab olim fadas per dericos vel laicos, cujufcumque gradus, ftatus, dignitatis, vel conditionis exiftant, necnon & pada, conventiones, ordinationes, inter eoe habitas & habita, irritamus, diffolvimus, & caffamus; & caflos & irritos, & caffa & inita nnneiamus: decernentes, omnia juramenta fuper obfervandis przdidis przftita, aut illicita aut temeraria; & nullum teneri volumus ad obfervantiam eorum: a quibus juramentis eos abfolvimus ad cautelam. Ut tamen pro incauto feu temerario facramento a fuis confefforibus pœnitentiam recipiant falutarem: audoritate predidaprohibentes eifdem, fub excommunicationis pœna (quam venientes in contrarium, poftquam prefens ftatutum in ecclefiis, quarum paroebiani exiftunt, fuerit per duos dies Dominicos publicatum incurrere volumus ipfo fado) quod occafione przdidorum colligationum, focietatum, conventionum, & juramentorum, ab inde in antea fimul non conveniant, hujufmodi confratrias non faciant, alter alteri non obediat nccprxftet adjutorium, nec favorem, nec vcftes figna rei jam damnatz prxbentes deferant, nec fe confratres, priores, abbates przdidx focietatis appellent. Quinimmo infra decem dies a tempore didz publicationis, * unufquifquc alios quantum eft in eo, a predidis juramentis abfolvat; & fe noli· efte de predida focietate ulterius publice proteftetur. Prohibemus etiam, quodammodo tales conjurationes, confpirationes, conventiones, etiam fub nomine confratriz, non fiant: alioquin & de fado attentatas caftamus dc irritamus, & facientes & attentantes excommunicationis fententic volumus fubjacere: a qua, nifiper concilium provinciale, pretorquam in mortis articulo, nullatenus abfolvantur. Per hoc autem, confratrias olim in honore Dei ***tfr*** heatae Mariap ***j fr*** aliorum fandorum, pro fubfidiis pauperum introdudas, in quibus conjurationes & juramenta non interveniunt hujufmodi) non intendimus reprobare.

ANNO CHRIST!

XXXVIII. ***Ut clerici ecclefiisprater diacefani licentiam, ms teneant, nec ibi armatos tenere prafumant.***

Item prohibemus fub perna excommunicationis, quam ipfo fado contrafacientes incurrant, **ne** regulares aut etiam clerici fzculares, ad muniendas contra ordinarios ecclefias, vel earum jura indebite occupanda, prxter dkecefani, cui didz fubfunt ecclefiz, vel locum ejus tenentis, licentiam vcl mandatum, arma portare, vel armatos adducere, vel tenere, vel receptare de propria diœcefi vel aliena prxfumant.

XXXIX. ***De clericis arma portantibus,*** dr ***qualiter puniantur.***

Item ftatuimus, ut nullus clericus arma portare prxfumat abfque illius, cui competit, licentia fpeciali. Qui vero contra fecerit, prxter id quod armorum amiffione mul&antur, de node fi portaverit, decem librarum; fi de die, centum folidorum poena monet* currentis, irremiffibiliter feriantur.

XL. ***Ut prolati ranijfiones faciant delinquentium ad invicem requifiti.***

Item ftatuimus, quod finguli epifcopi, & eorum officiales, vicarii, locum tenentes δζ vicem gerentes ipforum, in delidis remiifionem faciant cum fuerint requifiti. Et fi is, qui deliquiffe dicitur, de diœcefi non fuerit ejus, a quo remiffio pôftulatur fieri: fufficiant folx litterae requirentis: fi vero de ejus diœcefi fuerit, femiplena probatio fufficiat in hac parte.

XLI. ***De excommunicatis compellendis redire ad gremium ecclefia per judicem focularem, & appofitianem pano.***

Item cum nonnulli claves fandz matris ecclefiz contemnentes, excommunicationis fententiam, non fine animarum fuarum periculo, frequenter diu fuftineant animo indurato: ftatuimus, ut quicumque hujufmodi fententiam, per nos vel per noftras curias promulgatam, per duos menfes poftquam noverit in fe prolatam, eam duxerit pertinaci fpiritu fuftinendam, non curans modo debito abfolutionis beneficium petere eifdem, vel ab ea curia per quam fuerit excommunicationis vinculo, innodatus: requiratur per eamdem curiam dominus temporalis, aut ipfius bajulus, vel judex loci, ubi calis excommumcarus nofcitur commorari, & moneatur attente ut infra competentem terminum ab ipfa curia praefigendum, fuum fubditum fic excommunicatum compellat omnino fatisfacere fuper eo, pro quo in eum excommunicationis fententia fuerit promulgata, & abfolutionis beneficium poftulare. Si vero dominus, bailivus, five judex, hzc non curaverit efficaciter adimplere: in ipfum per eamdem curiam excommunicationis fententia proferatur. Et deinde fi adhuc didum fuum fubditum cogere contempfcrit, locus ille, donec compulerit ipfum, interdido ecclefiaftico fupponatur. Cxterum utiidem cxcommunicati, qui Divino non inclinantur amore, ut ad gremium ecclefiz revertantur, temporali metu pcenz ad id propenfius inclinentur: ftatuimus, ut laici quinquefolidos, clerici vero decem, & presbyteri quindecim folidos Viennent* bonorum, pro quolibet men fe, quo in excommunicatione permanferinc, antequam abfolutionis beneficium impendatur, eidem folvere teneantur (nifi propter paupertatem, vel aliam caufam rationabilem, memorata curia mifericorditer agere voluerit cum eifiiem) in ufus pios ad diœcefani arbitrium convertendos.

XLII. Ne ***probibeantur prolati jurifdi&ionem fuam libere exercere.***

Item cum jure cautum cxiftat, archiepifcopos & epifeopo* in totis fuis diœccfibus jurifoidionem ordinariam obtinere, & in quolibet loco fuarum diœcefum non exempto, per fe vel alium porte pro tribunali federe, caufas audire fpedantes ad forum ecclefiafticum, Ac perfonas ecclefiafticas, cum earum exceflîis exegerint, capere & carcenbus mancipare, aliaque omnia ad fua fpedantia officia libere exercere; Λ. nonnulli domini temporales, judices, & ***redores, ac*** officiales eorum, Denm&ecclefiafticam libertatem facrarumque flatura canonum offendere in fuarum animarum grande periculum **non verentes,** perfonas ecclefiafticas, quas in divertis locis noftrarum civitatum, &. dicecefum, ac provinciarum, fuis excaftibus & delidis exigentibus, capi & carceri mancipari contigerit, interdum de carceribus extrahunt violenter, impediendo, quo minus de illis & earum delidis et exceffibus per judices ecclefiaftico», ad quos per-

ANNO CHRISTI

■pertinet, exhiberi libere valeat juftitixA complementum: nos talium obviari damnandis aufibus, jufque fervari fuper his in eifdem civitate, diœcefi, ac provinciis cupientes, hoc pnefente concilio approbante ftatuimus, quod omnes & finguli temporales domini, judices, redores, vel officiales eorum, qui talia dc extero in eifdem civitatibus, vel dkeccfibus, aut provinciis, prxfumpferint attentare, ipfo faAo fententiam excommunicationis incurrant: eorumque ternr * ac loca, nifi infra decem dies, & poftquam fuerint fuper hoc requifiti, deftiterint, ex tunc ecclefiaftico fubjaceant interdido: donec (poliatis carceribus plenarie, dc libere reftitutis, ei, cujus jurifdiAionem fic lxferunt, emendam prxftiterint condecentem.

XLIIL *Ne probibeantur dircele Tel indirect clerici coram fuo judice litigare.*

Item cum nonnulli temporale dominium obtinentes, feu fxcularis juftitix C poteftatis gerentes officium, juriididionem fande matris ecciefix fubverterc vel minuere exquifitis aftutiis moliantur; nos eorum malitias ultione cano* nica reprimere cupientes, approbante prxfenti concilio ftatuimus, inhibentes, ne quis in foro ecclefiaftico litigantes feu litigare volentes, fuper caufis mere ecclefiafticis, five qux ad forum ecciefix de antiqua & approbata confuctudine & hadenus pacifice obfervata, pertinere nofcuntur, ad defiftendum compellat per ipforum ve! parentum ac confanguineorum, feu rerum eorum vel perfonarum captionem, aut aliis quibufeumque modis. Si vero contra prxfumpferint, excommunicationis fententlJC » prxfentis audoritate concilii, fe «ierint fubjacere. (Licet regularis v obfervantK profeflores, & alios quos apoftolica exemptionis & libertatis munitos declaravit titulo &. infiZ"w/.^gnirit privilegiis, attollere condignis favoribus intendimus, ipforumque privilegia, quatenus ad nos attinet con-E fervare penitus illibata: fic tamen eos fuis manere contentos juribus affeda-

l.réllrv.'- k w ··)· λ c tf-

V«ur. arm.

XLTV. *Ut in domibus prelatorum, Tel in ipforum ejficialium prafentia, injuria nulli fiat.* anurri >»»«.

Item cum illos. quos Dei timor a malo non revocat, faltem coercere debeat feveritaa difciplinx, prxfenti concilio duximus ftatuendum, quod fi perfona, cujufcumque conditionis, (latus, feu ordinis exiftat, infra domos archiepifcopales, vel epifcopales, noftrarum civitatum vel diœcefum ac provinciarum & alibi ubicumque nos vel fuffraganei, feu noftri vel eorum o/ficialcs, eos audient, aliquem faAo graviter vituperaverit, feu injuriam irrogaverit, incurrat excommunicationis fententiam ipfo faAo, & alias puniatur,

XLV. *De bannis folvendis a clericis & per quos & qualiter exigantur.*

Item (latuimus fub pœna excommunicationis, quod nullus dominus temporalis audeat compellere ecclefias, vel ecdefiafticas perfonas, vel earum familias, fervientes, feu nuncios, folvere bannum feu banna pro animalibus fuis quibufeumque, vel perfonis prxdidis, Et, ne perionx ecclefiafticx, vel earum familix, propter hoc habeant materiam delinquendi: ftatuimus, ut banna, qux a laicis committuntur pro frudibus alicnis, vel eorum animalibus, in vineis, pratis, aut poiTeffionibus, vel defends, inventis, eadem ab ipfis clericis & D perfonis ecclefiafticis, ipforumque familiis, & animalibus earumdem, applicanda curix fingulorum diœcefanorum dc extero committantur. Volentes & prxeipientes, ut a presbyteris fingularum ecclefiarum noftrarum diœcefum, curam habentibus, banna ipfa, quotiefcumque in locis ipforum committi contigerit, audoritate exigantur fideliter, & leventur, eidem curix per eofdem poftmodum in fingulis fynodis ex integro aflignanda. Si qui vero fic banna commifla folvere recufaverint, per ipfos presbyteros requifiti: ex tunc ad duplicata banna eadem teneantur, & ad ea fic duplicata folvenda per eamdem curiam compellantur. Presbyteri vero prxdidi didx curix, banna hujufmodi folvere reculantes manifeftare procurent: alioquin û fuper hoc fuerint reperti négligentes, juxta ipfum curix arbitrium exinde punientur. In civitatibus vero, vel caftris alicui noftrum, feu

—^ ^-feu noftrorum dxrcefanorum temporali jurifdiâioni fubjeâis, per noftros mandatarios, feu ipforum diocefaaorum, pnediâa banna exigi volumus & levari, & cuilibet diœcefanorum noftrorum, prout ad nos vel quemlibet eorumdem pertinuerint, reftitui per *eofdem*. Czterum fuper denunciatione przdiâorum bannorum, cum ab aliquo vel aliquibus committuntur, cuftodibus five gardiis juratis fidem decernimus adhibendam. Porro per folutionem diâorum bannorum, ab emendandis taliis live damnis, prout juftum fuerit, nullum volumus excufari.

XLVI. *9.ualncr prolati pofiint benedicere in aliena.*

Item ftatuimus, quod quilibet archiepifcoporum przdiâorum, & finguli epifcopi provinciarum noftrarum, dum equitabunt per diâas provincias, poflint, etiam in alia diocefi, diâarum provinciarum populum benedicere, ut ex hoc populi devotio augeatur, & etiam in dioecefi Arelatenii. Aquenfi, Ebredunenfi » przdiâis * civitatibus dumtaxat: exceptis femper civitatibus, & locis aliis, in quibus alter ex nobis didis archiepifcopis vel dioecefanis, przfens effet.

* c>rr. ctrtn.Ifl· 7^A n^tatenoj^.

XLVJI. *Ut fententiam ab uno latam alius fervore teneatur.*

ro*· V4ur. «m. .,»1. f-,M·

Item fententiam excommunicationis vel interdiâi latam ab uno, aliidenunciari & obfervari faciant, cum a proferente fuper hoc fuerint requifiti: addentes, quod przdiâz fententiz excommunicationis & interdiâi, non nifi ex juftis caufis, &cum maturitate, folemnitate debita proferantur.

XLVIII. *De contrahentibus matrimonia dandefiina in diocefi aliena.*

W«nc. u*. Item ftatuimus, quod quzeumque perfona pro matrimonio clandeftine celebrando diœcefim fuam exiverit, *& ibi ipfum matrimonium contraxerit fine licentia proprii facerdotis: ipfo faâo excommunicationis fententiam incurrat, & ut excommunicatus vitetur & publicetur, donec ad arbitrium dicecefani, ecclefiz parochiali fatisfecerit, in cujus injuriam hoc przfumpferac, & abfolutionis beneficium meruerit obtinere.

ANNO chrism ',1*·

XUX. *De abuforibus litterarum domini faft* dr *legatorum ejufdem, à" qualiter puniantur.*

Item quia funt nonnulli clerici, qui litteris domini papz vel legatorum ejus nequiter abutuntur.* idcirco audoritate przfentis concilii excommunicamus omnes illos, qui litteras obtentas, aliis ejufdem nominis ad abutendum tradunt; & eos, qui eas recipiunt tali modo. Item qui ad loca zquivoca aliquem citari faciunt, ut fraudulenter & malitiofe vexent & decipiant fic citatum laboribus & expenfis. Item omnes illos, qui per litteras domini papz & legatorum ejus, perfonas non comprehenfas in referiptis, per excogitaram malitiam, litem, ubi non eft, limulantes, citari faciunt & procurant ad teftimonium prohibendum veritatis. Item omnes illos, qui litteras apoftolicas vel legatorum ejufdem fedis ad futuras trahunt conrroverfias, quznondum fuerant, tempore impetrationis exortr. Item omnes illos, qui per litteram quaii de bonis pro fuo prioratu vel pro fua ecclefia impetratam, ad inftantiam aliquorum aliquos citari faciunt, cum quibus ratione prioratus feu ecclefiz, quorum nomine eft littera impetrata, non habent aliquid quzftionis de littera poft iter arreptum. De omnibus pnediâo modo abutentibus idem per omnia ftatuentes: necnon de omnibus illis, qui per quafcumque litteras apoftolicas aliquos citari faciunt, contra quos non habent aliquid quzftfonis, vel, contra conftitutionem felicis recordationis domini Bonifacii papz oâavi, adverfarios ad remota loca notorie faciunt evocari. Si quis vero fuper rebus ad dotem fpeâantibus litteram apoftolicam impetraverit, & illius auâoritate aliquem vel aliquos, cum quibus ratione dotis non habet aliquid quzftionis, fecerit fatigari: auâoritate przfentis concilii, eadem excofnmunicationis fententia qua fuperius,^nominarim noverit fe ligatum. Dc illis vero, qui falfo fe crucefignatos afferunt, cum non fint, & fic tanquam crucefignati litteras apoftolicas impetrant, per quas aliquos fatigant laboribus & expenfis; item de illis, qui privilegium crucefignatorum impetrant fub illa forma: *poftiptam iter arripuerit tranfmarinum*, & ante iter arreptum per illud privilegium aliquos faciunt fatigari: talium abuforum abfolutio, poftquam parti Izfz fatisfecerint, plene fuo ordinario refervatur, aliis pœnis a jure

"anno" ontrrn '*'. diL7JLeu-<,'·* ·**, ««m

nihilo minus per fuos ordinarios, vel * illius quem indebite vexaverint, fi ibi reperti fuerint, infligen- H** eBtcm contra abufores litteraram domini papx, dt legatorum ipfius : audoritate prxfentis concilii duximus ftatuenda : ejufdem fedis apoftolicx dc legatorum ejus audoritate in omnibus femper (alva.

L. *Ut bénéficiait fine ditecefanl licentia non componam,*

Item fub interminatione anathematis prohibemus, ne aliquis prxdi&arum » Arelatenfis, Aquenfis, dc Ebredunenfis, provinciarum, fuper decimis vel aliis juribus, debitis ecclefiis parochialibus , cum aliquibus religions componere audeat, fine audoritate diœcefani, vel jus uni ecclefix debitum alteri audeat affignarc .

LL Ne *bénéficiâti ret ecclefiafticas abfi/ue dtqcefani licentia, freterquam in certis ctfibut, alienent»*

Item ftatuimus prohibentes, ne aliquis, cujufcumque dignitatis vel ftatus, exiftat, ecclefiafticas poffeffiones, aut quxeumque alia jura immobilia alienet, quocumque titulo, in quafcumque perfonas, cujuicumque ftatus ve! religionis, ordinis aut dignitatis exiftat, fine fui diœcefani confilio & atfenfu . Qui vero contrarium fecerit proventus fui beneficii unius anni ipfo fado amittat, in propriam utilitatem ipfius beneficii ad diœcefani arbitrium convertendos. Excipimus autem a prohibitione prxdida, quando poffeffiones erunt - minus utiles: quo cafu pro utilitate beneficii , in emphyteufim perpetuam dari poffint. Sed pro accepto feu pro introitu nihil ultra recipere audeat, quam valeat cenfus, vel canon , vel pars fruduum unius anni, qux vel qui, ratione dominii, retinetur : falvis etiam confuetudinibus rationabilibus ha&cnus obfervatis, quas non intendimus immutare ›

bujuimodi ctoiu», tit pro util

LIL *Im quo ftatu beneficia debent dimitti, à- fer fuccejfvrem teneri,*

ftem ftatuimnv, quod A contingat aliquem, ecclefiam fuam quomodolibet dimittere fine morte , juxta atftiHiationem legitimam & ejufdem ecclefix facultates relinquat ibidem in bonis mobilibus, quod primo perfonx neceflariz A ecclefix › dc domui ejufdem inde ooffinf vivere ufque ad novos fraâus, dc commode fuftentari, & omnia onera interim ecclefix incumbentia fupportare : quodque fucceflbr quilibet, omnia ornamenta ecclefiaftica, & univerfam domus fupelledilem, in pannis dc aliis, in illo ftatu confervet, & meliori fi poterit, ac reddere teneatur in eo, in quo recipiet ecclefiam fupradidam.

cSusn »»**.

LIII. *De inventario bonorum ecclefiafticorum ittfra certa temfora faciendo.*

vg o

Item ftatuimus, quod priores ecclefiarum dc hofpitalium pauperum , & omnes alii ecclefiaftica beneficia obtinentes , faciant inventarium cum publico inftrumento, vel in chartulario, quod penes ecclefiam debebit remanere, de omnibus immobilibus dc mobilibus bonis (fcilicet inftrumentis, privilegiis vafis xneis dc ferreis atque vinariis) in principio fui regiminis infra fex menfes. Et idem faciant inftituti poft pri-
C mam fynodum, infra fex menfes. Et Jiui prxdiâa non fecerit, in decima rudtaum diéU beneficii puniatur operi, vel ornamentis, aut utilitati proprix ecclefix per ordinarium applicanda·

LIV. *De teftamentis fer beneficiates fecundum confuetudinem laudabilem faciendis.*

Item ftatuta olim per prxdeceflbres noflros edita fuper teftamentis vel aliis ^ultimis voluntatibus, per praelatos vel beneficiatos alios faciendis, ac confuetudines rationabiles haâenus in fingulis provinciis obfervatas, audoritate prxfentis concilii approbamus, & in fuo robore volumus permanere.

LV. *De ftatutis, bannis, fraconizationi bus contra confuetudines editis, prohibendis*

E Item ftatuimus, quod quicumque contra ecclefiafticas confuetudines antiquas rationabiles *, approbatas , & haftenus · pacifice obfervatas, ftatuta , Banna, prohibitiones, vel preconizationes, aut praecepta, feienter fecerint, aut fieri procuraverint, aut fervari, feu facientibus vel ferventibus in hoc, confilium vel opem, dire&e vel indireâe, prxftitcrint, per dkecefanos locorum aut officiales, vel procuratores eorum, prxfen-

■*«««·

fenus auctoritate concilii moneantur, ut infra unum menfem a tempore monitionis hujufmodi numerandum, ftatuta, hanna, prohibitiones, prxconizationes 8c praecepta hujufmodi, cumeffedto debeant revocare, ad confimilia numquam ulterius procefiuri: alioquin excommunicationis fententia, quam in his fcriptis exnunc in ipfos ferimus, fint ligati.

CMRJSTi *i,e'

LVI. *De ecmributione expenfarum necef-faria inter omnes beneficiatos dietcefis facienda.*

Item ftatuimus, quod fi archiepifcopus, vel epifeopus, vel aliquis redtoralicujus ecclefix, civitatis vel dkecefis, ac provinciarum, expenfas neceflârias fecerit in legatis, & nunciis fedis apoftolicx, expenfic illae folvantur de communi dlftributione ecclefiarum, civitatum, & diœcefuni, infra quas diébe expenfx fuerint fa&x: & iftx expenfx femel in anno in una fynodo colligantur.

LVIL *Utjudai utriufque fixus figna dc-feranti fer qua ab aliis difiernantur.*

Item decernimus, quod Judximafcu. Ii, a quatuordedm annis & fupra, deferant extra domos in fuperiori vefte, in petitore, fignum rotx, cujus rotunditas in quantitate fit trium vel quatuot digitorum, nifi fint in*magifterio conftituti; mulieres autem Judex, a duodecim annis & fupra, comalia * defe-rant extra domum. Si vero Judxi, quocumque prxtextu contra fecerint, Chriftianorum eis participatio denegetur. Hac eadem pœna Judxos decernimus compellendos ad fatisfaciendum ecclefiç, pro decimis & oblationibus, de domibus & poftelfionibus, quas nofcüntur in ipfarum parochiis poflidere

•«/.▾ hefo. * «L «VMS

LVin. Twr *fententia interdibhfervetur cum ab ordinario datum fuerit in mandatis.*

In fingulis autem cafibus fupradi&is, in quibus lata eft fententia interdiâi; tunc demum fervari eam volumus & mandamus, cum ab ordinario vel ejus officiali, feu locum tenente, feu dele. gato, datum fuerit in mandatis.

*----- cHXurn ·»«·.

LIX. *De abfrlutiane* dr *dijfenfatione ca~fuxm bujus concilii.*

Item adjicimus, quod in cafibus ubi difpenfatio vel abfolutio non reperiretur in ordinatione prxfentis concilii fedi apoftolicx fpecialiter vel aliter refervaRta: epifcopi, pro fur dilcretionis arbifltrio, juxta negotii qualitatem & perfonarum conditionem, provideant & difpenfent: aut pro reconciliationis, & abfolutionis, feu difpenfationis remedio, remittant culpabiles ad fuum, vel aliquem alium de prxdi&is metropolitanum, de quo fibi magis expedire videbitur: & ficut illius faluti, de cujus agetur exceflii, penfatis tam negotii, quam perfonx circumftantiis, magis crediderint opportunum.

Ada fuerunt bre in clauftro monafterii de fando Rufo, pnedidis anno, die, menfe, Indi&ooe dt pontificatu pnediftis; prrfentibu», reverendis in Chrifto patribus, dominis arcbtemfcopts dt epiteopis fupradidis; *ac* venerabilibus dt diteretis viris, dominis, Bernardo de monte Valrano, archidiacono trans Ligerim in ecclefia Turoocnfi, Guillelmo de Concentre canonico Aquenfi, Gauielino de Condentaco, fandi fepulcri de Oaufona, Arelatenfis dkecefis: & Bernardo de Ancima presbytero, ac Petro Vafconis notario infra feripto, & pluribus aliis ad promifla vocatis teftibus fit rogatis.

Et ego Petrus de Ronaco clericus Lemovicenüs diœcefis, publicus apoftolica audoriate notarius, fupradidorum ftatutorum, cum in fupra dido provinciali concilio crqdebantur *, ordinabantur & legebantur, una cumfupranominatis archiepifcopis, epiteopis, vicariis, procuratoribus & teftibus pneferu fui: ft ad requifitionem diftorum arcMepifcoporum, ea in bane publicam redegi formam, fignumquememum hic appofui, ft fuper m quatuor conglutinationibus fupra fadis.

b<ntur.

ANNO .,»«- «MarCar-^C «■uH* Ko-Tex. itt^f fcltnea dm- t.Hie tertio, f,n AM*» Hard.

O N C ILIUM '^MARCIACENSE

A Guillelmo dc Flavacourt Aufcitano archiepilcopo cum fuffraganeis celebratum, anno Dom. MCCCXXVI.

E tedict MS. ticapletiffima bibliotkeco ifeftriffimi arcUtpifcopi Remnfis cnadjattrh, Ct. Maseru. TeUerii.*

Hz funt conflicutiones provinciates con-A cilii generalis Aufeitani celebrati apud Marciacum Aufdtanz diœcefis fub anno Dom.MCCCXXVI. die Lunae, vin. Decembr.

TITULI CAPITULORUM»

t. *De atate & fnalitate* «rdjiuitdorvw,
1. *Ut clerici peregrini «m recipiantur fine litte- ™ f* tpefeopi.*
j. *Ut* fio *peregrinos fine litteris ad ejicienda f*. cramnta recipimU, fiat esecouuntuicati.* B
4. *De oficie arelidiaconi.*
5. *De agrio legati.*
6. *De fficit ordinarii.*
7. *Ut nandi ei epifeopis migi3* 4 *imuk proli- leantχT fusegi efficio.*
8. *De imrnesmtate ecttifiu vel clericonme.*
9. Ai» ÎMmü *temporales coram fe elericos in judicio evocent.*
10. *Vt de confis ecctifia/lieis fenon intromittent.*
11. *De cenfxgimtibas ad ecctifiam.*
12. *Dneliter obfcrvatio juramenti pertinet ad jx- dicem ecclefafticxm.*
JJ. *Dt olfervatione fetutorxno.*
»4. *De privilegio mulierum,*
IJ- *De perjuris.*
i6. *Dt exceptionibus.*
17. *Dt appellationibus.*
18. *De vire & bonefete clericorum> &c.*
10. *De boris dicendis.*
20. *De notie non ire.*
11. *De fepulturii.*
21. *De wi fepeliendir in ee.lefia.*
23. *De modeflie in exrfniir luitikendo.*
24. *Ut pu ecctife porocbintir fervetter.*
2J. *Ne coepter mentirotint in diverfit ticii ft- ptHotnr.* D
26. *Iternm, nt jnt rectifie porockiolit fervetur.*
27. *Ut pox inter prxtietet U coretot fervetnr,*
28. *De decimi i.*
29. *Çxod decimo proferantnr angoriit.*
30. *Ne impediantxr decimo,*
3«. *item de decimi/.*
}¥- *Dt detentorikns decimaram.*
33. *Item de decimis.*
34. *De paxperiias reflarikns.*
JI- *Vt panperxm ecctifiernm juro defendantur commxnikxr expenfit.* E
36. *Ut profentati a rcligi^ù ad ecclefia/, èr al Epifcepit infiitnti. ameveripoftea nenpoffint.*
37- *Quod r m fiat nova fnndatio fine licentia.*
38. *De enfilas tf procaretionilia.*
39' *De vfitatiem arebidiaeeni.*
40. *De confecrattieu certifia.*
4'- *De relifaiis tf Veneratione fonQorxm,*
41- *De fanDa Martba.*
43- *De etetifiis Kdificandù.*
44. *üaaliter clrifmn D oleam debeant etfiodiri.*
45·. *Jndulgmtia vîfitrutilas fttlffiej,*
46. *Quad in ecctifiis nen tornantur parlamenta.*
47· *De titamneuceiii,*
48. *De fnîtntie esKommumcatjonis,*
40. *De fetutis contra reelfin tilertotem.*
50. *Ut pollicetur coaffitutio Gregerii X.*
yi. *De iifftfi retimnt hfirtementum folati debiti.*
y». *De tnterüElit.*
J). *De Ht jet talliant clertios, religiefes, le- projet recbtf·!.*
54. *Quod r m pignerentur leeut ecclefia.*
JJ. *Dt tirernen rnterdieatxr pro pecuniarioMile.*
J6, *Dit precdiDa flatuta puiliceiUur.*

CAPITOLA..

I. *Dt Mette d* quaistate ordincoidarunt.*

OBfervari prxeipimus, quod nullus w epifcopus curatum officium exer-ceat, nifi prxmifTa fummarix caufa co-gnitionis vitz& morum; deidemobfer-vari praecipimus in beneficiis non curatis.

11. *Ut clerici peregrini non recipientur fine litteris fui epifcopi.*

Statuimus, quod ordinarii clericos aut reiigiofos quofeumque, dc alienis diœ> ceâbus fe ad fuas dioecefcs transferen-tes, ad Divina officia non admittant, fine fuorum litteris prxlatorum. Quia didi peregrini de diverfis partibus con-fluunt ad provinciam Aulcitamim, & plures, ut creditur, non ordinati fecun-dum canonicas fan&iones, & (dures ex-communicat!, apofiatx, & criminofi, fuos epifeopos metu fuorum criminum fugientes, qui fe afferunt mendaciter facerdotes, in contempum Dei & ani-marum; nullus in ecclefia fua recipiat clericum peregrinum adofficiandum fine litteris commcndatariis ordinarii fui & licentia fui epifcopi: alioquin clericus peregrinus fententiam excommunicatio-pis incurrat.

III. *Ut qui cos fine litteris, ad efficienda cramenta recipiunt3 fint excommunicati.*

Irrevocabili conftitutionc fancimu$, quod redores ecclefiarum, & fubcapellani eo-rum, recipientes peregrinos presbyteros ignotos, abfque fuorum dicecefanorum

litte.

ANNO CMtiffi

litteris recommendatoriis, ad efficiendum A ecclefiaftica facramenta, ipfo faite fint excommunicationis fententia innodati.

IV. *De officio arcbidiaconi.*

Statuimus, ut nullus archidiaconus de caufis matrimoniorum vel fponfaliorum cognofcere, vel cenfura ecclefiaftica uti valeat, fine mandato fui epifcopi fpeciali: & fi aliter przfumptum fuerit, viribus careat ipfo fado, nec de przferipta legitima confuetudine aliud fibi B competat in hoc cafu.

V. *De officio legati.*

Ut fraus circa judices & confervatores fedis apoftolicx, vel legati ejufdem proccflus ac litteras, in noftra provincia facilius evitetur; & ne vocandi advocati coram eis, indebite fatigentur laboribus & expenfis; praecipiendo mandamus, ftatuta domini noftri Benedi&i felicis recordationis, quondam facrofan&z Romanae ac univerfalis ecclefix fummi Pon- C tificis, quorum unum, *Statutum*, ac aliud, *A canfiitutiofU}* necnon & domini Simonis quondam legati rçgni Franci», quorum unum, *Cum juris remedia, &* aliud, *Caca cordis ambitio*, incipiunt, frequenter in fynodis publicari; & fi contra przdida ftatuta vel aliqua eorumdem a quocumque przfumptuna cxtiterit, nullum ordinarium..........

»»»·. /. ». * *'

VI. *De officio ordinarii.*

Ut przlatorum, judicum, inquifito- D rum, & vifitatorum officium eo fruduofius, quo liberius, valeat exerceri: prxfenti ftatuto univerfis & fingulis, tam religiofis, quam clericis ao laicis, duximus inhibendum, ne ipfos impedire vel turbare prxfumant, quo minus in privatis locis, religiofis, vel aliis eifdem fubje&is, liberum officii fui debitum exequantur. Alioquin fi laici fuerint, excommunicationis; fi religiofi & clerici, interdiili ipfo fado incurrant fententias. Przlati vero, fi in prxmifis tranfgreifores extiterint, per noftros judices animadverfione debita puniantur.

VII. *Ut nuncii ab epifcopis miffit a ncmine frobibeantur fungi officio fuo.*

Isem, fi quis nuncios noftros, fuffraganeorum noftrorum, feu judicum noftrorum fuorumque, miffos per'nos vel eos pro convocandis conciliis, fynodis, citationibus, vel cxecutionibus faciendis per se vel per aliumt, vel alios, clam vel palam impediverit, arreftaverit, litteras eifdem abftulerit, fregerit, deleverit, vel occultaverit, percuiferit, vel in prxmiflis, vel aliquo prxmiflbrum, dederit confilium, auxilium, vtl favorem: eo ipfo fit excommunicationis vinculo irretitus. Et locum, ubi talia perpetrata extîterint, ufque ad condignam fatisfadionem fupponimus ecclefiaftico interdicte. Et nihilominus conftitutionem per dominum Simonem legatum quondam editam fuper hoc, publicari mandamus, & eam penitus obfervari: abfolutionis beneficium ab excommunicationis fpntentia, vel quamcumque revocationem ipfius, aut fufpenfionem etiam interdidi, per vim vel per metum extortam, prxfentis conftitutionis audoritate omnino viribus vacuamus. Ne autem fine vindida, violentiz crefcat audacia: eos qui abfolutionis fententiz revocationis hujufmodi vel metu extorferint, excommunicationis fententiz decernimus fubjacere.

·Tvno christi ··♦·

Cone. aira.

rXimi*, :£ ti· revocationis Imw Iklum *i v«t nictu ext-

VIII. *De immunitate ecclefia vel clericorum.*

Quicumque judices abfolutioms, vel relaxationis cujusliber excommunicationis, fufpenfionis, vel interdidi fententiarum beneficium impertiri vi vel metu compulerit: perloçorum ordinariumexcommunicatus publice nuncietur, & didum abfolutionis vel relaxationis beneficium denuncietur aliquatenus non tenere: & fic abfolutionem vcl relaxationem hujufmodi obtinentes, excommunicat! vel interdi&i denuncientur publice ficut prius.

IX. *Ne domini temporales clericos coram fe in judicio evocent.*

Prohibemus ne domini, vel judices temporales, perfonas ecclefiafticas fuper adionibus perfonalibus coram fe in judicio evocent.* nec vocati, ad allegandum coram eifdem privilegium, venire teneantur. £t fi ipfas coram ie lirigare przdidas perfonas compulerint quo- E quo modo, per fe vel per alios, eo ipfo excommunicationis incurrant fententiam, qux nullatenus relaxetur, nifi lxfis hujufmodi de damnis & expenfis per ipfos fuerit integre fatisfa&um: eorum ptoceffibus & lentendis fuper hujufmodi ....

X. *Ut*

tan **.

X. *Ut Je caufis ecclefiafiicit fe mm intromittant.*

Item quod"de excommunicationis, ftiffpenfionis vel interdidi fententiis, fcilicet an jufte latae fuerint vel injufte,vel de aliis caqfis fpiritualibus, · vel ecclefiafticis, feu alias ad forum ccclefix de jure vel antiqua confuetudine fpedantibus, fe nullatenus intromittant: nec judices ecclefiafticos, nec fuper ipfis recurrentes ad ipfos, in hujufmodi quomodolibet impediant vel perturbent: nec fuper pnedidis dene confilium, auxilium, vel favorem. Aliter prrdidx excommunicationis fententia fint ligati: qux nifi fatisfadio fada prius fuerit » minime relaxetur.

XI. *De confugientibus ad ecclefiam.*

Item publicari & obfervari prxeipimus ftatutum didi domini Simonis: quo cavetur, quod quicumque fugientes -ad ecclefiarum tutelam ibidem vulneraverit, mutilaverit, interfecerit, vidualia fubtraxerit, vel ne habere aut dare eis valeant impediverit, per fe vel alium, feu alios; aut cuftodes, ne exinde exire potuerint quoquo modo pofuerit, incenderit, inde extorferit violenter, praeterquam in cafibus a canonibus permiflu; extrados vulnerare, feu mutilare, aut ultimum inferre fupplicium prxfumpferit; & quicumque prxdida aut aliqua prxdidorum fieri prxeeperit aut procuraverit, feu confilium vel opem adhibuerit hujufmodi fceleribus perpetrandis: taliter delinquentes excommunicationis fententix fubjaceant ipfo fado. Item quicumque talibus mutilatoribus * & interfedoribus, & quicumque hujufmodi mutilationes, & homicidia fieri prxeeperit, vel procuraverit; & quicumque facientibus talia confilium vel opem impertiverit: beneficia & feuda, fi qua ab ecclefiis taliter violatis obtinent, ipfo fado amittant; dc ad ecclefiam, a qua id obtinent, remittantur. Filii autem eorumdem non poterunt de prxdidis aliquid obtinere; & ad beneficia ecclefiaftica ex tunc afiequenda eo ipfo efficiantur inhabiles & indigni. Ut......... quondam domini Simonis. Nos autem ad prxdi&i ftatuci pleniorem obfervationem quoad quxdam adjicimus: quod quicumque de extero culpabiles quoquomodo inventi fuerint in prxmiflis, vel aliquo prxmifibrum, quoufque plene fatisfecerint ecclefiis violatis, & illis,quorum intereft, ChHftiana careant fepultura: etiamfi in articulo mortis ab excommnicationis fententia fuper prxdidis a quoquam forian fuerint abfoluti.

XII. *Qualiter obfervatio juramenti fertinet ad judicem ecclefiaftictm·*

Si qui laici principaliter, vel fidejuflbrio nomine, ftiper contradibus, vel alias juramento prxftito,vel fidei interpofitione, fe obligaverint: poterunt fuper hujufmodi fub ecdefiaftico judice conventri: ad cujus forum, ratione juramenti vel interpofitionis fidei,caufx hujufmodicognitio nofeitur pertinere. Provida deliberatione adjicimus ftatuendo, quod fi aliqui, perfonas ad immunitatem ecdefiafticam * de eadem immunitate violenter abftraxerint, fi fic extrahentes contingat ad didam immunitatem confugere, five recurfum habere, non gaudeant immunitate prxdida, nçcetiam defendat eofdem: quia manifeftljuris eft, quod non detur eis ab ecclefia fubveniri, per quos confiât in ecclefia fcandalum generari,Ut ecclefixnoftrx provinciae perfonxque ecclefiafticx in plenitudine * ftatuendo prxeipimus · obfervari ftatutum domini * in quo inter alia continetur, ut omnes qui nova pedagia conftituunt, & qui antiqua ad ciericos&res ipforum extenderint,eo ipfo fint excommunicationis fententia ligati.

XIII. *De obfervatione flatutorum.*

Cum contingat interdum, quod nonnulli praelati, canonici, feu derici.... officiales miniftri, feu alii quicumquc laici, in novitate fux creationis, vel alias, jurant fe confuetudines & ftatuta, feripta vel non feripta, ecclefiafticorum feu laiconim aliquorum, inviolabiliter obfervare: cum juramentum non fit ad iniquitatis vinculum inftitutum, prxeipimus publicari frequenter in fynodis, hujufmodi juramenta, ad impoffibilia illicita, feu libertati ecclefiafticx obviantia, aliquatenus non extendi; nec jurantes hujufmodi qualitercumque, vel fub quacumque forma verborum, nifi ad licita poffibilia, & libertati ecclefiafticx non obviantia, non autem ad alia, per prxftationem hujufmodi juramenti obligari.

XIV. *De privilegio mulierum.*

Cum ftatutum fit,quod mulieres alie, nationibus dotum & donationibus propter nuptias confentientes non contravenire, proprio juramento firmantes, teneantur juramen-

MtUS CHRISTI 'ramenta hujufmodi non fi vel dolo pre- ftita obfervare: fi judiees fieculares eaf-dem prefatas alienationes audiverint, cum eis œnftiferit de hujufmodi juramento, poft duos menfes a publicatione hujufmodi in excommunicationis fententias inèidant ipfo fado.

XV. *De ftrjuriis.*

Statuimus, ut quicumque in tranfgreffione juramenti manifefte fuerint deprehenfi, ad mandatum noftram, fuftraganeorum «officialium noftrorum vel eorum judicio, vel fedis apoftolicx competenter, prout ad quemlibet talium jurifdiftio nofeitur pertinere « in ecclefia eo. rutndem publice denuncientur perjuri, Quod fi adnwiiti, fatisfacere noluerint: ex tunc excommunicentur candelis extin&is ,vdc pulfatfs campanis, fingulis diebus Dominicis & feftivis, & deuuncientur intcftabiles & infames, nec ad teftimonium vel ad a&us legitimos admittantur, nec in foro peenitentue, prçterquam in mortis articulo, abfolvi valeant: nifi a nobis vel fuffraganeis noftris, prout eis fubfimt, vel ab illo feu ab iUis« qui a nobis vel ipfis fuper hujufmodi mandatum fuerint * fpcciale; & nomina talium ne lateant,per redores in ecclefiis feribantur :dc hoc ftatutum frequenter in ecclefiis cathedralibus dc parochialibus praecipimus publicari, Officiales autem « qui in obfervatione prxdidi ftatuti négligentes fuerint, ipfo fado ingreflu ecclefix ufque ad menfem fe noverint interdidos.

XVI. *Dt exceptionibts.*

Si fçculares judices exceptionem de re per ecciefiam judicata, nifi ad eos pertineat cognitio de confuetudine vel de jure, coram ipfis propofitam recufenc admittere: eo ipfo eofdem tamdiu interdi&o ecclefiaftico volumus fubjacere, quoufque didas exceptiones duxerint admittendas.

XVII. *De appeUasnnibus.*

Cum honor fuperioribus, dc obedientia dc reverentia debeantur, dc ordo confundatur ecdefiafticns *4* fi fua unicuique jurifdidio non fervetur: ftatuimus, ut fuftraganei ecclefix Aufcitanx, eo* rumdem officiales,dc vicarii ipfis fufiraganeis agentibus in remotis, appellantes, vel alias recurrentes ad dos, vel noftram curiam, fi ad nos jurifiii&o pertinet de confuetudine vel de jure non impediant quomodolibet, vel per- christi turbent, nec judieent › ftatuant r preci-piant aliquid, nec fatigent eorum fubditos aliquatenui per fe, alium, *vel* alios, quo minus noftra, vel noftrx curie, *(eu* commifTariorum noftrorum mandata, in priemiffis libere exequantur. Item quod caufas, quarum examinatio vel decifio ^d eofdem de jure vel de confuetudine pertinet » cognofeendas vel definiendas alicui non committant in fraudem, & ad eofdem fuftraganeos vicarios prior appellatio deferatur: nec fuper prçmiffis vel prxmifiorum aliquo dent auxilium, confilium, vel favorem. Suffraganei in prxdi&orum aliquo delinquentes, ingrefiu ecclefiç per menfem; exteri vero, ecclefiaftico interdiâo eo ipfo .ufque ad condignam fatisfadionem fe noverint fubjacere.

XVIII. *De vita* d* *baufiate clericorum*, érc. ›

Circa vitam dc honeftatem facerdotum, religioforum, clericorum, dc latebram, ftatuta pet nos feu prxdecefibres noftros, aliis conciliis provincialibus edita, precipimus firmiter obfervari .· dc quod fuffraganei in fuis dicecefibus ftatuant, informent, corrigant, dc emendent, prout faluti pnedidoram viderint expedire. Praecipimus ftatuendo, quod redores ecclefiarum, Mifias in fuis ecclefiis celebrantes, faltem unum clericum fuperpelliceo induturti, qui fibi miniftret m obfequio Divinorum, neceflario habere teneantur.

XIX. *De baris dicendis.*

Statuimus, quod omnes clerici in faeris ordinibus conftitnti, & beneficium ecdefiafticum, maxime cum cura obtinentes, dc omnes religiofi clerici, ad omnes feptem horas canonicas omni die dicendas vigilent diligenter (nam ad eas dicendas font ex debito obligati, nifi eos infirmitatis gravitas excufaret) dc quam frequentius ad eas dicendas ad ecclefias conveniant horis dc temporibus confuetis. Tempore vero interdidi Miffs celebrentur, dc alia dicantur Divina fingulis diebus in ecclefiis dc moaafteriis, ficut prius, nifi pollutae fuerint feminis vel ianguinis emifione : fubmifla tamen voce, janus daufis, excommunicatis dc interdidUs cxclufis, campanis etiam

'anno Christi

et'arn non Piatis. In feftivitatibus vero natalis Domini, Pafchx, Pentecofte|, & Affumptionis virginis gloriofç, campanx'pulfentur, & januis apertis alta voce Divina officia folemniter celebrentur, interdidis admiffis, & excommunicatis exclufis.

Prxcipientes nihilo minus firmiter obfervari, quod canonici, religiofi, clerici cathedralium ecclefiarum & collcgiatarum, qui in ecclefiis prxdidis ad Divina dicenda officia non conveniunt, etiam interdidi tempore, diftributiones quotidianas, in quibufeumque rebusconfiftat, prxterquam illud quod datur loco prxbendx ordinarix in anniverfaria defundorum, recipiant, confuetudine contraria non obftantc. Sed inter illos qui ipfis Divinis officiis interfuerint communiter, dumtaxat dividatur. Et fi absentes, qui in ipfis Divinis officiis non interfuerint, aliquid de prxmiffis per fe vel per alium perceperint: perceptores dominium non acquirunt, & ad reftitutionem eorumdem funt adftridi: & nihilo minus ad eam faciendam per cenfuram eeelefiafticam compellantur, nid eos caufa legitima exeufaret.

XX. *De no&e non ite.*

Ut laicorum feandalum evitetur, et clerici ab illicitis arceantur: ftatuimus, ut in locisjin quibus port fomtum campanx feu buccin*, de node laici ire fine lumine prohibentur, clerici fine lumine non incedant. Si contra fecerint, pœnx, qux propter hoc in locis quibuslibet imponitur, eos praecipimus audoritate ftatuti hujus fubjacere, vcl plus, vel minus, prout ordinariis eorum videbitur faciendum, per capcllanos vel officiales ordinariorum locorum, eorumdem ordinariorum nomine, ab ipfis clericis exigendx. Quod fi requifiti folvere noluerint, duplicatum folvere compellantur: & idem de.....fruduum prxeipimus obfervari.

XXI. *De Jefulturis.*

Obfervari prxeipimus, ne religiofi vel fxeularos_',clericj cujuicumque ftatus aut conditionis exiftant, inducant aliquos ad vovendum, jurandum fide interpofita, feu alias promittendum, ut aPud eorum ecclefias · exigant fepulturas, vel jam eledas ulterius non immutent. Si fecus egerint, eledio nulla erit; ct apud illas ecclefias fepeliri debebunt, apud quas de jure fepeliendi' fuiflent, fi alia fepultura non eleda forfitan deceffiifent.: & ipfi, fi contra fecerint, & eorum ecclefi* & coemeteria poenis fuper hoc editis fubjacebunt. Si vero fuper fepultura alicujus defundi in dubium revocetur: ad ordinarium vcl officialem illius, fub cujus jurifdidione degebat tempore mortis ejus, protinus recurratur, qui fummarie, & abfque figura ftrepitu judicii, de dubio cognofccns hujufmodi, antequam corpus, defundi tradatur ecclefiafticx fepulturx, fi poflit abfque dedecore & fcandalo rcfervari, breviter prxdidam definiat quxftionem; & quod inde definierit, appellatione certante execution! debitx demandetur. Si vero cafii cognitionis, ve! propter officialis abfentiam, didi dubii decifionem deferri contingat, & cadaver hujufmodi abfque fcandalo inhumatum nequeat refervari: fi in parochia fua hujufmodi obierit, in eadem; fi vero in alia, in ipfa abfque ipfarum precum prxjudicio tumuletur, quoufque didum dubium fuerit terminatum. Si qui autem prxmiffis contradidores extiterint aut rebelles, recipiendo ipfum corpus, alibi deportando, fepeliendo, dando confilium. auxilium, vcl favorem, b co ipfo b ecclefiaftico fubjaceant interdido, a quo nullatenus liberentur, quoufque ad cognitionem ordinarii fatisfadionem fecerint competenter.

A^No' christi

XXII. *De non fepeliendis in ecclejia.*

Item ne corpora laicorum fepeliantur infra ecclefias fine licentia prxlati & ^redoris, quamvis ab antiquo haberent fepulturas, vel aliquod de prxdidis, eofdem excommunicationis fententix ipfo fado volumus fubjacere.

XXIII. *De modefiia in exequiis ndbibenda.*

Firmiter duximus ftatuendum, propter multos clamores, qui ad nos fxpe & fxpius proveniunt, quod in exequiis in ecclefia mortuis impendendis, impedimenta complura proveniunt per amicos, cognatos, aliofve domefticos in ecclefia funere exiftentes; cantilenas, lamentationes, ululatus, & altos clamores, vociferando, emittendo, & faciendo fonitus cum...................... & aliis inftrumentis, vel quidquid Divinum officium abas impediendo '. idcirco ut non fint in ecclefia lamentatrices, lugentes magnis et altis clamoribus, vel quid-

anno christî '»". al,u4 Qon ractendo, propter A hoc quod Divinum officium perturbetur, etfi contrarium acceptetur, cefletur a Divinis in didis obfequiis quamdiu duraverit impedimentum prxdi&um ; & nihilo minus prxdida impedientes per ordinarios alias Jcgitime puniantur.

XXIV. *Ut jus octlefit parocbialis frr-Vetwr*

cov v'ur. *"<*"■ Ut honor debitus ecclefix matri per ejufdcm parochianos fubditos obfervctur, in qua confueverunt cxlefti pabulo refici dum vivebant; & juxta Apoftoluni, fint confolationum focii, qui fuere palfionum; ftatuimus, ut quicumquc extra fuam parochialem ecclefiam elcgerit fepulturam, ejus corpus ante ipfius fepulturam, fi in fua parochia excefierit, vel ad ipfam deportari contigerit, matri ecclefix folemniter prxfentetur, & eidem reddatur de funeralibus debitum, prout de jure, ut in parochia decenter eft fieri conluetum. Contrarium facientes ipfo fado fubjaceant in-C terdido, & tranfgreiTorum * nomine , per redotes locorum, ordinariis intiy. mentur, vel interdidi fentcntiam a fubditis obfervari faciant, & prout juflum fuerit aggravent.

• llçr: so-wIM. H.

XXV. *Ne corpus membratim in diverfis locis fepeliatur.*

Firmiter prxcipfmus obfervari , ut nullus fidelis, cujufcumque flatus, conditionis , nobilitatis , & dignitatis ,D ubicumque debitum naturx perfolvens , ejus corpus membratim in didis locis eligat fepeliri, ne aliquod corpus defundi, impicT pietatis aftedu..................... exenteretur, aut aliud membratim , vel fruflatim, alias in frufta, inhumaniter concidatur , ipfum fubfequenter aliquibus * in menfuraxn exponant ignibus decoquendo, ut tandem excuflis a carne oflibus, ea fejtmda a carne alibi tumulentur : immo fi commode fieri poterit, corpus defundi abfque divifione g deferatur ad locum, in quo vivens elegit fepeliri, aut in civitate, caftro, ubi deceflerit, tradatur ad templum ecclefiafticr fepulturx: ita quod demum & toto tempore ofla ibidem remaneant , aut ad locum , ubi vivens fepulturam elegit, deportetur & tumuletur ibidem . Contrarium facientes ipfo fado fe noverint excommunicationis vinculo inno-

datos : a qua non poterunt, prxterquam in mortis articulo , nifi pel· fedemapoflolicam liberari: & nffiilo minus corpus, quod fic fuerit inhumaniter pertradattim, ecclefiaftica careat fepultura. chmui ·η·.

XXVL *Ut jus ecdefit Parocbialis fervetur.*

Ut honor debitus * parochialibus obfervetur : & animarum periculis obvietur: falubriter duximus ftatuendum , quod parochiani diebus. Dominicis & feftivis ad parochiales eecfefias veniant, Miflas integras audituri. Et fi per duos Dominicos integros continuos, Miflas in dictis ecclefiis non audiverint : ex tunc habeant parochiales presbyteri comminari .... in ecclefiis nominatim poftea excommunicato;.

XXVII. *Ut pax inter pralatas* ⟨Jr *curatos fervetur.*

Vdlentes inter prxlatos & redores ecclefiarum , quxftionis & fcandali ma teriam amputare : ut inter eofdem pacis tranquillitas vigeat, & fervor exxftuet caritatis, praecipimus firmiter obfervari conftitutionem editam per dominum Bonifacium papam odavum , qux incipit, *Super cufiodiam preeminently paftoralis.*

XXVIII. *De Decimis.*

Porro cum nonnulli decimas detineant plerifque locis provincix Aufcitanenfis, non abfque.............. provincix, gravique fuarum periculo animarum flatuendo prxeipimus , ut per locorum epifcopos ipfas decimas abjurare, refi gnare, dimittere, & ecclefiis reftiruere, juris remediis quibufeumque poterunt , abfque diffugio compellantur : fuper quibus ipforum ordinariorum confcientias intendimus onerare . Mandantes nihilo minus , quod tam detentores ipfarum decimarum, ante ipfarum reftitutionem plenariam fi deceflerint (cum eofdem detentores in mortali non fit dubium deceflifIc) quam eorum filii, uxores, & familix, fepultura careant Chriftiana : nec ipfi, nec eorum filii ufque ad quartam generationem inclufive , ad tonfuram clericorum, facroe ordines, vel ecclefiaftica beneficia aliquando admittantur. Si qua aliter eis collata extiterint

anno chrstj **.*. bilicia t eorum collatio nullam habe-A aut roboris firmitatem , & eorum beneficia aliis libere conferantur. Si vero ordinarii przdiâis tonfuram, facrum ordinem, beneficium ccdefiafticum quodcumque, aliter contulerunt: ab illorum eo ipfo per annum noverint fe collatione fufpendi: & loca ubi fepulti fuerint, per annum ecclefiaftico fubjaceant interdi&o. Quam conftitutionem in fynodis frequenter przcipimus publicari, ut nemo fuper iftis fe valeat per ignorantiam excufare, Item omnes laid indiftinste ad przftationem decimarum de novali-® bus....... ic pofleffionibus fuis , per excommunicationis in perfonas, & interdiâi in terram fententias, per ordinarios compellantur: & fi requifiti , fine folutione vel fatisfaâiorte pfzdiâarum decimarum deceflerint, Chriftiana careant fepultura.

XXIX. *Quod decimt proferatur angariis .*

Cum decimet & primitix ordinatione C Divina ecclefiis debeantur: ftatuendo przcipimus, ut pofleflìones, in garba , vinearum, in vindemia, virgultorum , pratorum, & aliarum pofleiTionum cultores , ftatim ex eis colle&is fru&ibus, -f. fetuum A iru&uum * animalium quorumcumque , ex quo maturo non indiguerint nutrimento, novem partibus fibi retentis , decimam partem immediate fubfequentem integre , de prxdi&is nullis inde primitus dediuihs tribus *, fenfibus γλ Primis agrariis, seu reditibus aliis , penlil, aj. necnon de alìis omnibus bonis licite ac- *Dnjiioi it* quifitis , ecclefiis *, quibus debentur , ,e· Centura ecclefiaftica per locorum ordinarios compellantur : contraria confuetudine qualibet non obftante, quam tollimus . Idem dc primitiis przdiciorum, in quantum eft de jure vel confuetudine debitum, przcipimus obfervari. Si vero aliquod przdiâorum fru&uum vel fatuum , ad dominos, emptores, fervitores, mercenaria*, vel quofeumque M-lios, non decimatum fieu non primis tiatnm tranfiverit: ecclefia, feu re&or,E folutioncm decimarum &. primitiarum, a quocumque maluerit, eamdem poterit vendicare. Uno tamen folvcnte , alter remaneat liberatus.

ANNt) CHRISTI

XXX, *Ne impediantur decimt.*

Percipimus publicari, quod nulli religiofi vel alii, in Termonibus fuis ,' confefiionibus, vel alibi, de cetero talia przfumant proponere, quz audientium animos a decimarum xel aliarum rerum , ecclefiis, monafteriis, hofpitalibus, feu aliis locis debitarum folutione * trahant, conumpant : immp verbo & ' £ opere informent eofdem ut ad folutionem przdiâorum prompto voluntatis animo fint attenti.

XXXI. *hem de decimis.*

Cum decimz, qux jure Divino & canonico ecclefiis parochialibus & ecclefiafticis perfonis debentur, a quibufdam laicis detineantur & percipiantur in diâarum ecdefiarum, & ecclefiafticarum perfonarum maximum praejudicium, ex prava confuetudine, quz dicenda eft potius corruptela : ftatuimus, quod detentores przdi&i, & eorum uxores, & filii familias, in morte careantecclefiaftica fepultura , & quqd eorum filiis familias, vel filiis filiorum familias beneficia ecclefiaftica, tonfurz, vel alii ordines minime conferantur : ut przdiâis panis ftri&i, decimas dimittant facilius perfonis dc ecclefiis , ad quas fpeâant,

XXXП. *De detentoribus decimarum.*

Cum alias ftatutum per nos fuerit , & Per P^deceflbres noftros, in provincialibus conciliis haâenus celebratis , quod detentores decimarum ecclefiafticarum , ante ipfarum reftitutionem plenariam fi decefterint, cum eofdem in mortali non fit dubium decefijfTe, tam ipfi detentores, quam eorum filii & ◆ "FoMeS- familiz, careant ecclefiaftica fepultura.· **"H' ftatuendo adjicimus, ut uxores & familiz pœna confimili arceantur,

XJÉXIII. *hem de decimis.*

Statuendo decernimus âc denunefamus, omnes laicos utriufque fexus , cujufcumque dignitatis, ftatus , feu conditionis exiftant, qui vel quz decimas ecclefiarum detinent occupatas in noftra provincia Aufcitana, excommunicentur, & eorum « fententias aggravando, uxores eorum, filios, filias, familias * interdiâxs. Item laid non folvant decimas laicis.

XXXIV. *De*

Jnusn XXXIV. *De pauperibus relhribus.*

Cbar.viur. Provideri pnecipimus «per locorum ordinarios, quod fi redores ecclefiaftsm fibi fubjedarum de redditibus fuarum eccfefiarunxnequcunt commode fuftentari, nec alia incumbentia onera fupportare; tantum de decimis fuarum parochiarum eifdem redoribus ,perquofcumque percipientes eafdem, tam exemptis, quam non exemptis faciant alfignari, quod exinde poflint commode fuftentari, & epifeopalia jura folvere, & alia incumbentia onera fupportare. Item quod religiofi exempti, de terris & poflcfltonibus acquifitis hadenus & amodo acquirendis, decimas integre folvant illis ecclefiis, quibus poflefliones ea«icm & terrx fuerant primitus décimales. Super his enim eft ipfis ordinariis, nifi de rebus exemptis agatur, jurifdidio attributa.

XXXV. *Ut pauperet ecclefia jus fuum profequantur communibus expenfis.*

IM.c-f·. Quoniam frequenter, propter paupertatem ecclefiarum & perfonarum ecclefiafticarum, multa infurgunt incommoda ecclefiis & perfonis ecclefiafticis, five in agendo, five in defendendo non valentibus profequi jura fua:facro approbante concilio ftatuimus, quod ad arbitrium dkrcefani vel officialis fui, de communi contributione expenfarum & fumptuum totius diœcefis, in qua cafus feu neceifitas hujufmodi evenerit,in profecutione juris fui ecdefiaftici provideant eifdem, & officiales fint favorabiles in juftitia exhibenda.

XXXVI. *Ut prafentati a religiofis adecclefias, & ab epifeopis inftituti,pofiea amoveri non pojfint.*

Univerfis epifeopis obfervari praecipimus, quod presbyteri feu redores, per religioioa in eorum ecclefiis, in quibus jus obtinent patronatus, pntfentati, & per epifeopos inftituti, ab eis, nifi per epifeopos & ex caufis rationabili non valeant amoveri : quia ex quo inftituti in eis funt, cenfentur perpetui, confuetudine vel ftatuto quolibet contrario non obftante. Religiofi vero & monachi, quibus, ne a quoquam interdici, fufpendi vel excommunicari valeant, a fede apoftolka eft indultum, fi ad aliqua loca pia vel prioratus ordinariis fubjedos, deftinati fuerint per fuperiores, ut ibi regant ipfo·, ut proprii Apibrtun---1000-"ãño rum miniftri : · led ipfi ipfi ordinariis refiftideant in eifdem: <^uamdiu morentur jrr *'**. illly ratione eorumdem locorum ieu a'f_ pdoratuum, non folum in pnedidis, fed »'«*· etiam in aliis, poflint, fi deliquerint, a fuis ordinariis puniri prçur juftitia fuadet.

XXXVII. *non fiatn&va fundatio fine licentia.*

Obfervari praecipimus, ut ordinarii in Omc-viu fuis tiiœcefibus religiofos exemptos non e *>· permittant conftruere oratoria, feu capellas, in locis non exemptis, line ipforum ordinariorum licentia fpeciali : nec ipfis conftrudis, ipfi exempti celebrent Divina tempore interdidi in locis exemptis, nifi prout cis a jure vel fpeciali privilegio eft conceflum ♦ Si contra fecerint, compefcantur, & fi confervâtores ipforum exemptorum propter hoc in ordinarios aliquas fententias tulerint : tanquam a jure nullatenus revocatae obferventur,

XXXVIII, *De cenfibus* d* *procurationibus.*

Ex querelis quamplurium redorum " ecclefiarum intelleximus, quod archidiaconi, in fuis archidiaconatibus, prout ad eos pertinet, vifitationis beneficium impendentes, ex multitudine onerofa, quam fecum tunc ducunt, & plufquam expediat vel deceat, gravent nimium θiη expenfis. Nos volentes.fuper hoc utiliter providere, redoribus parochialium ecclefiarum, quae in fuis proventibus in noftra provincia ut plurimum funt tenues, facro approbante concilio, duximus ftatuendum : ut nullus archidiaconus, dum vifitat archidiaconatum fuum, ultra quinque equitaturas (in quibus..........fi ducat, intelligimus cum quinque garçonibus peditibus, non cum canibus vel avibus venatoriis) fecum ducat.* & pro illis tantum procurationem in victualibus, non fumptuofam, vel in pecunia a nolente dare : quam pecuniam pro una procuratione integra triginta folidos Turonenfes........ taxamus, una die recipiat, vifitata ecclefia ad hoc fufficienti : nullis per archidia; conum, fi magis quam in pecunia, ut permittitur,procurationem in victualibus recipere voluerit,ad prandium invitatis. Si autem una ecclefia ad didam procurationem prcftandam abfque gravamine

aNNO CHRun a irWw, non fufficiat: aliqua, vel allqux de aliis circum vicinis ecclefiis, vifitatis tamen a attribuaptur, prout fuppetierint facultates. Si autem unus reâor plures teneat ecclefias» fibi pro uno benefieio affignatas, & fi omnes iimul vel divifim vifiraverit: nifi ad unam, pro illis procurationibus, reâor eqrum minime teneatur. Sit etiam cautus archidiaconus vifirare volens, ut in principio fux vifitationis quos fircum tunc ducere voluerit, fic informet, quod nec ipfe, nec quîfquam fuorum, aliquod munus, quodeumque'fit, & qualitetcum-9ue offeratur, recipiat î * nullo pet cos, vel aliquos corumdem, in pnedidis acquifito fraude, vel aliquo prxdiâorutn Si autem prxfumptum merit: percipientes, ufque ad reftitulionem dupli illius, quod receperint, ecdefix vel redoria quo receperint, faciendam, excommunicationis fententix ipfo fa&o fe noverint fubjacere. Archidiaconus autem contra præfcûtem conftitutionem tandiu ab officio eo ipfo noverit fe fufpenium, qnoufque de duplo hujufmodi fi receperit ultra prxtaxatum modum vifitandi, aggravando ecclefias vel rectores earum, ipfa per Ipfum fuerit plenarie fatisfaâum, nulla eis in hoc dantium remiffione, libertate* feu gratia valitura. Et fi a perfonis & locis non vilitatis, pecuniariori donum, fpe fiiturx vifitationis vel convivationis, quocumque quxfito colore feu figmento per fe, alium, vel alios, receperint; eo ipfo poenis fubjaceant fupradictis. Si autem ultra prxdidum numerum duxerint, vel petierint: jufte poterit denegari. Nam quod de orxdicto numero diximus, debet intclligi fecundum tolerantiam in iis locis. in quibus ampliores funt redditus, & ecclefix facultates. In pauperibus autem tantam volumus tenere menfuram, ut & acceflu majoris minores non fcdeleant gravari: nec fub tali indulgentia, illi qui paucioribus equis ha&enus uti folebant, ducendi plurcs credant fibi indudam de extero poteftatem.

XXXIX. *De vifitatiane arcbidiaconi.*

Ad excufationem veto noftram apud Deum de homines, omnibuj arcbidiaconis noftris in virtute ûn&x obedientûe diftriâe prxeipimus; quatenus circa prxmiiToriim obfervationem mandatorum, diligentiam adhibeant & operam efficacem: ne propter eorum incuriam vel negligentiam grex Dominicus exponatur ulterius, luporum dxmonum faucibus laniandus. Illud autem quod de oblationibus confiietis & prrgreffionibus, antiquitas laudabiliter ftaruir, nobilitas * autem pro majori parte neglexir: ia remiffiçeih injungimus peccatorum, ut in antiquum ftatum diligenter ftudeant reformare. Alioquin qruod frande & négliger.tia cotum fuerit deperditum, in diftriZto examine ab ei(dem a fupremo Judice requiretur. Item quod omnes redores habentes beneficium curatum, infra annum, a tempore ipfis commiffi regiminis numerando, fe faciant ad presbyteratum ordinem promoveri t alioquin, jufto impedimento certante, eodcm beneficio noverint efle privatos.

XL. *De confieraiiont ecclefia*

Licet ecclefia nondum confecraca, ex quo eft Divino cultui dedicata, & ibidem funr Divina officia celebrata, cum confecrata eodem gaudent privilegio immunitaris: libertatem ftatuimus, ipfam pollui contigerit feminis vel fanguinia effufione nominis videntia; vel in ipfa, vel in ejus ccrmeteriis, excommunicatorum, interdictorum, hxrericorum, fchifmaticorum, paganorum, vel Judxorum corpora fepeliri: corporibus velocids hujufmodi, fi ab aliis difeemi poterpnt, exhumatis, dc extra ecclefiam & cœmeteria procul eje&is, debent ccdcfia& coemeterium reconciliari protinus, per epifeopumlantum, &. non alium, afpcrGo«e a4ux folemniter benedi&x. Si vero de fado inferior epifeopo ecclefiam & cœmeterium hujufmodi vel edam confecratam reconciliare prxfumplent: eo ipfo, ecclefiaftico fupponitur interdidto.

XLI. *De reliquiis & veneratfan Saritorum·*

Ad Divini honorem nominis & gloriam, exaltationem fidei catholics »... fidelium & falutem ftatuendo, facro probante concilio, obfervari praecipimus: ut de extero, annis fingulis, perpetuo in ecclefiis quibufeumque provincix noftra;, fefta beatorum apoftolorum Domini noftri Jefii Chrifti falvatoris omnium, qui viventes in carne fuo pretiofo fanguine fandam Dei ecclefiam plantarunt quatuor Evangeliftarum, quorum fideli ftudio effiigatis tenebris, veritas transfulfit; & quatuor doâorum confertorum ipfius fan&x matris ccclefix

chr^ti u«. Cur. aa vit

–ζζ^''βζ, Gregorii-, Auguftini, Ambrofii, dntiftitum, Hieronymi presbyteri........ ‹lnorum doétrinis & verborum facundia, tota fabrica ejufdem ecclefiz, illud · quibufdam rutilantibus, fub officio duplici folemniter celebrentur.

Ut reliquiz Sandorum majori reverentia in pofterum habeantur, & ne fimplicitas Chriftiana variis figmentis ac falfis documentis decipiatur, ficut occafione quzftus in plerifque locis fieri cdnfuevit: obfervari przcipimus, ut antiquz reliqui* am&do extra capfas vel vafa nullatenus* oftendantur, ncc exponantur venales: inventas autem de novo nemo venerari przfumat, nifi a Romana ecciefia fuerint approbate: nec quzftor aliquis permittatur portare reliquias, crucem, vel catenas, nec publice in ecclefiis predicate ultra fuarum continentiam litterarum, propter falfa, quz quandoque interférant.· nifi de eorum ordinariorum licentia fpeciali. Et fi contra przfumptum extiterit ab ipfis, debite puniantur»

XLII. *De fatâa MartAu.*

Cum Dominus nofter Jefus Chriftus, rternus Dei filius, fpeciali przrogativa amoris beatam Martham fororem beatz Magdalenz honorandam decreverit, ad ejus hofpitium declinando, quz circa ejufdem Domini redemptoris noftri minifterium foilicitam curam geffit, per quam & vita defignatur adiva, quz * contemplatione * fua & fecure tanquam fruduofior & utilior antefertur: dignum eft, ut eamdem ejufdem Domini noftri Jefu Chrifti hofpitem in Dei ecciefia dignis laudibus attollamus. Ideoque de confenfn concilii przcipiendo ftatuimus, ut quarto Kalendas Augufti, fub officio novem ledionum feftnm ejus celebretur, quolibet anno, in omnibus & fingulis ecclefiis provinciz Aufcitanx; mandantes, ut omnes epifcopi, in omnibus ecclefiis, prout eis fubfunt, feftum bujufmodi In Kalendariis earumdem, ut praedicitur, more aliorum Sandorum, dida die faciant annotari.

XLIII. *Dt ecelejut adificetuiis.*

Cum prxfens & vifibilis ecciefia militans, triumphanti czlefti civitati Jerufalem non immerito comparetur, & locum ubi fandiffimum corpus Domini noftri Jefu Chrifti conficitur &. confervetur, dc nofine reconciliationis ad Dominum inftrumenta, videlicet facramenta ecclefiaftica, miniftrantur, pro ofienfis ftt culpis populi revertentis ad fupplicandum Divinç majeftati fpecialiter deputatum, in quo etiam delidorum venia confidentius impetratur; inter cetera firmo fundamento ac humanis ex politis aedificiis communiri deceat, ut Deo gratusexiftat, infpicientibus & ingredientibus fit devotus & placidus, & confidérantes illiciat, & reficiat, deformet: facro approbante concilio ftatuimus, ut epifcopi, abbates, & prxlati, redores eccle-furum, & religiofi quicumquc., in fuis admonitionibus, przdicationibus, confef-fionibus, & ubicumque, quantum comrnode potuerint, clericos, plebes, dc populos, inducant attentius & informent, quod cum ecclefiz ordin. fubjedx, conftrudione, reparatione, emendatione & ornamentis ecclefiafticis indiguerint; ad przdida facienda & hujufmodi, de bonis * ....b collatis contribuant, & eleemofynas conferant competentes · Ordinarii autem focprum provideant, quod ecclefiz rurales quz eis fubfunt, taliter reparentur, quod in eifdem, falcem femel in anno, fqlicet in die invocationis ipfcrum, decenter Miffz valeant celebrari. redorerparochianos & fubditos ecclefiarum earumdem, ad przmiffa omnia, fi necefle fuerit, compellendo: conftituendo nihilo minus redores, & aliquos illarum ecclefiarum parochialium colledores, pperarios, exeeutores, qui ad przmifia complenda fint fideles, folliciti, & attenti. Ut autem devotius & facilius omnes & finguli ad przmifia inclinatur: omnibus vere pœnitentibus dc confcffis, tam quiprzdidatpias eleemofynas & caritativa fubfidia erogaverint, quam religiofis & aliis qui ad haec facienda induxerint, quadragintadies de injundis eifdem pœnitia, mifericorditer relaxamus. Suftraganei vero in fuis diocefibus concedant indulgentias in pntdidis, ut Deus miniftraverit, δζ frudum exinde noverint provenire,

XLIV. *Qualiter chrifma* dr *oleum deheeur oujlodiri.*

Omnes miniftros ecdefiarumque redores provincia. Aufcitanz exhortamur fin Domino, cm nihilo minus in virtute fandae obedient!* injungendo, ut in eundis ecclefiis fibi commiffis, chrifma & euchariftiam fub clavibus fideliter confervent: ne inde poffint c horribilia *exerceri»* Ne ipfas ponant fuper fidilibus vafis, arcis propriis, aut etiam alienis: ad habendum calices argenteos ftudeant s & vafa, dc minifterii vcftimenta, pallas altaris, necnon & ipfa corporalia tam nitida & mnnda teneant, ne ali-

"anno chiusti ■»·*· ****01* ®nt ^orror": ut P°^ Dei bafiliez, quam domus, laic* videantur. Nimis cmm videtur abfurdum, in facris fordes negligere, quz decedent in profanis. Si autem propter ingruentem neceflitatem, aliqua vafa vel fupelledilia in ecclefiis confervanda poni contigerit: necefiitate certante, ab ecclefiis expellantur. Tranlgreflbres przdidorum, ordinariorum arbitrio puniantur.

XLV. *Indulgentia vifitantibus ecclefias.*

Ad Divini cultus augmentum,ad devotionem populi excitandam, ad temporalis pcenz pro delidis debit* remiffionem facilius confequcndam: de Dei omnipotentis confifi clementia, facro .approbante concilio, omnibus vifitantibus ecclefias cathédrales noftrz provinciz, fingulis annis, in vigiliis, & in die folemnitatis invocationis cujuslibet ^arumdem, vere pernitentibus & contritis, XL. dies, & in fingulis diebus odavarum folemnitatum ipfarum xx. de injundis eis poenitentiis mifericorditer indulgemus. Et ftatuendo przcipimus, quod quilibet fuffraganeorum noftrorum, de voluntate noftra & coepifcoporum fuorum, przdidis indulgeant illud idem. Item przcipimus, quod in fingulis ecclefiis cathedralibus, regularibus, collegiatis, & parochialibus noftrz provinciz, dum Miftarum folemnia celebrabuntur, ibidem, immediate poft orationem Dominicam, pro pace 6c bono ftatu ecclefiz, regum, principum & comitum, populi & terrz, juxta varietatem temporum ad Dominum fiat oratio fpecialis.

XLVI. *&uod in ecclefiis non teneantur farlamenta»*

Cum ecclefia Domini, domus orationis efte debeat, non alterius negotiationis, ut cum pace & quiete intentis przcordiis devotx orationes & facra lolemnia in ea valeant celebrari; dt nimis abfnrdum fit & crudele, quod ibi exerceatur judicium fanguinis ,\ubi eft tutela refugii conftituta: przienti prohibemus edido, ne de cztero judices fzculares, cujufcumque conditionis fint aut ftatus, caufas fuas, maxime ubi de fanguinis eftufione <5c corporali pœna agicur, in ecclefiis vel coemeteriis audeant agitare, ftatuta, parlementa facere, nifi pietate fuadeantur, confuetudine contraria non obftante. Contrarium facientes ,poft publicationem przfentis edidi, quam eis ,in fynodis per ordinarium, prout ei fub-"^^"" funt fieri * excommunicationis fenten- christ; tjz ipfo fado volumus *exercere*. ♦. Pro- . £*' |Jt certus eorum nihilo minus, & prolatzUum*. fententiz, in didis locis omni careant ·1Ɽ^· roboris firmitate.

XLVII. *De excommunicatis.*

Quicumque dominium temporale obtinentes, interdixerint fubditis fuis, ne'·'· prxlatis, aut clericis, feu perfonis ecclefiafticis quodcumqufc vendant, aut e®mant aliquid ab eifdem, neque ipfis bladum molant, quo carius panem aut alia obfequia exhibeant; cum taliaprxfumantur in derogationem ecdefiafticz libertatis; denuncientur & publicentur ipfo fado excommunicationis vinculo innodati. Si autem communitas, feu univerfitas quorumcumque locorum, contra przdidas perfonas quoquo modo in przdidis deliquerint: tamdiu eo ipfo fubjaceant interdido, quoufque eis per eos fuerit plenarie fatisfadum. Item ceonftitutionem dominorum Alexandri IV. *Quia nonnulli*, & Bonifacii VIII. *Clerici laicos fere*, Romanorum pontificum, przcipimus obfervari.

XLVIII. *De fententia excommunicationis.*

Excommunicamus, & mandamus denunciari excommunicatos publice, omnes concubinarios, ufurarios, adulteros, mi_nifeftos. Item nullus profefius religiofus, tacite vel exprerte habitum fuz religionis dimittat temere ubilibet, nec Daccedat ad quzvis litterarum ftudia,nifi de fui fuperioris petita canonice licentia & obtenta. Contrarium facientes, excommunicationis incurrant fententiam ipfo fado.

XLIX. *De fiatutis contra ecclefia libertatem.*

Quicumque ftatuta edita, & confuetudines introdudas contra ecclefiafticam libertatem, ♦ ftatutarii & feriptores ftatstorum ipforum, necnon domini tem- »(■. p< čes, confutes, redores, & confiliarii... k rum, ubi hujufinodi ftatuta de cz- ·>·«.*. ■«. tl edita fuerint vel fervata; & illi qi fecundum ea facere przfumpferint vel judicare, vel in formam publicam feribere judicata vel fada, vel contra didam ecclefiz libertatem, fraudem dire&e vel indirede, confilium vel opem duxerint adhibendum: nifi infra menfem,

'anno Christi '*««. ' · tcmP°rc publicationis hujufmodi A numerando, prrdida cum fatisfiuftione debita duxerint revocanda, in excommunicationis fententiam fe noverint incidiftc ipfo faâo ‹

L. Ut fubiicetur oanftituth Grqorii X.

Conftitqtionem domini Gregorii decimi, quaf incipit, *Pro eo,* in-fynodis fuffraganeorum publicari przcipimus , & ab ipfis fubditis inviolabiliter obfervari.

LI. *De iis,* fwi *retinent inftrumenttm /&-B luti debiti.*

Excommunicamus, & excommunicates publice denunciari przcipimus creditores , qui inftrumentum foluti debiti detinent, nifi infra quindecim dies , fi commode fieri poterit, reftituerint rcquifiti ipfum inftrumentum debitori, vel alii legitimo pro eodem ; vel faltem ipfum cancellaverint, vel fregerint * inftrumentum fecerint de foluto, infra terminum antedidum. Et hanc coniiitutionem frequenter in parocbialibus ecclefiis provincix Aufcitanz percipimus publicari,

M, rei

LIL *Dc interdi&is.*

Supponimus ecclefiaftica interdiâo omnem-locum provincix Aufcitanx, ubi manifefta rapina ecclefiarum, religioforum , clericorum, vel perfonarum ecdefiafticarum reponitur : quamdiu di<fta rapina ibi fuerit ; vel clericus, aut perfona ecclefiaftica, contra voluntatem fuiD przlati , inibi rapta a quocumque detinetur. Et fic de loco in locum mutata fuerit : primus locus, & alia unde & ubi mutatur, ufque ad dignam fatisfaâionem, eo ipfo, ecclefiaftico remaneant interdiâo. Et fi in paedidis quifpiam * concefferit fcienter , ipfo faâo pœna confimili fit ligatus.

couIM(e> rit. H.

LIII. *De iis, φû faillant clericos, relifiofos, reclufos, leprofos.*

Excommunicamus, & excommunicates denunciari poblice przcipimus comites , barones, confules, bajulos, & alios quofcumqne, qui clericos, rcligiofos , reclufos, leprofos, ratione perfonarum, vel patrimonii ipfbram, aufi fuerint talliare, vd aliquid pro taftia exiçere ab eifdem: nifiucexaâa, infra quindecim dies plene reftituerint, requifiti.

LIV. m* *pigrentor bona ecclefia.* cSS?f

Perfonx ecdefiafticx vel earum bona pro aliis non marchientur , vel pignorentur. Contrarium facientes, nifi de przmifiis fatirfecerint infra menfem , ipfo fado fint excommunicationis vinculo innodati. Univerfitates locorum fubjaceant ecclefiaftico interdiâo, cpnfuctudine contraria non obftante.

LV. *Ut locus non interdicatur pro pecuniario debito.*

Przcipimus, quod nullus locus pro pecuniario debito fupponatur ecclefiaftico interdiâo, fine fedis apoftolicr fpeciali licentia: fecus przfumptum, ipfo jure eft irritum & inane. Denunciari przcipimus publice excommunicatos univerfos dc fingulos, qui apud zdes facras depofita ecclefiarum vel ecclefiafticarum perfonarum arreftavcrint, faifinaverint, vel occupaverint; & qui arreftari, faificri, vel occupari mandaverint; & qui talia occupata, failita , feu arreftata receperint; & qui in pnrdiélis fcienter dederint, publice vel occulte , confilium, auxilium, vel favorem.

LVI. *Ut prtdiRa flatuta publicentur‹*

Przcipimus autem omnibus fuffraganeis noilris, ut pratdida ftatuta habeant, & ea in fynodis fuis, fingulis annis publicent, & faciant a fubditis inviolabiliter obfervari.

OBSERVATIO GAB. COSS.

Aeni MCCCXXVI. qui huk adferibitur rqacillo, certiSimus eft charaAtr confthwtua la die *lpfo, quo* habitum notatur, nempe VIII. Decembri·, inaMeme lo feriam fecundam. Qpara allunde latrufum oportet c«e capitulum te MS. noftro ad omnium calcem lubjeûum. quo promuljatn dicuntur ha confiitutiooM apud Nuparolum anno MCCCHI. Itaque bic a note' omiSum eft, «aqua libantia·, quod fapertaa editum eft ad calcem Napaoltafa illius concilii. Qpod quidem

UCtaaqM ferte· atieuM. GuM em 1 priora capital· perfteeaat U aa· NOCCXXVI. qU te dute iTaria aaprtert. Etar; poAerfon, W MOÙCtU «al arf«fora natatur ? Nam

ellte MacmiMf aaal MCCXC. «П·» cephite· ean-

Ar* pra«rMMâ aft operarum aacUfttaua, ate petita aotra,

CON-

concilium silvanectense

A Guillelmo de Bria archiepifcopo Remenfi, & ejufdem provincix coepifcopia anno Domini M. CCC. XXVI. celebratum.

Ex iywMÜHM Rmam eccM· MSS,

TITULI CAPITULORUM.

I. *Ofdo etMrtudi etncilii.*
I. *Nt itntfitinti tlitmu in ft fitfcipinnt tUigt-titntt.*
J. *Dt Jttinut ptrftivtndij.*
4- *Ulf txteummicnti , ci ngtnto & ttfltjicgntle in ntrtfu fort rtftlhntitr.*
J. Mt *invnunitm ftmtfw.*
6. Nt tiendtfiinn mntrimtnin nntrnimfitr.
7- *Ui tal&nftKinm jniieierMi uttcttiie »N' if*· ftdintnr.*

PRÆFATIO.

UNiverfis profanes litteras inÎBeôuris, Guikleltnus mlferatione Divina Kemenbs archiepifcopus, Gerardus Sueflionenfis , Albertus Laudunenfis, Joannes Belvacenfis , Petrus Catslauoenfis, Fulcandus Novionenfis, Petrus *Sil·vaneAenfis*, epifcopi , perfboaliter , una cum aliorum fuffraginsorum Remenfis province ab·(entium & cathedrslium ecclefiarum procuratoribus, lo concilio provinciali apud Silvaneâum congregatis, aliis omnibus qui potuerunt & debuerunt coaetari, ad boc evocatis, In Domino falutem.

C A PITULA.

I. Ordo celebrandi concilii

IN hoc faero provinciali concilio ordinem procedendi cupientes ftatuere Deo gratum, ut fuavis & dulcior reddatur paftoralis follicitudinis labor in frudta: ordinamus pro futuris temporibus , ut ingreifu facri provincialis concilii Miffa de Spiritu fanfto per nos archiepifcopum, & fnccefibres noftros archiepifcopos Remcnfes,vcl quibus committemus, in pontificalibus celebrabitur folemniter, fufiraganeis fecundum fuum ordinem in capis & baculis paftoralibus, una cum abbatibus prxfentibus fecundum fui decentiam ftatus ornatis : qua completa prrponetur verbum Dei, dc indulgentia concedetur , dt ftatim decantabitur : **Pbw** Cratfw *Sfiritusi* ita Î|uod totam fpem noftram ad folam reerentes fummae providentiam Trinitatis, procedamus confidenter ad tradbutum & expeditionem in concilio agendorum, horis dc diebus fequentibus opportunis. Quibus peraûis fiet definitio per archiepifcopum feu ejus commiliarium : dc ftatuta , fi quae funt ibidem fa&a, pronunciabuntur fufiraganeis, cum mitris dc baculis paftoralibus ac prxfentibus aliis in concilio congregatis . Et data benediûione recedere poterunt ad hujufmodi concilium congregati·

II. Ne *bcncjkhtti alienas in fe fitfcifiant obligationes.*

Hoc igitur obfervato ordine ftatuto ufque ad tradatum agendorum, deliberatione pmhabita diligenter fuper gravibus querimoniis totius Remenfis pros, vincûe noftrorum fubditorum : inter cetera, au&oritate hujus concilii (latuimus , & fub pcena privationis fuorum beneficiorum inhibemus , ut beneficia ecclefiaftica obtinentes, alienas in fefufcipiant obligationes : falvis ponis aliis contra tales in jure conftitutis.

III. *Dt dccimit ptrftlvendis .*

Cumque in pluribus diéUt provincix partibus decinue minus plene folvantur: auâoritate diâi concilii moneantur debitores decimarum,ftibpcena excomrhunicationis , ut de fuis debite fatisfaciant decimis ac nomina non folventium , vel fuper fatisfà&ione minus plena fufpeâorum, per illos quibus decimo hujufmodi fubtrahuntur , ad tunc proximum futurum provinciale concilium referentur , ipfius concilii debitam ultionem ac remedium fuper hoc audituri.

IV.

CMWSTI ·»·*·

IV. *Ut excommunicari ad agendo & teftijicani/o in utroque foro repellantur.*

Praeterea, ut ab agendo, patrocinando, & teftificando, excommunicari ma. * jori excommunicatione *a* jure vel ab homine/ etiam in faxulari foro'repe!- lantur: diflride praecipimus & mandamus judicibus ecdefiafticis ordinariis, jura fuper hoc conftituta obfervare.

V. *Vt Immunités ecclefiaftica fervetur*

Infuper ut immunitatem ecdefiafticam confequi poflint ad ecciefiam caufa immunitatis fugientes, prout jura volunt: ne iifdem in alimentis, & aliis fibi neceflariis miniftrandis, quifquam obviare przfumat, denegans quo minus cis neceflaria miniftrentur a volentibus eis miniftrare, & laici extrahentes ipfos fine audoritate diœcetâni, ac immunitatem ecdefiafticam quoad fugientes ad eam, dc alias impedientes, ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant audoritate illius concilii in eos promulgatam.

VI. *Ng claruleftina matrimonia contradantur.*

Ceterum ut matrimonia clandeftina contrahentes coercantur, in eos fententiam excommunicationis proferimus : quam ipfo fafto incurrant totaliter contrahentes, conftitutione edita contra illos qui clandeftinas conjundiones pro- hibere contempserint, & qui eis prxfumpfçrint interefle precedente fuo marte.

chxbti 'in-

VII. ***Ut ecclcfiajticorum juJiciorujn exeeutio non impiatur.***

Poftremo ut litterarum & mandatorum curiarum ecdefiafticarum portitores dc exeeutores defendantur advertas temerarios & nefandos faicorum abufus, qui eos capiunt, & incarcérant, litteras. & proceflus hujufmodi lacerant, ac eccleftafticam nequiter pnetamunt impedire jurisdidionem : fententias excommunicationis, tam a jure, quam audoritate conftitutionis recolendie memorise domini Simonis, olim in regno Francise apoftolicx fedis legati, in concilio fuse legationis promulgatas quas incurrant diflyide hujus concilii * provincialis, volumus dc mandamus & przcipimus per totam provinciam Remenfem publicari t dc ubicumque tales apparuerint prxfumpcores eas incurrentes, nominatim excommunicator nunciari, a Chrifti fidelibus ardius evitari.

CeiKjl Bi tunc, inno

Ia quorum omnium dt finguforum teftimonium fit munimen, litteris praefentibus noftra tigilla funt * cxpenfa. Datum apud Silvaneftum, anno Domini ipillefitno trecentefimo vicefimo iexto, die Veneris poft Dominicam, qua cantatur, *Mifericordio Dm*.

CONCILIUM COMPLUTENSE

Ex biblioceca Vailiceliana nunc primum editum.

Jn nomine. Domini noftri Jeta Chrifli, Arnen.

CONftitutiones per reverendum patrem dt dominum, D. Joannem Divina mifjratione Toletanum archiepifeopum, primatem Hifpaniarum, ac regni Calidiae cancellarium, fadse in concilio per eum apud Akalam de Henares celebrato, anno JDominiM.CCGXXVI. vicefimo quinto menfis Junii; qua die concilium extitit finitum.

PRÆFATIO.

COm ex ofltoft noftri debito curia folNchemur continuis, &aflSduameditationepul- D femur, fti juxta eradite nobis difpenfationis of. fictum, ftdxlitorum commodis, lo quorum profperitate proferamur, quantum nobis ex alto cooctflbm, tollicitudinis ftudio intendimus.* idcirco nos Joannes miferatione Divina archiepifcopus Toletanus, primis Hifpaniarum, ac regni Caftella cancellarius, attendentes in ore prrdeccflprum noftrorum, qui mulla ftatuta falubria in Dei ecclefia ftatuerunt, cupientes eorum inhaerere veftigiis ; in concilio quod apud locum de Alcala noftra dkecefis celebravimus, prefentibus venerabilibus fratribus no pftria, Petro Segdvieofl, & Joanne Oxomenfe, 15flt remando Coochenfi, 1 epifcopis; fit procuratoribus Palemini, Seguntini, dc Cordubenfis, eptfcoporoms pro reformatione & relevatiooe ecclefiafticaa Ubertatis, conftitutiones edidimes fnbfequentes, eues per fuftraganeos no- (Vos irrefragabiliter volumus obfervari.

~ craum

CAPITULA.

I. *Dt fujfraienet^ φα A elit quem* ʌ *métropolites emfecratus efi.*

*9 /""^Uamvis a facris fit canonibus inftitutum, ut epifeopi fuis metropolitanis reverentiam promittere teneantur; quia tamen ipfa experientia rerum magiftra 'nos edocente, probavimus nonnullos fuflraganeoram noftrorum, nobis & noftrx Toletanae ecclefix, in eifdem promittendis négligeates ha&enus extitifle: idcirco concilio approbante, pnefenti conftitutione duximus ftatuendum, ut epifeopus, per alium quam per nos, fine noftra licentia conlecratus, cx quo fuam fuerit ingreflus diocefim, ufque ad annum, legitimo impedimento ceflante, ad nos accedere perfonaliter teneatur, ad pro•amittendum nobis & noftrx ecclefix reverentiam & obedientiam , ut tenetur: nifi de noftra fpeciali licentia didtus terminus fibi per nos extiterit proroeatus. Alias contrarium faciens, tamdiu ab ingreflu ecclefia: fit fufpenfus , donec ad nos venerit, & obedientiam prxftiterit a canonibus definitam·

II. *De mmnatitete ecclejiervm .*

A»· u»»· Quamvis dudum bone memoria: D. Gundifalvus pnedeceflor nofter, in concilio apud Pennam fidelem per cumdem provide congregato, aliqua ftatuerit in conftitutione, qux incipit η ***Item tume» qutDivini jurit*.*** que non folum ad utilitatem omnium ecdefiarum noftrarum · dioecefum & provincix cedere dignoicuntur, fed& ad tuitionem ecdefiafticx libertatis: quam conftitutionem in omnibus volumus inviolabiliter obfervari. Sed quia novis morbis nova convenit antidota prxparari, approbante concilio decrevimus ftatuen-

« h ea. ïiπi* StecSi.' v

Adum, ut quotiefcumque aliquis excom--^^^' * manicatus fuerit ab homine rei a jure, *aam* **pro eo quod * .... ecclefiarum vel.** ecdefiafticaram perfonarum rapuerit , a«LΓZi depraedaverit, feu invaferit, vel alias be“* eifdem perfonis quantumlibet atroces injurias * corporales, poftquam per epi- * fcm, i» fcopum, in cujus dkêcefi eft commit fum deli&um, in di&a diœcefi excommunicatur fuerit, & publice nunciatus: fi fuper ejufdetn denunciatione per cumdem epifeopum fuerimus requifiti, & gprxtextu requifitionis prxdiâx, exceptis * **injunxerimus, quatenus in fuis** Hk<w»*ih ~~dieecefibus~~ exc~~ommunicatum~~ ~~praef~~atum faciant publice nunciari juxta noftri tenoris mandatum.* fuflraganei noftri in fuis catbedralibus ecclefiis, ac aliis fuerunt dkrcefum, teneantur talem facere publicari. Et fi fic publice nuntiatum ad locum aliquem declinare contingat: quamdiu ibi moram traxerit , fi hoc nobis vifum fuerit expedire, de mandato noftro cefletur inibi a Divinis. Eat dem ftatuentes, fi propter commitfum 'in diœcefi noftra defidum , per noa di£li fuflraganei fuerint requifiti (vel bona , qux in aliis dicecefibus fufiraganeonun noftrorum funt menfic noftrx vel dominio deputata, fuerint, ut prxdicicitur, invala, vd etiam occupata. Super quibus bonis noftris invafis feu occupatis » in alicujus fuflraganei noftri dkecefi confidentibus, idem fuflraganeus requifitus, ficuti propriis, vel fax ecclefir invafis, procedere teneatur, & denuntiare, ut fuperius eft expreflum.)Uem quoque nos procedere & facere teneamur fuper invafionibus, & occupationibus bonorum , qux fuffraganei noftri habere in noftra diœcefi dignofcuntur . Et fi forte di&i fuflraganei mandatum noftram fuper pntmiffis infra menfem neglexerint adimplere : ex tunc ab ingreflu ecclefix tamdiu noverint fe fufpenfos, donec di&nm mandatum adimpleverint cum efte&u,

UkWWkJA

ANMO CNRSTt •il».

CONCILIUM ROFFIACENSE

Ab Arnaldo Burdegalenfi archiepifcopo cum fuffraganeis celebratum anno Domini M.CCQ XXVII. die" Mercurii poft feftum B. Hilarii hyemalis.

Ex MSS. duobus Collegii Parii, Soc. JESU nunc primum editum.

CAPITULA

I. *Contra judices fieculares, clericos cafsentes A detinentes.*

QUoniam in quibufdam conftitutio. nibus noftris provincialibus continetur, quod nifi judices, vel quicumque alii fieculares, capientes clericos vel alias ecdefiafticas perfonas, requifi- Λ. uwc*t vd mot^ti ûc opto» deliberent * ««atmo· vel reftituant, cèfletur penitus a Divi-» vdncxdMt quoniam comperimus, A quo.

pter fuam inhumanitatem commode non pofle requiri, vel etiam moneri ; & quqd. ecclefiis & perfonis ccdefiafticis, ac rebus & confanguineb eorumdem fic monentium, vel requirentium, non-verentur inferre injurias A contumelias infinitas : idcirco deliberatione prxhabita diligenti, in qoftro provinciali concilio, anno Domini M.CCC.XXVI. •nrt-ft * «pud Roffiacum Pidavenfis diœcefis celebrato, duximus ftatuendum : quod ÎXTJT·. <ic extero quicumque religiofi vel fieculares», vel eorum loca tenentes, ad aukMww ΦΜΚ cura , vel regimen, vel adminiftratio ecclefiarum, monafteriorum, prioratuum, vel beneficiorum quorumcumque ccclefiafticorum , dignofeitur pertinere , vel pro tempore pertinebit , quam cito noverint clericum vel clericos, vel alias perfonas ecdefiafticas , in loci», caftrb, A villis, in quibus regunt vel adminiftrant, tamper judicem, quam per quemcumque alium fiecularem detineri , abfque aliqua requifitione vel monitione, didis detentoribus vel aliis facienda, tenorem A formam noftrarum'diâarum conftitutionum teneant viriliter & obfervent, ceffantes A ceffare facientes ipfo fado penitus a Divinis, quamdiu detinebuntur ibidem. In exteris autem volumus noftras prxdidas conftitutiones in fuo robore perdurare , Quod fi prxdidi regentes vel adminiftrantes, aut eonfin loca tenentes, ignorantiam crafTam prxtcnderint vel fupinam, a Divinis, ut prxmittitur, non certando: ipfo fado ex» communicationis fententix ipfos volumus fubjacere.

IL 17/ *clerici fofiulare fofitt in foro fistulari fro ecclefiis.*

Item in eodem concilio duximus ftatuendum in favorem ecclefiarum , & non obftantibns aliquibus conftitutionibus noftris. provincialibus , feu fynodalibus fufiraganeorum noftrorum , fuper hoc editis: quod quicumque clericus, vel facerdos, aut alia perfona ecclefiaftica, poftulare poffit in foro fxculari pro ecclefiis quibufeumque, ecdefiafticifque perfonis, & rebus eorum abfque excommunicationis vel interdidi fententia, feu alia, propter hoc incurrenda: dum tamen.inde non fequatur aliquod donum, pretium, vel promiflum, etfi a volentibus offerretur ; alias noftris conftitutionibus pnedidis fuper hoc editis, in fuo robore duraturis .

Aàa funt spud Rofiacum Pi&avenfis dimcefij, anno dt diebus quibus fupra, in concilio provinciali, per reverendum patrem D. ArDakto'l {* ‹ 8^ Bex*«ekoton ^biepifropum K e *

c£î± ·I F '>!»·

CONCILIUM TOLOSANUM

Celebratum anno Domini mcccxxvl die viii Juoii.

Ear edrmuca *mf. GeHMnti* *t fub* mnw mccexxvii.

Die Mercurii xxit. Aprilis MCCCXXVIL A dominus d' Efcalqueutio , unus de confit» libus civitatis Tolofn , vofait vivus tumulari t Ac fibi viventi , tamquam mortuo , cxTequias fieri in ecclefia Fratrum Pnrdicaconim ; quod faâwn fuit cum magna tt funebri pompa, out. nibus viris capitularibus nrariênribu», A *ipfo* d'Eicalqueuiio pofito in feretro, & decumbente, more defunAorura adornato, manibus junfth, & quadraginta httenorciniis ardentibus illuminato. Miffa alta de mortuis celebrata, flt omnibus cammooiis, qua: fa hujufmodi fuueribus adhiberi foleut, peraftts ; feretrum cum corpore fuit adportatum , tamquam fitgulturn demandandum , At prope mafas altare depolitam ; dt fic fiiit ttrtafaus huj» officii funeralis ; & inde cum collegis fats domum repetit, & ibi prandio fenebri donati fime.

B Dum haec gerebantur , abiens erat archiepifeopus ; qui teverius , tt de pnemiflis

fafiraganeonim , & omnium abbatum fua provincia ; qui convenerunt Toloûun , fa palatio archieptfconaN . die oftava medi» Junii , ubi per tret dies lequentes , quaftiooe folemniter agitata ; an jofbm & rationi cvnfeotanetun *cilia* » exfequtas tt funera vivi , tamquam mortui, celebrare ; definitum fait plane , anticipa, tranem funebrem nullo jure niti, nee ecclefia* ftieo, nec QactHari ; ab ecclefia tamquam f«*. perfUtMimn teneri ; injungendo ommbus ecclefiafiicis « tam regularibus , quam incularftau , ne in pofierum talia pnefiunant, fob ptenaexcommunication»,

CONCILIUM AVENIONENSE

Contra Nicolanm V. ancipapam ejufque errorem , celebratum tempore Joannie pape XX.

Nlcdsus V. Petrus Corbaricniis antea» no- minants, ordfais Minorum, contra Joannon XX. (quern Lttdovictis IV. acerrime oderat) ftodio tt opera ejufdem Ludovic! anttpapa creatus fuerat. Qui cum prêter fehifina ceckfue illatum, publice doceret Jcfitrn , ejufque difeipufas, adeo pauperes femper faille, ut ni»

C refutavit. Tirapenr *priai (ckifrietâ,* in. quit Marius capite vicefimo primo lib.defchifmatibua tt coocil. pr Jmmmv XXII. Awfa tarifai << fatiMnar *centre htran Cerhericnfeue trtàù* JMnnvmv, «mrÿapMt errnhan a Zfadsnace ftavur». *h ocre etie caicibe m belie icWk* , Jammm XXIL fararirmn dfaferewraS, *defnitt Jtfeut, cjnfyçr b/tifebi,* fare *ftcfm*

rcmque ejuidem , faern firipiure contrarium ,

& CONVENTUS EPISCOPORUM ET PRÆSULÜM

Jvmo»i heiittu, i» fu» agira/a *yteflie* dr paqpotM» *Cbrijti, circe mumh* I|*7. caUrufar.

QUcflioocm celebrem de ufa tt dominio rerum temporalium penes Qtriftum , tt Apoftolos fa concilio Aveuionenfi amti 1J» diicuflam faille dim ego fafpicatus nonnulla ad illam pertinentia , tamquam novam accef. fionem ad illud concilium attuleram . *Hunc* vero re melius confiderata preftare cenfui alto prefixo titulo illa omnia extubere ; nullo fui quidem idoneo tefte feimus in concilio ejufdem anni IJ17. de hac queftione iraâatum quic. J^uam fuiffe . Igitur prodeunt hae ipfa modo ub infcriptiooe Conventus Avenfaaenfis. Cete. rum quo de hac qaofiiooc olim tradidi ex P. p Petcrfy colieftore conciliorumHungarfa inooo- ^bullis reformanda efle intellexi ex ipfa codicis Vaticani J740. infpeftione collegi. Etenim apud illud Guido atborcnfis tt Goefacufis Archiepi-

Dfcopus comparet, cum refpfa fa Codice Vatie·· no , ex quo ille fua cxhMt, legatur Guido Epifeopus Tirknfis tt Arboreal» Arehiepifeo-·* pw. Ita pariter male ab Mo feriptus eft : Bpf» fcopusSegnenfis pro quo eft fa codice; Epileopus Dtanenfis. Simili» finie Varicmm aft alter codes fa BMfatheca S. Marri Veaetib fera», tus notante Y. G Antonio Zanesri eju&tem Bfaiiotbec» curatore dignMfano, qui tt catalogum exhibet Patrum fa eodem conventu fentenüam fuam ferendum ex eodem Veneto codice deferiptum ·. Eamdem puriter&ego, fed « Mk. in nonnullis accuratiorem in Vaticano teperi, ex quo hunc proferendum cenfui.

D. Fr. Vitalis Card. AJbaneuCs.
D. Bernardus de Tune Card.
D. Arnaldos Boiardi Archiepilcopus Salerni, unos.
Fr. Atifredus Leâor Barehinlooenfis.
Fr. Monaldus Afchtepifcopus Beneventanas.

PntdàHi tettaar OrMs Matra ad rasade* ce*· cb0a**t istteadaaf, videUcet <fttd Cbrifias & Aptfals aibêl* Aafmravr ῇ* prtprw Vr/cMvanau.

SECUNDA PARS.

cbitpifapi Saieraitaait Capbetfs, Uludiwtfj, Pacwtfx èr *Rigt^u Epifctpen* æ Mqtftn-rueFretr»*Mneree; fù>* *ii34*rtf· perfett* erdianverit* ans *reperitar* m *rubrica*

TERTIA PAR. S.

Uti vert fui etafraria teaclsffieaeat iateadaat [net fus fifaaaiar .*

D. Gaucelinue Card.
D. Arreblayo Card.
D. Simon Card. Viennenûs.
D. Card, de Monte Faventio.
D, Card, de Rufo.
D. Berengarius Card. Tufculanus·
D. Card, de Arrtblayo.
D. Pctnu Card, de Columpna.
D. Ncapdeo Card.
D. Card, de Pdagraa: AÜÏrw *alia* mums; Ifle non dedit cooGlium.
D. Joannes T. Theodori Diac. Card.
D. Jacobus S.Gregorii ad Velum Aur. Dtac.Card.

QUARTA PARS.

ArfMM#«r *Pralati caaeEtbesAts ideal a*t yntûtaù CardL* *,ttJ·*

Fr. Jacobus Epifeopus S. Marie.
Epiicopus *Lucaiaat.*
Epifeopus Anicienfis.
Epifeopus ZagabrienCs. Fr. Auguftiout.
Epifeopus Nacaiett&s. Fr, Ferras.
Epifeopus NannetenGs.
Epifeopus Brixinenfià.
Archiepiicopus AraoreaGs. Fr. GuiJo Epifc TirienGs, & Archiep Arborcnûs.
» Epiicopus Soranus.
"Patriarcha Alexandrinus. Fr. Angelas, Arcbkpifcopus Colocenûs.
Epiicopus TrccenCs.
Epiicopus S. Flori.
Epifeopus Dtgnenûs.
Epifeopus RivcnCs.
Epífcopus ValàtenČs. B.
Epiicopus MeldenCs.
Archiepiicopus AreUtenGs,
Archiepifcomts BremenGs,
Epifeopus rortugalicofis. Feraandus.
Epifeopus Gvitaiis nova;. Petrus.
Abbas Candclii.

C Q.U I N T A PARS.

Dt Maÿftris ad raardvav *ctaclufnnc* teadeatibus .*

Fr. Herveus Mag. Ord. Predîcatorum.
Fr. Joannes de Neapoli Mag. in Theologia
Fr. Dominicos Mag. Curte Romanae.
Fr. Joannes Paniotfus Mag. heremita & Auguftini.
Fr. Augerius de Ord. Carmelit. Mag. Theolog.
Determinatio PariGenGs data per D. Card. Vicnncnfem.

Mi«fi to. '''•f*

In Congregatione Avenionenfi fuper qussftio-ne· Utrum aflërere Chriftum et apoftolos aliquid habuifle commune, Ct horeticum?

'OKTA PRATRIS AUGUSTINI EPISCOPI Eagrariensis.

IN fubjeftis quaftion&us intentionis mete eft, non ea repetere, qun ab aliis difta funt, fed que dici rationabiliter potuerunt, breviter infinuare, nihil intendens majorum auftoritati, vel manifeftn rationi contrarium dicere, vel etiam mcltonra opinionibus derogare. Utrum afferere Chriftum, et Apoftolos nihil habuifle in communi Ct Imretieum? hic primo videndum eft utram nectiTe Ct dicero Chriftum,et apoftolos aliquid habuifle'm communi. Secundo qualiter intelligi debeat hoc verbum.· Aoiηφ, et fM *babaenat* « Tertio;

habuerint in communi? mna fcriprara Canonica dicit eos habuifle Joan. is. Jades *fiv frat, tf tarâtes Sateas, ea jaa veitteiaatar, par·*

D Item 13. *Qaida* taint palabant*, f*ia *loca-les-babebatjudas,* gand *dixiffet ti JESUS: Eure ta,* fM spur *faut aebu* f ad dûs· *ftfta**. Secundo. Certum eft autem, quod eos loculos, et que in loculis mittebantur, Judas non habuit ut fur, fed ut procurator Domini,ad ejus imperium confervendo. Item ait; 1. Orno *elixae fui credtbaal, erant pariter ,& babebaat extusa cetttuvtaia.* Item Paul, ad PhiL 4. *Habettt^ix O abuadt*. Item *t.* ad Timoth. 6. *Habealts*

Etiam SS. PP. in hac materia vocabulo *ba· besHi* Cmplkiter utuntur, ut patet per Aut. in libro de opere Monachorum. Item ingloa. fuper. I. ad Corinth. 9. et per divertii Decre-E ta, quod neceflum Ct dicere: Chriftum, et Apoftolos aliquid habuifleit communi, et contrarium aflertre, temerarium fu, et incautum; ctiamG potfet alimibua adinventionibus ad veritatem reduci. His autem contrarium vide, nr; quia Dtfcipuli Domini famis neceflitate de vuifis fpicis confricata grana manducabant. Matth. 1*. LoCr *6. Qfod* videtur Ggnilkare non oos habuifle, unde emerent. Item folveodum didrachma in ore pKcis qunftifle Petrum de pundaio Domini Mal. 17. quod videtur

non

CHRISTI ~**y ******
,7m. eoKb«M · Joan. 9· » »el emere tonabant, Marc, &, habuifle probantur.Nec eft mirum, fi peculium dico, quod certum p et jugem ha» bebat exitum, et nec jugem nae certum in» grcflum, aliquando deficiebat ; probabile faris eft Dominum Salvatorem ea, qtna oblata, ut pauper, recipiebat, humiliter pro fuis , fiso» rumque, ac aliorum indigentium neceffitatibue liberaliter expendifle.

Quod etiam objicitur: Crucifixores ejus,pre* ter veftes nihil q|iud, quod dividerent , fave» nide ; fio folvi videtur ; quia is qui pecuniam habebar, fi que forte (upererat , non cumB Domino fpoliandus remaoferat, fed magis fpoliantibus hoftibus fuerat fociatus , Que autem habuerint, et quomodo nomen habendi intelligi debeat, (ciendum ; quod Dominus nofter JESUS Çhriftus, quia tempore manifeftationis fuç , circumeundo per Civitates , et Caftclla continue prqdicationi fe dedicaverat. Luc.9. *& etiit civiMihn oporttt ne evmgtü&ert Regumr DEI,* qaie adro *nifa fan.* Et Luc. 8. *Jffe iter fafati* ptr *dviteter 6 CefalU, ftnditm, & ivmgeüuet Rtgeen DEJ,* ideo nui» lam cenam domum, nec aliam rem immobi» lem habuit.* Mat. 8. et Luc. 9. *Filins heninh* usu fefer, afa' repat *feen reclinet.* De tempo» re vero «me itum manftëftationcm prçter id,CbfC quod et fcriptum haberi poteft, aliquid aflere* re temerarium puto. Didtur autem In Nasa» reth fajfle nutritus . Lac. 9. et ibidem habitaflie Mat. a., et illuc a templo tediiffe Luc. 1. ; unde et patria fim appellata eft, Mat. 6.; ficut, et Bethfoida Andrep, et Petri. Joan. 1. a qua Nasareth etiam Nasmqnua vocatus eft. Inde etiam parentes ejus in Bethlehem afccndiffe dicuntor. Luc. a. Ubi, fi dicatur ante manifeftetionnu in Parentum dooso babitafle, nullum incouveniens video juxta illud Lue. 1. *Dtfeniit ten Ufa, (F tntit Ntnrrtti, 6 trtt feUihu iUh.* Nifi forte alius etiam , Jofeph , et Mariam domo caruifle, aoimofe velit eootendere, contra id , quod feriptum eft . Lnc.D i. *Mnfa mt Mtrie ten iUe* , paqd *ne^Atu* rrifeu, èT *rtverfa tH ŋ êtnen faen* . Unde et de Chrifto dicit Gregor, in Homil. fuper illud Luc. s. *Exllt eñ'Bŋn.* Non lo Pareo» tum domo , fed in via bafeitur , ut prafefto oftenderet, quia per humanitatem , quam af(umpfcrat , quafi in alieno nafcebalur . Non obftat, quod Chryf. dicit in Homil. de Aelia magorum : magos invenifle pandochium tene» brofutn, et fordidum, et matrem Chrifti vix tunicam unam habentem, quia loquitur dcclsmativa , ac fi ibi puerum invenifleot magi , ubi paflorw invenerant, qup utique domus pa» rentam ejus non erat,cum hoc dant n- ivupturam habeatur, quod tempore prç attonisEfuç, et ufque ad manem, loco, don .1« ca. ruerit . Ex quo confequcnter baberi poteft , eum etiam uteafiifa , quç non *nifi in* domo conferveri poflunt, miafana habuifle, et maxime cum talia, quibus ipfe humilibus utebatur 'm hofpitfis, fadlitcr inveniantur.

fteftat eiu» quantum pro Domino noftro 1ESU Chrifto is vita moruli degente, ac ipfius federate, de tegumento corporis folum, atque pecunia, vel his, quç ufu confirntuntur, quefiionem haberi Nec obftat , quod didtur aer» mUfufemr emafo , fient Aug. dicit , de oaanfla· Apcftoik firper illo Joon. 19* -*wp* MW *Difafuhu fe fa,* Sed forte mutando di» Aum, retinnit nomen antiquum, aut alfomo» do, qdbcs in humanis rebus fieri folet,a Petro denominabatur. Ut aut poft Afcenuonem Domini, Apoftoll, qui aliquoties m uno loco diutius morabantur, ficut Jacobus Jerofolymb, ubi Epifcopus ordinatus fuerat, et Saulus, et Bamabas Antiochie, anno toro Aft. f. et L. 9. Irem Paulus Cotintbi per annum cum di» midio Aft. 18. domum vel locum fpecialcm habuerint, non occurrerit de feriptura Caere , nifi quod habetur Aft. ultimo , *Metfa neten Pudm Until tut ŋ fat ctuhtHi , tf fafeifieket* aamr/, *fti ei ten.* De quo Paulo etiam legitur, quod penulam reliquerit apud Carpum , confervendam utique, itçmque librae, et membranas fecum deferri jubet , a. ad Timotb. 9. Qnç idcirco pofui , ut confiet Apofiolos non modo viftul neceflaria , fed etiam fuis oficiis expedientia habuifle . Quantum ergo ad id tempus,quo Chriftus cumDifcipnlis m hac mortali -vita dimoratus eft, fa» tis clarum videtur, non eft aliud, quam indumenta neceflaria, pecuniam, <'t res , quç uiu confumuntur, habuifle. Nunc igitur queritur; eadem, quç eoa habuifle, lupra probatum eft, qualiter habuerunt. Et quantum ad propofitum attinet, res aliqua tribus modis haberi poteftf fellicet proprietate , uiufruftu , et fimplici rei ufo. Qpidam autem addunt quartum modum, quem vocant fafti ufutn,vocantes foftl ufum , per quem nihil mihi in re competit, antequam ea utar aftu , nec poftquam ufus fuero , fi quid forte de fubftantia rei maaforit, fed tantum in ipfo aftu utendi, quo modo folo dicunt Dominum noftrum JESUM Chriftum, et Apofiolos ejus, res nccef» (arias habuifle . Sed cum ea , qua Dominus nofter, et Apoftoji habebant , coofervarçnt , juxta quod dicit Aug. iuper illo Joan. 13. *htculet kMet Jefati 'ncneàiouùikrmtu* ; Theo, philaftua foper iflo Joan. I>. Far *tret,* Û fe*udtt* fefeas,dicit; quidam vero adminiftratfenem peeuniç iulccpiffc Judam fatentur , tan. quam minimum omnium . Item diftribuebant Joan, ijt ut egenis aliquid daret . UH dicit Chryfi Qui non peram , non virgam , non es jubet deferre , loculos terrebat ad inopum mthlfterium. Aft. 4. *DiviitAaer Jhtpdit fetet efw eret,* lum emere poterant. Mar. *6, Em· Ut tetenet fantrih fmu , iE ieUmu Utrhit nmieteet.* Juaa. 4. *Di/iifitU JESV eUtren* s» *dwtttUn, et cifat tetmat. D* 13« *Enem, fee net fan eAit ʎΛ fafatn* . Licet au. tem boc non dïrefte maadarâm a Domino , fed ex opinione Difcfouloram inducatur ; eoa tamen MO aliud opinari arbitror potnifle , quam quod videre (bliti fiseranr . Item pote» rant vendere. Lnc. ea. *Oei em heitt, mnLct* vtrbis Domtaua nofter Difeipulw (bea gladio maniait annare voluerit , qoftus ftatiin gladii uiuoa prohibuit . Mat. 19. at Joan. it. *Ctewru gfatien teen it been faen, tenet* safes, fw *etctftriet gletieee,* ntedfe *ferAmt* | fed tantum imminentem perucutiooem fignificare, Hoc tamen dicabat eb, ct hoc ipfi au.

die·

ANNO auurn

ipfo coavurfeti dadiceraut , et ifta ad rei dominium pertinere rideantur , fatis apparet «m, ea. qup habebant,pleno jure fa communi M&difle/ privatam enim proprietatem exdudtt, ut quod dtek Dominus Lnc. sj. *Qai* m rvnancMwrir s—rier , «m p^Uar, are pseçft mrus *DifMu* . Item Mat. tp. et Marc. 10. dixit Chriftus adolefcoti t *Si* vfr *perfedhu tfi, vade C venit netu , pue* infer, ftr da *fatftrStu* , dF iefefes *tEtfearnai* fe rofo, dr ww, *tf fiptert aee.* Et infra refpoodens Petrus dixit ei *t Ecce rdUfiftai* e-tmwa , *& ficati fuutat te* . Per quç verba et jubentis Domini , et pro omnibus profitentis Petri, feris claram exiftimo, private pofleflto-B nis dominium a fchola Domini abdicatum . Hoc enim valet ad probandum , eos habuifle totum dominium : quod in rebus illis , quç Dominus nofter, aut Apoftoli habuerunt, furtum committi poterat . Joan. 11. Judas fur erat, et etiam fraus . AA. 9.* Pïr *entent φû-dent* arenae *Auatiercant anere fit» Saftirevea-didit* wress, *tf fraadevit de pretia* qgr» *eenfiia exert fite.* Sed dicunt illi , quod earum rerum , quarum Chrtftus,et Apoftoli feAi ufum habebant, alius extra coram focietatcm Dominus erat ; cujus vel cooceflione, vel permiflïotfe, ea, quç fuppofita fiant, cnoAa gerere poterant.Qsod cum de fcriptqris probare Don poflint, fetis periculofum exiftimo immeC tanta, felis fufpiciorôas quantumcunqoe fubtili ingenio coloratis definire. Et cum ex hoc inferre videantur hanc propofitionem efle (impliciter veram : Dominus JESUS Chriftus et Apoftoli nihil habuerant ; contra tot fecrp Scripturp teftimooia, profanatam credo vocum novitatem, quam Apoftolus vitare jubet. Ad Tim. 6. Non enim apparet ; quid perfeAlonis afferat, alienç rei comervationem , atque minifterium, follia'tudinemque fufeipere potius , quam rem fuam utiliter difpenfare . In facultatibus enim amor , et follicitudo fuperflua , non ufus neceflarius reprobatur. Dicunt prçterça hunc fe&i ufum efle duplicem , fcilicet quotidianum , dc promifcuum . Appellantes D quotidianum ufum, aâum utendi pro illa vice ; promifcuum vero, cum ad eumdem ufum res tempore aliquo confervetor . Et primum S dicunt efle de ftatu perfeAionis, fecundum vero ad imperfeAionem pertinere . Ipfum autem Dominum, & Apoftolos ufum quiden. quotidianum ex ftatu fuo habuifle ; tuum vero promifcuum, propter neceflitatem aliquam , diipenfetive admififlè, ad quod facere videtur illud Matt. 6. *NaEte fiOifiti ejfi dictatu , t*id ntatar* f Are rerre reaua grata rvfMimr . Sed aim ea, que fupradiâa Turn de rerum uiu , feu dominio, collcâa de Evangeliis , diverfis inveniantur afta temporibus ; itesaqne neceflariorum provifionem per colleftas relponfiones, de deportationes, Paulus Apoftolus tanta follicitudine egerit, ut patet i. ad Corint. 16. de i. ad Cor. 9. dt ad Phil, 4. Hocque quafi in munus, dt officium acceperit, ut patet ad Galat. ». Non difpenlativc quafi imperie&iooM aâum. ut dicunt, fed velat perfeâioni fun ia 'nullo derocamem peregit. Aagufl. etiam,cum tanta de ma neceflarioram providentia locutus fit io libro de opere Monachorum , nufeuam eam de antiqua impcrfeffiooe notavit. Uo< dt ad fupradiâas auâoritatcs exprefle refpondere

minum, ut nihil fervaretur in pofteram; fed hoc potias , *ne* pro timore defeftus neccflariorum , commiflum fibi pradicadoufe officium 1 négligèrent, aut ad terrena commoda coafequnnda praedicationem ordinarent. Eft autem confiderandum , quod licet Dominus nofter JESUS Chriftus infirmitatem noftru carnis affiwnpferit, fus tamen Divinitatis plenitudinem non amifit. Unde & ex poteftate poterat non efurire, & Angelos habere miniftro» , propter quod pro fua perfona loculis non indiguit.Sed quia Apoftoli, & alii Difcipuli homines tantum erant, ideoque infirmiores , loculos habere ad eorum fuftentatiooem admifit..Et hoc eft, quod dicit Aug. libro de opere Monachorum ; Dominus nofter more nature fus infirmioribus compatiens , cum ei pofleut Angeli miniflrare, A loculos habebat , quo mitteretur pecunia , que conferebatur utique bonis fidelibus, eorum viftui neceflaria, quos loculos Juds commendavit . Hoc Aug. Infirmitatem autem hic, non ftatus imperfe&iooem , fed communis conditionis fragilitatem accipere poffumns. Sicut dicit Apoftolus ad R.om-8. Spiritus adjuvat infirmitatem noftram: nam Ìuid oremus, ficut oportet, nefetmus.· fed ipfe riritns poftulat pro nobis gemitfeus inenarrabuibus. Et ad Galet. 4. Satis , quod per infirmitatem carnis evaneelizavi vobis . Sed pof-< aliquis querere : fi ea , qu&us utebantur Apoftoli, ipforum erant , cur prohibebantur etiam jodkio defendere ? Mat. 9. Et qui vult tecum judicio contendere , & tunicam tuam tollere, dimitte & pallium,Eodem modo prohibebantur repetere Luc. 6. O» *aafirt* *cuut* taa *fitat,* as repsrre. Ad quod dicendum eft : quod precepts hujufinodi non videntur data in exercitium operis, fed in animi pnsparationem ; quod etfi ea ad litteram fervari debere aliquis adftruat, & ipfis manifeftum eft , rem illius efle, a quo aufertur , quia dicit ; tunicam tuam ; & ea, quae tua funt ; & tamen in judicio pro eis five defendendis , five repetendis prohibetur agere: non quia eis ifta de jure competant, ficut de rebus fuis , fed ad auferendam inquietam follicitudinem,cum qua caufe triâantur, A perfeAorum virorum patientiam prorogandam. Neque enim ideo dicitur , ut percutienti maxillam aliam pnsbeamus, quia maxilla noftra non fit, fed ut fervorum DEI tanto fit patientia dignior, quanto in rebus familiaribus illam novit injuriam ssquanimiter tolerare. Ad quod non perfeâos tantum,fed omnes hortatur Apoftolus ad Cor. 6. Omnino deliftum eft in nobis, quod judicia habetis in vobis , quare non magis fraudem patimini. Apoftoli igitur , ne quod fpiritualibus exercitiis prèftarent impedimentum , vel fe de rerum cupiditate notabûes redderent, E ftandi in judicio » feu contendendi pro rebus temporalibus, aut etiam cum nimia' mttantia exigendi, merito a fe follicitudinem abdicarunt. De tertio fcilicet de paupertate, utrum ipfe per fe fit perfe&io , vel perfe&iools inftrumentum. Qpia pre Venerabilem Doâorem tam copiofe, ac rationabiliter difputatum eft ,

dam Cbriftum , aut Apoftolos nihil habuiflc , hoc vel pro primo fimdamento videmur affumere paupertatem pcrfe&iooem efle . & fammam paupertatem , fiunmam perfeAionem ;

T

V

perem debuiffe exiftere, cum f,t P*!^*0 *i* conabor offendere P" fe perfeâionetn non efle « paupertas voluntaria nem dkat aliud, quam poflrflàrum abdicationem, tanto erit panperças major, quanto plus a fe pofleflat rea abdicaverit, ut puta fecundum fuperius politam diftindionem : qui rei proprietatem . dc dominium abdicat, pauper eft ; qui proprietatem dc dominium, dc ufumfruftum pauperior; qui cum hoc etiam fimpficem tei ufum, adhuc pauperior. In (ummo vero pauper erit, qui dc ipfum faâi ufum a fe abdicaverit. Sed abdicare faâi ufum omnino non virtus, fed vitium eft, cum fit contra naturam, & ad froprii fub^efti tendat corruptionem . Igitur iumma paupertas non eft optimum, ergo oec paupertas diet poterit per fe bonum . Sed dicant aliqui, ifta vera eft . Quanto paupertas major, tanto melior,fervata in paupertate ratione virtues. Fatentur igitur poffe effe paupertatem, & non elle virtutem . Igitur paupertas de fe non eft perfeAio. Ea enim, qu* per fe font, a fubje&is feparari non poffunt . Pneterea ipfi dicunt, quod fanmam paupertatem proidfi, ratione imminentis perfonaHr ncefliracts, poffunt facere aAum Uli fitmtrus paupertati contrarium, fcilicet non neccflaria confervare, quod ut dicunt, eft aftus imperfefti ftatus *t* contra quos fic Auguft. Profefliu^ virginitatem etiam in mortis periculo in ejus obfervantia difpanfatiooem non recipit, utilius enim corpus moritur virginitatis amore, quam nititur prafentis defiderio, quocumque aftu virginitatis contrario polluatur « Igitur illam iummim paupertatem profeflus etiam in mortis cxpcAatiooe, fi paupertas per fe virtus efter, difpenfatiooem non poftet accipere . Item quidquid illud fit, quod de rerum polfeflione vel ulu homines fubtiiiter dividant in rerum nfu, Domino noftro JESU Chrifto Joannes Bapcifla fuit pauperior, ut idem Dominus teflatur. Mat. XI. & Luc. 7. *Pnitjunut Eapr#a arpar amdanau, atqat kihau*, quod diritur propter fui viftus vilitatem. Venit filius hommis manducans & bibens, quod *dicitur* propter viAus communitatem.Dum igitur Domino noftro JESU Chrifto, quoad rerum ufum, in fenfu Catholico fuerit Joannes Baptifla pauperior, nec tamen eliam quçad rerum ufum luerit eo perfeâior, ergo paupertas non eft per fe perfeftio.

DICTA FRATRIS GU1D0N1S GRENENS1S, ET ARBOREXS1S ARCUIEPISCOPI.

SAnâiflûne Pater, fit Domine ! cum prote-Oatiqnibus *ai* hoc neceffariis, fcilicet : quod non incendo aliquid contra fidem & bonos mores, vel contra determinationem veftram, de iftius TanAiffim· fedis dicere .Ad qnnftionefn, qua quaeritur, utrum aflerere Chriftum, dt Apoflolos non babuiffe aliquid in comuni, fi< luereticum? ReTpondeo, quod hoc aflerere eft tusrctkum, prout patet per auAoriutes, dc rationes induAas per faoâitatem veftram, dc per venerabiles Patres, Ma-Siftraa fandae Théologie, dc Archi-Epifeopos, t Epifeopos ia prsfentia Beatitudinis yeflre, continentur in Evaneeliis, Epiftolis Pande io aftibus Apoftolorum, dc hoc facri Canones videntur etiam ponere, ut patet ia.

çw/f·*» Am Et V. *bit aaatqat* CArfatf, *& datait.* 3. Quare mantfeftum eft* ChrÛlum, dc:Apoflolos aliquid habuifle in communi, unde contrarium pertinaciter aflerere hereticum eft > dt hoc notatur 34. q. 3. *httr Sciifa".* Ille dicitur bxreticns, ram Sacram aliter intelligit, quan Spiritus Sanfti, ut 34. q. 3. *Hwfa* d(4. altimo, quod intelligo, qui tn errore pcrfiftit, ipfum pertinaciter defendendo 34. q. *3. ikit Aftfithu.* Nec obftar illud, quod quidam allegant, nolite cogitare de craftino ». Qpia fceundum beatum Joannem ftiper illo eodem verbo.- labor exercendus eft,follichudo tollenda. Nec illud, quod habetur Mat. S. Lue. 9. Vulpes foveas habent, dc aves celi nidos . v. quia hoc poteft dupliciter intclligi, quantum ad litteram videlicet .· quod Chriftus erat de Nazareth ex parte Matris, ut pates per illud; Miffus eft Angelus Gabriel in Civitatem, 3. Et per illud Lue. Defcendit cum eis in Naaareth, dc erat fubditua illis . Et per illud · quoniam Nazarenus vocabitur. Cum igitur Nazareth diftet a Jerofolymis fere per dies tres, efle potuit, quod hofpitium non habuit proprium Jcrofolymis : vel illud Chriftus dixit contra ingratitudinem perfidorum Judarorum · qui Chrifto Meffae, dc vero Haeredi Regni torum negabant, quod natura providerat brutis pro quiete eorum ; dc iupradifta omnia dico fecundum parvitatem intelledus mei. Stare tamen intendo tn hts, dc omnibus aliis determinationi fitoftitatis veftin.

DICTA ARCHIEPISC0P1 COLOCEKSIS. (aXa)F.U* lai ; d« qaa

QUæritur utrum aflerere Chriftum, fit A-^*n^,4 poftolos non habuiffe aliquid in communi, fit hxrcticum? in prnfenti quefliooe Pater fandiffimcl falva Temper corrcâione fanditatis veftre, & hujus Apoftolicc facts Sedis cujus correAioni fubmitto omnia difla mea, dico.* quod Chriftus, & Apoftdli habuerunt aliquid in communi, ficut clare, & evidenter apparet in multis locis Scripturae Sacrat. Sed utrum aflerere, & tenere contrarium fit haereticum, dicere non pçcfiirno, timens in tam gravi, & ponderofo articulo quid^uam temere judicare. Illud tamen firmiter credo, & teneo, quod S. Veflra, de hcc fanfliflima (b) in hac parte fentiendum duxerit, & tenendum. Igitur ad probationem, quod diciCoatnsuio. tur, Chriftum, fcilicet, dc Apoflolos habuiffe aliquid in communi, fic procedo . Legitur enim Joan. 13. quod Chriftus dixit lude ; *quad facir t fat ciiitu . Et atiat dijitoaltatiaM* wttriWr.Qyidam enim putabant, quia loculos habebat Judas, quod fibi diceret, ut emeret que opus erant ad diem feftum, vel ut egenis aliquid daret : per quod datur intclligi, quia habebat aliqnid refervatum, quod ia fuis, fit altorum neceffitatibus expendebat. Horum fiquidem loculorum non Judas,fed Chriftus, Dominus fuit, ut patet in Can. is. q. 1. Et melius 31. q. 4. *Qàd trg·* . Ubi dicitur.- ecce fur eft Judas, & ne comendas fur, fed facrilegus, de non qualiscunqnefur, fed loculorum, fed Dominicorum, fed Sacrorum. Si enim Judas dominus loculorum

(b) Adde

&&

{^pfiaiftse · bjoAe fur diceretur , ft latro ; quia *fic dicunt jura mramuaia. Aes , qnn pknrifi. HM mea eft, uo^.ferio fimum , ηκ farti to> uror aftiooe. PMteroa Joan. 4. dicitur.Qiod *JBtOB fetifutett exJinerefiMntfitfer fntteeet* ftr *Djfitffteh ejiu eJeerntt* m *eeviteten , ut ci-* der oaasnor. Et Lue. s«. *dkitur* : Ari defer /amafaur, Mtttf *9 fermet* ftr fri mu defer , evwdrt *tmienee fiunt, tf enet dedunt.* De ipfis quoque Apofiolis, ft aliis Difcipulis diritnr Aift. a. *Mtebiteednie ereu ter nuuet &*

jWsfar ,abfrid *fiièee* ꝙ *diceiet,* /rd μ μ μ *illi/* urart cmMMaÂs. Bt aâ- 4. dicitur . *Bt* part , pri draw, ftr qgrar *fegdAnU* , vratatfer *eft- nUet freti* ternit, ff feeeknt mite ftdet* A-pqjMraw. Dttridrirtar artrar *Jhntdit* , prort camper *epu tret* , que verba tramumpcive ponuatur in Canone is. q. 1. *DileOtffieeii,*Pr-terea ad boc facit optime illud c. *Melddedif* t». q. I. *fettereute.* Ubi dicitur , *futereee Bedef. M^eutütir freviMtu* . Heine fredie in Jedee eemiute fint edefti , fed ffttie tmtmenede ed ceefauadee eg/ntet* . Per quod oftenditar argumento fuprafcripto, e contrario fcnfo litters, qUOd fi Apoftoli in Judsa manfuram Ecclefiam pravidiflent. non pretia pnediorum tantummodo, fed ipfa predia pofledif. ftnt. Et ratio poteft efle, quia olus utilitatis poterant conferre egenis ex fruàibus predio* rura, quam ex pretio ipforum, ficut dicit(Jr-banus »>. q. 1. tmdrrtr/. Non ergo propter abdicationem proprietatis omnimode , fed per translationem Ecclefias de Judau in gentes , adeptionem pradicrura Apoftoli neglexerunt . Unde qui nunc habent poffeffiones, & bona alia incommuni, non minus,immomuho magis judicio meo dici poffonc «fle b ftatu pertoftionis, quam illi, qui b fpeciali etiam vel communi nihil habere fe dicunt praeter fimpli. cera ufisra fefti, ficut probatur, I*. q. i.£x*fedit* . Nec minus etiam propter hoc ifti fequi dicuntur vefligia Chrifti, ft Apoftolorum, quam illi. Qpia ut diâum eft, ft Chriftus toculos habuit, fimtficans, fponfem fiam Canftam Matrem Ecdefiara pro luis , ft aliorum Mcedfaatibus luculos habituram . Et Apoftoli prudia recepMenc, nifi Ecclefiam pmvidiflent d« Jedsa tranfituram in gemes . Huic autem diâo pnejudkat, fi titulus illius c. *Mekliedij,* dicatur efle filius,- a eo videlicet, quia Mdchiades prnceflit Sylvoftram , cujus tempore fuit Cooûamintu ald fidem converius . Nam poftquam diâum cap.eft per Ecclefiam approbatam, ft invenitur inclutum m corpore decretorum, debet fibi fides plenaria adhiberi , quamvis, qui auâor ejus fuerit, ignoretur.ar. *ilittu* c. *Pttfirrelii. De fide* ndtnuarrtermn , ft 19. de *Si* JUaronsrwsv . Et hoc credo manda. tum efla verum, fcilicet Chriftum, ft Apoftolot habuifle aliquid in communi, quia non (b-lum rcrum illanim nudum ft fimplkcm ufam, verum etiam jus , ft proprietatem pleniflime habuerant. Nam qui fimplknm ufum habet alicujm rei, nulli fas ipfam, quod habet vendere, locare, aut gratis conceoere poteft .Nemo poteft dare, qcmd nou habet. 1. q. 7. de jure pat . Q*od autem propter hoc pulchre dicitur in Caeooe . Onuris enim Dominus , quod habet,fi vult, vendit , five fervum, five aliquid horum qua poflidet. Similiter ft qui emit. Dominus eolens efle ejus, quod emerit, per pretium pecunia» illud acquirit . 1. q. 1. *Bt-* Et in alio loco dicitur , quod res alienari nou poteft , nifi a vero Domino . J?. de Xrife. Ergo non ufurarii fimplices, fed tantum veri Domini, de jure poffunt res fuas alienare, vendere, vel donare . Prnterea in his rebus, quo ufu confûmuntur , rede noo conftituitur ufus fruâus, nec jure naturali , nec civili. Jure naturali non ; quia non poteft efle falva rei fubftantia, Jure Civil» non, qu»a proprietas, five dominium rei hujufmodi tranfit in legatarium, quatnvis utilitatis caufe^provk fum fit, quia quando ufus fruâus quafi ufus fruâus legatur, b rebus hujufmodi legatarius fatisfecere tenetur de atflimatione rerum inftituenda D. qui *ïegeru* . Et ideo ccnfiuur in pecunia fic legata, qu® alfidua permutatione, ft commixtione exflinguitur, ficut ifta latis plane notantur per Bera, de p^non *cent evofiet.* Sed certe jam conflat , Mut fupradiâum Ceft, quod Chriftus, ft Apoftoli res hujufmodi habeurunt, quas vendendo, ft donando diftribuebant, prout fibi ft aliis opus erat. Nec tamen legitur , quod de «ftimatlooe rerum illorutn fatis dederim alieni , ve! quia ipfa fatisdatb ais ab aliquo rcmiife fuiflet. Qpare concludi poteft legitime, non obftamfeus bis,qua b contrarium allegata fuerunt , Chriftum, ft Apoftoloa non tantum quoad fimplkem ufum faâi, fed etiam quoad veram, ft plenum dominium , aliquid nabuiffe b communi.

ÀNNO °*7,,rn 1 T'

*DXTÂ gPBCOM * SBGNBXSB.*

TN queftfooc , qua queritur*, an aflêrere DI Chriftum, ft Apoflofos non habuiflê aliquid m communi fic hureticutn ridetur mihi dicendum ialva comAtooe Sedis Apoftolicr : ouia in conununi habuerunt . Confiât enim Qiriflum loculo· habuifle, in quibas oblata a fidelibus confervabat, ft fuorum naceflttatftxis, ft aliis indigcuribus tribuebat, ut in c. habebat Dominus loculos ta. q. t. habebant etiam Apoftoli in communi, ut b c. d*WhJ&Kf . Eadem q. ft credo , quia quiconque Scriptu, ram aliter btelligit ,quam fertus Spiritus Saroti flagitat, a quo feripu eft, licet ab Ecciefia oou receflerit, poflit hsnretfeus dici . M· Ψ g. c. Tfarafe. ft q. eadem . c. ^aridam . v. Mac *fine.* (tare mihi rDetuod aflerere pertinaciter Chriflutn , ft Apofloios non habuifle aliquid in communi, fit hasrcticum

&

ANNO CH«USTI

"a- CONSTITUTIONES PROVINCIALES PRO ETRURIA

A Johanne /hac. CnrJ. A. J'. L.

Anno 1327. *promuigate,*

IN NOMINE DOMINI AMEN. HÆ SUNT CONSTITUTIONES FACTÆ PER ReV. IN CHRISTO PATREM ET DOMINUM DOMINUM IOHANNEM PERMISSIONE DIVINA SANCTI THEODORI DIACONUM CARDINALEM APOSTOHCÆ SEDIS IN PARTIBUS TUSGIÆ LEGATUM.

Ex MS.Cod Eccl. Majori»PA

|Uia nihil, juxta verbum Auguftini , faci-, lius, ~~dc levius,~~ dc omnibus acceptabilius cpKcopj# ac presbyteri, aut diaconi officio, fi perfundorie, fle adulatorie agatur ; & nihil apud Deum miferabilius , dc triftius , dc damnabilius ; uniyerfoa clericos convenit ab omni ftrepitu terreno ceflar» dc divino officio dt contemplationi infiflere, cum dicantur reges, hoc eft ipfos , dc alios regentes 'virtutibus , quod corona capitis defignare videtur : proteftantur enim dicentes domino : *pan hereditati/ men .* Sed nunc, proh dolor! obliti quod dixerant , terrena ambiunt, non ordini, vel orationi vacant ; fed armis dc mercimoniis, dc aliis deteflandis artibus adeo fe involvunt, ut quafi in nullo a fecularibus differant, immo uniformiter B fic incedunt. Nos vero his morbis, quantum cum Deo poflumus , occurrere cupientes , ut poffiraus cum Apoftolo dicere; monde funt manus meat a (anguine omnium noftrum, non enim fubterfugi quominus annunciarem omne confilium Det vobis , ut quos ad vine decorem domefticc laudis exempla non provocant, faltem medicina correftionis compellat ; pnefemi conflitutionc duximus flatuendum, ut non comam nutriant , fed tonfuram publice ac patenter deferant clericalem , & habitum juxta modum qui (equitur, videlicet :

De vita, it bonefiote Clericorum faaad *veftett & tonfitram.*

Quod praelati ecclefiarum quocumque nomine nuncupentur, redones ecclefiarum , civitatum , canonici & cappellani ecclefiarum cathedralium, & aliarum nrtnripalium ecclefiarum, locorum infignhim , dummodo tales canonici decimum odavum fuse aetatis attingant , cum fuerint in eorum ecclefiis tempore divini officii cum birredis , feu berriolis & cappis daufis, codis vel mantelljs humeros , & anteriores partes corporis cooperientibus , prout decct. Extra vero ecclefias poflint cum eifdem D veftibus incedere prout placet. (3) Ac redores ecclefiarum aliorum locoram per civitates, caftra, terras, dc loca praadida tnfignia cum tabarris telaribua incedere publice teneantur , nifi fuerint in itinere vel peregrinatione cooflituli. Si quis autem cum tomura condccenti, dc habitu, ficut praemittitur , non iocefferit fupradidis, quandiu non 'paruerit, a perceptione frpduum fui beneficii nihilominus poft ejus perceptionem per menfem unum fit ipfo E fado fuipedph. De quibus quidem G interim qualitercumque perceperit , fit eo ipfo inhabilis per fex menîes ad alia beneficia ccdcfiaftL Aca obtinenda. Cujus quidem conftitutionis tranfgreflores fuo ordinariojnfra odo dies a tempore fctentic intimare concaoonici, vel bénéficiât! ejufdem ecclefias fub poena inhabilitatis prpdi&c jam lat« obnixius teneantur . Prsedi* da vero ad refidentes tantum in didis ecclefiis five locis & ad frudum beneficii , in quo taliter delinquitur, volumus duntaxat extendi.

Contra portente/ arma.

Volumus infuper dc mandamus, quod clerici , quibus lacrimc arma debent infiflere , arma publice non deferant, nifi habentes inimicitias capitales a nobis vel a fuis dimcefanis licentiam obtinerent , quo cafu uti poflint caputiis magnis dc hotieftis atque tabarris ; vel nifi qui effènt ib peregrinatione , vel itinere conftituti ; contraribm vero Jaciente» poenas fupradidas modo, fle forma fupradidis ipfo fado incurrant,

Poftrcmo quia religfonia ager non poteft bonorum operum uberes fruftus producere , nifi per cultoris diligentiam dt culturam a vitiorum fpinis fuerit expurgatus , univerfos & fingulos clericos tam fecularcs quam regulares pro primo, fecundo dc tertio monitionis pdi&o monemus , eis diftride fub excommunicationis pcena mandantes, quatenus divinis officiis diligenter ioferviant , ac cum ecclefiis dc perfoCnis eccfcfiafticis converfentur , a criminibus quoque, maxime homicidiis, depredati hibus , uiuriis, violentiis, ludis prohibitis , tabernis , nifi duntaxat eflent io itinere conftituti , fle blaspbcmatfonibus Det, dc fandorum, exercitibus dc cavalcatia, nifi in cafibus a *jure* conceits, officiis fecularibus publicis, ac mercimoniis vel aliis exercitiis feu commerciis clericis, vel monacis interdidit, necnon a quibuslibet aliis flagitiis, dc enormitatibus prorfus ftudeant abftinere , nec fe talia perpétrantes countrw vel prabere ipfis auxilium , confilium vel favorem; alioquin fi patenter, dc publice tcnfi»rat* fit reflem hujulmodi non detulerint , vel fe ta pnediftis fibi prolubicis, vel aliquo pratdictorum immifcBerunt, & per boc eos vexari contingat in judicio ferôlari , - nobis vel fuis diœcclanis fubfidium aliquod non cxpeAent . Et nihilominus, li bénéficiât! fuerint , prfter alias poenas a jure In taliter delinquentes inflidas, per tres menfce fmdrn beneficiorum fuorum omnium perceptione noverint fit privatos, convertendorumkm «ftkatem ecclefiarum fuarum in quotibet prpdBoran cafimm de ftorum diœctfâoonnn confilio dt aflêniu.

Recolendas memori* donate! fratris Latini Ho-

anno C"RBTI J"·

Hofths» k Veflattun. epifcopi , tune apoftoli- os fedis letati, conftitmionem onam, videlicet contra coocubinario· clericos,aliam contra beneficia ecclefiaftica Miche detinentes, vel fe in illa anAoritatc propria intrudentes editu, volemo a clericis fit fubditis noftris Inviolabiliter obfervari, rpfas noftris conftitutionibus de verbo ad verbum duximus inferendis & etiam innovandas, quarum tenores cales funt.

De eierieit eentubineriit

Quamvis coneubinarioa clericos (acri canona feveritate multiplici perfequantur ; quia tamen plerique timore Dei poftpofito in hujufmodi turpitudine vitii non folum occulte, fed etiam B publice inveniuntur offendere ; nos eorum imprudentiam opportuna diftridione confundere ac reprimere cupientes , monemus clericos omnes noftre legationis, qui facrum ordinem fle ecclefiafticum beneficium funt adepti , feu adipifeentur in potlerum, ut nullus eorum concubinam, feu focariam publice tenere pratfumat. Et qui fuadente diabolo detinent, infra 0Ô0 dia, A quo prefcntem conftitutionem in fua civitate fle diœcefi publicatam effe cognoverint, eas a fe prorfus abjiciant, nunquam de cetero recepturi. Si qui vero ex predidis clericis concubinam feu focariam publice ac maiiefte five in domibus ecclefiarum, five alibi poft duos menfes poft terminum fupradiAum C non erubuerint retinere , beneficiis ecclefiafticis, qu» infra noftrat legationis terminos obtinent , ipfo fado noverint fe privatos Eis epifeopis autem & fupcrioribns prelatis', ad quos beneficiorum , que taliter delinquentium fuerant , collatio feu provifio pertinent , conferendi ea feu providendi de ipfis liberam concedimus poteftatem ; aliis etiam, ad quos eleθio feu prefentatio ad' beneficia eadem vel eorum provifio (pedare dinofeitur , liceat eligere feu prufenraread illa, vel etiam providere de illis, ex quo per epifeopo* predidi clerici poetentis conftitutionis pœnam declarati fuerint mcurriffe, ut fic eos qui damna fpiritualia parvi pendunt, temporalis falcem jaâura coerceat D ,a peccato.

De clerieii usti *refidentihu* Ô* dc *eetidienit iijWatintuitu.*

Et fi beneficia fint dignis propter officia tribuenda , ut plurimum noftri temporis clerici veiuti dilicati, pro fnsfin tamen non merito beneficia aflecati, eum matutinis, miffa , vefperis fle ceteris canonicis horis in ecclefiis perfolvendis fe mancipatos agnofeant, fle cotidianas diftributiones lucrifaciant ingredieotes, quorum nondum folatis horis egrediuntur , rifi. bus, dc circuitibus fic vaniloquiis fe involvunt . Et mox cum inftat finis horarum iterato eum- E dem chorum reintrare procurant . Et fi nos fallunt, nunquid fallere poffunt oculos cunâa tenentis, qui dixit-* drmu *rute demat ereiiew* evrafetor; fit per prophetam t *impii entialeient in tirtaitu* ? fed in extremo examine cum dicet redde villicationis rationem tur , quam redditurus erit qui amplexus commodum, onus repudiat, immo vdut morbofa ovis, quse ejicienda effet potius ab ovili, inficit abas fuo exemplo , propter que ipforum fraudibus eft de opportuno remedio obviandum · Sane licet ftatntunt exiftat, quod diflributioots COtidMM,

A quae «lias manualia beneficia ten vi&utlia nuncupantur, tantum canonicis, fit aliis béneficia» tis feu clericis cathedralium dc aliarum collegiatarum ecclefiarum, qui divinis officiis in hujufmodi ecdefi^afiueniot , debeantur , juxta ecclefix cujusISV ordinationem rationabiliter jam faftam fcu^vtiam faciendam ; quod tamen ftatutum ipfum ut plurimum non fervatur , fic a multis noftrat legationis trahitur in abufum: ftatuimus dc ordinamus, quod quicumque praediâarum ecclefiarum canonici fle alii beneficiati feu clerici, qui dum in civitatibus vel in locis aliis , ubi diftributiones hujufmodi tribuuntur, prefentes extiterint , matutinum ante primum hymnum perfeftum , vel in mittam antequam fit finitum ultimum *Krrit eleyjon* , feu in vefpetis antequam primus pfalffius totaliter compleatur non affuerint, nec perftiterint ufque ad finem officii, eo ipfo cotidianas diftributiones, qus dantur in illis horis, in quibus delinquerunt , per duos dies immediate fcquentes amittant. Si qui vero de diftributionibus ipfis quicquam receperint , exceptis illis, quos infirmitas ieu jufta fle rationabjlis caufa , temporalis neceffitas aut evidens ecclefix utilitas excufaret , nec non fle illi, qui eaidem diftributiones els dederint vel els dari confenferint, ipfo fado fententiam excommunicationis incurrant, a qua , nifi duplum ejus reftituant,quod turpiter receperunt, vel dederunt, feu dari confenferunt, nullatenus abfolvantur. Verum fi diftributiones hujufmodi in cathedralibus ecclefiis, vel etiam in aliis collegiatis ecclefiis , fi collegiate fuerint civitatenfe , vel principales aliorum locorum infignum non e» iftanr, volumus, fle mandamus, quod canonici denarios OAO, fle alii béneficiait feu clerici earumdem ecclefiarum prxlatis exolvere teneantur; quod fi eos non folverint, ipfo fado fint fruâuum prebendarum fuarum per mentem privati. Statuentes, quod diftributiones hujufmodi, ac denarii,fle fruAus fic amitti in quolibet cafuum praidiâorum de diœcefani confenfu in utilitatem ecclefiarum abfque diminutione qualibet efficaciter convertantur . quod frudibus hujufmodi delinquentes quicquam interim receperint , eo iplo fententiam excommunicationis incurrant.

uIRisit *>>?.

Centre dttinenttt vei occupaulti ilUtite kntficia ettlefiefiiee.

Preterit! malitia temporis ufque adeo in quibufdam partibus noftne legationis invahiifle dignofeitur, ut non folum plerique clerici fine jufto, verum etiam quidam laici fine ullo titulo quamplures ecclefias , & earum jura occupare prsfumpfcrunt, fic eas in fuorum aliorumque plurimum animarum periculum detinere pnefumant ; nos igitur, huic lethali morbo cupientes opportuni remedii medelam apponere , monemus omnes clericos, fle laico* noftrat legationis, eifque in virtute obedientisc fub interminatione divini judicii, qua fungimur, auctoritate diftri&e prxeipimus, quatenus clerici, qui ecclefias quaslibet propria temeritate invadere , occupare vel abfque inftitutione canonica recipere prçfumpfcrunt , fle eas taliter occupatas five receptas detinere non metuunt ; laici qui quocumque modo ecclefias detinent , five cis per clericos faciunt deferviri, five fpfas debito teneant obfcquio defraudatas , ecclefias *ipfa** cum omnibus bonis mobilibus fit itnmobi-

Cubitibus ac juribus quoquo modo pertinentibus A ad eaidem infra unum menfem a publicatione pnefenti in civitate ac diftriâu Florentiae ; in aliis vero civitatibus & dicecefibus infra fimi* lem terminum, ex quo in eis prefeas conftitutio fuerit publicata , libere & abfolute dimittant , ut ipfis ecclefiis per illos , ad quos de jute tn eifdem eledio vel collatio aut pnefentatjo , feu provifio pertinet , de perfonis idoneis valeat provideri . Et provifionem hujufmodi ipfi, qui cafilem ecclefias (tenent), nullo modo publico vd privato per fe vel aiios impedire prçfumant · Si qui vero clerici aut laici ex prçdiâi* hoc noftrum tam falubre prçceptum infra prsedidum terminum adimplere contempferint, aut provifionem eccle- B ftarum hujufmodi, quominus infra unum meofan, ex quo eu rpfss dimiferint, libere fieri valeat , quoquo modo prçfumpferint impedire clericos non folum prçdiâis ecclefiis , verum omnibus beneficiis ecckfiaftkis, que infra no* firs legationis terminos obtinent , omnino privamus & inhabiles reddimus ad alia beneficia infra eofdem terminos obtinenda .' laicos autem, fi funt potentes,ut judices aut notarii feu damini legum, aut quolibet alio publico fungantur officio , hujufmodi officii volumus efle privatos , eofqtie inhabiles reddimus ad hcc vel fimilia deinceps in loco quolibet exercenda : infuper ipfos excommunicationis vinculo innodamus , a qua nod nifi per apoftolicam fedem vel' legatum de latere domini papas mifitm-abfolu[redacted]is beneficium valeant obtinere ; provifo quod quamvis in mortis articulo non fit eis, fi ptrnituerint, abfolutio fic communio deneganda; tamen ecclefiaftica careant fepultura, donec ecckfin occupatae aut detempne per cos libere, ut predidum eft , fuerint abfolute dimifle, ac de frudibus earumdem ad mandatum ordinarii vel ejus vicarii fit integre fatisfadum · Omnefque religiofos fit clericos feculam, qui tales fcienter ad fepulturam receperint , per unum annum ab officio fit beneficio decernimus efle fufpenfos . Omnibus autem prçlatis, ad quos de jure praedidarum ecclcfiarum collatio feu provifio pertinent , fub D excommunicatioDis poena diftride prpeipimus , ut eifdem humano timore poftpofiro de perfonis idoneis providere non differant , invocato ad hoc, fi opus fuerit , auxilio brachii fiecularis, ad quod exhibendum poteftas fit redores alios civitatum aiionimque locorum per cenfuTam ecclefiafticam compellere ftudeant , tcoe» antur, fic debeant, fi merit opportunum.

Dt fxKHttriifu

Quoniam nihil eft quod magis debeatur hominibus , quam ut fupreme voluntatis , poftSuam jam aliud velle non poflunt , liber fit itas, fic licitum, quod iterum non redit, arbitrium; decens eft celeriter exequi teftamentorum ultimas voluntates, que pro legibus funt fervand* . Ideoqoe ftatuimus, quod qui* cumque haâenus deputatus fuerit executor ultime voluntatis, vd in poftenun deputabitur, fi exeeutionem fibi commiflam , infra annum computandum ab obitu teftaroris, non fecerit, vd non faciet in futuris exeeutioaibus , cum ex hoc manifefte ejus negligent» deprehendatur , ipfe exeeutio per diecefenum epifeopum fiat, contradiâioDe aliqua non obftante.

CaUt» Pâtnau

Qaod debemus defendere fic tueri , prohibemur procul dubio impugnare. Nunc autem nonnulli ecclefiarum patroni, Dei timore poflpofito , ad ipfes ecclefias prçfentatas ab eis inexcogitatis modis nunejatenter nunc palam.... opprimere , redditus earumdem, qui redoribus, fic miniftris eorum debentur , fibi appropriate nituntur . Igitur eorum aufibus duximus obviandum , ftatuentes , fic ordinan* tes, quod fi quis patronus , vd pro patrono fe gerens, aliquid immobile occupaverit , feu mobile prêtiofum vel facrum ecckfin , in qua patronum fe dixerit, rapuerit , five in prelatum vel redorem, canonicum vel convertam Ipfius ecclefir manus injecerit temere violentas, eo ipfo prima vice vacationis ecclefir,io qua fe geflêrit pro patrono , voce pr(fentat>di redorem noverit fe privatum, cujus prçfentatio ex tunc transferatur io eum , ad quem alias dc jute vel confuetudine inflitutio talis ecclefir pertineret. Et fi talis ecclefia cotlegiata exuleret, per decem annos omni honore fie comodo, qui ex jure patronatus ei ab eadem ecclefia deberetur , privatus exiftat . Eifdem quoque pcenis innodamus patronos prçfatos, minas vel timores inferentes prrlatis, canonkis, convertis vel rectoribus amedidisi, tacies, propter quas iidem praelati,canonici, converfi vd redores ab adminiftratione fpiritnalium vel perfonali relidentia facienda aliqualiter retrahantur. Inhibentes nihilominus prçlatis vel redoribw fupradidis , ne ultra quam ipfis patronis debeatur de jure, vd antiqua coniuetudina aliquid eifdem de juribus vel bona immobilibus ipfarum ecclefiarum erogare -penfumant, contra eos, fi fecus egerint , ad privationis fentcntiam procefluri.

Dt tf fncxrateriius.

Quoniam, ut ad nos multorum fide dignorum relatione pervenit, io diverfis partibus noftna legationis pravas confuetudinis morbus invaluit; videlicet quod nonnulli laici fic parochiani multarum ecclefiarum diverfis anni temporibus comeftioces , fic potus exigunt ab ecclefiis fibi exhiberi interdum iofimul congregatis , vd aliquid aliud loco comeftiouis , ve! potus, quod particulariter dividitur inter eos; in quibus propter crapulam fic ebrietatem fiunt vulnera, committuntur homicidia, damna plu* rima proveniunt, fic pericula animaram , fic dum vacare deberent aâibus virtnofis, tenebrarum operibus fe invofruat. Ea propter volentes, prout ad noftram fpe&at officium , tela abulus quantum nobis eft poflibile refrenare; univerfis fic fingulis laicis , fic parochianis E quarumcumque ecclefiarum noftm legationis inhibemus,fit fub excommunicationis poena diftriâe prçcipiendo mandamus, ne prçfatas comeftioocs, vd potationes ab ecclefiis praediftis exigere pridumant, nec ipfi prçlati vd reflo- ats ecclefiarum per fe vd alium, feu alios eis in hoc audeant indulgere.

CaaTra *crMmta* ra ferls *nttriiDii,*

Decet, ut a vinea Domini Sabbaot peftife- ,ri palmites extirpent» ; fime ad audientiam noftram fide digna relatione pervenit , quod non-

■iii— I ANNO CHRBTI *I>r

nonnulli clerici ecclefiaftica beneficia obtinentes A in civitatibus, caftrb, terris, & fixis occupa* tis per rebella & inimicos ccclefie ac de be- jffi rej fruitoria hereticonun fententialitercon* demnatoa in eifdem civitatibus, caftris, tetVis, fic fixis propter di&orum hereticorum vel fini- torum contumaciam, flt contemptum fuppofi- tis.fokmniter ecclefiaftico interdido celebrare & publice divina officia non verentur. Qtiin- immo prçftant eifdem in fuis fccleribus obfti* natis confilium, auxilium, & favorem in ani* marum fuarum periculum, & rave fcaoda* lum plurimorum. Nos vo ediftis, in quantum cum Deo lare « hac in perpetuum valitura conftitutiv^Jancimus; quod ouicumque clerici vel religiofi tam cx B tmpti, quam non exempti, cujufcumque ordi- Dis fic conditionis caftant, de cetero in civi* tatibus, caftris, terris & locis predidis taliter occupatis fic generaliter interdiftis divina offi- cia fcienter celebrare prcfumpferint, etiamfi cathedralem vel matricem, feu parochialem loci ecclefiam illa viderint, aut fciverint non fervare, dummodo eadem interdida in aliis civitatibus ficlocis infignibus eifdem civitatibus, caftris, terris fic locis prçdi&is conviciniorîbus tam publice ac patenter fuerint folemniter pu* Hiceta, quod ad didam cathedralem vel ma- tricem feu parochialem loci ecclefiam verifi- militer pervemfie prefumatur; vel eifdem da- mnatis aliquod preftiterint confilium, auxili- um, vel favorem publice vel occulte, direâe vd indirede, feu nomen vicariane, vel ali- cujus officii ad dkecefanos didarum civitatum, caftrorum, terrarum fic locorum taliter occu- patorum fpedantüsm ufurpaverint, in eifdem civitatibus, caftris, terris, fic locis ptzdidis quoctunque fignito vel quefito colore; nec non clerici, qui ab huiufinodi vicariis vel officiali- bus munus confirmationis, collationis, inftitu- tionis vel provifionis quarumcumque ecclefia- rum, monafteriorum vel quorumcumque ecde- fiafticorum, flt piorum locorum receperim, vel per litteras commendaticias eorum ad quof- vis ordina ecclcfiafticos fe fecerint promove- rl, vd eos ut vicarios feu officiales habuerint vel tradaverint, feu eis quotnodolibet parue- rint vel obediennt. Nec non etiam clerici, qui aliquos induxerint vel ardaverint ad fub- ventiones aliquas didis rebellibus, flt damnatis pradlandas, vel etiam impedierint quoquo mo- do quod legalis, flt nuatiis fedis Apoftolics, vel dicecefani* prefatis in fepedi&is civitatibus, caftris, fic terris non pareant in fuis officiis, jurifdidionibus vd mandatis, non folum ex- communicationis fententiam ipfo fado incur- rant, fed etiam a fuis ecclefiafticis beneficiis omnibus noverint fe privatos, fic perpetuo in- habiles ad «lfa obtinenda. Ec fi religiofi fue- rint, eos per fuôs prçlatos mandamus carceri diftridos perpetuo mancipari, pane doloris fic anguille fuftentandos.

Quad *iuituttf diptiteitj ft facient fretntwri.*

Qpia nemo mittens manum ad aratrum, & refpicieiu retro aptus eft regno Dei, nonnulli non attendentes, quod in ea vocatione,in qua nio fubUmati ad aratrum manu mifiâ ca> ra- linquunt, & ad militaria feu feculam fe coo- vertunt in fuarum animaram periculum, fic, dignitatum eccleCafticarum non modicum prç- judicium fic gravamen* Ea propter volentes ta* libus de opportuno remedio obviare; monemus omnes, fic fingulos, dignitates, vel perfonatus habentes, quibus cura imminet animarum, quod infra annum a tempore publicationis prefentis Conftitutionis qui promoti luat, fie qui pro- movebuntur in pofterum a fu* adepte poftef- flocils pacifice tempore numerando, ie faciant flatuîs a jure temporibus faltem ad fubdiaco- natus ordinem promoveri. Alioquin a didis fuis dignitatibus, perfonatibus elapïb dido tera- pore le noverint eo ipfo fore privatos, nifi per fuos ditscefanos cum eifdem fuerit favora- biliter difpenfatum, que fieri non intendimur, nifi infpeâa rationabili Caufa vel prçrogativa meritorum accepta, dioeceianis ipfis videretur potius difpenfandum, fuper quo eorum coo- feientia* oneramus.

anno C™^*STI *?

PiMictti· fartti&trnt CottfiUniiteutt.

Publicat*, fic pronuntiat* fuerunt courtitu- tiones predidc per fupradidum Rev. Patrem flt dominum Johaoncm miferatiooe divina fan- di Theodori diaconum cardinalem apoftolic* C fedis legatum. Et Jed* per Bindum de Mu- Lcllo capellanum d. domini legati, de manda- to, fie de auâoritate ipfius domini legati ipfo *prçfcnte,*ficmandante, prrfeote etiam clero ci- vitatis & dioecefis Florent, ac religioforum multitudine copiofa Florentl* apud locum fra- trum minorum in aula d. domini legati, die dominico VIII. Kal. manti fub anno Domini a nat. MCCCXXV1I. pontificatus fsndiftimi in Chrifto patris, flt domini domini Johanne pp. XXII. anno XI. indid. X. prcfcntibiu e- tiam ven. patrtas dominis Petro Anagnino (4) Alamanno Amilien. Ugolino civitatis Caftdli (j) Tedicio Fefulano (fi) *epiico- pis*, Bofo Aretino eledo (7) flt dominis Conte, fic Anigo vicariis epifeopi Florentini · Qui dominas legatus ftatim prscepit didas Cunfttt udones omnes, fic fingulas per fingula capitula obfervari.

Et ego Andreas Nardi de Fulgineo publica fic apoftolica fic imperiali auâoritate notarius, fic feriba d. domini legati fic fis* curl* fupra- didis publicationi, affirmationi fic acceptationi interfui, flt de mandato fie auâoritate didi domini legati fcripfi,fic publicavi, fignumque meum appofut confactum.

Venerabilis in Chrifto pater flt dominus do- minus Baruntus Dei, flt Apoftolicç fedis gra- tia Piftorieofis epifeopus exiftens in ecclefia majori civitatis Piftorit coram clero, fic popu- E lo, ioidem cohaduaato ad audiendum fenno- nes die prima quadragefime, impofuit mihi Johanni quondam Donati notario, fic ferib* fuo fic fu* curl* cpifcopalis, quatenus audien- tibus omnibus publice legerem conftitutiones prsdidas - Qpas ego Johannes de ipfius man- dato publice, fic alta voce legi, audientibus omnibus *per* ordinem, ut funt feript*, quibus ledis eas ornatas publicavit, fic mandavit ab omnibus obfervari.

Ada fuit dida ledura, flt publicatio in ec- defia majori Piftorienfi coram clero fecularK flt regulari did* civitatis Piftorii flt magna ho-

>> hominum multitudine adunata ad audiendum A ciardis, Cancellerio de Canceileriis , & Bona- ....
-------fermones an. nat. D. MOCCXXX. India. vollia canûoidb Piftorien. domino Nicolao de ***»
v,П· db XXIL febr· * P^ntbw tefla>u» Gualfreduccis judice, & pluribus aliis teftibus ""«"JP
C>mm. „oca(*„> rogatis dominis Johanne de R.lc- vocatis, Ac rogatis M

IN CONSTITUTIONES SVMIUOUS JO. *DOM. MANSI* .

N O T *A*.

(I) *ydkea. S.TUtdtrldItc.tvt. A. S. L.* h eff Joaa. P»laei Rom. dt Urfinis, quem Joan. papa XXIK an. »>«<. dlac. card. S. Thaod. rtaunclaaerae . A Fora- Avtnloal commorante legatur mlftu eft la Itallam R Taldal» ad coercendor Ludovic! Kavart & Antipaps Impenn. Plera dc illo lega· aped Baluxilun la Not. ad vita» Papar. Avcnloa. lo. t- P**· "<»· qui R ofcilfc Man aaao MCCCXXXV. Ha» ejua conflitatleoei pro Errarla lataa In cooUllo quodam Florearino aaao ·»»?. eruditi» Kucufqua knota», luppeditarM Ilfeftr. & Rev. capituli , cathedral» ecclefi* Piftorirafta archiva , hamaaltate Re», canonicorum ejuidem ecclefla mihi relafata.

(>) *tmre tetiffiat f&<u "ftm atjlllal Iixrdrrt.* Ex hoc teAliaonlo demonArarum effe arbitror , elfdem rt(llbat , quibat clerici oAm officli» divinl» In ecclefla adfiftebant. extra ecclefiam pariter Incedi confuevifle ; ita ferme at canonici regulare» badie etiam fervant. Qyin R facerdotea veteret olim ipfum Milla facrum agente» vrftn vel mtmquam vel non femper mutabant, quod exemplo S. Fulgentil Rufpenfia epifeopi planutn eft , narranto vereri * convo Vlta eju» fcriptore cap. VIII. A» *taa taalca éenttrkat, >· Ifja /arr>pcMat.*

(t) F. *L···*· H»β·(»,·ll VI.* De hoc Latino Ûrtlno cardinali HoAlenfi dt Velinrafi epifeopo Prxdlcatorutn ordinem antea profpAo, vide nota» P. de Rubei» ad ronftlratlonet provinciale» Aquilejenfet anni *mf* In hac colleâione una cum horn llll» excufat to. III. lam dignitatem adivit anno ·«?·. Ughellio left*. Legationem In Etruriam ubtlnutle & aliunde fetmut A ex noffrit blice conftitucIontbu» confirmatur. Aa cnuftltutlooet IIl» F. Latini Hoftenft» epifeopi, qua» innovat & fervanda» edicit Raimundut AquUejenin patriarcha cum noftrb hifce confundenda fint vel diftingueodx , ignoro I vix tamen credo ftatuti a Latino faocita pro Aquilejenfi patrlarcham m Etruriam pervtnlife , Ifeque legit vim ofelnrafle. Multo promut r* credam»», luat dedlffe cooftitutionm peculiaret pro utraqne provincia.

(«) Ferre 4»q»IN, qui hoc ipfo anno ex ea fed· ad Marllcanam tramlatu» fuit , fubAltuto In eju» locum Alemaono, qui hi» conftlrutlombu» adhuc epifeopu» Amelianfit fnbf.rlblt. vel nftlt adeft.

(›) *Haftllae Clvtath Ct/ltlll.* Deeft epifeopi» Ifte fe ferie epifcopornm (Jghelliana inter Godefrinum & GuilleJmtun reponendi»; efeldem tamen GulHalml exordlo ferlut nampe poft. an. «,»7. exordlum revocato

(*) *Trttti» h/tltK·* , noto Ughellio epifeopo , quem leripemem vide.

(›) *·/» wdrerrnt rlrB».* Vldonem Tartarum Antlaum tptkopum Ghibrlllnanim partium ftudiofum Joanne* XXI|. epitrapete exuerat jam inde ab aneo I»»·. ftatimque ffofonem Aretinum iuccefforem elegit. Tarlati tamen potentia adro pc<valuit, ut ner tftlcnpantm, neque confecratlonem ipfim epifeopi, quamdiu Tartan» ipfe vixit, novua rttOt» obttaare potuerit. deflat Id nuncupatio *tlNtl* tradita Bofool anno Ij»7- nempe andam ipfe, quo declinant» Tarlatu» deceffit.

CONCILIUM LONDINENSE

A Simone Mephamo CantuarienG archiepifcopo cum fuffragancis celebratum anno Domini mcccxxviij.

Exw ms. editumtOM iLConc.Bri- CW?»Ea'Z prodao-XL

A ^n0 D°mini MCCCXXVII. archiepKco pus CaotuarienGs tenuit concilium provinciale Loodiniis, in quo ordinavit, quod in die l**ra^ceres» 8t in commemoratione animarum , «b °*nni fervili opere certaretur , ubi ipfe & omnes epifeopi prxientes excommunicatum, & «communieatos ciTe denunciarunt omnes illos & fingulos , qui Walteron de Stapelton Exo* \ nienfem epifeopum occiderunt , feu in cum manus violentas injecerunt .

Item idem archiepifcopus, de confenfu concilii rtatulc , quod felium conceptionis beata Maria, deinceps folemniter celebraretur.

Conftitutiones venerabilis patris , domini Simonis Mepham, Cantuarienfis archiepifeopi , editz in concilio provinciali , apud fandum Paulum Londin. menfe Februarii, Anno Domini MCCCXXVIIL

TITULI CAPITULORUM.

1. *Dt thftrvttivu ftfiivitttii diti Ptrtfctw.*
2. *Dt ftftrvilttt btttt*t MATIA *cnctttituit cth*— htnd^.*
J. *Dt inmMnitttt bmvrttm td tctI^fitt, ft» ftr· [aut tctlt/itfticat ftrtmntium.*
4. *Dt ttftaf»tntis mtimnm itHptdimdij,*
5. *Dt frobatimikuf ttfauteiueriaff·*
ff. *Vt mît ftiUntiMi difiûttvMt* , ron *obftmtt flatat· Oxtntttffi, pegit tpptllari*
7, *Dt imptditntihn tUtSitmt juri, tf* B *dtcitntJ cMprt, & tfperttrt , tifait ilic*. pi* doni *txtffintt.*
8. *Dt matriwni» wx joltmttitjmdo,* al/jms *btn. ftTMM tditItHt.*
ÿ. *Dt ètft&ilat dtmoram, td btntficit teeltfiafiita [ptliantimt, rtftrtadit.*

PRÆFATIO.

Zelari oportet pro Domino Deo fuo ecctefiarum prelaios , qui non de fola fua hint perditione damnandi , verum etiam de fuis manibus requiret Dominus, ficut ipfe ait, languiCnem fubditorum, adverfus eos praecipue , quot nominis Chrirtiani titulis rnfignivit , ôt tamen profertioni fuf, damnatis operibus , non delinunt adverfari: ut quicquid tegi Divine corruptis eorum moribus contrarie cognoverint , gladio Spiritus, quod verbum Dei , flt dortrina falutis interminam , * & ecclefiaftico farculo * f- «mratdifcipIioffi, velut providi cultores , extirpent , **" virtutes inferant, morefque reforment ; ut appetitus noxii, boneftatis debitae limites non excedant , fed Chriftiana profeflio libentius , magis ac magis, falutaribus temper proficiat incrementis.

** Hujus rei gratia , nos Simon , permiitone Divina Cantuarienfis archiepifcopus,totius Angliç primas , In nomine fanfte Trinitatis fit individue, Patris dc Filii , flc Spiritus fanfti , neceflarium fore duximus ftatuendum, auctoritate przfentis concilii, de fratrum fuffraganconun confenfu, ad reformationem ftatus ecclefuftkl, in noftra Cantuariunfi provincia , ftatu-

"7LCT~'o,!* eoeefl'erum F*·* » *4 Ipfonu» °b Λ frrvatioMm psnas adjicere * flt qussdani nova flatuerc, quibas jura delinquentium dt lalulis ubique profcâus ducatur.

CAPITULA.

I. *De obfervatione feftivitatis diei Parafcevcs.*

ANimarum faluti profpicere cupientes, initium ordinum * de fontibus falvatoris, ut dies illa fanâa Parafceves, qua falvator nofter, Dominus nofter Jefus Chnftus, pro falute hominum, preciofam animam fuam, poft multa flagella, pofuit in cruce fecundum ritum ecclefiz *, in le&ione cum û*cnt'° » oratione cum jejunio, in compun&ione cum lacrymis: auâoritate przfentis concilii, diftri&ius inhibemus, ne de attero qutfpiam fervilibus, ipfa die, intendat operibus, vel quaevis alia exerceat, quae a pietatis cultu fuerint aliena. Per hoc tamen, legem pauperibus non imponimus, nifi * divitibus prohibemus, quin ad agriculturam pauperum promovendam, fuffragia confueta, caritatis intuitu, fubminiftrent.

II. *De feflivitate beata Maria con^ ceftionit cetebranda.*

Ad hoc, quod inter omnes fandos, memoria beati(fimx Virginis & matris Domini, eo frequentius agitur atque feftivius, quo majorem gratiam apud Deum, qui ejus conceptionem przdeftinatam, ad unigeniti fui temporalem originem, & omnium falutem ordinavit, creditur invenifle ut per hoc, falutis noftrz quamvis remota primordia, in quibus devote cucurrit mentibus fpiritualium materia gaudiorum, devotionem in omnibus * vigeant & falutem; & venerabilis Anfelmi, prxdeceflbris noftri, qui, poft alia quzdam ipfius antiquiora folemnia, conceptionis folemne fuperadderc dignum duxit, veftigiis jnhxrentes: ftatuimus, & firmiter przcipendo mandamus, quatenus feftum conceptionis prxdiélx, in cun&is ecclefiis noftrz Cantuarienfis provinciz, feftive & folemniter de extero celebretur.

III. *De immunitate bonorum ad ecclefias feu ferfonas ecclefiafiicas fertinentium*

Item omnes, qui de domibus, maoeriis, grangiis, ac locis aliis ad archiepifcopos, epifeopos, vel alias perfonas ecclefiafticas, & ad ipfas ecclefias pertinentibus, quicquam, prxter voluntatem dominorum, auc permiffionem, vel corum, qui funt hujufmodi cuftodiis deputati, abftrahere, confumere, «cl contra&are przfumpfcrint, abftrahi, confumi, vel contraâari fecerint, vel hujufmodi abftraâionem, confumptionem, aut contraâionem, fuo nomine, vel a familiaribus fuis faâam, ratam habuerit, facri approbatione hujus concilii provincialis, pronunciamus, & declaramus ecclefiafticz libertatis & immunitatis exiftere violatores, in concilio Oxonienfi latam incurrere, ipfo faâo. Et ne hujufmodi ecclefiafticz immunitatis violatores, occafione difficultatis citationis, evitent, ficut hadcnus fieri confuevit, nc procedi valeat contra ipfos: de fratrum noftrorum, & totius concilii confilio & aflenfu, decernimus, quemcumque violatorem hujufmodi, fi perfonaliter inveniri, & tute adiri valeat, perfonaliter evocandum. Si vero inveniri, vel non tute'adiri valeat, tunc in domicilio fuo, fi quod habeat, quo ture citari poflit, fi vero in domicilio, quod habet, tute citari nequeat, tunc in ecclefia cathedrali ipfius domicilii; & fi nullum habeat, vel non conftet eum habere domicilium; tunc in ecclefia cathedrali ejufdem loci; &, fi tute fieri poterit, citationem decernimus fore publice faciendam. Hujufmodi quoque citationem, in domicilio, vel inecclefia, publice, utprzmittitur, fa&am, volumus, non folum in cafibus przdiâis, fed etiam in omni cafu conftitutionis domini Ottoboni, quondam apoftolicx fedis legati in Anglia, qux incipit, Ad tutelam, fic artare citatum, ac fi effet per citationem perfonaliter comprehenfus, ejufdemque citationis virtute, pofle contra eum procedi ad omnem effedum, ad quempoffet, fi citatus perfonaliter extitiflet. Prxfatos etiam quofeumque ecclefiafticz libertatis vel immunitatis violatores, decernimus in loco deli&i, etiamfi ibidem non inveniant *, pofle tam ex officio judicis, quam ad partis inftantiam, conveniri. Utrum autem hujufmodiviolatores ecclefiafticz libertatis vel immunitatis, inveniri ac tute adiri valeant, domiciliumne habeant, vel non, volunt * in dubio ftare certificatorio illius, cui mandatur citatio facienda. Et ut in prxmiifis cafibus, & in aliis, injuriam pafli, juftitiam debitam facilius confequantur, diftri&e, hoc facro appro-

anno christi '**'. "Prob*n€e concilio provinciali, prxeipimus, quod omnes judices ordinarii noftri Cantuarienfis provineix, fe invicem, **fine qualibet dificultate, juvent in citationibus & exeeutionibus faciendis**, ac quibufeumque mandatis lldris exequendis

IV. *De teftamentit ttatrvmn» non imfediendii.*

Item , omnes illi, qui aferipeitiorum, vel aliorum fervilis conditionis teftamenta, vel ultimas voluntates , quovis modo impedierint, contra confuetudinem ecciefix Anglicanx haâenus approbatam, per excommunicationis fententiam compefcantur.

V. *De frobationibus teftomentonan.*

Item , quod locorum ordinarii , infinuationem teftamentorum, & commiffionem adminiftrationis bonorum defundorum, per cautelas exquifitas , contra hujufmodi exeeutores teftamentorum , ut ab eis eo citius pecuniam extor- queant, *feu,* ut dicitur * , reddiderunt hadenus onerofos ; ftatuimus, quod , pro infinuatione teftamentorum pauperis, cujus inventarium bonorum centum fo. lidos fterlingorum non exceflcrit, nihil penitus exigatur.

• c.?. tat dK""

VI. *Ut ante fententiam diffinitivam, non obftante ftatuto Oxomenft, affellari,*

Item, quia in concilio Oxonienfi, quoddam dicitur ftatatum emanafle , quo, inter caetera, prohibetur, quod a nullo gravamine judiciali, ante diflinitivam fententiam, frivole appelletur , quod omnes advocati , & procuratores ejuidem confiftorii , ad obfervationem hujufmodi ftatuti, aftringi debeant vinculo juramenti, panis etiam aliis ipfo ftatuto contentis, fi contra id venerint, affligendi : nos hujufmodi ftatutum , quod, etfi colore verborum fuperficialitcr pallietur , ad auferendum tamen expreflis appellationis remedium, realiter extitit introdudum, dc quicquid ex eo, vel ob id fuerit fubfecutum, penitus reprobamus : & omnes , qui ad obfervationem ftatuti prxftiterint juramentum, abfolvimus ab eodem.

anno christi

VII. *De intfedicMibtii oblationes confuo- Mt fttriy d* decimas colligere:› à" aft· fortem t obfetc dknjtu dont exn&ione.*

Item , quia cuidam maledidlonis lilii, in nubentium tolemnils, mulierum purificationibus mortuorum exequiis, dc aliis, quibus im Dens, in miniftrocum fuorum perionls , folebat oblationum libamine populariter honorari, ad unius denarii, & alterius modicx quantitatis oblationem, populi dovotionem reftringere funt moliti, refiduum oblationis fidelium, pro fuis libitis, vel alienis ufibus, multoties applicantes: alii vero non attendentes, quod nofter omnipotens , cujus eft terra, & plenitudo ejus, &univerfi qui habitant in ea, decimas, in fignum univerfalis dominii, fibi reddi prxeepit, & pro fuo cultu eafdem clericis affignavit, aliquando malitiofe impediunt , impedirive faciunt vel procurant, viros ecdcfiafticos, ad quos Ipe&at perceptio decimarum , eorumve **fervitores** , quo minus liberum ingrelfum , vel egreflum, in prxdia , & a prxdiis, de quibus hujufmodi decime proveniunt, habere poflint , pro ipfis decimis colligendis , cuftodicndis , vd quo voluerint, abducendis: alii etiam, nifi prius chirotecx, vel caligae, feu quicquid aliud, eis dentur, vel promittantur, decimas hujufmodi afportant & confumunt, afportari confumive faciunt, feu aliquod damnum inferunt, inferrive faciunt in «ifdem. Alii infuper, viros ecdcfiafticos , ea occafione , quod in foro ecclefiaftico profequuntur, vel antea foerint profecuti, malitiofe attachiant, vel indicant attachiari, indi&ari, judicari, aut cis alia gravamina inferri fâciunt, vel procurant. Nos igitur, perverfoium damnabilibus confiliis falubre remedium apponere cupientes, nihil novum ftatuentes, fed antiquorum canonum ftatuta in medium deducentes, univerfos & Ungulos hujufmodi inftigatores, & impeditores, & alios fupradi&os, per quorum nefandas machinationes, ecclefix, vel ipforum redoribus, vel vicariis , aut miniftris quicquam damni infertur, aut fubtrahitur honoris, dccommodi confueti, prxfcntis declaration· concilii, ptonunciamusuniverfos & lingulas, in prxmiflis vel eorum aliquo in pofterum delinquentes, vinculo excommunicationis involvi ; refervata loci diocefano abfolutione eorum, prxterquam in mortis articulo, quoulque ipforum minifteiio in sontrarium laborante, eocle-

... -ckfiis fuerit popularis devotio efficaci- A ter reftituta, ac viris ecdefiaftids fic .**. befit, de hujufmodi excefiibus plenarie fatisfaânm.

VIII. *De* ws yWraawzaoM·, *obfque bmoeontm eAitione.*

Item quia ex contra&ibus matrimonialibus , abfque bannorum editione prxhabita initis, nonnulla pericula proveniunt , & manifeftum eft in dies provenire: omnibus ftc fingulls fuftraganeis noftris praecipimus ftatuendo, quod decrecalem inhibitionem, qua prohibetur, ne qui matrimonium contrabanc, bannis non pnetniflis, in fingulis ecclefiis parochialibus, five diocefibus pluribus, diebus folemnibus, cum major populi affuerit multitudo, exponi faciant in vulgari, ipfamque faciant firmiter obfervari, quibufvis facerdotibus etiam parochialibus , qui contradibus matrimonialibus, antefolemnem editionem bannorum initis, przfumpferine interefle, pcenam fufpenfionis ab officio per triennium infligendo i dt hujufmodi contrahentes, etiam fi nullum fubfit impedimentum, pena debita percellendo. Qui. vis etiam facerdos five faecularis, five regulark extite[redacted]t, nui folemnizationi matrimonii , extra ecclefiam parochialem, abfque epifcopi loci diocefani fpeciali licentia, celebrari pmfnmpferit, aut interefle , per annum integrum , ab officio fit fufpenfns ,

IX. *De Aefe&ifae /fanorum ej beneficio ecclefiofifae fteitontium reforanAie,*

Item ftatuimus, quod mala inquifitio fuper defe&ibus domorum vel alio» rum ad beneficium ecclefiafticum fpedantium, de attero facienda · valeat ·J*»* *" in alterius praejudicium, nifi fiat pcr'"e"'H' viros fide dignor, in forma juris jurator, ipfo ad hoc primitus evocato: in* tegram veto eftimationem defedtaum in domibus, & aliis ad beneficium fpe*' ûantibus, repotiorum, five per inquifitionem, vel per viam competitionis c&da extiterit, "loci dkecefanus*, in teparationem ipforum defeduum, eonverti faciat, infra competentem terminom, ipfius arbitrio moderandum

»AD LONDINENSE CONCILIUM

▲ Simone Mempham Cantuarienfi arehiepifeopo

^ms 13x8. *boUtune*

ADDITIO.

Quemofaofam LfaUmefe conciliéeemi **ijat.** *• Sfefaomo & Lofao fame foflere i» montié licuit en Vilbfa ; ito feriter Ú tx illo* J——/mcrxismam/

MANDATUM ARCHIEPISCOP1 CAN TUAR. PRO CONCUJO

Pfwfaioli tie eceltfio fimSi Petri Lmden. iie Venerit fem. pad *cneoerf. S. Pmli.*

Àftnvnik. m 11. m· I^^jfr Sm. tee. a. U. i.j. Simon, permiffiooe divina, Cantuar. archiepifeopus, totius Anglic primas, venerabili frs tri noftra domino Sinoni, Dei gratia London. epifcj*P°. foluicm, fle fraternam in Domino cbaritatcm .

Regimini fanfta Cantuar. ccclefim **Dd** patientia, licet immeriti, praefidentes, inter alias foflicitndinil nofiras vigilias «i M «oris ferventibus afpimmut, Amentem noftram foduta de» ftinamuB aflefta, nt ecclefia Anglicans fob pads dulcedine vigeat, jars fus ac Ubertates obtinere valeat illibata, gregis dominici enra vi«nod conftituti ia clero morum hoecftate rendgeanr, ut taaquam lucerna pcdbus laicorum, Ipfos infimant vite metito fc fermons, qualiter in domo Dei debeant cooverfari. *Sone* difta ecclefia Anglieana, ante hav tempora pacis turbata difcrimjne mullis doloribus ft aoguftiis laceffita, adhuc modernis temporibus carbonibus odii inter proceres rcaccenfis majora pericula ft difpcndia, nifi Deus avertat, poterit verifimiliter formidare. Be taper dolorem huius vulneris fuperadditur attiftfo, quod qui‹ *a* filii impii ft degeneras ecclefiam ft viras ricfiafticos injuriis innumeris aflfoera, jure ec".cfiaram ft libertate maliins jaculis expugna•e, flt, quod audkueft horrendam, ipfos viros ecclcfiaiticoe mutilare ft trucidare, aut hoftiUter carpere non formidanti pront difeurrens E fama denunciat ft patratorum foetarum evidentia demdnftrat, Ad occurrendum igitur tantis periculis, divina clementiafuffragante, ft morbis pnemiffis mediemam aMpakem, pront nobis poffibita fuerit, adhibendam, factis canonibus eruditi, ft (anftifSmi patrb ft domini 00ftri, dom. Job. divina providentia pep· XXII. crebris monitis extirari, noftram provinciale concilium die Veneris prox. poft feftum convert S. Paoli, proa, fopent. ta oedefia cathed. S. P. London, deliberato confiHo ordinavimus convocandum. Quocirca fraternitati veftr· committimus ft mandamus, quatenus o®·

cr nes ft fiuguloa fratres noftros, epifeopos pro- A vinci* nom* Cantuar. citetis, ft per eosdem citari faciatis peremptorie decanos, priores, & capitula ecclefiarum cathedr. ftc.

anno chiusT!

provifo, quod fioguli epifcopi antedifti, antequam ditecefes fuas verius diftum concilium egreffi fuerint, cum fuo clero del&erent ft inquirant fagadter .' *Dt greveetnütu & dtftBiikf diUi fhtÜ9 rtfcr^Mdij ;* nuodque a clero A populo proceflioaet ^*fieri, litanias &* alias orationes dici faciant pro pace regni, ft pro concilio noftro, ut debitum confequatur efteâum. Dtâis etiam e|»ifcopis veftris litteris autoritate noftra diftri&ius injungatis, quate-O nus de die receptionis mandati noftri &c. Dat. apud Maghfeld *3. cal.* Decem, anno Dom. MCCCXXVHL ft confccr. noftre primo.

Quarum automate litterarum decanum ft- capitulum ecdefi* noftns cathedr. Exon, abba* A**® tes, priores, ft archidiacooos,conventus etiam, collegia, & clerum dite noftrx dime, quorum nomina fa fcbedula prxfenttas annexa contimentur, citavimus in forma nobis fuperlus demandata. De gravaminibus etiam fit defeftibns diâi concilii Audio reformandis inquifivimus, que in eadem icbedula duximus inferenda ; mandatum veftrum fecundum fui naturam, vim, formam, & effeâum ejufdem in omnibus reverenter executioni debito demandando. Ad regimen ecclefix fux faoftx reverendam patemitatem vefiram confervet ahifiimus per tempora diuturna. Dat. apud Chuddclcgh. *ij.* calend Febr. anno, Ac.

Navim cira/smv.

Decanus ecclefiz noftns çathedr. Exon.

Abbates
Taviftok. ordinis S. Benedifti,
De Hertilanndc, ord. S. Auguftini,
De Bufiefire,)
De Forda,
De ConckesweU,) ord. Ciflercieni.) Quia mandatum ve-)
De Nywenham,)) ftrum erat generale,)
De Torre Moun, ord. Prstmouflrat.) perionaliter.)

Archidiaconi
(Exoo.
(Barwn.
(Totton.
(Comub.

Priores
(Plymtoo, Launcefton,)
(S. Germani, Bodmynne,) ord. s. Auguftini.)
(Torton, De Truyrardrsith,)
(S. Nic. Exon. S. Jacobi Exon.) ord. S. Benedifti.)
De Carfevell, Ottricon-)
(Frychereftocks ordinis S. Auguftini.)

Capitulum ecclefic noftrx cathedr. Oxon.
Per procuratores.

Collegia
Ecclefix S. Crucis Criditon.)
(D. Thotrz mart. Glasneye.)
(S. Karentoci,)

Conventus etiam monafteriorum ac prioratuum prsedlftorum .' ac clerus totius noftrx direct Exon, funt citati.

&

^ASCHAFENBURGENSE CONCILIUM

PROVINCIALE

A Petro Moguntfao archicpifcopo

iAitt Atuutm 1328. foferio·.

Ibid*

PEtrum Moguntinum archiepifeopum ul-E tra concilium illud quod habuit Mocunlix anno arto, a Labbeo indicatum, ft a Veneto ejus editore ex Lunigii Spicilegio fuppletmn*, aliud etiam probinciale concilium in urbe Afchafeoburgenfi habuifle, difeimns ex fynododieccfanaHitdefeimenfianni 1651. apud Lunig Spicileg. Contfa. U. pag. 707. unde pariter fatclfigunus fufiraxancos epifeopos illi habendo coavenifle. De anno nihil confiat; fed cum Peuus cathedram illam ab anno 1326. circiter ad 13x8. tenuerit, intra tempus illud collocandum efte confiât. Ipfe quidem Petrus Afchafenburgcnfis concilii flepe meminit io fois cooftiratxmibus concilii Moguntix habiti anno 131» fed concilium illud eft alterum ab boe diverfum, a Gerhardo archicpifcopo anno 1292. habitum. Hujus vero concilii a Petro habhi confiitutiones geminas has profero, quas *affert idem* Hcrbipolcnfe concilium apud Lunig ibid.

er
I
ANNO
C)T^TI

Ex txxili· fnvneMli ^fthefnhtrgt^/l D. filri erthitfifctfi JHbnssriw.

Item flstuimtxs, et ordinamus, ut fi aliqui» clericus vd iaicus utriulque fexus cujulcumque dignitatis, religioni», vel ftatus exiftat, aufus fit pnsfiimpdone dc pertinacia damnabili pubHke predicate, vd occulte docere, vel tenenere, quod (scerdos in mortali peccato exiftatt non poffit efficere corpus Chrifti, ieu fic ligatus non poffit ligare vel (olvere hxjs fubditos a peccatis, pro hasretico & incredulo habeatur, fic errorem hutofinodt fiteri concilii approbatione condemnamus, anathematiumus, dt penitus reprobamus, cum Caere feriptum dicat auftoritas, quod five bonus, five nudus fit miotfter, per utrumque Deus eftrftum graine lux confert. Non enim quai fanda funt, coinquinari poflunt, nec ipfafacramenta poteft hominum malaria profanare; unde facerdos, quantumcumque pollutus exiftat, divina non poteft polluere (aeramenta, que purgatoria eundarum contagionum exiftunr. Licite ergo a quocumque faccrdote ab Ecclefia tolerato, divina myftcria audiantur, dc alia recipiantur ecclefiaftica facramenta.

M da *Htfpbrtrwferiitu & fartikgb,*

Qpamvis (seris canonibus dc fanftorum Patrum traditionibus contramanifeftos fandorum blafphemos. ac damnatum fit abominabile feelus Idolâtrie, videlicet incantationes, fiipcrfti tloocs dt foriikgla Phitonumdc Phitonitlarumi In locis diverfisfuffielenter cautum dc provifutm exiftat; quia tamen (quod mentis amaritudine referimus) adhuc vitia taliatn multis locis nobis fubjcftis exiftunt In ufu ; quapropter erroribus dc periculis exinde In dies confingentibus, quantum *ia* nobis eft obviare cupientes, diftrifte ftatuto prslenti perpetuo duraturo praecipimus, ut contra tales ftatuta canonica defuper edita fumma cum diligentia ab univerfis nobis fubjeâis pradicentur, dc in confeffionibus de peccatis hujulmodi lolen fiat inquifitio, dc tam mares quam mulieres talia exercentes, a communione (aeramentorum excludantur, ac pro abfolutione ad nos vel vicarium noftrum remittantur. Et nihilominus fi qui publici blafphemi reperti fuerint, vel de hujufinodi incantationibus vel fuperftitionibus ab ecclefia reprobatis fe inçromiferint, vel eifdem fidem adhibuerint, ut ab his intra breve tempus eis ftatuendum defiftant, volumus moneri fub pcena fufpenfionis a divinis dc ecclefiaftica fepultura, a quo non nifi per nos vel vicarium noftrum, aut noftros fuperiores valeant liberari dc abfolvi. Hoc etiam ftatuium noftrum falutiferum, ne quis illius ignorantiam praetendere poffit, volumus per redores ecclefiarum ac curam animarum habentes, in cancellis ecclefiarum, fi, quoties expedire vifum fuerit, folemniter publicari.

ANNO u> '

a

CHRISTI

ANNO CHRISTI

CONCILIUM TERRACONENSE

Sub Johanne patriarcha Alexandrino & admtniftratore ecclefias Terraconenfis, anno M. CCCXXIX. celebratum.

_ m—— nXr Amd-Tom. 1

Ex MS. ttcltfa Avtaixu^h.

Amk» >«i>. TOanaes pefriarcha Alexandrinus ac administrator ecclefi® Terraconenfis in fpiritualibus dt temporalibus a fede apoftolica deputatus In concilio Terracooenfi, quarto calendas Martii anno Domini miUcfimo trecentefimo vicefimo nono.

Ad Officium pertinet praefidentis conftitutiones a fe vel a pnedecefloribus fuis edicas, quas obeflé confpicit potius quam prodelTe, refecere (impliciter, vel in melius reformare; dc (ubditos fuos certos reddere quas habeant obfervare. Recognitis igitur diligenter pnedecefionun noftrorum conftitmionibus archieoilcoporum (tofts ecdefis Terraconenfis, editis in diverfis provincialibus conciliis, per eos diverfis temporibus celebrati», ac quibufdam ex ipfis tamquam periculofis, quibufdam vero tamquam fuperfluis refecatis, illas quas utiles feu ueceflâria» invenimus, fimul cum quibufdam, quas de novo edidimus, (aero concilio approbante, lo pen(enti volumine providimus redigendas.* dccernentes eafdem, dc non alias haberi pro conftitutionibus coociliorom provincialium provincia Terraconenfis, ac mandanto caidem inviolabiliter obfervari.

CParagus in (a) concilio per cum celebrato O Terracone, calendas Maji, anno Domini millefimo ducentcfimo trigefimo.

I. *Contra facientes alligationes illicitas.*

Cum aliqui quaerentes qux fua funt, non qux Jefu-Chrifti , cum beneficia ecclefiaftica in Ecclefia Dei vacenc , fuos fibi attrahunt, & paitionibus illicitis eos fibi alligant, ut propter majorem numerum pravitatis obtinere valeant quod intendunt, ad offeflfamDei & fcandalum populi chriftiani , & proprix ambitioni damnabiliter fatisfiat . Ideoquc ftatuimus , generali concilio approbante , quod quicumque de cetero talia przfamferit attentare, omnino beneficio careat fic obtento: ita quod numquam in eadem ecclefia beneficia valeat adipifei.

Petrus

(4) Rujut concilii Mtmlait Motta Marc· Htrp«ak« lib. cui cum «tchhplfcopo IMtrfalfi· ait. Gelbrimua Vicenfcm, Pontiam DcriaWml, Cirtan Ofcaniam ~ Be:opnnm Parctaacafa· taicopot.

anno CHJtisn '***■ Pcirm («) in pritno concilio ftr cum celebrato Terracone, anno Domini QuUcfimo duccoicfimo trigeGmo dodo.

U. M *clerici fecularibus negotiis fe immijceant*

Statuimus ac mandamus, quod curam animarum habentes, &. qui font in perfonatibus , vel dignitatibus conftituti, publica officia ftecularia non affamant ; nec bajulas, nec vicarias teneant laicorum ; fed in ecclefijs fais pcrfonalem & continuam refidentiam faciant, ficut decet.

III. *Contra clericos, qui in fturibus ecclefiiii funt canonici.*

Item, ftatuimus & mandamus, quod aliquis in eodem epifcopatu vel in diverfu, duas canonicashon habeat, quz ex fpeciali ftatuto refidentiam perfonalem requirunt, & altera tantum debeat effe contentus .

IV. *De regularibus.*

Item, ftatuimus, quod monachi vel canonici regulares, qui relido habitu ad fxculum redierunt, vel voto funt aftridi, nifi infra menfem ad dauftrum redierint, & votum fuum curaverint adimplere ; fuis beneficiis fint privati ut apoftatx, & tamquam excommunicat! ab omnibus evitentur, & excommunicat! denuntientur diebus dominicis & feftivis. Et moneantur & excommunicentur tam ipfi, quam commiicentes cum eis, & dantes cis confilium vel favorem.

V. Ns *fiant vtfie in monafieriis,*

Item, praecipimus & mandamus omnibus judicibus & advocatis litteratis , ne conveniant vel interfint alicui viftz qux fit vel fiat in monafteriis vd grangiis religioforum, & hoc fab pcena excommunicationis prxeipimus & mandamus .

VI. *De raptoribus & incendiariis.*

Item, ftatuimus quod incendiarii & raptores publici tamquam excommunicari vitentur, & ecdefiaftica fepultura careant, nifi per fe vd per heredes fatisfa&ionem fecerint vel emendam.

^nno' cnaiyn '***. Petrus hi feewn^o concilio Valentia celebrato, anno Domini (i) millefimo duccatefano quadragefimo oâavo. a— .Mt

VII. *Ne aliquis clericus advocet contra, ecclefiam Terraconenfem.*

Sacro approbante concilio, ftatuimus , ut fi aliquis clericus Terraconx provincic contra Terraconenfem ecclefiam officium advocationis ; non petita a nobis licentia & obtenta, perftiterit': nifi pro fua ecdefia, fcilicet noftrx provinciae, in qua intitulatus fuerit, vel nifi fuam caufam vel faonim profequatur ; beneficio quod habet in Terraconenfi provincia au&oritate hujus conilitutionis noverit fe privatum.

VIII. *Contra archiepifcopum Toletanum*

Item, facro approbante concilio, ftatuimus, quod fi Toletanus archiepifcopus per Terraconenfem provinciam tranfitum faciens, crucem ante fe portari fecerit, vel pallio ufus fuerit, vel indulgentias dederit in noftra provincia, qux funt vel fuerint per eumdem temere alicubi attentata, loca ad qux ipfe taliter & in quibus prxdufta attentaverit , quamdiu ibidem fuerit, cefTent penitus a divinis, & ne ejus prxfumtio remaneat impunita , fi fupradida in provincia noftra de cetero commiferit, auâoritate noftra & facri concilii, ipfam extunc quafi exnunc excommunicationis fentenrizdecernimus fubjacere. Et fi aliquis litteris indulgentiae archiepifeopi Toletani in noftra provincia ufua fuerit, tamquam falfarius puniatur,

IX. *Ne clerici extranei altaria erigant.*

Item, ftatuimus , quod fi aliquis clericus de provincia aliena in provincia noftra, & fpecialiter in regno Valencix , altaria de novo cdificaverit, vel jurisdi&ioncm fibi aliquam ufarpaverit in noftram prxjudicium vel jpravamen, ipfum auâoritate noftra & facri concilii extunc, quafi exnunc fubjacere excommunicationis fententix decernimus.

(,*) Petrus ifte fuit Petrus Alt»1strus, ut docet nos BaluxJus Uk. 4. Mere· Hifp. ubi hujus concilii meminit.
(S) lAud coucilIutn auno tl,o. s, jdm Maji collocat ftepheaus Baluaias Ub. Man. Hifp.

Christi ·>·»·

X. *Ne clericu^caxtra fuum epifeopum invocet.*

Item, fiatuimus, quod aliquis clericus contra epifeopum fuum non advocet, tam pro epifeopo, a quo majus beneficium obtinuit, quam a fuo; vel nifi fuam vel fuorum injuriam profequatur.

XI. *De cxtrema-unElione.*

Petrus in tertio concilio Terraconenfi (e) Sacramentum extremae undionis petentibus libere & fine pecunia a facerdotibus miniftretur: & fingulis annis clerici ampullam deferant, in qua oleum recipiant infirmorum, quoniam eis chrifma & cathecumcnorum oleum tribuetur, 'confuetudine aliqua non obfiante.

XII. *fefta debeant coli.*

Item, cum otium & defidia fomentum pariant vitiorum, feftivitatum multitudinem duximus feparandam; cum in illis eo quod non laborant, pauperes aggraventur, & otiofi & defidiou ad illicita provocentur: quare feftivitates colendas neccflario fubjiciamus, quas qui contcmferitft colere, per fuum presbyterum compellantur. Feftum fcilicet Circumcifionis Domini, Epiphanix, fandi Vincentii, Purificationis ihndz Maria:, Matthiz apoftoli, Annunciationis bcatz Marix, duorum dierum odavz Pafche, fandi Marci evangeliftz, Philippi & Jacobi, Inventionis fandz Cruci», Afcenfionis Domini, feriz fecundz odavz Pentecoftes, Johannis-Baptiftz, Petri & Pauli, fandz Mariz Magdalena:, Jacobi apoftoli, fandi Laurentii, Atiiuntionis Beatz Mariz, fandi Bartholomzi, Nativitatis Beatz Virginis, Matthzi apoftoli, Sandi Michaelis, Lucz evangeliftz, Simonis & Judz, omnium Sandorum, fandi Martini, fandi Andrez, Sandi Nicolai, Sandi Thomz? Nativitatis Doipini, Sandi Stephapbani, Sandi Johannis Evangeliftz, & quzlibet parochia obfervet feftivitatem illius fandi › in cujus honore conftituta eft major ecciefia. Officia vero harum folemnitatum & omnium aliarum, five fint novem, five trium ledionum, prout hadenus confucvit fieri, a clericis in ecclefiis & in portionibus obferventur, & ad audiendum officia laici nihilominus moneantur.

XIII. *De celebratione Miffarum.*

chrTti ·»»»·

Item, ejuia aliqui facerdotes plures celebrant mitiàs contra canonicas fandiones, jubemus, quod nifi in die natalis Domini, tres mitia» audeat nullus celebrare: quod fi fecerit,.in excommunicationem incidat ipfo facio; & officio beneficioque privetur. Duas vero toleramus, live tolerando permittimus, una & eadem die, quando urgens necetiitas fuerit celebrari, quoufque dominum papam fuper eodem negotio confidamus. Ne_cetiitatem fiquidem declaramus, cum unicus facerdos habet duas ecclefias, quarum una dependet ab alia, & altera illarum non poteft habere proprium facerdotem, vel fitnt tenues, nec paroçbiani propter diftantiam loci, vel aliam rationabilem caulam potiunt commode ad alteram convenire, et in aliis cafibus a jure concedis. Quandocumque vero duas Mitia» celebrari contigerit, facerdos caveat, ne poft fumtionem fanguinis in prima Mitia, vinum profufionis accipiat. Quod fi fecerit, eadem die non poterit celebrare.

XIV. *Quod epifcopi & eorum officiales juftitiam gratis reddant.*

Item, przeipimus, quod epifcopi, 0c xeorum officiales & alii clerici,^ ordinariam jurisdidionem habentes, gratis caufas examinent, fententia» fponte proferant, nullam inde pecuniam recipientes, falvo quod pro juftida ratione dq.minationis debetur. Quorum autem pretium percipiatur pro'labore temperatur.

XV. *Quod epifcopi ad concilia pro/vincsalia veniant.*

Item, cum epifcopi ad provinciale concilium non veniant, ut deberent, excufationes frivolas prztendentes; ex quo disciplina ecclefiaftica enervatur, & facri canones contemnuntur. Statuimus, ut ab hac hora in antea omne» epifeopi fine quolibet diffugio ad provinciale concilium veniant, prout decet, nifi caufa necefiaria & urgentitiirria excufentur, Et quicumque epifcopus contra hanc conftitutionem duxerit faciendum, ab archiepifeopo vocatus, civitatem adeat Terraconem, ibidem tamdiu moraturus, quamdiu ab archiepifcopo recedendi licentiam obtinuerit fpecialem.

XVL

(e) Coacilium Iftud celabrattun fulff· anno t>,>. ». Mu» Mall docet noa Baluti» Mare· Hifp. tfb. <. cul Iµ v Iµ πιµ Foertu» Dertuflun, Pootiu» UitcUtaft, & Vitall» Ofcao* «ptifiopi.

Christi •j',• XVI. ftwod *clerici ad Jptodnm veniant».

Eodem modo ftatuimus, ut omnes clerici curam animarum habentes, ad fynodum veniant catbedralis ecclefix, in cujus diœcefi commorantur, occafione vel confuetudine aliqua non obftante. Eamdem pœnam, fi nujus conftitutionis tranfgreflores fuerint, in fuis civitatibus incurrentes.

XVII. *Ut ecclefia laicis non dentur t fed gubernentur fer clericos,*

PETRUS in quarto concilio Terraconenfi. Cum ecclefix parrochiales per laicos adminiftrari non debeant: ftatuimus, quod laicis de cetero nullo modo attribuantur, fed per clericos & viros ecclefiafticos ecclefix gubernentur, fecundum canonicas fanâiones.

XVIII. *Contra canfpiratores,*

PETRUS in quinto concilio Terraconenh. *(a)* Confpiratorum genus odibile cupientes a perverfitate hujufmodi coercere, facri approbatione concilii excominimicamus omnes confpiratorcs, & coiligationes illicitas facientes in clero & contra conftitutos in clero. Sententiam autem hujufmodi ad przterita duximus extendendam, nifi infra menfem a tempore fententix, quis confpirationem & colligationem hujufmodi pro pofle duxerit revocandam. Simili fententia innodamus omnes, qui contra conftitutos in clero libellos famofos compofuerint, & qui opem fecerint, & qui compofitos inventos non rapuerint fine mora.

XIX. *Contra bruafores & raptores rerum ccclefiafiicarum.*

Item, cum quidam in aliorum przdiis propria commoda ftudeant invenire, facro approbante concilio, excommunicamus invafores, raptores, & depraedatores bonorum ecclefiarum, & ecclefiafticarum rerum, & locorum rcligioforum, Îui bona przdiâa rapuerunt, vel invaerunt violenter, dummodo perfonx, de quibus querelam habuerint, pacem fecerint, prout ftarevhi debuerint. Eadem etiam excommunicatione ligamus fautores & receptatores pradiâorum malefaétorum, ftatuentes, ut quamdiu principales malefactores in aliqua villa vel civitate fuerint, ecclefix ceflent penitus a divinis. Et fi forte principales malefactores mortui fuerint abfque fatisfadtio' ne condigna, licet in articulo mortis abfoluti fuerint, eorum corpora non tradantur ecclefiaiiica: fepulturx, quoufque heredes morientium fatisfecerint injuriam pallis, & damnum fuerit penitus emendatum: nec przdi&i in (anitate aliquatenus abfolvantur, nifi cum de prxn^flis omnibus fatisfecerint competenter; fimili excommunicationis fententia innodamus omnes illos, qui quzdam clericorum & locorum rcligioforum Jc hominum eorumdem fcienter & voluntarie receperint in caftris fuis, vet emerint, & caftra illa vel villx, in quibus retenta fuerint przdi&a ceflcnt penitus a divinis, quoufque damnum datum pro pofle ftuduerint emendare; & licet invaforea & raptores ecclefix in genere fiat excommunicat!, non tamen evitentur, nifi fa&i evidentia, vel confeflione propria hoc conflaret, quoufque in fpecie denunciati fuerint· Abfolutio talium cuilibet epifeopo in fua diœcefi auâoritate facri concilii efteommifla, ut quilibet epifeopus in fua diœcefi faciat pablicari, & vitari excommunicatos per alium epifeopum.

XX.

Item, facro approbante concilio, ftatuimus, quod quilibet epifeopus in fua diœcefi. denuntiet fentçntias per alium epifeopum latas ad fignificationemipfius, & inter excommunicatos ab eo, & faciat per fuam dioecefim tamquam excommunicator certius evitari.

XXI.

Ne aliquis parrochiali ecclefix adminiftret antequam curam recipiat animarum.

XXII.

PETRUS in fexto concilio.
Statuimus, quod nullus clericus inftitutus

(«T φε «fulltum anno ·>«. cakbratUM Vadlt taluuua llb. «. Mare. Hlfp- hulcqM ÎMttfulflê Pontlum Dwtulenfan, K Uardefam. Viaccrmum Catae-ΑιφΔοηΜ, Pavam Pvnptloaeoieaa, Patnan Barcuoncalcm apûopoi.

""anno"" Christi ·»·» tu* vclin parrochitli cedefia a clerico vel laico', in eadem adminiftrare przfumat, quoufque a dicecefis epifeopocuram in eadem ecclefia receperit animarum, contraria confuetudine non obftante, quz potius dicitur corruptela. Quicumque autem contra fecerit ; ipfo udo, jure quod habet vel habere credit in ecclefiam, fit privatus ea vice, poteftatedata diœcefano removendi inftitutum, feu etiam przfentatum : nihilominus, ftatuentes , quod inftitutus <3c confirmatus per epifcopum nuilo cafu valeat ab alio, quam a fuo epifeopo removeri .

XXIII. *De iXVaforibui.*

Ohm excommun icaffe recolimus invafores, raptores, & deprzdatores bonorum ecclefiarum , rerum ecclefiafticarum, & locorum religioforum, qui bona prçdida rapuerint vel invaferint violenter, dummodo perfonz , de quibus querelam habuerint, patefecerint jura ftare. Eadem excommunicatione ligavimus fautores & receptatoics przdidorum malefa«florum ; ftatuentes, ut quamdiu principales malefadores client in aliqua villa , vel in civitate, certaret ecclefia penitus a divinis ; dt fi forte principales malefadorcs abfque fatisfadione condigna ab hoc fzculo tranfmigrarent ; licet ertent in mortis articulo abfoluti, eorum corpora non traderentur ecclefiaftiez fepulturz, quoufque heredes monentium fatisfccerint partis injuriam , & damnum datum penitus emendartent. Nec przdidi in fanitate abfolvi pollent f nifi de przhnrtis omnibus prius fatisfeciflent partis injuriam competenter. Simili conftirutione innodamus omnes illos, qui przdida clericorum & locorum religioforum & hominum eorumdem, fcienter receperint, & voluntarie in caftris luis, & emtores ab *eis,* & quod caftra & villz, in quibus prxdida client retenta , certarent penitus a divinis, quoufque damnum datum ftuduiffentpro g porte fuo emendare . Verum quidam per fe przdidam conftitutionem perverfe intelligentes, eam trahunt ad res modicas, & ad ea, quz non ex propofito nocendi, fed ex neceflitate qua non credentibus offendere capiuntur. Nos autem per ufum intelledum & dubitationem hujufmodi, penitus declarantes in omnibus fupradidis calibus, fic duximus "*^NN< declarandum, quod illi tantum intelligantur excommunicari, qui eo propolito cum armis vel fine armis violenter invaferint vel deftruxcrint loca przdida, & ceperint homines ipforum , & res eorumdem, in quo graviter delinquunt. Loca autem in hoc folo cafu cellare volumus penitus a divinis , quamdiu ibi jirzdida fuerint violenter accepta. Audores autem & emtores przdidi, poll admonitionem legitimam , in noftra diœcefi ad arbitrium excommunicentur:& fi aliquem prxdidomm excommunicatorum abfque fatisfadione condigna mori contigerit, tamdiu careat ecclefiaftica fepultura, quo ad ufque heredes ipfius damnum datum per eum plenarie partis injuriam, vel heredibus eorum fit deftitutum . " christi ·"».

XXIV. *De baptifro.*

Quia intelleximus , quod aliqui Sarraceni captivi fide veniant ab baptifmum, ut portint jugum evadere fervitutis ; ftatuimus, ut cum Sarraccni hujufmodi ad ecclefiam caufa baptizandi confugerint, diebus aliquibus per redorem ecclefiz conferventur , ut cognofcat utrum in tenebris ambulent vel in luce : Λ: fi perfeveraverint in propofito baptizandi , eifdem baptifmum ulterius non negetur.

XXV. *Contra Jentes occulte beneficia.*

D PETRUS in feptimo concilio *(e).* Cum occulta donatio fufpicione non careat, juxta canonicas fandiones , facri approbatione concilii donationes occultas de dignitatibus, perfonatibus, redoriis, przbcndis , feu partionibus, & aliis omnibus adminiftrationibus , minifterii$, o/ficiis, & beneficiis ecclefiafticis, quocumque nomine exerceantur, fieri prohibemus : ftatuentes , ut tam donator , quam donatarius donationem fadam intra tempus de conferendis beneficiis a canonibus definitum, <St a vacationis tempore computandum taliter ftudeant publicare, ut appareat cui donaverint, & quo tempore fit donatum. Aliter quidem fada donatio, ipfo jure, non valeat, nec alicui competat adio vel defenfio ex eadem . Sane quod-donator, qui contra hoc ftatu-

(<·) Armo >M7. rdebrtto, u» Socet Baluslw Mare. Hiip. Ift.

Christi '<*** ftstutnm venerit, conferendi poteftate careat ea vice, & ad alios fecundum Lateranenfis ftatuta concilii hujus collatio devolvatur.

XXVI. *Dt bonis frnUti Jefun&i.*

PERTUS in odavoconcilio.(a)Cum non fine gravi peccato quod fuum non eft poftit aliqnis retinere: antiquum cauonem hoc hujufmodi placiti ad memoriam reducentes, facro approbante concilio, ftatuimus, quod poft mortem archiepifcopi, vel alterius pndati, feu beneficiati Terraconenfu provinciz, bona ejus ecclefiaftica ad manus aliquorum dignorum fide proveniant, fecundum quod in ecclefia defundi dc confuctudine eft obfervatum .Vcl fi confuetudo cefTat, duo eligantur fide digni, fi przerat defun&us conventui, aut ab epifeopo dicecefano, vel ejus locum tenente; fi defundus conventui non przerat, qui bona recipiant fupra dida, & infra decem dies tales adminiftratores, feu procuratores, adhibito tabellione publico & teftibus, ad hoc fpecialiter couvocatis, conficiant de omnibus rebus defundi mobilibus & immobilibus & fe moventibus inventarium j Λ fi per negligentiam hoc fuerit obmiftum, pnedidi procuratores ad duplum teneantur.

Si vero przdidi adminiftratores, vel aliquis alius de bonis prxdidis aliquid invaferit, vel rapuerit, vel tenuerit fraudulenter; & legitime admonitus bona fic retenta fine diminutione reftituerit fucceflbri, audoritate concilii, fe noverit excommunicationis fententia innodatum. Admonemus autem epifeopos & alios prxlatos Terraconenfis provinciz, ut in vita fua, fi commode fieri poterit, de rebus prxdidis confici faciant inventarium. Hanc autem fententiam vel illam de invaforibus ecclefiarum vel rerum ecclefiz conftitutionem quz incipit *Olim* ad perfonas archiepifcopi vel epifeoporum extendi nolumus ullo modo.

XXVII. *De abfolutione invaforum.*

a«m >.,,. BENEDICTUS in primo *(b)* concilio celebrato Terracone anno Domini 1353. fexto idus aprilis.

Sacro approbante concilio, plenam concedimus univerfis noftris fufiraganeis poteftatem abfolvendi fubditos fuos, qui excommunicari per ipfos fuerint, vel etiam audoritate conftitutionis facri eoncilii Terraconenfis contra malefadprcs & invafores hominum & rerum ecclefix promulgata; licet didi excommunicari denunciati fuerint in concilio Terraconcnfi. Item fuit ordinatum, facro concilio approbante, quod dominus archiepifcopus abfolvet fubditos fuftraganeorum fuorum, qui ad ipfum venerint, excommunicatos ratione conftitutionis facri concilii Terraconx contra invafores & malefadorcs hominum & rerum ecclefix promulgatx: promifla fatisfadione, fecundum formam ecclefiz, & quod do. minus archiepifcopus aflenfum dicecefani illius vcl illorum excommunicatoruni requirat, fi fibi vifum fuerit expedire.

XXVIII. *Ut fresbjteri fe invicem ab ftlvans.*

Item, facro approbante concilio, damus univerfis noftrz provinciz presbyteris poteftatem, quod ad invicem unus alii poffit fuper excommunicationis fententia beneficium abfolutionis impertiri,

XXIX. *De invaforibus.*

Verum cum in conftitutione bone memorix domini P. przdecefToris noftri, quz incipit *Olim excommunicafjc recolimus*, caveatur, quod loca, ad quz paedida clericorum, ecclefiarum, vel perfonarum religiofarum, feu hominum, violenter attentata pervenerint, quamdiu ibi fuerint, ceffent penitus a divinis. Volentes invaforum & raptorum excogitatis malitiis & machinationibus, quantum cum juftitia poflumus, obviare: declaramus, & conftituimus, qupsb» loca, in quibus hujufmodi przdida vendita, vel alio modo alienata, feu etiam confumta fuerint; tamdiu ceflcnt penitus a divinis, quoufque condigna fatisfadio damna paffis fada fuerit pefe eadem. Item, cum clerici & perfonzec. jjclefiafticz majoribus quam res eorumdem debeant, privilegiis, & immunitate, feu libertate, gaudere; facro approbante concilio, ftatuimus, quod loca ad quz occifores & mutilatores clericorum & perfonarum ecclefiafticarum, & capien-

(<) Amo II,I. eelebrato «I Balaxlo loco citato fupra.
(S) Huic, concilio prafealiam fuam «shiboerunt laqaeatea epifcopi ex Balutii Marra HifpaaicS I Àlwkà· Cetu«A»C** Sauua, Bcrerjtriu· GcnmdcaA·, Vitali· Ofocaé·. G. Ilcriertis cum procutarorlbut alionun.

"Thno cmusti u»* pientes eofdem , pervenerint ; eeflent A penitus a divinis, quoufquc ad judicium ecclefix fatisfecerint de commiffis, loca etiam in quibus clerici feu perfon® ec-ciefiafticjE captx detinebuntur, quamdiu violenter feu invite detinebuntur ibi-dem , eeflent fimiliter a divinis.

Item, quia facientes dc confertie aies pari debeant pena damnari , eodem concilio approbante, receptatores eorum qui occidunt vel mutilant vel capiunt clericos vel perfonas ecclefiafticas , ex-communicationis fententia innodamus . g

XXX. *Ut Epifcopi aJ menfam faciant ftbi letf.*

Item , ne folutx fauces fumant ci-bum, fed aures audiant verbum Dei , & ceffent vaniloquia & tumultus : fta-tuimus, quod frnguli epifcopi in palatiis fuis dum comedunt , ad menfam faci-ant fibi legi.

Idem volumus dc ftatuimus de abba-C tibus, prioribus , & prxpofitis , in fuis conventibus dum in refeâorio comedunt obfervari.

XXXI. *De invafaribus.*

BERNARDUS in primo concilio de-clarando conftitutiones ^prxdecefibrum noftrorum , videlicet dominorum Petri dc Benedidi bon® memorix , quarum prima incipit *Olim excammunicafte* rwv-D *limus*, fecunda , *Cum nos Benedicius*, dc cetera. Statuimus quod quamdiu perfo-n® invaforum dc raptorum rerum eccle-fiafticarum · perfona ecclefiaftica illo-rum, qui in prxlatos ecclefiarum cathe-dralium dc aliorum locorum rcligioforum Terraconenfis ecdefix manus injecerint violenter, fuerint in aliqua civitate aut infra terminos didorum locorum ejuf-dem provincia , quod ipfx civitates , caftra, vili® dc alia loca ceflent , ipfis invaforibus dc raptoribus feu pcrcuflori- j? bus prefentibus , penitus a divinis : dc didi malefadores, percuflbres , feu ra-ptores per redorem feu capellanuro loci ipfius excommunicari nihilominus nan-cientur , dc tamquam excommunicari ab omnibus evitentur.

XXXII. Uir *obferventur conftitutiones Terraconenfes.* CBfusri *»**.

Item, ftatuimus, facro concilio ap-probante, quod quilibet epifeopus pro-vinci® Terraconx circa obfervationem prxfcntis conftitutionis dc omnium con-fticutionum , a noftris prxdecciforibus editarum, fit follicitus dc attentus. Re-dores autem ecclefiarum dc vicarii feu loca eorum tenentes eafdem conftitutio-nes ad mandatum fui diœcefani vel e-jus officialis inviolabiliter teneant . Si quis vero de prxdi&is redoribus , vica-riis , capellanis , vel eorum locum te-nentibus, recepto mandato fui dicecefa-ni vel ejus officialis, prxfentes dc alio-rum prxdecefibrum noftrorum conftitu-tiones neglexerit obferaare , ad fui c-pifeopi vel officialis arbitrium puniatur; dc nihilominus teneatur reftituere illi , qui petit juftitiam , omnes expenfas , quas eundo dc redeundo propter hoc od dicecefanum per juramentum promiffa taxatione dkacefani probaverit fe fecif-fe : dc ad hoc per dicecefanum epifco-pum compellatur . Dioecefanus vero, qui circa correâionem fubditorum **fuorum** fupra prxdidis fuum mandatum vel of-ficialis fui neglexerit adimplere , vel cir-ca obfervationem prxdi&arum conftitu-tionum negligens repertus fuerit , vel remiftus, iram dc indignationem omni-potentis Dei, dc bearx Teclsc incurrat, puniendus nihilominus ad arbitrium provincialis concilii , quod in ecclefia Terraconx contigerit in pofterum cele-brari»

XXXIII. *Cbriftiana non habitent cum Jiutais, nec eorum filios nutriant.*

Statuimus etiam, facro-fanâo conci-lio approbante , quod nulla mulier ali-cujus provinci® Terracon® audeat habi-tare cum Judxis, aut filios vel filias eo-rum nutrire vd la&are; dc quacumque contra hujufmodi inhibitionem noftriim, poftquam monita fuerit, fuper hoc pr®-fumpferit*facere fupradiâa, decernimus eam vel eas extunc excommunicationis fententix fubjacere; ita videlicet, <juod cum illud dkecefimo aut reâori loci il-lius, ubi mulieres fuper hoc culpabiles invent® fuerint, extitent nunciatum , per jam diâum diacefannm aut redo-rent ipfâc mulieres excommunicate nun-cientur , dc tamquam excommun icatas faciant ab Omnibus evitari : dc ne ipfe mulieres de facili in excommonicatio-nis

Chrifti I"2J£^"nis laqueum incidere valeant; ipfo fa- A
do volumus & mandamus , quod prx- fentes conftitutiones per dioecefanum aut redorem locorum, in quibus Judaei mo* rantur feme! annis lingulis publicentur.

XXXIV. *De capellanis.*

Bernardus in concilio fecundo.

Intelleximus in quibufdam aliis partibus didx provineix abufum pravx confuetudinis fubintrafte, quod cum ca- B nonici ex collationibus fuorum epifeoporum capellanias canonice funtadepti; ipfi canonici eafdem capellanias aliis pro voluntate fua conferunt & aftignant. Cum autem impoflibile fit de jure ; ftatuimus, ut praedidarum capellaniarum collationes per prxdidos canonicos, qui eas a fuis epifeopis canonice habuerint, nullatenus de cetero attententur. Quod fi contra fadum fuerit , id decernimus irritum & inane .

XXXV. *Super obferTatione feflivitntis bette Teclt.* C

Ceterum, quia ecclefia Terraconx , qux caput & mater exiftit totius provineix Terraconx , fub invocatione & titulo beatiftimx virginis fandx Theclx martyris fit conftruda : propter quod ad invocationem & venerationem ejufdem omnes & finguli dc prxdida provincia fpecialiter adftringuntur , conftitutiones prxdeceffbrum noftrorum fuper hoc editas innovantes, volumus ac uni- D verfis & finguli* fuftraganeis noftris in virtute fandx. obedientix firmiter dicimus & mandamus, quatenus obfervent conftitutiones editas in facro concilio Terraconx fuper obfervatione feftivitatis B. Theclx virginis & martyris , qux nono calendas odobris feftivari intitulatur , per fuas civitates & diacefes in abftinentia cibali & foavilis operis faciant celebrari.

XXXVI. *De bis, qui interficiunt Tel csh fiunt epifeopum Tel tltcrwn prtlatum.* E

Bernardus in cqpcilio tertio.

Quoniam exempla prxterita cavere nos admonent in futurum : idcirco nos Bernardus divina perqpiftione Terraconx archiepifcopus , aftiftentibus nobis venerabilitxis patribus Roberto Barcinonenfi, Petro Urgellenfi, Jacobo Often. Jafperto Valentinenfi , Garcia Tirafonenfi , Roberto Girundenfi , Willelmo llerdenfi epifeopis , ac procuratoribus aliorum c- pifeoporum abfentium , nec non & cathedralium ecclefiarum ac collegiatarum, & quamplurimis aliis prxfentibus , facro-fando Terraconx approbante concilio, ftatuimus,ut quicumque, inftigante diabolo, per fe, vel per alium , interfecerit, vel vulneraverit , vel ceperit , aut perducerit aliquem epifeopum ; omnibus feudis ac rebus & beneficiis , qux ab ecclefiis quibufeumque Terraconx provineix tempore fceleris obtinebit , ipfo fado fit perpetuo privatus, & per viros ecclefiis, a quibus prxdidla obtinuerit, applicentur. Nec defeendentes ab eodem malefadpre ufque ad quartam generationem ad gradum aliquem clericatus promoveantur, nec beneficium aliquod ecclcfiafticum feudale , vel aliud quodlibet in Terraconx provincia aflequatur . Et ne minus vindidx , quam exceflus memoria tanti facinoris prorogentur , adjicientes,ut fi quis epiicopusVel alius quicumque prxlatus aliquernde prxdidUs defeendentibus ad aliquem ordinem promovere, vel aliquod ecclefiafticum beneficium feu quodlibet aliud eidem conferre prxfumpferit ; a collatione illius ordinis , quem fcienter contulit , per biennium fit fufpenfus ; & collatio ejufdem beneficii fit irrita , ipfo jure,& ea vice per primum fuperiorem de illo beneficio ordinetur . Si vero aJiquem de prxlatis inferioribus epifeopis , vel principalem officialem epifeopi, vel canonicum ecciefix cathedralis ~~aufu temerario quifquam interficere~~ », mutilare , vel capere prxfumferit, & filii fui Incurrant panam expreffam fupra ipfo fado. Provifo qùod ipfis ftudis & pofteftionibus quibufeumque tantummodo fint privati, qux ab ecclefiis, quarum perfonas fic Ixferint modo quolibet obtinebunt : hoc falvo, quod alias fuper hoc in canonibus continetur . Et prçlatus qui tales malefa&ores, vel filios eorum ad aliquem ordinem promovere, & cuiquam talium beneficium ecclefiafticum conferre prçfumferit; a collatione illius ordinis, quem fcienter contulerit ; per annum fe noverit fufpenfum ; & collatio hujufmodi fit irrita, ipfojure; & ea vice de beneficio per fuperiorem primum ordinetur . Quicumque autem de prxdidis malefactoribus, vel filiis fuis a quocumque epifeopo fcienter vel ignoranter ordines receperit ,executionem non habeat ordinis fufeepti, i)cc beneficii collatio valeat, ut eft didum, falvis tamen omnibus panis canonicis, quibus per hanc

chrtsti ',o·

hanc conftitutionem non intendimus in aliquo derogari. Hzc autem ftatuta falubriter per diocefanos epifeopos TerraconsE provinciz fingulis annis in fuis fynodis & dicecefibus przcipimus publicari: & nihilominus hi qui prxdi&as poenas incurrerint in fynodis nuncientur. Datum apud Terraconem undecimo calendas aprilis, anno Domini MCCLXXXII.

XXXVII. Pe per>/7/.

Nordricus in primo concilio Terraconenfi celebrato idus martii, anno Domini MCCXCII.

Quamvis fit pia confideratione ftatutum, quod non merentur ecclefias regere, qui funt crimjnc perjurii irretiti; nec vivere de patrimonio fandi Petri., qui fic irreverenter & enormiter contemferunt: attendentes quod nonnulli antiqui hoftis invidia procurante, in contumeliam Redemptoris, & non modicum animarum fuarum difpendium, temere violant per eos przftita juramenta: nos huic morbo damnabili & peftifero, quantum pofliimus, competentibus remediis obviare volentes, hac edita conftitutione fancimus,ut fi quis clericus famz fuz prodigus, & proprii perfecutor honoris, juramenti religionem fpreverit nulla cogente necelfitate, fed libero arbitrio & a voluntate contra jusjurandum a fe przftitum putaverit efle veniendum, aut de hoc coram fuo judice fit confeflus, vel legitima probatione conviéhis, vel alias de przmiffis conftiterit evidenter, panam viginti morabotinorum ipfo fado fe noverit incurrifle, ejus ordinario abfque remiflione aliqua confifcandorum. Dignum eft enim, ut quos Dei timor a malo non revocat, temporalis faltem coerceat feveritas difciplinz'; & fi folvendo par non fuerit; fic aliter reatus talium caftigetur, quod poena ipforum ceteris auferat audaciam fimilia przfumendi; falvis tamen aliis omnibus panis canonicis, contra tales habitis, quibus per conftitutionem. przfentem non intendimus in aliquo derogari.

XXXVIII. *Contra excommunicates abfolutioncm non petentes,*

Item, cum fit medicinalis excommunicatio, non mortalis, dilicipiinas non eradicans, dum is in quem lata fuerit non contemnant, hoc confultiflimo ftatuimus edido, quod fi clericus in quocumque ordine conftitutus, canonice fuerit excommunicationis vinculo innodatus, & publice nunciatus,& negligens in abfolutione petenda, per fex menfes continue in excommunicatione ipfa contumaciter ex certa fcientia perftiteric, quia nihil obedientia prodefle videretur fimilibus, fi ejufdem contemptus contumacibus non obeiiet: fi beneficium ecclefiafticum habeac poenam viginti morabotinorum incurrat: û beneficiatus non fuerit,pœnam decem morabotinorum przftare cogatur xrario fui ordinarii applicandorum. Si vero propriz falutis oblitus, per annum continuum in przdida excommunicationis fententia perduraverit, Pharaonico animo damnabiliter obftinato: quia crefcente contumacia, crefcere debet & poena, ftatuimus, ut quadraginta aureos fuo ordinario applicandos folvere teneatur. Si vero ultra annum in excommunicatione perfiftit, tamdiu ab officio & omnibus beneficiis, quz obtinet, fit eo modo fufpenfus, donec fe abfolvi fecerit, & poftea nihilominus tanto tempore,quanto poft annum, ut przmittitur, in excommunicatione permanferit.

XXXIX. *Contra illos, qui minifirant faeramenta alieno panoebiano.*

Item, cum ecclefiaftica facramenta fint miniftranda per proprium facerdotem, juxta canonica inftituta, facri approbatione concilii, duximus providendum, quod nullus clericus przfumat quodeumque facramentum ecclefiafticum alteri parrochiano aliquatenus miniftrare, abfque licentia proprii reéloris, vel diœcefani, vel officialis eorumdem. Qui vero contrarium temeritate propria, quz lege damnatur, przfumpferit attentare. pœnam decem morabotinorum diœcefi vel ordinario, cui fubeflê dignofeitur, folvere compellatur. Volumus tamen quod facramentum baptifmi & paritentiz morientibus tempore neceflitatis cogentis extremz poffit conferri, & difpenfari a quolibet facerdote, memorata pana in aliquo non obftante.

XL. *Contra non opponentes fe arebiepifcopo Toletano, dr aliorum arcbiepifcoparum litteris.*

Item, facro approbante concilio, ftatuimus, alius epifeopus per Terraconam provinciam tranfitum faciens, crucem ante fe portari fecerit, vel pallio ufus fue-

anum '>'*. fuerit. ve! indulgentias dederit, qux, A ficut dicitur» fuerunt per aliquo· temo* re attentata, fi diœcefanns, in cujus dxrcefi talia committuntur, non fe opponent, & fi non inhibuerit quantum poterit modo bono; fint ab ingreflu ecelefix, eo ipfi», fufpenfi; fle fi aliquis litteris indulgentiae aliquorum archiepi* fcoporum in noftra provincia ufus fuerit, tamquam falfarius puniatur.

XU. *Dc faljis afaJMis.*

Cum quidam, qui fe dicunt apoftolos, & religiofos fe fingunt, fint fuis exigentibus meritis per fedem apoftolicam excommunicationis vinculo innodati, dc poftmodnm per orbem vagabundi In multis malis fuerint deprehenfi; fintque periculofi homines circa fidem; volumus dc etiam ordinamus, ut ubicumque inventi fuerint, capiantur & dc tota provincia expellantur.

. XLIL *Dc qtufioribus.*

De quxftoribus autem ecclefiarum, hofpitalium, vel pontium, feu aliis, duximus ftatuendum, quod fine noftris vel epifeoporum litteris, non recipiantur; dc tunc ad {medicationes non admittantur; fed ad expolitiones ipforum tantum, qux in epifeoporum litteris continentur; dc fi przdicarc prxfumferint, capiantur.

XLIII. *Ne clerici trabansur ad judicium feculare.*

Tam de jure canonico, quam civili dc libertatis ecdefiafticx privilegium eft, ut clericus in caufa civili aut matrimoniali volens etitm dc confentiens, nequaquam valeat coram fxculari judice convenire : prxfnmunt tamen alicubi in provincia Terraconenfi clerici dc laici clericos fuper violentiis dc Injuriis, dc quod eft abfurdius, fuper decimis ad fxculare judicium trahere ac temere evocare: judices etiam fxculares, falcem in alienam fegetem immittentes, de E caufis hujufmodi inter clericos cognofcentes, captis pignoribus, aut mulda indida, cogunt clericos fic conventos, dc per ipfos fententialiter condemnatos fatisfacere, fori prxfcriptione declarande jurisdidionis aliquatenus non admit fa. Unde cum przdida in prxjudicium vergant ecdefiafticx libertatis : idcirco nos Rodericus permiflione divina fandz Terraconx ecclefiz archiepifcopus, approbante facro concilio, ftatuimus I

anum '»»>. cenfemus, ut dericus dc laicus, qui in criminahbus, aut civilibus temporalibus, aut fpiritualibus, clericum attentaverit, coram judice fieculari, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrat. Et nihilominm clericus fic adionem temere attentatam contemnat. Sententias qpoque pnedkftas tamquam a judice non competenti latas decernimus juribus penitus vacuatas, confueradine aliqua, qux corruptela debet veracius nuncupari, in contrarium non obftante.

XLIV. *Ne demur cemefttones feu fraudia de decimis.*

Scripturx faerx, patrum quoque decreta fanxerunt, a eundis fidelibus Deo dc ejus miniftris decimas libere dc integre perfolvendas. Habet tamen quorumdam abufus, quorum dominus venter eft, ut cum decimas ad granarium ecdefix deferunt, ficut debent, C comeftiones feu prandia exigunt: hac de caufa dc quod femel feu una die poflent ad granarium ecdefix apportare, per multas vices multofque dies decimas minutatim deferunt, ut fingulis vicibus vel diebus reficiantur a redoribus dc cibentur. Cumque hoc in detrimentum dc diminutionem jurium decimalium non fit dubium redundare; ideo nos Rodericus permiflione divina fandx Terraconx ecclèfiz archiepifcopus, approbante facro concilio, hoc fieri prohibemus, confuetudine aliqua, qux juri D divino eft contraria non obftante. Si quis vero, contra prohibitionem no» ftram hujufmodi pecuniam, comeftiones, dc prandia, ex hac caufa exegerit, feu propter hoc partem decimx fubtraxerit, retinuerit, vel retineri fecerit; dc admonitus per redorem infra decem dies non fatisfecerit, audoritate przfentis conilitutionis, excommunicationis fententia percellatur.

XLV. *De navalibus* dr *terris Sarra·cenarum.*

Licet dubium verti non debeat, quod facris canonibus eft ftatutum: quidam tamen captantes ignorantiam affedatam, vertunt in dubium, utrum de frudibus novalium, qux Sarraceni in montibus aut terris dominorum chriftiànorum faciunt, decimam ipfi Satraceni ecclefiis folvere teneantur, ' Unde nos Rodericus permiflione divina Saudx Tarraco-

AMMO cHum

racons ecclefias archiepifcopus, dubitationis hiynfmodi materiam amputantes, facro approbante concilio, declarando decernimus, Sarracenos quofeumque de prxdidis novalibus decimas fle primitias debere ecclefuc folvere, ficut flt de frudibus aliarum pofleflionum qux fuerunt chiftianorum, fle ad culturam eorumdem Sarracenorum poflmodum pervenerint: prxfertim cum de gregibus, qui in montibus flt terris hujufmodipafcebantur, antequam ad culturam novalium redigantur, ab ipfis decimx fle primitir ecclefiis folverentur: cum res eadem propter diverfitatem fruduum non debeat quoad prsdlationem decimarum diverfa ccnfexi.

XLVI. De *immunitate ecclefiarum.*

Rodericus in tertio concilio celebrato. Quorumdam oculos *fic* excreat ambitio, ut temporalibus commodis inhiantes, plus temporali majeflati, quam rternç placere Audentes, libertates & immunitatem ecclefiafticam, quam ipfi tenentur defendere, laedere ac minuere moliuntur, inflammando principes & poteflates feculares, & univerfitates locorum, five redores eorum, eifquc impendendo confilium fle patrocinium, nec non ecclefiarum, a quibus beneficia recipiunt, exhibendo, & tradendo inftrumenta, & alia documenta contra ipfas & perfonas ecclefiafticas, ipforum homines & bona, privilegia & etiam libertates. Et idcirco cupientes, ut ccclefix in plenitudine juris fui & libertatis integritate Letentur, ac deteftabilis malignorum audacia, fle infolentium temeritas nefaria propulfetur; facri approbatione concilii, ftatuimus, quod quicumque przlati ecdefiaftici, vel perfonx religiofx, vel feculares, quorumcumque ordinis, conditionis feu ftatus exiftant, palam vel occulte principes, vel feculares potentates vel univerfitates locorum, aut restores eorum, inflammaverint, vel eis confilium vel patrocinium fcienter dederint, vel ecclefiarum, in quibus beneficia obtinent, abfque expreffo confenfu fui prxlati fle capituli vel conventus, exhibuerint, vel alia tradiderint inftrumenta, vel alia documenta, contra ipfas ecclefias, monafteria, vel loca religiofa, aut jura, vel bona, vel privilegia, immunitates eorum vel libenates, in excommunicationis fententiam incidant ipfo fado: fle nihilominus beneficiis, qux habuerint in ecclefiis vel locis, qua: lie fcienter vel fraudulenter lxferint, perpetuo fiat privati. Et ut przdidorum malitiis obvietur, fle ecclefix debitis fervitiis non fraudentur, fle denegandi fle *diffolutto-nis* materia fubtrahatur; ftatuimus, ne aliqua prxdidarum perfonarum ecclefiafticarum, qux in facris ordinibus fint vel fuerint conftitutx, vel beneficium ecdefiafticum obtinent, vel religiofa prxfuxnat fequi continue aliquam fecularem curiam, fic quod, fit de familia fua, vel vidum feu ftipendium recipiat ab cademnifi fu' Prz!ati vel fuperiotis confilio, fle affcnfu fui capituli, vel conventus, vel majoris partis ejufdem licentia prius habita & obtenta. Si quis vero horum temerarius violator extiterit, excommunicationis incurrat fententiam, ipfo fado. Epifcopos vero proter prxrogativas pontificalis officii ligari nolumus hac fententia fuperius ultimo lata; fed nihilominus a nobis archiepifcopo vel fiiccefforibus nofiris fuper his petere licentiam tc** neantur.

XLVII. *Contra ordinarios qui ad requifitianem alterius non fervant conftitu^tiones de invaforibus.*

Sollicitat cura fufeepti regiminis, ut utilitatibus fubjedorum, maxime novavarum conftitutionum editione, maxime antiquarum innovatione, providere curemus. Sane cum conftitutiones factorum z conciliorum Terraconz edita:, contra raptores, invafores perfonarum, & rerum ecclefiafticarum, fle religioforum, fle hominum eorumdem, ex quibus ipforum audaci? coercetur, ac bona ecclefiaftica confcrvantur, propter quorumdam abufum & negligenciam debitum non fortiantur effedum. Cum nonnulli trepidantes, ubi trepidandum non eft, cum requiruntur per locorum ordinarios, in quorum diœcefi rapina, vel violentia eft commiffa, utprxdl&as conflitutiones debeant obfervare, fubciliter caufa diffugii in tantum indagare fle inquirere an prxfatx conftitutiones vendicent fibi locum in his parces judicis, ut mcrj executore$ deberent procedere, affumentes» Et idcirco quia parum eft condere jura, nifi effet qui ea tueretur; prjrdidasconftitutiones approbantes, & confirmantes, facro approbante concilio, ftatuimus,quodquandocumque aliquis epifeopus, vêl ejus officialis, vel ejus vices gerens, per nos vel officialem noftrum, vel per alium epifeopum, vel ejus officialem, feu vices ejus gerentem

\flo-

ahNO christi

b

noftrr provincix, qui per litteras fuas fignificaverit fe fervare conftitutiones prxdiitas contra illum contra quem petit ipfas conftitutiones fervari fuerit requifitus, ut denuntiet eum' excommunicatum juxta memoratas conftitutiones, eas fervet & faciat obfervari, Sc talem mandet denuntiari exct^mmunicatum, ipfas conftitutiones fine alia cognitione & inquifitionc ftatim /el infra triduum die, qua talis requifitio fada fuerit, minime computata, & in fua diœcefi requifittis prius fuerit, vel in loco, quo infra di&um tempus hxc valeat adimplere, alias, quam cito comode poterit, confiderata locorum diftantia, obfervec & mandet obfervari, omni appellatione & exceptione cdfante. Sed fi prxmifla contemferit, ur prxdicitur, adimplere, tamdiu ingreflum ecdefix fibi noverit interdidum, donec ipfas conftitutiones obfervet & mandet obfervari. Ex quo autem didas conftitutiones fecerit vel mandaverit obfervari, extunc ipfo fado interdidum prxdidnm abfque relatione alia penitus fit fublatum: hoc autem provifo, quod propter juris ordinem non fervatum proceffiis per ordinarium vel ejus officialem habitus feu fada denuntiatio nullatenus revocetur, cum multis craffantibus opus fit exemplo juxta canonicas & legitimas fandiones,

XLVIII.

Item, quia non eftferendus, qui lucrum ampleditur, onus autem fubire recufat, facro approbante concilio, ftatuimus, omnes perfonas cujufcumque ftatus vel conditionis exiftant, qux ex prrfatis conftitutionibus commodum recipiunt, fubjacere & efle fubjedas ipfis conftitutionibus, fi deliquerint in his, qux in ipfis conftitutionibus continentur: & contra tales perfonas juxta tenerem ipfarum conftitutionum efle rigide procedendum. Salvis conftitutionibus facrorum conciliorum Terraconcnfium in favorem epifeoporum fadis, quibus ftatutum eft, quod epifeopi hujufmodi conftitutionibus contra raptores & invafores rerum ecclefiafticarum editis non ligentur.

XLIX. *Cattira interficientes fralatos, canosticos, ttmflerios, dr ürvaéentes loca religioforum.*

Officii noftri debitum circa difpendia, qux per nonnullos ecclefiis, & perfonis ecclefiafticis, & ceteris hominibus, & rebus indebite inferuntur, deliberatione provida erigentes, falubris remedii appofitione talium temeritatem duximus puniendam. Et idcirco, facri approbatione concilii, confirmantes omnes conftitutiones per prrdeceflores noftros editas, & fpecialiter contra raptores & invafores perfonarum dc rerum ecclefiafticarum, addendo, eifdem ftatuimus, quod quicumque de cetero in prxlacum aut canonicum ecdefix cathedralis, vel ecdefix collegiate, vel clericum, qui vocem habeane in communibus cradatibus capituli ecdefix cathedralis, vel in commendatorem militix templi vel hofpitalis fandi Joannis Jerofolymitani manus injecerit temere violentas, vel terram vd loca prxlatorum, ecclefiarum, vel templariorum, vel hofpitaliorum, vd aliorum locorum religioforum cum exercitu invaferit, arbores cedendo vel tailliando, aut ignem immitendo, aut grave damnum aliter irrogando, prxter fententiam excommunicationis, quam ex tali delido fe noverit incurrifle, & ultra alias pœnas contra talia ftatnta, ubicumque ipfo fuerit, ceftcttr penitus a divinis, & quicumque cum exercitu terram prxlatorum, vel ecclefiarum, vel locorum religioforum invaferint, ut eft didum, & moniti infra menfem non fatisfecerint, omnibus feudis, qux ab ecdefiis, vel perfonis, vel locis religiofis tenebunt, qui fic lxferint perpetuo fint privati, falvis omnibus aliis pœnis contra tales ftatutis, quibus per hane conftitutionem non intendimus in aliquo derogari.

L. De *bevragiis* dr * *berendis.*

In nonnullis Terraconenfis provincix vel diœcefis ecdefiis fic avida gulofitas quorumdam laicorum animos excxcavit, quod certis anni temporibus parrochiani didarum ecclefiarum ab abbatibus, vicariis, feu redoribus earumdcm, certa prandia, çomeftioncs, paftus, potationes, feu beuragia exigere, quafi ex debito non formidant. Ec ipfos restores, vicarios, feu abbates, ad ea juxta abufum exhibenda per fubtradionem & retradionem decimarum dc aliorum jurium ecdefiaftkorum alias inverecunde compellere non verentur. Aliqui autem ex lareis fupradidis, una die cujuslibet feptimanx, qui ex debito volunt comedere cum redore, vicario, feu abbate i & ultra comeftionem habere & exigere aliquam pecuniam ab cifdem, ita per totum anni circulum continue facientes, quo ufque omnes parrochiani cum eis comederint, & certum quid habuerint ab eifdem. Poft qux, inquam, & repetunt illud idem; funeque alii laici ex prxdidis, qui fo-

km-

lemnibus diebus Natalis Domini, PafchzAtis, oatisn dc Pentecoftes immediate poft communionem dc receptionem facrati Corporis JESU-CHRISTI, quod cum humilitate & devotione recipere tenentur, & aliquibus anni temporibus, quafi ex debito exigunt implere ab ecclefiis, abbatibus, vicariis, redoribus vim certum ex abufii hujufmodi vel etiam juxta votum: adeo quod interdum X. vel XV. onera in potationibus hujufmodi expenduntur, propter quz ingurgitationes, ebrietates dc comefiationes indebitz committuntur, dc multoties mortes dc vul-® ncra funt hadenus fubfecuta. Quamplurimi etiam ex laìcis àntedidis tempore, quo primitiarum ac decimarum granaria dividuntur, non permittunt per illos, ad quos didz decimz de primitiç bladi pertinent, portari libere didum bladum fuis propriis animalibus, vel etiam alienis, nifi pro apportaturis przfati bladi in duplo velxtriplo, quo alii portarent, neceflario eis detur. Nonnulli etiam, qui juxta laicorum confuetudinem ad horrea ecclefiarum bladum de-ç cimarum & primitiarum deferunt, & die, qua portant, cibantur ab ecclefiis, vicanis, feu redoribus eorum, qui per multas vices, multofque dies excogitata malitia deferunt minutatim quas portare poterunt una die, ut fingulis diebus vel vicibus reficiantur ab ipfis ecclefiis, & earum redoribus, ac cibentur; conftitutione noftra, quz hoc prohibet, non obftante. Alii vero laici cum fubfidia ex certis caufis portionariis, vicariis, feu clericis ipforum laicorum confanguincis, affinibus, feu amicis, per loco-ϴ rum ordinarios vel nuntios feu legatos fedis apoftolicz imponuntur: vel cum ipfis portionariis, vcl vicariis, feu clericis beneficiatis in ecclefiis przlibatis, per ipfos redores, feu abbates, vel eorum gerentes vices, ex eo quod fervitium ecclefiz non faciunt, ut tenentur, "cl alia caufa iufta, licita & honefta, interdum ad tempus fuorum beneficiorum fradus forfitan fubtrahunt. Ad requifitionem, fuafionem, feu monitum hujufmodi clericorum occulte retinent E fibi decimas, dc alia jura ecclefiaftica, dc portionariis feu clericis memoratis tribuunt, propter quod negligentia didorum portionariorum clericorum dc aliorum circa divinum officium remanet impunita, dc de alieno folvant, quod de fuo proprio folvere tenebantur: dedidi laici nihilominus participes funt in furto, allegantes omnes przdidi de Anguli ad excufandas excuiationes in pecca- ½ quod confuetudinea obfervant abfque ufu. Nos igitur volentes ex debito no- ch*isti ·>»»· ftri officii ecclefiarum indemnitatibus providere, ac malitiis, ufurpationibus, dc morbis hujufmodi obviare, facro approbante concilio, ftatuimus, confuetudines, obfervantias abfque ufu, corruptelas, dc abufus penitus repugnantes etiam judicantes, przdi&a omnia dc fingula deinceps fieri omnino prohibemus f cum non fit dubium, ea efle contra bonos mores, dc canonicas fanéliones, dc in gravamen jurium ecclefiarum dc ecclcfiafticz libertatis Etnihilominus quia parum proficit jura condere, nifi pœna tranfgreflbribus imponatur, monitiones in omnes & fingulos qui przdi&a prandia, comeftioncs, feu paftus, potationes, feu alia beuragia, de alia przdida, feu aliqua de eifdem exegerint cum effe&u; & qui exaàlionibus memoratis, vel aliqua earumdem, de decimis vel primitiis & aliis juribus ecclefiailicis aliquid fibi fcienter retinuerint, vel per alios procuraverint aut confenferint retineri, excommunicationis fententiam promulgamus. In locis vero, in quibus univerfitas in his culpabilis extiterit, ceifetur penitus a divinis fub pœna excommunicationis. Abbatibus, redoribus, vicariis, dc aliis ecclefiafticis perfonis interdicentes & prohibentes exprefle, quod didis laicis, vel eorum alicui, comeftiones& paftus, potationes dc beuragia, vcl aliquid aliud, ex caufis feu occafionibus fupradidis non dent, nec dari faciant, vcl permittant, fi alias poenas canonicas voluerint evitare.

LI. *De ceffationibus a divitiis fervetur conflitutio.*

Item, cum in quibufdam conftituriotiibus factorum conciliorum Terraconenfium fit cautum, quod in certis cafibus debeat cellari penitus a divinis: facri approbatione concilii, declaramus przdidam cefiationem debere fieri prout tempore generalis interdidi per conftitutionem fandiifimi patri domini Bonifacii papz VIII. quz incipit, *Alma mater*, dc per alias confiitutiones cano* nicas eft ftatutum.

LU. *Contra celantes inftrumenta ecclefla ferracana.*

Rodericus in quarto concilio anno Domini.... Quoniam pontificalem decet folertiam «erum ecclefiarum ita curam gerere, ic fubje&orum commoda inveftigare, ut ecclefiaftica libertas incorrupta

anno christi rupta perfiftat, & fingulorum ftatus juA raconenfis ufurpando jurifdidionem cP*"""7nnÔ~
giter fervetur illxfus: idcirco noiRode_ icoporum provincix Terraconenlis cleri- cHKisn
j-icus miferatione divina fandx Terraconx cos ordinandos prxfentent per fuas lit-
ecclefix archiepifeopus ,· in prxfata ecclefia facrum provinciale concilium celebrantes, callidis quorumdam machinationibus obviantes, qui privilegia, inftrumenta, & alia ecclefiaftica munimenta, ad-nos & noftram Terraconx ecclefiam pertinentes, reddere & reftituere contradicunt, facri approbatione concilii, ftatuimus, quod quxcnmque perfona religiofa vel fxcularis, cujufcumque gradus feu conditionis exiftat, de cetero fraudulenter celare, vel fupprimere prxfumferit hujufmodi privilegia, inftrumenta, vel aliqua ecclefiaftica munimenta ; & infra fpatium quindecim dierum, poftquam certi funt ea ad nos & noftram Terraconx ecclefiam pertinere, ea nobis reddere feu reftituere malkiofe contemferint, excommunicationis fententiam incurrant ipfo fado : a qua abfolvi non poihnt, nifi prius fatisfecerint de prxmiffis,

LUI. *Ut abbates veniant ad concilia.*

Item, cum aliqui abbates, priores, & alu prxlati collegiatarum ecclefiarum noftrx provincix Terraconx non venerint ad prxfens concilium, licet per noftras litteras mandatum fuerit venerabilibus fratribus epifcopis fuffraganeis noftris, quod prxdidis abbatibus, prioribus, & prxlatis prxeiperent, & alias ut ad praeiens concilium venirent: idcirco prxeipimus prxfans epifcopis in virtute fandx obeiiientix, quatenusde cetero prxdidos abbates, priores St prxlatos, in itus diorcefibus .conftitutos compellant ventre ad talia concilia. qux per nos ve! fuccefibres noftroscelebranda fuerint, Domino annuente, Illos vero, qui ad dida concilia non venerint, juvari volumus conllitutionibus, qiuc in prxdidis conciliis fuerunt celebratx, mfi qui venue non poflent, impedimentis canonicis fueriot impediti, vel juftas caulas oftenderint, quibus ad dida concilia venire minime teneantur. Contradixerunt epifeopus Gerundenfis & procuratores capituli Gerundenfis, afferentes prxdidos abbates non teneri venire de jure vel confuetudine ad concilium fupradidum.

LIV. *Dc abbatibus ufurpantibus jurifdiftianem epifeoporum,*

Cum nonnulli abbates provincix Terraconenfis ufurpando jurifdidionem epifcoporum provincix Terraconenlis clericos ordinandos prxfentent per fuas litteras aliis epifcopis, epifeoporum, ad quos pertinet didorum clericorum ordinatio, licentia minime requifita ; cqgnofcant etiam vel cognofci faciant, de caufis matrimonialibus in civitatibus & dicecefibus prxdiborum epifeoporum & aliter ufurpent ipforum epifeoporum. jurifdidionem, aliaque faciant, qux ad ordinem pontificalem pertinere noftuntur; Mandamus univerfis epifcopis fuffraganeis noftris, quod ad prxfentationem didorum abbatum, vel inferiorum prxlatorum, nullum clericum ordinent, donec fidem fecerint, quod ex privilegio fedis apoftolicx hoc fibi fpecialitcr fit indultum ; & quod fentenrias excom, municationis per ipfos epifcopos vel eorum officiales latas & ferendas contra impedientes &ufurpantes jurifdidionem ipforum epifeoporum obfervent, & faciant inviolabiliter obfervari,

C LV. *De exeeutionibus teflamentarum.*

Periculofx negligentix perverfxque heredum malitix defundorum, & eorum dem ultimarum voluntatum exeeutorum occurrere cupientes, & ut pix voluntates defundorum effedum debitum fortiantur ; Nos Rodericus, divina miferatione fandx Terraconx ecclefir archicpifeopus, facro approbante concilio, ftatuimus, ut tam nos & fucceffores noftri, quam venerabiles fratres epifeopi provincix Terraconx, & eorum fiiccef-fores vifitacionis officium exercentes, vel aliter quantumcumque nobis vel eis videbitur expedire, poffimus maxime fuper exeeutionibus teftamentorum &. potillime circa relida ad pia caufas inquirere & procedere ex mero & puro officio, abfque libelli oblatione & litis conteftatione, & abfque ftrepitu & figura judicii fimpliciter &de plano, ipfaque negotia, veritate cognita, decidentes, voluntates ultimas defundorum execution! debits demandare, cum nihil cantum hominibus debeatur, quam ut extreme voluntatis liber fit ftylus& liberum quod poftea non redit arbitrium ; cademque forma pofiit fervari fupra decimarum reftitutionibus faciendis, & licet hxc fuiffent jam a jure permifia, quod prxfens ftatutum non tantum futura negotia, fed & prxterita, & adhuc pendentia complebatur,

LVJ.

ANNO CHRISTI

LVI. *Montra refares eccleſiarum non celibrantes.*

Guillermus in Concilio Terraconenfi nonas februarii anno Domini millçiimo trecenteCmo feptimo. (4)

Pleriquc parrochialium ecclefiarum rectores provinciz Terraconz, quamvis metu pœnz, cum alias effent privati cildem ecclefiis ipfo jure, diu eft ad facerdotium promoti fuerint infra, tempus a canonibus przfinitum.· numquam tamen miftas in ipiis ecclefiis vel alibi" celebraverint, nec quod celebrare non poifent impedimentum aliquod allegarunt, fraudem prxdiclis canonibus facientes, qui pro celebranda milia {latuerunt principaliter eos debere ad faccrdotium promoveri. Nec attendentes naturx & rationi efle confonum, illos non recufarc onera, qui rerum commoda complebuntur. Idcirco nos GUILLER.MUS miferatione divina fanélx Terraconz eccleiiz archiepifcopus, apud Terraconam provinciale concilium cele-C brantes, ftatuimus, codeni concilio approbante, quod oipqes przdidi redores ad facerdotium jam promoti miilam celebrent infra tres menfes proximo fubfcquentes; & qui de cetero ad facerdorium promovebuntur, infra alios tres menfes, a tempore quo promoti fuerint computandos : alioquin a receptione fructuum duitarum ecclefiarum, qui per ordinarios in ecclefiarum ipfarum necef_ fariis convertantur, audoritate przfentis flatuti, noverint fc fufpcnfos, nifi juflo impedimento detenti, probaverint quod D ex culpa non provenerit eorumdem; de quo infra didos tres menfes proprio epifeopo iidem facere teneantur, de conlilio ejufdem epiteopi duxerint abilinendum. Et quia generale concilium graviter reprehendit juniores etiam clericos, & praelatos, qui vix celebrant quater in anno; ftatuimus, quod ipfi redores, & omnes alii prxdicti mittas celebrent ut frequentius poterunt commode & honefte; ita quod circa mittarum celebrationem qtifc incumbit ex oHicio, non poffint notari négligentes feu nimium delicati. Cu> conllitutjoni totum concilium confenfit, & cam approbavit.

LVII. Ne *legata fratribus Minoribus^ qua ipfi renere non pojfint, difiribuantur per ordinarios.*

Cum in omnibus pits vbluntatibus defunélorum fit per epifeopos providendum, prxeepimus univerlis epifeopis provinciz Terraconz. quod quilibet'm fuis civitate * diœceli quzdam donata & aflignata ieu legata fratribus Minoribus, feu eorum ordini, pro anniverfariis faciendis feu miflis celebrandis, vel alias. qux ipfis fratribus fecundum eumdem ordinem, regulam, & profeflionem, non licet recipere feu habere, & qux ipfi fratres ex fuperioris prxeepto extra manum fuam pofuerint vel ponere debuerint, cujufcumque & per quofeumque detineantur, convertere fludeant cum heredum detunftorum, qui prxdiéta dederint, aflignaverint. feu legaverint, conlilio, in anniverfaria in alus locis facienda, vel mittas celebrandas, vel alia pietatis opera voluntates ipforum defunftorum in quibus obfervari commode poterunt, obfervando.

LVIII. *De rebus ecclefia non alienandis*

Q_.........nus in primo concilio celebrato Tcrraconz ^nno Domini 1317. volentes ccclefiarumxndcmnitatibus providere, ftatuimus, quod aliquis przlatus vol clericus, cujufcumque flatus vel conditionis exillat, bonum dignitatis vel etiam beneficii fui obligare, fub figillo regio non prxfumat; & qui contra feœerit, eo ipfo excommunicationis fententiz ipfum decernimus fubjacere.

LIX. *Ut canonici vel clerict bénéficiait debeant ccinmunicare ter m anno.*

Item, cum clerici exemplum & formam elle debeant laicorum, ftatuimus, & fub virtute fantflz obedientix praecipiendo mandamus, quod omnes canoniei cathedralium & collegiatarum ccclcfiarum, & alii clerici bénéficiait, qui facerdotcs non fuerint, faltem communicent ter in anno, nifi ex caufa de licentia proprii confeiloris ea vice duxerint abftinendum. Rectores vero ecclefiarum dc alii in facerdotio conftituti ad minus celebrent ter in anno.

LX. *Con*

(4) AUud anno IJ I». celebravit Idem Guilielnau ancilium la *ctul»* Tempbrienim, dc quo Hdcndul cA Aquinu· t. concil- Hifp. pfa

cHRim LX- *Contra dijffidantej dericot, prtlaiot, dr perfonas ecclefia(lices .*

Quoniam in fecundo concilio celebrato Terraconx VIII. cal. Feb. anno mcccxxih. przdeceiforum noftrorum, qui condemnaverint ditfidari praelatos, & perfonas ecclefiafticas, veftigiis inhérentes, facrq approbante concilio , ftatuimus , ut fi quis deinceps cujufcumque ftatus vel conditionis exiftens, diflidaverit feu... feu.... fecerit aut procuraverit publice vel occulte archiepilcopum, aut epifeopum , vel eorum omciales, vel prxlatum, aut religiofum , vel alium clericum beneficiatum, in facris ordinibus conftitutum^ fcu prxdi&orum occafione homines & loca eorum adminiftrationi commifta, five in hoc feienter dederit auxilium, confilium vel favorem; ipfo facio , fententiam excommunicationis incurrat , ‹3c denuntietur excommunicatus quotidie, fi in excommunicatione perftiterit, pultatis campanis, & candelis extinébs. Nihilominus terra, feu loca, auccaftra ipfius, fi qux habuerit, eo ipfo fubjaceant ccclefiaftico interdiClo . A qua fententia nullatenus abfolvatur. nec inicrdiCium ipfum relaxetur, donec de injuria & damnis propterca irrogatis fatisfecerit competenter. Et fi clericus cujufcumque ftatus ve! conditionis exiftens, aut religiofus in hisdehquerit, ii beneficium ecclefiafticum vel adminiftrationem obtineat, prxter poenas prxdiitas, a beneficiis omnibus & adminiftratione fit eo ipfo privatus. Si vero bénéficiants non fuerit, perpetuo fit inhabilis ad ecclefiafticum beneficium obtinendum , donec fecum fuper hoc per fedem apoftobeam fuerit difpenfatum .

L X I.

Ecclefiaftica jurisdictio a feculari diftincla effc dignofeitur , Λ und per alteram impediri non debet, fed potius juvari : quia vero nonnulli fxculares jisdices ftatuta canonum circa hxc edita contemnentes, clericos & alias perfonas ecclefiafticas fuper rebus fuis & caufis injunofe coram fe compellunt in judicio litigare, & alias perfonas recurrentes ad ecclefiafticum forum ; fuper caufis , quz ad eumdem forum ecclcfiafticuui dc jure vel antiqua conluetudine pertinere nofcuntur , ad defiftendum compellunt, facro approbante concilio, ftatuimus & univerfis prxlatis in virtute

A fandz obedientix prxcipiendo mandamus, quatenus ftatutum felicis recordationis Bonifacii papxVIII. quod incipit *Quoniam ta intelleximus,* in fuis epifeopalibus fynodis, ac ecclefiis fuarumdioeccfurp, ubi expedire viderint, faciant publicari......... judices excommunicato* publice nuntiari. chrísti 'n*

JoaNiws patriarcha Alexandrinus .

^De adminiftratione ecclefix Terraconx in primo concilio per eum celebrato Terraconx, anno Domini M.cccxxtx.

LXII. *Quod Sarraemi non proclament publice zel extollant nomen Mahomet i.*

Quarfivis circa multa vigilare debeat follicitudo officii paftoralis, ferventiori tamen icto ipfam ad ea convenit propenfius excitari, qux in divini nominis opprobrium vergere dignofeuntur. Hinc eft, C quod cumin Viennent*!generali concilio provide fuerit ordinatum, dt principibus chriftianis fub obteftatione divini officii mandatum, ut a terris fuis abominabilem auferrent abufum, quod Sarraceni eifdem fubjedi alta voce invocabant nomen perfidi Mahometi, cui fandix conflitutioni, licet dominus rex paruerit, ficut princeps catholicus &. fidelis ; tamen quidam in noftra provincia Terraconx , qux fua funt quxrcntcs, non qux JESU - CHRISTI, prxdictani prohibitionem minime fervaverunt. Cum.... adhuc in eorum locis jam divta fit facrilega invocatio , ficut prius , in divinx majeftatis ofienfam, & animarum fuarum grave periculum & ja&uram. Quapropter non volentes tantam Dei orfenfam & ecclefix tolerare, cum Juxta ecclefiafticas fanéliones peccatum pagan imitatis incurrat, qui fc chriftianum afferens fedi apoftolicx obedite comemferir, facro approbante concilio, przdidtos omnes dominos temporales Sarracenonim .... obtinentes, cujufcumque ftatus vel conditionis exiftant, monemus, ÔC eifdem injungimus, ut infra duos menfee a publicatione prxfentis conftitutionis continuo numerandos, prohibeant & prohiberi faciant, ne talis nefanda profeflio & proclamatio in lons eorum fiat : alioquin quia faciens culpam habet , quicumquc, dum poflit, manifefte facinori definit obviare, excommunicationis fententiz fe noverit fubjacere , & eorum terra feu loca, qux in illa habent

diae-

diœceli, in qua pro/lamatio fupra-difta fuppofita ecclefiaftico interdicto, a qua fententia nequaquam abfolvantur, nec interdi&um relaxetur, donec prz-diéla fieri prohibuerint cum eflcdu . Monemus infuper & hortamur in tjomino prxfatum dominum regem & quofeumque alios dominos temporales noftrz provincix, ut ad divinam reverentiam , & ut cx hoc etiam xtemr prxmia beatitudinis confequantur, prohibeant Judxis & Sarracems fub eorum dominio fimul cum chriftianis degentibus, ne diebus dominicis & feftivis, quibus a fervilibus operibus abftinent chriftiani, in plateis, vicis, aut aliis locis publicis , fcrviha, feu mechanica opera coram chriftianis publice operentur .

LXIIL *Dt jjnodo annis fingulis celebranda.*

Ad memoriam reducentes ftatuta patrum , in quibus prxeipitur , ut femel in anno per epifeopos fynodalia concilia celebrentur, & fuper hoc reperimus aliquos epifeopos noftrz provincix négligentes : facro approbante concilio , ftatuimus , & in virtute fanéhe obedientiz fuffraganeis noftris prxciplmus, ut fingulis annis per fe vel per idoneos viros, fi ex caufa neceiTaria fuerint prxpediti, dhfla concilia fynodalia habeant celebrare.

LXIV. *De clericis concubrstariis* dr *in fuis ecclefiis non refidentibus.*

Quoniam , tefte feriptura , mundos & fedulos effe conveniat, qui Domini ferunt vafa : ideo facro approbante concilio, ordinamus, ut contra clericos concubinarios, prxfertim publicos, eorumque concubinas, & re&ores ecclefiarum în fuis non refidentes ecclefiis, epifcopi in vifitationibus , quas feme! in anno fieri przcipimus, feu alias fic procedant juxta canonica feu fynodalia inftitura , nc peccatum eorum proprium facere videantur.

LXV. *De ornamentis ecclefiafiicis munde tenendis.*

Ut per corporalem munditiam fpiritalis defignetur , przcipimus, quod dcrici ,quibus hoc cx otiicio competit, ecclefias, altaria, vcftimenta , & alia ecclefiaftica ornamenta, munda teneant, lavent corporalia, &hoftias faciant per feipfos, vel per clericos eas fieri faciant. Contra vero faciente* panam viginti folidorum folvendorum moneta:, committendam in ornamenti ipfius--reelelix , fine rerhiifione aliqua, fe noverint incurrifte.

LXVI. *De laitis parrocbiales ecclefias detinentibus .*

Quia in aliquibus lacisnoftrx provincia: laici parrochiales ecclefias occafione juris patronatus, quod in eis *fe* habere afferunt, vel alias detinent occupatas: monemus hujufmodi laicos , ut infra duos menfes, dictas ecclefias omnino dimittant , per locorum ordinarios feu alios ad quos pertinet libere difponendas. Alioquin tam illi, qui nunc diélas ecclefias detinertt, quam qui poftea prxfumferint detinere, noverint fe excommunicationis fententiz fubjacere, non obftanteconfuetudine aliqua , qux dicenda eft potius corruptela. Per hoc autem nolumus habentibus jus patronatus in jure prxfentandi in aliquo derogare.

LXVII. *Ut confiitutio* Omnis utriufque fexus *ferretur.*

Ne circa ea, qux funt de necefiitate falutis pcriculofa ignorantia allegetur , przcipimus ecclefiarum reâoribus , &c eorum loca tenentibus, ut In divinis quater in anno exponant parrochianis fuis, qualiter juxta ftatutum concilii generalis quilibet, ex quo ad annos difcretionis, mafculus videlicet ad xiv., femina vero ad »1. pervenerint ; tenentur femel faltem in anno omnia fua peccata fideliter confiteri, & recipere ad minus in fefto pafchz Euchariftix facramentum, nifi de licentia confeflbris ad tempus duxerit abftinendum , Aliter vivens ab ingrefTu ecclefix arceatur, &. moriens fepultura ecclefiaftica carcat.

LXVIII. *De duabus perfonis mittendis ad /ludium.*

Quia viris litteratis ecclefia in fuis actibus nofeitur indigere j pnrdeceftbrum noftrorum fequentes veftigta , provide duximus ftatuenduin , quod de qualibet ecclefia cathedra!i per epifeopum dc capitulum, dur perfonx docibiles ad theologis vel juris canonici ftudium tranfmittantur ; dc cum per tempus fufficiensad mittentium arbitrium ftuduerinc in altera dc didis fcientiis, ad ecclefiam propriam revocentur, & dux aliz ad didum ftudiumdcftinentur, non obftan-

te contraria confuetudine vel ftatuto . Qui fic mittere perfona» prxdidas erfaverit per fex menfes ; extunc .ea vice poteftas eligendi & mittendi eafdem ad nos & fucceffores noftros Terraconx archiepifoopos devolvatur: & idem in aliis conventualibus ecclefiis, jioftrx provineix, ubi ad minus line· -âecem perfonx tamquam collegium , |Ut habeant prxlatum , prxeipimus obfervari ; falvis conftitutionibus feu confuctudinibus ecclefiarum , in quibus hxc miflio ad epifeopum tantum dignofeitur pertinere : ita tamen quod fi epifeopus infra dictum tempus negligens fuerit , ad nos miflio hujufmodi, ut prrdicitur , devolvatur . Perfonx vero prxdidx in didlo ftudio exiftentes , omnia ea, quotidianis diftributionibus dumtaxat exceptis, percipiant qux perciperent, fi in eifdem ccclefns perfonaliter reliderent.

LXIX. *De ferculis dandis in prandio dr corion excefiibus.*

Item , ftatuimus, quod nos, vel aliquis epifeopus , feu prxlatus , aut quicumque alius clericus , .non donet in uno prandio feu comeftione nifi duo genera carnium ; & in altero de uno dumtaxat : in quibus tamen carnes falfx minime computentur . In diebus vero jejunii dari tria fercula, & non ultra .

LXX. *Pro quibus prohibentur presbyteri,*

Presbyter cum proprio filio fpurio miflam non audeat celebrare , nec ipfe vel alius calices , veftimenta vel apparamenta alia divino cultui deputata judxo vendere, vel pignorare , vel aptanda feu reficienda tradere , quacumque ex caufa prxfumat,

LXXI. *Ut canonicus Tel clericus pro negotiis ecclefia abfens recipiat ut prafens canonicam portionem .*

Canonicus feu clericus de capitulo ecciefix cathedralis per epifeopum vel capitulum pro negotiis miflus ecciefix recipiat, ac fi prxfcns effet , canonicam portionem.

LXXII.

Ad vitandum detcftandum & deteftabilc blafphemix vitium contra Deum & fandos ejus , decretalem fuper hoc editam, qux incipit *ftatuimus* , Extra ^e *maledihis*, diftride prxeipimus obfervari: & ne ad excufiandas excufationes. in peccatis ignorantia allegari contingat ; mandamus redoribus ecclefiarum, & earum loca tenentibus, in virtute fandx obedientix , quod didam decretalem in feftivitatibus Natalis Domini , Pafchx , ^(cenfionis, Pentecoftel & Afliimtionis Seatx Mariæ , & principalium altarium fuarum ecclefiarum annuatim populo publicent &,exponant. Hortamur & quofeumque dominos temporales , & prxdidos redores , & eorum loca tenentes , in parrochiis fuis hortari mandamus, quicumque tamquam honoris Dei & fandorum fuorum fervidi zelatores exiftant , ut prp ecclefia xternx beatitudinis pratmia confequantur, eamdem decretalem in locis fuis faciant obfervari . Et infuper conrra blafphemos hujufmodi , nec non jurantes per caput , ventrem vel alia membra Dei; vel beatx Virginis matris ejus, aut aliquorum fandorum , per ftatuta poenalia citra tamen vindidam fanguinis, fic ftudeant providere , ut de locis fuis dida vitia extirpentur . Decet namque, ut qui volunt gloriari nomine chriftiano, non debeant talia patienter, vel fub diflimulatione audire , fed ea cum dicuntur, penitus cohibere. Clerici namque,qui culpabiles reperti fuerint in prxmiflis, fic per fuos ordinarios puniantur , quod eorum pœna fit aliis in cxemplum .

LXXIII.

Conftitutionem olim editam in provinciali concilio Terraconx per beatx memorix dominum Joannem patriarcham Alexandrix , & adminiftratorem ecciefix Terraconx , qua cavetur ne clericus beneficiatus pro laicis contra clericos advocatus vel procurator exiftat ; ad religiofos quofeumque ; ita quod non recipiant procurationis vel advocationis officium contra clericos , vel alios religiofos , feu perfonas quafcumque ecclefiafticas , vel bénéficiât! clerici contra eos , ducimus extendendam .

LXXIV. *Ut conflitutio contra invafores fervetur, ex quo fcitur in locis 'Vicinis fervori.*

Cum affedata ignorantia maxime in viris ecclefiafticis reprobetur , prxfenti conftitutione fancimus, quod cum redor aliquis feu vicarius provineix Terraconx in

"^J^~in cathedrali vel collégial] ecclefiis ad A fens ftatutum expenderint vel recepe-
Cmrkti mandatum fui epifcopi vel officialis ejufdem fciverit contra perfonas aliquas conftitutiones facri concilii Terraconz, per quas a divinis ceflatio indicatur, obfervari: ita quod ipfis perfonis przfentibus cefletur inibi a divinis, in fua ecclefia & parochia eas fervet, & ipfis perfonis prxfentibus, non expe&ato mandato alio, ceflet fimilitera divinis. ^Si'contrarium fecerit, ipfum in illas pœnis incidere declaramus, in quas incideret, fi mandatum hujufmodi habuiflet.g

LXXV, *Ut nullus ebriftianus nuptiis feu circumcifionibus Judxorum vel Sacerracenorum nnterfit.*

Abufus quidam abominabilis nomini chri'uano in locis aliquibus TerracOnz provinciz inolevit, quoà fchriftiani aliqui Judzorum vel Sarracenorum nuptiis, circumcifionibus, vel fepulturis interefle paefumunt, caufa honorandi eofdem, & in ipforum ex caufis przmiilis conviviis comedere cum eis non verentur, ac in didis circumcifionibus paternitatis vinculum,quod nefas eft dicere,contrahere cum eifdem. Nos igitur volentes abufum hujufmodi de noftra pjpvincia exftirpare, przdida & quodlibet przdidorum fieri de cetero prohibemus. Si quis vero contra hanc prohibitionem fecerit, excommunicationis fententiz fe noverit fubjacere.

LXXVL *De modo vifitandi, pralatts quibus competit ex officio vifitare,*

Diftriâe przcipimus, ut vifitationisofficium exercentes, ftatuta canonica fuper hoc edita diligenter obfervent, & ab ecclefiis, quarum omnes redditus & proventus funt neceflarii pro fervitio earum, procurationem non exigant; fed gratis teneantur viiitare eafdem. Ille infuper, qui pro nobis vel aliquo vifitabit, numerum evedionum taxatum archidiaconis non excedat,& tam ipfe,quam archidiaconus quicumque, cui ex officio competit viiitare,& pecuniam pro procuratione fua in cafu conceflb a jure re- £ cipere folverint, recipiant quatuor folidos March, vel tres folidos Jaccend. pro qualibet evedionum, quas duxerit, & non ultra. £c fi evediones ultra pczdidum numerum ad expenfas ecclefiarum, quafi vifitabunt, duxerint, vel ultra prçdi&am quantitatem, pro unaquaque evedionum in pecunia receperint, pneter alias poenas a jure ftatuta·, ab officio vifitationis, donec duplum eis quod contra pne-

fens ftatutum expenderint vel receperint, ecclefiis fic gravatis reftituerint christ! cum effedu, noverint fe fufpenfos, nuila eis remiflione, liberalitate feu gratia profutura. Przcipimus etiam archidiaconis & aliis vifitantibus, ne venentur, nec aves, nec canes venaticos ducere przfumant, contra canonum inftituta.

LXXVII. *De cappis portandis ad divina officia.*

Item, flatuimus quod archiepifcopi, aut epifcopi,& alii przlati, ac canonici cathedralium ve(collcgiatarum ecdefiarum fzcularium vel regularium, infra ecclefias fuas, vel dauftja, ad divma officia, & proccffiones a fefto omnium fandorum ufque ad fabbatum Pafchz deferant cappas nigras, exceptis diebus, quibus cappis fericis folent uti· Alioquin in eboreifuperiod feu majori non fedeant,«nec in proceflionibus inter cappatos incedant, fed eo· praecedere te C neantur.

LXXVIII. *De bis, qui per potentiam Volunt ecclefiaflica beneficia obtinere.*

Item, ftatuimus, ut clerici ficculares vel regulares, qui per potentiam vel imprcifionem cujufcumque fzcularis perfonç fe per patronos ad ecclefiaftka beneficia procuraverint prrfentari, aut fibi conferri, provideri, vel eligi ad eadem, aut ad hzc litteras, vel mandatum impetraverint, aut fecerint impetrari, feu Dtali przfentationi, collationi, provifioni vel eledioni confenferint, aut ratam habuerint, excommunicationis fententiam eo ipfo fe noverint incurriffe, & inhabiles fiant ad obtinenda beneficia dida.

LXXIX. *Ut caufa matrimoniales non audiantur, nifi in locis infignibus, &per illos,qui fiatuta canonum non ignorant.*

Ut animarum periculum evitetur, ftatuendo przcipimus in virtute fandz obedientiz univerfis epifcopi· noftrx provinciz:, ne caulas matrimoniales ad eorum forum fpe&antes, fub generali vel fpeciali commiffione audiri, vel decidi permittant, nifi per illos, qui ftatuta canonum non ignorant, & peritiam habeant judicandi: & in civitatibus vel locis infignibus, ubi haberi poflit copia peritorum. Aliter proceflus fit irritus &. inanis. Per hoc tamen receptionem teftium extra dida loca, ubi oportuerit, non intendimus prohibere.

LXXX.

LXXX. *Ut in diebus jejunii non comedont carnes.*

Huic morbo congram cupientes afferre medelam, facro approbante concilio, prohibemus diftridius Cub pcena excommunicationis & maledictionis *x*ternx,ne aliquis cujufcumque ftatus vel conditionis exiftat, in jeiuniis per ecclefiam indi£lis, & przcipue in quadrageiima carnes comedat, nifi neceflitate cogente: & tunc etiam in abfconfo. Confeffores autem religiofi vel fzcqlares, qui praeterquam in caiu neceflitatis urgentis licentiam alicui dederint carnes diilis jejunus comedendi, graviori iubjaceant difciplinz.

LXXXI. *De celebratione miflorum.*

Quia nonnulli minus provide attendentes, quod propter officium funt beneficia ecclefiaftica inftituta, vix vel numquam miftam celebrant in ecclefiis,quas obtinent, teu in quibus inftitutx funt dignitates vel beneficia, quorum ratione celebrare tenentur; ideo facri approbatione concilii, przcipimus ftatuentes, ut omnes & finguli parochialium ecclefiarum redores, & quivis alii dignitates vel beneficia, quocumque cenfeatur nomine, nunc vel in pofterum obtinentes, quorum ratione iniilas celebrare tenentur, in ipfis ecclefiis & altarifius, in quibus funt hujufmodi dignitates vel beneficia,decies faltem in anno miflas celebrent, nifi abtentia vel caufa jufta ad arbitrium diœcefani pioprii eos reddat probabiliter exculatos. Quifquis autem hujufmodi falutaris ftatuti temerarius violator extirertt, a perceptione fructuum & proventuum ecclelix, dignitatis, vel beneficii hujufmodi, donec decies, ut przdicitur, celebrando moram purgaverit, noverit fe fiilpcnfum; qui per diœcefanum ipfum in ntilitatem ipfius ecclefiz, dignitatis, vel beneficii penitus convertantur.

LXXXII. *De qualitate ordinandorum,*

Quoniam illi funt ad honores ecclefiafticos promovendi, qui moribus, ztate & fcieptia pollere nofcuntur; ftatuimus prânibentcs, ne ad facros promoveantur ordines, nifi perfonz quz grammaticam fciant, feu latinis verbis loqui valeant competenter; illi vero ad quos ratione dignitatum vel perfonatuum, quos obtinent, competit examinare clericos,&ad ordines praetentare, propcnfius caveant, fi hujufmodi cupiunt honore gaudere, ne defeéhim fuper hoc patientes, fcienter ad ordines audeant praetentare, poteftatem autem difpenfandi fuper his ex caula, & quantumvis a jure permittitur, per hoc non intendimus epifeopis interdidam.

LXXXIII. *De observatione conftitutionis contra mvafores.*

Cum in conftitutione domini Petri qux incipit *Item, cum quidam*, caveatur exprefiè, quod fi principales malefactores abfque fatisfadione in mortis articulo fuerint abfoluti, eorum tamen corpora non tradantur ecclefiafticz tepulturz, donec per heredes morientium damnum pallis fatisfadum fuerit competenter: ideo attendentes, quod verba intelligenda funt cum cffcftu; facro approbante concilio, excommunicamus omnes, qui de cetero talium corpora, donec fattsfadum, ut prxdicitur, fuerit, fcienter tradiderim; ecclefiafticz fepulturx, & qui in hoc dederit confilium, auxilium, vel favorem, & quia ridiculum quodammodo reputatur, non vitari per przlatos & clericos, cos,qui ob eorum & ecclefiarum tutelam per laicos vitari mandatur; przcipimus in virtute obedientix przlatis & clericis qtiibufeumque, ne illos contra quos inftitutio obfervacur, ad menfam fuam recipere audeant, vel etiam invitare,

LXXXIV. *Qontra denegantes juflitiam clericis.*

Decernimus temporale dominium vel jurifdidionem aliquam obtinentes, etiam exercentes, qui voce protinus vel aliter prohibuerunt, ne clericis vel perfonis ecclefiafticis redditus vel alia quz debentur eis debita exfolvantur, autjuftitiam eifdem clericis & perfonis vel fuis debitoribus feu malefactoribus facere denegaverint, vel mandaverint denegari, vel eofdem clericos feu perfonas ecclefiafticas bannivennt, feu banniri mandaverint, & dantes fuper his confilium, auxilium, vel favorem, excommunicationis fententix fubjacere. Przcipientes tales per locorum ordinarios, quoufquc de injuftitia & damnis fatisfecerint competenter, excommunicatos publice denuntiari»

LXXXV

ann<X CHMiSn

LXXXV. Pe *fejlamtntis*.

Statuta, per qur in Terraconx & aliis diœccfibus noArc provincix non conceditur clericis, ut de bonis fuis ecclefiaflicis, feu intuitu ecdefixx acquifitis, poflint condere teffamentum, qualiacutnque & fub quibus verbisiipfa Aatuta fuerint, declarantes, diflr^cÇiu* inhibemus, ne alicui prxlato, canonico, vel alii clerico dc rebus vel bonis ecclefiaflicis, aut ecclefiarum feu ben< . ciorum fuorum intuitu acquiiitis, liccat de cetero heredem facere aliquem dericum vel laicum. externum. Si vcr< iecus per quemcumque prxfumtum fuei, ejus tcAamcntum, quoad hxredis jnilivutionem, eo ipfo flt irritum & inane. Cetera vero relida difpoflta, vel legata, per hujufmodi fxculares firma permaneant: dum tamen relida non fuerint perfonis alias prohibitis vel indignis. Bona autem qux ad inflitutum heredem potuiflent ex hereditate hujufmodi, fi non effet reprobata inflitutio,^ pervenire, ipfo fado applicata & acquifita effc volumus pauperibus JtbU Christi.

Prxfentes autem conflitutiones a prxdeceflonbus noflris bonx memorix cditx, ut fuperius continentur, in prxfenti volumine redadx fuerunt: & illx qux de novo publicatx funt, facro concilio approbante, in capitulo ecdefix Terraconx, prxfentibus & afliflentibus venerabilibus fratribus noflris Raimundo Valentiano, Berengario Dertufenfium,ÂRNAU>o llcrdenfi, & CiseNan-Dpo Duenfi epifeopis, Pontio Barchinonenfi, Gastone Gerundenfi fuftraganeis noflris, & venerabilibus religiofi* Fratrc Sancio de Aragonia gerente vices magïAri Joannis hofpitalis S. J^h-^Tnno ms Hierofolymitani in Caflellaniempofta, Fratre Pontio Populeti › Fratre Joanne Vallisdignx, & Gailardo de Bello-podio, & Fratre Raimundo S. Felicis S'urcellenfis abbatibus, & aliorum noflrorum fuffraganeorum epifeoporum nuntiis, ecclefiarum cathcdralium & collcgiatarum provincix Terraconx procuratoribus, & quamplurimis aliis die lunx intitulatis iv. cal. Mattii anno Mcccxxix. prxfentibus teflibus venerabilibus Benedicto de Linellis legum docloré, Raimundo Januari procuratore Vallenfi, Willelmo de Occulo molendinorum, & Laurentio Martini canonicis, Francifco de Oliver»* de Caibllionc, & Petro Marcane Sandefia ecclefiarum redoribus Dertufen. & Berengario Ferrarii de lnochabus Terraconx dicecefis.

chkisii *>»».

LXXXVI. *Vt presbjteri celebrare 'volentes pojfint ad invicem fe abjoluere*.

Ut miffx cum puritate confcientix celebrentur, & ne propter defeélum conirtarii eas omitti contingat: indulgemus, quod quilibet presbyter, volens miflam celebrare, fi non habeat copiam confefloris proprii, poflit cuilibet presbytero idoneo fua confiteri peccata, & abfolutionis beneficium recipere ab eodçm. Nos Joannes patriarcha Alexandrinus & adminiflrator ecdefix Terraconx fubfcribimus, & figillum noflrum apponi fecimus. Ergo RaiMundus Valentix epifcopus fubfcribo. Ego Gaston Gerundcnfis fubfcribo. Ego Benignus Dcrtufènfis epifcopus fubfcribo. Ego Rainaldus Urgellenfis epifcopus fubferibo. Ego Bernardus llerdenfis epifcopus fubfcribo.

CONCILIUM COM PENDI ENSE

A Guillelmo de Bria Remenfi archiepifcopo, cum fuffraganeis celebratum anno Domini Mcccxxix. Ex fynodalibus ecdefix Remenfis MSS.

Coatra bnpedieatM Jurildillooem & libenanm ecckfiadlcam,

CAPITULA.

t. *Ut cenflitictienes de lrnmmitatibni & jieribict ecclefiarum habeantur & ferventur*.
1. *Adverftu afararial.*
Ne clerici fe, vel bna feta patefiati foculari E *ficbueittant.*
4. *Ne rth^iofm beneficii fui bona, eliciti ei* vi· *tam ahmet, accepte pecunia*.
5. *De citatianiba< extra pravinciatte teen exeqaendit.*
6. *Ne generalet citatienei fiant*.
De perturbantibns ordinariam'tcclffiafiicane rifii&emm.

PRÆ-

PRÆFATIO.

T INiverfis prxi'entes litteras infpeduris, Guil- irlruiAKe 1^7 lcimus mileratiooe Divina RemenGs ar- «'^ıMo ch'cP,icoPu,› Albertus Laudunerfu, Simon Ca- fu»X*. ° lalauncnfis, Fukandus Novioncnfis ·. epifeopi perlonaliter, una cum aliorum luffraganeorum Remenfis provincias abfentium, & cathedraliura ecclefiarum procuratoribus, in concilio provinciali apud Compendium congregatis, aliis omnibus qui patuerint dc debuerunt concitari, ad hoc evocatis, in Domino fafutem.

CAPITULA.

I. *Ut confiitutiones de immunitatibus dr juribus ecclefiarum habeantur dr ferventur.*

1N hoc facro provinciali concilio, de- 1 liberatione prrhabita diligenti fuper prefturis, gravaminibus, oppreffionibus, juris tranfgreifionibus, &offenfis, ad noftram dedudis notitiam,& eidem concilio referatis, fuper quibus per facros canones, fummorum pontificum, ac legatorum fedis apoftolicx, & provincia- C ltum conciliorum Remenfis provinciae ftatuta, in multis idonee eft provifum; ae parum, & illuforium videretur jura, & conciliorum provincialium ftatuta, & alias conftitutiones condere, nifi fortirentur effedum & execution! demandarentur t quocirca audoritate hujus concilii prxeipimus, hortamur & injungimus judicibus ordinariis ecclefiafticis Remenfis provincix, conftitutiones pro libertatibus & immunitatibus ccclefiarum, ac pro bonis, juribus, & jurifdidionibus fuis tuendis, ac defendendis, ad fubveniendum ecclefiis & ecclefiafticis perfonis, & occurrendum violentiis, oppreffionibus, & injuriis iubdirorum, prout commode poterunt, habere ftudeant & procurent infra proximum fe· llum nativitatis. Nihilo minus, ut finguli ordinarii prxdidi in diftridibus fuis, fecundum exigentiam & frequentiam excefiuum & delidorum a jure, conftitutionibus, & ftatutis prædjelis, çurent & faciant, excommunicationis, fufpenfionis, interdidi, ccifationis a g Divinis fententias, & ecdefiafticas cenfuras generaliter idveifus tranfgreflbres, diligenter publicari, & obfervari ;& incidentes in fententias a canonibus & conftitutionibus prxdidis promulgatas, cum de hoc iibi conftitcrit, nominatim declarent fententias hujufmodi incurrifL^., fe: & quoufque fux abfolutionis beneficium obtinuerint, publice dcnuncicntbr fic ligati, & mandentur ardius evitari.

IL *Adverfus ufurarios.*

Item ordinamus, & audoritate hujus concilii mandamus & diftriélius injun*- gimus omnibus ordinariis, judicibus ecclefiafticis ■, fubditis noftris prxdidis, ad quorum dignofeitur fpe&arc officium: ut conftitutiones contra ufurarios, & dc ufuris & contradibus illicitis diffamatos ftifpedos, editas, folerter & diligenter obfervent, & effedui mancipent B etiam exequantur.

III. *Ne clerici fe vel bona fua feculari poteftati fubmittant.*

Przterea ftatuimus, & fub pœna fufpenfionis inhibemus, nc aliqua perfona ecclefiaftica, per obligationem & connexionem quamcumquc, jurifdidioni vel coertioni, feu compullioni alicujus domini vel judicis fxcttlaris, fe vel bona fua fubmitt^t: & fpecialiter ne ad donum quintx vel alterius partis debiti, ficut multi facere confueverunt, fe obliget. Contrarium vero facientes › ^u~ fpenfionis fententix, five fui judicis arbitrio, fubjaecbunt.

IV. *Ne religiofus, beneficii fui bona alicui ad vitam alienet, accepta pecunia.*

Cxterum ordinamus, ne quis religiofus, monafterio, prioratui, ecdefix feu adminiftrationi cujus * praefidens › jura,· redditus, aut pofteffiones ejufdem, ali- ^cui, ad vitam ejufdem feu aliquod non modicum tempus, pecunia exinde recepta, quovis modo concedat, fine aflenfu & decreto dicecefani loci. Alioquin, una cum fufpenfione ab officio, quam eo ipfo latam a canone incurrit, cadac adminiftrationc: & conrradus nullus & irritus habeatur; nec adminiftrationi a qua cecidit, fe immifeere prxfumat dicecefano inconfulto. Per hoc non in. tendentes facris canonibus in aliquo dérogarc.

V. *De citationibus extra provinciam non exequendis.*

Deinde ordinamus, quod nullus citationes feu alia mandata ad trahendum aliquem feu aliquos dc Remenfi provincia extra eamdem provinciam, & ultra fines regni Francise, nifi ordinariorum locorum primitus fuper hoc requilito confilio, ex-

'IMTO~<Xe<,"',Ur: P" hoc, abufionibus, & Aliorum, provincialium auéforitute excom-" A"
Chrifti periculis corporum Ac bonoriim deptçdationibus, quae frequenter propter hoc contigerunt, ôccontingere portent, in futurum, prout erit'poilibile occurratur.

VI. *Ne generales citationes Jiant.*

Nihilo minus ordinamus, ad obviandum malitiis hominum circa abufum generalium citationum fub tali forma: *citetis omnes illos* <'r *illas, quos uobii lator prajentium nominabit, vel* alia ii milia: citationes hujufmodi nullatenus execution! demandentur, locorum ordinariis inconfultis.

VIT. *De perturbantibus ordinariam jttrifdi&ionem ecclefiafluam.*

Mandamus & ordinamus infuper, ut omnes & finguli parochialium ecclefiarum Remenfis provincie facerdotes, fingulis diebus folemnibus, Dominicis & C feftivis, palam & publice, intelligibiliter in vulgari ad communem intelligentiam dcnuncient in ecclefiis fuis, in generali hora MiiTz, canonum & cc ci- municatos'ipfo fado omnes & ungulos, chrisii qfurpantes, impedientes, & perturbantes ordinariam jurifdiélionem ecclehafticam.? nobis archiepifcopo, & luflraganeis de jure vel de confuetudine in Remenfi provincia competentem; &. ipecialiter ufurpantes, impedientes, & perturbantes 1 mcrropolicam jurifdidionem, curiam b Remeniem, & libertatem cxercitiumque çujuslibet jurifdiélionis ec- "c<rrr/, clefiaflicar prardidlz, directe vel indire- cun· a.»- &e, tacite vel exprefic, aut alio quo- "*rŵ*· H quo modo. Quam excommunicationis fententiam audoritate conciliorum- hujufmodi incurrunt ipfo fado taliter delinquentes: & eos volumus &■ mandamus, cum de hoc conrtiterit, declarari & denuncian nominarim excommunicates, & tamquam cxcommunicatos ardius evitari.

In quorum omnium, & Ungulorum teftimoniutn flt munimen, prxfentibus litteris noftra tigilla funt appenia. Datum apud Compendium ,nno Domini millefimo trecentefimo vicefimo nono, die Veneris poft Exaltationem fanâae Crucis, continuata de die in diem a feria fecunda poft fertum Nativitatis beatz Maris virginis precedente.

chri£i "ei»

GRADENSE CONCILIUM

c"**TM

^Jn fw iadalgmtia tcdrfa iecernxnttr iit, qni in fnmptnt pro novo templo confirttndo nlifutd contxltjrnt

Anno 1330. *bobifnno.*

y, TAlvina miTeratione Dominicus fanâz fedis
p»p.InArch. Gradenfis patriarcha Venetus, Dalmatiae-
PP. Ord. que primas, frater Bartholomzus Torcellanus,
??'*** ^ctrui Eqoilinus, Andreas Clu/gtnus, Georgius
rum Mifij Arbenfis, Lompradius Veglenfis, Angelus Ca-
P· Joieph rtellanus, frater Fridianus Civitatis nove ec-
l^mrtai clefiarum epifeopi univertis Chrifti fidelibus fa-
tavX ,utem 'n Domino fempiternam.
provincia Omnipotens Dominus, cujus munere venit,
Ακιβα. ut fcmper a fidelibus luis digne ac laudabiliter
s^rouni lerv'a,ur' Pi«ı- ı» abundantia, quae fup-
m-pticum excedit merita, flt vota, humiliter ferviemlbus multo majora tribuit, quam valeat promereri. Et pia mater ecclefia deialute animarum follicita, devotionem fidelium per quaedam fpiritualia munera, & indulgentias invitare non delinit ad debita famulatus obfequia, dt honorem Deo flt fandis fed ibus impendendl, £ ut quanto crebrius, flt devotius illuc confluit populus Cbriftianua, afliduis precibus Salvatoris £atiam dc favorem, Civium fufiragia imploran», tanto celerius deliâorum fuorum veniam & gloriam confequi mereantur asternam. Nos igitur in fanâo concilio exiftendo, cupientes noftro· fubditos dc filias, quos poltimus, de confenfu tamen dt voluntate dieecefanorum fuorum, ad hujufmodi San&orum iuffragia dt eseleftia premia jugiter invitare, dc locum, five ecciefiam ad honorem fanât Johannis Evangeliftz in dlœcefi Concordienfi prope Valvefonutn ^nuperrime conftruendam noftrorum indulgentiis, & fpintualibus beneficiis honorare, ut per h«c volumus hominum ad largiendas in Domino largius inducatur; omnibus vere pœnitentibus & confertis, qui ad courtruendam didam ecciefiam lanâi Joannis de fuis bonis aliquid dederint, milerint, vel legaverint, ieu alias quOmodohbet manus porrexerint adjutrices, de omnipotentis Dei mifericordia *k* Virginis gloriole Marie matris ejus, ac beatorum Aportolorum Petri & Pauli, nec non beatorum martyrum Hermachone, *k* Fortunati patriarcharum flt noftrorum meritis flt munere confiii, lingulas dierum quadragenas de injunâis eildem pcenîentiis indulgentes mifeticord*iter in* Domino relaxamus. In cujus rei teftimonium, flt notitiam clariorem prefentes noftr[redacted]s indulgentiarum litteras, ad fupplicationem flt inftantiam venerabilis in Chrifto patris Domini A1. Dei gratia Coocordienfis epifeopi nobls ad hoc per luas patentes litteras lub data VII. Julii *ioôiâione* XIII. (applicantis, fieri furtimus, flt noftrorum tigillorum pontificalium appenfione. Daunn Gradi die XV. mentis Julii, fub annis Domini millefimo trkentefimo trigetimo, Indiâlo- >>

CONVENTUS PAR1SIENSIS

Prtlatorum &. baronum regni Franciz, coram Philippo Valefio Rege habitus anno MCCCXXIX. exeunte.

D· i-qxnli «cMUlemi jurittlâioM .

Ex t. i. Rifltltothec· P»ir cdu. P*nf.

ANno Domini 13x9. die prima menfis Se-ptembris, dominus Philippus dc gratia Dei Francorum rex Chriftianiifimus, filius quondam c'arz memonz domini Caroli comitis Malefii, mandavit przlatos dc barones regni Francis, ad diem oâavarum fefti B. Andrex proximo lubfequcntis convenire, per litteras fuas intra aram Inclutas. Quarum quidem litterarum, przlatis videlicet direftarum, tenor (equitur & eft talis.

„ Philippus Dei gratia Francorum rex, di- „ lefto & fideli noftro epifeopo Eduenfi *, „ falutetn. Quanto magis (cientia Divina, Di- „ vinarumque feripturarum notitia, ac extera- „ rum virtutum magiftra rerum experientia, „ vigent In nobis : tanto plenius noflis, quan* „ tum & qualiter omnes & finguli clerici & „ laici regni tamquam membra fimul In uno „ corpore viventia, fibi ad invicem tenentur „ compati, mutuumque prxilate confilium & „ auxilium, temporaliter, ad detentionem & „ cuftodiam unitatis & pacis optate eundis „ mortalibus, & verz unionis & contraria, „ fuis quique contenti juribus, pro viribus pro- „ pulfanda. Cum igitur ad noftram duâum „ luerit notitiam, quod vos, gentcfque fll of- „ finales veftri, aCeritis, per baillivos St offi- „ clarios nofiros, A per barones aliquos regni „ nollri Franctx, vobis ac fiabditis veftris; di- „ ûique baillivi, & officiales noftri, ac baro- „ nes; ipfis, nofirifque & eorum tubdilis, quam- „ plura fuifle retroaftis temporibus illata. Et „ m prrfenti adhuc inferri hinc inde gravami- na, infolitaique ui indebitas novitates, pro- „ pter quas filius verz unitatis connexio, qnx „ inter vos & iploc vigelc debet, ut efl dt- „ flum, tuz quodammodo indiftolubilitatis in- „ tegritatem amifit. Quod ii nobis, qnl -«b- „ ditorum noftrorum ? tam clericorum quam^ „ laicorum, concordiarft& unitatem diligimus, „ difplicet, non eft mirum : & idcirco volen- „ tes fuper his de falubri remedio quantum „ cum Dei adjutorio polTumus, providere, re- „ quinmus vos nihilo minus tenore przfen- „ tiinn, mandantes quatenus ad diem odava- „ rum fefti lanfti Andrex proxime venturum, „ Parifius perfonaliter interfitis advifi fuper gra- „ vaminibus & novitatibus, qux & quas per „ prrdxlos a Jet itis vobts futfte illata & illa- „ tas. Nos autem prrdiâis baillivis & officia- „ hbus noftris, atque baronibus, damns per „ noftras alias litteras in mandatis, ut dida „ die Parifius fimlfiter interfint perfonaliter, „ advifi fuper gravaminibus ic novitatibus, quas „ fibi, & (ubditis fuis, per vos & officiales „ veftros aderunt faille illatas ; ut luper h,s, „ ô< fingulis hinc inde illatis gravaminibus, „ per nos A confjlium noftrum, de tam falu- „ bti polfit remedio provideri, quod inter vos „ & ipfos amoris vinculum incorruptibile & fin- „ ccrz caritatis affeflio indiflkftubilis futuns „ temporibus debeant obfervari. Datum Parif. „ prima die Septembris, anno prrdiflo, die Veneris :

Die vero fuperius in di&is litteris contenta, gelati Parifiua convenerunt in palatio regali : comparuerunt coram Rege ibidem prxlati ad invicem, videlicet domini, Bituricenfis, Auxitanus, TuronenTe, Rolomagenfis, Scnonenfis archiepifcopi ; Belvacenfis, Catalaunenfis, Laudunenfis, Pariflcnfts, Novionenfu, Carnotenfis. Conftantienfis, Andegavenlis, Piâavienfis, Meidcnfis, * Cameracenfis, fanât Flori „ Briocenfis, Cabilonenfis, &Eduenfa, epifcopi. Qya die, ipfo rege fedente, &confiliahis fuis, necnon aliquibus baronibus ibidem aftiflcntibus, & faâa dignitati regiz reverentia perprxlatos, nobilis & drfcrelus vir dominus Petrus dc Cugneriis, miles & confilianus didi domini regis, in prxfentia omnium & in publico loentus eft pro rege, fado themate fuo *: Reddite qua feni Cafaru, Caferi ; & yut /itet Dei, Dt»*. Et profccutus eft juxta illud thema, materiam fuam concludendo ad duo. Primo, guod legi debebatur reverentia & fubjeâio ; fecundo, quod debebat elfe fpiritualium & temporalium divifio, ut fpiritualia ad prdatos & temporalia ad regem & barones pertinerent : & hoc probavit per multas rationes faâi & juris. Et finaliter conclufit, quod praelati client contenti fpiritualibus, & in eis defenderet eos rex.

"A.C» Muti. .j. z

Sequuntur ertituli, in qiaem »<litrpe.te»i ak k-tlifiajlicii jurifdillientin temperaltm ejtket.

His auditis dixerunt prxlati, quod fuper his volebant deliberare : di fuit affignaCa dies Veneris fequetu : qua die refpondit pro praelatis diâus dominus oenonenfis, & propofuit infra feripta apud Vicenas, rex tenuit didam diem dicens flc : quia dominus Petrus de Cugnenis pridie proponens contra ecclefiam Gallicanam, caput thema fuum nuod fcribilur Malth. zz. *Reddite fiut Cafait, C^tri* ; & fNtf *fient Dei, Dee, tot. Bt fettle pe#* : Ut erge refpondeam przmiftia, fecundum concordandam vocalem & realetn : accipio quod didum eft I. Petri a. proteftatione prxmiffa, quod quidquid diâurus fiun, volo dicere non ad finem fuheundi quodeumque judicium,fed folum ad domini regit & ei afbftentium confcientiam informandam. *Tea* frelixem ertiieneae inflituit, prtneiaee de reverentia regikeu dektle, eertteeeftte potefate feueenee diferit·, deinde frekat centre Pe-g 'tniee ie'Cl etperw, pffe ftrfeaa ecclefiafitut ce*. ' ventre fiaifiiOmeae teaieraleat fatal utat eeele-JieJlke.*

Altera autem die Veneris immediata fubfequente, videlicet die 19. Decembris, in paletio regali PariGus convenerunt prxlati, & Rege ibidem more folito fedente, aftiflcntibua fibi confiliarils fuis dc baronibus, reverendus pa. ter dominus Petms Bertrandi, Divina providentia Eduenfis «pifeopua locutns eft in publico coram rege, faâo pro themate fuo, *Nt itedtgetrtt Deaeutt fi leqnet*

Quod

ANNO CHRISTI

Quod thema applicuit ad hoc quod propter A regis magnificentiam, conhhi ful prudentiam, & loquentia infufficientiam (cum magnum ne* gotium effet) loqui formidabat. See de regia benignitate confifus, audaciam affumebat; & quia fuerat fibi a dominis prxlatis injuoftum. Deinde fecit thema fuum tale: *Dwnnt rtfnfeflas ts nobis.*

Et perfecutus eft thema, regis magnificentiam commendando: deinde vocationem fuam ad regnum Francia, quafi mirabilem declarando .tertio, quomodo debet effe pugil ecclefia, offendendo. Et iffa probavit fans breviter, per anftoritates At rationes multas. Poftmodum ref pondit ad ea qua propofita fuerunt per dsftum dominum Petrum de Cugnerns, in modum in- B fra feriptum, ad informandum confcieotiani domini Regis, & ad ptrffandum confilium luper prrdiftis dumtaxat, & non ad finem ordinandi judicii, teu refponfionis faciende, per quam Lententia, ordinatio, vel ftattiutm, aut quivis alius procceffus lcqui poffent, vel jus aliud perfon* cuicumque acquiri. *Γιοητηχῖιι rrftifis ftxtgtr.tn fut argumentt Petri de Cngnrrtis.*

Quibus rationibus fle faâis per diâum epifeopum, fuit petitum cx perfona domini regis, quod prxfaix rcfponfioncs, prout diftx fuerant & propofita:, verbo tenus in lcrjptis redigerentur & traderentur. Super quibus petitis, prelati ad invicem diligenter habuerunt deliberationem: & tandem deliberaverunt inter fe tra- C dere, loco refponfionum praedarum, domi* oo regi cedulam infra leriptatn in Gallico. licet fit in Latino translata, cujus tenor fequitur in hxc verba.

„ Supplicant regiae rnajeftati prxlati prafen„ tes (tamen fe aliquo judicio minime lubmit„ tendo) quod ei placeat jura, libertates, pri„ vilegia canonica, conluetudines, Ac faifinas, „ qua: At quas ecclefix Gallicane habent, At „ habuerunt temporibus retroagis, eis defendere At fervare, fpecialiter fuper cognitione „ aftionum personallum, rcalium, & mixta„ rum, necnon Ac introdudarum, maxime in„ ter laicos. Item fuper cognitione clericorum, „ quando per laicos, quia fit eis petitio, aut D „ quando clerici fuper violentia in bonis illo„ rum illata per laicos conqueruntur. Item fu„ per cognitione contraftuum mitorum *coram* „ indice fxculari. Item quod non impediamur „ quin eorum notarii, contradas recipere va„ lcant, quacumque parte fuarum diircefum. „ Item quod non impediantur luper inventariis „ faciendis de bonis defundorum, quorum de „ /ure vel confuetudine, vel compofiuone, exe„ cutores exiftunt. Item quod non impedian„ tur fuper cognitione hypothecarum, quam „ habent de jure vel confuetudine. Item quod „ non impediantur fuper cognitione viduarum „ Ac pupillorum, At fuper bonis intcffatortim, „ quanrunt ad cos pertinet de confuetudine vel E „ dt jure. Item quod non impediantur inqua„ cumque parte diœcefis fux, quin poffmt ha„ bere fuos officiales, At fuos clericos capere, „ At ab ipfis clericis necnon a laicis etncndjs „ pecuniarias exigere, debitas de confuetudine „ vel de jure.Item quod non impediantur iu„ per cognitione rerum futurarum a perfonis „ ccclefiaftkis. Item quod tam fuper captio„ ne, quam fuper cognitione clericorum non „ conjugatorum, & conjugatorum, eorum ju„ ra At confuetudines obferventur & confirmen„ :ur eifdem: quia vobis manifefte oftenderunt quod hxc debent fie» i de uua Divino Athu„ mano. Item fignificant rrg« majdLti, quod „ fuper abufibus quos alq^ri eonquerentes im „ ponunt officialibus & gtntibus fuis, dicendo „ quod ipfi abutuntur, eis imponendo crimi„ na, ut redimant, Ac emendas ac expenias „ ab innocentibus exigendo, proferendoque fen„ tenuas excommunicationis, auu tola citatio„ ne non peremptoria precedente: ac fuper „ eo quod propofiium furiar contia ipfos pre„ latos, quod ipfi conferebant tonfuras indi„ gnis; & difti eotnm officiales tmponunt ma„ h'tiofe laicis pro extorfione pecuniarum inde „ ab eis exigendarum, quod ipfi funt circa fi„ dem lufpeiti, quodque clericos fuper male„ ficiis Accufatos, At eis redditos pei fudicem „ fxcularcm, dimittunt impunitos. Item quod „ labores At expenfas multis irrationabiliter „ conferunt .praetextu participationum cdfc ex„ communitatis. Irem quod laicis inalitiofe „ ufuras imponunt, ut redimant fe, Ar conjn„ gatis tam viris, quam mulieribus. quod adul„ teria commifcrnnt. Item fuperabufibus,quos „ facere dicuntur procuratores eorum, At fu„ per abufibus, quos religiofi faciunt in multis „ civitatibus. Item fuper injurtis Al gravami„ nibus, qu* alicui, ut dicitur, faciunt ratto„ ne privilegiorum eis indultorum. Item fu„ per eo quod dicitur, quod litigantes in cu„ ria ecclefiaftica contra officium, non repe„ riunt advocatos: necnon fuper omnibus aliis, „ in quibus eorum officiales invenirentur ne„ gligentes abufi fuiffe ve! convicii, tam in „ prcdiftis, quam aliis, quae fi fcirent, non „ permitterent ullo modo ipfi, Ac funt parati „ corrigere Ac facere corrigi Ac emendari, Ac „ pro futuris temporibus, tam per ftatuta fy„ nodalia Ac provincialia, quam per alia,qua: „ poterunt bona remedia falubriter providere. „ Super aliis vero articulis fiipphcant difti prx„ lati, quatenus jura ecclefie, five de jure, „ aut per privilegium, feu compolitionem vel „ confuetudinem acquifita, placeat domino re„ gi fervarc Ac defendere, ac etiam confirma„ re; ubi autem in diftis capitulis effent ali„ qua contra jus, privilegium, confuetudinem, „ vel compofitionem, ipfi prxlati nollent ca „ aliqualiter fuftmere. Supplicant iidein domino regi, ut pro Dei honore, in ftatu, in „ quo ful boni prxdeceffores tenuerunt ecde„ fiam, ipfe eam teneat Ac defendat, nec ei „ faciat aliquam novitatem, At placeat ei pro„ clamatinises At inhibitiones fallas (fcilicet „ quod nullus laicus trahar alium Lucum co„ ram judice ecclefiaftico) revocare, qiua hoc „ effiet omnia ecclefiarum jura tollere. Et li„ cet in aliquibus Jocis pro toleranda eoiutn „ malitia, in talibus prodamatiombus feu in„ hibirionibus verba quae iequuncur opponant: „ videlicet quod laicus non trahat alium lai„ cum coram ecclefia luper cafibus pertinenti* „ bus ad judices feculares (hoc eft propter ju* „ ra ecclefir ufurpanda) quia mulra perveni* „ rent ad forum laicorum, que nihilo minos „ pertinent ad ecclefiafticum, fi tus fle coniue„ tudo tolleretur, per qua: <n electione laici „ eft, quod poffit alios laicos in toro ecclefi* „ convenite. Item quia tales proclamattones „ feu inhibitiones faft* licet etiam edent be„ nc generales, dant oecafionem omnimodo „ jurifdiftioncmecclefiafticam perturbandi. Undc reges Franci* quondam femper prohibuerunt tales proclamationes feu inhibitiones fieri, Ac fa-

faâ» pCBitof ftddbent revocari, ft ad nihilum Arem, ft quod defenderet eoe io fens jnrihns ®*"TZZΓ
a >> >> reduci .

Poft haec, d>e Venena feqnenti apud Vice* nas venerunt pnelati coram domino regt ad andifndam rationem fuam ; ubi ,dominus Petrus didus de Cugneriis propofuit pro domino
4μΛι. dfege, 6c dicendo. *Pen oari/ eg· fit* nalite tt-* wrerr: ft profecutus eft, qualiter, prelati non eflênt turbati, de Alquibus que eftent diâa , quia intentio domini regis erat fervare jura ecciefia: & prxlatorum , quas habebant tam de jure , quam de confuetudine bona ft rationabili. Et interferuit inter primam coucluGonem ft ultimam, ft probare voluit, quod caularum civilium cognitio non poterat ad ecclefiam pertinere ; quia temporalia debent pertinere ad temporales , & lpiritualia ad fpirituales . *Subjiciuntur tjut retient}.*

Qua: refponfio audita cum non videretur fufficere perlatis; flatim dictus epifcopus *Èdueniis* icfpondit pro prrlatis , ln modum qui infequitur. Primo commendans , &c. *Et nfre* : Quare conclu(it dictas epifcopus, quod placeret domino regi, magis claram & magis confolativam dare reiponfionem potiatis : ne ab ipfius praefentia recederent contriftati ; ft ne daretur Jaicis materia , jura eorum ft confuetudines ecclelir impugnare ; quia de ipfius domini regis bona conktentia nullatenus dubitabant . Et tunc fuit rcfpoofum ex parte domini regis ; quod non erat intentionis fua: , coufuetudincs C ecclefix, de quibus Gbi conflaret , impugnaref.

Poilmodum die Dominica iequenti , iterato venerunt prslati ad dominum regem apud Vicenas, & propoiuit dominusScnonenfis ultimam lupplicationem fartam per praelatos, ft ultimam reiponfionem faâam pro parte domini regis . Ad quod cum dominus Bituricenfis GgniGcaflet praelatis , dominum regem dixitie , ut non timerent prxlati, quia nihil luo tempore perdecoofaasdinfais, quia nolebat tempore fit· texenspio· dare aiiis ecclefiam impugnandi ; qun verbe aflâmit ibidem fe dixiffe ; de hie verbis idem dominus SenonenGs nomine praelatorum regratiatus eft domino régi. Secundo dixit idem dominos SenonenGs, quod quatdam pmconisationes fa&x erant in pnrjudicium jurifdifiionis ecclefiaftioe ; quas fupplicabant revocari » Tunc dominus rex refpondit ore proprio , quod non erant faâe de fuo mandato ; nec aliquid (ciebat, nec eas ratas habebat. Tertio dixit, quod de aliquibus abufibus , de quibus temporales erant conquefli, taliter ordinaverant prelati , quod dominus rex ft czteri merito deberent Bcontentari. Quarto lupplicavit regi, quod vellet eos confolari de benigna fua relponfione clariori . Tunc refpondit difius* dominus Petrus pro domino rege , quod placebat regi, 6 pnelati emendarent ea qux eflent emendanda ft corrigenda , expedire ufque ad (ellum Nativitatis Domini provitne venturum : infra quem terminum nihil innovaret , Et 6 infra diftum terminum prrlati non emendalTcnt emendanda , vel correxiflcnt corrigenda : dominus rex apponeret tale remedium, quod eflet gratum Deo ft populo. Et fic pnelati receperunt licentiam a domino rege, K receflerunt.

Oxsirvatio G. Coss.

Regem fecundum ecclefufticoʼ omnino jadicefir , elque rfe re icriptiffe ad Jaennem papam , leftaawr Pootl6ci« ad ipfum Iniere , date III. Non. Jun. hujus anni quibus in litteris ab Odorico Raynsldo ad hunc annum defriptis , hc Pontifex. *Utrtrel rtt<t<, ftrmrt» ««fu irwnwl IT fldtt , «xlSur rrft Dt»» IT tcclr/le» frufiltrrc rflelli jt· rcrutel lrefcltm·. rtcfnftetu dtllStbllltr , ÏT rf(fx»»fanr», perverti dtrr»flgrlk»l, ledtrtJlectrlletne rr/ixx» flrce fre »<f· mtlltfu«kn' fefleni , flttt calh.lhcu» tT trtM·*** dectbnt frllulft», lclcrlbtntti, rrrr/mlvl lut» as^ms.*

CONCILIUM MARCIACENSE

Ex MS. codice illuftrtiTîcni archiepifcopi Rcmcnfis coadjuroris Car. Maurir. Tellcrii.

Hx func conAitutiones provinciales editx in eoncilto generali Aufcicano , apud Marciacum diœcefis Aufcitanæ per reverendum in Chriflo patrem ac dominum , D. Guillclmum Divina miferatione archiepifcopum , fub anno Domini m.ccc.xxix. die fan«fli Nicolai hiemalis celebrato,

'Giu.leU>* NJOs G ' permififione Divina archiepifcopus
IN Aufeitanus, ...; G. Tarbienfis, A. Olorenfis, P. BajooenGs, &G. Adurcnfiv, epifcopi ; pnefrotibus viris renem* bilibus ac difcretis, domino Raimundo clerici vicario & oflicijli domini G. epifcopi Conveneniis, ac procuratoris ejufdem ; domino Arnaldo Falcaudi, vicario generali dt procuratore domini epifcopi A;;enneniis, domino Bernardo
' Regula defio monaflerii Reule, * procuratore domini *epifcopi LafcurrcnGs ;* dom. Viviano de Rupeforti; Joanne de Villabova, procuratoredomini epifcopi CoferanenGs ; dom. Hugone de Par* deilano, prxpofito S. Juftini ; Guillelmo Capani, & Bcmaldo Sanhi canonico ft procuratore capituli Aulcitani ; magiftro Willelmo ---- de Laillato, procuratore capituli Lcâorenfis , & Guillelmo Anelii de Maladicina procuratore capituli Convenenfa; magiftro Petro Arquori, procuratore capituli TarbenGs ; magiftro Bernardo de Sarano, procuratore capituli Lafcurrenfis ; dominis Bernard© archiprcsbytero Delborca ft Ceritio de Fas, , . . procuratore capituli Bajonenfis; Henrico deCadilone, procuratore capituli Aquenfis ; domino Viviano de Rupeforri; procuratore capituli Goferancnfis , ... clerico procuratore capituli Vafatenfis ; dominis abbatibus de Simorra, de Peflano, dé iaodo Sabino, deTafca, cteAo monaflerii Reul* * de Luco, AuxttaiMe, TarbenGs, Olorenûs, ft Lafcurresfu dkecefum ; necnon ft procuratoribus nonnullorum aliorum pradatorum, abbatum, prcpoGtorum, decanorum ,ca- * Kημι·

ANNO CM«1STI •I»*

piruforum , collegiatarum eccleflarum , ft alio- A rum archidiaconorum , in ptzdiâa provincia conflirutorum, ad prteferu concilium vocatorum ft mandatorum, ac nobifeum intereflentibusft vocatis perionaliter ; apud Marciacum Aufctta-ncnfisdicecefis concilium celebrantes provinciale.

Attendentes, ft deliberata maturitate pen-fantes, tam horrendum, tamque deteflabile at-que damnabile fcclus, olim evidenter commif-fum palam & publice, fuadente diabolo , tru-culenta penfata rabie infideli, in magnam-Di-vinz majeflatis offenfam, ac univerfalis eccle-liz fcandalum ft gravamen, & regtz majefla-tis (fub cujus pace ftgprdia fpcciali atque pro-teftione , omnes univerfafiter archiepifeopi ft _ epifcopi hujus regni Francia nofcuntur exiftere B ft defendi) per Tercellum de Beulato, przfentes * dum dc Caneto, Remundum G. de Arivanta, Joannem ft Arnaldum ejus fratres, Spuriumdc Medo, Petrum Spurium de Sanguineda diâum d'Arbocave, Arnaldum Guillelmum de Seri-gnaco, Spurium dc lu, Manentonum ftJoan-nem de Capitcvifla fratres, invafores , occifo-res, culpabiles homicidii enormiter pcrpetrati , in perfonam bonz memoriz domini Ancfcncil, quondam epiicopi Adttrenfis , commifli ; quem murtro nefandiflàmo, de die , ac penialis inf:-diis, prope locum *de* Nogorallo Aufcitanzdite-cefis, invafemnt, occiderunt, culpabileiquefue-ront, nullaque debita de caufa atroci atque fas-vo crimine vindidam fuifle fecutamr nec ftlamC prediâos ficarios ad emendam ecclefia rediif-fe, licet ad duos annos, & amplius , expcâa-dos. Aitendentcfque infuper, fuperius nomina-tos per fuz divulgationem malitia feipfos van-taffe , & publice detexifte fe fore culpabiles ho-micidii memorati , perpetrati in perfonam do-mini epifcopi iupradidi ; de tanta malitia ne-quiter gloriando. Quz omnia dc frngula nobis ft noftro concilio fore notoriancenou dc to-ri provinciz Autcitanr, quz nulla poliunt tcr-giverfatione celari.

Idcirco proteftatione przmiffa , ft ante om-nia in his feriptis, quod przdicenda, ordinan-da, & requirenda, non intendimus ad poenam mutibiionis , vel fanguinis cujulçumquc , fcd^ dumtaxat ad finem canonicum , & maxjme conftitutionis noftrz provinciz Aufcitanz * quz incipit : *Qias yud. esstva freUtes* , &c. Nos omnes dc ftnguli przdifti , ac przfentibus om-nibus & fingulis fupradi&is, in prefenti conci-lio przfidentes , diâos Tercellum de Beulato , Bernardum de Caneto, Remundum G. de Ari-vants , Joannem & Arnaldum ejufdem Remun-di fratres , Spurium de Sanguineda , alias di-âum d* Arbocave , Arnaldum Guillelmum de Serignaco , fpurium de lu , Manentonum dt Joannem de Gapicavilla fratres , efle & fuifle mvalores , oçcifores, culpabiles notorie & evi-denter mortis epifcopi fuffcsdiâi. Declaramus , g ft declarando in bis feriptis definimus, omnes & fupradidos ft fmgulos tocidifle in peeoas con-Λùωionis provincialia, quz incipit: ^vûr $«ad cn/ra gratae/.

• Coecil, NuJ»ro).

Item, quia arehiepifeopo & epifeopis przd»— AU, & concilio prrfenti, Theobaldum & Ma-naldnm de Barbafano fratres , Guiflelmum de Moocadie , Arnaldum dominum de Morlana, Theobaldum de Tufagueto, prznominatos ma-lefaâores, poft commiflum per eofdem diâum crimen, receptafle, de quod de die lo diem re-ceptare non ceffant : decernimus A declaramus, prôdiâos receptatores *tocidifle* in conftitutio-nem fuperius nominatam, & pcenam ejufdem.

Verum quia ad ulteriorem executioncm di-&z noftrz declarationis conftitutionts provin-cialis , atque panarum contentarum in ea , qua exeeutionem criminalem ft realem requi-runt , procedere non poflumus nec valemus : hinc eft , quod nos archiepifcopus , epifcopi, in ipfo concilio in perfonatn *Or. p-egregii viri comitis Armaniaci abfentis , rcqtti- Eme-rimus palam publice in his feriptis vos nobi-lem virqjn dominum G. de Bauccrik militem, fenefcallum diâi comitis Arnaaniacr. ac ipfius comitis reprefentantem pcrfooam ; necnon & vos dominum Remundum de Montiliis , judi-cem ordinarium diâi comitis Armaniaci, tam-quam immediatos filpcriores temporales diâo-rum maJefaâorum , videlicet TerceiU de Beu-lato , Bernardi de Caneto , Raymundi G· de Arivanca , Joannis & Arnaldi ejus fratrum, fpurii de Medo, fpurii de Sanguineda alias di-di d* Arbocave , Arnaldi G· de Serignaco, fpurii de lu , Manentoni & Joannis de Capi-tcvilla fratrum t prsfentes coram nobis in no-ftro provinciali concilio , ac vice ft nomine di-fti comitisquatenus noftram przd illam ft no-ftri concilii declarationem, & contenta in no-ftra diâa conftitutione , quam vobis de verbo ad verbum tranicriptam dc noftris conditui io-nibus exhibemus , fub przfemi noftra rc^uifi-tiooe inferta, realiter & cum eficâu, fine di-latione, prout tenemini, exequamini diligenter juftitia mediante . Quod fi forfan hoc facere denegaveritis aut diftuleritis indcb te ; protefta-mur, quod nos ftoguli przdifti & concilium * * y—r przfentes , deputamus vos négligentes elfe de C11,° pr* juftitia facienda: & de przmiflis nos polle per-fequi juftitiam contra vos dc comitem fupradi-flum coram Roman* curia, & coram domino noftro regc Franciz , ficut & in quantum de jure poterimus , & ad noa noverimus pertine-re . Requirentes vos notarios infrafcriptœ, ut de przmiflis omnibus & fingulis , retineatis & conficiatis unum vel plura ejufdem fenoris pu-blicum feu publica infirumenia.

Afla fuerunt bzc in ecclefia B· Maris de Marciaco , pnedi&B diœcefis Aufcitanz , die undecima mentis Decembris , *anno Domini* MXXX.XXX. prarfemitas venerabilibus It di-*(cretis* viris, dominis, Godefrido Durandi prio-re Caflrolaraccni , Bernardo Juliano canonico Tolofano , decretorum doâoribus , Remando Fabri , Andrea Piflore , & Petro Clerici , le-gum profeflbribus , ac pluribus aliis , ad pne-miflis vocatis fpecialiter ac rogatis,

CON-

CONCILIUM LAMETHENSE

Ex Cod. MS. bibltotheex Coctonianx edidit colle&or Anghcanus Tom. II.

Gonftitmionei provincisles domini SimonisMe-phain, Cantuarienfis archiepifcopi, editas apud Lamhith, circa annum Domini M. CCGXXX.

TITULI CAPITULORUM.

I. Dr *ornamentis altarit, & clericit circa ad-mimflrantibus.*
i. Qualiter facerdos fe habebit in audiende cen feffinet.
3. *Sacerdos w* debet celebrare in marttii pec-cato, nec detegere peccata alicujut.*
4. *De confervefient olei. è? cbrtfmatis etiam reverentia.*
5. *Dt matrimonio celebrande, & editione ban. neram.*
6 *De (aeramento Ordinis, & examinatione in ea facienda.*
7. *Ne res ecclefia impignorentur, five vendantur a laids, r<.< pro neceffitate.*
8. *Λ> de bonis ecclefiafticis, domus in lain fee. da odifcentxr; nec ecciefiaftica beneficia laicii tradantur ad firmam.*
p. fite inclufi, vd incbtfa aliqseo mode conflituantur, fine licentia epifeopi diaecefaxi.
j o. *De fententia excommunicationis generali, quater m anno publicanda.*

CAPITULA.

I. *De ornamentit altaris, & clericis circa adminiftrantibus.*

Linteamina, corporalia, pallx, tuellx, manutergia, & alia altaris ornamenta integra.......................... fint, & munda, Λ fxpe abluantur per perfonas a canonibus deputatas, ad reverentiam Salvatoris noftri, & totius cxlcftis curi*; quem, huic facratnenco conficiendo, & confeélo non dubium eft interefic. Item, verba canonis, prxfertim in iis qux ad fubftantiam facramenti pertinent, plene, integre, & cum fumma animi devotione proferantur. Non tamen ita fit morofus facerdos in prxmiflis, quod faftidium ingeneret auditoribus, & officium fuum privet devotionis pinguedine; quia * injufte monentes perdunt fuavitatem unguenti; ideft, * pinguedinis aut rationis. Nullus fandos parochiaiis pnefumat Miffam celebrare, antequam matutinale

■Or.mu. *. 'T.'^haiV jLeiiXi Tvtiomi.n-

officium; id eft, Primam XC Tertiam de die. Item, nullus dericua permittatur miniftrare in officio altaris, nifi indutus iit fuperpellicio, tempore, quo Miflarum folemnia peragantur: & accendentur dux candelx, vel ad mi» nus, una.

II. *Qualiter facerdos fe iaMit in asulienao confeJSones.*

Sacerdos, in poenitentia injungenda, B circumflandas criminis * qualitatem perfonx, & genus delidi, tempus, & locum, caufam, & moram in peccato faAam, devotionem animi ponitentis. Et his confideratis, & diligenter penfatis ac diferete, majorem vel minorem panitenti injungat panitentiam. Item facerdos, ad audiendum confcfliones, communem eligar fibi locum, ubi communiter ab omnibus videri poterit in ecclefia: & in locis abfeonditis, non recipiat facerdos alicujus, & maxime mulieris, confeflionem: nifi pro maxi- C ma neceffitate, aut infirmitate pccnitcntis. Item nullus facerdos, alterius parochianum recipiat ad panitentiam, nifi de licentia fui presbyteri, vel epifeopi. Item facerdos talem injungat panitentiam uxori, ut viro fuo non reddatur fufpe&a de aliquo crimine occulto & enormi. Idem de viro eft obfervandum. Item in furto, rapina, fraude, fimonia, & maxime detentione decimarum feu abftraâione alicujus juris ecclcfiaftici, diligenter fibi caveant facerdotes, ne aliquibus injungant panitentias, nifi cum fatisfaâione, & reftitutione facienda injuriam paffis: cura non remittatur peccatum, nifi reftituatur ablatum. Item in majoribus criminibus, 6c atrocioribus, & dubiis facerdos confulat epifeopum, vel ipfum qui vices ejus gerit, aut providos & di(cretos, quorum confilio ccrtificatus fciat, quos, & qualiter ligare poflit & abfolvere. Et, ne (quodabiit) pœnitens in difperationem cadat: moneat ipfum diligenter, ut bonum quicquid interim poflit, faciat, ut Dens cor ivum illuftrct ad panitentiam. Et hoc idem

idem faciat de eo, qui peccatum con-
anum fletur etiam cum >b eo non vult ab-
'<>*- ftinere : quo cafu munus abfolutionis non potent ei impendi, cum venia non legitur conccfla, nifi fe corrigenti. Item caveant facerdotes ne peccata inquirant, aut nomina perfonarum, cum quibus peccaverant, non inquirant, fed Circumflantia; tantum, & qualitatem peccati:
P/4. h. cum ^'plurn f*c> *Deus vitam meam*, & non alterius, *mmciavi tibi.*

III. *Sacerdos non debet celebrare in mor~- tali peccato, nec detegere peccata alicujus.*

Prohibemus, quod nullus facerdoslapfus ip mortale peccatum, ad altare prxfumat accedere celebraturus, antequam confiteatur. Quidam eniin errant, credentes, quod mortalia deleantur per confeilionem generalem. Item, nullus facerdos ira, odio vel metu etiam mortis, audeat in aliquo detegere alicujus confeffionem Agno, vel verbo, fpecialiter, nec generaliter. Et fi fuper hoc convidusc fuerit, fine fpc reconciliationis, non
· Kinteltr immerito debet degradari.· · cum fxpe contingat, quod redores ecclefiarum, ac etiam nonnulli facerdotes, & in fa-
ke eris ordinibus confidentes, eo quod non-, ut eis videtur, quoad forum poe-
Nr Arcki- nitentiale funt fubjelli, vel omnino non confitentur, vel ad quofdam accedunt, qui nullam ipfos abfolvendi vel ligandi habent poteftatem.

Per archidiaconatus fingulorum, ftatuimus; quod duo presbyteri idonei prxficiantur in lingulis decanatibus, competentis littérature, & probatxopinionis, ad confeftiones talibm audiendas, & poenitentias eifdem injungendas,· quibus per nos, vej vicem noftram gerentes, audoritatem volumus impertiri; firmiter inhibentes, nc religiofi, monachi, vel ca«nonici, anachoretx, crcmitx.fubditum alicujus audeant ad poenitentiam admittere.

IV. *De confervatione olei, & cbrifmatjs etiam reverentia.*

Cum magna reverentia deferatur oleum infirmorum ad infirmos, & ipfos inungant facerdotes cum magna devotione & orationum celebritate, qux ad hxc funt ordinatx. Item, ad facramentum extrema unitionis moneant fxpe populum Domini facerdotes: fcilicet omnes a xiv. annis, & ultra, five fupra, & ad omnes communiter fe paratos exhibeant, cum ncceffe fuerit. Item, tam

Afan&um oleum, quam chrifma, fub deli cuftodia, clave exhibita, confervetur, ut non poffit ad illa temeraria manus oftendi *, ad horribilia * fequenda. cants π *·*»»· . Ctrr. w. nkll·

V. *De matrimonio celebrando, d* editione bannorum.* H·

Matrimonium fimiliter, ficut & alia facramenta, cum honore & reverentia, de die, in facie ecclefix, non cum rifu, ac contemptu, celebretur. In matrimonio contrahendo, femper in tribus Dominicis, vel feftivis diebus, & a fe diftantibus, tribus edi&is, perquirat facerdos a populo, fub pœna excommunicationis, de legitimatione fponfi, & fponfr. Si quis autem facerdos hujufmodi edi&um non obfervaverit.' poenam nuper in concilio.... fuper hoc ftatutam non evadet. Item, prohibeant lairis facerdotes in ecclefia frequenter, fub p<rna excommunicationis, ne dent mutuo fidem matrimonio contrahendo, nifi in loco celebri, & coram presbyterns, & populis ad hoc convocatis,

VI. *De [aeramento Ordinis, à* examinatione 'in eo facienda.*

Cum quanta reverentia, & cordis con. tritione, & animi devotione, ad facramentum Ordinis fit accedendum, ex eo patet, quod nifi a fummo facerdote, ideft epifeopo, confertur, & nifi paffim: & boc certis temporibus, & jejunio, non folummodo ab ordinandis, fed ab univerfa plebe. Hinc eft, quod fandlo-~~rum canonum ftatuta fervantes~~, ~~prohi~~bemus, ut nnllus ad ordines accedat, vcl admittatur, nifi fuerit canonice examinatus. Item, minores clerici ad inferiores gradus non admittantur, nifi idoneos habeant prrfentatores, & per teftimonium eorum admittantur. Nullus fimoniacus, homicida, excommunicatus, ufurarius, facrilegus, incendiarius, vcl falfarius, vel aliud habens canonicum impedimentum, ad quofeumque ordines pnefumac accedere. Item, ordinati in
E Hibernia, Vallia, vel Scotia, maxime falli * litteris fuis diœcefani & noftris commendatoriis, feudimifloriia non admittantur ad Ordinis ficfufcepti exeeutionem in epifeopatu noftro, nifi magna neceflitas, ut cum eis difpenfetur, a nobis aliud inducat: nec etiam tunc admittantur, nifi prius legitime confiterit de ipforum oidinarione, vite munditia, pariter & litteratura. Item, prohibemus, ut nullus abbas vel prior t

moot-

monachos fuos, vel canonicos, ab alienis epifeopis faciat ordinari : nifi cum litteris fui epifcopi diœcefani, vei gerentis vices fuas, aflenfum fuum exprimentibus.

VII. *Ne res ecclefia inipignorentur, five veniantur a laids, non fr- necefifitate.*

Vafa & veftimenta facra, cum libris ecclefiz, nullus laicus Judaeis aut Chriftianis impignorare , vel vendere prxfumat : fed nec poflefliones ecclefiafticas, vel reditus locare , vel infeodarc , five alio modo alienare przfumat, nifi urgens neceftitas, vel evidens utilitas id expofeat, & prius diœcefani epifcopi ad id confenfus accedat. Si quis autem contra hoc facere prxfumpferit, id quod fecerit, fuis fumptibus revocet: is etiam, qui fic ecclefiaftica beneficia receperit, & detinere prxfumpferit, excommunicationis fententia feriatur; & antequam ea reftitucrit, nullatenus abfolvatur.

VIII. *Ne ie bonis ecclefiafiicis domus in laico feoio adificentur , nec ecclefiaftica beneficia latcis tradantur ad firmam.*

Quamplures non folum filiis & nepotibus fuis, verum etiam concubinis, per patrimonium Jefu Chrifti, domos in laico feodo xdificare prxfumunt. ad quos, ecclefiafticos proventus deportantes , dum proximis confanguineis bona ecclefiaftica congregant, iram Dei & damnationem perpetuam thefaurizant. Ne igitur iftud de extero fiat, diftridius inhibemus: ftatuentes , ut is, vel illi, qui taliter, abfque licentia & affenfu fui. diœcefani, fecerit, per annum ad minus , a perceptione fruduum beneficii fui fufpendatur: nifi ad commonitionem epifcopi, vel archidiaconi fui, quod fecerit citius emendaverit . Item, nullus clericus aliquod beneficium ccclcfiafticum alicui laico tradat ad firmam, nec etiam frudus decimarum ante feparationem earumdem, eis vendere prxfumat. Si quis clericus, etiam in cafu licito, beneficium fuum alicui committere voluerit: /latuimus , ut illud tali committat, qui velit & poifit domos & xdificia ecclcfix luftincre , & alia onera ipfius parrochix epifcopalia vel archidiaconalia fupportare. Qui autem alterius beneficium fic acceperit , archidiacono loci prxfentetur , & capitulo : & tanquam generalis procurator , quoad illud beneficium , pro tempore quo inter eos convenerit, ibidem inftituatur omnino.

IX. *Ne inclufi, vel inclufa, aliquo modo conflitnantir, fine licentia epificpi diacefani.*

Ad hrc, diftridius inhibemus , ne inclufi vel inclufx. conftituantur alicubi fine noftra licentia fpeciali, penfatis fociis, moribus, & qualjtate perfonx , & unde debeat fuftentari. In domibus eorum , perfonx ficculares nullatenus hofpitentur, fine caufa honefta, & manifefta.

X. *De fententia excommunicationis generali, quater in anno puHicanda.*

Prxcipimus, ut fingulis annis ter vel quater, in genere folemniter excommunicentur fortiarii, perjuri fuper facrofanda, incendiarii, ufurarii, fures atrociores , raptores, falfarii, malitiofe impedientes exeeutionem rationabilium teftamentorum , & detentores decimarum : nec abfolvantur, nec eis pœnitentia ab aliquo inferiori injungatur, nifi ab epifeopo, vel ejus vices gerente, prxterquam in mortis articulo: & tunc injungatur eifdem, quod fi convaluerint , epifcopum adeant, ab eo, vel audoritate fua , condignam poenitentiam fufeepturi.

(i) CON-

(I) CONCILIUM TERRACONENSE II.

Sub Joanne Patriarcha Alexandrino & adminiftratore ecclefiz Terraconenfis celebratum >1. Kai. Februarii anno 1331.

Ek MS. Trcclt fi'

te M.rtnw Tbrf. 4mc& Tom- 4. PM- Ph

I. *De adminiAratoribus. fede vacante, dr tie inftrumentis pralatormn, dr de re-Store, dr provifiontbus Juteefforant*

UT hi, quibus adminiftratio tonorum archiepifcopalis, vel epifeopalis dignitatis competit, fede vacante, ex confuetudine vel ftatuto, vel qui ad hoc per capitulum eliguntur, fciant fe folam adminiftrationem & cuftodiam didorum tonorum habere ; ftatuimus ultra remedia jam provifa, quod ille qui adminiftrationes hujufmodi exercebit, ad palatium, feu hofpitium digni, tatis przdidz, nifi de expreflo confenfu totius capituli, fc non conferat ad morandum, nec de chartulario, feu archivio, vel alio loco, ubi tenentur privilegia, inftrumenta, feu regeftra, libros, feu alias feripturas abftrahat, nifi ipfis pro dida adminiftratione indiguerit: & tunc de confenfu Capituli, & przfentibus duobus vel tribus Canonicis per ipfum Capitulum deputatis : & ftatim cum ipfis non indiguerit, in loco, in quo abftrada fuerint, reftituat feu reponat; nec pro ejus expends aliquid de didis tonis recipiat, ve! expendat, nifi ipfum pro negotiis ipfius dignitatis oporteat de confenfu capituli extra fuum domicilium proficifei ; in quo cafu dumtaxat quamdiu circa expeditionem didorum negotiorum inftiteric, poflit moderatas expenfas recipere ac habere: & teneatur futuro ipfius ecclefiz przlato de tota dida adminiftratione, quam citius poterit, fidelem reddere rationem : & quidquid apud ipfum ratione reddita repertum fuerit fuperefle, nec non privilegia, inftrumenta, regeftra, libros, & feripturas alias, quz, feu quas de chartulario, feu archivo, vel alio loco abftraxerit, nifi jam reftituerit, ut eft didum, integre & rcaliter reftituat infra menfem. Illi vero, qui hadenus privilegia, inftrumenta, regeftra, libros, & feripturas alias, quz,fieu quas de dido chartulario, archivo, vel alio loco abftraxerunt vel penes fe retinent fcienter, aut nunc habent, infra duos menfes przfato rcftituant : alioquin nifi reftitutionem hujufmodi fecerint de przdidis, excommunicationis fententiz fc noverint fubjacere, ftatutis vel coniuctudinibus-xontrarfis non obftantibus quibufcumqüe- Sane quod frequenter archiepifcopi & epifcopi ex privilegio fedis apoftoliez tcftantur de bonis etiam intuitu ecclefiz acquifitis vel alias quantum a jure eis permittitur de bonis fuis ordinant ve! difponunt ; caveat didus adminiftrator, aut etiam capitulum diligenter, quod exequutionem tcftamenti vel ordinationem, feu difpofitioncm faâam canonice non impediant vel perturbent, nec aliquid fcienter, malitiofe vel dolofe occupent vel faciant occupari de bonis defundi praelati, fed ea libere permittant exeeutoribus teftamenti przfati defundi ; alias, fi qua de bonis ipfius przlati defundi, ut przdicitur, przumpferint occupare, vel haétenus praclumpferint, & infra menfem ex quo fuerint requifiti, plenarie non reftituerint exequutoribus fupradidis, ipfo fado fententiam excommunicationis incunant. Et quia ut plurimum fucceflbr przlati defundi, qui condidit teftamentum, petit de bonis defundi provifionem ufque ad novos frudus, ex quo femper fequuntur litigia, & dida tona in litigiorum anfradibus expenduntur, nos volentes hoc devitare, decernimus, quod fi fucceflor archiepifcopi, ^el epifcopi, aut cujuslibet przlati collegiatx ecclefiz, vel redoris, feu vicarii perpetui ecclefiz parochialis, frudibus poft mortem fui defceflorís colledis & poftea colligendis contentus efle noluerit, fed provifionem de bonis fui przdecefloris petierit, computentur tideliter omnes frudus. reddi, tus, & proventus dide dignitatis, vel parochialis ecclefiz, totius anni quovacavit, qui annus incipiat calendis Maji ; & dividatur inter defundum, & fuccefforem pro rata temporis illius anni, quo

(I)Ho« CoKüfam prieu· ex MS. Cofice, cui tindul, turn. J. Caacil. Hifpw. led ouiaro c^lw laaljKtu· . *liMU,* Eccirfle Velencle» ediâu Gird. de tenure in

anno chrbti *»«·· 9U0 quilibet praefuit didx dignitati vel ecclefiz, & ipfius onera fupportavit, Hzc autem extendi volumus ad talia beneficia, cum eadem obtinentes non habeant tot onera fupportare, fed fervetur in eas quod qft de jure ftatuto vel confuetudine approbatis. Hujufmodi vero provifionem ' ad redores, vel vicarios perpetuos ecclefiarum parochialium extendi non intendimus in dicecefibus, ubi aliud de ftatuto vel rationabili confuctudine eft obtentum.

II. *Ut Prélati tr Clerici poffint libere abftabere de quolibet loco redditus fuos,* d* *quod non exigatur ab hominibus fuis retrodccimam fer dominos temporales.*

Licet iniquum fit difpofitionem bonorum fuorum liberam ingenuos homines non habere, ut teftantur expreffe légitima fandiones : quorumdam tamei temporale dominium obtinentium przfumtuofa temeritas fic excrevit, quod frudus, qui ex beneficiis ecclefiafticis proveniunt, feu habentur, de locis fuo dominio & fux jurifdidioni fubjedis extrahi non permittunt, nc clerici, feu perfonx ecclefiafticx eifdem frudibus libere' uti poflint, nec pro eorum utilitatibus feu neceffitatibus liberam alienationem facere de eifdem: immo ipfos quoque in terris & locis ex certo pretio przdida, feu qui ex caufa emtionis, vel alias ipfos frudus percipiunt nomine eorumdem habent inviti vendert, neque eofdem poifunt de loco ad locum transferre libere, quod cedit in ipforum clericorum ac perfonarum ecclefiafticarum & ecclefiarum etiam maximum detrimentum. Nonnulli etiam eorumdem retrodecimam feu aliam certam partem de frudibus, quos homines ecclefiarum & locorum ecclefiafticorum colligunt cum maximis laboribus & expenfis ab ipfis hominibus invitis indebite exigunt & extorquent, in fuarum grave periculum animarum. Unde cum noftro incumbat officio, prxdida, qux exemplo permeiofa funt, & periculofa animabus, & contraria ecclefiafticx libertati, de Tcrraconx provincia penitus extirpate : nolentes, facro approbante concilio ea fieri de extero, prohibemus quofeumque qui aliquid fecerint de przdidis, etfi clerici feu ecclefiafticx perfonx exiftant, & dantes ad e^ contilium, auxilium, & favorem, excommunicationis fententia innodantes, ordinariis nihilominus in virtute fandz

A obedientix injungentes, ut cum eis con-""~; ftiterit aliquos in prxdidam cxcommunicationis fententiam incidiffe, eofdem excommunicatos faciant publice nuntiari; nec eifdem beneficium abfolutionis impendant, donec a przdidis deftiretint, & de damnis per eofdem prxdidorum occatione illatis fatisfecerint competenter. Przcipientes etiam quod hoc ftatutum faciant per eccletias fuarum diœcefum, de quibus utile eis videbitur, folemniter publicari. Jaunt ,n'·

® III. *Ut Epifeopi denuntient,* dr *faciant denuntiari excommunicatos illos, qui * mandant ufuras folvi, vel impediunt ne repetantur.*

Pro amimarum falute provifum extitit in concilio generali reprobando ufurariam pravitatem, quod officiales quicumque feu judices, qui ut folverentur ufurx, vel quod folutx cum repeterentur, non reftituerentur, plene ac libere fcienter prxfumcrent judicare, ex-C communicationis fententiam incurrerent ipfo fado. Cum autem aliqui ex eifdem didam excommunicationis fententiam minime metuentes, imrtio prxdida in ipfo ftatuta concilio contemnentes in fuarum grave periculum animarum, contra ea facere non formident.· & licet ad hoc contra tales ad denuntiandum eofdem effet per ordinarios procedendum, tamen plures ex eis contra hoc fe exhibentes negligenter : idcirco nos hujufmodi fubmovere negligentiam cupientes, facro approbante concilio, om-inibus ordinariis Terraconx provincix in virtute fandx obedientix, & fub divini atteftationc judicii ducimus injungendum, ut cum conftiterit aliquot officiales, vel judices infra eorum jurifdidionem contra prxdida feciffe, qux in dido concilio falubriter funt inftituta, eofdem ut excommunicatos faciant publicari : ut fic prxdidi ab adjudicandi officio excludantur, & ad reconciliationis gratiam facilius inducantur.

EIV. *Ut Epifeopus, qui ad concilium venire non potefl, procuratorem non faciat illum, quem capitulum facit, vel e contra;* dr *quod abbates immittant procuratores fui Ordinis.*

Quia interdum contingit,quod epifeopi, qui atl concilia provincialia venire perfonaliter funt adftridi, nifi impeditione canoniea fuerint prxpediti, illos procuratores conftituunt, qui ad ipfa concilia procura-

tores

"amno" Christi *"". torc* P01' corum capitula tranfmittuntur. Abbates etiam przdi&os vel alios fzculares clericos procuratores conftituunt ad pncdidat ex hocque fequitur, quod honor Terraconx ecclefiz & concilii minuatur, & falubritas concilii, quz in multis confidit, potius quam in paucis etiam fubtrahatur circa ea, quz in ipfis conciliis imminent facienda. Idcirco fub virtute fanâz obedientiz przdiâis injungimus, ut cum ipfi epifeopi venire ad ipfa concilia perfonaliter fuerint legitime impediti, procuratores conftituant viros & diferetos alios ab illis, qui per eorum capitula; & capitula alios ab illis, qui per epifeopos fuerint condituri ; & abbates etiam in dido cafu rcligtofos fui ordinis vita & honeftate probatos, qui falubre fciant dare confilium in agendis , fi Dei, & noftram evitare voluerint ulr;onem; & qui contrarium fecerint, ad arbitrium archiepifcopi de inobedientia puniantur. ANNO cirisn "".

V. *Ut archiepifcopi & epifeopi babeant in morte fuit ecclefiis dimittere unam capeilaniam de pulchris pannis*.

Cum ad honorem Dei & cultus divini ecclefiz maxime cathédrales pulcris pollere debeant ornamentis, idcirco, facro approbante concilio, ftatuimus , quod femper Terraconx archiepifcopus, vel quilibet epifcopus provincix ejus in morte fua unam capellam integram dex pulcris pannis & nobilibus ecclefiz , cui przfuerit, vel centum flo-. renos auri pro eadem emenda, relinquere teneatur : & ad hoc fint ejus bona quzeumque habuerit didlo tempore obligata.

63· ECCLESIÆ FERRARIENSÏS CQNSTITUTIONES

A Guidone Ferrarienfi Epifeopo

An. 133*. *edita.*

FxM$.cod. Ferrar» major. Ecd. Archivo erult, κ trinfmlfû Rev. D. Jofeph Aotetioc Scabbrlni e/ut EccL Ciounkut.

In nomine Domini Noftri Jefii Chrifti Amen . Infrafcripue funt conftitutiooes venerabilis Patris Domini Guidonis Dei, & Apoftolicz Sedis gratia Ferrarienfis Epifeopi compilatis, fic edits per ipfum habito confilio, & traditu Canonicorum, & Capituli Ferrarienfium fub annis Domini Millcfimo treccntefimo trigefimo fecundo Indift. quintadecima.

PROLOGUS.

Cum olim a przdcccfloribus noftris quzdetn conftittitioncs, & ordinationes pro falubri ftatu Ecclefiarum , & Clericorum, ac perfonarum Ecclefiafticarum noftrz jurifdiâionis fuerint compilate ; & in proceflii temporis quzdam in primis conftitutionibus, & ordinationibus Przdeceflbrum noftrorum corrigenda videantur, vd etiam declaranda, & aliqua ulterius addenda de novo , prout temporis qualitas exigit, officii noftri Epifcopalis cura depofeir. Nec non & iofarum Ecclefiarum, & perfonarum Ecclefiafticarum utilitas communis requirit. Nos Guido Dei, & Apoftolicz fedis gratia epifcopus Ferrarienfis volentes fuper his debita folertia providere, infralcriptas conftitutiones, & ordinationes per przdecefibres noftros & nos editas, deliberatione habita diligenti, ac fratrum noftrorum communicaro confilio fuper ipfis ad notitiam totius Ocri Civitatis , & Dicecefis Ferrarienfis duximus referandas, ne nobis fubjeâi per ignorantiam valeant excufari, fi contra ipfas, vel aliquam ipiarum per temerarium , vd przfontuofum aliquem, feu aliquos quidquid fuit attentatum. Cum ipfe conflitutiones, & ordinationes factorum canonum nofcamur vcftigia imitari.

De Officio Divino. Rubrica.

I. In primis ftatuimus, monemus, fit in virtute fanâz obedientiz diftriâe injungimus, 5c mandamus omnibus, & fingulis clericis Dicecefis , & Civitatis Ferrarienfis nobis fubjeâis, cujufcumque flatus, vel ordinis, feu dignitatis, aut conditionis exiftant, quod officium Divinum, Miflam dc omnes fepeem oras canonicas, fit officium Beatr Martz Virginis, ac etiam officium mortuorum in Ecclefiis fuis fecundum Laudabilem , et conflictum ipfarum Ecclefiarum morem qualibet die cum devotione et reverentia debeafit celebrare, et di&s horis ac Divinis officiis a principio ufque in finem, nifi propter impedimentum legitimum, ftudeant infertile . Si vero calu aliquo ipfos impediri contingat , nihilominus omnes Horas Canonicas, et officia pnadifta dicerefeu legere debeant, et teneantur omnino, et maxime qui bénéficial funt, vel in facris Ordinibus conftituti. Miflam autem, et alias Canonicas horas , et przcipue matutinas, et vefperw, nifi tempore interdidi vel abfque impedimento legitimo in Ecclefia cum nota debeant uniformiter, et honefte cantare. Quando vero convenienter cantare non poliunt, tunc officium Divinum legant punâatim, intelligibiliter, et diftinfte faciendo femper pun&um cum paufa in medio uniufcujtiflibet Pialmi. Ordinamus, et volumus, et mandamus, ut omnes Redores Ecckfiarum, vd eorum miniftri ufque ad unum menfem poft publicationem conilitutionis przfentis, debeant m corum Ecclefiis habere in (criptis Antiphonas cum Oratione *de B. Georgia* nobili et reverendo Patrono noftię Civitatis Ferrarie, et Dicecefis, et eas cantent, et dicant in Matu-

tinis, et in Vefperis, et etiam orationem in A Miffa qualibet die, nifi impedimentum obfiftat. Qui vero contra fecerit, aut negligent, rei remiffus fuerit inventus in przdiâis, vel aliquo f>rediâorum, duos folidos Ferraricn. pro qua* ibet die perfolvat. Ordinamus inloper, et man* damus, ut nominent Bearam Gregorium in Confedione qttam faciunt populo diebus Dominicis, ct feftivis, Ad glorioium autem nomen Domini Jefu Chrifli, et B. Maria Virginis, quandocumque in Mifla, et alio officio nominatur, debeant reverentiam facere, et inclinare profunde, ct ad hoc idem faciendum alios informate.

Dt mnnditit Eccirffit, Pmemtntis, & Vtfis Rubrica

II. Item injungimus, et mandamus, quod Ecclefias, et Altaria habeant, ct teneant continue munda, nitida, er ornata, et habeant in qualibet Ecclefia Calicem argenteum, fi commode poiTunt.· parameota Minillrorum, pannos Altariorum, libros idoneos & correptos, & vafa uteofiiia ad miniflerium Ecclefiz opportuna fic ordinata, decentia, & munda, ut decorem Domus Domini diligere videantur. Et quoniam feriptumeft.' ZAwmj « «, *Domus ortionit vtokitstr ;* ideo prohibemus diftride, ne aliquis Clericus, vel laicus cujufcumque conditionis exiftat, io Ecclefiis, vel Cœmeteriis Civi- C tatis, vel Diœcefis Fcrraricnfis vafa, lignamina, bladum, beftias, aves, vel alia quzeumque przdiâa utenfilia Ecclefiz, ponere, tenere, vel fervarc aliqua ratione przfumat, nec forum, vel mercationes in eis heri ullo modo permittat. Qui vero contra fecerir, aut negligent, vel remiiTus fuerit in pnediâis, vel aliquo przdidorum, pro qualibet vice quinque fohdos Fcrraricnfes perfolvat.

De yfyas *SenEta.*

III- Item volumus, & mandamus, quod in qualibet Ecclefia minori femel in qualibet fept.mana hat aqua Sanfta per Sacerdotem cum D Lotta, K Stola, & miniftro Clerico, & ponatur in vafis deputatis ad hoc, nec alia aqua cum aqua benedicia mifceatur, vel ponatur in dictis vafis aliqua ratione, qui vero contra fecerit tn przdiclis, vel aliquod przdiftorum, pro qualibet »ice quinque folidos Fcrraricnfes perfolvat.

Dt ,& Sictrdotilw novis.

IV. Item ordinamus, & volumus, quod Sacerdotes, fic maxime novi diligenter ftudeant in Miffali, fir ea qua ad officium Mitte fpeûant fufficienter, A. iollictre dlfeant, ne in tanto & tam reverendo minifterio ipfos aliquatenus errare contingat, & in dicendo Miflam, E & in fervando ritum uniformitatem obfervent. Celebrent etiam fuas Mittas novas humiliter, & honefte, invitationes publicas, aut convivia fumptuofa, vel iuperflua nullatenus faciendo. Si vero contrafaftum fuerit in przdiâis, vel tn aliquo prxdiftorum totum quidquid iride perceptum fuerit m utilitatem evidentem Ecclefiz, cujus erit reftor, aut fubditus, noftro arbitrio convertatur. Et de hoc inter quindecim dies nobis plenam fidem facere teneantur; alioÎlun poenam pro qualibet vice viginti (olidorum 'errarienfium incurrant.

V. Item injungimus fic mandamus, quod Sacerdos quilibet, five miniAcr Ecclefic cujufcutnqoe, venerandum coitus Chrifli in loco, dt vale fpeciali, daufo, decenti, & mundo, & bene securo fub bona, & fida cuftodia clavibus adhibitis confcrvare procuret, ne periculum aliquod poflet contigere ner negligentiam vel cuftodtentium incautelam ipforum,' et corpus Chrifli Sacerdos quilibet in communicando perfonas, et in portando vel exhibendo infirmis reverenter geftet, habendo coctam, et flolam cum Pixide; ct tobalia decentia, ct mun- B da, et miniftrum clericum unum ad minus lampadam, et campanellam ante portantem. Qpi vero contrafecerit in przdiâis, vel aliquo frzdiâorum, pro qualibet vice *vigmti folidos* errarienfes perfolvat.

Dt Stcrstmentit Btptifmi, Extreme ttnEiïomf, Ü C^rtulinui.

VI. Item injungimus, et diftriâe mandemus, quod Sacerdotes, et Ecclefiarum Redores attendant, et przcaveant diligenter, nefubjedi eorum, pro quibus in extremo judicio coram Deo tenentur reddere rarionem, abfque Sacramentis Ecclefiafiicis, quod abfit, remaneant, vel decedant, fed ipfum Sacerdotem cum cotta, & Stola, & miniftro clerico Sacramentis Euchariftiz, Baptifmi parvulorum, & Sacramenti Extreme Undionis infirmis loco, & tempore oportuno, qualibet excufatione vel occafione remota,-iftudeant exhibere ' nec pro exhibitione przdidorum, vel aliorum Sacramentorum pecuniam vel munera extorqueant, vel inviolabiliter recipiantur a perfonis. Ulterius, & follicitent illos qui Sacramentum Confirmationis, five Sacrum Chrifma non habeant, quam ipfum a nobis, vel ab alio Epifeopo de licentia tamen noftra, quam citius poflunt habere, *proterent.* Caveant & Sacerdotes, & Ecclefiarum Redores, quod ad Cathedralem Ecclefiam, laicus non mittatur, fed clericus tantum pro Chrifmate deferendo, qui Przlato fuo, a quo miflus fiait, illud fideliter reprçientet, alias fibi denegetur omnino; cum Ecclefiaftica Sacramenta non nifi per viros Ecclefiafticos regulariter fint traftanda. Qui vero contra fecerit in przdiâis, aut aliquo przdidorum, pro qualibet vice tres libras Fcrraricnfes perfolvat.

Dt Poenitentia, <ÎT *Confeffione.*

VII. Item ftatuimus, & ordinamus, Sacroe canones imitantes, quod quaelibet perfona utriufque fexus, pofiquam annos diferetionis attigerit, teneatur, & debeat ad minus femel in anno Sacerdoti Ecclefiz, cujus Parochianus exiftit, vel alii, qui poteftatem habeat abfolvendi, omnia fua peccata pure, & integraliter confiteatur; Archipresbyteri autem, dc alii Przlati nobis ibbjedi non poflint, nec debeant confiteri, nifi nobis aut Pœnitentiario noftro, •blque noftra licentia fpeciali: qui vero offenderit, aut fecerit contra pnediâa, vel aliquo paedidorum, pro qualibet vice quadraginta folidos Fcrraricnfes perfolvat.

A

Dt cafibeu Panitentialibai Epifeopo rtfervatit,

ANNO OiRsn

VIII. Item cum in quibufdam cafibus pdenitentiabbus ad iolos Epifeopos oportet habere receîïum, ipfoa catas pœnttentiales ad iolos Epifeopos przfenti conftiiutiooe duxunus declarandos, ut Sacerdotes, qui confeftiones audiunt dehujufmodi cafibusic nullatenus intromittant, lcd ad nos, vd ad noftrum Pucnitentiarium illos, qui fuerint infraferiptis cafibus involuti tranfmittere non pofponant. Cafus autem funt hi : primo, quando aliquis excommunicatus eft excomtntt-nicationejnaiori lata vel indiâa ab homine, vel a iiihk^tnn, cum aliquis ex propofito licitum Vt>twn «tjrifit. Item, cum aliquis crimen incur- B rit lueretictevpravitatis. Item, cum aliquis commifit Sacrilegium vel Omicidium. Item, cum aliquis falfum teftitnonium, vel perjurium fecit in judicio in proximi detrimentum, & damnum. Item, cum aliquis ex propofito commifit incendium. Item, cum aliquis, vel aliqua filium puerum oppreifit . Item, cum aliquis falfartus inventas fuit, Item, cum aliquis clandcftinum matrimonium contraxit. Item, cum aliquis divinationibus , lortilegiis, & aliis maleficiis ufus fuerit, in quibus admifeeatur operatio Drmonis tacita, vel exprcfta . Item, cum aliquis inccftum commifit, aut cum Sandimoniali peccatum carnale commifit, vel monialis cutn alio. Item, cum aliquis cum matre, fororc, vel confangui- C nea, aut cum brutis fe non erubuit commifceri. Item, cum alrquismeretur poenitentiam publicam , vel folemnem. Qui vero contra przdi&a fecerit, vel aliquid prrdidorum, pro qualibet vice pœnam trium libraium Ferrarinorum incurrat.

De Prorogativa majorit Ecclefia.

IX. Item laici cum Clericis in choro, ficin fedtlibus, quando dicitur in Ecclefia Divinum Officium , non debeant admiiceri, hrc tamen praecipue ne tant ordinamus, fic volumus io notaa Ferrarienfi Ecciefix cathedrali, quz aliarum Ecclefiarum Civitatis Ferrarienfis, fic Dice D cetis principalis, fic mater exiftit. Et ideo ulterius prohibemus, quod nulla perfona cujulcumque fiatus, vel conditionis exiftat in fed:bus, aut (Ullis canonicorum, quando Divina officia celebrantur, fine cotta, vel cappa claufadem-per ioduda intexefte przfumat. Et Manfionarii, vel Capellani , feu Campanani , ne contrarium fiat, diligenter attendant. Qpi vero contra fecerit, merito punietur.

De Preceffienibat, & yeod annuatim veniatur ad Synodum.

X. Item Capellani, fic alit Clerici omnes civitalis Ferrarienfis ad Proceffiones, qu® per E nos, fic pnedeceffores nofttos, fic Capitulum Ferrarienfe fieri confuevcrunt, cum cottis, vel cappis cfaufis teneantur venire, fit eis debeant interfile. Similiter omnes Prxlati, & Capellaf ni Civitatis , fle Diœcefis Ferrarienfis ad Synodum ouolibet anno in prima fexta feria quadrageum® teneantur venire. Qui vero contra fecerit in prsedi&is, vel aliquibus predi&orum, £ro qualibet vke decem folidos Fcrrarknfes per-

Dt valentibat ad ordinet promereri, & eorum ordinatione.

ANNO CHRISTI

XI. Itera ftatuimus, injungimus, fic monemus, quod omnes dc finguli de Civitate, vel Diœcefi Ferrarienfi defiderantes adferibi militi® Clericali, vel minores, aut majores Sacros ordines adipifei, a nobis tantum, vel ab alio catholico Epifeopo legitime inftituto, de noftri tamen aut vicarii noftri licentia ipeciali oftenfa per litteras, noftro aut Vicarii noftri figillo munitas, vel per publicum inftrumentum primam tonfuram, aut ordines majores, vel minores rêcipkrc teneatur. Arcbipresbytcri autem; & dii Redores, aut Prxlati quicumque nobis fubK&i temporibus Ordinationum per feipfos, aut per aliquem idoneum Sacerdotem ipfas ordinationes, faltem quinta feria praecedente illos , qui ordinandi iunt fideliter reprrfcntent, fic tales qui fint ztatis legitime, bon® fic honed® vite. Item qui fint in grammaticalibus fufficienter inftruâi, fic qui fciant fufficienter legere, fic cantare. Iniungirnus etiam fic mandamus, ne aliqui fine titulo alicujus Ecclefiz, ut beneficii Ecclefuftici, ad fa ros ordines reprzfentent ; alioquin fecundum Canones compellentur eidem ordinaro in neceftariis providere , donec fufficiensBeneficium obtinebit. Prohibemus quoque Abbatibus, Prioribur, & aliis Prxlatis Regularibus, ut nulluin fraudolentem fub eorum habitu, qui non fine eorum fubjelii, per fe vd per alium ad ordines reprzfentent, alioquin ab officio, fic beneficio noverint fe lufpcnfos. Prohibemus infuper, & diftri&e mandamus, quod nullus filius Sacerdotis five de adulteno, aut illegitime natus reprzfentetur, vel promoveatur ad ordines, nifi effet religiofus aut Monachus, vel Canonicus Regularis. Item nullus, qui habeat uxorem nifi ambo continentiam perpetuam voverint de utriufque confenfu. Item nullus, qui duas habeat, uxores, vel qui quiefeit cum corrupta. Item nullus fimoniacus, nullus fervus, nullus adlcrptitius, quod vulgo dicitur maynente fine licentia Domini fui. Nullus corpore vitiatus ita quod vifu deformitatem pariat. Nullus, qui habeat morbum caducum . Nullus, qui fit, vel fuit furiofus, vel infanus, five demoniacus. Nullus homicida quodeumque homicidium perpetraverit . Nullus perjurius, nullua ineeftnoius. Nullus adulter publicus. Nullusexcommunicatus, nullus irregularis. Nullus qui folemnem poenitentiam egerit. Nullus qui fit enormibus, fic manifeftta criminibus, aut impedi mento canonico irretitus. Si quis autem contra przdi&am noftram prohibitionem facere pratfumpfcrit, ordinatus exeeutorem ordinis quem prçfumptuole recepit, aut beneficio Ecclcfiaftico, fi quod habuit, *ipfo* faâo privatus exiftat. Ille autem, qui prefentaverit aliquem ex praediitis, fit ipfo jure fufpenfus, & nihilominus decem libras Fcrrarienfes pcrfofval.

De Tonfnrt, t!f babitn Clericali,

XII. Item ordinamus, fle diftrifte injungimus, & mandamus, quod omnes & finguli Clerici tam religiofi, quam feculam Civitatis & Dioeceta Ferrarienfis continue portent confuram rotundam . fic coronam decentem fecundum quod convenit eorum conditioni, Religioni, ordim, vel aetati. Item in Ecclefia quando debent divina offi-

officia celebrare utantur cottis, fire fuperpellicis, aut cappis honeftis, & claufis, vel fi Re- f*nt 'cfiib'.u ordinis fui. Item reties alias fuP«'ores maxime deferant honeftas, fit claufas, qur non poffint nimia longitudine, vel brevitate notari. Atçhipresbyteri autem , & Prxlati, & CMnonici Ecclcfic Gathedralis, & alii curam animarum habentes, quando'per Civitatem vel fulxnbia incedunt, utantur cappis, aut damidibus utrumque humerum cooperientibus, decentibus, & honeftis five tempore pluviali tabardis, & alias ex caufa legitima. Abbates infupet , & Monachi Ordinis Sanâi Benedi&i cucullas, & alias veftes honefias habeant, & deferant femper quod prçcipit regula Monachalis. Poflint tamen Abbates uti cappis honeilis, quando cis vifu.n fuerit expedire; cis, fic etiam aliis Monachis inter fepta claufiri, fic propter opera liceat icapularibus uti. Alii vero Religiofi fic Canonici regulares habitum honeftum deferant femper fecundum confuetudinem ordinis fui, fic religionis, & obfervamix regularis. Archipresbyteri quoque regulares, fic alii fubditi regulares, qui aITumpti (unt vel fuerint in futurum ad regimen Ecclefiarum curam habentium animarum deferant habitum ordinis lui, ficut praecipiunt canonicx finitiones. Prohibemus infuper, ne clericus aliquis infulam de lino aut de ierito , vel pignolato extra domum fuam, nec in pubblico «n capite portare prxfumat, Prxlati vero Saeculares, fic Gicnci, quando ipfos equitare contigeiir, poflint uti tabardis honeftis. Quicumque vero fecetit contra prxdida, vel aliquod prrdiftorum, pro qualibet vice, fi Praiatus fit, viginti foldorum Fcrrarinorum, fi conflirutus in facris ordinibus, vel beneficiatus decem folidorum Ferrarientium, fi clericus fimplex , fic abfque beneficio quinque folidorum Ferrarientium pœnam incurrat.

Dt Canverfis & bolilit eona.*

XIII. Item circa illos, qui fe Ecclefiarum regulatium vel fecularium aflumunt effe converfos, duximus ftatuendum, quod quicumque vult feu voluerit deinceps beneficio, vel privilegio converlionis gaudere, coram nobis aut Vicario noftro publice compareat, fit de fua converfione poft quindecim dies lux cooverfionis plenam fidem facere teneatur, renunciandoexprefle cuilibet contractai, feu pafto, vel proteftationi faftis, vel frendis, quibus apparere poffit converfionem hujufmodi fiâitiam eflê, vel fimulat^m, de quibus apud regiftrum Curia: noflrx Epifcopalis icriptuiam publicam volumus remanere . Item apud Ecciefiam ipfam, vel domos ipfius Ecclefix debeat continue refideie. Item tonfuram decentem, fic habitum honeflum in publico portet, videlicet ut fi Ecclefia fuerit Regularis, çonverfus hujufmodi veflem fuperiôrem cum cfputio eidem vefti appenfo, ejufdem coloris , portet, cujus effe nofcuntur alix fuperiores veftes Religionis ejufdem. Si vero Ecclefia fxcularis exiftat, fuperiorem veftem, fcilicet tabardum cum caputio appenfo eidem, vel fcapularem honefti coloris teneatur portare, fit in utroque cafu quilibet de pixdiAis converfis veftem fuperiorem, vel tunicam proximam tabardo, vel fcapnlari prxdiâus habeat claufam, qux brevitatevel longitudine notati non poflit; ita quod cx qualitate, fic honeftate veftium prxdiâi converti a fxcularibus hominibus notabiliter difccrnantur. Nullus infuper de prsrdiâis convertis eonfœderationts, -fi focietates laicaks inite, aut officia vel commercia laicalia feu publicas farttones exercere praefumat, immo hujufmodi occupationes mundanas abjiciat totaliter , ac relinquat, falvo quod fi pro Communi Ferrarie quifquam ipiorum ad aliquod non inhonefttim vocaretur officium, illud poflit affumere, & peragere; prius tamen a nobis vel vicario nofiro petita licentia, & obtenta. Si quis autem contrafecerit in prrdiâis, vel aliquo prxdiâoruin, pro qualibet vice pernam trium librarum Ferrarientium incurrat ; quam fi non folvelit infra unum menfem, omni beneficio, privilegio, dc gratia protection's, & defenfionis Ecclefiafticx fit privatus .

Dt Canonica inftitutiont.

XIV. Item quoniam quamplurimi Clerici fxpius, fic injufie, ac malo modo per conicientiam noftram in Diœcefi fic Civitate Ferrarienfi Ecclefias fic Pia loca ac beneficia fic l>ona eorum occupare prselumpferunr, fic occupata detinere non timent, ad ea per violentiam vel fraudolentiam potitu temerarie intrufi , quam legitime inftituti, in grave damnum fic periculum ipfarum Ecclefiarum, flc locorum » fic in falutis proprix fic aliorum permaximum detrimentum; nos, volentes indemnitati Ecclcfiartun , utiliter providere „fic occurrere periculo ani- C nurum, ftatuimus, praecipimus , fle diftricle mandamus, quod nullus clericus vel perfona Ecclefiaftica , cujufcumque fexus, ftatus, ordinis , Religionis, aut conditionis exiftat, aliquam Ecciefiam vel phtm locum, five dignitatem ecckfiafticam, aut beneficium cum cura, vel fine cura recipere, occupare, vel detinere prxfumat abfque noftra fpeciali licentia fic confenfu ,' nec ad ea fe illegitime intrudat, vel intrudi confentiat, vel permittat . Item quod fi aliquis de prxdiâis aliquam Ecciefiam , vel pium locum, aut dignitatem, feu beneficium Ecclefiafticum in Civitate vel Diœcefi Ferrarienfi oblinet, vel de cetero obtinebit, infra unum menfem, poftquam fuerit in dirta Ecclefia vel D dignitate aut beneficio mftitutus, fit in corporalem ipfius Ecclefix, vel dignitatis, vel beneficii, ac jurium fpiritualium, fic temporalium, ad ipfam fpeftantium fuerit poffeflionem inductas, coram nobis, aut vicario noftro de fua inftitutione, vel dignitatis, aut beneficii collatione plenam fidem facere teneatur, five per nos , five per Vicarium noftrum, five per quemcumque alium fuerit in aliqua Ecclefia dignitate, vel prxlatura, aut beneficio inftitutus, ipfa inftrumenta inveflitionum, & jurium, qux obtinet per ordinem a principio ufque «d finem per unum ex Notariis noftrx epifcopalis curie Ferrarienfis faciendo in adis per ordinem regiftrari. Si quis vero contra fecerit iu prxdiâis, E vel aliquo prediâorum, pœnamexcommunicationis incurrat, quam ferimus in his feriptis . Quam excommunicationem, fi per menfem unum fuftinuerit animo indurato, ipfum omni beneficio Ecclefiaftico, dt gratia, & privilegio Eeclefiafticx defenfionis, & proteâionis privamus . Quam igitur excommunicationem incurrere volumus omnes, & fingulos ipfo fado, qui alicui , vel aliquibus prçftarent in occupatione vel detentione prxdi&orum Ecclefix, loci, be' neficii, vel dignitatis auxilium , confilium, vel favorem, a qua non poffin: abfolvi, nifi parcant mandatis Ecclefix, atque noftns.

Dt

„, — —, » ANNO

De Moluichif, or/ CaaM/cir, vel Clerici/ km recipieiubs, & MI iqftitaeaeiis Ucentia Epefcopi.

XV. Item nullus Monachus, *vel religiofus, aut* converfus cujufcumque fetus aut conditio* sis exiftat inHituatur ad aliquam Ecclefiam abfque noftra licentia fpeciali, & confenfu. Receptus vero, aut inftitutuscontra formam prxdiâam nullhm jus habeat in dida Ecclefia, nec fibi per hoc emolumentum aliquod aequi* ratur, nec alicujus penitus fit momenti. Prohibemus infuper ne Monachus aliquis tel Canonicus regularis in civitate Ferrari® vel dicecefi folus abfque iocio ejufdem Ordinis in ali-l qua ecclefia , aut loco religiofo, vel alio (lare feu morari prxlumat. Qui verô contrafecerit in praedidis vel ahquo prxdiâorum pro qualibet vice pœnam trium librarum Ferrarinorum incurrant .

De clericii affiimendir fecundam fecultater Ecclefariem.

XVI. Irem quod in unaquaque Ecclefia clerici alfumantur , fic eligantur fecundum quod iufticere pollini eis ecclefix facultates; & quia in aliquibus Ecclefiis collegiatis tam regularibus quam frculartbqs non eft bene certus numerus vel determinatus clericorum, vcl etiam perfo-C narum, fit propterea frequenter Ecclefix ipfç importuna eledionevel proviftone feu receptione clericorum, aut perfonarum gravanrur ideo ordinamus, fic ditlride mandamus, quod quilibet Prxlatus fic Rector ecclefix cujufcumque collegiate, tam Regularis, quam lecularis, io qua eft certus fic determinatus numerus clericorum aut perfonarum, numerum illum determinatum fic certum ufque ad unum menfem poft publicationem conftitutionis prxfentis in feriptis tradere teneatur nobis fic facere plenam fidem. Ubi vero in ecclefiis prxdidis certus numerus five determinatus non eft, volumus fic diftnâe mandamus, quod quilibet Prxlatus vel Reflor Ecclefix lupradtdx cum frââaru & confenfu, deliberatione fui Capituli vel familix, ubi eft tanta copia perfonarum Ecclefix lervientium, de certo numero clericorum vel perfonarum praeficiendo fic ordinando fecundum Deum fic Ecclefix facultates ufque ad uoum menfem poft publicationem conftitutionis prxfentis providere procuret,- dc qua determinatione provifione ve< ordinatione coram nobis vel vicario noftro infra quindecim dies, poft terminum prxdidutn plenam fidem facere teneatur, ita quod ipfa provifio, determinatio, fic ordinatio fecundum Deum fic rationabiliter fada per nos approbari & confirmari circumipçdione debita teneatur. Alioquin ipfi Prxlati fic fubditi Ecclefiarum , fi prxdida neglexerint adimplere, po-^ teftate eligendi vel recipiendi aliquem clericum vel perfonam in luis Ecclefiis fint ea vice prxfenti conftitutionc privati, fic ad nos poteftas hujufmodi devolvatur, qui debemus fic tenemur perfonis fit ecclefiis providere; fic nihilominus pro qualibet vice qui contrafecerit in prxdt&s vel aliquo prxdiâorum pernam trium librarum Ferrarinorum incurrat.

anno CHRISTI 'u''

De Ecckfiit ad crifaliorem fyifcopi,

XVII. Item dlHinde injungimus fic mandamus, quod nullus .Sacerdos vcl clericmquictimque ecclefiam aliquam ad noftram collationem ipeâantcm , .abfque confenfu noftro audeat intrare, aut etiam detinere, nec ipium dimittere abfque noftra licentia expreffa fit confenfu pnefumat. Qui vero contrafecerit in prxdiâis vel aliquo prxdiâorum pœnam incurrat, quam proferimus in his icriptis; alias etiam per not dr arbitrio noftro gravius puniendis.

De pluribut ktneficiit Ecclcfi^flicii no» reapiendii.

XVIII. Item quia plerique clerici contra canonicas fanfttones plura beneficia Ecclefiaftica recipere, ac erum -retinere prrfumunt in fui periculum animarum, fuper quibus nullam difpenfarionem habere nofcuntur. Nos fuper hoc falubriter providere volentes, prxfenti conftitutione mandamus fic prohibemus diftinfte, quod nullus clericus aobis fubjedus qui aliquod beneficium Ecclefiafticum habet ad prxfens, aliud beneficium recipere aut retinere fimul cum beneficio quod habet fine noftra licentia fic difpenfatione prxfumat. Volumus infuper & mandamus, quod omnes & finguli clerici nobis fubjefti, qui plura beneficia ecclefiaftica habent ad prxfens, infra unum menfem poft publicationem conftitutionis prxfentis de difpenfationc luorum beneficiorum coram nobis vel vicario noftro plenam fidem facere teneatur ; qui vero prrdida vel aliquod prxdtclontm non obier*vivent infra,* tempus ftatuti, ex tunc beneficiis ipfis fint hac noftra conftitutionc privati, fic aliter noftro arbitrio puniendi.

De morte vel ahjentia clericorum.

XIX. Item diftride injungimus fic mandamus, quod tam fubditi quam Prxlati, qui ad titillum alicujus ecclefix noftra: junidictionis alTumpti hint, vel fuerint in futurum, apud ipfum ec'clefiam refidentiam continuam facere teneantur, nifi in fcholis vel alibi, ex cauta quam lrgittimam reputemus, honefte morentur, prius tamen a nobis fuper hoc petita licentia & ubitnta . Item quod Archipresbyter quilibet teneamr fic debeat denuntiare nobis mortem cuiuslibet clerici vel capeliani fui infra odo dles a morte ipfius tempore computandos ; fit ftmtliter teneatur fic debeat denunciare infra dictum terminum nobis omnes clericos fic capelianos tuos, quot a fuis ecclefiis funt ablentes, fic ipfas ccclefias abfque noftra licentia relinquerunt , fic ideo volentes ne a capcllanis aut rectoribus vel clericis quibufeumque fine caufa legittima ecclefix relinquantur; ordinamus fic prohibemus diftride, quod nullus Prxlatus, aut fubditus cujufcumqtie ecclefix fzcularis vel etiam regulans in abfentia fua prebendam aliquam, feu aliquid de proventibus vel redditibus ipfius ecclefix poffit petere, recipere, vel habere nifi pro rata temporis, quo refidentiam continuam fecerit, fit in divinis officiis ecclefix fux fervierit fuse noftra difpenfationc fic licentia fpeciali. Nullus quoque clericus aut canonicus rei perfona ecclefiaftica ecclefix cuicunquc, in qua ineft reflor aliquis vel Prrlacus prebendam propriam vel aliquid de redditibus ipfius ecclefix aut beneficii ftu auftotitate propria, vel abfque Rcilori» aut Prx-

&. Praelati fui expreffa*voluntate dc provifione re- Icipere feu tenere prsefumat, alioquin ipfis pnebenda, beneficio *κ* redditibus privatus exiftat, nili infra menfem quicquid auâoritate propria de ipf* prabenda vel redditibus Ecckfix receperit vel habuerit, reftituat duplicatum, inutilitatem ipfius Ecclefia & in alio· pios ufiu noftro arbitrio convertendum.

■I— rMPtcrt ,JJB 1

D etete & qulittft aflu'ee'dernm ed ngiattn.*

XX. Item, Concilii Lugdunenfiscelebrati per felicis recordationis Gregorium Papam IX. volentes vefligiis inhaerere, prefenti conftitutione mandamus, de diftriâe injungimus, quod ruilus Clericus cujufcumque conditionis aflumatur ad regimen parochial»Ecclefia, nifi vicefimum îuintum annum ad minus attirait, dc alias t honeftx vite, bona fama, acfcientiacompetentis, *dc* infuper ad ordines Ecclefiallicos, & Sacerdotium promoveatur infra annum poft. quam fuerit ad hujulmodi Ecclefiam parochialem aftumptus, ira quod Mittam, dc alia Di. vina Officia populo, & parochianis fuis digne valeat celebrare, ac celebret cum effedu, dc conferat eis Ecclefiaftica Sacramenta. Ordinamus etiam, iniungimus, dt mandamus, quod quicumque clericus cujufcumque conditionis prxlaturam vel dignitatem aliquam tam Ecdefix fecularis, quam etiam regularis, aut beneficium Ecdcfiafticum, ordinem Sacerdotalem requirens, habet ad pnefent in Civitate Ferrarie, vel Diœcefi, aut in futurum habebit, faciat fe infra unum annum debitis temporibus fucceflive ad omnes Ordines Sacros, dc Sacerdotium promoveri; ita quod fubditis fuis Divina officia celebret, dt Ecclefiaftica Sacramenta miniftret, prout officii tui, dc praelationis munus, dc cura requirunt; dc ulterius infra menfem teneatur quilibet de prediâts coram nobis, dc vicario noftro, poftquam ordinem Sacerdotalem recipit, de ipfa promotione facere plenam fidem. Qutcumquc vero contrafecerit in prxdiâis, vel aliquo prxdiâorum pro qualibet vice quinque librarum Ferranentium poenam perfolvat.

Dt Prelate tligrtdo, & babtndo i» qxelibtt Ettiitfi».

XXI. Item cum Ecclefia Dei, ficut Sponfa legitima, uni viro, & non pluribus debeat effe fubjeâa, ftatuimus, dc firmiter ordinamus, ut io unaquaqueEcclefiaCivitatis Ferrarie, vel Diœcefis, in qua Clerici commorantur, unus dc ipfis çtatis légitimé, qui quantum ad vitam, famam, dc fcieniiam magis idoneus videatur, dum tamen nullum canonicum impedimentum obfiftat, debeat eligi, ordinari, dc efle praelatus, ac «edor perpetuus, & generalisadminiftrator ipfius Ecdefix, qui omnia negotia Ecclefix tam ipiritualia, quam temporalia cum deliberatione, e confilio fratrum, dc fixiorum fuorum generaliter dc fideliter adminiftret; cui tamquam majori, dt Prrlato ceteri omnes in iis, qux fecundum Deum ad ejus officium dc bonum flatum Ecdefix fpeâant reverentiam exhibeant, dc honorem. Ipfe autem omnibus tamquam fratribus, caritative, dc pacifice de bonis ecdefix provideat, dc pariem beneficii cuilibet debitam fideliter diftribuat, dt difpenfet, prout bene, ac diferete inter eoe fuerit ordinatum, dt Ecdefix fuftinent facultates; ita quod nullus habeat juflam materiam conque- rendi. Si autem tn ordinatione ipfius Praelati, vel beneficii aflignatioae corda fratrum non poterunt concordare, vel commode pervenire ad concordiam, ad nor ordinandi, ponendi, dc faciendi praediâa libere au&orttas devolvatur, qui ex officio noftro debemus, dc tenemur ex debito tam perfonis, quam Ecclefiisprovidere. Prxlari etiam Monafteriorum, dc Ecclefiarum regularium Fratres, dc Subditos fuos de proventibus, dc redditibus ipfarum Ecclefiarum, dc Monafteriorum, prout fuppetuntfacultates, in veftibus, dc victualibus, dt aliis neceflariis fufficientcr, dc benigne, ac paterne procurent, ita quod de negligentia circa fratres, dc fubditos luas non poflint merito reprehendi; altoquin gravius punientur.

anno Cn***!! 1""

D< Préditetimt vtrbi Dti

XXII. Item monemus, dc ordinamus, quod Archipresbyteri, dc alii Ecclefiarum Prolati fin. Kiis diebus Dominicis, dc pnecipue a prima sminica de adventu ufque ad Nativitatem Domini, dt a Dominica de Septuagefima ufque ad Pafcha, dc in aliis folemnitatibus, ÔC prccipuis diebus debeant, dt ftudeant per fe vel alio· predicate, & annunciate populo verbum Dei.

Dt vifittiieet fatimia per Prelatot.

XXIII. Item ordinamus, injungimus dc mandamus, quod Archipresbyteri femel in anno Parochias tuas feu Plebatus debeant follicite vi. filare, dc tunc duobus equitaturis, de quatuor perfonis, dimiflis quibuslibet aliis perfonis extraneis, debeant efle contenti. Nullus autem Praelatus lubditos fuos pœna pecuniaria punire prxfiimat, dc infra menfem unum a tempore vifitattonis que invenerit corrigenda, derefor. tnanda ultra vires fuas, nobis, vel Vicario noftro teneatur, dc debeat nunciare, ut providere pottimus Ecclefiis, dc perfonis. Qui vero rontra fecerit in prxdiâis, vel quolibet praediatorum, quadraginta folidos Fcrrarienfes perfolvat.

Dt Sactrdettbttt txtreneir, & cera Popttli, Ô Parocbu tit w coetmitteada.*

XXIV. Item, quoniam Sacerdotum, dc Clericorum extraneorum vel alienae Diœcefis conditiones frequenter ignorantur, dc forfan inhabiles, dc indigni in Ecclefiis fxpius attumuntur, dc in detrimentum Ecclefiarum ipfarum, dc grave periculum animarum; ftatuimus, dc firmiter ordinamus, quod nullus Sacerdos, aut Clericus extraneus, feu aliene diœcefis aflumatur, vel inftituatur in aliquam Ecclefiam noftro jurifdiâioni fubjeâam, nec alicui Sacerdoti extraneo, aut aliene Diœcefis cura populi five cura Parochialis Ecclefue fine noftra fpeciali licentia, dc conleniu aliquatenus committatur. Nullus infuper Sacerdos extraneus, five alterius Diœcefis, quantumcumque habeat litteras teftimoniales fui Epifeopi audeat in aliqua Ecclefia Civitatis, vel Diœcefis Miflar populo celebrare, nec aliquis Clericus Nobis ijtbjeôus, aut perfona fubjeâa Ecclefiaftica aliquem Sacerdotem extraneum, vel alterius Diœcefis in fua Ecclefia ad celebrandas Mittas populo recipere prxfumat abfque noftra, vel Vicarii noftri licentia fpeciali, nifi forte Sacerdos hujufmodi Mittas vellet dicerc in lccrcto. Qui vero

GP ro contrafecerit in prxdidis, vel aliquo pratdi-A dotum, pro qualibet vice tres libras Ferrarien-fc* etiam ne Sacerdotes Ecclefiarum Pacochialium alios parochianos in Dominicis ac folemnibus & praecipuis diebus, contempta eorum Ecclefia, fcienter recipiant ad officia Divina, nec eis conferant Ecclefiaftica Sacramenta; qui vero contra fecerit graviter punietur.

ANNO CHR.STI

Dt ofirinMer infUhttrUir in Etcltfm per Pre-Uter.

XXV. Item ordinamus, volumus, & mandamus, ut in omnibus Ecclefiis collegiatis tam lecularibus, quam regularibus, fic plebibus, icuB capellis, in quibus plures Clerici refidenttatttfaciunt, Prxlati cum deliberatione, & confilio fratrum fuorum, & fi non tanta fit copia fratrum, ut & cum deliberatione honeftx familiae fu* fingulis annis ordinent, & continuant unum Camerarium, five Maflariura de fratribus fuis, ad cujus manus omnis denarii, redditus, & proventus Ecclefix, vel Domus integre & plene proveniat, & iple Camerarius feribat, vel feribere faciat diligenter quidquid ad manus fuas pervenerit de pecunia vel ptoventibus Ecclefix five Domus; & ulterius fecundum confilium, & providentiam fui Prxlati procurat, dt difponat fideliter ea, qu* fuerint fratribus, & familix oportuna, prout Ecclefix vel Domus fup-C petant facultates; ipfe & Camerarius, five Mattarius omnibus duobus menfibua de omnibus redditibus, dc Ecclefic expends Prelato, & fratribus inis prxfenlibus plenam rationem in feriptis reddere teneatur. Nullus vero Prolatus in perfona propria recipiat pecuniam, vel expendat, fed ad manus Camerarii pecunia tota perveniat, dc redigatur in feriptis, prout fuperius eft expolitum. Prolati tamen de confilio fratrum fuorum ordinent, de continuant fing» lis annis officiales de fratribus fuis fubditis, dc non de aliis extraneis magis idoneos, dc honeftos; fcilicet Camerarium, five Maflarium, Sacriftam, Infirmariutn, Portanarium, dc Camel, panarium, dc alios officiales, fingulos, d fin-^ gula officia, vel unum ad plura, ficut prxlatum to, & fratribus melius vifus fuit expedire, Ipfi autem officiales officia els commiffa humiliter, ac devote fufcipiant, & diligenter ac fideliter ea Audeant adimplere, & desomnibus que de bonis Ecclefic ad manus ipforum officialium pervenerint Prolato fuo dc fratribus, tempore quo Camerarius fuam reddiderit rationem, dc ipfi rationem fuam reddere teneantur, ita tamen quod quando Prxlati, vel officiales Ecclefiarum per nos vel per Vicarium noftrum autVifitato* rem faerint requifiti, fciant dc poffint de predicts omnibus plenam reddere rationem. Caveant autem, ut omnino abftineant tam Praelati, quam fubditi ab illicitis donationibus de b rebus Ecclefix, & damnofis expends inordinatis. Sed cum Ecclefix neceffitas, aut utilitas requirit aliquid expendendum efle, feu benemeritis efle dandum, Praelatus, vel Rcftor Ecclcfi* cum deliberatione, dc confilio fratrum fisorum, vel honeftx familiae fic fideliter, & diftio&e omnia fibi commifla diftribuat, dc difpenfet, ne coram Deo & hominibus jufte valeat reprehendi. Qtii vero contra fecerit in prxdidis, fic quolibet paedidorum, pro qualibet vice quinque libras Ferrarienfes periolrat.

Dt Mffr/Jieruim, & Unir Ecclrfittwe «w

XXVI. Item Sacrorum Canonum vefligiis inh*rentes, ftatuimus, de diftinde mandamus, quod nullus Prolatus aut Redor, vel Clericus, five pertona Ecclefiaftica, aut adminiftrator, vel procurator five oeconomus aut fubditus, vel officialis alicujus Ecclefic, vel pii Loci Civitatis, vel Diœcefis Fcrrarienfis, ad noftram jurifdidionem fpedantis, pofletfiones aliquas, aut res immobiles, five jura fpiritualia vd temporalia, quocumque nomine cenfeantur, Ecclefic, vel pii loci fibi commiflx, vel comrnifli vendat, vel aliquo alienationis titulo tuo nomine alienet, vel in emphyteufim perpetuam concedere, vel impignorare prxfumat, nec ali Juam juris vel fafti conceffionem. vel confcf lonem faciat de prxdidis alicui Clerico, vel laico, aut cuicumque pertonx, nullufque vices fuas, vel jus quod habet in Ecclefia fua, vel adminiftratiooem ipfius, five in beneficio Ecdeiiaflico alicui perlon* de fado vel de jure concedat, five committat, nec frudus lu« Ecclefix, fuique Beneficii vel proventus equidem vendat alicui, vel aliquo titulo feu modo concedat, ita quod pro annis pluribus fimul penfionem vel pecuniam fruftuum, vel proventuum recipiant. Sed ufque ad quinquennium quilibet Pixlatus, feu Redor aut clericus, vel perfona Ecclefiaftica poflit facere locationes de pofleffionibus Ecclefiarum tuarum, dc piorum locorum, dc eorum *fru&ibus percipiendo* annis fingulis dc annuam dc debitam penfionem, feu pecuniam fruduum vel proventuum Ecclefix, aut pii loci, vel beneficii fui Ecclefiaftici; dc hoc aliter facere non prxfumat, *fcilicet* uno anno pro pluribus. Subditi vero Ecclefiarum, vd piorum locorum alicui contra&um de prxdiâis facienda, dt contra formam prxdidam non confentiaut aut fubfcribant fioe noftra, feu vicarii noftri licentia ipcciali; fed poftquam *(civerint a* Prxlatis fuis velle fieri contradunt nobis, Vicario noftro infra odo dies ab eorum notitia notificare, dc denuntiare per fe, vel teneantur. Hac tamen conftitulionemo- nemus, dc inhibemus diftridc, ne aliquis laicus aut perfona Ecclefiaftica regularis, vd fiecularis ab aliquo Prxlato, vel fubdtto aut ab aliqua. perfona Ecclefiaftica regulari, vel fxcu*lari emat, vel* recipiat conceffionem aliquam feu locationem vel traditionem, vd alienationem, vd impignationem, aut obligationem, vd donationem, aut aliqua, qux ad alienationem poffint modo aliquo pertinere, ne aliquis contradunt ineat cum eodem de prxdidis, vel aliquo prxdidorum abfque licentia noftra vel Vicani noftri habita, dc obtenta. Nos enim omnes dc finguloa contradus contra hujus noftrx conftitutionis tenorem faâos, vel flendos ab aliquo de pradiâis irritamus, dt ex nunc decernimus inanes, dc caflbs, dc nullius penitus firmitatis. Quicumque vero contrafeccrit in prodi&is vel aliquo prxdidorum pcenam excommunicationis incurrat, quam ferimus in his Ccriptis; dc fi Clericus fuerit omni beneficio Ecclcfiaflico fit privatus. Mandamus infuper, & modo fimili prohibemus, quod nullus Prolatus, aut fubditus, vd alia perfona Ecclefiaftica alicuius Ecclefix, vel pii loci libros Ecclefic, cruces, calices, turribula, planetas, feu quocumque alia paramenta, vel ornamenta obligare, im-

tr I rtuurn impignare, vel obliganda feu impignanda concedere alicui perfon· audeat, vd pnufusarab- licenti* fpeciali habita, & obtenta. Quvero per ie vd alio· obligata, impigoata hactenus edent, idquc ad menfem unam poft publicationem cooratucraoia prstfcnris recuperare fideliter, gc rebabere procurent; flt fi aliquis cognqyerit ,.<el cognofcic aliquem (uum Pratlatum„'aut confratrem, vel officialem delinquere , feu ddiquifle in pnedi&tt, vel aliquo pardi* âorum, nobis vd Vicario noftro inna oft» dica denunciare, poftquam fciverit, teneatur. Qui vero contrafecerit in praediftb, vd aliquo pmdiâorum pro qualibet vice trium librarum Fer* raricnflum pernam incurrat.

Dt dtiitit m tentrakaidii »■ Ectltfti.*

XXVII. Item cum ex debitis, que improvide, fle inordinate in Ecclefiis contrahuntur, gravia damna, flt detriment* frequenter ipfe Ecclefie pariantur, prohibemus, flt diftriâe mandamus, quod nullus Praelatus aut officialis Syndicus, five Capitulum Ecclefie regularis de cetero contrahere debitnm ultra decem libras Ferrarieniits prcfntnat; nullus Arcbipresbyter plebis fecularis, aut findicus, vd capitulum ipfius plebis ultra fex libras Ferranenfrs ; nullua re* fior, vel adminiftrator aut procurator, vel clericus alicujus Ecclefie five hofpitahs, vel pli loci uluatres libras Ferrarienies abfque noftra requifitione. licentia, flt confenfu, flt tunc pro evident· neceffitam, flt utilitate ipfius Ecclefie debitum hujufmodi contrahi poffit ; nec ultra prardi&am quantitatem ulterius alia debita contrahamur , nlfi prius fatists&um fuerit de debitis jam contradis; ad debita quoque coutraâa ultra quantitatem prrdiûam abfque licentia no* flr* ulque ad tempus preftns, vel flt in futuro contra formam puemiflam nolumus Ecclefias, vel pia loca aliquatenus obligari, fed hujufmodi debita contrahentes ipfa debita folvere teneantur ; dt nihilominus pccnam trium librarum Ferrarienflutn incurrat.

De pofleflwnikus Ecdtfa per Clerim n»n admittendis.

XXV11I. Item ftatuimus, volumus, dc mandamus, quod ubicumque duo, vel tres aut plures clerici funt, vel fuerint in aliqua Ecclefia Civitatis Ferranenfis, vel Dkrccfis, pofleffiones ipfius Ecclefie, vel juta inter ipfos clericos nullatenus dividantur abfque noftra licentia , & confenfu. Si vero aliqu· pofleffiones Ecdeficujufcumque abfque noftra licentia funtdivif·, infr* menlcm unum poft publicationem conftituuonis prxfrncis integrentur fle reducamur in unum, flt hoc idem de beneficiis ad communem tnenlam, vel viftum pertinentibus ordinamus , flt volumus obiervari, fle quod Clerici comedant fimul, flt fimul vacentur borna ad comunetn ufum , flt (latum ipfius Ecclefie communiter habeant univerfa; alioquin fi contra formam prsmiflam fuerit aliquid attentatum . & faftum, flt irritum, flt inane. Et contra facientes in pnediftis, vel aliquo pntdiftorum quadraginta (olidorum Ferrarinorum pro qualibet vice poenam incurrant.

Dt Bteh tbcajeu EctkfU ktAiib, vti accapatH, eut Inândii, vtl occupandis. ANNO

XXIX. Item monemua omnes, flt Ungulo· Clerico·, flt Laicos, qui bona mobilia, vel immobilia , five iura, privilegia, inftrumcnta ,fcripturas, ud rea alias, *fca* all* quacumque bona ad Epifcopatum, vel Ecclefiam aliquam, feu hofpitale aut locum religtofum, feu venerabilem Civitatis Ferrarienfis pertinentia, vel Diœcefis , accipere anftoritate propria , vel ejus qui de jure dare non potuit, vel occupavit, invafit, vel habet, aut detinet occupata, feu nititur detinere, ut infra menfem unum a die B publicationis conftitutiouis prafentis peremptorie numerandum nobis, vel Vicarionoftro, Ecclefi·, aut loco illi, ad quem pertinent, feu fpeftant libere dimittant, relaxent, reftittiant , flt rcûgoent. Qui vero huius ftatuti noftri, monitionis, dt mandari tranfgrcflor exiftit, vel pnvdtftam, vel aliquod predtétorum de cetero occupabit, invadet, aut quocumque malo modo occipiet, vel tenebit illum vel illos, cujufcuuique fexus vel conditionis exiftant, ex nunc prout ex tunc excommunicamus, flt in his (criptis excommunicationis frntenua innodamus, nec abfblutionis beneficium poflint recipere, vel habere, nifi prius fic occupata, vel detenta , aut invafa vel accepta reftituant, refignenc, & li-C bere dimittant, flt fatisfaciant *de* prsdiftis, flt de damnis fatisfecerint, flt expenfis. Preftantes autem perfonis prcdiâis circa pratdida vel aliquod pnediAorum auxilium, confilium , flt favorem, fimili lententia fle pana excommunicationis duximus innodandos. Quam excommunicationem fi per tres menfes animo fubftinuerint indurato, fi Clerici fuerint, ipfos omnibus beneficiis privamus ; fi vero Laici, ipfos omnibus frudis, benefieiis, flt gratiis fimili modo privamus.

De Dectniir.

XXX· Item inhibemus, flt monemus dlftriθάα, ne Laici finp titulo jufto decimas detineant in fuc periculum anime, flt ne detinentes eas quocumque modo in alios Lafcoa, vel Clerico· eas transferre poflint aliquo modo, five titulo, abfque noftralicentia, flt confenfu; nec (rudus earum vendere aut concedere, vel donare quocumque modo, nifi ad unum annum tantum, fcilicet fruftus earum decimarum vendere, vel aliis concedere annuatim, Hoc enim non negamus, vel maxime qui fe dicunt, flr aderunt jure frudali decimas tenere prsedidas. Contra facientes autem cujufcumque fexus > vel conditionis exiftant, flt qui ab eis, vel ab aliis receperint decimas quocumque modo, vel titu-lo, flt qui fuper pr«di&is flc prohibitis fecerint E inftrumenta, vd decretum impofuerint. fle telles , qui fcienter pafli fuerint fe talibus *illicitis* contraftibus adhiberi, fi aliquod de prxdidis mafitiofc, & in fraudem fecerint, pncdi&i omnes ex nunc ut ex tunc in his feriptis excommunicationis (ementia innodamus. Idem ftatuimus, flt volumus in Clericis decimas a nobis , vel ab Epifcopatu tenentibus, feu poflidentibus obfervaodum ; prrterca omnes, &fin. gulos contridus contra hujus noftre conftitutioms tenorem haftenus fxftos , vd fiendoe in pofterum ab aliquo de prscdiftis, ex nunc decernimus irritos flt inanes, dc nullis nunquam tem-

tetnporioribus valituros. Si vero excommunicationem per duos annos animo fuftinuerit indurato, ft Clericus fuit, omni beneficio, gratia, ** privilegio Ecclefiaftico ftt privatus; u vero lakes, omni beneficio, fic fcudo privatus exiftat.

Dt hnuftate, & casrmratia Cirricoraw.

XXXI. Item fuper continentia, fic honeftate vite Clericorum prsfenti conftitutione duximus ordinandum, ac etiam ftatuendum, quod nullus Clericus, vel Ecclefiaftica perfona cujufcumque conditionis, aut ftalus, qui facrum ordinem, vel beneficium Ecclefiaftkumobtinet, vel in pofterum obtinebit, habitans in Civitate Perrarienfi, vel Diœcefi, mulieres aliquas, vel aliquam fub prstextu consanguinitatis, aut cooviftionis vcl alio quocumque preeextu inter fepta Ecclefi* fus, hoc eft, infra Domus ipfius Ecdefis adherentes, retinere fine noftra, vel Vicarii noftri licentia audeat, vel prxfumat; nec concubinam aliquam, feu focariam publice retinere. Clericos enim qui feminas aliquas concubinas, aut focarias in domibus Ecclefi*, aut etiam apud ecclefiam, five alicubi publice fic manifefte nunc retinent feu in pofterum retinebunt fecundum conftitutionem venerabilis Patris Domini Fratris Latini Hofitenlis & Veletrenfis Epifcopi, olim Apoftolics fedis Legati, a fuis beneficiis Ecclefiafticis *fe* noverint fore privatos, fic eos in praetenti conftitutiooe privamus, nifi infra menfem unum fuerint corred!. Nihilominus pro qualibet vice pœnam vigintiquinque librarum incurrant. Qpam pœnam infra menfem unum folvere teneantur. Nullus etiam clericus in minoribus ordinibus conftitutus, quamvis beneficium ecclefiafticum nullum obtineat, nec aliquis qui perfona ecclefiaftica cenleatur, licet clericatus non obfiftat, concubinam aliquam, feu focariam, vel mulierem aliquam tenere, vel habere pr«fumat. Si vero contrarium facere fuerit deprehenfus, qualibet vice pœnam decem librarum Ferrarienfium incurrat; quam pœnam infra menfem unum folvere teneatur. Contemptores autem, fic rebelles, ac inobedientes omnes, fic fingulos fupradi&os omni beneficio, fic privilegio, fic beneficio, fle gratia proteâionis, ac defenfionis ecclefiaftic* prsfenti eonftitution privamus. Habeant infuper Clerici, fic Prclati quicumque bonas focietates, fic converiationes honeftas, fic abftioeant ab illicitis, fic inhoneftis, dc quibus poflint merito reprehendi. Caveant infuper a juramentis, ac blafpbemiis, fle ab inhoneftis, ac fcurrilibus verbis. Item a focieutibus, officiis, fic comitiis laiealibus, nec exerceant venationes, aucupationes, vcl publicas faâiones, nec ad palatium communis Ferrari*, vd ad domos Palatii vadant, vel accedant pro alieno negotio la judicio Curi* flecuians ventilando, abfque noftra, vel Vicarii noftri licentia fpeciali. Nec aliquis Sacerdos, vd Clericus aliquem fuum filium proprium fecum ducat, nec io Ecclefia, vel domibus Ecclefi* tenere prxfumat. Qui vero contra fecerit in paedidis, vel aliquo pnedi&ontm pro qualibet vice pœnam quinque librarum Ferraricnfium incurrat.

Dt Citricb Ufitrariit.

XXXII. Item prolbemus diftri&e Clericis univerfis, fit perfonis Ecclefiafticis, ne mutuare pcuniam ad ufivam per fe, vel altum, velconcedere boves ad laborandum modo aliquo vei contra&u, qui pofit ufur>rius judicari, aut facere, *vel* inire quqmcumque uiurarium contra&um aliquo modo, vel ingenio audeat, vel parfumât. Quicumque vtro Clericus vel perfofona Ecclefiaftica contrarium fecerit vcl facere fuerit deprehenfus, totum capitalem, five fortem perdat, noftrc Camers applicandum; & ulterius omnes ufuras five lucrum reftituere integraliter teneatur. Contemptores autem fic rebelles beneficiis Ecclefiafticis, necnon & privilegio, fic gratia Ecdefiaftice defenfionit, fic protedionis prsfenti conftitutione privamus. Nullus infuper Clericus vel perfona Ecclefiaftica inhoneftas, fit indebitas negotiationes, vel mercationes exercere prsfumat; contrarium facientes noftro arbitrio puniantur.

anno CHMSTI >n<'

Dt AcefatimUnu, tftfificationifat, & ptramtaiir CltHCtritm ia Caria feculari.

XXXIII. Item mandamus, & inhibemus diftride, ne Clericus aliquis aut perfona Ecclefiaftica criminaliter coram judice feculari aliquem accufare, vel teftimonium ferre aliqua ratione prxfumat; nifi prius a nobis, vel Vicario noftro, & pro evidenti, vel legitima caufa petita licentia, & obtenta, & coram nobis, vel Vicario noftro prxftito juramento. Si vero contrarium per aliquem Clericum, vcl perfonam Ec[redacted]fiafticam fuerit attentatum, tranfgrcflbr hujufinodi in decem libras Fcrranenfes pro qualibet vice condemnatus exiftar, Caveat infuper quilibet Clericus, fic perfona Ecclefiaftica, ne ndejuflbres vel procuratores laicorum exiftant, ne fuper hujufmodi curam *judice feculari* oporteat eos teftimonium perhibere; alioquin pœnam prsBdi&am incurrant, fi contrarium fuerint contra facere deprehenfi, abfque noftra, vel Vicarii noftri licentia, fic confenfu.

Dt Etctyiaflicir w» traheadu c.1 turum Sttulartm.

XXXIV. Item prohibemus diftri&e, ne clericus aliquis, vel perfona Ecclefiaftica Clericos aut perfonas Ecclefiafticas trahere audeat, vcl prxfumat ad forum, vel curiam, aut judicium fecuiare. Qui vero contra fecerit, vel contra hoc facere pnefumpferit viginti libras Fcrrarienfes pro qualibet vice earners noftrx perfolvat. Et nihilominus omne gravamen, & expends illius, quem traxit per fe vel alium ad forum, vd ad curiam, vel ad judicem fecuiarem fatisfacere teneatur.

Dt Citricir tmtiiar dt utile.

XXXV. Item prohibemus, fic diftri&e mandamus, ne clericus aliquis, vel perfona Ecclefiaftica vadat per Civitatem Ferrarie, vel iuburbia de node cum *armi», vd* fine armis, dantes ex none licentiam, & liberam poteftatem decano, dc *aliis* officialibus ad hoc deputatis per fccularan qoofcumque de prxdidis clericis, aut perfonis Ecclefiafticis invenerint de die, abfque licentia noftra, vel vicani noftri cum armis, vel de node cum armis, vel fine armis, licite detinendi, fle ad noftrampr-fentiam conducendi, fit fi de node fuerit ufque mane in fua fortia detinendi; fle ut pr*> di&i Decani, fle officiales fint magis folliciii

C9» ad exequeodum przdida, ftatuimus, d volu-Anttus exiftat. Si autem rebellis, & inobedieos, -«■——
——-mus, eisdem ut tres libras Ferrarioas habeant ANNO
CHfrurn prO ^00,'**t› 9ucrn de die, vel de node invenennt ra*lo modo, & inventum ad ona duxerint przfentandum. Przdidam vero non incelJigimus ad clericos, & feculares extendi, qui de node cum lumine vadunt in neceflhate ad exhibendum infirmis Ecclefiaftica Sacramenta, vel alias pro evidenti necrifitate vadunt de no» de cum lumine, cum loeietate licite ordinata. Qpicumque vero contrafecerit in przdi&is, vel in aliquo przdidoram, quinque libras Fcrrarienfes periolvat.

De Clerici/ percujjbribu/

XXXVI. Item volentes in quantum poflumus malitiis hominum obviare, ne maleficia maneant impunita, przfenti conftitutione ordinamus, volumus, & mandamus, quod fi quis, diabolo inftigante, in clericum fcienter per fe, vel alium manus injecerit violentas, itaque paffo enormem inferat lzfionem percutiendo cum armis, vel quacumque porcuflionc lethali, przter excommunicationem quam ipfo fado incurrit., fit ipfo fado privatus omnibus beneficiis, quz haberet in civitateFcrrarienfe velDiœcefi, nec poflit in futurum in eifdem beneficium aliquod obtinere; & inteiligimus beneficia five przlatura fint, dignitates, redoria, canonicatus, icu pzbeoda, vel fimplex dcricus, autC jus Patronatus, feudum emphyteofis, audoricatia, caftaldionatus, feu procuratio, vel aliud quddcumque beneficium proveniens ab ecclefia vd pio loco; Si autem ex tali lçfiooe, feu percuffione mors, aut membri amiflio, vel debilitatio fuerit confecuta, non iolum przdidam poenam, vd pœnas incurrat, immo non poflit perpetuo aliquis fibi attinens in eadem Ecclefia in primo, vel fecundo gradu in Civitate, vel Diœcefi aliquod beneficium Ecclefiafticum accipere, vel habere. Si vero aliquis beneficium aliquod conferendo alicui de przdidis huius ftatuti tranfgreflbr fcienter extiterit XL. folidos Ferrarienies periolvat, & nihilominus quod fadum fuerit fit irritum, & inane, & nullius D penitus firmitatis. St autem hujufmodi pcrcuffor, feu malefador clericus filerit, vel perfona ecclefiaflica, ipfum omni beneficio, cedefiaflico privilegio, & gratia ecdefiafticz defenfionis, &. protedionis privamus, przter pcenam temporalem, quam femper fua dementia patietur. Et volumus iftam conftitutionem extendi ad maleficia prztcrita, & futura, ex quibus przteritis non fuit abiolutio fubiccuta.

De Clerich eme portantibus.

XXXVII. Item, quia canonicz fsndiones diilr.de prohibent clericis arma portare, cum hoc plurimum deroget ecdefiafticz honeftati, przienti conftitutione mandamus, & inhibemus diftriâe, quod nullus clericus, nulla perfona Ecclefiaftica fecularis, vel regularis, habitans in Civitate, velDiœcefi Ferrarienfi, cujufcumque conditionis, aut ftatus, arma impugnatio» nis, veldefenfionis portare audeat, vel przfumat, nifi ex jufta, & legitima caufa, prius tamen a nobis potita licentia, & obtenta, & iufuper orzftita de non oftertdendo idonea cata-, tione. Quicumque vero contra feceris, pro qualibet vice, & quolibet armorum genere in decem libras Ferraricnfcs condemnatus, & pu- & contumax fuerit, nec infra menfem unum redierit ad noftra mandata omnibus beneficiis fuis, privilegiis, & gratiis, proredione & defcnfionibus Ecdefiafticis fit privatus.

De tebenue, eboreit, tj lude taxillorum

XXXVIII. Item inhibemus & diftinde mandamus, ne clericus aliquis aut pertona ecclefiaftica, habitans in civitate Ferrarienfi, vel iuburbiis, tabernas intret ut bibat in cis. Et idem inteiligimus de illis qui in villis noftrz Diœcefis inhabitare noicumur. Item ne cum B mulieribus, vel aliis, quibuicumque perionis choreiientj aut in eboreis cantare, laliarc, vel balare 'pnelumant, ieu in quibuicumque locis laicivire, vel obfcenitates, aut ludibria lui corporis exercere. Item ne ad aiardium, vel aliquem ludum taxillorum aut aliquem alium ludum inhooeftum, quocumque nomine cenfeatur, nifi forte ad ichacos abique taxillis, pecunia, vel extra quacumque ludere przfumant per ie, vel alium in publico, vel occulto. Quicumque vero contrafecerit, vel offenderit in przdidis, vel aliquopnedidorum, pro quolibet exccflil, & pro qualibet vice ufque ad quindecim dies, quinque libras Ferraricnfes periolvat.

De clericis contrabentibn/ matrisereuium de fefle.

XXXIX. Item injungimus, & diftriâe mandamus, quod nullus clericus cujufcumque flatus, vel conditionis exiftat, qui aliquod beneficium Ecclefiafticum habet, vel obtinet, aut in pofterum obtinebit, in Civitate Ferrarienfi, vel Diœcefi cum aliqua muliere contraxerit, vel contrahet in futurum, przfumat aliquod beneficium Ecclefiafticum deinceps tenere, vel potius uiurpare in detrimentum Ecclefiz, & opprobrium Ordinis Clericalis. Nos enim hujufmodi Clericos, poftquam matrimonium de fado contraxerint omnibus beneficiis Ecclefiafticis quz obtinent, aut etiam obtinebant, hac noftra conftitutione decernimus effe privatos. Illa beneficia per eos, ad quos de jure fpedat, eledio perfonis idoneis libere conferantur. Si vero beneficia ipfa poft matrimonium contradum retinere prziumplerint, nec ea ex toto reliquerint, aut per fe vel per alios contradixerint, vel impedierint, hujufmodi tranfgreffores ipfo fado excommunicationis fententiam incurrant, a qua fententia, nifi Clericis ipfis quidquid de bonis earum habuerim plene refttituant, nullatenus abiolvantur. Prarlati vero poftquam ftiverint fubjedosfuos poft matrimonium contradum Ecclefiaflica beneficia retinere, aut potius ufurpare, aut in Concubinatu permanere, nifi infra menfem nobis, aut Vicario ooftro denuntient, pœnam quihque librarum Fcrrarienfium incurrant. Nullus infuper Clericus, vel perfona Ecclefiaftica, exceptis cx officio b*. ptixantibus compatres fibi faciant, vel commatres, ut incauta converfatio mulierum a Clericis removeatur omnino. Qpi vero contra fecerit in predidis, vel aliquo przdidorum pro Îualibet vice pœnam trium librarum Ferraricn» um in currat.

De

U- I ANNO

De vitadt eteeffu ad Moeajlerie.

I,cm honeftati clericorum, dc perfonarum Ecdefiafticarum, tam fecularium, quam regularium providere volentes, ordinamus, dc diftride injungimus, & mandamus, quod nullus Sacerdos, vel Clericus Secuistis, nullus K.e-Ugiofas, Ceu ecclefiaftica perfona ad aliquod Monafterium monialium, vel fororum abfque noftra, vel Vicarii noftri fpeciali licentia, dc confenlu perionaliter accedere audeat, vel pnefamat. Nullus etiam laicus ipfa monafleria Monialium, vel fororum accedat caufa habendi* colloquium cum eis, abfque licentia praedida, ut fuperius eft expolitum, exceptis patribus matribus, Fratribus, & fororibus ipfarum Monialium. fic lororum, & hoc dc noftra licentia fpeciali, exceptis etiam confefloribus per nos, vel audoritate noftra ipfis Monialibus, & fororibus deputatis, aut in pofterum deputandis, dc aliis Kebgiofis, qui eis predicate debuerint Verbum Dd\ ac eis etiam qui caufa folemnitatis, vel faneris, dc caufa Miffam celebrandi, dc infuper inedicia, five Barberiis, qui caufa infirmitatis, de noftra vel Vicarii noftri licentia, 3c cowienfu ad ipfa moAaftcria fuerint convocati. Qjai vero contra fecerit in prxdidis, vel aliquo prrdidorum^ fi clericus faerit, pro qualibet vice pcenam quadraginta p folidorum Ferrarienfium perfolvat; fi vero laicus fit ab ingreffu Ecclefi* interdidus. Si vero Clericus, vel Laicus loca intriufeca Monialium prxdidarumintrare prefumpferit abfque noftra, vel Vicarii noftri licentia potita pariter, & obtenta, excommunicationis fententiam eumdem incurrere volumus ipfo fado, quam in bujufmodi prxfuntorem hac admonitione pnemiffa, ex tunc proferimus in his feriptis.

De oc^nifitir, tf temperetir, tf form tnftrKfrtentarxm.*

XLI. Irem ftatuimus, & mandamus, quod tam Praelati, quam fabditi Ecclefiarum, & piorum locorum, fi aliquid emere voluerit in bonis fit pofleflionibus, aut facere compram, vel acquifiriooem vice & nomine ipfius Ecclefix vel pii loci emaut, & fieri faciant inftrumenta. Si vero aliquis ptxdidonnn fuo proprio nomine emere voluerit, prius coram nobis, aut Vicario noltro per viros aliquos fide dignos plenam fidem facere teneatur, quod de proprio patrimonio, vel peculio, quod acquilivit, & non de bonis Ecclefir, vel pii loci emere intendit, feu facere compram, vel acquifiruin, & tandem cum licentia noftra, aut Vicarii noftripoffit emere, & emptionem, vd acquifitum perficiat quod intendit. Alioquin, fi contra fotmam predidam aliquid fuerit comparatum, g vel em tum Epifcopatui noftro, dc Camere integre applicetur. Si vero de bonis Ecclefi*, vel pii loci forte *conftiterit*, ad ipiam Ecclefiam, vel pium locum libere revertatur, & rranigrdfor hujufmodi tres liras Ferraricnics infra tnenfcm unum perfolvat.

De infbntnHUtii fi&itiir, tf finurlntir.

XLII. Item quia nonnulli Clerici per iftrumetUa fiditia dc fimulata, contre laicos meli* gnare conantur, nos fuper tais providere volentes, pncfenti eonAiuiûone mandemus, K

A inhibemus diftride, quod nullus Clericus, aut — ! — perfona Ecclefiaftica per inftrumenta fiditis. Anno dc fimulata emere, vel acquirere audeat, vel CHRISΠ prasiumat aliquo modo, vel titulo, pofteffioncs, vel terras aliquas, feu bona quaecunque in Gaudent, dc in proximi detrimentum, nec.... faciat a qmbulcunque laicis aliqua jura, dc adiones fiditie, & fimulate, nec pofteffiones ali-, quorum laicorum audoritate propria occupet, vel invadat. Si vero per inftrumenta fiditia, ÔC. fimulata aliquid hadenus acquifivit, vel emit, ipfa inftrumenta fiditis, vel fimulata infra odo dies poft publicationem conftitutiohis prrfeotis *caflct*, irritet, dc annuftet, ac *eis* exprefle renuntiet, ita quod nullius momenti exiftant, dc in rerum natura nihil appareat de prxdiriis. Poffeffionem autem, bona, & jura, fie acqmfita fimulate, infra termmum eumdem primo poffeffon reftituat, dc dimittat occupata & invafa audoritate propria infra terminum idem odo dierum fuo pofeffori *vero* & domino fimiliter reftituat, 0r relaxet. Si quis autem in prrdiûis, vel aliquo prxdidorum tranfgreffor extiienr, pro qualibet vice, pernam decem librarum Ferrarienfium incurrat, quam pernam, nifi ufque ad mentem unum pertolverit animo indurato, omni beneficio, & privilegio Ecclcfiaftico fit 'privatus.

De Sortilegir '

XLIII. Item quoniam per fortilegia, dt incantationes, dc maleficia Chriftian* Fidet finceritas, dc morum honeftas frequentius perturbatur, prrienti conftitutione monemus, dt diftride mandamus, quod nullus Clericus, vel perfona Ecclefiaftica, five Laicus, vel perfona qurcunque fortilegia, vel maleficia, leu incantationes, five faduras facere quocunque modo, procurare, aut conlentirc ut fiant, audeat vel prxfumat.^ Et prccipue talia, ex quibus vir dt uxor non poilim carnaliter fe cognoiccre, aut lead invicem diligerq, vel fimul commorarl. Nec aliqua alia, in quibus res facrc apponantur, vel mifceantur, nec illa, in quibus Doemones invocantur, vel in quibus funt aliqua pada Dcrmonum tacita, vel expreffa. Qpicunquc vero fecerit contra prxdida, vel aliquid praediriorum, ipfofado fententiam excommunicatioais incurrat, quam ferimus in his feriptis.

De Feljeru, & ftlf- Ttflimouio.

XLIV. Item praecipimus, injungimus, & mandamus, quod nullus Clericus, vel Laicus cujufcumque conditionis vel ftatus aliquod ioftrumeotum publicum falfum faciat, aut fieri confentiat, vel procurer, de qutbufcttnque *juri-*bus acquirendis, aut defendendis in prcjudicium alicujus, nec litteras falias de aliquibus indulgentiis, aut gratiis impetrandis fabricare, ve) fabricari facere, vel ad luse dare operam, feu favorem, aut eis aliquod modo uti audeat, vel prrfumat. Nullus infuper Clericus, vel Laicus ctijufcumque conditionis exiftat in judicio Ecclcfiaftico, vel civili falfam teftimonium in damnum & detrimentum alicujus facere audeat malitiofe, vel prsefamat aut confentiat ut feratur, five feienter in dicendo falfam, aut feienter ocodtaddo vçraor. Noa enim contra pmdiâos faMarios faftnunentotum, aut litterarum, de contra teftes prsediâos in his feriptis excommunicationis (ctitentiam promulgamus ; ■ qua

qua fententia nullus pradiftorum poffit abfolvi, A nifi pro viribus fuarum facultatum de omm ~damno, quod fecutum fuerit ex falfitate cotn- ἀκΙΠ'Ι χη'ίΓ*' *™trio "oft™, »el Vicarii noftri infra •j»«. unum fatisfecerit competenter. Clericus autem, fi Culpabilis fuerit In prcdi&is, omni beneficio ulterius fit privatus.

Dt htenditrus.

XLV. Item prpcipimus & mandamus, quod nullus Clericus, vel Laicus, cujufcunque conditionis exiftat, Ecclefiam aliquam, vel pium locum, feu Domus, aut quzcunque alia bona fcienter, & injuriole comburere audeat vel prçiumat, aut comburi confenriat, vel procuret ; B alioquin ipfo f»ôo fententiam excommunicationis incurrat, quam ferimus in his fcriptis, a qua nullatenus abfolvatur, nifi aibitno noftro, vel Vicarii noftri de damno, & injuria paflb fatisfecerit competenter , vel plenam rcmiibonem de damno illato receperit ab eodem. Et ulterius , fi Clericus fuerit, omni beneficio Ecclcfiaftico privatus exiftat.

Dt Ufitrarii/.

XLVI. hem conftitutionem Concilii Lugdu-Dcnlts, editam per felicis recordationis Gregorium Papam X. contra ufurarios manifefto*, volentes inviolabiliter obfervari, prefenu flatu-C ro diftride prsteipimus & mandamus, quod nullus Sacerdos Parochialis, nec quicumque alius, cujufcumque conditionis exiftat , aliquem ufurarium manifeftum a peccatis abfolverc audeat vel prsefumat, nec ei Ecdefiaftica Sacramenta tradere vel Ecclefiafticam fepulturam, nifi prius circa ipfum ufurarium fuerit forma prrdidi Concilii Lugduncnfis, plenarie obfervata, nec abfque noftra feu Vicarii noftri licentia, fi potuit commode poflulari ; nullufque notarius, feu tabellio teflimonium conficiat, vel confcribat alicujus uiurarii manifefli, five ubi conficiatur interfit, nifi presbyter Parochialis fit prsfcns, fi potuit haberi, cui ipfe teflator paeochianus exiftit, fic nifi forma difti Concilii D plene fuerit obfervata. Qni vero contra fecerit ipfo fado fententiam excommunicationis, incurrat , quam ex nunc ferimus m his fcriptis ; & licet hujufmodi Sacerdotes, qui contra pr«didam formam abfolvere prefumpierint ufurarios manifeftas, ab audientia confeflionum per diftum Concilium fint privati; nihilominus volumus, quod hujufmodi tranigrefibres pro qualibet vice poenam decem librarum Ferrarienfium incurrant. Quam nifi prrmonitione premifla intra meofem unum lecundum comtniffum debitum perfolverit, & contumaces acrebelles extiterint, & beneficio, & privilegioEcclefiaftico fiot privati. Notarii vero, five tabelliones, qui conilitutionis, vel provifionis Concilii Lugduncnfis, & noftre fuerint temerarli tranfgreflores, ab excommunicationis fententia nullatenus abfolvantur abfque noftra, vel Vicarii noftri licentia, & mandato ; & tunc cautionem idoneam cum juramento teneantur prsflare de parendo mandatis Ecclefias, atque nofiris. Et ut Parocbiales Ecdetat Presbyteri la oblervatione conilitutionis didi Concilii Lugduoenfis nullo decipiantur errore , omnes, & finguli Presbyteri tenorem conilitutionis didi Concilii teneantur , fic debeant in fcriptis habere·

*Super ndem C*pit*lo,*

ANNO CHRISTI

Item infinitis malitiis, fic fraudibus exquifilis, quos uiurarii pravitas quotidie nititur invenire, prout nobiseft poffibile cupientes occurrere, prefenti conftitutione ftatuimus, quod fi in aliquo inflrumcnto, vd praecepto fiendo, vel faâo ab odo annis citra, contineatur, quod aliqua perfona teneatur ex aliqua caufa dare, vel folvere alicui, vel tempore praecepti, vel obligationis contrade fuifle ufurarius aliquam pecuniz quantitatem fingatur, & intelligatur fiftione protentisconilitutionis, quamquam non admittatur probatio, cum vera fors fit media pars tantum ejus quantitatw , vel fortis, quam inftrumentum continet, vel prreeptum. £5

Adducimus infuper, quod omnia prçcepta vel ioftrumcnta facienda , vel faâa ab odo annis citra, quibus caveatur, quod aliqua per-d* fooa iolvere teneatur aliquid alicui, qui tempore precepti, vel obligationis er.it ufurarius, vd matri, uxori, forori, fratri, vel filiis» vel alteri familiari, qui tunc habitaret in eadem familia cutn quovis ufurano, vel aliquibus confiitutis in ejus poteftate, fiâionc juris intelligantur rejeda omni probatione contraria ufuraria , fic in fraudem ufurarum confcda.

Idem per omnia declaramus intelligi, fi aliquis de prçdiAis perfonistem aliquam mobilem vel immobilem emerit cum hac conditione, vel paâo, quod liceat venditori, fi voluerit, ufque ad conftitutum tempus rem quam vendidit rcdnnere pretio reflituto emptori . Quod tamen intclligi volumus, fi res fic empta per ufurarium, vel alios fnprafcriptos tempore emptionis communi cftimatione plus valebat, quam pro ipfa fuiflet pretium conftitutum , Nam cum ex prediûis circumftaniits talis contractas emptionis prefumatuf pignoratiiius a jure, dc in fraudem ufurarum confeftus, talis emptor Temper teneatur ad rem reftituendam cum fruftibus recepto fuo pretio, in quo perceptos fibi redditus debeat computare.

Infuper declaramus , quod pro reftituendis ufuris, quas ab aliquibus per fe, vel alium extorfit ufurarius, omnia bona ipfius uiurarii fic efficaciter obligata nofcantur, quod fi emancipationis nomine vel alio quovis titulo, in filios, vel in alios fua bona tranftulerit, vel haftcnus tranftulit, dicentur ipfa bona cum fua caufa, vel onere tranfiviffe ad quemlibet poffeflbrem . In prediâis autem omnibus cafibus, & fimilibus eum intelligi volumus ufurarium effe, contra quem duo telles idonei, fit fide digni fab juramento depofuerint eum efle, vel fuifle tempore contraâus, de quo teftificantur, vel ante ipfum cootraâum, vel etiam poft per annum ufurarium , reddita lufficlenti caufa iuc fcienttc, vel fe accepifle ab illo pecuniam fub ufuris ad rationem......... & libraram , vel fe eidem folvifle aliquid nomine ufurarum perfe, vel alium de pecunia, quam ab eo, vel alio ejus nomine percepiftent, vel contra quem, quatuor telles depofuerint eum efle vel fuifle tempore fupradi&o ufurarium fecundum publicam vocem , & famam, quorum teftitnonio in aliJuo cafuum pt«didorum omnium nolumus obtare, quod fint in fuis teftimooils Angulares. Ad ea adjicimus, quod folutio ufurarum, vel remiflio fieri debeat io prarientia noftra, vel Vicarii noftri, vel alterius, cui nos, vel ipfe hoc duximus committendum, nec de praMi&ia poflit

fcNMcjnm · ***' .** -,Viv

poflit probatio fieri, nifi per fcripturam unius ex notariis Epifcopalis curie Ferrarienfis ; <li- ter fads lolutio, vel remiilio in przdiâis probaciombus nullam obtineat roboris firmitatem.

ANNO

Dt Excnuttrnicatit,

XLVII. Item (latuimus, & etiam ordinamus , ut quicumque per annum contumaciter perfevetavertt in excommunicatione, nec Ecclefiz, fic noftris voluerit obedite mandatis, fi Przlatus ve) Redor ieu Canonicu , aut (implex Clericus fuerit , omnibus beneficiis Ecclefjafticis , quas obtinet, vel habet ad praeiens, aut obtinebit vel habebit in poftetum in Civitate Fcrtarienii vel Diœcefi, omnibus gratiis, feudis, fit emolumentis, ac privilégia Ecclefiafticz defrofionis, fic protectionis, ex nunc prout ex tunc, in *hn* (criptisprivamus, & ditfinitivedecernimus efte privatum .

St autem laicus fuerit, fic feudunr vel beneficium aliquod, aut tus patronatus obtinebit, vel habebit in pofterum, ipfum omni feudo vel feudis, fic jure patronatus ac omnibus beneficiis Ecclefiafticis, fic emolumentis ac gratiis quibuicumque fit ipfo jure privatus, fit ipfum in hts icriptis, ex nunc prout ex tunc, pirfentis conftitutionis, fic omni qua poflumus, fit fungimur auâoritate privamus , fie volnmus, ac decernimus, quod'omnia, fic fingula libere, fic integre ad Ecclefiam revertantur.

Dt JpptlLrtimibit! .

XLVIII. [fem volentes verfutiis, malitiis, fic fraudibus injulle appellantium ac eorum falfitalibus debita providentia obviare , przlenti conftitutione mandamus , fic inhibemus diftnde fub pœna excommunicationis, quod nullus deinceps cujulcumque conditioni» exiftat in Civitate Ferrarienii vel Dittcefi, contra nos aut Vicarium noftium, feu quemcumque judicem alium , aut contra proceflus eorum, five contra quofcumque fuos advertarios appellationes aliquas , & caufas legitimas continentes tnaliliole, ac latenter, interponere per fe aut alium aliquo modo pizlumant, It copiam habere potuerit Jhdicis, a quo duxerit appellandum, quem judicem primo requirat, ficconvenienter expede.· ; fic fi forte die non juridica, vel fit feriata , vel aliqua diei hora, fic juridice, qua judex non eft folitus pro tribunali (edere, fic quacumque hora dici ipfius judicis copiam habere non poterit, duXcrit appellandum , ipium judicem , prius requirat in domo, fie incarnera, quibus eft tolilus relidere; ita quod requititio publica fit fic mamfcfta apud familiares Judicis ipfius, fic nullo modo ccnferi poflit occulta. Ei hoc idem per omnia ftatuimus obfervandum per quofeumque de cetero appellationes fuper requi(itione de nobis & noftro Vicano pubblicc in prsfcntia noftrz familia facienda, ut noftri copia fic fui poffit haberi. $ Et nihilominus appellationem quam proposent, fic ejus leiiem apud familiam noftram, fic cujulcumque Judicis, a quo appellaverit, relinquat in tenpus. §. Si vero per nos aut Vicarium noftrum, vel judicem quemcuroque , a quo fuerit appellatum fada fuerit , tunc, aut poftea infra triduum oblata, fit faciende reiponfio aliqua appellanti, de qua mandatum fuerit Notario, feu tabellioni, qui appellationem ipfam in publicam formam redigere decrevit, quod de refponfione hujufmodi facere debeat, publicum laflrumcntum ipfe Notarius feu tabellio, in fine appellationis quam autenticatus eft, refponfionem noftram aut Vicarij vel cujuslibet Judicis a quo extitit apjMrllatum feriatim per *ordinem* abfque ulla diminutione fubfcrtbere teneatur ; fic poflmodum eodem figno fuo, more folito in eodem inftrumenfo publico fe fubfcribat. Nos enim ex nunc prout ex tunc excommunicamus in icriptis omnes, fic fingulos tain principales, quam procuratores aliter de cetero appellantes, fic notarios, qui de appellatione fada contra formam ptznvffam contrafecerint infttumentum, nec non advocatos, fic fapientes, fic alios quofeumque, qui confilium *dederint aliter*, quam fupra diximus, appellandi a nobis, vel Vicano noftro, aut alus Judicibus quibufeumque, fie telles infuper, qui latenter, fic malitiole ie hujufmodi appellationibus interponendis ex certa fdeniia Interfuerint, & etiam confeioseorumdem , nifi, quam citius poterunt, ipfas appellationes Judicibus, a quibus fuerit appellatum, five ordinatum, five appellantis , vel appellantium adverJariis cum effc&u procuraverint revelare, decernimus ex nunc appellationes aliter fadas, fic inftrumenta ex ipfis confeda contra formam przmiffam penitus non valere, nulliulque fore roboris vel momenti. Et inluper clericos, fic pertonas Ecclefiafticas contrarium facientes in prrdtdis, vel aliquo przdidorum, in quinque libras Ferrarienfes pro qualibet vice duximus coudemnandos.

Dt Commijjtriir, Ü Hirtdibm Dtfttnllarum.

XLIX. Item ordinamus , fic volumus , ut omnes Redores, vel Mi.iiftri, aut Cappcllani Ecclefiarum , (eu Monafteriorum civitatis Ferranenlis, fie diœcefis nomina decedentium', in eorum parochiis, fic commiffariorum, fic heredum, fic notariorum, feu tabellionum conficientium tcftamcDta, vel feribentium, fi qua fuerint conte&a, aut- feripta, Vicario noftro dent, vel mittant in icriptis infra quindecim dies poft przdidorum defundorum obitum nu metanda». Qui vero contra przdida, vel aliquod przdidorum fecerit, proqualibet vice pœnam viginti tolidorum Ferraricnfium incurrat.

Dt tt/Umtntif, & altimir XKÛtntatibni.

L- Olim experti cognovimus, quod quamplures tclla tores fe ipios , fic confeientias eorum pallentes , fimpliciter , non attendentes quam graviter Deum offendant in talibus , fic anima» fuas Izdaut, in difponendis ultimis voluntatibus (zpiflime fraudes committant, fic do. los in noftram, & parochialium Ecclefiarum, ac pauperum non modicam injuriam, fic gravamens. Videlicet fi ad male ablatorum incertorum reftitutionem noverint fe teneri , ut eorum a nobis, que ad diœcefani officium pertinere dignofcuniur dtfpofitio detrahatur in teftamenti», vel de ipfis ut veritatem aliter fubvertendo $. Et fi Przdicatorum, vel Minorum, aut aliorum Ordinum, vel Religioforum vel fzcularium Ecclefiis, Conventibus, five locis, aut aliquibus Fratribus, Rc&oribus, five clericis apud quorum Ecclefias, Gve loca, quandoque lepulturam elegerint aliquid atteftari voluerint , relinquere aut donare alteri Ecclefiz, five loco, aut perfonz, vel alio quocumque modo, per iodireâum difponunt, ut juri parochial! Presbyteri five Reâori» Parochialis Ecclefiz

tF ctefic detrahatur. Et ad didas machinationes , A pferint, adnotata , nobis, feu Vicario noftro — I

——"'—"k malitias cautius committendas, nonnulli Judices, & Notarii, ac alias perfonas, que aliquando interfont cum teftameota, vel codicilli eduntur, ut eisdem teftatorihus confidant, ac de difpofitionibua conficiant infiniment* imprudens confilium dc auxilium conferunt, & ad ufutn illicitum prubent eis ; Nos itaque Guido Dei Gratia Epifeopus Fcrranenfn, tam iniquis aftibus, & odiofis circumventionibus, quo poffumus remedio refillere cupientes, de communi Capituli Ferrarienfis Ecdefix confilio, k confenfu ftatuimus , & prefecti conftitutione mandamus, quod omnes & finguli, tam mares, quam mulieres, qui vel que ad reftitutionem mate ablatorum incertorum fciverint fe B teneri, ipfa male ablata in teftamentis fuis vel codicillis exprefle, omni dolo & fraude amotis , exprimant, & relinquant. Et fi teftatores hujufmodi apud aliquorum Religioforum, vel fecularium Ecclefias five loca, que eis conceditur , fibi cpmingat eligere fepulturam , et vo. lint Fratres ipfos, vel Redores aut eorum Ecelcfias, five loca de bonis fuis aliquid habituros vçl direâe atteftentur , et relinquant eisdem, exprimendo fuper ipfis tegatis pleniflime veritatem, ut Parochialis Presbyter, vel Ecctefta portione debita non fraudetur, fibl caventes provide ne feditionibus,, et ptrvaricationibus aliquorum alii vel aliis, a quibus hujufmodi portio live quarra minime deberetur, ad ipfo- C tum Fratrum utilitatem, et commodum fub aliquo velamine deceptorio relinquatur. Prsterea nullus judex , vei Notarius, nec aliqua alia perfona, cujufcumque conditionis , vel ftatus exiftat, psveurare przfumat, quod in prrdidit , vel aliquo predidorumquocumque modo, rei quafito colore, intentionis teftantiura, aut difpooentium immutetur veritas, vd veritati* fubftantia nullatenus pallietur. Et ut ptwdida caute obferventur, ftatuimus, quod nullus Notarius Qvitatis vel Diœcefis Ferrarienfis teflamentum aliquod conficere przfumat, nifi voca- D to prius et prefente Redore Parochialis Ecclefiz, a quo teftator ipfe debuit, feu confuevit recipere Ecclefiaftica Sacramenta, fi copia Redoris haberi poflit ejusdem. Si quis aurem prçfenris noftrat conftitutionis , inhibitionis , et mandati five mandatorum contemptor , vel ttanigreflbr extiterit, aut in peragendo contrarium eorum quz mandantur in ea per fe Vel alium , feu alios quocumque modo , ingenio five forma, publice vel occulte, przftiterit auxilium , confilium, et favorem, cujufcumque fit prxminentir, Ordinis, Religionis, conditionis ,et ftatus, excommunicationisfententiam , E poft decem dies a tempore publicationis hujufmodi numerandos, fe noverit incurfurum , quam ex nunc in tales ferimus in his feriptis, ad abfolutionis gratiam nullatenus admittendos, nifi primo duplum, quod ex fua circumventione dolofa fubtrahi contigerit, fuerit integre reftitutum.

Item cum ad noftrum inter cetera przcipue officium pertineat pias decedentium voluntates execution! débite facere demandari, omnes et fingulos Notarios Qvitatis, er Diœcefis Fcrrarienfis, qui teftatnenta aliqua fcripferinr, vel feripferint in futurum, nec non et fidekommiftarios inftitutos, ac inftituendos in quibuslibet teftamentis, prafenti ftatuto monemus, Jiuatenus ipfi Notarii omnia legata ad pias cauas tn teftamentis ipfis, quasfcripferunt et feri. intra menfem uunciandum, in jam feriptis i die monitionis hujufmodi ; tn feribeodis vero a die obitus teftatoris in feriptis debeant pnefentare, ipfique fi^eicommiflarii, legata in teftamentis contenta, ad quorum exeeutionem funt a teftatqribus ipfis aflumpti, vd in pofterum aflumentur, debeant intra fex rnenfium fpatium, in jam aflumptis a die hujus noftra monitionis,- in afliimendis, aut a morte teftatoris continue computandum, iis quibus legantur integre perfolvifle, nifi legitimo fuerint impedimento detenti, dc quo coram nobis,, vel Vicario noftro infra decem dies teneantur facere plenam fidem, alioquin Notarios fupraferiptos ab ingreflu Ecclefiz ex tunc tandiu fufpendimus in his (criptis, quandiu legata prxdida nobis, feu Vicario noftro curaverint prefentart ; fideicommiflarios vero prrdiftos execution*, et poteftate t*equendi teftamcnta eadem ex nunc decernimus efle privatos, ipforumque teftatorum exeeutio ad nos, et officium noftrum libere devolvatur. Anno

Dt rxctpllortllnr dlmtartu .

LI. Item quia nonnumquam propter dilatorias exceptiones aliquibus pcrtonis in caufis malitiofe propofitas impediri contigit judicia, feu deferi, cupientes litibus finem imponere , ac volentes parcere laboribus potius ct expenfis,' ftatuimus, et firmiter ordinamus, quod quicumque in foro noftro propoluerit exceptionem dilatoriam, et lu ea perfiftcns (uccubuerit, in expenfis parti alteri condemnetur faftis a tempore propofitz exceptionis ufque ad interlocutorum fuper dilatoria promulganda, volentes et decernentes prrfens ftatutum ad Abbates, Priores, Archipresbyteros , Przlatos, et Restores Ecclefiarum Qvitatis Ferrarie et Diœcefis pervenire , et extendi debere . Et infuper mandamus eifdem, ut ipfum faciant per fe, vel alium in fuis Ecclefiis publicari, ne aliquis poffit de cetero per ignorantiam excufari. Qui vero contrafecerit in prediftis, vel aliquo prediftonim, pœnam XX. folidorum Ferrarienfium incurrat pro qualibet vice.

Λ St^fMth & Or<bfn»rmtif tnht Ubertettm Ettltfi.*

LU. Item licet fecundum canonicas fanftiones omnes et finguli qui contra ecclefias etecclcfiafticas perfonas et ecclefia libertatem ftatuta vd ordinamenta fecerint, aut operam dederint , feu procuraverint ea fieri vd fervari, five confuetudines aliquas in praejudicium eeclefiafticr libertatis introduxerint, aut obfervaverint, l'eu fecerint obtervari ; nec non ftatutarii, ac feriptores ftatutorum ipforum, dt ulterius Poteftates, Confutes, ac Reftorcs locorum , in quibus hujufmodi ftatuta faâa et edita forent. aut coniuetudines introduce, edite, vel fervatr fint fententia excommunicationis ligati, quos in fententia excommunicationis innodamus, quam contra eos proferimus in his feriptis,- quia tamen hujufmodi fententia contemnitur a plerifque in animarum fuarum periculum & mortiferum detrimentum, nos volentes debito remedio providere, ftatuimus, it diftrifle mandamus, quod nullus Sacerdos Parochialis, nec alius quicumque, cujufcumque conditionis exiftat, in civitate, vd Diœcefi Ferraricnfi aHtfqa de przdiftis qui contra ecclefias, vel ecdçhaîlicas perfonas, & ccclcfir liberta-

tem

ey ton *ftatuta,* vel ordinamenta.... vel ut con-A
.. —,— faetudines aliquas fecerint, vel introduxerint,
anno «ut fieri, vel obiervariprocuraverint, five coo-
CMJSTI fcnicrint, vel ad hoc pneftavtrint coofilnun ,
M' auxilium, & favorem, au't flamtarios vel fieriptores flatutorum, five Poteflates , Confutes, vel Redores locorum, In quibus ftatuta fada *Ci* edita eflienr, aut confuetudines hujufmodi introduâx forent, aut etiam obfervatx In foro Pœnirentix pi«fumant abfolvere fine noftra, vel *Vicarii* noftri licentia, fit mandato, nifi In articulo neceftitatis extreme; dc tunc nifi Srius cautionem idoneam cum juramento prxirerintde parendo mandatis ecclefix, atque miniflris, & firmiter prom it tendo quod dabunt operam omnes quan tum poterunt cum efleflu , fit fide- B liter procurabunt ad revocandum & removendum totaliter omnia dt fingula ftatuta illa dc ordinamenta quaxumque, vcl confuetudines, quç de ipforum, & cujuslibet eorum confilio, favore , auxilio, vel afteniu ediâa, facia, procurata, veffervata forent In prrjudicium ecclefiarum, ecclefiafticarum 'perfonarum , & ecelcfiafticx libertatis; & quod de ipfis numquam confentient, nec dabunt operam, confilium, vel favorem flatutis aliquibus faciendis, aut ordinamentis, feu confuetudimbus Introducendis, aut obfervendis *in* praejudicium altquatutn ecclefiarum , ccclefiafticarum perfonarum , & ecclefiailicr libertatis. Quicumque vero facerdos parochialis, vel alius quicumqtie *contra formam* prx- mitbm aliquam de tranigreflbribus prxdiilis abfolvere fcienter prr'umplerit, aut eis tradere ecclefiaftica *[aeramenta,* vel ecclefiafticam fepulturam, ab audientia Confeftionum fit ipfo lado privatus, & ulterius pro qualibet vice, qua *contrafecerit , decem* libras Ferrarienfes Gamene noftrx perfolvat·

De mxnilitnibxs non faciendis centra Epifeopum , vtl ejus familiam.

LUI. Item prohibemus & diftriâe mandamus, ne aliquis Prxlatus, Rcttor, mimfter alienius Ecclefix vcl Monaftcrii ieu domus, aut. lodi venerabilis Civitatis & Ditrcefis Fcrrarien-' fts, cujufcumque flatus, ordinis, dignltatis, vel conditionis exiftat, nec alius quicumqne ecclefiam , campanile, vel domum , feu domos prxdiâorum locorum contra nos vcl familiam noflram feu nuncios noftros munire, incailcllare, vel munitos tenere, prxfumat. Qui autem contrafecerit, ipium in iis feriptis excommunicamus & excommunicationis fententia innodamus, quam excommunicationem fi per menfem fuftinuerint animo indurato, ipfum omni Prxlatura, Redorla, «dminiftratione, beneficio feu beneficiis, privilegiis & gratiis omnibus Ecdcfiafticis, qux haberer In Civitate Ferraricnfi vel Dia^cfi , prxfenti conftitutionc, fit omni qua poflumus P fit fungimur auâoritate puvamus . Monentes ultimo omnes fic fingulos uiriufque icxtis, cuiufciimque flatus, dignitatis feu conditionis exiftant, ne fupradi&is vel eorum alicui ad faciendum prxdiâa conferant auxilium & favorem publice vel occulte. Qui autem contrafecerit, ipfum ex nunc prout ex tunc excommunicamus In his feriptis, fic decernimus excommunicationis fententix fubjacere, & eorum familias ecclefiaflico fupponimus interdiâo, ne eorum filii vel nepotes lo Civitate Ferrarienfi velDiœcefi ad ecclefiaftica benefici* ullo modo de cetero admittantur.

Concil. General, Totn. XXV.

Dt Bernâth Commitnif Terraria. anno CHRISTI

LIV. Item flatuimus, injungimus fit tnamUmus, quod nullus Prxlatus eccletie cujufcumque, fxcularis, vel regularis, aut venerabilis vel pii loci, nec aliqua perfona ecclefiaftica Civitatis Fenarienfis vel Dioecefis alicui Bannito Communis Fenarienfis pro aliquo maleficio gravi, videlicet proditione , homicidio, incendio, furto, rapina, falfitate, vel aliis fimilibusindiftismaleficiis perpetratis, vel et perpetrandis dare audeant vel prxfumant confilium , auxilium vel favorem. Qui vero cootrafecerit pro qualibet vice pcenam nonaginta librarum Ferrarienfium incurrat. Quam fi per menfem unum non loiverit , animo indurato, nec venerit ad noftra mandata, ipfum omni prxlatura, redoria, dignitate, beneficio ecclefiaftico, privilegio, fic gratia, prxfenti conftitutionc, & omni qua poflumus auâoritate, privamus, & nihilominus conrra hujufmodi clericos ptrfonas ecclefiafticarenentes, receptantes vel affocianta per fe vel alios prxdiâos malefa&ores fic Bannitos Comlffiuni* Ferrarienfis non folum ad pœnas prandiâas, fed & ad alias gravius procedamus.

De Nat.rriir txtraneu.

LV. Quoniam propter notariorum aliquorum Cmalitiam, qui doloic interdum ad noftram feu Vicani noftri duâi prxfentiam, ut de aliquibus proteftationibus , requifitionibus denunciationibus , Inveftitionibus vel huiulmodi aliis conficiant inftrumenta , deviantes a tramite veritatis, & ftylum debitum pervertentes, nobis fic ccclefii noftrx Ferrarienfi damna & detrimenta contingere perpendimus ac jathiras, cupientes ab ipfis in quantum poflumus pr«cavere , pxlenti conftitutionc ftatuimus fic inhibemus diftriâe, ne aliqua perfona ecclefiaftica vel Ixcularis, cujufcumque conditionis exiftat, occafione alicujus proteftaiionis, inveftitionis, requifitionis, feu denunciationis faciende ad noftram feu Vicarii, Officialis vcl aliculus familiaris noftri prxfentiam intendens accedere, lecum ducat vel ducere audeat feu rogare aliquem Alium notarium vel tabellionem prxterquam notarium & tabellionem Curix vel Camerx noftrx Epifcopalis, quorum copia continuo poteft haberi, fit de ipforum eft legalitate plenius confidendum, ut de prxdidis aliquibus vcl de aliquo prxdiâorum aut eorum fimilibus conficiant inftrumenta ; nullufque notarius alius prefer noftros, nec fie telles aliqui fub poena excommunicationis fe hujufmodi conteflionibus inftrumentorum fcienter immifeeant ; decernentes *cx* nunc inftrumenta ejuimodi contra prohibitionem noftram confeâa, vel conficienda in pofterum, /afla , irrita fic inania, nulliulque penitus exiftertjfirmitatis.

De Conflitationibu! duabus vicibxi in anno legemb/.

LVI. Item prx&nti conflitutione injungimus fic mandamus, ut prardiâx conftitutionc* noftrx melius poflint commendari memorix fingulorum fic diligentius obfervari, quod Abbates, Priores, fic ceteri Prxlati regulates in communi audientia fratrum fuorum & fubditorum , Archipresbiteri vero feu Plebani, vel alii Prxlati quicumquc in communi audientia fratrum fic

Nαπ fub-

fubdîtonnn fuorum Capellanorum omnes prz-didas conftitutiones Doftras bis in anno, fcilicet feme! in quadragefima, & alia vice inter feflum S. Michaelis & S. Martini, legant aut legi faciant diftinde, & aperte, itaut omnes Sflint intelligere omnia & fingula, quz in ipoofttis conftitutionibus continentur, ne in obfervatione ipfarum aliquis de negligentia, vel ignorantia valeat cxcufari. Si vero aliquis de pntdidis hoc neglexerit adimplere, quadraginta libras Ferrarieufes perfolvat pro qualibet vice. Volentes etiam, & mandamus quod omnes, & finguli Przlati Ecclefiarum tam fzeularium, quam regularium Civitatis Ferrarienfis, vel Diœcefis omnes przdidas noftras conftitutiones ufque ad feftum Sandi Michaelis, proxime venturi, confcribi faciant, & in eorum ccdefüs teneantur habere, ac ipfas cum diligentia obfervare, quas Notarii curiz noftrz prslatis ipfis tradent confcriptas, & diligenter corrcdas, alloquin przdidam pœnam incurrant.

Dt abrogation/ vettrum couflitatiowrt.

LVIL Item volumus, & firmiter ordinamus, quod prrlentes conftitutiones, quz in hoc volumine continentur, per nos de confilio capituli Ferrarienfis nunc édite, corrcâz atque declarate, in przfentia Przlatorum, & Cleri Civitatis Ferrarienfis, & Diœcefis vocatorum, ad hoc led*, & publicate, ac per nos confirmate, de cetero ab omnibus, & fingulis inviolabiliter obfervcntur, omncfque nobis fubjeât eis uti debeant, mniiTis & abrogatis quibuslibet aliis conftiiutionibus olim a PrzdecetToribus noilris editis quo ad eam obfervantiam in futurum. Quas conftitutiones abrogamus, & Scriptis prrfcnitbus revocamus. Ita quod nullus deinceps ad ipfatum obiervantiam teneatur; (alvis infuper, & rciervatis nobis femper pleno jure ac libera poteftate. et arbitrio addendi, er minuendi, feu declarandi, vel interpretandi fuper didis noftris conftitutionibus, prout nobis melius et utilius videbitur expedire.

Qwd aHtntanttr ft ab Eccltfiis ultra quindecim dies fint licentia Epifeopi fint ipfo JaSo privati Ecclefiis.

LVIII. Quia ubi majus periculum vertitur, ibi eft plenius confulcndum; ldcirco propter quorumdam iniolrrtiam, qui ecclefias fibi commilfas, et curam animarum damnabiliter negligunt, et impavide delinquunt in grave periculum animarum, nulla fuper hoc noftra licentia requifit.a, ftatuto, quod loquitur de morte, vel abientiaclericorum, adjiciendo ftatuimus, quod quicumque obtinet, vel obtinebit etiam in futurum archipresbyteratum, prioratum, dignitatem, przlaturas curam animarum, vel reâoriam quamcumque in aliqua Ecclefia fzculari, ve! regulari Civitatis, vel Diœcefis Ferrarienfis, in ipla ecclefia teneatur relidere, et debeat, et continue defervirg. Quod fi quifquam przdiâorum ultra tempus quindecim dierum fine licentia noftra abfens fuerit, deinceps ab eadem Ecclcfia, jufto impedimento ceflante, fine noftra licentia requifita, & obtempta, cum ex tunc rumdem mtelligimus vagari, & habere fuam Ecclefiam detcliâam, ipfum abfentern, quicumque fit ille, omni Arcbiprcsbyteratu, Przpofitura, Abbatia, Prioratu, Dignitate, Przlalura, Cura, & Reâoria quacumque pnefenii ftatuto privamus, fit privatum denunciamus, caffantes, tt-annullantes omnes, et fingulas licentias, et dilpenfacioncs talibus perfonis fadas, que huic noftr* conftitutioni videantur in aliquo obviare, cum manifefte videamus io damnum Ecclefiarum, et animarum periculum redundare. Cupientes infafer Divinum cultum non minui, fed. augeri, huie adjicimus fandioni, quod quicumque Archipresbyter Ferrarienfis Diœcefis fuper abfentia ab ecclefia fua a nobis obtinuit difpenfationem in futurum, teneatur in Ecclefia ipfa duos, feu unum faltem juxta noftrz feu Vicarii noftri moderationis arbitrium continue tenere Vicarios Sacerdotes, qui in eadem ecclcfia officium quotidie celebrent nodurnum pariter, et divinum, ac populo miniftrent ecclefiaftica Sacramenta; quibus quidem vicariis de proventibus ipfius Ecclefiz tam «d Archipresbyterum, quam ad Canonicos pertinentibus juxta noftram vd Vicarii noftri difpofitionetn congrue volumus provideri, alias difpenfatio tam Archipresbytero, quam Canonicis ipfis indulta ftatim viribus non fubfiftant. Valde namque incongruum reputamus, ut fi qui in officio, propter quod beneficium eft conceflutn, Deum per fe vel alios negligunt honorare, ipfiusDei patrimonia debeant impugnari. Verum fi Archipresbyter ipfe in Ecclefia fua refidentiam fecerit pcrfonalem, tunc eo cafu volumus, & ftatuiTius, ut unum fecum tenere debeat Capellanui ipfius Archiprcsbyteri in divinorum celcbr^tjOne, & Sacramentorum ecciefiafticorum collationc^adjutor exiftat. Cui quidem Capellano idem Archipresbyter de proventibus ipfius Ecclefiz in viâualibus, ac de prebendis Canonicorum ejufdem ecclefiz abfentium, teneatur in falarlo providere prout per nos, feu Vicarium noftrum ordinatum fuit, & taxatum.

Editz, compilate, promulgat*, & approbate fuerunt conftitutiones fuperfcript* per Ven. in Chr. Patrem, & Dom. D. GuidonemDivina gratia Epifeopum Ferrarienfem, in pudentia Capituli Ferrarienfis, ac przlatorum, & Cleri Civitatis, & Diœcefis Ferrarienfis, & de conniventia, & confenfu eorum, videlicet dictorum virorum D. Andre* przpofiti Bonalberei Tance. Gratiani Canonicorum maioris Ecclefiz Ferrarienfis R. P. D. Fratris Barnabini Abbatis Mon. S. Bartholomzi prope Ferrariam, D. Joannis Capellani Sindici, & Procuratoris Monafteri S. Georgii tunc vacantis Prioris, Fr. Placiti Prioris mon. S. Antonii, D. Zambelli Archip. plebis Melariz, D. Nicojacii Archip. plebis contra padi, D... Archip. plebis Ficaroli, D. Petri Archip. plebis Sanâi Martini de Pontonaria, D. Bonaventure Archipresbyteri plebis Donarii, Dom. Francifehini Archipresbyteri plebis Bonettici, Dom. Archipresbyteri plebis Frifigalis, D.......... Prioris S. Joannis iuperioris, Carlini œconomi plebis Fumiganz tunc vacantis, D. Bennati prioris ecclefiz S. Agatz, D... prioris eccl. S. Agnetis, D. Bonfegnoris reâoris S. Stephani archipresbyteri conventus presbyterorum Civitatis Ferrer. DD. Petri prioris hofpitalis S. Lconardi, Jacopini prioris hofpitalis Domus Dei. D. Omdonis arenipresbyt. plebis de feptem Policing, Dom. Raynerii presbyt. ecclefiz S. Joan Burgi inferioris D. capell. monad. S. Silveftri, Fratris Mazxolz rcâ. eccl. S* Laurentii, D. Barifholomzi red. eccl. & Vitalis, D. Lconiüi red. eccl. S. Apolonaris, D- Michaelis red. S. Salvatoris, D. Bonfadi rcâ. eccl. S. Nicolai, D. Bo-

anno CSUtfri *<I*

Bonagratis capell. eccl. S. Alexii, D. Achiante A S' ?ctri' D. bbcolai red. eccl. S. Gregorii feu Capellani, D. Capellini plebis Gaibans, fratria Thomafini & fratris Donati fratrum Ecclefix S. Pauli, D. Pauli red. feu capell. ecclefia: S. Maris da Bucho, D. Michaelis olim redoris eccl. S. Clementis, D. Joannis red. eecl. S. Jacobi, D. Hafeimber red. eccl. S. Marie Nove, D. Qgnabentis Ted. eccl. S. Blafiii, Dona. Fftmcifci redoris ecclef. Omnium SS. Dom. Benedidi redoris eccl. Sandç Crucis, Sacini redoris eccl. Bagnote, Dom. Carnavalis redor. eccl. Bauriz, & Dom. Joannis redor. eccl. Foflaoov·, & aliorum multorum Clericorum ; d per ipfos nullo contradicente audoritate prêtât! Dom. Epifcopi approbate & confirmate fuerunt conftitutiones fapraferipte in mflef. treoentef. trigefimo fecundo iodid. XV. die X. menf. Julii Ferraris in epifcopali palatio, in fala magna fuperiori, prefentibus tefiibus diferetis viris D. Paganino beneficiate in eccl. Booon. camerario, Tucio notario & officiali prefati D. Epifcopi, D. Joanne de Brinis, Bonaventura & Pace de Brinis notariis curte epifcopalisFerrarienfis, Curibene, Sandido, & Seracto nunciis ejufdem curte, & aliis muttis, falvis tamen & refervetis prsfato dom. Epifeopo pleno *jure &* libera poteftate & arbitrio addendi dc minuendi, declarandi dc interpretandi fuper didis conftitutionibus, & qualibet caufa, prout ei melius & utilius videbitur expedire.

anno CHRisTt >n>'

Ego Albertinus filius D. Joannis de Brinis not. imperiali audoritate, ac epifeopalis curte Ferr. notarius predidarum conftitutionum compilationi, promulgationi & *confirmationi* prefens rogatus ac juffus una cum D. Joanne, Pace fit Bonaventure de Brinis notarius dide curte, a *praefato* DominoEpifeopo de ipfarum conftitutionum compilatione, promulgatione fie confirmatione facere publicum inftrumentum, fupraferiptam publicationem, promulgationem & confirmationem feripfi.

ADDITIONES AD HOC CONCILIUM.

Ex Archivo Metropolitana Ecclefix Ferrarienfit excepta fient feqxentes fufpettfionst quarumdam tx bis nafiitutionibus. Ifia autem fitfpe^fioaes decreta faut a B. Jeanne de Tasfigncno Epifeopo Ferrorun **fi** m *Sjmda ab ipfo habita Ferraria* anno 143a. *die* 30. *Septembris.*

N.9 XIV. De Canonica infiituttone..*in partem abolenda.*
N.° XVII. De Ecclefiis fpedantibus ad collationem Epifcopi.
N.® XVIII. De pluribus beneficiis ecclefiafticis non recipiendis ... *in totum abolenda, quia funt pütra jxra probantia.*
N.° XXVI. De pofieftonibus, et bonis Ecclefiarum non alienandis, vel obligandis.
N." XXIX. De bonis alicujus Ecclefie injufte habitis occupatis, aut habendis vel occupandis.. . , . *Decretum pradiflum non inteiligatier de frudibus.*
frl.· XXX. Dc Decimis.
N.· LIX. Quod abfentantes fe ab Ecclefiis ultra quindecim dies fine licentia Epifcopi, fint ipfo fado privati Ecclefiis.
N.° XV. Dc Monachis, vel Canonicis, vel Clericis non recipiendis, et non inftituendis abfque licentia Epifcopi.
N.· XXIV. De Tcflamcntts, et ultimis voluntatibus.

CONCILIUM TERRACONENSE III.

CHRIS!

El Mirtene Then»™ Aw'd. t. 4.

Sub codem Joanne patriarcha Alexandrino et adminiftratore ecclefie Terraconenfis celebratum.

Ex MS. ecclefia Avenine^fis·

I. ***Contrafctcicntes guerram feu malum per modum guerrt fine diffidantento·, &$uod archiepifcopus pofft fuper hac cotiftttutione*** d* ***atiit contra invafires cditit procedere.***

AD reprimendam audaciam perverforum, clericos feu perfonas ecclcfiafticas diffidantium feu procurantium diffidari, aut eorum occafione homines vel loca eorum, fuit dudum in provin Ccxali confilio Terraconx conftitutum quod facientes talia incurrerent excommunicationis fententiam ipfo fadlo, & terra eorum effet fuppofita ecclefiaftico interdiélo: verum quidam non attendentes mentem illius conftitutionis, feu verba ; ac pcenas ejufdem aftuta calliditate evitare volentes, contra illos quos diâa conftitutio diÆdari prohibet guerram abfque diffidamento faciunt, feu eos homines, loca vd bona eorum per

anno" m<xlutn 8UMTac » ^cu hoftiliter, aut alias A
HR.KTI cum turba, feu hominibus coadunatis, ex propofito damnificant & invadunt; quamquam contra perfonas eccrefiafticas, vel homines loca, aut bona eorumguerra fieri non poflit: Nos igitur JOANNES miferatione divina fandz Alexandrine fedis patriarcha, & adminiftrator in fpiritualibus & temporalibus a fede apoftolica deputatus, facti approbatione concilii, attendentes eos, qui talia agunt, non minus tx. plus delinquere quam fimpliciter diffidantes; eamdem conftitutionem quz ad hoc fada extitic, nc damna ecclefiis, clericis, feu perfonis ecclefiafticis inferrentur, locum habere decernimus quantum 'ad omnia ejus capitula, etiam contraillos, qui abfque diffidamento przdida faciunt, vel aliquid przdidorum, & qui in hoc dederint confilium vel favorem Adjicientes didam conftitutionem locum habere etiam contra eos, qui prrdi&oc diffidantes, guerrificantes, feu malefadores in locis fuis receptaverint, five defenfaverint publice vel occuitc: quam quidem poenam locum habere decernimus contra omnes perfonas, quz in didis criminibus feu delidis perfiftunt, nifi infra duos menfes a tempore hujus conftitutionis continue computandos fatisfecerint de eifdem. Statuentes quod pj-rienrenv conflicutionem & alias contra raptore*, & invafores perfonarum ecclefiafticarum, rerum & bonorum, ac hominum eorumdem diffidatores, malefadores, damnificantes, receptatores, ac fautores, & defenfores przdidos edicas nos patriarcha adminiftrator przdidus, & archiepifcopi Terràconz qui pro tempore fuerint, per quemcumque fuerimus requiiiti, & etiam fine requifitione & officio i pro nobis & ecclefiz Terraconz ac canonicis ejufdcm & familiaribus noftris poffimus libere per totam provinciam Terraconenfem obfervari facere, & fecundum earum formam procedere; ac procedi facere fuper eis, <5c fuper his fubditi fuflraganeorum noftrorum teneantur nobis, & didis archiepifcopis obedire: nedum pro committendis in tuturum contra conftitutionem przdida», immo pro his quz contra eas jam funt etiam commi/Ts

Anno christ

II. L7/ *denunciatos,* dr *publice in ecclefiis excommtaucatos per conjlitutiones contra invafores editas, nullus in fuis daintbus feu bofpiriis aeunittat, σ quod officiales epifeoporum pro caufe epgnitione fuper diflis confiliunonibus nibtl rt ctpiant ;* dr *ejuod cenfuram ecdcfiafiicam aggravaverit contra tales.*

Pia confideratione przdeceflbres noftri excommunicantes invafores. raptojjres, & deprçdarores hominum, ecclefiarum & eccleiiafticarum rerum ac locorum religioforum, nec non fautores aut receptatores eorum, provide ftatuerunt quamdiu principales malefadores hujufmodi in aliqua villa vel civitate exiilant, ecclefias penitus cçffare a divinis: prohibentes tales ab excommunicatione abfolvi. donec de przmiffis falisfecerint competenter. Confideravcrunt quod malefactores hujufmodi a civitatibus Ac villis, ad quas eos venire contingeret, expulii, rubore fuflufi, ad humilitatis & debite fatisfadionis ac reconciliationis facilius inclinarentur alfedum. Sed, proh dolor, quod interdum conflitutiones fuper his edite debite non fervantur, hujufmodi excommunicatio, qu$ contra formam didarum conftitutionuni faciliter relaxatur in animarum periculum deducitur in contemtum Nam vix aliquis participalium talium excommunicatos evitat, nullus etiam de fuis civitatibus vel villis eos expellit, & ex hoc fequitur, quod ipfis excommunicatis in civitatibus & villis remanentibus, cum ceflent ecclefiz a divinis, participantes divinorum multis infumtibus fubjiciuntur, divinum officium intermittitur, ac juri ecclefiarum in proventibus & obventionibus debitis detrahitur & honori, & quod horrendum eft dicere, didis excommunicatis interdum propter munera eis oblata de civitatibus & villis ad horam & tempus modicum exeuntibus, quod in eorum poenam fpecialem ftatutum eft, in premium feu lucrum eorum vertitur temporale; & fic quod ad defenfionis przfidium eft, nutrientium ad iniquitatis difpendium retorquetur. Cupientes igitur conftitutiones przdidxs debitum fortiri efledum ac prçdi&am excommunicationem deduci nullatenus in contemtum, hoc ftatuto perpetuo facro approbante concilio, excommunicamus omnes qui fcienter hujufmodi malcfadoies excommunicato*, poftquam in ecclefia parochiali per tres dies dominicos vel feftivos denuntiati fue-

cxaisn fuerint publice excommunicat! in ipfa parochia, in fui ad habitandum vel hofpitandum arce petierint, vel receptos fuftinuerint domibus vel hofpitiis, aut eos per alios recipi mandaverint, vel fecerint: quo· ftatim ex fuo officio eu iam abfque requifitione cujufquam epifeopi, & eorum officiales principales, & alii pro epifcopis jurifdi&ione utentes, excommunicatos denuncient ufque ad fatisfaâionem condignam. Prxcipirnus infuper omnibus epifcopis Terraconx provincix ac vicariis vel officialibus earumdem, quod circa obfervationem iftius & aliarum conftitutionum fe exhibeant promptos, favorabiles, & benignos; & ut liberius ad obfervationem conftitutionum hujufmodi procedatur, prohibemus vicariis ac officialibus epifcoporum principalibus γ & aliis pro epifcopis jurifdi&ione utentibus, ne pro caufx commiflione vel proceflu faciendo contra malefaâores hujufmodi aliquam pecuniam prxtextu falam vel labosis exigant, vel «iam recipiant: ne przt extu hujufmodi pecunix habendx, vel eo quod falarium non habebunt, differant fcienter procedere cum fuerit procedendum: alioquin eo ipfo fufpenfi fint ab officio & divinis. Prohibemus etiam epifcopis, ac vicariis, & officialibus eorumdem, nc ad commiffionem vel proceffum hujufmodi faciendum, aliquem vel aliquos debeant delegare: cum hominis hujufmodi caufa eis incumbere dignofeatur. Poftquam autem coutra aliquem vel aliquos ipfas conftitutiones duxerint publicandas, eafque ut excommunicatos fecerit evitari, contra eos, exigente contumacia, requifitr procedant. videlicet contra fuos fubditos puro & mero officio cenfuram ecclefiafticam aggravando: nec tales malefactores vel receptatores eorum abfolvant, donec de damnis & injuriis propeerea irrogatis fatisfaftum fuerit competenter. Imponant infuper abfolntis fub debito prat* ftiti juramenti talem poenitentiam pro committis, quod pcena docente cognoleant quantum exccffcrinr, cellationum hujufmodi obfequia exhibendo; quam panam ii forte peragere contcmferint, in priftinam excommunicationem eos in hoc cafu reincidere, denuntient ipfos recidiife. Qui vero aliter eos duxerit abfolvendos, ad intereffc illis qui taliter damnificari fuerint teneatur, & divinx fubjaceat ultioni, ac judicio concilii fiibiequentis. Nos autem patriarcha & adminiftrator ecclefix Terracone prxdi&us, & fucceilorei noftri qui pro tempore fuerint archiepifcopi Terracono In nobis & officialibus noftrûhanc conûitutionem & alias fupradi&as peromnia obfervabimus & obfervari etiam faciemus.

IU. *Quod clericus bénéficions non advocer contra ecciefiam pro laico.*

Cum ecclefia una fit, unum Deum przdicet arque colat, & omnia qux ipfa ecclefia habet unum fit patrimonium Crucifixi, quilibet clericus bénéficiants, qui de ipfo patrimonio vivit, ipfam non impugnare, immo defendere teneatur; &. aliqui clerici bénéficiait de patrimonio fupradido contra eam in caufis non dubitent laicisf patrocinium impertiri, Idcirco conftitutione przfcnti ftatuimus perpetuo valitura, quod nullus bénéficiants in aliqua caufa, quam clericus aliquis contra laicum aliquem ratione fui beneficii habeat, agendo vel defendendo in judicio ecclefiaftico feu etiam fxculari laico contra clericum, nifi in cafibus, in quibus permiffum eft, clencos coram fxculari iudicc poftularc, impendat patrocinium judicio, vel extra publice vel occulte advocati feu procuratoris officium exercendo: in facientes contrarium excommunicationis fententiam proferentes.

IV. *Qjsod fervitorts clericorum, mfipronuftum cis vel petitum in vita fuerit, non pojfint exigere falarium ab eifdeni.*

Statuimus, quod hi qui cum prxlatis & perfonis ecclefiafticis pro domefticis & familiaribus morantur vel morabuntur, poft mortem dominorum non poffint petere falarium, feu folidatam, nifi probaverint quod cis promiflum fuerit falarium vel folidata, feu fuper reinuneratione habenda pro fervitio domino· convenerint viventes in judicio, faltem citatione fequuta.

V. *Contra dominos impedientes quod perfona ecclefiaftica in eorum locis domos, granaria vel borrea babere non pojfint pro eorum redditibus congregandis.*

In nonnullis partibus provincix Terraconz locorum domini ecclefiafticis utilitatibus invidentes, non permittunt quod perfonz ecclefiafticx, qux inibi decimas percipiunt, emant feu articulo acquirant &. habeant domos feu horrea vel cellaria, in quibus décimales redditus

«mW**

4NNO CHRirri ..... tus °°ngfeicntur» aut etiam conferventur, prohibent etiam fübditis fuis, &diverfis modis eos retrahunt, ne didis perfonis ecclefiafticis ac ementibus ab eifdem domos, horrea aut vafa ad hoc locent, commodent, vcl concedant: quod quidem facere moliuntur, ut perionx prxdidx didos redditus eifdem dominis vendere pro minimo compellantur. Nos igitur indemnitati ecclefia-* ruhi providere volentes, & abufum hujufmodi in divinae legis oflenfam prxfumtum penitus de ipfa provincia extirpare, facro approbante concilio, loco-*^^* chrkti *n>' rum ordinariis praecipiendo mandamus, quatenus fi locorum domini & redores, poftquam pro parte perfonarum ecclefiafticarum inde requifiti fuerint, deliquerint in prxdidis vel aliquo prxdidorum, fententiam excommunicationis, quam obfequia hujufmodi fubtrahentes incurrere dignofeuntur, contra ipfos dominos vel redores ftndeant publicare, ac eorum exigente contumacia cenfuram ecclefiafticam aggravare,

CONCILIUM BENEVENTANUM

Habitum anno 133t. a Monaldo Archiepifcopo.

Hujus Concilii fragmentum **MJ.** *babemus in metropolitano Archivo in pervetufto Codice, incipiente a Capite XΠ1. ufque ad Cap.* ***LXXIII.*** *quod efi ultimum: priores namque* ***pagina,*** *duodecim alia capita continentes, defiderantur. Qjsa itaque reperimus, fideliter exferipta*, /w»r, *qua fequuntur.* '

CAP. XIII.

Pro Beneficiorum collatione, nihil Vel^ detur, vei accipiatur a quocumque. Collationis littera penes prefentatum extent.

ΪK Cvd. duo Beor*. **JTem**, ut error fimoniaex pravitatis, 1 & labes ejus funditus extirpetur, fub excommunicationis pœna monemus, & ordinamus, atque ftatuimus, quod nullus dc Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventana pro aliquo beneficio D obtinendo aliquid fpirituale ex pado, vel juramento, vel aliquid temporale, pecuniam, vel alia bona promittat, feu donet alicui Domino Epifeopo, Abbati, vel alteri Domino fpirituali; necnon Comiti, Baroni, aliifque perfonis fxcularibus cujufcumque exiftant prxeminentix, feu patronis Ecclefiarum quatumcumque vel fux farmlix, vel etiam alicui alteri mediatori, vel procuratori, quocumque quxfito colore, vel propter E aliquam tranfadionem alicujus beneficii Ecclefiaftici, feu permutationem, nifi in quantum jura permittunt. Supradidi autem fint cxcommunicati. Simoniam committentes, tam dantes, quam recipientes, quam etiam mediatores, quam etiam promittentes, & jurantes, fint Bbeneficiis Ecclefiafticis, qux obtinent, ipfo fado privati: & nihilominus fententiam excommunicationis incurrant. Adjicientes nihilominus, & mandantes, quod nullus patronus Ecclefix Civitatis, Diœcefis, & Provincix prxdidarum cujufcumque ftatus, prxeminentix, aut dignitatis cxiftat, litterram collationis Ecclefix, feu inftitutionis prxfentati ad didam Ecclefiam, feu in pofterum prçfentandi penes fe habeat, feu retineat quoquo modo: immo ipfas efle volumus penes inftitutum prxdidum, donec vixerit. Et quod nullus patronus Ecdefix cujuicumque przdidarum Civitatis, Diœcefis, & Provincix quocumque quxfito colore, vel via recipiat, nec recipere poffit aliquem frudum, feu redditum ipfius Ecclefix ab inftituto pado, nec aliquid aliud ab hujufmodi prxfentato, feu prxfenfando per eum. Contrarium vero facientes tam dantes, quam recipientes poenas eafdem incurrere volumus ipfo fado.

CAP. XIV.

Beneficiorum collatio favore alicujus, aut timore fafla, nulla ***fit.***

ITem, quod nonnulli ambitionis vitio ·* irretiti viam redam oberrantes, ut cxci, & ovile per oftium non intrantes, dum beneficia vacant, Dominos temporales, & alios Magnates, & Potentes adeunt, ab eifque ad Prxlatos, & alios, ad quos fpedat collatio, & inftitutio beneficiorum, ipforum preces, & noftris exigunt, & obtinent opportunas. Unde contingit, quod Prxlati ipfi

" J^*ipû Dominos temporales, & eorum in-
oiusn dignationes verentes, fxpe indignis be-
u»·· neficia conferunt, vel fi non conferunt tali, prout fupra nominato, ipforum Dominorum, & Potentium odium, & indignationem incurrunt. Ex quo, prout fxpe experientia docuit, Prxlatorum Ecclefiafticorum non modicum fequitur detrimentum. Nos volentes huic morbo, qui fine fimonix vitio vix accidit, illam, quam poflumus adhibere medelam, prxfenti Conftitutione in noftris Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventanis perpetuo valitura, fancimus, ut quicumque Clericus Civitatis, Diœcefis, & Provincix prxdidarum preces, vel littergs a Domino potenti hujufmodi pro aliquo beneficio obtinendo impetraverit, vel obtinuerit per fe, vel per alium, direde, vel indirede, quocumque colort\qu<fito, ipfo fado fententiam excorhipunicationis incurrat; & nihilominus ft Ordinarius vi, vel timore compulfus beneficia ipfa conferat, vel eos in eis inftituat, declaramus auw doritate prxfentis Çonftitutionis colla-C tionem, feu inftitutionem hujufmodi non valere. Inftitutum modo pnemiifo tamquam indignum fore penitus amovendum, ipfumque reftitutioni ftudum
r«Gn detft perceptorum. *

CAP. XV.

Teflamcntorum exequatures infra annum Tefiatortern voluntatem exequantur.

ITem prxfenti conftitutione fub excom-
A municationis pœna monemus omnes, & fingulos Clericos, & Laicos cujufcumque ordinis, ftatus, & dignitatis exiftant, Civitatis, Diœcefis, & ProvincixBencventanx, qui exequutiones debent facere teftamenronim, & ultimarum voluntatum, vel in futurum debebunt, & tam hxredes, quam quofeumque luccellores, & pofleffores bonorum decedentium prxdidorum, condentium teftamentum, ut exequutionem hujufmodi perficiant infra annum, a die mortis, vel conditi teftamenti computandum, decernentes g hujufmodi ex nunc pro tunc excommunicates. Elapfo anno, vel conditione adveniente, prout jura volunt, ad nos, & noftram Curiairf, feu Suffraganeos noftros, & eorum Curias fore legitime
r«im <ktft devolutas pro prxfenti etiam. *

Iterum dc exequutione quorumcumque male ablatorum incertorum quovis quxfito colore › Contrarium vero facientes ipfo fado excommunicationis fen-Atentia innodamus, abfolutione eorum...... – nobis. & noftris Suffraganeis, prout ad aJusn Nos, & ipfosfpedat, acnoftris, & eo- 'in. rum Vicariis tantummodo refervata.

CAP. XVI.

Nemo ttflamentorient exequutiones impediat fub anathematis pana.

TTem monemus fub excommunicatio-
* nis pœna, ut fupra, quod nullus impediat direde, vel ' indirede, publice vel ~~occulte quocumque~~ quxüto colore, quominus exequutiones prxdidx perficiantur in terminis fupradidis; alioquin, didam excommunicationis fentcntiam incurrat ipfo fado.

CAP. XVII.

Teftatorum. beredum, tefiamentoriumque exequutorum nomma infra menfem Epifeopo, vel ejns Vicario notijiccntur a Notariis.

TTem monemus fub excommunicatio-
* nis pœna omnes, & fingulos Notarios, Presbyteros, & Clericos Civitatis, Diœcefis, & Provincix Beneventanae, qui teftamertfis, feu ultimis voluntatibus quibufeumque jam fadis, vel ex nunc in antea faciendis pro Notario, feu Scriptore: & ubi teftamenta ipfi non feriberent, pro teftibus intervenerint m futurum, quod infra menftrm unum poft mortem illorum, quorum fcripferunt te ftamenta, vel alias quafcumque ultimas ' voluntates, feu * praemittitur, in tefta- d<efl mentis non feriptis pro teftibus interfuerint, debeant nobts, vel Vicario noftro, vel alteri, cui mandaverimus, aut noftris Suffragantis, vel eorum Vicariis, feu aliis quibufeumque mandaverint, nomina teftamentorum decidentium, haeredum, & exequutorum teftamentorum ipforum aflignare in feriptis.

CAP. XVIII.

Arcbipresbpteri, Ecclefiarum Restores, Capellani, & Clerici teftatares ne infiment in fraudem canonice portionis cul Ecclefiam, ecclefiaflicqfve perfonas pertinentis.

TTem monemus, ut fupra, omnes, &
* fingulos Archipresbyteros, Redores Ecclefiarum, Capellanos, aliofque Clericos cujufcumque ordinis, velconditionis exiftant, necnon omnes, & ftngulos

"^^"los Notarios, Judices, & Scriptores, &A
Christi ahos quofeumque tam mares, quam mulieres Civitatis, Diœcefis, & Provinciz Bcncvcntanx, qui ex nunc intererunt, feu flabunt' in confectione tcftamentorum maris,-vel multeris Civitatis, Dioecefrs, & Provinciz fupradidlarum, quatenus nullo quziito colore verbo, figno, vel failo impediant, feu turbent, vel alias fraudulenter inflruant, vel doceant, facientes, leu condentes teflamentum, feu tellamenta, vel ipfi teilatores in eorum teftamentis aliquam claufulam, fen verbum apponant, vel aliis apponi faciant diftinile, vd indiflinde pir quamcumquc formam verborum, vel ta. citurnitatc, feu alias modo quocumque, per quem nos, & noftra Curia, vel aliz Curiz, Ecclefix, eccleiiafticxque perfonx notlrarum Civitatis, Diœcefis, & Provinciz defraudaremur portione canonica, & alus juribus nobis, & eis competentibus prout jura volunt, & mandant. Contrarium vero facientes excommunicationis fententia: fubjaccre volumus ipfo fado.

CAP. XIX.

Regulares te/lamentis nullo modo fe ingerant; nec eorum exequutores exijlant, ηιβ piatjiit.i Epijcopo cautione de βdélitrr exequcr.do.

ITem prxfenti conilitutione fiatuimus, ac etiam ordinamus, quod nulla perfona cujufcumque ordinis, vel conditionis exiflat, qu.c in Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventana in tcftamentis, feu ultimis voluntatibus pro exequutorc, aut diflributore tcftamentano, aut alias quocumque nomine nuncupentur, per teilatores vel decedentes fuerit ordinata, de excquutione teilamcntorum ipforum, aut ultimarum voluntatum fe audeat intromittere, vel prxfumat: aut bona quacumque eorumdem ad luas manus recipere, vel dc ipfis difponere quoquo modo, niti prius coram Nobis. & Suflraganeis noflris, aut noflro, vel eorum Vicanis dederit idoneam cautionem ufque ad valorem bonorum diflnbuendorum de dicta exequutionc fideliter facienda: maxime quia plcriquc bona ipfa libi appropriant, aut de locis, in quibus eft exequutio tacienda, fe transierunt ad remota; unde voluntates decedentium defraudantur. Contra vero facientes excommunicationis vinculo innodamus.

CAP. XX.

anno / CHRISTf

Male aldatorum incertorum diipoftio ad Epiicoputn fpedat, licet a teftatore ad certos ufus fuerint deputata. Eorum notitia infra duos menfes ad Epifcopos deferatur.

ITein. cum licet quaedam aliquorum. Dodorum juris canonici lint opiniones diverfx, quod difpofitio male ablatorum incertorum fpedet ad Diœcefanum, vel ad exequutores teftamentolum defunctorum; Nos opinionem illam, tamquam juri confonam DoClormn plurimorum in hoc concordantium amplectentes, videlicet, qnod dilpofitio male ablatorum incertorum ad Ordinarium, ac Diœcefanum, & Epifeopum loci fpedat tantum, & non ad exequutores tellamentorum pratdiclorum, hac perpetua conftitutione ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod ipforum male ablatorum incertorum difpofitio, & exCcquutio fub quacumque forma verborum dimiflorum, etiamfi per ipfos teilatores prxdiéla male ablata incerta ad certos, & determinatos ufus deputata fint, vel in pofterum deputentur; (quas deputationes ex nunc decernimus irritas, & inanes;) & nihilominus etiam fupradiélorum exequutorum per teilatores ipfos fuper difpofitionem câmdem induftria eligatur; & ad Nos, & Sncceflbres noftros, ac Suflraganeos noftros,prout ad quemlibet eorum pertinet, fpedare debeat, atque fpeilct; monentes omnes, & finguios exequutores, & haeredes quorumcumque teftatorum, qui deceffierunt, ÔC in pofterum decedent Civit*tis, Dicecelis, & Provincial Beneventana: una canonica monitione pro omnibus, & peremptorie, ut de malis ablatis incertis qualitercumque dimiilis, vel dimittendis in pofterum, infra menfes duos computandos à die obitus decedentium eorumdem, Nobis, vel Suffraganeis noflris, aut noflris, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis fatisfaciant cum eHedu difponendi, & Ecxcquendi per Nos, vel ipfos Suffraganeos, prout Nobis, & ipfis pro falute animarum teftatorum ipforum falubrius vifum fuerit expedire. Contrarium vero facientes diéla monitione prxmiflâ ipfo facto excommunicationis fententix decernimus fubjaccre.

CAP.

ANNO CHRISTI

CAP. XXI.

Canonica portio infra annum Epifeopis .feu Eeclefis pervivatur.

TTem monemus, ut fupra , omnes, & * fingulos exequutores & haeredes , feu fucceflores bonorum defundorum Civitatis Dicecefis, & Provinciae Beneventane quod fi infra annum a die conditi teftamenti quartam , feu canonicam portionem Nobis, vel ipfi Suffraganeis, & noftrx, ac eorum Ecdefiis prxdi&is Civitatis, Diœcefis , & Provincix de jure debitam non folverent , quanam ipfam nobis ,& noftris Suffraganeis ,Clericis, & Ecclefiis aliis, quibuseamdemdebent , integraliter debeant affignare . Alioquin in contrarium facientes , canonica monitione przmifla , fententiam excommunicationis proferimus in his fcriptis. -A'

CAP. XXII.

Pecuniam, bonaque alia Metropolitana Ecclcfia, *S. Bartbolomai, aut alus Civitatis* , dr *Provincia legata , aut debita retinentes, aut occupantes , excommunicantur·*

TTem ftatuentes monemus una moni* tione pro tribus, & peremptorie, ac etiam excommunicamus , & excommunicates in his fcriptis denunciamus onprrt illos cujufcumque ftatus, gradus , ofdmis , & conditionis exiftant, qui pecuniam, & bona alia legata , dimiffa , & quocumque modo debita, feu relida in ultimis voluntatibus , & teftamentis Nobis5 dc operi fabricx majoris Ecclefiz Beneventanz , dc Ecclefiz S. Bartholomxi Apoftoli » & aliarum Ecclefiarum Civitatis, Diœcefis, dc Provincic Beneventanz , ac Prxlatis, Clericis, & Capellanis earumdem occupaverint, feu occupata tenuerint , ut folvendo illa infra annum ipfis Ecclefiis, Przlatis , Clericis, & Capellanis ipfis Legatariis fatisfaciant iidem integraliter cum ef-£ fedu .

CA h XXIII.

Ecclefafticorttm bonorûm detentores, occupatorts , dr *non revelantes , anathematis pana compelluntur.*

ITβτη, quia funt nonnulli, prout mul* torum habet afTertio,qui terras,prata , pafcua, molendina , filvas , netnoAra, domus, cenfus, inftrumenta, adla regiftra, privilegia, & alia bona jura ad Nos, &. Beneventi ecclefiam , & ejus capitulum, & alias ecclefias Civitatis , Diœcefis, & Provincix Beneventanz pleno jure fpe&antia detinent occupata , feu alias indebito quovis modo , & ea folvere, & reftituere negligunt in ipforum animarum peticulum, prxdiilarumque ecclefiarum prxjudicium , & ja&uram : Nos indemnitati earumdem ecclefiarum, ex cura fufeepti regiminis providere volentes, requirimus , & monemus omnes , & fingulos occupatores , detemptoràs hujusmodi , eorumque participes inftitutos, ut infra unum menfem a dic publicatz przfentis computandum, quem cis pro monitione canonica, & termino peremptorio affigngmus , fub excommunicationis pœna , quam in detemptores , eorumque participes, & fcientes, fi fecus fecerint, ex nunc prout ex tunc fimiliter ferimus in his fcriptis, pratdiAa refignare , perfolverc , & reftituere prxdiiHs ecclefiis , Cvel cis, ad quos earum gubernatio fpeftare dignofeitur, ac participes, & fcientes debeant revelare .

chris ti »*>··

CAP. XXIV.

In bonorum , Juriumque ecclefiafticarum turbatores excommunicatio fertur .

TTem excommunicamus fimiliter in his * fcriptis omnes , & Ungulos indebite turbatores,& molcftatores pofiefiionum, bonorum majoris ecdefix Beneventana:, ejus Capituli , & aliarum ecclcfiarum , Civitatis, Dicecefis , & Provincix Benevtntanz, tam mobilium, quam Habilium, necnon jurium , reddituum, cenfuum , & aliorum proventuum dicftz ecclefiz Beneventane , & Capituli fupra* didi, & aliarum ecclefiarum Civitatis , & Dicecefis, & Provincix fupradi&z , fcientes , eorumque participes , quique ad prxdicla dederint auxilium , confili* um , vel favorem .

CAP. XXV.

Ecclefiafticis perfonis colle&as imponentes, eorumque fautores excommunicantur . Si Vniverfitates in hoc culpabiles fuertnt f interdiflo /apponuntor.

TTem przfenti Conftitutione monemus * una pro omnibus , & peremptorie omnes ,· & fingulos cujufcumque praeeminentia, conditionis , vel ftatus exi* ftant,

, qui Przlatis , ecclefiis , perfonif-A que ecclefiafticis, regularibus , & fzeu-laribus imponunt, & impofuerint in futurum onera gravia , ipiofque talliant , & eis, vel ipforun^ alicui colkôlas imponunt , & fuorumiproventuum dimidiam decimam , viccfimam , vel quamvis aliam portionem, aut quotam exigunt, & extorquent, ipfofque moliuntur multifarie fubjacere fervituti , fuxquc fubmittere jurifdivlioni ,& qui talia impofuerint, vel exegerint, Clericis,& perfonis eccletiafticis , & ipfis invitis , aut apud xdes facras depofita,feu alia bona ecclefiaftica , & ecclcfiafticarum perfonarum ubilibet in Civitate, Diœcefi,& Provincia Beneventana arreftaverint , fanciverint, aut occupaverint, vel arreftari, fanciri,aut occupari mandaverint, occupata , fancita, vel arreftata. recepe-rint , necnon orrines, & fingulos , qui fcienter in przdidis auxilium , confilium , vel favorem publice , vel occulte prxftiterint, ut ad prxmifia,& prxmif-forum quodlibet infra quindecim dierum terminum refipifeant : quem terminum eisC pro ultimo ,& peremptorio termino afflignamus . Omnes ,& Ungulos contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc ipfo elapfo termino excommunicationis fententiam incurrere volumus ipfo fa&o . Univeriitatcs quoque, qux in ipfis culpabiles fuerint ex nunc prout ex tunc ecclefiaftico fupponiinus interdicio.

CAP. XXVI.

Temporales Damini fubditis mandantes ne cccIefiafticts perfonis obfequia prafient, excommunicationi fubjiciuntur.

ITem denunciamus, & decernimus eo A ipfo excommunicationis fententix fubjacere omnes , & fingulos temporale dominium obtinentes , qui in Terris eorum fuis fubditis prxeipiunt, atque mandant, ne Prxlatis, aut Clericis, vel perfonis rcclefiafticis quibufeumque vendant, aut emant aliquid ab eifdem, neque ipfis granum, vel bladam molant, coquant panem, & alia obfequia eis prxftent , & exhibeant, inducunt, & prohibent . *cum* talia in derogationem libertatis ccclefiafticx prxfumantur.

C AP. XXV II.

Λεια ed Epifcopalts Curias pertinentia, ne fubtrabantur.

jTem ftatuimus, & przfenti Conftitutione fancimu's, quod fi quis aufu facrilego prxfumpferit aliqua inftrumenta, vel fcripturas, & fpecialiter. de ailis , qux in noftra Curia, ac Suft'raganeorum noftrorum , & aliorum Ordinariorum Provincix Beneventana: ventilantur, furrive, vel malitiofe fubtraxerit, vel dolofo modo rapuerit tanquam facrilegus ecclefix rerum fubtraôlor eo ipfo fit excommunicationis vinculo innodatus .

CAP. XXVIII.

Epifcopalis jurifdiflio ne ledatur fub excommunicationis interminatione.

ITem ftatuentes monemus in his feriptis pro primo, fecundo, & tertio , ac peremptorio termino, feu monitionis ediélo, & una monitione pro tribus omnes, & fingulos tam Clericos quam laicos cujufcumque dignitatis, ftatus , gradus , conditionis exiftant , impedientes, vel impedire in pofterum przfumentes , vel fieri facientes, vel mandantes , impedientibus dantes auxilium , confilium, vel favorem, officium noftrum , & noftrx Curix, & Suflraganeorum noftrorum , aliorum Ordinariorum Provincix Bcnevcntanx jurifdi-(ftionem, & auiloritatem Nobis, & noDftris, & eorum ecclefiis debitam de jure, publice, vel occulte impedire volentes, directe, vel indireéle, quod a prxdidis fine mora vel difficultate qualibet ddbeant abftincre ; & fi contra fecerint, & a przdiâis non ceflaverint, exnunc, prout ex tunc contra facientes excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis .

C A P. XXIX.

Beneficia conferre, de caufis ad Epifcopum pertinentibus co&nofcere nemo prefitmat. Si quis in eis jus habeat, infra duos menfes Epifcopum informet. Pena in contrarium facientes fertur : afta robore 'vacuantur.

ITem quia ficut ab aliquorum relatione percepimus , funt nonnulli de prçdi&is Civitate, Dicecefi , & Provincia , qui contra debitum rationis, & prxjudi-

"anno Christi ,J!' '^'ciuin n°flr* Bcnevcntanx ecclefix, A & Suflraganeorum noftrorum prædidorum conterre bénéficia, de j-aufiis quibufeumque cognofcerc, & alia exercere, qux ad junfdidionem noftram, noftrorumque Suflraganeorum fupradidolum legitime pertinere nofeuntur, aufu temerario non verentur; volentes igitur fuper his dc opportuno remedio providere, hac Conftitutio.ne in perpetuum valitura fancimus, quod nullus de Civitate, Dicœcefi, & Provincia fupradidis, cujuicumque flatus, prxeminentix, conditionis, ordinis, feu dignitatis exiflat, in prxdidis Civitate, Diœcefi, & Provincia talia quomodolibet acceptare prxlumat, nili prxdida fibi a jure, feu a fpeciali privilegio, vel aliqua caulfa legitima pertinere nofcantur, de quibus Nobis, aut diebs Sutfraganeis nofiris in dttotum menfium fpatium fidem fufTicientrr dare procurent, & plenarie informare. Contrarium vero facientes, quia cxccflus, & enormitas hoc requirit, excommunicationis fententiam, ac beneficii cujuicumque, quod obtinuerit, privationem incurrere volumus ipfo fafio. Collationes autem quorumcumque beneficiorum, feu caudarum cognitiones, & proceffus, ac ada quxeumque, per quas, feu qux noftra jurifdidio, feu Suftraganeorum noftrorum valeat impediri, feu lzdatur in aliquo, per ipfos hadenus fada, vcl in pofterum facienda omni robore vacuamus, & nullius efte voluinus firimtat!S.

CAP. XXX.

'Ecdefiufiiearm dignitatem abfjue canonica mfiitutione nemo detineat, aid ccclefiarum admmilirattoni fr ingerat. Dc ccciejiajhca dignitate proZifus, collutionis litteras fecum dejerat.

TTem ftatuimus. & prefenti Conftitutione monemus una monitione pio tribus, & peremptorie omnes. & fmgulos Clericos, & Laicos Civitatis, Dicecelis, & Provinciz Bcnevcntanx cujufcumque ftatus, gradus, ordinis, conditionis, vd dignitatis exiftant, quod nullus prxfumat accipere, occupare, vel invadere, vcl detinere dignitatem, vel perfonatuni ecclefix, feu aliud quodcuinque beneficium eccicliafticum audoritate propria per *fe,* vel per alium, aut poffefliones, frudus, redditus, 3c proventus eorumdem abfque inftitutione canonica, feu collatione Prxlati, ad quem dignofeitur pertinere, aut dc adminiftratione Abbatiaruin, & ecclefiarum ipfarum fc aliquatenus intromittat. vcl de junbuearum ahqmd recipiat, vcl peitraélct abfque voluntate, & mandato Redorum ecdçüarum ipfarulu, quibus Redoribus eorumdem dignitates, pertonaris, vd ofticm concdfa fuerint per Putatos eofdem ^ctiamfi jus aliqtmd patronatus, prxfentationis, vel dcdioniv habeant in cifdcin. Alioqum in omnes. & fingulos fupradidtos, qui poft menfem unum ex nunc in antea numerandum prxdidia, vel aliquid pudidonnn accipere, occupare, aut invadere ptxfumpferunt, vel occupata, tcu fubtiada olim tenuerint, vcl teneant abfque collatione, aut licentia fpeciali, ut efl didum, & Cappellanos fervientcs m divnus oificns poli mentem unum in antea numerandum in prxdidis Dignitatibus, Pcrlonatibus, ecclcfiis, & beneficiis nomine paedidorum occupatorum, vel detentorum quorumlibet fine licentia fpeciali, in his feriptis excommunicationis fententia» vinculo innodamus. Prxlenti quoque Conftitutionc adjicientes, quod quicuniqite per Nos, aut Suffiagancos noftra, feu alium, ad quem fpcfbr in Abbatem, Archipresbytrrum, vd Redorcm confirmatus, feu inftitutus fuerit, antequam prxdidarum r\bbatix, Aichipresbyteratus, Redorix, vcl alterius beneficii cujufcunique poffeifionem adipifeatur, litteras noftras, vd illorum, ad quosfpedabit, fecum deferat m teftimonium confirmationis, inftitutionis, aut collationis noftrx, vel iliorum, qui ipfum Heneti citim^CHoferent noftro, vel eorum figiiio fidllatas,.'Quod fi aliquis eorum concra-Bnum fefent, confirmationes, inftitufioics, & collationes ipfæ fint iIritx ipfo Jure, &. omni jure per ipfos confirmatos, inftituios. & beneficiatys piopterea acquifito eo ipfo priventur. Nulluique interim unquam Abbatibus, Arcliipresbyteris, aut Redoribus obediat, vel intendat.

CAP. XXXI.

Beneficia commendata detinere abfjue jufio titulo prohibetur. Beneficium cura tum habem, aliud fimtle ne quierat.

jTcm quia nonnulli in Civitate, Dicecefi, & Piovincia fupradidis beneficia, feu beneficium commendata detinere dicuntur, qux ad collutionem noftram, aut Suflraganeorum nnftrorum, vcl aliorum Ordinariorum nofeuntur jure ordinario pertinere, excommunicamus fimilitcr in his feriptis tenentes recommrndata taliter, feu aliter dida beneficia, vel ipforum aliquod abfque jufto titulo, vcl

tenentes unum beneficium curatum, CHRbii & aliud prxfu mentes recipere habens curam eamdem, non refignantcs Nobis , aut illis, ad quos fpedant, eadem beneficia, de icientes., & non revelantes Nobis, & illis infra menfem unum a die publicationis jsrxfentium computandum , quem ei< pro termino peremptorio, & monitione canonica aflignamus: addentes Conftitutioni przdidx, quod nihilominus recipientes beneficium cum cura, habendo aliud fimile beneficium fine difpeniatione legitima , privati fine ipfis beneficiis ipfo fadp.

CAP. XXXII.

Dignitatem cbtinentes, Arcbidiaconut factem Diaconatus ordinem, ceteri Presbyteratus infra annum fufeipiant : vigmtiquinque atatis annos bi habeant, <Jr de legitimo matrimonio fint procreati,

ITem prxfenti Conftitutione monemus omnes, & fingulos de Civitate, Dioecefi, & Provincia Beneventanis Decanatum , Archidiaconatum, Archipresbyte? ratum, Abbatiam, Prioratum, vel Pra> polituram , aut Perlonatum , vel Dignitatem curam animarum habentem annexam, aut Parochialis ecclefix regimen obtinentes, & qui in pofterum obtinebunt, quod infra annum cx nunc, &a tempore, quo in antea hujufmodi Dignitatum, Perfonatuum, & beneficiorum pofteffionem habuerint, fi Archidiaconatus faltem in Diaconum; fupradidi vero alii «d Presbyteratus ordinem fe faciant promoveri; & nullus promoveatur ad aliquem prxdidorum ordinum, vel jam promotus detineat, nifi xy. annum statis fux attigerit, vel habuerit, & de legitimo matrimonio procreatus , moribus , & feientia commendandus exiftat. Alioquin contrafacientcs decernimus, denunciamus, & declaramus didis ecclefiis, Perfonatibus , Dignitatibus, & beneficiis fupradidis elle ipfo fado privatos .

CAP. XXXIII.

Abfentet infra tres menfet ad Eccleflarum fervttium redeant, ni Catbedrali deferviant. Parocbi fubfiitutum per Epifeopum approbandum, <b' infra menfem prajentandum, fuis Eccleflis proficiant.

ITem quicumque in Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventana habet, vel tenet eccieflam aliquam, curamanimarum habentem, feu eccieflamParochial lem limitatam, fi fit abfens à CiviKte , vel loco , ubi ecclefia ipfa confiait, teneatur infra trium menfium fpatium poll publicationem prxfentium ad ipfam Civitatem, vel locum redire, Alias fi non redierit, vel poft reditum ceflaverit per menfem in ipfa ecclefia in divinis officiis ferviendo perfonaliter relidere, decernimus ipfum eo ipfo dida ecclefi» fore privatum, nifi habens prxfatam eccieflam, in majori Beneventana ecclefia, vel aliis Cathedralibus noftrx Provinciae ecclefiis in didis officiis ferviendo refidentiam faciat perfonalcm ; quo cafu in Parochiali ecclefia, ut hadenus eft confuetum, ne faciat deferviri, nifi dc .noftro , feu Sufiraganeorum , & aliorum Ordinariorum, & Superiorum fuo« rum mandato, & licentia fpeciali. Quo cafu volumus, quod ille, qui didx ecclefix deferviet, per Nos, & noftram Curiam, aut Suftraganeos noftros, & eorum Curias approbetur, ne cura animarum committatur perfonis non idoneis. &. indignis. Et quod didus fubftitutus, feu deferviens Nobis , aut noftrx Curiç, vel ipforum Sufiraganeorum infra unum menfem a publicatione prxfentis prxfentetur , per Nos , vel eos approbandus , alioquin dido beneficio fit ipfo jure privatus .

CAP. XXXIV.

Difi>cnfattones a refidendo Bénéficiâtis revocantur, exceptis, qui in Pontificis , Cardinalium , aut Arcbiepifcopi fervitio rcpcriuntur.

ITem confiderantes, quod propter abfentiam Beneficiatorum noftrx Diœcefis, & propter licentias, & difpenfationes per Nos, & Prxdeceflbrcs noftros, feu per Vicarios noftros, & didorum Prxdcceflbrum de non refidendo in eifdem beneficiis divinus cultus minuitur, cura negligitur, eleemofyna, & hofpitalitas pereunt, xdificia defolantur, & corruunt, jura, 0c bona eorumdem beneficiorum indebite ufurpantur, & remanent indefenfa, & multa alia mala, & damna fequuntur, prout nos docet experientia, & evidentia fadi monftratj idcirco omnes licentias, & difpenfationes prxdidas , tam per Nos , quam per Prxdecefibres noftros, vel Vicarios prxdidos, feu alios quofeumque audoritate noftra, vçl prxdidornm Prxdecclorum noftrorum ex quibufeumque cauffis, St fub quacumque forma, vel expreflione verborum hactenus conceftas, fadas, vel do-

'anno chrisTi •o·· Sonatas in hac noftra prxfenti Synodo revocamus omnino, & pro revocatis, & nullis de cetero habemus, & haberi volumus, nifi lint concertât reûdentibiis, in fervitio D. N. Papx, vel DD. Cardinalium, vel in noftro.

CAE. XXX V.

Canonici, O Curati Rpgationum litaniis, & proctfiictubus a jure, vel a fuperioribus indiciis, interfint.

TTem hac petpctua, & inrefrangibili A conftitutione fancimus, quatenus iinguli Canonici noftrx Beneventanx ecclefix, ac alii Presbyteri curam.animarum habentes, in Civitate Beneventana*' degentes ad prxfenss & qui ibidem in pofterum morabuntur; necnon & Unguli Canonici Suftragîneanum eccleliarum noftrarum, & Presbyteri ahi curam animarum habentes, degentes in Civitatibus, in' quibus funt noftrx prxfatx Sutfraganex, & Cathédrales ecclefix lituatx, & qui ibidem in pofterum morabuntur (Nobis tamen, & ecclefix noftrx (ubjedi) fingulis diebus, quibus folemnes rogationes, litanix, five proceffiones a jure, vel a Nobis, aut noftris Suffragantis fupradidis quomodolibet indicuntur, vel etiam indicentur, induti fupcrpclliceis ad fonum Canipanx didx noftrx majoris eccleGx, feu ecclefiarum Cathedra!ium SufTraganeorum noftrorum jn dida noftra cccleGa, vel in aliis Cathedralibus fupradidis, vel alibi, G aliud duxerimus, vel duxerint didi noftri Suffraganei mandandum, convenire perfonaliter teneantur, ituri ad locum, & audituri litanias, feu proceifiones, G & prout Canonici didx noftrx Beneventanx ecclefix, feu aliarum eccleharum prxdidarum duxerint laciendum. Coutianum vero facientes pro quolibet poena trium tarenorum noftrz. feu Salira. ganeorum noftrorum prxdidorum Curiis applicanda tenore prxfentmm decernimus fore pledendos.

CAP. XXVI.

Abfque ecclefia utilitate, dr juris folemnitatibus, ecclefiaftica bona ne vendantur, aut locentur.

TTem ftatuimus, & ordinamus, quod * nullus Archipresbytcr, vel Praelatus, feu Redor alicujus ecclefix, vel quivis alius Clericus Civitatis, Diœceâs, & Provincix Beneventanz pofTelhones, & bona fur ecclefix vendere, vel alienare alicui audeat, vel locarcnifi manifefta utilitas ecclefix inde appareat, & proveniat in hujufmodi contradibus, juris folemnicatibus obfervatis. Alias in contrarium lacientes tam in dantes, qfiain in recipientes excommunicationis lententiam proferimus in his fcriptis, & ipfa locatio, venditio, & alienatio Gt, &c Gnt nulla, fit nullx ipfo jure, irrita, & calla, & ipfas ex nunc fuis viribus vacuamus. chrisii •re-

CAP. XXXŸII.

Ecclefia bona a facularibus, aut regularibus neque ad empbiteufim concedantur\ neque, vel ad quinquennium locentur fine epifcopi licentia. Pecunia nonnifi, qua fingulis annis jufte debentur, pro locatione recipiantur.

ïTem quod nonnulli ^bbates tam regulares, quam fxculares, tamCapellx, quam Collegia, Archipresbyten, ecclefiarum Redores, et ahi Clerici, eccteGafticxque perfonx Civitatis, Diœcefis, et Provincix Beneventanx jurifdidioni noftrx Tubjedi Abbatias, vel ecclenas, feu beneficia ecclefiaftica obtinentes, cupiditatis vitio laborantes, dt|fnos, horto*, vineas, et aha ecclelialIica immobilia ad longum tempus locare, incmfihiteulim concedere, et alienare abfque egitima caufta prxlumunt, in iphus contracts initio recipientes aliquam pecunix quantitatem, et poftmodutn annis fingulis recipiunt longe minorem quantitatem fub nomine penGonis, vel ccnfus, quam ipforum bonorum, feu portefiianum frudus valete nofcuntur, propter qux ecclefiis maximum prxjudicium generatur: unde ecclefiarum indemnitati, et ftatui providere volentes, quamvis fuper hoc fit fatis a jure provifum, hac coniultiiTima Conftitutione apertius ordinamus, et declaramus, quod Abbates, tam regulares, quam fxculares, Archiprcsbytcri, eccleGaruiu Redores, et ahi Clerici, ecclcGafticxquc perfonx Civitatis, Diœcefis, et Provincix Beneventana:, feu ipforum aliquis domos, apothecas, hortos, vel vjneas, feu aha ecclefiaftica bona immobilia locare etiam ad quinquennium, vel in emphiteuGm concedere, permutare, vel alias qualitercumque alienare, etiam in cafibus a jure permiifis, abfque fpeciali licentia noftra et confenfu expreifo, vel Sufiraganeorum noftrorum, ut fpedat ad Nos, et cos, nullo modo prxfumant: ex qua quinquennali locatione, vel in emphiteulim conceflione, vel proliflione quinquenni, vel no-

Christi ANNO CHRISTI

no^ra licentia, vel confenfusuccedat, pe- A cumam nullam recipiant, nili , ficut tanguntur anni finguli locationis prxdidx. Contrarium facientes in aliquo prxdidorum . eo ipfo excommunicationis fententiam incurrant & nihilominus pœnam pecuniariam pro noftro, vel ipforum Suffraganeorum arbitrio infligendam non evadant. ac locatio , permutatio , in emphiteulim conceflio, vel alius quicumque contradus , qux , vel qui aliter celebra-, bitur fuper bonis ecclefiafticis fupradidis jiuila, et nullus ipfo jure exiftat, et. nullam cbtineat roboris firmitatem , nec D pœnx adjedio , vel juramentum , feu alia obligatio, vel promiflio interveniens in prxmiflis teneat, vel valeat , et penitus nullius exiftat momenti, non intendentes propterea aliis juris follemnitatibus , qur intervenire debent in cclefiafticarum rerum alienatione aliquatenus derogare.

CAP XXXVHI.

Ipnati presbyteri ad divma non funt ad- C rnitttrdi, fi licentia carent.

ITem irpe contigit, quod nonnulli vinculo excommunicationis adftridi. aut apoftate, vel irregulares , feucriminofi, At Sacramentorum participatione indigni fuam patriam , in qua de cis habetur notitia , fugicntes^\ie in Civitate , Diœcefi , & Provincia Beneventana improbe ingerunt celebrationi miflarum, & Populo prxfumunt , non fine gravi oflenfa Dei, miniftrare ecclefiaftica Sacramenta. Nos igitur animarum ipforum periculis obviare ,& Chriftifidelibus , nedecipiantur, fuccurrere , ex officio debite cupientes , ftatuimus, quod nullus notorie ignotus, vel forenfis , aut alterius Civitatis, vel Diœcefis oriundus (quod dc quolibet prxiumatur , nili lalcem per fatnatn ipfius origo bona, vel competentibus indiciis approbetur) audeat, vei prxfumat in Civitate, Diœce^, & Provincia fupradidis miflam, vel miftas, celebrare, nec alicui miniftrare ecclefiaftica Sacramepta fine noftra, vel Vicariorum noftrorum, aut Suftraganeorum noftrorum, vel Vicariorum fuorum, prout ad eorum quemlibet pertinebit, licentia fpeciali . In contrarium lacientes excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis. Judicamus autem didam licentiam nullatenus efle de gratia concedendam, nifi de vita, ordinibus , & moribus plenarie fides fiat.

C A P. XXXΓX.

Beneficia, ultra feptem mijjarum numerum in hebdomada requirentia, infra quindecim dies refigentur. Qui talia pof→ fident, epifeopo m -feriptis revelent.

ITem quia - prout ad noftrum pervenit auditum , plerique Canonici, & Sacerdotes Civitatis, Diœcefis, & Provincix Beneventanx , non qux Jefu Chrifti funt quxrentcs , lucris temporalibus inhiantes in Civitate , Diœcefi , & Provincia fupradidis, fpccialker in noftra majori Beneventana ecclefia ultra feptem midas in hebdomada in beneficium afte^uunturqui non valentes pcribnaliter fervirc , eifdem per fubftitutos minus legitime ferviunt, quinimmo deferviunt contra facrorum Canonum inftituta ; volentes , prout officii debitum nos compellit dc falubri remedio providere, monemus omnes , & fingulos Canonicos , & Sacerdotes Civitatis, Diœcefis , & Provincix Beneventanx, & in cis commorantes una moqitione pro omnibus, quatenus infra quindecim dies a die publicationis prxfentium computandos , miftas ultra feptem numero lupradidas, & ipfarum beneficia in manibus noftris , vel eorum, ad quos fpedar collatio, & prxfentatio eorumdem , debeant refignare » & in futurum ultra prxdidum numerum non debeant acCeptare . Alioquin ex nunc, prout ex tunc miffis omnibus fupradidis omnino infra numerum numeratum, & ftipendiis earumdem privamus, & privatos efle volumus, & decernimus in his feriptis. Mandantes nihilominus fub pœna prxdida omnibus,'& fingulis Clericis noftrarum Civitatis, Diœcefis , & Provincix hujufmodi miftas, feu beneficium obtinentibus, quod infra fupradidum terminum , numerum didarum miflarum eis in beneficium conceflarum, Nobis, aut noftro Vicario, qui pro tempore fuerit, & Suffraganeis noftris, & eorum Vicariis in feriptis notificent, & revelent,

CAP. XL.

Plures quam feptem Mifia in hebdomada ne tribuantur

TTem monemus omnes, & fingulos Clericos, et laicos Civitatis, Diecefis, et Provincix prxdidarum , ad quos Capellarum, et miiTarum prxdidarum prxfcntatio, feu inftitutio pertinet, tam in noftra Beneventana majori ecclefia, quam aliis ecclefiis praedirarum Civitatis . Diecefis, et Provincix, ut de cetero

iol-

'^JNO CHRiSTi follicite advertant, ne Canonicis, &. Sacerdotibu» habentibus milfas plures in hebdomada, quam fùpcrius fit exprefliim , conférant. Et fi contra monitionem noilram fecerint, prxfentationem, feu infliluttonem ipfam nullam decernimus ipfo faéto.

C A P. XLI.

Si pro miffarunt celebratione poffffiones legati fuerint, infra menfem celebranti Presbjterp annentur.

ITem advertentes propenfius, ne defunrtorum intentio defraudetur, declarando decernimus , quod non liceat exequutori alicui tellameiitario , vel alteri, qui ex difpohtione , feu commidione habeat aliquas milfas tacere celebrari, domos , terras , vel alias poftelliones ad hoc fpecialitcr deputatas, tenere , etiam dando pecuniam miflascelebrantibus lupradirtas; fed domos, & pullcfliones prxdirtas in unius menfis fpatium, a die publicationis prxfentis Conilitutionis in an-C tea computandi, celebrantibus dirtas miffas affignet, nifi per tcllatorem aliud tuerie ordinatum : de qua ordinatione in>a menfem prxdidum coram nobis, ve! aliis Ordinariis, aut noftrx, vel eorum Curiis exequutorcs , & hxredes prxdirti fidem facere teneantur. In omnes autem, & fingulos contrarium facientes in his feriptis excommunicationis fententiam promulgamus.

CAP. XL!!.

A cafibus refervatis, qui He rccrnfntur, nemo abfque fpecialifacultate alfoïvat.

ITem monemus omnes , & fingulos Abbates , Archipresbyteros, & Religiofos quofeumque & Rertores ecclefiarum , ac Clericos Civitatis, Diœcefis , & Proyincix Beneventanx, cujufcumque Ordinis, Religionis , ftatus , conditionis exiftant, quod nullus in fubfcriptis cafibus Archicpifeopis, & epifcopis a jure fpcciahter refervatis , videlicet de haereticis , fodo- E mitis, adulteris publicis, maleficis, divinatoribus , falfariis, falfis teftibus, & perjuris, inccftuolis , facrilegis , & Monialium corruptoribus, & aliarum virginum violatoribus , aut de Moniahbus egredientibus extra fua Monafteria contra Decretalem D. Bonifacii P. VIII. & ingredienttbus in Monafteria earumdem, nifi ex caufa legitima, & rationabili, dc blaiphematoribus Dei, B. Virginis, &Sanrtorum, fortilegis , permutationibus votorum quorumlibet, de excommunicatis majori excommunicatione, de difpenfaturibus male ablatorum incertorum , de matrimoniis clandeftinis , vel contra interdirttim ecclefia.· farti* , de fuftbcatoribus, & opprclloribus idioruni ex pıopo.ıio , vel cafualiter, de incendiariis, & invaforibus , ÔC detentoribus bonorum ccclefiarum , & muliere, qux* in adulterio concepit infantem , quem maritus credit elfe iuum, propter quem hatredes legiti- g mi hxreditate fraudantur, A de mulieribus, & aliis procurantibus abortum. Item de illis , qui contractis fponfalibus cum Sacramento, & non diilblutis contrahunt cum alus , & de peccato luxurix commiifb inter mulierem , & Confeilorem fuum , vel proprium Sacerdotem, vel cum compatre luo, & alus criminibus publicis, qui cafus a jure funt Nobis , & ipfis epifcopis refervati , ablolvere delinquentem pixitimat , vel fe de talibus intromittat; (fed ipfos ad Nos, aut fuos Ordinarios abfolyndos remittat) abfque noftro , vel ipforum Ordinariorum fpeciali mandato, nifi in a-rticulo mortis , & tunc ii copia Ordinarii commode haberi non poliit ; & prxdicli delinquentes tatisfece nnt primo, ubi teneantur , vel de fatisfaciendo pratftavcrint idoneam cautionem. Et nihilominus adjungendo conftitutioni prxdidx, ftatuimus , & ordinamus , quod nullus Religiofus , praetextu exemptionis, vel alias alterius perforue Civitatis. Dm.-cetis , rt Provincix Beneventane audire confeilionem prxfumat, aut cam ablolvere , vel ligare, nifi Nobis , A noflris D fuftraganeis, prout ad Nos, & eos fpertat, fuerit praetentatus, ut conftitutio Bonifacii VIII. fuper hoc edita, & per Clementem V. confirmata , mandat exprciTe . Omnes autem Religiofos extra eorum Monafteria, & lo*a infra dirtas Civitatem , Diœcefim , & Provinciam noftras confeilionem audientes,& contrarium facientes, tanquam delinquentes in loco noftrx junfdirtionis, & Suflraganeorum noftrorum pœnam a jure ftatutam incurrere nunciamus, adjicientes conftitutioni pratdirtz·, quod nullus vigore , feu auctoriute cujufcumque commilitonis per Nos vel Suflraganeos noftros , aut noftrum vel eorum Vicarios fartx forfitan, vel fiendx de audiendis confelfionibus , & de poteftate abfolvendi a przdirtis cafibus, aut aliis Nobis , & eifdem noftris Suflragancis de jure , vel dc confuetudine refervatis , fe aliquatenus intromittat , nifi fuper hoc litteras noftras, aut Suflraganeorum noftrorum, feu noftrx vel eorum Cunx habear,

ANS() uixisli

'anno christi ·*»·- habeat, in quibus cafus, qui committeren- tur eifdem , diftincte^ & particulariter fint exprefli. Alioquin commifllonem prxdidam decernimus non valere ; litteras autem , & licentias, qux fuper hujufmodi per prxdeceflbrcs noftros hadenus emanaverunt , tenore prxfentium revocamus.

CAP. XLIII,

Decimarum jointio pro Decembri men Ce pracipitur. Prajens Confhtutio Popuio publicetur.

iTem prxfenti conilitutione monemus lub excommunicationis poena, quam, fi fecus fecerint , incurrere volumus ipfo fado , omnes, & fingulos Cives Beneventanos , & quoslibet Parochianos ecclefiarum Parochialinm Civitatis , Diœcefis , & Provinciz Bcneventanx, qui decimas tam prxdiales , quam perfonales ecclefiis , quarum funt Parochiani, jure divino debitas , folvant ipfarum ecclefiarum Rectoribus anjjis fingulis per totum menfem Decembris, & de non folutis, ut tenentur, fatisfaciant competenter. Mandantes nihilominus lub pœna prxdida amnibus, & fingulis Archipresbyteris , ecclefiarum Rectoribus , & Curatis prxdidarum Civitatis, Diœcefis, &. Provinciz, quod lingulis diebus Dominicis in eorum ecclefiis divina otlicia celebrantes prxfentem Conftitutionem ibi aditantibus debeant publicare.

CAP. XL1V.

Jn decimas manus extendere , aut quomodolibet occupare nemo prtfumat. Rr/ipo/i quoque eas folvant ; fi quod exemptionis privilegium habeant , oflendant.

ITem przfenti Conilitutione monemus pro primo , fecundo , & tertio , & peremptorio termino omnes, & fingulos, tam mares , quam mulieres , &. Rcligiofos quotcumque cujufcumque ordinis , flatus» & conditionis exillant Civitatis, Diœcefis , & Provinciz Bcneventanx , vel domicilium , Caftra , Terras, &. loca in didis Civitate, Diœceft, & Provincial habentes, vel habitantes , aut moram trahentes in ipfis, quod ad decimas Clericis › & Eccleiiis dklarum Civitatis,, Diœcefis, & Provinciae jure divino debitas , manus non extendant per fe, vel alios quoquo modo, nec decimas ipfas occupare , invadere, & accipere prxfumant direde , vel indirede , publice, vel occulte. Et fi quas occupaverint, vel acceperint, illas infra duos menfes a dic publicationis Conftitutionis hujufmodi in antea computandos, reitituant Remoribus , & Clericis Ecclefiarum , quibus debentur. dccimx fupradictx , didique Religiofi de pofleflionibus eorum , & de frudibus ex ipfis obvenientibus, decimas perfolvant Rectoribus Ecclefiarum , in quorum Parochiis loca ipforum Religioforum , & pofleflones ipfir fint fituatz, nifi fuper hoc privilegium exemptionis haberent, de quo infra duos menfes, ab hodie in. antea computandos , fidem facere tencantur, alias in fingulos contrarium facientes ex nunc, prout ex tunc, excommunicationis fententiam proferimus in his feriptis , & vigore prxfentis Conftitutionis excommunicationis lint vinculo innodati .

christi or- I

CAP. XLV.

Solutionem quarte partis decimarum, mortuariorum, & oblationum Epifpopts debitam fingulis annis , ultra Octobrem, aut Novembrem menfem differentes excommunicantur.

ITem ftatuentes , ut fupra, monemus Abbates, Archipresbytercs , Restores , & Cappellanos Ecclefiarum Civitatis , Diœcefis, & Provincia: Beneventana: , quatenus quartiliam decimarum , mortuanorum , & oblationum nobis , & diclx Beneventanae Ecclefia: , & aliis Epifeopis Ordinariis eorum debitam jncegrahter folvant A fatisfaciant annis fingulis Nobis , vel Procuratoribus nofiris, aut dictis Epilcopis, vel fuis Procuratoribus per totum menfem Octobris , vel ad tardius ufque & per totum menfem Novembris anni cujuslibet fub excommunicationis pana , quam in contrarium facientes proferimus in his feriptis.

CAP. XLVI.

Clericis taxillis ludere, arma deferre, capputua indecore geflare inhibetur.

ITem, ut Clericorum adus, et mores, quorum vita aliis debet efle magiftra, in melius reformentur, omnes, et fingulos Canonicos, Sacerdotes, et Clericos Civitatis, Diœcefis, et Provincix Beneventanae, et commorantes in eis, ludentes ad taxillos in auguflale unum, aut aliquod genus armorum peditos portando per Civitatem, Diœcefim , et Provinciam fupradidas , ,nifi itinerando, pcena qumdecim carlenorum argenti noftrz, et ipforum- fuffraganeorum

Camerx perfolvendorum, punien-
CHRisn dos decernimus vice qualibet in bis fcriptis, nifi in cafibus a jure permiffis: jubentes nihjlommus fub pœna prxdida omnibus, ÔC fingulis Clericis in facris ordinibus conftitutis prxdidarum Civitatis, Diœcefis & Provineix, quod non deferaht, nec deferre prxfumarit capputua budunata, feu cum budonis,fcd alias futa, ut decet, & honefte.

CAP. XLVII.

Clericorum babitus priferibitur.

TTem prxfenti Conftitutione fiib excommunicationis pœna mandamus,& monemus omnes, & fingulos Presbyteros, Archipresbyteros, Clericos cujiifcumque Ratus, ordinis, gradus, feu conditionis, & dignitatis exiftant de Civitate, Diœcefi. & Provincia Beneventana, quod veftes decentes, & congruas portarc, & deferre continue debeant, non apertas, non budunatas ex parte anteriori, vel cum geronibus pluribus circumdatas, vel breves, cum tales veRes more fxcularibus competant,& non perfonis ecclefiafticis in facris ordinibus conftitutis.

CAP. XLVIIL

Cauponi Clericis interdicuntur.

JTem, ficut percepimus reftimonio fatis digno, iunt plcrique Canonici Sacerdotes, & Clerici, qui potius luxurix, ct relaxationis habenis,quam fre~no honeftatis hortati, more laicorum xper tabernas continue difeurrere non verentur, denigrando modeftiam ordinis clericalis. Volentes curx paftoralis officio de falubri remedio providere, omnes, et fingulos Canonicos, Sacerdotes, et Clericos bibentes, ct comedentes in aliqua taberna, vel ante ipfam in Civitate, vel fuburbiis earum, nifi iterando, aut in Caftris, in quibus habitant, in floreno uno auri vice qualibet didx Camerx noftrx, vel Suftragancorum noftrorum applicando, puniendos decernimus in his feriptis.

C, À P. X LI X.

Ab alieno Fpifcopo, proprio inconfulto, ordines ne recipiuntur; neque chnjmafis, aut cathecurneitoruni, mfirmorum-1/e oleum. Ad alios Epifeopos pro ordinibus dimtffi, de eorum Ju/ceptionr teflimonium litteras afferant.

ITem verentrs hadenus, quod nonnulli Clerici de Civitate, Diœcefi, Provincia Beneventana, & commorantes in cis ab alienis Epifeopis minus legitime ad lacros ordines fe faciunt promoveri, excommunicamus limilirer in ins feriptis omnes, & fingulos de Civitate, Diœcefi, & Provincia fupi.ididis, qui fubreptitie prxter noftram, vel Vicariorum noftrorum, aut Epifcoporum Suttraganeorum noftrorum, aut Vicanorum fuorum confcientiam in prxdidis licentia non obtenta, ab aliquo Prxlato fe feceript ad aliquem ordinem promoveri; & omnes illos. etiam qui re- C cipiunt facrum Chrifma, oleum fandum, & oleum infirmorum ab alienis Epifeopis, licentia non obtenta. Injungentes nihilonpnus omnibus, & fingulis Civitatis, Diœcefis, & Provineix prxdidarum. ut nullus abfque noftra, feu Vicanorum noftrorum, aut Suffraganeorum noftrorum. vel Vicariorum fuorum licentia, vel aliorum, quibus duxerimus, aut duxerint committere, primam ronfuram. aut alios minores ordines rccipere prxfumat, nifi quam primo fidem faciat de fufeeptis, & prxdida licentia, & fufeipiendis litteras teftimomales penes fe habere procurer; alioquin contrarium facientes ad didam tonfuram, & exteros ordines admitti prohibemus, & didam excommunicationis fententiam incurrere volumus ipfe fado.

CAP. L.

lilii, ite negotiationes, 6 cauponis munus Clericis prohibita.*

TTem quia infinuatione frequenti noX itris eft auribus intimatum, quod nonnulli Canonici Sacerdotes, & alii Clerici Civitatis, Diœcefis, ÔC Provincix Beneventanæ, commorantes in eis, in facris ordinibus conftituti, mercantias, tabernas, & alia mercimonia exercere in opprobrium ordinis clericalis, atque mali exempli Provineix non verentur, monemus omnes, &. fingulos Canonicos, Sacerdotes, & Clericos fu-

ANNO CHRISTI

pradi<fto$, quatenus tabernam retinere , A mercantias , & alia mercimonia exercere ulterius non prxfumant . Contrarium prxfumentes , vel facientes in unciam unam carlenorum argenti , ut fupra , di&z Camerx noftrx, vel Suftraganeorum noftrorum applicandam decernimus, puniendos. Declaramus autem non includi in Conftitutione prxdida vendentes vinum, vel grarcum , fcu fructus tabernariis , vel aliis mercatoribus , licet diéli tabernarii, vel mercatores didum grxeum , vel vinum vendant, fcu faciunt l* vendi ad minutum , & locatores fuarum · domorum , quoque conduclores ipfarum tabernas in eifdem voluerint adnedti , dummodo in diClx Confticutionis fraudem nihil fiat.

CAP. LI.

Tempus, in quo nuptias celebrare illii 'tum eft , oftenditur .

jTem ftatuimus , & mandamus, quod nullus de Civitate, Diœccfi. ctPio-C vincia, ordinis cujufcumque , ftatus , et conditionis exiftat, nuptias celebret , fcu iolemnitatem nuptiarum temporibus prohibitis exequatur , videlicet a Dominica Adventus Domini ufque poft octavam Epiphanix , et a Dominica Septuagefimx ufque ad octavam Relurrediionis Dominicx a tribus diebus Rogationum ante Afccnfionem Domini ulque ad odlavam diem Pentccoftes inclufive , prout jure canonico conflat efle prohibitum . Contrarium vero facientes excommunicationis fententiam incurrere volumus ipfo facto .

CAP. LIL

Nuptiarum temporis ad plebanos indicatio' precipitur .

iTem ftatuimus, & mandamus Abbatibus , Archipresbyteris , Prionous , . Decanis, Re&oribus , Presbyteris , Cappellanis, ac Vicariis Ecclefiarum Diœccfis , et Provincix Benevcntanx , ad quos cura ipfarum Ecclefiarum fpedat fub pœna prxdiéla , quod fxpius moneant publice Populum fibi commiflum dum miflarum folemnia celebrantur in Ecclefiis eorumdem , quod nullus celebret nuptias temporibus prohibitis fupradiélis, et alias, ut jure eft , et mon:, permittantur ; nec ipfi Presbyteri, feu Rectores , vel Cappellani, ct alii fupraditfti celebrent, vel faciant celebrari miffas, vel benedichonem folemnem in ipfis fponfalibus, five nuptiis, diebus , et temporibus prohibitis, et memoratis. <hristi 'n'

CAP. LUI.

Clericos ordinare, cbri'ma miniftrare, dr benedicere aliena in Dinceft , Epiftopo Tetitum eft.

TIem quia , ficuti nos manifefta experientia docuit, nonnulli Epiicoporum noftrx Bcncvcntanx Provineix , Sufiiaganei noftri, falcem in meflem alienam mittere non verentes , in Caftris ,& locis noftrx Bcncvcntanx Diœcefis , & Provincix fubditos noftros, noftrx jurifdidioni, fcu aliorum Epiicoporum fuflraganeorum noftrorum fubjeclos, chrifmare, & benedicere prxiumunt , fcu prxfumpfcrunt ; ideo ftatuimus , quod nullus Epifcopus fuffraganeus, feu quivis alius audeat fine fpeciali noftra licentia ,aut illius Epifco* pi, ad quem pertinebit, ordinare Clericos Terrarum noftrx Diœcefis, aut alterius; nec chrifmare, fcu confirmare pueros utriufque ic.xus; ncc lignare , vel aliquid exercere in Civitate, Diœcefi. fcu Provincia noftra prxdivlis de iis , qux ad ordinem, & jurifdiclionem noftram , aut aliorum Epiicoporum fuflraganeorum noftrorum in Terris , & locis prxdiclis pertineant . atque Ipccftent. Quod fi contrarium fecerint in prxmilfis , vel aliquo prçmiflbrum, pixter punam a jure ftatutam , vice qualibet, & actu tranfgrcllionis prxdiclx, folvant in contrarium lacientes noftrx Curix , feu didorum Epifeoporum fuflraganeorum noftrorum unpjcias decem convertendas in utilitatem noftrx Cui ix , feu Ecclefix Bencvcntanç, aut illi Ecclefix , cui erit injuria irrogata.

Nec credent aliqui fe haixrc licentiam a Nobis, aut aliis Coepifcopis fuffragancis noftris , r.ifi litteras ligillatas figillo noftro vel Curix noftrx , aut dictorum Cocpifcoporum iülfragancorum noftrorum paternes oftendant . His vero, qui prxdida exequendi in Civitate Beneventana licentiam habuerint, fufticiat folo verbo a nc bis, vel Vicano noftro licentiam habuiflê .

CAP. LIV.

Pauperes Parochorum expcnfts Jepcliri debent. Horum notitiam Canonici, dr c- lefli Parocbis afferant.

■|Tem quia multorum infinuatione ciamol'a didicimus, quod nonnulli pauperes , & egeni degentes in Civitate , Diœceli, & Provincia Beneventana propter eorum iuopiam pluribus diebus carent

"Tkno Christi 'u' reQ£ ecclefiaftica fepultura, volentes ex noftri otfidi debito de lalubri remedio providere, prodentium tenore requirimus, & monemus omnes, & fingulos Reâores Ecclefiarum Civitatis, Diœcefis, & Provincix Beneventanx parochialem funeralem habentes, quatenus fub excommunicationis pœna, & unius uncix, quamprimum ad ipfos notitia pervenerit de morte degentium prxdiâorum, fiiblato more prxpridio, ftatim ad eorum expenfas, ut convenit, iepclin B faciant corpora defimâorum in ciemeteriis Ecclefiarum ipfarum, & Canonici. ac exteri eleâi diâarum Civitatis, Diœcefis, &c Provincix, quoties ad ipforum notitiam devenerit, notificare debeant Reâoribus fupradi&is,

CAP. LV

Sufteilas mulieres Clerici domi ne retinesms. Detinentes abjiciant. bsobcd/entes Epifcopis deferantur.

TTcm ftatuimur, & ordinamus, quod * nullus Clericus beneficiatus mulierem habeat in domo fufpe&am; monentes ex nunc quotcumque habentes, ut a fe abjiciant infra ij» dies, alioquin prxter poenas juris Jnobediens in uncia una danda noftrx Curix, & Suffragancorum noftrorum in piis ufibus vertenda, puniatur Praecipientes fub pena prxdidla omnibus, & fingulis Abbatibus, Archipresbyteris, & Ecclefiarum Rcdonbus Diecefis, & Provincix prxdidx, ut didos Sacerdotes, & Clericos taliter mu- D Jieres habentes, a fc abjicientes, eofdem Nobis, & Suftraganeis noftris infra decem dies revelent; & in feriptis tradant, five aflignent omnia eorumdem.

CAP. LVJ.

Concubinas domi, vel alibi Clerici non habeant: qui habent infra decem diet expellant. In contrafactentes pro ordinis gradu pana ftatuitur,

iTcm ftatuimus, et ordinamus, quod * nullus Clericus in quocumque ordine conftitutus, vel ecclefiaftica perfona Civitatis, Dioecefis, ve! Provincix Beneventana:, feu aliunde exiftens, et trahens moram in Civitate, Diœcefi, aut Provincia fupradidis publice concubinam in domo fua propria, vel aliena expenfis * audeat retinere, nc pollutis manibus fupradiâî, qux fanda funt, adminiftrcnt. Jtnmo ii quis eorum huc ufque eas tcAnuerit, feu retinet, infra decem dierum ipatnim a tempore publicatx Conftitutionis debear a fe ipfas abjicere, êtremovere cas, vel alias deinceps nullarçnus admiflurus. Quod fi prxdiâi Clerici contra fecerint, Sacerdos, Ecclefix Reâor, feu Prxlatus, qui màjori prxerninct dignitate, et ejus exemplo facilius alii tam Clerici, quam laici poffent ad fimilia provocari, quatuor uncias nobis, et noftrx Curix, feu Suffraganeis noftris, et eorum Curiis applicandas: Diaconus vero trium unciarum; Subdiaconus vero duanjm unciarum: alii vero inferioris ordinis unius unciz poenas incurrant, convertendas, er erogandas, ac expendendas in pios ufus, prout Nobis, et diâis Suftraganeis noftris vifum fuerit expedire. cuRisn '"..

CAP. LVII.

Conjugatis uti concubinis prohibetur; excommunicatiofertur m utentespoft monitionem.

C

iTcm flatuimus prxfenti Conftitutionc * ac una monitione pro tribus, et peremptorie monemus, quod nullus de Civitate. Diœcefi, et Provincia Beneventana cujufcumque ftatus, er conditionis exiftat, habens uxorem propriam, recipere, ac retinere habeat concubinam· nec mulieres maritum habentes debeant aliquibus concubina!irer adhxrere. Alias in contrarium facientes poft menfem tu num in antea computandum, dida canonica monitione prxmifla, et dido termino elapfo excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis, ipfofque per fingulos Archipresbyteros, Abbates, Curatos, et aliarum Ecclefiarum Redores, tamquam excommunicatos vitari praecipimus a divinis, quoufque a Nobis, aut Suffraganeis noftris, Vicariis noftris, vcl eorumdem abfolutionis beneficium meruerint obtinere.

CAP. LVIII.

E *Excommunicantur ingredientes Monofieria Montalium fine cauffa, & liceniia: necnon Cappellani, tr Procuratore/, qui ca ftfits coloribus frequentant.*

iTem monemus omnes, et fingulos Ci- * vitatis, Dioecefis, et Provincix Beneventanx, et eis fub excommunicationis pœna mandamus,(in quam contrarium facientes incurrere volumus ipfo faâo) quatenus nullus mas, aut femina audeat ingredi Monafterium Monij·

■"^^J""lium cujufcumque ftatus , ordinis , et auusrt conditionis exiftant, nifi ex canfla legi- *""'. tima , et rationabili» et cum licentia noftra, feu Vicarii noftri, Suffraganeorum noftrorum , vel Vicariorum fuorum fuper hoc prius habita , & obtenta, quam panam omnes Capellanos, & Procuratores, & alios talia loca Relis coloribus frequentantes line licentia fupradi&a petita , & obtenta , incurrere volumus ipfo farto.

CAP. LIX.*

Moniales extra Monafterium ne comedant \ nullus ad id eas domum recipias. Comeflio, dr potus aliorum intra Monafterium anathemate proferibitur.

TTem ftatuimus, quod Moniales non 1 comedant extra loca Monafteriorum, niii de licentia Superiorum fuarum, nec aliquis de locis, ubi degunt» ad comedendum , & bibendum eafdem admittat in domo fua fub pana unius uncia, noftrx Curia, vel Suftraganeorum noftrorum applicandae.

Item , quod nullus comedat infra dirta fepta , aut bibat fub excommunicationis paha, quam incurrat ipfo farto, nifi licentia noftra, aut Vicarii noftri, ac Sutfraganeorum noftrorum, & eorum Vicariorum prius perita , &. obtenta .

CAP. LX

Dolofa Compaternitates ne contrahantur , mbibentur tiericis , exceptis canfanguineis , & affinibus ufque ad tertium gradum abfque Epifeopi licentia . Unus fit in baptifmo, five confirmatione patrinus.

ITem , quod nonnulli, ficut nobis attulit plurimorum relatio, neicientes a vetitis penitus abftincre , praetexti liciti, inhoncfta , & illicita committere quaerente*, exquiiitis, et conceptis in corde fraudibus compaternitatem cum nonnullis contrahere fatagunt, et cum velata excufatione cogitant eadem inhonefta illicita *exercere , fub cujus prxtextu*, et firta occafione ad concubinas, feu focarias eorum , quas in occulto detinent, feu detinere proponunt, facilior, et excufabilior ipfis maceria, et via frequentius accedendi. Nos fubditis noftris, et maxime Presbyteris, ct Clericis Civitatis , Diœcefis, et Provinciae Beneventanae , quorum geftus , artus , et mores honeftos eife cupimus, et irreprehenfibiles, fornicandi, et delinquendi mate- A riam auferre volentes, et dirtis fraudibus, et nequitiis, quantum cum Deo, et juftitia poflumus, obviare, hac pnefenti Conftitutione ftatuimus, ct ordinamus , et fub excommunicationis pana mandamus, quod nullus Clericus , feu laicus Civitatis, Dicecefis, et Provinciç Beneventanae cum fraude, et occafione praedirtis compaternitatem cum aliquibus de cetero contrahat : et ut omnis penitus nequit ix via eifdem Clericis praecludatur , inhibemus hujufmodi Conftitutk»-nis ferie Presbyteris, et Clericis Civitatis, Diaccfis, & Provinciae pradirtarum, ut deinceps compaternitatem modo aliquo cum aliquibus contrahant, feu contrahere prxfumant, nili cum confanguineis , & affinibus ipforum ufque ad tertium gradum inclusive abfque noftra , feu noftri Vicarii, aut Sutfraganeorum noftrorum , vel Vicariorum fuorum licentia fpeciali ; nifi cum exercere voluerint officium debitum baptizandi. Statuentes nihilominus, & ordinantes, ut, cum multitudine, & pluralitate compaternitates contrahentium plura matrimonia foluerint impediri, & multa enormia , & inconvenientia occulte , & publice perpetrari , fraude, & occafione pradirtis ce/Tantibus, in dirta compaterniratis contractibus inter quofeumque Rendis, five in baptifmo, five in confirmatione unus tantummodo patrinus intercedat.

CAP. LXI.

Matrimonium denuntiationes procédant.

DE'.m, cum clandeftina copulae conjuga- * fis contrartus fit a facris Canonibus reprobatus, ftatuimus, et hac prxfenti Conftitutione ordinamus, et monemus fub excommunicationis pana omnes , & fingulos Civitatis, Diaccfis, et Provincia Beneventana, quod nullus deinceps matrimonium contrahat, nec contrahere prafumat, nifi publice , & quod per Parochialis Ecclefia Presbyterum banna , et edirta publice proponantur, ut fi quis voluerit , feu fciverit, et po- E tuerit aliquod canonicum , ct legitimum impedimentum opponere , illud opponat, et dicat coram Nobis, feu Vicario noftro , aut Suffraganeis noftris , feu eorum Vicanis infra competentem terminum per diftum presbyterum ftatuendum.

CAP

- *"■ emuni •n··

CAP. LX 11.

Ecclefiarum Rtfloret in propria Ecclefia celebrent die Dominico, dr plebes falubriter maneant.

TTem ftatuimus, et ordinamus, ac et. * iam mandamus, quod quilibet Ecclefiarum Redor, five Capellanus Civitatis, Diœcefis, et Provincix Beneventanx Ecclefix Parochiah in propria perfona deferviens, teneatur fingulis diebus Dominicis miflarum folemnia in Ecclefia, cui deferviet, celebrare fub pœna per nos, aut noftros Suftraganeos eidem noftro. vel eorum arbitrio infligenda; prçcipicntcs, fub pœna unius auguftalis noftrç Curie, feu Suft'raganeorum noftrorum prçdidorum applicandi, eifdem, ut didis diebus Dominicis fingulis Populo edicant, et proponant nomina falubria, monita, et mandata, ne pro ignorantia populus ad illicita prorumpat committenda,

CAP. LXIH.

Singulis Dominicis diebus jejunia, dr fefia, ut bic, colenda populo indicentur.

TTem pnçcipimus, et fub dida «ena mandamus, quod didis diebusx Dominicis didi Abbates, Archipresbyteri, Ecclefiarum Redores, et eundi Curati fingulis diebus Dominicis in mifla publice populo fefta colenda, et jejunia oblervanda debeant nunciare, fefta vero colenda funt hec fcilicet Dies Natalis Domini, S. Stephani, S. Joannis Evangeliftç Innocentum, S. Silv<ftri, Circumcifionis Domini, Epiphanie, S. Antonii Abbatis, Converfionis S. Pauli, S. Blalii Epifcopi, et Martyris, Cathedra S. Petri, feftum omnium SS. Apoftoiorum, et Evangeliftarum, quatuor fèfta B. MARIÆ Virginis: fcilicet Purificatio, Annuociatio, Aifiimptio, et Nanvkas: S. Benedidi. dies Jovis Qrnx Domini, dies Veneris fandx paifionis Domini, feftum Refurreâionis Domini cum doobus diebus fequentibus, feftum S. Crucis, feftum S. Joannis ante portam Latmam, feftum Afcenfionx Domini, feftum Pcntecoftes cum duobus diebus fequentibus, feftum CorporisChrifli, Nativitas S. Joannis Baptiftx, S. Marix Magdalena, vincula S- Petri, Transfiguratio Domini, five & Salvatoris, S. Laurentii, Décollaiio S. Joannis Baptiftx, Exaltatio S. Crucis, Dedicatio S. Michaelis, omAnium Sandorum, S. Martini, S. Cacharinx Virginis, feftum cujuslibec San&i, & Sandr patroni, feu patroox parechialis Ecclefix in Parochia ilia, u, Sc prout alias eft ibi fieri confuetum.

■ cwanri ·>*·♦

Item alia fefta, qux in Civitate, Diœcefi. & Provincia confueverunt ah antiquo percoli, & per quemlibet obfervari dida fefta colenda abfque mercantiis, & alio fervili opere cum devotione, & reverentia prxeipimus obfervari: in aliis vero feftis * curatas precipia abiiinere, nifi prout eft hadenus confuetum. Sic ta cedl-

CAP. LXIV.

Excommunicati, fi fcienter quindecim diebus in excommunicatione permanfermt, ne abfolvantur, donec de pernitentia adimplenda cautionem dederint- Alia in eos pcena feruntur.

TTem quia nonnulli excommunicationis * vinculo innodati claves Ecclefix contemnentes in excommunicatione ipfa perCfiftcre non verentur, & etiam indurato animo fuftinere, quod grave eft, & perniciofum exemplo; ne ipforum contemptus tranfeat impunitus, prxfenti Conftitutione ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod quicumque de Civitate, Diœcefi, & Provincia Beneventana fuerit fententia excommunicationis adftridus, dt in excommunicatione ipfa fcienter per quindecim dies duxerit permanendum, nifi in morsis articulo, nullatenus abfolvatur, donec idonee, feu legitime caveat de adimplendo poenitentiam per nos, Jeu Suftraganeos noftros, aut de noftro, vel eorum mandato fibi noftro, vel eorum arbitrio imponendam, & alias in floreno uno, fi per 15. dies tantum in excommunicatione ipfa perftiterit; fi vero in uno menfe in excommunicatione ipfa animo indurato duxerit perfiftendum, ipfum in florenis duobus, et fic per confequens duplicando, decernimus puniendum, ad alias res, fi opus eft, vel fuerit, procefluri, qux fcilicet cedant ad pxnars, & aliis ad terrorem. E

CAP. LXV.

jfiUtu novam a Rmsnmw Pontifice MX qflprsdxMM, ampleUatur.

ITem quia multoties Angelus Satan in 1 fiscis Angelum fe transformat, & mentes fidelium fimplicum pnetextu licito confuevit ad illicita, & nefaria re. rotquere, prxfenti Conftitatione in perpetuam

anno CHRtsrr luum mandamus, quod de cetero nullus diarum Civitatis, Diœcefis, & Provincix cujufcumque ftatus, ordinis, vel conditionis exiftat, quocumque quxlito colore, vel caufa aliquam novam regulam, aggregationem, obfervantiam, live feclam, nifi illam, feu illas, qux per Sandam Romanam Ecciefiam, qux eft mater omnium fidelium, & magiftra, expreile fuerint approbata:, aliquatenus tenere, vel venire, nec etiam obfervare prxfumat; in omnes autem, & fingnjps contrarium facientes, excommunicationis fententiam ex nunc, prout ex tunc ferimus in his feriptis; & nihilominus contra eos ad pœnas alias procedemus, & per fuflTraganeos noftros procedi mandamus, juxta qualitatem culpx, & perionx, qux in hoc delinquens fuerit.

CAP. LXVI.

Peccatorum confeffio femel faltem in anno Jiat proprio Sacerdoti ab hferetionis annos habentibus. Saltem in Pafcbatc puclarifiia fu,natur. Id Parocbi diligeneer curent.

ÏTcm praecipimus, ftatuimus, ac etiam ordinamus, quod omnes ditftarum Civitatis, Diœcefis. & Provincix Parochiales Presbyteri frequenter moneant plebes fuas juxta ftatuta Concilii generalis, ut omnis utriufque fexus fidelis clericus, vel laicus, poftquam ad annos diferetioms perveneut, omnia peccata fua confiteatur fideliter, laltem iemel in anno proprio facerdoti, & injuntftam fibi pœnitentiam pro viribus ftudeat adimplere, fuicipiens reverenter ad minus in Pafcha Euchanftwc Sacramentum, nifi forte de confilio proprii faccrdotis ab hujufmodi receptione duxerit abftinendum. Alioquin contra faciens ab ingrelfii Ecclefix arceatur, & moriens carcat chiiftiana fepultura, dillriifte in virtute fan<ftz obedientix mandantes, & przcipientes didtis Parochialibus Presbyteris, ut hanc prxfencem Conftitutionem noftram m corpore juris elautam ftudeant pro uribus adimplete. Alioquin procedetur duriftimc contra ipfos per nos, & ditftos futfraganeos noftros.

CAP. LX VII.

Parochi femel faltem in anno confitendum y & Eucharijiiam funiendum nomina Epijcopis feripto referant.

ITem diilis Parochialibus Presbyteris noftrarum Civitatis, Diœcefis. & Provincix ftatuendo praecipimus, & mandamus, quod nomina omnium fuorum Parochianorum eis in anno confitemium, & quibus in Pafcha ad minus, vel alio tempore iandlum Euchariflix Sacramentum dederint, in feriptis redigant, & nobis femel faltem in anno, & quoties poterunt, aut Vicario noftro, feu fuffraganeis nofiris, aut eorum Vicariis in feriptis dare procurent. Alioquin non obfervantes hanc noftram Conftitutionem pœnam unius auguftalis *(a)* applicandam Curix noftrx, feu diAorum futiraganeorum noftrorum incurrere volumus ipfo fafto. ANNO ChRISTI

CAP. LXVIU.

Propria in Parada divinis officii intertffendum fefli* diebus: Parocbi Parochianos non juos ad divina officia fefiis diebus non admittant.*

TTem, quia ficut ab experto didicimus, plurimi Parochiam urrinfque fexus fuas Parochiales Ecclefias contemnentes ad eafdcm diebus Dominicis, & feftivis accedere non curant ad audiendum Divina ofticia, ficut tenentur: quinimmo, vel in domibus propriis remanent, ut brutales, aut ad alienas confluunt Ecclefias, in quibus per Sacerdotes Parochiales fuftmentur contempto proprio Presbytero, miffas audituri; attendentes talia a juris ordine deviare, mandamus, ftatuimus, & ordinamus, quod de cetero talia facere non attentent, prxeipientes omnibus, et fingulis Presbyteris, quod antequam in fuis Ecclefiis Miftam celebrent, publicent, et interrogent, fi alterius Parochianus in Ecclefia iit; quod fi invenerint, aut fciverint, ftatim ab Ecclefia abjiciant, feu ceftent a divinis, donec ibi fuerit, vel fuerint. Quod fi exire contcmferint, Nobi», aut Vicario noftro, feu iufiragancis noftris, aut eorum Vicariis denunciarc cum primum potuerint, procurent, de inobedientia juftitiam noftro, feu diftorum fuffraganeorum judicio recepturi: di&i autem Presbyteri, fi contrarium fecerint, noftro arbitrio, five dieforum noftrorum fuffraganeorum feveriter puniantur,

CAP.

CAP. LXIX.

Excommunicatorum nomina a Parochis annotentur, populoque indicantur Dominicis diebus. Abfoluti c libro abradantur. Haretici, Concubinarii, publici Ufurarii, decimarum detentores fingulis Dominicis diebus denuntientur.

TTem ftatuimus audoritate prxfentis * Concilii, & Metropolitani ordinamus, quod omnes Sacerdotes Parochiales, & eorum locatenentes in fuis Ecclefiis habeant chartularium quilibet fuum, in quo feribant omnia nomina excommunicatorum fuse Parochia:, in quo etiam, annotetur ad quorum inftantiam funt excommunicati, & eos excommunicatos diebus Dominicis in eorum Ecclefiis* denunciare procurent. Et qui fuerint abfoluti, de cartulariis abradantur. In principio autem didi chartularii ponatur, & omnibus diebus Dominicis per Capellanos publicetur hoc quod fequitur: *denuntiamus excommunicatos bereticos*, C dr *fautores eorum, item concubinarios*, dr *ufurarios manifeftos, item detinentes decimas injufte*. Si quis vero noftri ftatuti contemptor extiterit, noftro, feu didorum fufiragancorum arbitrio puniatur.

CAP. LXX.

Anniverfarie Concilii celebrationi finguli adfint menfe Augufio die ante feftum S. Dartbolomair Dubia in Synodo referantur.

TTem quia tam fandorum Patrum, D * quam etiam Apoftolicx Sanditatis feriptis, & jnandatis inftruimur, & follicitamur de Conciliis celebrandis, in quibus de reformatione, ftaru^ & regimine Ecclefiarum, & ecclefiafticarum Perfonarum, follicitudine pervigili .trademus, ac etiam intendamus, de confenfu, & exprefla voluntate noftri Capituli, ac Reverendorum in Chrifto PP. DD. Epifcoporum, & Abbatum fuftraganeorum, & fubditorum noftrorum hac Conftitutione in pofterum perpetuo valitura ftatuimus, ac etiam ordinamus, E quod omnes, & finguli tam Epifeopi, quam Abbates fufiraganei, et fubditi noftri prxdidi, quam etiam Archiprefbyteri Prxlati Diœcefis noftrx Beneventanx annis fingulis uno die ante feftum S. Bartholomçi de menfe Augufti ad Civitatem Beneventanam fe conferre, ec in eadem permanere perfonaliter teAneantur ad Concilium celebrandum fub"""· '– pcena pecuniaria noftro arbitrio moderanda provifuri, certioraturi, relaturi » profpeduri, et ordinaturi, divina coadjuvante gratia, ea, qux reformationem, ftatum, augmentum, et gubernationem Ecclefiarum, eccleliafticarumque perfonarum refpiciant una nobifcum, et Capitulo noftro praefato in vigilia fefti przdidi; et quod quilibet ipforum, fi quz forte dubia habuerit, feu infra annum occurrerint, tangentia faerum myftcrium, vel regimen Ecdefix, feu plebis fibi commiilx, ipfa debeat in dida Synodo in feriptis referre, et fuper eis Nos, vel noftrum Vicarium teneantur confulere, ut exinde poftit maturius veritas declarari.

CHRisri *»'I

CAP. LXXI.

Confitutionum interpretatio, declaratio, crrre&io, additio', diminutio, & difpenfatio ad Archiepifcopum & Succeffores fpeFlant.

TTem ftatuimus, volumus, et ordinamus, quod Nos,et fucceflores noftri Beneventani Archiepifcopi de voluntate noftra,& Capituli fupradidi pratferiptas Conftitutiones poffimus interpretari, declarare vel intelledum dare, corrigere, addere ,& minuere ,& fuper eis difpenfare, fi quoties, & quando fecundum juris oftenfa nobis,& eis videbitur expedire.

CAP. LXXII.

Conflitutionum Codicem omnes habeant, dr quotannis ad Synodum deferant. Epifeopi femel in Diacefana Synodo, Ecclefiarum ReFtores diebus Natalis, Ô Pcntecoftes eas publicent.*

TTem quia introduxit laudanda juris au1 doritas, leges, & Conftitutiones ab omnibus obfervari, ne prxfcriptarum noftrarum Conftitutionum aliquis prxtendere valeat ignorantiam, & quod ad cum non pervenerint, fe quomodolibet excufare, requirimus, & monemus omnes, & fingulos Suft'raganeos noftros, & Redores Ecclefiarum Civitatis, Diœcefis, & Provincix Beneventanx Ecclefiam Parochialem habentes, quatenus, fub excommunicationis pœna, ac etiam quatuor unciarum infra unius fpatium menfis a die publicationis prxfentis computandi, copiam prxfcriptarum Conftitutionum (criptam, v 3. manu Notariorum Curix noftrx, aut alicujus alius, cui duxerimus committendum, penes fe habere debeant pro fui vel aliorum magi-

anno Christi *n'. "^B^erio, teftimonio , & cautela , & quod quilibet ipforum Conftitutiones ipfas, cum ad przdi&um Concilium celebrandum in diélo fefto B. Bartholomzi venerit , fecum portare debeat , & exhibere , & dcmonftrare etiam in dido Concilio coram nobis ; mandantes, & przcipientes eifdem fub poenis prçdidis , pro quibus Suffraganeus nofter in ejus Synodo , femel in anno , prxdidi vero Archipresbyceri, Abbates, & Ecclefiarum Redores, & Curati prxdidz Civitatis, & Provinciz przfentes noftras Conftitutiones in eorum Ecclefiis Parochialibus congregato populo ad divina in die Nativitatis Domini,& in Pentecoftc debeant publicare.

CAP. LXXIII.

Ante denuntiationes matrimonia ne contrahantur . Parochus impedimenta attente perquirat . Ante matrimonium in facie Ecclefia contra&um fponfi inter fe commercia vitent.

TTem , quia matrimonia clandrftina , ex quibus fcandala folent , & mala plurima evenire, funt a jure prohibita, & non funt per Ecclcliam toleranda ; nos volentes propterea hujufmodi matrimoniis dandeilinis, in quantum de jure tenemur, & poiTumus, obviare, antequam veniant , & pravam confuetudinem tollere, quia nun confuetudo, fed corruptela , & abufus potius dici poteft, habito prius fuper hoc Gonvcnerabilium Fratrum Epifeoporum fuffraganeorum noftrorum , venerabilifque Capitul noftrx Beneventanae majoris Ecclefix in noftro Provinciali Concilio confilio pariter, & aflenfu, prxfenti Conftitutione ftatuimus, monemus , & etiam ordinamus , ac etiam fub excommunicationis poena przcipimus , & mandamus , quod nullus de Civitate, Dicecefi, & Provincia Beneventana , cujufcumque ftatus , aut conditionis exiftat, cum aliqua per verba de przienti matrimonium contrahat, nec in contradu ipfo Judex , & Notarius intervenire debeant , live teftes, nifi primo in Ecclefia, loco , feu Parochia, ubi eft matrimonium contrahendum , per Presbyterum dûfti loci , feu Parochiz publice proponatur , feu banniatur cum competenti termino ad hoc per ipfum Presbyterum praefigendo, ut infra illum , qui voluerit , & valuerit, leg mum impedimentum opponat; ipfeque Presbyter nihilominus debeat cum diligentia indagare, utrum aliquod impedimentum exiftat. Quodque nullus de Civitate , Diœcefi . & Provincia przdidis aliquam , cum qua promiferat per verba contrahere de prrfenti , in domum fuam introducere audeat,aut alibi cum ea ipfum matrimonium carnaliter confummare przfumat , nifi prius in facie Ecclefiz , juxta canonicas fandiones , matrimonium ipfum folemnizaverit cum eadem , aut fine noftra , vel noftri Vicarii , vel fuffraganeorum , eorumque Vicariorum in eorum Dkece» Dfibus licentia fpeciali. Amen.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM MAGHFELDENSE

Ex codice MS. edidit colleftor Anglicanus Tomo II.

Conftitutio venerabilis patris , domini Simonis Mepham , declarans omnia fefta , quz per annum a cuntftis Chrifti fidelibus dedicari debent , & ab omni opere fxculari reverenter obfervari : edita apud Maghfeld xvi. Kal. Augufti, anno Dom. m.cccxxxii.

Simon , permiflione Divina , Cantuarienfis archiepifcopus, totius Anglic primas t & apoftolicc fcdis legatus , venerabili fratri noftro Roberto , Dei gratia , Sarum epifcopo , falutem, & fraternam in Domino caritatem . Ex feripturis facris didicimus, vitia fepe ingerere, & virtutes elle mentiri : dum videlicet lub figmento fanâiratis ad exocranda proceditur, & fub fpecie cultus Divini , ad abominabilem De· viôimam properator » Ab exordio nempe conditionis human·, dic dumtaxat fceptimo hebdomad* , ftatuît omnium conditor ab operibus abftinendum: lêd fuceadtnte tempore gratiae, militans adjecit ecclefia dies plurimos ab omnibus catholicis feriandos . Et quilibet poftmodum ufus hominum , tolerante ecclefia, propter operandi necdfitatem , nonnullos a feriandi ritu fubtraxit; & quofdam in diverfis catholicorum partibus feftivis fuperaddit localiter ad obfervandos , qui quaft a primordiis, ob venerationem fandorum , in feftivandi confuerudinem introduâi fuerunt. Inconftantia tamen hutnana, ut plerumque in deteriora labente, quod in deltorum *Dei* receptum erat honorem, convertirai eft in blafphemiam & abominationem : dum videlicet conventicli. I* negotiationis, & alia exercitia illicita, diebus hujufmodi potilfime ingeruntur ; quod vero ad devotionis parabatur compendium , in diffolutionis exigitur cumulum , dum in ipfis. feftivitatibus taberna potiur,quam ecclefia, co, met.

mellationes & ebrietates uberius abundant, quara lacrym* & orationes; lafciviis..i^Tiftitnr fit contumeliis * nugis quam otio contemplalionis. & quod pnatermittendum non eft, mercenarii funt, quorum operibus res publiée Regi non poterit fub colore licito flc ab operi- mechanicis; diebus etiam, quos feftivos conftituunt, a fanâorum vigiliis abftinent, licet non minus per hebdomadam capientes. Propterea, de falario, per quod reipvblicc graviter retardatur, quin potius impeditur, nec propter Dei honorem, ficut deceret, fabati rant; fed etiam, juxta prcraifta, Dominum tpfttn » fandam ecclefiam in diebus hujufmodi, * abominationes taas pelfimas fcandalisant, tanqttam folemnitates ipfe ad profana-*tionis, & perverGtstis* exercitium gratis fuerant inftitutae: quae quanto magis protenduntur in uno, tanto abundantius cultores ab'ufionum hujufmodi in fuis exceifibus infolefcunt.

b. T<M* ** * *Utr. f*r* ibomiixtl». MI. H.

Ut igitur tam fuperftitiofis adinventionibus, & etiam fraudulentis mercenariorum hujufmodi conjeduris occurratur, & eorum attenueturoccaGo: memoris fandorum feriande, juxta primam ecclefia: inflitutionem debita habeantur veneratione, refervata facultate viris ecclefiafti- majoribus, ac fibi ipfis tafficientibus, quorumcumque fertorum, prout eis k placuerint, ad Dei honorem, in fuis ecclefiis, &. capellis folemniter venerandi: de fratrum noftrorum confilio, dies fefios pretantibus infcrcre duximus; quibus, videlicet ab univerfis populorum operibus, etiam reipublios utilibus, per noftram Cantuarienfem provinciam, foerit regulariter abfttnendum.

6L«*rl»-c" » curît. H.

Inprimis, faentm diem Dominicum, ab hora diei Sabbati vcfpertina inchoando, non antea perveniendo, ne Judaica prafeflionis participes videantur. Quod etiam in feftis, quas fuas habent vigilias, obfervetur. Item fefta, Nativitatis Domini; fandorum Stepbani. Joannis., Innocentium, Thomas martyris; Circumcilionis, Epiphani* Domini, Purificationis beate Marie, S. Matthsi Apcftoli, Annunciation. B. Marie, Pafche cum tribus diebus fequenlibul, S. Marci Evangeliftu, apoftolorum Philippi flc Jacobl, Invent, fande Crucis, Afceohonu Domini, Pentecoftes eum tribus diebus feqnentibus, Joannis Baptiftc; apoftolonun Petri fit Pauli, Translationis SThomae; S. Marie Magdalena, S. Jacobi Apoftoli, Ademptionis beate Marie, S. Laurentii, S. Bartholomet, Nativitatis & Mariç, Exaltat, fande Crucis; Matthei Apoftoli, S. Michaelis, S. Lucç cvangeiiftç, apoftolorum Simonis fit Judo, Omnium Sandorum, S. Andreçapoftoli, S. Nicolai, Conceptionis beate Marie, & Thome apoiloli; fotannes dedicationes ecclefiarum parocbialium, fit fandorum, in quorum honore ecclefie parochiales dedicantur. Alia fefta, quç in fingulis dide praviocfe dicucefibus, per locorum ordinarios, ex certa (cientia, peculiariter indicuntur.

Vobis igitur mandamus, quatenus pmmifla omnia flc lingula ad tabditorum noftrorum notitiam deducentes, eos moneatis, flc efficaciter inducatis, ut fefta taperius connumerata, prout fuis acciderint temporibus, fummo opere obferventur, fit debito venerentur honore, flc ad parochiales eorum ecclefias reverenter diebus ipfis accedant, Miflarum & aliorum Divinorum officiorum complementum expedent, pro ipforum, ceterorumque fidcMum, vivorum finceris mentibus oraturi, fic feftorum ipforum decurrendo folemnia, ut ipfi & alii catholici, pro quibus oraverint, fandos, quorum fefta celebraverint, interceflbres mereantur habere afisduos apud Deum. Intimetis etiam fubditis veftris hujufmodi, quod reliquis fandorum feftivitatibus, impune poterunt ad opera procedere contacta. Si vero aliqui operarii conduftilii occurrerint, qui feftis peculiaribus, bon, ut praefertur, » indudis, a confuetis operibus certare prçfampferint, ut fic, fecundum prçmifla, eoe defraudent, quorum minifterio fe aftrinxerint: ipfos a fuperftitionibus hu/ufmodi canonice compefcatis, dc faciatis per alios compefci per ecctefiafticas cenfuras; & quid feceritis in premifiis, nos, cîW feftivitatem beate Mariç virginis, proximo nunc futuram, certificetis per veftras litteras patentes, harum feriem continentes.

4NNO ,*'fn F»rr. In- «bCU». H.

Datum apud Maghfeld xvi. Kal. Augufti, anno Domini MCCCXXXU. dc noftrq confecrationis anno xttt.

Alia ejufdem ftatuta duo

L *Prtrbyteri /liptnditrii nt* rteipient olUtiontt, ■ryar dnuria/ pra rnjtafiltone trimntU, βvltgitinut, & furent refftribut, vel vtttrut, m faermu ctlebrtni tttkfiit; debmt etiein ttrtfft tMCtUit, Mffi', & btris ctno»ni>, injuri fitperpeUicih propriir.*

'ORresbyteri, necnon alii Sacerdotes ftipendiarii, propriis fumptibus, vel per annos fuftentati, Divina celebrantes, i^n archiepifcopatu noftro non recipiant oblationes, portiones, denarios pro requiutis, *tricennalia*, vel aliquam partem certam quotam; prçfertira oblationes pro corporibus mortuorum prçfcotibus, non obtenta licentia a redoribus, vel vicariis ecclefiarum, io quibus celebraverunt, nullo modo; nec afportent, in praejudicium redorum vel vicariorum ecclefiarum prçdidarum, vel eorum vicem gerentium, nec lenientiam majoris excommunicationis, in hac parte latam incurrant, 4 immifeendo, ut prius, in Divinis. Prssdidi vero presbyteri, die Dominica vel feftiva, poft admiflionem fuam, jurabunt coram redoribus, vél vicariis, feu eorum vicem gererentibus, fi nulli vicarii fuerint ibidem; alioquin coram ipfis vicariis parochianis, vel locorum, inter Miftarum folemnia, aperte coram ipfis, facrofandis evangeliis infpedis flc tadis I quod ecclefiis parochialibus, flc capellis, *in* quibus Divina celebrantur, eorumque redoribus, vel vicariis, feu eorum loca tenentibus, vel quorum intereft, qullum omnmo inferent prcjudicium circa oblationes, portiones, obventiones, *dentrioi* pro requifitis, tricennalia, fit jura, quocumque nomine cenitantur: immo, quatenus de jure eft, eofdem obfervabunt indemnes in pr«miflis, fit fingulis pnemiflorum.

4 fe ^nu<:e" °

Jurent etiam fpecialiser didi facerdores, quod odia, fcandafa, rixas, aut contentiones, inter redorem fit parochianos, nullo modo taftineanc, aut aliquo mado foveant.* fed, Juatenus in eis eft, concordiam nutriant flc arvetx inter eofdem. Et in dido archiepifeopatu noftro, non celebreut Divina, fed eis interdicatur exprefle, dome praedida prafliterint

juramenta, vel faltem, non flet per ipfos,quo m'nus preftent. Et fi celebrent lo loco flc loterdiâo, irregularitatem incurrant prrter alias pœnas, quas canones inducunt contrarium facientibus. Et fi fuerint commoniti coram epifeopo, vel archidiacono, feu ofhciali ejus, fe infirmafle prxdiclum juramentum, vel ii fuerint diffamati, & fe purgare nequeunt: amo* vebuntur omnino, flc tanquam peijuri, interdicatur cis prædiâa celebratio in dido archtepifeopatu noftro,donec fuerit fuper hoc canonice difpenfatum. Item, non audiant confeffiones parochianorum, vel ecclefiafticarum capellarum, in quibds Divina minillraverint, nifi in cafibus a jure permiflis, nec oblationes hujufmodi ecclesi® fibi appropriabunt: & fi fic, crimen facrilegii incurrant, nifi de liceniia prxfidentium petita & obtenta. Item, debent interefle cancello, matutinis, vefperis, & aliis Divinis officiis, debitis horis, incluti fuperpelliciis, qu® fub propriis expenfis providebunt; & non in navi ecclefi®, cœmeteriis, nec in campis erunt. Sed fi fuerint requifiti, etiam commoniti fuper his per prxfidentes, non reddant fe elatos, nec erigant verticem contra pirfidentem, nec propter hoc excitabunt aliquos, qui foveant & protegant; & quod ad intereflendum prxdiftis horis, & magnis Miffs, debet eis injungi in virtute obedientic, quod fini praetentes, canentes, legentes, flc pfalmodizantes. Diâi vero presbyteri, didis diebus Dominicis fit feflivis, vel fi corpus adeft prxfens, fuas Mi(Tas, poft leâum evangelium maioris Mifhe, incipiant, ut compleant, fit noo prius, nifi de licentia reâoris vel vicarii tpccialiter obtenta. Item, presbyteri non detrahant refloribus vel vicariis ecclefiarum, vel capellarum, ubi celebraverunt, fed humiliter praebebunt flc facient debitam reverentiam. Item, non exercebunt tabernas, nec fpedacula, nec cellas meretricum, nec ludos noxios prohibitos. Diâi vero reâores, vel vicarii, vel eorum loca tenentes, debenr benigne recipere juramentum prxdiflum, flc habebunt copiam in ecclefiis de prxdiflis.

II. *Ut decinu fideliter dentur Deo & ecdefi* t de omnibur bonit, iiuwventur per ennm, ficut infertus m Jpecie dederetur.*

SAnfla ecclefia conftituit fit ordinavit, quod ptxiati fit ordinarii ecclefiarum, haereticos, & in fide dubios, ut ad fidem ecclefix revocentur, fit revocatos compellant m ea, qua vocati iiiot, fide permanere. Intellexinyis, quod nonnulli parochiani noftri, haerefi, errore, fit diffidemia μιη pervertant, * articulos fidei catholic® relinquentes, & libertatibus eccicfiaflicis obviantes, ecclefias, aufu temerario, Afuo juro penitus fpoliando; decimas ecclefix lux de jure debitas, fit alia jura retinendo ecclefuftica. Et qui alios, cum poterit, ab errore non revocat, felpfum errare demonftrat. Cum igitur ecclefia fic ecclefiarum reâores tales filios non cogunt, ut reddant, illos ac feipfos perdunt. Nos igitur volentes flc cupientes ftatuta noflrorum fuperiorum, ut tenemur, fervare, fit mandatis ecclefix obedire, obviando maleficiis; flc medelam ecclcfiafticam tribuere. Cum igitur, facro eloquio jubente, dc omnibus, qux innovantur per annum, fit nullo tempore excludi, fideliter decim® fint, cum omnibus integritatibus, abfque diminutione fotvendx; licet unicuique capellano parochiali, parochianos fuos, per cenfuram ecclcfiafticam, ad fofutiooem decimarum compellere. Unde, propter tales quotidianos dcfe£us,& hominum malitias, omnibus & fingulis mandamus, in virtute fanâx obedienti®, firmiter injungendo, quatenus diligenter *tooQtatis*, & efficaciter inducatis, ac quilibet vefttum induci faciat m parochia lua, quod diâi paroebiani omnes fic finguli per fe integre, & fine diminutions,decimas inferius annotatas fuis ecclefiis perfol*vant: fcilicet, decimam laâis,a proximo tempore fux monitionis, tam in menie Augufti, quam in aliis menfibus.

Et dicit conflit, dom. Roberti Winchelfe, Cantuarienfis archicpilcopi, capitulo.; *Quoniam propter diverfaj*: in quadam particula, quefie incipit: De Jafift autem volumus quod decima folvatur, videlicet dc cafeo, tempore fuo, flc de lafte, in autumno fit hieme; nifi parochiani competentem pro talibus decimis voluerint facere redemptionem, & hoc ad commodum ecclefix fice. Etiam perfolvant decimam vivariorum, pifcariorum, fluviorum, ftagnorum, pecorum, columbarum, fru£luum,ec beftiarum, de proventibus bofeorum, pannagii, filvarum, warenarum, aucupationum, hortorum», curtilagiomm, lanx, lini, vini, & grani; turbariorum, in locis ubi fodiuntur fit fabricantur, cuniculorum, cygnorum, pavonum, aucacum flc anatum, ovorum, chevicium.......... giorum, apum, mellis, flc cere, molendinorum, falconum, artificiorum, fit negotiationum; necnon pullorum equinorum, agnorum, vitulorum, fecundum verum valorem, flc omnium provenientium rerum aliarum, de extero tatisfaciant competenter eccle*fus, quibus de jure tenentur: nullis expenfis, ratione prxftationis decimarum, deduâis, decimis *retinendis*, feu deducendis, nifi tantum prxftatione artificiorum, flc negotiationum. Quod fi monitionibus noftris parere contempferint, per fententias fufpenfionis, excommunicationis, flc interdidi, ad prxftationem diâarum decimarum compellatis.

CHRISTI 1330.

• f pelter Uül4*.

Pidefl.p.el ...... " Cwull. Mertl,o/i clF

CON-

CONCILIUM COMPLUTÈNSE

Prxfide D. Eximeno (alias Simone) de Luna Archiepifeopo Toletano, anno Domini h 33·

Ex Card, dv Atulire C«k. HI> »J.p. v>|. *A Nreo Domini* **IJJJ**· *celebratum efl Concilium apxd Complutum a D. Eximcno (nliet Simone) de* ***Luna****, orcbieptfcopo olim Tnrrmonenfi: njfidentibut ipfi Epifcopit Seguntino , Palenttno , Oxomenfe, Kicmtcpfi , Segohienfi ,* 6* *Concbepfi , Scopus tjus Synodi, ut initio* ***promittitur*** *,* ***fait*** ***xf*** *confaleretur decori Ecclefia, & Clerici ob ini. quorum preffieris defenfi , Ecclefiaftica potirentur* ***libertote****. ACIo vero ill:ut non extent , neque in IAS. Toletane, neque in Moudexoreufi , fed dumtaxat initium , quod bujufueidi* **eft I**

Nos Exintinius miferatione divina Toletanus Archiepifcopus , Hifpaniarum Primas , ac regni Called* Cancellarius , paftorali praeeminenti* Toletanae Ecc|efi« (quam Iinpericrutabilis divina providentia amplis fublimavit dotibus) A licet immeriti, prstfidentes , etiam excitamur innumeris. ut juxta ejufdem decorem , quipfius funt, ab iniquorum prefturis protegantur , & Ecclefiaftica gaudeant libertate . In Provinciali itaque Concilio, quod apud Akalam noftr« diœcefis Toletan®, dic & annoinfraferiptis, prsefidentibus Venerabili flatre noftro Alphonfo Epifeopo Seguntino , et Palentino, OxomenC , Giennenn , Scgobienfi , Conchenfl Epifeopis, et noftri, ac fuorum capitulorum procuratoribus , celebravimus , conftitutionem edidimus fubfequentem , quam In civitate ac diœcefi, ac provincia Toletana volumus inviolabiliter obfervari , et publicari in Synodis . Divinis exemplis * * *

* PAR1S1ENSIS CONVENTUS

In caufa celebris controlerfit dc 'Vifione Dei dura animatur expiatis fiatim concedenda,

Anno *333· habitus.

ll ^tolU. $< <11 ANbo IJJJ in «ula fummi Pontificis Joannia XXII. agitari cœpït quxftio, num animx juftorum a corporum nexu folutztt culpa criminum expiat», ftatim plena & abfoluta Dei viboe donarentur. Negantem fententiam pr»ferebat non ambiguo ftudio Pontifex , qui & in Minorttam quemdam affertorctn hujus vifionis carcere animadvertendum cenluit. Pervenit opinionis pontifici» fama ad aures Philippi V. Galli» regis, dignamque rem cenluit, qu» in folemni ecrlefiafticorum confeifu difcuterctur. Quid in co ailutn fit, narrant Iittei» a Patribus illis de rebus a fe definitis ad Pontificem tranfmifl» , legend» apud Hermannum^ Cornenun ordinis Praedicatorum feriptorem hiftori», quam fub ejus nomine vulgavit Eccardus m *carpor.* Hift. tom. II. num. *J.fic* ex eo hic dantur.

Snnflijftmo Patri & domino domino Johnn. Dii providentia JacrofanÜo Roman, ac uni. verfaht ecclrfiee fammo Pontifici.

Veflri devouflimi filii & fervi ejufdem miferationc, Petrus de Palude patriarcha Jerofolymitanus, Petrus Rogerii archiepifcopus Rothomagenfis , Wilhelmus Bernhardi cancellarius Parilienfis, Johannes de Bolenciaco archicpifcopus VulcalCnl in ecclefia Rothomagenfi ,Nicolatis de *I yra ordinis minorum, Johannes de* Metheno eidmis S. Beoediâl , Matthaeus de Archis, Petrus de Palma prior* provincialis ordinis fratrum przdicatorum provinci» Franc:», Johannes de Caricampo ordinis Cifterclenfis , Petrus de Gafa prior Generalis fratrum B. Maria· dc Carmelo, Simon de Mariis , Wifficlrruis de Caftro Rcynaldi , Wilhelmus de Brema Ordinis minorum , Wilhelmus Kalathoc ordinis praedicatorum, Olyanus Salahadull , Gerardus de Paganis ordinis eremitarum S. Au guftini, Petrus de Verbena ordinis Vallis fcholarum , Nicolaus de Alexandria ordinis eremitarum S. Auguftini , Petrus Horie , Nicolaus Boncti ordinis minorum, & Durandus de Aurcliaco ordinis przdicatorum , (acre theologi» magiftri, cum humillima fui recommendâtione pedum ofcula beatorum .

(«rrtwp- /<·*") Ad veftr» deducimus notitiam fanftitatis , quod SerenifTimus Princeps ac dominus nofter, dominus Philippus Dei gratia rex Francorum illuftris , Dominica IV, Adventus in fuo rrgali manerio , fito in nemore Vicinarum , nos fecit ad (ui przfentiam vocari, afttftentibus fibi excellentibus principibus, ducibus & comitibus, & reverendis patribus , arcbiepifeopis, epifeopis, abbatibus & his & illis quam plurimis,& aliorum tam clericorum *Cc* baronum *ac* militum confiliariorum fuorum , Religioforumque & iateularium multitudine copbfa, nofque ore D proprio requifivit, quod vellemus cOipurale juramentum pnftare fuper petendis de flatu animarum fandarum a corporibus cxulanitn , illud , quod fentiebamus, fideliter & abfque pallutiionis cujufcumque velamine diceremus ,cau- *fas*

cmuIstt ,w< 1

fas aliquas exponendo, qux ad hoc petendum A tum aB'num induebant, fpeciaiiter, quia audierat, aliquos in fcholis fine rationibus aliqua circa illam materiam protuliffe, propter Stic multorum tam clericorum quam laicorum uerant corda non mediocriter concitata, & ex quibus ut dicebat, fimplices trahi poterant in errorem. Nos autem, pater beatiftitne, attendentes, quod prxfatum fereniflimum principem fit dominum noftrum fundatorem ftudii Parifienfis regemque excellentem revereri tenemur, & juuiombus ejus obedire, quodque ipfum ibidem dicentem audivimus, quod in hac materia non quxrebat, quod in aliquo veftram' tangere poffet faniitatem; quinimmo ficut filius vefter devotiffi-B mus veftrum in omnibus zelabat ferventius honorem, & perfonam veftram fanfiiflimam ibidem magnis laudum praeconiis extollebat; confiderantefquc, quod juxta principis Apoftolorum doftrinam de ea, qux in nobis eft, fide dc fpe parati debemus elfe omni pofcenti nos reddere rationem; petitum a nobis prxftavimus juramentum I Quo przftiro, fuerunt nobis propofitx dux qurftiones: prima: L'rr«w «nivre *faxitorum* ra c«/ir *txiftrntet xudtent divixam rffentum fait rd fa citm xntt rtfautiomm nrporntn, & grncralnH judirixm*. Secunda: *Utrum vifio, 2ium de dioinx effentta nunc ba^mt, évacuaitur in dit txtrtmi fitdxti, alia facedente*.C Ad quas, ficut eramus juramento aftrifti refpondimus, quod fentiebamus. Singuli & ftgillatim in hac lententia omnes convenimus, quod a tempore mortis Domini noftri Jefu Chrifti, per quem pretium redemptionis generis humani extitit perfolutum, omnes animat SS. Patrum, quas ibidem Salvator noiler defcendens ad inferos eduxit de limbo, cxterorumque fidelium, quse de corporibus exierunt, non habentes purgabile, vel quae jam in purgatorio funt putgatx, ad vifionem nudam, claram & beatificam intuiivam & immediatam eflenti® divinae & beatiflimx Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sanfti, quam Apoftolus I. ad Corinth.D XIII. vifionem *fair rd faciem* nominat, funt aftumptx, ipfaque Deitate beata perfelle fruuntur', etiam quod credidetunt, videntes; quod fperavcrunc, tenentes, non in fpe, fed in re funt beatz. Quodque dila vifio, quam nunc habent, minime evacuabitur, refuinptis corporibus, alia fuccedente; fed ipfamet in eis, cum fit vira <- terna, perpetuo remanebit. Et pro firmo, nuter fanftiflime, omnes Do&ores, qui nos in Parifienft ftodto praecciferunt, quorum *feripta legimus*, hanc' fentcntiam tenuerant, docuerant. & in feriptis fuis tenendam reliquerunt. Quare veftrx baatiludini omni t qua poflumus, humilitate ft reverentia totus praecordiis fupplicamus, quatenus pnedi-ôx quxftioni, in qua pro una parte veftra fanftitas pulcherrime ft lubtiiiflimc allegavit, ft quam plures auftoritates adduxit, immo tot, quod non recordamur nos legifle dodortm aliquem, qui ad unum propofitum adduxerit tot ft unus, femper tamen recitando & non determinando, nec afferendo feu opinando. ficut audivimus, dignetur fanftitas veftra finem dare, panem illam, in qua nutrita eft devotio totius Chriftiani populi veftro regimini crediti, veram efle determinatione apoftolica confirmando. Sanâiflimam perfonam veftram ecclefix fur fanûx regimini confervare dignetur Altiflimus lanam & incolumem per tempora longiora; qux nos habete dignetur in fui gratia de benignitate folita commendatos. Datum fub figillis noftris Parilius in congregatione magiftrorum in Theolgia generali regentium, fecundo die Januarii.

ANNO CHRISTI •ill·

Addit poft bac Hiflor. Rex quoque Franc. Papx litteram limilem fcripfit; D. etiam Durandus de fando Poruano Magifter in Theologia ordinis Praedicat., epifeop. Meidenfis, fecit traâarum annum valde contra papam in eadem materia, qui licet ad curiam citaretur, tamen defenius per regem Francorum non venit, nec comparait. Papa autem Johannes, ledts litteris regis pariter & univerfitatis, & percepta eorum lerie, formidans totius curix tumultum ft infurredionem contra ipfum. publice in fermone fuo prxdiftum errorem fuum revocavit & tetraxit, ft fupra diâum Fratrem Magiftrura Tbomam Walleys Anglicum de carcere cum folemnitate eripuit, & ipfum pro injuriis fuis impie fibi illatis, lolemnibus promotionibus honorare ft remunerare promifit. Sed ipfe magifter in recompenfationem injuriarum illarum nihil recipere voluit honoris aut promotionis temporalis: potius apud Deum remunerari cupiens, qui corona xterna pro fide paifos przmiare folitus eft.

VITA

ETE PIsTOLÆ
BENE DICTI P. XI.
VULGO XII.

diIU in fc- oedidoX.

T>Enedidu**^k-_qui nomine prtftino didus -Θ crit Jacobus Tolofanus, ex ordinis Cifter-cieofis cardinale, die poft onirum Joannis deci-mofexto ad pontificatum evedus eft, decimo tertio Kalends* Januarii, anno MCCCXXXIV. regnante Ludovico IV. imperatore. Initio fe-dis fuc, cenfuras contra eumdem Ludovicum Bavirum a predcceflore latas non tantum con-firmavit, verum etiam imperialem dignitatem tamquam vacantem, & ad fe velut ad Chrifti vicarium devolutam , eidem abftulit. Interim m Italia externo hofti pateret, multos proce-res Itali* in urbibus, quas poftidebant, fedis a-poftolic* vicarios creavit : Romanis per lega-tum perfuafit, ut fenatoriam dignitatem, quam diu regio nomine gefterant, fuis tandem & ec-clefi* aufpiciis adminiftrarent. San&orum ani-mas a peccatis *fuis fufficienter expiatas,* ante diem judicii beatas erte, Deique dira vifione frui definivit. Unica ordinatione fex cardina-les, viros virtutibus ornatiftimos, creavit. Om-nibus modis regem Franci* cum Anglo conci-liare ftuduit ; *M* frulka. In rebus honeftis & juftis conftantillimus perftitit ; bonos amore complexus, improborum voluntati & conatibus, quantum fieri potuit, repugnavit. Septem annis, tribus menfibus, & feptcmdecim diebus, ponti-ficatu fundus, obut Avemonc fepümo Kalen-das Maji, anno Domini 1341. Ejus mors gra-vem animi dolorem omnibus inflixit. Ejus tem-pore Prtrarcha lauro coronatus eil.

EPISTOLA I.

BENEDICTI PAPÆ XI.

Definit, animas fufficienter purgatas, clara Dei vitione frui.

BenediÜuj ferveet fervorum Dei, ad perpetuam ret memoriam.

(I) TjEnedidus Deus in donis luis , & fan--D dus in omnibus operibus fuis, qui fa-crofandam Romanam, catholicam & apoftoli-cam eccleflam (quam ut vineam plantavit dex-tera iua, quamque ut przcipuam in ecciefia. rum omniup caput erexit, & vidricem , dicen-te Domino ad Petrum: *T» es Petrus, &fuper*

Neteh. n. *petram edificako eccleflam meam.)* fua mi-feratione non deicrit, fed per beatos apoftolos fuos, precipue Petrum & Paulum , fingulares ejufdem ecclefi* defenfores pla benignitate & continua pietate cuftodit , quatenus eifdem re-doribus gubernata, in fe (labilis maneat, fun-data fuper firmam petram, omncfque Chriftia-

Atque fidei cultores, illi obediant, illi pareant, illi intendant, fub illius magifterio degant, fub ejus difciplina & corredione confiftant.

Et pteeb poft: Sute dudum tempore felicis recordationis Joannis vicefitni fecundi prcdecef-foris noftri, inter nonnulloa etiam theologias facultatis magiftros, fuper vifione animarum juftorum hominum poft mortem fuam, in qui-bus nihil erat purgabile, cum de boc farculo decefferunt ; vel fi fuerat, jam purgatum fue-rat ex toto; an Divinam cffentiam videant an-te corporum fuorum rcfumptionem ac judicium generale, & fuper nonnullis aliis orta materia **qu*flionis: ipfurum aliqui negativam, aliqui aftirmitivam, alii vero fecundum fuas imagina-tiones, de vifione Divine ellentic ab ammabus hujufmodi, diverfa & diverfimode ollendere ni-tebantur, prout ex diâis fit feriptis eorum no-fetur appatere : fuper rejedis fuis vero concer-tationibus, quas hic cauia brevitatis omitti-mus , quia ita ex noftris etiam determina-tionibus ititer fe decidebant. Cumque idem priedcceflbr nofter, ad quem przdidorum deter-minatio pertinebat, ad decifionem concertatio-num hujuftnodi fe pararet, in fuo confiftorio £ publico, tam fratribus fuis fande Roman* ec-défi* cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, quam prelatis & magiftris *in theolo-gia,* qui muhi aderant prefentes, injungendo diftridius & mandando, ut fuper materia de vifione prxdida, quando requirerentur ab eo, deliberate unufquifque diceret quod fentiret.- tamen morte przventus, ficut Domino placuit, perficere nequivit. Dcfunâoitaque prcdecertbre praefato , nos Divina dignatione ad apicem fum-mi apoftolatus aflumpti, diligentius attenden-tes, quanta ex prcmiftas eorum concertationi-bus non folutis, animarum imminent pericula, D quanta exinde poliunt fcandala fuboriri, ut ip-forum varietas pereat, & veritatis foliditas in-notelcat, habita prius fuper pnedidis follicita examinatione & diligenti deliberatione cum fra-tribus noftris did* Roman* ecclefi* cardina-libus, de ipforum fratrum confilio, hac in per-petuum valitura conftitutione, audoritate apo-ftolica definimus.* quod fecundum communem Dei ordinationem, anime faoâorum omnium, qui de hoc mundo ante Domini noftri Jefu Chrifti partionem decerterunt, necnon fandorum apoftolorum, martyrum, confertorum, virgi-_num, ut aliorum fidelium defundorum, poft facramentum baptifmi ab eis fufceptum, in qui-bus nihil purgabile fuit quando decellerunt , nec erit quando decedent etiam χη futurum , vel fi tunc erit aliquid purgabile ineìfdem, ta-men poft mortem tuam purgabunt, atque ani-ma:

(■) Ex Bxovio in Annalibu» ad an. >11*· "· >· Afl«r»*b*<»r h*< bulla cum figillo plumbeo pendente ex *lericit* fu*l-culi» Romae apud Card. Calanata I

πμε puerorum eodem Chrifti baptifmate retu. A torum, & baptizandorum, cum fuerint baptizari, ante ufum liberi arbitrii decedentium, mox poft mortem fuam & purgationem pnefatam in illis qui purgatione hujufmodi indigebant, etiam ante refumptionem fuorum corporum & judicium generale, poft afcenfioncm Domini noftri Jefu Chrifti in caelum, fuerunt, lunt, & erunt lo caelo, extorum regno, & paradifo czlefti, cum Chrifto, fanâorum angelorum confortio aggregate, ac poft Chrifti Jefu pafirooem & mortem viderunt & vident & videbunt Divinam elTenfiam immediate, fe bene & clare & aperte illis oftendentem ; quodque Cc videntes, eadem Divina edentia perfruuntur : necnon quod tali viGonc & fruit10- B ue, eorum animae qui jam decefterant, funt vere beatz, & habent vitam «ternam & requiem.

II. Confticutio de moderandis procurationibus vifitantium.

Extat tomo П. eoileâionis Anglicane : fed ex MS. noftro emendatiorem damus.

Btnréililt tpifcepxt, ftrvm ferverxm Dri, «d prrpttuam rti mtmtruun.

VAs eleftionis Paulus apoftolus, egregius przdicator, le & eos qui lectim erant, proprils manibus exhibebat, ut pfeudo & fubdoUs operariis. fub prxdicationis fpecie lucra feftantibus, locum przchideret ; & aliis, quos ipfe palccbat pabulo verbi Dei, non exifleret oncrofus. Sane licet circa modeftiam in exigendis procurationibus obfervandam, a przdecelToribus noftris Romanis pontificibus falubna manaverint inftiluta : quia tamen, ficut experientia docet, nonnulli prrlatorum fle le reddiderunt & reddunt in diftarum procurationum exaftionibus oncrofos, ut oppreffi fubditi, hujufmodi nequeant onera fupportare, & viftum longi temporis brevis hora conlumat nos attendentes, quod parentes debent thelaunzare fillis, non faftuofis deliciis eorum fubftantiam abforbere ; ac cupientes pro diverfitate conditionum vifiiantium prxlatorum, & provinciarum, ac ecclefiafticarum etiam facultatum, certum modum iutficicntem vifitantibus, & fupporlabilem vilitatis, in przmtflis fore de cetero oblcrvandum ; dc fralrum noftrorum confil10, przfemis conilitutionis cdifto, ftatuimus, quod cum in Franci», Navarrx, ac Majoritacum regnis ac terris, provinciis, & partibus adjacentibus, & vicinis eifdem, necnon in Delphinàtu, ac Burgundiz, Sabaudiz, province, At Forcalcarli comitatibus, archiepifeopi & epi'D icopi, aliique przlati & perfon» ecclefiafttcz, quibus id de jure competit vel conluctudine, fuos fubditos perfonaliter viGtabunt, iidem archiepifeopi a fuis vel fudraganeorum fuorum catbedralibus eccleGis, procuratione unius diei, five in vidualibus, five *a* volentibus in pecunia, ultra CCG a monafterits vero, ac aliis ecclefiis vel prioratibus fzcularibus vel regularibus, habentibus collegium vel conventum xi I. vel plurium perfonarum, ultra CCL. ab habentibus vero pauciorum perfonarum collegium vel conventum, & quibutvis aliis eccleGis Ac prioratibus, & locis ultra CC. epifeopi etiam ab ecclefiis catbedralibus ultra CC. a monafteriis vero, & ecclefiis aliis prioratibus fzcularibus vel regularibus, habentibus collegium xtI. vel plurium perfonarum, ultra CLX. ab habentibus vero collegium duodecim pauciorum, & quibuslibet aliis eccleGis, prioratibus, & locis, ultra CXL. abbates quoque a monafteriis, vel prioratibus, habentibus collegium xii. vel plurium perfonarum, ultra centum ; ab aliis vero habentibus minus collegium, ac eccleGis, prioratibus, & locis quibufeumque, ultra LXXX. archidiaconi quoque ultra XXXV. archipresbytcri vero ultra VIII. TuronenGum argenti valorem recipere non prxfumant. Si vero przfati archiepifeopi, epifeopi, & przlati, ac perfonz ecclefiafticz, ex privilegio apoftolico per alios viGiare, & procurationes recipere valeant in pecunia numerata : iidem archiepifeopi a fuis & aliis ecclefiis catbedralibus, ac prioratibus fzcularibus & regularibus habentibus collegium duodecim vel plurium perfonarum, ultra CXX- a monafteriis vero, & ecclefiis aliis, ac prioratibus fzcularibus & regularibus habentibus collegium xji. vel plurium perlonatum ultra G ab habentibus vero minus collegium, & quibuslibet aliis *ecclefiis*, prioratibus, & locis, ultra LXXX. epifeopi etiam ab eifdem ecclefiis, monafteriis, prioratibus, atque locis, ultra LXXX. abbates ultra LX. archidiaconi ultra XXX. TuronenGum argenti valorem non rcci- C piant quovis modo.

In Alemanniz quoque, Anglir, Hungariz, Bocmiz, Poloniz, Noiwegiz, Daci», Scoti» &. Sueciz regnis ac terris, provinclis & partibus eifdem adjacentibus, archiepifeopi, epifeopi, aliique przlati, & perfon» ecclefiafticz, cum ut prrmiriitut perfonaliter vifitabunt : iidem archiepifeopi, etiamG primates exiftant, a fuis ve) fuffraganeorum fuorum ecclefiis cathedrairbus, & perfonis eoium, pro procuratione unius dici, five in vidualibus, Gve a volentibus in pecunia, ultra CCCXX. a monafteriis vero, & eccleGis aliis, & prioratibus fzcularibus vel regularibus, habentibus collegium xir. vel plurium perfonarum, ultra CCLX. ab aliis vero monafteriis, ecclefiis, feu prioratibus, minus collegium habentibus ,\ aliifqtir ecclefiis, prioratibus, & locis, ultra CCXX. Epifeopi etiam a catbedralibus eccleGis, ultra CCXX. a monafteriis vero aliifque ecclefiis, & prioratibus fzcularibus vel regularibus, habentibus collegium xir. vel plurium perfonarum, ultra CLXXX. ab habentibus vero minus collegium, & quibuslibet ecclefiis aliis, prioratibus, & locis, ultra CL. abbates infuper a monafteriis, prioratibus, feu ecclefiis habentibus collegium xi 1. vel plurium perfonarum, ultra Q ab habentibus vero minus collegium, ac ecclefiis, prioratibus & locis aliis quibuslibet, ultra LXXX. archidiaconi vero ultia XL· archipresbyteri ctiam ultra X. TuronenGum argenti valorem recipere non prxfumant. Si vero iidem archiepiicopi, epifeopi, & przlati, ac perfonz ecclefiafticz, ex privilegio apoftolico, per alios viGiare, Ac procurationes recipere valeant in pecunia numerata : difti archiepifeopi, ctiamfi primates exiftant, ab hujufmodi ecclefiis, prioratibus, monafteriis, atque locis, ultra C. epifeopi ultra LXXX. abbates ultra LX. archidtaconi ultra XXX. TuronenGum argenti valorem, pro procuratione qualibet unius diei, recipere non prrfumant.

In CaftcJlz quoque, Legionis, Arragontz, & Por-

& Portugallix regnis & dominiis, terris & pro- A vinciis regum Catielle, Artagonis, & Portugaise, ac partibus adjacentibus » & vicinis eifdem, excepto Sardinis & Gorficc regno, archiepifcopi, epifcopi, & praelati, ac perfon» ecclefiaflicx, cum, ut prxmittitur, perfoaafter vifitabunt : iidem archiepifcopi, a fuis & fuflraganeorum fuorum ecclefiis cathedralibus, pro procuratione unius diei, five in vidualibus, five a volentibus in pecunia, ultra CL. a monafteriis vero & ecclefiis aliis, ac prioratibus, fxcularibus vel regularibus, habentibus collegium xl i. vcl plurium perfonarum, ultra CXX. ab habentibus vero minus collegium, aliifque ecclefiis, prioratibus, & locis, ultra C. epifcopi etiam a cathedralibus ultra C. a monaftcriis B vero ac prioratibus, fxcularibus vel regularibus habentibus collegium xII. vel plurium perionarum, ultra LXXX. ab habentibus vero minus collegium, aliifque ecclefiis, prioratibus, & locis, ultra LX. abbates etiam a monafleriis vel prioratibus habentibus collegium xII. vel plurium perfonarum, ultra L. ab habentibus vero minus collegium, & quibuslibet aliis ecclefiis, prioratibus, & locis, ultra LX. Archidiaconi vero ultra XXV. Arçhipresbyteri autem ultra V. Turonenfium argenti valorem rec'pere non prxfumant. Si vero proximo nominati archiepifcopi, epifcopi, & prxlati, ac alix perfonx ecclefiaflicx, ex privilegio apoflolico, alios vifitare, & procurationes recipere poflint in pecunia numerata : iidem archiepifcopi, ab eifdem, fuis vel fufiraganeorum fuorum ccçl. ultra LXXX. a monafleriis vero, & ecclcfiis aliis, ac prioratibus fxcularibus vcl regularibus, habentibus collegium XII. vel plurium perionarum, ultra LX. ab habentibus vero minus collegium, ac quibuslibet aliis ecclefiis, ptioratibus, five locis, ultra L. epifcopi etiam ab eifdem ecclefiis, monafleriis, prioratibus, live locis, ultra XL. abbates vero ab eifdem monafleriis, prioratibus, ecclefiis, fim locis, ultra XXX. archidiaconi vero, ultra XX. Turonenfium argenti valorem recipere non attentent.

In Appulir vero, Calabri», Terre laboris, D Sicili», Longobardi», Tufcix, Sardinix, Corlicx, ac exteris aliis Itali» partibus, necnon Sclavonix, Archaj», Cypri, ac exteris regnis, infulis, & alus provinciis, fit partibus omnibus ultramontanis, etiam tranfmarinis : patriarch», archiepifcopi, & epifcopi, ac prxlati alixque perfonx ecclefiaflic» confidentes, cum, ut praemittitur, peifonahter vifitabunt, iidem patriarchs & archiepifcopi, a fuis vel tuffraganeorum fuorum ecclefiis cathedralibus, pro procuratione unius diei, five in vidualibus, five a volentibus in pecunia numerata, ultra LX. a monafleriis vero, & ecclefiis aliis, ac prioratibus fxcularibus vel regular, habentibus collegium xt r. vel plurium perfonarum ultra L. ab E habentibus vero minus collegium, & quibuslibet aliis ecclefiis, prioratibus atque locis, ulrra XL. Epifcopi etiam a cathedralibus ecclefiis, ultra L. a monafleriis vero aliifque ecclefiis ac prioratibus fxcularibus vel regularibus, habentibus collegium duodecim vel plurium perfonarum ultra XL. ab habentibus vero minus collegium, & ecclefiis aliis, feu prioratibus vel locis quibuslibet, ultra XXX. abbates vero a fuis monafleriis vel prioratibus, fimile collegium vel majus habentibus, ultra XX. ab habentibus vero minue collegium, & quibuslibet aliis ecclefiis, prioratibus, atque locis, ultra XVI. archidiaconi ultra X. Turonenfium argenti valorem non audeant recipere quo*ia modo. Si vero prxfati patriarch*, archiepifcopi, epifcopi, & pralati, & perfon» ecclefiaflicx, proxime nominat», ex privilegio apoflolico, per alioa vifitare, & procurationes recipere valeant in pecunia numerata didi patriarch», feu archiepifcopi, ab eifdem fuis fit fuffraganeorum fuorum ecclefiis cathedralibus, ultra XL. a monafleriis quoque, & ecclefiis aliis, ac prioratibus fxcularibus vcl regularibus, habentibus collegium xII. vcl plurium perfonarum, ultra XXX. ab habentibus vero minus collegilun, & aliis ecclcfiis, prioratibus, five locis et fubditis quibufeumque, ultra XXVIII. epifcopi quoque a fuis cathedralibus, et quibuslibet monafleriis, et ecclefiis, prioratibus, atque locis, ultra, XX. abbates etiam ultra X. necnon archidiaconi ultra V. Turonenfium argenti valorem recipere non prefutnant.

Iftxque cxpenfa feu fumptus univerfi, feu taxatio pecuniaria unius procurationis, totius videlicet diei, in pecunia, vel vidualibus, ct neceflariis aliis, prsediflam fummam vel valorem aliquatenus non excedant ; nec ultra didas fummas, vel laxationes, feu valores earum, pretextu cujufvis confueludinis, Vel ali„ter, ipfis prxlatis vel familiis eorumdem, quid^quam exigere liceat vel recipere, etiam a nolente. Illud quoque, quod archidiaconi* fupe. rius duximus ordinandum, locum habere volumus in decanis prxpofitis, aliifque perfonis ecclefiafticis fuperius non expreflis, quibus vifitationis officium et procurationis receptio ex privilegio apoflolicx fedis, vel de jure, feu de confuctudine, competere dignofeiiur : decanis ruralibus dumtaxat exceptis, qui in -aliquibus regionibus archipresbyteri nominantur ; circa quos, in receptione hujufmodi procurationis, id quod flatutum efl dc aliis archipresbyteri*, volumus obfervari.

Noftr» tamen intentionis exiftit, quod fi *ex* conventione, vel confuetudinc, ecclefi» tam cathédrales, quam collegialç, et alix quxlibet fxculares vel regulares, ac etiam mooafleria, prioratus conventuales, et loca alia quxvis ecclefiaflica, eorumque capitula, collegia, feu conventus, redores etiam, et perfon» prxlatis quibufvis vifitanfibus, ut prefertur, minus debeant vcl confueverint folvere, quam per nos fuperius efl flaturum, ad folvendum ultra conventionem hujufmodi nullatenus aflringantur ; fed fuper his circa eos conventio er *confuetudo* hujufmodi obferventur. Hujufmodi etiam moderationes et taxationes, ad prxlatos quoslibet, qui prxtextu cujufvis confuetudinis, in monafleriis, vcl *locis aliis* ecclefiafticis, *gratis* recipiuntur ad pabulum caritatis extendimus, fic etiam prorogamus provifo nihilominus, quod in locis quibuslibet, fecundum quod major vcl minor eorum copia fuerit in eifdem, necnon juxta majorem vel minorem perfonarum et evedionum numerum hujufmodi vifitantium, expenfarum majoium vcl minorum debita moderatio teneatur › ita tamen, quod majores expenfc non excedant fummam fuperius limitatam.

Infuper prxdidis omnibus patriarchis, primatibus, archiepifcopis, epifeopis, et aliis fuperius nominatis vifitantibus, ne ultra conventionem vel confuetudincm hujufmodi circa pertonas

nas et loca obi fuerint nec ultra moderationes ec taxationes prudiftas , quicquam prxfumant recipere, diftnâius inhibemus. Volentes etiam conftitutionem prçfentem, penç adje&iooe, *ju- vari : ftatuimus* , quod £ diâi vifitaotes, per fe, vel, fi ex privilegio eis competat, per alios vifitationis officium exercuerint, et procurationes receperint, ut prçfertur, ipfi vel familiares eorum , ultra moderationes et taxationes prçdtâas, aliquid fcienter exegerint feu receperint, etiam a volentibus duplum ejus , quod iidem prçlati , vel eis (cientibus, aut ratum habentibus , eorum familia taliter exegerint (eu receperint, infra duos menfes poft receptionem feu fcientiam hujufmodi, *ecclcûit,* tnonafteri*is, et* locis aliis, a quibus illa receperint , reftituereB teneantur . Si vero diâis prelaiis per alios vi. (itantibus , ii qui pro eis viGtationis officium exercebunt, per *ie* vel alios , ultra moderationes vel taxationes prxdiâas , quicquam exegerint feu receperint, etiam a volente ', duplum eius, quod ultra receperint, ecclefiis, monafterus, vel locis aliis , a quibus id receptum fuerit , infra prxfatum terminum, reddere teneantur . Alioquin extunc didi prrlati quod ultra moderationes , & taxationes prxdi&as , (eu conventionem , vel confuetudinem hujufmodi , receperint in pecunia numerata: duplum ipfum eifdem ecclefiis , monafteriis, five locis, ultra diâum tempus reddere differentes , ingreflum ecclefic fibi noverint interdiftum . (I vero proC prxdiâts prelacta vifirationem hujufmodi , ut prrmittitur , exercentes , ab officio dt beneficio noverint fe fufpenfos : quoufque gravatis ecclefiis , & monafteriis , five locis , de hujufmodi duplo plenariam fatisfaftionetn impendant .

Adjicientes conftitutioni prrlentl , quod fi quis de familia prxlati perfonaliter vibrantis, aliquid , ultra moderationes & taxationes prefatas, per (e vel alios, prxlato ignorante, nec ratum habente , receperit ab ecclefiis , monafteriis , & locis aliis vifitatis : duplum ejus quod ultra receperit , de fuo proprio , infra duos menfes poft receptionem hujufmodi , ecrlefiis, monafteriis, & locis aliis, a quibus illa receperit, reddere teneatur. Alioquin extunc taliter recipiens, fi clericus fuerit , tamdiu ab officio & beneficio fit eo ipfo fufpcnfus. Sivero laicus, tamdiu ingreflum ecclefix fibi noverit incerdiftum , *& a* communione euchariftix ipfo faâo fentiat fe fufpeofum : donec de duplo , hujufmodi gravatis ecclefiis , monafteriis live locis , fatisfecerit cum effeâu ; nulla eifdem , ultra moderationes & taxationes prxdiAas recipientibus, in his donantium rerntflioae liberalitate feu gratia, valitura.

Cxterum moderationes «Sc taxationes hujufmodi , in illis locis volumus obfervari, in quibus id fieri poterit fecundum ecclefix , monafterii, vel loci alicujus facultates . In alirs autem tantam prxeipimus modeftiam adhiberi :' quod per hoc, qux ad exonerationem locorum ecdefiafticorum ilatuenda providimus , non valeant fe gravari : nec per hoc didi prrlati, exigendi amplius quam ipfi fubditi pati poiTunt, indultam fibi exiftiment poteftatem.

Prxmlffis quoque adjiciendo ftatutum , quod fi diâi prxlati, vel aliquis eorumdem, ex apoftolica indulgentia , vel confuetudine , feu *de* jure, petant fibi ab ecclefiis, monafteriis, five Jocis aliis ecdefiafticis , eorumque capitulis , collegiis, vel conventibus , reâoribus, leu perfonis , moderatum feu caritativwn fubfidium exhiberi : non poflint a fingulis ecclefiis, monafteriis , five locis , pro iubfidio hujufmodi , uhra petere vel recipere etiam » volentibus, nifi quantum afeenderent fingulx procurationes in pecunia per nos fuperius moderate , quas iidem prxlati reciperent , quando ex privilegio per alium vifitarent.

Porno Turonenfes prrdidos, tales fore rntelligimus, quod duodecim ipforum valeant unum Florenum boni & puri auri legalis , ponderis fit conii Florentini.

Per conftitutionem autem hujufmodi , nolumus, quod diâi prrlati , vel alii , quibus , vifitationis officium, & procurationum receptio, ex privilegio (edis apoftolicr, vel aliter de confuetudine , vel de jure , competere minime dinofcuntur , jus vifitandi, vel procurationes percipiendi , fibi valeant vendicare : nec conftitutionibus fuper prxmiflis , per prrdeceflbres noftros dudum editis, quoad alia contenta, id cis aliquatenus derogetur.

Infuper abbatesCiftercienfis ordinis, fua monaftcri* vifitantes , fub prrfenti conftnutione noftra nolumus comprehendi : cum fuper *eis per* aliam ordinationem noftram , duxerimus fpecialiter providendum .

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrr conftitutionis, intentionis , inhibitionis , adjeâionis, & prreepti , ac voluntatis infringere , vel etiam aufii temerario contravenire. Si quis autem hoc attentare prxfumpferit .· indignationem omnipotentis Dei , &' beatorum Petri & Pauli Apoftoiorum ejus , fe noverit incurfurum. Datum Avinione xv. Kalendas Januarii, Pontificatus noftri , anno fecundo . ANNO CHRISTI

DIII, (i) Conftitutiones fuper reformatione canonicorum regularium ordinis *S.* Auguftini Avinione editx , Id. Maji anno Domini M. CGC. XXXIX

Benediflus epifeopus, fervus fervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam .

AD decorem ecclefix fponfx Dei , & fandarum religionum fundatarum in ea :' qux licet diverfis diftindx funt gradibus , unius tamen ver» fidei propofitum coeuntes, eamdem ecclefiam venuftant variis floribus meritorum . Pro injunâx nobis apoftolicx fervitutis *officio , fumatis* vigiliis dc indefeflis (ludiis intendentes ad ea , qux , pro Divini nominis laude, perfonarum religionum * ipfarum mentium puritatem, honeftatcm morum , regularis obfervantix difciplinam , & (aerarum peritiam feripturarum refpiciunt : labores noftros libenter impendimus, & opportunx follicitudinis diligen- in

(I) Abroptu ftnfc a Clemente VI. Benediftt hujue XII. fucceffbrv has Conftitutione» ajunt nonnulli , in Bulla euthentica, qu· cifaraufcuftq aferraler . Gnari tamen dkunut a Bonifacio IX. anno >,·■. . & a Martino V. Vide DetuKKnm ifc. t. paj. ,i,.

ligenriam adhibemus . Ideoque inter religiones A lum ieu conventus , lo creatione hujufmodi alias in agro ejufdem plantatas ecdefi®, ad religionem canonicorum regularium , ordinis S. AuguAini , at eosterr. gtcnolo doâore in primitiva ecelcfia facris inAirntiombus Aabilitam , gerentes precipu® caritatis affcftutn ; ac nolentes , qu® ;n eadem religione reformanda cognovimus , abfque reformationis remedio preterite : omnia qu® in religione pmdiâa , tam in prima infittutioue ipfius, quam a facris canonibus funt falubriter inAiiuta , omnino immota, in fua firmitate manere cenfentes, nonnulla qu® experientia deefle probavit , & fupplenda did® religioni utilitas....... nrceflius porfnadet, ftatuenda providimus lo ea , perpemis futuris temporibus obfervanda.

I. Statuimus igitur, ut quando in ecclefia cathedrali, monaAerio, feu loco alio religionis ejufdem , canonicorum ereatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in canonicum , nifi perfona idonea, vel de cujus idoneitate fpes verifimilts habeatur, At talis, qui inibi tn Divinis , vel alus , Deo poffit & velit debite impendere obfequia opportuna : & quod hujufmodi creatio & habitus traditio flant publice • infra ecclefiam, mons Aerium , feu locum alium convenrualem religionis ejufdem, nifi caufa rationabiliseas alibi fieri fuaderet.* nnilifque promiflionibus feu obligationibus cum jui amento vel fine , cuiquam faciendis : quod fi fecus adum fuerit, eo ipfo irritum habeatur : quodque hujufmodi creatio feu habitus traditio, non nifi perfon® feu perfonis religionis ejufdem , qu® tunc etiam in ecclefia , monaAerio , feu loco pradi&is fieri debeant , aliquatenus committatur. Ii vero qui creati fuerint in canonicos, infra probationis tempus, in loco, in quo faltem feptem canonici refideant , necefle habeant refidere: eiique idoneus & fidelis deputetur inAruâor , qui eos inftrucre valeat in Divinis officiis, & obfervantia regulari. Ceterum, fi canonicorum creatio fuerit facienda , caque pertineat ad prclatum: una cum capitulo, vel conventu , fieri debeat eorumdem . Si capitulum , feu conventus , vel eorum major pars, pure ad eam procedere, vel creationi faciende D fine caufa rationabili renuerint confcntire; prçlatus , ex quo fibi evidenter expediens vel ncceflarium apparebit, hujufmodi canonicorum creationem fieri debere , * vel prclatum , vel capitulxm , feu conventum , aut illum feu illos, ad quem feu quos pertinuerit, concorditer deliberatum & definitum fuerit fore creationem hujufmodi faciendam : tunc prclatus moneat capitulum feu conventum , & in virtute obedientic els injungat , ut pure , ac fecundum Dominum, infra unius menfis fpatinm, ad diâam creationem cum eo in primo cafu proce<£ant, vel in fecundo, creationi faciende foum preftent confenfum . Quod fi prclati, capitutam , feu conventus, monitioni vel iojunâioni hujuftnodi parere neglexerint, vel recufaverint: creatio ipfit , ea vice libere pertineat ad prelatum, dummodo per eum nil in premiflis faftum fuerit fraudulenter. In cafii autem devotationis hujuftnodi , praelatus faciendi eamdem creationem , cum confilio feoiorum eorumdem capituli, vel conventus ; de perfonis idonels liberam habeat facultatem : ita tamen , quod tunc per diâum prelattun , tot & non plurcs creentur, quot, attentis facultatibus , ac Aatu antiquo At debito locorum, rationabiliter creandi , feu creati fuiflem, fi praelatus & capitulum feu conventus , in creatione hujufmodi concorditer cooveniflent . Rurfus eorum arbitrium, qui ad privata fuorum commoda recurvantes afiWhitn , creationi faciende canonicorum hujufmodi nolunt aliter confcntire , nifi concedatur eifdem, quod unus vel plures, quos maluerint feu nominaverim, in canonicos creentur, penitus deteflantes : boc deinceps omni** no fieri prohibemus. Decernentes, conceflioncs hujufmodi, fi qu® eis fade fuerint, fore nullas : quodque nulli ex receptione feu creatione ex ca vel ob eam fecuta, jus aliquid in loco, in quo, feu ad quem faâc fuerint , aliquatenus acquiratur. Infuper pnemiflis adjicimus, quod capitulum , vel conventus religionis ejuidem , in novitate fui prclati nequeant eidem preiato, vel alteri occafione ipfius, facere gratiam , fuper receptionem vel creationem canonicorum plurium, quam duorum .' nec ad hujufmodi pro duobus gratiam faciendam, nifi de libera eorum voluntate procèdent , intendimus obligare.

II. Pracfenti quoque Aatuimus fanâione , quod finguli canonici religionis ejufdem , profeflionem expreflam faciant , non clandefiine, fed patenter: & fi commode fieri poterit, in ecclefia, & cum Miffa . Quod ft forte prelatus, ad quem fpeâabit, profeflioncm ipfam recipere , tempore probations elaplo , per canonicurn profiteri volentem, congruo loco & tempore, humiliter requifitus , profeflionem eamdem recipere fine rationabili caufa renuerit , vel ultra debitum forte diftulerit; didus canonicus ex tunc in fua ecclefia, vel monaAerio, ac membris ipfius , ad omnia idoneus cenieatur , * fi foret exprefle profeflus * teneatur , cum ad hoc opportunitas fe obtulerit, exprefle nihilominus profiteri: alioquin, extunc ad prçmifla , donec exprefle profeflus fuerit , minus idoneus habeatur .' ac nihilominus poflit per proprium pr®latum ad profitendum exprefle compelli . Prclatus quoque , qui profetfionem ab eo recipere renuerit, aut dithilerit, iit piçfertur, ad, ipfius proleflionem admittendam exprefle , per foum immediatum fuperiorem religionis ejufdem, feu cum ad quem *pertinuerit*, compellatur.

III. Prohibemus infuper , ne in ecclefia cathedrali, feu monaAerio, vel loco alio religionis ejufdem, quivis clericus fecularis , vel laieus , recipiatur ad praebendam ieu etiam portionem , nifi eidem ecclefia: , feu monaAerio, vel loco, dederit primitus le & fua : nec hujufmodi praebenda ieu portio, ad vitam, vel ad tempus vendatur , detur , feu alias concedatur eidem . Quicqtiid autem contra prohibitionem hujufmodi attentatum fuerit, omnino decernimus irritum & inane : ac nihilo minus recipientes , vendentes, dantes , fit concedentes hulufmodi, ultra pcenas a jure ftatutas , fuperiorum fuorum arbitrio puniantur . Per premifla vero non intendimus circa officia vel miniAeria , aut alia obfequia opportuna, inibi confueta per fzculares clericos vel laicos exerceri , aliquid immutari.

IV. Ut autem diâa religio falubriter io omnibus dirigatur , lo ecclefia , feu tnonaficrio, locove alio collegiato, feu conventual! religionis ejufdem , fuperiorem did® religionis non habente ,' ac etiam in quolibet collegiato , feu conventuals loco, xn. vel majorem numerum canonicorum habente , etiamfi fiipertorem in ipfa religione habeat ; necnon in loco alio etiam

' *Ltrt* intn. H.

» Iz/«. per prrkruBuH.

De proleifiooe canotucotufn.

· f. 'c. 6 f. < »». η,,ii|,Γ-‹^

prohi, tM<npr«bcnd» ·

De dauftrali

etiam minorem duodenario numerum habente, A in quo prior dauftralis cfle confueverit : conftituatur hujufmodi prior dauftralis. Didi quoque prioris conftiturio fiat per illum , leu Illos , ad quem , vel ad quos pertinuerit , cum confilio aliquorum feniorum illius loci, In quo conftituetur; attentius providendo, quod petfona quz zelum leligionis ordinatum habeat , qurve exiftat idonea ad exercendum prioris dauftralis officium , In loco , m quo confttuta fuerit, aflumatur . Diftus vero prior , cum cum abefle , vel lie inpedtri contigerit , quod incumbens fibi officium per fe nequeat exercere , teneatur aliquem ex canonicis didi loci, ad hoc idoneum , deputare , qui , hujufmodi abfemia vel impedimento durante, vices ipfius gerat , nifi alicui cx privilegio , feu ftatuto, vel confuetudine, ratione dignitatis, perfonatus, vel alterius beneficii, przmiflis cafibus gerere vices hujufmodi competere nofceretur, vel nili didi prioris fuperior aliquem ad hoc pro ipfo priore duxerit deputandum . In loco autem , In quo, lecundum przmilTa , prior claufiralis fuerit flatuendus , prxfidens tali loco, cum ipfo impediri, vel abefle contigerit , ut de priore dauftr.ili przmittitur, teneatur aliquem m loco fui , quoad officium prioris dauftralis petunet , » ad eaque deputare . Per hoc autem , quod volumus conftitutionem didi prions , de confilio leniorum fieri ; non intendimus, circa b amotionem ipfius, de priftina oblclv,n,la » »liqn'd immutare.

ad taq it

b

.r,,r.

mn >nen>. h.

loco-

tc.

V. Pio regulari difciplma attentius obfervan- , jn ecclefia cathedral), feu monallerio , loco afin conventuali religionis ejufdem , viiebus fingulis , m alus vero lotis , in quibus quaiuoi , aut plmes canonici fuerint deputati, ialtem iemel ii. feptimana , ac etiam fzpius in eifdeni, fi in ipus fzpius , ac in quibulvis locis alus non i onveniualibus , toties & quando in cis heri confuetum , regulare capitulum teneatui ; in quo , antequam ad tra&anda alia proced.uur, c.uioniconun excefliis, tranlgreflioIles , & ticgligentiz coi l igamur , ac de diiciplm.i & reformatione legulari tradetur ialubriter & agatur : nullo ibidem proterve aut clamofe leu irreverenter fe habere, quomodoliber prxittmente .

Pe rapiiuii» «anahbus.

VI. In fuigitlis quoque ecclefiis cathedralilIS , monafteriis , atque locis collegiatis feu ronventualibus religionis prxlatx principalibus, non ab aliis dependentibus, etiamfi in eis alias non luerit conlucttim , & in fingulis alus locis religionis ejufdem , habentibus membra fibi fubjeda , fi inibi lolitum eft capitulum celebrari , annis fingulis capitulum celebretur , die videlicet ad hoc ftatuto , vel per ipfum capitulum annis fingulis flatuendo: m loco fcilicet principali, fit non alibi, mf> evidens neceftitas luaderet hujutmodi capitulum alibi cclebran g dum. Przlatus autetn loci puncipalis , in loco in quo celebrabitur ipfum capitulum , eidem capitulo ftudeat omnino perfonaliter mtereffe, cui etiam piarrfle debebit . Quod ii eum ume ab eodem capitulo abeffe contigerit , teneatur alicui idoneo, loci *it* religionis ejufdem,committere vices fuas, qui interfit , At pczfit capitulo memorato, nlli ex privilegio , ftatuto , vel conluctudine, alteri hoc competere nofcerctur.

» L>t' «b' h*ic» I ." " /], /""""•'

hujufmodi autem capitulum - aficcins, prarpofiti , priores, & adminiftratores eidem loco principali immediate lubjeAi ; nccuon , ubi fuerit confuetum, etiam canonici adminiftrationem non habentes, extra ecclefias, n»onafteria, & loca przdida morantes , perfonaliter convenire , impedimento ceiTante legilimo ; aut impedimento hujufmodi fubfiftente , abbates, prepofiti, priores, flt adminiftratores przfati, procuratorem idoneum fufficienter inftrudum , cum mandato legitimo , caufam , feu caulas impedimenti hujufmodi, & exprefte poteftatem jurandi in animas ipforum conflituentium caufas hujufmodi fore veras, & reddendi rationem infrafcripiam , et alia faciendi, quz facere poffent , ft eflent prrfentes , potefiatem continente, ad ipfum capitulum dirigere teneantur- Is vere, , qui ume preserit dido capitulo, cum quatuor lenioribus , per ipfum capitulum aut majorem partem ipfius eligendis , an caulae hujufmodi luffkicntes fuerint arbitrati , vel eis non venientibus . aut nullum talem procuratorem mittentibus , vel caufas minus fufficieoles praetendentibus, de prena condigna ob hoc talibus infligenda , habeat zftimare, quam ipfe folils przfidens , infligendi , et alias contra ipfos abfentes, fi opus fuerit , audoritate apoftolica , prout juftitia et regularia inftituta fuaferint , procedendi habeat facultatem.

W". H

Convenientes autem ad diftum capitulum , vitam ducant communem , et faciant proportionalitcr funul omnes expenfas : nifi forte ex confuetudine , vel ftatuto , aut alia ordinatione rationabili, incumbat alli, feu aliis , onus expenfarum hujufmodi faciendi . Quos tamen , (I cx hoc, quod fingulis annis heri volumus capitulum memoratum, vel ex aliis fupra vel infra ftatutl», ampliores expenfas fieri contigerit, nolumus in cxpenfit plus folito onerari fed tunc, hi^ufinodi ampliores expenfe fiant per omnes fimul proportionaliter , ut przfertur . Quod fi foria» aliquis e» Jocis prxdiâis, in quibus, ut prxfertur, debet diAum capitulum celebrari, membra habeat adeo fibi remota , quod adminiftratores principales diAorum membrorum nequeant annis fingulis ad ipfum capitulum , abfque notabili difpendio, conver■; tne diAuin capitulum teneatur ordinare , quando diAi adminiftratores ad capitulum hujufmodi debeant conveniri.

In hujufmodi autem capitulo, tradetur praecipue dç reformatione morum , At obfexvantia regulari : ac corrigantur , At reformentur in co , qux luper fpiritualibus , At temporalibus religionis ejufdem , corrigenda fuerint, flt etiam reformanda. Ipfofque capitulo perdurante, abbates, priores, przpofiti, *& archidiaconi, cr*tcrique adminiftrationem lo religione pried ida habentes, quovis nomine cenfeantur , de fuis adminillrationibus eidem capitulo teneantur offerre, & in feriptis tradere rationem , declarando videlicet, fi adminiftrationes ipfz aliquibus, & quantis , flt ex quibus caufis, quibufve peifonis, & quibuslibet obligationibus, flt an fub ufuris fint debitis obligate ; & an ipfa debita poflint de rebus extantibus mobilibus perfolvi, aliaque onera fibi fuis adminiftrationibus incumbentia fupportari , fine debitorum augmento.* Ac generaliter ,'an adminiftrationes iplx in cafu defolationis , & qua re , vel lo ftatn profperitatis exiftant . Hujufmodi autem rationum *(criptam, continentes* adminillrationum ipfarum tam onera, quam augmenta , in loco principali, cujus tenetur capitulum , fub fida cufiodia fideliter conferventut , eorum , a qui-

quibus reddita fuerit, propriis fubfcriptionibus A communitz.

Volumus autem, quod in cafu, ubi abbatibus, prioribus, przpofitis, archidiaconis, & aliis adminiftrationer habentibus, minime videtur expediens, fed periculofum effet, revelare in diâo capitulo commoda feu augmenta, quz de adminiftratione hujufmodi fupereffent; quatuor eligendis de diâo capitulo, duobus per ipfum abbatem, feu priorem, vel perpolitum, feu archidiaconum, vel quemvis alium adminillrationem habentem, & duobus aliis per capitulum, vel majorem partem ipfius (*qui quatuor hujufmodi officium in virtute obedientiz B recipere teneantur) revelare przdiâa, quz fuperfunt, in quibuicumque rebus confiftunt, fideliter teneantur: eifdem quatuor fie cleâisjuramentum lo przfentia diâi capituli przftitutis, quod non revelabunt przdiâa, nifi cedentibus vel decedentibus iis, qui reddiderint rationem, vel alia caufa rationabili exigente; & tunc etiam, de licentia fuperioris ful, vel illius, qui diâam reddidit rationem.

De aptotis proviKuii- VII. Conftitutionem infuper concilii generalis, de communi capitulo abbatum, atque priorum abbates proprios non habentium, in fingulis regnis five provinciis faciendo, volentes exaâa diligentia obfervari.' ftatuimus, quod in religione przdida, lo fingulis provinciis per nos defignatis inferius & diftindis flat in loco, qui ad hoc fuerit deputatus, de qnadriennio in quadriennium, falvo jure dioecelani, commune feu provinciale capitulum abbatum, prxpofitorum, priorum, exterorumque przlatorum abbates, feu alios przlatos fuperiores ejufijem religionis non habentium; necnon przpofitorum, priorum, vel aliorum majorum in ecclefiis cathedralibus poft antiftites exiftentium, ac poft ipfos antiftites regularem curam canonicorum habentium, quocumque nomine nuncupentur; five prznominati, exempti, five non exempti exiftant; ad quod untverfi conveniant, impedimentum canonicum non habentes, didam conftitutionem *juxta* prxfatum pro-C vinciale concilium, & alia in ca, tam provide, quam falubriter inftituta, & in religione przfata, irrefragabiliter obfervantes. Qui vero ad prrfatum capitulum perionaliter venire nequiverint, legitime impediti, ad allegaridam I *Ptw>* & proUn- dun. H. caulam impedimenti hujufmodi, ' etiam pro- *bandatn, necnon ad recipiendum ordinationes, feU ftatuta, atque mandata in diâo capitulo facienda, ac fi idem taliter impeditus, perfonaliter prziens effet, canonicum luum ccclcliz ejufdcm, monafterii, five loci, fi commode fieri poffit, alioquin aliam perfonam idoneam, cum fufficienti mandato, catifam impedimenti hujufmodi continente, & etiam poteflatem in animam conftituentis eumdem jurandi, caufam hujufmodi efte veram, ad diâum capitulum mittere teneatur. Perfonz vero, quz przfuerint hujufmodi provincialibus capitulis celebrandis, quarum poteftalem de uno provinciali ad aliud provinciale capitulum volumus perdurare, arbitrentur, fic difeernant, an excubationum caufz diâorum non venientium ad capitulum, verz flc fufficientes, vel infufficientes exiftant: a quarum arbitrio, feu decreto, fuper hoc nulli appellare liceat, vel etiam reclamare.

Non venientes autem ad diâum capitulum, legitimo impedimento ceflante, aut cum fubeft impedimentum, procuratorem ad illud, cum fufficienti mandato, ut przmittitur, Snon mittentes.- teneamur expenfas, quat fuerant in veniendo ad diâum capitulum, morando, & redeundo faftun, juxta praefidentium diâo capitulo, feu majoris partis eorum, arbitrium zftimaudas, in termino per iplos praefidentes ftatuendo, de bonis fuz admimftrationis perlolvcre, in utilitatem ipfius provincialis capituli convertendas: fuper quibus, nulli in tolum, vel in partem, gratia heri valear, 4 vel remiflio indulged poflit. Etiam prçdiâi * eorumdem, ad carum folutionem, per cenfuram ecclelialbcam, audutitate apoftolica, coercere fuofque proceffus & fententias publicare facere publicari, in locis didx religionis, provinctz tamen ejufdem. Et nihilo minus alias contra non venientes przfatos, maxime fi, ut corre&ionem evitent, five ut nefeiaiur ftatus ecclefiz vel monafterii eorumdem, vel alias malitiofe, fe fubtrahant, prout didis prxfidentibus leti majori parti ipfotum vilum fuerit, procedatur. Izrr <'T' p<"- ftnr «mu ifU diffi pralirunl toliitKl-nemtt.H.

Circa prçfidentes vero ac vifitatores in eifdem capitulis deputandos, fic alia quçcumque in eis exequenda, illa ferventur, quç in ejuldem generalis concilii, & felicis recordationis Honorii papç III. predcceflbrls noftri, conlitutiombus exprefltus continentur, prout ftanti & religioni congruit eorumdem: fervatis tamen 'ftatutis, ordinationibus, & adjcftionibus noftris, fupra & etiam infra feriptis.

Ad hçc, decrevimus, abbates, priores, fit majores prçfatos, capitula, conventus, cunftofque canonicas ecclefiarum, ac monafteriorum cjuldem religionis, etiamfi in ipfis ecclefiis, vel monafteriis, five extra ea, ubicumque prioratus, officia, vel adminiftiationes habuerint, icu moram traxerint, lam exemptos quam non exemptos, diâorum capitulorum provincialium diftributionibus, corregionibus, & ordinationibus fubjici, & ipfis aftringi, cofque ad obfervatiooem illarum fore per przftdentes, (eu alios ad quos pertinuerit, compellendos. Decernimus etiam, quotcumque diâarum ecclefiarum, & monafteriorum, vel aliorum locorum religionis ejufdem canonicos, beneficia obtinentes, ad contribuendum, in expenlis moderatis fit rationabilibus, per capitulum annuale religionis ejufdem immediate przccdcns taxandis, fecundum eorum exigentiam facultatum, quas diâi convenientes facient nd ipfa capitula eundo, morando, fic redeundo (impofita tamen didis convenientibus fecundum litarum exigentiam facultatum de didis expenfis congrua portione) fore per eofdem *convenientes*, auâoritate apoftolica, per remedia opportuna, lublato appellationis obftaculo, compellendos. Ordinariis locorum, exemptis fit non exemptis, diftriftius injungentes, quod nullum przdiftis impedimentum apponant, vel apponi permittant: fed legitime requifiti, ea faciant executioni mandari, fic inviolabiliterobfervari. Quod fi forte tempore, quo imminebit provinciale capitulum celebrandum, contigerit ecclefias cathédrales religionis ejufdem, carere majoribus przlatis, vel monafteria feu loca religionis ejufdem, fuis vacare feu carere palloribus; qui, fi adeffent, aftriâi forent ad conveniendum in provinciali capitulo memorato; capitula ecclefiarum, feu conventàs monafteriorum, aliorumque locorum conventualium przdiftorutn, teneantur perfonam fufficientem de gremio eorumdem, fi commode fieri poffit, alioquin aliun-

liunde , tranfmittere ad hujufmodi capitulum A celebrandum , ad facien'dum & adimplendum omnia, juxta arbitrium praefidentium , quae facere portent fit tenerentur prclati, feu majores praefati, fi venirent ad diftum capitulum , '& In eo perfonaliter intereffent.

Quod autem praemittitur de provinciali capitulo , de quadriennio in quadriennium celebrando , ad cujuslibet hefitationis fcrupulum amputandum , ad fanum referri volumus intdleftum : ut fcilicet cum uno anno provinciale capitulum fuerit celebratum , duobus futuris annis proximis, ab illo valeat abftineri , eo in «lio anno immediate fequenti omnimode celebrando. Hujufmodi véro commune feu provinciale capitulum, apud unum de monafteriis re- B ligionis cjufdem ad hoc aptum , fi in eadem exiftat provincia, debeat celebrari : alioquin , celebretur in loco alio congruo & fecuro, de quo, ac die primi capituli hujufmodi celebrandi, & aliis ad hoc facientibus, opportune providebunt illi, qui fuper hoc per fedem apoftolicam deputati fuerint prima vice. Et ut fuper eodem capitulo, & per illud extunc lo pofterum rationabilis ordinatio habeatur : In difto capitulo primitus celebrando, & in aliis etiam per fucceffiones temporum fimiliter celebrandis, pnefidentes eifdem , feu pars .major eorum , provideant &' ordinare procurent , per quem , In fequenti capitulô , fermo fieri, Miflaque debeat celebrari. Eligant quoque tam locum, in C ;|uo alia *vice proxima* hujufmodi capitulum uerit celebrandum , quam eos, qui prçGdentes efle debeant in eodem.

Provideatur etiam , qui abbates , quive przpofiti. feu alii cx eis, qui ad ipfum capitulum venire tenentur, quse , ic quot, ic quoties,ecclefias cathédrales, monafteria, & loca alia religionis cjufdem, debeant, ufque ad aliud proximum fequens provinciale capitulum, vifitare . Czterum prohibemus, ne venientes ad provincialia feu annalia capitula, fecum ducant, vel duci faciant , feu permittant eveftiones , feu familiares numero fuperfluos , feu quomodolibet excefiivos , aut tales , de quibus przfumi valeat, quod alicui ad ipfa capitula venienti , D aut in eis moranti, vel dc illis redeunti , aut ecclefiis, monafteriis, prioratibus, vel aliis eorum , inferant, per fe, vel alios , in perfonis vel rebus, injuriam, offeufam, vel qui in aliquo de diftis capitulis , aut in ecclefia , vel monafterio , feu loco , quibus illa contigerit celebrari, (candalum fufeitare, vel turbationem facere, feu difeordiam vel contentionem movere, verifimiliter pnefumatur : fed numero eveftionum, & familiarium, ftatui cujuslibet eorum congruo, fint contenti · Si quis autem eorum fcienter, fit ex propofito , duxerit vel tenuerit aliquem , vel aliquos , ad inferendum injuriam vel oflenfam hujufmodi, ut turbetur, vel impediatur imminens capitulum , vel aliquem leu aliquos ad hoc convocaverit , & ob hoc turbatio vel impedimentum fecuta fuerit E vel fecutum ; necnon quicumque alius de perfonts religionis ejuidem confentiens in yrzmiffis extiterit, prçftando auxilium, vel favorem, fcienter dc ex propofito, ut prçmiilum eft, excommunicationis incurrat fementiam ipfo fado. Eamdem quoque excommunicationis fententiam, quicumque religionis profata per fe vel alium impedierit malitiofe , fcienter fit ex propofito, quo minus difta capitula , provinciale videlicet & annale , & eorum quodlibet valeat celebrari ; aut propterea pradumpferit euntes ad illa, vel aliquos eorumdem , vd in eis morantes, feu de ipfis redeuntes , capere , feu capi facere, feu captos detinere , aut impedire, vel eis , aut eorum familiaribus , in perfonis vd rebus inferre damna, injurias, vd offenfas; necnon, quicumquc ipfius religionis , qui, ad boc ne fiat, aut impediatur vifitalio, malitiofe & cx propofito, prxdifta, vel eorum aliquid , per fe vel alium commiferit in praemittis, abbatum, priorum, vel aliorum proprios fubjeftos vifitantium, vel in perfonas vifitatorurp, qui in provincialibus capitulis , aut per abbates , feu prçlptos alios fuerint deputati , vd familiarium eorumdem, aut in bonis eorum ; dum tamen propter hoc vifitatio hujufmodi fuerit impedita t ipfo faâo excommunicationis fentcntiam incurrant Prçfidenres autem provincialibus & annualibtis capitulis prolibatis i & eorum quilibet , poftquam fimpliciter & de plano eis conftiterit , aliquem ex prasdiftis , prarfatam excommunicationis feutentiam incurrifle · iplum excommunicatum , per omnia cjufdem religionis loca vicina , de quibus cis videbitur , tamdiu folemniter publicent & faciant ab aliis , auctoritate apoftolica , publicari, eos ad hoc , per cenfuram ccclefiafticam, appellatione poftpofita , compellendo : donec excommunicatus hujufmodi condignam fuper hoc fatisfaftionem impenderit , & abfolutionis beneficium meruerit obtinere . Poflint autem ab hujufmodi excommunicationis fententia, congrua fatisfaftione przmiffa, abfolvi per pradidemes didis provincialibus capitulis , & quemlibet eorumdem , quorum offenfa confervet eorum provinciale capitulum , aut per vifitatores deputatos ab eo. Illi vero, quorum offenfa refpiciet annale capitulum , per prarlatos, qui hujufmodi annali , feu annalibus capitulis przfuerint, aut per ipfos praelatos vifitantes , feu per vifitatores deputatos ab eis , congrua fatisfaftione premifla, abfolvi valeant; nifi forfan offenfa adeo gravis exifteret , quod fuper ca fedes apoftolica foret merito confulenda.

Ut autem profeflbres religionis ejufdem qnictius & liberius valeant Domino famulari : diftrifte praecipimus, tam diocefanis , quam perfonis, qui provincialibus capitulis przfidebunc, ut advocatos, patronos, magnates, reftores , vicedominos, confules, milites, & quofeumque alios, per cenfuram ecclefiafticam , appellatione remota, compefcant ; ne cathédrales cccleflas, monafteria, & loca alia religionis *ejuidem* prefumant offendere, in perfonis, aut rebus eorum ; eofque , fi forte eifdem offenfas intulerint, ad fat«faciendum *eis* compellere non omittant.

Ut autem de provinciis, in quibus difta capitula provincialia fuerint celebranda , diftinfta limitatio habeatur , nec·de ipfis in pofterum hxfitetur: quamlibet provinciam , quoad hujufmodi provincialia tenenda & celebranda capitula, prout fequitur , limitamus . In primis, urbs Romana cum epifcopatibus nobis immediate fubjeftis, in noftra fpeciali provincia conftitutis, cum toto regno Sicili®, *pro* una proviocia 'computentur ; provinciç Thebarum, Cretenfis, AthenienCs, Patraeenfis, Corinthia, & Neopaftenfis , cum toro patriarcham *Con.* ftantinopolitano , pro una ; regnum Cypri , pro una ; regnum Corfica, & Sardinia , pro nna ; provincia Pifancnfis, Janucnfis, Mediola-

à

hnenfisp & Ravennas cum epifeopatibw Pia-A cent. Ferrar. dc Arimin. pro una ; Aquilejenfis , ac Gradenfis , cum provinciis ladrenfi, Spalatedfi , dc Raguf. dc Antibar. pro una.* Strigonienfis, Coioffenfis dc *Gucnfenfis, cum epifeopatu Canuenfi, pro una : Rigonenf. pro una: Salteburgenfis, Magdeburgenfis , dc Bremenfis, pro una ; Colonienfis, Mogutieofis, dc Trevirenfis , cum epifeopatu * LambargenG, pro una; Ebredunenfis, Viennenfis, dc Aquen-, dc........ pro una ; Lugduncnfis, Tarantafienfis , dc Bifinicienfis, * pro una ; Remenfis, dc Senonenfis , pro una ; Rotomagenfis, dc Turorcnfis , pro una , Burdegalenhs , & Bituricenfis , cum epifeopatu Anicienfi , pro una ; Narbonenfis , Tolcfan. dc Auxican. pro B una ; Terraconenfis , dc Crfarauguftanenfis, cum epifeopatu Majoricarum, pro una , Toletana , Hiipalenfis , Cotnpoftclan. ac Bracarenfis, pro una; Cantuarienfis dcEboracenfis, pro una ; tota Hibernia, pro una , totuni regnum Scoti», pro una ; regna Deci» , Norvigir, & Sweciz , pro una provincia computentur . Si qui vero epifeopatus, vel monaileria, aut loca alia , dida: religionis exiftant , quz in aliqua didarum provinciarum minime Incitdantur : quoad dida capitula provincialia, intelliguntur efle de illa provincia , cui viciniora exiflere dignofeuntur.

• Frmerw Gita-ne·» nm as prewiMjRi- *£«r,Bam-

De viUutO-nbtu.

VIII. Vifitatores liquidera, qui , fecundum conftitutionem didi generalis concilii , fuerintC in provincialibus capitulis deputati, fint foilliciti circa hujufmodi vifitationis officium exequendutu ; & quantum ftatui & religioni eorum convenit , obfervare ftudeant , quod in didis conftitutionibus przfatorum concilii, & Honorii , fuper * ftatuta . Quod fi omiferrnt illa «equi diligenter , a praefidentibus provincialibus capitulis , cum eis 'hujufmodi nqgligentia nota fuerit , graviter arguantur ; & per eos, prout qualitas culpae ipforum exegerit, puniantur . Ut autem didorum vifnatorum officium cum finceritate procedat, diftridius inhibemus, ne quis yifitatoris fibi deputati, eodem anno , valeat * vifitator. Didi autem vifitatores , familiares eorum , in ecclefia caihedrali , feu D monafterio, vel alio loco ipfius religionis , ad qua vifitationis caufa duxerint declarandum, * ultra duos dies nequaquam remaneant , nifi evidens neceffitas foret, vel magna utilitas ecclefi» , vel monafterii , five loci hujufmodi , ampliorem moram vifiratorum, vel familiarium exigeret eorumdem : quo cafu poflint ulterius remanere, ita tamen, quod id faciant deconfilio feniorum dida: ecclefiz , feu monafterii, fire Joci. Diâi quoque vifitatores, vel familiares eorum , ecclefiz , monafterio , five loco, cui officium vifitationis impendunt, onerofi nequaquam exiflant, nec fumptuofas epulas quzrant : fed , cum gratiarum adione recipiant , quod honefte de comperenier cis fucrir miniftratum.

r' (: fuf*r hb ftitwum tft.

• Dttfftr-efle.

' Crrr. Je-diMndum.

Caveant infuper , ne quifquam ipforum, aut familiares eorum, per fe, vcl per interpofitam perfonam, aliquam pecuniam hujufmodi , vel alia occafione quacumque , nifi pro expenfis dumtaxat , & tunc , fecundum infrafcriptum modum , exigant , aut etiam a nolente recipiant: neque aliquid munus , qtiodcumque fit, vel qualitercumque offeratur , prxfumant recipere a quocumque ; ut noa qu* fua funt. videantur quzrere, fed quz Chrifti : quod fi fuerit contra przftimptum , duplum ejus, quod receperint, ecclefi», monafterio , five loco, a qua , vel quo id receptam fuerit , infra menfem reddere teneantur. Alioquin duplum ipfum cis nitra didum tempus reftituere differentes, tamdiu fint ab officio beneficioque fufpenfi , quoufque gravatis ecclefiis , monafleriis , five Jocis, de nujufmodi duplo , plenariam fatisfadionem impendant , nulla eis in hoc dantium liberalitate , remiffione, vel gratia valitura . Et nihilominus iidem vifitatores , fi opus fuerit, per praefidentes didis capitulis provincialibus, & eorum quemlibet , ad reftitutionem praefati dupli, auftoritate apoftolica, per cenfuram ee* clcfiafticatn , & alia opportuna remedia compellantur.

Concedimus tamen , ut pnefidentes didis capitulis , vel pars major eorum , ordinare poffint , prout , & quando eis vifum fuerit expedire , quod didi vifitatores expenfas recipiant in pccunfe, & eo cafu, quo hoc duxerint ordinandum , didas expenfas , omni odio & favore remotis , moderari habeant , & taxare. Provifo tamen, quod in fumma conftitutione, quam fuper moderatione procurationum edidimus, qua: incipit, Pai eltflietuf, nullatenus er* cedatur . Ifli etiam praefidentes difcrejte provideant , ut cum inter loca vifitata & vifitanda magna fuerit diftantia , quantum quilbet eorumdem locorum, vifitatus fcilicet & etiam vifilandus , folvere habeant vifitatori , pro fuis fumptibus moderatis . Si tamen monafterta vifilanda in facultatibus fint collapfa , tunc de cxpenfis , quas ditti vifitatores faduri erunt, occafione vifitationis locorum hujufmodi collapforum , provideatur eifdem, de communi contributione , in provinciali capitulo facienda . Ut autem via fcandalis przdudatur , inhibemus vifitatoribus memoratis, ne illos , feu eorum nomina , qui eis a^qua fecreta in viftta-tionibus revelaverint , prxfumant aliis revelare , fed tunc demum , didi vifitatorcs procedant fuper didis revelatis, fic, & prout fecundum * canonica decreta inftituta fuerit procedendum . Quod fi didi vifitatorcs contra inhibitionem hujufmodi revelantes , * feu eorum nomina derexerint , prout fadi qualitas exiget , per prsfidentcs, vel eorum quemlibet puniantur.

püt frpm rr**i»*·

• Ptmtuu, canonica fli regularia inftitur». H. *Cirr- tevela renne.

IX. Cum in provinciali & annuali capitulis, & aliis negotiis, cxpenfz necefikriz requirantur : ut onus divifum in partes levius fupportetur, ftatuimus, quod in eildem capitulis,, cujufquam contradiéfione vel abfentia non obftante , pro communibus libertatibus defendendis, necnon neceffitatibus, utilitatibus, & aliis plerumque occurcqtibus neceflartarum oneribus expenfarum , audoritate apoftolica , imponantur collcdae, fubventiones , feu contributiones ; videlicet in capitulo provinciali pro tangentibus ipfum capitulum , fecundum arbiirium ipEfius provincialis capituli, vel majoris partis ejufdem. Jn annali vero capitulo, pro tangentibus ipium annale capitulum , vel locum principalem , ubi debet ipfum capitulum celebrari, fecundum arbitrium praelati przfidentis ipfi annali capitulo , & diflinitorum, ubi diffinitores fuerint; & ubi non fuerint, fecundum arbitrium ipfius capitul-, feu majoris partis ejufdem. Volumus tamen, quod libellâtes, nccef-fitares, feu utilitates, & alia , pro qtubus hujufmodi coliedat , fubventiones , feu contributiones fuerint imponende , in eifdem capitulis provincialibus & annalibus , dare & explicite expo-

Dc fubven. tionibue ·

exponantur . fit aliter quam ut permittitur , imponi non poflint . Et fi fecus adum fuerit, impofitio & proceiTus , ac fenteotiae occafione hujufmodi impofitionis , fadz & latz , omni cateant roboris firmitate : ac nihilo minus refliiuatur eifdem , quicquid , occafione hujufmodi , ab ipfis exaâum fuerit & receptum . Dc didis autem iubventionibns , & contributionibus, feu colledis , pofht membris neceilttatem patientibus iubveniri : prout expofitis prius didis necelTitatibus annali capitulo przdidis , quorum arbitrio fubventiones , contributiones, feu collede hujufmodi imponi habuerint , tn ipfo annali capitulo fuc;int arbitrati : provifo tamen , quod adminiflratores didorum membrorum necefTitatem patientium, expendere ha beant, pro didis necefTiutibus, quantum membra ipfa poterunt fuftinere.

Ut autem in conici vatione collrdarum, fubvenuonum , icu contributionum hujufmodi, adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna; przcipimus , ut illae , quz impofitz fuerint in capitulo provinciali , per tres bonos & fideles *^l5 · Su' ipiiim * capitulum pervenire tenentur in aliqua ecclefia , monafterio , feu alio loco convenienti & fecuro ; quz vero impofitz fuerint in anxali', per tres fideles canonicos loci, in quo imponentur (quorum unum ponat ille qui przfuerit ipfi capitulo annali ; alium vero, priores & adminitlratores ; & tertium, capitulum ecclefiz fett conventus monallerii, feu loci hujulmodi ' annale capitulum fiefj Jcbet) in una arca ierata , tribus diverfificatis feris & clavibus fideliter cuilodiantur, & in ulus dumtaxat, pro quibus impofitz fuerint , convertantur. Pro iis autem colledis, & fubveutionibus , feu contributionibus fideliter confcrvandis, &,.ut przmiuitwr, expendendis, didi tres , qui aj hoc fuerint in provinciali capitulodeputati, przllent in przfidentium ipfius capituli ; & ahi ptaifaii tres canonici , in przlati, przfidentu, & capituli, leu conventus loci principalis , cujus annale capitulum celebratur , przfentia , corporaliter juramentum : dcc imponi valeat alia contributio , quamdiu aliquid de prima contributione, quod tutficut , contigerit fup^refle ·

Habeant autem didi prxfidcntes , & eorum quilibet , quoad hujufmodi provincialia capitula , fimilitet quoque przlati, feu alii qui przenint didis annalibus , quoad ipla capitula annalia, audoritate apolloiica lupradida, exigendi, colligendi, & levandi colledas, lubventiones, & contributiones przdidas , & contradidores & rebelles quoslibet, eadem audoritate per ccnluram ccclefiallicam , vel alia juris & ipfius religionis remedia, remoto cujuslibcr appellationis remedio, compellendi, & publicandi, & cxcqucndi J6ete proceiTus fitos, ac fementias luper przmiffis habitos, & prolatas, in ecclefiis catbedralibus, monafteriis, alnivc locis religionis ejuidem, quando & quoties vifum fuerit expedire, necnon & ablolvendi, congrua tamen latisfadione prxrmlTa a didis fententiis, & relaxandi ac tollendi omnes proceiTus & lenrcntias corumdcm, & cum cis, qui didis legati fententiis, per fimplicitatcm , & juris ignorantiam , nuu tamen in contemptum clavium, celebrando Divina, vel le ingerendo eifdem, nregularixatem incurrerunt , fuper enim irregularitate huiufmodi, ^ifpenfandi liberam potcftatcm.

X· Qponiam , per exei citium ledion s , ftudentes hi terarum Rien tits imbuuntur : nçs cu**Apientes, ut viri religionis ejufdem, in primiti- vj,t £ deinde in ' Divinis, & canonici juris** fcientiis inftruaotur: (latuimus, quod in qualibet ecclefia cathedrali, monaflcrto, locove alio conventual) feu collegiato dide religionis, cui ad hoc fuppetent facultates, habeatur magifter, qui canonicos doceat, infra fepta locorum , in fcientiis primitivis ; videlicet in grammatica, logica , & philoiophia ; provifo attentius, ut fxculares itribuendi, cum ipfis canonicis docendis, in eifdem monafteriis, five locis, nullatenus admittantur. In ecclefiiis tamen caihcdralibus religionis ejufdem, jura fuper hoc edita obiervemur. Provideatur autem quotidie przfa- 10 rragiilro, fi altus quam caoouicus ejufdem B loci fuerit, fufticicnter in pane & vino, & pilantia, per illos, qui talia tenemur in eadem ccck-iia , monafterio , five loco , canonicis mini/baie . Eidem quoque magilbo . pro veli uncalis , ac cakiamentis, ac falirio tuis, congitia penfio alTtgnetur annua , fummatn viginti librarum Turonenfium parvorum nequaquam excedens. Quz ' infraferipta communi contributione folvatur, donec pro ea certi perpetui redditus fuerint ailignau.

Si vero in locis przdidis fuerit canonicus ad hujufmodi inftrudionem idoneus, ipfe per fupetiorem fuum, ad quem hoc pertinuerit, deputetur inllrudor, & ad hoc, fi necefle fuerit , compellatur. Cui liquident intlruftori canont- C co, ultra vidum & velbtuin , pro libris emendis, & aliis neceffi tat ibus fuis , juxta difpoftnonem fuperioris fui, decem libtz parvorum Turonenfium afiignentur. Przlati vero, feu alii ad quos fpedaverit, canonicos inllruendos dociles, tam de capite , quam dc membris, cum confilio femorum eligere, & de ipforum certo numero, ac de locis & temporibus, quibus ledio* nibus, quibufve Divinis officiis, feu obfequiis aliis opportunis intendant , ordinare pure & provide teneantur. Si tamen didi canonici inftrueodi, teneri & inftrui commode in loco principali nequiverim, & propter hoc fuerit haâenus confuetum, ipfos inllruendos in aliquo de membiis illius loci teneri, atque inftrui; D non intendimus circa hoc, dummodo ibidem vigeat oblervamia regularis, aliquid immutare. PolTint autem przfatus magifter, feu inftruâor, ' ciiam inftruendi, cum confilio leniorum, prout expediens vifum fuerit cis ad quos pertinuerit, removeri, ct per cos, loco cotum qui remoti fuerint, alti fubrogati.

Praecipimus infuper cunilis vihtatoribus, in provincialibus capitulis deputaiis, quodea, quz funt dc magitlro , feu inIirudore , ct perfonis ioftrucndis, ct aliis, circa hzc fuperius ordinata , faciant audoritate apoftolica , per cenfuram ecclefiafticam, et alia opportuna remedia, appellatione remota, firmiter obfervari. Et nihilo minus ea, quz fuper przdidis fecerint et E invenerint, prxfentibus capitulo provinciali referant, qui etiam, audoritate Apoftolica, fi cis vel majori parti ipiorum vifum fuerit, contra négligentes vel rebelles in przmiffis procedant , ficut viderint expedire .

XI. Quia vero expedire dinofeitur, ut iidem canonici, poftquam in fcientiis primitivis fuerint eiuditi, ad facrç Theologtç vel crmonum tranfeant facultates; (latuimus , ut ecclefia cathedralis, monaflerium , prioratus, loculvealtus religionis ejufdem, cum racmbrts fuis inferius declarandis, de quolibet vicenario numero ca nooicorum, unum canonicum aptum pro hujufmodi

capitulum provinciale

* Drrfl for.

De flujj,. itx, u, ».

H<Ai»,*·* viaTH.

fafraicrlpta

* Lff ce· Ptulmlt. It infinieadi.

j,, (|u. dia.

■«Mf.

modi fcientiis acquirendis, ad generalia feu ioIçmnia (ludia mittere, et cuilibet mittendorum ipforum teneantur de infralcripta annua pen(ione providere. Hujufmodi autem vicenarium numerum fic volumus computari: ut videlicet illi duntaxat canonici numerum ipfum efficiant in hoc cafu, qui fuerint in ecclctia, monadetio, vel loco alio ei fubjedo habente odo vel plures canonicos, prrter priorem (eu administrxtorem loci Gibjcdi, & ipforum * canonicis ipfius ecclefix feu monallcrii, & loci alterius principalis, in computatione, ac millione hujulmodi *conjungamur*. Quod fi *lorlan*, ulira didum numemm vicenarium, aliqui fuperelfent, qui tamen vicenarium alium non complerent: non propter hoc ardentur * aliquid mittere ad (ludia pislibata. Ubi autem hujufmodi ecclefia, monafterium, five locus, * admittendi plures **ad** prxdida (ludia, quam prxmittiuir, atlnngeretur, ne confuetudine, vel ordinatione alia, leu (latuto; non intendimus conluctudims, ordinationi, feu (latuto hujulmodi, per prxmitïa aliquatenus derogare. Si vero in hujulmodi ecclefia, monaflerio, xel loco alio principali, vicenarius canonicorum numerus c- xilfat '; numerus tarhen maior ienario ibidem iit: teneantur vifitatores per provinciale caoiiulum deputati, cum in ea, vel eo, vifitatioms officium exercebunt, inquirere de facultatibus, & oneribus hujufmodi cctlcG» dumonalleti), live loci; 01 h hujulmodi oneribus fuppor-tatis * invenerint facultates (afficere, prouno,

^lurjbuj unonicis ad difta (ludia dellinandis, relationem de hoc laciant in provinciali concilio fubicquenti, in quo prxGdentes, cum confilio & aflcnlu minoris partis capituli, ordinent audoiiiate apoilohca, juxta hujufmodi fuppctentiam facultatum, de uno, vel pluribus canonicis ad eadem ftudia dcftinandis. Eligantur autem ipft canonici ad eadem ftudia dcflinandi. Eligantur^autem ipG canonici mirtendi, prout ad (cicntias Theologir, vcl juris canonici, ieu magis ad unam quam alteram, aptiores poterunt invenit i; fic tamen, quod fi tot apti iccipiantur pro ipGus Theologix (ludio, ad minus medietas mittendorum pro ipfo l beologix (ludio delimetur, & qui eledus fuerit ad unam dc iis fcientiis, ad altam ptoprio arbitrio nequeat fe transferre·· quod ft fecerit, de (ludio revocetur.

Ut autem ad eledionem canonicorum, **ad** pixdtda (ludia mittendorum, Gnccre & cum celeritate cçngrua procedatur, capitulum eccle**ftr** cathedralis religionis prxmdx, leptem, abbas veio, prior, & quivis altus prxiatus monallcr.i, feu priotatus, & loci con.entualis religionis c'üfdeni, habenits vicenanufn, aut majorem numerum canonicorum, quinque; habentis **veio** numemm minorem, tres canonicos fentorea (qui didam eledionein facere habeant, infra quinque dies, poft feftum beaix **Man's** MagdalenZ, quod primitus **a** publicatione hujutmodi noftrx conftitutionis, in eorum capitulis annalibus fada, occurrerit, & deinde, Go> gulis annis, in perpetuum, quoties eledio de cannoicis, ut prçmittitur, mittendis exiiterit facienda) infra idem tempus eligere teneantur. Seniores autem ipG, antequam ad hujufmodi deAionem procedant, juran.-ntum preilent **(ad** quod prxftandum per fuperiores fuos, 6 opus fuerit, eos volumus coarâari) quod timore, amore, odio, precio, feu favore rejeâis, illo· **ex** canonicis in fcientiis primitivis, & **regulari**bus obfervantiis informatis, ac vita & moribus commendandis, eligant ad (ludia fupradida, quos magis dociles & aptiores efle crediderint, * alterutram cx theologir & juris canonici fcientiis, ad quas fuerint deflinandi. Cum vero diâi feniores pirlliterint hujufmodi juramentum, teneantur tres diej cum conGjio inftrudorum, * fi canonicus exnterit, juramento fimili adftrtngendi, eligere coram ecclefia: cathedralis capitulo, vel abbate, feu priore, vcl alio praelato, mittendos " praefatis eligere · Eftdione autem hujulmodi fida, per feniores eofdem, vel *mtjorcm* pattern numeri eorumdem, cum confilio, ut praemittitur, inftiiutoris· is, adaquem pertinuerit, licentiam eundi ad (ludia (upradid*, infra lex dies poil habitam de *dida* eledione notitiam, eis concedere iit adftridus. lidem dedi mittendi ad PatiGenie (ludium, illuc in Exaltationis fandx Crucis; alii vero ad alia ftudia deflinandi, illuc in S. Lucr fellis, vcl citra, .ideflc procurent. Quod forlan didum capitulum, mfra prxdidos quinque dies, prxfatos feptem feniores non elegerit; aut (i ipfi» feptem ab eodem capitulo, ve! didis quinque, feu tribus feoioribus, a prxfato abbate, feu priore, vel alio prxlato, ut prxfertur, eledis, iidem feniores, vel eorum m»'or pars, in caiu qui libet ptrdidorum, infra diftos tres dies, hujulmodi canonicas mittendos non eligendos: ex tunc in eccleGa cathedrali, ad ilium qui prxell in regularibus diiii plims, poll antiilitem, in monalfcrio veto ten prioratu, locove alio, ad abbatem, feu pno rem, vel alium prxlatum quemeumque eo ipfo hujufmodi eledio devolvatur. Illevero, ad quem ipfa eledio fuerit devoluta, ekdioixm ditiorum mittendorum, infra triduum port nonnam devolutionis huiuimodi, cum confilio quatuor canonicorum dilcretorum fuac ecclefix, feu monafterii, aut prioratus, vcl loci hujufmodi, quos ad hoc elegerit, dc fimili aftrinxerit juramento, facere teneatur. Qyi vero in prxmitfis repertus fuerit deliquifle, prout deliûi qualitas exegerit, puniatur: nihilominus iis, quas circa hxc negligenter · omiifa,... vel dolofe - commiifa fuerint, (uppleodis quantocius, & etiam reformandis.

XII. Quoniam infigentes litterarum (ludus, dïvetla lubire oportet onera expemarum, prrdidis canonicis, qui mittentur ad (ludia generalia, magillris & * bacallariis legentibus, ac (cholaribus (ludentibus, in (ubiequentibus quantiiatibus, pio expenfis hujufmocfi, fore decrevimus pcnfiones, annis fingulis mtniftrandas: videlicet m theologia * fexagima, bacallario quadraginta, ac (cholari Gmiiiier quadraginta; m jure vero canonico, dodori quadraginta, bacallario ac fcholari vero, cuilibet eorum, videlicet triginta quinque libras Turonenfium parpvorum, vel eorum valorem in alia mooeta, tam pro vidualibus „veftimentis, ac ealciamentis, quam pro libris & quibufeumque nccefGtatibus aliis eorumdem. Si vero in aliqua ecclefia, monailerio, five loco, eft taxatum **Gveor*** dinatum, quid, & quantum aiGgnari **debeat** canonico, in (ludio exi lient i-- illud detur & ai* fignetur loco penûonis prçdidç, etiamfi eamdem excedat, ei qui, ut prçmiiTunaeft, ad (ludium tranfraittetur. Ubi vero hujufmodi **taxa**tio, vel ordinatio non**eftfada** : **volumus,** quod ii qui tenentur canonicis reGdemibus in fuisecdefiis, monfteriia, Gve locis, dc vidualibus & **veftiariis providere, * proviGooem integraltier**

facere teneantur iis, qui mittentur ad bujufino-di Audia, etiamfi taxationem didarum penfionum excedat, loco penfionum hujufmodi, integraliter facere teneantur. Quod fi hujufmodi taxatio, ordinatio, five provifio, ad fummatn didarum non afeeoderet penfionum; de infrafcripta communi contributione, id quod ei defuerit, fuppleatur. Et fi forte taxatio, ordinatio, five provifio prçfatç, non la pecunia, fed in allis rebus, ipfis canonicis confueverint affignari· ne fuper * exterminatione earum poflit altercatio fuboriri, in primo annali capitulo ecçjeiig, monaflerii, five loci eorum, qui mittentur ad Audia, tres probi viri per «pfucn capitulum, vel majorem partem ipfius deputentur, qui in pecunia valorem provlfionis ejufdem computando, ea qux computanda fuerant, de bono & aequo, & compenfando unum annum cum alio, debeant cfiitnare. Qux quidem penfiones, provifiones, feu alia, quç loco earum luerint aifignanda per eos, qui ad eorum (elutionem tenebuntur, fello Aifumptiouisbeatç Manx, anno quolibet, colleâoribus ad eorum * deputatis integraliter perfolvaniur: & per eos ilhs videlicet qui ad (ludium Parilienfe, in feflo Esaltatioms fanâx Crucis, vel circa illud; cis vero, qui ad alia (ludia generalia, vel folemnia fuerint deputati, in refto beati Lucx, vel circa, fingulis annis, infallibiliter tranimittantur.

* frmttrrtt *.**' ·*'"' B«tk>m. H-

-Hit 'K

Ocni H.

St quis vero abbas, prxpofitus, prior, vel admintftrator, vel qurcumquc alius, qui ad predid* iolvenda tenebuntur, illud, quod iplorum * quilibet, pro rata contingente, in termino ad hoc ftatuto, folvere diârs cOlleâoribus non curarent, teneantur extunc ultra quantitatem, ad quam erunt, ut prrtnittitur, obligati, quin, tam partem ejufdem quantitatis, nomine pcenat, (olvere diâis colleâortbus, infra menfem. Quod f> non fecerint, ilt eis eo ipfo tamdiu ecclefix interdiâus ingreflus, donec tam principalem quantitatem, quam bujufmddj quintam partem, duxenat perfolvendas. Et fi extunc, per quatuor menfes, pertinaciter hujufmodi fuftinuertnt interdiâum; Tint ipfo fado tamdiu a Divinis fufpenfi, donec utrumque duxerint perfolvendum, nulla fibi * remiilioiie prxmiflorum quomodoitbet profutura. Quantitas autem hutufmodi, perna nomine, ut prxmittitur, exfolvenda, in acquifitionem librorum utilium, & profrdus alios di&ornm Audentium, juxta fuperioris eorum arbitrium, convertatur. Quod fi priores, prxpofiti, vel alii adminiftratores quicumque, qui non prsciunt collegio, nec habent eledionem aflumi, abbatibus tamen, feu praelatis aliis ejufdem religionis fubjeâl, hujufmodi fumroas Cohere contempferint, & prenominatas pernas, per alios quatuor menfes immediate fequentes, fuftinuerim animis indura tis: excommunicationis incurrant fententiam eo ipfo, a qua, fatisfadione premifla poihnt abfolvi, tam per diœcefanos locorum, quam prrfidentes deputatos in capitulis provincialibus ejufdem provinciae, cujus erunt, vel alterum eorumdem. Quod fi hujufmodi fententiam, per annum, animis pertinacibusiuAinuerinc; eo ipfo quibufeumque obtentis beneficiis fint privati per illos, ad quorum collationem vel aliam difpofitionem pertinuerint, libere perfonis allis conferendis.

* Prfttettul ^cmjlbet. H

nt. U.

Nullus autem, cujulcumqoe fuerit prxeminentur, condicionis, dignitatis, aut flatus, five ooiltâor penfionum hujufmodi, feu reddituum* affigoaodorum pro ipfis, aliquid fibi, vel alteri, fcu ufui cuicumque de prsefarispenGonibus, vel fruâibus, redditibus, feu proventibus, qui aiiifnabuntur pro penGonibus ipfis, quomodolibet applicare, vel alienare prxfumant, in dimi-nutionem penfiooum, feu prejudicium Audentium prcdiâorum. Si quis autem collector, vel quivis alius, adverfus hxc aliquid applicaverit, vel alienaverit, necnon collector, qui didas penfiones in fupradidis terminis eiidem Audentibus mittere non curaverit i prout culptc qualitas exegerit, per illos, ad quos pertinuerit, puniatur: & nihilominus, fi folvendo fuerit, de damnis & interefle fatisfacere compellatur.

Ut autem onus penfionum hujufmodi levius fupportetur, contributiones, qux pro penfionibus Audentium, & inftruâorum praediâorum, fuerint faciendae folvantur per capitulum ecclefi» cathedralis, & per abbatem, priorem, & prxpofitum, fcu conventum, & quemvis alium adminiftratonrm monaflerii, prioratus, locive alterius, religionis ejufdem, necnon per bénéficiâtes, quorumlibet beneficiorum canonicalium, ad ecclefiaru, monafterium, vel locum alium pertinentium, vel dependentium ab eodem, juxta diviGonem inter cos omnes, fecundum taxationem vel rftimationem decime in taxatis; in non taxatis vero beneficiis, fecundum taxationem proportionabiliter & rationabiliter, juxta valorem ipforum, in primo cujusltbet ecclefix cathedralis, monaflerii, feu prioratus, vel alterius Joci ipfius religionis, annali capitulo faciendam, per illum, qui eidem capitulo prxertt, êc per ipfum capitulum, *feu majorem* partem ipfius. Quam fi forte, in hujufmodi annali capitulo, facere neglexerint, vel noluerint: tunc prrfidentes provinciali capitulo illius provincix, & quilibet ipforum prxGdentium, ac vifitatores per di&um provinciale capitulum deputati, & eorum quilibet, ipfos audoritate apoAolica, per cenfuram eccleftafticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam, appellatione ceffante, compellere teneantur; donec ea, qux per communem contributionem, infupplentium hujufmodi, dari debent Audentibus, inftru&oribus pnrfatis, in certis & perpetuis redditibus, de novo pro iis acquifitis, fuetint aflîgnata. Si qui vero ex prçdtâis beneficiatis proventus habeant adeo tenues & exiles, quod fecundum communem çftimationem, non (ufficiant, fupportatis ejus neceffariis oneribus, ad ratam contribdtionis hujufmctifl ad eamdem contributionem minime reneantur.

A» quo» 1.*ielvtnda,

Ad hfc, prohibemus, ne ulli canonico quodcumque beneficium, quamumcumquemodicom, vel alias penfionent habenti, nifi illo vel illa omnino dimilfo, vel dimifla, aliqua de diâis penGonibus Audentium aflignetur; quod fi fecus *a&um* fuerit, nullius penitus fit momenti. Si vero ipfi canotrico hujufmodi penfionem ftudentium obtinenti beneficium aliquod, quantutneumquemodicum, conferatur; volumus, quod, adepta pacifica pofleflione ipfius, ceflet diâa penfio ipfo faâo, eaque privatus exiftat. Audenti alteri affignanda, ut non defit Audens de numero inAitoto. Nec per litteras a iede apoftolica, vel legatis ipfius, fuper provifione canonicorum, aut quorumlibet aliorum, obtentas, de penfione aliqua Audentium prçdtâorum cuiquam valeat provideri, nec poflit alicui alteri, nifi fuerit de Audentibus fupradiftis, ipfa penfio per aliquem affignari.- alias nulla nat aflignatio hujufmodi ipfo jure r &. tam affignaos, quam

quam recipiens, ad reftitutionem ommum, quç inde recepta fuerint, tenèantur ,' quç in libris, vel aliis neccffitatibus diûorum Audentium convertantur. Alienationem quoque librorum, qui didis Audentibus fuerint deputati, feu diftraâionem, vel etiam obligationem ipforum, per eos fieri diftriâius prohibemus: nifi Audens hujufmodi utiliores librae emat, fic etiam id faciat, licentia, fui immediati fuperioris obtenta: volentes , quod libri prçdiâl, defunâis eildem Audentibus, ad ecclefias, monafteria, fic loca alia, ad quç pertinuerint, libere revertantur.

DISrfeutto lèrnram

Volumus etiam, quod fi in ecclefia, monaActio, fic loco alio religionis ejufdem , libri multiplicati fuerint, libris praedictis [redacted] ecclefiis , monafteriis, de loch aliis remanentibus, esterorum librorum, per antiftitem, abbatem, feu aliquem, ad quem pertinuerit, de coofillo fui capituli, feu conventus , vel majoris partis ipforum, fiat conveniens diftributio inter Audente» cofdera, fiatque prius de perfonis Audentium , quibus didi libri tradentur, fic librorum nominibus przdidorum, memorialis feriptura , quas in ecclefia, mooafterio, feu loco hujufmodi confervetur. Provifo tamen, quod pulcriores fic utiliores, in eifdem ecclefia, monafterio, five loco alio, debeant remanere. Si quis vero de Audentibus ipfis, per fe vel alium, librum feu libros hujufmodi, qui fic pervenerint ad eundem, contra haec diftraxerit aut obligaverit: eo ipfo fit^ inhabilis, per biennium, ad quodeumque beneficium obtinendum; fic nihilo miuus, de ftudio revocetur, fic loco fui alius fubrogetur, fic etiam per fuam fuperiorem , prout fafti qualitas exegerit, puniatur. Poflit tamen diftus fuperior luper inhabilitate hujufmodi dilpenfare, fi Gbi vifum fuerit expedire. Ubi autem erit aliquis de ipfis Audentibus, qui fit viue laudabilis, fic alias idoneus, fic diferetus, & ad bacallariatum fic magiAerium difpofirus, »el propinquus, vel de cujus fruftufeienuc adquirendz poflit verifimilis fpes haberi: prior diâorum Audentium, qui erit pro tempore, cum coafilio aliquorum Audentium eorum<tom proborum, feribat przfidentibus antediâis, ut proprio prrlato ipfius mandent, fic ordinent cum eodem , quod talem de Audio non revocet; fed eum in fcientia proficere, fic ad Aa. tum bacallariatus, fic honorem magifierii pervenire, leâuramque continuare permittat, ipfumque; fic hlioa fimiles, quos in fcientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat honoribus , fil promotionibus offerat opportunis.

avdeUkun.

Provideant quoque przfidentes, fic alii prelati convenientes in ipfo capitulo provinciali, quod canonici ad dida Audia tranfmittendi, prout convenientlus fic commodius fieri poterit, infimul commorentur, quatuor vel quinque ad minus ; fit quatuor vel quinque hujufmodi, duobus fervitoribus fint contenti. Przcavere nempe volentes, fit etiam providere, ut didis fcholanbus, in diffis Audits pro tempore morantibus, regularis non defit falubre gubernaculum difeiplinz.* ordinamus, quod in capitulis provinciarum , in quibus erunt hujufmodi fiudia , przfidentes, unum de iis qui debent ad provinciale capitulum venire , vicinum loco ubi fludium erit, quem, quoties eis placuerit, ponere valeant , fic mutare, deputent fic aflignent, qui didis Audentibus unum inibi priorem Audentium conftituat, per annum folummodo duraturum: quem tamen priorem, tam ipfe, quam etiam przfideutes , fit quilibet eorumdem , mutare valeant, infra annum, & quoties eis Videbitur expedire . Confttituatur autem ipfe prior talis, qui fit potens in opere & fermonc; ut canonicos Audentes , penfionarios , & alias etiam bénéficiâtes, in bono inftituat, & a malo Audeat revocare .' ipfofque, quoties Gbi videbitur expedire, convocet ad aliquem locum competentem, eifque quoad regularem praeGdeat diiciplinam; fic poteftatem habeat illos corrigendi, puniendi, dc abfolvendi, fic cum eis difpenfandi, quamdiu tn ipfis ftudiis moram traxerint , ab omnibus a quibus, & fuper quibus, & prout polTet (uperior poll antiftitem, vel abbas, feu alius pradatus eorum proprius in eciefia, monafterio, vel alio loco, undeclauftrales exiftunt ; ipfofque informandi, & inlVuendi, fic tenendi fub regularibus dtfciplinis, fit illos etiam coercendi, ne vagentur, vel aftibus feu operbus vaqqnt illicitis, fed Audeant , & proficiant, ficut decet, · juventque laudabiliter & honefte.

flu'II'. v lv «nique I

Provideat infuper idem prior Audentium , quod di&i canonici penfionarii Audentes, expends faciant moderatas , non fupetfluas , nec aliquatenus excefiivas ; eofqtie cogat ad reddendum de receptis & expenfis, in fine menfis cujuslibet, vel prout alias fibi videbitur, rationem illi, vel illis providis & difcretis, quos idem prior ad id duxerit depurandos. Et quando ipforum Audentium conditio, feu demerita fuaferint, eos a Audio revocandos: idem prior teneatur id, confulte tamen fic caute, antiftjti, abbati, vel alii prslato eorum proprio, per fuas litteras intimare . Idemque antiftes, abbas , feu przlatus proprius , eos revocare debeat, fic in locis eorum canonicos totidem fubrogare, per modum fupraicriptum , appellatione, Contradidionc, vel reclamatione rejechs. Concedimus quoque przdiâo priori, canonicos Audentes penGonarios, fic alios etiam beneficiates, qnamdiu in ipfis iludiis fuerint, ab excommunicationum , iuipenfionum , fit interdiâorum fententils , per ftatuta provincialia , feu cujufvis ecclefiz, monafterii, five loci diàx religionis, veldiœcefanum, contra Audentes in locis, ubi erunt fiudia, generaliter promulgatis, congrua fatisfaâione przmifia, juxta formam ecclefic, audoritate apoftolica, abiolvendi; & cum eis, fuper irregularitate, quam fic ligati, celebrando Divina, feu alia» ingerendo, per fimplicitatem, & juris ignorantiam, non tamen in contemptu clavium , incurrerint , difpeniandi, audoritate predida, liberam poteflatem *

Per hoc vero, dido» canonicos findentes , a poteftate antiftitis, vel aliorum Ordinariorum tuorum, vel alterius praelati fui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem didomm canonicorum religionis ejufdem, hujufmodi ftudiis infiftens , penfionarius , & alius etiam bénéficiants, przfato eorum priori de quinque folidis TuronenGum parvorum, vel eorum valore in alia moneta , providere , annis fingulis, teneatur .' ad quorum ioludonem , idem prior poflit eofdem, per cenfuram pccleflafticam, & alia ip/ius religionis remedia, audoritate apoftolica, remoto appellationis obftaculo, coercere. Idem tamen prior fumptus nunciorum fubeat, quos, pro przmiflis, duxerit transmittendos, Didi quoque prrGdenrcs, lo lingulis eorum provincialibus capitulis, deputent aliquem de illis, qui debent ad didum provinciale capitulum convenire, idoneum ac vici-

Pretidemlum "λ11""* V**' caaomcu' nudent»,

vicinum Audio, lo quo Audentes hujufmodi morabuntur.· & tam hujuimodi deputatus, nuam etiam vifiratores ia provinciali capitulo ordinati, diligenter fle fideliter fe informent, an ea, qua: per nos de Audentibus, fle eorum penfionibus, fle aliis, circa haec Aatuta fle ordinata exiflunt, fuerint effeftui mancipata: fle fi qua inrenertnt non completa, eorum plenam relationem, fle etiam informationem, qualiter compleri poflint, faciant in proximo provinciali ea* pitulo eorumdem, in quo ordinari debeat, quod efficaciter compleantur.

Habeant inluper praefidentes praefati, Λ quilibet eorumdem, faciendi compleri, flt inviolabiliter obiervari, audoritate apoftolica, omnia flt lingula lupradtâa ; necnon contradidorcs, flt rebelles, per cenfuram ecclefiafttcam, flt per alia juris, leu ipfius ordinis remedia, fublato appellationis obllaculo, *compellendi*,· flt procelfus flt fententias eorum in locis religionis ejufdem folcmniierpublicandi; & illos * · illorum 'flcurrerint congrua fatisfaâione prrmiffa, juxta formam ecclefix, abfolvendi, *& cum illis,* eis qui hujufmodi ligati (ententiis, per fimpljcira)ein juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, Divina celebrarim officia, vel tngeflerint fe eifdem, fuper irregularitate per eos exinde contrafta, auâoritaïc priedifta dilpenlaodi, liberam facultatem.

-/.Illo»,ui *T *cx* ouiimteniUtex ipiarw».H.

R-urius ftatuimus, flt etiam ordinamus, quod nullus religionis cjuldem, ad recipiendum magiftratus feu doâoratus honorem, dc ceteroalfumater, niti praclbto per eum primitus juramento, in przfentia diâi prioris fludeutium, ac (ex proboium flt diferetorum ex Audentibus antedlibs, quod in aflumptionc ipfius honoris, vel ante, feu poft, ejusoccaûone, circa cibos, velles, vel aha non expendat, per fe vel alium, undecumque habuerit, vel tuent fibi datum, nec quantum in eo fuerit, a quibulvis aliis expendi permittat, ultra valorem duorum millium Turonenliuin argentl. Illi, qui etiam ad bacallanatum fuerint «(lunandi, juramentum fimilner prteflare teneentm in prstfentia prioris itudennum, fc quatuor proborum & diferetorum dc (ludentibus memoratis, quod hujufmo di fui bacallariatus prrtextu, ipfa die qua bacallarii erunt, ve) ante, leu poft, nullum fellum leu convivium facient per le, ve! alios, aut, quantum in eis luerit, heri permittent â quibuicumque aliis, citam eorum confanguincis, ve) amicis.

»6 f?n*n£Z*»d (udurirtvan debeaat.

Adhxc, ftatuimus At etiam ordinamus, quod quilibet ipuus icligivnis, qui indiito Parifienfi, vel in aliquo alio generali Audio, per lex annos in theologia (fuderint, * in illis primitivis fcjentiis prius iufficienrer mftruâi, & alias fufheientes ad hoc idonei fuerint, poflint in ipfo Parifienfi Audio, curlus bibite tacere coniuetos. Qui vero, per odo annos in theologia ftuduermt, librum fertentiarum legere valeant, fi ad hoc (officientes luerint, in Parifienfi Audioprçhbato. Et quqd in eodem Parifienfi, flt alio quocumque Audio, in quo ad magifterium in theologia licentia dari poterit, feu conlueveut, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magifterium ac doâoratum in theologia libere admittantur. Illi vero religionis etufdem, qui in ipfo Parifienfi, vel quovis alio ftudio generali, audiverint jura canonica, per fex annos, de quibus, per tres annos ad minus, decretum audiverint, dummodo iufficctentes ,& idonei fuerint·' poflint ad bacallariatttm, & lc&uram jutre canonici, live decretorum, in eodem Parifienfi *it* quolibet alio Audio in cappa Ave * neligioni congruenti affami. Qui vero, per quinque anno· la Parifienfi, vd alio generali Audio, jura canonica, nt bacallarii, legerint, fle de hoc primo fidem fecerint, per eorum proprium juramentum, fe eradere eos verum jurafle, poflint, fi voluerint, in cappa fimiliter eorum religioni congruenti, ad magifterium in decretis, vd ad leâuram decretorum, in eodem Parifienfi flt quolibet aho Audio generali, dila* tione, & difficultate malitiofa, flt impedimento quibuicumque fublatia, ficut ibidem confucverunt aflumi caateri clerici flacularea, alTurni, ÛC per cancellarium ecclefiç Parifienfis, in Pari, fienft vel in alio quolibet Audio generali, per illum ad quem pertinuerit, ad hujufmodi magiAerium, feu doâoratus honorem, promoveam tui libere, fle etiam admittantur. Non obftantibus quibuicumque confuetudtnibus ecclefiarum, monafteriorum, & aliorum locorum religionis ejufdem, necnon Parifienfis, fle alturom locorum, atque (ludiorum, contrariis juramentis, confirmationibus apoftolicis, ac quibufvis firmitatibus aliis roborarli; fle Jllis prxiertim, quibus in eodem Parifienlf-Aydio caveri dicitur, quod nullus potfit legere curium biblie, nifi fluduevit inibi VII. annis; nec permittatur fententias legere, nifi ibidem ftuduent decem annis; quodque nullus canonicus, ve! raligiofus Calius legat ibidem jura canonica, vel ad bacallariatus llatum, aut magifterii honorem, in jure canonico permittatur aflumi, feu quod nullus fine rubea cappa decretum legat, feu legere permittatur ibidem, aut quod nullus ibi legere valeat juta canonica, vel ad bacallariatutn affumi, feu ut bacallarius legere decretales, aut ad magifterium afeendere in decretis, five doâor fieri decretorum, aut ad leâuram in decretis aflumi, feu ipfam continuare, nifi ibidem, vel in aliquo Audio generali, audiverit jura canonica per quinque, vel alibi jura civilia, per tres annos, aut alibi jura civilia, per quinque, & ibi vel in alio generali Audio jura canonica per tres annos, prout flc, vel aliter, ftatulis ipfius Parifienfis Audii dicitur contineri, vel de confuetudine obiervari; fle aliis confuetudinibus, vel Aatutis Parifienfis Audii, vel quibuicumque, fub quacumque forma vel expreflione verborum, in contrarium editis vel edendis; necnon quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis generalibus, aut fpecialibus, aut litteris apoftolicis contrariis ordinibus, ccdefiis, ntonafteriis, locis, flt ftudiis quibuicumque ,five univerfitatibus magi(lrorum, vel fcholjsrium eorumdem, feu perfonis ccclefiaAicis, (rcularjbus, flt regularibus, exemptis fle non exemptis, cujufcumque flnt preeminentia:, dignitatis conditionis, aut flatus, fub quavis^ forma vel expreflione verborum conceflis *: per* quae prçfcntibus non exprelTa, vel totaliter non inferta, effe&us hujufmodi ftatutorum, flt ordinationum, flt Angulorum contentorum in eifdem prefentibus impediri valeat quomodolibet, vel diflerri; fl(dc quibus, quorumque totis tenoribus, plenam flt expreflam, ac de verbo ad verbum, oporteat in illis vel aliis noftris litteris fieri mentionem: quibus non intendimus, quoad alia, in aliquo derogari.

' *Prw* ■ «llu. H·

* Crr. H rri'«,a"

Θiη

4

XIII. Ut cultus augeatur Divinus, fle religionis * vacandi materia praecludatur.· ftatuimus, quod canomeis religionis ejufdem, extra ecclelias, monafleria, five loca alta principalia, obtmen-

mircer- dU »ilw· ı-μ llo^r,,pU· ὼ I

tinentes prioratus, feu quçvis alia beneficia, quibus ad hoc fuppetent facultates, in ipfis beneficiis refidere, & focium, vel focios fui ordinis fecum habere, juxta ipfarum facultatum fuppetentistn teneantur, ftatatis fic coufuctudimbus contrariis non obftantibus quibufeumque, quos (ocium vel focios hujufmodi, prxlatus, feu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis congruere noverit & perionis, & confilio & aflentu lui capituli (eu conventus, vocatis iis, qui diâa beneficia obtinebunt hujufmodi, fuppetentiam arbitrando, aflignet eifdem. Quod fi hujufmodi priores, leu adminiftratores, quibus fuerint canonici in focios a(lignati, cedante caufa rationabili, * relinquendo arbitrium affignantis, reculent admittere fibi aflignatos, vel eis fufficienter & decenter in neceflariis providere: cogantur ad hzc per cenfuram eccleflafticam, & alia juris remedia opportuna; & nihilominus de hujufmodi iDobedientia ptihiantur.

• Fww.rt- liKjaoU,- «teiw. H.

Qui autem in ecclefiis cathcdrahbus, feu monafteriis, dignitates, perfonatus, officia, leu adminiftratiooes alias habuerint, fic in eifdem ecclefiis, feu monafteriis, contueverint refidere: *cogantur officium* incumbens eis, tam in Divinis, quam in aliis, debite exercere; familiam quoque exceflivam, przfertim *infra* claufira, non teneant; aut talem, per quam verifimiliter przfumatur, in ecclefiis, feu monafteriis fcandalum generari. Et quia, fecundum przmiila, nonnulli de canonicis regularibus, qui in ecclefiis, feu monaficriis confttteverant refidere, habebunt extra in luis prioratibus, feu beneficiis afiis, refidentiam facere: lo capitulo annali cujuslibct eiclcfiç, & monafteril, per pedatum & capitulum, vel majorem partem ipfius, fciio & cognito diligenter quot mittentur extra, pro refidentia m didis prioratibus & beneficiis facienda; proinde ordinentur, quot loco eorum, qui extra mittentur, in ipfis ecclefiis feu monafteriis fuerint fubrogandi. Obtinentes autem beneficia fimplicia, quibus cura non imminet animarum, quorum ad tenendum <ocium non fufficiunt facultates: fi propinqua fint ecclefiis, vel monafteriis, a quibus illa dependent, ut diâis ecclefiis, vel monafteriis; vi- ^ualia canonicis mmiftrare * tenentur, dummodo ad hoc redditus beneficii hujufmodi obtinentis fufficcre dinofeantur. Quod fi hujufmodi beneficia longe diftant ab ecclefiis, leu monafteriis, quibus fubfunt, ac prioratibus vel adminiflrationibu$, ubi canonici refidere confuevermt, fint propinqua; modo przmiflb, & cum latisfa&ione fimili expenlarum, obtinentes hujuitnodi beneficia, feu adminiftratores eorum, ad relidendum in diâis prioratibus feu adminiftrationibus deputentur, nifi per fundatores hujufmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum: cui ordinationi per hoc non intendimus derogare. Super diftantia vero, feu propinquitate beneficiotum hujufmodi, fletur arbitrio annalis capituli, ejuique in hoc deliberatio oblervetur. Kiod fi di&a beneficia fimplicia, tam ab ccclefiis vel monafteriis, quam ab eorum prioratibus, feu adminiftratoribus fint remota, per diÔpm annale capitulum ordinetur, nifi tales debeant refidere: provifo tamen, quod Divinus cultus exerceatur debite in beneficiis memoratis.

pMMi/ar tcaermiur: frrrr .teevMi- W. H.

Carjonici autem in hujufmodi prioratibus, ira adminiftrationibus commorantes, in ecclefla, horis congruis, cum diâis prioribus, leu admtniftrttoribus, fimul interfiat, canonicas horas dicant, in Miffis celebrandis fuas bebdomadas ordinate teneant, fit in locis ubi tres fuerint, vel piures, una per eos Mifla ad minus cum nota, die qualibet celebretur, & horç cttam canonicç cum nota dicantur.

Csacalrl bwdl fer- .*. ^“"•

Diûi quoque canonici, focii priorum & adminiftratorum ptzdiâorum, in una domo communi regulariter taceant, camerulis, & cellulis eis penitus interdictis, in una etiam dotno vefcanmr. Prior iniuper, & adminiftrator, canonici (nifi infirmitas, vel aka evidens ratio interdum aliud fuaierit faciendum) in veftitu etiam & tonfura, a communi *ecciefix,* monafterii, live loci * fuerint, cui inftitutione, vel debita obfervantia non recedant, ac fuo priori vel admituftratori, juxta ordinationem prçlati fut, vel fuperiori», obediant humiliter & devote. Et fi aliquando diâos canonicos in prioratibus feu adminiftrationibus mori, aut fugitivos fieri forfan continget: priore», feu adminiilratores przdiâi, diem mortis, aut fugç, feu recclius ipforum, prçlatis eorum luperioribus, ut in ecclefiis, feu monafteriis eorum principalibus, pro defundis contueta fiant fuftragia, ieu fugitivos revocare, vel in prioratibus ieu adminiftrationibus alk» loco eorum fubrogare valeant, quam cito commode poterunt, intimare per fuas littera, teneantur. Quod ii priores, feu adminiftratorcs przdiâi, diem obitus, aut fuga:, five receffus hujufmodi, prélatis fuis fupetioribus fignificare diftulerint: tertiam partem illorum, qua: canonicus expendiflet, fi non fuiflet mortuus, vel in fuga, pro pilantia capituli, vel conventus ecclefiz, monafterii, vel loci principalis, folvere teneantur.

futrlm, I-- fli' *PriuMtlu,* Cui (ubucluntur, infti «»w*·

Iniuper, canonici przdiâi, non foli, fedhonefte aflociati, & cum habitu decenti incedant; nec in villis, in quibus prioratus feu adminiftrationes hujufmodi fuerint, comedere, vel bibere, aut ingredi domos prrfumant, nifi cum honeftis perfonis, & tunc de fui prioris, feu adminiftratocis licentia fpeciali: qui vero contrarium fecerint, regulari fubjaceant difciplmz. Ut hzc efficacius obferventur, antiftites, abbates, fic ceteri eorutndem canonicorum fupbriores, nec non alii qui ad vifitandum per eo» fuerint deputati, cum prioratus & adminiftrationes hujufmodi vifitabunt, circa illa obfervanda, fit non obfervata etiam corrigenda, curam habeant diligentem.

XIV. Przcipimus, quod canonici religionis przfatx, qualiacumque in ipfa religione auâovitate ledis apoftobez, vel legxtotum ipfius, beneficia obtinentes, obediant luperioribus fuis religionis ejufdem, ipforumque fubfiut corrcâionibus, ordinationibus, punitionibus, & ftatutis; & beneficiis hujufmodi, ex caufis rationabilibus privari, fic ab illis amoveri poflint, quemadmodum poflent, fi foret per fuperiores fuos de ipfis beneficiis eis provifum. cj41 Wr4. poâoïka-

XV. Cum expediat infirmis de domo, feu loco congruo provideri; ftatuimus, quod in ecclcfiis, monafteriis, & locis aliis conventualtbus religionis ejufdem, in quibus certa domus, feu locus deputatus non fuerit pro infirmis, *ii* ad quos' id pertinuerit, quibus ad hoc fuppetent facultates, domum, ieu locum hujufmodi, fufficientes, juxta flatum fic facultates Jocorum, quantotius commode fieri poterit, deputare feu conftruere teneantur, eifdem infirmis fufficienter deliAis * vidualibus, fervitoribus, medicis, & rebus medicinalibus, & aliis quibuslibet ne*cefitnis* providendo. Ad quz peragenda *& complenda,* per fuperiores fuos immediatos, & per De&mariu.

prxfidentes, ac vifitatores, dc coram qucmli-A ber, audoritate apoftolica, per cenfuram ecdefiafticam, dc alia opportuna remedia compellan-l tur. Ubl autem adminiftratores eorum, qui ad prsemilTa tenentur, fufficientes ad ea peragendi non habuerint facultates; In capitulo annall, per ipfum capitulum, vel majorem partem I-pfitu, audoritate apoftolica ordinetur, quod adminiftrationes hujufmodl, fufficientes ad hoc reddantur per afligoattones penfiooum, prout Infra In allo cafu, fub rubric* de vidualibus, dc aliis miniftrandis, nofeitur efle provifum.

Quoi art- menMMwrc tar- XVI. Cum fit eonfonum rationi, ut obtinenbeneficia, ipforum onera debeant 1'upportaftatuimus, quod tn monaltertis, pnorattbus, dc allis beneficils quibufeumque religionis ejufdem perfonis quibuslibet extra prefatam religionem, cujufcumque fint dignitatis, gradus vel prxeminentix, etiamfi fuerint fande Romane ecdefix cardinales, collatis vel commendatis, feu de cetero conferendis vel commendandis, tot canonici teneantur, quot In els tenerentur, fi per canonicos regulares mouafteria, prioratus, dc beneficia hujufmodi regerentur: dc quod nihilo minus canonico lo eifdem monafleriis, prioratibus, dc beneficiis committatur, Id quod fupra vel circa allos canonicos Inibl refidences haberet exercere admmiftracor canonicus, fi prweflet eifdem, quantum ad ea, qux pertinent ad regulam, feu difciplinam, vei oblervantiam regularem. Et quod quilibet predi-C ftorum, hu/ulmodi monafteria, prioratus, de beneficia quomolibet obtinentes, ad procurationes, dc alia quclibet onera, ipfis monafleriis, prioratibus, dc beneficils Incumbentia, lupportanda, perfolvenda, dc reddenda integre flnt aftridl', quodque ad hac, dc alia fupradida, audoritate apoftolica, per cenfuram ecclefiafttcam, dt alias, compelli valeant per capitulorum provincialium praefidentes, dc quemlibet eonttndem, prout per (uperiores fuos poflent dc deberent compelli canonici regulares, fi prtecffent monafleriis, prioratibus, dc beneficils memoratis: nifi fuerint fande Romane ecdefix cardinales, quos nolumus talium xompuifionibus fubjacere.

r- ir ft »nlimlt buiiewndto ecrtefià.vrî moninniM- • C»rr. aave XVII. Prohibemus, ne canonici regulares, 'n ecclefiis cathedralibus, monafleriis feu locis alus collegiatis feu conventualibus religionis ejU(dem, teneant, aut nuttiant equos, feu alias cvedionea, novx ' familiares feu fervitores habeant fxeulare», nifi ratione dignitatum, officiorum, vel adminiflrationum fuarum, quxgelierint, Id els permiflum fore nofcatur. In Infirmitorio tamen, dc coquina monaflerii, feu prioratus, dt allis officiis, atque fervitiis allis communibus, poflint tenere fecularts fervitores honeftos, dc prout In ecclefiis, feu monafleriis, & aliis locis prrdidis fuerit hadenus rationabiliter obfervatum, non In exceffivo, fed moderato numero, juxta arbitrium prclati imtuediati. Servitores autem (oculares hujufmodi, quanto minus fieri poterit, cum canonicis convertentur, nec cum eis ia communi comedant, nec bibant, etiamfi presbyteri fuerint, vel clerici fcculares: nifi torte tales fuerint presbyteri, vd alii In facris ordinibus conftituti, qui eflent inibi perpetui, dc cum canonicis etiam In refedorio comedere afiucci: & tunc a canonicis fedeant fegregati, cum habitu confueto, dc etiam honefto fe eifdem canonicis In fllcntio, dc oblervamiis aliis honeftis, quamdiu cum cis fuerint, commorantes, quibus provi-

dfatur, juxta morem Inibl rationabiliter obferfatum. Et fi presbyteri, feu fasculares clerici perpetui predidi, Infra ecclefiarum feu monafteriorum fepta, deliquerint feu exceflerint in levibus; per ademptionem participanti*, feu, portionis quam fuiflent alias percepturl, per immediatum prxlatum regularem loci, unde fumunt prxdida, vel per illum qui inibi praeerit, regularibus difciplinis poflint corrigi & puniri. Caveant igitur abbates, prxpoliti, priores, dc ceteri quicumque ipftus religionis, ne lautis conviviis & comeflationibus occupentur, nec In iis fumptus Immoderatos faciant, vel alias etiam exceflivos; a familiarium quoque fervitorum, aut fequacium, nec non * raubarum, feu veftium multitudine Indecenti, flt excei&va, ubique diligenter Audeant abflinere, dc honefle ac laudabiliter converfari. Didi quoque abbates, necnon pnepoliti, priores, ceterique adminiftratores, dt profeflbres alii religionis ejufdem, extra loca fua proficifcentes, aflbeiati Incedant, prout ipiorum congruit honeflati: & ubi canonicorum numerus fuificens affuerit, dc ad hzc etiam liippetanr facultates, abbates, dt alii prclati, faitem religionis fuse duos (ocios fecum durant. Prxfidentes autem capitulis provincialibus, ac vifitatores per ipfa capitula deputati, necnon prclati alii religionis ejufdem, quoad fuos fubditos, attente provideant, quod pnemifla diligentius obferventur, tranfgreflores arguendo, dc prout expediens fuerit, puniendo,

^ per?Vn<«r.p«r- pioatia. bPimutiii, *2?""

De erttt & quthtatt ad & dotum, XVIII. Prxfentium audoritate ftatuimus, quod canonici beneficia fimplicia obtinentes, & alit non bénéficiâti religionis ejuldem, ad mandatumf prclati fui, Infra terminum per eum prxfigetjdum, eifdem, le faciant ad ordines quoslibet promoveri; niti eos caufa rationabills, quam ipfi prclato Infra didum terminum exponere habeant, excula
ret. Quod fl non fecerint, benefienti eo ipfo ab obtentis beneficils fint fufpenfi; non beneficiati vero, ad beneficia obtinenda flnt dc remaneant Inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines fupradidos. Quodque prioratus curam animarum habentes, dc alia beneficia curata, quorum prioratuum dc beneficiorum cura per petpctuos vicarios exercetur, committi nequeant vel conferri, nifi eis, qu» vicefimum annum * lue xtatis; qui autem hujufmodi prioratus, feu beneficia habuerint, Infra annum computandum a tempore collationis, leu commiffionis fibi fade de cls, dc pofleflionis adeptx, vel infra vicefimum quintum ctatis fux annum, fi ante annum Ipfum, prioratus, feu beneficia hujufinodi cis collars fuerint, feu commifla, fe faciant ad facerdotium promoveri. Prioratus quoque cociventuaies dignitates, pcrlonatus, officia, feu adminillrationes, videlicet facriflia, lhefauraria, elecmolynar/a, *operaria*, *cameraria*, dt fimilia, qux In ecclefiis, monafleriis, & aliis locis convenrualibus feu collegiatis dide religionis, officia, feu adminiflrationes, dt beneficia fuerint, etiamfi eildem officiis, leu adminiAra-tionibus, animarum cura nullatenus fit annexa, alicui, nifi vjcefimuin'quintum annum attigerit, conferri nequeant, aut committi. Et qui prioratus dignitates, perfonatus, officia, feu adminiflrationes hujufmodi obtinuerint, Infra annum a tempore collationis feu commjflionis eis fad* de ipfis, dc adepte poflêllionis eorum (e laciant ad facerdotium promoveri: vel faitem ad ordinem, quem dignitates perfonanis, officia, vel adminiArationes obtenta requirent, de

* Ortu »ni- 8er,m·

rii-

jure, confuetudine, feu ftatuto.ncc contra hôc a quoquam valeam difpenfari. Nos infupe commiftiones, (eu collationes fadas contra przmlffa, decrevimus fore irritas & inanes. Ii quoque, qui juxta przmifla, eeiïantc caufa rationabili, ad ordines promoti non fuerint, fint prioratibus, dignitatibus pertonatibus, officiis, adminiftrationibus & beneficiis prrdiibs, eo ipfo privati, quz *ipfis* iterum ea vice nullatenus conferantur. Noftrz vero intentionis exi- quod przfens conftitutio, quantum.... de recipiendis ordinibus per priores &>aliosbeneficiatos przmifimus: illos etiam, poft duos menfes a tempore publicationis przientium conftitutionum, in eorum annali capitulo facere conftringat, qui etiam in prstfenti talia beneficia obtinent, vel didz publicationis tempore obtinebunt, dummodo ætatis leg'timz tint effefti: alias, cum ad ztatein legitimam pervenerint, ad recipiendum, fecundum przmllïa, didas ordines Tint aftritti, nifi foret aliud canonicum, quod eos ab hujufmodi fufeeptione ordinum excufaret.

t qumum ad e«qu»de

De firm» * mm.

XIX. Dignum fore cenfcntes, ut canonici religionis przfatz, non folum morum & vitz, fed etiam habitus ÔC veftimcntornm refulgeant honeftate: difttidius inhibemus, ne didi canonici, extra fepra ecclefiarum, monafteriorum, feu locorum iuorum, profkitcentes, portent alias veftcs Iuper habitum, quam cappas, feu mantellos honeftos. vd rcdoiitr'los, feu dochias talares vel circi ulum & confuctudinem laudabilem ecclefiarum, monafteriorum, & locoru!Tl fuon,m' ulum, icu vetius abufummanticatum, feu tabardorum, necnon redondellorum, vel clochiarum notabilem habentium brevitatem, eifdem canonicis penitus prohibentes. Przcipimus quoque, quod in ecclefiis, monafteriis, & aliis locis religionis przfatr, inquibus canonici cappasaparte anteriori apertas dé ranno *lineo,* coniueverc deterre, quz in quibuid.im locis cappz de choro vulgariter nuncupantur, iplas honeftas, non nimia longitudine, vel brevitate notandas, portare debeant, locis & temporibus conluetts. Deferant etiam cappas hujufmofli, a fefto Omnium Sanctorum, ufque ad feftum Palchz, infra lepta qiutumcumque cathedralium ecclefiarum religionis ejufdem.ac monafteriorum, & aliorum locorum, mediatos fiiperiores ipfius religionis non habentium, ili qutbus monafteriis, five locis, fuerit duodenarius canonicorum numerus, licet hadenus ipfas ibidem non conluevcrinr deportare. Sane iniu ecclefias, dauftrtim, capitulum, ictedoriuin, ac dormitorium, non capuciis, led .ilmuciis honeftis utantur. Capucia' vero,fi ea per iplos extra loca przdida deferri contigerit, fint honefta: ÔC illa, quz cum cappis & manteliis, clochiis feu rodondellis, portaverint, unius cum eis & ejufdem coloris exiftant: nifi ex privilegio aut irftttiitione laudabili, capucia certi coloris aut *formae,* eflent alTueti portare. Almuciz autem, fi de panno fuerint, illius, cujus cappz elle debent, coloris exiftant. Per hoc autem non liceat portare capucia, vel redondejlos, feu clochias, eis quibus alias portare licitum non exiftit.

t«<. *tbmt fprtf vcbti* <'.*.'"* «<7«»·«/- /««i rfj *dKbn.fve s'i4r b>c* B·

Prohibemus etiam, ne didi canonici de cztero ferant forraturas, de ventribus Variorum aut Squirolorum, etiam cum dorfis permixtis. * Przcipimus etiam, quod canonici didz religionis, infra ecclefias & clauftra locorum catncdralium, aliorumque conytntualium feu col-

• *PtMUttlU tUir, ivi* tint «le cirilibtl», taplicibtK, vel «Ibis, vrl ni«.H«<grilUe. H.

A **legiatorum ipfius religionis, & alibi conventus-**iner incedentes, ponent fuperpellicia magna fic ampla, juxta cujuslibet ecclefix confuctudineqi rationabilem, quz in longitudine manicarum ultra manum, quatuor digitis (ranfverfahSiiS, vel circa, in fua longitudine protendantur **Ex**tra ecclefias vero, clauftra, dc loca przdida, **& ubique,** fub cappis, rodondcllis, feu clochiis, vel mantellis, m locis debitis, uti polfint iuparpelliciis, quorum maniez ufque ad cubitum in latitudine, vel circa, & eorum longitudo ulque ad mediam tibiam, vel circa, protendantur. Per hoc autem nolumus derogare conluetudini quorumdam locorum, quz ab antiquo, vel ab mftitutione, habent ulum fuperB pelliciorum, ad formam roquetorum, feu camillarum Komanaium; provifo Aamen, quod minoris longitudinis fuperpellicia non exiftant, **& adeo** manicas longas habeant, quod ex eis bracilia ufque ad pugnum valeant cooperiri: per formas autem hujulmodi fuperpelliciorum * & habituum non intendimus prohibete, nec circa eas aliquid innovare. *' ius Jjogiwr»

Statuimus infuper, quod canonici diihe religionis, veftibus albi, bruni, nigri, (eu quafi nigri coloris duntaxat utantur quodque illi, qui ahero tantum de didis coloribus uti confuevenmt, feu tenentur, non poliunt ad alium portandum feu aflumendum aliquatenus fe transferre, nifi ad album dumtaxat. Vcftis quoque C fuperia·, habitui proxima, fit rotunda per circuitum, ÔC non filia, nec longitudine nitnia, aut brwitate, notanda. Ab eifdem quoque canonicis, in eorum veftibus, lignatz maniez, non portentur, nec in apparenti confutitiz, vel quomodolibet botonatz. In cathedralibus aurem ecclefiis, antiftites, feu przpofiti, priores, feu alu non habentes luperiores religionis ejuldem, fic alias formam honeftam veftium & calceamentorum ordinent & difponant, quod fit omnibus canonicis ejufdem ecclefiz, feu monafterii, tam intrinfecis, quam extrinftcis, uniformis: ipfamque tam abbates, quam przpofiti, priores & admintftratores, ac czteri quicumque canonici, & alii, per proprios e irum antiftites, vel abbates, feu przlatos alios; abbates vero, & ceteri przlati luperiores proprios ejufdcm religionis non habentes, per prziidentes provincialibus capitulis, feu per quemlibet eorum, ac per vifitatores in ipfis capitulis depurandos, tenerefitfervare cogantur. Qui vero vellem,vd h*bitum, contra ordinationem przfentis conftitutionis, deferre prziumpferit, per didos fuperiores, vel ptrfidcntes, five per vifitatores, feu eorunj quemlibet,fic debite puniatur, quod cztert a limitibus arceantur, & nihilo minus, ab eo auferatur vetlis prohibita, pauperibus eroganda & fi infra fpatium quindecim dierum, a tempore monitionis feu przcepti fibi f.idi computandum, veftem, vel haE bnum hujulmodj non dimilerit cum cffetftu, vel ablationi ptzdidr teftitcrit, fi beneficiatus fuerit, pei quatuor menfium Ipatium ab adminiftratione temporalium fit fufpenfus; non beneficiatus vero, dido tempore fit inhabilis ad ecclefiafticum quodeumque beneficium obtinendum. Qui autem exhibens fe b in publico habitu, fub fupertunicali, vel cotardia,vel guarn.icia, vel alias temere occultaverit fimo intus emendare noluerit, juxta przmilTam fonarum diftindionem, «filias fufpcnfionis & inhabilitatis poenas per idem tempus incurrat. Injungimus iniuper ptzfidcniibus, vifitatoribus & prz-

y j β *in -publico.b*. ,b>tum. i» ™7t- &ne»,trnwre .-«cutu»-™; jueeu. ŋ,

& prolatis aliis religionis prediâs, m contra tranfgreftores eorum ,que circa honeftatem veftium fic habitus fuperius funt flatura, prout ad eos & coram quemlibet pertinuerit, monitio* item prsdi&am, cum traofgreflio ejus nota fuerit, facere non omittant. Er nihilo minus, praefidentes, & vifitatpres prodidi, monere teneantur abbates, praqpofitos, & alios ad quos id pertinuerit, religionis prsdids, ut prtemiffa, qus, ut prodidum eft, circa honeftatem veftium & habitus funt ftatuta, fervent fit faciant a fuis fubditis diligentius obfervari.

De petenda lkMMavo- am.velmo- «·Aeriam

XX. Ut m religione prrdida vitetur difTolutio, fic obedientia teneitur; diftridius tnhibemu■' h® 9"'*'- csnonicus didas religionis, de ecclefia, monaflerio, vel loco fuo conventuai! B exeat, nifi primitus obtenta licentia ab illo, e>m va'cat impertiri, quavis confuetudine contraria non obftante; quodque caufam exitus veraciter fic abfque fidionc exponat ci, a quo erit licentia obtinenda. Qti vero hujufmodi licentiam conceflcric canonicis clauftralibus, nullam adminiftrationem vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi, quanto convenientius poterit, breviorem attignet eifdcm. Sane adminiftratoiibus fit bénéficiait!, qui habent refidere in claullro, peffit dari licentia, fine profixione termini, fi hoc concedenti vifum fuerit expedire. Si quis autem exiverit ecciefiam, tnonafterium, feu locum alium conveutu^iem, fine licentia; vel in termino afftgnato, jutta C caufa cdlante, non redierit.'pœna, quas in tali cafu per ftatuta vel confuetudines ejuidem monafterli, feu alterius loci, infligenda fuerit, infligatur ciidem. Et fi fuper hoc, ftatutum, vel confuetudo aliqua non exiftat, pcena, quas {equitur, infligatur; videlicet quod illi, qui inira novem dies, poft exitum terminum prodidum, redierint, ultimi ftent fub choro, ac fecunda, fic quarta, fic fexta fertis ejufdem fepttmanz, in pane fic aqua jejunent. Illis vero, qui infra hujufmodi novem dies non redierint, pœna,quas (equitur, imponatur.- videlicet quod a porta regulari, parlatorio, feu alio loco decenti,per clauftrum, cum magiftro novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad capitulum veniat, ca- D mifiam, femoralia, fic caligas tantum habens, fupcrpcllicium in brachiis, ac ferulam feu virgam in manibus fuis ferens, cum quibus in dido capitulo, venia prius recepta, & recognita culpa fua, coram omnibus verberetur: fic nihilo minus, alia poenitentia, five pœna, pro qualitate demeriti, imponatur eidem, fecundum arbitrium imponentis. Quod fi, fine fcandalo, hujufmodi poena imponi non poflet.' in pœnam aliam, fecundum fui prxlati arbitrium,de proborum fic feniorum confilio conventus commutetur, quam in didi conventus profentia facere teneatur.* provifo attentius, quod menfuram peccati, corredtonis inflidio non excedat. Simili quoque, vel alia condigna pœna punian- E tur canonici in prioratibus, feu adminiftrationibus aliis * exterius attignati, qui fine licentia priorum feu adminiftratorum eorumdem, de ipfis prioratibus feu adminiftrationibus recedentes, fuerint evagati, vel in termino non redierint attignato. Si autem dc didis prioratibus feu adminiftrationibus, ad clauftrum, feu ad prolatum fuum,a fuis prioribus feu adminittr-- coribus licentia non petita & non obtenta, venerint: eidem prolato, feu fupertori fuo, caufam fui adventus ftatim exponant; qui prolatus, feu fiiperior, an caufa hujufmodi rationi- A bilis & vera fuerit, arbitretur; dc fi caufam minus rationabilem, feu filiam cfle repererit, vel fi hujufmodi venientes nullam caufam ei expo* fuerint, aut licentiam non petierint; per prolatum, aut fuperiorem eorum, prout eis vifum fuerit expediens, puniantur. Nullus quoque canonicus pernoâaturus extra ecciefiam, mooafterium, vel alium locum fuum, abire fine breviario permittatur; in quo penium fervitutis fur, dicendo horas canonicas, poflit folvere Creatori.

De ■«*<«-

XXI. Perpetuo prohibemus edido, ne civitas, caftrum, villa, vel feodum notabile, aut jurifdidio altcujus iplorum, vd grangia, feu latum territorium, five magnus poflcflionunf five terrarum numerus, vendi, vel etiam principaliter, fpecialirer, & exprette obligari, feu monatlerium, vel prioratus, aut ecclefia religionis profits,alio transferri valeant per quofcumque, etiam in cafu alias a jure concclfo, abfque licentia fedis apollolics fpcciali; omnem venditionem, obligationem ,fic translationem de promittis, contra hzc fa&am, irritam decernendo. Ac nihilo minus, quilibet capitulis provincialibus profidentium, ac viiitatorum, alienationes hujulmodi, fic facientes eafdem, ac conlentientes eifdrm, fedi apollolics, fi exempti fuerint; alioquin ordinariis, feu diœcelano ipforum, intimare per cenfuram authenticam, vel interas eorum tigillis munitas, quam cito commode poterunt, teneantur.

De iAefr lT*"

XXII. Multis fraudibus atque dolis, qusper nonnullos religionis ejufdem, in damnum fic projudicium ecclefiarum, monatteriorum, prioratutim, fic aliorum locorum, prout experientia docuit, committuntur, opportunis obviare remediis, quantum cum Deo poffumus, 1*lubricer cupientes: hoc confukiflimo prohibemus edido, ne abbates, prxpofiti, ac priores, vel quivis adminillratores, & alii prspoiiti, feu converfi religionis ejufdem, protextu adminiftratiouum, vel negotiorum qi« gerunt, fraudulentos vel dolofos aut fimulacos vel fidos *contra&iu inire, vd mutua* fimulata vel fida iufcipere, five proprio, five fidejuttbrio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiam confiteri inllrumcnris publicis, vel authenticis, aliifve fcripturis, fe a patre, fratre, nepote -vel confanguineo, feu quolibet alio conjundo, affine, vel familiari fervitore, amico, feu mercatore, recepilfe mutuo, vel alias, pecuniam, panes, bladuni, vinum, equos, boves, five animalia alia, vel res feu alia bona, eaque in utilitatem locorum, quibus prsefident, vel'adminiftrationum.quas gerunt, fuitfc converfa (cum tamen nec pro le, feu locis eorum, neque pro adminillratiottibus fuis, ipfa receperint) quoquo modo przfumanr. Similiter etiam prohibemus, ne fingant, feu ponant, vel feribant, fe fore principales debitores, neve ut tales fe obligent: ubi re vera non principales, feu fidejuflbres exiftunt, neve in talibus contractibus, uc prekrtur, fimulace conceptis, fe, *ac* alios fuo nomine, * loca, quod jura, poffefliones, redditus, protentus, bona fic jura locorum ipforum obligent, vel lubmittant, neque in fraudem feu dolofe confiteantur, vel alios profertim debitores eorum faciant confiteri, feu etiam obligari, vel fuper iis inftrumenta, vel authenticas feu alias icripturas, in fraudem confici, continentia, quod jura, redditus, poiTeffiones, animalia, blada, pecuniam, feu alia bona, ad ipfos, vel monafteria, feu quaevis alia · *Pneuttu,*

ha loca ipfius religionis, pertinentia, feu debita fuerint, funt, vel efle debent patris, matris, feu fratris eorum , vel aliarum perfonarinn prasdidarum, & ad ipfaS perfonas pertinere , vel debita ejtrt fore, vel alios quofeumque contradua fimiles fraudulenter fic dolofe confingi faciant, fierive procurent, per quos ecclefie, monafteria, fic alia |oca religionis ipfius , quibus prxfunt, ac jura , redditus , pofleffiones , feu alia bona ipforum, damnificari , gravari , obligari, vel alias impediri, feu deperire valeam quovis modo. Nos autem, omnes praenominatos, in grave fic enorme prxjudicium admini-Hrationum tuarum talia committentes, vel fieri lacientes, aut eis conicntientes , prêter alias pcenas juris, nifi infra duorutn menfium fpatium , a tempore conttadus feu committi hujufmodi numerandum , ca , quantum eis poiTtbflc fuerit, tolli fecerint, dc cellare , & ecclefias , monafteria , prioratus , adminillrationes , loca prsdida, feu reddi fecerim iqdcinnia , feu a talibus difpendns liberaverint^ excommunicationis fentenrix, eo ipfo decrevimus fubjacere . Quod fi forte prctniila effeâualiter non potuerint revocare : teneantur, infra alios duos menfes , illos duos immediate tequentes , ea fuis fuperioribus revelare. Quod fi non fecerint,, fentcntiam excommunicationis incurrjht ; dc alias pro didis exceffibus debite puniantur taliter, quod cedat extens m exemplum . Poflint autem praefidentes , ac vifitatores in provinciaiibus capitulis deputati, fic eorum quilibet, abbates, fit alios quotcumque prxlatos, ac adminiflratores non habentes fuperiores religionis ejufdem, qui hujufmodi fentcntiam excommunicationis incurrent, fatisfadione prxmifla abfolvere, fic cum eis, fuper irregularitate , fi per (implicitarem fic juris ignorantiam, non tamen in contemptu clavium, Divina celebraverint , vel fe ingeflerint ciidem , inde contrada mifcricorditer difpenfare , exteros vero cotifimiliter abfolvere, fic cum eis in limilibus cafibus dilpenfare valeant immediati hioeriores eorum.

Dt munii. **XXIII.** Monaflcriorum , fic locorum religionis ejufdem difpcndiis, qux ex mqtuorutn contradu plerumque proveniunt precario , contui tins intendentes ftatuimus, quod abbas, prxpofitus, prior, feu quivis alius adminitirator did® religionis, cum per ipfum fuerit mutuum lufcipiendutn, ultra fummam communi providentia, per annale capitulum , feu majorem partent ipfius, taxandam , infrafcriptam iolemnitatern obfervet: videlicet, ut quilibet de prxdidis fqperiorem cjufdem religionis non habens, qui habebir recipere mutuum fupradidum , tradatum ad minus duorum dierum , non continuatorum , fed interpolatorum , cum capitulo feu conventu fuo diligentem habeat fic maturum.* fic nihilominus, de confenfu fui capituli, vel conventus, , mutuum hujufmodi recipiatur ab eo. In monaflerio vero, prioratu admi-nifiratione conventual) , vel non conventual· , fuperiorem immediatum in eadem religione habente: in conventual! videlicet, cum conventu ipGus, in non conventual! , cum conventu fupetioris ecclefix, motiatteni, five loci, traditus hujufmodi habeatur. Et nihilo «unus in utrOquc licentia feu audoritas interveniat didi fuperioris, quocumque nomine cenfeatur : eo plene certificate , in quantum commode fieri poterit, dc omnibus, qu® intervenire debont in tradatu prxfato . lu quo quidem agatur , fic clare liqueat, ob quam caufam , eujuive fum-Am®, fit fi fieri poteft , a quibus creditoribus fit fub quibus condilionibus, & obbligationibui, quibufve terminis , folvendum fufcipiatur mutuum i«pe difturn. Dv iis nihilo minus authentica conficienda fcnptura , in qua ea omnia, ac nomina illorum, qui interfuerint in tradatu, ac etiam couientientium, recipientium , & audorizantium, exprimantur , & ipiorum audorizantium figtlla, fcripturx hujufmodi apponantur .

Prohibemus infuper , ne , praetextu alienjus procuratorii generalis (etiamfi coutineatur jn eo, quod procurator mutuum poffit recipere , aut obligare ecclefiam , monaAerium , vel aliutn locum,) mutuum recipi valeat , ecclefia , B monailerium , leu locus alius obligari ; nifi prius piedida omnia fuerint obfervata · Volumus autem, quod pecunia, qux taliter, ut premuntur, mutuo recipietur , non remaneat in fo. itus amittitis, feu ahbatis, vel prioris, vel adnunirtiaioris hujufmodi contiadum ineuntis principaliter poteflare ; fed , fi commode fieri poterit, tradatur tribus, feu pluribus, aut paUciorihus viris, prout expediens videbitur , providis fic drfcrctis, qui didutn mutuum ad illas* utilitates feu neceflirate| convertant , ob nuas nofeitur fuifle contradum , qui fuper hoc fideliter exequendo, juramenti vinculo attringantur: dillridius inhibentes, ne eorum , qu® debentur ecclefiis, monafleriis ,,feu locis aliis re-C ligionis cjufdem , remiflio fraudulofa , fic notabiliter *damnoia ,* a quoquam valeat attentari . Permittimus tamen , quod fi,amittes , vel abbas, vel alii quicumqne admindlratores religionis ejufdem, a locis quibus prxfuerint ,' aut loca ipfa, a locis aliis dide religionis, quibus fubfunt , fint multum remota , fic cafus aliquis evidenter utilis feu necdfarius occurrat , cui fuccurri non valeat, nifi uitra didam fummam communi providentia taxatam mutuurp contrahatur licitum fit eifdem abique lolcmnitate hujufmodi , fie pœnis infraferijxts , ut tali cafu valeat provideri, tantam, abfque fiaude qualibet, fummam recipere munio, quanta neceflaria fperit pro cafu prefato, live ut fibi provi-D deant pro eodem. Recipientes autem mutuum in calu hujulmodi , fi superiores ejufdem rdi gioms non habuerint, conventibus propriis ; fi vero fuperiores tales habuerint, eifdem fuperioribus (pro nihilo minus fuis conventibus, fi conventum habeant) infra odo dies, poftquam eorum prxfeniiam habere commodo potuerit, id exponere, fic de iis, qu® in ipfo traditu intervenerint , eos certiores reddere teneantur ; fit conficiatur iude icripiura, fi ipfis fuperionbus vel conventibusvifum fuerit expedire. Prxlatus autem, feu quivis adminiflraror, qui feme! receperit, five particulariter, five timul, fummam prxdidam , communi providentia, ut praemittitur, pr®taxatam : quodeumque mutuum E recipiat ultra eam, nifi effet modicum, quod tamen quartam partem cjufdem fummx non excedat, teneatur, fob infrafcriptts pennis, folemnitatem fupralcriptam plenarie obfervare . Qgod fi abbas, prxpofuus , prior, vd admiui*itrator alius* did® *rdigionit,* quocumque oomine cenfeatur, contra prxmifla faciens, mutuum' ultra prxdidam fummam communi providentia taxatam , abfque dida folemnitate recipien do, locum fibi commiffum, aut jura, redditus, feu pofleffiones ipfius exprefle obligaverit, vd litteras, vel inftrumenta conceflioutѕ, vel recognitionis, fuper hoc cunccflcrit, feu alia· fub-

fubmiferit r nifi infra fex 'menfes immediate fe- A quentes, obligationes flefubmiflioocs hujuimodi ccffare fecerit, fit ei extunc, donec ea compleverit, ecctefue interdidus ihgrcflus. Et infuper prxpofiti, priores, flc.alli admioiftratores, fuperiorem ejufdem religionis, non tamen conventum habentes, fi prefatum interdidum, per alios fex menfes prefatos fex immediate leÎiuentes, pertinaciter fuftinuerint : fint extunc a uis adminiftrationibtts fufpenfi-, donec obligationes predid* tollantur , fle eorum adminiftratioaes reddit· fuerint indemnes. Sufpenfio» ne aut hujufmodi durante, fuperiores immediati taliter fufpenforûm, adminiftrationes eorum recipiant, eafque per fe vel alios fideliter gerere, fle indemnes , pro polfe, reddere ftudeant r B ac nihilo minus, fufpenfos eoidem aliter punire, prout culp* qualitas exegerit, non ommittant . Si quis autem taliter fufpenforum, fuperioribus *iplti* in predidis de fado contradicere prcfumpferit , excommunicationis fententiam incurrat ipfo fado; qusm fi fuftinue» rit pertinaci animo per fex menfes, a dignitate, officio, adminiftratione, feubeneficio, per eum obtenta vel obtento* privetur.

Deloci· trv* denaiMdfir-r-im, vd non'

XXIv- Quoniam ex minus provida locatione locorum religionis ejufdem, feu conceÆone ipforam firmam, feu proventuum locorum lpforum , plurima pertulit hadenus dida religio detrimenta; falubri proihibemus edifto, ne abbates, priores, prrpofiti, aut ceteri admi· C niftratores religionis ipfius, fine caufa neceflaria vel utili, loca fu· adminiftrationi commiffa, vel proventus ipforum locorum, ad firmam tradere feu locare prefumanr. Quod fi ex caufa hujufmodi ld facere voluerint, fle capitulum feu conventum habuerint , non tamen fuperiorem religionis ejuidem.* debeant cum eodem capitulo feu conventu premittere tradaium , de cauta hujufmodi fit de quantitate precli, fle tub quibus obligationibus, fle de perfona illius, cui firma feu obligatio hujufmodi fuerit facienda, ipfamque facere cum confilio ipfius capituli, feu conventus, vel majoris partis ejufdem. Si vero capitulum, feu conventum proprium, & nihilo minus fuperiorem ejufdem religionis D habuerint e non folum cum ipfo capituilo, fen conventu, fed etiam cum eodem iupertore , didum tradaium prehabeant : fle cum confilio capituli, feu conventus ipforum, vel majoris partis ejufdem, ac de didi fuperioris licentia, & non aliter, ad eas procedant . Si autem priores, vel prepofiti, aut alii adminiilratores extiterint, non habentes conventum, fed antiftitem, abbatem, velfuperiorem religionis ejufdem : tradatum predidum cum eodem fuperiore premittant, flc cum ipfius licentia, fle non aliter, faciant firmam , feu locationem prefatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quo minus redditus, proventus adminiftratiooum fuarum locare, leu vendere va- E leant, abfque folemnitate premiffa, ad tempus modicum, juxta morem in regione, qua erant , folitum obfervari: ftatutis ecclefiarum, monafteriorum, vcl aliorum Jocorum religionis ejufdem, fi qua fuper boc fuerint, rationabilibus obferVatis. Si tamea cx hujufmodi locatione, feu venditione proventuum, ad tempus modicum , ut praemittitur , faciendis, contingeret infra annum recipi pecuniam, vel aliud quod precium proventuum rei locate unius anni excederet ; tunc folenmitates premiflas volumus obfervari.

Simili modo 'etiam prohibemus, ne aliquo cafu firm*, five locationes , feu venditiones hujufmodi, fiant per eoidem perfonis fufpedis ; neve quibufvis firmanis, feu conduftoribus, five emptoribus , Uber originalis ceniuum, aut faftramenta , feu munimenta originalia , fuper juribus ecclefiarum vel adminiftrationum éonfeda, tradantur; neve jurifdidiones per fe, aut cum univerfitate, feu civitates, vel villae, vel infignia loca, feu caftra, vel fortalitia locentur , feu ad firmam iradaptur, flye fub. loca» tione, vel firma includantur: redditus tamen, feu proventus civitatum., villarum, locorum, caflrorum , & fortalitiorum hujufmodi, prout prcmittitur, vendi valeant feu locari. Ubi autem, occafione firmarum, aut locationum, feu venditionum hujufmodi, continget perfonas vel bona ecclefiaftlca ipfius religionis obligari, vel fubmitti : obligationes & fabmiftiones hujufmodi fieri volumus ecclefiaftic* jtirifdidinni & coertioni duntaxat, & per ccclcfiifticam jurifdidionem & cocrtionem execution! mandari. Firmas autem, five locationes , feu venditiones prcdidas, locorumque traditjones , eontra premi(Ta fadas, inftrumenta quoque, & alia quaelibet documenta fuper cis confeda , viribus carere decrevimus, & nullius exiftere firmitatis. Et nihilo minus, abbates, priores, prarpofiti, & ceteri adminfftratores, fuperiorem religionis ejufdem non habentes, qui contra fecerint: per prefidentes capitulis , vcl per vifitatores deputandos in cis, corrigantur. Geteri vero per autiftites, feu alios immedistos fuperiores eorum, fi eis vifum fuerit, in quinta parte precii locationis feufirme, fabric*, feu ornamentis ecclefi*, monafterii, feu loci, <ui immediate fuberuot, applicanda, & alias debite puniantur ·

XXV. Ut ecclefiarum , monafteriorum, & aliorum locorum religionis cjuldem, bona & jura falubriter conferventur: ftatuimus, quod prefidentes ecclefiis cathedralibus, monafteriis, prioratibus, & adminiftrationibus aliis quibufcumque dide religionis, quamprimum commodc poterunt , conficiant , feu confici faciant regiftra, in quibus pofteftiones , ccnfus , jura, & cetera bona immobilia , queeumque & qua. flacumque fuerint, ad eorum adminfiliationes (pedantia, fingillatim& fpecifice delctibautur . Fiant etiam per eoidem regiftra de ornamentis ecclefiafticis, vafis, ledis, animalibus, fle aliis rebus mobilibus, fle fe moventibus, pro agricultura , fle alia inftrndfone locorum, necetfarirs vel utilibus; fle hujufmodi regiftra, lo locis fabjedis aliis locis fuperioribus religionis ejufdem, duplicentur, quorum unum in loco fuperiori, fle reliquum in fubjc&o- ferventur. Vifitatores quoque in provincialibus capitulis deputati, cum vifitabunt loca fu* vifitationi commifta, prelati, fle etiam alii fuperiorca, cum fuerit opportunum, diligenter inquirant, an res & boni prstdida neccflarla pro* inftmAioue locorum, teneamur in locis eifdem : fle provideant, quod perpetuo teneantur in els ·, fle defedus, fi quo· iniis repercrint, faciantemendari, Ac fecundum quod'culpa exegerit, puniam delinquentes.

De rtplcfc * 'eT'*r nu'

Infuper, prefidentes prefati, cum poITeffiones adtnhnftrationum fuarum fuerint affectui, inventoria de bonis mobilibus, fle (emoventibus, repertis in adminiftralionibus ipfis, conficiant: ii vero, qui habent fuperiores religionis ejufdem, hujufmodi inventoria faciant duplicata»

ta, quorum unum in loco fubjedo, Ac fupe-riori reliquum affignetur: ut per ea, in quo ftatu adminiftratioocs ipfis receperint, valeat apparere. Fiant autem hujufmodi inventoria Ac regiftra per tabellionem, vel feltem in aliarum publicarum pnefentia perfonarum. Adjicimus etiam, quod praefidentes eccleGiscatbedralibus., monafteriis. At locis aliis dide religionis, qui bona mobilia prioratuum, adminiftrationum, Ac beneficiorum quorumlibet religionis ejufdem, libi fubjedorum, vacantium in eiGiem, tempore hujufmodi inventa, feu illa durante obvenientia, ex privilegio, vel confuetudioe, feu alia caufa rationabili, ad fe allerunt pertinere, vafa, veftimenta, feu alia ornamenta Divino culti deputata; animalia etiam tarn pro agricultura, quam pro aliia ipforum locorum neceffitatibus, teneri inibi conlueta; vafa vinaria, Ac coquine,- ledof etiam. Ac alia fupdledilia ncceftarja, feu vafa, nifi forte aurea vel argentea fuerint, nullatenus occupare, vel exinde afportarc, aut Gbi appropriate prxfumant. In apprehendendis quoque bonis aliis, conftitutionem felicis recordationis Bomfacli Papa» VIII. predcccdbris noftri, fuper hoc edi-

Sie. u ™ ,ara» T*® *nc'P'i » diligenter obiervent. Qui vero fccus fecerint, juxta qualitatem delinquentium perfonarum, pcenas incurrant, que per conftitutionem camdcm ejus tranfgreftbribus infliguntur.

DeWvtndii ÎSdhXî' p™ »itm«v ris cooftku- w'

XXVI. Cum Gt rationi confondra, illos non debere onera recufarc, qui rerum commoda complcduntur; flatuimudj quod antiftites, abbates, prsspoüti, archidiaconi, priores, & admioiftratores ceteri religionis praefate, qui cenfus, redditus, penfiones, feuquicumque Gmilia debent, vel debebunt inpofterum, pro alimentis quotidianis, vel pro vcftiariis, cathcdralibus ecclefiis, monafteriis, prepoGturis, prioratibus, officiis, adminiftrationibus, feu locis aliis religionis ejufdem, five in blado, vino, carnibus, oleo, pifeibus, feu rebus aliis quibufculn^que confiftant, illa eis in terminis confuetis, vel praefixis, feu in antea prxfigendis, integre folvere non omittant. Quod G prepoGti, pnores, archidiaconi, ac ceteri adminiftratores ejufdem religionis, ea lo ipGs terminis, vel faltem poft, infra menfem, non folverint requiGtt: quantum afeendit quarta pars illius debiti, nitra ipfum debitum nomine pcerue folvere teneantur. Et G infra alium menfem immediate fequentem, non folverint, tam pcenam, quam etiam ipfum debitum principale: eo ipfo Gnr, donec de praedidis fuerit integraliter fatisfadum, a temporalium adminiftratione fufpenG. Et praelatus, durante fufpenGone praodida, miniftret per alium temporalia beneficii illius, qui fufpenGonem incurrit fupradidam, Ac fatisfaciat de praedidis. Antiftites vero, fi poft lapfum terminum requifiti, infra duorum menfium fpatium a die requiGtionis hujufmodi computandum, farisfacerecontenipfcrint: poenam tertiae partis debiti incurrant irremiffibiliter eo ipfo. Abbates autem, Ac alii praefari religionisejufdem, fi poft requiGtioocm conGmilem, infra menfem iatisfacere contempferint, incurrant poenam conGmilem ipfo indo. Et ft abbates, & alii praelati hujufmodi, per alium menfem fequentem, folvere non curaverint: a ftalio chori, Ac loco capituli deputatis endem, fint ipfo fado Ac tamdiu maneant fufpenG, donee integraliter de debito At pçena farisfecerint memoratis; nulla remilGone profutura eifdem. In prsdidts tamen caGbus, de principali debito fatisfado, antiAites, abbates, Ac alii praelati predidi, libere; inferiores vero, de fuorum licentia praelatorum, remittere valeant ptenas przfatas, ab aliis, quam a praefatis antiftitibus, abbatibus, & praelati/, fibi de> bitas pro predicts.

Inftitutionibus regularibus inhaerentes.* ftatuimus, ut canonici in eccleGis catbedralibus, monafteriis, five locis aliis, collegiatis feuconventualibus dide religionis, conftituti, cooiuctudine, feu ufu -,.... abufu contrario obftan- a te, in refedorio comedant in communi, nIG prwtH. in cafibus., in quibus & prout eifdem 1idtum q»ta immo eft, feu permiflum, extra refedorium comedere, ledundum regularia Sx canonica Inftitutat obluot If provifo, quod illi, quibus incumbit onus providendi, de vidu canonicis eifdem provideant, & decenter, non in pecunia, fed in vidualibus, prout cuilibet opus erit, de qua fufficientia & decentia vidualium tradetur, & G expedierit, ordinetur in capitulo annali: decernentes, quod fi redditus, vel penfiones, alicui ex canonicis Gngulariter hadenus, pro vidualibus, fuerint atfignati, nullatenus dimittantur eidem. Nos enim aftignationes hujufmodi revocamus, & pro revocatis haberi volumus, & eas deinceps neri prohibemus. Illi quoque, quibus incumbit onus de vcftiariis, calciamenris, & aliis corporis indumentis necclIariis, didis canonicis providendi, eifdem provideant fufficicntcr Ac decenter, a tempore congruo, juxta fuppetentiam facultatufti, Ac conditionem, feu qualitatem regionis / Ac illud quod dandum erit fingulis canonicis, pro vcftiario, & alit* praedidis, ordinetur & taxetnr, G opus fuent, in annali capitulo memorato. Ad hocfubjungimus, quod illi, qui praedida miniftrare tenentur, ad ea, omni excufatione ceflante, ut premittitur, miniftranda, per fuperiores fuos, aut in defedum eorum, per viGtatores, vel praefidentes, in capitulo provinciali deputatos, & eorum quemlibet, compellantur: nec audiancur, G dicant privilegium, ftatutum, ordinationem, vel confuetudincm, contraria fe habere, aut pro fuis perfonis, eorumque ftatu, juxta perfonarum Ac officiorum decentiam, fuftentandis, fe allcrant indigere. Nulla quoque fuper haec appellatio, nuliave fuppoGtio eis profit.- fed li tertio moniti, per aliqua dierum competentia intervalla, monentis arbitrio relinquenda, premiffis efficaciter parere contemfperint, removeantur a fuis adminiftrationibus, vel officiis, iplaque aliis perfonis idoneis, predida complere volentibus, committantur. Abbates vero, prepoGti, priora, * ac ceteri non * fuperiores religionis ejufdem, vel habentes, 0 prrGnt collegiis, feu conventibus, qui de praedidis providere tenentur; non habernes fiquidem fuperiores, a praefidentibus, ac viGtatoribiu, & eorum quolibet; ceteri vero, tam ab eifdem, quam & a didis fuis fuperioribus, per cenfuram ecclefiafticam, aliis remediis ad hoc congruentibus, ad id omnino cogantur t eifdem iuperioribus, nifi fuos fubditos; necnon didis preGdentibus, ac vifitatoribus, nifi abbates, priora, prepofitos, Ac alios fupradidos, efficaciter ad praemitia compulerint, graviter arguendis, Ac taliter corrigendis, quod cedat ceteris in exemplum. Cseterum, fi redditus Ac proventus dignitatum, officiorum, feu adminiftrationum, quibus onus predi&um incumbit, aut dida vidualia, vcftiaria, feu alia

pro viftu Dlibanda. fen veftitu neceffaria, canonicis mi- A nime non fuffecerint: poflit prolatus In fuo annali capitulo, cum confilio & affenfu ejufdem capituli, vel majoris partis ipfius, auâoritate apoftolica, prioratibus, admintflracionibus. Ac aliis beneficiis per canonicos did* religionis foliti» gubernii, quibus, eorum lupportatis oneribus, ad hoC fuffecerint facultates (vocatis tamen ad hoc prioribus, vel adminiftraiortbus, fit aliis bénéficiât!», qui eifdem profuerint) penfiones perpetuas Imponere, pto ïufficienti fuppiemenco defefhrs vidualium, fit veftimento. rom, ficaliorumnecetfatiorum, pro habitu corporri duntaxat. Quas quidem penfiones extunc, tam illi qui eil iem prioratibus, adminiftrationibus & beneficiis aliis, tempore hujufmodi B impoÀionrs, profuerint, quam fucceflores eorum, liolvere teneantur.

Di ibftinr-- in ... XXVII. Ut falutis auâori purius ferviatur, fUtuimus, quod univerli canonici religionis profate, ab efu carnium diebus fabbati, & per totum adventum Domini, ftudeant abftincre; non obiUntibus ftatutis, vel confuetudtmbus contrariis quibufeumque. Super abftinentia vero hujufmodi ab efu carnium In quarta feria, & feptuagefim», prolati, five alii ad quos (pedaverit, confuetudine» & ftatuta antiqua, & nova, honefta & rationabilia, luorum locorum fervent, & faciant obfervaii. Illis tamen, qui ad majorem abflinentiam funt afltiâi, per bec efum carnium non intendimus C ... *°^ulgere.

»Z »*tr'ee... d, m dot ... I11udo XXVIII. Rnrius proripimus, quod canonici religionis ejufdem, refidentes In clauftris, omnes timul, vel (i fimihtudo * eorum non finit, ultem quanto pluies ex ipfis commode poterunt, In una dumo dormiant dcquiefeant, juxta regularia & canonica inftituta, non habentes feparatas cameras, five cella». exceptis Ii- Us, qui propret ienedutem, vel mvaletudines corporale», aut propter adminiflrationes, leu ofhruqux gcflerint, vel exaltis caufis, juxta depolitionem lui iuperioris, rationabiliter exrufantur. Statuimus etiam, quod in dormitoriis cellas non habentibus, *celle* de cetero nulle fiant. Permittimus tamen, quod in eis, ubi funt cel- D lx jam taibe, remaneant; fed a pane anteriorl debeant aperirl, ita quod a tranfeuntibus, n qui intra luerint, confpici valeant, & viderl; & quod per praelatos locorum, intra lex menfes a tempore quo profentes conilitutiones fuetint multiplicat» *, ve) ipfis negligentibus, bhc»l*. (eu non valentibus, per vifitatores In provincialibus capitulis deputatas, in prima vifitaiione quam impenderint, omnes tales cellae ab anteriori parte valeant aperit I. Er fi fuper boc fuerint aliqui refiftentes, vel impedimentum pronantes, leu proflari procurantes, vel dantes auxilium, confilium, vel favorem, publice vel occulte, vel hujufmodt cellas de novo facere profumentes: excommunicationis iocurrant lententiam, ipfo fado: quos etiam ipfi prolati, & vifitatores praefati, per alia juris & ipfius E religionis remedia, valeant (uper his, audoritate apoftolica, coercere. Ab hujufmodi autem excommunicatione, fi ipfam incurrerint, poffint abfolvi per vifitatores profatos, vel per prolatos immediaros eorum, & cum eis, fuper irregularitate, fi quam forfan contraxerint per fimplicitatera, fit juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando, vel fe ingerendo eifdem, per eofdem valeat difpenfari.

XXIX. Religioni» ejufdem confidere commodis, & precavere difpendiis cupientes; ftatuimus, ut fi quis ecclefias cathedrali, monaftetio, prioratui, prtepofituro, feu adminiftrationi cuivis dida religioni» profiden», aut fimplex canonicus, feu convertit» religionis ejufdem, privilegia, litteras, vel inftrumenta concéda fen confeda fuper libertatibus, pofltflionibus, rebus aut juribus eorumdem, aut vafa aurea, feu argentea, Divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta ecclefiaftica, libros, aut res alias notabiles vel pretiofas ipforum, extra ecclefiam, monafterium, prioratum feu admimftrationes hujufmodi, in damnum ipforum, apud fuos confanguineos, vel propinquos, feu quofeumque alios, fraudulenter tranfportare, feu tenere przfumpierit, nifi ea, infra duorum mentium fpatium, prout poffibile ei fuerit, ad loca ipfa reduxerit, vel eadem loca, feu adminiftiationes, inlra idem fpatium indemnia reddiderit: extunc proitden» ipfe, tamdiu donec przdida, ut profertur, emendaverit, ab admiiiiftratione temporalium fit fufpen(us; (implex vero canonicus, vel convesfu», ad beneficia feu officia quaslibet religionis ipfius obtinenda, fit eo ipfo tamdiu inhabilis, quouf?|ue per immediatum fuperiorem ipfius, fatriadione przmifla, cum eo fuerit raifericorditer difpenfatum. Ec fi profidemis ejufdem, qui tamen antiftes non fuerit, culpa extiterit maniiefla; per praefidentes in provinciali capitulo, feu vifitatores per idem capitulum deputatos, poenae graviori lubdatur.

Deprivfie- ira kxa «d *»aiffm»...

XXX. Hortamur propoiitos, priores & adminiftratores, fingulofque canonicos diftz religionis conftitutos, in ecclefiis, monafteriis, & alii» eorum locis conventualibus reficientes, ut fi non frequentius, faltem bis in feptiman»; refidenre» autem in prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, faltem femel in hebdomada; in fcholu vero, vel alibi commorantes, infra quindecim dies faltem femel, falva honeftate, & debita devotione, Milia» ftudeat celebrare. alii vero canonici, non facevdotes, ubilibet conftiiuti, lo qualibet quiodena faltem femel confiteantur, & quolibet menfe, reverenter euchariftiz fufeipiant (aeramentum, nifi furle de prçprii confefloriis confilio, ob aliquam rationabilem canfam, ad tempus, ab ejus perceptione, eorum aliquis duxerit abftioendum. Per hoc aurem ftatutis, confuetudinibus, ordinationibus, feu obfervamiis ecclefiarum, monafteriorum, feu locorum przdidorum, per qua: frequentius, pro certis diebus, confiteri, communicare, vel celebrare habeant, vel f«plus celebrando, locorum onera fupportare, in aliquo non intendimus derogare. Adjicientes, quod abbates, przpofiti, feu priores, & ceterl locis conventualibus profidentes, die qualibet, rationabili caufa ceftante, Miflam celebrent, vel audiant: & nihilominus, in folemnibus fefli», in fuli monafteriis, five locis, Mifla» fblemnes ftudeant celebrare. Hortamur, quod in ecclefiis, monafteriis, five locis aliis conventualibus, cum modeftia, humiliter, fit devote, horis noâurnis fit diurnis, ad Divina officia univerfi fit finguli canonici Audeant convenire, ipfamque non trafeurrendo, aut fyncopando, fed traâim fit difttnfle pfallant fit celebrent, ae devote. Sane in ecclefiis cathedral»bus, monafteriis, fit locis aliis conventualibus religionis ajnfdem Mifla major per canonicum celebretur; & fi inibi magnus, fit ad hoc fufficiens

tione Mif- farum, <oofdfio..., & ^mn,un'°-

ficiens fperit canonicorum numerus, in officii A diaconatus aut fubdiaconatus, mfniftreru hujufmodi celebranti. Et qui hebdqinadanus fuerit Niffc majoris, cetante impedimento legitimo, horas canonicas incipiat, & colledas & orationes dicat. Tranigreilbres vero promifforum debite fubjaccant difcipline.

Denique, fblliciti fini antiftitesfic abbates, propofiti, priores, facrifte, & adurini-ftratores alii religionis profate, quocumque nomine cenfeantur, quibus hec incumbunt, ecclefias, oratoria, altaria, reliquias, vafa, corporalia, refitmedia, & alia ornamenta ecclefiaftica, munda fit nitida confcrvnre, & facere ab aliis confervari De marits quoque ifialibus allis libris, & veftimentis; & ornamenti quibuslibet neccliariis, juxta facultate & exigentiam locorum fuorum, ccdcfiis & lucis eifdem omnino provideant, feu laciant provideri. Quod fi prrmifla, pro polit, adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur: & fi opus fuerit, pars proventuum beneficiorum eorum, qui fuperiores habent in ipfa religione, pro promittis necetaria, per fuperiores recipiatur eofdem, & (n prxdi&orum provifionem per aliquem idoneum convertatur.

Dt erluilM- XXXII. In favorem religionis profatas, prohibemus, ne antiftites & alii ecclefiaftici judices trahant profdTores religionis ejufdem, in caufis criminalibus, ad eorum confillorium feu C judiciale tribunal, ubi caufae communiter audiuntur, fed alibi audiam diâas caubs: nili forte criminis manifefii enormitas aliud iilalerit faciendum.

Dt ttaat» XXXIII. Porro a venationibus dc aucttpatioolbus canonici diâ» religionis abftincant, nec cis intereffc, aut canes ad opus venandi, vel aves vensticas, per fe vd alios tenere prefumaot, nec a familiaribus fecum morantibus teneri permittant: nifi faltus, vivaria, vel gerenas, propria; vel jus venandi in alienis habetent; quo cafu hoc ets permittitur, dum tamen infra monafierium, feu domas quas inhabitant, aut eorum claufuras, venaticos canes non teneant, nec venationi profentiam cxhi-D beant perfonalem. Si qui vero eorum venatio, ni, aut aucupationi, clamofe, vel alias cum canibus vd avibus, cx propofito, interfuerint: fi quidem abbas fuerit, vel prior, feu praepofirus, aut alius adminifirator quicumque, non habens fuperiorem ejufdem religionis, per annum fc noverit * beneficiorum collatione fufpemum; quo cafu jus collationis hujufmodi, eo modo quo fibi competebat, ad priorem dauftralem, cum confilio & attenfu conventus, vel majoris partis ipfius, durante fufpenfione hujufmodi, devolvatur. Si vero alius fuerit, ab adminifiratione, C quam obtinet, fit per annum fufpcnfus: quod fi nullam adminiftrationem habeat, eo ipfo, per annum reddatur inhabilis ad adjniniftratioopm, feu aliud ccclefiallicum beneficium obtinendum. Diâi quoque canonici infra fepia fuarum ecclefiarum, feu monafterionun, arma nullatenus teneant, fine fuorum licenti* prolatorum: tenentes vero abfque difta licentia, per fuperiorem fuum taliter puniantur, quod ipforum peena cedat aliis in exemplum. Supfr inhabilitate tamen & fufpenfione prodiâis, praefidentes, & eorum quilibet, cum prolatis, & prolati cum eorum fubditis, poffint, fi els expediens vifum fuerit, diipenfate, iafuoâa rranfgrettbribtis pernitentia falutari.

XXXIV. Quia nonnulli canonici diâat reli-D gionts, contra prolatos vel fupfriores frequenter multa proponunt; non ut omnia per eos propofita probent, quod nec forte portent, fed ut infament ge omnibus, & probatis forfan illorum aliquibus, finem confequantur optatum: diftriâiu inhibemus, ne quivis canonicus religionis ejufdem, contra fuum prolatum, vel fuperioremfuper crimine vd criminibus, deinceps quomodolibet admittatur; nifi prius fe obligatcrit ad pœnam congruam, fi in probatione propofitorum, vd alicujus eorum, defecerit, per eum irremiflibiliter fubeundam. D detawrl

XXXV. Si aliqua ecclefia cathedralis, monaller um, leu alius locus religionis ejufdem, B in religione, vd regulari obfervantia adeo fint collapla, quod per antiftitem, abbatem, vel alium prolatum, feu adminiftratorem, vel canonicos proprios, verifimiliter nequeant reparari; ftatuimus, quod per prxfidentcs provinciali capitulo, & quemlibet eorumdem, ad requifitionem feu relationem viiitatorum; prout eidem capitulo fuper hoc coniuleodo videbitur expedire, vd'fine confultatione hujufmodi, fi ex dilatione confuiendi diâum capitulum *imMineret, audoritate apoftolica de alia ecclefia, monafterio, feu loco, in qua, vel quo, ejufdem religionis nofcatur obfervantia reflorere, canonici affirmantur idonei, & ad didam ecdefiam, monafierium, five locum, collapfam feu collapfum, mittantur, ibidem, quamdiu CXpCdiCn, fuerit, moraturi; per quos ecclefia, monafierium, feu locus hujufmodi reparetur. Illi vero canonici, ob quorum culpam, ejufdem ecclefic, monafterii, fWe loci hujufmodi, iapfus feu deformatio nofeitur contigiffe, ia ecclefia, feu monafterio, vel loco, de quo vel aiiumpti fuerint ii, qui ad ecdefiam, monaflerium, feu locum, collapfam vd collapfum, ut promittitur, tranfmittentur, vel loco alio, in quo eadem religio vigeat, per prefidentes eofdem, & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, audoritate apoftolica, collocentur, ubi eorum mores valeant reformari r difiriâius inhibentes, nc monafteria, feu loca alia collegiata, feu conventual:, religioni ejufdem ecclefiis, monafterii, five locis a religioforum quorumcumque alterius habitus, uniantur, vel etiam fubmittantur, fine licentia fcdis apoftolicz fpeculi: fi (ecus alium fuerit, decernentes irrituin & inane. D eotlaptta occlehi» A. moMftrrii* ureJipooc.

XXXVI. Licet contra rdigiofos proprietarios D caaont- fit provifym per canonicas fanâiones: *tamen* fpecialius providere volentes contra illo canonicos & converfos diâc religionis, qui fuss lautis obliti, contra regulares & canonicas in ftitutiones, pecuniam congregant, jura, poflef-fiones, redditus, lini cenfus annuo, & alia bona emunt, feu emi fisciunt, aliquando proprio, & fepe nomine alieno, multis fuper his figmentis adhibitis, aliis tradunt animalia mstrienda, & cum augmento vel lucro fibi aur *alteri* reddenda, *eorum* mxnioe feu pro ipfis; & alios multos contraâus djverfimode tamquam negotiatores exercent, necnon appetentes & fellantes lucra turpia, peculium occultant, dcillicite detinent, in fuarum periculum animarum: decernimus omnia prrmitta, que tamen reftitutioni non fubjaceaot aliorum, nedum poft obitum, fed etiam in vita ipforum canonicorum * converforum, fore adminiftrationi, ad quam pertinuerint, applicanda, quacumque conluetudiuc contraria non obftante; quodque

Hulli canonico, vel converfo, taha faciendi li-centia a quoquam valeat indulged ; & quod prxlati canonici flc converfi prxdida committentes, feu quicumque religionis ejuldem , fupradtda retineant, libi ipfis appropriantes vel applicationi hujufmodi refiftentes , vcl impedimentum publice aut occulte ecclefix przftantes, 4eu prxftari procurantes ^tel didum peculium habentes, flc non revelantes prxlatis propprisa : fi per eoldem prrlatos lpecialiter & nominarim moniti, infra menfem poli monitionem hujufmodi immediate lequenrcm , a przXdiktis non delliterint , vel peculium nJn jevetaverint , & reftituerin; ,' fi reftituendi habuerint facultatem fini eo ipfo inhabiles ad prioratus , officia , adminiftrationes, & beneficia B quxlibet , in religione hujufmodi obtinenda . Concedimus ramen, quod cum talibus canonicis, feu converfis, «otiftites, abbates, prxpofiti , & alii przlati eorum immediati , poliint fuper rehabilitate hujufmodi difpenlare , quando eis videbitur expedire: dummodo a prxJidis deftitetint, & peculium fit alia fuprjdida revelaverint, flc reftituerint, -ut przfertur. Teneantur iniuper przlati flc fuperiores przfati , in fuis annalibus capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios , ut ab omnibus lupiadidis defiftant exceftibus, & peculium , fi quod habent, revelent, flc reftituere non poftponant.

D- ccmipl' utioolbwl.

XXXVII. Cum ex confpirationis & conjura-C tionis crimine , fi forte tranfeat impunitum , mulla mala & fcandala poffint exoriri : Haurimus, quod conlpiratores , flc conjuratores, fi qui religionis ejufoem de crimine hujufmodi legitime convidi fiierint, vcl confefli , przter alias pcenaJ talibus: a jure vel alio quovis modo inftidas , eo ipfo beneficiis flc adminiftralionibtis quibuslibet , quz obtinuerint , fint privati ; li vero beneficial! non luerint, eo ipfo reddantur inhabiles ad quzv;s beneficia , feu adminillrationes ecclefiafticas, quomodolibet obtinenda » Contra conlpiratotes autem , & conjuratores occultos , quorum notitia non habetur, per lupcriorem, aut vifitatores, etiam pœnx aliz,prout expedire videbitur, generaliter llatuantur .Si D vero aliquis de przdidis ad cor redudus, illis, qui tanguntur ex cls, ipfas patefecerit tali tempore, quod poftint hujulmodi fadionibus obviare: dignus abfolufiooe & venia habeatur .

[>- fugliiru & exilis.

XXXVIII. Ne canonici religionis prxfatx , vagandi occafionem habentes , falutis proprlx detrimentum incurrant: ftatuimus,ut prxfidentes provincialibus capitulis , necnon abbates , prxpofiri, priores & alii ad quod id pertinuerit, fugitivos, dc ejedos de ordine fuo requirant foilicite annuatim; qui , fi in ecclefiis feu monafteriis recipi poterunt fecundum ordinem E regularem, recipiant * in cls, falva ordinis difeiplina. Quod fi difciplinati, incorrigibiles apparuerint.* audoritate noftra provideant przfidentes, & alii prxdidi, ut apud eafdem ecclelias, feu monafteria, in locis competentibus , a communi fratrum confortio fegregati , ponantur ad agendam peenitentiam : ibique vitz neceflaria minifirentur eifdem, nec patear aliis fratribus, aut cuiquam alteri, acceuus ad eos, nifi prius a fuperiort petita fuper hoc licentia, & obtenta . Si vero hujufmodi fugitivos dc ejedos, inobedientes invenerint , ees excommunicent : & tamdiu faciant ab ecclefiarum prxlatis excommunicato^ publice nunejari , donec ad mandatum ipforum humiliter revertantur.

• Cfrr. reti puntui .

Infuper ftatuimus, quod prxlati , dt alii ad quos pertinuerit in ipla religione correâiones tacere regulares, quoties & quando adeo pro gravioribus culpis habebunt pcenitentias injungere, faciant cum aliquorum proborum confiito, & tradat» prxhabito cum eifdem . Perprxmifla vero jurifdidtoni ordinariorum non intendimus derogare . Ut autem ftatuta hujufmodi , qux religionis ejufdem falutem lapiunt, & profedum, ad eundorum profcftoruin ejufdem ordinis notitiam reducantur , ac inviolabiliter & fideliter obferventur ab ,ci$: apoftolica audoritite, prxlentium tenore*, przcipimus, quodftatuta prxd*ida* in primis provincialibus eorumdem , a principio ufque ad finem , publice legantur, & folemniter publicentur, eorum ftngulz copix fingulis ecclefiis , monafteriis , atque locis religionis ejuldein , habentibus capitula , collegia, ieu conventus, per prxhJentes didis capitulis, eorum figillata figillis tradantur, & etiam aftignentur ; expenfis umeri capitulorum , feu conventuum, quibus hujufmodi dandx fuerint copix , confcribenda .' quodque in fingulis ecclefiis, monafteriis , atque locis didi ordinis, ftatuta prxfata bis in «uno legantur ; ftatutis aliis & confuetudinifius didi ordinis , & privilegiis quibufeumque , fi qua forlan hujulmodi ftatutis per nos editis obviarent, omni, quoad hare, deinceps robore carentibus · Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrorum ftatutoruln, ordinationum , voluntatum, inhibitionum, conceftionum , & mandatorum infringere, vel ei aufu temerario contraire. Si quls autem hoc attentare prxfumpferit: indignationem omnipotentis Del , & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, le noverit incurfurum. Datum Avinioni, ld. Maji, pontificatus noftri anno quinto .

Benedifli Papa XJJ. declaratio fuper certi/ capitulit contentis in conflitutione edita fuper flatu ordims monachorum nigrorum. Ex Miir-l.w

BEnedidus Epifcopus fervus fervorum Dei ad perpetuam rei memoriam. Dudum pro bono flc falubri liatu religionis ieu ordinis Monachorum nigrorum nonnulla ftatuta fit ordinationes certis Jillinda capitulis, adhibitis nobls nonnullis ex fratribus noftris fandz Romanx Ecclefix Cardinalibus flc pluribus Prxlatis ejufdem ordinis Decretorum Dodoribus, confulta deliberatione in religione ipfa vigilanter edidimus, in nonnullis ipforum capitulorum adjicientes prrnas, quas tranfgreflbres feu contemptores vcl non obfervatores ipforum incurrere voluimus ipfo fado; ex quibus apud provincialia capitula fecundum dida ftatuta poftmodum celebrata dc conventus quampluriutn monafteriorum infignes difficultates flc infrafcripta dubia lunt exorta. Quibus ad audientiam noftram dedudis, nos ad eorumdem fupplicationis inftantiam quzdam cx eis moderanda flc mitiganda , aliqua vero mutanda dc declaranda duximus, ficut fuadente zquitate flc pro confideratione fragilitatis humane & mullorum fupplicium, qui in culpas interdum per juris ignorantiam faciliter prolabantur, cognovimus expedire.

De 'wfyutorihus.

N primis fiquidem , quia in capitulo pofito fub rubrica *Dt vifitatoriitis,* circa ipfius ca-

pituli principium continetur, quod G viftfatores ea qus in generalis Concilii & Honorii Pape IIL predeceffbris noftri conflitutionibus ftatu ta exiftere dinofeuntur, exequio miferint negligemer, *illu* pœnas ipfo faâo incurrant, quas incurrunt ii, qui non veniunt ad capitulum provinciale pntpeditionem canonicam non habentes, nos ex rationabilibus cauGs induâi, eos dumtaxat puniri volumus in expenfis, quas receperint a locis vifitatis per eos, in quibua fecundum arbitrium provincialis capituli le habuerint ncgltgenter t prrfato capitulo applicandis.

De capitnlir generaiibns

RUrfus ftatuto pofito fub rubrica *De tapitnlis generaltbns celebrandis(* ubi circa ejus principium dicitur, quod in fingulis Ecclefiis cathedralibus & monafteriis annis fingulis generale capitulum celebretur, in quo cum praelatis eorum alii Abbates, PrioresPraelati, & adminiftratores eifdem immediate f4>jedi ftudeant convenire, adjiciendum fore providimus, ut fi forfan aliquis ex locis predictis, in quibus debet diâum capitulum celebrari, membra habeat adeo fibi remota, quod adminiftratores principales didotum membrorum nequeant annis fingulis ad diâum capitulum abfque notabili difpendio convenire, tunc teneatur diâum capitulum ordinare, quando adminiftratores hujufmodi fic diftantes convenire ad diâum capitulum teneantur. Illud vero quod id diâo flatuto fubneâitur, quod ilh qui venire teoenfür ad provinciale capitulum de triennio in triennium & ad cujuslibet Ecclefts vel monaflerii capitula annuatim, vivant cum aliis ipfius loci monachis in communi, & familiaribus fuis clericis & laicis & etiam *eveâionibus* extra Ecclefias & monafteria flr loca ipfa de fuis propnis redditibus providere in neceftariis teneantur , quavis conftitutione vel confuetudine contrariis non obftantibus, fuadentibus rationabilibus cau-. fis per modum intelhgi volumus infra feriprum ; ut fi forte ex confuetudine vel ftatuto aut alia ordinatione rationabili incumberet alii feu aliis onus expenfarum hujufmodi faciendi, confuetudinr, ftatuto, feu ordinationi hujufmodi per diâas conftitutiones feu ordinationes noftras nullatenus derogetur. Eos tamen quibus hujufmodi expenfarum onus incumbit, h ex boc illis annis, quibus 6eri volumus capitulum memoratum , vel ex aliis fupra vel infra ftatutis ipfos ampliores expenfas tacere contigerit, nolumus in expenfis phis folito pregravari ; led tunc hujufmodi cxpenfz, in quantum ultra folituro fuerint ampliores, fiant per omnesfimul proportionaliter, ut pnefertur .

Super eo vero quod in eodem ftatuto dicitur, quod convenientes ad **diâa capitula vitam ducant communem,** & faciant proportionaliter fimul omnes espenfas, id intelligi volumus , quoad provincialia capitula, fi boc commode heri poflit.

De findentibns «d generalia finita mittendis.

CÆteruœ illud quod in capitulo poGto fub rubrica *De findentibus ad generalia findia tronfaesttendis* circa ejus principium continetur, videlicet, quod loca habentia odo monachos , aliis principalibus locis fubjeâa, in computatione vicenarii numeri ac miflionc cum eifdem

A locis principalibus quibus fubfunt conjungantur, intelligi volumus de locis fubjeâis, m quibus fuerint odo monachi, etiam Hio qui price(i eiidem in hujufmodi numero computato. Adjicimus etiam, quod fi hujufmodi loca fubjeda viginti monachos vel plurcs habuerint, per fe faciant hujufmodi iludentium miflionern,, nec quantum ad hoc cum locis principatibus conjungantur. Quinimmo fi alia loca eis fubje&a odo monachos habuerint , cum immediatis fuperioribus quantum ad miifionem hujufmodi conjungantur · Si vero fuerit Ecciefia, monafterium , vel alius loebs principalis, *in* quo vicenarius monachorum numerus non exiftat, fi tamen ibi numerus major fenario, teneantur
B vilitatores per provinciale capitulum deputati , cum in eis vifitationis ofticium exercebunt, inquirere de facultatibus fit oneribus eorumdem. Et G hujufmodi oneribus lupportatis invenerint facultates fufficere pro uno vel pluribus mona-, chis ad diâa ftudia deflinandis,' relationem de hoc faciant in provinciali capitulo fubfequenti; in quo praefidentes cum coafilio & aflenfu majoris PVI|S capituli ordinent audoritate apoftofica, juxta hujufmodi fuppetentiam facultatum , de uno vel pluribusvmonachis ad eadem ftudia deftinandis. Volumus infuper, quod in quocumque loco, a quo de confuetudine vel ordinatione feu ftatuto, quas decrevimus inviolabiliter obfervanda, plurcs ad hujufmodi ftudia triitten-
C di fuerint, quam fit in conflitutionibus noftris hujufmodi ordinatum , ferventur deinceps circa Dominandas, eligendas, & licentiaodas perfonashujufmodi mittendorum ea, qu« per nos *cir*-. ca alios mittendos ad ftudia in eifdem conftitutiombus continentur.

De penfianskns findentinm.

PReterea illud quod in capitulo pofito fub rubrica *Dt pe^fienibits fiaelentinsn* continetur, videlicet, quod nullus aliquid de hujufmodi penfionibus, feu frudibus, redditibus, vel proventibus, quae vel nui aftignabuntur pro penGonibus ipfis, dare feu commutare aut quomodoli-
D bet alienare pnefumat, intelligimus & intelligi volumus in diminutionem fcilicet penGonum leu praejudicium Audentium pnediâorum. Volumus tamen , quod io cafu in quo fieret hujufmodi commutatio, ad hoc ut ftudentibus praejudicium nullum fiat, fruâus, redditus, & proventus , *fen* loca que *fuerint* fubrogata feu fuccefterinc in locum priorum, Gcut illa pro diâis penGonibus perpetuo remaneant obligata. Inter alia etiam ordinavimus lo eodem capitulo, quod peoGones Audentium de communT contributione inter caput & membra ad ipfum caput pertinentia facienda folvereniur, quoufquc certi perpetui redditus pro ipfis penGonibus exiftercnt aflignati. Pro prcdiâis quoque penGonibus be-
E neficiorum uniones & penGonum impofitiones fub certa forma fieri volumus, prout in eodem capitulo continetur. Cum autem, ficut ex quorumdam relatione perrepimus, ex unionibus & impofitionibw *hujufmodi diftcuhates & nonnulla* difpendia fint fecuta, & plura & majora feu qui in pofterum formidentur, nos io hac parte & mederi prasteritis & prccavere futuris difpendiis cupientes, uniones dc penfionum tmpoGtiones quafcumque audoritate noftra propterea jam fadas omnino caftantes, & poteilntem fuper iis per nos quibufeumque conceflatn totaliter revocantes, per modum qui fequitur cir*

circa penCones diftorum Audentium providimus.. Videlicet quod ubi mittendi ad ftudia fuerint in Ecclefia» monaflerio, Ave *loco unde* mit* tentus» tantum vel amplius in vidualibus fic veftiario pçrcepturi quantum fummas pretaxatarum 'penConum afeendunt, valorem eorum habeant in pecunia pro hujufmodi penfione in Audio refidendo. Valorem autem hujufmodi folvere teneantur temporibus pro penftonibus folvendis flatutis ii qui vidualia d veAiarium miniflrabunt. Et in primo capitulo generali per 1res bonos viros per ipfiim capitulum vel majorem partem ipfius deputandos fiat xAimatio prxdiftorum in pecunia fideliter , unitrn annum cum alio compcnfando, ac illa in xftimatione hujufmodi computando, quas ex bono & «quo viderint computanda. Si vero ea que recepturi forent, feu valor eorum ad iuinmam didarum penfiooum forfitan non *aicendaot*, de communi contributione facienda per modum in eodem capitulo *Dt penfiotribtes findentium* pofitum id quod defuerit fuppleatur, donec de perpetuis & certis redditibus pro iis de novo acquifitis fieri valeat hujufmodi fupplementnm. Si autem in aliqua Ecclefia, monaAcrio, five loco religionis ejufdem taxatum feu ordinatum exiAit quid & quantum pro viftu & veAitu monacho in Audio exiAcnti oporteret irw pecunia vel rebus aliis afCgnari, illud detur & aflignetur loco vidus & veftitui per cos qui ad eorum folutionem tenebuntur ei qui, ut ptxmiflum eft, ad ftudia tranfmitretur . Et in eo cafu quo non pecunia, fed res alix confueverunt ipfis Audentibus affignari, flat earum rerum xAimatio per deputatos prcdiâos. Et fi hujufmodi pecunia vel res fummas diftarum penfionum Audentiam prxdiftorum excedant, id quod plus recipi confuevit non diminuatur. Sivero ad fummashujufmodi non afeendant, id quod deerit, de communi contributione, ut permittitur, fuppleatur, quoufquc ca qux per communem contributionem hujubnodi in fupplementum prxdiftum dari debent AudedtïFus & inArudoribus przlibatis, in certis & perpetuis redditibus pro iis de novo acquifitis fuerint atfignata. Illud quoque quod in eodem capitulo continetur, videlicet ne de Audentium penfione aliqua prxdiftorum cuiquam valeat provideri, nifi ipfe eleftus fic licentiatus fuerit, prout eA in difto capitulo ordinatum , alias nulla fit aflîgnatio hujufmodi ipfo jure, nec per eam jus alicui aquiratur, fic tam atftgnans quam accipiens teneantur ad reftitutionem omnium, que exinde recepta fuerint faciendam , & nihilominus poenis fubjaceant fuperius in eodem capitulo defignatis, id intelligi volumus cum fcienter peccatura fuerit in modo vel forma eleftionis vel nominationis prxdiftsE. Quia vero in eodem capitulo continetur , quod prxfidcntes & Milii convenientes ad provinciale capitulum provl^caQi ut monachi ad difta ftudia tranfmittendi infimul commoreplut faltem deni ad minus, concedimus quod difti prxfidcntes poflint in provinciali capitulo, fi eis expediens viium fuerit, ordinare quod monachi numero pauciores ufque ad fenarium numerum fimul morari valeant in Audit's fupradiftis. Quod autem in difto capitulo, in paragraphe *Rnrfa· fiatuimut d3c.* inter alia continetur , quod illi qui ad baccalaurcatum & ad legendum Decretales in Parifienfi Audio afinmi voluerint, & in ipfo Parifienfi vd quovis alio generali Audio audiverint jura canonica per fex annua, de quibus per tres annos ad minus audiet it Decretum, necnon illi, qui ad magiftenum in Decretis vel ad lefturam Decretorum aflumi voluerint *in prxfato* Parifienfi Audio , & ibi vel in alio generali Audio jura canonica, ut Baccalaurei legerent per quinque annos, & de hoc primo fidem fecerint per eOrum proprium & duorum aliorum juramentum, intclligi volumus, quod duo przfati, addito eis tertio folum, jurare debeant fe credere hujufmodi ad baccalaurcatum aAumendos vel magiArandos , feu etiam ad lefturam Decretorum aAumendos, verum jurafle. ,

Dt mutait.

VXTErba autem illa, qux in capitulo pofitofub rubrica *Dt mntaii*, in paragraphe *l-'olentet itayne* , continentur, fcilicet *obligando fenfahmitiendo &C-.* ad omnem ambiguitatem tollendam intclligi volumus de obligatione & fubmiffionc fpeciali & expreifa.

Dt forma juramenti λ Pralatie proflandi .

RUrfus illud,quod in capitulo pofito fub rubrica *Dt forma juramenti a Praietit proflandi* , in paragraphe qui incipit, *Dectmimnt* , continetur, videlicet *qaod cum civitat, cafirnm t Üc. vendenda vel obliganda enliterint*, quoad obligationem hujufmodi intelligi volumus, fi obligatio ipfa fiat principaliter, fpecialicer, & exprefle .

Dt lacii non tradendi/ ad firmam.

POno ad capitulnm pofitum fub rubrica *Dt loch non tradendit adfirmam* adjicimus, quod per contenta in eo non intendimus prohibere quominus Autiftites,· Abbates, Priores, & adInioiAratercS alii redditus & proventus adminiftrationum fuarum locare feu vendere vsleant abfque folemnicate in capitulo ipfo appofita ad tempus modicum, quod triennium non excedat » juxta morem in regione in qua erunt folitum obfervari, ftatutis etiam rationabilibus Ecclefia* Drum vel monafleriorum vel aliorum locorum religionis ejufdem, fi qua fuper hoc fuerint , obiervatis. Si vero talis traditio vel conceffio ad firmam tempus triennii forfan excedat, volumus, quod omnes lolemnitates in ipfo capitulo pofitx debeant obfervari. Volumus etiam, quod decimz fit primitir nonnifi ufque ad an. num tradi poflint ad firmam, fit quod per hoc in cafibus aliis non przjudlcetur contentis in ordinationibus prxlibatis. Si lamcn ex hujufmodi locatione feu venditione proventuum ad tempus modicum, ut prxmittitur, facienda contingeret infra unum annum recipi pecuniam vel aliud quod pretium proventuum unius anni rei venditx ieu locata excederet, tunc fervari volumus foJcmuitares contentas lo capitulo memorato .

Ne mulierer habitent in locit monachorum.

QUod autem in capitulo pofito fub rubrica *Ne mulierei habitent in locit monachorum* prohibetur exprefle, ne Antiftites «Abbates, Priores, fic exteri adminiftratores in Ecclefiis, monafteriis, feu locis aliis ordinis fic religionis ejufdem aut infra fepta ipforum mulieres tenere prxfumant, declaramus dc illis domibus , lo-

locis, & fepris religionis ejufdem debere intelligi, in quibus debent monachi relidere.

De ertetimo mneebonm.

ILlud Gquidem quod in capitulo pofito fub rubrica *Dt creetmne meneeborum* circa cjus principium continetur, videlicet, quod induantur monachi cum proborum confilio EccleG·, monafterii, prioratus, decanatus, aut loci, cui ii ad quos pertinet creatio eorumdem praefuerint, intelligi volumus in locis duntaxat, in quibus vel confuetudine, privilegio, vel ftatuto requiri habet proborum confilium prrdiflorutn.

Dt lictntiii ttmdi extrn monafierie.

CÆterutn illud quod continetur in capitulo .pofito fub rubrica *Dt licentiis elendi exire monefteriu vel ehe loce*, in verticulo qui incipit *Si fuit vere menuebut contrarium jecerit*, intelligi volumus cum monachus de monaAerio *St* loco conventuali, afuperiore fuo non petita licentia nec obtenta, exire preiumpkrit, vel cum obtenta dida licentia exiverit flc certante impedimento legitimo in praefixo fibi termino non duxerit redeundum.

Denique quia in eifdem conftitutionibus nonnulla capitula continentur, per quae perns feu feutentiat excommunicationis, fufpenGoniificinterdidi, ac etiam inhabilitatia in perfonas didx religionis interdura fine aliqua moderatione temporis proferuntur, quas Gquidem pcenasfeu fententias nonnullae earum per inadvertentïam, Gmplicitatem, feu ignorantiam, feu etiam propter ambiguitatem diâorum capitulorum forfitan incurrerunt, nos <d eorum fupplicattonis inftanJ^iam, pro animarum ipforum falute, profatis perfonis *di&x* religionis, cujufcumqueftatusf«u conditionis exiftant, quas didas pcenas feu fan* tentias incurrerint, providere falubriter inten* dentes, volumus flc tenore praafentium concedimus hac vice, quod perfonas in dida religione fuperiores noo habentis, qui pnadiâas pcenas feu fententias incurrerint, ab aliquo pneidentium, cxterx vero perfon· per fuos immediate fuperiores portint, fi humiliter petierint, a prxdiâis fcotentji* psxta EccleG· formam abfolvi flc ab eis tam fuper irregularitate, fi quam forfan prcdilbs ligat· fententiis celebrando divina vel *fc ingerendo eifdem cOmraxcrudi, quam fuper inhabilitare pratmiiforum occaGone conuada, difpeniationis flc habilitationis gratiam obtinere, injunâis eis fuper iis que de jure fuerint injungènda. Panas vero temporales, uius per conftitutiones eafdcm perfon· prodiâx forfan incurrerunt, dc quibus per eas nondum extitit fatisfaâum, volentes hac vice mifericorditer agere cum eifdem, apoftolica auâoritate remittimus de gratia fpeciali. Nulli £*ergo omnino hominum liceat hanc paginam noerarum voluntatum, adjeâionum, conftitutio* num, certationum, revocationis, declarationis, fit temiifionis infringere vel ei aufu temerario contraire· St quis autem hoc attentare prarfumpferit, indignationem omnipotentis Dei flc beatorum Petri fl< Pauli Apoftolorum ejus fe noverit inctfiurum.

Datum Avinioni Nonis Decembris, pontificatus noftri-anno fexto.

anno ” anno

CONCILIUM ROTOMAGENSE

• Netb· Dim· dr Soene-Nou-nth.

A Petro archiepifcopo cam fuffraganeis habitum in monaAerio * B. Maria de Prato prope Rotomagum, anno Dom. MCCCXXXV. menfe Septembri.

Ex MS. V. Cl. Enterici Bigotii.

TITULI CAPITULORUM.

1. *Dt divinis officij rthgiofc celehrendit.*
2. *De mtn & bomfiete clericorum.*
3. *De vite & benefitte monueberum.*
4. *Vt cepoilani in benefietis defervire compellentur.*
5. *Ut petroni ed bénéficié non prefentent pro pecunin.*
6. *Vt hm impedientur ecclcfitflici decimet colligm.*
7. *Ut prnleli negligentet non fint in promovendo peffdeio nitremerino.*
8. *De hjuetretione jthrice, librorum, if ornementortun.*
9. *Dt peroebir inflitutis per eliot, juem dietcefenot.*
10. CA *cefia, m fnihtj incurritur txcemnutnice. tie, prime Dominice menfis in eccleflis publitenter.*
Dn< *Vt publice exponostiur cefut ftD epofiolice, & dictccfemi reftrvets.*
Ia. *Vt reflores ecclefiinum fint fevorebiltt ordinibus Mendicentinn.*
1}. *Vt bnc & elie prevtucielie fietnte pubhetse. tur.*

PRÆFATIO.

(1) A Scendens ad patrem paftor rternus, xjL Dei filius, gregem proprii (anguinis efluGonc comparatum, *per* fanât» anoâolos, quorum in locum fueccdunt fit vice funguntur pontifices, voluit dc decrevit proscâlone continue cuftodiri: ut ChriftiaoM populus iifoetn reâoribus gubernetur, fl(oblèrvctur a noxiis, flc ad falucaria dirigatur. Et quamvis fanâi patres multa ftatverint falubria, qu· pro reformatione morum in populo, flc in clsro, fuis in temporibus videbantur porte fulCcerr; dierum ta-

fO CIMIokIl Becrtnâ' MS. - r» h» condlium edidit P. Betl· m Coaciliunt RonxnMMÎ, Pvwetbio p»g. *Ife.* Ittlt,

"inno" '*men Christi

militia, (1) nulla viris fo&sAfi, qux fic incipit: *Gravi nimirUm&C.* hunBan® natur® (s) varieutem & ejus machinatioocm inopinabilis, fuffidt ad elucidandum ambiguitatem, vel attingit. Hae itaque confideratioae, nos Petrus miferatioM Divina Roiomagenfis archiepifcopus, ac eadem gratia Joannes Abrinccnfis, & G. Sagientis, perfonas liter; necaon G. Bajoccnfis, Guido Lcxovienfis, Gaufridus Ebroicenfis, & Guillelmus Conflamienfis, epifeopi, per procuratores (p idoneos conftitutos, in provinciali concilio, in prioratu beat® Mari® de Prato juxta Rototnagum convocati, dc (4) infimul congregati; vocatis etiam ad dlâum concilium, tam ecclefiarum cathedralium capitulis, quam abbatibus, (5) conventui!ibufque prioribus, ordinum quorumcumque, necnon faecularium aliquorum collegiatorum provincia Rocomageafu capitulis, per fe, Ac per procuratores idoneos, pr®(entibus in concilio memorato: ipfo toto approbante concilio, pro reformandis moribus preferrim in clero, $ pro relevandis, in quantum eft nobis poflibile, ab oppreflionibus, ecclefiis, falva tamen in omnibus fedis apoftolidr audoritate infra feripta duximus ftatuenda,

CAPITULA.

I. *De divinis officiis religtofe celebrandis.*

PRimo, quia plerumque cathedralium ecclefiarum, dc collegiatarum, fircularium & regularium ecclefiarum, perfonx (qux in puritate confcientix dc animi devotione, facrihcium laudis Altiflimo, cujus, utpote peculiaris populus, funt mancipati obfequiis, jugiter offerre deberent) facra Miffarum folemnia, aliafque horas canonicas, tranfeurrendo, &. fyncopando, variaque dc otiola, interdum inhonefta intermifeendo colloquia, dc multipliciter alias indevote pfallcre non verentur; tarde quoque ad ecclefias conveniunt dc ad chorum, dc inde abfque caufa rationabili, fed currendo potius (6) poft fuas voluntates illicitas, non expletis Divinis officiis, difcedcndo; ideo ftatuitprçfens concilium, quod conftitutio fuper his edita in generali concilio Viennen- (item, *Concilium praeipit*) inviolabiliter (7) obfervetur, & lingula contenta in ea frequenter in fynodi?, capitulis, Kalendis feu (8) convocationibus, doceantur; dc infuper in cathedralium dc collegiatarum, tam fxcularium, quam regularium ecclefiarum capitulis recitentur, dc intelligibiliter exponantur; dc tranfgreflbres ipfius, per ordinarium dc aHos fuperiores, fic rigide, mediante juftitia, puniantur, quod, etfi non amore virtutis, faltem pœnx formidine, inducantur ad impendendum cordis dc labiorum fuorum Altifftmo gratum frudum.

chrisd

II. *De vita & boneftate clericorum.*

Rurfus quia perfonx ecclefiafticx, prxfertim curam animarum habentes, (qux ficut aliis prxfunt, fic prx illis exemplari (9) vita prxfulgerc deberent operibus virtutis) in multis hujus provincix partibus, quod dolenter referimus, in ftatu, geftu, dc habitu, fic diffolute dc inhonefte incedunt, quod non folum in clericali, fed potius fxculari (10) videntur malitia mancipari (11) plerique: quae procul dubio Majeftatem Divinam non mediocriter offendunt, (12) qui fic vitam inhoncftam ducunt, & ultra modum diffolutam, (13) quo immaculata Dei fanâa mater ecclefia contemptibilis redditur, (14) qui tales illo perniciofo exemplo multos pertrahunt ad ruinam: ideo (latuit prxfens concilium, quod (ty) conftitutio fuper his, in provinciali concilio, in eodem prioratu de Prato, necnon & omnes aliae conftitutiones in dido provinciali concilio (16) editae, qux incipiunt î *Non debent irrtprebcnfibiliter judicari:* quas omnes dc fingulas prxfens concilium approbavit, dc etiam innovavit; (dc qux) in fynodis, capiculis, convocationibus decanatuum, fre-

(>) MS. Bigot. cum quo idem Concilium contulit dttba P. Betfim aaZ/a y«r>, /<··£»· λΛ htHUI^t _ _ _ _ _ /agleit, ■* ·4 ttiSIfallttnt ııılıψı.
(») Harduia. MS. Becc. O' tjtu UHtMtutttM· IttfluUtl.
<») MS- Becc. (,) Hard, htftfer.
<») MS. Bifot. caMwwxfau, fritriStu. »tc aea Iccit/UMUH elùtnnt Ctlttioterlu» frtviocl* Kttteugt^I· ttfWh, V r·' It I'· ftr frtcartitrti dt·"! rrefmiStl· I» Ctntlll» rr> nftm^tO· ettr.1, V m rrw/and» .... Ecclt/t-JI &c.
(*) MS. Bijot. I»4··ώ·· vthuuettt.
(-) MS. Bigot. «JM!· itim Ctttcilita* _ _ _ _ _ _ _ tif/ntrl.
(») MS- Bigot. caawcartaiwSau dacmmraM·'. (,) MS, Bigot. m'ira W awrrfeu arrraq^i fair*·* Mtmt.
(··) MS. R nideextur nJitie mMctfetl.
(■,) Id. MS. Cinici vw, ««U araraZda^/a..
(I>) MS. M. ·"//« v>; Jk vitM UlOfHfJU» OaaMt.
tu) M MS. «aad tt [rm^rr wg· UKtttr Kcltfi* 9tt.
<·,) MS. Ut f»o ftrttirtof» llm.fl· ·»I· ftfi ft ftrtrttomt Sac.
(·,) >*$. /·/"" W /· fnvéatitlj neelll·. MeA aano >,I,. Maa Mtt jtUUcrl.
(■<) Scil(cm aaao »»,,· c. I. Excidaruat laudaot IIla roaftiuiriuatn. aeque ex ProataciaU Ulo concilio allud aoMt Ar P*nA pcxwr co, qum ex Sucucil Synodalibus Lcxovicafis EcclaA· excerpta dedimu» ad annual ·*?p.

frequenter recitentur (& intelligibiliter exponantur; Sc. tranfgreflores ipfarum, per locorum dioecefanos & alios fuperiores, fic rigide, mediante juftitia (i) puniantur» quod cedat arteris in. cxemplups; &, fi fe -reddant incorrigibiles in prxmiflîs, quod 'a corpore cleri, tanquam membra inutilia, abscindantur, prout ordo (a) pofcit rationis, loco eorum viris idoneis & Deum timentibus fubrogatis.

III. *De vita* & *benefiate monachorum.*

Quia etiam in prxfenti concilio relatum eft, quod in plerifque hujufmodi provincix partibus cpnftitutio generalis concilii Viennenfis, qux incipit, *Ne in agro Dominico*, (3) contemnitur; monachi etiam diffolute & inhonefte per patriam pervagantur, publice arma portantes, cum habitu (4) nimirum * breviato, nodato, ftriélo, & alias quamplurimum indecenter ornato; ideo ftatuit prxfens concilium, quod dida conftitutjo generalis concilii, & omnia contenta In ea› cum diligentia obferventur; & (5) tranfgreflbrcs omnes, per illos, ad quos pertinebit, rigide puniantur; & abbas ac priores, in his qux ad eorum pertinebunt officium, illos quos repererint incorrigibilee in prxmiffis, diecefanis, aut eorum vicariis, habeant denotare, ut per eorum (6) providentiam malo occurratur.

IV. *Ut capellani i» beneficiis defervire compellantur.*

Prxfenti quoque concilio reprobatum «Λ» (7) quod fi qui inftituantur in capellaniis perpetuis fundatis per teftatores & alio. Chrifti fideles, plerumque in illis non deferviunt, hec faciunt (8) defervire; atque perceptis, & frequenter in malis ufibus confumptis frudibus & proventibus, eorumdem libros & ornamenta diftrahunt, & confumunt illos, & eorum domos pro derelidis dimittunt; èx quibus inter extera, illa fequuntur inconvenientia, quod & eorum fundatores fuo fraudantur defiderio, & alii Chrifti fideles a fundatione confimiliter retrahuntur. Et ideo ftatuit *prxfens* concilium, quod locorum ordinarii, & alii ad quos pertinebit, ad corrigendum hxc & fimilia diligenter intendant; & ad impendendum debitum, (9') per fubminiftratipnem beneficiorum hujufmodi, & aliis juris remediis, ipfos compellere non poftponant.

V. *Ut patrone ad beneficia non prefentent pro pecunia.*

Cxterum quia plerumque ecclefiarum patroni ad ecclefias & alia (10) bona ecclefiaftica prxfentant pro pecunia, & pro alio illicito commodo vel emolumento, odibile Deo crimen fimonix committendo, ideo prxfens concilium, conftitutionem fynodalem, in quibufdam partibus provincix prxfentis fuper his editam, ad totam provinciam extendendo, ftatuit, quod hoc de extero prohibeatur fieri; & qui de extero contrarium fecerit, tam dans, quam permittens, aut recipiens, fub quovis colore quxfito, poft monitionem etiam generalem, excommunicationis incurrent fententiam ipfo faâo: a qua non poterunt abfolvi, prxterquam in mortis articulo, nifi per dicecefanos, feu illos, quibus fpeciafiter id duxerint committendum, & infuper plenaria reftitutidne fada de eo omni, (11) quod occafione eorum fuerit ante receptum, quod per manus dioecefanorum in pios ufus decrevit prxfens concilium convertendum.

VI. *Ut non impediantur ecclefiafiici detimas colligere.*

Ex frequentibus quoque perfonarum ecclefiaflicarum querelis fignificatum eft prxfenti concilio» quod plenque, qui nomen Domini, in vanum recipere non verentur, viris fxpe ccclefiailicis multas inferunt moleftias, ipfos contra facrorum canonum prxcepta impediendo, (ta) ac mini· & coloribus quxfitis multipliciter perturbando, quo minus decimas, quas percipere confuevimus, poflint per fe vel per alios colligere ubi voluerint cum quadrigis, feu anima-

(■) MS. KgM. XnMMr tr (,) MSS. *fVperlt*
(I) MSS. ■«» A»«u· *frrnmrt* *Olftletr tu.*
(4) MS. Blgot. *Srrvll»tt* , */trla·*, CT *fuf» Λ* , *V* *lütcntt.*
(») Jt nwa&rtMrrt *lffau per III* tu.* (») MSS. *rrmtH··""», r'› Knrrtl».*
b) AL A /«/M·». (I) MSS. *Otfarvlrl. ftl ftntvth.*
b) MSS. *flArrtlb·»"·* (>.) MSS. md. *t,* . Edit, nuk, Mm.
(n) Ad Ham MSS. rtâltue: farM Me *df/rw fterlf tutt rttrrte*..
(..) MS. Mt- « *"t,* CT v

malibus, aut aliis, deportare. Meo prxfens concilium talia de extero fieri prohibuit, ftatnendo, ut talia facientes, fit fieri facientes, nifi requifiti (i) defîftant, fit otnne impedimentum fine difficultate amoveant , poft monitionem etiam generalem , excommunicationis incurrant fententiam ipfo faâo : a qua non abfolyantur, nifi prout fuperius de aliis eft expreftum. Et idem etiam (latuit de decimis'novalium, qux ad ipfos pertinent, feu impofterum pertinebunt.

ctobti •I»»·

VII. *Vt pralati négligentes non fins in promovendo paffagto Ultramarino .*

Item quod ecclefiarum prxlati, capitula , fit ecclefiarum reâores, in promotione inftantis fanât ultramarini paf_ fagii, quod dominus rex (a) Francorum aflumpfit, (3) fe reddant plerique modo négligentes , non celebrando Miftas pro perfeçutionc fanâi ejufdem paffagii, per fedem apoftolicam feptimanis fingulis ad celebrandum deputatas, neque populum ad orandum fic fubveniendum, prout per apoftolicas litteras injunâum eft , exhortando ; ideo prxeipit (4) diftinâe idem concilium, quod in prxmiftis diligenter de extero curam adhibeant, fi Dei fic ipfius fedis apoftolicx effugere voluerint ultionem , exponendo pernas fic indulgentias concédas ipfi fanflo pafiagio, fic fuper hoc fxpius prxdicando, per fe vel per alios, fic ad lubveniendum falutaribus monitis exhortando. Legata quoque donata , fic alia emolumenta , qux ex ordinatione apoftolica debent diâo fanâo paftàgio applicari, foil icite , fideliter , fic curiofe exigere non poftponant, alia omnia diâum paffagium (5) continentia, juxta litterarum apoftolicarum fuper his dire&arum continentiam fic tenorem (6)

VIII. *De infauratione fabrica ,librorum, dr ornamentorum.*

Conftitutionem fuper reparatione cancellorum fic librorum ecclefiafticorum , alias in provinciali (7) fynodo editam (qux incipit : „ Statuimus quod „ abbates, fic priores , fic alix perfopx » ecclefiafticr, qux percipiunt majores „ decimas in ecdenis parochialibus , » compellantur ad reftaurandum fabri„ cam, libros, fit ornamenta, prorata, *n* pro qua percipiuntur in eifdem , juxta „ tamen confuetudinem fie ufum haâenus „ obfervatum) declarando: (latuit prxfens concilium , quod quoties alicujus cancelli imminebit reparatio facienda , fi fit pecunia vel thefaurus penes thefaurarios ecclefix, vel quofeumque alios, ante omnia in reparatione hujufmodi expendantur . Si autem non fit thefaurus, fit fuper hos fit aliqua confuetudo introduâa, fervetur: dummodo debite & legitime introduâa fit. Si non fit pecunia vel thefaurus, velconfuetudo legitime introduâa : ii qui recipiunt groftas decimas , pro partibus quibus recipiunt , ad reparationem hujufmodi teneantur . Et quia caufx hujufmodi celeritatem defiderant , procedatur fummarie fic de plano, ac fine ftrepitu,fic judicii figura. Nihilo minus ftatuentes, Cquod quando cito de extero imminebit reparatio facienda , ad manus dioecefanorum ponantur, arreftentur , fic teneantur ; fie quicûmque de extero , poft hujufmodi arreftum, fcienter diâas decimas capere , feu de loco ad locum transferre prxfiimpfcrint , feu capi fic arreftari mandaverint , aut procuraverint , nifi intra quindecim dierum fpatium bona hujufmodi fuerint reftituta , vel fatisfaâio pro eis impenfa , poft monitionem generalem , excommunicationis fententiam incurrent ipfo faâo : a qua D non poterunt abfolvi, nifi prout de aliis expreftum eft fuperius , reflitutioneque prius faâa de ablatis.

o»"" ',n

IX. Pc| *paroebis infiitutis per alios <ptam per dutcejanos .*

Porro quia aliqui plerumque in parochialibus ecclefiis inftituuntur per alios, quam per diocefanos , (8) fine au&oritate ipforum : ftatuit idem concilium, quod quoties aliquem fiedeexEtero continget inftitui, idem inftitutus, infra quadraginta dies a tempore corporaliter adeptx pofleflionis , (9) coram dkrcefano feu ejus vicario compatere * perionaliter , fidem faâurus de- .

bi- debil

(«) MSS. *aUHtfrlltt*.............xawerrM/ .
(>' Scll. Philippus VI. In PaMlaam . Venun ctim Maflllltm ulqua progreffio fullfet , Inde regreffu* & , w Anciorum re*l bellam adverlut Iplum paranti obSfteret.
(J) MS. Ihg. /« rntdlW.nlM *plendae negHgntet.* (,) MS. leec. *OlJUifa* .
(s) Forte, norra/rarra, vel (McrrwlMM . («) Adde ex MSS. «rrfaaa/ar.
(r) An. nt,. can. I.
MS- Sacceo, *fe»* oodrar/rarra.
(») MSS. *ttre» fl»* rvrtao *»lc»rllt ne»p*rtrt perfeulUer tnu:p.*

•^JJ^bittm de titulo, fi quem habet in be-A ac przftiturus dxn- cefano de Ce. fuper obedientia, fidelitate, & relidentia, dc ahia confuetis,debitum dc folitum juramentum : & ad boc per locorum decanos , ftatim elapfis didis quadraginta diebus , per ca-> ptionem fic detentionem fruduum dc proventuum ecclefix, compellatur.

CMUSTI •IU·

X. *Ut cafus„ in quibus incurritur exeam· mtoticatio, prima Dominica menfis in ecclefiis publicentur.*

Quia vero in multis articulis, variifque de caufis , excommunicationis fententix , tam facrorum eanonum, quam provincialium dt fynodalium conftitutionum audoritate , prolatae funt , quas plerumque laici dc ignari incurrunt , ob hoc quia confiitutiones hujufmodi minime publicantur , non fine multis periculis animarum : ftatuit prxfcns concilium, quod quilibet diœcefanus in fua fynodo cafus, de quibus ipfis videbitur, per quos quis generalium , provinciali-C um, feu fynodalium conftitutionum auâoritate , poteft excommunicationis fententiam incurrere, quovis modo diligenter exponat , & inter (i) confuetudines fynodales inferi faciat & confcribi : & provincialibus * presbyteris injungat , ut recepta carumdcm copia , hanc diligenter fic intelligibiliter lingua materna exponant in fuis ecdehis prima Dominica cujuslibet menfis .ne populus fubditus, (*i*) in caufam crafix ignorantis & fupinx, (j) in fuarum animarum periculum, prolabatur .

taduaUboa.

XI. *Ut publice exponantur cafus fedi apofolice ir discefanis refervati.*

Quia etiam plerique religiofi ,excommimicatos a canone, prxterquam m cafibus. a jure permittis ; aliqui etiam fxculares, ficut fide digna tenet aifertio,E a peccatis, qux fibi in foro pœnitentix aperiuntur, frequenter abfolvunt, etiam in cafibus fedi apoftolicz de diœcefani» fpecialiter refervatis , in hoc graviter delinquendo , dc confitentes hujufmodi decipiendo , qui fe , cum tamen non fint, reputant (4) a didis omnibus abioluto* ; necnon religiofi aliqui excommunicatos a canone (prxterquam in cafibus a jure permittis, vel per privilegia eifdem concefia) vel a fententiis (5) qux per ftatma provincûflia aut fynodaba promulgamur, aut a pœna dc culpa abfolvunt, (6) excommunicationis , audoritace conftitutionis generalis concilii Vicnnenfis , incurrendo fententiam ipfo fado« feque dc populum decipiendo catholicum, non fine gravibus periculis animarum . Ideo ftatuit prxfcns concilium , quod finguli gdiœcefani in fuis fynodis, de decani in fuis capitulis, feu Kalendis , exponant cafus didx fedi apoftoliex de diœcefanis fpecialiter refervatos , populum inftruendo, quod de jsrxmiffis abfolvi non pofiunt, nifi per diœcefanos aut eorum pœnitentiarios , vtî illos , quibus hoc fpecialiter didi diœcefani duxerint concedendum . Et fi qui religiofi vel fxculares atterant * fibi poteftatem in didis cafibus per diœcefanum fuiife conceffam : de ipfia, antequam ea utantur in aliqua parochia, teneantur curato illius parochix , per litteras potefiatem hujufmodi continentes, facere promptam fidem ; quas litteras prxeipimus gratis eis exhiberi.

a MNO cNRtsn M".

XII. *Ut reflores ecclefiarum fini favora· biles ordinibus medicantium.*

Eofdem tamen parochialium ecclefiarum redores, aliafque perfonas ecclefiafticas provincia: memoratae , in Domino exhortamur, ut fratres Praedicatores, Minores, & aliorum mendicantium ordinum, cum ad eorum loca & monafteria acceflerint , ipfis fe exhibeant favorabiles & benignos.

XIII. *Ut bee dr alia provincialia fiatuta publicentur.*

Prxcipit quoque, quod omnes dicecefani copiam hujufmodi conftirutionum, & aliorum provincialium conciliorum recipiant, & in fuis fynodis frequenter publicare procurent , dc ea in fuis civitatibus & diœcefibus faciant firmiter obfervari»

Afttun In provinciali concilio , loco prrdido, die Lunar pofl Nativitatem beatae Mar« virginis, cum continuatione dierum aliorum * anno Domini MCGCXXXV,

CON-

(<) MS. Barea».
<·) MS. Ba» &4U Ifrw" Au. Bigot.
<«» " "'"" "'"". "" ^fUtual .
(a) M MS. rxraaMBWwrerti .
<<■</» &X- (j) MS. Bigo*, ia StvtV svruWaaa ertUSatiu·
(j) 14 MS. Mr Awer· rn^Uelli.

«JJ2, WWwWwWwWàWWÎIWWm^^

CONCILIUM SALMANTICENSE

Celebratum Salmantic* in ecclefia cathedral), anno Chrifti MCCCXXXV.
Pnefide D. Joanne archiepiicopo Compoftcllano.

Λχ ΛB. ftxBx Ecckfiet Telaten» printttnt edUk Cttâtâb dt Affâm'.

TITULI DECRETORUM.

I *Dt tficit viarii.*
X. Pv, *epftlIntitâtâ.*
3. *Dt vit» & bMtfittt tUrictrwet.*
4. *Dt â^Üttaitâbtu,*
j- *Dt decineit.*
6. *Dt rtUpiit & vtnerrtioM Sm^trnxt*
7. *Dt tbftrvtmtût fat'"**.*
8. *Dt innxnitatf EctltfariaH.*
9. *Dt tUndeflin» »»trintenio.*
JO. *Dt ftngninittft & ejfiiuMt.*
Ji. Dt feeundit nnptiit
Ji. *De Jutât & Strrtcemt.*
J$. De rtptoribtu.
14. *De nfnrii.*
jj. *De ftriiieiif.*
16. *De penttentiit* 4Γ *retttiffitâbut.*
17. *Dt fententin exceimutniintienit.*

PRÆFATIO

In nomine fan&e & individuae Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritttt fandi. Amen.

f. T)Aftores gregibus proponuntur, qui noAis obfervando vigiliasfuper eos, a lupine mordacitatis rabie liberatos, in unius ovilis eofdem confervere ftudeant indiflblubili unitate.* ne difperfc oves, in fuis peftifcris paicuis voluptatum repentini morbi corruptela gravate, jadursc fubjaceant, & * vile luporum edacitati voraci, iccirco fe liberius exponendo, quantum fe fubtraxeriot a paftorts ftudio vigilantis.

x. Ideo nos Joannes Dei & Apoftolic* fendis gratia fanâ* Compoftellan* eeclefi* archiepifcopus, ac regni Legionis * Cancellarius, una cum reverendis in Chrifto patribus & dominis Sanâio Abulenfi, Roderico Zamorenfi, Laurentio Salmaticenfi, Alphonfo Caurienfi, Joanne Civitatenfi, Bartholomoo Egitanienfi, Bcnediâo Palentinenfi, & fratre Salvato Lamecenfi, eeccleflarum epifeopis, fand* Compoftellan* eeclefi* fuffiaganeis, & nonnullis aliis procuratoribus, tam dominorum Ulixboneo. 4c Eboreo, epifeoporum ecclefiarum, k quorumdam aliorum capitulorum cathedralium ecclefiarum provincix Compoftellame, infanâopro-vinciali concilio in ecclefia cathedrali Salmantina, diTpooente Domino, celebrato, ad laudem Dei dc totius curi* fupernorum, nec non ad reformationem noftrorum, ft correâiooem debitam fubditorum, & manutenendam ecclefiafticam libertatem, h*c unanimiter ftatuenda duximus qu* fcquuntur.

3. Per fpiritum Dominus *Jefns* Chriflus fpirituales ad capiendos homines faciens * paftofct, jjjjj jâÇU rxiifcriae, & je hm>fecis eduâos, in divinorum conclirios retibus mandatoArum, Uli obedire faciant, cui fervîre eft regnare: & qui in medio congregatorum, juxta prxeeptum evsngehcum, confidentes ipfos, juxta darata canomoq ad conciliem conveni-re, in quibus poflint mitti retia captura, ad educendum hujufmodi multitudinem dehujufrnodi voragine 4 curiofa Redemptoris hominum liberam ferviratem. Eapropter cum ad expedidonem utilitatis publics, & ob eamdem ad concilium venientes plena debeant fecuritate gaudere; ftatuimus, ut fi aliquis vel aliqui archiepiicopo, feu archidiaconis, vel abbatibus, «aut aliis quibufcutnque perfonis ecclefiafticis, nvel eorum familiaribus, ad provinciale concilium vel fynodos venientes, in veniendo, flando, vcf redeundo, in perfonis aut in rebus injuriati fuerint, vel damna notabiliter intulerint, fint ipfo faâo excommunicationis fententia irretiti, & excommunicari, cum fuis fautoribus, auxiliatoribus, & confiliariis; & per finguiorum prolatorum direccfcs tamdiu nuntientur, donec fatisfa&ione promifla, a fuit dimcefanis meruerint abfolutionis beneficium obtinere.

I. *Dt efficit viterii.*

4. Confentaneum rationi non putamus, quod in concilio pridie nobis relatum exftitit per nonnullos ecdefiafticorum, quod epifeopi, pr*. lati, decani, archidiaconi, & alii inferiores, de jure vel de confuetudine, vel ftatuto, jurifdiâionem aliquam exercentes, vicarios feu aliquos officiales, vel altas perfonas, qu* debent eorum vices fupplere, cognofcere, vel cauflas ecdefiafticas terminare, conftituunt peregrinas; bénéficiâtes in ecclefiis, quorum funt epifeopi, vel nofcuntur dignitatem ratione aliqua obtinere, inhumaniter poftpooentes, in gravem totius dicecefis fit eeclefi* lcflooem. Ideo facro approbante concilio ftatuimus, ut epifeopi, decani, archidiaconi, vd alii dignitates, vd perfonatus habentes, jurifdiâionem ordinariam obtinentes, viros providos de gremio eeclefi* cathedralis litterarum fcientia proditos, fi re» perire potuerint, ad exercendum eorum vices, eligere teneantur. Qui cum ipfi fuerint abfentes, vd prclentes, & fua jurifiliAione uti non valuerint, lft* perfon* fic ele&e vices fuas poflint m omnibus exercere. Si vero extraneas perfonas, & non de gremio eeclefi*, poterunt invenire, decernimus tale non efle ulterius admittendos.

5. Ceterum quia nonnulli vicarii feu officiales io petenda & exigenda caaceilaria rationis metas excedere non verentur; fub pona excommunicationis, ratione contumaci*, decem; pro littera cum participatuibiu, quindecim; pro littera abfolutionis, xx. denarias recipere valeant, & non plure*. Pro litteris vero collationis, feu prcfattatioou m beneficiorum, qtdlibet epifcopus taliter ordiri faciat in fua die-

II. Dt tfftUttittihu.

6· Congregato ad civitatem Salmantinam concilio, confidentium relationibus eft proba* tum, quod nonnulli ecclefiarum prxlati, epifcopi, vel coram vicaril, & alii inferiores jurifdiâlooem ecclefiafticam exercentes, appella* tionibus legitimis minime deferentes, contra appellantes procedunt indebite, eorum perfonas capiendo, vd fuis rebus exfpoliando, vel aliter contra eos nequiter procedendo; eapropter volentes hujufmodi exceflus remediis debitis obviare, ut perne faltem formidine deinceps a fimiltbus arceantur: prxfenti conftiratione pro* videndum inviolabiliter ilatuentes, quod fi quis in judicio, vel extra, a fententia vd gravamine duxerit appellandum ex cauffa probabili, que fi vera edet, deberet legitima reputari; & epifeopus pendente hujufmodi appellatione, appellantem ceperit vel capi mandaverit, feu bonis (uis fpoliaverit : fit ab ingreffu ecclefix penitus interdiâus . Et fi inferior epifeopo , qui diâum appellantem ceperit, vel capi mandaverit, feu fpoliaverit, ux eft diâum, incurrat excommunicationis fententiam ipfo faâo.

7. Pnecipimus etiam in virtute fanâx obedientix, & fub excommunicationis pcena, univerfis & fingulis fanftx Compoftellanx ecclefiç fuffragancis, & eprum vicariis & officialibus, quibus appellationibus ad Compoftjellanam ecdefiam intimatis ex cauffiis probabilibus, qux fi verç effient, deberent legitime reputari y deferant reverenter.

III. Dt vitt ü boMjlttt clericorum.

8. Ur verbera patris, & ubera matris habens mater ecclefia, Gc corripit filio· delinquentes, ut correâos confolariquis reficiat uberiste: * virgx paifim paiccretur, filios videntur oditi? ; cum eoi proprix relinquentes libertati, curam negligunt eorumdem / Quia Dominus tunc vehementius eft tratps, cum delinquentes monita rcfpuunt prxfidetuis. Quia quos diligit, corripit & caftigat, ut caftigatos uberiori gratia profequatur.

tftrfitfii, ««* pareo·

p. Ideoque attendentes (quamquam per dominum fratrem Berengarium fuerit non tam provide quam falubriter conftiiunnn, quod clerici publici concubinarii certas incurrant privationes fit pcenas, juxta tenorem conftitutionis qux incipit: *QuttroiccMlrt cltrictt publicetct». cubntritj nuiltt itâtntu muMtvtritt cm^iittttt* & mb *ftterint pinserit obfervtlt;*) ftatuimus, & in virtute fenâx obedientix excommunicationis poena diftxiâe prateipiendo mandamus univerfis & fingulis pariatis provincix Compoilcllanx, ut fupradiâam **conftitutionem in fupra**diftos hujufmodi clericos publicos concubinarios, & eorum publicas concubinas, faciant exfecutioni debit*demandari: adjicientes, ut quicumque cccleflarum Pallores concubinas publicas clericorum elapfia monitionibus in pnediâa cooftitution· comentis, in eorum ecclefiis faciendis , ecclefiaflicx tradiderint fcpuhurx , in excommunicat! >nis fententiam incidant ipfo faâo,

10. Omnes quoque, cujufcumque ferus, conditionis, aut flarus exfiiteriot, qui tali nefande fepulturx interefle pnriumpferinf, excomtmumcatiooie fententix deccnuau· fabjacere ;~'*****T*' dt tales fupradsaos per loca dsceccfis minime abfolvcndos, donec quinquaginta morapetinoa ufaalts monetx perfolverint, cathedrali ecdcfie applicando·. o

IV. Dt njUtKtMhu.

It. Quoniam indiflblubilem veritatem ecclefix per incifum vcftimcntnm Domini falubriter defigoatam illi cognofcantur incidere, qui adverlus fux matris ecdefix ubera recalcitrantes nequiter ecclefias de laicorum manibus, contra facrorum inftituta canonum, recipere moliuntur ; facro approbante concilio, decernimus clericos quofeumque, ecclefias feu ecclefiaftica beneficia, aut claves carum, vel domo· ipfa* tum, temeritate propria recipientes de manu laicorum, ipfofaâo k excommunicationis competebat ; ac reddantur inhabiles ea vice eadem beneficia obtinendi c & fic a patronis eorumdem beneficiorum, feu aliorum concorditer c prxfentcntur.

Ftr1t *** fn· **·

V. Dt ittinùi

12. Cum 4 partte miniilrorum Dei t turba «mula laicorum , qux ecvicfix frplus inquicf· cit, timorem ante oculo· fuos non proponent, cônfecrata Domino cxfecrabilibus conatibus GM in prxdam detrahant & rapinam; fuis reverendis patribus & miniftris pro dileftiooe odium fit injurias · tam frenetica reddens pro miniftcrio falutari: ut tantis injuriis obfequio refiflatur, quia valde iniquum & ingens facrilegium eft quidquid vel pro remedio peccatorum, vel pro falute aut requie animarum unufquifque..........ecclefix contulerit, aut reliquerit, ab his , a quibus maxime fervari convenit , Chrillianis, in alios transfert! vel converti; non fine gravi turbatione referimus, quod nonnulli iniquitatis filii decimas, oblationes, & alia bona ecclefiarum prçfumunt auâoritate propria damnabiliter occupare. Idcirco ftatuimus, ut quicumque decimas, oblationes, & alia bona ecclefiarum auâoritate propria capere, confifcare, invadere, feu quomodolibet indebite occupare prçfumpferit, eo ipfo fententiam excommunicationis incurrat, a que nifi fatisfaôione prçmifta, minime abfblvatur. Mandantes infuper quod prelati conftitutionem felicis recordationis f Fe. Pape V. quç incipit, ΛΖ»-i"·*α*B* *tiqfi,* faciant publicari diebus Dominicis, fit feilrvis.

4 Ftrtt pan».

13. Quoniam nonnulli laici avaritiç nexibus exempti, in folutione decimarum fe exhibent, in fuarum animarum periculum, négligentes, variafque fraudes in propriç (alutis damnatione reciprocas &.... cautelas contra jura, lo non modicum ecclcfianup difpendium, conficere moliuntur , ut decimas integre non perfolvant : non advertentes quod feriptum eft: Quia non mihi reddidiftis decimas & primitias, idcirco in fame & penuria vos malediâi eftis, & pro decimis & primitiis quç petierant ut. a vobis darentur, ubertatem pagorum veftrocum, & omnem frugum abundantiam perdidiftis.

Mtlmb.j.t.

14. Quapropter ftatuimus, ut decimaram folutionem poffit ab eodem exigere, cum in fanât Dei evangelia · exigitur juramentum . Qiodque idem fufpeftus omni excufationc poftpofita, cum exaâum fuerit, teneatur , quod dc omnibus, dc quibus Deus omnipotens, m 6-

«Λ*"* **" '*****'

gaum fin* uxiverfaJtf domitui,- dari decima* Actrdos induM ordinavit, vel jura ipium ad dandum adfiringunt, decimam perfolvat integre abfque fratsdc. Qpod fi juramentum hujufmodi fubire noluerit (ut prçœittitur) requifitus, tamdiu excommunicatus publice nuncieiur per ecclefiarum redores, quoufquedidum tabeat juramentum, vel folvat decimam integre.

15. Intelleximus fide dignorum relatione, quod nonnulli prçdia excolentes in certis parochiis, conflitutam ecclefiam parochialem, ad quam decimç prçdiorum exfpeflare de jure nofeuntur, enormiter lçdunt, per fubtiaâionem debitarum decimarum, alterius parochiç fe contra conftitutionem Cardinalis legati parochianos faciendi, interdum quotumdam locorum vicinos, in quibus locis (ut atteritur) de confuetudine reproba obfervatur, quod vicini illorum locorum duas parta decimç eeelefiç illi folvant, cujus tant oovitcr faâi parochiani; quamquam prçdia ex quibus decimç proventant, in alia parochia, cujus parochiani prius erant, fituati nofcantur.

16. Cum ergo decimç ecclcfiç debeantur illi, in cujus parochia prçdia excoluntur, nifi ab alia ecclefia per prçlcriptionem debitam fint iubtraflx, prxfenti decreto fancimus, quod qui femel alicujus ecclefix parochianus fuerit, alterius fieri non poffir, nifi domicilium totaliter in alterius parochiam transferendo: & tunc perùnales decimas illi folvereteneatur ecclefix, in qna receperit ecclefiaftica facramenta: prxdiales vero folvat illi, in cujus parochia tant prxdia fituata: rlifi aliud dd confuetudine prxferipta legitime obfervetur.

VI. *Dt* Û* *vteeretiant ftnDorttm.*

17. Cum deceat domum Domini fanftitudo, dc expediat ornamenta ecclefiaftica munda effe, ftatuimus, ut prxlati & ceteri, quibus vifitationis officium competit, de confuetudine vel dc jure, in vifitando adhibeant diligentiam, ad quam de jure tenentur. Specialiter quôd clerici ecclefiarum redora mundas teneant ecdefias & ecclefiaftica ornamenta.- & quod fanâiftimuœ CorpusChrifti, crilma, fandum oleum catechumenorum & infirmorum, aras, corporalia, eruca, calices, & patenas faciant fub fideli cuftodia obfervari. Quod fi ecclefiarum redora hcc facere negligenter omiferint, per fuos vifitatores pœna arbitraria caftigentur.

18. Prxfenti etiam conftitutionc fancimus, quod ttniverfi & finguli redores provincix Compoftellanx a fuis dïœcefams annis fingulis recipiant novum chrifma, vel ab aliis, qui illud ex officio tenentur diftribuere, pofiulent & requirant, dc utantur eo, prius veteri concremato: alioquin utentes veteri chriimate in baptifmo, ipfo fado per fex menfes a perceptione beneficii, négligentes vero in petendo per tres menfes, ab officio fiant fufpenfi.

19. Cum inter cetera /aeramentum Eucharlftix fit a eundis fidelibus prxerpue venerandum; fle ad noc relatione pervenerit fide digna, quod in multis partibus provincix Compoftellanx, quando aliquis infirmatur, & petit fibi (aeramentum Eucbariftic miniftrari, quod reflor, five facerdos, qui portat faodiffimum Chrifii Corpus, in portando debitam devotionem & reverentiam non obfervat: idcirco (latuimus, quod quandocumque *contigerit* hnjufrnodi facramentum alicui miniftrari, quod fahlwm fispcrpdlido ai collum ora[t]um deferendo, v... mundo Gura caficem pofito honorifice, ante peftus deter* com omni reverentia, dt cum cfnce, hunioe precedente, alteroque campane fimiram faciente, ui ex hoc apod fideles major devotio augeatur. Quod fi (ecus facere pretampferit, condemnamus ipium ex nunc, quod folvat pro fabrica cathedraits ecclefix fexaginta folidos ofualis monete. Ceterum, uthujulmodi debita reverentia cum devotione & afleâione affidua obfervetur, untverfis d[fingulis Chrifti fidelibus attbeiantibus fandum Chrifli Cor. pus cum ducitur ad infirmos, quadraginta dies de injunftis fibi pcenitentiis in Domino relaxamus.

10. Alma mater ecclefia, gloriofiffimi Domini noftri Jesu Chrifti in fuis Sandis, & in ma/eftate admirabili laera veftigia prolequens, ÔC exemplo duda laudabili, egregios dodores quatuor duxit venerabiliter honorandos, & eorum feftivitates fub officio duplici per univerfas orbis ecclefias 1 celebrandos. Nos igitur ejufdem, matris vcftigiis tnhrrehres, attendentes tjuod egregius dodor beatus Ifidorus, de Hifpania oriundus, & Hifpalcnfix" archiepifcopus, ipfam matrem ecclefiam multipliciter fuis facris feripturis & eloquiis decoravit, & quod ejus facrum corpus in partibus Hifpanix, fcilicet io civitate Legionis, reconditum b obfervatur, prout ejus merita totam Hifpan[redacted]m, ipcciafircr terras domini Regis Caftellz & Lcgionis, credimus multifarie liberari; flatuimus & ordinamus, ut feftiviratem ipfius beati Ifidori confefloris & do&orts per univerfas ecclefias noftrx provinciç annis fingulis perpetuis futuris temporibus fimiiiter celebretur: & hoc idem de beatiflimo Ildephonfo Toletano archicpifcopo prçcipimus obfervari.

a Fundem lebraado.

b **[redacted]**. lervarur perqjf ejus,

VII. *Dt cbftrvaiitié jtjitwritM.*

21. Cum Quadragefimç facrum jejunium fit quafi totius anni decima dierum, & omnipotenti Deo decimas omnium bonorum nollrorum jubemur: & quorumdam ingluvies ad tantum in facro tempore profitait, quod non folum jejunare non novit, verum etiam a carnibus non ceflare non erubuit: ea propter hxc prxfenti approbatione concilii duximus fiatuendum, quod nulla utriufque fexns perfona, poftquam ad annos diferet ionis pervenerit, carnes comedat, nifi fit egritudinis necciiitatc vel famis inedia conflluta: alioquin fcienter, vel negligent!! * fapienti, vel crafla, conftitutionis hujufmodi irantgreiiores fcniennam excommunicationis io* currant.

* *Drej,'tt* f^re ωη**

· f «t m,ît P"**.

22. Hoc idem de Quatuor temporibus ducimus fiatuendum. Vendentes vero vel ementa publice carnes temporibus tapradiflis, fint ipfo faão fententia excommunicationis irretiti. Prxfentem nempe conflitutioncm *in* conciliis fynodalibus annuatim epifcopis & redoribus ecclefiarum in fuis ecclefiis, quater faltem in anno, jubemus in virtute fanâx obedientix publicarc.

VIII. *Dt iauunitett Ktl&tricH*

13. Pervenit nd not, quod multi viri, tarn eockfiaftici qoam etiam faaculara, immunitatem ecciefiaiiicam violâmes, confugientes ad ccclefiaa vcl coemeteria ibidem capere de ligare vio·

ANNO CNKtm ?"·.

vinculi· nou verentur: non attendent·, quod fanâa mater aerfefia eamdam cosrfogientibu· immunitatem *raftat, nifi'. publicè evicatur rk, vel noaoriua depopulator agrorum, velim* mussitas ecclefi· fiscrit frada.

14. Et propearea prssfeoti coocilto dnxinsns ftatnendum, quod nulla clericali· vel inculari· perfona ad ecclefiam coofagieotem inde extrahere Audeat, aut ibidem capram detinete, vel aliter, ioduium, nifi jo cafibmfupradiâis * de quibus prim fidem, ecclcfiaftico judici, loci Ordinario, vel ejus vicario, omni* no jubemus. Alioquin tam capientes, retinentes, cuftodieotes, & mandantes in aliquo i(lorum cafuum fententiam excommunicationis incurrant.' a qua eos abfolvi nequaquam volu- B mus, nifi prius ecdcficvel perfone de facrifegio & injuriis fatisfaciant competenter.

• Dert, fcctrw

15. Ne ad arboris radicem feeuris noftri ju-, inb-didi pofita, permittat nociva A peltifera'fob- germinaque per praecipitem & audacem tenacitatem multorum in aliorum innocentium damna & fcandala *cotura* libertatem ecclefiafticatn crefcunt, lublimius fe damnofius dilatantur: hinc eft, quod nonnulli peltiferi palmites libertatem ecclefiafticam, nunc ipfarum ecclefiarum violatione, nunc vero earum deteftabili incendio, infringere molientur. Proinde tales criminatores volentes perfequi, ut tenemur, eorum horrendam malitiam deteftantes, ftatuimus, ut praelati dt ecclefiarum redores, C hujufmodi incendiarios, vel violatores ecclefiarum, moneant, ut ecclefiis fle perfonis, quibus incendia & damna hujufmodi intulerunt, plene fatisfaciant, corrigant, & emendent, ut abfolutionem excommunicationis, quam ipfo faâo incurrerunt, obtineant, ut tenentur. Quod fi moniti facere neglexerint, eos quos eifdem conftiterit fore propter prstdiftum excommunicationis vinculum, mandantes faciant excommunicato· publice nunciari, ac etiam evitari; donec congrue fatisfaciant, ut eft diâum, fit cum litteris fuorum dfaecefanonsm rai veritatem con. tinentibus applicalTe confpeâum rstprefentent.

crdwegrr-

Hie dtfft eJ>ieùi ·

16. Belatum eft facro provinciali concilio per nonnullos, quod aliqui judices, & alii te- D nentes in Compoftellana provincia dominium temporale, clericoa capiunt, vel capi faciunt tonforatoè in cafibus a jure eiidem non conceflis, eoa fois opprtffiondsus, catenis, feu carceribos mancipant»: nonnulli commeodatarii feu carcerarii ab eifdem clericis fic carceratis extorquent pecunias fe alias res temporales indente & injufte, in derogationem non modicam ecclcfiaftico libertatis.

>7. Ideoque prefenti conftitutione fancimut, ut nullus judex, feu quevis alia faxularis perfona, clericum capiat deferentem tonforam fe habitum clericalem, nifi in facinore repertum, ut eoo fugiat, fe tunc ipfum curias ecdefiaftice tradere teneatur; ita quod carceribua feu E prifionibus fatcularibus minime mancipetur. Alioquin capientes, mandantes, fe ah eiidem clericis aliquid ratione careens exigentes, tamdiu excomnranicati publice nuocientur fe evitentur, quoafijtt fic captum euris· ecdefiafticꝰ reftitnerfot, fe ablata.

18. Sedula noftra fpeculationu ohfcquta, fe fidelia conflanti· saerita, qu· fanâa mater ecciefia proeeltofis prefla turbinibus fibi featfre debet adeffe pro recipiendo robore pacifico fui ftatus, cum contra ipfiun nunc fortius taarde. feat dofofa calliditas piurimorom, tanto fpiri* tuali potati· indtfeffum contra........................" bujufinodi dotofaa machinantes debent ferven- fibi tam patenter quam virili- ter afiftamus, quanto ipfam perfecutorum vehementius iufeftant jacula fe perturbent. Sane la fanfeo provinciali concilio per quamplurimos eft *perlatum*, quorumdam horrenda malitia fe abominabilia nefanda foperbia, qui Dei timore poftpofiio, non folum perfonas privilegio ecdeuaftico decoratas invadere non formidant; verum fe jurifdiâiooem ecclefiafticam fpiritualem fe temporalem, vel earum alteram, vel ecclefi· dominium temporale, in Compoftellana provincia occupare fe perturbare modis plurimis moliuntur.

ANNO cmuart

*9 Verum quia * commoventibus oculis lioc fine animarum periculo non pollumus preterire, quia facilitas veniae incentivum tribuit delinquendi; fe ideo quos Dei timor a malo non revocat, fptritualis *lallem* pœna a peccaro debet cohibere; pnefenti conftitutione fancimus, ut quicumque jurifdiâiooem ecclefiafticam, fpiritualem feu temporalem, vel dominiumecclefiis, vel perfonis ecclefiafticis, a jure, confuetudine, vel privilegio fpeciali, eifdem, vel eorum cuilibet competentia, occupare, impedire, vel perturbare praefumpferint, Ceu aliter quomodolibet mandare confilium vel auxilium lacientibus dederint, fi perfona fuerint Cingulares, eo ipfo fententiam excommunicationis; G vero collegium vel univerfitas, civitates, cadra feu loci alterius cujufcumque, ipfacivitas, caftrum, vel focus, interdidi incurrant fencentiam ipfo fado.

• Firtr.conniveotibu».

30. Ceteram, quoniam una fanâa eft mater ecciefia Chrifti *fponfa, fe ideo excommunicatur io una* ecciefia lo omnibus aliis excommunicato· debet cenleri; fe qui partem laedit, totum corpus ledere videtur; ideo ftatuimus; ut quicumque Epiicoporum Compoftellanaprovincia fuerit per alterum requifitus, ut tales occupatores feu violatores ecclefiaftica jurifdiâiouis excommunicates vel interdiâos faciat publice denunciari. Et fi non fecerit poft biduum a requifitionis tempore, poil unum menfemcontinuum ab officio facerdocali fit penitus interdiffus,

IX. *Dt cinJtfliat wtetrntwuo*

31. Quoniam clandeftitM matrimonia funt a jure fe SS. Patrum conftitutionibus reprobata; fe multi hoc non obftante, fequentes potius voluntatem quam judicium rationis, in gradibus contiitut*tone* canonica *interdiâis contrahere non* verentur; pnefenti conftitutione duximus ftatuendum, ut contrahentes clandeftina feienter in gradu prohibito, prater excommunicationem, quam incurrunt ipfo jute, fe presbyter ac etiam idles, qui tali dandeftino matrimonio faciam prarfeatiam exhibent, centum morapetinos ufuaîls moneta epifcopo loci folvere teneantur. Vannia amem in Jure contenta fieri volumus ifto modo: quod contrahentes vel veniant ad ecclefiam, vel * ecclefiam foris ipfius, videlicet in Miffa, aut debita bora miff· ibidem populo congregato, pnediâa vannia, ut eft juris, per psobyteruoa publicentur.

X. *De ttafeagtiaiMt tf agùùtMt.*

31. Cum Felicis recordationis Papa Oemena V. provide decrevidet in concilio Viennerfi, cos

"amwv""·0· 'lui fcienter in gradfaaeonfanfuinitatis vel aftmitatis couftmatione canonica farerdiâà, ant cum moniaUbus marrimooialistr contrahere non verantur; necnon religiofoe * moniales, aut clerico· in facris ordinibus conftitnto· matrimonia contrahentes, fubjacere exeotnnrontcarionis lentento ipfo faâo.' & prolati circa cfofilem conftirationis publicationem fuerint haâenus négligentes: ftatuimus, flt in virtute fande obedientic procipiendo mandamus, ut in catbedralibus & parochialibus ecclefiis, in quatuor anni feftivitattes prneipuis, flt diebus Dominicis totius Qpadragefims, didam generalis concilii conftiturionem faciant publicari.

CHjum uas.

XI. *Dt facundis nuptiis.*

33. Inter cetera qua: officio praelatorum incumbunt, hoc procipue defideratur & queritur, ut fubditorum, maxime ecclefiarum reâorum, ignorantia, qu« mater cunftorum errorum efle dignoicitur, eorum vigilantia propellatur. Sane quia certo didicimus, quod plenque fimplices clerici & redores quandoque per Juris ignorantiam fecundas nuptias benedicunt; non attendentes, quod facramentumhujufmodi iterari non licet, 6t flc de facili corruunt in errorem; proinde ftatuimus, quod prolati in^ fuis diœceubus, in virtute fanâe obedientie, capitula *Dt facundis nttptiis ntiuime bnediendis*, qua: incipiunt: *CepstuUrttun, &: Cepititittne tutent^* fuper hoc fandis a patribus edita, faciant publicari.

XII. *Dt Jnieis if Strrtinu/.*

34. Qpia imprzvifis jaculis homo flepe percutitur, que fi fiiiflent previfa, vel pomiflent vitari vel levius fuftineri,' quibus expedit in proceflibus initiis opportunis remediis fubveniri, ne amplius cum inultorum fcandak) in fuarum animarum periculum damnofius invalefcant: ea propter deteftabilem quorumdam Chrjftianorum abufum, qui Hebraeos & Sarraccnos in firmitatibus fuis, flt nonnumquam io convalefeentia, pro fuorum corporum cura advocant, dcabeif-Ѳdem medicinas recipiunt; non attendentes ipforum malitiam, quae^fub velamine chirurgis & medicine callide infidiaotur, flr nocent populo Chriftiano volentes pro viribus exftirpare; ftatuimus, ut nullus Chriftianus, clericus vel laicus, in infirmitatibus, vel etiam convalescentia, aliquando Sarracenum ieu Hebraeum vocet, ut ab eis medicinam recipiat.

3). Qui vero contra promiffa, *ieu promif.* forum aliquid attentare prrfumpferit, perdiaecefanum, vel ejus vicarium, ab introitu ecclefir flt communione fidelium arceatur: & fi io. fidelis fidelis filium nutriverit, feu laâaverit, vel fidelis infidali ut mancipium famuletur, feu familiariter feripferit, in excommunicationis fententiam ipfo faAo incidant.

- r ·h /. fe-Jı molaritcr («ΓΟΝΟΙ.

36. Quoniam Moyfas legislator, prout facra narrat hiftoria, innocentes juflit, ne appropinquarent tabernaculis peccatorum; ex quo pro. fefto monftratur, quod illis infidelibus mentis & corporis non debemus appropinquare * conceflu, quia Deum in fuis fidelibus provocare multipliciter injuriis non verentur. Sane ex fide digna fideli infinuatione percepimus, quod ludsis, five Sarracenk, non fine gravi divin majeftatis offenla, dt Chrjftianorum fcandalo fcrupolofo, domos, ad habitandum continue circa ecclefia·* fpfimnnqoe coemeteria indeceas. ter conducuntur*. Et propter hoe volentes cir. ca promifla ialubft remedium adhaere; ftatnimua, quod nullus de cetero Hebrous vel Sarraccnus, vel qukumouc alius a fide catholice alienus, in domibus feu hofpitiiaecclcficipfius, aut ccemetcriis coorieuis inhabitare profumat aliqua ratione; nec Chrifliaui eifdem infidelibus didas domos conducant, feu conduci faciant ullo modo. Alioquin hujufmodi conducentes fupradiâis infidelibus domos contiguas ecclefiis vel coemeteriis, ut eft diâum, incurrant excommunicationis fententiam ipfo faâo. *i*

confefk.

ANNO CHMSn ·III·

XIII. *Dt rtpteribm.*

37. Secundum utriuique Juris ftatuta, animalia quibus aratur terra, flt femina portantut ad agrum, congrua debent (ecuritate letari. Idcirco ftatuimus, ut laici injufte auâoritate propria praedia, animalia, feu alia quacumque ad hujufmodi, feu alia ruralia officia deputata, pignorare, depraedare, feu intervadere injufte profumpferint, ipfo faâo fententiam excommunicationis incurram, donec fatisfaâione piaemiffa, abfolutionis beneficium affequi mereantur.

XIV. *Dt ufais.*

38. Quoniam nonnulli avaritie cauffa turpi* lucra feâantes, obliti divini praecepti, quo diâum eft: Qw' *pttuniem aon dedit* ad -/*-r<<, impelli publice in ufurarum voraginem non verentur, non attendentes, quoniam ulurarum crimen utriufque Teftamenti pagina deteftatur; ftatuit hoc fandum concilium, omnes & fingulos qui de cetero manifefte ufuras exercuerint, ipfo faâo excommunicationis fententic fubjacere. Ac fub obreftatfooc divini judicii praelatos teneri ad faciendum eofdem ufuratios manifeftos publice nunciari excommunicato* per fuas dioecefes diebus Dominicis & feftis.

XV. *Dt fartiltfiis.*

39. Firmitate ineffabili eft tenendum, juxta canonica inftituta, quod omnis inquifitio flt omnis conjuratio, qu- a divinis flt magicis, vel ipforum daemonibus, in idolorum cultum expetitur, mors dicenda potius, quam *flt qui eam feâantur, fi fe non correxerint, ad «ternam damnationem tendunt. Ideo pnefenti coo ftitutione firmiter inhibemus, ne aliqui ad fortilegos, maleficos, *incantatores*, divinatores, ab eis fuper fuis, vel aliorum aftibusconfilium petere, vel eamdem ignominiofim artem quomodolibct exercere prolumant: alioquin contra facientes ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrant. Prolati -vero, praedicatores verbi Dei, in fuis fermonibus auguria diffuadeant omnibus Chriftianis.

* *Hic tU-*

XVI. *De ptnitnsiis if rtmifiunibus.*

40. Cum ad ncceffitatem faluti* pertinear facramcnrorum perceptio, ubi poteft recipi, & contemptus mortem ingerat animaram; praefenti conftitutiooe fancimus, quod reftores eeckfiarum parvulos natos baptiaare non negligent, quam cito commode Geri poterit, & infirmis petentibus Poenitentiae, Eucharifti-, fle extreme Undionis (aeramenta praeftare. Alioquin

ANNO CMUSH «»»»

"quin fi per eorum culpam vel negligentiam fu- A pradi&izdecetferim facramentie hofutnaodi non receptis, eo ipfo presbyter officio perpetuo fic beneficio fit privatus.

41. Ceteram parochiales pre>yrtri quater in anno in fuis ecclefie notificare publice tint ad ftriâi, quod omnes fideles Chrifti tenentur peccata fua omnia confiteri, fic fufeipere reverenter, faitem in Paicha, Euchariftix facramrn. tum: ad hoc faciendum crebris admonitionibus eos inducant. Qudd A non fecerint impedimento cedante, viventes tine icandalo * fieri poterit, ad ecclefiam non admittant, fic morienti. g bus denegent ccclefiafticam fepulturam. Sane parochialibus, qui de plebis cura tenentur epifeopis rationem reddere, inhibemus io virtute fanftx obedientix, fic fub excommunicationis pcena, ut omnium narochianorum fuorum nomina in uno libro feribere teneantur : ut fahcin vifttaiionis tempore potitat fuoepilcopo intimare illos, qui (aeramenta recipere noluerint, ut per ipfum epifeopum ardius puniantur. Volumus infuper fit mandamus, ut quicumque pa-rochianus alias fuerit infirmatus, Mox a proprio vifitetur redore, fic invitetur ab eo ad confeffionem fic poenitentiam, fic ad perceptionem Corporis Chrilli, fic recipiendam ultimam Undionem, fic ad confedionem tcftamenti, fi viderit expedire.

' Tern, fi feri ·

4». Cum non folum poenitentia verbalis, fic praecedente contritione legitima, fit neceflaria ad falutem animarum, verum fic exterior farisfaftio, fi fieri poteft, eft neceffario adhibenda ; fane per indulgentias qux fiunt per epifeopos D vere ponitentibus fit cosjfeflis, poenitentia quampluriter enervatur, fic humana fragilitas ad peccandum femper prona facile labitur ad delsfta, cum fic juftus fepties cadat ta dle; idcirco rcw media aliqua faut adhibenda, quibus medianti-bus animer * non pereant, fed a morte convalefcant: de communi confilio fic aifenfu omnium in fan&o provinciali concilio prxfentium, prxfenti decreto duximus ftatuendum, ut metropolitan! ecclefias Compoftellanx, quoties viderint E expedire, fuis proptiis, fic fuprum fuftraganeorum fubditis, duodecim quadragenas Indulgentiarum potitat confeflis * vere petentibus induiSre . Et hoc idem per omnia in quolibet impoftelianx ecclefix fuffraganeo volumus obfenari.

trnrt mymtan.

* ftru, Wt P» tcaubui

XVIf. *De fmtniie tttcementvceiieiUi.*

43, *Cum* medicinalis excommunicationis *it*-gitta fauatorum adhibeatur vulnerSxu, ac in peccatis plaga pia perfecurione fanetur ; ut poll remedia talutia obtenta illi admittantur intra materne vifcera metans, qui exigentibus fuis culpis ab eifdem fuerant longius *feparati* ; fane non line mentis turbatione referimus, quod iniquitatis filii, fit Beelaebub, * charitato inii-gni, excommunicationis, fufpenfionis, feu interdi&i, feu anathematis fententias, qux pro corrigendis exceflibus a prxlatis ecclefiarum contra rebelles, fit inobedientes, rei aliter incorrigibiles promulgantur, per fe vel per alios impediunt ne prodeant in publicum.* quarecrimina impunita remanent , dum ceofurx ecclefiaiticx non paretur. Qua propter praetenti decernimus fanâione, omnes» fingulos utriufque fexus, qui potenter fic malitiofe fententias pixlatorum provincia Compoftellanx contra fuos fubdttos latas, per fe vel per alium ne publiceij(ur impedierint, excommunicationis femen-tix fubjacere.

* Fc--*. C^-U1 c·

44. Nimiam cauflam ignorantiae praecidere volentes, (latuimus, fic in virtute fan&e obedientic diilr&e praecipiendo mandamus, quod epifcopt fandx Compoftellanx ecclefix luflraganci fupradiâas conilitutione* infra unius mentis fpatium fub tigillo noftro habeant illas ; quas in prima (equenti fyhodo, fic deinde in fuis *iyno* dis annuatim, faciant publicari.

45. Leftx fic publicatx fuerunt fupradiftx confiitutiones in ecclefia cathedrali civitatis Salmanticx xxiv. die mentis Maji, anno Domini milletimo trecentefimo quinto , prxfentibus tic fupradiâo reverendo patre fic Domino D. Joanne arehiepifeopo Compoilellano, ac etiam dominis Laurentio Satauntino , k reverendo fandx Lamecen. ecclefiarum epifeopis. Ac etiam Petro Didaci de Fraftamara.........de Rx-gina, Joanne Sancii de Cetrato, Didaco Lupi de Ledeftna, Sancio Lupi de Majarcho, fic Belafco ' major procurator domini epifcopi d El-bren. fic multis aliis, tam clericis quam laicis, probis viris. dFr.,Ebo-

g *trictano.* *hHicJrfat* e F>»,ma-l0'' p'0™* rea.

46. Et ego Ferdinandus Guodifalvi de Caldas, portioorius Compoftellanus - publicus ec-clefix, Apoftolica audoritate Jcâloni fic publicationi fupradiftarum conftitutioourn pnefens fui; fic feribi feci, fic mandaro (oprafcriptorum dominorum archiepifeopi fic epifeoporum me fubfcripfi cum folito tigno meo. Et ad majorem certitudinem mandavit dictas dominus archiepifcopus didas confiitutiooa tigilli fui munimine roborari.

«xatiut.

concilium bituricense

A Fulcrando archiepifeopo, cum fuffraganeis celebratum, *16.* Kal. Novemb. anno Dom. MCCCXXXVI.

TITULI STATUTORUM.

J. *Vf rffyitf /eroni dterettb/, pte ipfer fpe-Bai.*
3. Pr *tltricit cnfaetb dnuittatifett beNtuin tf fafertfO.*
4. *Ut feeerdettt bit eat ter* rs mra/ir *etbbmt.*
4. *Ut rtligitf tf Alii tceMeflici ebfUetnt e* teter-*eittmiii.*
y. *Vt fervttrr* eep. Staturum *i» 6. it rtferiptu.*
é>. *Ut tttetuebt* M *rwatalS eut Meet* «rrw *ttmefterie.*
ŋ. Uf *eleriei tf religidi it atrii/ fectderiiiu* am *edooent ecebfieftieu.*
8. *Dt relipof/ txtrt nligieeeot otereetibtit.*
9. *Dt httrrij* derogamus, *ent* in juris fubGdium.
10. *Ne relig^/i tf ebriet tenent freerie/.*
11. *Nt eeebfieftici eeebfiefticr/ ed jndicieie* vov* *ent feaiere.*
11. *entre oirUetet ecel<fafticeni jttrifdilheneiK tf liberteteto.*
1$. *A* qeikes *eifalvi poffint tttriettret liiertetit tf jerifdiDioel/ ecclefieflice* .
14. *Vt inc ftetnte pttilicenfitr, tf feeerdete/* or-*reri nr/e ctfiem bebeent.*

PRÆFATIO.

NOS Fulcrsodus Dei gratia BituricenGs srchicpifcopos una cum venerabilibus fratribus & fuffraganeis noftris R. Lemovicenfi, B. Caturcenfi, A. Tutelenfi, gratia ejufdem epifcopis, Bituricenfe concilium provinciale te* nentes, & pnodeceflorum noftrorum Bituficenfium archiepifcoporum veftigia profequenres, conftiuitiones & ftatuta per ipfos predeceflores noilros retroaâis temporibus in fuis provincialibus conciliis edita & falubriter ordinata, ne quis praetextu tarde publicationis eorum, forte crederet ea in confuetudinem * abiifle, & ne Jjui praetextu ignorantiae, obfenrantial ipforum c valeat excuure, una cum didis noftris fuffragancis, de voluntate totius concilii pariter & afleniu, innovamus, approbamus, flt ea perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter obfervari volumus flt mandamus} quaedam alia flatuta, ad utilitatem, pacem, flt tranquillitatem totius provinciae, de novo filt^riterordinamus.

* Ctrr. df îmumüm*

STATUTA.

I.' *Ut religiofi fervent decretales*, fM s>^s *fpeeant.*

IN primis ftatuimus, praecipimus, & ordinamus, quod religiofi, cujufcuhoque ftatus fuerint, capitulum *Ne in a-/ro.* & alias decretales editas fuper regularibus inftitutis, & conftitutiones, inviolabiliter cuftodiant & obfervent: vel contra eos procedemus taliter, quod exteris cedet in exemplum. Circa quorum ftatutum & reformationem aliter procederemus: fed quia intelleximus per nonnullos dignos fide, quod fufficienter per fanâiflimum patrem & dominum noftrum, dominum papam Benedkftum XII. ordinatum eft, fuperfedimusquantum eft de pratenti.

^>~de-- n

IL Dt *clericis cmjt^atis dimittentibus babitum tf tonfuram.*

Cxterum ordinamus de clericis conjugatis dimittentibus in fraudem habitum & tonfuram, quod taliter puniantur per fuos ordinarios, quod in pofterum talia non committant.

*HI*Vt facerdotes bis ena fer in mcnfe celebrent.*

Porro facerdotes curam habentes ani» marum, bis aut femel ad minus Miflas celebrent in menfe quolibet, ubicumque fuerint, fin autem, fuperiorumarbitrio graviter puniantur, nifi per caufam neccflariam excufcntur.

IV. *Ut religiofi tf alii ecclefiaftici abfiincant a mercimoniis.*

Rurfus religiofi, facerdotes, & alii in facris ordinibus conftituti, prxfertim fufficienter bénéficiât!, a mercimoniis, & mercaturis, & aliis ixcularibus negotiis abftineant, fub pœna excommunicationis.

V. *Ut fervetur cap.* Statutum *in 6. de referiptis.*

Infuper prohibemus, ne conventus, collegia, vel quxeumque perfonxfingulares, litteris apoftolicis abutantur: potiflime ne adverfarioe fuos in ecclefiam trahant quoquo modo, quocumque colore, contra tenorem illius conftitutionis, *Staftattm^* libro fexto, titulo de referiptis. Si qui vero contra fecerint: tum * in partes, fi fint collegia vel conventus, fufpenfionis; in fingulares

ve-

"7>flùo~rcro P·^0011» judices, & confiliarios, A
CtUL^Ti fi fcienter & maliciofe fecerint, ex-
". communications fententiam proferimus in his fcriptis, poenis in diâo capitulo contentis, in fuo robore valituris.

VI. ***Ut moniales non comedant aut bibant extra monafteria.***

Praeterea ordinamus, quod moniales non comedant nec bibant extra fepta monafteriorum feu prioratum fuorum, Eve fine civitates, villx, burgi, fuburbia; nifi neceflitas immineat, aut de B licentia fuperioris: alias contra ipfas, & earum majores feu iuperiores, duriffime procedemus.

VII. ***Ut clerici*** dr ***religiofi in curiis f-cularibus non advocent contra*** ec-***clefiafticos.***

Sane quod promoti in facris, & alii bénéficiâti, & religiofi, in curiis fiteularibus non advocent publice vel occulte contra ecclefiam aliquam x aut perfo- C nam ecclefiafticam, nifi proecclefia aut alia perfona ecclefiaftica. feu aliis cafibus a jure permittis; fi vero contra fecerint, excommanicationis fententiam incurrere volumus ipfo faâo.

VIII. ***De religiofis extra religionem morantibus,***

Item declaramus, prxlatos, religiofos de rcligiofas recipientes aâu exprefte, quod poft receptionem morentur, ufque ad certum tempus extra religionem fumptibus amicorum, fore fimoniacos, dç tamquam fimoniacos puniendos.

IX. *De litteris* derogamus, *aut* in juris fubfidium.

Siquidem praecipimus, quod unuaofficialis alterius, litteras ***derogamus,*** aut ***in juris fubfidium^*** tam in civilibus, quam in criminalibus cafibus, recipiat *cc* exequatur. Quod fi fcienter autmatitiofe denegaverit, ingreffum ecclefix per menfem fibi noverit ineerdiâum « Per abufionem vero vel falfitatemlicteras, ***derogamus***, aut, ***in juris fubfidium>*** per fe aut per alium impetrantes, fi ufi fuerint hujus concilii audoricate, excommunicationis fententiam incurrere volamus ipfo fado.

X. Nb *religiofi* **0** *citrici tentcat focarias.* C^ÏT anno

Item excommunicamus omnes facerdotes, religiofos*St* clericos quofeumque, qui focarias vel alias mnlieres, de quibus mala fufpicio poflit oriri, in domibus propriis vel alibi, unde populus & ecclefia fcandalizentur, duxerit retinendas.

XI. ***Ne ecclefiaftici ecclefiafticos ad judecium evocent Jaculare.***

Prxfertim juribus ftatutis antiquis inhxrere volentes, prohibemus, ne pertona ecclefiaftica aliam perfonam ecclefiafticam clencaliter viventem, pro aliquo crimine ad judicium evocet fieculare, vel evocari procuret clam vel palam .. Quod fi fecus fecerit: in capitula, vel conventus, fufpenfionis; & in lingulares perfonas fuper hoc culpabiles, excommunicationis fententiam ferimus in his fcriptis.

XII. ***Contra violantes ecclefiafticam jurifdictionem ir libertatem.***

Carterum quia nonnulli temporale dominium obtinentes, vel faecularis judiciariae poteftatis gerentes officium, jurifdiâionem, libertatem, immunitatem fanclx matris ecclefix fubvertere nituntur, vel Ixderc fraudulenter, &aftutiis variis exquifitis violare, maxime in cafibus, quifequuntur; videlicet, quod m fuis territoriis aliquotiens palam & publicc, aliquotiens feorfum ad partem, proclamaverunt & inhibuerunt, in judicio & extra, feu, proclamari & inhibeeri fecerunt &. faciunt quotidie, vel * ali- * 41
quis fubjeâorum fuorum alter alterum ad. forum vetitum ecclefiafticum sputantes trahere quoquo modo pcefument feu prxfumanc, feu quod illud judicium praeter fuum ^rcr alterum non praefumant, & fuper quibus ipfi poifint oognofcere, fiç indire&e ηitenre* impedire volentes recurrere ad forum ecclefiafticum defuper cafibus & caufis, fuper quibus ad forum ecdefiafticum fpcâat cognitio, tam de coniuetudiqe & privilegio, quam de jure; & a caufis inchoatis & inceptis in curia ecclefiaftica, litigantes, ad defiftendum compulerunt pluries & compellunt; ac etiam proclamari & inhiberi fecerunt & faciunt modo fimili, ne ipfi fubditi, aliquive ipforum, fuper recipiendis contraâibus ab cis de csctero inhibendis, ad

anno CHjum '>**. ** iuratO· fe*l not*rkM curix ecclefiafti- >> recurrerent, nec recurfum haberent; & quod ipfi jurati feu notarii, contractus ipfos ex tunc recipere nullatenus eflent aufi, cum gravium temporalium adjeâione poenarum in contrarium facientes; & infuper creditores, ad quorum inftantiam debitores excommunicari funt auâoritate diâx curix ecclefiafticx, nunc per preces armatas, nunc aliter & aliter, direâe Sc aliquatenus indireâe, compellunt ad confentiendum abfolutionibus debitofum; & *litteras* excommunicatorias feu originales, aut alias fibi ab invitis creditoribus faciunt exhiberi, & exhibitas quandoque lacerant, ÔC faciunt lacerari, aliquando ipfas per fe aut alinm retinent contra voluntatem hujufmodi creditorum; aliquando aâa, maxime citationes, ponunt carceribus, & *eas* ibidem cuftodiunt, donec dies affignata in eifdem, fit elapfa, afferentes, quod perfonas portantes non capiunt, fed litteras, & quod deteftabilius eft, portitores ipfos interdum capiunt, verberant, et compellunt comedere litteras et figilla; ut quamplures ex ipfis creditoribus hac dc caufa, videlicet, quod fibi fecerunt debitores fuos fub figillo didx curix ecclefiafticx obligari ad emendam, traxerint, et nituntur trahere omni die. Et quod dererius eft œnfendum, facerdotes, clencos, et perfonas ecdefiafticas, quam plunes, * que ipforum uxores, parentes et amicos, fraudulenter retroaâis temporibus ceperunt, arreftaverunt, incarcerarunt, capique, arreftari, et incarcerari fecerunt, mandaverunt, et procuraverunt, ac bona etiam eorumdem. Item impediunt et impedire conantur, ne in ipforum diftri&u extra loca facra judicia ecclefiaftica exerceantur, quod eft contra jura exprefle, cum in quolibet loco fux diœcefis non exemplo valeat exerceri. Rurfus conantur impedire in curia ecclefiaftica, ut citationes fieri non valeant viva voce. Prxterea nolunr, quod figillum curix ecclefiafticx, quamvis fit authenticum, plenam fidem faciat coram ipfis. Necnon cum ceperunt et incarceraverunt perfonas ecclefiafticas, licet moneantur, nolunt reftituere: fed quandoque de loco in locum extra dicecefim transferunt, ut perfonas afficiant et affligant. Quandoque ab ipfis pecuniam exigunt: et fic abire permittuntur. Et quod pejus eft, fovent ipfos poftmodum, et fuftinent ne puniri poffint de fub deliâis per fuum judicem, maxime committeptes in curia ecclefiafticafalfitatem. Ceterum fi perfon» ecclefiafticx, rei quarum punitio et cor- emuni reâio ad judicem ecdefiafticum nofeitur pertinere pro fuis * favoribus, a fub »>»<··

lare provocent, aut appellant, cogunt fxculares judices ecclefiafticos quod fibi reftituantur occafione appellations frivolae & interjette; & nimio minus compellunt judices ecclefiafticos ad fatisfaciendum fibi de euftodia, carcerario, caftellagio, feu geolagio, & expenfis fuperfluis faâis occafione perfonarum prxdiâarum, rurfufque quando reftituunt, ipfos vituperofe remittunt, bonaque mobilia cum eifdem capta retinent, & reftituere contradicunt, ac nonnumquam clericos per ipfos captos cum habitu clericali, & tonfura, in carceribus fuis tradi faciunt, & indui veftibus radiatis, compellentes eofdem & fraudulenter inducentes ad cognofcendum, fe non efle clericos, et ad negandum de fado privilegium clericale. Item perfonas ecclefiaflicas per bonorum fuorum captionem, & quandoque arreftum corporum et carcerem, fi fub eorum figfllis per arrefta corporum vel alias fuerint obligate, fuis creditoribus fatisfacere compellunt. Et fi in cafu aliquo tales perfonas per arrefta corporum obligatas ad ecclefiafticos remittunt judices: nifi judex ipfas in carcere vel arrefto detineat, judicem ipfum, per captionem temporalis * principalis debitoris reçufantis interdum, et etiam perfonas ecdefiaflicas compellunt ad contribuendum talliis. Et nihilo minus ipfarum ecclefiafticarum perfonarum domorum hoftia aperta ad parietem feu murum in fraudem figillant, aut filum ex tranfverfo hoftii ipfarum, cumTfigillo in utroque fili capite, apponunt, ne domos valeant intrare, ut fic fatigati, refpondeant coram ipfis judicibus fiecularibus, in adionibus perfonalibus, et aliis, in quibus ad ipfos fxculares judices non fpe&at cognitio * refpondere reçufant, ipfas de*/* fado ponunt in contumaciam, ct defedum. Et deinde compellunt eafdem prxmiffis modis et aliis ad folvendum emendas occafione prxdiâi defeâus. Et infuper cum prxdiâi judices fxculares requiruntur per ecdefiam imminente neceflitate, auxilium fuum denegant· Sunt etiam nonnulli laici & clerici, qui impediunt & perturbant, quandoque per fe, quandoque per alium, feu alias perfonas et viles et ignotas, collationem & ordinationem domorum Dei & fandi Lazari, in quibus de jure et confue-

ANNO oken 'fuetudine aut privilegio nullum jus per-A tinet eifdem . Admittunt fiquidem judices feculares coram fe judicialiter excommunicator , ad agendum, teftificandum & patrocinandum, licet ut tales repellant legitime requirantur : ac exercent jurifiiiAionem in ecclefiis, feu in earum porticu, fic forum feu mercatum tenent in eifdem. Item pitorium feu poftellum in cœmeteriis et locis facris affigunt et apponunt. Clericos quidem, et fuper criminibus per judicem ecclefiafticum abfo|nf& vel punitos, interdum coram«T^i iuper & de eifdem criminibus refpondere faciunt fit compellune. Et ipfos clericos et perfonis ecclefiafticas, coram ipfis fecuritatcm ec aflecuramentum prxftarc compellunt . Quin et incarcerates clericos in carceribus fui eçclefiaftici judicis fayfunt, et manum fuam apponunt, et proceflum fuum canonice finire non finunt. Infuper fic perfonas ecclefiafticas in criminalibus et perfonalibus adionibus coram fe refpondere compellunt, et quod gravius eft, punire, bannire, et relegareC prxfumunt. Cumque indicitur ceflatio per judicem ecclcfiafticum in aliquo loco , ideo quia perfona ecclefiaftica per judicem fxcularem detinetur: ponitur temporalitas ecclefix ad manum fxcularero , et fic pofita detinetur cum fayfina viva, quoufoue dida ceflatio fit amota. Item perfonas ecclefiafticas, feu earum bona mobilia, per judices ecclefiaftjcos capi, cum cafus exigit, in fuis territoriis îeu jurifdidionibus non permittunt, nec ibjdem arma portari per fervientes ecclefiafticorum judicum, cum Dillud accedunt pro junfdidione ecclefiaftica exercenda. Prxterea judicem ecdefiafticum impediunt in cognitione novalium et vacantium decimarum . Dcnique non folum modis prxdidis, fed etiam pluribus aliis, ubi fuerunt, nituntur quotidie jurifdidionem, libertatem, et immunitatem ecclefiafticam turbare et impedire, et etiam impediunt et perturbant adeo, quod judices ecdefiaftici jurifdidione fibi notorie competenti , tam de antiqua, et pacifice obfervata E confuetudine, quam de jure, uti non poflunt ficut prius. Quapropter jurifiiiAionem et libertatem ecclefiafticam nolentes negligere, fed in fui juris plenitudine quantum cum Deo pofliunus confervere: ftatuentes, talia vel fimilia de extero fieri prohibemus. Si qui vero , Î|uod abfit, contrariam fecerint, aut in uturum facient, in prxmiflis aut aliquo pntmiflbrum, per fe aut alium, palam vel occulte, diredevel indirede, man--"^·" christi ·«>«. daverint, confilium , auxilium prasbuerint vel fâvorem : licet in multis prxmiflorum cafibus excommunicationis fententia a canonibus lata damnabiliter fint ligati : omnes tamen tales et fimiles et fingufos, auâoritate hujus faori concilii, excommunicamus in his feriptis, eorumque familiam, feuponduâum, ecclefiaftico fupponimus interdido. Quibus omnibus ecclefiaftica fepultura denegatur . Quos omnes et fingulos poftquam de prxmiflis conftiterit, aut altero eorum, dem, nominatimficexpreife, fin autem tacitis nominibus, in generali ct vulgari, per curatos totius provincix omnibus diebus Dominicis in Milia excommunicates denunciari fub pœna excommunicationis prxeipimus alta voce .

XIII. *A quibus ebfolvi turbatores Ubertetis & jurijtiifiioeis ecck/afitca.*

Et quamvis a prxdidis omnibus fic fingulis fententiis volumus quemlibet fuftraganeum pofle fuum fubditum, per fe vel per alium abfolvere: turbatores tamen libertatis fic jurifdidionis ecclefiafticx prxfatos fic fimiles, per fedumtaxat poflit abfolvere, aut per ejus officialem vel commiflirium fuper hoc fpecialem : ita tamen fic non alias , fi tam judici, cujus cognitio fuerit impedita vel jurifdidio ufurpata, quam parti Ixfx in fui juris profecutione turbatx de injuriis, damnis, expenfis, fic interefle prius integraliter fuerit fatisfa-Ddum: nulla fibi per abfolventem libertate, remiflione, feu gratia, quantum ad jus partis, valitura. Verum ne fupradidi jurifdidionis ecclefiafticx turbatores, in fuit malitiis inveniant defenfores: prohibemus , ne quis clericus , vel perfona ecclefiaftica, didis turbatoribus fuper turbatione hujufmodi ad judicium eixlefiafticum evocatis, quos culpabiles crediderint verifimiliter, patrocinium prxftare prxfumant, vel confilium feu favorem. Quod fi fecerint, in ipfos excommunicationis fententiam ferimus in his feriptis.

XIV. *Ut bec ftetusa publicentur,* <> /<-cerdbrrs *citreti eorum copiam babaott.*

Item volumus et ordinamus, quod omnia et fingula ftatuta prxmifla, quilibet fuffraganeornm noftrorum in fuis diœcefibus faciant in prima vel fecun-

da

CHRBTi '*'*. da fynodo publicari; M ex tunc pAt-Atet textu ignorantiae aliquis fe valeat excufare. Item volumus, quod in fynodis prçdiâis praecipiatur facerdotibus curatis,quod eorum quilibet penes fe tam in vulgari, quam in Latino, prxfertim de ftatuto edito contra jurifdiâionu et libertatis ecdefiafticz turbatores, copiam habeant, ut fibi injunAa fidelius exequatur, Hzc fiquidem qiue fuperius promittuntur inviolabiliter volamus obfervari: ftatutis antiquis m fuo robore nibilo minus duraturis.

Ad prcmifforum autem omnium fidem fle maioris roboris firmitatem habendam his Oatutis fle ordinationibus per totum concilium fa* nos diftns archiepifcopus Bituricenfis, in provinciali concilio praidifto conftituti, figilkun noftrum uaa cum tigillis diterum noftroraai fu&aganeorum anpont fecimus deapaeudi. Nos vero prefati (L Lemovicenfis, B. Gaturccnfis, A. Tutelenfis, epifcopi, tigilla noftra, una cum -tigillo reverendi patris domini Pnkrandi Dei patin Bituriceofis archiepifcopi, concilio prwdido pnefidcntts, prafentibus duximus apponendum. <4^^. Λ/η*

Atem dc datum io provinciali Bituricae, concilio, die *Jovis* ante feftum beati Lucevangelift-, continuata die Luna; pnecedenti, prima die concilii fupradifti. Anno Domini M.CCGXXXVI. Indiffione v. Pontificatus fan. B ftiftimi patris & domini noftri, predifti domini Benadifti, Dvina providentia Papa: XII. anno fecundo. Sit nomen domini noftri Jefu Chrifti benediftum. Amen.

AD BITURICENSE CONCILIUM

Xnas 1336. ÀaÀifMsr.

ADDITIO.

Fx M«n Àner I.IV. Ssm/i Sup. • Ul.p. ,»I.

IN n Ctdict MS. rwiiftfrii S. Sevtrmi Ntt- ptiitmi, µ fatui Syi*d*lu* tc~ *tlefat Rutkne^Jii ; kcc ptrittr *Mir*t»t»t** «d *Riiitritnjt Ceacüin»f prvencidt* «mu 133d. «<'- *fi>u rft P. Mertm ,* Aer «d *ctaciiiw; }*·» eatt* vaJjfarxw *faftflendi^i txkibnuu.*

Pad ccnaM* *JH. k*t Mit Ctit*.*

Ex ftatuto antiquo in prasfenti ecclefia edito flr diutius obfervato vendente flt ementes in diebas dominicis funt excommunicari.

Paft niiimwfi tacrv caevw/e *i» MS. k*bntnr fautâtj* tr. *fditu frttfr- nijji.*

Et quamvis a prédite omnibus & fingulis fententiis volumus quemlibet fuffragaoeum pofle fuum lubditum per fe vei per alium abfolvere; turbatores tamen libertatis, & jurifdiftionis ecclefiafticc prsfatos & civiles per fe dumtaxat poITic abiolverc, aut per ejus officialem, vcl commillarium fuper hoc fpecialem; ita tamen, & non aliter, fi tam judici,cujus cognitio fueut impedita, vcl jurisdidio ufurpata, quam parti Icl- in lui juris perfecutiooc turbate de miuria, damnis, & expenfis, de loterefte prius integraliter fuerit fatrsfatem, nulla fibi per abiolvcntem in hoc libertate, remiflione feu gratia quam ad hujus partis valitura. Verum ne lapradifti jurisdiftionis ecclefiaftic- turbatore» in malitiis inveniant defisnfores, prohibemus ne quis clericus, vel perfona ecclefiaftica diftis turbatoribus, fuper turbatione hujufmodi ad judicium ccclefiafticum evocatis t quos culpabilea crediderunt, vel limiliter patrocinium dare pnefumanc, vel contilium feu favorem. Quod fi fecerint, in ipfos exeotnmunicatioola fententiam ferimus in his feriptis.

Item, volumus flt ordinamus, quod omnia Gneula flatuta praunifla quilibet fufiragancorum noftrorum in fisis discefibus faciat in prima vel fecunda fynodo nublicare, ne ex tune in antea pastestu ignoranti- aliquis fe valeat cx* cufare.

Item, volumus, quod in diftis fynodis prie* cipiatur facerdotibus curatis fuis, quod eorum C quilibet penes fe tam in vulgari ,quam in Latino prmertim de ftatuto edito contra jurifdiOionis flt libertatis ecclefi- turbatores, copiam habeant, ut fibi iajunâa fidelius exequantur Hoc fiquidem firmiter, permaneoter flt inviolabiliter volumus obfervari, ftatutis antiquis in fuo robore nihilominus duraturis.

Ad premilforum autem omnium fidem dc majoris roboris firmitatem habendam bis fic ftatutis fle ordinationibus per totum concilium faftis, nos dites archiepifcopus Bituricenfis -* tiam lo provinciali concilio praedite conftituti tigillum noftrum, una cum fitillis diâorurn noftrorum fuflraganeorum apponi fecimus in pendenti. Nos vero prvfati Bogerisu Lemovi- D cenfis, Bertrandus. Cadurcenfis & Amanue Tutelentis epifcopi, tigilla noftra una cum figillo difti reverendi patris domini Pulcrandi Dei gratia Bituricenfis archiepifcopi ipfi concilio praefidentis potientibus duximus apponenda. Adum flt datum in provinciali Bituriccofi concilio die Jovis ante fitihim beati Luc- evangelifle continuata a die lune praecedenti prima die concilii fupradiâi. Anno domini tnillefimo treccntefimo rrigefimo fexto, indiftionc J. pontificatus fanâiflimi patris flt domini noftri prsdifti domini Bencdifti pap- XII. anno fecundo. Er de fuf&agaacis difti domini archiepifcopi Bituricenfis 1X. reverendis patribus dominis epifeopis Butlenenfi, Vabrenfi, b S. Flori, ClaromoMentis, Aniclenfi, Mimatenti, Cadurccnfi, Sarlatcnfi, Mantis Albani, Lemovkenfi, Tutelenfi; dt Deus & beata virgo Maria diriget ingreftus contra dt aliorum presbyterorum, frete fedis apoflolic- obediendotum. Amen,

CON-

CONCILIUM APUD CASTRUM GONTERII,

A Petro Turonenfi archiepifcopo & fuftragançis cplebratum anno Dom. MCCCXXXVI.

£x MS. collegii Pssrif. St.jESV.

TITULI CAPITULORUM.

I. *Vt injuri» «m jiat litigantibus in fer· eccltf». flic·, (J prepinqsas torune.*

a. *Dt ufnrpentihu jnrifdiHioneiee fpiritnelene.*

Dt ptdôgiis «M exigendis es clericiɨ.

Dt cefftnnt, ÈT dt vtKulioneper privilégiâtes.

Dt injicientibus nantis m fisperitres.

6. *Dt invedentibeu & detinentibus bon» tccltfi·· flic».*

Dt inenntniten etc!<flo.

Dt ineptdienttbui obi»liants rcckfite.

9. *Dt fietntis hujus concilii pnblicadis populo certis diebus.*

IV. *Dt certis diebus , quibus Mijjone cclebrore non licet in dentibus five cupeUis.*

It. *De publicondispriorunt conciliorum certis qui. bufdxm flotutis.*

It. *Ut epifcopus in fur diafffi ebfolvot Λ ct/bus hujus cncslsi.*

PRÆFATIO.

AD dccu» & decorem totius ecclefiæ pro vincir Turonenfis; cujus laâis dulcedine alimur, fanâitate decoramur, naturaliter cogimur, * totis cordis vifceribus compellimur, injurias repellere, & jura ipfius, prout nobis poffibile eft , confervare intaâa : nos Petrus permiftione Divina archiepifcopus Turonenfis, noftrorum predeceflbrum veftigiis inherentes, nonnulla que pro honeftate & utilitate cccle- fue a fandis retro patribus funt ftstuta, flunmarie recitantes, Dei Chrifti nomipa.primitus invocato, vocatis fuffraganeis noftris, abbatibus, fit capitulis, flc aliis qui fuerant evocandi, flc prxfentibus qui voluerunt flc potuerunt interefle, noftnun provinciale concilium apud Cafirooi Goflteril, Andegaveofls dicecefls, duximus celebrandum. In quo de confilio &coofenfu diâorum fuAraganeorum noftrorum, abbatum , & aliorum vocatorum, & deliberatione totius *pnefatiù* facrofanâi concilii, capitula, qup fequtmtur, duximus ftatuenda, promulganda, feu etiam inoovanda.

CAPITULA.

I. *Ut injvrit non fut litigatibus inforo ecclefafiico* dr *propinquis eorum.*

EXigit perverforum improbitas , ut qui poenarum timore impolitarum, libertates, & jurifdi&iones ecdefiafticas ufurpare , impedire , diminuere , feu turbare non verentur, poenarum aliarum adjetftione terreantur. Cum igitur in concilio Salmurenfi, quod incipit , *In nomine Domine, Amen. Nos Gaufridus f. Prtterta.* contra impedientes jurifdiâionem ecclefiafticam declaratae falubriter, & ftatutx fuerint certae pcenx : nos declarando decernimus, & decernendo declaramus, quod banna in........... & quvfcumque damnificationes, ipfis litigantibus, vel litigare volentibus in curia ecdefiaftica , vel propinquis eorum , clam vel palam, diredU vel indtre&e, & alias quomodolibet inferendas, &generaliter omnes alios modos, quibus jurifdiétionem ecclefiafticam contigerit impediri, fub fine in verbis variis coloribus qux *funt* *, in dido concilio intelligimus comprehendi· Qux verba ita debere accipi & declarari promulgamus. Cujus concilii poenas, ad infiringerites dc violantor confuetudines antiquas & ^^CTtate* ecclefiarum & perfonarum provincix Turonenfis , duximus extenedendas.

II. *De ufurpatibus jurifiliflionem Jpiritualem.*

Item cum pridem recolenda? memorix dominus Simon, quondam legatus in Francia, in fuo concilio Bituris celebraro provide duxerit ftatuendum „c quod fi quis temporalem jurifdi&ionem exercens, de excommunicationis, fufpenfionis, vel interdidi fentenuis, videlicet an jufte ve! injufte latx citent, aut aliis mere ecclefiafticis feu fpiritualibus caufis, dccifionem feu cognitionem prxfumeret ufurpare, per diœcefanoa locorum, audoritate didÙ concilii, defiftere moneretur: & nifi competenter monitus defifteret, ad hoc eum per cenfuram ecclefiadicam compellerent ordinarii memorati. Nos ftatutum hujufgmodi, quod male fuit hadenus obfervatum, volentes juris exeeutione fupplere: omnes 3t fingulos, qui jurifdiAionem temporalem exercent , & in pofterum exercebunt, prxfentis concilii auâoritate monemus, ut quidquid ufurpare przfumpferint ha&cnus de prxdidis, id ftudeant efie&ualiter revocare, & a talibus abftineant in futurum . Omnes

"^^"nes autem illos ex eifdem, qui poftA
Christi menfem, a publicatione prxfentis con-
'■'*. cilii numerandum, prxdidorum cognitionem, dt dccifionem prxfiimpferint ufurpare, auâoritate prxfentis concilii excommunicationis fententiam incurrere ftatuimus ipfo faâo.

IL *De pedtae* jm» *exigendis A*

Porro eum juris fit provifione flatu, tum, quod pro rebus ecclefiafticarum perfonarum pedagia nullatenus exigan-
■••«■tur; & in provinciali concilio Nannetis pridem celebrato provide fuerit prohibitum, ne pro rebus clericorum aut quarumcumque ecclefiafticarum perfonarum, qiias non mercimonii canfa per terram duci faciunt, vel per aquam, quifquam pedagia exigat, vel couftumas aut exa&iones alias, quocumque nomine cenfeantur; ftatutumque fuerit in eodem, quod fi aliquis, a locorum ordinariis in generali canonica monitione prrmifla, ut a pratdidis defiftat, contra hoc attentare pnriumcret, excommunicationis fententiam incurreret ipfo faâo.* contra quod conciliem multas fraudes cognovimus ha&enus efle commiflas. Nos volentes prohibitionem & ftatutum didi concilii perpetuis temporibus obfervari; diâum concilium, prohibitiones, & ftatuta hujufmodi, auâoritate pnefentis concilii innovamus; clericos quoque, & perfonas ecdefiafticas, qui vina, blada, & alias res de fuis rebus patrimonialibus hereditariis, feu beneficiis, colleâa, habita. &percepta, caufa vendendi, ut pecuniam inde habitam in fuos ufiis convertant, per terram duci faciunt vel per aquam, intelligimus, & debere intelligi declaramus, hoc non facere mercimonii caufa, taleque commercium efle clericis & perfonis ecclefiafticis licitum, & liberum a pedagiorum, couftumarum, & exaâione quacumque. Ut omnis fraus in prxdiâis, quatenus fieri poterit, evitetur: prxhabita ftatuta, poenas, & fententias prrfati concilii, illos qui a vedoribus & duâoribus rerum prxdidarum, quas diâi derici & perfonx ecclefiafticx taliter duci faciunt per terram, vd per aquam, pro ipfis rebus & dudione, vel veâatione carumdem, exigunt pedagia vel couftumas, prxfentis audoritate concilii comprehendere declaramus; non obftante confuetudine & ufu contrariis, fi quis fuit; qui dicendus eft potius abufus, & etiam cor. ruptela.

IV. *De cefioxe, à* dc 'vexxtime per prrvüeiùuoj.* oSmi ■»«·

Item prohibemus diftriâe, ne (ficut alias noftram provinciam vifitantes competimus pluries efle fadum) aliquis ali-
5|uos adverfarios fuos, maxime illum eu illos qui circa ipfum vel fuos familiares, confanguineos, vel affines, in foro ecdefiaftico fuas juftitias profcquuntur per aliquem feu aliquos privilégiâtes, qui contra eos nihil habeant quxftionis,
Smalitiofc feu vexationis caufa, virtute privilegiorum privilegiatorum prxdi&orum, maxime ad remota, feu diverfa loca deinceps citari, aut vexari faciat indebite quovis modo, vel · procuretur; & ne talibus privilegiis contra perfonas hujufmodi, fraudulentas feu fidas vexationis caufa deinceps faciat ceffiones. In omnes autem & fingulos, qui poft menfem a tempore publicationis prxfentis concilii, prxdida aut eorum «liqua malitiofe & fraudulenter de cxtero prxfumpferint attentare, auâoritate pnefentis concilii excommunicationis (ententiam promulgamus.

V. Dr *injicintibm mania ;> fiiperiorct.*

*»eca •*7l

Item cum in provinciali concilio *c. ». Redonis celebrato ftatutum extiterit, quod ft aliquis in hoc genus facrilegii inciderit, quod in epifcopum, abbatem, vel abbadflam, manus injecerit, vel in domos ipforum ignem immiferit; fi dericus fuerit, omni beneficio ecdefiafti-
Deo, tam obtento, quam obtinendo, spfo fado fine fpe reftitutionis fit privatu»; fi vero laicus prxdida attentaverit, vel aliquid de prxdiâis, ejns liberi ufque in gradum tertium, a fnfeepcione prime tonfurr, & omnium ordinum, ac quolibet beneficio ecclefiaftico, habeantur per totam provinciam Turonenfem penitus alieni. Cujufmodi concilium a nonnullis in hac parte male fuit fzpius intelledum. Nos ad omnem ambiguitatem tollendam, quantum
E ad poenas prxdi&as incurrendas, in cafu in quo clericus fxcularis, vel alius epifeopi fubditus in epifcopum, religiofus in abbatem, monialis in abbatiflam, proprios, vel domos eorumdem attentaverint, prxdida non aliter intelligimus, & debere intelligi declaramus.

VL *De*

αη£π VI. *Dt* *itHttnuAttt* («m

i.·?* '**'‡ Sane cum dodnm in concilio · Caftri Gcneerii fuerit provida deliberatione ftatutum, quod barones, dc milites, dc baillivi, poteftates, perfbnxve alix <x-cularcs , fi poft monitiones dc inhibitiones legitimas, generaliter per locorum ordinarios, vel de eorum mandato cis faâas, ecclefias, domos , prioratufve , aut pofleflioaes « vel res alias ecclefia» fticas, indebite occuparent, feu invaderent, aut in religiofis domibus ponerent comeftorcs, ipfo faâo eflent excommunicationis fentenrix vinculo innodati : dc in alio provinciali concilio poftmo-
•aMutiTi. *. ». dum * Redonis celebrato , ftatutum hujufmodi fuerit innovatum, adje&o , ut loca ad qux bona taliter occupata deferrentur, dc ih quibus detinerentur, fupponeret dioecefanus epifeopus , prout dc quando videret expedire , ecclefiaftico interd&o* declarato etiam in concilio memorato, bona ecclefiaftica intelligenda in hoc cafu , non folum bona propria clericorum , verum etiam depofita, commodata, dc ab iis conduâa, dc precario concefla, dc quorum exdem perfonx haoent pofleflionem vel detentionem quamcumque , dc qux in ipforum fervitio caperentur ; necnon fi perfonatum eccleuafticarum occafione , dc in ipforum praejudicium vel contemptum , homines eorum , dc bona ipforum hominum qui fub jurifdiâione temporali confifterent ecclefix , caperentur , vel invaderentur , hac appellatione voluit diâum concilium contineri; dc quia facientes dc confententes par poena conftringit, receptatores dc defenfores, invafores , raptores , de malcfa&ores hujufmodi, de quibus fuperius fit mentio, eifdem ponis, quibus & maleficos ipfos, eo ipfo quod eofdem reciperent vel defenderent ,voluit dr prxeepit diâum concilium fubjaccre : nos ftatuta conciliorum hujufmodi, facri prxfentis approbationç concilii innovamus. Et quoniam rerum dc negotiorum experientia nos inftruxit, quod perfonx fxculares fuperius declarate, hujufmodi abufibua non contente, ad captiones dc incarceraciones clericorum dc ecdefiafticarum perfonarum, quod pejus eft, damnabiliter manus laxant: ftatuimus dc etiam ordinamus, quod fi qua poteftas fecularis cujufcumque pnteminentix , conditionis aut ftacus exiftat, per fe vel per fixbmifiam perfonam bona hujufmodi receperit, vel occupaverit, captare & occu-'7^JJ^" pata detinuerit , perfonafve ecdefiafticas incarcerate dt imprifionare prelumpferie, vel incarcéreras feu imprifionatas detinere : dominus temporalis , fub cujus diftriftu & dominio temporali deliâa *Sc* excefius hujufmodi commifli fuerint, & etiam perpetrati, dc locorum ad que hqjufmodi perfonas ecclefiafticas Xc bona transferri continget, fi orrfens fuerit in diocefi , ubi deliâum hujufmodi fuerit perpetratum , & tute dC commode poflit adiri ; vel fi abfens fuerit, baillivus ejus , feu fenefcallus , aut locum tenens ipforum , vel alterius eorumdem ; vel fi commode & tute nequeant inveniri, publice & in generali, in ecclefia cathedrali. ex parte ordinarii loci fub quo deliâa hujufmodi fuerint perpetrata, fuper prrmiflis reftitutio requiratur ; & nifi infra odo dies , a tempore requifitionis hujufmodi numerandos , perfonas ecclefiafticas fic eaptas & detentas reftituant ordinariis eorumdem, bonaque fuperius declarata fic capta dc occupata dt invafa , plene reddant dc reftituant, dc fuper hoc emendationem faciant ecclefix dt Ixfis competenter: civitatem, caftellaniam , caftnim, villam , in quibus deliâa hujufmodi fuerint perpetrata dc commifla, dc ad quas perfonx ecclefiaftice vel bona hujufmodi translata fuerint (quam diu detinebuntur ibidem , dc donec perfbnas ecclefiafticas dc bona fic capta dc detenta reftituant, dc fuper hoc emendam faciant competenter) ex tunc ccclefiaftico fupponunus interdiâo, poenis, tam in conciliis fupra diâis, quam a)iis juribus, appofitis contra tales , in fuo robore duraturis.

VII. De *àrnnneùtate tcclefit*

Quia veto fcandalofum eft » & quamplurimum contrarium rationi, ut in Dei ecclefia, ad quam pro fecuritate homines confueverunt recurrere, & in qua dcvotx funt oratione* faciendae , alicui injuria inferatur , aut a fuis malevolis diffidetur, tumultus vel impetus excitetur.· omnes et fingulos in Dei ecclefia feu coemeterio exiftcntes * injuriofe perentientur, aut animo malevolo diffidenmr, tumultumve feu impetum ex quibus oriatur fcandalum aut Divinum *officium* perturbetur, facientes , et in ipfis, vel eorum aliqud facientes , ejufdem auâoritate concilii , fententia excommunicationis percellimus.

AMMO caasr

VIII. *De impedientibus oblationes ecclefia.*

Ceterum quia ex plurimorum quxftione didicimus, quod nonnulli contra redores ecclefiarum rancore concepto, quibufdam cogitatis machinationibus et confpirationibus, pro juribus ecclefix minuendis, quandoque clam, nonnumquam palam et publice, parochianis ecclefiarum, et aliis ad ecclefias caufa peregrinationis et devotionis accedentibus, inhibent, ne oblationes debitas et con- tactas reddant; et quandoque, ut alibi eas faciant, quam ubi confuevenint et tenentur offerre, feu ex devotione ordinaverunt, per minas et alias machinationes inducunt: nos talibus machinationibus illicitis et prohibitionibus,ut tenemur, obviare volentes: przfentis audoritate concilii, inhibentes malitiofe ne oblationes debitr, vel alias ex devotione fidelium faciendx, ubi ab antiquo fieri oonfueverunt, vel alias ex devotione fidelium fuerint ordinatx, offerantur: et fraudulenter inducentes, ut alibi et ad alia opera fiant, quam hadenus oonfueverunt fieri, et, ut przdicitur, ex devotione fidelium fuerat ordinatum; eorumque complices et confortes, ct ad hoc follicitantes clam vel palam eofdem, fententiam excommunicationis incurrere volumus ipfo fado,

IX. *Dc flatutis bujus concilii publicandis populo certis diebus.*

Prxterca ne quis fuper pœnis inprzfenti concilio ftatutis, praetextu ignorantiz fe valeat excufare: ftatuimus et etiam ordinamus, quod redores ecclefiarum quarumcumque provincix Turonenfis, ftatuta in prxfenti concilio ordinata, perpetuo, anno quolibet,prima cie Dominica in Adventu Domini Dominica poft feftum Epiphanix Domini, prima die Dominica in Quadragefima, Dominica in Paflione Domini, Dominica poft Pentecoften, Dominica poft feftum Aflumptionis beatx Marix virginis, per fe, vel per alios, in fuis ecelefiis publicent populo congregato, et lingua materna tafficienter exponant, dnm ibi Divina contigerit celebrari: pœna, fi defecerint in przmiflis, contra cos arbitrio ordinariorum imponenda.

X *Dt certis diebus, quibus Miffam vriebrare non licet in domibus five capellis.*

cuniSTt ■'>«.

Item audoritate przfentis concilii ftatuimus, et etiam ordinamus, quod quocielcumque per aliquem epifcopum, «licui nobili, aut alii perfonx firculari, celebrandi Divina officia in domibus fuis feu capellis, licentiam contigerit impertiri, quod illi fox dies, fcilicet g prima dies Dominica in Adventu Domini, Dominica poft feftum Epiphanix, prima dies Dominica in Quadragefima, Dominica in Paflione, Dominica poft Pentecoften, Dominica poft feftum Aftampeionis beatx Marix virginis, ab ifta generali conccflione fint excepti: in quibus fex diebus per nullum poterit in didis domibus feu capellis celebrari, nili per redorem parochialis ecdefix t vel ejus capellanum, vel alium de mandato redoris ejufdem: qui in ipforum nobilium vel aliorum pnefentia C prxdida capitula tenebuntur publicare, dum Divina didis diebus inibi celebrabunt: ne velamento alicujus ignorantiae fuper hoc fe valeant excufare, & conceive ad praeiens indulgentiz, quantum ad hos fex dies, reftringantur.

XI. *Dc publicandis priorum conciliorum certis quibufdam flatutis.*

Item ordinamus, & diftride przcipimus, quod finguli epifcopi provinciz Turonenfis, ea de conciliis provinciale* D bus, & a prxdeceflbribus noftris hadenus editis, qux pro fubditorum fecuritate viderint publicanda, maxime poenalia, & fpecialiter capitulum, *Irem preripimus poteftates,* &c. dudum editum in concilio Turonenfi, in * capitulo, c. ■.' *did banorem*, in fingulis ecclefiis parochialibus taarum civitatum & diœcefum, & alibi, ubi & quando viderint opportunum, faciant fine morz difpendio publicari, dc lingua materna exponi, ne laici, & alii fimpliccs homines, ponas g in ipfis contentos periculofe incurrant: dc ne ab hoc fe valeant prztcxtu ignorantis excufare. "ft? «d·

XII. *Ut epifeopus in fun diacefi abfolvat a cafibus bujus concilii.*

In omnibus cafibus, in quibus excommunicationis, fufpenfionis, vel interdidi fententias duximus in pfirfenti concilio promulgandas, cuilibet epifeopoin fuis

civitate & diœcefi , abfolvcndi hu- A Io quorum omnium tdUmonium , figtIlutn——— —
chmctt jufmodi excommunicatos & fufpcnfos , «oftfum, una cum Ggilha iirffrapneorum no- J'***
·»›·- & interdici hujufmodi relaxandi , in Arorum ad hoc ptxfemium & confenuemium,
form, ptxfcntucon.
Cilii concedimus poteftatcm. (j Clementis, anno Domini millefimo trecenleîîmo trigefimo iexto.

^wCONCILIUM TERRACONENSE IV.

iΓ *▮*

Sub Arnaldo archiepifcopo Terraconenft.

Ex *MS. cccleft Avtnioncn/t,*

I. De *non recipiendis malefaltaribus ‹Jp bannitis.*

CUm fummum bonum fit in terris juftitiam colere, cujus cultus ex fuftentatione malefaftorum & bannitorum multipliciter impeditur , & datur multis audacia delinquendi y ftatuimus , facro concilio approbante , quod nulla perfona ecclefiaftica fuftineat malefactores vel bannitos in loeu fuis , in quibus jurifdi&ionem obtinet temporalem , nifi forfan ille,qui tales libi remitti peteret , in locis fuis malcfadores feu bannitos ejufdem perfonx ccclcfiafticx fuftineret.

II. *Quibus conferatur tonfura,* dr *quomodo epifcopi ac eorum officiales fe habeant in puniendis exceffsbuj .*

Prima tonfura nemini confeiatur , de quo non fit verifimile > quod intendat ad facros ordines promoveri . Epifcopi vero dt eorum officiales taliter ftudeant D punire clericos critninofos , ne aliquis pretextu impunitatis alleget privilegium clericale.

Ill. *Quales TJtfies debeant portare clerici, & de Valero panni eorumdem , tr de fellis & frxntt.*

Nullus clericus veftes rubeas vel viri* des publice deferat 9 quovis abufu contrario non obftante , nec aliquis clericus fe ipfum nec nos etiam archiepifcopus, aut alii prxlati, vel perfonxec-E deliafticx, focios noftros induamus de panno , cujus communis pecia ultra viginti quinque libras : nec alios clericos vei fortiferos de panno , cujus communis pecia ultra odlodecim libras : nec alio» officiales inferiores vel fcolares de panno ,cujus communis pecia ultra duodecim aut alios fervitores pedites de panno , cujus communis pecia ultra 0Λ0 libras monetx Barchinonenfis conftet , Nec aliquis clericus in facris ordinibus conftitutus portet pelles varias in mantello . Canonici infuper & clerici de capitulo cathedralis vcl collegiatartim ecclefiarum & alii in facris ordinibus conftituti manicas fupertunicalium rotundas & largas habeant competenter : nec in circumferentiam manicarum ve! grammatiarum ic aliarum veftium portent circumferentias pellium additarum: nec portent fotulares albos , vel cum corona patenti , nec in galero ferraturam alicujus coloris, de quo eos indui non licet; nec canonici , vel alii clerici de capitulo cathedralis ecclefix portent in capuciiscapparumdc choro,qua nigix e/Te folent, ferraturam , nifi de variis grifiis, vel pellibus nigris, vel de aliquo panno nigro: nec eafdem cappas faciant ita longis , quod ultra palmum trahant per terram. Pretiuhs autem ipfarum capparum , qux caufa honcftatis fiunt & portantur, fic temperent,quod non poffet in his denotari excenus Alii vero clerici in capuciis dkftarum capparum non portent aliquam ferraturam ; pec eas ita longas, quod trahant per terram , fed fuAciat quod cooperiant pedes fuos : nec aliquis clericus in facris ordinibus conftitutus , induat fe de nigro feu veftibus lugubribus per mortem alicujus, nifi fuerit pater , vel mater, frater , aut dominus , qua in ecclefia ultra duos menfes portare non poffit. Sella vero cujufcumqueclerici fic honefta , nec cum frxno & peôorali ultra tres libras conftare poffit . Quicumqnc in prxdi&is , vel aliquo prxdi/lorum excefferit, veftes feu feliam , in quibus cxccffcrit, teneatur dare pauperibus infra menfem : alioquin per fuum

"~~"apifcopum compellatur. Veftibua tamen A nefis quilibet uti pofik. oiRWi & ieilia jam fiftia quae alia· font ho-

"anno* chrsti

".-!' BUltCM W> DUBIA ET EORUM RESPONSIONES,

determinatione· circa conftitutione» de *iaveMbm* in concilii· Ter- ncons ordinata , in quinto concilio per Dominum Aknal - dum àrchiépifcopum Terracone celebrato , qux pro confiitutionibu· habentur feu fenrari mandantur.

Stytitttr trgt frintiM dxiix».

IN conftitutionc *Jttu» ttt» jxidx»* dicitur , quod iavafores & raptores rerum ecdcfiafticarum fint excommunicari , & quod ipfis pr·-fentibus cefletur a divinis. Et in conftitutione *Oli»* declaratori· ipfius dicitur , quod illi tantum fint *excommunica*ti, qui ex propofitocum armis vel fine armis violenter invaferint , vel dcftruxerint loca ecclefiarum ; & ceperint homines ipfarum locorum, fct res eorumdem, in hoc graviter delinquentes. Nunc vero dubitatur utrum folum tales fint excommunicari propter verbum ecclefiarum , & utrum prediâa omnia requirantur, cum copulative ponatur ; vel generaliter fint excommunicari omnes malefaâores ecclefiairum.

Srjxitxf dtttrminxtio prixti dubii prectintis.

Videtur , dc ita interpretata eft confuetudo, quod invafares, raptores & depredatores clericorum , hominum , ecclefiarum , ecclefiaftica* rum rerum, & locorum religioforum, fint excommunicati : eo quod verba in cooftitutione *Olit»* pofita intelligi debeant diffinitive.

Struitur fttmditfit dubixiH.

Item in diâa conftitutione , *Ittm* fwa *ixm* dicitur, quod fautores & receptores talium fint excommunicari ; β(in diâa conftitutiooe *Olim* dicitur, quod excommunicentur.

Drttnniiuti» dubii prectdtxib.

Videtur, quod fautores dc receptores fintexcommunicati per conftitutionem ,/tvas cnw *ytibn.* Et per confliturionem *Oli»* , qux dicit excommunicentur ; debeant denuntiari & publicari excommunicari.

Stfiitttr ftrtiit» dubium.

Item in diâa conftitutione , Zrm casv qfa-E *dx»* dicitur, quod prrlentibus prxdidis principalibus invaforibus In aliqua civitate, dtc. cef- fctur penitus a divinis : & in diâa conftitutio* *e Oli»* , quod folum loca, in quibus prxda violenter accepta fuerit . ceficnt a divinis. Et per confliturionem qux incipit *DtcLtrxnde,* debet ceflari prvfentibns invaforibus ecclefi·. Et fic remanet primum dubium , videlicet qui ia hoc cafu dicantur effe invafores & excommunicat! : cum diâa conflitutiooc DccArraad·, non fini excommunicari.

Dttrrfrthuth dxbii pHttdtxtii.

Videtur idem refpondendum , quod ad primum dubium, dc quod celatur ubicumque fuerim principales malefaâorei. Sed in locis , in quibus pneda recepta fuit, cefletur quamdiu ibi preda fuerit, vel ubi merit vendita , aut aliter alienata, feu etiam confumta.

StqititKr fxxrtx» dubix».

Item cum in diâa conftitutione *DttUrxxdt* dicatur quod cefletur a divini· quamdiu pratdiâi fuerint in locis vel intra terminos locorum; dubitatur quomodo intelliguntur termini locorum. Et it dicatur quod ponuntur ibi pro terminis parochiarum .' qu* erit, cum in uoa civitate vel loco fuut radit· parochi·?

Dtttmmutit dxbii prxcidentif,

Videtur,quod in ecclefia vel ecclefiis civitatis , villae , caftri , dc Joci , ubi malefaâore· prxfcntes fuerint, vel preda detenta , aut vendita, vel alienata , vel confumta fuit «cefletur a divinis.* dc in fuburbiis dc continentibus aedificiis eorumdem «(limandis ad arbitrium die* cefani epifeopi vel ejus officialis : taliter quod nervus non contemnatur ecclefiaflic· difcipliDnx. $ed fi ecclefia parochialis extra caftrum , villam , vel populationem fuerit ; cefletur ibi quamdiu malefaftor in parochia fuerit, dc qualiter.... non curetur dc terminis locorum vel parochiarum.

Sinitur fmtx» dxbix».

Item cum in didis conflitutionibus *Itr» tu» çuxdt» & Oli»* dicatur , quod loca , in quibus prxda recepta fuerit, ceflent a divinis.* utrum intelligantur fcienter vel ignoranter , dc quorum Icientia requiratur.

Dittrxtinxti» dttbii prxetdtxlfi.

Videtur, quod frientia hominis loci requiratur, dc quod pro icientia habeatur , fi publica fit fama fa toco quod pncUa eft ibi.

SffHifxr fextx» dxbix».

Item cum In conftitutione *Ck» ^iidx»* dicatur, quod tales nott evitentur , nifi fa&i evidentia Vel confeflione propria hic conflarent; dubitatur fi tunc reâor ecclefi· tfalfit eos vitare dc ipfis pnafentibus ceflare. Ut faciat, ad hoc OOnfliiutfa *Ittm ftxtxixuu* ; ubi dicitur , quod

dt redore» «d mandatum epiicopi vel ejus tialis di&as conttitutiones fervent.

Arc, rom pœna kgi» non fit in arbitrio judi-canti».

Determinatio dubii pemedantif.

Videtur, quod nullus adftringatur, quoad obfcrvantiam cellationis, donec reflatio per epifeopum, vel ejus officialem, vel vices fungentem epiicopi fit indiâa.

Sequitur /optimum dubium.

Item cum ibi dicatur Cÿîriai & in conftitutione *Sollieitat*, dicatur, tum per epifeopum. vel ejus officialem feu ejus vices gerentes, videtur intelligendum de principali officiali · prae- 5 fenim cum *in* reflationibus requiratur magna folcmnitas, nec judex poffit delegatus terram interdicere, nifi fibi fpecialiter fit conftitutum I

Determinatio dubii procedentit.

Videtur,quod nedum epifeopi, & eorum officiales principales, fed etiam foranti, feu decani, qui habent cognitionem univerfitatis caularum criminalium poflint prtxeflus facere, quos fieri defiderant conftitutioncs prcdiâc : citra tamen moderationem, quam faciant epifeopi, vel vicarii generales, aur officiales principales eorum. Pro liberatione vero perionarum ecclefiaflicarum, decani ceflatiouem, cum C locus fuerit indicere non vetantur.

Sequitur 0fiavum dubiam.

Item, fi conflitutio. habet locum, ubi homines ecclefix damnum inter fe inferunt.

Determinatio dubii procedentit.

Videtur,quod fi homines alicujus loci ecclefia; inter fe guerrificando, vel aliter, damnum dederint; non fit locus conftitutioni. Si vero homines unius loci ecclefix, ex propofito *invaferint*, rapuerint, vel depraedati fuerint homines alterius loci ecdefue, locus eft conflitutioni.

Sequitur umutm dubium.

Item, fi conflat quod diâa conflitutio habet locum, fi poteft epifeopus vel officialis eam fi non fervere, *& de* jure communi proccdc-

Determinatio dubii pracedeniir.

Videtur,quod fi epifeopus, vel officialis ejus requiratur fervare conftitutionem, cum locus cooftiturioni fuerit; teneatur fervare camdt judicem......... ceflationem ejufdem aufioritatem, nifi aliud pars requirens duxerit tolerandum. Ubi vero praelatus ex fuo tantum procedit officio in fua remaneat libera poteftate, utrum in totum vel in partem fervet eamdem.

Sequitur decimum dubium.

Item, fi faâa reftitutione debet celTari,donec excommunicatus fuerit abfolutus.

Determinatio dubii prmtdentie.

Videtur, quod fa&a reftitutione rapinae, vel liberatione perfonas retente, debeat tolli eeflatio.

Sequitur undecimum dubium.

Item, fi propter invaforem vel raptorem captum fit cdTandum cum recedere nonpoffit.

Determinatio dubii prteedentir.

Videtur, quod propter illum, qui captus fic fraude teneatur, non debeat ceflari.

Sequitur duodecimum dubium.

Item, cum in conftituticine *Pio* dicatur, quod epifeopi & eorum officiales non pei delegatos, fed per fcÿpfos, faciant conftitutionis proceflum: dubitatur utrum poffint delegare in receptionem teftium producendorum ad inftruâionem negotii .· & utrum taiibuf delegatis liceat abfque poena diftr cooâirutionis *Pia*, recipere talarium pro labore.

Determinatio dubii prmedentb I

* Videtur, quod abfque dubio hujufmodi delegationes fieri poffint;fed caveant fibi officiales, quod non participent in falario delegatorum, quia alias prcd&am poenam non evitabunt.

ANNO O ™ ewiîï?.

CONCILIUM TREV1RENSE PROVINCIALE

Ann. Chr. MCCCXXXVIJ.

AJsr *BaUovimu Dei gratia, fan&a Trevirte^t Ectiqfiee urcbiepifeoput.*

üv^a,t. QTtatuimus dc ordinamus ut clerici qui- E O cumque noflrs civitatis dt diœcefis Tro verenfis, decenter incedant in habitu, calceis, caligis, corona dc tonfiira clericali, dc ne quis Canonicus aut bénéficiants, vel etiam quicumque exiftens in facris ordinibus poft menfem computandum a dia pubblicatioois prsfemium, veflimentis vel capueiis utatur, quibus manies vel fimbriae, vel alis extremitates, feu fciflu-* ne veflimentorum, vel capuciorum cum eifdem veflimentis, vel capudis notabiliter in colore difeordem, & fpecialiter de capueiis, ne auro vel argento, vel aliis quibufeumque appofitiontbus a panno diverfis componantur, vel fcindantur, vel Wardecociis cum longis manicis ultra brachium procedentibus utantur. Item predi&is perfonis Vardecoeta feu tunicas fuperiores nimis breves aut flriâas penitus inter dicimus. Sed volumus, dt eifdem praecipimus, ut dc cetero utantur vardcceciu & tunicis fupe-rio-

ribribu· (ahem ultra medietatemfnrac,feumufeu- li crucis procedentibus: per hoc tamen eis non ,n,CTdkimus , quin in equitando veftimentis brevioribus uti poffint. Item prohibemus, ne quis de prxdiâis perfonis cinftus fuper veftem fuperiorem, incedat ullo modo, nifi cum in itinere fuerint, vel fe ad iter preparaverint caufa proficifccndi : aut capillos capitis fui deferant disjunâoa, feu divifos ia medio frontis, feu etiam nimis longos . Item diâis canonicis & clericis prohibemus & interdicimus tunicas fuperiores nodos habentes, a tunicis hujufmodi fuperiori in colore diferepantes, & maxime ante peôus & in aliis locis clericis inconfuctis.

II. Si quis vero contra prscmifla, aut aliquid prxmittorum venire ptxfumpferit, fi canonicus fuerit, eo ipfo fit fufpenfus a perceptione diftributiooum, qux in choro dividuntur; & fi vocem habuerit in capitulo, etiam ipfa voce carcat ipfo faâo, dcc cx tunc ad traâatuS capitulates admittatur, nec fibi de diftributionibus quidquam detur, nifi prius per nos ad prxmiffa fuerit reflitutus. Officiatus vero, qui tali ante noftram rtftitutionera diftributiones chori feienter dare prxfumpferit, fimiliter voce capitulari, fi canonicus fuerit , careat ipfo faâo. Si vero alter beneficiatus fuerit a perceptione fruftuum fui beneficii, eo ipfo fit fufpenfus. Verum fi paftor, vicepaftor, vicarius feu reflor alicujus parochialis ecclefix , altaris vel capelle contra prxmitTa, vel aliquid prxmiiTonim venire prxfumpfeiit, fimiliter a perceptione fruâuum fui beneficii eo ipfo fit fufpenfus; nec fe tunc de hujufmodi frudibus intromittant, nifi de noftra licentia fpeciali. Et fi fruâus beneficiorum excedentium in prxmiftis , ob aliquam aliam caufam fuerint fequeftrati, hujufmodi fequcftrum relaxari nolumus, neque tolli, nifi in ipfa relaxationis littera de prrdiflis, fufpenfionc fruftuum, & reftitutione noftra ad eofdem Ipecialis mentio habeatur.

III. Item inhibemus omnibus & fingulis reâoribus, feu palloribus parochialium ecclefiarum, oe aliquos prxfentent ad vicarias perpetuas fuarum ecclefiarum, nifi confenfus patronorum earumdem ecclefiarum ad id accedat. Et ne archidiaconi nobis fubditi, aut eorum officiales eos admittant ad hujufmodi ecclefias, vel eos iniinuant io eifdem, nifi eis prius conΛiterit per patentes litteras ipforum patronorum de confcsiu hujufmodi, fie quod iplorum ecclefiarum redditus, & proventus ad quas fic prsfentati fuerint , fufficiant ad fuftetitationem congruam, redoribus & paftoribus fic vicariis fupradiâis, fi forlattis ipfos coniigat in hujufmodi beneficiis fimul facere refidentiam perfonalem. Alioquin fi a quoouam (ecus adum fuerit, vel attentatum quotnodolibct, decernimus irritum fic inane.

IV. Praeterea quia nonnulli ecclefiarum, fie aliorum beneficiorum ecclefiafticoram paironi, ad vacantes ipfis ecclefias feu beneficia que tantum a&u faccrdotibus, vel promovendis infra annum conferri debent , nonnumquam minores annis vel. alias omnino iahabiles prstfentant perfonas, vel etiam quandoque loco talium minorum, confido quodam velamine pneientant presbyteros aliquos, feu perfonas alias idoneas archidiacoao feu eorum officiali infti» tuendas in beneficiis memoratis. Nos fraudi hujufiuodi cupientes, in quantum poflumus remedium adhibere, predidis archidiaconis fic eorum officialibus, ac quibufeumque aliis perfonis cccicfiafticis, quorum iotereft , fub pcena fuiApenfionis officii fui, diflriftius inhibemus, ne aliquos tales ipfos potentatores admittant, vel inftituant infeienter ad beneficia memorata.

V. Et ut fraudibus talium plenius obvietur, flatuimus & volumus, quia archidiacooi feu officiales prxdiâi fpectaftteraquibufcunque pcrfosiia ipfis prxfentatis, ante admifliooem vel inftittuionem ipforum. ad beneficia prxtada exigant, & recipiant corporalia ipforum juramenta, quod ipfi vere & non fide, ac nulla condicione, paâo, leu promitto interveniente, & fine fpc aliqua faâa vel facienda cuiquam de beneficiis ipfis refignandis fuis patronis fuccettii temporis, ipfis archidiaconis, feu officialibus , fint ad hujufmodi beneficia prefentati alioquin, fi fecus aâum fuerit, admifliones & inftitutiones ut fie faâas, irritas & inanes efle, diâofque prxfentatos fitfpenfosa beneficiis & officiis decernimus ipfo faâo.

VI. Item ordinamus & diftrifle percipimus obfervari in noftra caihedrali ecciefia , & fingulis collegiatis ecclefiis nobis fubjeâis, quod fingulis diebus prima decantata , martyrologium Jeflum fuerit, pronuntietur anniverfarium dcfunftorum, quod fequenti die fuerit peragendum, & fumma pecuniae pro hujufmodi anniverfariointereflentibus vigiliis & miflx dividenda.

VII. Item ftatuimus & ordinamus , quod canonici & vicarii ecclefix nofVx Trevercnfis fic aliarum ecclefiarum nobis fubjeâarum ad horas canonicas, vigilias pro defunâ's & miffas debito tempore fecundum ftatuta Λ ordinationes fuarum ecclefiarum, intrent chorum, & ipfis horis interfint eo tempore, quo diftri. butiones chori fuerint dividende; quas null* ordinatione, ftatuto five paâo obftante, tan* turn inter prefentcsibi tunc canonicos & vica> rios, juxta confuetudines ipfarum ecclefiarum in choro et non extra chorum › dividi & dari volumus & precipimus per officiate·, <^ui ad hoc fuerint deputati, exceptis illis canonicis & vicariis, qnos infirmitas feu jufta & rationabilis necelfitas corporalis aut evidens ecclefi» utilitas cxcuCaret. Inhibemus etiam diftrkiius praefatis officiatis, ne aliquas diftributiones occafione colkâionis reddituum, feu cenfuum ecclefiarum fibi ufiirpent, dum non interfuerint divinis officlis, in quibus dividend^ funt hujufmodi diftributiones, &quia nonnulli plus temporalem folent poenam, quam fpiritualem feu ecclefiafticas fententias, quod dolenter referimus, formidare, fic ut fic frequenter ad fubditorum noxam tendit, quod ipfis ad remedium eft provifum, fententias excommunicationis in aliis ftatutis noftris fuper prçmiflDs&eorum occafione per nos editi prolatas, ne fubditi noftri eifdem fententiis, prout haftenus fieri eft compertum, damnabiliter fe involvant, decernimus revocandas , fic prefentibus revocamus. Nolumus tamen illos, qui diâis noftris fententiis, feu csnonis, jam ligati nofcuntur , per hujufmodi abfolutiooetn efle abfolutoa, fed quod ab eifdem fententiis per nos vel per noftros in hac parte vices gerentes obtineant Ipacialiter fe abfolvi.

VIII. Preterca ut prxmtfla otnnia & fingula obferveotur , nc aliquis ab eorum obfervatione , prxtexxu ignorantic fe poflit excufare, prxeipimus omnibus & fingulis Decanis nobis fubditis, ut eorum ccpiam recipiant infra meofetn , ab officialibus Treverenfibus, five Confluent. & eam fuis fubditis publicent, & diligenter faciant obfervari, fi ipfi decani pttnatn canonicam , & noftram voluerint evitare. Dat. Trover. an. Dom. 1337. die *0. menfis Maji.

CON-

»»»* '11)-

CONCILIUM AVENIONENSE

Λ trium provinciarum epifeopis in monafterio S. Rufi anno Dom. MCCCXXXVII. celebratum.

Nuac primum prodit ex cod. MS iUoftttdlmi rrddrpJicopi Rem. «Md/utorto. Cu. Maur. THJcril.

T1TULI CAPITULORUM.

I. Dr *Miffa B. Maria femel in bebdemada celebranda .*
i. *De indulgentia affixiantibus corpus Cbrifli , cum ad infirmet portatur, cmceffa.*
3. *De claudendi1 fontibus baptifmelibui.*
4. *De facrament* Etxhariffta in ttmpere Pafcha-^ h parecbialibur folum presbyterit mtmfiran·' de.*
J. *Ut bénéficiât i, tf in facris ordinibus conflito-li , in dxbns Sabbati a carnibus babeaut abftinare.*
6. *Qualiter prolati ptffint benedicere m dioreffi aliéna.*
7. *De fententia excommunicatioms ab ordinarie* B *lata , exigente exeommupicati inobedientia , per prolatet alios publicanda .*
8. *Vt cenfura ecclefiaftica fic urgente cmtumacia exerceatur, quod nallsu ultra juris terminer abutatur .*
9- *Qualiter contra illos ,* f*/ *excommunicationis fententiam contemnente/ , exemplo pernictefa peragunt, procedatnr.*
10. *Ne ecclqfiaftica perfona titulum jurifiidhmi/,* fai·» *pacifice poffêderunt, feotlari ofleudere teneantur.*
U· *Vt perfona ecclefiaftica per nullum judicem temporalem ia crimsnalsbat vel perfeuatibus diffringantur,.*
11. *Ut claricat centra clericum , ad judicem fucularem vel alium laxum, pro facienda jxftitia vel inferenda violentia , nm rxar-* ret · >
13. *ffrevifie eextra tUe<, qui bona & jura ecclcfioftxarm» perfonarum fubtrabunt , diminuunt, dtfipant, tf invadunt.*
14. *trovefio contra illae, qui bene tf jura eeclefieftica invafrrunt, vel quemodeliliet occuparunt .*
15. *Ut bi, qui rei ab ecclefiis qualitercumque t/.*Q *neat , in alienatione rarum , teneantur de jure occlqfiarum expreffom facere mentionem.*
lé. *Ne quit m leeo foe retineat bona ectlefiarum alibi indebite ablatarum.*
17. *Ut focularu peteffaj clencum per ipfam capttem , cito judici fuo rqftituat , mlul exigeni ab eodem.*
it. *Ut deferentibut litterae pro jurifdidiione eeclqflaftica exercenda mftla injuria vel violentia inferetur.*
Iff- *Prorogatio joerifiiSiomi in invaferet , occa paterer occlefiaffiterum bonarum tf jurium nurtnla,*
M. *Vt notommmùcati ad nullam publicum offfi. eium admittentur.*
31. *Vt nailut fine fuperiori/ licentia alicui que. modobbet miniffret toxicum Vel aba venene-*
Ail. *De parui/ , toxicum vel berbet mortiferai* à» *mortem alienjut minifiran/ibui, inferendi1.*
ν· *Qualiter contra exemptai b privHegiatai , in diverfii abatente/ fau prvuilcgut , procedatur.*
Ut teflamentii paroebionorum iuterfint presbyteri, tf per epifeopum dtflribuantxr reftitutionet incerta.
>¡. *Quod epifeopi tn diftributienibus legatorum vocentur , prout ad eoi pertinet vel de cenfueludine vel de jure ,*
16. *Vt nullus coufyforum, fini dimcefoni licentia, quemquam profumat abfedvere ia cofibet/ infra feriptis.*
17. *De inffrumentit debitorum /eluto debito rrftitundis, tf fi apud debitorei remaneant, can celiandi/.*
18. *Uc inftrumenta labitorum , vel mauufcripta , poft certum lempai , nullam in fero xcletotem.*
ı$. *Ut nabat beau ecclefiarum vocantiu/e occupet,* «V» *β per cenfnet udinem vel prnnlcgium boc bcuerit .*
jo. *Ut nulla perfona ecclcfiaftiea cum poteftatibut jocularibus pofe babns , det confilium vel juvamen , contra Kclefiafltcas libertates.*
q)I. *Ut nullef in facrit ordinibus nxffituiut , & curam animarem halent ,* m *judiciis fotularium certarem gerat officium publicum vel privatem.*
il. *Dt mede probandi eieDiomm fcpulrnra tilerum, qui apud retigtofe/ ebgiffe dicenter.*
3J. *Ut fine movi cenfet rmpnAhmu vel veteri/ augmentatnue beneficia conferantur.*
34· *Vt monachi in ecclefiis fuie infra certum tempe· perpetuae vicarios repecefeeetent.*
3J. *Ut nullet bemfictum conferat , in quo jus tantum ebttnel patronatus.*
Jd. *Ut profentalus palrene nea juret , fine dioc-ctfani licentia, nec ab alio inflitui fe patiatur, nec beneficium obtentum dimittat.*
37. *Ut ecclefia & ecclefiaftica perfona a lalttt exailionibus focuiorium per ordinarios defendantur .*
j8. *Ut clerici , maceUarierttm tf tabernariarum oficia perfmaliter exercente/ , maneantur ut a proditiis d/fiffant officis/ , fi gaudere volucria! privilégié elerirah .*
3$. Air *quoftu vel alia cxaEliems per fseculoru bofpitahbus imponantur.*
40. *Item de cadent.*
g 41. *Ut demini ttmporabi non impediant vel prohibeant . quonnnut ecdqfiarum refforibus decime perjblvantur .*
41. *Ne flatuta tf erdmatienet fiant fuper deei· mit, funeralibus, oUatienibus,* Ô" *aliis, contra laudabile/ confmtuàinet tf rcclefia libertates.*
43. *De focietetibniycolligaiioiùbtu.tl conjurationibus, quaicmfrotnaj appellat, radicitus ex/irpandis.*

44· *Ha*

AMNO CMRttTI •nr.

A· tkria* pf*tr ditoctfaai licentiam, «- 'kfa tenta*, -wr ibi amnatet tenere pro- fnmaat.

4J» A clerici/ «raw portanrtbnf, & foaliter pxnixnrar.

46. Ds daricorxm tint barbam WW W- fnraUat, & debitam deferendm...

47. Dr homfiate cammcoram facolarinm, dj- gnitatet habentiam, in ve/bbnt deferendi/.

48. L'r ki pù ««cr/ c»f!tJu ata habent, cam habent/bnc fit non itérant, me ad d/ftribatiom/ , f«« da*m capitniantibni admittaatar.

49. Vt canonici, praferti* dignitattt babentei, per daet me^èt in ecelofiii fait refidmtiam annù fiagttiit facere perfonahttr tentantnr.

J®. Vt canonici, peattxtn fta colore cnjafvit of ficii vel fervitii, difiribatiom/nen recipiant, fats W» effent receptari.

Jl. Ut bi YW dignitate/ fta perfonatm habent, fex babitxrifxnt, intracertxm tempo/, ad fatrti ordiat/, pront digniratei fra perfimaTor ejafmodi exigent, ft faciant promoveri.

JI. Vt pralatt remiffiomm dtlin^antinm ad tnvicem faciant repnfiti.

JJ. Dt excommaniceti/ compellendi/ redire adgreatixm cccl^fia per jadictm facnlarem & ap. pofitiemm pma.

J4· Àir probibeantar prolati jxrifdiflionem foam exercere.

5J- Nt prohibeantur dire&e Vtl indirtfle cltr/ci^ coram fat jadice ÿtigare.

J0- Vt infra doma/ praiatornm, & m eoram officialixm prafenlta, injuria melli fiat.

J7- De banni/ folvendi/ a clerici!, & fer loot pealiter eaigantar.

S8. De contrahentibni matrimonia dandefiina in ditKffi aliéna.

J9 De akaforikai litteraram demini Papa, tf

6o. licentia cv*. poaaat.

01. Ne ktaeficiati rei tccl^fiafticai akf^ae ditreifani licentia, praterqaam in certis c^fikai, aknent.

61. Ja <]ao ftata debeant dimitti beneficia, (f ferv faccefforem teneri.

OJ. Dt inventario bonarane ecclcfiaflicerum infra certa tempora faciende.

Ô4. De teflamentu per beneficiatot fetandam confattadinei laadabiltf factendit,

6j. De ftatatii, bannif, tf praconiiationibnt con. tea confnetadiati ecclefia editii, prohibendi/.

66. De ceatribatione expenfaram, neceffaria inter omne/ bénéficiait)! diatefi/, facienda.

67. Vt Jadai ntnafyae ftxnt, figna deferant, ptr ^aa ab aliti difcemantnr.

08. Tmtc fmtentia interdifili fervetar, cam ab ordinario datam fatrit in mandati/.

69. De Jadmi pro medicina exhibenda non repti- rndit, nec t fi ft ingefferint, admittendii.

70. Cam abfolutto vtl difpenfatio in cafibm prafentii concilii, fuperiyri non rtfervatar, per ordinariam, vel per aliam ad gaem ordina, rim remittet, expediri poterit, vel debebit.

PRÆFATIO.

Ia nomine Domini, Arnen.

A Ntiqui patres, fanâitatis gratia pmditl, At tam exemplo quam opere, beatitudinis rnuDcrc affluentes, cutam paftoralis follkitudi- Ante ûùobritcr exercerna, ùm foptas concilia eekbraront, in qribua icr Mitia reguiam, fuis coalulucrunt temporibus opportuno regimine eccieùaftka difeiplin·, mqrum geftus· induré» ruot Undabdcs, & fubdhorttn errantium péri» cûlis felidtcr obviarunt. Idcoqueno· permiflio- -v· Dftriaa Gdhcrtw * Ardatenfis, Bertrandw EbredunenGs, fit Annanduc Aquenfis, «rebie» pifcopi, pnediftoram patrum antiquorum vefli» giia mberentes, ac iubditonim ηoΛrorum ialu. ti, quantum nobis ex alto permittitur, proipi. cpre cupientes l de infta fcriptorum epifeoporum fuffraganeomm, & capitulorum noftrartnxr provinciarum abfentium, confilio & aflenfo.* videlicet no· Galbertua Àre(atenùs archiepifcopus, Bcum venerabilibus in Chrifto patribus, dominis eadem gratia, Petro AuraficenG, Hugone Tri* caftinenii, Jacobo Tolooeufi, Hugone Carpentoraccnfi, Philippo Cavallicenfi, Joanne Maffilienii, Joanne AvinionenTi, & R-ochcrlo Va. fionenfi; & cum Arelacenfis, AurafkenGs, Tiicaftrlnenfis, Tolonenfis, Carpentoracenfis t Cavallicenûs, MaAilienCs, AvinionenGs, dc VaûoDenfis capitulorum procuratoribus fuflicienter comparentibus; fit nos Bcrtrandus EbredunenGs archiepifcopus, cum Bertrando Senefienfi, Elziario Dintenft, Jacobo Gland«tenfi, Arnaldo Vcnrienû, ficGuillclmo Nicienfi; flecum diferćto viro magiftro Joanne Durandi, clerico tntitulato in ecclefia GraiTenfis abfentis; ex euro Senofienfis, Glandatenfis, Graflcnfis, Veocienfis, & Nidenfis, capitulorum procuratoribus fuAdenter comparentibus; flt nos Armandus Aqueufis archiepifcopus, cam Bartholonueo Forofuli«nfi,Gaufridio Regenfi, Rofian- Do Ciftaricenfi, * Guilldmo Aptenfi, epifeo- {>is noftris futfragancte/ ae cum rdigiofo viro ratre Lantelmo Defparrone, priore prioratus de Alamon Vapincenfis diecebs, procuratore venerabilia patns domini Dragoneri epifcopi Vapiocenfis abfentis; ac cum Kegcnfis, Gftaricenfis, Aptenfis, & Vapioctnfu, capitulorum procuratoribus tuficienler comparcntibus in loco feu monafterio fandi Rub, ordinis fao- Ai Auguftinii, Avinionenfis dkecefts, Areistenfis Apra diÔK provincial, provinciale concilium celebrantes, prorogata primo jurifdiâio. ne de locis ad locum, per nos Ebagduneofem flt Aquenfcm archiepifpocos, noftroique fufiraganeo· prrfcntes, nobis Gaibcrto Arelatenfi archiepilcopo, et Joanne Avinionenfi epifeopo, et procuratoribus fupradiftis hac vice conicuticutibus; ad honorem omnipotentis Dei, er prsceif· gloriofe Virginis mavis fue, totiufque cele/lis curiae beatorum, ae morum reformationem, deliâorum «t excffuum corre&lonera, ac animarum noftrarum et (obditorum noftrorutn utilitatem, et ftatum ecdefisfticum falubrius confervendum. hoc facro approbante concilio ad infra feripta Aatuta edenda, feu aliqua eorum innovanda et declaranda, procedimus m inferius continetur. Prole ftati tamen fuimus ante omnia, quod per infra feripta Aatuta, fini aliqua eorumdem, Aa. tutis provincialibus, feu fynodalibus, feu ecclefiarum catbedralium vel collegiatum, olim rationabiliter editis m noftris provinciis, derogare non intendimus: nifi et in quantum diâis noftris ftatntis infra feriptis reperirentur per coctrarictatem vel alias obviara

ANNO OMIMTT ·M».

alia/G^-

CA-

' a h m›
CHOUSTI
un·

MaMfcMae

Irrlftl M

ST mà

»*«·

CAPITULA.

I. *De Miflt B. Marie femel in hebdomada celebranda.*

P™ı™* ftatuimus , &c. *Ut* Z« *cqhc.* *·* *dfvenion.* «»». *cap.* j.

H· *be indulgentia ajfociantibus corpus Cbri- //, cum eel infirmos portatur, conceffa.*

Si propter Chriftum reverentia fanâit ejus impendi, &c. *Ibid. cap.* 2.

III. *De claudendis fontibus baptifmalibus.*

Sacri fontes, &c. *Ibid. cap.* 5.

IV. *De /aeramento Eucbariftia in tempore Pafcbali a parocbialibus folum presbyteris miniflrando.*

Item defiderantes , illud przceptum generalis concilii, pro animarum falute et catholicx fidei...........quod omnis utriufque fexus , poftquam ad annos diicretionis pervenerit, reverenter recipiat ad minus io Pafchate EuchariftizC facramentum, fica Chrifti fidelibus follicitudini noftrx commiftis efficaciter ob~ fervari, quod nulli, quxfitis coloribus, et fimulatis devotionibus , vel alias, dum ab aliis quam a propriis, facerdotibus recipere velle fe aficrunt corpus Chrifti, fraudem quxrentesfacere canoni, fraudent potius femetipfos: przfentis deliberatione concilii ftatuimus inhibendo , quod curati noftrarum civitatum , dkecefum, et provinciarum, nulli parochiano fuo, cujufcumque conditionis vel fexus exiftat in fefto Pafchx, ftee in odo diebus immediate przce. dentibus, et odo fubfequentibus, concedant licentiam recipiendi , nifi ex caufa infirmitatis, nec etiam alicui conferendi feu miniftrandi facramentum Euchariftiz extra ecclefias fuas parochiales , vel alias ecclefias,ubi per ipfos curatos mlniftrari extitit confuetum. Si qui autem curati, hujufmodi ftatuti fuerint trafgreflores : audoritate prxfentis concilii , excommunicationis incurrant fententiam ipfo fado. Prxlati autem g fic pnefens ftatutum diligenter obfervent, ut alicui, nifi ex caufa rationanabili, recipiendi facramentum przdidum illo tempore, alibi quam in parochiali ecclefia, licentiam non concedant.

V. *Ut bcneficiafi & in facris ordinibus conftituti, in diebus fabbasi a carnibus habeant abftinere.*

Item cum deceat viros ecclefiafticos, przfertim bénéficia ecclefiaftica obtinentes, in modo vivendi fic inter homines exemplariter converfari, ut laici eorum informentur exemplo, non autem ex clericorum abufu corruptis moribus deformentur : ftatuimus, quod clerici bénéficiât! , aut in facris ordinibus conftituti, ab inde in antea femper in diebus fabbati, pro honore B. Mariz, carnibus abftineant: nifi ex caufa neceffitatis ; de qua comedentis confcientiz relinquatur , vel nifi feftum Natalis Domini in die fabbaci contigerit evenire . Alioquin contrarium facientes, pro quolibet dic Sabbati, quo carnes comedere attentaverint . per unum menfem ipfo failo ab ingreflii ecclefiz fint fufpenli.

* - ewiunt '»»»·

VI. *Qualiter prclati pojfint benedicere tv in diacefi aliena .*

Item ftatuimus, quod quilibet, &c. *ut in concil. Avenion. anno t}i6. cap.* 46.

VII. *De fententia excommunicationis ab ordinario lata , exigente excommunieati inobedientia, per pralatos publicanda.*

Item ftatuimus, quod ex quo per propriam civitatem, &c. *Ibid. cap.* 6.

VIII. *Ut cenfura ecclefiaftica fie, argente contumacia , exerceatur, quod nullus ultra juris terminos abutatur,*

Item cum cenfura ecclefiaftica fit eo moderamine a viris ecclefiafticis exercenda , quod officium debitum operando, non cogatur ad noxam et fcandalum tendere , quz ad medelam et remedium eft induâa ; et excommunicationis lata fen- Dtentia, contra contumaces et in excommunicationi^ fententia dormientes, poffit expreflis a jure provifionibus aggravari , quod ad peregrinas adinventiones ct multipliciter perniciofas recurrere , fit tam inutile, quam damnofum : ftatuimus, quod ab inde in antea nullus ecclesiafticam jurifdidionem exercens, contra excommunicatos ab ipfis, quantocumque tempore excommunicationis fententiam animo fuftinucrint indurato , procedat ad faciendum projici lapides in domum excommunicationis fententia innodati , vel faciendum venire capellanum indutum vefte facerdotali, ad domum excommunicat! przdifli, vel portandum libitinam feu feretrum, vel alia fimilia, quz a jure non reperiuntur expreifaj fed aliis provifis a jure remediis utantur ad pœnam contumacium aggravandam . Exercentes autem jurifdiéUonem ecclefiafticam hujufmodi, qui contrarium fecerint : excommunicationis incurrant fen-

AJWO fententiam ipfo fado, nec fubditi noftri, curati vel alii, eifdem teneantur in paedidis aliqualiter.

IX* *Qualiter contra illos, qui excommunicationis fententiam contemnentes, exemplo pemiciofo peragunt, procedatur.*

Cxterum abominabitur, proh dolor,&c. *ut in concil. Avenion. ann. 1326. c.*

X. *Ne ecclefiafiica perfona, titulum jurifdiftionis, quam pacifice poffcderunt, peculari oftenderc teneantur.*

Item quod fzculares domini, &c. *Ibid. cap.* 8.

XI. *Ut perfona ecclefiaftica per nullum judicem temporalem in criminalibus vel pcrfonalibus diftringatur.*

Item quod nullus dominus, &c. *Ibid. c.9.*

XII. *Ut clericus contra clericum, ad judicem pccularem vel alium laicum, pro facienda juftitia vel inferenda violentia, non recurrat.*

Item prohibemus ftatuendo, &c. *Ib.c.i*o.

XIII. *Prcvifto contra illos, qui bona & jura ccclefiarum & ecclefiafticarum perfonarum lubtrabunt, diminuunt, diffipant, à* invadunt.*

Quoniam aliqui, &c. *Ibid. c.* 11.

XIV. *Provifio contra illos, qui bona & jura ecclefiaftica invaferunt, vel quomodolibet occuparunt.*

Item ftatuimus &. etiam ordinamus, &c. *Ibid. cap.* it.

XV. *Ut bi qui jfj ab ecclefiis qualiter, cumque tenant, in alienatione earum teneantur de jure ecclefiarum expreffam facere mentionem.*

Item cum quidam fuz falutis immemores, tenentes ab ecclefiis caftra, villas, domos, terras, nemora, prata, feu quafvis alias poflefliones, in emphyteofim, vel fub certo feudo, dominio, feignoria, cenfu, fervitio, penfione, vel przftatione quacumque, plerumque illas vel illa vendunt, permutant, vel donant, feu alias ignorante domino diftrahunt, nulla de emphyteofi, feudo, dominio, feignoria, cenfu, fervitio, penfione, vel przftatione, quodve ab ecclefia teneatur, habita mentione; quin immo interdum ipfas feu ipfos, tamquam ab omni cenfu, fervitio & penfione, feu quovis alio jure ecclefiis debito liberas, alienant: nos tam faluti talia volentium attentare, quam indemnitati ccclefiarum providere volentes ftatuimus, quod quicumque tenens ab ecclefiis noftris, vd nobis fubjcdis, caftra, villas, domos, poflefliones, vd alienas res immobiles, feu loca vel jura, cum ad venditionem, donationem, permutationem, feu quamvis aliam alienationem eorum vd earum, duxerit procedendum, de feudo, emphyteofi, & fi canon vel penfio propria non folvatur, fervitio, cenfu, dominio vel feignoria, penfione, feu quavis alia przftatione, eifdem ecdefiis debitis (etfi in alienatione de jure vel de confuctudine non fit illius a quo tenetur requirenda fcientia vel confenfus) expreffam debeat facere mentionem. Alias fi aliquod przdidorum, ecclefiis przdidis debitorum, in contrado feu alienatione hujufmodi negaverit, vel fcienter omiferit excommunicationis incurrat fententiam ipfo fado. Eamdem panam incurrat notarius, qui fcienter, fine expreifione hujufmodi jurium, dc contradu fecerit inftrumentum.

XVI. *Ne quis in loco ftto retineAt bona ecclefiarum alibi indebite ablata.*

Item quod loca, &c. *ut in conc.Avan.* 1316. *c.* 13.

XVII. *Ut pecularis poteftas clericum per ipfam captum, cito judici fuo reftituat nibil exigens ab eodem.*

Item quod privilegium, &c. *Ibid, cap.* 14.

XVIII. *Ut deferentibus litteras pro jurifdibtione ecclefiafiica exercenda, nulla injuria Vei violentia inferatur.*

Cum juftitiz jus fuum cuilibet tribuenti, & ipfius miniftris ac reipublicz, plurimum detrahatur, fi proceflus ipforum miniftrorum juftitiz, iniquorum contingat machinationibus impediri: nos volentes talium juftitiz cultum impedientium, aufus temerarios timore difciplinz ecclefiafticz cohibere, provifione przfentis concilii duximus ftatuendum: quod fi quis, cujufcumque ftatus & conditionis exiftat, nuncios aut executores noftros, & fuffraganeorum noftrorum, officialium & vicariorum, feu eorum loca tenentium, vel vices gerentium, aut alias litteras & fcripturas judiciales noftras, vel fuffraganeorum, vicariorum, & *officialium* przdidorum deferentes, hac occafione verberare, ca-

PC'

detinere, occultare, carceriman-Λ —. I
Christi cipare, vulnerare, interfiocrc, vel mu-
'M' tilarc, feu litteras dc feripturas praedietas auferre, feu eas rumpere, cancellare vel alias deftruere quoquo modo, vcl ablata celare, vel deferentes compellere ad frangendum, vel, ut eorum verbis utamur, ad manducandam hujufmodi litteras vel feripturas, aut quod prxdiaa feu aliqua paedidiorum fiant procuraverit, aut facientibus dedent confiHum vel favorem: excommunicationis fententix, quam cx nunc ferimus, fubjaceant ipfo faâo: a qua, nifi prius ju-® dici oujus au&oritatem contempferit, & pallo injuriam, & exteris quorum interrerit, prout excefliis exigit atrocitas, fatisfecerit, nullatenus abfolvatur.

XIX. *Prorogatio jurifdiflionis, in invafores* & *occupetores ecclefiafticorum bonorum àr jurium exercende,*

Item cum quanto quis paflus injuriam In majori ftatu.exiftit, tanto atrocior injuria judicetur, & idcirco fit cautiusc & uberius providendum: ftatuimus, ut fi cui noftrum archiepifcoporum, vel epifeoporum, vel eccdefiarum ooftrarum, vel noftrorum familiarum, m perfonis vel rebus fuerit injuria vel violentia irrogata, vel pofleflio, feu quafi, turbata fit: poflit quilibet ex nobis arohiepifeopis, dc epifeopis, noftris officialibus, dc vicariis, dc vices gerentibus, dc loca tenentibus eorumdem, procedere de jure, confuetudine, vel ftatuto, contra injuriatores dc turbatores hujufmodi, fi in propria diœcefi fada eflênt; fioetiam^ poflit, fi extra propriam diœcefim dc provinciam, dum tamen infra noftras provincias fint commifla, fimpliciter et de plano, fine ftrepitu et figura judicii, necnon citare, informationes recipere, inquirere, definire, declarare, et omnem jurifdiâionem dc cenftiram ecclefiafticam exercere, ad fatisfadionem fufficientem et debitam obtinendam. Per hoc autem non intendimus, quod ordinario praejudicium generetur, quin etiam ex officio poflit procedere ad pœnam E debitam imponendam, ac etiam ad faciendum fatisfieri injuriam paflis, fi ab eis fuerit requifitus. Et ut pnedi&a omnia et fingula, roboris obtineant firmitatem: nos omnes archiepifcopi, cpifcopi, et procuratores epifeoporum abfentium. *Reliqua in concil. Avenion, ann.* 13x6. cqp. 15. *in medioy ubi male legitur:* nos et epifcopi, archiepifcopi.

XX. *Ut excommunicati, ad nullum p«- Hicum officium admittantur.* chrhti un-

Item ftatuimus. quod excommunicat! dv. *Ibid. c.* 1ò.

XXI. *Ut nullus finefuperioris licentia alicui quomodolibet minifiret toxicum Vel alia venenofa.*

Item ftatuimus, et fub pœna excommunicationis drc. *Ibid. c.* »7.

XXII. *De panis, taxicum vel berbas mortiferas in mortem ahcujus niiniftrantibus, inferendis.*

Item quod quicumque alium toxicate, drc. *Ibid. cap.* 18.

XXIII. *Qualiter contra exemptos ip privilegiatos in diverfis abutentes fuis privilegiis procedatur.*

Item dolentes referimus, drc. *Ib. c.* i 9

XXIV. *Ut tejiamentis paroebianorum m terfint presbyteri, à* per epifeopum difiribuantur refiitutiones incerta.*

Item ne relide in teftamentis, <*rr. *Ibid. cap.* ao.

XXV. *Quod epifcopi in difirtbutiambus legatorum Vocentur t prout ad eos pertinet de confuetudine vei de jure.*

Cum in co, in quo alicujus interefle, à'f. *Ibid. cap.* a>,

XXVI. *Ut nullus confeflbrum., fine diacefam licentia, quemquam prefumat abfoivere in cafibus infrafcriptis.*

Item ut nullus, cujuicumque religionis, *ire. Ibid. cap.* 22.

XXVII. *De inftrumentis debitorum fbluto debito reftituendis, [illegible] apud debitores remaneant, cancellandis.* ut in e4>(tKMK

Item cum nulla juris patiatur ratio, quod bis idem debitum exigatur: nos volentes materiam bis exigendi idem debitum, et vexationis indebitae, quantum poflumus, amputare: ftatuimus, quod nullus creditorum, Chriftianus aut Judaeus, poft-

"7nno Christi „ir' P°^uam ^uc"c e* integro debito fa- ticfaâutn, poflit, contra voluntatem debitoris, inftrumentxun vcl manufcripcum foluti jam debiti retinere : niû forfitan creditor, ad aliqualem cautelam, vellet inftrumentum pntdiâum vel manufcriptum in prxfentia folventis cancellare, & ruptum penes fe confervare, Quod fi inftrumentum vel manufcriptum, ut praemittitur, cancellatum & ruptum penes

* 1 f" apo, .ham.iip. fe confervare voluerit : a quoquam * fi petatur, fidem facere teneatur de foluto. Creditor autem,' *poftquam per* debitorem requifitus, reftituere vel rumpere & cancellare non curaverit inftrurnentum vel manuferiptum prrdida : eo ipfo, auâoritate prxfentis concilii, excommunicationis incurrat fententiam ipfo faâo, fi vero Judaeus fuerit,a participatione fidelium fit exclufus.

XXVIII. *Ut inftrumenta debitorum, Vel manuferipta, poft certum tempus nullam in foro ecclefiaftico ad probationem habeant roboris firmitatem.*

Item, fraudibos creditorum, qui fibi debitum bis in totum, vel in parte, oχigere plerumque nituntur, occurrere cupientes, ac négligentes jus fuum perfequi ad perfecutionis diligentiam invitantes: ftatuimus , & auâoritate prxfentis concilii ordinamus, quod in curiis noftris , & fuffraganeorum noftrorum , nullum inftrumentum publicum fuper mutuo, feu depofito , feu venditione & emptione rerum mobilium confe&um (port decem annos a tempore contraâus & confeâionis inftrumenti , fi dies folutionis vel folutionum non fit appofitus ibi, alias a temporefolutionis ultimx computandos) nullam fidem faciat nec ad probationem debiti aliquid

L®* Ftum. fuffragetur. Et hoc * five inftrumentum hujufmodi, ad faciendum probationem contra clericos, five etiam contralaicos ratione juramenti, vel alias de *confuetudine*, vel de jure, in curia fpirituali conventos, quomodolibet inducatur, nifi intra prxdiâum decem annorum fpatium hujufmodi prxfcriptio. «.. fub teftimonio inftrumenti publici,.... fuifiet quodammodo interrupta. Mandamentum autem vulgariter appellatur poft tres annos computandos, ut fupra in prxdidis curiis fpiritualibus nullam fidem faciat , nec aliam habeat roboris firmitatem ·

XXIX. *Ut nullus bona ecclefiarum vacantium occupet, nifi fi per canfuetudinem Vel privilegium boc liceret.*

Item quod nullus omnino prxlatus , abbas, drc. *ut in coneil. Evenio*. ann. 3it. cap. 24.*

XXX. *Ut nulla perfona ecclefiaftica cum poteftatibus [acuioribus pofle babens, det confilium vel juvamen contra ecclefiafticas libertates.*

Item, quod quxlibetecclefiafticxperfonx, <Jrc. *Ibid. c.* 2<3.

XXXI. *Ut nullus in facris ordinibus conftitutus, Vel curam animarum babens, in judiciis [ocularium curiarum gerat ojficium publicum Vel privatum,*

Item, quod nullus clericus, *ire. Ibid, cap. 26.*

XXXII. *De modo probandi eleflionem fepultura illorum, qui apud religiofis elegifie dicuntur.*

Item ftatuimus, ne quis illorum funera, *&c.Ibid.c.* x .

XXXIII. *Ut fine nervi cenfus tmpofitiol»e, vel veteris augmentaitone , beneficia conferantur.*

Item quod prioratus, *&c. Ibid.* c. 28.

XXXIV. *Ut monaebi in ecclefiis fuis infra certum tempus perpetuos vicarios reprafentent.*

Item ftatuimus, quod in fingulis ecclcfiis , <Jrc. *Ibid. c.* 2 9.

XXXV. *Ut nullus beneficium conferat , in quo jus tantum obtinet patronatus.*

Item ftatuimus,quod nullus, drc. *Ibid, cap.* 30.

XXXVI. *Ut prafenmtus patrono non juret fine diacefani licentia, nec ab alio inftitui fe patiatur, nec beneficium obtentum dimittat*

Item fub pœna excommunicationis drc. *Ibid.* c. 31.

XXXVII. *Ut ecclefia* dr *ecclefiaftica perfina a talliis* dr *cxaUionibus facularium per ordinarios defendantur .*

Item quod clerici & hofpitalia , drc. *Ibid. cap. 32.*

XXXVIIT.

obSti XXXVIII. U *clerici, macellariorum à* tabernariorum officia perfonaliter exercentes, moneantur, ut a prediGis defiftant officiis , fi gaudero voluerint privilegio clericali.*

/ faatenat g£ju., Item cupientes clericos, fortes * eleftos, fic profeffionis viam quam elegenmt modefte fervare, quod refpicientes retro, negotiationes non exerceant ecclefiaftico ftarui minime congruentes ; ac attendentes quod dignum exiftit, ut qui fimilem cum fxcularibus Vitam fufcipiunt , fimilem fentiant in legibus diiciplinam: auâoritate prxfentis concilii ordinamus , quod nos archiepifcopi & epifcopi, per nos vel officiales noftros, infra menfem , fub obteftatione Divini nominis, omnibus curatis noftrarum civitatum & diœcefum diftriâe mandemus, quod ipfi, omnes clericos , folutos & conjugatos , carnificum feu macellariorum aut tabernariorum officium publice perionaliter exercentes, fub pœna excommunicationis, infra menfem C a tempore mandati noftri hujufmodi certificate in fcriptis, fpecifiee debeant nobis feu noftris intimare. Qua intimatione & informatione receptis, nos fine morx difpendio, per nos aut officiales noftros prxdiâos , ad monitionem nominarim faciendam, & alia contenta in conftitutione Viennenfis * concilii fuper hoc c^lt* » txa^3 diligent** procedamus. • ci«me«t.

w ckt· XXXIX. *Ne quafta vel alia exaUionesper Jeculares hofpitalibus imponantur.*

Item quod domini fxculares ,vel quicumque alicujufcumque, *&c.ut in concil. Avenion. cap.^.*

XL. *Dem de eodem.*

Item cum ftatuta fxcularium, ecclefias aut perfonas ecclefiafticas non aftringant: ftatuimus, ut fxculares, cujufcumque dignitatis, conditionis, aut ftaras fuerint» qui pnetextu ftatuti ne bladum extrahatur de terra, caftro , villa , vel quod certo pretio vendatur, invitos clericos vel ecclefiafticas perfonas aftrinçere (maxime cum ipfi non habeant aliunde forfitan unde vivant) aut fuper angariis vel parangariis aut aliis quibuicumque , cum in eis, nec in eorum bonis aliquam habeant poteftatem , coarâare prxfumpferint , excommunicationi fubjaceant ipfo faâo, & locus,ubi hopper dominum loci , vel univerfitatem ejus , aut eorum conniventia vel pexmifiu attentatum fuerit , ecclefiaftico fubjaceat interdiâo: nifi moniti, infra menfem”^”–· emendaverint, & de perpetratis fatisfaâionem exhibere ftuduerint competentem. chsuth ,J”·

XLI. *Ut damini temporales non impediant vel probibeant, quo minus ecclefiarum relloribus decima ferjolvantur.*

Item quod domini temporales , drc. *ut in concilio Avenion. ann.* 1317. *c.* 35.

XLII. *Ne ftatuta* dr *ordinationes fiant fuper decimis, funeralibus, obligationibus,* dr *aliis, contra laudabiles confuetudines* dr *ecclefia libertates.*

Item quod laici, *&c.tbid.cap.* 36.

XLIII. *De focietatibus , colligationibus , & conjurationibus , quas confratrias appellant, radicitus extirpandis.*

Item quia in quibufdam noftrarum, dre. *Ibid. cap.* 17.

XLIV. *Ne clerici, prater diacefani licentiam, ecclefias muniant, nec ibi armatos tenere prafumant.*

Item prohibemus fub poena, drc. *Ibid* cajp.38.

XLV. *De clericis arma portantibus , & qualiter puniantur.*

Item ftatuimus , *&t Ibid. cap.* 39.

^^LVI. *De boneftate clericorum circa barbam nutriendam, & coronem debitam deferendam.*

Infolentias clericorum , qux tam ex inordinato habitu, quam ex geftu deformi , diftblutiones ridiculas non folum gignunt in clero, fed apud ipfos laicos indevotionem pariunt , exempla (candalofa producunt ,compefcere cupicnteu ftatuimus, quod omnes derici , cujufcumque ftatus aut conditionis exiftant, E coronam rotundam deferant, non nimia parvitate notandam, infra oâo dies ex quo illam * receperint, a barbis nutriendis, poftquam ad tempus rafurxcongruens pervenerint, ftudeant abftinere. **Exinde vero tam barbam ,cum ad tempus** rafune congruens pervenerint, ut prxfertur (quam tonfuram , fingulis menfibus, nifi ex jufta caufa id facere ftuduerint , qua ceffante ad hoc illos arâari volumus) radi facere teneantur. ·/·,,,,, '*'*

Quod

'anno Chiusti ·M». Qy°d pnrmiffa non fecerint , beneficia in noftris provinciis feu diceccfibus obtinentes , pœnam centefimz partis fruâuum beneficiorum hujufmodi, quoties defecerint in przmiflis (valore tamen ipforum fruâuum juxta taxationem decimz quoad hxc attinet «ftimato). ipfo faâo incurrant. Quam ccntefimatn fi oqpupaverint , vel fibi appropnaverint : tamdiu fint ab omnium fruâuum przdidorum beneficiorum perceptione ipfo jure fufpenfi , donec integram ejufdem centefimz partis femel

· crr ia. F^unes commiflz * reftitutionem ordinariis fuis fecerint. Clerici vero foluti, beneficia non habentes, in clericali ftatu viventes, quoties contra przmifTa fecerint, in pcenam duodecim denariorum monetz currentis incidant ipfo fado , in ufus pios ordinariorum arbitrio convertendam.

XLVII. *De bonefate canonicorum pecularium à" dignitates habentium tn Vefiibus defertndis.*

Item ftatuimus, quod in<noftris provinciis feu diœcefibus , omnes canonici cathedralium & collegiatarum ecclefiarum,necnon redores, & perpetui vicarii , & capellani curati parochialism ecclefiarum , pratfentes & pofteri ; inde canonici in dignitatibus feu perfonatibus conftituti in ecclefiis & civitatibus, alii vero canonici in ecclefiis, ac redores perpetui vicarii & capellani curati in fuis ecclefiis & parochiis veftes fuperiores claufas non nimia brevitate notandas , cum manicis decenter longis pariter & rotundis, ac capitiis feu capfanis vulgariter appellatis , notabiliter non apertis aut magnis ; videlicet omnes przlati , canonici, tam dignitates feu perfonatus habentes, quam etiam non habentes, poft medium;& aliz fupraferjptz perfonx, poft unum annum a tempore publicationis ftatuti hujufmodi numerandum , aftringantur portare przcife. Quod fi przmifta facere neglexerint, veftibus , quas contra przfens ftatutum portaverint, fint ipfo fado privati : quas' fi etiam requifiti non tradiderint ordinariis per ipfos in pia opera convertendas , illi, qui diftributioncs percipiunt , eas, quamdiu didas veftes tradere diftulerint, perdant , perdant etiam ipfo fado . Quarum quidem diftributionum medietas capitulo , & alia medietas , ordinarii arbitrio, przfatis operibus applicetur . AΓιζ vero perfonx przdidar, quz diftributiones non recipiunt ; ipfo

A jurc veftes amittant, in ufus quofcumque permiflos per ordinarios convertendas.

XLVIII. *Ut ii, qui voces in capitulis non habent , cum tabentibus fe non ingerent y nec ad difiributtonest que dantur capituiantibus, admittantur.*

Item cum nullus cathedralis vel collegiatz ecclefiz canonicus ; nifi fit fubdiaconus,nec etiam habens dignitatem, perfonatum, vel officium certum reqni-

B rens ordinem , nifi in illo fit ordine eonftitutus , vocem de jure in capitulo habeat, etiamfi ab aliis libere concedatur : ftatuimus , inhibentes ne przdidi vocem in capitulo non habentes , cum vocem habentibus, quando ipfum tenent capitulum, ullatenus fe ingerant, nec per alios admittantur , etiam ex caufa videndi, audiendi, vel fciendi, quz per tenentes capitulum dicentur, tra&abuntur, ordinabuntur } vel etiam ftatuentur ; nec de diàributionibus feu emolu-

C mentis , quas tenentes capitulum pro intereffendo capitulo recipiunt de confuetudine vel ftatuto , quicquam recipiant praÊdiâi vocem in capitulo non habentes . Quod fi contra przmifta fecerint, vel aliquid , feu aliqua przmiftorum : fint per menfem a perceptione fruâuum beneficiorum fuorum quz m illa obtinent ecclefia,& diftributionum, ipfo fado fufpenfi, Qui fi de his quicquam perceperint , durante fufpenfionc przdida , duplum capitulo infra fex dies reddere teneantur . Quod fi non

D fecerint , duret dida fufpenfio, donec duplum folverint fupradidum : quacumque donatione , conceflioné , remiflione, vel gratia, contra hzc nullatenus valitura.

XLIX. *Ut canonici, prefertim dignitates habentes, per duos menjes in ecclefiis fuis refidentiam annis fingulis facere perfonaliter teneantur.*

Item quod omnes canonici dc maxime dignitates, perfonati» , vel officia in catbedralibus vel collegiatis ecclefiis obtinentes, przfcntes & futuri , teneantur fingulis annis per duos menfes in didis ecclefiis refidentiam facere perfonalem : quocumque ftatuto, vel confuetudine contraria non obftante : quam nifi fecerint, extunc omnium fruâuum & obventuum fuorum beneficiorum totius anni, quz in ecclefia obtinet, quartam partem fecundum taxationem de-

cimz

"aMto" Christi cimr 'P*® iure amjrtant. Cujus quartz medietas' capitulo, alia vero medlc:as fabricz vel alie ncccflitati ecclefix, ad arbitrium epifeopi dc capituli, applicetur. Qux pana nullatenus remitti valeat, etiamfi przlatus dc capitulum fuper hoc convenirent : nec fuper refidentia non facienda in duobus menfibus fupradiâis valeat idem przlatus, nifi ex caufa ftudii, difpenfare. Przmifla autem pzna, longa infirmitate przpeditis, aut exiftentibus obfequiis domini noftri papz, vel przlati proprii . . . . negotia fine fidione aut fraude, aut in his qui difpenfationem obtinuerant abfentandi ex caufa- ftudii, non vendicet fibi locum. Per przmifta vero, circa illos qui de confuetudine vel ftatuto ecclefiarum ad continuam vel majorem refidentiam, per f\yd alium funt aftriâi, non intendimùs aliquid immutare.

L. *Ut canonici, prttextu cujufvis officii velfervitii, diftributiones nox recipiant,' quas non effient recepturi»*

Item cum laborantibus in vinea Domini diurnus denarius debeatur , & negligcncibus -feminare in benedidionibus, meifis etiam temporalis debeat denegari : audoritate prxfentis concilii conftituimus , & etiam ordinamus, ut nullus canonicus cathedralis feu collegiatz ecclefix, feu alii clerici perpetui bénéficiât! in eifdcm ecclefiis, cujufcumque dignitatis, ftatus, aut conditionis exiftant , etiam prztextu alicujus aflumpti initi officii, vel etiam fervitii colorati , diftributiones quotidianas, qux folis canonicis horis intereflentibus dari debent, recipiat : nifi in eifdem horis perfonaliter interfit, aut occatione didi officii, & pro negotiis capituli utilibus, omni fraude ceftante , fuerit perfonaliter occupatus: quacumque remiflione, donatione vel gratia, contra hzc nullatenus valitura.

LI. *Ut bi qui dignitates feu perfonatus babentffeu babituri funt, intra certum tempus ad facros ordines, prout dignitates feu perfonatus ejufmodi exigunt, · fe faciant promoveri »*

Item quia decet illos *(fic* ipfis incumbi) qui ad fervitium altarjs fic ecclefix Domini dedicati fore fpecialiter dignofcuntur, fi Tua digne fic faltfbriter velint adimplere minifteria , ad facros ordinps promoveri , ne lucra ampledir Aavide & humeros ab oneribus, prz-".—II fertim honorabilibus, fubducere cenfeancur : nos attendentes, quod nonnulli 'ir· canonici cathedralium fic collegiatarum ecclefiarum noftrarum provinciarum , civitatum , & diœcefum, in dignitatibus feu pcrfonatibus conftituti, in propriz falutis difpendium non curaverunt hadenus quod cum dilplicentia referimus, neque curant, immo potius in eftedu reculant, ad facros, quos requirunt, dignitates , vel perfonatus , quos obtinent, promoveri, quafi fperantes verifimilitcr, ®fed damnabiliter, quod, cum de Chnifti patrimonio fuerint fublimati, a ciexicali ftatu, ficut a multis * efle comperitur, illufis ecclefiis retrocedent; cx quibus minutus eft cultus Divinus, & minui amplius abufu excrefcente timetur, nili fuper hoc provifionis accomodz remedium apponatur : & idcirco volentes prout noftro incumbit oflfieid, hujufmodi abufum illufivum fic illufionem abufivam a noftris fubditis abolere , dc infuper cultum Divinum non iniCnui, fed augeri noftris temporibus affrétantes : prxfentis concilii audoritate ftatuimus concorditer & etiam ordinamus , utilitate fic neceftitate noftrarum ecclefiarum id fummopere pofcentibus, ut omnes & finguli canonici, incathedralibus feu collegiatis ecclefiis noftrarum provinciarum dignitates feu perfonatus obtinentes, vel qui in pofterum obtinebunt, intra unum annum a die publicati ftatuti prxfentis dighitates feu perfonatus przfentialiter obtinentes; qui autem obtinebunt in pofterum, a die acceptz poiTeifionis pacifiez dignitatum feu perfonatuum hujufmodi in antea continue numerandum, ad facros ordines, prout dignitates feu perfonatus hujufmodi exigunt, fe faciant promoveri. Alioquin fi infra diâum tempus non fe fecerint, ut przmittitur, promoveri, a perceptione fru&uum & obventionum dignitatis feu perfonatus hujufmodi, donec ad didos ordines fint promoti , eo in ipfo noverint fe fufpcnfos. Et fi durante fufpenfione hujufmodi fe ingeregre przfumpfennt : prxdidis dignitatibus feu pcrfonatibus fint ipfo fado privati. Volumus autem quod frudus fit proventus dignitatum leu perfonatuum, qui durante fufpenfione pracdi&a de his dignitatibus feu perfonatibus recipientur, in utilitatem dignitatum feu perfonatuum przdi&orum per ordinarium fic ejus capitulum integre convertantur.

m. *ut*

ANNO CHRISTI

LII. *Ut prilati remiffionem delinquentium ad invicem faciant requifiti.*

Item ftatuimus quod archiepifcopi, *&c. ut in concilio Avenion. ann.* 1316. *cap.* 40.

LIII. *De excommunicatis compellendis redire ad gremium ecclefia per judicem facularem & appofitionem pana.*

Item cum nonnulli claves, &c. *Ibid, cap.* 41.

LIV. *Ne prohibeantur prilati jurifdiltionem fuam exercere.*

Item cum jure cautum exiftat, *&c. Ib. cap.* 4.

LV. *Ne prohibeantur direile vel indireile clerici coram fuo judice litigare.*

Item cum nonnulli temporale dominium, &c. *Ib. c.* 43.

LVI. *Ut intra domos prilatorum, & in eorum officialium prifentia, injuria nulli fiat.*

Item cum illos, quos Dei, *&c. Ibid, c.* 44.

LVII. *De bannis folvendis a clericis, & per quos & qualiter exigantur.*

Item ftatuimus, quod fub pœna excommunicationis, &c. *Ibid, c.* 45.

LVIII. *De contrahentibus matrimonia clandeftina in diaceft aliena.*

Item ftatuimus, quod quarcumque perfona:, &c. *Ibid. C.* 46.

LIX. *De abufxibus litterarum domini Papa & legatorum, & qualiter puniantur.*

Item quia funt nonnulli laici & clerici, *&c. Ibid c.* 49.

LX. *Ut bénéficiâti fine diacefani licentia non componant.*

Item fub interminatione anathematis, &c. *Ibid, c,* 50.

LXI. *Ne beneficiati res ecclefiafticas abfque diacefani licentia, praterquam in certis cafibus, alienent.*

Item ftatuimus prohibentes, ne aliquis, *&c. Ib. c.* 51.

LXII. *In quo ftatu debeant dimitti beneficia & per fucceflorem teneri.*

Item ftatuimus, quod fi contingat aliquem, *&c. Ibid. cap.* 52.

LXIII. *De inventario bonorum ecclefiafticorum infra certa tempora faciendo.*

Item ftatuimus quod priores ecclefiarum, &c. *ibid. c.* 53.

LXIV. *De teftamentis per bénéficiant fecundum confuetudines laudabiles faciendis.*

Item ftatuta olim, &c. *Ib. c.* 54

LXV. *De ftatutis, bannis, & priconixationibus contra conjuetudinem ecclefit editis, prohibendis.*

Item ftatuimus, quod quicumque contra, *&c. Ib. c.*

LXVI. *De contributione expenfarum neceffaria, inter omnes beneficiates diacefis facienda.*

Item ftatuimus, quod fi archiepifcopus vel epifcopus, &c *Ibid. c.* 56.

LXVII. *Ut Judii utriufque fexus figna deferant, per qui ab aliis difcernantur.*

Item decernimus, quod Judæi mafculi, &c. *Ibid c.* 57.

LXVIII. *Tunc fententia interdidi fervetur, cum ab ordinario datum fuerit in mandatis.*

In fingulis autem cafibus fupradidlis, in quibus lata eft fententia interdidi, tunc demum fervari eam volumus & mandamus, cum ab ordinario, vel ejus officiali, feu locum tenenti, feu delegato, datum fuerit in mandatis. Mandans autem diligenter attendat, quod tunc demum didtam fententiam mandet fervari, quando illius loci dominus

AKNO CHRisn nus ---- fi vero plurcs fuerint pro A indivifo obtinentes, quorum aliquis recufat, alius vero eft obedire paratus : tunc demum fuperior, vel fuperiores proximi fi plures fuerint, officiales ejus, feu eorum officiales requirantur & moneantur, ut infra unum menfem, a die monitionis in antea numerandum, emendam fieri faciat, & fatisfadionem debitam fuper eis, fuper quibus difta fententia eft prolata. Quod fi non fecerit „scxtunc per didum ordinarium, officialem, vel locum tenentem, feu B delegatum ejufdem, didam interdidi fententiam mandet 5c faciat per cenfuram ecclefiaftioam firmiter obfervari.

L·X1X. *De Judcis pro medicina exhibenda non requirendis, nec, fi fe tngefferintt admittendi».*

Gxx.vsur. n· c Item, quia inter Chriftianos, non fi«une Catholicae fidei opprobrio, adeo invaluit perniciofus abufus, ut ii qui Judxorum, utpbte noflrx inimicorum fidei, foetidos aiftus & opera fpePnere & abhorrere deberent, ad ipfos Judxos, qui fe phyficos vel chirurgos a/Terunt, pro medicamentis, immo verius nocumentis, indifferenter recurrant, propter quod eorumdem Judxorum fervilis ftatus ultra metas erigitur, inflatur, & fuperbit excitas, dc ipfi fidem catholicam parvi pendunt, & exinde familiaritates & converfationes multiplices, multorum utique incéntiva malorum, inter ipfos Chriftianos & Judxos prodeuntes, pluribus nefandis fceleribus, qux reperiuntur perpetrata, caufas creduntur verifimiliter prxbuifle; & darent in pofterum aliis fceleribus iis forfitan pejoribus ^Ccafionem five caufam, nifi falubris provifio talibus obviaret. Idcirco nos, quibus eft cura diligens per omnia fuperni numinis religionem tueri, fubditofque noftros a noxiis, quantum cum Deo poflumus, prxfervare : ftatuimus, & etiam ordinamus, ut amodo nullus Chriftianus noftrarum provinciarum, civitatum, & dixcefum, cujufvis fexus, ftatus, conditionis aut dignitatis cxiftat, in infirmitate fua, vel alias, Judxum quemquam pbyficum vel chirurgicum, * medicamen five curam recipiendam ab eodem adeat, requirat, vel requiri faciat : nec etiam ipfius Judxi ad eum fponte vel alias venientis, aut mittentis, percipere audeat per fe vel alium, quovis exquifito colore, medicinam, confilium, alias quam fadurus fuerat, five curam, nifi facienti im-mineret periculum, & Chriftiani medici, phyfici, vel chirurgici, haberi commode in prxfato periculo copia non valeret. interdicentes pari modo Judxis utriufque fexus, ut in curandis infirmitatibus Chriflianorum nullatenus fe audeant immifeere. Qui autem hujus ftatuti extiterit violator : fi Judxus fueric, eidem communio fidelium fubtrahatur; Chriftianus vero, fupenoris fui arbitrio puniatur. chrTsti

LXX. *Cum abfolutio vel difpcnfatio in cafibus pralenti» condiit tupertori non refervatur, per ordinarium, Vel per ahum, ad quern ordinarius remittet, expediri poterit Vel debebit.*

Item adjicimus, quod in cafibus ubi difpcnfatio vel abfolutio non repenretur in ordinatione præt'entis concilii abi refervata, epifcopi, pro fux diferetionis arbitrio, juxta qualitatem negotii & perfonarum condicionem, provideant &c difpenfent, aut pro reconciliationis & abfolutionis feu difpenfationis remedio remittant culpabiles ad fuum vel aliquem alium de prxdidis metropolitanis, de quo fibi magis expedire videbitur: & ficut illius faluti, de cujus agetur excef-fu, penfatis tam negotii, quam perfonx circumflandis, magis crediderit opportunum.

In quorum omnium fidem &. teihmonium nos Galbertus Arelatenfis, Benrandus Ebreduneniis, Armandus Aquenfis, arthiepiicopj fn. pradifti, praeiens inflrumenrum publicum publiCcari mandavimus per notarium infiafcripium, fit Tigillorum noftrorum appenlionc muniri, ad ms/oiis roboris firmrrarcm fit certitudinem pleniorem. Et nos fiquidem Bertrandus beoefienfis, Elzianus Dmienfis, Jacobus Glandatenfa, Arnaldus Vcncienfis, & Gudlelmus Nicienfii, epifcopi fupradiâi, prius praedirorum procuratorum interveniente confeniu, omnia & fingula in didis ftatutis contenta, grata habentes & rata, ideo prxfenti inftrumento prcdifta ftatuta continenti, ad majus prediftorum teflimonium, figilla noftra fecimus appendi. Adum dt datum in prxdifto monafterio fandi Rufi, anno Domini millefimo trecentefimo trigefimo feptimo, IndiZbone quinta, die tertia menfis B Septfmbris, pontificatus ianâiflîmi patris it domini noftri domini Benediâi Divina providenlia Papx duodecimi anno tertio.* pizientibus venerabilibus viris, dominis, Vafcoma juris civilis profeflbre, Albrenfis; Petro Gervafii, Vivarienfis, ecclefiarum canonicis ; Durando Mercatoris, redore de Montcclarano, Carurcenfis; Amalrico Saoois clerico, (Jticenfis, dwcefum, & Ramondo aftorgii, jurifperito cive Montisalbaneo, dc pluribus aliis teftibus ad premifta.

Ego veroGuillelmus de Rcga clericus Agennenfis, publicus apoflolicus fit imperiali aufto*ritate notarius, prasdidorutn flatutorum editioni,

~ LrT"n* ' 6T^le*t*oo*ₐ recitationi , una cum ta-Λ
CHARU P*a nonurutu dominis atxhiepifcopis , epileo.
P's ' procuratoribus , & teftibus pntfens fui : caque ad requilitionem diflorum dominorum arcbiepdcoporum publ.cavi , Λ fa hanc pqbli- cam formam redegi , lignumque meum ante*" fublcriptionem meam in quinque conglutinatiotbus fuperitu iadil COnfuetum appolui, in te-' ,*Itt.* (limonium veritati*.

CONVENTUS FR ANCFOR PIENSIS

īη fuo ac *jure eccltftt in eleftione imperatorii aflvm eft,*

I -<»·· ÏJ3S- *iaiihif*.

A»e. Mi»H S,,' ·>. HI- piS <;r-

" P Henrico de Hervofdia Ordinis ptrdicatorum, qui circa annan 14ÇÇ. (cribe- ,, bat , m çhronico ufquè ad annum ulumper- ,, duâo & 'qundunt vulgato debemut fynopfim ,, ailonun celebris huius Franctordienfis con- ,, ventus a Ludo;ico Bavaro imperatore indj- ,, Ai, Ex eo chronico illam ftbi adoptavit F. ,, Hermannus Cornerus , cujus ebromeon edi- ,, dit Eccardus in corp. Hid. to. II. pag. loya. ,, ex qtro hic. Quanquam vero a fzculari prin- ,, cipe conventus hic habitos ; cum tamen ec- ,, clefiaflicis prziulibus maxima parte confli- ,, tertt , & de rebus agat ad ecclefiam perri- ,, nentibus , inter ecclefiaftKOs cœtus locum ,, jure (ibi vindicat (uutn , Ita ergo Cornenw.

LoJovicus Rex Romanorum tenuit cunam folemnem m Ftankanford , fecundum Hcoriniin de Hervordta . AJ quam curiam venerunt Rercs Angi κ & Boliermr , ôc Principes Irr.yerii, & Eledores Imperatoris, ac pluies alll Ihincipe. Duces, Marchioues , Cornues , Batuiics , \ milites innumeri , Archiepitcopi cuoque , Ei'ifccpi & abbates plurimi , ac docilités curiutque juris peri6 , blagiftri in Theo, lo^ia & alu l iterati . Inluper 5c civitatum legati , & hominum al.orunt fpcdabilium multitudo copiola convenerunt . Horum omnium , quotum mterrtfe poterat . confilio fludiofo Lodonciis Rex tanquam Imperator plurima ftamta, ecclcliz & Imperio, ut afferuit, utilia & necclTaria , infliiuit, declaravit & promulgavit, dc pk-ni-.udineque poteftatis imperialis vim lerum cis deme, δ: coram his omnibus, eis etum acclamantibus & congaudentibus publice & folemniter perpetuis temporibus obfervanda mandavit. De quibus quzdam extrahens, ptr- (entlbus infereie curavi. Primo namque ftaimt, quod ad Principes Eledores Imperii clerico» & laicos immediate pertinere debeat cleAto Impcratoris . Secundo, quod cledus per Principes concorditer ve! in diicordia , dummodo a nu*ioii* parte prmçipuin eledus fit, cftrcttur veins Rex Romanorum poilea in Imperatorem coronandus . Tertio, quod Gç elecius poteft citra approbationem , aftumtionem , nominationem vel confirmationem fedis apoflolkz jura imperii & judicia exercere, & admiiuflrare . Quarto, quod port eledionem hujufmodi fic eledus, & eledores debent notificare domino P*p«, quomodo talem catholicum & idoneum elegerint legitime in regem Romano.um , petendo cum humilitate, ut fibi faveat coronationem & un&ionem, & quod eas fibi impendat . Quod & facere , & tunc tenetur , nili cum notarie fciat indignum notabili indignitate , & tunc poicft fibi fuum officium lubtraherc .Et Gpapa

C Idoneo elefto negaret coronationem, & ttnft*tonem*, time recipere poflet & poterit ab alto jjepilcopo catholico; & exinde intiiulare, & leti here Ronunor. imperatorem , Lcet per antea in elfe, ex ipfa clcdione faûus fit vqrus Imperator. Nam coronationes, inunAiones & benedidiones tales funt qnzdam folentnitates adveotiuz per ecclefiam invents', iohim nomen & non rem impendentes , in fignum devotionis., humilitatis Ac umunis inter ecclefiam & imperium . Qjiz ambo a Deo procellerout , A. funt intei le diverfa, ficut ipirituale &. corporale, qtrz effentialiter nihl habent commune, fed per accidens umra funt caufa delenfionut metue , quia una poteilas alteram defendere tenetur, prout jura & Quoo.cz docent antique . Et Papa major eft imperatore, quia dominus fpiritualium & animarum ; imperator vero dominus corporum Λ rerum corporalium. Et ideo Papa corrigere poteft Imperatorem de peccato Gout almtn chrrftianum. Quinto, quod imperator pap« prcftabit & ecclefiz dcfenbonis, devotionis fic hamilnatts, non autem homagii vel fidelitatis juramentum , quia temporalitatis nihil Gbi tribuit , quz quantum ad o· mnes procedunt ab imperatore. Sed rartone deliât ipium corugerc poteft , & hoc juramentum eft ohfequium Cbriftianitatis &. fidet, adeo etiam, quod ii principes requifiti hoc obloquium nou przftaveriut, poffint excommunicari, ut patet XXIII. q. V*. cap.

D *fts.* Sexto,quod regimen vacantis imperii pertineat ad papam, dixit omnino e<Tc fslfum & ab omni veritate alienum , ac contra coofuetudines approbatas, nec oon contra facn imperii libertatem & dignitatem , coutraqocrjara & libertates principum eledorum. Nam vacante Imperio, cornis Palatino dc Rheno de jure & approbata confuetudine imperii , obfervata haâenus incoocnflè, admmiftratio imperii fpedat, fecundum ordinationem Caroli Magni , Ïii imperium ad fa rapuit a Grecis, & in cutonicos & Alemannos tranftulic , ficut & ecclefiam quaG ad nihilum redaâana refuicitavit & ampliavit . Rcynoldus comes Gelrir $r Wilhdtnus comes Galiaet vel Juliaci,ciMn gr>-dum Nobilitatis fur taâis quamplurimis infi-

E gnibus gloriofius adornaifeot , fecundum Chronicam Francorum, uterque in hac curia Frankenfordenü ad ilatum & gradum nobiliorem per regem Romanorum provenus eft, Reynotdus quidem in ducem, & Wilhelmu» in Marchioncm fublimatus eft. De folemnitatibua autem omnibus, qu« fecundum Imperii confueludineo» in talibus tia<i (olent , mihil pennus rex vel potius jam imperator nominandus prater.

CHR^t Ini.

leirmlH, omnia perficiens fplendide ÔC jucun. A ac £, rounter dico, Lodovicum regem am-. P"us nominari debere imperatorém, fft hoc viaute conftitutionis quai:c immediate fupra uâr, &*per curiana regiam de confenfu prineipum elcAorum & omnium aliorum fptritualtum dc ixcularium ibidem congregatorum ordinatr fic promulgat*, que in ipfo antea compieia fuit, & |*m rattficata & approbata per* principes. Pixdiâus autem comitatus Gelrie, nunc vero ducatus fa&us primo nobilis advocatus Gelri* nominari confuevit. Sed poftea Comitia Sutphanienfi non habente hxredem makulum, fed tantum filiam puellulam,· Ad* vocatus Gelrenfis duxit eam in tutorem, accepta rum ea Comitia Sutphanienfi, dc qua pcrB epifcopum Trajeâenfem infeodatus,amplius comes eft nominatus, & tandem cum divitiis & potentia invaluiflet, Dux per Imperatorem e* tum appellatus eft. Comitem etiam Wilhelmum Gufiacenfcm vel Juliaccnfem eodem modo imperatur fecit Marchionem. Et ex hinc in eadem curia Lodovicus imperator nullo eogente vel fuadente coram regibus Bc principi* bus omnibus tam ecclefiafticis quam feculati* bus & aliis univerfis rationem fidei fusa fonore, diftinfte & devotiflime reddidit, fic quod fidelis cftet chriftianus, clare pleniffirneque declaravit, fingulis articulis fidei per aliquantulum temporis immorando, quemlibet eorum fi* delirer credere,fit cuilibet imperterrite adhere-C re fe proteftans. Cumque pervextiftet ad articulum, & unam S. Catholicam ficApoftolicam Ecclefiam, ilii, paulo plus immorabatur, aflerens, fe ab ilio articulo nec etiam quantulumcumque declinare, aut in eo hrfitare, fed in eo fideliflimum fit firmiflunum efle velle, Unde dixit: Credimip enirn^ quod catholica-^· ecclefia docet dc praedicat. Quare enim recipe- remus Evangelium Matthri, fic non Thomr K*I Thaddft, nili quia eoclefia docet, illud acceptantium, fic nou aba, ut in decretis Patrum Orthodoxorum continetur. Et lubjunxit, Nec obiiat nobis, fi de dikordu inter jsos fic Papam aliquid nobis objiciatur. In omnibus enim ad fidem, juftitiam, veritatem & bonos mores, ecclefic eonlueiudines antiquas fic approbatas pertinentibus, fic in aliis quibulcumcumque jutVs, & fandis ad fidem quaftcrctinque necertariis, Pap^ &. Cardinalibus humilter, & prompte femper obedivimus, obedimus & qbediemus, nec- ad dextiam, nec ad fimftram declinantes, quanquam eorum paifiano & adinventiones novitatum periculolatum, ut imperii lcfionem, quinimmo dcilrurt onem, φιχ tandem utique vergunt in extremum malum, reipublica humiliationem & dejefttonem ecclefue, non approbemus. Poft h®c otnnta proteftatus eft, fe petere & defideure a Principibus omnibus & chriftiaois quibufeumque, quod Papam, fi quo modo portent, ad cor & concordiam revocarent, tum quia fidelibus omnibus hoc expediret, tum quia veritas, qux Deus eft, non oift in pace confuevit habitare, tum etiam quia dixit, te non efle tam impotentem vd humiliatum,quod vellet extraneis violentiis quibuicumque velut calcaribus perurgeri. Omnibus his pcraâû, fonore legit fic diftinfte Credo in Drum 'Patrem omnipotentem, fic Orationem Dominicam cum falutatione Angelica, fit valedicens Regibus fic Principibus omnibus, cum exercitu fuo magno regrertus eft in Monacum, fit exteri Principes ad paries fuas rcvcrfi funt.

AnnA CNMsn *** '

CONSTITUTIONES PROVINCIALES AQUILEJ

Bertrandi Patriarchae anno MCCCXXXIX. nunc primo typis edic*.

SAdAc Sedis Aquilejenfis (1) Dei gratia Patriarcha (1) Bernardus Univerfss et fingulis Ven. Fratribus epifcopis fuffraganeis Aquilejenfis ecclefia, ac dileAis in Chrifto filiis Abbatibus, Prioribus, Perpolitis, Decanis et ceteris Ecclefiarum Reftoribus et Prrlatis, ac Clero aniverfo noftraruro Civitatum Diœcefis, ct Proviiicic Aquilejenfis falutem in Domino (empiternam.

(j) Nuper ad Dei laudem, et fubditorum commodum, et utilitatem in Provinciali coeciho apud Aquilejam congregato, ipfo facro concilio approbante, coofiitutioncs infraferipras edidimus, quas univerfis fuflraganeis Aquilejenfis Ecclefiac, cunftisque aliis nobrs fubottis cum ahis conftiiutionibs» taro tempore bonas E memoris Raymaodi Pmdeceflbris noftri (4) per Provinciale concilium io Aquileja, quam noftris in ooftris Provincialibus conciliis editis, ct in hoc facro concilio publicatis, et ieâis, quarum tenor iubfcribitur, mandamus de cetero inviolabiliter obfervari; pravei^tentesnihilominus i· virtute fanâai obedtenttae, et fub penna 50. librarum (5) parvorum, ut infra duos menfet, poftquam in publicam formam fubno* D ftro figillo redafts fuerint computandos ipfarum recipiant copiam, et ufque ad alios duos menfes immediate tequentes in fuis ciens publicent, et in epifcopaiibus fynodis fuis eas publicantes, et legi facientes, ab ommbus fuis fubditis praecipiant obfervari.

Ftfamt (6} BB. Mtrtyr«av /frrwager ü Forhauti ftr tMoao Frovmcinm «rufun foltanittr ctlthrttar, tf dt iffis Hnftdii ditift μ MtWiitt O ytfftrit β»ı cent, tatatnrniio.*

Devotione congrua et debitis boooribus gloriolas Chrifti martyres Hermagoeam et Fortunatum Aquilcjenfis Eecielias Patres, prout et Patronos, a Grege nobis credito venerrfi, ut •oram apud Dosaimu» patrociniis adjuvetur, cupientes, ipforum feftum per AquilejeniemCivitatem, Dvoecefirn et Proviodam fokmniter a Oeco ec Populo annue celebrari, ac per ecclefias ejufdera Civitatis, Diœcefis, et (7) Provinciq univerfis fingulis diebus ferialibus in matutinis et vcfperis eorum commemorationem fieri cum aauphoaa et coiiedU, ct eorum in oourn-

anno ornrt">ul eeclefiis a n(ediAis. prareipimus haberi legendam.
CHiySTi

Qfd ojfictt divius in «tenui/ teckfiu etieirentun JallenMttttr & diutie.*

Quoniam reverenti*, et devotionis finceritas obfequia etiam modica reddit grata , divina officia , ut grata fint Domino, ft accepta, reverenter ft devote juxta SS. Patrum ftatuta , & confuetudines in ecclefiis rationabiliter haftenus oblervatas, ftatuimus celebrari .

. Quod conflitutimei ime teHMtoie Dmtini Ltiini Hoihmf. Epifcopi eline Apoflobce Sedij It&eti in oerriies ekfervtnttr.

In canonicarum fanftionum obfervationibus clerum noftr* Civitatis, Diœcefis , ft Provincia» corde dilatato currere deleftati, volumus ft mandamus, SS. Patrum caoortej, nec non conftituttones, tam per ipios, quam per reverendurn Patrem, ft Dominum Fratrem Latinum (8) Hoftienfem ft Veletreniem epifeopum , tum Apoftolica» Sedis Legarum, fuper viu ft honeflate clericorum editas, in Aquilejenfi Civitate, ft Diocefi, & Provincia in omnibus obfervari.

Dr ·iηlrξH eepietetihu, ve/ reptor tenentiiuf, ta/ de guerra iwedentikei, /eu etterjicientikur ĐcnvmvM Pùtrïtrcbtm , ot/eltqtirm Epîfctpum A]tu(ejtt\fis PftviiKte.

Horribilium federum nefanda prefumptto fic fallente d<abolo, contra cirrum nofeitur excrevifle , quod clericalis ordinis dignitas/non tam m minoribus, verum etiam in majoribus, prout etiam experientia docente prefertim didicimus , contemptui flt morti exponitur. Confervantur vehit vafa teftea filii Syon inclyti, & ficut oves ad occifionein reputantur a Belial filiis ecclefi* Filii, & Praelati, in quibus fe Dei Filius lionorari aflerit & contemni, pupillam oculi tangi. prohibens in eifdem. Ne ergo magis & magis per impunitatis licentiam crudelium imolelcat cervicohtas, & impiorum fuperbia 'nvalcfcat :

Statuimus ft lancimus, quod fi contingat (9) Patriarcham Aquilejenfcm , qui pro tempore fuerit, capi, quod abfit, omnes ejus luifraganei, quam cito id ad eorum notitiam pervenerit, Aqmlejcnfi Capitulo tHinciante , teneantur apud Aquilejam, fi abfque perionaium periculo potuerint, vel apud locum alium, quem idem (10) Capitulum duxent flatuendum , traftatun cum effeftude liberatione ipfius, prçfixo eis termino, perfonaliter convenite. Donec autem detentus fuerit, in tota Aqutleienfi Ctvnatc, Diœcefi & Provincia divina fint officia mterdiâa .

Sacrtlegi quoque, qui praeiumpferint in eum taliter manus extendere, ac eorum complices, ft fautores, cujnfcdnique preeminent!*, dignitatis, aut ftaius extftant, (11) fingulis diebus Dominicis ft fefttvis,\ 12) pulfatis campanis, ft candelis accenfis per univerlas tam Cathédrale* quam collegiataa, ft parochiales ecclefias civitatis, Diœcefis, ft Provincic memorate , ftatim in genere, ft poftquam per Aquilejenfe Capitulum ipfarum nomma fcripta (utfraganeis fuerint , nominatim excommunicari publice nuncientur; ft ram ipfi, quam eorum filii, ft heredes (tj) ufque in quartam generationem Omnibus feudis , quos, tam ab Aquilejenfi ecclefia, quam ab aliis ecclefiis, fibi & fuftagsneis luis 1ubjedii , habuerint, & univerfis dignitatibus beneftiis, honoribus , et officiis, quocumque nominp cenfcantur, tam ecclefiafticis, quam fectilanbua, qjse tunc in Civitate, Diocefi , & Provincia obtinuerint 'fijpradtffa , fine Ipe reftittittonit fint perpetuo, ipfo *fa&o* privati, ft inhabiles ad alia obtinenda ·

fu»KTr ,n>.

Si vero forte poftea de fado, dignitates, beneficia, honores, vel officia quxvis ecclefiaftica vel ixcularia per collationem , eleâionem, vel aflnmptionein .fuerint aflequuti, collatio, eleftio , feu adumptio hujufmodi ipfo fado non valeat, ft nihilominus collatores, electores, ft affumptores ipfi fint iplo fafto excommunicationis fententia, quam in eoa nunc ferimus, innodati.

Si autem, quod Deus avertat, Patriarcham Aquilejeniem, qui pro tempore fuerit , (iq) contingat interfici, vel captum claudere diem extremum in carcere, iidem facnlegj, ft eorum complices ft fautores, cujuicumque fint preeminent!*, dignitati*, aut ftatus, ft ab ipfis ilcfcendcns ponbritas univerfa , in dcteflationem tam horrendi (celeris, dignitatibus , beneficiis, honoribus, & officiis omnibus tam ecclefiafticis quam faecularibus, necnon feudis, allodiii, ft (tj) bonis aliis univerfis mobilibus ft immobilibus fint privati, ft inhabiles perpetuo ad alia obtinenda ; & ipforum bona omnia ad ufum & utilitatem Ecclefi* Aquilejenfia confifcentur, ejeique fucceflor cum confilio ft auxilio fuffraganeorum & Capituli Aqui* lejcnfia tap apud Sedem Apoftolicam, quam apud Imperatoriam Majeftatem hujuimodi iniuriam perfequi teneatur . Ingrcdicnte autem aliquo eorumdem civitatem aliquam , vel locum diâ* Diœcefis vel Provincias, ftatim quo ad (cientes, & ufque ad' triduum poft ejus (id) receflum , ibidem divina officia unt fiifpenia.

Quia autem (ciens ipfum efle lacrikgum fibi aliqua neceflaria dederit , vcl vendiderit, five quovis modo pr«ftiterit, aut ipfum hoipitiofufceperir, excommunicationis fententia: , quam in eum proferimus, (ubjaceat ipfo faâo. Er infuper loci Diœceianus, invocato ad hoc (i opus fuerit .brachii («cularis auxilio, illum feu illos capere toto pofte laboret, ipfius Domini Patriarchs fucceflbri poftea affignandos.

Cauerutn, fi contingat Patriarcham Aquile* jeniern per aliquem laicutn invadi de guerra , omnes ejus (uflraganei hominibus fuarum Civi* catum & Jioecefium, uc vadant vel mittant in iubfidium hujufmodi invaforis, inhibere diftriftius teneantur. Contra ire vel mittere pnefumentes, tam fpiritualicer, quam temporaliter, quanto durius poterunt, proceifuti. Ei autem, qui ire, vei mittere jn iubfidiumejufdem Domini Patriarcha» voluerit, nullum impedimentum preflent.

Si forte, quod abfit, aliquem Epifeopum Aquilejenfis Provincia capi contigerit, tam dominus Patriarcha Aquilejenfe, quam omnea alii ejufdem Provincia coepifcopi, quam cito id ad eotum auditum pervenerit, facnkgos ipfos ac complices, ft fautores eorum, cujufcum* que preeminent!*, dignitatis, aut ftatus «xtiterint, ftatim in genere, ft poftquam ipfi domino Patriarcha per Capitulum ejufdem epifcopi eorum nomina feripta fuerint, nominatim excommunicato* teneantur per univerfas Eccle-

fiac

CHRISTI i,,

f'** fuarum Civitatum de Diœcefiutn , tam ca- A 'Bedmles , quam collegiatis , dc parochiales , pulfatis campants, & candelis accenfis, fingulis diebus Dominicis , & fefttvis denuncrare , fit facere'nunciari . Ex quod cito per ipfum Patriarcham , vel per Aquilejenfe Capitulum , abfente domino Patriarcha , vel Aquilejenfi fede vacante , fuerint apud Aquilejam vel alium locum, vocati, praefixo eis tennino,ad traûaodiïm efficaciter de liberatione capti epifeopi convenire.

(17) Gvitas quoque & Diœcefis ejufdem epifeopi, neç non civitas , *St Diaccfis* in qu* captus vel detentus, aut ad quam dudus fuerit , ecclefiaftico fubjaccat interdifto , donec B libertati fuerit rediturus , & de damnis & injuria fatisfadionem receperit competentem. Ita {•men, quod, ipfo epilcopo relaxato, fint fuas civitati &. Diœcefi relaxata divina, nifi forte in ipfa civitate vel alio loco feu parochia il Itus dicecefis captus vel detentus , aut illuc dudus extitern.· m quo calu civitati,loco,teu parochiae captionis , duftionis , & detentionis bujufmodi, nili ipfius competenti fatisfadione przftita, divina nullatenus relaxentur . Prsetatt vero iacrilegi , & eorum complices & fautores, cuiufcumque fuetint przeminentiz,dignitatis aut ftatus , ac eorum filii 46c hzredes ufque tn quartam generationem , omnibus fetidis qux tunc ab ipfo epilcopo , & ejus ecclefia , & ab^ aliis eeclefits eidem ftibjcdis habuerint, & univerfis dignitatibus , beneficiis , honoribus , & officiis , quocumque nomine ccnfeantur , tam ecdefiafticts quam izcularibus , quos tunc in civitate & Diœcefi obtinuerint memorata , fint privati perpetuo , dc inhabiles ad alia obtinenda Si autem poftmodum dc fado dignitates , beneheta , honores , vel officia ecclefiaftica vel fzcularia fuerint eis^coflau , vel ipfi ad ea eledi luerint , collatio feu affumptio talis non valeat iplo fado: & nihilominus ipfius collatores , eledores , & aftiimptores iciemei iplo fado excommunicaiionis vinculo fuit ligat l.

Si quis autem epifeoporum diflz Provincix interfici, vd captum in carccre contigerit ex'pirare, iacrilegi hujufmodi , & tota poftemas ab eis defeendens , dignitatibus , honoribus , beneficiis, dc officiis omnibus , tam ecclefiafticis quam fzcularibus , allodiis, & bonis aliis univcrlis, mobilibus & immobilibus , quz tunc in civitate & Diœceti fuerint ejufdem epifeopi, & feudis, que tunc obtinuerint ab ipfo epiicopo, dc ejus ecclefia , & alus ecclefiis fibi (nbjedis, perpetuo fint privati, & inhabiles ad alia obtinenda, eorumque bona ad ulutn dc utilitatem eeclefi* ipfius epifeopi (18) con fifcentur ; cujus etiam fucceflor cum confilio dc auxilio Patriarche, fuffraganeorum tuorum , p dc capituli Aquilejenfis , & apud Sedem Apo-C ftolicam , dt apud Majeftatetn Imperatoriam perfequi hujufmodi injuriam teneatur.

Si quando vero aliquis didorum (acrilegorum in civitatem aliquam, vel locum diœcefis vel Provineiz intraverit, ftatim quoad fcientes fint ibi iufpenfa divina, donec ibi fuerit, dc triduo poll ejus difceffum» Is quoque qui fciens eum effe iacnlcgum, neceftaria quevis ei vendiderit vel donaverit, feu quocumque modo prxftiterit, aut eum hofpilio fufeeperit, fit iplo fado excommunicationis vinculo innodatus . Loci autem Diœcelanus illum feu illos capere , affiguandos iucccOori didi epifeopi , pro viribus elaborer, invocato «d hoc, fi opus fuerit, auxilio brachii («cularis-

CHRISTI u,,.

Ad h«c, fi aliquis fuffraganeus Aquiiejenfis eeclefi* per aliquem iaicum fuerit de guerra invalui, tam Dominus Patriarcha Aquiiejenfis, quam omnes alii fuffraganei fuarum Gviiatum & Dicecefium, hominibus, ne in lubfidium. didi Invaloris aliquatenus prxfumant ire , vel minete, diftride inhibeant , contra praUumtores hujufmodi, quanto durius poterunt , um fpiritualiter , quam temporaliter procedentes , nullum prepedmonis obftaculuin volentibus in fubfidium ejuldcm fuffraganei le conici re , vel mittere , aliqualiter interponant.

Cztcrum, fi Patriarcha Aquiiejenfis , qui pro tempore fuerit , vel aliquis fuffiaganeus ejus jn civitate fua , vel caftro , burgo, feu quocumque alio loco fuo , vel luz juriïdt&ioins obfciftu luerit , ita quod egredi, & *regredi* tiun valeat, pro fu» iibito voluntatis ; ipfi obfidentes, fi perfonx lingulares fuerint, cujufcumque' prxeminentir, digmians , vel ftatus exuierint% d(eurum complices φ fautores excommunicationis,» vinculo fint ipfo jure ligati ; fi autem cummunttas alicujus civitatis vel lerrx culpabilis fuerit in hoc fado , przflando auxilium , confihum vel favorem, quacumque machinatione, arte vel dolo, civitas ipfa feu terra ec^c ,fiaiiico lubiaceat icterdido . Si vero Vaff-illi fuerint, feudis, quae ab iplo Domino fuo obIcllo, leu ab ejus ecclefia obtinent , bqt ipfo fado pitvati.

Ad hzc , fi quem epifeopum Provincia me moralf pro defenfione *lux* ecclefiz , ac libertatis ciufdem , vel pro excommunicatione , leu confeivatione conftqutionum hujulmodi , cjlcl de civitate fua forte contigerit ; ipfa civitas interdiûo ecclefiaftico fubjaceat ; & tam Poteftate» feu Redores, quam Officiales , Conlul$, Confiliani, & univerfi , qui ad hzc confilicm przflitetint , auxilium , vel favorem , publice vel occulte,excommunicationis vinculo fint ad (iridi, per univcrlas ecclefias cathédrales , Col p. legiaus, & Parochiales, Aquilejenf. Civitatis , ^Dicecefis , dc Provincix , poftquam per ipfum Patriarch* , & fuis fuffraganeis cjedis hujutnio di fuerit intimata , ufque ad fatisiadionem cun dignam excommunicat!, pullatis campants , & candelis accenfis , quoliher die Dominico de tcfiivo publice nunciandi . Si autem dc epilcopatu fuo cjcllus fuertr occafione aliqua prrdida, didus Dominus Patriarcha cum aliis lufiraganets fui» , & clero Aquilejcuiia civitatis , Diœcefis , & Provintiç , fibi cum quatuor eqms & quinque Perfonis ipfius Perlons *inclula* teneatur in omnibus providere ueceffarits.

Circa inferiores quoque Prçlatos , ut puta Abbates, Rnores, Prçpohtoa , Archidiaconoa , Decanos. Archipresbyteros, Plebanos, dc quollibet tn Presbyteratu vel dignitate cooiliiuios , nec non cathedralium ecclefiarum cauonicw , & alios clericos univerfos Aquilejcnfis civitatis, Diœcefis & Provinciç (ip) per nos Patriarcham Bercrandum & noftrum Provinciale Concilium provifum eft , prout in ooftris ultimis conftiturionibua eft declaratum. Si vero Decanus vel aliquis canonicus Aquilcjcui. ecdcfi? vel Pnelatus aut clericus inferior prçtaiac Aquilejcof. civitatis, Diœcefis & Provinciae pro defeofione Jurium eeclefi* , vel pro harum conftitutionum oufervatiooc , feu exeeutione fuerit de ecclefia fua ejeftus, Diœcelanus ipfius

cum

cum foo qiero fibi fecundum ejus flatum pro-videre in neceflariis teneatur.

^Tij.

*Dt oenqvttrihii êr ixvafrikm juri** tcck/taftt-ctrwn , tf kvttrum,*

Quia nonnullo* fic caeca feducit cupiditas , quod voluntatis libito abftioentic ruptis habenis ad illicit* relaxato circa invafionem & occupaitonem bonorum & jurium ecclefiaftijcorum tanto impudentius deleâantur, quanto qui ea eripiunt * rariote* inveniuntur objeflores. No» hujulmodi pravorum improbis conatibus refiftere cupientes, ne negleâa incendia vires fumant , unlveifos tam Duces, quam Marchioncs, Comite» ,' Barones, Poteftates, Capitaneos, (zo) Valvaflbres,Communitates ac UniverfiratesCivitatum, Caflrorum, Villarum ac quorumcninque locorum, ac Cives, A quafcumque perfonas alias cujufcumque preeminent!·, dignitaus ..honoris, gradus, conditionis, ftatus, dt fextu, qui k>ca , Caftra, juta, jurifdi&iooes ieuda , Decimas, cenfus, pedagia , mutas, ari^entifodinas, privilegia, inftrumenta publica , eu quaicumque alias feripturas authenticas , prta, nemora, molendina, pafcua, pifcarias , Pofleftiones, montes, Valles, Infulas, paludes, aquas falinas, domo*, & aha bona queeumque ecclcfiis, capitulis &Perlonis ccclefiafttcis Aquileicnfis Civitatis, Diœcefi» & Provinci· fpeâantu occupaverint vel in pofterum occupabunt, vel quovis modo detinent occupata, vel ecclefias ipfas, capitula feu ecclefiafticas perfonas impediunt, quominus cis libere pro fus voluntatis libito uti poflint, aut in eu (zi) angarias , vel perangarias exercere przfumunt ; aut qui predidarum Civitatum, Diœcefium feu Provincia: ecclefias aut Capitula feu ecclefiafticas perfonas impediunt, ne in terris feu pofleflionibus fuis poflint uti aquis aquarumque duâibtu falinam facere, vel molendina conftruere, ac illis uii pro iux libito voluntatis; grzfenii conftitutionc diligentius admonemus cis mandantes , ut infra duos menfes a praetentis conflit utioois publicatione peremptorie, res ipGs & earum pofleflionem prudifiis ecclefiis, capitulis, feu Ipfarum Rciloribus aut Prxlati» reftituant cum cflefiu.· de perceptis etiam, & quae percipi potuennt, ac de damnis dc injurus illatis fatisfaciant competenter, ab exaâione angariarum *St parangariarum 6c* impedimento ac occupattombus hujufmodi penitus conquiefcant , alioquin de voluntate dc aflenfu fuffraganeorum no(lrorum, fit. tamquam totius auâoritate pnefentis concilii ex uunc pro ur extunc in univerfos, qui hujus conftitutionis tenorem per fe vel per alium quacumque machinatione, ingenio , arte, vel dolo violare prefumferint, fi duces fuerint, vel Marchlooes, Comites, vel Barones. Capitanei, Poteftates, Valvaflbrdf, Cives, aur quatvis ali« perfon· cujufcumque preeminent!·, dignitatis, honoris, gradus, conditionis, ftatus, vel fexn*exiftanGexcommunicationis fcnrcntiam promulgamus : Civitates, terras, dclocacoruin dem Ducum, Marchioouin , Comitum, Baronum , Potcflatum, Capitaneorum, dc Valvaflbrutu, feu aliorum Nobilium interdiâo ecclefiaflico fuppooentes .· fi vero fuerint communitates, five univerfit ate* Civitatum, Caflrorwn , Villarum, dc quorumcumque aliorum locorum, Potefttics, Gaflaldioaes, (as)Madeo», Redores, Antianos, Confiliarios, & officiales ipfos voluutate, affcnfu, & auâoritate pratdidi* cxcommunicationi» ex nunc vtnculo innodamus & Civitate», Caftra, Villa*, & locaecclcfiaftico fupponimus interdiâo ; non obftante quod (»3) detentore», feu occupatores hujulmodi il. licite venditioni*, locationi», conceflionis, impignorattonis, feu infeudationis fibi fadarum per Pnelatos, feu quaslibet alia» perfonas contra fan&ones canonicas, vel (14) civiles, pretendant fibi titulum, feu allegeht ; Diœcefani* au. doritatem , & licentiam concedentes, quod excommunicato» occafionibus hujulmodi lupradidis poflint abfolvere vice noftra , & interdiâum hujufmodi relaxare, cum ab ipfis delinquentibus fatisfadum fuerit competenter.

• minem InreoiuBt objedores. Co*. V«. • ns.

BQvad tuntj Stcerdtttr Pravinei jifxiltjnfit «k «anuiar, quarum ctnfeffMtfj tudiunt fpcitliter, trxeautur injutrrrt fi ittimat, iü quart(fit ›■tegralittr ferfidvnt ettkfin.*

In tanti errori* devium quidam prolapfi dignofeuntur, qui filuti Animarum temporale commodum preferentes, decimas, quas in fignum unirerfalis dominii fibi refervavit Dominus in Miniflris, eis fubtrabere, feu de ipfi* pro avaritia defraudare pratfumimt eofdem- No*confiderato prudenter quod Anania, & Saphira pro eo quod agri pretium quem vendiderant defraudaverant, ab Apoflolorum Principe terribili fuerunt morte mulâati ; ea propter ftatuimus,quod Comnes Sacerdote* Aquiiejenf. Civitatis, Dtœcefis, & Provincias (25) fub excommunicationis pœna ab omnibus, quorum confeftiones audierint, fpecialiter inquirere teneantur, fi ex fuis ppiTeflionibus, & earum obventionibus, & rebus aliis, ex quibus decime, fic quartefia folvi debent, deamas & quartefia illis ecclefiis, five Prclaiis, Reâoribus, vel capitulis earumdem , ad quas fpeâare nofcuntur, integre duxerint perfolvendas, eis quos decimas, feu quartefia ipfa non plene folvi(Te repererint, abfolutionis beneficium nullatenus impenfuri, donec fibi non conftiterit illos de fubtraâis, feu retentis fatisfsflionem, vel fatisdationem plenariam impen* diflie, ac de folvendo in pofterum promififle. Ad Dcujus conftitutionis obfervantiam Fratres Prsedicatores, Minores , Eremitas , & alio» Religiofo* cujufcumque fint ordinis teneri volumus dc mandamus.

Quad tnuti fuffra^tnti Aquilejtnftm ttcltfitin fn-&u!tt tnuut yfitint ex dtkitt fitra-Httnti.

Fidei, fit dileâionis zelus, quo fanâ« Aquilejenfis ecclefi· fponfs noflne aftringimur, Nos prout nec decet, circa ipfius honoris derorem négligentes efle non finit. Nolentes ergo fponfam ipfam congruis honoribus defraudari pr«dicti^jiriH», quod omnes noftri fuftraganei, przdi-Eâsm ecclefiam (16) annis fingulis, prout cx debito (17) juramenti tenentur, vifitareprocurent. Hi vero, a quibus nondum nobiseftpr«-(litum debitum juramentum, infra menfem adhuc pneftare nobis nullatenus non omittant.

Dt cleri:e èT Ltith Otcxauttrikxt, vtl Jtevefl-rikar tccltfiarteut, j*rix>M Betit fiafiicarxxt.*

(x8) Pneteriti malitia temporis ufque adeo in quibufdam partibus noftne Legationis invaluifle dignofeitur, ut non folum plerique Clerici

rici fine iufto , verum etiam fine ullo titulo SulmP'urc5 Ecclefias, & earum jura pccupare prxfumanr. Nos ergo huic iethali morbo cupienlei opportunis remediis medelam apponere, monemus omnes Clericos , & Laicos noftrx Legationis, eifque in virtute obedientix fub interminatione divini judicii,qua fungimur audoritate,diftride praecipimus, quatenus clerici , qui Ecclefias quaslibet propria temeritate invadere, occupare, vel ablque inftiiuiiooc canonica recipere Vræfumpferint, & eas taliteroccupatas, five reeepras detinere non metuant ; Laici vero, qui quocumque inodo Ecclefias detinent, feu earum jura , five cis per clericos faciant defcrvni, five ipûs teneant debito oblegiuo defraudatis, Ecclefias Ipfas cnm omnibus bonis mobilibus ,1& immobilibus , ac juribus quoquo modo pertinentibus ad eaidem , infra unum menfem a publicatione prsefentfum in civitate ac diftridu Bononix, in aliis vero Civitatibus & Diœcefibus infra fimilcm terminum, ex quo in ejs przfens conftitutio publicata fuerit , libere & abfolu · dimittant, & earum jura ut ipfis Ecclefiis per illos, ad quos de jure in eifdem eleftio vel collatio, aut prxfcntatio feu provifio pertinent, de perfonis idoneis valeant providere, h provifionem hujufmodi ipfi, qui eafdcm ecclefias tenuerunt, nullo modo publice , vel occulte per fe , vel per alios impedire prxfumantj

Si qui reto Cietici, aut Laici ex prrdidis hoc noftrum falutare prxeeptum infra pratdidum terminum adimplere cootempferint, aut provifionem Ecclefiarum hujufmodi quominus infra unum menfem > ex quo ipfi eas dimiferint, libere fieri valeat, quoque modo prrfumpfcrint impedire, Clericos non folum prsedidis Ecciefiis , verum omnibus beneficiis ecdefiailicis , que infra terminos noftre legationis oblinent , omnino privamus, & inhabiles reddimus ad a-]ia officia, vel tcneficia infra eofdem terminos obtinenda.

Laicos autem, fiPoteftates, aut Judices, aut Notarii, feu Dodores Legum , aut alio quolibet publico fungantur officio, hujufmodi officiis volumus efle privatos ,eoiqyc reddimus inhabiles ad hoc, vel fimilia deinceps in quolibet exercenda ; ipfos infuper excommunicationis vinculo innodamus, a quo nonnifi per ApoftolicamSedetn , vel Legatum de latere Domini Papr tniflam abfolutionis beneficium valeant obtinere ; & nifi ante neccffitatcs ultimas fibi de hujufmodi abfolutione providerint , quamvis in mortis articulo non fit eis,fi poeuiiueriot, abiolutio , & communio deneganda, tamen (ip) ecclefiaftica careant fepuhura , donec Ecclefie occupate, aut detentç, & earum jura per eos libere, ut praedidum eft, fuerint , & abfolute dimiftç, ac de frudibus earumdem ad mandatum ordinarii, vel ejus Vicarii fit integre fatisfadum; omnefque Religiolos., *Λ clericos , qui tales fcienter' ad fepulturam receperint, per unum annum ab officio & beneficio decernimus efle fufpcnlos.

Omnibus autem Prxlatis , ad quos de jure prxdi&arum Ecclefiarum collatio , feu provifio pertinet, fub excommunicationis pcena dillride prxeipimus, ut cildctn , humano timore poftpofito, de pcrfooia idoneis providere non differant invocato ad boc, fi opus firent , auxilio brachii txcularis, ad quod exhibendum Poreftaics, & Redores aliarum civitatum , aliorumque locorum per cenfuram Ecclefiafticam compellere ftudeapt, fi fuerit opportunum,

«nuttf 'fEpiJcapi èT Superiora /nguhe ηΛβrΠΛ Juu m/j iic ad Jc« wuii/rj poft reteptiourm hujus tonftitufioois vtfltKt, & rejetttunt .

Quia pleraque monafterii ^nfra noftre L«gationis terminos in fpiritualibus , fit temporalibus miferabiliter funt collapfi, & ad graviores lapius videntur male difpofiia , nifi cadentibus fuccuratur .' omnibus Epifeopis fic (uperioribus Prelatis noftre Legation's dlftnde przcipimus , ut lingula monafteria Monacharum , aliorumque Rcgularnim fibi (30) immediate fubjeda infra fex tncnfes , cx quo prxiens mandatum noftrum ad iplos pervenerit, per iplos , aut fi ex cauli non poflint, per alios viros idoneos ftudeant vifitare, corrigentes , & reformantes in eis tam in capuibus quam in membris, tara fua audoritare , quam noftra , in quannuncum adjutorio divinç gratix facultas affuerit ; quç corredione, aut refortnarionc invenerint iodigere , Hanc autem vifitationctn didi Prxlati infra unum menfem poft certain prasfenns mandati notitiam inchoare non differant , ut ipfis inftanria fcdula profequuturis celeriter inchoanda infra· ptxdidos lex menfes hujufmodi vifitado valeat terminari. Si quis autem Epifcopus vel Przbuus fuperior prefens mandatum , quantum ad inchoationem , five quantum ad prolequutionem implere neglexerit, donec Dcgiigentiam fuam contraria convenienter emendet, vifitafionem praedldam inchoando, fi non inchoavit , aut profequendo fi nwlexerit profequi , ab exccutionc Pontificalia officii volumus efle fufpcnfos.

derui fuUi» contuhinuj ttvutu tff» βηî {uij kwjitnr frtveti .*

Quamvis concubinarios Clericos fieri canones feveritate multiplici profequantur ; quia tamen plcrique fimore Dei poftpofito, mhilominus turpitudine vitii non folum occnlie , fed Dctiam publice laborant , eorum impudentiam opportuna diftriflione confundere , ac reprimere cupientes, monemus clericos omnes noflrr Legationis, qui vel facrum ordinem , vel eeclcfiafticum beneficium funt adepti , feu adipiicentur tu poflerum , ut nullus eorum concubinam, feu (31) Eocariam publice . ac maulfctle, five iu domibus Ecclefiarum five alibi per duos tncnfes poft terminum iupradidum non erubuerint retinere, beneficiis ecdeiiailicis qux infra noftrae Legationis terminos obtineor, ipfo faAo noverint fe efle privatos . Epifeopis autem & fuperioribus Prxlatis , ad quos beneficiorum, qux taliter delinquentium tuersnr , collatio ieu provifio perrinet , conferendi ea , ieu providendi dc ipGsliberam concedimus potodetem. Aliis eriam, ad quos eledio, feu prefentatio ad beneficia eadem , vei eorum provifio fpedare dignofeitur, liceat eligere feu prxfentare ad illa , exara providere dc iHu , ex quo per Epifeopos praedidi clerici prçfeous confliuitionis pernam deauociati fuerint incurnfle ; ut fic cos qui damna ipiritualla parvipendunt , temporalis faltem jafrura-coerceat a peccato.

Crmim ,n,. & fupertorer provider Pernitentiariot habeant cafut graviores quos fibi retinere voluerint, declarent in fuis fynodis,

Qaia Pœnitentes gravioribus oppreffos criminibus , aut excommunicationum (entendis innodatos inferiores Prefbyteri ad fuperiores Prxlitos debent remittere abfolvendos : ftatuimus, ut finguli Epifeopi , & fuperiores Prxlati noftrç Legationis unum , vel plures (jx) Pœmtenuarios habeant Religiofos , vel etiam frculares , diferete providos , & converfiuione probatos, qui pœnitentes , quos interdum ipfi Prxlati audire non poflunt, eorum vice audiant , & abfolvant, vel cum opportunum fue-B rit, ad Apoftolicam fedetn remittant . Hujufmodi vero graviores cafus , in quibus àd ipfos Prxlatos remitti debent petnitentes, ipfi Prxlati*deietminare in luis fynodis ftndeant , ut eos inferiores Presbyteri non ignorent .

*Quod **Prolati** in indulgentii(concedendii **non ex**cedant formam Concilii generali/ , nec in aliena ecclefia, Siifi prajentci tbi fuerint , ffi ad hoc Diatfrfani confiniu/ acceffent, indulgentiam alifer concedant.*

Cum valde deceat ut difpeniator Domini fit fidelis & prudens, mirari cogimur, quod non· nulli Ecclefiarum Prxlati in concedendis indui-C gemus non tam Itbeialcs, quam prodigi , thefauruni dominicum fur difpenfationi commif-Jum non tam diftribyunt , quam effundunt . Nam pnrhxam fibi a facris canonibus regulam excedentes largiores, quam cis conccfTum eft , indulgentias largiuntur ; & in hxc non folum in fux !uriididlioms ecclefiis, fed etiam in alienis, non folum prxfentes , fed etiam ablentes attentant . Hir.r (equitur fidelium indigna deceptio , dum (c indulgentias conlcqui exilii mant, quas aliquando minime confequuntur . Hinc erum fit , ut indulgentip diipcnfatorum prudentium provida moderatione conceflx in contemptu veniant ignoranti vulgo . Unde ipfi difpcnlatutes (allicite videant, qualem difpenfa-D tionis huiutmodi Domino debeant redJcrc rationem. Nos autem cupientes , & di(peniaforibus ipfis, & familiar Domini providere, Prxlans omnibus noftrx legationis prxfenti conllitutione ptxcipimus, quod in concedendis indulgcnti-s ( ) modum determinatum per coniituiionem fel. record. Innocentii Pap« III. editam m concilio generali nequaquam excedant : ut videlicet , cum dedicatur BaGlica , non extendatur indulgentia (*34)* ultra annum five ab uno , five a pluribus epifcopis dedicetur ac demum in Anmverfario dedicationis tempore quadraginta dies indulgentix remiflio non excedat . Hunc quoque (35) quadragenarium in indulgentiis,qux ad erclefiatum <36) E vel Pontium aut pioium operum quaslibet fabricas, leu ex aliis caufis quibuslibet per litteras conceduntur, Prxlati diligenter obfervent . Prohibemus autem, ut nullus Patriarcha , vel Archiepifcopus extra fuam dicecefim quamlibet indulgentiam dare prefumat , nifi prxfens in aliena ecclefia fuerit, & dtœcefani epifeopi feu Metropolitani conferiua accedat . Si quis vero Pixlatus fupradiitum numerum prxfatas indulgentias concedendo tranteenderit , aut extra territorium futim indulgentiam quamlibet in abientia dederit , eum per unum menfem con-A cedendi indulgentias poteftatc privamus. ''anno''

D̃mw** [1] **ffM pMtt** in levando de facro* CWR1S1 *iny> Fonte, ve! Cbrifmatipne facienda in fronte deinceps **admittantur.

Quod in antiquis canonibus eft falubriter infliittfuin adminiculo pœnr confirmare volentes, prohibemus diftrifte,pe plures (37) quam unus, five vir fuerit, five mulier ad fufcipiendum infantem de Baptifmo , vel ad tenendum ad chrifmationem faciendam in fronte prrfumant accedere. Si quis vero facerdos ad fufeiplendum , tenendum, ve' ad levandum *de* Fonte contra prediftam prohibitionem plures admiferitt, vel eum , quem plures tenuerint, baptizavexit , poenam quinque librarum parvorum incurrat , qux locorum ordinatus applicetur.

De bannit In Ecciefiam proponendi] , antequam Matrimonia contrahantur ,

Prohibemus infuper ne de extero Matrimonia contrahantur (38) Bannis non prarmillis. hi Ecclefia ; fed cum fuerint contrahenda , in ecclefia Parochial! publice proponantur per hunc modum . Quod fi aliquis fciat impedimentum canonicum , per quod matrimonium de jure non poftit contrahi, illud facerdoti Parochiali denttnciet . Quod fi forte (39) prxmiftis httjuirrodi bannis, vel denuntiato ei inipedtmento, (aceidos aliquis *fic* contrahentibus, vel ipiorum alicui benediftionem impenderit , (40) quinque librarum parvorum pœnam incurrat luo ordinario applicandam ' Si quis vero repertus fuerit impedimentum caluinnioie denunciaffc, quod ex circumftamiis & conjefturis apertis per ipfum ordinarium dedaiarl potem, in quinquaginta libris parvorum fententialiter condemnetur , quarum medietas ipfi ordinario, alia medietas temporali Domino applicetur .

Dt forma caution/! recipienda ab Vfurariis.

Ufurariam pravitatem , quam utiiufque teftamenti pagina dcteftatur, reprimere cupientes ftatuimus , quod nullus minillret ecclefiaftica (aeramenta , nec ad ecclefiafticam fepulturam recipiat manifeftum Ufurarium fine licentia Diœcefani vel ejus Vicarii in fpiritualibus, nifi primo reftiiuat , vel de redimendo caveat idonee fecundum modum fubicripttim fub pcena xj. fibrarum parvorum, falvis nihilominus aliis poenis, quae per jura communia vel ftatuta fynodalia infliguntur.Manifeftum autem Ufurarium cum declaramus , de cujus crimine conflat per notorium facti fcelus , per rei evidentiam , ut puta fi menfam ad fenerandum tenuerit paratam , vel per notorium juris , fi per (ententiam, vel confeflionem faftam in judicio , vel .coram Parochial! facerdote, vel notario publico recipiente cautionem ab ipfo de reflituendis ufuris , vel contra quem probatum fuerit in judicio eum effe talem per legifperitos telles , vel per alias probationes (41) legis peritities. Idem dteimus fi per duos refles idoneos , etiam (l fint in fuis teflimoniis (42) fingulares, maxime contra cum fama publica laborante ,

Prohibemus autem , nc quis diâam recipiat cautionem abfque licentia Diceccfani vel ejus Vicarii, nifi fit ibi prxfcn* unus de Nourits Cu-

Curia, vel de Officialibus ad hoc per ipfam

CHR.^1 ~ : ûftvo» quod Γ· tint* ne· ' eftiracis articulus immineret, quod ad ipfum Dkeeefanum, vel officiales predidos ante morus periculum probabiliter recurfus haberi non poffet, hoc cafu per Sacerdotem Parochialcm cautio poffit recipi. Quam (4) cautionem ipfa Parochiahs Redor, fic quilibet alius ad eam recipiendam deputatus recipce debeat nomine Diœcetani, Ac ejus Curi* „'fic fecundum formam juris At hujus Provincialis Concilii, fic nihilominus tam ipfe Parochialis facerdos recipiens, quam ipfe Notarius, qui rogatus fuerit nilrumentum conficqre, infra 15. dies, fi recepta fit in civitate, Ac fi in Dicecefi infra jncnfcm teneatur Ditrceiano vel Ofliçjalibus ad B hoc deputatis notificare, ipfiufque tenorem cum nominibus propriis, die, Ac teftibus affignarc. Quod fi non fecerit faeerdos, feu Parochialis Reâor panam decem librarum parvo, rum incurrar, ordinario applicandam: Nourius vero eamdem incurrat poenam, cujas medietas applicetur temporali Domino, fi fuerit Laicus, reliqua vero ordinario loci.

Is autem, qui debuerit cautionem recipere per hunc modum procedat. Primo namqdtabufurario exigat juramentum de veritate dicenda, Ac dc parendo mandatis Diacefani fui. Deinde has interrogationes faciat, fic relponfiooes ad eas faftas mandet confcribi. Primo interro- » fl eft ufurarius; fic quanto tempore fue-C nt, fit ubi ufuras exegit*. Ac ad quantum mutuavit, fic fi iple, vel per alium, Ac quantum fe credit de ufuris extorfilTe: Ac quanto tempore Ac (44) ad quantam rationem de uturis faciebat; & fi habet libros rationum, Ac quot,' vel alia inftrumenta, Ac feripturas, per quas poffet fieri ratio de ulurii.· Ac fi aliqua inftrumenta confucvit facere fieri in fraudem ufurarum faciendo fibi fieri inftrumenta venditionum de rebus fibi pignoratis. Habita vero refponftone de ptxdiâis, eidem Ulurario przcipiat fub pœna juramenti prçftiti, fic alia pœna pecuniaria taxanda, quod ufuras de cztero non exigat: Ac fi juramenta fibi fuiffent preli ita de folvcndts ufuris vel folutis non recipiendis illa D (45 relaxet; ac ftatim fibi libros rationum Ac feripturas feu mllrumcnta przdifla, fi eas habet in domo, contignet ·: vel fi non etTenc in domo, infra cerrum terminum, fecundum qualitatem negotii pro ejus arbitrio praefigendum. Supei cxaftis autem pareat lententi*, declarationi, interpretationi, & mandato Diœcefani vel lui Vicarii, renuntiando amplioribus exceptionibus, & cavillationibus quibufeumque per fpcciale pa/fum, dt obligando pro pr*difta rclbtutioue jKcienda titulo Ipccialis hypothecs omnia fua .noria mobilia & immobilia prefentia & futura, qua vigore praefenus conftitutioms adeo'efficaciter intelligantur obligata, ut cum onere fuo tranfeant ad quemlibet Poffcf- E forem, ac fi Ipccialiter omnia nominata fuiffent; & dein fidejuffores ab ufurario recipiat, qui pro ipfo fide jubeant cum rcnunciationibus, & claufults opportunis.

Dt /«jBrmMwrû ia fraudem Vftcreriem in aliorum perfonar confeRii, C carent vuibut rrfii-Jutimeer ufurarum feu abfolutionet furi debraut.

Ufurariorum fraudibus, quas eorum cupiditas quotidie novis. Ac exquifitis figmentis ad-A4nveaire conatur., prout poffibile eft, volentes' occurrere, ftatuimus.- Quod omnia inftrumenta, qua invenirentur confecta in perfonam ahcuju* familiaris, qui teppore contraâus effet familiaris coqtinuus commentalis ufurarii manifefti, intelligantur confeâa effe in fraudem uiutarum, & excis contra ipfum ,ufurartum poffit agi ac fi confeâa eflem in, perfonam ipfius. Statuimus etiam, quod reftitutiones ufurarum, At abfolutione*, feu quietationes vfurariorum fiend* de cetero fiant in prefentta Dkrcelani > vel ejus Vicarii r vel alterius quem voluerit ad hoc deputare, aliter fa«ft* non valeant, nec liberent abiplutos. ANNO CHRIsn

Pc *Ftdeicommiffdriit, ('T enecutoribu.r ttftementorum, & dr Notariit tefiamrntc fcribenlibui.*

Item ftatuimus, quod exeeutores, feu Fideicommiffarii teftamentorum quarumlibet ultimarum voluntatum ad pias caufas, maxime qui haâenus fuerint inftnuti, infra annum a dic publicationis prsrfentis Concilii, qui vero mftituentur de ccetero infra annum a die mortis ipfius Teftatoris computandum, teneantur fine munitione alia integralitcr, & bona fide exequi, fic complere voluntatem, fic difpofitionem ipfius Teftatoris. Quod fi non fecerint ipio faâo privati efle intelliganturexecution)* officio, quod in Diœcefanum ipfo fado intelligatur ef-. fi-translatum. Et nihilominus *de* admmiftratis, Ac geftis pro eodem tempore rationem reddere teneantur.

Ut autem prtefeniis conftitutionis provifio efteftum facilius confcquatut, ftatuimus, Ac mandamus Tabellionibus, & quibuslibet aliis, qui de prxdiftis tcftamcntis, fic commiffanis injunâis rogati fuerim inftrumenta conficere, infra fpatium unius menfis„/i contingat cos in Civitate rogari, ve) infra fpatium duorum mentium, ii extra Civitatem Diœcefani* locorum, vel eorum Vicariis in Ipiritualibus, vel aliis, quos idem Dicrcelanus duxerit deputandos, illâ denuncient cum nominibus propriis, die, loco, Ac teftibus in inftrumento confcriptis fub pœna decem librarum paivorum. Et nihilominus Parochialis facerdos, fi przdidis interfuerit, vel de cis notitiam habuerit, fub eadem pœna facere teneatur.

Qxod *Juffragenei diligenter promdeent ut a fuit Jnbditn reverenter tredieutur, D fub fida <« flodia conferventur £mbar>fiia, cbrifma,* Ar *oleum fandlum, ϋ dtvttia officia devote m clffiit celebrentur.*

Ne propter (aeramentorum irreverentiam ira Dei fxviat io mmiftros, univerfa luflraganeis noAris in virtute fanâ* obedienüz diftride praecipimus, quatenus in ecclefiis fib) fabjeftis diligenter, Acfufficienter provideant, ut eucha-riftia, chrifma, & oleum fanôum io loco Angulari, & mundo diligenter claudantur, Ac fub fida cuftodia fic ferventur, ne aut finiftra manus, aut immundum aliquid illa poffit attingere. Cum autem de loco ad locum portanda fuerint, non per laicum, fed per faccrdotetn vel elerteum cum omni decentia, & reverentia deferantur. Provideant infuper, ut in ecclefiis fuia earum miniftri officia divina tam (4<) no&urna, quam diurna ftudiofe celebrent, At devote, omni tumukuofo ftrepitu, & extranea iocu-

locutione firu nugacitate ceflanttos . Contra <β>· AJ·®· cooùnfct delinquere notabtlker io przmims pcenas competentes, pro ut expedire viderint, ordinando.

^aad confronts μλlμτμη Mediantur -tn taii leto, jftêt vidnri pifit etnftflor, C to&tni .

Ad fraiftna fuipicionis tollendam maculam, cooûttuimus, quod omnes facerdoits fecula res, Al Rxligioii confeflliooes mulierum audiant in udi loco, unde videri polfipt (47) conieflor, Ac contuens, etiam in infirmitate, û loci qualitas patiatur.

Çnod Socrerotniim eeeiari/lie reverenter, & in va/r congruo portotnr injer"»·*

Univerfos fuffrsgsneos Aquilejenlis ecdcfir monemus, & hortamur in Domino, ut faerrdotes fubditos fuos inducant, & ficut expediens eis efle videbitur, remediis opporuinis compellant, ut cura facramentum aichardfir portant infirmis, illud cum omni reverentia (créant, Ac referant in vafe congruo , loci, Ac temporis qualitate penlata.

{hud prv Jieramea/a «a^rau/Nari ia *fronte nitui eteigotoer.*

Epifeopos oraoes, quos d< cetero chrtftnare contingef ta AquiJe/enft Provincia, mooetnur anente, ut facramentum confirmationis in fronte aum debita reverentia conferant, nihil pro ipfo penitus exigentes. Qui auiem exegerint, novenni fe pcems promulgans contra fimonia» cos fubjaccic.

^·od *epifcopi alienigena non pernùttentier* m Pravinci⅄ *Pontificalia exercere, rtfi jefficlenter Utterat icjUneomalei dibeont.*

Nullus epiicoput alicujus Civitatis extra Italiam , vel Dalmatians eonftitutc, qui promotus non fit per Apotlolicam ledem , permittatur in Aquiiejenfi Provincia Pontificalia quaelibet exercere, nifi fortaGis exhibeat Inceras tethmonialcs tigillatas figillts metropolitan! lui, & quinque epifeoporum teftibcantium cum efle epifeopum, & civitatis habentis clerum, & po^pulum cbriftianum.

Dt dpofiatii non recipiendi‹ ad tfkia divina, Vel ad ecclefiaftico bénéficia .

Povideant diligenter epifcopi fuffraganei Aquilejeniis ecclefiz, ne quis Apoftafa alicqjus ordinis ieu religionis, fuo habitu temere derelićo, in aliqua intituletur eodefia, vel ad celebtandum quomodolibet admittatur. St vero iruitularus luerit, vel admiflus, protinns repellatur: & quod beneficia, qua: invenerim per di&os Apollatas *detineJi* , *tamquam* vacantia conferant infra tempus a *jnre* ftatutum; Alioquin ditorum beneficiorum collatio ad Patriarcham ea vice & Aquilejenfem ecclefiam devolvatur .

De infantiim nen fenendii in leit».

Univerfis Praelatis Ac ccclcGanira retorAus Aquilcjenfis Provinciz diftriâe przcipimus, nt lues Parochianos diligenter admoneant eam ioterminatione pennarum. oc parvulos infra b<n» tuum conftitutoc fecum in kto collocent, ne de ipforum oppreflsone damnabiles indicemur. Er hanc monitionem faciant omnes fnffraganei per inos fubditos iaepius iterari.

Mod&caltr {itrnhifom Jctltrtnt) dt merto, flt capriaM *Preialornm ieqaettij ,*

Ut eooftitmio bon. roem. Rjymundi Patriarche Aquilejeofis Prardecefluri* noftri , qua incipit : Horribilium faclcrum ; que de nsorie, dc captione loquitur Prelatorum, faciliorem. Ac certiorem cxcquuiiooem m omnibus luis arBticulis confaquarar, addendo ftatuimus: Qttud fi aliquis de cafibus di&Kjponflitutionis evenerit , quod Deus avertat; Patriarcha qni pro terapoir fuerit autoritate hujus facri concilii poflit ex officio Ino folus per fe vel alium, feu alios, eis in quacumque diœcefi Provinciz, contra quoslibet, etiam cooira fubdito» fuffraganeonum fuorum, qui de pratdidts excclltbus culpabiles ducerentur, ad evpenfaa communes totius Provincix procedere, ^ inquirere diliCfteoter, ac diâam injuriam cum concilio, Ac auxilio fuftraganeoruat, Ac capituli Aquilejenfis per idoneo» Nunciwn, feu Nunoios oommunibus lumpribus totius Provioci* trafmiuendos arofequi fideliter apud fedem Apoftolicam, Ac Imperatoriam Ma/eftatem.

Poffit etiam eadem automate quiiibat fuffraganeus Aqullejenfis ecdefie de injuria Patritichr per captionem, osortera, vel alio modo quocumque illata contra cos, qui ducerentur culpabiles in Quocumque iocodiâz Provincia, fient pnamiinimaA, inquirere, & inquifitionis officium terminare.

Liceat infuper cuilibet fufira^aneomm preditorum ejufdem facri concilii autoritate ubilibet infra Provinciam de injuriis ecclefiz fuça feu ex perfectarum ecdefiaftiearunt fibi fubjedvum illatis inquirere, Ac cognofcere, ac fino debito terminare. Si quis autem de prrdito» fuftraganets pro negotio mortis, vel captionis ^Patriarcha, vel alicujus fuffraganeorutn fisorum, per Patriarcham, qui pro tempore fuerit, feu per capitulum Aqeileienfis ccctefie , juxta tenorem conflirutionis prsdite, vocatus in termino ei prtoxo cum aliis, jutlo impedimento «flante, venire contemplent, ab exeeuuone Pontificalis officii & ingreflu ecclefix per fex menfes fit ipfo fato fulpenfus.

Quod autem circa finem couftitutionis pr«diâc dc captione vel morte inferiorum Praelatorum vel quorumlibet clericorum fubfungirur, cum nimis grave fuerit revocantes illud moderando ftatuimus : Ut efficaciter , Ac indilate provideant locorum ordinarii fuper caprioo'ibus, interfeftionibus At injuriis prwditorum fecundum juris remedia prout melius, Ac utilius viderint expedire.

Moderatu , èf Dttlarario ttnftitaliaitit (fais «·»- *ntdlat} de otcnpatvrihnt, (J btoajorihu rnm ealofiafiiЇomti lofieenlii.*

Confliruiionem bona ment. Raymurdi Patriarch* Aquilqanfis Przdeccflbris noftri, quz incipit , Qioa *nomnalUi* , contra occupatores , detentores, Ac Invafores bonorum, Ac jurium ecclefiafticorum editam, quoad quadam qu* videbantur fuperftua, breviantes, Ac quoad quadam

j". rtnGc^i ttto. dam quz mimis clara eraat rudius declarantes, A hujus facri concilii approbatione : Univerioa , Ac fingulos, cujuicuwque fuerint dignitatis, honoris. Ac gradus, qui aliqua ecclefiaftica bona immobilia, decimas, jurifdi&iooes, honores, feu jura ipiritualia, vd temporalia, vel res quaslibet ad cultum divinum fpedantia deinceps occupaverint per fc, vel alium, feu alios, direâe, vel fndiréâe, aut perfonas ecclefiallicas in poflef fione prasdiftorum moleflaverint, quominus ea, feu redditus Ac proventus eorum pacifice percipere poflint , ipfo fafto excommunicationis vinculo innodamus.

Si vero Civitas, communitas, veluniverfitas, aut ipfarum Dominus temporalis in hoc deliquerint, przdiftz Civitates, terrr, univerhtates, & tota terra , quam idem Rominus temporalis teneret in Aquilejenft Provincia ecclcfiatbeo fubjaceat intcrdifto. B

Qii autem in przdiftis, vel aliquo prrdiftorum, haftenus deliquerim , nifi omnia taliter occupata per cos infra duorum menfium fpatium, poftquam hujufmodi noftra conflitutio publicata fuerir, ecclefiis, feu Perfonis ccclcfiaflicis, reftituant tntegraliter, eos ipfo faftoprçdiftis fententiis, Ac poenis decernimus fubjacc*re:* mandantes, ut Przlati hujufmodi *a* fuis fubditis faciant obfervari, ne ipfi aut fubditi fui incurrant panam violantium interdiAum.

Przdiftts autem adjicimus, quod Patriarch», qui pro «mpwe fuerit, liceat audoritate prae *fent is* concilii contra quoslibet occupatotes, & invafores przdidos etiam fubditos fuftraganeorum luorum tibihbet infra Provinciam Aquilejenfem procedere, ac eos per juris remedia ad debitam reftitutionem compellere.

Quod fuffragenei infer bit, bec efl bemictdits , qua in fua juTifdifltone commtffa fuermt, pof. Jflnt dehnquntet alfolycre a fententiit latis per ConctUa Provincialia.

Animarum faluti profpicere , ac ordinariz Poteflati deferre volentes, cuilibet fuflraganco Aquikjcnfis Ecdefiz facultatem liberam imper, timur, quod fuper his hoc eft homicidiis quz fuerint in fua Diaceli, vel jurifdiftione commifla, poffit ab omni fententia excommunicatione, fufpenfionis, & interdidi, qua per piçfens Concilium, vel alia concilia Provincialia noftra rei przdeceflorum noflrorutn latx fuif fent, przterquam in cafibus conftitutionis illius: Horribilium federum.· delinquentes abfol. vere, ac iplasfententias fecundum juris ordinem relaxare.

jQawd *contra Laicot injuriantes tcclefaflicis Parfont i, Cj bona eorum occupantes ecclr/aftieots Judex procedere poffit tamquam judex competent.*

Quia quamquam per minus peritos revocatur in dubium, an contra Laicos injurias Prçlatis, & Perfodis ecclefiafticis irrogantes, feu res, & booa ecclefiaftica indebite occupantes, ecclefiaftrcus Judex procedere poliit , hoc approbante Concilio declaramus: Quemlibet fuffraganeum, flt ejus Vicarium, quo ad ea que coanmifla eflent in fua Diocefr, contra przdiâos efle Judicem competentem, & ira fuifle in drda Provincia baâcnos (48) obierratum.

freed Provemiale Concilium de bttmuo tn boon, olo» in crajlmum S. Marci in AqaeUjtnf Bcciqfia celebretur , (J quod Prasati vmntee ai Concilium nibil daunt Patriarch , vtl fa- Uam

Infuper ftatuimus, & facto approbante Concilio ordinamus, ut deinceps Provinciale Concilium Aquilejenfc (49) dc biennio in biennium in craftinum tefti 8 Marci Evangelillar, qui Provinciz Aquilejenfis fundavit Ecclefiam, in eadem Ecclefia celcbretui . Mandantes cuilibet fuffraganeo, Ac aliis quibufeumque Prxlatis , qui ad ipfum Concilium celebrandum convenient, in virtute fandz obedientiz, ne Patriarchae, vel familiaribus fuis aliqua (50) enfenia , ieu (51) eulogia deterant , nec fuperfluant ducant familiam, fed moderatam fecundum ecdefiz facultatem , Ac quam ducerent per luam Diocefim, nifi forte ad ducetidatn nrajotem neceflitate nimia Urgerentur. Quod fi contra fecerint, duplum dare teneantur (51) Leprofis.

Dt exequiir cekorandh pro ammo Patriarch) vtl aiicujus ini fuffraganei decedentis.

hem ftatuimus, & hoc approbante concilio Cordinamui> ut ηυυ patriarc|la t qui nu(lc eft, & pro lempote fuerit, natur* debitum continget pcrfdveic, iuflraganei Unguli poftquam de ipfius Patriarch* obitum per Aquilejenfe capitulum fibi luerit intimatum, folemnes exequias celebrent, Ac pro ejus anima Mirtas 60. faciant celebrari. Pro anima vero cujuslibet fttffraganei modo fimili , poftquam ad Domini Patriarchae Ac aliorum fuffraganeotum de ipfius obitu notitiam pervenerit, exequias , Ac Jo. Miflas celebrari volumus pio quolibet pratdiftorttm.

Editz, promulgat», leftz, dt publicat* fucarunt przdidz conftitutiones in Provinciali Concilio Aquikjenfi, in Aquilejeufi Ecclefia die Luor 25. Menfis Aprilis, & die Martis, ac Mercurii fequentibus celebrato per Rcverrndiffimum m Chnfto P. Ac DD. Beitrandum Dei giatta S. Sedis Aqttilejenfis Patriarcham, venerandofque Viros Patres ejus luffraganeos infraferiptos, videlicet Dominos lldebrandinum Paduanum, Garriam (53) Feltrenfem , AcBelItinenfem, Benediftum Cumanum, Guidonem Concordienfem , Blafium Vicсntiuum , Petrum (54) Trivifinum , Natalem Emonienfem , Joannnem Parentinum, Marcum Juftinopolitanum Epifeopos, ac Ven. viros Dominos fra- P tres Ludovicum Sextenfem , Odoricum Belli^nenfem, Bcrtoldum dc Arnolftayn, Omnebonum S. Mariz in organis fuo, & fyndreario nomine (55) Oeconomi capituli Veronenlis, Monafteriorum (56) Abbates. Nec non prudentes viros Hermaoum dc Parma Dominorum Nicolai Tridentini, Fratrem Philippum (57) Fratris Pacis Tergeflini, Presbyterum Mcnerum Sergii Polenfis, Francifcum de Bononia (5S) Fratris Francifci Cenetenfis epifeoporum vicarios Ac procuratores, ac Gulielmum Pncpofirum Pifioi *Yconomum* Ecdefiz Petenenfis **Sede** vacante . Et etiam per venerandos viros **Dominos** Gulielmum decanum, Ac capitulum

ANNO CHRISTI •Ji»·

>bm prcdîâe Aquflejenfo Ecclefi·, approbat* A 4Mb «rlfthftir. UUra «vi i* iakw, ***** m r û* fab anno Doœmice Naûviiatir mihefimo tre- ^ 'V1/ et CCQtCÛiDO triccûmo DODO t IndiâiOOC (epcisui. mSZwr Thnwit

(*Ege Fatim tatda* Jeaaii de Mtt~ (*fit* PttUicm (Jfi)* b^trttii &c.

«vu ftMogs nod. p. ». L ,. r. ·*. uM br * eradit ad cor- iWHsm* petal, * tang* feJraraa aaimans·.

•C. KtcrAra. Cur irae caftaoo a diviafe pntfcribxur ot-

to fraa/I eamillaa Fravindale Jfmttje·// Hua ^dae· *p*> VtlaeafU .*

v. *Del gratta.* De more , quo ctrperwnt Archiepifcopi fe appellare De) gratia, & fedi, Apoftolics Archiepiicopo, t agit 'Fbomafiiiuk vet. Eccl. dife. p. >. L a. c. t». n. ■«. Puganu, Deceftgq Bertrand! morem illum fufeeperat, ut ex cru, inedito documento confiât-; quem tamen fecutu, non eft Benrandus, neque Nkolau, de Luxcmburgo fucceftor apud Ugbellium .

». *BertranJat.* Hic Patriarcha pro tuenda Ecclefi* fu* ll-bertate. ab ll,, qui eidem libertari adverfabantur, confoffus occubuit au- l,ro. cum rediret e concilio Patavino, quo pur-gandi fe caulE, a eahrmnii, convenerat. Beari titulo gaudet a quatuor quafi Rculii, commuai Populorum coalenfu& ve-neratione pro more illius f*culi. Videnda hiftoria vlr* huju, Beati, qu* extat MS· in arrhivio Capituli Utinentia, At vulgata eft inter Aâa Sanâorum Bollandi ad dfcm VI. Junii.

,- A'apvr. (nmît dle ctlebrMioni, Concilii immediate proedentes lpli célébraiioni ; qi^f nota tempori, clarius figna-tur in calce coaûirunonum .

4 *Ctnrlllmn.* Hic Raymonda* a Tune fedebat f»cuk» sj. circa an. nr». habtutque bor concilium Provinciale an. s»ll. quod MS. extahat Venetii, in bibliotheca Julii Juftl-niani Procuratorl, S Marci . prout Illud le vidiiTe teûarur claiils. D. Be!nardus de Momtàucon in fuo diario Italico-s Partarum. P,rvl voenotnr miniusl numml Aquilejen-f®. vel etiam Veronenfe, , *ur abeilsu ditionl, ln Provin-cia . quorum viginti lthnm unern coufticuebant. Prudenter dreliuat fjxiicasleni ptxiuni , & pouus pecuniariam imponit. Ut fi forte minu, tlnieaiur. *ftfto* tansen magù {gntiatur, ucc lnde confeiemia patiatur.

Hrruarferu V rananaf: l Qpia bi Sanâl fuerunt pro-thonunyies Metropolitan· Aquilejetifi, Ecclefi·, & funt ejuf-dem Paironr , jure prrferibitur eorum officium celebrandum, & in rommuiulxu lutfragûs memoria recolenda a finguli, luftuganeis Ectkfiii, ut tamquam fill* per banc memoriam Matri morem gerant. Ha, commemoratiou« , «raerial a;v l>ell,t Radulpbt» propal.

7. *Prmnna* Sicut fetluJn Titulari» ftr Patrom Eccle/i* Crthedrali, Diœcefis venerantur omnes Ecclefi* cural* illl lubiefla , & Ungulis ferilibus diebu» aut lemiduplicibu, fe-ttis memorias ejuldem Titulari, vel Patroni agunt j ita hunc eumdem morem congruum eil gerant Ecclett* iutiragane* ejuf-dem Previncite Titulari & Patrono Ecclcfcc Metropolitan*, que caput eil illius Provincic.

». *fr. Latinam* Hlc eft Fr. 1atinit Malabranca , qui At de Frangipanis At Urfimus agnomine diflus eft Fuit hlius fortxi, joanru, C›lini, tlt- tanâl Nicolai in careere Diaconi Cardmails, qui poftea fummus Pontifex Nsrolaut lll.difhrt eil; & Patris ex geute Malabrama, «qualis nobilitatiscon-jutum. Alumnus item facti ordiuis Prodicarorum, Epifc» pu, Ottienfis &■ Velitrenfi», atque Apoftolic* Sedi, legatis. Conflitut!vue,, qua, edidit , ln Aquilejenfi quoque Provincia mandat obfervari Bertiandu, , cafque tamquam propria, adoptat.

». *fatrlanhatn* . Cum dominium temporale haberent Pa-triarche. A lape bellum aur paterentur, asx inferrent ad tebelle, compelcendo, . eveniebat , quod etiam ipfum Patriar-cham Principem fuum capeie auderent, *ut ln biilorii* no-*rtratibus legitui.

1·. *Cafltalant.* Hic innuitur potefta, Capituli Metropo-litani Sede vacante ; vel etiam abfente & impedito Metro-pvlitano, qu· fe extendit etiam ad Eptfcopo* fuffraganros , qualis viguit etiam poft an. Chrifti nnilefimum , ut jurlbo, exempli, probat Thomahn. vet. difcip. p. ·. 1. I- c. »0. n. so. Ne m boc ficut io aliis, videtur a Coocil. Trident, reftrida.

n. *Singnl;, dltfat* . Hac replicata denueiatio & quafi repetita excommunicatio fit ad majorem fceleri» deteftatio-nem , & majorem axcommuoicati cooliifionem , ut ln cap. ln quorumdam de judic. ln lceleribu, fcilicer gravioribus.

n. *falfam caarpanit tfc.* Hl, ritus lervatnr ln deliâl,j enormibw , ad oftemieadam eorumdem exeerationem ; unde hfc modis denunciandi pntfcribirur in Ciens. 1. f. At qaia de pœrus ex conc. Coifiannenfi contra RM, qui Epifeopo, nercutere *Luriae* aufi ·

li- ■ *lnartant generatluutn.* Hic fumro exemplo a lege Divina Dealer. ,. v. »· jumr impietatem Patrum ln film ftt fiKceftore, ufque ad qaamim gradum uxlufive ·

l». *Cantlngat lnterlicl* l Huic membro conftituiioni, occa-fionem dedirfa potuerunt cafus, qui *tam* antea eveneiaut, ut aevidu in Leone, Ac Friderico Jl. Patriarchs.

a,- *Beau ahll anlverju. 4c- Hic* fonafie lnnuitur jurif-

l ;. *Cnttet* pwfw Wr. Cur CMta & Diacdb Epifcopi captivi fubjaccre debeat lattrdido, nou apparat, nid forte participa*· ◄ *erlauna alnufl,* ut Canonift· dicunt. U autem ftatutum videtur propter negligemiam civium & dkr-ceianorum, qui talem capt. viratem focordcs paterentur, quin lliberatioaem lui epifcopi procurarent.

•t. Cw»s/ce*r*r. Hic vitiet, Epifeopum quoque tamquam Priocipen^Ecclefiafticum, five ejus Ecclefiam habere fifcum, cui reorum ptxnc applicantur, quud probe noverit ex jura Canon. Jurifprudeo, conditor barum cooftiiutionum, & tra B dunt CanouiHn poft (lol. la cap. ffciia diverfitaiem de coc-cef. prebea, Cbvar. l. l. variarum cap. ». n. ·■ aliique.

·». *Per *·< Patrlartbaae Bertrandam* . Hinc patet, quod Bertraadus noder addidit aliqui pratfat* coaftitutioal Rag-mundi Patriarch· , quam hic denoo publicavit & innovavit, & innuit peouhimum Provinciale concilium a fe celebratum, ln quo etiam clerici, inferiori, ordini, contra injuria, pron-lum eft . Hujulce celebrati a Berirando Concilii provinciall, aôa latent.

10. *L'alvajeret.* Alla, Λ Faea/ârr, dicuntur. Hi funt alii majore, , alii minore,. Majore, Valvatiore, funt, qui ab aliqua Poreftare, vel Principe feudum *retlent ;* tit. feud, quit dicatur Dux, Marchio Arc., & hi dicebantur Regni vtl Regit Valvatiores, fed hodie capitanei dicuntur tom. p. feud-qui feud, dare pof. Minore, Valvatiores dicuntur, qui ab ipfis Majoribus Valvatioribus feudum accipiunt. c. t. p.

·◄ ofqfev'" tFc. Non una eft explicatio hujm barbar* vocl, , nec DuOores eonfentiunt, ut videre eft apud du Frei-ne in gloifano. Placet inter cetera, illa Francifci Hotbv-Ernatu, quod angari* fint opere publice impofiro ob nego-tium aliquod obortum, cui celeriter providendum fit : quafi fubditi improvifo cogantur, & ideo quali angantur. Con'ro-tatae vero parangariz erunt impofitio contributioni, pecunia-ri* pro ipfi, angarii, five loco angariarum: ut alli per alien deonerentur. ln lege Wifigot. lib. 5. L ,. 4. j. legitur : animalia in angariam proftita.

>> Afarrrer. Marici funt homine, principale* elefli . ut fint quafi capita Villarum vtl etiam fuburbiorum , qui vul-go *Merlgfe* vel *Degani* dicuntur .

», *Detentaret* . Vocation detentore» & occupator» , qui tenent re» Ecclefi* quafi domini , etiam ex antecedente ti-tulo cujusliltr alienationi,, venditioni, . perpetue locatio-uit live infeudatioiit, fine Pontificis auctoritate fail* etiam per Ptclato, Ecclefiarum ; quoniam etiam ante extravagau-tem Pauli ll. hujufmodi alienatione, rerum Ecclefi* prohi-bita erant cum claulula initante, & invalide erant jure antiquo ex Coocil. Niczn. ll. generali VIf. *la cap.* ··. ex Ccmcil. Lateraoenfi IV. cap. & Coocil. Lugdun. 11. P^cap. l», que duo poftrema Concilia habita funt fcculo l'''& folum Paulis ll. poil prodiflum Lugdua. Concilium per-nam fpirituaiera ipfi· alienantibus impofuit , fed At id antea cautum erat lege Leoni, lmp. lo 1. Jubemus, lignanter in f fane C. faerofan. Eccl.

»t Plr/ *clvlltt.* Quall, eft c. Lex Jubemu, C. Sacro/. Eccl. cum concord.

a, Sai *eecenmuutlcatlanlt* paritu . Ex hac gravi adjefla poena pater, grave* proreptum & de re gravi impohtum contrifarii,, ne ex defraudatione decimarum peffum iret mi-mfterium eccleliaftfcum laicis ipfi, impendendum pro talare Animarum, nere defraudante* decima, conficientia, proprias lllaquearent.

», *fingalh mllltan* · Nulla lege aut canone com-muni hoc cautum erat, ut Metropolitanam Ecclefiam vin-urent Epifcopi fcffragaoei i fed ramea alicubi hic *mot ufu* induÔus erat, ut ficut Arvhiepifcopl & Metropollt* vitita-bant limina Apoftolorum ln fignwn fubjeâions Apoftolic* Sedi, lta Epifcopi vifitaret* Metropolitanam Ecclefiam in fignum fimilu fubjeftionis. Haac fervitur» fpeciem e medio p tulit Trident. Coocil. fef. ««. cap. · ; ubi caurum , ne E-pifeopi comprovinciale, pretexts cujuslibet coafuetudini, ad Metropolitanam Ecclefiam accedere *ln* poAerum lnviti com-pellantur (vifitandum fcilicet) ea quidem , ut reoe , ratio-ne, quoniam ad limina Apoftolorum vifitanda cceperuix a-ftriagi Epifcopi a Papa ut plurimuat eleAl dt ordluatl , ue duplici onere gravarentur.

»,. *Jetranuatl.* Cum nullo jure firmaretur ea coofiietu-do, ftudeiunt Metropolitaai religione juramenti eam flabili-re, ut Epifcopi fubjedi, qui aliuadt cogi non poterant, vi laltem juramenti cogi poffenr. Juramenaum hoc pridem exi-gebatur occatione confirmationi, & ordinationi, Epifcopi de-di. Sed cum «rpitfent ab Apoftolica Sede five ab alii, Epr-fcopi, de illiut coaleafu Epifcopi ordinari, extra eae occa-tionem appofito juramentum exigebatur! Λ quia aliqui Epi-fcopi ld forte praftare no* curabant, ldeo infra pvefigirur terminus ad illud pncftaadum . De hoc juramento pr«ttito a Banhnlmram Scailgcro Eptfcopo Veroocoft la matubu* Fr.

Iub

» fr/lmn' ttttfru . Hac «ft CoaMtutio fr.

t" Fcclftjht rxramtr fftdnrro carere debeant ecclefiaftica fepnitnra qi Bionem racepsi, com, M fert rtgul cui rivo US, cap. ex parte de fcpok- ldque de excommunicato etiam fe rxtraalt abioiuro ftaraat Gregor. IX. In cap ult. de fefuh. ld tamen Boo eft novum in gravioribus ft publicis delifti*, ot qui per texam vitam fult contumax , ft in extremi* tantum rtfipifcat, abiolutio quidem ft Sjrnaxû concedatur, fepultura vero denegetur propter defeâum fatisfeâioal*, quam cum dare potuit noluit, ft in extremi*, cum vult, non poteft quod expreto de raproribes ft incendiarii* Ecclefiarum ftatuit Eugeniu* III. in cap. fuper eo 1. de raptoribus.

1» Zmmrdr.rr /lfe.'lcfa . Tempore Bertrandi noftri non erant eremia monaftetia univerfa hujus Provincix, ex quo sult ea ab Epifeopis vifitari juxta coeftinitknem a Latino precedent! ûrrulo promulgatam , quam hic tamquam propriam vult Bertrandu* obfervari ad continendos in obedienria ft obiervantia monacho* ft Regulares.

I· K^arrtov. Focaria propne eft ancilla five poilu* £»mutî culinaria.qux focum curat. Verum focaria diâx funt concubina presbyterorum , quafi qux foco affideant, quoniam fub prxtextu familiaris fervitii presbyteri* cohabitant s ft in hoc fenfu hoc vocabulum ulurpatum fult circa hoc faculum in pluribus conciliis , qux refert du Cange in foc gloflario barbara latinitatis, ad hoc verbum, Ftctrlt ı & hoc etiam fenfu focarias accepit Concil. Latcranetsf. Hl. fub Alex. III. cap. sl. an. str*. Hie veto feafii* non coharet, viderurque ita fupplendus : xu//«» ---- p*/ Axn ew /rr eaufect rrttnvrr ; tlltl › jl ttF ttnoirt·» fetfradl'

t» ftntntttr'x . Hujufmodi munui paeaitentiaril , qui Joco Epifcopi · gtarioribu* criminibus ft cenivris abiolveret, olim obibant Presbyteri Epilcoporum Vicarii . Poft annum miUrfimum invenitur aliis demandatum ld operis;& In Concilio Fboreceofi anni 11,4. is Presbyter vocatur coofef· tor generalis Oitaocisnus | ibi cm'. 4«. Ad Epifcopum , vrl eo abfente ad generalem Oirtcefia conleftortsn tranfmirraotur ab to ptraitcMiam fufcepturi . In Concil. autem Lsteranenfi JV. isn. ftatutum eftt in caihedralibu* Bcdefih viro* ordinari , quo* Epifcopi poffiot coad'Utorvs ft cocpererorrs habere non Mum in prndicaiioms officio , varom etiam in audiendi* coofeffioeibu* , & pctoiteatiis injuagetsdi* › quo alix Ecclefix cunformstn fitor Roman*. qw fooi jam ant· ptsmtemiario* habebat . Ex bnc evincitur In more nine non fudfe universle* conMarios pro iota Dimcefi ab Epifcopi* ordinari prxter poenitentiariot, five conieftariu* drcocefaoo* , qui ipforum vice in hac pnrte faagerutur , ft nt quidesn Parocbos potuifie aliarum , qo*m (uarum orwan confeffioM* audua , led Main ptopno* facerdotes , quifque fua-

Afsdam · Cum parciffima effer InJulgemlsram dtfpeufstio antiquis faculis, tamen proceflu temporis poft fxculum decimum res ao devenit , ut Concilium Lateranenfa IV. (jaculo decimotertio quxftum flt, effufiore indulgendi licentia ia contemptum vemffe Ecclefix clavn ᵔ pene fotatam canonicam Ecclefix difciphasm . Proinde eap. remedium adhibuit, modumque icdulgendi Epilcopn pofuit : Jfxlt to^lir, prr lodifmttl V fuptrjfttal tajttlftttitl, qwi tal·

Bcch/lt cwtfcmxaafar, <r renutottltilt fttuftjfrt etttrot-

excedat............. erue ff.wa.al Pvulftx, f«< pfcurndimm W«r fetefatie, ht ·» ttllhn mtdareutea cttrfoetrerlt th

1* Urra annans . Hie annus non fignar terminum , ftvo traftum fucceffivai* ipfa* indulged* , fed quantitatem remiffiunis pmnx, per iudulgsntiam «oncsffis , nempe remiffioaam pota* canonica* sano tvfpotsdentem.

U ^smdrqrvaarrmn. Hoc eft indulgentia quadragenaria 6ve quadraginta dierum , qu* difta fait etiam fimpiteisar pnadrarrna, ft fubinde barbara voce ran na .

>· Fr/ Mnrraas. Pontium eroftio vel reirftio ponitur hic irnar opera pfe, ea fane ratione, quia bono publico ft commuai nful infervit (ad alias pauci flndta*) maxime pam

hoc eft tributum pro tiaafitu Mverem . Da huhdmodi indulgentia pro poatibo* mentio baberar in caps 4· da Indulg. ft icmif.

, *7 <a*^ am»* . ConAan* fuit fecrorom canonum tam

tiool* tfk dt ccufinusriunr doeer Pontifex In eod. cap. (iiamvi*. Qponiam vero, non obtonrs prohMtioue , adhoc plura* fidcipirbam vai accedebant , ft inde vera cognatio concrahabatur, ut ia cit. Qpamvte, Concitu·» Trid. indulfit ι uc ad lammum sa» & una adsftrar ft fufciperenc, alii voro cognationem etiam fufeipieotra mraias* eoatraherent. Eum abufum muiOa pecuniaria tollere Bertrandu* exutu*

tutu diruatur . Cnaujctudo (srlendi five prammeadi hujufaaodi Publicarionc* erat jam in aliquibus dioccfihu* rtiam ante concil. Lmeraatnfe IV, quod tllam In jus commise deduxit c«p. *a, ft habetur etiam in cap. j. de claadeft. defponf.

appareat reatu* , cui eo loco poena imponitul .

51. pcena tneanali* fufpenfionis imponitur rel» . qui conirafecerinl : quomodo hic commutatur hac jnna in levem muirtam pecuniariam quinque librarum ? Peers* concilii im> ponitur contra ec», qui coaiempierint prohibere connwtrtiones matrimoniale* in gradu prohibito poft allegatum impedimentum, vel etiam porfumpierint affidere . Salva bac lurit communit perna , aliam leviorem addidit BenranJur contra eo», qui negiigenter banna omiferint proponere , aut, ei* non prxmiffi*, benediflionem matrimonio impendere , tuam non denuntiato eis impedimento

ᵣ Legifreritait' Huc eft legitima , & fecundum regula* legilpcriiorum fadat .

<› S<Hf».*rrl. In travlotibut aliquibus detifti* , In jure tamen expreffi*, hoc (peciale eft, ut duo tefte* probent concludenter , licet fint fingularvs In lua quilque depolitione . hoc eft finguli de fingulis & diverts Ctdu in eodem tamen genate delinquendi, tertificentur .

41 Caauiroem . Hanc cautionem in jut commune dedexcrat Gregor. X. In Concil. Lugd. II- ft habentur In cap. >. de ufur. In *. quam juri» communi* difpufitioneni (equitur hic Bertrandu* , dt, aliqua addendo , tornum etiam prefcribit.

44 old fumtraa* rttrtruet . Hoc eft habita ratione ad centum, an exigeret ufurarius oAavam. decimam , duodecimam vel vicefimam partem pro quolibet centenario.

4j Relxxet. Hujufmodi juramenta de ufuris folrendit velfolutis non repetendis fumtno jure renem , quoniam ex par le juranti* non vergunt ia detrimentum (alutis xternx, eap. cum contingat de jurejur. ᵔ cap. ^tamvto de paâi* In «. fed quia luat injuto ex pane Ufurarii , ideo is debet illa relaxare, ft nihilominus «tura* reftituerel cap. ad noftra* de jurejur. ft cap. Tuas ij. de ufurt*.

4* Whlr**. Hinc evincitur adhuc tempore B. Bertrand! viguifle morem nofte recitandi divinum officium, eoque fecu· I|. ia aliquibus loci* etiam poftea fervauim hunc morem ulque ad fcmilum ‹». offendit Thomafiau* vet. & nova Lccl. difcipl.p. p. I. s-cap. ·<.

Ctrtfeftr. ldeft coofeAailits In «lls* etiam concilii* pro more illorum temporum.

Htemat tf/mrotn». Ea tamen oWtrvantla pofterloribus faculis ia ccMisetudiaera abiit.

4* Dt Hmtit I» Hftuutuo.. Cum Concilium Lateranenfe V. cap. s. juxta S& ftatuta Patrum edixerit concilia Provincialia anni* fingulis effe cogenda, mirum, quomodo Bertrandu* nofter ea reduxerit ad fingula biennia . Cum forte f*a*fo jam traafaâo a celebratione illius concilii , In defuetudinam abierir ejus difpofitio , tonravit nofter Patriarch* concilia in nium reducere faltem ftaguli* bienniis pro oom~~modo vaftx Provincix , ficut peA«a idsfa decrevit~~ Tel'aanm concilium an. «4:1· ft anco (latuerat Colonianfe »nn. 1414. (five potius Cardinali* Cufenu* lagiru* de laarre per Alemaaiam) unumquodque pro fea Provincia.

Exfnit. Sic In codice l fed illud vueabulum ηκ in glo&rio barbaro invenitur^ Legendum vero eft , txtxre . Exenium vero idem eft , quod rrmsun . quafi xenium peregrinum ft de longinquo mifam : quod ab Honorio III. furnitur ellam pro dono, quod ad efcutana pertineat ; ft flc lsofu* conflat atxn iequenn vocabulo.

«· ffafer··. /ra raJtitt. Eulogia proprie funt pane* , qui efferebantur ft benedicebantur ad faaificium confidendum, ex quibus proinde par* feligttotur ad coipus Chrifli conficiendum : de quibus Eulogiis agit Germanus CP. Patriarcha In tbaoria myfticl · reliqui porro pan** beoediZH diftribuibantur iis . qui ob aliquod impedimentum non erant puraii communicare frfti* diebus e* decreto Pll Pap* , ft ex concil. Nanrraafi cape ». quibus >d *rat loco (aeramentl ft quafi quoddam facramnuiun ori «niellât D. Aug. de paccatorum raanifs. lib. |. cap. ·*- quod m* fectararatale diceremus. Hic pani*, inquit ibi Aug. quamvis non 6t corpus Chnfti, (anftus «ft tamen, & (an&or cibis . quibra alioxir. DiftribncboMur autem poft ouMam a Sacerrime pmlo aura dimiffionem. cunâi* praientibu*. Ut prafcribu Leo IV- P«pa la cura Paftorali, ft ea ratione uoamdi a jejuni* filmabantur.

Eulogia ptetoraa dift* quavis munera , qua non tam ex défera, quam ex convenientia offeruntur ·, unde in concil. Mddenfi an. I**, cap. 44. decet tamen preibyteroe cum voluntarii* eulogiis tempora congruo vilitara ft venerari fuca Epifeopo·; ft Uo IT

i. ftatuit. non conea td (acta concilia eulogia* dtferre ; ft Hfec

Arcbidiaeoant lctMt, eap. j. eulogias ntfl (ponte oblata*

ηὴι qua jnrotbocoauia grace dicuntur, in rrnn vero uoArecibu· laprdarix vocantur . Eo iaculo iueruat fe uiu

ANNO CHRISTI •ii»·

•ia efa mmm *wfo«te· "· Mui« S. Laari, ou» EttHta adhnc a®, fod MHaram taci «h attovw· cw fart» fafarati, «t kf*a iMtfan orisi . ttefti ta afa «A, & boM taras NtabteaN pauparam A infirsaram «tara.

U- Fv&rwfrs 9* *ItUeeâft*. Garite dta, qui «eut U(hdtum caroipaa dicte» GtrpM de Lufia. utriaiq» Ecdate urn Fehrtste* qss BeUaaaati» fuit Epiûopu» fiquide» , cum te du· Ecrite· te taitto faite·* difttaft· , *te.* fiopite propriae» Mem & proprium EpiitepiMi hteuiffeiw uiquv ad an. n·,. fed inter aoa ftmultacea eteat.eo ufque, » populi le laricum bello pateacat.; ad tollenda taijuimodi dimdia , & populo· pace uniundix . Torremiuos Februate dt Anlebnaa Bcliuoenfa auâoritate inaoceotti Pap· 111. rtanfe(erunt. ut uter illorum luperfte* altati effet, utriufque Ec* clerl· Lpitropes effet, dt fatle palmam cadente Anfelmo, Torrentinus urttulque Eoclete faftua Epifeopus Eccletus & popuhM conjunxit. Unio perduravi* ufaM ad rempota Pii II. Papa, qui anno >*«>. eas EccMiat denuo fejunxir, S: utri- — que Ecclriic fuum PaAotam attribuit. Video. Ughel. iu Feb ® treuiibus In principio.

14- *Trivifinttm.* Hoc eft, Yrtav/tamne; five ft melte TarV^UMI .

U. Grcaawat . Veronenfis Ecclefua fodes tunc vacabat per mortem Burtholomai Sealigeri a Martino Patruo eidem illatam . protade capitulum elegent lo Oeconomum Matiimim tea non de Mcateurt, (ad cwtesw ad derarea , A ad auxilium Epiicoporaa ; qui uaan non dacidvaa . fod ronfaMvaa tantum vncaa tabeur, a tepoudk Gregor. XIII' condita Rertaaugete, qu· rufpouteo katew tom. ■>. conc. coitoft. Latte fag. »;<. ad calcea qjufd. concilii fub cumero j.

si. Fretr<t Petlt. Hic Fax fak ex ordia Frodkatorua Lombardia Provinciall·, *St* pro Vicatio habuit Fr. Philippum Refaiiarem veriiimiliter e,uidM ordinu.

j». Frarrù *Freecl/h.* Hic Franciicus fuit celebris Theologus *A* declamator ex ordine Setrarum > M. V. ad Epifcopccum affurolia ·

se· *latftrlell* t»c. Hoc eft. *Ittfrlell eeOtrltele Tine·r/«r*, qui pubbeavir fupraicriptas coiillirurionat. Appotita eft autem tace fublcriptio, ut indketur codex ttanferiprus tx originali fubicripto manu ejuidem Notaril. Codex, unde tractum eft hoc exemplum, eft codex membtauaceur opt** mo cbaraâere Icriptus, qui proinde videtur fcnpnu eodem lccuio decimo quarto, quo fuit celebiafum idem coucilluni , ft alfervatur In Arrhicio capltuli Ltuleull».

«4- 4··»>4-ii4··4.'?iτ

,o ,ır »»»· *ccetn'

ONST1TUT1ONES* PADUANÆ

Ab lldcbrandino Paduano Epifeopo in Synodo anni MCCCXXXIX. conditæ.

In nomine Domini noftri Jefu Chrifti, & glo-C riofr Virginis Marie Matris ejus. Hae funt conftirutiones Reverendi Patris Domini Ildebrandini, permiflionc divina Epifeopi Patavini.

QUia fecundum varietates temporum mutationem recipiunt conftitutiones humane, congruum eft, ut temporum conditione muta- ta , conftitutiones etiam immutentur. Nos itaque lldebrandinus permtffione divina Epifeopus Paduaous , recenfuis conftitutionibus domini Fratris Joannis (fuper huc verba ponitur *Bde. lrendlnl*) olim epifeopi Paduani anteccfloris noftri, quas folas* in noftra Padus Civitate, flt Diceceu invenimus obfervari, profpcximus, quod nonnnlbe earum modernis temporibus declara· tionibus, & fuppictionibos indigebant; plurcs autem erant utiles, dc falubrts. Ea propter fuperfluas amoventes, utiles approbantes, dubias declarantes, atque Îupplcntcs de concilio venerabilium virorum dominorum Gregorii de Janua, Lconardi de Carraria, dcPerencani de Carraria canonicorum ecclefif Paduans in generali Synodo totiuS cleri Paduani, fpecialiter ad hoc congregata prsfentibus, ac etiam venerabilis viri domini Barufini de Cremona Ca. nonici Paduani, licet in praediâa Synodo per· fonalitcr non exiftentis, quoniam pro traâaodis negoeiia tx>Or® cathedralis ecclefia Paduans, dt aliarum ecciefiarum Civitatis, dc Dieeefis Paduans, ipfifquc iuâore Domino utili E têt promovendis ad banc pratentem diem duximus, congregandam ; Conftitutiones infraferiptas renovamus de novo, conftiruimus, dc ordinamus mandantes eas prout inferius continetur, per noftroa fubdiros inviolabiliter obfervari . Pnseipieatefque omnes alis conftitutiones pra. deceftonun noftrum vel noftra, qua non reperirentur feripta in libro prefenuum Conftitutiotmm pro vacuis, revocatis, caftis, dc irritis habeantur.

Dt reterende ed Fideiee cethelicem.

I. Admonemus omnes tam clericos quam laicos, tam mares, quam feminas noftrs civitatis , & diœcefis, quod fidem iaudam catholicam, & omnia divina ftatuta revereantur, teneant, & obiervent, & quod in omnibus, & per omnia libertatem ccclcfiafticam Audeant defenfare.

De trekmifoii Clerice etd /retulere.

II. Statuimus, qnod nulliu clericus, vel *f»·* cularis perfona trahat alium clericum , five Decdefiaflicam perlonam ad judicium fsculare , alioquin nifi in primo prscepto faâo in foro fsculari poft decem dies deftiicrit, pro ipfo fado fententiam excommunicationis incurrat.

Quia per mutationem ftatus mutare forum nonnulli laici arbitrantur, quidam eorum, dum accufâti funt, feu condemnati de criminibus per judicem fçcularem, ut eorum manus effugiant habitum Religionis aftumunt , ex quo graves quçftiones , *Ct* fcandala non modica ortumur. Ideoque volentes hujufmodi quçftiones, et fcandalaamovere, ftatuimus, titnullus Abbas, vel Prior, Abbatiiïa, feu Prioriffa aiicujus mooaftcrii Dicecefis Paduanp aliquem conditionis prędicę fubjeâum jurifditioni Civitatis Paduç intra jurifditionem noftram «d profeiftooem recipiat, five ad habitum regularem, Qnod fi contrafccerit hac generali moniticnfe prçmiffa denumiamus ipfum nullatenus defendendum. Hoc idem in his, qui debita cootraxerunc ante ftatus mutationem volumus obfervari.

AMNO CMUST1

Dt tttntihu ft^h Pnittitnihn m ttrfj, qwt m twit ttrltfit/litt vr». *tiltWW.*

III. Statuentes prohibemus ne aliquis clericus, ve! lakus in curia, ve! foro judiciali in caufis fpiritualibus, vel matrimonialibus, aut etiam in aliis caufis, litteris, vel inftntmentis, seftibus, aut .aliis probationibus faite fcienter utatur; adjicientes, quod fi aliquis contra hoc noftrum falubre ftatutum venire lentaverint, aut falfum inftrumentum fecerit, vel fieri procuraverit, excommunicationis incurrat fententiam ipio faâo. Et idem ftatuimus de advocatis, & fubornatoribus teftium.

Dt vitt, tJ btwfittt cltricorwtt

IV. In hac generali Synodo monemus folemniter femel, fecundo, & tertio omnes dc Angulos noftrx jurifdiâioni fubjcâos tam hic prxfentcs, quam abieutes, qui hic haberi pro clericis* & gaudere intendunt privilegio clericali, ut de cetero clericaliter vivant; dc honefte incedant coronam in capite, dttonfuramin capillis cogruentem, patentibus auribus more clericorum, vcftes & habitum clericalem continue defigentes, dc alia faciant* dc obfervent, que in veris clericis requiruntur. Artes, feu mercationes illicitas non exerceant; officia, &C flipeodia fxcularia non recipiant. Nullus earum ad confilia* ‹Q quibus negotia bellica, ve! alia ckricali ordini indecentia tradantur, accedat « Officia clerici incompetentia non recipiant. Sed ab his, dt aliis, quibus clericalis deformetur honeflas, prorfus abflineant. Quicumque vero prxdiâis, vel alicui eorum contraire vel facere deprehenfus fuerit, vel inventus, eum nec habebimus pro clerico, nec etiam defendemus.

Item ftatuimus, ut nullus Religiofus deponat proprium fux religionis habitum aflutnendo habitum ixcularcm, ut habitu transformato poflit licentius, dc liberius nefaria perpetrari; perpetrare volentes, quod omnes tales tranf^reflores ipfo faflo fententiam excommunicationis incurrant.

Quia peccatis exigentibus incontinenti» vitium clericos occupavit, quod filii progeniti mantfefte tcftantur; idcirco iniquitates ipforum volentes quantum poflumus cooperirê, ftatuendoprçcipimus, ut nullus clericus, cujufcumque ftatus, feu conditionis exiftat filium ex fornicatione progenitum poft fe ducat, nec etiam diibs facerdotibus ferviant in divinis, dc altaribus cum eifdemadminiftret, ne ipfiusincontinentix vitium ipfo filio atteftantë amnibus revelent. Quod fi quifquam huiufmodt conilitutionis noflrx tranlgreflor extiterit, in quadraginta folidorum Venetorum parvorum pro qualibet viet fententialiter condemnamus, medietatem cujus condemnationis concedimus accufanti, *feu* ad^ noftram notitiam perducenti.

Dt Cltricii ettrtw irtAntifat txtrt Ditrttfiw Ptiwt,

V. Cum autem nonnulli Presbyteri, dc Clerici, qui iu noftra dkecefi beneficia obtinent* extra noftram jurifdiâionem evagentur, itaque nobis pro certo conflare non poteft, ubi ipfos requiri* feu citari mandemus. Omnes dc fingu-)o<, qui taliter fe a fuis beneficiis abfeutarunt, primo, fecundo, dt tertio peremptorie in hac Generali Sfnodo moacjnax, & prafenti cooftiratione ftatuimus, dt mandamus, quatenus infra (n menfium fpntium· publicatione pnefentis Conflitutioais ad fua beneficia redire debeant* deferviturі pro fe fuis beneficii*, prout fuperius eft exprcOum. Alioquin contra nujufmodi absentes procedemus prout equitas fuadebit, ac utilitati ecclefiarum, dc cotlam faluti videbimus expedire.

ANNO Oman

Dt rtUdntit Cltrictrwtt.

HecUfcilp- IK> polira «A alia vetari Manu, ner «umerum habet annotatum I

Quia beneficium ecdefiafticum propter officium illum confertur, dt fatis videtur indignum ut clericus beneficium percipiar, dt ecclefix, a B qua beneficium habet* non ferviat, hoc generali edifto monemusfolemniter femel, fecundo, dc tertio omnes, dt fmgulos Clericos jnrilduioni noftra: lubjcâos beneficium ecdefiafticum obtinentes, dc fub excommunicationis pcena diflriâe praecipimus, ut quilibet in ecclefiis luis, in quibus bénéficiait (unt, debeant refidere, ipfis ecclefiis, ficut beneficii onus requirit, 1ervientes debite in divinis, nifi cum eis fuper hoc dilpçnlaium fuerit, vel a nobis de non relidendo licentiam obtinuerint fpecialem. Quos nihilominus non refidentes volumus contribuere, dc fervire refidentibus, dc praecipue facerdotibus juxta* inorum beneficiorum facultates, nec ipfe ecclcfic divinis obfequiis defraudentur.

*Dt rek*j* aoa *tlitntndis*

VI. Statuimus,quod nullus vendat, permuter, alienet quocumque alienationis titulo pignori, vel hypotecs obliget calices, ciuces, vafa 'argenti, libros, paiements, & quacumque ornamenta ad ornatum altanum ku ecclefiarum, feu divinum cubum pertinentia in noftra eccie- fia cathedrali fine licentia noftra, acarchipresbyteri, & Capituli noflri Paduam, in aliis autem ecclefiis, feu moaafteriisCivitatis, D treefis Padnans fine noftra, vel fuccelTorum noftrorum licentia, & audoritate. Contrarium autem facientes, ac res prxdiâas vendentes, per- 'Anutantes, alienantes, pignorames, feu hypotecantet; necnon prxdiâarum rerum emptores, ac quocumque de prxdidis modis receptores, dc fuper illis' pecunia, feu res alias mutuantes, excommunicationis fententiam, quam cx nunc in ipfos in his feriptis proferimus, incurrere volumus ipfo faâo.

Ex frequentibus querelis quorumdam laicorum didicimus, quod nonnulli clerici, ac perfonas ecclefiafticx tam bénéficiât!, quam etiam qui non funt beneficia ecclefiaftica aflecuti noftrx jurifdiâioni fubjeâi tam principali, quam fidcjuflbrio nomine fe obligant apud eos, qui dum in judicio confeflâ fufrint, vel conviâi, ut fuis illudant creditoribus, fe boots cedere profitentur, allegantes, quod inanis eft aftio, quam inopia creditoris excludit-. Nos igitur ipforum fraudi* dt malitiae volentes falubriter obviare, ftatuimus, ut nullus clericus cujufcumque flatus dt conditionis exiftat, nec perfona ecclefiaftica de cetero obliget, fe ad quemquam, ultra quam facultatum fuarum fe vires extendant; quod fi fecerint, & in judicio conviât, vel confcifi fupradiâam exceptionem aufi fuerint allegare, in ea perfeverando, eo ipfo a perceptione fruâuum beneficiorum fuorum prxfentis conilitutionis vigore decernimus manere fufpenfos, dc ipfos fructus creditorum utilitatibus applicamus. Qui fi du-

dorante hujufmedi fufpeafione aliquid da firu âibos ipfic attigerim, quocumque quatfito colo- .*»*** ,e »!* fofpenuone perfcvera»erit par fex mente» animo indurato, co ipfo excotnmunicatioais fententiam Incurrat» dl nihilominus procedemus ad privationem beneficiorum ipforum, fi in ipfa fententia excommunicationis perfeveravrrint, prout a^uitas fuadebit. Przdiâa autem locum habere volumus non tantum in contrahendis debitis, fed etiam in contracts.

A***' ow~n ,J'

Dr irunterit dt httûi Eccbfierufn cotfiatnd».

VII. (Jr bona ecclefiarum conferventur illzfa hac fynodali conflitutionc duximus ftatuendum, ut quicumque Przlatus, aut reAor alicujus ecclefia ad Reftoriam, feu dignitatem de extern aflumetur, fub pœna decem librarum parvarum, poftquam fuerit adeptus corporalem pofleflionem, infra fpatium unius tnenfis bonorum omnium mobilium monafteriii, Abbatia, feu Prioratus, vel ecclefia, ad cujus regimen a(Tumetur, inventarium confici faciat per publicum tnftrumentum; ut per hoc appareat, utrum bona eius adminiftrationi commiffa minuantur, five etiam augeantur, dc infra ipfum menfem ipfius inventarii copiam nobis debeat prafenure.

Dt JHtntfttriir Moniebttm wx *inlrtndit.*

VIII. Statuimus, quod nullus rcligiofus, nullus clericus, nullus l»icus cujuicumque ftatus, Ordinis, vel conditionis exiftat, perfonis, & cafibus infraferiptis exceptis, audeat intraremonafterium aliquod Monialium Civitatis, feu Dnrcrfis Paduanz, nec in Chorum ecclefiarum, quz font in monafterii» fopradiAis, neque in Clauftra, vel alias daufuras przfatorum monaAeriorum. Statuimus etiam, atque prxeipimus Abbauftis, Prionlfis, & fingulis monialibus prefacorum monafteriorum, quod prrdiAos intrare prohibttos *ad ipfa* monafteria, & loca pratdiAa non recipiant, nec admittant, ipfifque non loquantur, nifi in in cafibus fupraferiptis. Contrarium autem facientes, excommunicationis fententiam, quam ex nunc in omnes przdiAos religiofos, clericos, laicos, Abbatiflas, Priorif fas, flt moniales in his feriptis fet imus, incurrere volumus ipfo faAa. Medicis aurem prœcuris faciendis, artificibus pro operibus exercendis, advocatis pro confiliis praebendis in 'caufis monafteriorum; notariis pro infirumentis conficiendis flt teftibus tunc opportunis; vifitatoribut, five generalibus, five fpecialibus aliifque faccrdotibus ad hoc fpecialiter deputatis, feu deputandis, tam pro divinis Offieiis celebrandis, quam pro confeflionibus audiendis, quam pro facramenris ecclefiafticis miniftrandis, cum cafus fle neceflitas exegerit intrandi ad loca przdiûa, licentiam impertimur; ira tamen, quod foil cum aliqua moniali cafu confeflionis excepto nullatenus converfentur. Et cum audiunt confefliones monialium non infirmarum, audiant eas ad aliquam firneftram ferratam pariete intermedio exiftente. Et cum audiunt confefliones infirmarum, audiant eas in tali loco, quod duz faltem moniales ad hxc per AbbatifTam depurande videre, flt non audire valeant utriufque perfonam. PrzdiAi autem vifitatores, nifi magna neceflitas exigat clauforam introire monaftenorum, non intrent; fed cum uno admodum honefto fixio in loco non fufpeâo moniales examinent, dc fuum officium exerceant.

InhibeoMis etiam fub pena excommunicatioais, quod mulieres alias cujuicumque conditionis, illis excepti» quarum honefto flt 'familiari obfequks utuntur pro neceflGtatibu» monafteriorum, à monialium pradiftarum infra claufurara ptçfatonim monaaerforum non admittant.

ANNO CHUS^i ,,I*'

Concedimus etiam, quod in folemnitatibus SanAorum, fub quorum nomine Ecclefia przfatorum monafteriorum font dedicata, fl(in ipfarum ecclefiarum confecrationibus religiofi, clerici, laici, ac mulieres poflint intrare ecclefias fupradi&is, & prima dumtaxat clauftra ipforum monafteriorum; & tunc Abbatifla, ft moniales in loco decenti fe teneant, ita quod ipfarum boneftas illzi» fervetur. Concedimus etiam, quod GAbbatiflz, feu moniales fupraferipue pro aliqua honefta caufa, et fpecialiter utilitate monafteriorum contingente, aliquibus icligiofis clericis, feu laicis loqui voluerint, dummodo przdiAi eundi ad pratdiAa monafteria a nobis licentiam obtinuerint, feu a noftro vicario in abfentia noftra poflint eis loqui, fle honefta ac utilia negotia traAare cum eis. Et fi Abbatifla loqui voluerit, adhibeat fecum duas ad minus boneftas, flt «ntiquas moniales, que audiant ea que loqueniur. Si vero monialis loqui voluerit, hoc faciat dc licentia Abbatifz, quz fi licentiam loquendi coneefferit, teneatur ei dare duas focias honeftas, fit antiquas, quz fimiliter audire poflint ea quz loqui voluerint. Hujufmodi autem locutio Temper fiat per Abbatiflas, fit moniales ad feneftrss ferratas, flt aliquo pariete intermedio.

Dittlitrr ttnftffujut ptr prtrljrttrot titdiri de- UMt.

IX. Sancimus, nuodSacerdotes regulares, fle fzculares in ecclefiis audientes confeffioncs mulierum, non audiant eas in angulis ecclefiarum, nec in locis occultis, fed in tali parce, quod urriufque perfonz videri poflint communiter ab his, qui foerint in ecclefiis przfentes. Et coofefliones mulierum non infirmarum alibi quam in ecclcfiis non audiant. Qui accedunt ad audiendas confefliones mulierum infirmarum, audiant eas in tali loco, quod focius Sacerdotis, & aliae perfonz in domo mulieris exiftentes, videant Sacerdotis, & mulieris confitentis, perfonam, & ita remone cxiftant, quod confitentis verba audire non poflint * Contrarium autem facientes viginti librarum pcerue volumus fubjacere.

Dt ctitbretittu Miffertm.

X. Ne facratiflima officii Miflz devotio, in qua fidei Chriftianz fundamentum confidit, cx quotidiana pjural itate apud Chrifticolas minuatur, in hac generali Synodo ftatuimus, dc iaviolabiliter obfervari praecipimus, ne aliquis presbyter in civitate, vel dkecefi noftra bis ia die Miflarum folemnia celebrare prefumat, exceptis cafibus a jure permiflis. Qui vero con trafccerit quadraginta folidorum parvorum perfolvat, cujus pcenae medietas fit ülius, qui eum ftudet accufare.

Dt cufiodit Encierifli^, Ô fulittr td dtftrtttwr.*

XI. Statuimus przterea ne propter incuriam facendocum divina indignatio gravius exardefcat,

CT anno Christi

fcat, ut a Sacerdotibus EucharMia m loco fio-λ ■gulari, mundo, fle clave fignato prope altam, feu juxta Temper honorifice collocata devote, ac fideliter confervetur, ne ad illam temeraria manus poflit extendi. Hoc idem dicimus, flt mandamus de cuftodia adbitenda dc cbrifmat·, & oleo eathecumenorum, flt etiam infirmorum. Adjicientes, ut cum facra hoftia ad infirmum portatur, facerdoa induftus faperpelltcio, feu cotta, honorifice ferat; fle manifefle fuperpofito velamine mundo, fle campanula, flt lumine precedente, cum fit candor lucis astern·, ut ex hoc apud omnes fides, flt devotio augeatur. Prohibentes omnino ac fub pcena excommunicationis mandantes, ne quis ipfumfacrum corpus ad infirmum occulte, feu abfconfe de*ferat, ficut a quibufdam audivimus impudenter fieri, portando ipfum fub cappa, vel indumento alio. Si vero in reditu ab infirmo in vafe corpus Chrifti non fuerit, lumen «stinguatur, flt campanula non pulfetur, neidolatrare aliqui videantur. Prccipimus etiam, quod iacerdos deferens ad infirmus corpus Chrifti numquam folus incedat, fed Temper fecum aliquem focium clericum, & fi clericum habere non poflit, focium laicum fecum ducat.

Dr Maiftraniifaj Sacramtnta ixtra fiuu Parochia/.

XII. Ne ab illis videatnr peccandi caufa, in-Cvitatio, materis & exemplum procedere, a quibus peccatorum eft venia poftulanda, providemus, & ftatuimus, dc irrefragabiliter definimus, quod nullus presbyterorum, capellanorum, vel clericorum Padue fit aufus egredi, vel exire parochiam propriam, & aliam ingredi ad audiendum confefliones, dandam Euchariftiam, conferendum baptifma, vel aliquod aliud ecclehafticum Sacramentum; aut ipoafiun alicujus parochi in fua Ecclefia recipere, dc illius, vel illorum verbo, dc licentia faeerdotit, vel facerdotum, cujos quorumque eft verbum, & licentia impetranda. Qui vero contra predifta, vel aliquid predi&orum venire, vel facereprelumpferit, quidquid obventionisobhoc percepit pro-irio facerdoti refignet, & loco pœn« viginti olidos parvorum diftribuendos prout nobis placuerit in ufu pauperum qualibet vice perfolvat.

Dt untikn/ M fiour» abfont iamtatitat.

XIII. Statuimus, quod nullus presbyterorum, capellanorum flt clericorum fit aufus quovis modo ad alienam ecclefiam, monafterium, vel cambium, aut alium locum fecularem, vel religiofum ire vel accedere ad funus alicujus, vel ad aliud officium funeris, five no&urnas exequias, vel vigilias, nifi fuerit vocatus a presbytero vel redore illius eeclefi·, vel parochi·, loci vel monafterii, feu pro voluntate heredum dcfunfti fpecialiter invitatus. Qui vero contrafecerit pro pœna quinque folidos parvorum prout nobis vtdebitur in ufus pauperum convertendos folvere teneatur.

Dt cMratitat Ftfa B. Daaitlit Mari.

XVI. Feftum Beati Danielis Martyris noftri patroni fingulis annis in noftra Paduam ecclefia futuris celebrari temporibus in perpetuum debitis devotiore ac reverentia cupientes admonemus omnes, flt fingulos archipresbyteroe, fic parochialcs presbytero» noftre jurifdifltioni fubjeftos, ae diftride in virtute fan&a obedient» fub «tcoawMMlcatioaia pœna mandamus, quatenus feftum prrdidi martyria gloriofi quod celebratur tertia die Dominica Menfis Maji in fuis Kalendariu debeant adnotare, ac ipfa die Fefti cum populo fibi commiflb ficut devote poterit, legitimo impedimento ceflante venerandum corpus fitpradi&i Patroni noftri vifitane procuret; nec expeâet de retero ad prediâam iblcJhitatem per alios invitari.

CHRISTI •ή»·

Di fturfHm haptifmo Me dr^rrenda.

XV. Qxar pungunt nos acriter aculeo doloBris interius quasdam verba, que de quibuidaiŋ parvulis abfque falutife;o Bapiifmatisfacramento ob parentum, ac capellanorum fuorum negligentiam culpabilem decedentibus gratia divior vifionis privatis audivimus; nos tanto periculo animarum, it damno inexttmabili providere Deo propitio rotis deftderiis cupientes; hac generali Synodo monemus lolemniter femel, tecundo, flt tertio omnes flt fingulos presbyteros, flt parochiaoos noftre civitatis, fit Dkrcefis tam prefentes quam abfentes, quibus cura imminet animarum, flt eis fub pœna excommunicationis quanto diflriftius polfumus praecipimus, fle mandamus, quatenus parochianos, flt populum fibi commimtm utriulque fexus in ecclefiis fuis, feu alibi, ubi flt quando major convenerit populi multitudo, ex parte flt auftoritate noftra moneant folemniter, flt fub pœna excommunicationis diftriâe percipiant, ut quilibet ex iffis filios fuos infra ofto dica poftquam nati fuerint ad ecclefiam deferri, flt per parochialcs fecerdotes fuos baptizari faciant, fic procurent. Volumus infuper, flt mandamus, quod prefens monitio, flt mandatum quolibet menfe in qualibet ecclefia tamquam facra le. âio repetatur. Sacerdotum vero negligentiam, fi per eos fteterit quominus dtfto termino parvuli baptisentur, flt qui praediâas mOnittones (contra) facere, ac hujufmodi conftitatiooem noftram fingulis menfibus publicare di^ftuJerit, graviflime puniemus.

Qttod tmlitrtf mm frwMf *ptimt ia UHo 'vafra Hnaiam.*

XVI. Nulls quoque mulieres faftantes parvulos intra biennium exiftentes fub pœna excommunicationis, in eodem lefto fecum detinere prefumant, ne ipfos opprimant, dt periinant dormientes. fiantque aâriccs funerum, quas nutrices efle convenit filiorum. Mandantes, quod facerdotes parochialcs In feftivitatibus Nativitatis, flt Refurre&ionts Dominice, ac Pcntecoftes, flt Adumptkmis Domine noftre, p hoc ftatutum populo annuntiare infra MilTarum folemnia teneatur fub pœna folidorutn centum, quam incurrat, fi hoc neglexerit adimplere.

Dt SitMaiacift èT *aliu inja/li ittiatatibu mkMia inijku.*

XVII. Qtia fimooiaca pravitas inter omnia crimina deteftabilior judicatur, ideoque ejusrefpeftu cetera quafi pro nihilo reputantur, ipfam a noftri» fubditis vigilanti Audio Intendimus amovere. Ideoque prefenti fanâione duximus ftatuendum, ut quivis clericus tam fubditus quam prelatus cujufcumque feu cooditioois e-

xiftat, qui contra Deum ât juAniam, dt bonum confciencMB beneficium, feu dignitatem vei redorions tenet, vd in ftuuram taoebit, quod, vel que per fe, vel per alium acquifitum fuerit, per fimoniacam pravitatem, fine mora illud vel illam in noftris manibos libera refignet penitos dt dimittat. Ec ad reftitutionem omnium fruftuum, dc proventuum, quos quilibet talis receperit, ipfi ccclefig, in cupas prejndicium recepit, integre reftitucre teneatur.

Contra ecntpatertt fn^ficienat ettlffafiiteriM.

XVIII. Statuimus, quod nullus clericus, feu rdigiofos dignitatem, perfonarum, officium, feu beneficium ecclefiafticum cum cura, vel fiocB cura occupare, feu fie in illis intrudere quovis quefito eoiore prefumat. Et fi quis contra fecerit, ipfo faâo fententiam excommunicatioais incurrat, nifi occupata dimiferit, dt percepto» ftudus reftiluerit, abfolutionis beneficium nullatenus percepturus.

ZJr *Citfpirettrihtf.*

XIX. Cum grave *fit* confpirationem facere contra quemquam, dc multa mala ex confpùrationibus oriantur, volentes fuper hoc malitiis hominum obviare, ftatuimus, quod nullus deriση», vel regularis perfona de cetero facere boc attcDict. Et ii quis contra fecerit, canomceC ultioni fubjaceat, dc paene, quam duxerimus pro qualitate criminis imponende.

Λ *UJxTerij.*

XX. Ad haec de ufurartis quantum poflumus libenter providere volentes, ftatuimus, dc mandamus diftriâe fub excommunicatkmis pœna, quam in cootrafacientem quemlibet ex nunc prout ex tunc proferimus in feriptis. Et ipfo iado contrario incurrere volumus tranfgreflores, quod nullus poftquam pneftita fuerit fecuritas de reftituendis ufuris extortis, fic appellationis beneficio renuntiatum fuerit in eadem fuper aliqua fententia, ieu interlocutorio na, vel mandato lata, vel faâo pro ufuris reftituendis appellare audeat, vel pratfumat; nulluique adovocatorum feu procuratorum in cania talis appellationis patrocinari, vel agere, procurare, ieu conlilium impendere quocumque modo vel prefumat. Nos enim quosbbec advocatos, & procuratores officio in noftra curia ad annum a die transgrellioois prefentis noftre lOnflitutionis iulpendimus, & une omnifperertitutionis fufpenfos efle volumus ipfo faâo.

(Jcriufque Teilamenti pagina ulurarum *rv*probata vorago ita quorumdam animos caeca cupiditate fufcavtt, ut qtya eos jure prohibente interdiâa nofcuutur, quefiiis diveriis fraudibus perpetrare conantur. Nonnulli fiquldem fenebrem pecuniam exercentes ahenam pecuniam, vel fuam mutuant, nomine alieno aut fuam per alios faciunt mutuari ut fic ufurarii minime cenitantur. Hos autem omnes, fle quemlibet ipforum ad reftiturionem in folidum, 4 principaliter volumus obligari, & io eleftio ne fit adorum quem eorum maluerit judicio convenire i ita quod per convectionem unius non excludatur quin poflit reliquum convenire, fi a primo juod petierit non potuerit obtinere. Inftruotfnta quoque faâa in filiis, nepotibus, aut uxoribus ufurariorum manifeftorum, fee per ipfoa fub nomine depofiti, vel mutui, vel fub «liqua quacumque forma verborna prefumptione violenta coatra&us ufurariot «fle cenfemus, dt in fraudem uforannnef*fe* confieftea. Statuentes, quod tam in vita, quant poft mortem ipforam ufurariorum, cum agetur de ufuris bnjufinodt repetendis cognofcatur, ac ft in perfonis ipforum ufurariorum contradas effent hajufinodi celebrati.

Qpta plura ufurarii eorum ex ufuris, quas extorquent, ut plurimum non inflrameota conficiunt, fed codices rationum, propter quod contingit, quod «pud illos, qui ufuras ioiverunt nulla remanent documenta, quibus probare poflint ufuras extortas, dc fic ipfi remanent in gravi damno, dc heredes in periculo animarum, cum fepe diâarum rationum feu librorum copia denegatur; nos volentes tam indemnitati eorum, qui recipere debent, ïuam faluti decedentium, & ipforum haeredum ■uci providere fynodali conftitutione duximus ftatuesidum, ut quamquam fopradifti ufurarii modo exprelfo mandent fatisfieri de ufuris, nihilominus ante aflignattonem librorum diâarutn rationum omni fraude remota parochialis iacerdos talibus deneget ecclefiaftica facramenta. Qood fi fecus fecerit, fententiam cxcommunicatioate incurrat. Et fi ante afognationem diftorum librorum deceflerit; non admittantur «d ecclefiafticam fepulturam; nec *eu* profit quod dicant libros ipforum rationum fe non habere, etiam fi proteftentnr rafle firmare proprio (aeramento, cum non fit verjfimiie, dtfi eos non habent dolo defierint poffidere, nifi forte habito refpc&u ad perfonas petentium, dc quantitates petendas fecundum arbitrium judicantis fecuritatem pmftenc de reftituendis ufuris, credo petentium Ampliet juramento.

Ufurariorum mantfeflorum faluti volentes latius providere, monemus omnes notarios, dc eis fub excommunicationis pcena mandamus, quam eorum quemlibet, fi fecus fecerint, incurrere volumus ipfo faâo, quatenus nullus eorum fecnritatem recipiat in civitate ab aliquo ufurario noanifefto *ûoe* noftra, feu noftri Vicarii licentia fpeciali, nifi forte tanta neceffitas inflaret, quod ad *ndt* vel ad noftrum Vicarium abfque morç periculo recurfas convenienter non poflit haberi. Semper autem recipiatur fecuritas fecundum formam noflns Curieconfitetam, dc conftitutioocs Domini Patriarche fuper hoc promulgatas, quas fob pœna, pnedifta in libro noflnr Curie per manum publkam ipforum notariorum expenfis heredum infra decem dies poft mortem Teftatoris voinmus regiftrari, ut quilibet ipfius coptam polfit habere abfue difpendio expenfarnm. Et quia ta forma fecuritatis cavetur exprefle ut coram nobis, aut noftro Vicario fiant quietationes ufurarnm, & reftitutio earumdem, ut omnis dolus, dc fraus cafter, qui confuevit exerceri in talibus, ficut rerum experientia manifefta docet; idcirco inftnimenta reftitutionum nfurarum hujusmodi alibi faâa, quam in fccuritate cavetur, quia fufoicione non carent, decernimus non valere. Notariis autem exiftentibus ta Diœcefi Eopter locorum diftantiam inducemus, ut pofit fecuritates hujufmodi recipere abfque noftra, feu vicarii noftri fpeciali licentia, prefente tamen noftro eflnfeflore, volumus nihilominus ut intra quindecim dierum Cpathim poft mortem teftatoris fub pœna pnedim fecuritates

tes antediâas in libris curi* regiftrare debeant, A expreflum.

~anno~ ^TOUt ^u^nu*

C*ÎJ,£n

^ fatilegit & renuti perna.*

XXI. Prncipimus, & ftatuimus fub excommunicationis pcena, quod nullus ad fortilegos, A fortiiegas pro fortibus exercendis audeat habere recurium.

Item inhibemus, atque prreipimu» , quod nullus facramento Euchariftix, chrifmate, oleo fando, aqua benediâa abutatur , prxfertim pro maleficiis exercendis. Nullus infuper demones audeat invocare , nec ad invocantes habere recurfutn pro invocatione hujufmodi exercenda ; hâllus infuper olbbus mortuorum , feu aliqua B parte humani corporis hominis mortui, vel viventis uli valeat ad maleficia facienda. Si quis autem contrarium fecerit,ipfo faâo fententiam excommunicationis incurrat . Et fi facerdos , vel alii clerici feu laici prxdida adminiflraverint, adverfus prrdidos fimiliter excommunicationis fentcntiam ipfo faâo incurrant.

Dt Clericis luforihm .

XXII. Hac Synodo Generali ftatuimus,quod nullus clericorum Padur io civitate, vel vtllis Diœcefis noftrx ludere audeat ad ludum aliquem , cum taxillis, vel alias inhoneftum ubi denarii amittamur, fub pœna folidorum viginC ti, & quibbet fit accuiator, & reneatur accuiare quoicumquc vident,fic ludentes,At habear medietatem banni.

Dt pemtt Clericorum portantium arma.

XXIII. Quia clericorum arma debent efle orationes, & non ferrnm , ftatuimus , ordinamus, aique prxeipimus inviolabiliter obfervari, quod nullus clericorum Civitatis Padu* , & Diœcefis audeat, vel prxfumat alicujus generis arma portare per Civitatem vel villas Diœcefis Padu* . Quicumque vero contra fecerit, & inventus fuerit cum armis perfolvat, & perfolvere teneatur illa banna, & pecunir quantitaDrum tes , qu* contra laicos Inftitutis Communis Padu* continentur , ad quas eas ex nunc prout ex tunc feriptis prefentibus condemnamus . Verum quia fupradiâi clerici prrtextu inimicitiarum capitalium, feu propter viarum diferiraina , qu* allegant , prxdidas poenas effugiunt, declaramus, & pronunciamus, quod ad prxdiâa probanda nullatenus admittuntur, nifi ante inventionem armorum de pi «didis inimicitiis fides fada fuerit coram nobis, vel noftro Vicario , & noiOtoum fit , ipfos per. fufpeds loca debere tranfire, A inventi fuerint tamquam viatores in itinere conftitnti.

Contra coocnfaarw tnuuftftts.

XXIV. Contra concubinarios manifeftos non intendimus ad prefens aliquid novum ftaraere, fed conftitationem bon* memorise Domini Latini quondam Legati Sedis Apoftolier in partita* iftis, in qua dicitur quod omnes concobinarii manifefti ipfo faâo fuis beneficiis fint privati i proponimus execution! debit* demandare-

ANNO CHRISTI ".*.

^ Sacrilteii.

XXV. Excommunicamus , & anathematizamus m feriptis cx parte Dei omnipotentis, fie noftra omne» cffraâores , violatores , incendiarios ecclefiarum, & occupatore» violentos bonorum mobilium ecclefiafticorum -. Nec non cos, qui violenter occupant , vel furto fubtrabunt calices, cruces , libros , ornamenta , feu paramenia quçcumque ad ecclefias, & maxime ad ornatum altaris pertinentia.

Dt perna impeJsentiam collationes ecci^larum fallat ptr epiJctjmM.

XXVI. Quorumdam Clericorum , & perfonarum fxcuhrium abulum , que ad ea que fibi a jure noverint interdira, aufu temerario manus extendunt, refrenare coercitione debita cupientes, hac fynodali conftitutione lanciinus, monentes pro primo, fecundo,& tertio petentorio, ut m ecclefiis qux ad noftram ordinationem feu provifionem immediate pertinere nofcuntur nullus poftquam aliqua ipfarum vacare contigerit, noftram provifionem, feu ordinationem per fe, vel per alium quoquo modo impedire prxfumat, quominus noftra provifio , leu ordinatio debitum confequatur effeâum. Alioquin quemlibet impedientem noftram provifionem , feu ordinationem , cujufcumque Ratus, ordinis, vel dignitatis exiftat, nifi infra quindecim dierum ipatium deftiterit a prxmiflis, excommunicationis fentcntiam incurrere volumus ipfo faâo.

Qpotl fKtitkel Pralatus habeat ias Conflitutimcs.

XXVII. Mandamus, A pjxcipitnus omnibus Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Pirpofitis, ac omnibus Prçlatis ecclefias collegiatas habentibus , quatenus prxdidas Conftitutione» integraliter fub pœna quadraginta folidorum parvorum ufque ad quatuor menfes in fuis ecclcfin piâas habeant , A eatdem ftudeant eo- fubditis publicarc.

Aâum Padu* in noftra Cathedraii Ecclefia in Generali Synodo totius Cleri Civitatis , A Diœcefis Paduanx ibidem congregata anno Domini 1339. Indiftione VII. die Mercurii feptimo menfis Aprilis , prrfeniibus venerabilibus viris Dominicis Georgio de Jahua , Leonardo de Carraria, A Perencano de Carraria, Canonicis prwdiâç noftrx Cathedralia Ecclefir Paduan*, ac providis, A diferetis viris dominis presbyteris Bariholoto Reâore Ecclefie S. Clementis dc P*dua Primicerio Capcllanorum Ci. viratis Padu*, Presbytero Paduano, Preibytcro Oiiverio, A Presbytero Jacobo de Limignano manfionarii prxdiâ* noftr* ecclefir Paduç , E Barthofomro de Valle Morionis Archipresbycero de monte Silice, Bonaventura de Pulveraria, Aichipresbytero de Triberano , Prcfbytero Andrea Plebano S. Eufemir , de Buigo Rico, Prefbytero Paulo , & Presbytero Guilkltno Rcâonbus ecclefir de titulo Plebium , A Ecclefiarum Diœcefis Paduan* , Prefbytero Bartholomco S. Nicolai, Prefbyteio Thomafino S. Martini, Presbytero Joanne S- Thomr, Prefbytero Lucbefio S. Petri , A Presbytero Antonio S. Tbomafii ecclefiarum Civitatis Padue Redoribus, A Dominis Matthco Laurentio quondam Domini Jacobi dc Padua , Mar-

or Martino qnoodam Otbenis de Maroftica Ju- riiperitis, Magiftro Jacobo quondam Conradi de Barbsrano......... Notario quondam Geraldk ni, Bartholomzo Notario quondam Jacobi Porcellx, Bencivenne Notario diâo Crane quondam Petri, Vivano Notario Filio Laterii, & Olricrio Notario quondam Ottooelh' de Sermedula omnibus officialibus Epifcopalis Curie Paduanc tcftibus, dc aliis pluribus.

Ego Ubenus filius Banholomai Porcelle Notariu», Imperiali auftoritate Notarius publicus, Gris Paduaons, dc Officialis Curia Paduanx poblkatkmi fapradiôaruni Conflitutfonum io nrsfata Synodo ma cum pnefatis teflibus prelens firi, ipfafque de mandato ejufdem Dnir Epifcopi Padus fcripfi, fit in hanc publicam formam redegi, nxoque (olito figno, & nomine roboravi rogatus in fide * (fic) & re(limonium omnium pnuniflbrum.

CONCILIUM TOLETANUM

Au&oritate Ægidii Toletani archiepifeopi, ad reformandos mores ecclefix celebratum anno Domini MCCCXXXDC tempore Benedi&i papz XI.

TITULI CAPITULORUM.

1. *De m* a/rmsaJo /eclffia dominie.*
3. *Ut nullai y eifi litteratnt, ad clericatum pro- moveatur,*
3. *Ut ex quaHiet extMroli vel collegiata ecclefio follem unut ex decem clericu ajfumatur, «1 ad findie theologia & juri/ canonici accedere compellat"r.*
4. *De proaeratorihu epifeoporum od concilium miri tendi/.*
5. *Vt -'tileru ecclefiarum nomino Juontm paroebeanorxm «mnotim in feriptit redigaet.*

PKÆPATIO.

^Ægidia/ miferotione Divina arcbiepifcopur Toletonui, Hi[peniarum primai & regni Cafiella cancellarim t veneraHlihut in Cbrtflo fratriiut Dei gratia epifcopii, fuffraganeit nefirit, tf 4- Int civitati/ & diactfii ac provincia Tolctona prolati t, ac eorum capitulit, fabetem in Cbrifio folatit auBore.

Offieii noftri debitum expofeit, ut follicitudiois (ludium, & indefeflas operationes, prout pofiibiiitati noftrc permittitur, adhibeamus, ac cautela noftra cuftodiat, ne in his qux venerabilium funt ecclefiarum, aliquid invaftabile invalefcat, quod quietem impediat carum-1dem: ujque fint in ecclefia Dei viri litterati, qui jura ipfius rocantur, & io eorum nitore Ahiffimus deleâetur, ad cujus laudem & gloriam, & felicem ftatum ac revelationem ecclefiarum, qux ad premifla pertinent, falubriter ordinentur. Igitur ad editarum conftitutionum obfervationem potius, quam ad earum multiplicationem, fummoperc intendentes, pr® Lentibus venerabilibus in Chrifto fratribus noftris Petro Segobienfi', fratre Alphonfo Segunrinenfi & Joanne Gienneofi, epifeopis (nfiraganeis noftris, & Palentinentis, Oxotnenf», *Cor*dubenfis, & Conchenfis episcoporum dc cathedraltum ecclefiarum provioctx Toletane procuratoribus, in concilio congregatis, has edidimus conftitutiones, quas jubemus in fynodis in noftra provincia proxime celebrandis publicari dc inviolabiliter obiervari.

CAPITULA.

I. *Dc non alienando ecclefia dominio.*

Difpendia ecclefiarum, tamquam noftris molefta vifceribtu, inferunt nobis doloris acerbi pun&uras: nec illa diflimularc podumus, cum ea confpicimus & fentimus. Proinde quia experientia docente vafiallos ecclefiarum novimus enormibus collidi jaduris, & ecdefias ipfits In fuis juribus defraudari, cum in ipfarum ecclefiarum locis per eos, qui non funt ecdefiz vafialli, poffeifiones acquiri contingat, veftigiis prxdrceflbrum noftrorum archiepifeoporum Toletanorum inhzrentes, facro approbante concilio, (latuimus, ne quivis, cujufcumque (latus aut conditionis exifiat, poflefiiones in locis, in quibus cc*defia dominium obtinet temporale, confidentes, eis qui ejufdem ecdefiz vafialli tunc non fint, vendere, aut quovis alio titulo in eos transferre przfumat: alioquin tam vendentes, aut alias transferentes, quam ementes, & alias ipfas pofiefiiones recipientes, excommunicationis fententiz ipfo fa&o volumus fubjacere, & venditiones, dc emptiones, & alienationes ipfas ca(Lamus, & cafias & irritas nunciamus, ac decernimus nullius prorfus exifiere firmitatis: et nihilo minus poflefiiones fic alienatae ipfo fa&o loci domino applicentur. Per hanc tamen conftitutionem non intendimus prohibere, quin perfonz, canonici, et ahi cathedralium et' collcgiatarum ecclefiarum, quarum **dominium** eft temporale, bénéficiâti ac clerici, in locis ipfis ecdefiz commorantes, poflint pofiefiiones ipfas emere, ct quovis alio titulo acquirere, eafquc ec-

ANWO 3UUTÎ ecclefiis cathedralibus, collegiatis et parochialibus fuz diœcefis, aut vaffallis ecclefiz tantum, in vita vendere, et in morte donare, relinquere, feu legare, Abfolutio excommunicationis hujufmodi conftitutionis , poft fatisûélionem condignam hujus conftitutionis, cuilibet epifcopo in fua diœcefi fit commifla.

II. *Ut nullus, nifi IjNfrjtus, clericatum promoveatur'·'*

fap-adua. Quia in conftitutione recolendz memonz domini fratris Gullielmi quondam epifcopi Sabinenfis, in Cafteliz et Legioncnfibus partibus apoftoliez fedis legati, quz incipit, *Cum in perfonis,* continetur, quod in perfonis ecdefiafticis ad facros ordines et beneficia curam animarum habentia promovendis, idoneitas major requiritur, et amplior defideratur peritia litterarum ; fitque ibi falubriter ftatutum, quod nullus dericus ad facros ordines promoveatur, nifi faltem licteraliter fciat loqui; pari ratione facro approbante concilio ftatuimus , quod quamdiu inveniatur clericus, qui litterate feiae loqui, vel promotus ad faccrdotium, qui poffit et velit in beneficio , cui cura imminet animarum, inftituti, epifeopis difpenfandi . ut is promoveatur ad facros ordines et ad beneficium cum curaqui littcrahtcr nefeit loqui, et illud eidem conferendi facultas, przterquam circa bénéficiâtes in ecclefiis cathedralibus et collegiatis, fit penitus interdira. Quod fi fecus factum fuerit, fit irritum et inane Infuper volumus, et diflride przcipiendo mandamus, quodquilibet epifeopus quo- 'f.nnon· *.. tiefcumque ordines habeat celebrare *, tunc omnia promovendis coram fe vocatis, conftitutionem didi domini legati , quz incipit *Dcteflandam prolatorum avaritiam ,* in latino et vulgari faciat publicari.

III. *Ut rx qualibet catbedrali vel collegiata ecclefia [altem unus ex decem clericis afjumatur, qui ad fiudia theologia & juris canontet accedere compellatur.*

In alia etiam conftitutione ejufdem legati, quz incipit*, *Catbedroll ecclefia.,* ftatutum eft, ut in qualibet cathcdrali vel collegiata ecclefia, aliqui clerici ex 'f. borf- ** · beneficiis apti et docibiles, judicio epifcopi vel przlati et capitnli, faltem unus ex decem de relidentibus affumatur, qui ad ftudia generalia , theologiç, et juris canonici, ac liberalium artium accedere compellatur. Quia nonnulli in Christi '»»». exeeutione hujusmodi conftitutionis funt remiffi ; volente» eorum negligentiam juris exeeutione fuppleri, facro approbante concilio ftatuimus, ut fi infra fex menfium fpatium, juxta conftitutionem ipfam ad ftudia litterarum mittere diftulerint, extunc ea vice potertas eligendi et mittendi, ad nos et fucceffores noftros totaliter devolvatur, confuetudinis ve) ftatuti illius ecclefiz obftaculo non obftante.

IV. *De procuratoribus epifeoporum ad concilium mittendis.*

Cum vero in conftitutione domini Joannis quondam archiepifcopi Toletani przdeccfloris noftri, quz incipit, *Epifeoporum negligentia,* contineatur , quod epifcopi in cafu, in quo fuerint legitime impediti, & cathedralium ecclefiarum capitula, mittant ad concilium procuratores idoneos, de ftatu propriarum ecclefiarum & diœcefum informatos : ftatuimus, quod epifcopi taliter impediti , procuratores alios ab illis qui per eorum capitula fuerint conftituti , mittere teneantur» Quod fi fecus iftum fuerit, contra eos perinde procedatur, ac fi neminem tranfinifiifent.

V. *Ut redores ecclefiarum nomina fuorum parochianorum annuatim in fcriptis redigant.*

Cum nonnulli redores ecclefiarum, eorum vicarii, in obiervando conftitionem generalis concilii , quz incipit, *Omnis utriufque fexus,* inveniantur hadenus négligentes plurimum & remifli ; ideoque univerfis & fingulis ecclefiarum redoribus, eorum vicatiis, fub poena excommunicationis przcipiendo mandamus , quatenus didam conftitutionem diligenter obfervent , & nihilo minus quilibet eorum in fua parochia nomina fuorum parochianorum , qui ad annos diferetionis pervenerint , annuatim in fcriptis redigant: & illos qui fibi vel alteri poteftatem habenti, de quo confiée ei, *coniefli* fueriut, configner, eofque ad recipiendum euchariftiam excitet. Quod fi eam non receperint, nifi de confilio proprii facerdotis abftineant, necnon & reliqui non conferti, poftlapfum anni ab ecclefia , donec conferti fuerint, expellantur, & fi fic decefferint, ecclefiaftica careant fepultura

Da-

Datum in eccleG* Toletana xiv. Kalendos A
CTRiCTi Jon'· *no° domini...milletimo trecentefimo trt-
,n>_ gelimo nono, Indidione feptima , pontificatus fandi patris & domini noftri, domini Benedi* di Divina providentia papcXIL anno V. quo didum concilium extitit terminatum , fub figilli noftri appeqfione, prefentibus Blafio Eximini archidilcono de Talavera, ÔC Gonfalvo Koderici theiaurario, dc Joanne Martini canonico ecclefié Toletane, teftibus ad prxmifla vocatis fpecialiter & rogatis. OOMCTt

Et ego Martinus Nuncai portionarius in ecelefia Toletana, publicus in civitate & diœcefi Toletana archiepifcopali auâoritate notarius , diitarum conllitutionum publicationi & aliis omnibus & finguhs fupcadi&s, una cum didis te*llibus, rogatus prxfens fui, calque de mandato prxdifti concilii publicavi, meoqne figillofignavi. .nr

ONCILIUM BARCINONENSE

cil. H.lp. to. f. p. «...

Prxfide Card. Rhodenfi Apoftolicr fedis Legato, celebratum anno Domini 1339.

ANno Chrifti 1339. Julio menfe Barcinone B Concilium celebratum eft, prxfide Cardinali Rho[redacted]i," apoftohex fedis in Hitpaniis Legato, allidentibus autem Archiepifcopo Tarraconenfi , & omnibus ejus provincix Epifcopis. Scopus eius fynodi fuit, ut de fubfidiis Ecclefiafticis Regni Aragonum conferendis deliberarent. Adfuerunt etiam Rex,& Regina Aragonum & Balearium , Petrus, & Raymuodus Berenganus, Regis patrui, Jacobus (Jrgelitanus Comes, & Ferdinaodus Balearici regts frater germanus', *Vidt Surit ia Indic, rrr. Art. gon.*

--------CONCILIABULUM CONSTA NTINOPOLITANUM-—

anno CHRISTI «si*. — anno CHRISTI ·«>.

In quo Palamica hxreftr confirmata , anno Dom. MCCCXLI.

INter Gregorii Palamx, monachi primum se deinde Theflalonicenfisepifcopi, errores, quibus hodicque infeûa eftGrxca omnis ecclcfia, hi fuerunt duo; alter quod diffindam efle naturam Divinam diceret ab ejus «·vζ·ejdem hoc eft adu, quo nomine Dei proprietates five attributa inlelligebat, ut cx Demetrio Cydonio confiat, & manifefte Pctavius noder oftendic Teologic. dogm. lib. I. c. xtii. alter, lumen illud afpedabile, quo in Thabore monte circumfufus eft Chnllus, minime creatum fuifle, fed rternum ac Divinum, ipiumque quo Deus induitur. Gregorium cum oppugnarent Barlaamiis monachus, cjulque adjutor Acindynus , fcdandx controverfix caufa coaâa eft Conftantmopoli fynodusin templo S. Sophis, m qua prarfente Andronico imperatore , qui Gregorio Palamx favebat, Barlaami & Acindyni catholte* doihma , & duobus illis Palamicx hxreq *(eos* capitibus contraria, (1) damnata eft . Quam pfeudofynodum , tres *kltx* confecutx *funt,* hxrefi fufFragant^s, quas ibidem Petavius explicat. Sed quia inftituti noftri non cfl, ilia Grxculorum conciliabula , qux poli eorum a Romana ecclefia diiceflionem , infinita coaâa funt, perfequi ; & ne hoc quidem attigiflem, nifi maxitni cflet fupra extera nominis; aliis uberius enarrandis fuperfedeo . Hujus epitomen refero ex Nili fchtsmatici fynopfi conciliorum: cujus cum partes exter», fuum qu.emque locum fuperius habuerint, hanc defiderari non patiar: ne qua défît ex co libello ,Dparticula, quam hinc abefTe conquefi merito quivis potlit.

EX NILI SYNOPSI.

SAnéla & cecumenica fynodus nona , imperante beatae memoriae, & celebri imperatore D. Andronico Palarologo, & Joanne ejus filio , adverlus Barlaamum & Acyndynum habita eft. Docebant enim ifli, modo nullam efle diftindionem inter Divine naturç ûibftantiam ,&ejus aélum , fed unum idemque efle : modo , diftinélionem aliquam efledicebant ; verum ita, ut fubflantiam , incrcatam ; fubftantialcs vero atque naturales ejus a&us, concederent

ΕΚ ΤΗΣ ΝΕΙΛΟΤ ΣΤΝΟΨΕὐΣ.

Hάγίχ nJ d/xajuuvrxn irtuvifr' f*v«nj , 715-orfv *ivi τη Αβο-ιλΜi* τi jUatxatira < *totiiμ» βαοιλι'ν* xugju A»if»vr- XM τi Πχλ^/βλο^-v , 1Ç Jwt'w *τï uïù* XU-Tw χχτη Ββρλχάμ , < Axnjuxa . l'ioy *p&rttrav γaiρ fnt* , vα» *yfyi β/ιμïβ»* $<<XX£Γ E«·<v ttveu *ir.t* τη dtrac φîiτMK Mfft'xc , «Î Csip^êraC , α»β ταυπν r'yerz >g «Λα'φορον ' rru *Si Sttinticriv (.fy' η ιλ ι ιλιγοιο* s?\Lu'τη** μ*v *noiav* aarrcov , π>i J» «uric vV/aiinc *ettpyfias φνο'Ιχα iripgç* η - vxt,

(·) In hoc Concilio de dofmatc «dum non ede, neque definitum docet Albtlul de Conf. E<xl. 1. t. c. 17. feA. »· Pauci, poil diebut, Imperatore tam mortuo. Joanoe» Patriarcha ait» tum Concilium Ep. convocavit , cui Magna, Domefti-ctn mietfuit. ia qao de iiljem qwtltonibui inter Gregorium Acyndimun Barlaami dilcipulum , & Palamam acriter dimicatum eft . Palamc taadetn viâoria celtii. Vide Jo. Cantacuzeui Hilt. i. ». c. «a. & Gteilerum ia BnixX- iifd. qui WOlUM In hac fynodo cordedum tu Cod. MS. Bibliotheca Aufuiian· ridiCt, ac perti^d!» ttBatur.

anno ',' '?**'' ** <«♦«*, ·&λ awr«, i£ triA
cHRisTi w co θκ/ÏΝρΖμ /«λαμψοτ θ*7·ν «'«Λο
, φα'αμα 'α'νλΰi ⋞ κτ4σμχ, i£
àxvÿiviuSpw> * «>λ« »π Ohw φiηνρ φυ·
etxhjj ΛïγλIlΛî, «Ç ferunt, κ, **?i ·»ρ·*
σιτη kJ ·», Ç λ'^'ήφττ. «ru wru» iv
•Ttf λi^iχτν» ffturrç3w » ·><< VWÎ∘Sk βΰ~
τη, ιλ»^ξ«<τα wrvc rfwrjra/rsmç xj ψ<£·
δ·μινν(κατὰ iα» iîiφ* λïγ», «Ç a'rfiîocv·
τη{ μiλλvv τ^û ifùwi ai'ptTiKvt. κiρητα»
2t rji ciucSv τνύτρ lrtSvf>9* Kw>r«xrryn·
«oAtwc, Λ,βiζβρΦ* lιpvανλ^μov, AAr^ovipsé·
a;, iÇ Avrto^wec $«« waonjpnrffv, Γρη^ό·
ti»; · Παλχμχi, φΑ·^·* · Küxpe;, xj®
t'rfpoi μοναχοi cadptvw xj λνρκiîi, ù xj
Λυτοὺ αηθιμαiτ^α*,

' Con·. »«· Π«ρiλ«·ομ^υ, Irt θιόν * cjrfpyouiτα 3n-
· Ccrr. Sl.rH λ·7, ^(οτι»ηi · if otJlir ii r'JIS
' Corr. 1«*^. Tenir cttfyti». *

ll«ptAd/3e/4v, Srt li μ^ιμiασ itMptv
»? Carp^Her tT(9V, oirr rt rr/r · ojjf if»
ojuvov Strti η eptipmi · r» ii »χov, m·
pov tft vabrvc o? ⋋η.

diverib» effc, non tamen increatoi, fed- creato». Praeterea Divinum illud lumen, omirn quod in Thaborio monte reiulfic, omnino phancaâm & creaturam fuiffe, orientem ac intercidentem, dicebant; at neque Divine naairç naturalem fplendorem, & Divinitatem, & lumen, quod eft et vocatur inacceflum. Adverius bos igitur ifta docentes, congregata eft b<c fandia fynodus,quç convincit cos infante, omnigenique mendacii, atque impietatis, qua cçteros hçreticos fuperarent. Interluerunt huic fynodo Ifidorus Conftantinopohtanus, La7.anu Hierofolymitanus, tum Alexandrinus ac Antiochenus per legatos, Gregorius Palamas, Philotheus Coccinus, et alii monachi multi virtute iniignes ac feledi: qui etiam hos anathemate pcrcuftcrunt. ·**··

Traditione accepimus, Dei nomine, lignihcari operantem; Divinitatis, operationem; nullo vero nomine, trium adlum fignificari.

Traditione accepimus, quod nullam virtutem aut operationem habet, nec aliquid effet; neque poni tolJivc pofle. CQuod autem habet, omnino ab eo quod habet, efle diverfum.

G. C- De hit rtxibut & "·>■<, It 'inmogo alter* eper'ntem, aftum altera fiçmfiaet, deque Pahmitiritm fuper ee te doftrial, vide Petavtum TSeoluj. dojmat. litl. I. cap. χ·>«.

CONCILIUM ANGL1CANUM

PROVINCIZ CANTUAR.1ENSIS

Contra procurantes fibi beneficia antequam vacent, aano Domini circiter M.CCC.XLL celebratum.

Edidit collettor Anglicanus, nulla temporis appofita nota: nifi quod Joannis Stciferdio Cantuaricnfi archiepiicopo tribuit: illudquc proxime collocat, poft ejuidem diœccfana ftatuta anni MCCGXLI.

Esurientis avaritie cultus fic cupide fitim co-D natur reficere voluntatis, ut tramite rationis abjetto, clerici quidam, ecclefiaftica bene* heficia patronatus arcbiepifcoporum, epifcopo* rum, abbatum, & aliarum, tam ccclcfiafticarum, quam frcularium perfonarum, de poilefforibus luis plena, inhumaniter ambientes, ea, que temporibus longe retroattis, figmentis variis pretendentes vacaffe, dum temporalium caihedralium vel convencualium ecclefiarum, ratione vacationis earum, vel terrarum aliarum cuftodia fuerat penes regem: fe ad ipfa pre* fentari, vel fibi per eum conferri procurant, licet poft pneteofas vacationes hujufmodi, a dtverfu tantis temporibuspoffeffa fuerint, quod vix aut nulla fit alicujus memoria caufc vaca-E tionis deduâe. que * etiam aliquoties minus vera, & que nunquam fubfint, allegantur. Quarum occatione praefentationum feu collationum, fi per locorum ordinarios prrfentati vel coUatariinon admittantur hujufmodi, ficut non poffunt, pofleftbribus canonice non amotis: ipfi extunc epifeopos in foro fasculari implacitant, vel implacitari procurant: vacationum caufas, non piris & fafti, fed juris tantum, io ditto foro fcculari difeuti facientes; quo, beneficiorum hujufmodi poffeflores non fiunt, nec admittuntur partes, ad litem taliter agitaram; nec ordinariorum hujufinodi, de & iuper inftitutione, vel collatione, ac induttione, fadis in beneficiis hujufmodi fides adhibetur ia curia fcculari. Unde accidit * epifeopisde aliis, quos* litem * hujufmodi non afficit, nec auget * periculum, lites ipfas nullo modo vel fegniterdefendentibus, pro prefçntante & praestatis, coilatore feu collatariis, in foro fcculari jus evincitur patronatus.* timoreque vano exeeutionis talis judicii, cum a curta fcculari epifeopis feribitur, quod prefentatos, feu collatarkis admittat bujufmodi, quandoque per fe, quandoque per alios juris ignaros, quibus aliquotiens vices fuas committunt, talirer prefentatos, vel hujufmodi colUtanos, admittunt, & in locum viventis pofleiToris per'fententiam ecclefiafticam non amoti, de fa&o ioftituunt; & in beneficiorum re vera non vacantium poflcffioocm in-

du-

<uc.
/«· qua*· quam.
£>"jt«iod · c««v. Ir- num * ^· *'' ****

ANÎcr, 14 '

■ducunt, quin verius introduit, fievitiofos con-Atur intrufor, & pernas mtrufionis In conflitu-
fl„uunt detentores, io animarum deceptionem multiplicem, & pofl€flbrum juilorum Isfiooem enormem.

Nos igttur, adverfus exceiTus hujufmodi, przfentis proviGonc concilii cupientes occurrere; ilatuimus, quod quicumque clerici, ad digni, lates, perfonatus, vel omcia, feu przbendas, aut alia beneficia ecclefiallica quzcumque, plena & occupata, de faâo fe pr*fentari, feuea fibi conferri de cztero in noftra provincia procurautes, fi direâe vel indirecte, contra eptlcopos feu alios, tn curia fzculari effeAualitcr profequantur, nili prius de caufis vacationum prztcnfarum, ad ordinariorum mandata inqui ri, Sc poifeffbtes, petjudicet *ecclefiafticos* com-petentes canonice faciant amoveri, majoris excommunicationis fententiam incurrant ipfo fa âo: & tamquam lie excommunicari, prout funt, ad beneficia talia nullatenus admittantur, fed inhabiles ad ea hoc ipfo perpetuo cenfeantnr. St vero quifquam contra hxc tn occupato per alium beneficio inilituatur, vel admittatur de faâo, iniiitutio feu admiffio hujufmodi, eo ipfa, nullius penitus fit momenti, & fi epifcopus fuerit tie infliituens vel admittens-, a collatione beneficiotum per duosmenfes; inferior vero epifcupo, ah officio & beneficio, donec refarciatur priori poflelTori omne damnum, quod occabone ioditulionis vel admiflionis & indudionu hujufmodi noioitur incurriffe, prefenus au- C dontate concilii noverint fe fufpenfos. Et inditurus taliter, vel admiftus, fi fe, vel alium fuo nomine, in beneficio per aliquem occupato contra hxc patiatur induci, ipfo faâo cenfea-

tiooe Otboboni contentas, necnon alias a canoeibus de fandis inflidas patribus, eo ipfoincurrat.

Per prxtnifla autem vel Infrafcripta, dignitati regi* vel coron*, in iis qu* ad eas perti. nent, non intendimus derogare, fed ambitionem tnfatiabilem clericorum fupradida illicite procurantium & profeqnentium, ut przmittitur cohibere; nec ordinariorum poteflati, qua, beneficia ad epifeoporum collationem fpcdantla quovis modo occupata, de fado, illicite non de jure conferre poterunt, volumus derogare, nec eorum collationes beneficiorum admittentes hujufmodi coarâare. Ceterum, ne in foro re-Bgi* evincenti jus patronatus adverfus alium, fua vttforia Gt inutilis, G feribatur ordinario, quod admittat przfentatum, ab illo qui jus patronaitis evicit, ad beneficium hujufmodi, fi de jure vacaverit, fit de fado non obfiftat jus canonicum; admittatur libere hujufmodi przfentatus. Sed fi beneficium prediflwm non vacaverit, illud domino regi vel juftitiariis fuis intimet ordinarius,* excufaudo fe, quod quia be. neficium tale non vacat ad przfens, nequit mandatum regium adimplere prefentatus; quia per evincentem in foro fzculari contra ordinarium, ultra profequens, fpreta forma profectilionis in foro eeclefi», ut przmittitur, facienda, fupradiâas excommunicationis, inhabilira. lis, & alias poenas juris & conftitutionum editas in hac parte, ipfo faâo iucurrat. Jus vero patronatus evincenti licebit prrfentare, Cvoluerit, ad beneficium hujufmodi, potTetlorem ut fuum jus în pofterum habeat declaratum.

ANNO CHRIÎT1 — ANNO CHRISTI

VITA
ET EPISTOLÆ
CLEMENTIS PAPÆ VL

Clemens VI. LemovicenGs, Petrus antea D vocatus, ex monailica vita alTumptus archiepifcopus RotomagcnGs, vir dodilfnnus cloquentiflimus, poli Benediâum undecimum pontifex deduseft Avenione anno Domini 1341. ipfis Nonis Maji, decimo quarto Kalendas Junii coronatus. Poft, fequeniibus quatuor temporibus decem cardinales creavit: anno vero evoluto duo· alios ordinavit, inter quos duo erant ejus nepotes, tertius frater germanus, quartus ei affinitate coniunâus. A Romanis rogatus, jubilzum, quod centum annorum fpatio conftitutum erat, ad quinquaginta revocavit. Mandavit, ait Trithemius in chronico Hirfaiigienfi anno 1346. principibus, ut infra certum terminum, quem iis préfixerai, niG juseleâionis velint amittere, in locum Ludovici (jam ante ob raptum aliene uxoris „ per fententiam „depoGti) alium eligant imperatorem, qui „ mandatis ecclefiz, ut filium decet, pareat: „ alioquin fe neceffario curam, ut fupremumcaput, de imperio habiturum. Convenientes „ itaque in Reyns infra Bopardiam juxta Rheitum, undecimo die menfisJulii, Baldevinus „ archiepifcopus Trevirenfis, Walramus archiepifeopus Colonienfis, Gerlacus, cui papa de „ Moguntina ecclefia providerat, Joannes rex E „ Bohemic, *& dux* Saxoni*, Carolum Joan„ nis fupradidi Bohemiz regis primogenitum, & in regem Romanorum unanimiter pirfentem „ elegerunt, d Bonne per Colonienfem inun„ xerunt ".Carolus rex memor accepti beneficii, Nicolaum Rentii, qui Rome tyrannidem exercebat, Avenionem vindurn ad pontificem mifit. Quem dum Clemens compedibus cotiftrioxifler, ad Urbem duos cardinales deftinavit, qui perturbatum reipublics ftatum in meliorem iormam revocarent. Avenionem urbem Galli* a Joanna regina filia Robert! regis Sicili* emit, & Tarentinum ejufdem maritum, Neapolitanum regem declaratum, cum Hungart* rege reconciliavit. Vicecomîtes cum Florentlnis neceflitudints federe revinxit, ut e* ratione ruinam nuam -Ludovicus -Bavarus Itali* minabatur, facilius propullaret. Qpin etiam pacem, licet fruftra, inter Franci* & Anglic reges componere maxime ftuduit. Hujus indultu Colonieofes & Trevirenfes, propter Turcicam expeditionem contributione pecuniarum promotam, impetrarunt, quod per totam diœcefimquibuslibet jejuniis extra quadragefimam ovis & lafticinlis licite velcantur. Creatis aliquot cardinalibus, Ivoneque Britanno in fandorum numerum relato, mortuus eft Avcnionc viti. Idus Decembris

bris anno 135». cum pontificatum annis decem, A menfibus (cx & diebus >8. adminiftraffrt.

EPISTOLA

CLEMENTIS PAPÆ VI.

AD OMNES ARCHIEP1SCOPOS
eorumque fuffraganeos.

De Flagellantium hxretfcorum condemnatione.

Clement Epifitfui ftrvui fervorum Dei, venert. inlihte fretribm, arcbi'rp/fetp Mermtincxfi *Btes, (c) ejnfyne (itfrqneis, Jiitem O tftfaiicent it- ntdiUnntm .*

INter follicitudines innumera» ft immenfas * quibus ultra vires ex apoftolicefervituti» debito perurgemur* illud cordi noftro potiffime infidet, & ad hoc attentius Audi· noftra convertimus & conatus, ut apud omnes Chrifti nominis profertote» orthodoxa fide» fulgeat* ft ftc catholicz & apoftolicx ecclefias norma fine quocumque fiâionis, fimulattanis, feu velaminis pallio, pure ft laudabiliter obfervetur* quod a vinea Domini fabaoth, cujus cura nobis licet immerito eft cOmmiffa, vepres & urticc, tam perlculofe, quam damnabiliter fuccrefceotes * e- vellantur radicitus, & vulpeculas* qux ipia demoliri nituntur, per apoftolicx fedis providentiam abigantur. Sane molefta nobis* licet fide digna, magnorum relatio, ft multorum affertio, noftrum ft fratrum noftrorum non mediocriter turbavit auditum, quod in partibus regni Alemanni*, ft eius convicinis, quaedam, fub
MI. & prztextu devotionis * agende pcenitentiz, vana religio & fuperftltlofaadinventio, procurante latore malorum infurrexir, per quam multitudo fimplicium hominum, qui feFlagellatores appellant (decepta verbis fi&is & mendacibus malignorum * afferentium falvatorem noftrnm in Hierofolymis patriarchae Hierofotytnitano ap» paruifte, cum tamen a longis temporibus nul·. D >us ibidem pnrleniialiter fuerit patriarcha* & fibi aliqua dixiffe, qux colorem non habentia nec faporem, in quibusdam fanâx fcrlpturx obviare nofcuntur) in illam cordis vefaniam ft in magma damnationis praecipitium eft dedufta, & de die in diem fuggeftione hoftis antiqui * fe, ut Dominicum gregem devoret, transferentis in angelum lucis, nimium fuccrcfceododeduci, cortina trahente cortinam* periculofius formidatur, quod per focictates & conventicula * licet caudas invicem habeant colligatas, *
MI. ü dividentes, diverfas circumeunt patrias. ceterorum vitam ft ftatum contemnendo fejuftificant, & clava *ecclefix* vilipendunr * ac in contemptum difciplinx ecclefiafticx* crucem Domini ante E fie, ft habitum certum nigrum, videlicet ante ft retro*, ipfius vivifiez crucis (a) impreffum habent figpaculo, fine fuperioris licentia defeientes, fnb nomine pcenitentia vitam gerunt infolitam, congregationes, conventicula* ft coadunationes, quxa jurefunt prohibits, factant, ft ad alios aftus profiliunt a vita ft moribus communibus ft obferyantia fidelium alienos, ordinatione· ft ftatuta quibus utuntur, immo verius abutuntur* propria temeritate fecerunt (I) enotes * *fufpicione ft* vacua & *judicio* canentia rationis. Sed ex eo tamquam Deo ft hominibus amplius odiofo turbamur acerbius, ft durius anxiamur* quod quidam religiofi, prç fertim de ordine mendicantium, qui alios ab invio revocare debuerunt, ft ad viam reducere veritatis, ab utero matris ecclcfic velut maledi&tonis filii nequiter aberrantes, linguas fuas, ut alio· pertrahant in errorem, acuunt * quibus corda debilia vulnerant infirmorum, ft Ignorantes Dei juftitiam, ft fur prudentias innitentes, (c) dum legem Dei voluntate * fubjedi, alio·* in perfuafibilibus humanz fapientiz verbis predicando* ft dogmatizando contra ecck·- fiafticam libertatem ft fidei catholice puritatem, ab ipfa fidei veritate tabducere moliuntur, ft Ut efficacius efficiant * ft conceptum virus latenter eftudant, blandis prius fermonibus auditores, quafi bonum vinum ponendo, fatagttnt irretire, ut cum inebriati fuerint, illud quod eft deterius ingerentes, cum ipfis io perditionis laqueum incidant, ft in profundum malorum (d) demergantur. Nos igitur perniciofo ft periculofo principio* per quod ultra Divinae n>ajeftatis offenfam, magnum reipublier paratur periculum, ft apud fidele» *(canda*lum generaCmr* ne deteriores pariter proceffus & fuccef- fus fubfequantur * obviare volentes : conhderantes quod (cum plerique ex ipfis feuadhaerentibus eifdem* fub colore pietatis ad iniquitatis opera taxantes, cntdelirer manus fuas io Judros, quos pietas Cbriftiana recipit ft fuftinet* inficientes * cos aliqualiter non permitrentes, ft frequenter Chriftiaoorum fanguinem effundere, & opportunitate captata, bona clernorum arrripere ft fuis uftbus applicare, ac fuperiorem jurifdiâionem ufurpare, & ad multa alia illicita prorumpere minime vereantur) timendum eft, quod tam prafumptuofa temeritas ft temeraria prefumptio, nili eisperfaltibre autem occurratur, partis fuit non levem perniciem, & aliquorum morbus lethali 'Cm. conjugio ferpens apud plurimo·* iero recipiat r,t,°. medicinam: attendentes infuper, quod error, cm non refiftitur, quodammodo approbari videtur* & quod ex officio nobis injundo compellimur, ut, quo» per iter devium errando currere, & plure» in prreipitium fecum trahere perfpicimus, ac in difperfione multarum gentium ambulare; revocemus a devio, & ut in viam veritatis & iuftitic greffus fuos dirigant, providere per opportuna remedia Audeamus: fraternitati veftrae per apoftolica feripta committimus* & didride pnteipiendo mandamus, quatenus finguli veftsum in fingulis civitatibus veftris ft diocefibus, per vos vel alium feu alios, adinventiones (quas unacumfocicratibus, conventiculis ft congregationibus ac ftatutis ft ordinationibus', a (upradidis, qui fe, ut praemittitur * Aagellatores appellant, temerarie attentato·* de eorumdem fratrum noftrorum confilio perpetue prohibitioni fubjicimus, ft tamquam illicita reprobamus) audoritate noftra repro-

(«) Ltge n Olerlee Xttjnelle: appraiam habeatem taswcutain H.
(S) Ltge ex Mx t errori* talpicioae eon vacua. H.
(Ó Cerrite ex eelen dum legi Dei notant effe iubisdi I H.
(d) Left ex ÎUf» He^ulle: p»nter demerfulair. No» igitut r«el pemieioio Ac H.

probas fic illicitas publice nuncietis , ac omnes tam clericos, qoas laicos, fecular- fit regularet, de prediâa fuperftitiofa fcâa itu fbcietate, quocumque appellentur nomine, exiftentes, vel eam feàantet, auâoritate pnsdi&a monere fit inducere ftudeatis, ut ab hujufmodi observantia, feâa fic vana religione deüftcrc fit r«61ire procarent, quodque nullus deinceps/ prادiâam feâam , leu conventiculum pexfumat intrare, ac ritus fit ftatuta Societatum taijufmodi obfervare: contrarium facientes per cenfuram ecclefiafticam compeicendo: nec non fit eos, in quos temporalem jurifdidionem habetis, fil*pœna» temporales, de quibus expedire t videtis, appellatione poftpofita compellatis. Sane ut religiofi fic alii errorum magiftri , qui de dogmatizando fimplices decipiunt, fic cxci ducatum caecis prxbeptes, ipfos in foveam fecum trahunt, etfi non divino amore , faltem humana confofiooc a tam iniquo propofito revocentur : omnes fic fingulos , cujufcumque fini ordiqis , religionis , dignitatis , preeminent!· five ftatus, quos in pracdi&is nobis conftiteric deliquilTe, capi, non obftante quocumque privilegio vel induito , quod in hoc cis fufiragari nolumus, faciatis, fic tam diu capto· detineatis , donec aliud a nobis receperitis in mandatis: invocato ad hoc , fi opus fuerit , auxilio brachii laecularu. Per pnadjâa tamen nequaquam intendimus prohibere , quin Chrifti udeles impofitatn fibi canonice poenitentiam, vel eam aon impolitam, dummodo reâa intentione *it* pura devotione ad illam peragendam procedant, *ia fuis holpitiis* vel alibi , abfque fuperfiitionibus, congregationibus, focietatibus, & conventiculis fupradi&is , poftint facere, fic te m bonis operibus exercendo virtutum , Domino , prout infpiravent, in humilitatis fpiritu defervire . Ceterum quia patentes litters nequeunt fingulis veftrum propter viarum difcriratna commode poruri: volumus,quod per te, frater archiepifcppc , carum tranferiptum publica manu kripium fic tuo communitum figillo, vobis * fuftraganeis tranlmittatts, * cui adhiberi volumus plenam fidem.

Daujm Avemune 13. Kalenda Novembris pomificatus noftri anno oâavo.

Oμ lλτλIιο Clementu Pep ΣL fuper /iettu bemdiili XII. erg» metucbiu nigros.*

Clemens Epifeopus fervus fervotum Dei ad perpetuam ici memoriam. SacrofanâaRomana ecclefia dc eundorum fidelium cura folicita circa animarum lalutetn fedulo vigtlatdc *interdic*it ac libenter obviat periculis eorumdem, dt luper tis, ex quibus ipfa pericula pro* fpicis piovenire, opportunis remediis ftudet falubi iter dc utiliter providere. Dudum fiquidem felicis recordationis BcnediâusPapa XII. prpdeceftor nofter pro ftatu fic reformatione religionis monachorum nigrorum nonnulla ftatuta dc ordinationes edidit, que mandavit fic «oluit in eadem religione perpetuis futuris temporibus obfervari , in tranlgrcflores eorum diverfits kntentias variafque pereas fpiritoales dc temporales nihilominus piomulgando . Verum quia , ficut habet multorum prclatotum fic aliorum profeflorutn fide dignorum fic proborum virorum religionis cjufdem zelantium flatum ejus irofperum fit tranquillum expofitio fafta nobis t experientia faâi docei hujuimodi peene fic featentie fore periculofz nimium diaoicumur , & frequenter préparant laqueum animabus, cum [redacted]niti pnaiati Ic coram fubditi religionis ejuidem afferantur excommunicationum, fufpenfionum, dc imerdififorum lententia» necnon iohabilitatom & irregularitatum maculas aliafque poenas per traufgreflTtooes Aeratorum dc ordinationum hujufmodi iocurrifte , pnedidi & nonnulli Abbates, dc quamplurcs alii ejufdem religionis proieflom in noftri pmfentia perfonaliter propterea conftituti nobis humiliter fupplicarunt.ut fuo dt aliarum perfonarum diftç religionis, cujus etiam nos alumni dr profeflore* exiftimus, animarum fahtti affeto paterno confulere fic eorum obviare periculis in futurum falubriter intendente», confiderantes etiam, quod nedum exaggeratione peenarum , quinimmo in manfuetudine fit dulcedine lenitatis, fubditi, in viam reâitudinis fic juftiti· diriguntur , omnes fie fingulas pcenas fit fententias fpirituales fit temporales in ordinationibus fic ftatutis prrdiâis contenta apoftolica auftoritate pndentiujn tenore fufpendimus , omnefque temporales pcenas, quas prxlati fie perfonç prrdiâi per ordtaalioncs fic ftatuta hujufinodi vel occafione ipforum quomodolibet incurrerunt au&oritate predifia remittimus de gratia fpeciali , ac prxditos Abbates , pnalatos , fit perfonas alias raligionis ejufdem coram nobis , ut praemittitur , perfonaliter conftitutos ac petentes a nobis ab eifdem fententiis, fi quas occafione tranfgreffionis ftatutoram fic ordinationum hujufmodi quomodolibet incurreram , humiliter fe abfolvi , a fententiis abfolvimus memoratis , cum pradatis fic perfonis pnediâis pr«feniibus , ut pnemittitur, coram nobis fuper irregularitatis macula fic inhabilitate , fi quam pro eo , quia fic ligati prediftis fententns praafumpfenint calebrare divina vel ic immifeere eitdem , fan quam alias occafione traofgrcflionis ftatutorum ipforum quomodolibet incurrerunt , mifericorditer difpenfaotes . Et nihilominus confefloribus, quos Abbates & prxlati abfentes religionis ejufdem , qui pcenas fic fententias ftatutorum ordinationum hujufinodi per tranigredmoen eorum incurrerunt, elegerint io hac parte , ipfos Abbates fic prelates a pœnis fic fentenths hujufmodi automate apoftolica juxta formam Ecclefix abfolvandi fic cum eis fuper irregularitate fic inhabilitatibus premiflbrum occafione coniradis automate prafoi&a difpenfandi , fic tam eifdem ligatis prxdidis lenteniiis atque pcenis poft abfolutionem hujufmodi,quam alite Abbatibus de prçlatis diâx religionis prefatis pœnis fic fenteotix non ligatis , ex nunc univerfos fic fingulos eorum fubditos ab omnibus pœnis fit fenteotiis, quas per conftitutiones fic ftatuta hujufmodi incurrifle nofcuntur autorirate prçdiâa abfolvendi , fit cum ipfis fubditis fuper irregularitate fic inhabilitatibus , fi quas ex prxmitus vel eorum cccafione forfitan contraxerunt, autornate prediâa modo fimili difpenfandi, injuncta eis falutari poenitentia fie aliis,que viderint expedire, plenam fit liberam tenore prxfcntium concedimus poteftatem . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc pa> gmam noftne fufpenfionis , remiifioois , ab· Cotation·, difpenfatranis,fit concefboois infringere vel ei aufu temerario contraire . Si quis autem hoc attentare prxfumpferit , indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apotolorum «jus fe noverit incudum . Datum Avinioni Kal. Junii , pontificatus noftri anno primo.

CON-

CONCILIUM LONDINENSE

Ex MS. primam aMmn tomo H. cotleftioaù Ai<tuaM.

Conftitutiones venerabilis patris domini Joannis Stretford, Cantuarienfa archiepifcopi, editx Londini, in concilio provinciali, die x. menûsQftoubris, anno Domini MCCCXLIL

TITULI CAPITULORUM.

I. *Ne in privetis oratoriis, Miffarum folemnia, fine licentia epifcopi, de cetero celebreutter.*

1. *Air infiituti in beneficiis, vel ad [aeros ordines promoti, indebite pro fais litteris pragraventur.*

3. *Arcbidiaconi, ad mandatum epifeoporum tenentur inducere infiitutos, fumptibus moderatis.*

4. *De eleemofrnis faciendis ecclefiarum appropiatortem paroebianis.*

5. *De reparatione ecclefiarum, & claufxrorant coemeteriorum, dT qui fatere debent.*

6. *Quantum pro irfinaetione tefiamentorum yasraroraavfM, tf calculi, /r« compoti adminifirotionis m bonis, acquietanctis litteris pro labare recipi debeat, per quemcumqm judicem ccclefiaffacum.*

7. *De vifitatima, tf procuratione arcbidiacmorum, b aliorum ordinariorum.*

8. *De ctnfifioriis epifeoporum, & capitulis arcbidiacoueram, & aliorum ordinariorum, in certis locis celebrandis.*

p. *De apparitoribus.*

10. *Ne pro peccate notorio, in recidivo continuato fecunda vice recipiatur pecunia,& de perna recipientis.*

11. *Ne alieni/ fatigetur, ad purgandum fe de peccato fibi objeito, extra decanatum in quo moratur.*

XI. *De iis, qui bénéficia ecclqfiafiica peffeffa per alie/ obtinere nituntur, poffefferibtu canonice «m amotis*

CAPITULA.

I. *Ne in privatis oratoriis, AftjJfarim folemnia, fisu liceatia epifcopi, de cetero celebrentar.*

Quam fit inhoneftum dc reverentia Divine contrarium, in privatis oratoriis, vel capellH, aut domibus minime confecratis, facrorum Miftarnm celebrare tnyfteria, non tantum veteris teftamenti pagina, & fanâiones canonice, verum etiam traditiones prtncipum fccularium, confiderationis judicio profpcxerunt. Quas facerdotes fecttlares nequiter contemnentes, nulla necelfitatc cogente, Divina celebrantes in eis, varia drferimina pariunt animabus: dum ecclefiarum parochiani a fuis ex hoc fe retrahentes parochialibus ecclefiis, ac fi informationibus fccularibus, que in eis folent fieri, frequenter carentes, nonnullis prefbyteris, dt communioni quorundam, illicite dc temerarie *k* ingerant; ac contra do&rinam, qua proripitur, iniquam conditionem alteri per alterum non afferri, plurimis ex hoc malis emer- A gentibus, parochialium ecclefiarum detrahitor honori, dt commodo confueto. Nos de fratrum noftrorum concilii aftcnfu dc confilio, decernimus, quemquam in oratorio, vel capellis, aut domibus hujufmodi, feu in loco minime dedicato (leu delibato) Miflarum folemnia, diœcefani non obtenta licentia, contra canonum prohibitionem, de cetero celebrantem, riufpenfionem a Divinorum celebratione per menfem incurrere ipfo fado. Licentiam autem ab epifeopis noftro provinciae, Midas in locis hujufmodi non confecratis, celebrandi conceflam, dc in pofterum concedendam perfonis aliis, quam magnatibus, feu nobilibus, moram facientibus in locis ab ecclcfiis parochialibus no- B tabiliter diftantibus, aut ootorie debilibus, vel infirmis, irritam decernimus, dc inanem. Per hoc tamen, ecclefiarum prxlatis, de reâoribus, dc ecclefiarum canonicis cathedralium, vel religiofis, non intendimus derogare, quominus ipfi, in oratoriis fuit, ab antiquo conftruftis, MifTar poftint licite celebrare, feu facere celebrari, ficut fieri confuevir. Sacerdotes infuper, quos in oratoriis, feu capellis regum, feu reginarum Anglic, aut liberorum fuorum, eredis, vel erigendis, Mifla celebrare contigerit, pœna prodiâa nolumus coar&ari.

II. *Ne mftituti m beneficiis, vel ad facris ordinet promoti, indebite pro fuit litteris pragraventur.*

C Nova & infatrabilis cupiditas adinvenit, ut pro litteris, in teftimotuum clericorum ad beneficia ecclefiaftica admifiorum, dc ordinatorum litteris, pro fcriplurarutn labore, ac tigillis, fiant multoties exaâtooes immenfc, id reprobante canone, dicente: quod, ficut non decet epifeopum manus impofitiooem vendere; ita noc miniftrum, nec notarium, mmifterium eorumdem, nec calamum venumdare. Archidiacouorum, dc fuorum ofikiahnm, *nec* noo alioracx talium certificatanorum, litteras inquifitiomMi, fuper beneficiis vacantibus, tradere fadas resra unt profentaiis, nifi prius *aimit eacefftvam* D fummam pecuniç habeam pro feriptura. Not hunc abufum abolere voleme*, parlentn dehberatione concilii duximus ordinandum, quod pro feriptura litterarum, inquifitionum, ieflitutionum, dc collafionum, vel commiflionum ad inducendum, vd ccrtificatorue ipfarum m beneficiis, ultra xit. denarios, dt pro littens vero cuiuslibet facri ordinis, vi. denario, di di clerici, per £e, vcl alios, ultro non reci piant quovis modo. Cctcrique ordinarii, fun tenentur miniftria ftipeodia conftifnere, quibus debent metito conternari, pro figdlatione lit- E terarum, hoc * aut marcfrallis, pro introitu, feu janitoribus, hofliariis, vel barbttonforita epifeoporum, a clericis minoribus vei maioribus ordinibus decoratis, nil omnino erigi volumus, vel perfolvi, ne cujufvis tpeciei velamine, folutio, pro figiilts litterarum, vel introitu fupradiâis, ia qupflum damnabilem convertatur. Et ne tementas, provtfa remedia vio- ians.

,,O. tv, " conrr*. R.

»Jan», pmtereat impunite, * fed , contra pramifli, quicquam recipiatur ab aliquo: duplum fic recepti reddi percipients , infra menfem ; alioquin, extunc clerici beneficiati, receptorum ipfoa iniquorum duplum reftituere differentes, ab officio dc beneficio noverint fe fufpenfos. Clerici vero non bénéficiait, dc laici , in. greflium ecdefix Obi noverint interdici, quoufque dc duplo fatisfaâtonem impenderint folventibus competentem.

III. XrcAïdfewM, ad waada/aw *epifteporem, te. nentor inducere injliintot ^ftueeptibes moderatis,*

Item archidiaconi, & eorum officiales , aliique minifiri ecdefiaftici noftrx provincix, poil collationem beneficiorum ecclefiafticorum , vel inftitutionem faâam, in ipfis promotis, in illis beneficiis, ad fuperioris mandata, inducere, ac ioduAionis certihcatorias litteras facere, vel concedere differunt, nifi prius eis de immoderata knnma pecuni* fatisfaciant . Sacro approbante concilio ftamimus, quod ii fic promoti , ad mandatum fuperioris, tenentur inducere , pro indtiâione hujufmodi facienda , fumptibus moderatis; videlicet fi archidiaconus inducat xl. denar. ac luus officialis inducens , u. folid. prrreptiooe, pro fingulis fuis , & fuorum expenfis, pro dieta, penitus fit contentus . Ipfi tamen inducendo, ut prçmittitur, optione fervata antç......... pecuniae quantitate, feu tn aiiisC neceiTariis ipfum indu&orem , & fuos voluerit procurare. Si quid vero ultra hoc ab induftoribus, occafione premifforum , recipiatur, vel recipiant, quidquam amplius propter induâionetn faciendam per ipfos, vel indtiftionum certificatorias litteras facere, ei induftis tradere , acquifitis coloribus, deferre ilfos contingat indebite ; culpabiles in hac parte , fufpenfionem ab officio & ingteffu ecdefix, tam diu eos volumuc incurrete ipio fado. donec hxc contra * incepta tolventibus reduuant , dc Ixfo lua culpa fatisfaciant m premiflis.

. , iWntw μ. +■· , pennil*. ** '*

jv. *De edeemefynis fecundet eccltfaretm appropliataram porotUanil.*

Ne d· decimis , & ecclefiarum rebus erreris diipciilandi, tins ecclefiafticis , pcrmiht fibi * facultas, hujulmodi rerum compendio , paupere» xe defraudentur. Sed religiofi noftrx pro«mea* approbatas * obtinetues fibi ecclefias , lruchas, It redditus, ^ proventus earum fie fuis cupade munitur ufibus applwsre , quod difpenlaadi.... parochiauia fic approprfatarum ecclefiarum regenerans hliu, * quaieaus indigennbu», quibus, tanquam luis domefticis naturalibut, laftrudhn * esemolo , quam extraneis , phis tcueutur, io nullo exhibent, nec inter ecs exercere eurent qtievis opera caritatis · Unde fic nimis agentes a «an , decimarum fit ecclefiaUicQcum junum debitores. nedum indevotos efficMint , fed eorum perverfios invafores, & conlumpiures, turbatotefquc nefandas occaGonahisr aooMatuuni, in iuarurn propriarum , & ipforum, grave periculum animarum, dtfcaadalum plurimorum. Unde facri hujufmodi approbatione concilii ftatuimus , quod religiofi prxdiâi , beneficia appropriate obtinentes ecclefiaftica , fecundum beneficiorum hujufmodi facultates , aneut fingulu, pauperibus parochianis, circa eleemofyue quantitatem * ipforum locorum mo deraudam arbitrio, per ipfos epifcopisdiftribuom compellantur, fub penna fequeftrationis , fit fubara&tonis fruâuum proventuum beneficiorum hujufmodi, donec in premiffis paruerint competenter.

* M' '/*'' r».

f «di.

V. *Dt reperatioete eccitjetrwf, tf tlonfiertrom coemeteriorum, & <jui fAert debent.*

Licet parochiani ecclefiarum parochialium fuarum , tam naves fic teâum ecclefiarum, intup & exterius, quant campanile , altaria , fic imagines, fenefirqs quoque vitreas in diftis navibus exiftentes, & ccemereriorum danfuras , de laudabili confuetudine in noftra provincia diutius obtenta, facere , ' ac quoties fuerit , · terte. quoties «pus reparari fuis fumptibus teneantur : tamen religiofi , & alii, poffeffiones, aut prxdia ,ieu redditus, infra fines & limites ecclefifrum hujus noftrx provincix Cantuarienfis, obtinentes, potiffime degentes extra parochiam ecclefiarum , fabric· earumdem › aut coemeteriorum claufuris, & exteris incumbentibus oneribus a parochianis fupportandis , de coniuetudrne , & de jure , cum iis contribuere (quamvis utplurimum onera hujufmodi , fecundum prxdiorum ac pofleftionum quantitatem in parochiis exiftentium , limitentur , & taxentur) recufant jnjufte. Sed religiofi in locis variis noftrc provincix , poffeffiones & praedia diverts in parochiis huiufmodi ecclefiarum , per acquifitionca novas, necnon & alii extra parochiam degentes, occupant & obtinent his diebus, adeo ut earum reliqui parochiani, in ipfarum ecclefiarum degentes parochiis, onera, circa refeftionem feu reparationem prxmiffbrum , eifdem incumbentia , per fe nequeant fupportare unde domorum Dei publicus deformatur afpefhis ; Ot eorum ex his dehoneftatis fequuntur alia incommoda manifefta . Nos igitur, prxfentis approbatione concilii, duximus ftatuendum, quod tam religiofi, quam alii, poiïeiïkjnes, aut praedia, feu redditus, quç dc gleba reficiendarum ecclefiarum , feu dote non exiftunt , in quibufeumque parochiis noftra provinciae obtinentes, feu in pofterum habituri, in ipfis degentes , vel alibi , ad quavis onera parochianis prxdiâis in iia incumbentia, de confuetudine , vel de jure , que , confideraris poffeffionum & reddituum quantitatibus, invenit,* vel imponentur eifdem cum ·/· eonwccteris parochianis ecclefiarum hujufmodi, quoties opus fuerit...... ad quod, cum necefle fuerit, cenfuris ecclefiafticis , per locorum ordinarios, compellantur.

VI. *pro i^finnet'une teJleHtentorettee fitonmcnnufiu , £)r (elenii, feu cMtpoti ednteni, ftretemii :n bonis , ec^uietenciit Htterii , pro labore recipi debeat, per qeefncumjtu jetdicm ecckjiafticiim.*

F· Adeo quorumdam animos , temporibus noftris, fana cupiditas occupavit , quod quxflum reputantes pietatem , non curant quibus (ludie cupiditatis fitim reficiant , dum venale aliquid exhibent nefandum ,.... gratis impendere quod deberent . Sane, licet boo* memoria Simon , archiepifcopus Cantuarienfis , prssdeceftor noftr, provinciali* concilii deliberatione (latuerat , quod pro infinuatione teftamenti cujufvis defundi, cujus bonorum inventarium çentum folidorum fummam non'excedit ; mhti penitus exigatur : quia tamen circa teflamentorum infinuationes deiunâorum , quorum inventarium bo-

'bonorum diâam fummam excedit, feu circa id quod pro acquietanajis cajcukxnm, vel compotorum adminiftratloais bonorum concernentium hujufmodi teftam^ntum, quid determinate debeat recipi, minime providetur; locorOm ordinarii, tam pro infinuationibus, quam acquietanciarum litteris, in bac parte, fic immoderate fle excdfivc pecuniam exigunt, quod defunâorum exhauftis flt confumptis facultatibus, per extorfiooes illicitas in prçmiiTu, decedentium voluntates ultime, etiam in iis qtue relinquuntur in ufus pauperum, vel alias pias caulas, de reftduo nequeant adimpleri: quorum occaGone, laici contra diAos ordinarios, veluti confumentes, vel ulurpantes, qux tueri tenentur, exafpcrantur non modicum, necnon ad fraudes, & fuperftitiofas inventiones periculofe quotidie provocantur. Ut igitur tante ufurpationis contumelia depellatur: ftatuimus, quod pro probatione, vel approbation^, feu in(mustione teftamentorum quorumcumque, nihil per epifeopos, feu ordinario alios recipiatur omnino. Per clericos tamen feribentes jnfinuationes hujufmodi, lex denarios dumtaxat recipi permittimus pro labare. Quod fi aliquod inventarium bonorum cujufcumque defundi in compoto xxx. (olidorum fummam reperiatur excedere, quod ad centum (olidos minime extendatur: pro compoto, flt agendis omnibus» circa ipfum, acquictantiarumque litteris, feu aliis quibufeumque, epifeopi, aut ordinarii, feu deputati ab eis ad audiendum compotum, vel miniftri alii compotum hujufmodi intendentes, ultra xii. denarios recipere non prçfumant. Si vero centum (olidorum fummam, aut ultra, minus tamen xx. librarum hujufmodi contineat inventarium: perceptione trium (olidorum penitus Gnt contenti. Sed fi XX. aut ultra, citra tamen lx. librarum fummam habeat: ultra quinque (olidos pro laboribus, litteris, flt (cripturts, fic aliis non admittant. Quod G lx. librarum vel ultra, minus tamen c. libris, fummam attingat hujufmodi inventarium, x. (olidos pro prrmiifis recipiant, fic non ultra. Si vero hujufmodi inventarium c. librarum, vel amplius, minus tamen c. fit lx. libris fummam contineat: ultra xx. (olidos pro prçdiAis recipere non prçfiimant. Sed fi clx. librarum fummam, vel ampliorem contineat, pro fiogulis l. libris, quas ultra c. libras, contineri contigerit in eifdem, ordinarii, pro pr« diâis Gogulis x. (olidos, cum prcdiâis xx. folidis recipere valeant, fle non ultra. Clericos tamen, pro fingulis acquietanc tarum litteris, quas in hac parte feribunt, ulna prsmiffa, vt. denarios recipere permittimus pro labore. Si vero quemquam, in aliquo cafuum prxdiâorum, ultra fummam praelaxatam, quavis eautela, in pecuni» numerata, feu rebus aliis, contingat recipere: duplum, quod ultra recipit, tabricæ ecclefi cathedralis loci, infra menfem, reddere teneatur: alioquin, extunc epifeopi duplum ipfum, ultra predi&um tempus reftituere differentes, effe eccleGc ingreffum Gbi interdiâutn, inferiores utique a beneficio fle officio noverint fle fufpenfos, quoufque, de duplo hujufmodi, pnediâis ecclefiis cathedralibus, (denariam fatisfaâionem impendant, in ipfa probatione, feu infinuatione teftamen, torum quocumque * vel ante adminiftrarionis fle compotorum redditiones fideliter, acquietamcarum litters teftamentorum exeeutoribus nullatenus concedantur, fub pcena fufpenhoois ab iogrettu ecclefi*, per vr. menfea, quam coutrafacientes incurrere volumus, ipfo faâo.

* Earvscor- rapeus.

christ/

VIL *De vffitetioet, & precereticet nrcbiiiece iterent, & tliereet ordinefieru**.

Quamvis lex naturtr frudum laboris tribuat operanti, fic tamen sequ.......... ut non laborantem potiiTune circa ea, quibus vacare tenetur, ex debito non mandare prateipiat negligentem. Sane nonnulli arehidiacooi, fle alii fuperiores, flt inferiores ordinarii noftnc provinci, lucris temporalibus inhiante, fle que Dei funt projicientes a tergo, fuarum viittationutn progredibus, vemuitoni, de aliis vacauribus tntolentits, ad loca viGtanda mulrotiens tales mittunt, quorum exhorratione, feu informatione, clerus dc populus non inftruimc ab ecclefiis, quasdie vi Citationis non ingrediuntur, nec infpiciunt, & a quibuldam, per fe, vrl altos, nullatenus vilitatis, necnon fle a pluribus, quas perfunftorie vilitate faciunt, immo quarum quxlibet, ad procurationem unius diet conGtetam, pro ipfis archidtaconis, fle fuis ordinatis famulis compe\tenter fufliceret, a fingulis ecclefiis, reftorjbus, feu vicariis earumdem, procurationes iolidas, flt pecuniam, contra fandiones, exigere non formidant, excogitata fic (uperftitiofa quadam fraude farpius vifiiaturi*, dies' viGtationum hujufmodi faciendarum prevenientes, in noftibus ipfos dies precedentibus, reâorum, feu vicariorum ad eorum fumpttis, cum exceftiris flt onerofis famulis. & vccluns, morantur, ac in craftino, vifitatione inipenfa, procurationem plenam, flt (olidam extorquent in pecunia, pro dicta, tanquam in vidualibus minime procurati, etiam licet cum talibus dido die prandeat vifitans. Nos, in praemittis, tam iubdttorum quieti, quam excedentium faluti, cupientes occurrere, diftriftius inhibemus, prxfcnus auâoritate coocilii, ne quis procurationem, ratione viGtationis (olvendam, ab aliqua pnrfumat recipere ecclefia, nifi vifitattenis *officium* eidem diligens impenderit, ferutatis perfonaliter fle ibipeâis per iplum cum effcAu, quafuerint indaganda. 4

Si quis vero plures vifitare voluerit ecclefias uno die, procuratione unica, in vidualibus, vel pecunia, ad quam omîtes fle Gueulas, fic die unico vtfitatas, propprtionahter faciat contribuere, prout tradunt canones, Gt contentus; fit fi node precedente fuam vifirationem, in quavis ecclefia faciendam, ad lumptus reâoris, (eu vicarii viiitandi, ieu die vtfitationis, in prqpdio fteterit cum eifdem, veram cftimationem hujufmodi (umptuum in procurationem, fi eam in pecunia vifitans licite duxerit exigendam, computare feuallocare, vel pro eo in toto ftudeat compenfare: ita quod non ultra fumptus hujufmodi, (didam procuratioNcra jn peCunia, oec amplius, quam dedtiâis eifdem (umptibtis, de procuratione in pecunia exfolvenda fupererit, prefumat recipere, vel exigere quovis modo. Si quis autem aliter fecerit, donec indebire percepta reftirtierit, ab ingreflu ecclefir noverit ie fufpenfum. Verum quia plures arehidiacooi, dt alii ordinarii, honora prerogative, vel nobilitate generis decorati, in fuis vifitationibus incedentes, familiarium fle veâurarnm ftatutum in canonibus numerum excedunt, Gc quod procurantes eoidem in vidualibus, exccffive flt indebite one/antur, ultra cflimatfonem procurationis, qu io pccu-

AKNO omen cunia folet folvi: nos vlfitatis hujufmodi . an A in pecunia quantitatis (blits , vel in viduali-bus, »iCitantes eofdem voluetim procurare, o-ptionem reièrvamus. Si vififatas infuper capellas habuerit dependentes ab ea : ftatuimus , quod pro ecclefix , capellarumque iturum hujulmodi vifitatione, procuratione , ut pro una ecciefia przftan folet in dieecefi , cujus eft ecclefu, vifitames archidiaconi , & alii ordinarii fint contenti, fub perna fufpenfionis ab officio & beneficio, quam ipfo fado incurrant, donee duplum illius, quod ultra procurationem hutnimodi unicam receperunt , fus ecclefis Coiverint cathedraii. Item , vifitintes archidiaconi, & alti ordinarii, tam in ecclefiis , quam ornamentis carum, & cœmeteriorum claufuris, B maniorum domibus, reparantes defeâus ipfos , iub pecuniariis poenis , praecipiunt reparati , & a non parentibus ceniuris extorquent pernas hujufmodi, quibus didi defedus poterunt debite emendare, inde fuas butias , cum jadura pauperum iis diebus opprefforum , iulolitc nequiter impugnantes. Cum igitur, ne propter tales exadiones poenales adverfus archidiaconos, & alios ordinarios, & eorum mtniftros , detur legalis occafio malignandi , ncc ccclefiaflicos sitos deceat quxilibus inhoneflis , dc poenalibus anhelari, vel ditari ftatuimus , quod poena hujulmodi concives * arfts fuerint, io reparationem convertantur hujufmodi dele&uum repertorum , fub poena fulpenfionis ab officio,quam C contra pixraitla fibi ipfis pernas hujufmodi applicantes , donec fic recepta ad reparationem dictorum defeftuum cum cftèftu aflignent , incurre decrevimus ipfo fado.

Loval (•rul0U)s

VIII. *Dt e«*fi[toriis tpifcepcrum,* &T *cjpiittlis tr~* cl/d.acavoravr, *tj tatntrn «rdintriorttm,* n» *ifftii ircis ceie'-rjnJii,*

Eacuflis (ubdiioniin oneribus, m eorum quiete iupcTKires quicicunt * fua intus, & foventur in pace. Sane conliderantes ex eo, quod quidam epiicoporum, archidiaconorum , & aliorum ordtr.aiiorum ferales, lua confilloria, feftiones, i< capit ula , de tribus in tres, vel de quatuor m quaiuor *icpunuuiM, annis fingulis* celebrantes, per varia loca luarum juriididionum,&deCanatiium nofliz provincia , illuc frequenter ,quo vite necetTaria venalia , difficultate obtineant , declinantes, redores, & vicarios ecclefiarum , m locis, quibus hnjufmodi lua celebrant confiftoiia, iefliones , leu capitula, vel vicinis , fimilibus iumptibus onerant exceffive , ac fcanJali , & calumnia materiam fufcitant gravaminis .

Quod fi redores & vicarios ecclefiarum hutulmodi, diebus illis, fplendide non procurentur ad votum , ipfos laboribus vexantes, quatitis coloribus,& caufis confidis, infetlantgraviter & moleftant. Propter qua, & alias juftas cautas, pratentis ftatuimus deliberatione concilii , quod hujufmodi confiftoria finguli , feffiones, & capitula, in locis jurifdidiouum & decanatuum pra^iidorum......... infignibus , vel altem, in quibus vidualia communiter valeant (inveniri venalia, de catero celebrentur; quodque officialis, & exteri ordinariorum miniftij, iuonnn fumptibus dominorum ,tam in hujufmodi ^celebratione confiftoriorum, feflkmum , & capitulorum , quam in aliis ad'bus , quos pro fuis exercent dominis, faciant qua incumbunt. Citationes autem ad cofIfiAoria, iefliones, aut A capitula hujufmodi, in locis aliis , miam fuprius expreflis, celebranda , & proceffuj , quos in eis contigerit in pofteram fieri , ipfo jure , decrevimus *fore* nu l los, ac officiales prxdidos, Îro fuorum dominorum expediendis negotiis , nmutus exigentes , feu iplos , occafione non prrftiti fumptus hu/tifmodi, infeflantes, eo ipfo ab officio, & ingreflu ecciefia fufpenfos volumus remanere .

Item, quia epifcopi, archidiaconi,fft eorum officiales, & alii ordinarii, eorumque commifiarii, citationes primarias , pro corregionibus delinquentium, heri per redores , vicarios, feu parochiales facerdotes demandant , ipfis frequenter imponitur, quod (uper iis , quibus fit B citatio , confeflìohes citatorum occultas foro eccletjz eis perverfc revelant ; quapropter in ipfos icandalixatur turpiter , & illis extunc parochiani peccatum renuunt profiteri : (latuimus, quod hujufmodi citationes primaria, diâorum ordinariorum audoritate , ficndz per redores, aut alios prxdidos , dc cztero non mandentur , (cd fiant per officiales, decanus , apparitores^ & minifiros alios eorumdem . Si vero citationes hujufmodi primaria , rcdoiibus, aut vicariis, vel presbyteris demandentur, ipfis fuper iis parere minime teneantur ; led citationes ipfa primaria, fadx per eos , ac exinde fublecuta ccnfura , vei ptoceflus , fint ipfo jure itriiz & innanes.

IX. *Dt ifftrittriint.*

Cum apparitorum oneroia multitudine , qui nihil habent bouefti , iubditis excefliva gravamina cumulentur, dum archidiaconi locorum , in archidiaconatuum fuorum fingulis decanatibua , apparitores equitet , qui in decanatibus hujufmodi fub fe habentes alios apparitores pedites, cum garciooibus, ad malum naturaliter deditis incedentes, ad fumptus redorum,&vicariorum hujufmodi , ad quos nimis frequenter declinant cum ipfis diutine morantur , quibus etiam non contenti apparitores prrdidi , pecuniarum coiledas in quatuor anni capitulis generalibus , faciunt inter eos; agnos, lanam & garbas fuis temporibus colligendo , & non conferentes eifdem, per fas vel nefas , infeftari procurant, & malitiofe vexari . (Jnde prxfentis approbatione concilii ftatuimus , quod finguli noftri fuffraganei unum apparitorem equitrm habeant dumtaxat, pro dicecefibus eorumdem . Locorum vero archidiaconi noftrx provinciz, pro fuorum archidiaconatuum lingulis decanatibus, unum apparitorem, non equitem , fed peditem habeant tantummodo incedentem , qui cum redoribus , aut ecclefiarum vicariis, ultra nodem & diem unicam, fingulis quarterns in anno, fumptibus noo morentur, nifi per eofdem invitati fuerint ad mo- fc randum fpecialiter, nec in capitulis generalibus, colle&as in pecunia , feu alias de lanis , agnis, vel rebus aliis faciant aliquales , gratis cum eis data fuerint , cum gratiarum recipere valeant aâione . Quod fi plures contra hoc fuerint deputati vel eonun aliqui przmifla tetnere violaverint.* deputantes eoidem , umdiu ipfo fado ab officio & beneficio fint fufpenfi, donec hujufmodi amoverint deputatos , quos etiam ab apparitorum officio perpetuo fufpendimus ipfo fado.

X. A.

. A.........

ANNO CHRISTI

X. Mr *praptccutt niterit, /« rrcidive enntintutft, ftctadt vice recipiatur pecnnin » dT dt pine recipintit.*

Quoniam reus culpam non timefeit aliquam, cujus pcenam minimis exiftimat redimendam, nec pro hujufmodi.... noxius fubtrabitur appetitus, noflrzquc provinciz archidiaconi, & eorum officiale*, ac eorum fuperiores quidam alii cum eorum peccant fubditi, tam* clerici, quam latci, adulterando, fornicando, feu alias notorie excedendo récidivâtiones, & incorrigibiliter corporalem fir manifeftam, in aliorum teiro.em pcenam debitam fubeundam, pro pecuma indifferenter remittunt, adeo quod dclinquentes hujufmodi dicuntur - multi», ac fuoitMa criminum condudores, pecuniamque recipteTnes fic imburlantes hujufmodi, eam in ufu» pauperum, vel pias caufa» alias, non convertunt. Unde tam inter populares, quam inter jdScesecclefiafticos, fufeitatur grave Lcandalum, fit malum provocatur exemplum. Statuimus idcirco, quod pro delido notorio in recidivo continuato diutius, fecunda vice non recipiatur pecunia quovis modo, fub pcena reftiturionis dupli pecuniz contra hoc reoeptz, infra menfem poft receptionem ejufdem, fabricz catbedralis ecdefiz applicande , & iufpcnfionis ab officio, quam , taliter recipientes pecuniam , ejus duplum infra menfem doo reftituentes incurrere volumus ipfo faâo. In commutationibus pcenttentiarum corporalium pro pecunia, quam abfque magna fit urgente caufa fieri prohibemus, locorum ordinarii taliter moderentur, quod delinquentibus pcenitentias corporales Îraves, & pœniientias imponunt adeo excefiras, ut caufative & per obliquum, cogantur luas redimere poenitentias pecuniaria gravi fumma. Sed commutationes hujuimodi , cum faciendz m pofterum videantur, fie fiant modeîle, quod rapax non judicetur accipiens , fic dans ipfe nimium non gravetur, fub pœuis prçdidis fupertus annotaris.

XI. A> *alifnii ftti^ttnr ,*.td purgjmdum ft dt pttctit fibi objtlto , tnlrt decantturn in que maratnr.*

Item, licet quis purgari debet, ubi nofeitur infamatos, cum noftrz provinciz epifeoporum archidiaconontm , & aliorum ordinariorum , & miniftri Officiales, quadam, ut apparet, excogitata malitia , tam clericis , quam laicis fe purgaturos offerentibus de impofiti», extra locum jurifdidionum tuarum, in quibus eos * deliquifle. feu juritdiâionis loca remotiora & luralta, ubi non reperiuntur vidualia, & vitr neceffaria venalia, difficultate ad le purgandum , cum compurgatorum exceffivo numero ftatuunt, ieu prrfigunt , & ficut propter fatigationem expenfarum , ac producendorum compurgatorum ad tam remota loca difficultatem , redemptionem pecuniariam cogant facere innocentes, adeo quod aliqui eorum magis eligunt crimen, quod nunquam commiferant, confiteri, fit poenitentiam , quam non meruerint, fubire, quam fe & compurgatote* fuo» tot laboribus fit fumptibus fatigare. Propterea ftatuimus, quod de cztero, diffamati de criminibus, feu exceffibus, fit de ei* fe purgare volentes, de uno decanatu in alium, feu ad alia loca, quz inftgnia (uperius ordinata nullatenus protrahantur. Indicenda vero purgatione diffamati* hujufmodi, epifcopi, archidiaconi, & erteri ordinarii , aut cocum officiales, ultra vi. rnatsu», pro fornicttione, feu fimili crimine, pro graviore fiquidem, ut pro adulterio, vel majori, ultra xn. manus compurgatorum numerum non imponant , fub poena fufpenfioois ab officio, quam contrafacientes incurrere volumus ipfo fido. Illum infuper arcbidiacooorum, fic tuorum of ficialium, aliorumque ordinariorum deteftames abufum, quo a faccrdotibus, in fui* jorifdi&ionibus, celebraturi» Divina, priufquam id factant . certam dc cxceffivam quantitate pecunia exigunt liberalitarem, que facerdotes hujufmodi clerico* fua Domina inferentes in macriculi* de uno denario iolebat relpicere, exadionem cenfualem vt. denariorum, vel cie citer, illicite convertentes. Satuimus, quod de cztero, a diâi» faccrdotibus, ultra denarium unicum, pro quo noftrorum nomina regiftrentur, in prints admiffionibus eorum; ad celebranda Divina diâi archidiaconi, czieriqueordinarii, quibus fuper eorum miniftri recipere non audeant quovis modo, fub pcena futpenfionil a celebratione Divinorum, fic ingreffus ecclefi*, quam contrafacientc* incurrant quoufque duplum perceptorum hujufmodi fabricz ecclefi* cathedralu locorum per folvant.

XII. *Dt iu , inrficit ttci^fiefiitt poffrjd ptr t}itt tbtiatrt nituntur, pejftfferibnJ •a* caMKicr nntotii.*

Efurientis avaritir culcu» fie cupide fitim conatur reficere voluptati» , ut abjeâo rationis tramite, clerici quidam fas & nefas improbe permilccntes, ecclefiaftica beneficia patronatus archiepifcoporum , epifeoporum, abbatum, aliarum tam ecclefiaflicarum quam fzcularium perfonarum de pofTcfforibus luis plena; inhumaniter ambientes, ea quz temporibus longe retroa&is, figmentis vanis praetendentes vacafte, dum cathedralium, vel conventualimn ecclefiarum, ratione vacationis earum, ve) terrarum aliarum cuftodia fuerat penes regem, ad ipfa przfentari, vel fibi per ipfum confem procurant , licet poft prztenfas vacationes hujuftnodi a diverfis tantis temporibus poiTefla fuerint, quod vix aut nulla fit alicujus memoria caule vacationis deduâse ; quzeriam, quamquam falfiftimam, & quz nunquam fuffuit, allegatur , przfeotationem , feu collationem, fi per locorum ordinarios, vel collatarii non admittamur, hujufmodi breve regium , Qxare *ndmifii* , nuncupatum , impetrant conna epifeopos , dt eos implacitant , vacationem , non formam juris, & fa&i, fed jurifdiâioncm tamen, quarum conviâionem feculatis poteftatis abufus ufurpat indebite, in foro conantes dtftin&e fzculari beneficiorum hujufmodi poifoiTorcs non faciente* vel admittentes patres litem taliter agitatam, nec ordinariorum litteri», inftitutionc, vel collatione , ac induâione factis , in beneficiis hujufmodi fides adhibetur in curia fzcuhri. Unde accidit, quod eptfcopis, & alit», quos litem hujufmodi non afficit, nec auget periculum lites ipfas nullo modo, vel fegniter defendentibus, per przfentantes, & prclentatos, collatore, feu collatatiis, in foro (zculari jus evincitur patronatus, timoreque vano exeeutionis inducto, cum a foro fzculari feribitur epifeopis, quod przfentantes ac collatario* admittant hujufmodi , quandoque

•per fe,quandoque per alios juris ignaros,quibus JhquouoM 'iCC* committunt taliter pnefentatos vel collatarios admittunt, & fa locum viventis poffefloris per fententiam non amoti, de fado mflituunt ; flt in beneficiorum revera non vacantium poflettooibus inducunt , quin verius intrudunt, ft vitiofos confticuunt detentores, in animarum deceptionem multiplicem, & poiTeflorum juftorum tefionem enormem . •Nos adverius tante temeritatis excettis, pnefentis concilii prOvifione antidota , cupientes occuoerc.· ftatuimus, quod quicumque clerici ad dignitates, perfonatur, officia, vel pnebeo. das. aut alia beneficia ecclefiaftica queeuraque, plena & occupata; de faâo, fe prtefentari feu ea fibi conferri, per quofeumque de ctetero procurantes, direâe vel indirede, virtute brevium , *Quire w» admi/it*, vel, *qaare impedit*, fice. aut bmilium, tacite induâis brevibus, beneficiorum pofTefloribus, dc eis vacat rite non amotis, qua epifeopos, feu alios in faeculari curia protequantur, nifi de caufis vacationum pruteofarum, ad ordinariorum mandata , Inquiri faciant, At pofteflores per judices occlefiaftico competentes faciant canonice primitus amoveri, maporis excommunicationis lententium incurrant, ipio faâo, ft tamquam fic excommunicat) ad beneficia talia nullatenus admit* tantur, ied inhabiles ad ea perpeiuo cenfean. tu·. Si vero contra hate quifquam in occupato beneficio inftituatur, vel admittatur, de faâo inftituiio feu admitto hujufmodi omni juris effirdu eareat·' & quicumque fit inftituens, ve! admittens, jure proprio, vel delegato, taliter prtrientatum, vel collatarium, in obtento per alium beneficio, ipfius poflefloris fuficientl ais." " doritate, inforo eeclefi· fententialiter, primitus non amoto a beneficio & officio, tamdiu *noverit* fe fuipenium, donec beneficii pofleifori priori refarciatur, ut convenit, *omne* damnum. Et inftitutus taliter, vei admKfas, fi fe in occupato per alium beneficio, contra boc patiatur induci, cenfeatar intrafor, ft pœnas intrufionis, in conftitutione Otboboni que incipit, *Amoris proprii* , contentas, necnon alias a canonibus, ft fanâls patribus înfliâas, ipfo faâo , incurrant. Per premifla tamen non intendimus ordinariorum poteftati, qua beneficia ad ipforum collationem fpedantia, quovis modo, de faâo occupata, non de jure conferri poterunt , derogare, nec eorum collationes benefi. *çiorum* admittentes hujufmôdi coaf&are . Ceterum, ne in foro regio evincenti, jus patronatus adverfus alium, fua vidorta fit inutilis, fi icribacur ordinario, quod admittat prefentatum ab illo, qui jus patronatus evicit, ad beneficium hujufmodi, fi de jure vacaverit, fic de faâo non obfiftac canonicum, admittatur libere hujufmodi prefectatus: fi beneficium prediâum non vacaverit, illud domino regi, ft jufiitarits intimet ordinarios , excufando fe, quod, quia tale beneficium non vacat, ad pnefens nequit regium mandatum adimplere, prefentatuique per evincentem in foro fzculati contra ordinarium profequens, ultra in foro ecdefiie, ut praemittitur, facienda, fupradidas fententias, ft alias pœnas, ipfofaâo,incurrant. Jus patronatus vero evincenti licebit pratfentare, fi voluerit, ad beneficium hujufmodt pofleflbrem, ut fuum jus in pofterum habeat declaratum.

CONCILIUM LONDINENSE

Anno Domini MOOCXLII. celebratum.

JrfMidirw àx provinciale cencilimx boc anm Zandini habitam profert Anglican»/ coUcllor, In yto, ÇMaM^aaav errorem fnfpicor, raism, fwa nibil nobis ex qxo emendem»/ /appetit, ntrvnqne cmxilixm tjns fido ed hanc annnm edimur.*

ConftitUtioncs venerabilis patris, Joannis de Stretford, CantuarienGs archiepifcopi, editx anno Dom. MCCCXLII. die Mercurii proximo poft feftum fanûi Edward) regis & martyris, in ecclefia S. Pauli Londinenfi, in prxfentia comprovincialium epifeoporum, videlicet dominorum Radulphi Londonienfts , Rogeri Coventrienfis & Litchfeldenûs , Joannis Exonienfis , Roberti Saresburienfts, Roberti Ciceftrenûs, Thomx Herefordcnfts , Radulphi Bathonienfis, Simonis £lienfis , Thomx Lmcolnienûs, WIftani VVigornienfis , David Bangorenfis , & procuratorum ceterorum epiicoporum abfentium fufficienter comparentium tunc ibidem.

TITULI CAPITULORUM.

De pace ecclefia tf regni Anglia obfervanda , tf dc demmeiafietee facienda.

De habita tf honefiate clericorum, in tonfara èT veRibas.

j. De dimtjfionibm bénéficierxm eccl^fiafliceritm aA firmem.

De decimit tf oblationibus , tf impedientixm ptmit.

De fiiva cadna diurnanda.

6. Contre oblationei auferentet.

?. De dabitis inteftatornm folvendis, tfc.

8\. *De teftamenib, & bastis 'tefiatarnm, five tnteflatoreem.*

9\. *De langnidis in extremis fua bona in frandem alienantibus , tf procisrantibas*

10\. *Ne in vigilii/ mortxorxm fint iobonefia.*

11. De cclebrantibsss claxdafima matrimonia in ecclefiis, oratoriis, vol capellis.

II. De laicts impedientibas extentionem jieri/ eccltfiafiici fieri.

13\. *De cxcommmicatb incarcoratis, fine prolato ecclefia, nxllo medo liberandi/.*

14\. *De berbis tfarboribus in coemeterii/ crefccnti-*

15\. *De veolotieno fefmflri.*

16. De impetrantibus, tf dolofe profanentibas breve regiam, contra adver/arios, in alieni/ comitatibas.

17. De publicatione coitflitxtienxm facienda.

PRÆ-

ANNO CHRISTI

PRÆFATIO.

SPonfam Chrifti facrofanâam ecclefam, privilegio libertatis caelitus decoratam, quorumdam ambitiones illicite infeftarunt, Unde fanâx Romanae ecdefiz fummi pontifices, & principes fxculxres, & fpecialiter reges Anglic catholici &. illuftres, intra memoriam revolventes, quot plagis Ægyptii fuere percufli, eo quod populum Dei, filios Ifrael, typum gerentes miniftrorum altaris, fervituti indebitx fubjicere przfumpferunt, quodque oppreffiones & gravamina, quibus in Anglia libertas ecclefiaftica deprefla extitit & calcata, oppreflionum audoribus non przfumant *, fed ipfis inde non modicum fuz prodiit falutis periculum, & notorium decrimentum: ecclefiam Anglicanam quam plurimis libertatum, privilegiorum, & immunitatum praerogativis munire falubriter curaverunt: quia, cum ab adolefcentia flexibili ad malum, humana fenfualitas adeo morum fubverfionem in clero & populo fufeitavit, quod non fufficiunt provifa remedia, ut cohibeant noxios appetitus, &jura ecdefiz Dei fanéhc, ac libertates ipfius confervent illxfa. Nos Joannes, permiftione divina, Cantuarienfis archiepifcopus, totius Angliz primas & fedis apoftolicz legatus, invocata Spiritus fandi gratia, utile fore przvidimus, au&oritate concilii prxfentis, de fratrum fuftraganeonim noftrorum coepifcoporum noftrz Cantuarienfis provincix confilio & affenfu, circa remedia perverfis opponenda conatibus, ad vitia extirpanda, ac deformata in ecclefia, clero, & populo, reformanda, utiliter ordinare in ipfa noftra Cantuarienfi provincia, faturis temporibus obfervanda.

•/. rwepro- Gmt.

CAPITULA.

I. *Dt pace ecclefia tJ regni Angliet tifervanda, et de denuntiatione facienda.*

CUperius Dei munere reformatui, rex AnkJ glorum Edwardus, pacem Anglicane ecdefi« ac regni cupiens firmiter obfervari, nos, & ceteros coepiicopos didi regni olim litteris luis rogavit, ut communes malefactores, fit pacis ecclefia: fandr atque fur turbatores, & violatores, telones, necnon feloniarum manureatores, confpirstores, falfos juratores in affifis & juratis, coram juftitiariis regis, deferentes fcienter, filiarum querelarum alfamptores, manutcniorcs, & fautores earum, per quos turbationem, & pacis violationem, libertatis ac jurium ecclefia:, atque regni, in ipfo regno non ambigitur procurari, in fingulisdiceAcefrbus, ecdefiaftka axnpefcerentur cenfura: proprios deGderatss, pro fois gravibus in his exccfljbus, majoris excommunicationis fententia innodari, feu excommunicato* publice ounciari. Unde dos, pie mentis diâi regis imitatione laudabili excitati, atadaciam perfidorum buiufmodi oompefcere cupientes, omnes malefadores prediftos, taliter in pofterum, in noftra Cantusrienfi provincia delinquentes fcienter, prefenttsauâoritate conciti, majoris excommunicationis fententiam volumus 6t pronunciamus incurrere ipfo faâor quorum abfolutionem locorum ordinariis, feu, fedibus ecclefiarum cathedralium vacantibus, iis, qui jurifdidionem epifcopalcm exercebunt ibidem, preterquam in mortis articulo, refervamus. Cererum, ut hujufmodi delinquentium facinora eo amplius evitentur, quo ipfi delinquentes excommunicati foletnnius fuerint denunciari: hoc provinciali concilio approbante praecipimus, quod omnes & finguli malefaûores prrdiâi, in fingulis cathodralibus, collegiatis, & parochialibus ecclefiis noftrc province antedi&r, prima Dominica Quadragefime, ac in fello corporis Chrifti, & aliis diebus feflivis---^ foiemnibus, annuatim, excommunicati publice nuncientur in genere, cum intimatione refervationis predide.

II. *Dt habita, et btneflatt clerictrim, f» tenfam, tt vejübett.*

Exterior habitus, mores, & conditiones intrinfeCAS perfonarum frequenter oflendit. Et licet clericorum gcftus exemplum elle debet, fit informatio laicorum *t* tamen clericorum abulut, qui plus folito invaluit his diebus, in toniuris, veftibus, & ornamentis equorum, ac alus, abominabile fcandalum modo populo generavit, dum eccleftafticas dignitates, perfonatus, prehendas honorabiles, & benefioa curata obtinentes, in facris eiam ordinibus conflituti, coronamque * regni carlcilts & perfeâionis *ci*te indicium diftrare contemnunt, & omnium extentorum quafi ad fcapulas utentes diferimi-Dne, vetat, effeminati, militari pontis, quam du clericali habitu induti luperiorl, fcilicet brevi, ftri&o notabiliter, cum cxtplTive latis, vcllongis manicis. cubitos non tangentibus, fed pendulis, farrata, vel fendaio revolutis, & ut vulgariter dicitur, reverfatis, ac capucti cum tipcttu, mirx longitudinis, barbifque prolixis incedere, fit fuis digitis annutos indiffcreniet portare publice, ac zonisllipacis preciofis mirae magnitudinis fupcrcingi, burfis, cum imaginibus variis fculptis, annrllatis, bc deauratis, 0c ad ipfas patenter cum cultellis, ad modum gladiorum pendentibus, caligis etiam rubeis, etiam fcaccatis, viridibus (ocularibus, etiam roftratis, & incilis multimode, ac propriis ad fellas, cornibus ad colla pendentibus, epitoglis, ac docis farratis, uti patenter ad eram, comta fanSiones canonicas temere non verentur, adeo quod a laicis vix aut nulla paret diftinâio clericorum; unde profeflionis & ordinis fuorum prorogativa fuis reddunt demeritis fe indignos.

rooim. qui d»b<r« fide f*

Nos igitur butufmodi erroribus, quibus ut plurimum clericorum geftus, tam in magtftrorum, & fcholarium univerfitatibus, noflrac proviociz dehoneftis, contra exAunc obviare volentes: hoc facro approbante concilio, flatuimus & precipitous, quod quicumque ecclefiafiafti-

"fiaflica obtinentes beneficia noftre provincix, A ;n ordinibus facris potidime conftituti, veftes dc toniuram clericales deferant, fuoftatui competentes. Si qui autem clerici noftna provinciç publice incedentes in ea velle fuperion, brevi, vel ftrifta notabiliter, aut ea cum loogis, vel latis exceflive manicis, cubitos intoofis, barbifve prolixis, aut annulis fuis utantur digitis publice: alii quoque, quibus dignitatis ratione dc honoris, hoc congruit, fed io prymifi», vel aliquibus prpniflbrum fuperius expreflis, excefierint, nifi, infra fex menfium fpauuia a tempore commilli exceiTus hujufmodi, moniti fe correxerint, Bc efledualiter diftos dimittant ex* ceiTos, ecdefiaftica habentes beneficia, poft prrdiftorum lapium fex menfium, ipfo faûo B ab *officio* fufpcrifiooem incurrant, in qua fi per tres menfes fequentes Üeterint, fuis extunc beneficiis, nulla requifita monitione alia, fint ipio jure fufpenG, nec extunc per fuos. diœcc*fanos, quibus eorum abfolutioocm, prxfentis auftoritate concilii, refervatis, prius ab hujufmodi abfolvantur, quam quintam partem unius anni fuorum beneficiotum ecclcfiaftrcorum *per*folvant, per dioecefanos eorum, in quorum diœcefibus huiufmodi beneficia obtinent, pauperibus in locis beneficiorum ipforum degentibus, infra tres menfes poftea, fideliter erogandam: fic fi fufpenfionibus durantibus hujufmodi, Divinis, feu «dminiflrationi dictorum bcnchciorum fe ingeflerint, dc immiicuerint, ficut C prius, extunc didis beneficiis fint eo ipfo privati. Non bénéficiât! vero clerici, publice Bc communiter pro clericis fe gerentes, fi io iis excetTerint, nifi moniti, infra fex menfium ipatium, ie correxerint cum eftefru, eo ipfo fini inhabiles per quatuor menfes, ad beneficium ecclefiaflicum obtinendum: & prefer hoc, in umverfitatibut prediâis, Audio litterarum vacantes, Bc pro clericis fe gerentes, fi fe a prcmitfis eftedualiter non abiiineant, ad quofcunique gradus ecdefiaflicos & honores, in ipfis univerfitatibus, ipfo faftu reddantur inhabiles, donec fuis moribus atque geflu maturitatem exhibeant honeftatis (cholanbus competentem, falvis pœnis aliis editis qux ' hujufD modi delinquentes. Prxfenti tamen conftitutione nolumus prohibere, quin clerici agertw Ac patentibus fuper tunicis, alitermenfiburnuncupatis, cum manicis, competentibus locis, Bc temporibus oportunis;ac etiam nominantes pro eo dumtaxat tempore, in quo per patriam iter faciunt, breves & Aridas veftes fibi atfumere, flt illis uti valeant prout ei$ videbitur expedire. Verum cum fronte libera exteros arguere nequeant epifeopi, fi feipfos Bc domefticos propriores non corrigant in hac parte: ftatuimus, quod epifeopi nolfrx provincix, honeflatem, & tonfuram in vehibus Bc fupradiftis cçleris obiervent, & a fuis clericis commenfalibus faciant obfervari. Ad hex, quia parum valeret E jura condere, nifi eflent, qui ea executioni debite demandarent; difti percipimus audoritate concilii, ut locorum ordinarii, quibus de fubditorum exceftibus fpeftat inquirere, in locis fur jurifdiâioni (ubjeâis, per fe vel per alios, fuper his annuatim inquirant, At contra reos m hac parte conftitutionem prxfentem obiervent, Ac diligenti cautela faciant obfervan.

' <"«> <~ki, ju6nod|hu

III. *mit*

ANNO CHRISTI

Licet bone meroorix Othoboous, Br O'ho, qooodam Cedis apoftolica in Anglia legati, luis prohibere conftitutionibur curaviflênt, ne ecclcfiç laicis, vel clericis, ultra quinquenni, utn, tradantur ad firmam.' quidam tamen excogitato fraudis machinamento, noeiter contra eas, ac etiam conftitutiones illas fuas, ecclefias laicis, dc quandoque mulieribus, aut clericis, non obtenta diœcefanorum licentis, dimittunt ad firmam. Et ut figmentis fucata vt» ritas obumbretur in miniftris * fuper traditione hujufmodi ecclefiarum laicis ad firmam feâis, nomen clerici cum nomine laici contrahentis inferi faciunt, licet clericus nominaliter adjefrus contrahens non exiftat: prxfati vero laici, prxtexru firmarum hujufmodi, in ecclefiarum fic admifiarutn maniis & domibus,cum uxoribus, pueris, & familia fua morantur, tabernas in eis *publicer facientes, & inhoncfta* alia exercentes; unde fcandala pullulant, Bc fubrrahitur parochianonsm devotio, ac ecclefiis huiufmodi circa fua tura plurimum derogantur. Qpapropter, hoc provinciali concilio approbante, conftitutiouibos adjiciendo prediâis, (latuimus, quod quoriefctimquc beneficium ecclefiafticum nofiraj provincix, clerico dc laico ad firmam exnunc dimiflum fuerit, vel in miniftris * fuper "firmarum hujufmodi dimiffione' confeâis, nomen laici, cum clerici nomine, amodo inferatur, ut clericus fingatur fore firmatius, cum non fit; feu fi laici, fruâtu, Ac proventus. Ac redditus dimiflorum beneficiorum ad firmam, nomine fuo colligant, & eos direfte in ufus fuos convertant; hujufmodi contraâus non teneant, nec ex eis aliquid alteri obligetur, fed fic ex tvne hujufmodi beneficia tradentes, Ac recidentes ad firmam, terti® partis proventuum beneficii fic dimifti, vel çftimationis ipfius, fi ambo fint folvendo, pcena pleftj volumus, apponere * nomine clerici non obftaote. Et quia religiofi, Ac alti ecclefiafti. ea beneficia noftre provincix in proprios ufus tenentes, fe conftrtutionibus prxdiftis allerunt ligari :prçfentis concilii approbatione ftatuimus, quod fi ipfi beneficia hujufmodi, vel fuas, quas virtute appropriationum hujufmodi in eis decimarum Bc proventuum percipiunt, portiones, ad firmam tradiderint clericis, non obtenta diœcefanorum licentia, vel laicis quovis modo, feu aliter qualitercumque, prxfentisaut diftarum conftitutionum tenorem cxcefierim: pcena prxdiâa de extero percellantur.

c** laAru- COO- «Mati-. Or. in- *nu«*Mis- *c«rr.appo- te» Bo™.

IV. *Dt dtcimij & Mttitnihr, tf penu.*

Erroris damnabilis devio excecati, fuarum animarum excidia non devitant: dum frugum fuarum decimam folventes, pro labore, metestibus, ea minime computata, non abfque errore calculi, pro decima undecimam iolvunt garbam; contendentes, fe mercenariis de frugibus non decimatis, pofle pro autumnali labore potiflimi *, folvere autem decimationem, mercedem novi teftamenti Bc veteris imperium, contemnentes. Quorumdam etiam lakorum fuperftitiofa malitia noviter adinvenit, quod cum garbas aliquas décimales, non tamen lignatas, pro decimis tn fuis ferris dimittunt,

hu >l^ui4 rlvcrt

in

———«-in fervientes virorum eeelefiaftfcorum , garbas
çAjfïÇL aut res alias pro decimis fic dimittas , nomine
IJ4I 1 decima abducentes, & afportantcs, ut in iceleratos exclamant, eofque arreftari, vel acta* chart faciunt, ficut fures, ac ipfos, dc eorum dominos, propter afportationem , de abduâionem decimarum hujufmodi infeftant, dc multipliciter inquietant. Ipforum etiam alit, pro eo quo garbarum & forai feu rerum aliarum de* cimas per folum ducuntur eorum , viros ecciefiafticos, dc eorum nuniflros in foro iaculari
* *f* (rivaat implicant, & gravibus * fatibus, laboribus , dc
liuhM- expenfis. Alii preterea vias & itinera in prédis , dc a praediis, per que decimas afportent, feu ipfe confueverunt abduci, difficilia, dc per longos circuitus remota exhibent ,dc per eatantum decimas ducentes finunt tranfire,feu duci vehicula difficulter, contra ecclefiafticam libertatem. Quidam infuper garbas expofitas, dc fignatas pro decima, non permittunt a fuis terris abduci, quamdiu quicquam io illis de Madis remanet eorumdem , fed ipfas fcienter tolerant a luis, dc aliorum animalibus conteri dc confumi , ac circa decimatum praedationem , collationem , dc abdu&ionem earum , impedimenta multimoda inferunt, dc inferri faciunt , dc procurant, in libertatum dc jurium ecclcfiafticorum violationem , dc prejudicium manifolium, fuarutnque grave diipendium animarum. Nos igitur perverforum hujufmodi conatibus , dc auubus damnabilibus, falutari remedio cupicotn occurrere, omnes dc fingulos exnunc in pnemilfis, vel eorum «liquo, in noftra protincia excedentes, ac illicita fupradiâa , tel illorum aliquid fieri mandantes , feu etiam procurantes, oomineve fuo fada, rata & accepta habentes , quorum nefandis machinationibus , furi, leu juribus , & confnetudini approbata , ac libertati ecdeuaftice quicqusm lubtrahirur , feu alquid injuria, damni, vcl tnolcftia infer-
' i/χ.··Λ»»-iMΓ contra ecclcfiaflicam libertatem ,* concilii,
<*« *mtn»-* pronuntiamus vinculo majoris excommunicatio-
txcoiKilii. ni, iovoiri eorumque abfolutiooem dioecefanis locorum, praeterquam *in* mortis articulo , fpccialitcr refervamus.

V. *Dt frlve ttitte decimande.*

Quamquam exfolventibus bene decimas Deus frugum omnium abundantiam , & polTeftionutn promifEerit libertatem ! tamen dolentes referimus, quod nonnulli ooftre provincia , qui teflamenti veteris atque novi decimam de tuis Givis ccduis, & lignis arborum ccduarum exciiis io eis, circa qua minus, quam circa fru&us agrorum, impendunt laboris,decimas Deo & ecclefiis, quibus debentur notorie , propter hoc quod ipuu io preteritum non dederunt , folvere contradicunt; quia aftimant idcirco licere , quia legem moris de longa invaluifle coniuetudine arbitrantur, io dubium etiam revocantes quf filva cçdua fit dicenda . Nos igitur advertentes, quod fi fua portione fit ecclefia defraudate diutine, crimen propterea non minuitur, fed augetur, ac fames, dc penuria, omniumque rerum egeftas opprimunt hujofmodi decimas non folventes : htjnfrnodi declaramus provifiooe concilii , filvatn caduam illam fore, quod cu/ufcumquc exiftens generis arbo-
Hk<fccftaU-rum * in hoc habet, & qur etiam fuccifarur-
qnid. fus ex ftirpibur aut radicfcw reoafeatur : ac ex ea decimas, ofitpcdam reale nxfioifcmprjadialocclefiaftici vel parochialibus, vei matricibus ecclcfiis per- Afolvendam; nec non filvarum polfeflores hujufmodi ad prxftationem decimarum , cum cen* furs ecclefiaftica , fore canonice compellendos.

ANNO CHW5U *JO-

VI. *Centre eUatientt tutfemtei*

Immoderate temeritatis prafumptio , dum non folum alienum concupifcit indebite , fed manum extendit impudenter ad vetita, judicii rationem lubvertic, dc Divinam vindiftam vehementius provocat, quo aufu facrilego, a laici· irreverenter ecclefiafticis deputata ufibus contremantur. In multis autem partibus noftrç provinciae confiictudo, quam verius * jam ex-HkdcaftiU-erevit peffima corruptela ,dum oblationes faÒ·*^' Bin ecclefiis , capellis , aut in cujufvis earum particularibus ccemeteriis, ad altaria, cruces , imagines, feu reliquias exeuntes * in eis , per* til-iaceos occupantur illicite , ac in ufus varios ****** fuo arbitrio convertuntur: quamvis prohibitione veteris legis, panes oblatos filiis Ifrael,nifi Aaron dc-filiis fuis, comedere non liceret ; dc longe amplius in ecclefia , que fub Spiritus fan&i gratia, non fub legis umbra corulcat lucidius, Divinove intuitu in locis prxdidis oblata laici non contingent. Unde, prçfeniisdeliberatione concilii, quofeumque laicos , oblationes in ecclefiis, capellis, aut cujufvis earum porticu, vel coemeteriis, feu quocumque alto loco Divino intuitu fadas , vel facicou Cnoflra provincia, occubantes, auferentes , feu difponentes quovis modo , de ipfius pretextu , * etiam cum fui operis, coufuetudinis , above 'Lonumte-colore , nifi de confenfu ecclefiafticarum perfonarum , ad quas oblationum hujufmodi perceptio pertinet, dc ex caufa fufficienti , dc licentia per epifeopum loci primitus approbanda, eo ipfo maioris excommunicationis fcnicnfr® decrevimus fubjacere.

VII. *Dt iMtii ntefittertae ftivt^ir, ϋ* dr *It· fUntniù* «aa nuprdimd/r.

Statutum bone memori* Bonifacii, qtron- VMc ftp-ad _.dam Cantuarienfis archiepifcopi, pnedecefloris u noftri, circa bonateftatorum dc aferiptitiorum, alionitnque fervitis conditionis hominum ultimas voluntates, quod incipit , *Cnttrnm tentingit interdent* dec. a multis ia dubium revocatum , t noviter recenfentes , qnibufdam ad id additis, dt aliis ab eo fubtra&s , feu * verbis * f fub infraferiptis, decrevimus fic in pofterum firmiter obiervandum.

Catterum contingit interdum , quod clericis, aut laicis Diviho judicio decedentibus intefta-tts, domini feodorum non permittunt debita defanftorum folvi de bonis mobilibus eorumdem , nec in ufus uxorum fuarum , liberorum fuorum, dc parentum, vel alias , pro difpo-_fitiooe ordinariorum,bona prçdiâa, proca portione , quç fecundum confuetudinem patrie , defunftos contingit , permittunt diftribui pro eifdem. Alii liquidera aferiptitiorum , dc aliorum fervilis conditionis hominum , necnon folutarutn, dc conjugatarum mulierum , ac fua- t rum propriarum uxorum, vel etiam altorum, * impediunt, vei impedire procurant faâionem miuibm H. liberi reftamenti, dc ipfius exeeutiones , dt diftorum teftantium voluntatem ultimam, tam contra jura, quam confuetudines ecclefix Anglican® haâenus approbatas , in Divin® majeftatis offenfam , animarum periculum evidentem . Unde nos prrfentis deliberatione coo-

concilii, omnes & fingulos in his, vel eorum aliquo, de cetero delinquent», majoris excommunicationis fententia fore decrevimus innodatos. Teftamemis etiam coram ordinariis locorum, ad quos pertinet probare, approbatis, hujufmodi teflamcntonim probatio, & approbatio nifi politione laicalis feudi, fi id in teflamento aliquo legari contingat, nullatenus a laicis requiratur; vel impediant clerici vel laici, aut cujufvis conditionis homines, feu impediri procurent, quo minus teftamenta, voluntates ultime defun&orum procedant, & confequantur effêâum in his, que legari poliunt de confuerudine, vel de jlure. Si qui vero contra hoc fcienter venire przfumpferint in futurum, fciant fe, praefentis audoritate concilii, majori excommunicationis fententia elfe involutos: ac contra eos, & alios in przmiflis nequiter excedentes, tamquam contra violïtores, & perturbatores ecdefiafticarum libertatum, gladium fpiritualem decernimus extendendum»

Inhibemus etiam, ne cuiquam exeeutori te(lamenti cujufquam adminiftrare permittatur de bonis alicuius teftatoris, nifi prius fiat de didis bonis fidele inventarium, fumptibus funeris, & circa confe&ionem inventarii hujufmodi * apponendum, dumtaxat exceptis. Inventarium vero hujufmodi, locorum ordinariis tradi volumus, infra tempus eorum arbitrio moderandum. Et poftquam coram ordinariis, juxta morem, probatum fuerit reftamentum, non comitiatur aliquibus in bonis hujufmodi executio, feu adminiftratio a talibus, qui debitum admimilrationis fuz, poliant, & fi oporteat fufficrenter caveant, ac fideliter promittant, reddere rationem, cum fuper hoc per locorum ordinarios fuerint congrue requifiti»

locus meodotus

Item ftatuimus przlentis auftoritate concilii, ne aliqui religiofi, cujufcumque profeflionis exillant, fint exeeutores teftamentorum, nifi hoc de ordinariorum voluntate & licentia concedatur: & hoc quod de probatione contingente detnnâuin, in parochiali ecclefia jus percipiat coniuetum.

Statuimus prçterea, quod nullus executor liquid fibi applicet, vel approprier de bonis defunfti, cujus teftamencum exequitur, titulo emptionis, vel aliter, nifi quod fuerit fibi donatum a teftatore inter vivos, vel in fuo teftamemo vel ultima voluntate relidum, aiit pro ipfius exeeutoris labore, ordinarii arbitrio, fuit ordinatum, vel fi quod fuerit debitum a defundo, aut pro moderatis fuç adminiftrationis expenfis, fub pcena fufpenfionis ab ingreflu eeelefiç, quam contrafacientes incurrere volumus ipfo fado: cujus abfolutionem non obtineant, donec applicata, vel appropriate fibi fic indebite reftituerint, & eeelefiç cathedralis fabricç, cujus dcfunâus erat fubditus, duplum fic appropriatorum vel applicatorum fibi ipfis, folverint de propriis fuis bonis. Omnia vero & fingula fupradiâa mandamus, per fingulas ecdefias Cantuarienfis provinciz, bina vice annuarim folemniter publicari.

VIII. *De tefiamentis, & bonis tefiatorum, Jive tntefiaterum.*

its ecclefiafticorum quorumdam judicum noftrz Cantuarienfis provinciz, interiores oculos damnaue ambitionis improbitas exczcavft, quod exeeutores teftamentorum clericorum beneficiatorum, Ac aliorum cujufcumque conditionis hominum decedentium, de bonis ad hujufinodi teftamenta fpeâantibus, juxta teftantium arbitrium f prout legalis dt canonica linxit auâoritas, dilponere non permittunt: fed fic teftatw tium, & ab iotefiato decedentium, bona mobilia in fuis jurigiiâionibus habentium tempore fue mortis, que poft folutionem debitorum, in pias caufas de jure converti debent, ulurpant indebite; ubi ipfis, & *creditoribus exciatis, e»* quandoque diftritobunt, ficut volunt. Que plurimum intuentes, dum egritudinibus fatigantur, inecclefiarum fraudem, vddamnum fuorum creditorum, liberorum, & fuarum uxorum, qui & que, tam de jure, quam confuetudine, certam quotam diâorum bonorum habere deberent, fua mobilia, dum adhuc vivunt, multoties alienant. Si creditores, & alii fupradifti, debitis fibi carent, non abfque gravibus periculis animarum. Propter que ftatuimus, quod epifcopi, & alii inferiores ecclefiaftici judices noftrç provinciç, de bonis clericorum beneficiatorum, quos teftari polie confiât, de confuetudine regni Angliç, feu aliorum teftantium quorumeumque, prçterquam in cafibus exprefle permiflis, quovis quçfito colore, nullatenus intromittant: fed exeeutores teftamentorum ipforum permittant libere de eifdem difponere, necnon ab intcftato decedentium, folutis debitis eorumdem, bona, que fupererunt, in pias caufas perfonis decedentium confangui» neis fervitoribns & propinquis, feu alias pro defunâorum animarum falute, diftribuant, & convertant, nihil inde fibi retento: nifi forfan aliquod rationabile pro ipforum ordinariorum labore. fuerit retinendum, fub pcena fufpenfionis ab ingreflu ecclefiz, contra ecclefiafticos judices facientes contrarium, * incunere volumus ipfo faâo, donec dc pnemiflis fatisfcccrint competenter.

CHRISTI

•Dw/ quaa eo,·

IX. *De languidi/ in extremis fua ima in fratedem alienantibus, procurantibus.*

Cordis dolore concutimur, intuentes, quod in noftra provincia malitia, hominum excrefeente peflima corruptela, dum ecclefiarum prrlati & bénéficiâti clerici, aliique nonnulli laici, mortis vicine conjeâuram verifimilem obtinentes, univerfa bona fua, feu quotam eorum notabilem, donare inter vivos, feu aliter alienare poflint, adeo quod nedum ecclefiz, ad quarum, feu cancellorum, librorum, vel ornamentorum earum reparationem, dum vivebant, * fuerant, fuis excluduntur remediis, fed rex & creditores alii, quibus fic alienantes efficaciter tenebantur, fuis juribus, uxorefque & liberi conjugatorum, fuis portionibus, de jure vel de coniuetudine ipfis debitis, irrecuperabiliter fraudantur. Nonnulli affiftentes languentibus in extremis, hujufinodi alienationes, five confuluerunt, & temere procurarunt, ipfofque languentes confiliis & perfuafionibus perverfis a voluntate teftandi nequiter averterunt.* ex qutbus impediri teftamenti liberam faâionem, & ecclefias, ac ceteros fupradiâos fuo jure non ambigitur malitiofe privari. Unde, ptwfeftis deliberatione concilii, omnes & fingulos in noftra provincia douantes feu alienantes taliter bona fua malitiofe, feu fraudulenter, ac hujufmodi malitie five fraudis confcios, recipientes fic alienata in eos, & ad hoc dantes confilium, auxilium, vel favorem, majorisexcommunicatioob fenteoriam incurrere volumusipfo fa-

• leg. oMà«. ti fuerint, vel ΥMle

*/~*β** &*** ÜOOBI·

ANNO CHRISTI

faâo. Donantes infuper , & fua bona In ipfa A prorlncM taliter alienantes, propter fui gravitatem excefli», non obftante quacumque abfolutioneimpenfa apvçdiAa fententia» ecclefiaftica ca* reant fepultura· Cfterum ne probatione fraudis vd malitic ia hac pane, difficultas provifionem prefentem reddat inutilem: quoties aliqui bona fua omnia, inter vivos, quovis titulo alienant, feu in quantitate tam notabili , quod apparet de refiduo , ecclefiis vel creditoribus aliis de fuis debitis, uxoribus & liberis de portionibus fopradiAis, non pofle fatisfieri , ficut decet : alienatio hujufmodi per malitiam five fraudem eo ipfo fieri cenitatur malitic live fraudis probatione minime requifita.

X. *Ne ŕj vigiliû mertmrmi fient nbontjU.*

Quia fxpe, quod credebat conjeAura prodeffe, experimento inutile reperitur: idcirco quod credit obfervantia generalis opinione probabili, utile reputans, & poftea tendit ad noxam, rationabilem * imitationem admittit. Sane fervare fidelium devotio coofuevic, ut obeuntibus hominibus, vd mulieribus , ante corporum fepulturam noAumx agerentur vigilix, in privatis quandoque domibus, pro defunAis , ut illuc convenientes & vigilantes fideles, devotis preci* bus Deo fofis, intercederent pro eifdem. Inimici tamen fatellitis infidiis, quod falubiter cuftodivit antiquitas, fuperftitiofo errore, adeo in C fcurrilitatem nequiter eft converfum, ut in vigiliis mortuorum hujuimodi, negleAisorationibus, illuc conventiculx ineantur illicite atque fœdx, unde adulteria, fornicationes, & forts fequuntur, & alia perpetrantur cafualiter multa mala· Quiafiquidemmorbusifte, quaficomrounis invaluit, eidem adhibendam medelam ftatuimus, quod in noftra provincia, peraAis a viris ecdefiafticis mortuorum memoriis, *inhibent in privatis domibus, in quibus mortuorum corpora ufque ad fcpuliuram requiefeunt, frequencer de cetero non receptentur * ad confuetos populares, noAurnas vigilias peragendum defunAorum (propinquis amicis, & iis qui pfalteriaforfan dicere pro defunAis volqerjnt, dum-D taxat exceptis) fub pœna excommunicationis majoris, quam, totam prxmiflam vigiliam facientes hujufmodi, & receptores taliter vigilantium, non immerito poterunt formidare.

' *Cerrite*, Irmirk MMn, nem. *H.*

hibMM ne. *H.*

etaMgrigi. liMpenp»· *>"». Λ

XI. *De teleirmtilxj tlemdejiiitet mxtrixmux i» eccltfir, oreteriie, vel expellit,*

Humana concupifcentia, Temper ad malum procliva, quod eft prohibitum, frequenter id ardentius appetit, quam quod licet. Unde perfonx varix, qux propterconfanguinitatem, vel affinitatem, feu alia impedimenta legitima , tnatrimonialiter ad invicem de jure nequeunt copulari, multoties defiderant id de faAo, ut E fub matrimonii confueti velamine·, poffint carius * operam perniciofam & illicitam liberius adimplere· Qui fua fcientes impedimenta nota fore in parochiis, in quibus degunt, quia pa» rochiales presbyteros, propter hujufmodi impedimenta notoria, feu famam impedimenti vehementem, ad folemnizationem matrimonii inter tales, paratos non inveniunt ad loca remota, & pnecipue civitates, & municipia populo fa, in quibus prxmiflorum non habetur notitia, transferunt fe ad tempus, fit ftluc quandoque, bannis non editis publice, nec horis, ncctcm-

" *Ceer.* cm- ■e

ANNO

A potibus opportunis, aliquoties in -ecclefiis, aliquoties in cappellis, feu oratoriis, matrimonia inter ipfo» de faAo folemnizari procurant, & ibidem morantes, vel ad proprias partes poftea redeuntes, & ad invicem cohabitantes, ut conjugc», ·Aui* locorum ordinarii, & populares alii, pro timore vexationum & fumptuum, ipfos fuper illicita copula nolunt vel non audent impetere, feu eorum denunciando crimina pro» palare, illicite remanent copulati, in fuarum interitum animarum. Nos igitur hoc tam frequens vitium extirpare volentes, przfentis concilii auâoritate ftatuimus, quod exnunc matri· monta contrahentes, & inter fe folemnizari facientes, hujpfmodi impedimenta fcienres, aut B fufpicionem habentes verifimilem eorumdem ; facerdotefque, iolemniiationes matrimoniorum >prohibitorum hujuimodi, feu etiam laicorum, inter tamen alios, quam fuos parochianos, in pofterum facientes , direcefaoorum & curatorum contrahentium fuper hoc licentia non petita | clandeftinorum etiam matrimoniorum in eccTefiis, oratoriis, vel capellis, folemnizationi in· teseftentes , confcii prcmiflbrutn, majoris excommunicationis fententiam incurrant ipfo faAo; & quod quater, annis fingulis, in genere excomunicati publice nuncientur, pcenifque aliis contra celebrantes matrimonia bannis non editis, vel alias clandeftine ftatutis, a jure nihilo minus arceantur. Sive * quia conflitutio bone * C memoris Simonis, quondam Cantuarienfis archieptîfcopi, praMeceilbris noftri proximi, › que incipit, *Item fttix ex centrxéHhm &c.* juxta fuo· rum verborum corticem, opinione multorum , 'm>. , in fui fine videtur dubia, feu obfcura: ipfam*· *· conftitutionem reddere pro foturo cupientes itidubiam efle, flc intelligendain fore, hoc approbante concilio, declaramus, quod quivis facerdos faecularis, qui folemnizationi matrimoηii , extra parochialem ecclefiam, vel cappellam habentem jura parochialia fibi competentia ab antiquo, intereffe prcfumpicrit, poenam in ea latam fubeat ipfo faAo.

XII. *De lxicit impeiiextihtt extexiinem jitrii etelefaftici fieri.*

Accidit novitate perverfa, quod cum ecclefiarum praelati, de morum difciplina, peccatis, & excelfibus fubditorum nituntur inquirere , magnates, & poteftate» alie fzculares, officia impedire molientes eorum, inhibent laicis ipforum tenentibus, aut nativis, ne ad ordinariorum citationes, pro fuorum criminum vel excefluum correAionibus canonice fubeundis, quorum correâio & punitio ad ipfos ordinarios nofeitur pertinere , de confuetudine, vel de jure , aut pro teftamentontm approbationibus , infinuationibus, aut calculis de bonis defonAorum adminftfratis, per eos, feu compotis, & E aliis tcftamentariis juribus, extra locum fuidominii, veniant, aut comparcant coram eis. Et DC in locis fui dominii per prelates exerceantur, premitfi impediunt, & procurant nequiter impediri, fibique fuper his jurifdidionem ecclefiafticam exercentes, & fuis fubditi», pro eorum culpis & exceftibus, penitential corporales feu pecuniarias imponentes, ac ipfosfacere cogentes eafdetn, ficut ordinariis ipfis licet , aut pro pœhitentiis corporalibus, juxta modum excefluum fuis impolitis, redemptiones pecuniarias , prout jufte poterunt, admittentes, de & fuper extorfiombos cxccffivis, indiAsmur, ficque

ANNO CHRISTI il«·.

'que ind*i&a*tot attachiant, fle incarcérant, aut A fuper bis in foro fxculari eos fibi refpoodere compellunt, quibus mulâas pecuniarias, eaoccafione, in dido foro fxculari imponi procurant & faciunt indebite y pro libito voluntatis frequenter ; dc multf cum turmis & flrepitu ad judicia concurrunt ecclefiaftica, ac .judices litigantefque, feu habentes ibidem alia expedire , graviter fic exterrent, quod ecclefiaftica confunditur jurifdiâio, & opprobriofe officium prxlatorum fufpenditur, & nequiter impeditur, ac in culpam facile homines corruentes, dum pœna non reprimit tranfgreflbres, impunitatem fibi pœaalem nutriunt, dc antiqui boftis infidiis levem aditum prxparant, & frequentem.

Alii fiquidem multos, pro eo quod caufas , B & negotia in foro ecclefiaftico de jure vel confuetudine pertraâanda, ibidem contra adverfarios fuos manent *, necnon advocatos poftulantes pro cis, & procurantes; alios quoque miniftros ecdefiafticos & judices cognolcentes , fuper his indiftari, & attachiari, carcerique mancipari, & alias in foro fxculari multipliciter fatigari faciunt, & procurant; fuifque tenentibus & aliis ad forum ecdefiafticum, feu pro caufis, feu pro negotiis in ipfo de confuetudine & de jure tractandis, recurrentibus, fi iron defiftant, & in loro fxculari fuper iis litigent , imponunt fxpiflime graves mplâas, ipfofque affligunt, & vexant injufte, multimodis laboribus & expenfis. Alii vero epifeopus & C alios vero quocumque ordinariam habentes jurifdiâionem fuam in civitatibus, vel locis aliis eis fubjeâis, debite exercere volentes , vi, & fuper iis, qux (pedant notorie ad eofdem feu pro exeeutione jurifdiâionis ecclefiafticx, mandata fua licita & canonica deflinantes, exeeutionefque eorum debite exercendo, impediunt, vel impediri procurant injufte, ac nuncios mandata hujufmodi deferentes, & facere debite juftas exeeuttones volentes, capere, verberare, ôc male pertraâare injuriofe prxfumunt. Quidam etiam domini temporales, & eorum baillivi , bona decedentium ab intcftato in luis diftriâibus ad ipfos dominos prxtendentes fore , quamvis erronee, devoluta, ne per ordinarios bona D hujufmodi, pro folutione debitorum fic decedentium, ac in alios pios ufus, pro animarum ipfarum falute, convertantur utiliter, confenfu regio, & magnatum regni Anglix, tamquam pro jure ecclefiaflicaque libertate ab olirn extitit ordinatum, impediunt, in derogationem ecclefiafticx libertatis, jurifque, & jurifdidionis ecclefiaflicorum impedimentum, & Ixfionem enormem. Nos igitur, prxfcnti deliberatione concilii, omnes & fingulos, in prxmiflis vel eorum aliquibus delinquentes, feu prxmifla , vel eorum aliqua facientibus confenfum ad ea dantes confilium , auxilium , vel favorem , •ut ca , vel eorum aliqua in fuis fada negotiis , nominibus eorumdem , raca, vel accepta haben- E tes, hoc i aero approbante concilio, pronunciamus majoris excommunicationis lententia innodari, quorum abfolutionem dicecefanis locorum fpecialiter refervamus, & delinquentes hujufmodi quater, annis fingulis, in cunâis ecclefiis parochialiboa noftrx provincix Cantuarientis, ex* communicatos in genere prxeipimus publice nunciari.

XIII. *Dt HKenttnnnicntb incnrttrttif, fint prnbilt tcckfi*) nnllt nttdt bktrmuLii.*

Saeculi principes poteftatem recipientes a Deo, quod ecclefix facerdotes fuperborum cervicibus imponere nequeunt, folent ab ipfis terrore di* feiplinx, fux poteflatis gladio extorquere. Unde veneranda tradit antiquitas, quod fi excommunicat·, humilitatis gratiam, & reconciliationis afleâum, animo indurato arroganter abjiciunt, invocata regia poteflas in auxilium, tenetur cx debito rigore leveritatis rebelles hujufmodi compelcere cuftodia carcerali. Si˚contingit interdum, quod excommunicatis, etiam pro manifeftis oflenfis, ad lignationem pedatorum, prout confuetudo regni Anglix obtinet, captis, & carceri mancipatis, per breve regium demandatur epifcopis, quod (i capti, de liando & parendo juri cautionem accipiant, exhibeant ipfos, & quibus detinentur carceribus , faciant liberari. Alioquin, (i epifeopi hoc non fecerint, ficut ante debitam fatisfa&onem , nec poflint, *de *jure* tenentur ; vicecomiltbus aliud breve dirigitur, quod cautione hujufmodiab incarceratis accepta , ipfos liberent indilate. Suggefto infuper regis curis, licet minus veraciter, pro (ali excommunicato incarcerate, quod ipfe paratus efl mandatis ecdefwe obedire : man datur vicecomitibus, ut incarccratuqt hujufinodi excommunicatum , vel partium , adquarum inflantiam excommunicantur, non habita mentione, a carcere liberent & dimittant : ac quandoque, ut prius, fuggefto, quod incarcerati cxrommunicati fuerint, i pios curent celeritet liberare, nec proceflibus judicum ecclefiaflicorum , fuper caufa excommunicationis hujufmodi, fides aliqua adhibeatur; fed fic excommunicat!, in fupradiâis cafibus, ad mandata & prxeepta hujufmodi, indebite * liberentur. Propter qux ecclefiaflicorum judicum confunditur officium, ~~dum laici clave poteflatis~~ & icientia penitus deflituti, quos fic tenet obfequendi neceflitas, quod de his, qux ad jurifdiâionem ecdefiaflicam pertinent, ipfius cognofcendi, vel imperandi prohibeturauftoritas, falcem in meffem nituntur mittere alienam, excommunicatorumque fic liberatorum indebite communione nefanda, tam vicecomites, & bailin' Uberantes eofdem, quam ceteri populares, variique fideles communicantes cum libertatis excommunicatis hujufmodi, peflifere maculantur, & animarum gravia inde pericula cumulantur. Contra qux providere zelantes, ftatuimus, quod excommunicat! capti in noftra provincia, fic exeuntes a carcere, contra confuetudines & libertates ecclefix Anglix , ad eorum majorem confuGoncm & ruborem, folemniter in locis infignibus, pulfatis campanis, candelis accenfis , excommunicari publice nuncienlur, ac ipfis commercium, ad eorum commodum, & fidelium communio inhibeatur omnino, commuhicantefque cum eifîfem illicite, cenfura ecclefiaftica tamen deleta, acriter puniantur.

. Cjrr< & conr.

Hic aliquid d®'®.

XIV. *htrkif tf arkoribnt in cetnttttriit crefentikiu.*

Quia diutius fiecularibus legibus prohibetur, ne de rebus ecclefiarum difponendt laicis fit facultas, ufurpationts illius contumelia longe nofeitur depellenda. Quia quidam noftrx provincix ecclefiarum parochiani, fu* poteflatis ignorantes

tes terminos limitatos, feu arroganter potius non fervantea, arbores ac herbas, in ecclefiarum fit capellarum noftre provinci* coemeteriis crefcentes, fiue voluntatis arbitrio profternences, ac evellentes, feu metentes, prêter fic contra voluntatem rcâorum, fit vicariorum ecclefiarum & capellarum hujufmodi, feu cuftodum deputatorum per ipfos, eas fuis, aut ecclefiarum, vel aliorum ufibus, aufo facritego applicare nofcuntur; unde animarum pericula, contentiones, fic fcandala, graviter inter ecclefiarum prelatos, fic parochianos eorum quafi quotidie fofcirantur: prefentis auâoritate concilii declaramus, temerarios hujufmodi contemptores, majorum excommunicationum fententiis latis tam in conftitutionq, Othoboni, apoftolicc fedis in Angliam legati, quam in concilio Oxonicnfi, contra violatores ecclefiafticc libertatis, exiftere involutos, quos, poft ufurpationem io his de cetero faâam illicite, excctnmunicatosfore prreipimus rite fic canonice, publice nunciari per redores, aut vicarios, qui ecclefiasfuasoffenfas fenferint ex premiflis; ac ufurpatores prsediâos, in eorum confofionem fit ruborem, a communione fidelium decernimus repellendos, donec de praemiflis effcâualem emcnditn offerant, fic fecerint competenter.

,JO. 1

XV. *De violatione feqtuftri*

Frequens perverforum audacia, erigens rebellionis cervicem, epifeoporum, vel vicariorum fuorum generalium principalium fequeftra, ex caufis jnftis fic veris, in bonis ecclefiafticis, vel aliis in cafibus a jure permiflis, interpofita legitime, calcata reverentia, injufteviolareprç-fomunt: adeo quod eorum praecepta canonica illicite contemnuntur. Ut igitur taliter delinquentes a fuis exceffibus arceantur: prefentis ftatuimus deliberatione concilii, quod in diâa provincia noftra, violatores hujufmodi fequeftrorum, poft fic contra publicationem eorum palam faâam, in locis, quibus bona fic feque» flrata confiftunt majoris excommunicationis tententiam incurrant, ipfo faâo. Si tamen fequeftrum fuerit appellatum, fit fequeftratio hujufmodi legitime profecuta.* ea pendente, poffeffores bonorum fequeflratorum, fic alii, libere fic impune utantur eifdem.

ANNO CHRISTI

XVI. *De inepclrantibni, tf dolofe profeqnentibas breve reginae, centra adversaries, »V aiienit coeeeiiatibus.*

Dierum invalcicens malitia, qua mundus in deteriora jugiter labitnr, hominum mentes in apertam facit malitiam profilire. Unde noftra: provincie nonnulli, aliis malignari conantcf, brevia regia de compoto, feu tranfgreflione, fic alia, contra illos, quibus nocere deiiJeranr, ad extraneos comitatus, in quibus fui numquam adverfarii, fuerint, contraxerim, vel deliquerint ibidem, bonave adminiftrarint inibi cujulctinv que, fraudulenter fic malitiofc impetrare prsriumunt: fic adeo contra cos ignorantes clam profequuntur, ut illis, * quoniam ut lagantur, * vel forisbaoniuntur a regno. Unde cum procef-fus fit lentenlis, contra ignorantes taliter indefenfos habiti, a jure merito reprobentur, nec fit malitiis hominum indulgendutn: ftatuimus, quod quicumque clerici, vel laici, in noftra provincia, talia fubreptitie, fraudulenter, fic malttiofe de cetero, ut praemittitur, impetrantes, fit profequentes, facientes, procurantes, feu ad ea impendentes fcienter confilium, auxilium, vel favorem, aut ea rata habentes nomine fuo aâa, fententiam majoris excommunicationis incurrant, ipfo faâo.

* Hic «liquid deeft * im .a. prvknhuntur. II-» Sax»^a.

XVII. *Dt publicatione cenftihttamim facunda.*

Hujus autbm concilii conftitutiones, fic provifa remedia, praecipimus in noftra Cantuarienfi provincia, futuris temporibus inviolabiter fervari.* mandantes coeptfcopis fic fuftraganeis univerfis, ut ipfas conftitutiones per fe, Ac alios, ut jus exigit, publicent fic faciant publicari, ac in publicam notitiam deduci ad utilitatem communem; laudem, fic gloriam nontinis Jeta Chrifli, qui extirper vitia, fit plantet virtutes Ecclefi*, atque Regni Angli· gubernacula di. rigat, pacem tribuat, fic concordiam foveat, Amen.

Artbiepifcopt Cantnarienfit ordinatio fuprr boneftate elericorttm i» apparatu & etiam fuper falaria facerdotmet.

M«âfi iupp^ t-1· p- «s·.

Qlmon» fcc. diferetis viris commiflario noftro i)Cant. generali, officiali archidiaconi noflri Cant, ac omnibus decanis peculiarium jurifdiftionem, falutem, gratiam, fic benediftiooem. Dudum in provinciali concilio per bon* memori* dominum Johannem prtedeceflbrqm noftrum, London, celebrato, contra clericos tam bénéficiâtes, quam non bénéficiâtes, breves vefles fic exceflive longas manicas in foisfupertunieis obtinentes, ac quaedam alia illicite committentes, otdinatum fuiffe falubriter meminimus fub hac forma: exterior habitus, fite. — Verum quia humana fragilitas fetnper ad vetita libentius fe inclinat, & ea damnabiliter committere audaciori fronte pnefumit, quo fob perniciofr diflimulationis velamine tranfivit didtius incorreàa; ea propter didam conftituttonem ad fubditorum noftrorum memoriam fbvor care, fit eam plene exequi, eidemque quafdam declarationes fit adjeâiones (acere propter quafdam adinventiones inhooeftas, valde noviter exortas, quantum nobis immediate fubditt» concernere poterit, fub forma decrevimus infraicripta; ipfam namque conftitutionem honeftam nimftim fic falubrem fpecialiter approbantes, ipfam in qualibet fui parte volumus vim habere, fit fubditos noftros prcdiâos efficaciter coarftare. Et quia de facerdotibus non beneficiaria, diac, ant fubdiaconis non eft in eadem conftitntione exprefla mentio, licet fub clericorum non beneficfatorum nomine poflint in genere comprehendi; nec eofdehsfacerdotes, diaconos, fic fobdiacooos, propter gradum eminemiorem, quem obtinent cum clericis aliis inferioris gradus, quorum non eft concors confeflso, neque flatus, fi contra contenta in eadem conftitutio* ne deliquerint, fimili pcena convenit cohiberi, didam conftitutionem declarando, fic eidem adjiciendo falubriter de confilio peritoram nobis affiftentium, ordinamus, volemus fic ftatuimus; quod finguli faccrdotes non bénéficiât), diaconi etiam fic fubdiaconi, in noftra dicec. feu jurifdi&totubus noftris immediatis, etiamfi extra dicec. noftram fuerint ubilibet exifleutes, contra

ANNO CHRISTI *M>

Cr tra pcxmilTonim aliquoi^Kpoft monitionem infrjfcript. exnunc quomodoXbet delinquentes, nifi infra très mentes te corrrtennt, ipfo facto ab ingreiTu ecclefia: fint iùtpenfi, nec ab ipfa fufpenfione abfolvi valeant, quoufque unam marcam in ptos ufus, fecundum noftrum arbitrium convertendam, remori vel vicar, ecclefie, in qua celebraverint, five degunt, perfolvant ; rc&ores autem β(vicarii hujufmodi pœnam recipientes infra »2. dies infra dieee. ooftram, altas fi extra dkrc. noftram, & cum infra provinciam noftram fuerimus, nos infra rncnfem, dc nominibus delinquentium dc cuL parum circumflantns, quantum ad. eorum notiliam pervenerit, necnon de quantitate hujufmodi pœnr fic per eos recepte, a die receptionis hujufmodi tiumerand. reneantur reddere certiores, ut fic difponere valeamus, in quos ufus fumma hujufmodi utilius convertatur. In clericis vero aliis inferioris gradus teneat prxdida conftirutio robur fuum. Et quamquam dida conftrtutio clericis omnibus cujufcumque gradus itinerantibus indiftinâe brevibus uti veftibus toleret & permittat ; ordinamus tamen & declaramus, dc volumus, quod veftes hujufmodi non fint nimis ftriftr, nec etiam pet medium botonatz.; fed fint claufc defuper dc intenus fimiliter, vel faltem abfque botonts fciflç leuapertx, prout placuerit facienti, dc ficut olim fuerant, dc flatui convenit facerdotis : alioquin quicumque clericus in facris ordinibus conftitulus utens publice vefte hujufmodi bopnata per medium in toto vel in parte, duplum ejus, quod pro eo folverit report vel vicario fuo poft monitionem hujufmodi, dc lapfum trium menfium immediate fequeniium, in pios ufus, fecundum diferetionem noftram fimiliter erogand. iolvere teneatur ; quod fi infra menfem, a tempore, quo hujufmodi vefte botonata publice ufus fuerit, didam pecuniam folvere non curaverit, ab ingreftu ecclefix vigore pnefentium. Et quoniam dudum fuper falario facerdotum ordinationem quamdam fecimus, qu· haâenus tamen propter facerdotum avaritiam tam propter cariftiam dc temporis malitiam, nullatenus lervabatur ; tamen jam per Dei gratiam tempora in melius commutantur, dc bladorum, ac aliorum viâualium major abundantia fupervenìec, ut fperatur.- propterea diâam ordinationem exequi plenius cupientes, volumus dc ordinamus, quod omnes dt finguli facerdotes ftipendiarii, qualitercumq. dc ubicumq. infra notham dioec. fcu aliquam juriidiâionem noftram immediatam celebrantes pro anno jam pnefenfi, in quo fperatur ubertas amplior, defie dcinceps de falario fuo per modum, qui fequitur, conveniant, ordinent dc diiponant, ulterius ab aliquo fub colore quocumque nullatenus recep» turi : facerdos enim animarum curx prxpofitus, & intendens, ultra feptem marcas nullo modo conveniat feu percipiat quovifmodo ; nîfi alicujus parochir tanta fuerìt amplitudo, quod ejus labor de tanta fumma non poftit rationabiliter compenfari, dc fuper exceflu noftra pt«venerit licentia fpecialis ; fed diâa fumma, vel minori, juxta medietatem parochis cohtentetur. Stipendiarius vero alius quilibet quinque marcis ad plus pro fuo falario fit contcnlus^-ordrnatione noftra praediâa in exteris in fuo robore permanfiira. Contra vero eam leu hanc noftram declarationem in aliquo vcnièntcf ipfo faâo ab ingreflu ecclefi· audoritate prxfentium fint fufpenfi dt nos contra eofdem, cum nobis delati fuerint, fi in aliquo contemptores fuerint, aut rebelles, rigidius procedere intendimus; ut avaritia eorum illicita refrenetur, dc vos o/fic. dt decani jurifdidionum noftrarum immediatarum fimiliter in capitulis veftris de hoc fpecialiter inquirentes, dt delinquentes hujulmodi, fecundum déliât quantitatem ulterius, fi res exegerit, punire efficaciter non tardetis. Quocirca vobis in virtute obedientlac dc iφ pœna excommunicationis majoris, quam fi in exeeutione mandati przfentis négligentes fueritis vel remiffi, trina monitione noftra canonica praecedente, in perfonas vcftras proferimus, difiridius injungimus dc mandamus, quatenus conflitutlonem dc ordinationem prxdiâ. una cum didis noftris declarationibus dc adjeftionibus in fingulis ecclefiis, tam noftrx dioec. quam jurifdi&ionum noftrarum paedidarum vobis fubditarum, tribus dominicis, feu aliasfeftlvis, necnon trina vice in tribas capitulis, per vos, offre. vel decanos praedictos in quolibet decanatu extunc circa inftans feftum natalis Domini célébrant!. publicetis palam, publice, dc diftinfte; cuilibet reâori ac vicario didam conftitutionem non habenti, veram ejufdem conftitutionis noftrarumque ordinationis prxdiâxdc prxfentis declarationis copiam facientes infra fex dies, a die requifitioois vobis faciende continue numerand. Moneatis infuper trina vice in finguhs capitulis dc ecclefiis pnediâis, ut finguli tam bénéficiait, quam non bénéficiât! omnibus dc fingulis, ram in diâa conftitutione, quam in pnefenti declaratione noftra expreflis, quantum eos concernit, humiliter pareant, & ea devote adimpleant infra terminos cis in hac parte limitatos, fub pœnis dc cenfuris in eifdem conftiiutione, ordinatione, dc declaratione plenius defignatis,- monitionem autem veftram, cnm modo, quo pnemittirur, publice & generaliter faâa fuerit, finguios nobts fubditos fic efficaciter arfeare volumus, ac fi faâa foret ipforum cuilibet nominatim. Et quid feceritis in pr«Emiftis, nos infra quindenam a tempore publicationis hujufmodi, una cum pnefenti mandato curetis diftinâe dc aperte reddere certiores. Dat. apud Maydeftan. 3. ealend. Nov. anno *1353.* dc confecrat. noftr. * quarto.

quinto, a

CON-

It,». CHRISTI

f, CONCILIUM ARMENORUM

obje&i Armenis in likelb errores cendemnaxtur, eorumque fibs amplius declaratur,*

Anno H4*. celebratam.

Ex EIS. codice Hkliotkeca ngia.

OBSERVATIO PRÆVIA P. MARTEN E.

AUèn-Mirt.^^ÜH, *Leo rex Armenorum, miffs ad BcmdiHxm papam XH. legatis, auxilium ai r» pofiulnffet*
Mbl. n*' *adverfut Sarraenos, a quitus graviffimas clades acceperat; refpondit pontifex nullam ak eccle-*
Vw. Mon. *fi* Romana opem efle fperundam, nifi prius Anxntntn oopuli, quikus infeHi erant, errores penitus*
PHI. *dignorum acceperat relation, «m pauca apud eos pravaluiffe prava dog-omnia erant procidenda. FoBa quippe diligenti tnquifitiom, interrogatifque Armenis nomullis, atque aliit viris prodis, qui aliquandiu ŕj Armenia erant converfati, errorum likeSum collegit ampiifjimum, fw nd regem et patriarcham miffe, mandavit, xtgmerali tofini regni congregate concilio, odjeiios errores emendarent. Likellum illum, qui articulis decem et feptem fupra centum confine, nd annum 1341. edidit Odericus Rninnldni, uki okfervat Leonem regem gra. viter tniiffe regnum fuum en foeditate inquinatum; et Armenot ut Earetim apud fedem npofioiienm fuiffe traduUo/, Donieiemque monachum ejnt juffu nd cxcufandet Armtnoe cemmtntarixm edidiffe, atque nd Besudi&am papam trnnfmififfe. Juflit proterea Leo generale fui regni coadunari concilium, râ fa· okjedfi fuit emrei damnarentur, et fidei retia pukhco tefiimonio redderetur.*

Ada concilii illini, fen refponfioms nd fingnla okjettorum errorum capitula, ex mf. c. kill, reg, kic exhibemus, in quikm Xfi purgare fe Armeni tentaverunt, non omnino tamen apparet illorum fides i omnibus illibata. Quapropter qui Benediilo XII. fierceferat Clement Popo VI. novor nd eos anno J346. direxit nt&iot, mi finguiat fidei Chnfiiuno articulet credendos ,, atque traditiones ecclefia Romann deferrent okfervandas, ut ex bac difrimtu épigraphe, qua od calcem regii ceiicii legitur.*

Anno Domini MCCCXLVI. d· mente aprfÜ icrtpcom fuit hoc opw per me fratrem Johannem Det gratia epifcopum Sutrinum, Quando de mandato Domini noftri pape debui mitti ad gentem Armenorum, ad portandum eofdem articulos fidei & traditiones Ecclefuc Romane in ?uo continentur t. articuli fanA* Romanas ecclefia:, ad quos tenetur omnis.fidelis catholicus, ine quibas non eft falus; quos dominus BenediAus XIL difpofuit mittere antediftis. 1. Errores Armenorum cum rcfponfionibus eorum ad colorandum ialfitates contentas in diftis articulis convocato eorum generali concilio. 3. Impugnationes errorum prasdiftorum au&oeiiatibus *Ucrx* feripture & rationibus. 4. Errores Grrcorum cum impugnationibus eorum, y. Errores Jacobttarum cum impugnationibus eorum*

Sutrinus tamen epifeopus ad Armenoe non videtur prifeAus, fed allot mifit Clemens Intemuncios, fcilicet Antonium epifcopum Cajetanum, tt Jeannem eleffum Coromufem, quos defigunt i ca, quam ad Cntholkon Armenorum fcripfit epifiola, apud Rajmaldxm ad Annum j 340. num. 6.*

ACTA CONCILII.

IN nomine, in gloria Dei Patris, A Filii,A & Spiritus fanfti. Arnen. Anno Incarnationis Domini MCCCXLII. honorabiliftimus pater dominus Renediftus XIL fanftiflimus pontifex Romanus mifit ad ecclefiam Armenorum libellum unum de erroribus, quos errores dicebat fe audiri(Te ab aliquibus detraftoribus eccletir.· ideo paterna pietate rogabat Catholicon (a) & regem Armenorum, petendo ab eis, ut cum fynodo antiftilum ecclefic Armenorum fuprakriptos errores prxdifti libelli audirent, cum examinatione condemnarent tamquam inimicos calholicK fidei, ut fides orthodoxa cathol- ec. fine quoeumaue errore teneatur, praedicetur, & colatur, & ia partibus Armenorum, ficut in ecclefia Romana. Ideo ego dominos Mekquitar, quamvis indignus, tamen providentia divina Catholicon omnium Armenorum, de voluntate & confenfa gloriofi domini Conftantini gratia fic eleftione Det regis omnium Armenorum, venerabilium principium ejus, flt diligentium Chriftum; etiam cum confilio & adjutorio omnium epifeoporum, magtftrorum, abbatum monafteriorum, aliquorum aliorum ecclefiafticorum virorum idoneorum qui funt hi;

(a) 4« »P*1 AmcM· Cttholkoa explicit Jaeata · Vinhco U Hift. Hierofol. c. ,1. *Hnlem,* Inqult, *fraJIAI ~^»eu> frl»atea,* Calboftttn areettaxt, tul nm tomme Omore O- reuereutla, m»w> - lw'*«w *ufe*r od imx*· durl popa oOedium.* U«fa & · Gutlklmo Tyriu L «».<;. 1*. dlcitur; Mur/iwt *.Awnenm*

>>
ANNO cW^rr ',o

Archetpefeopt,

Dominus BaGlius Siffi,
Dominus Vartan Tarfenfis.
Dominus Stephanus Ananarfenfu.
Dominus Marchus Cxfarex Cappadoci*, -
Dominus BaGlius IconienGs.
Dominus Simeon Sebaflienfis,

Epifcopi,

Dominus BaGlius de *Partepert.*
Dominus Gregorius ^Uiancnfis.
Dominus Johannrs de Leace,
Dominus Ntries CampantenGs.
Dominus Johannes de iWa/Ariar.
Dominus Gregorius Germanipenfis,
Dominus BaGlius Augurienf*.
Dominus David Taronenûa,
Dominus' Daniel de Themefca.
Dominus Stephanus Tra*pila*neniis.
Dominus Paulus Coquanenb*.
Dominus David Camando,
Dominus Gregorii* *Mafgacim.*
Dominus Metrobus de *Surtaxant,*
Dominus Gregorius *Tartum,*

Eptfcofi voro mellatcnfes funt ifti,

Dominus Johannes.
Dominus Cooftantinus.
Et alius Dominus Johannes
Dominus Stephanos,

Et epifcopi do curia CctMiom,

Dominus Sergius.
Dominus BaGlius.
Dominus Gregorius.
Et publicus notarius dominus BaGlius.

Et magiflri ecclfia funt ifti.

Daniel de ordine Minoi um leâor Sifli,
BaGlius leâor de *Sdageguar.*
Johannes magifler domus catholicOn.
MagiGer Stephanus.
Magifler Nerfes de *Pofenent.*

Et Motes monafteriorum funt ki.

c Johannes abbas de dfpwr.
JCarabet abbas de *Cirorim.*
Thoeas habbas de *Moifmoi.*
Stephanus abbas de
Juhannes abbas de *Prior.*
ConAanlimM abbas de *Lefmat,*
Heiabiet abbas S. Romani.
Johannes abbas de *Kaficoyn.*
1 eon abbas de *Quemerquecon,*
David abbas de Perger,

De ordine facerdotum idoneorum funt ifti,

Leon archipresbyter palatii regis.
Jactibus archipresbyter SiG, & alii facerdotes.
BaGlius archipresbyter dc Athana, & alii facerdotes.
Deodatus archipresbyter de Tharfo, & alii facerdotes.
Conflantinus facrifta, etiam iacriflx majorum ecclefiarum.

A Conflantinus de fanda Sophia> & canonici ejtrfdem ecclefix. *'**''*^''
Johannes de fanda *Etkennatine,* & aliqui canonici rmidcm, ecclcfie.
Congregati infimui legimus dc audivimus libellum errorum & fallitatum, quem in omni parte Gu examinavimus, ft feparavtmus veritate$ orthodoxa; fidei & facramentorum fande ecclefix a falfis & variis erroribus, quot nobis impofuerunt, Gcut quemlibet in articulis errorum ubi memorantur, manifeftamus piifluno & facratiflimo patri noflro domino Clementi Cp* Romano, fucceflori prxmemorati domini nedi&i dc apoflolice fedi ejus. Scilicet fidem & facramenta fanda, fecundum ritum & mo-
B dum, fecundum quem habuit ecclefia Armenorum, & nunc habet ft confitetur. Et errores aliquorum Armenorum, que quandoque demanaverunt, tamen a nobis non recipiuntur, fed fpernimus femper ft condemnamus errores heretieorum alienigenarum, quos non tenuimus, na habemua, ft quos alias non audivimus, quos falfe nobis impofuerunt, condemnavimus omnes cum anathemate, ficut femper apud vos anathematizati lunr. Et hec patent in praefenti libello malorum, in cujus principio dicit hoc.

Et primo, feed *olifui entifui mugiftri Armenoricm dixerunt 9 pradieavermt,* yuad *Spiritus fanflns procedit e Filio, ficut 9 λ Patre.*

RESPONSIO, Verum eft hoc, quod quamvis valde parum habeamus fuper ifta materia,
C tamen in aliquibus locis iavenitur in fibris noftris proceflio Spiritus a Filio Gcut * Patra, Gcut in oratione Pentecofteo, qu* omni anno communiter legitur in tota ecclefia Armenorum, ft oratio dicit fic; *Qui es, Domine, Dominue virtutum, 9 Deus verus, fons luminis,* d* *in te procedent mfcrutadilittr ex Putre t> Filio, miraiiisa operent Spiritupfanflus,* Et S, Cynlliu dicit; *Nectffe efl Spiritum Filii confiteri effi egentia, fuie ficut «i ipfo eft fecundum egentiam, ad creaturus oi eo migus renovationem operetur;* & fimilia · Sequitur,

Sed a fexcentir 9 duodecim annis citre, me giftri* 6* *prélati, 9 alii Arment de major; Armenie, dimiferunt prodicere 9 dicere, quod Spi-*
]*britsu fanflus procedet a Filio ficut o Petre, fuie in diEio tempore facium fuit concilium apud Armions, xhi jierent Catholico*, epifcopi 9 megiftri Armenorum 9 patriarcha Affyriorum, et iU determinaverunt, qmd dc cetero non diceretur opud eos, food Spiritus fanflus procederet o Filio ficut et e Pyre, et condtmnoverunt ontifuet deflores Armenorum, qui fuerunt ente difleem conc.Eum, eo fued dixerant et doeueront food Spiritus fonflns procedit e Filio, fient o Patre; perfecuti funt incarrtrando eos et m vinculis ponendo; et fic apud Armemr nullas audet hoc dicere vel docere, nifi feli iUi, fui rnoeiti faut fanda Romana ecclefia,*

RESPONSIO, Hsk omnia funt verba çon-
*> fuGonis noviter inventa, ft abfque veritate, Iuoniam fi tale quid inter Armenos fufflet aftumde prœcflGone Spiritus, tunc vel per libros, vel per fucceflionem perveniflet ad nos, quod tamen numquam audivimus, ft quod fupradida non funt vera duplici ratione maniieftamm. Primo, quia dicitur m primo articulo. Er fic apud Armenos nullus audet hoe dicere vel docere; fed nos oftendimus in prima parte hujufmodi articuli in oratione Spiritus fanâi, quod per totam ccclefiam Armenorum Spiritus liinâus pi«-

er prrdicinir, ut dicitur, procedere a Filio ficptA —fic a Paire. Secundo, quia dicit, quod ia con-. Chr kti '"° er,t patriarcha Aflyriorum ; & in ter- itv "° an'culo diai(, quod/in dido concilio condemnarerunt concilium Calcedonenfe ; fed concilium ubi invenitur fuifle patriarcha Affyriorum fic contra concilium Calcedonenfe, illud eft concilium Manafgardenfe, dc ibi non fit metio dc proceflione Spiritu*. Ergo falfum eft quod dicunt. Item, fciendum c(k quod quando proce(fio Spiritus fan&i determinata fuit a FHio ficut a Patre per ecclefiam Romanam, quatnvi* Greci contrarii fuerint, tarnen magiftri Armenorum cum fynodo receperunt, ficut invenitur apud nos in hiftofii*, quae funt in majori Armenia; fed nomen pape qui m>f<t, manifefte non habemus; & in minori Armenia, tempore regis magni HECON, & catholicon dom. CONSTANTINI, GREGORIUS papa mifit legatum, flt mandavit per epiflolam dicere & confiteri Spiritumfanàum procedere a Filio ficut a Patre, dc ipfi cum concilio receperunt, & confirmaverunt, & miferunt in Oriente, fle illi etiam receperunt flt confenferunt ; fed poft tempora unioni* noftra: cum ecclefia Romana, magis declaratum fuit fle difperfum in tempore ESIN regi* flt domini CONSTANTINI catholicon. Illud vero quod dicunt, quod de novo uniti ecclefir Roman» dicunt proteflionem a Filio ficut fle a Patre, verum eft. Sequitur.

Et fiquandoqm invenitur m librit eorum, quod Spiritui-fanttus procedit n Filio, hunc proctffionem Spiritut-fantti intelhgunt de ejut proceffiom temperali nd fanEtificandam creaturam, non de proceffiom ejut aterna, f«a proceffit aeternaliter e Petre èX Filio in effit perfonali.

RESPONSIO. Et hoc etiam non eft verum, quoniam ubi in libris noftris invenitur Spirituslanâus procedere a Patre fic Filio, vel fpiritualiter, vel una perfona, ubi verba non afpiciunt, nec dirigunt ad creaturas, fed ad perfonas Patris fic Filii, tunc illam pro «terna proceflione inreftigimta, ficut in oratione fuperius; fed quando datur vel mittitur Spiritusfaoâus a Filio ad creaturas renovationem operari flt lanâificare, tunc illam tntelligimus pro temporali *ejus proceflione: ideo* non bene dicunt :

Item, quod Armeni artieuhem fidei m fymMn pqfitum de Spiritufantto fit pronuntiant; Credo in Spiritum-ianâum, increatum fle pericâum, qui locutus eft in lege, fle prophetis, flt in evan£diis, flt defeendit in Jordane, flt praedicavit in apoftolis, flt habitat io fandi*. *Huilent mentionem focientet, qmd Spiritut-fanfiui procedat a Petre y vel a Putre tf Filet.*

RESPONSIO. Scieodumeft, quod *increatum & perfe&um* addiderunt fanât patres contra hçreticos, qui creatum flt imperfectum Spiritum dicebant. Et illud quod dicit, quod nullam mentionem faciunt in fimbolo, quod Spiritusfandus procedat a Patre , UCC a Patre dt Filio, quamvis in aliquibus locis ex defeâu feriptornm dt ex negligentia perlatorum invenistur, ficut dicunt fupra; communiter tamen invenitur in libris, dt fic dicitur in ecclefia Armenoram , <7 *m Spcritum fanfium, qui n Petre emanat.* Et poftquam ecclefia Armeoorum uniA fuit eum ecclefia Romana, dicimus manifefte dt docemus Spiritum fan&um procedere a Filio ficut a Patte. Sequitur.

Quando tamm itÿmt evatngtUum Jebaunit, «dt *dicitur , qmd Parmlihu 'procedit e Putre, hoc dtcnnt* 6 *cmfithtur.*

RESPONSIO.' Verum eft hoc. Sequitur.

Sed multi ex eit negfint food Spiritui fenElnt précédât u Filio. Et fi olivet hoc credent, tumen non euJrnt hoc meniftftt dicert.

\ RESPONSIO. Numquacn invenimus, quod ecclefia Armenorum contraria fuit proceflioni Spiritusfan&i a Filio, vel quod non aufa fuerit confidenter predicate, maxime nunc; quia unita .eft ecclefix veftre, licet membra Chrifti non fuerint fine aliquibus adveriariis. Sequitar.

Licet in concilio Celcedonenfi non fuit dettrminotum expreffi , quod» Spiritui fenEtui procederet • Filio ficut tJ a Petre , fed hoc fuerut determinatum in caneHiit Confiantimpolitam & Epbtfim·, quod tumen concilium Cukedonenfe epprohevit determinationem in diflit cencilili prioribus, ideo reprobando ditium concilium Calcedonenfe , difli Arment reprobaverunt diiia concilia, qua per di-Eium concilium approbata fuerunt y infer qua erat, quod Spiritus-fenEtui procedit a Fiho ficut & a Patre.

RESPONSIO. Concilium Calcedonenfe aliqui de Armenis non propter hoc reprobaverunt , quia recipit Conftantinopolitanum fle Ephefinum concilia, etiam determinata in eis qu» Armeni univerfaliter recipiunt fanfta flt orthodoxa cum omnibus determinationibus fuis, dc feftivant omni anno in memoriam eorum, qui non reprobaverunt concilium Cakcdonenfc; propter hoc fuit, quia ab aliquibus malis ÔC fallis feminantibus turbationem in ecclefia , quôs abhorret Spiiitus-fanftu* , diffamatum fuie apud Armenos, quod fanàumflc gloriotum concilium Calcedonenfe recepit hzrelcs Ncflorii; ideo crediderunt aliqui Armeni ignoranter errantes, flt reprobaverunt fandum concilium, dt nefandum judicaverunt. Et caufa non recipiendi Leonem papam fuit duplex. Primo, quia in J[uatuordecim capitulis epiftolc fuas, quam mitt ad fynodum Calcedonenfem, invenitur hoc verbum : *Verbum caro fefium efi,* dT *tabernaculuvit in nebit,* ficut in lingua noftra eft tranD*latum: apudvo» vero quomodo invenitur Ignoramus. Er hoc reprobant Armeni . Secunda eft, quia erat caput fic celebratur concilii Calcedonenfis; fed aliqui perverti, qui diffamaverunt concilium Calcedonenfe, dixerunt ipfum habere errorem Neftorii : fimiliter flt capuc concilii, B. Leonem, quem nos fandum reputamus fimul cum concilio, dc docemus ignorantes .

Item , quod in di&o concilio condenmaverunt tmeilinm Calcedonenfe , ex *eo principaliter , quod in ditto concilio Celcedenenfi erat determinatum , quod in Domino JESV CHRISTO erant dmt natura , humana fcilicet iT divina , & unica perfona fufâlenj in duebut naturit ; & in ditto concilio determinaveruntiqmd ficut in Domina JESV CHRISTO erat una perfona , ita erat una* Mtu-*^a divina, & una voluntas una operatio ; tJ ^·anathematiuuvermt dicentes contrarium , flr illos* yai *contrarium dicebant perfecuti funt, eot incarcerando , <* yvZµ '19 , D morti tradende , in ditto etiam concilio condemnaverunt B. laonem papam tj epifiolai tjnjy* pui *miferat nd concilium Calctdomnft tf nd Flavianum patriarcham Cenflantinepolitanum, in quibus B. Leo fcripferat ,* m *Donum JESV CHRISTO erant dua natura , êT «m perfona , duo voluntates & dua opcraliomi.*

RESPONSIO. Sciendum eft , quod cocci*

um Manafgandenfe fsftum fuit contra Arme- A rant tuti ex eis io infernum , etiam propter [redacted] I
——'——nos illo», qui a tempore ESDRAS catholicon a&ualia peccata fua , ücut de Dathan dc.Abi- .ANNO
cut^r u^ue tuoc receperant conditura Calcedonenfe ron, ut habetor num. 1. propter inobedienti-
C7/, flt determinationes ejus,ut manifefte invenimus am fuam, & non propter tranfgreflionem^primorum parentum defeenderant vivi in infernum, & caufam condemnationis Calcedonenfis concilii pofuimus in fecundo articulo, quod Annent illi, qui reprobaverunt concilium Calcedonenfe, propter hoc fuit , quod divulgaram fuit , îuod recepit harefes Neftorii · Sed poft hoc ueruot duo concilia faft», unnm in Sifio per dominum GR.EGOMUM , fecundum in Adana per dominum CONSTANTINUM , contra diAum concilium Manafgardcnfe, qua fine
X comparatione erant lotamniaca 4 quam Manafgardenfe concilium . Et in cooditir Sifii & Adanas determinatum fuit contra determinatioiies Manafgardcnfis concilii, fcilicet recipere concilium Calcedonenfe & determinata in eo per fanâos patres , qui propter duas naturas , voluntates & operationes Qirifti Domini determinaverunt taliter ficut fuerunt in Cbrifto propter perfs&am humanitatem & divinitatem ejus , ficut nunc habet univerfali* ecclefia Romana , & nos eadem confirmando facimus, fic docemus ficut pnenominati prrdeceflbres noftri determinaverunt. Sequitur.

Et in diih etiam concilia Diofcornm condemnatam per diHum concilium Cakidmmfc canmitaverant, tf pn fa3t kkn tniturvH , tf adhuc ter in aaa» feftum it et , ficut de fenfle, tf eum laudant ut /aa/tan , tf moiedi- B *eunt B· bnnt tf emeilium Cakrionenfe , cmdemnaverxnt iiflitm Diofcorxm. Dicunt etiam* quod UU qui emfcnferunt determinatic m iiβo concilié Cakedmcufi , Cbriftmx mgave. runt ·*

RESPONSIO. Sciendunf eft, quod Diofcovum 4deo aliqui tamquam fandum receperant , quia audierant, ficut feripium eft , quod concilium Calcedonenfe recepit harefes Neftorii , & didus *Diofcorus* contrarius fuit concilio Cab cedooenfi, quafi xelator veritatis. Ideo excommunicaverunt concilium Calcedonenfe dc papam Leonem, quafi divifores veritatis ecclefic , & cum canticis femel in anno laudant ipfum Diofcontm ficut teftem veritatis. Et hoc tunc fa- C ciebant, quando ignorabant veritatem; iedpofica fcienies veritatem, certaverunt a quinquaginta annis citra in Cilicia & in Armenia majori , qui obediunt nobis , & diâum canticum extraxerunt de libris,flt novum canticum compofuerant pro fanda fynodoCalcedonenfi. Et eft boc; *Ex duobui naturi/ uniti/ *imonfufe oflndifti/ tenum Filium, unum Deum, unum Cbriftum. Jdem Deum Verbum cum coepere indivifnm, Verbum incernetxm. Erro matrem Dei genitricem.* Non in humanationcv erbi confundimus naturam corporis in rem fantaflicam, & non duas perfonas divifas unum,id eft Chrifturn,dividimus; & pro» prerca anathemarisamus Neftorium , & contra illos, qui reprobant concilium Calcedonenfe determinata in eo.

lum , drmeni dicunt tf tenent , Med pecratum primorum parentum perftnele ipforum tam grève fuit, quii omrne eorum filii ex femine eorum propagati, ufque ei Cbrifli pqflionem merito iifh peccati perfonoli/ ipforum, damnati fuerunt tf in inferno P*ft mertem detrnfi.*

RESPONSIO. Mente genita & dc novo inventa funt hac verba , quia tranfgreÆonem mandati Dei a *primu* parentibus intclligimus pcrfooalc peccatum coram , unde ortum fuit peccaram originale in natura , per quod ive-

& cooperti funt terra , dc perierant in medio multitudinis populi · Et Luc. xvt. dicitur : *Mortuu/ efl dive/, tf fepulhu eft in inferno.* Et hrc etiam veritas Dei non propter caufam peccati perfonxfis Ada dicit, fed quia erat homo dives, per quem oftendit- abundantiam divitiarum dt concupifcentiam oculoram *t* qui induebatur phrpura dc biflb, dc per hoc defignat fqperbiam & vanam gloriam hujus viud; & comedebat quoiidie abundanter, dc per hoc defignat delicias dc defideria carnis: quibus de caufis hic dives, dc alii eiiam homines vadunt ad infernum , dt non propter peccatum perfonale Adas; & alia multa fimilia , que propter brevitatem dimittimus. Sequitur,

Neu propter bec. quoi ipfi .ex /finm eliquoi peccatum originale contraxerint, cum iuet puero/ nullum omnino babert peccatum , nec ante Cbrifli

^RESPONSIO*. Sciendum eft quod herefis ifta eft Pclagiana , dt Celeftini , qui Arrneni non erant. Nam ifti dicebant, quod peccatum prime tranfgreflionis non originaliter tranfitad alios , fed confequenter, fcilicet eadem operando; dt ideo dicebant , quod in parvulis peccamm non eft, & fic dicebant, quod in baptif» mo parvulorum non fic remiffio peccatorum , dc contra hasrcfim iflam in Quarquetoti fuit concilium, & anathematisati fuerunt a fandis patribus, qui negant dc non confitentur, quod parvuli baptizentur in remiflionem peccatorum, vel quod nihil de Adam traxerint de originali peccato, quod neceflc eft purgari per lavacrum regenerationis . Nos pariter cum diâts fandis patribus fupra feriptam berefim una cum reticis anathematizavimus, dc anathema fit adhuc . Amen . Quod autem manifeftum fit , quod ecclefia Armenorum in errore ifto numquam fuit, ponimus oratiooes ecclefisc Armenoram, per quas petit noviter natis remiffio- D nem peccatorum in haptifino, & alias gratias Et funt hs. *Mififii apoftelet turn* JUsar *care if baptiunre in nOmim Patri/ tf Filii tf Spiritu/ fauFH omne/ gente/, Sei eriinafii veriffimo verbo tuo non renati/ ox aqua tf Spiritu vitam atermme mb vUere : 0 quo verbo pertimefemt fervar tmu , iqfiiermu vitam Menam , venit voluntarie ai baptifimem bufiu aena fpiri. tuali/.* Deinde dicit: *Coeceie aquam iflam , m qua nunc baptmaiur ifle in remifiimem peccatorum , tf in receptionem Spiritui-fanffi , m aimptimem Patrii culeflit, in bareiitatem regni calorum , ut fanüificatut a peccati/ , m beneplacite tuo flet m bm vita , tf in fnturo bonum indoficiem recipiet cum emnibut fmdli/ .* Item, alia 'oratio.

Qu vocafli fervam tuam, Domine, in fenllificattonem tf iUxmmatiomm baptifmi , ngawas *te y Domine, fac banc dipmm magna gratia , tf exfpolia ab eo antiquitatem frmnlt » tf exfpolia ab m antiquitatem peccati, ff cetera* . Poft vero formam baptifmi in oration·,qua incipit, Qw *illuminafii*, fequitur fic : *Liberafli eum >]αηiφαα· flietjuflifivgli,eiiedifii adoptimit bomnm.* Nunc cogitent fubtiliter quomodo nedefia Armenorum perviis de quo peccato ramiflionem peccatorum petit, 8t - quibus peccatis parvulos dicit dt credit liberari, fanftificari ,& jnfttficari.Igitur

Çÿ* tur non de «fiuali , qçod non habent . Ergo A necefte eft ®CCTe & confiteri , quod de priginal1' & neccfle aft ipfos confiteri»qtx>d fatfum *dixerunt.* Sequitor.

té touf Chrifti pflionm eos feqttebaher ratione gravitatis peccat· perfoaalis , quod commifcrxnt Adam & Eva tranfgrediendo divinum proreptum eis datum .

RESPONSIO» De hoc fuperius refpondimus quomodo inteiligimus in principio hujus capitu-li. Sequitur.

Sed peft Domini pafflonem , in qua peccatum primorum 'parentum deletum fuit, pueri qui nafcsmtur ex filiis Ado non funt damnationi fubjeiH , nec in inferno ratione difli peccati funt detrudendi , quia Cbriftus totaliter pecca- B *tant primorum, parentum delevit in fuo paf·*

RESPONSIO. Hoc falfum eft, quia apoftolicss & evangelicr doftrinac, quibus credimus , & etiam ordinationibus ecclefue Armenorum contrarium eft ; quia quamvis perfonale peccatum primorum parentum deletum fuit per paf. fiooem Chrifti, tamer? originale nccefle* eft per baptifinum mundari. Idto dicit Chriftus : *Qui nsn renafeitur ex aqua & Spritu, non potefi tntrare in regnum Dei .* Et retrus etiam dicit : *Baptitetur quilibet veftrum in nomine JESU CHRISTI in remifiionem peccatorum vefirorum , et recipiatis gratiam Spiritus faudii.* Et fecundum fidem & confuetudinem ecciefi* Arrneoo- C rum, nullus poteft intrare ad vitam , nifi folura illi, qui per regenerationem baptifmi funt mundati a peccatis , ficut fuperius in oratione manifcftavimus . Igitur non eft verum, quod dicunt.

Item quidam magifter Armenorum vocatus Mecbicarin, qui interpretatur Paraditus ,de nove introduxit & docuit , quod anima humano filii propagetur ah anima patris fui , ficut corpus a corpore; & angelus etiam unas ah alio.· quia cum anima humana rationalis exiftens, & angelus exiftens intelledixalis naturo, funt quodam lumina fpiritualia, exfeipfis propagant alsa lumina fpiriturlia , & in hoc fequuntur eum quqfi omnes de pro-, vincia Argiciei^, quo eft magna provincia ce·- D *tinens tlg. dietas. Alii vero Armeni non dicunt hoc, JAT quod Deus omnes animos creat ; & Arment de diH^ provincia habent illum MccHcarim pro fando.*

RESPONSIO.Tale quid ab aliquo alio non audivimus de fupradido Mechicarim , dc illis qui hoc dixerunt non eft dignum nobis credere , quoufque certificat! fuerimus a fidelibus viris, quia ipfi etiam maxima mala dicunt de Armenia , qu» numquam audivimus . Tamen hic error, quod anima hominis propagatur ab anima patris fui, ficut corpus a corpore,dc unus angelus ab alio , femper fuit excommunicatus in ecclefia Armenorum , dc roalediftus fit, quia difta ecclefia ficut femper crediddit , ita idem credit, quoniam anitn* creantur no- E viter a Deo, dc in tempore animandi fimui fit creatio anim* de novo a Deo dc poGtio in corpus : anima vero virorum poft quadraginta dies feminis, dc mulierum poft oftuaginta dies , ficut dicit Gregorius Nyflênus. Sicut audivimus fupradiftt» Mechicarim mortuus eft , *mittent* magiflris ut caveant , quod fi inveniatur talis error faftus, quod non attendant, nec confentiant, dt fi aliquis libellus *ejus* remanferit , in quo talem blafpheraiam locutus fuerit, tollatur dc igni comburatur.

Item, dicunt Armont , quad auâ· pwroraw *pi nafcuntm ut Cbrifttanis porontihns, pofi Cbri-* anno Λ mimant , A wn'«vw aatryMM *haptnuntur, vadant ad poradifum terreftrem , » qm fait A.* *** *fa* mft potatgat, Animo vero peeenrum , qui nafontur ex parentibus* naa *Cbriftianis ,poft Cbrsfti paffonem , & metiuntecr fint baptifmo, vadunt ad loca, ubi font animo parentum fuorum ipforum.*

RESPONSIO . Ecclefia Armenorum inter pueros non baptizatot , five de Chriftianis fint nati, five de infidelibus differentiam non facit, ficut fupponunt in articulo; fed eoa uniformiter fecundum fententiam Domini privat a paradifo celefti, dt quamvis gloriam non habent, net putnam fenfibilem habebunt, ut dicit Saulius , pueri fidelium qui non baptizantur , & pueri infidelium , nec ad pçenam intrabunt , nec ad regnum, quoniam nec bonum nec malum feccnut-; & locum in quo vadunt non manifefte oftendum , fed indifferenter dicebant, quod vadunt ubi Deus ordinavit pro. eis , & non ficut ipfi dicunt, quod vadunt in paradifo. Poftea vero addifeentes a vobis quod vadunt in limbo, qui eft fuper infernum , & de hoc dofti fic dicimus, quare reprehenditur falfitas eorum.

Item, tHi Arrneài dicant , quod anima fominam adultorum, qui mortui fimt vel morientur pofi Chrifti paffionem, vadunt in aere vel in terre, qua eft juxta paradifum temeftrem , vel alibi, ubi Deus ordinat ipfos manere ufque ad diem judicii, five fint Cbriftiani, five non . Nulla tamen anima ipforum vadit ad infernam , vel paradsfum caleficm vel terreftrem , ufque ad di(tum tempts judicii.

RESPONSIO. Omnia fupradifta funt falfa, At criminofa dicere communiter efle in ecclefia Armenoruv, quia quamvis aliqui de magitlris habentes opinionem Grrcorum , dicebant quod animat juftorum, quamvis in requie fint , tamen ufque ad refurreftionem generalem, quando anime accepture funt corpora fua , in regnum otiorum non ibunt ; tamen ecclefia Armenorum, maxime nos omnes juftas animas de quocumque ftatu fint, cantamus & credimus , quod iverunt dt vadunt ad vitam «ternam , & non juxta paradifum, fle ad alia loca ficut fupra dicit. Unde primo cantamus de B. Virgine : *Hodie (ia) habitaculum Sfuritus-fanHi fuperna virtutes traafmatantur in colum , introiens in fupemamjerufalcm, r» thalamum incorruptibilem, in incredibilem Creatoris. .cum Trimtate* ,& alia fimilia multa. De Adam autem dicitur . Pm *fruHum vita ex te obtulifti mortuo Ada, cujus cum jejuniis quadraginta dierum gnflum fruHut purgavit,* Û* m *vitam fim fine perduxit eum .* De prophetis : *Qui morte tua, Domine , dolores mortit folvifti, diftendens in infernum reduxifit tecum animas juflarnm prophetarum ad lumen fine ambra, dcc.* De apoflolis t *Qui recept ad vitam incorruptibilem janitos apofiolos , & collocavit in lucidis. Item:Paff fuerunt pre Chrifto, tf in cum pofmrsmt fpem foam , & fanguimm fuum effuderunt in terram , & coronati faut de immortali rege.* De martyribus.* *Cum vtiloriefa patientia cempicviftis curfum veftram , & translati fuiftis de terrenis ad coleftia, & retepifiit a Cbrtflo coronam ncorruptibilem .* Item : *Qui de exercitu terrenorum militantes tibi coleftiregue, collocati foot cum asmelis in colis ieflet tui veraces.* Dc confefloribus : *Spondent jufii tn regno·, & anothersten, m requie martyres corenontur.*

ter. Lampades virginum accenduntur, Amvml, caw *tit qui tq Deumcmfitmtur. Item:Çuicm\ fitext perforeront cum beneplacito tuo, Cbri- & cersMt* incorruptibilem receperunt dt te*. Iterum: *Mertyrieeti per angiftias centre immicttm, tf tranfmutati faut in regnum calorum*. De virginibus: *%Æd^ficia caleftia ie ferre firmate, tf columna lucide ed calum ereHe ipfe afeenderunt, tf aliis oflenderunt vient defiderabtlem fuperna Jerufalem*. Iterum: *De gloria ed gloriam exaltata, gloriantur râ honore tf gloria triginta feptem", quoniam hic tf muons beatarum Vtrgixam*, yaa *immarcefeibiliter coronata fuerunt «a atemum fine fine*. Iterum: *Piufquam Z««nmrie in medio fteUarum fplendent in choris angelorum filix fupernajerufalem*. GeneYalitcr autem pro omnibus detuhftis dicimus: *in civitate Domini virtutum, tf in civitate refis magni; ubi congregatio fanAorum eft in pace ibunt cum fpe, tf requiefeent in choris angelorum, videntes letmen aternum*. De illo autem, quod dicebatur, quod nulla anima ibat ad infernum, Matth. vit. dicitur.* *Lata eft porta tf larga via, yvr ducit ad perditionem, tf multi fient qui intrant per eam*. Quod audientes, credimus quod nunc poft paflionem Domini, mulli fecundum verbum Domini per latam portam et largam viam vitiorum intrant infernum. Idem Apocalypfis XX. dicit: *Mors tf infernus dederunt mortes fxet tf jocati fiat, quilshet fecundum opera fua, tf mon tf infernus traditi fimi in ftagno itnit*, AxrC *eft mort fecunda*, Û *qui non fuit* m *libro viteo feriptut, projette fuit in ftogno igneo*. Beatus Johannes, cujus verbis firmiter & fine fctupulo credimus ficut Chrifto, manifeftat quod mors, qux eft diabolus & infernus, nunc recipiunt filios perditionis poft mortem, fit in finali judicio dandi funt judici omnium, ut unufquifque refpondeat de faftis fuis, & quia filiorum perditionis nulli inveniuntur in libro vite, a judice fimul cum mone dc inferno iterum in lacum igneum mittentur, id eft In inferno fecula fabulorum, qui eft mots fecunda. Iterum B. Uyrillus a quodam interrogatus: Recordantur ne de nobis aninwc recedentes a nobis ficut angeli, aut doo? Rdpondit, anime fanftorum recordantur omni tempore. tamen peccatorum, qui in infernofunt, Dei non recordantur. Qualiter ergo nofti? Audi de hoc quid dicit David, Aim *eft i- morte, qui memor fit tui*, aut, *in inferno quit confitebitur libi?* Iterum: *Non mortui laudabant te, Domine, neqm omnes qui defendunt in infernum*. Ecclefia Armenorum habet dc pnedicat, quod poft paflionem Domini peccatores non psnitcniesvadunt ad infernum, & jufti ad regnum cum anima, fed poft finale judicium ibunt cum anima & corpore, licut fuperius meoifcftavimus, & non ficut in illo mendacio, quod dicjfur in articulo, quod nulla bnima illorum ^vadit ad infernum vel regnum: dc fi funt aliqui fimplices dc errantes, quifunt extra veritatem, qui dc regno dc inferno aliud dicunt vel icribunt, eos non recipimus, fed habemus ut contrario veritati dc errantes. Sequitur.

Et ut dicunt, anima puerorum m *baptizatorum ad generale judicium veniunt cum corporibus fuis, tf poft judicium ibunt ad paradifum terrtftrem, in que volabunt ficut columba de una arbore ad aliam, tf ficut angeli de culo ad ter-*

Mont gloriam, etc fuftimbuat panear aAyaaw.

RESPONSIO. Hxc omnia funt Ul£a ct Afantaftica verba, et etiam refpondimus fupra in fexto articulo. Sequitur.

Poft generale vero judicium, arnmx adulterum ibeat ad locd, yaa *tii deputabuntur poft diHum générait judicium*.

RESPONSIO. Jufti ad vitam «ternam, et peccatores ad tormenta, ficut fuperius diftum eft, et non aliter.

item, Armeni dicunt, quod anima puerorum haptiuatorum tf anima multum perfeHorum hominum, poft generale judicium intrahunt in regnum calorum, ubi carebant omni malo poenali bujut vita, quia nec efurient, neque fitlent, vrc *nubent, nec nubentur, fed eruntficut angeli Dei in catis, nec peccare poterunt, nec cadere a ftatu, quo erunt*.

RESPONSIO. Hcc omnia vera funt non iolum pro valde perfeftis hominibus, fed et pro omnibus animabus juftorum, qux nunc fine corpore intrant in vitam, et poft generale judicium cum anima et corpore fimul. Sequitur.

Non tamen videbunt Dei effentiam, quia nulla creatura eam videre poteft; fed videbant claritatem Dei, qua ab ejus effentia emanat, ficui ina folii emanat a fole, fy tamen non eft fol.

RESPONSIO. Hoc quod dicit, quia non videbunt etfentiam Dei, *&c.* ficut tupra, contrarium eft evangelic & apoftolica: doârinc, quibus credit ecclefia Armanorum, quoniam eodem modo videbimus Deum ficut & angeli vident. Unde de angelis Matth. xvm. *Jfngeli eorum videbant femper fac'um Patris mei, qui in calis eft*. Et quod nos etiam ficut angeli Deum videbimus, ad Cor. xm. teflatur: *videmus nunc per fpecnlum tf ie astigmatetunc fecit ad faciem*. Fade ad faciem *dicit*, quoniam Videbimus manifefte eflentiam Dei. Item Apoftolus comparando aifionem illam manifeftat, & dicit: Abac *cogmfeo ex parte, teee vere cogno-*

videt & cognovit do» tunc, dc nos etiam videbimus Deum, fecundum menfuram dignitatis & potenti* noftrx, *& non* quantum Deus feipfum videt. Et quod videbimus Dei eflentiam Johanna teftatur: *Scimeu, quod quando ille rtvtlililtr, fimiles ti erimus*; yaie *viUimni eum ficati eft. Scilicet* quia videbimus cflenliam, magnitudinem, claritatem, fapientiam & bonitatem ejus, que omnia in Deo Deus funt: tamen non tantum quantum ipfe fe videt, & fcientia Dei eft immenfa, infinita, incomparabilis, incomprehcnfibilis, & lacircumfcriptibilis.

Item, in Canticis noftris cantat ecclefia noftra: *Chrifto Dent nofler*, CMcade *mbit cum Petn 6 filiis ZtMti effe dipM divina vifionis tua*. Item; *Munda, Domine, peccatorum fervorum tuorum fenfiu, tf concede videre te, tf audirt paternam vocem i Hic eft Filius metes dileE3t!.* Vide quoniam hic et in multis alys locis petimus videre eflentiam Dei, tamen fi funt aliqui ignorantes, quos nefeimus, qui dicunt vel fcnbunt ficut fuperius in articulo, non acceptantur a nobis; fed potius reprobantur et fpernuntur. Sequitur.

Et i» diAa vifiom diAa claritatis eruat diwr/ *gradus, ita* qaad *perfeHius diHam claritatem vMnt -angeli*, piuMv ywiinamyw *ioiittj; tf propheta, tf apoftoli, tf martyres, tf wrgines*, par» *baptiiati. Et i» hoc dicunt*, wad *coqfiflit fanHorum perfeHornm tf puerorum* kftmsMruw *beatitude*.

RE-

' RESPONSIO› Qpamvis diveribe gradus po- A
-nunus in vifione divin* eflentne › tamen non
>» claritate, que non eft Deus, ut videtur di-
cera in articulo ; quia claritas Dei 'Ac omne quod effentialiter eft in Deo Deus eft , & differentiam graduum vifionis Dei fic dicimus , quoniam eflentia Det videMtur, Ac diligetur in» lentius ab uno, quam ab alio; quia quemadmodum virtus intelkftualis unius magis erit^ perfefla lumine glorue, quam alterius , tanto magia videbit unum & eunfdem Deum ; ficut ia tenfibilibus etiam unus de idem fol a multis plus & mious videtur fecundum quantitatem virtutis vifiv*, & quod unus plus videbit,quam alter, Paulus teflatur ad Corinthks xv. *Sicut flrlU alie fitlia eft gloriqfior, fic & m referre- Hint.*

It'm, At pttent ara *baptizatis & de non perfefJe iuftis bomimbui,* jw *fimul non pervenerunt ad perfefiionem apefioleritm, martyrum , confeffbrum O virginum, ^rmeui diexnt, quod poft generale judicium ibunt id paradifum terreftrem tf* ara *caleiiem , ubi corebunt omni moleftia corpore- li,* 4T *detifiabuntur inter ligno paradifi non famen comedent net bibent, nec nubentur , & tta perpetuo ibi remanebunt, & in bx confiftrt caram béatitude,*

RESPONSIO. De pueris non baptizatis nunquam audivimus › & falfitas hujus dili J*r *ic* patet , quia aninue puerorum non baptizatorum Ac imperfefte juftorum hominum in C unam requiem ire valde eft inconveniens propter tres cautas. Primo, qüia parvulus opera bona non habet, Secundo, quoniam cum originali peccato decdfit. Tertio, quia ad gratiam baptifini non pervenit; tamen imperfefte juftonun animas iftorum trium contrarium habent. Primo, quia purgati funt ab originali peccato. Secundo, quia habent gratiam baptifini. Tertio, quia operati funt opera bona. Ergo inconveniens effet iftos in unam requiem ire . Sequitur,

Differentia tamen erit inter peteret non baptixatoi Cbrtftumorum filios, (7 adulter non perfect juftes ; fais *adulti non perfc&emfti habebunt Coronam de lumine ignis,* fw *terra comburetur entejudicium, videbunt etiam claritatem ligni crocit Chrifti :* f«a *claritas tunc maxima erit, quia omnes claritates qua font in hoc mundo, adjungentur claritati Chrifti', tj di&i adulti, fecundum quod mugit vel minui nerfetfi erunt, diDas coronas lumiwtdifferenter habebunt, ft diDam claritatem cruris Chrifti differenter videbunt, fecundum eorum merito : diDas tamen coronor luminir non habebunt pueri non bcptvzati , nec videbunt claritatem crocit Chrifti, & in hoc erit differentia inter illae .*

RESPONSIO. Quamvis (eitur Arment dicant, quod in adventu fecundo Chrifti fanda crux glorificate apparebit ante eum, Ac de hoc D dofti per evangeltum Matttuei. *Tunc apparebit fignum filii bmmmt in calo, et videbunt filium homimt venientem* m *nubibus cati io virtute et Îloria multa.* Unde alias infamias nunquam auivimus, de font mendacia mente genita, & *ceded»* noftra de fupradiftis inrelligit ficut fupetius diximus.

/tem , dictmt quod mediocriter hommes mali Chriftiani poft generale judicium at* *ibunt ad paradifum eatiftem vd terreftrem , fed remanebunt m terra, io ano nunc habitant bominei, qua tota erit pina arboribus , ficut pafadifus ierreflrir ; & tamen non comedant net bibent, & ttme mo- ricntur . Et bie lieu dabitur rit ex hoc quod _tem homines* ANNO *mediocriter molor , homines coujqatos , & alios n» foculo communiter viventes.*

RESPONSIO Quamvis inveniatur in didis aliquorum fimplicium , quod paradifum & terram habitationem animarum dicunt poft judicium , non tamen injuftorum animarum , ut dicunt in articulo . Apud noa autem five bonarum five mafarum animarum non eft aceoptabile, fed eft fpernibile Ac rcprobabilc valde, quoniam nos Jocum eledoram poft judicium vitam «ternam dicimus, Ac damnatorum inferpum, Ac non fecundum falfitatem fupraferipte opiniones , paradifum & terram ; illud vero B. quod mediocriter malos vocant conjugatos, Ac alios qui communirer vivunt in ftoculo, falfum eft , Ac anathematizatum , quoniam nos aftum legitimum matrimonii malum non invenimus etic , nec dicimus , abfit , qui propter multiplicationem hominum , a Deo in natura ordinatus eft ; fed malum dicimus peccatum , quod eft accidentale natur*.

hem, de multum molit hominibar , ficut font generaliter i^delct , omnet etiam Chrifiiani malam vitam duceuter, habent dear opiniones, quarum una eft , quod toler poft generale juditium ponentur i» oceanxm, quod tum erit igneum , Cf ibi graviter cruciabuntur per vermet , qui erunt ficut dracones , & ficut magis vel minor peccave- C ruar , *ita dilli draconu majorer vel minores eviter peccat, di&ur draco naftitur i» oceano , & crefcit , fecundum quod plm vel mimu homo peccat ; & aliqui ex bominibut matir , qui multa φ^αια t/ diverfa comxtiferunt , otitrtr draconer ibi habebant , quorum unus cruciabit em in oculis , alter in auribus , & fic de otiis membris. Cruciabuntur etiam ibi damoner, qui ibi cum eis erunt, juxta illud quod Dominus difixrus eft matis ;* Ite in ignem «ternum , qui paratus eft diabolo At angelis ejus, *£t ita perpetuo iki mali homines cruciabuntur,*

RESPONSIO. Pœna maris occani ignei Ac vermium, qui ex peccatis generantur ibi ad lor- amenta infidelium Ac peccatorum Chrilhanorum funt fabule Ac non acceptabilia in ecclefia Armenorum, Ac non omnia verba mendofa, qu« inveniuntur in libris flultorum , recipiuntur in ecclefia Armenorum ; ficut Ac apud vos non putamus efle, Ac excommunicamus diftam opinionem , Ac fi aliquando inveniantur talia in libris flultorum, non approbamus. Sequitur.

.Alia vero omnio eorum dicit, qua magis communis eft apud Armnrn, quod poft generati judicium , nullus infernus erit, nsc nunc eft, an- *fuit poftquam Cbnftus ad inferor défendit , & infernum totaliter deftruxil; fed mutfquifqm peccator, peccato quod commifit cruciabitur , tt fecundum quod plus vel mimu peccaverit , fecundum hoc a dilhc peccatis cruciabitur , fic talia peccata dkuntur effe infimus , m quo peccatores poft ge-*

RESPONSIO. Licet aliquando invenkbatur in didis aliquorum fupraicripta opinio, tamen non communiter, quia multi multis modis dicebant. Aliqui ficut fupra in fecunda opinione s aliqui alti dkcbanr , quod licet Chriftus animas omnium liberavit, tamen inferoumnon deftruxit , quia dicebant, quod poft judicium iterum omnes aninue peccatorum rediture erant ad infernum : Ac alit dicebant , quod quamvis Chriftus animas fanflorum , quas cxfpeftabent libe-

liberatiooen» ejus, liberavit de *inferno*, non tamen P**0· torum animae, qu* darnnam erant <rcfoa,"er la inferno. Et ifti varii errores in de proveniebant, quia cam audiebant aliqui, quod Chriftus infernum deftruxtt, deftru&ionem hanc intelligebant totaliter, & non fecundum partem. Poftquam vero novimus eeelefiam Romanam, fcivimus hoc quod dicunt, quod poft generale judicium nullus infernus erit, nec nunç eft, nec fuit poftquam Chriftus ad infernum defeendir, Ac infernum totaliter deftnixit, nocivum effe animabus. Ideo abhorremus Ac anathematizamus talem erroneam opinionem & habentes, eam, & confitemur ficut ecclefia Romana, quod in loco fuo pcrfeûius dicemus.

Item, prediEli Armeni dicunt, quod omnes mediocriter mali in fudifio cum operibus fuis ponentur in ftatera, tf fi plus ponderaverint eorum m'aie quam bona, tunc ponentur in octanum fecundum opinionem pradiilam, de qua fupradiSfum eft, t! affligentur ibi fecundum quod demeruerunt. 5» vero plut ponderaverint eorum bona quam mola, tunc ponentur in ifta ferra, que erit arboribut plena, non tamen ita dclcHabilis, ficut eft paradifus terreftris. Si vero bona eorum tf mata aqualiter ponderent, tunc ad preces BEATAE MARkÆ tf ahorum JanElorpm, Deui ponet eos in ı/ia terra, in qua nullurd malum aftiidivxm patientur.

RESPONSIO. Sciendum quod fupradiftaC verba funt fabule & mendacia, & tedium auditori. Ideo nolumus credere hac nos, nec umquam talia audivimus.

Item, licet in ordinario Armenorum contineatur, quod illi qui baptizantur, etiam fi pueri fint, quod veniunt ad baptifmxm de diaboli fervitute, tamen dicunt, quod tales pueri nullum peccatum habent, fed omnino innocentes tf ab omni peccato etiam originali immmes, nec dicunt, ut baptizentur, ut confcquantur remiffienem peccatorum; fed ut fint Cbriftiatû. tf ut poft generale judicium intrent cum perfeHis fanflit m regnum calorum, Ô ad hae duo valet eis bapnfmut fecundum eos.*

RESPONSIO. Sciendum eft, quod fupradibus articulus omnino falfus eft & crimincius, fit in quarto articulo ubi aftum fuit de originali peccato, iufficicnter refpondimus; fed hic etiam falfitatem hanc breviter manifeftamus, quia in doftrina ecclefi* Artnenorum fcilicet Aftuum Apoftolorum dicitur de Jefu; *Ei omnes propheta teftificaninr remijfionem peccatorum accipere in nomine ejm*. Et Petrus in fecundo idem confirmat: *Baptizetur xnufquifqm vcftrum in nomine* Jefu Chrifti, &c. Et quia Armeni dicunt fit docent fic credunt in fymbolo: *Credimus unum baptifma in poenitentiam Ip propitiationem tf remifiionem peccatorum*. Ergo Armeni accipiunt remiftionem peccatorum veraciter, fecundum mandatum apoftoli Petri, qui credunt tn Jetum fit baptizantur in nomine Patris fic Filii Spiritus-fanâi, fecundum mandatum Chrifti, fic purgantur ab originali peccato. Qui vero harc mala impotuerunt Armenia, de difficili ialvabuntur. Hoc autem, quod dicit; Baptizentur ut fint Chriftiani, fic ut poft generale judicium, ficc. Verum eft, nunc cum anima, fic ruor cum anima fic corpore, & non folum valet ad ifta duo bona, fed etiam ab originali peccato purgat, ut fuperius diûum eft.

Item, quod dsEli Armeni daunt tf tenent quod Chriftus defendit ad inferet.

RESPONSIO. Quod Chriftu? deicendit ad Inferos cum anima rationali, hoc verum eft, w petrnjdicil Aa,

Àms definito con/Uio tf prafeientia Dei traditum in hhuuu tf ajftgntes- m occidiftis, quem Deus fufeitavie, fetotnt dolores mortis, non erat poffibUe eum teneri ab ta. Et idem per prophetam confirmat dicens: *Nm derelinques* aaimaM *meam in inferno, nec dabis fandum tuum vicere corruptionem*. Sequitur.

Pradicavit ibi, ér «7/ar animas » qua ei credere voluerunt, Juftificavit: Silas anient, qua ei credere noluerunt, in fuo peccato dereliquit.

RESPONSIO. Opinionem hanc licet aliqui dixerint: tamen alii contrarium dixerunt com. Bmunker; quod poft mortem per pcenitefuiam non eft ialus nec credulitas liberandi.a pecca* to, ut dicitur Eccleftafles XII. *Si ceciderit lignum in auftre, five in aquilone t ubi ceciderit, ibi manebit in aternum*. Nos vero defcenfum Chrifti ad inferos ad fandos patres dicimus, & liberationem eis faftam & peccatoribus, qui condemnati erant in trternum I Illos autem una cum opinionibus fuis, qui dicunt, quod peccatores, qui damnati erant in aeternum, crediderunt in Chriftum & juftificati funt in inferno, reprobamus & dcfpicimus. Sequitur.

Exiens extern ab inferit deftruxit totaliter infernum, ÎT omnes animat, quit ibi invenit, five effent bona five mala, inde eduxit; dût pofuit eas in ifto aere tf terra, tf circa paradifum terreflrem, xbi erunt ufque ad finale judicium.

RESPONSIO. Quamvis aliqui dixerint, quod Chriftus exiens de inferno extraxit omnes animas bonas fit malas, '& dicebant malas redituras in infernum, opinio ifta ficut in XIII. articulo diximus, communis non erat nec acceptabilis, totaliter ablata eft; & illi qui dicebant quod omnes anime exierunt de inferno poft mortem Chrifti, locum proprium non ponebant, fiçut in articulo dicitur. Nunc veto qualiter veraciter habemus iu VIII. oftendrmus, Sequitur.

Interim tamen anima mediocriter mala tf mela fimpliciter, ıw» patientur aliquam pernam fen^fibilem. Jed folum patientur timorem: mediocriter tamen mala, quia timent fuum periculum, quod erit in die judicii, ut fupra diftxm eft, quando ponentur in ftatera: mala vero fimpliciter, quia timent pennam oceani, ubi ponentur poft generale judicium, patientur poenam timoris, qua eas multum aftiigit mentaliter.

RESPONSIO. In X., & XI. refpondimus fufficienter de hoc. Sequitur.

Mediocriter vero malas tf pcrfeAe bonas pofuit in ifta terra vel aere circa paradifum terreftrem, tf, ut dicunt; tales anima funt in magna con^/elatione, propter fpem, quam habent de remunc'ratione, quam conjecutura fuat poft generale judicium. Et dicunt quod ante dslJum generale judicium non erit alia remusseratio operum bonorum vel malorum, inducentes ad hoc diflum Apoftoli'. Oportet nos prefentari ante tribunal Chrifti, ut recipiat unufquiique, prout in corpore geifit, five bonum fuerit, five malum.

RESPONSIO. In fexto articulo diximus de hoc tantum quod fufficit. Sapientiae veftrse igitur hic nfanifeftamus, quoniam magiftri diverfimode locuti iunt fuper hoc. Aliqui fecundum opinionem Graecotum ufque ad generale judicium retributionem bonorum dc malorum, fic dicebant, ficut in articulo fupra feriptum eft. Alii autem dicebant veritatem, quod juftç ani.

nue

cr kn* recipiunt retributionem regni , Ac peccato-
, . ▶ aiMres retributionem inferni , fed poftquam venimus in notitiam ecclefix Romanas , totaliter
anno
li,». *n ul»'*»* ooinione confirmati fumus.* *5

diem quod dstti Armeni l mm dicunt , nec tedant, quod Chiftus defendens ad inferos pradicaverit damonibsu , nec quod domonts eduxerit de inform.

RESPONSIO, Verum eft . Sequitur.

Sed bene dicunt, quod domones ufque ad generale judicium funt in ifto aere, vel in terra ; fi tamen ibi exjftentes aliquam pcenam fenfibiltm fu ftinent vel fuftimbscnt ufque ad dittum generale judicium, mn exprimunt. Dicunt tamen , quod patiuntur careestiam gloria , fy quod ipfi qui prius ibant clari , effiSit funt nigri , tJ quod multum tsment ponam octoni , in quo ponendi funt poft generale judicium cum malit hominibus.*

RESPONSIO . Ufque ad ifta tempora de fenfibili pcena diaboli nec affirmabant, nec negabant . Nunc autem nos dicimus , quod ipfi puniuntur fenfibiliter, Ac verum eft, quod gloriam non habent, nec claritatem primam. Sed timor etiam fabula eft, ficut fuperiusdiximus ; & idem de daemonibus, ficut de hominibus.

Item inter Armenos funt duo opinioner de tempore, quo fuerunt creati angelt , quia eorum aliqm dicunt , quod ante iftum mundum fenfibslem angeli creati fuerunt, alsi vero dicunt, quod cum ifto mundo fenfibili creati fuerunt , fed cum calo tmpireo ante omnem diem.

RESPONSIO. OpinioGregorii theologi hçc eft, quod angeli fuerunt antequam omnes creatur», er dicit fic. Primo cogitabat angelicas et calefies virtutes, et cogitatio fiebat opus , Ac Job. XL. *ipfe eft principium viarum Dei.* Et aliqui alii dicunt, quod poftquam calum, quod eft locus eorum, quod tamen ante efte hominis omnes confitemur. Damafcenus noo putat convenjentja difta Gregorii theologi, didens, quod decebat primo intelligibilem effientiam ducere ad effie, ct deinde ienfibilem et ita ex duabus hominem, tamen fanâus Nerfes, Glanenfis Catholicon Armenorum calum empireum, et angelos et primam maceriam a principio et de nihilo fimul de novo creata dicit. Er iftius opinionem recipit ecclefia Armenorum, er omni Dominica die hanc dicit cantando *noviter creavit verbum in principio colum colorum et calefies virtutes incorporalium &c.* Sequitur.

Dicunt etiam, qw>d omnes Angeli boni creati fuerint.

RESPONSIO. Verum eft, quia a creatore nullum malum veftigium in fe habuerunt, fed boni erant Ac pro bono creati, fed, ut dicit Damafcenus, non potuit comprehendere in fc claritatem Ac honores qqos dederat fibi creator; fed ipfe per liberum arbitrium cooverfus fuit de naturali bono extea naturam, Ac fuperbivit contrariando Deo creatori fuo, Ac rebellando ei induratus eft, Ac primo divifus a bono remanfit in malitia. Qjtapropter malum nihil eft aliud, nifi folum carentia boni, ficut tenebr» carentia luminis, Ac ideo qui lux creati font, Ac creatur» Ac boni fuerunt. *Et vidit Deus omnia quo fecerat, AX erant valde bona,* Ac ex libero arbitrio tenebrx faftx funt. Sequitur.

Bt in difla bonitate fteterunt, ut eorum aliqui dicunt, ufque ad quartam diem , quando Deus luminurio fecit. Aliqsû vero eorum dicunt quod fexta die. quand Adam creatus fuit, damones pec-* A *cuveront, tf dt culo ceciderunt, per illam p-------- tem culi, qua apud eos vocatur Artecos * apud* anno *mu vero dscitur^Galalia, cum quibus etiam pdr* ^HKIsn *foramen ussui bonus angelus cecidit # -/"■ multi alii cecidifient, nifi Deus eis dixifiit : Pax vob[redacted]ille vero bonus angelus, qui ceciderat, ad preces B. Refills in cola reftitutus fait.*

RESPONSIO. Hxc font verb· deriforia fir puerorum, & non nugiftrorum, quoniam cirium eft natur» valde fimplex, Abortentic valde fobtilis, *& incorruptibilitate* durabile valde, Ac angelus eft fubftamia inrelleftuatis & tncor-* poralij, & non ficut corpus habet longitudinem & latitudinem & profunditatem, fed intelleâualiter fobito ibi font & operantur, ubi man* B dat divine voluntatis intimatio. Ideo quando angeli de celo veniunt in terra, foramen non faciunt, ficut in articulo dicunt; quia (i fic eflet, tunc necefle effer, qudd in celo tot foramina effient, quot angeli mittuntur in minifterium hominis . Sequitur.

Dicunt etiam tornuo aliqui, quod feria vi. *dc mane Adam creatus fuit; fed .circa Jcxtsm ditto diti -ASva fait formata , ÂX fecundum aliquos torum eodem dit fait per diabolum tentâta , fecundum vero alios feria* vi. *ftquentis feptimano.*

RESPONSIO. Verfos Glonenfis dicit, quod in eodem die in qua creati fuerunt ceciderunt : in tertia hora mena Ævc per ferpentem fuit decepta, Ac in lexta hora primus homo conC fentilt verb[redacted] ejus, & cecidit; et Chriftur eadem hora elevatus fuit in cruce ad delendum peccata eorum. Et quando exivit Adam antiquus , Chriftus latronem pofuit in medio paradifi. Illud autem, quod dicit fexta ferta alterius fequentis feptiman» omnino falfum eft.

Item quod Armeni commnniitr tenent, quod in alio facnlo non efl purgatorium animarum.

RESPONSIO. Hoc verbum per unum modum verum eft, & per alium non. Quod (i aliquis accipiat folum non purgatorii, tunc ve> rum eft, quod Arment a parvo tempore citra intellexerunt purgatorium; fi vero dicant quod animç peccatrices, quas cum fide, fpc, Ac contritione & confeffiione exiverint de mundo, non D tamen cum perfeâa poenitentia, in alia vita nullam pcenam foftinebunt pro peccatis non fatisfaâis in aliquo loco vel aliquo tempore, hoc filium eft. Et per hoc patet, quod Arment proprie pro uno defunâo Ac pro multis ftatim poft mortem, & poft tempora per feipfos faciunt , Ac aliis faciunt facere vigilias, eleemofynas At miffias, Ac mediantibus iftis bonis, petunt a Deo pro defonâis remiffioncm peccatorum, Ac a tormentis liberationem, Ac beftditatem regni edorum, Ac Ifta tria oftendimus in canticis defunâorum. Primo pro re* miffione peccatorum.· *Quoniam te landant principatus colorum, fcilsctt rex gloria omnipotent.at .omnia tenens, dimitte peccata defstnElorum noftm-* E *rnm, èX acquiefcere fac in tabernaculo tno in/regali quiete,* Iiem: *Qui es creator ignitorum & terrenorum; & fempcr glorificaris rationabilibus minifiris, a te petimur, ut concédas rtmiffiontm defunttis noftrit.* Item; *Deus quits dator remiffiornsm , dimitte peccata defimttorum noftrorum omnipotens & fortis èX miftricos Deus falvator èX btntfafior.* Secundo liberari a pcenis; *Dtfeci a generatione mea fatigatus. Dsmifi vitam bujus facais , èX cum vanitate corporis converfut ftm in terra, unde creatur fni· Miftreamini mei, mifericors Veut & Salvator, & alicvier dolores mumo meo. Ecce in pace reverfns fnm in terra ,*

er dt yna creatas [ai, rmevaterartifex, deter uù-fiecd^m tua [anffia, « fericordia, miferert mei, mi[tritori [aivator, èT alieviet dolores mima mea. Tertio propter regnum Dei. Prepterea et nos te rogamus, poter caleftis, collero defimdhr mftros in fitpernam Je. rnjalcm in congregatione primogenitorum feriptorem in cetis, xnmimiter a te petimas Spiritam fmffmt vivifiemtem, snttrcefione fmSa Dei ge. nitrias, fac digms defmDts mftns m colefii tao fanUe talamo, et cnm fxpemis virtatibas benedicere [anilem^Trinitatem. Sed pofteaquam venimus in notitiam magnae, fanftae dc gloriofie Ronunr ecclefi*, recepimus dt confirmavimus verba purgatorii, ficut pnememorata ecciefia, fic quod nos recepimus, altis pnadicamus dc docemus. Sequitur.

S^aiat at diront, fi Cbriftimat cmfittatarpeccata [m, omnio peccata ejas et pono peccatorem ei dimittmtar.

RESPONSIO. Verum eft, fi pœnituerit: fi vero fine farisfaâione pœnitenric moritur; tunc ecciefia juvat eum jejuniis, orationibus, eleeraofynis, de midis: quia Deus nullius mali fine punitione temifllooem concedit; fed rçl hac vita, vel in futuro punit, fecundum Job. Scio qmd mw dimittis mecatori. Sequitur.

Alee etiam Cbciftam erant pro defm&ist ateis h alie focale merata dimittmtar.

RESPONSIO. Qjamvis fupra contrarium diximus fufficienter, tamen dc hic modienm feribamus ad flirpandam hanc falfitatem per Canticum, de fidelium Pafcantica dcfun&orum. Cam nataro mftra qnam indaifti, in ligno cratis affixas faifti, folvtnde nos a peccati primi patris vineale, feivo et hanc de trmfgreffioeibxs per [anilem team poffionem, com plenis lampodibnt intredxc in talamam cam fapientibas fmffiis virginibns. Et in oratione defunftorum qu« incipit fic. Qai rtgnas ab ottme recipere mimam fervi tei cnm fmliss tais, mi a principle placuerant tibi, recipe bene cxmjnftir tass, tt in tabernaculo amieorxm taeram conftitm eam, et fi atifxid bamaniter trmfffreffns eft ifte, cogitatione, verbo, et opere, ta ficut btmfeSer ct mifericort Deus, dona fibi rtmiffimem.

Item in oratione. Deus mimorum; Qui dixifti omnipotenti et forti verbo tue: Vetule nd me omnes qui laboratis deonerati eftis, dc ego reficiam vos, qmefctrt facias Domine Deus animam fervi tui, et feribe in libro quietis gloriofo beatitudinis, et comede ei portionem et partem in mosfienibas aternis, et fi trmfgrefius eft per tranfgreffiomr bujut foculi fiâtfine, verbo tuo comede Tcmiffimem fibi, et ab omnibus peccatis et vanis decepiimibui libero mimam bojas, et recipe ia paiete tua. Et elise multe tales orationes & fupplicaiiones, quas propter prolixitatem tranfimus. Sequitur.

Sed generaliter orant pre omnibat defxndJis, ficut pro B. Maria, apoftolis, martyribus et aliis fanftis, ut in die judicu intrent tn regnum caleftity vel tn ejin Dçis, ,, tt ibi requicfcant.

RESPONSIO. Licet in miffali inveniatur una oratio, in qua videtur, quod pro fanftis oramus, non tamen illo modo, ficut in articulo dicitur, quod in die judicii ianfta Dei genitrix, apoftoli, martyres, et alii fanât in* irent in regnum cslorum, ac G modo nou eflent. Et oratio dicit fic. Per bum puiefcere facias omnes procedentes defmites fanffoi patres, /MtrureUi, apoftoiot, propbetas, martyres, epiJcopes, facerdotes; diaconos et totum collegium ww, andrera/, caav jtdr finientes, cum piitu et na/ vifitu piet et mifiricms Dominus memus. Scieodum eft, quod ficut habeamus « domino Merces qui exponit miflam, dc nos etiam inceliigimus, nuo petimus ibi pro pva». memoratis, ut qufefcant a pceois, tribulationibus dc laboribus. Abfit, quia omnino carent milerta, dc habent beatitudinem «ternam; fed quia fandi Dei quiefeunt dc gaudent de falute noftra ct honore Det, ficut angeli gaudent dc falute peccatorum. Igitur petendo in mifla quietem fandorum, petimus nobis gratiam, honorare Deum, dc lalvari, dc collocari cum cis. Item quod orario ifta a fando Athanafio B diâa, qua intentione dicit, ignoramus. Sequitur.

ANNO OBUSTI M

De animabus paganorum dictent, y«ad mite* eorum fient [aper fipultura torum vel i» [epuleris, afjae ad diem judicii, et frequenter audiuntur ia [epuleris Sarracenorum vecte et gemitas, et etiam quandoque mime eorum, vtl damorns pre eis videntur circe fepxkra ipforum in divrrfis fpeeiebus ammalium ct hominum, propter quod Sarraceni m libenter fiant juxta [epulera Sarracenorum; et ex boc etiam quandoque Sarraceni faciant baptizare filias [not, ct inungi in diverfis locis, *X pefi mertem non egrediantur de [epuleris; non tamen eos faciant baptizari, at efficiantur Cbriftiam.

RESPONSIO. Arment credunt dc habent, quod anime Sarracenorum dc aliorum infidelium, dc fidelium peccatorum ante dt poft Paffionem Chrifti vadunt eum anima in inferno, et poft judicium etiam cum anima dc corpore; fed quando Deus demones permittit in corpora Sarracenorum mortuorum intrare, dt fa ciuut ea ftare et ire» et alia figna que fiunt circa iepulcra eorum, ficut fupra in articulo dicitur, putamus ex permiffione Dei fieri, propter confirmationem fidei Chriflianoram, et ut error Sarracenorum mani&ftus fit Chriftianis, qui vident talia figna, et ex hoc judicent quod a daemonibus fit operatio illa; et quando aliquando Chriftianum contingit efle prope, et nominat nomen Chrifti, et fignat figno crucis, fubiio cadit corpus illud daemoniacum, et remanet immobile; et illud etiam quod quandoque Sarraceni propter fupradr&as caulas baptizare faciunt filice fuos: verum eft» et ut etiam non faciant.

/tem, yaU afrwew credunt et teneat, pad Cbriftxs defeendit tie r*b, et imomatus fart prepter bomimem [elatem, m- pro ct pad filii pro- H-1' ex Adam et ex Eva poft ptccelee terea ex eis cmfrabemt Originale peccatum, a p* per Cbrifti imanatimem et mortem [olventm, cmm nullam tele peccatum dicant effe ta filiis Ad*; [ei diemt peod Cbriftxs propter fahtiem hominum eft mortuus et paffies, φύβ per puffiomm filii Adam φύ diBam paftimem prmefferunt, fmrarH liberati ab in'ermt m qM ermt, mn ratime originalis peccati, pmd m eis effit; ied y<ti^, gr^iteeis peccate perfmalis primorum pa-

RESPONSIO. Hoc fn quarto articulo refpondimus falfum efle, quia fecundum fidem et do&rinam Armenorum, Incarnatio ct Paffio Chrifti fine facramento bapuftai ab originali peccato nou purgat, nec ante Incarnationem, nec poft; fed per baptifmnm porgat, ficut ante per drcumcifionem: quare veritas Dei Dicit Qn nm r^emratm ex οφο* et Spiritu, nm poteft intraro regnum Dei. Sequitur.

Credent ttim, pari Ckiftut propter foUtemKcot Dent pneronme , qm nett feemmet poft ejnt pqfiemem,

ANNO OAβTÎ

RESPONSIO. Gratia falutis puerorum Chriftus dedit baptifinum , & mandavit baptixari in Domine Patris dc Filii & Spiritus - SaoAi, dc non deftruAionem inferni, ut mentitur hic, dc quod etiam alias non audivimus . Sequitur.

Cndnnt etiom, quod propter folntem hominum odnltornm Cbriflionorum Cbriftnt fuerit ineomotnj ifpoftnt; qnio fi tolet perniteat de peccotitfinit, poft tj»t pqffionem^ qnttndo morinntur^ nonvodnnt od infirnnm.

RESPONSIO. Verum eft, quia (per) poenitentiam Chriftiani poft pafftonetn Chrifti non vadunt ad infernum ; fed ad Chriftum in c«lo fecundum verbum fuum, quod *Ubi ego fnm, et minifier ment erit.*

Item, qnod ormeni credent tf tenent, qnod primi porentet (f toto eornne pofteritot, nfqne od Cbrifii poffionem mortui fmrnnt in corpore tf ai. mo, tf od infernnm defeendernnt.

RESPONSIO. Veram eft hoc, quoniam locus ille, ubi etiam primi parentes iverunt, quandoque vocatur in facris libris Gremium Abraha , dc quandoque Infernus, etiam dc Locus peccatorum, manifeftus dc eft per evangelium, fecundum illud : *JHortnni eft divet, tf fipnltut eft in inferno.* Sequitur.

Non propter peccotnm oritinole, qnodfilii Mom cmtronernnt ob Adorn, fid rottone grovitotit pec. coti perfenediter primorum porentnm : propter qnod beet eornm fiiii non peccovetmt , tomen propter pttcninm primornm porentnm pojfi fnerat mortem corpornkm, tf opod inferos pnnito eornm onimo fmrnnt, nfint od diffiem tempos.

RESPONSIO. Hoc in quarto , dc tertio decimo articuli* mamfeftavimus falfum cffc. Sequitur .

Credat etiom tf tenent, qmd poft Chriflip»f. fionem tf onte, nfqne od generoüm refnrrtflionem , fihi Adem hebent concepifientlem snordieotom comit, tf mortolitetem propter grovitotem oeccoti primornm porentnm, tf non propter origiemle peccotnm, qnod ex eit controxemnt, o quo concupefientie tf mortolitote fenili liberobuntur in generoli refurrefiûm per Cbriftnm.

RESPONSIO. Licet infirmitas dc corruptio concupifcentis carnis, dc pronitas ad vitia corporalia ex peccata Ade caufata fuerint, dcintraverint in naturam carnis, tamen nunc ex corpore corpus corruptionem habens, dc infirmitatem concupifcentis, dc mortalitatem *in* feipfo habendo fenerat alia corpora vitiofitdc infirma, A mediante corruptione corporis, vitiat etiam dc animam; tic ex hoc manifeftum eft , peccatum originale, dt in corpore & in anima fed in corpore originaliter, dc inanima formaliter. Sequitur.

Etiom tontnm dicunt, quo diilo concupificentu cnrmt eft poccotum tf multem, quod porentet et* MM Cbriftioni, faaada motmnonioliter concumbunt, comittsent peccetum, tf propter boc penitentin eit imponitur por fixerdotes, qmo oHnm motrimoniole dicunt effb peccotum, <7 etiom «mtrîMMBMtW.*

RESPONSIO. Refponfionem iflius Paulus Tarfenfts mandat: *Pretiefoeftecujugotio, tf fit». Bi femt tbori : fid fomecoteres tf ndnlterot judi-*

Secundum doârrnam ApoftoU noftri matrimonium dicimus pretiofum, dc coujueationero propter generationem prolis, de retriatioqem dcb'ti, & euftodiam mi ipfius a foraicatiooe, fecundum cautam, fi caufa coojuAionis non funt: fed folum pro concupifcentia animali* delegationis, vel extra terminos coojunAionis, tunc fine peccato non foot ; qua de caufa poenitentiam injungimus, non propter actum matrimonialem.* quare dicunt (alia de nobis. Sequitur.

anno CHIKH "3 '

Dicunt, tf credunt, èT teneur, quod fi Adem tfEvo ms fuiffent tronfgreffi mondotum, wv fniffti inter eot cornolis conjunUie, nec per feminum confimBiontm fient generotio bûmono ; fed bominer propoottreninr ob bominibui fine cornoliconfitnBione, fient lnmen o lnntine· Dicnnt etiom quod Dent profilent , food homines tronsgrederentnr ejn/ proceptum, membro genitoho fecit in eu , per fan poft peecotnnt fieret bominnm prop, gotio.*

RESPONSIO. Zacharias catholicon Armeoorum dicit, quod primi parentes per generationem fine vitio crefcendi erant dc multiplicandi fine animo dt numero, fi mandatum Dei non fuiffent tranfgreffi , fed hanc generationem fine vitio dicunt aliqui, fcilicet fine concupiicentia vitii ; fed hoc quod dicir, ficut lux propagatur a luce, numquam audivimus, nec eft verum ; quia lux a luce decidifur, ut per Cmateiiain multiplicatur, dc non generaturficut conjunctio a femine & a voluntate carnis, de fimilem fibi producit.

Item ; quod Arment credunt tf tenent, quod nieront Dei FtUni Mtar de fubflontio Patrit, in lentport fibi univit bumomtm notterom, tf JoBut fiât bomo.

RESPONSIO. Veram eft hoc dc reftum . Sequitur.

Sic tomen yaad in ipfo aient bumonn noturn nd Dei Fihum, burnonn noturo converfo fuit tn divtnom ejut nnturom ; fic qttod poft ditlom unionem in Cbrifte non eft n^fi uno noturo, fcilicet divino , non bumono , fient ipfi eft etno perfinn .

RESPONSIO. Hoc eft falfum, quia licet al.'qui ante ndt unam naturam dixerint proptir ineffabilem unionem in Quitte, tamen non mutatione nec confufione, ficut dicitur hoc in articulo, quia tale diAum eft Indicii, quemecclefia Armenorum Temper anathematiravir, dc cum eo fit etiam anithentatitata fupradiAa hrrefis fimul cum tenentibus eam.- fed a tempore illo, a quo appropinquavimus ecclefias Grccorum , dc poftquam uniti fuimus ecclefi* Romane, ita intelleximus dc rntelligimus de duabus naturis, quod in unione & divine & humane naturarum in Chrifto, divina natura non fuit mutata in humanam, nec humana in divinam , nec *x divina & humana fuit una alia natura per corruptionem earum, quia per hoc Chriftus non effet Patri confubftantiali*, quia eft natura fimplex, nec matri, quia natura matris ex divina dc humana natura non eft compofita, & Chriftus nec Det* effet, nec homo, fed aliqui alia fpteies ; fed nos credimus, quodperteAa Dei natura, de perfeAa humana natura unite fuerunt, m uno Chrifto , io uno Filio, in una perfona Verbi indiviiibiliter dt mconfufibiliter, immutabiliter dt inaltérabilités, in unum dc tumdem Chnftum. Poft unionem credimus dc dicimus non factum fecundum divinam naturam, fed fidum fecundam humanam; immortalem fecundum divi. nam,

cr——, dc mortalem fecundum humanam, quod A numqnam humiliora, b qno igitur lacu non. ——& dominus Nerfes Glancnfis Catholicon Armenoram, in epiftola Mesopotamia feribir fit dt- cjt fa. Coalendum eft, qui pie volunt flare in Chrifto. quia cum erat unicus Dei Filius Deus & homo, immortalis & mortalis, mortuus eft fit per mortalitat. noa alius mortuu* nec alius virus remanens, fed unus fic idem unicus ex duabus, mortuus eft fecundum humanitatem ficut homo, fic ficut ipfe voluit, & immortalis remanfit, fecundum divinitatem, ficut immortalis natura Dei, dt quod mortuus eft veraciter, fit remanfit immortalis, certitudinalintr^ri mortemanifeflant fanfta miracula; fimiliter expiratio fuper crucem, involvi pannis, fic pofitio infe- pulcro mortem verificat; fed poteftative date fpiritum in manu Patris, fic duplex emanatio fontium fanguinis dc aqua quafi ex vivo de mortuo corpore, immortalitatem fignificant, que non fuit feparata ab eo propter hominem. Et iterum idem dicit: quod confitendum eft a nobis poft unionem non *ipfum* hominem folum, nec Deum nudum propter divinitatem; fed Deumfichominem, fic non alium Deum & alium hominem fecundum Ncftorium, dc ad invicem adherentes, fed unum fic idem & hominem verum & Deum perieftum, quoniam Deus homo faoftus, fic Verbum caro, non qnodedentia in edentia habitavit; fed una effentia illa Vetbi Dei, que fafta eft caro, quandoque patiebatur humana ficut homo, Quandoque permittebat animam, dc corpus humanum pati, que fua erant, fcilicet famem, fitim, dormitionem, laborem, lacrymas,triftitlam, timorem dc alia omnia, dc quandoque multiplicia figna dc virtufes de edentia Dd manifeftabat divine, non alius patiebatur imbecillia figna, dc alit» oflendebat fortaram * ficut dividunt divifores lacrymari fic fimilia homini, & refufeitare Lazarum, dc aliam Verbi Dei, fed qui unitus erat *io* una perfôn*; operabatur fecundum qualitatem fus nature quando volebat humane,jit homo quia homo erat; dc divine, ut Deus, quia „ Deus erat, dc ideo verba evangeliflarum dc „ apoftolorum magiftri ecclcfiae duobus modis „ loquuntur, quia fcripferunt pro divinitate dc „ incarnatione Domini noftri, quoniam humi- „ lia narrant, ut dicit: *Peter netu xtejrr re-* „ <0, ‹3c *Sptritiu pmettu efi» cere ettlm itfir-* „ *txe. Nen rere veltexte/, fid tee fit;* dc effisfio fudoris ut gutta (anguini· ex timore, fic M *Dctu Dent netut ftutre t*e derefi^âfii i* fit *Afin-* „ *de ed Petree** revere *tf ed Petree* vcftm** , M *Dm* t*m* b Dm* vefim** ; fic difta Pau- „ li *: Dent Den, ntfri J. CHRISTI tf Peter* „ *florin;* fic Jefas fidelis faftori fuo, dc panlo M minus humiliatus ab angelis fie In diebus car- „ ni* fusa oratione· dc deprecatione· offerebat „ cum magno clamore dc fufpiriis ad Deum, „ qui poterat falvare eum, flt obedire ei, qui „ iubjecit fibi omnia. Hanc omnia dc fimiUia fecundum humanitatem dicimus feripta pro eo fit quare, ut non quando revelaretur divinitas mundo poft refarreftiooem dt afcenfiooem in ceto, putarent homines de eo vel non accepiQe naturam humanam, vel accepiffe dt mutaffe in naturam divinam, quia fi tanta locnti funt in infirmiora, dc adhuc etiam aufifuerant heretici dicere, quod fantaflice accepit corpus; fed fi femper altiora narraflent, dc

anno CHIUSTÎ

•Sic in'·» in MS. Ptr fort,run i»- Kllijcit *ri·* drfur fortitv eam'uàwh KinbecdUbo· ffiUl.

ANNO CMkISTI

eectgitflent; fed diftae Evangelifl*: A pmnprê •va» MvAms, « Frefan· *tret efnd Dm*, tf Dns tret Périt**.* Et illud: XWffim *Ahre-re, et lex gliri* «S figere effntie ejus;* fic talia fimilia proprie de divinitate funt difta Et illud: *Ege et Peter* «uret *ftanut.* Et f» *indit nu, vidit et Petrei** rentre. fÿ quod *nullus cegnofiit Petme nifi Filius.* Et quod *te et Cbrifiet Filius Dti.* Hrc dc fimilia his fecundum unionem Verbi funt feripta dc fpecialia divinitatis. Ideo (cripferunt quod non putant de Virgine accepide principium, fecundum Paulum B Samofatenum; fed quod ante fecula & a Patre eft genitus, et poft unionem indifferenter* humanitatis dc divinitatis ponunt feripturs nomina dc res propter ineffabilem unionem, quoniam quandoque eft quod opera propria dimittantur; divinae humanitati, dc eft quod propria humaniter Deitati ficut fupra. Et eft fciendum, quod herefis Endici & fequacium fuorum fimilatur fupradiftae novcdcfalfie hterefi, quam imponunt Armenis. Ec quoniam Endicius unam naturam dixit per confufiooem dc per alterationem, fcilicet quod Verbum Dei figuram dc alterationem folum accepit a fanfta Virgine, dc non veraciter homo faftus eft, iftam hsrefim ecclefia Armenorum femper anatbematizavit, dc cum ea etiam anathematizata fit fupradifta hatreds cum habentibus eam, quae la. trat, quod humana natura tn Chrifto, non eft nifi una natura, dc illa divina dc humana. Sequitur.

Et diUi Amni nehticxet mmss, fw *entrerim ditent, tf* m *texte* detefieeter Hltf,qiâ tinxt poft xeinm teu xeteree effe ή Ckriftt, tivixm fcilicet tf bmenm. S^ttod fi eliqtât Amenta print ieptieetnt ficttndtxie riten ecnun hoc diceret, »e» perticipimt cent «0, fed inherent em ec fi pegenta feiffet; & fi voit rever-tî ed fdtw Amèitom**, rew *item* heptixext, fic, ficut fi fmper pegenut fiuffht, tf peft ficte»· duet heptifieetet* it*pot*e»t ti panitntim viginti* ,AAM^Γ9i9A·

RESPONSIO. Hcc omnino funt falfa, qui* numquam in ecclefia Armenorum hcc alia* audivimus, nec vidimus, nec fecimus, qui* licet a dicentibus duas naturas, ficut NeAorms *fic* fcquaces ejas, quos deteflamur & abrenuntia* mus, tamen eos non baptizamus, nec tantam pœnitentiam imponimus ficut dicunt.

bnt, f«d *Amni credent & tmnt*, fred *femtdta* re* pefi taânet* neturum* in Chrifie, neture huttune cenverfe fiât* ia drmsre «s/«- Mfava *divine*.

RESPONSIO. Hoc fuperius in XIX. articulo manifeftamus fufficienter falfum efle, fic B repjicare neceffe non eft. Sequitur

'Tente» diHe neture divine m *Chrifie fiât pefihilit, tr mpttfihilis, ueertelis tf itemertelis, fecundet** pand *Chrifi» pluchet, tf fit titiet Cirifttu* fiqffe puffin** 0r mt /mm *fimtdut* neturus* divinent, fuie fie voluit ipfe, liat h*-* aww M/ars re re as* *eget, ftutnde peffiu tt neerttuu fiât.*

RESPONSIO. Sciendum eft, qnod in XX articulo dicitur de Armenis; quod humanam naturam dicunt & credunt & tenent convcriam m divinam ejus naturam; & hic iterum replicant, quod nqfura humana convert* fuit ia

Dei

& Dm nararam; a quod humana netura fccua-a dnm hanc opinionem, quod Cbriftm borao non erat, quia quidquid mutatur a iubftamia a natura fua, quod erat non manet ; A hk etiam m XXI. articulo dicitur de Armenta, quod dicunt Chriftnm paflum & mortuum fecundum naturam divinam, & per boc manifeftum eft,quod Chriftus etiam non eft Deus fecundum difta eorum, quoniam paiGbilis a mortalis a mutabilis natura IXus non poteft efle, Sic fequitnr fecundumdifta eorum, quodChriftus non eft Deus nec homo, quod abfit, quia Chriftus veraciter Deus eft a perfeftus nomo eft ficut fymbolum ecclefias Armenorum teftatur in articulo FilH dicendo I CtvdtMcs *& fa mm Dmùum JESUM CHRISTUM^ Filim Dti Mfnititiit, a Dn Ptfrt gnitm, fcilittt 2t efftnti* Ptfris, Dem de Dee, Lmn de Leueeiee, Dem vtrm de Dee vere, genitm if* ara *faOm, emdeae iffm* de *metre Pétrit, fer ^teeee tmie feBe faet i» Me tf i» terre, vi/ibilie (f ievifibiiie*. Ncccflitatem expoGtionis non habetis vos qui meute illuminati eftis, videntes quod ecciefia Armenorum per confeifionem lupradiâam JESUM CHRISTUM verum Deum a creatorem omnium creaturarum credit, A flarim poft haec dicit fymbolum .' *(fai frefter eet beeetieet tf frefter a^irm feieteeee de· fceedeeu de telit nteneteu eR, imeeetea tfl, eettu tfl ferfeBe eet MARIA feeeBe Pir·* gras, *fer Sfiritm feeeBm, fer ym eteefit cerpett ⅝ emem' tf oeeeteie fete veretiter fetet «a deetetee, aaa debeeu detbim »* Et per hoc manifefle confitetur ecclefia Armenorum, quod ille qui era: Deus verus a creator omnium creaturarum, ille manet homo veras fine ullo dubio. Ergo falfitm eft, quod natura bumana mutata fair in Dei naturam. Falfumcft A hoc etiam, quod divina natura pafla eft, in Chrifto crucifixa eft, a mortua eft · Item fciendum, quod divinitatem Verbi dicere efle paflibilem eft herefis Ariana, ficut a Gregorius Theologus manifeftat a dicit in verbis ad Clodium contra Apollinarem : quod fi abique ~~anima erat homo, hoc Arriani dicunt,~~ ut In quidquid divinitatem pafliones introducant, quafi tnmovente corpus illud. Ita in eodem fenfu dicit fauftus Athanafius contra Arrianos, dhod Dd> tas non vulneratur, quia Spiritus eft Deus, impeffibilis a impalpabilis, quia carnem vuineraverunt Judei. Et Nerfes Glanenfis Catholicoo Armenorum, dicit contra quofdam talea hrareticos: Qui boc dicunt, fimiles funt cis, qui cavent a parvo lapide in via, ut non offendantur, & voluntarie a predpitio alto projiciunt feipfos; ficut a vos cavendo ab Illo » ut non folum homini dabttb pafiionem, a crucem, a naturam immortalem dicitis com. prehenfem efle a morte, quod nec damones audent dicere, nec aliquis dc peflimis bareticis excepto Arrio, qiu non confitebatur cum ex natura Patris genitum, fed quafi unum de creaturis poft tempora feflum. Ideo fecundum creaturas ia operibus pafiiooum ponebat eum, quoniam naturas creat· fob vitiis paffionum cadunt fenfibilcs a inceflixibUes, intdligibilcs fotam paflione fpirituali, fed bdmioes fotrittMli a corporali: tamen increata natura Dei libera eft a pafliombus vitiorum, a tantum diftam a natura ejus pafliooes, quod fi vellet mori a pati, non pqflêt, quia licet omntpotens eft, tamen ia natura taa»qua eft impafi

fibüitas a immortaUto *t nnuùoetm* nxipere aou poscfl. liem, dicit Gregorius Theologus în fermant Natîvltatîs: quafi homo mortuus a quafi Deus retarget», non alius retarget* a altas anoiruut> M dicit, quod Verbum unicum *in* corpora fecundum humanitatem morieris, a fecundum divinitatem retarget*. Item aHbi dicit/ Pafiibilis corpore, à divinité

vififibilts ft iavifibilis, comprehenfibilisA Incomprebenfibilis. Et contra Arriaaoa feribit domi» nus Mertes Glanenfis catholicon Armenorum de verbis & Athanafii ad MefopotameostQuomodo verbum increatum peflibile dicitis, vel,

bilem» blafpbetnatis, a paffibile corpus dicendo increaram » ad duos defe&us caditis » vel fantaftlcam operationem, a pallioonm patientiam putatis fecundam impietatem Manichaei, vel increatra natur· Ori pafliooes imponitis, a hec dicendo ipfam divinitatem Patris a Spiritus ianûi dicitis mortis edet reeeptibUem, quosdam mors corporis confubAentialts mortalium fait ; *unda uoa* cum fenfto Athanafio confitentur Cbriftum Deum a hominem» non propter divifioocm boc dicito» » abfit, quia paiuooes a mora dicuntur de eo » quoniam confitemur paflsonem a mortem corporis Verbi, a iptamet Verbum Immutabile dt inaltoraidie credimus, a quia ipfemet eft paffibilis a impaffibilis, divina natura immutabilisA impaifibUh, *fed* corpore pafius, ut dixit Petrus, a mortem gnflar» « Ideo errant qui Arant, quod alius eft qui pafius eft » a alius eft qui non eft pafius, fed non eft alius nifi Verbum

flooes fiias felvaret hommes. Ideo alapattts a miniftro, quafi ia Verbo fuo alapam recipiens dicebat : *(faere Mit* ms ? a efle verbera impalpabile dicebat per prophetam *i Derfm eeem Mi verierHeu, ,tf gnet* avaar atapra, *tf faeieen eteem m everti « eeefafieee fftiti ;* quoniam humanè paticharar corpus Verbi, boc cuareo ftando Verbum in fe recipiebat, ut nos communicari poflumus divinitati Verbi. Et valde erat mirabilis ras» quoniam Ipfe erat qui patiebatur, a ipfe erat qui non patiebatur. Patiebatur per pafiMle» quoniam fuum corpus patiebatur, a m ipfo paffibili erat ipfe five paffibile indivifibiliter a a paflibüi corpora, quia Deus efiendo Dei Verbum, ImpaSbifts erat natura, taaaen cum palfibili corpora unitus ; incorporalis a corns habebat in fe hnpaflibUe Verbum mundans infirmitates ejus. Ergo fak firm dicunt contra ecdefiam Armenorum, quod fidam naturam dicunt divinam paffibilem a impaflibilem, mortalem a faumortatan, quod abfit, quia enor ifte femper malcdiftus eft ab ecdcfia Armenorum, a anathema fit. Sequitur.

Credm etieue tf teemi9ftted m DmAee JESU CHRISTO pqfl msmnmt «M *fait* aif anas *ieteUedM*, mm swtaMar, êr mm *eferetie*, /c». Sert jlrPHM, MI Λμμμμ.

RESPONSIO. Licet maki multis modis propter dnas voluntates. duas operationes, & duas naturas t a aliqui pervertie dicendo una voluntas, una natura, una operatio ; fed nda fecundum do&rinam fauftam evangdii malum abjiciendo & bonum ia iptrtra & in conde, &

ANNO ΟΛΕΠΙ

ia fide noftra coilfeendo mmm cvmdemqneA Chriftum credimue dt confitemur , perfetem Dram ft perfetem hominem , ficut fispea ; fed fecnndum illud quod perfetes Deus eft , habet omnes proprietates divinitatis , quas habet Pater ft Spiritus fantes, aMqve perfonali ft—a:

fetes homo eft , habet amata qun habebat primos Adam ablque peccato , fcilicet corpus animatum et fpiriuun rationalem cum vinctibus fuis voluntate et operatione, et aliis omnibus.

ipfe defendit ad inférai Enatat dffiraxit totaliter , ha fped el en fait infmun, B *aec alifaa anima dominant , vel etiam damoaet ex tone fuerant ia inferno, nec erant peflea.*

RESPONSIO. Quod Chriftus defeeoderit ia inferno et corporaliter deftruxit infernum, ubi erant faufti patres, venim eft et diximus fupra illud quod dicit quod omnino deftruxit infernum, et deinde non eft infernus, etc. et iflud etiam diximus in xa. articulo , et de demonibus diximus in xv. fed apod nos et apud alibs fapientes Armenorum confirmatum eft veraciter , quod peccatores qui erant ante Chriftum, in inferno funt , et vadunt in inferno nunc etiam, et illuc remanfuri funt in focula foculorum. Sequitur.

f^md vero Cirifiat rtfttrrexh, edocent de in C *ferno fanOeram animai, foi ilidem enmt, danit tes l» naraiiftam tcrreftrem , enm ipfis dinnm peradifum intravit, dheut th : Bert locus ia fuo futjlh ; & ftatim de ifio paradifo eas ejecit, tf tat tn terra vtl aere circa paradtfam ter-*

RESPONSIO . Qusd Chrifttts furreoit a mortuis, et animas fanftorum eduxit fecum de inferno , verum eft confitendum , fed alia omnia falfa fiint, tafana et vana.

Item, fuod dr anima Latronis Cdriftam ttafittatit ia cruce apud Armenes font diverfa opiaiaatt, fuarum ana eft, pusd illud qmd ponitur *ia tvat^tlia:* Hodie metum eris in paradifo,m hodie we *temtur ih determinate pro illa dicatio faifa eft, efisrubmt eisoceauum, vermet 1·· merita fuerunt Deus et latro , fed tenetur pro dit finalis judicii, fttando faafti perfe&i intradunt* m *paradifnm calefiem , fuemodo dies accipitur ia fifahaa:* Melior eft dies una in atriis reis. *Tum enim, aaa* mN, *latra intrudit ia peradifum taltfina fecundum tat taat alih faaflh perfeglh. Alia vero epcuio dicit , feed dic fut Mus latra mortuus fait, ejus anima venit ad partem paradifi terreftrh , valeat illae intrare , fed per angelos, £nocfi , et Ofam mirare illae prafiUitat fait; fed ia dit rtfarraHieait Domini, fuando Daatnai taat alih ansmalus fsMernm , faar extraxerat da inferne, wait ad portam pa. radtfi terreftris, invenit idi didtem animam latronif, tt taat Dominus aflondiget mansu tt Intui, angelh, Cmcd et Clfa aperientidus ai partaat pared#., intravit illae taat dMa aaiata latrwit Ü aberam fanCortsm, & taat th dhtiffef* Eeee locus, de quo exfirifts, *taat ommlus difih animulas exivit de paradife, tt tat pofmt* sa *terra vtl aere circa Metm paradifata , udi erant nfae ad dhm judicii , et twc htradatntar in paradifitm cekftem.* 4M *vere ditaat food illa vere hara, pre fan Adam exivit de paradife feria* vt. *Domhmr pefuit animam latronis in paradifit trrrefln, fi tamen ρφη eduxit iadt eaat*

RESPONSIO. Sciendum aft, quod fupeadi a» ~~tres opiniones: licet iovemantur prima~~ «t ultima ia opmiombus aHaaonan Armenorum , lapientes funt, m «MNombtK bOmmom non fumas iifati infolobifi I%acioae , maxime ia prrveria, fed ia vertus evanpelii, w< dicit Chrk ftos ad hoc : *Hadia nwaat trit in paradift ;* A Dominus cum anima rationali, una cum Deitate fua ivit ad locum patriarcharum, fic aliorum fanâorum, qui quandoque vocantur fines Abrahas,8t quandoque infernus, ut cantat & confitetur eoclefia noftra, quod anima latronis etiam cum Chrifto ivit illuc fecundum verbum Domini , St quando liberavit alias animas ian&orum, & latronis etiam cum eis in die refùrre&ionis fu·, & quando dinit alias animas ad edum, quando aieendit , animam latronis etiam cum eis , & ficut viderunt aliae anima fanterum Deitatem Chrifti in inferno, & femper ea tunc, quia eft gloria crleftis paradifi , funuicer dc anima latronis, A fupradiftas ires opiniones nos Don recipimus, fed fpertùmus A condemnamus

anno CS*PT:

Itent , fitad didit Armeni dicant et tenent , fund anima materam laminam, φû andin pectata agiraiia gravia commi(treat, yaz mariai fnarent ante Clrifii pafiienem, ferrent pefita tn inferna , et ili pcenas tnftrnaler pro pectath fait fxflineermt

RËSPONSIO . Verum eft & adhuc hodie fitftinent, & fuftinebunt in faecula foculorum, fecundum perceptum Domini ibunt peccatores fupplicia aterna. Sequitur.

Sed cam Domiant poft pafihnem fuam infernam defiraaifftt, diilas anima/· pofnit in terra , vel in acre , & M vadant iac vel illae , mn patientei alifuam pcenam f^fililem nffae ad diem jadicii.

RESPONSIO. Falfum eft, dt non altas audivimas, qnia animas peccatorum dkimns tn inferno io anernum tnanfifle. Sequitur.

Heminam aatem malignorum anima, foi fuerant pefi Demini pafionem, fnaado mertai faat ditfi lemimt, angeli mali terrililtt accipiunt ea/, A. frenam', *fuofimra men- & dracems, fui ili funt; t/dhosnteh nam £r draconet craciaiantur, tl ex See difta anima audtem timent propter ditias ponat, faat poiJnra faut poft generale judiciam,* nm *tamen h. tertm aliam poenam ftpfililem patientur.*

RESPONSIO. In VII. articulo & in XI. fufficienter ditem eft de peccatoribus dt inferno, & hoc qua fupra feribuntur funt phantafir & fabula. Sequitur.

Amma vere ioettnam donorum df perfeceram, fnande moriuntur, accipiuntur per donet adedet, tl ducuntur m cadam ante tdeouam Dei; ff vident fed tdrono Dei , pa *tdromu funt angeli,* CT *lac mattam canfalaatar. fitfiea tamen al angelli decanter ad terram vel ad aeram, £r faat ili offae ad dkm judicii, propterdiflam fpotn dicantor rttnidutt.*

RESPONSIO . Licet aliqui dicebant hoc, quod in exitu juftaram animarum de corpore angeli ducunt in celia facem adorare Deum; A poft hacc ieotodnm divitate* fuas dc voluntatem Dei ducumar ad Jocum quietis; fed quod dicit in aniorlo, quod poft adorationem, iterum ducunt ad terram vel ad acrem, non audivimus. Sequitur.

a.

cISRj «ft, P--rôr m *corpori amma in dtAe ecerne, & M crmiatantnr per*

RESPONSIO. FaKum eft hoc , A in mul mniteftavimm , quia num- W K * *ludfwm«* *«*»«"» dic inferaum, ficut tronc iupcriua diximus, fle item m VII. flc ia XI. articulis manifeflavimus opinionem ecclefic Armenorum de inferno flt de peccatoribus.

/tm, *feed Armeni dicentes tenam fala* natare* effe in Cbrifte, fcilicet divina* & non t*· teeeMet* *"* *··*&· *ofiendit*r Cbnfln* tabane btmanam animam, pe divine neture non erat, fient;* Non derelinques animam meam in inferno i *nec nd illad·.* Triftis eft anima mea nfqne ad mortem ; arc *ed Hired feed dicit Dominas* ; Pater in manus tuas commendo Spiritum meum, flt inclinato capite emific fyiritum; *per f*a omnia manifefte finptara dicit fitifi in Chrifto poft anime* anima* bamana* : fid nee eir prodiBa dieantnr, nm Mentet feed rofpendeant, rtcnrrmt ed teenies, vel ed ponas corporales , et male tra&mt eos fni talia eir dicimt.*

RESPONSIO. Licet aliqui de Armenia aliquando unam naturam dixerint inChrifto propter indivifibilem flt ineffabilem unionem verbi C it corporis flt anime rationalis, contra divifionetn Neftorii fit fuorum fimilium, quia in lingua noftra natura equivoca eft , quandoque etiam perfonam fignificat, ut dominus Nerfes Glancnfis dicit; fle quia Cyrillus qui in fynodo Ephefi erat principalis ad condemnandum harefes Neftorii, una cum omnibus fanftis patribus qui ibi erant , dicit io multis locis ; una eft natura Verbi incarnati contra divifores flt propter ineffabilem uoiooem,· fed fecundum opinionem harecicorum coofuftone , alieratione, vel converfiooc nullus dixit, ut hic, fle in multis aliis locis io falfi,..te flt coofufiooe illius libelli mentitur, dicendo jquod Arment dicunt folam unam naturam In Chrifto, fcilicet divinam flcu non humanam. Ideo di&s fupra fanda fcripture ecclefia Armenorum non fuit contra, nec Mit ; fed credit flt pmdicat, prout in xx. fle xxi. articulo manifeflavimus de humanitate fle divinitate Chrifli; fed quoji poflumus refpoodere de verbis noftris patet, ideo baculare non eft neceflc ; fed illi qui iftas falfitates dixerunt, flt alii eis fimiles, quos non cognofcimus, taliter errantes errant, licet Arment effent, tamen dc ecclefia Armeniorum non erant , fed de fynagoga fitthana, ficut dicit Johannes: *de noiis eeuenent t fi/nee erant esc netis* : quia, ecclefia Armeniorum tales errores lemper excommunicat flt anathematixat cum confitentibus eum, c & anathema fit. Sequitur.

Diaeet eline» ft credent, feed mum Chrifli y fnende defiendit ed infer, ne cegnefientnr, rô*dait *fi Deitate, fient* & paaad· *aret in vite prefinti , ne cegn^ireretnr , indnit Divinitate* fnn* eerpen,*

RESPONSIO. Hic manifefte dicunt contra dUU fua fupra, qui mftificaotur veritatem fecundam diflbun Armenorum , quod in Chrifto poft unionem erat Deitas dc anima rationalis fle corpus; quia dcfcenfus animae rationalis Chrifli ad inferos, ut dicit, quod induta Deitate, ut non cognofccrctor, flt quando erat in vita h*c poft unionem cranr, licet non eft «câam Îuod dieii, quod anima Chrifli quando défera- it ad inferae, ut non cognosceretur ; induit fc Deitate; quia defcendens ad inferos non occultum eft, led manifeflatus fuir, quoniam mors morti "ft*» eft? A liberatio r inUlaib, flt ius & gloria fanderum fuerum . Item, dicit hic fecundum fidem Armenorum, quod io Chrifto poft unionem erat Deitas, anima & corpus, eft verum , fle confcflum a nobis: fed in xx. articulo contra dicit, quia humana natura 'conseris fuit ad divinam qjus naturam, flt natura (divina) ad humanam fine converfione anime flt corporis mutari non potefi ; flt in articulo xxvt. etiam dicit: Arment dicunt flt credunt, quod inChrifto nec corpuserat, nec animapoit unionem. Haec falfitas per fe patet , quoniam quomodo Chriftus fimul flt femel corpus flt animam habet fle non habet , vel natura humana io Chrifto eft converts flt non converte? quod eft valde inconveniens.

Am, pamf*Armeni dicent* dX eradant, ^wsd *licet nfitrreflie a morte faisan ad carne* perrinear, fera mertne fieerat·, tamen in Ctrifle, f*ia m» erat nifi divin natara pefl anime* ipfam , fecund*** fwd , *voletât facietat opera carnis & anima, f*a*vis tn Ctrifle* ear care *tffit nec aniatf# poβ* AHMUffNV«

RESPONSIO. Et inXXVII. articulo etiam dicit, Arment dicunt, voluntas divina ficut volebat faciebat, fle ofteodebat fe humanum corpus habere, licet non haberet. Qpare per fupradifta manifeftum eft , quod omnia opera Chrifli phantaftica erant, flt non vera . Si fic eft, ut dicit, fit in XX. articulo dicunt Chriftum, fecundum fidem ecclefias Armeoorum, doo effe hominem; fed dicentes Armeni credunt fle teneat, quod ia homine humane natum ad filium Dei humana natura convert, fuit in divinam ejus naturam, fic quod poft diftam unionem in Chrifto non erat, nifi una natura, divina fcilicet dc non humana. Item, in XXI. poft unionem naturarum inChiftohumana natura couvert, fuit in naturam divinam, fic quod inCbriflo ex tunc non erat nifi natura divina. Item, in XXVIII. dicunt Armeni, quod in unione ipfa humana natura couverte fuit in Deitate, de quibus patet, quod fecundum hanc falfitatemChriftushomo non eft, fic dicendo.' Armeni dicunt dc credunt, qnod natura divina in Chrifto fuit paflibilis, flt impaffibilis, mortalisdt immortalis, ficutChriftoplacebat, dc fic dicunt Chriftum paflum dc mortuum fecundum divinam naturam . Item , ia XXIX. Armeni dicunt & tenent, quod quando voluit divina ejus natura mortalis fuit flt mortua, etiam & quando voluit fada fuit immortalis; ex quo loquitur manifefte , quod fi fic effet, Chriftus etiam Deus non effet, quia pafi fibilis, mortalis 9t mutabilis natura defe Aratione nature fiue Deus effe non poteft. Ecce prima bacrefis Manichaeorum, qui dicunt Chriftum non verum hominem faAum, fed phamaftictun - Secunda eft Eudici A fequacium, qui unam naturam dicebant in Chrifto confufam. Et tertia Arrii, qui Deitatem Verbi padfibslem dixit, ficut in xx. articulo manifeftavimus; fed qnod Chriftus fecundum fidem ecciefie Armenorum eft veras Deus, verus homo, A quod omnia opera ejus veraciter fint, Johannes Evaimelifta onandit in canonica, ubi dicit : *Tree fient fù t/lieeeenn* dent rô caele t Pater, Verte*, & Spirit**

AMNO a"~r1

fauGus, G H trot tnmm fimtt per quod mani-feftatur, qood Chriftus verus Deus eft; *G iret fu* fù tfttimtnium dant feterra,Spiritus ,caro, f * P« h<** oftenditur , quod Chriftos veras Deus homo eft. Igitur ad efle homini duo funt neeeffaria principaliter, efle anima & corpus, quoniam per unionem iftorum vera* homo fit: fed per hoc quodQtriftus clamavit in morte voce magna, & emifit fpiritum, manifefte ofteoffitur, quod animam habebat, non folum vitalem, fed etiam rationalem, de qua ante dicit: *Trifiit eft anima meo uffee ad mortem ; G poteftatem babeo* Nuere *animam meam G iterum occipere,* & per noc quod una apertione lateris per lanceam exivit aqua & fanguis, certificafnr veraciter,quod Chriftus verum corpus habebat, quia a phantaftico corpore nec aqua nec fanguis exire poteft, ftequod hasc omnia alia opera Chrifti divina & humana vera funt, noo phantaftica, dicit Evangelifta , *fi vidit et teftatssr, et teftimouixm ejus verum eft,* Item, fi non habebat animam,quam igitur emifit? fit C non habebat corpus, quod fixerunt in cruce, volverunt pannis, & pofuerunt in fepulcro , dc poft refurreftionem numquam pedes divinitati* tenuerunt in via mulieres. Et fi non erat veras homo,qui in ccenaculo intrans ad dlfcipulos dixit t *Palpate et videte, fio ego Hem ipfi fum,* quare in confufione negantium dicebat , qpod *anima corpus et offa non babetJient me videtis Mere .* D ad folvendum opinionem Thome dicebat Dominus: *Fer nonum, et mitte in latus sertum, et mitte digitos od locum clavoram, et veli effe incredulus, fed fidelis* ; & talia fimilia multa habemus io evangelio&ab apoftolis, quod Chriftus erat perfeftus Deus & perfeftus homo dc omnes operationes ejus veraciter funt, quibus firmiter credimus fine uHo dubio , dc contradidores habentes contradiftionem maledicimus.

Item, fiaad Arment credunt et tenent, quod die fabbati poft parafceve, bora fixto , Dominus referrexit, et bic dicunt fe babere ex traditione Gregorii, qui fuit antiquitus eorum catbolicon , eui, ut dicunt, fuit revelatum, cum effet tn fepulcro Domini, ,quod iero fixto difia diei fabbati refurrexeret Dominusj et fic apud Armenos eft determinotum, et dsfia bora faciunt feftum de refurreGiorn Domini,et poftea eadem die comedunt ova, cafeum, mm tamen cernet.

RESPONSIO. Ecclefia Armenorum, ficut recepit a Gregorio illuminatore ufque ad hanc diem, in dominica die facit refurreftionem Domini, et non in fabbato, per cujus praedicationem credit Chriftum Deum et hominem, vetus et novum teftamentum recipit ad doftriDam et magiflerium et inftruftionem fuam ; et non, ficut detraftores et malediftorcsfanfto patri noftro dicunt, per traditionem ejus datum fuit et ordinatum in ecclefia Armenorum (exta hora magni fabbati facere refurreftionem Domini dicentes manifeflatum fuiffe fandoGregorio in fepulcro Domini. Sed quod ecclefia Armenorum in dominica facit refurreftionem Domini, *et* non in fabbato, multipliciter oftenditur: Primo per evangeliflas, quorum verbis credit ecclefia Armenorum, et Marcus dicit, lefurgct JESUS diluculo, *Visa fabbatorum apparuit Maria Magdakna.* Luca* vero : *Vna fabbatorum valde diluculo audiverant mulieres ab angelo . Hon eft bic furrexit.* Similiter & alii duo evangclifIr teftificantur de his . Secundo , ab officio ccclefie Armenorum , quod canticum fupradiâi fabbati totaliter fepulturam Domini recolit & honorat, Λ nullam monfonetn de *feiturc&latm facit, clepto* illo , quod fecundum confuctudinem Armenorum In fefto refunrcftioois, & in omnibus aliis feflivitattas totius anni in vigilia feftum colere incipiat» , ficut apud vos etiam in fabbato ianftt» legitur cvangelium S. Matthaei de refurreftio· oc, & dicitis alleluia , & fimilia alia . Ter. lio , quia taqtum pafchatis una fiibbatorum totaliter refurreftionem Domini honorat & colit , ante omnia cantat ; *Hodie fiurexst a mortuu fionfi· immortalis G calefit , tibi gaudium G lotitio , - ectlfia fpwfi de terra t benedic in voce exaltationis Deum tuum Syon . Hodie Angelus cum fpUndore lucis defeendens dc culis, G terruit cnftodes , G fixGis mulieribus prodicebet, diettut Cbriftus refurrexit emortuis, gaude G latere noter, G b'irgo , quoniam geni· tut de te Virgine bodie per svfirrefiiouem gemius de frpulcro virgine. Hodie lepis fidci Petrus , G dilefius Jobanms cum adverfariis fiftinantet ad fipuicrum refnrgentis,* & fic omnia cantica difta una fabbatorum refurreftionem Domini multi* modis narrant. Quarto , quia per totum annum tn dominica rrfurreftioncm femper colimus, excepto pentecoftes dc aliis magnis feftirttatibus, qu* in dominica veniunt , dc refttrrefttoni* officium impediunt. Quinto , In Omnibus diebus dominici* dicimus hoc canticum, quod dominus Ncrfes Glanenfis catholicon diciv maglfterialiter *t Mansfiftcuus G minifteriuset fieretum neflemus, quin lux invifibilisinintelligibilis, mundis autem fpiritibus vifibilis, nbM eme fabbati nobis eft ortus fassGa rcfurreGiaetit fplcndor . Iterum G defcessdesu in fipakre , incnrruptibili torpore G fanGo refiergesu , tertie die G lux erta eft mundo .* Sexto , quia totius anni dominica* colimus & honoramus propter refurreftionem Domini , & fic per traditionem Gregorit illuminatoris noftri, et per deftrlnam evangelii et apoftoloram , refurrefttoneta Domi* ni in dominica recipimus «facimuset credimus, et contra facientes et dicentes anathematizamus. Sed quod de ovis & cafeis , fciendutn eft, quod in primis diebus untverfaliter eome> debant cafeum dc ova in fero labbati fanât , tamen refurreftionem una fabbati diluculo faciebant . Et hsc confuetudo antiqua eft , & multotiens prohibita per Mons catholicon ,maxime in fynodis de Si6o et de Adana , qua fafte fuerunt propter unionem ecclefia Romann, ordinaverunt cum pifeibus et oleo folvere, et abftulerant ova et caicum , et nos Ce facimus , et populum noftram, quantum poftunms, facimus obfervare. Sequitur.

Computant autem tret diet G tnt nefies, ftibus fuit Dominus i» ventre terre fit , prfe *i» seofie fifeente firiam fintam Devenues tradidit corpus futuet G fongtûnem difiipeslis ficis, G ipfi difcipuli , fi terrei erant , corpus tint G fanGuinem comederunt G biberunf > G fie n fiipfit Cbriflum fipelierunt ; G computant illam nefiêm, G pofleu dsem feonentem nfyne ad illam beram, fus in die parafieve tembra faGa fient fuper nuiverfam terrene, pre prima die G sëofie; tempus ven illxd feed difin tenebra durseverunt, competent pre fecunda noGe , G dieter qua feat peft diGes tenebras , competent pro fiemda die, noGem ven qua procedit fabbatum , computant pro tertio mGe, & diem fabbati nfque ad mendiem, pro tertio die.*

RESPONSIO. Licet talia verba inveniantur In libris noftris , qua aliqui fluid locuti funt, ad

j C^ad probodu ■, quod Chrlfiua tribus diebus ft ta- m>afcm manfit & corde terr· , ft ta- men communiter a augiftris Annosorum fper* 1 ■w hoc nerveria expofii» , maxime de nobis; led ad confirmandam tertiam diem refurreftionis Domini, accipimus partçm pro toto*, fcilicet m pafkfceve in hora nona pofitus fuit fepukro , cui n<4 praeeflerat, & poft hax nox ft dies (abbati, qun faciunt dum dies, ft in nofte una (abbati diluculo, ut dicunt evangcliftu, furrexit Dominus, ft fic. fiint tres dies ft tres nodes. Sequitur.

Et decant, qmd di&a eorum opinio confirmât» fuit per B. SHwfirnm papam ad inftmtiam didll Gregarii, tf ple» credunt diUa opmioqi, quam evangellit Merci tf Luca, qui dicunt, qmd pri, me /abbati, id eft dominica Douunut furrexerit .

RESPONSIO. Hcc omnino falfa funt, ft detreâitiooes et opprobria fanftoram Dei.

hem, qmd Armeni ntfchmt refpendere ed illa, qua ta evmgeliit tmtmmtm , ubi manifiie feribitar, qmd Cbrifin/ poftnfitrreffiommfuamecmtm carpat bumanum balàùt, cum dieaat, qmd in Ipfo unione betmana natura cmverfa fuit in Delta, tem, nifi boc filum qmd voluntat divine fecun. deem qmd volebat faciebat, et oftendebat fecorpu/ bumatmm babert, tum tamen van baberet.

RESPONSIO. Siendum eft, quod, quod in «o. et in ai. articulis offendimus Jufhcienter Ipfâteiptuin emoean (alfum effe, tamen quia multotiens replicatur, prolixitati parcatis. In C «A, dicitur fecundum, quod vokbat faciebat fpera corporis, er opera aninus, licet in Chrlllo nec corpus erat, nec anima poft unioaem, et hic dicit quod voluntas divina fecundum quod volebat faciebat, et offendebat (c corpus bumanum habere, cum tamen non tuberet; fed per hoc quod dicit quod Armeni nefeiunt refpondera ad iffa, qun in evaogdiis continentur, ubi manifefte feribitnr, quod Chriftus poft fuam refitneâtoaem verum corpus habuit. Sciendum eft, quod Armeni dicunt illa, qu· ab evan, getio didiceram, quod ia Chrifto funt tria , fcilicet Divinitas, rationalis anima humana, et corpus bumamnn; Ideo neeeffitstem reipooendi non habent, ut cantat ecclefia Anuenorum in canticis Nativitatis Domini; *Te regarni»; Fi- 11 Petri cummee , qui bodie cum natura muto-*

quam protoplafli nitun fine anims *a corpore* erat, vel quomodo eft homo, fi animata et corpus eoa haberet ? fed fuper couverfattonem Chrifti taper terra cantat ecclefia veraciter, JhMHMtar <ft, *tf cam bominibm moverfatu/ eft.* Er pro anima rational! cantat t Kataatarw cup»· *rafts, if nfuhirii irMifli fimAamammem tuam, if pen mrmrit claritate nclinatut fitifii , tf* ane /atafr aa^ra *imanatm* /w/K, *tie.* Igitur ecclefia Armenorum habet ft credit ft confitetor, quod Chriftus animam rationalem, quam accepit, tradidit m morte, ft cum eodem corpare, quod acceperat, crucifixus eft , quod eft poft unionem . Quomodo ergo ft animam & corpus non haberet, ficut fitnt in nvr. ft xxvitu aniculis, ft i» fymbolo diximus omni die: *Afitudeeu ta cnittm cum eodem corpore od dexteram Pitru jtittn vivti 6* «Mrtuar. Igitur fi poft wuonem anima ft corpus non erant in Chrifto, ut dicunt ia articulo, quomodo eodem corpora jnAfcoofione afccndit ad catam? ft nunequo. modo eodem tempore fedet ad dexteram Pa. tria ? ft quomodo eodem corpore venturus eft judicare vivos ft mortuos ? Ergo ex hoc pm

A tet, quod falft dicunt contra ecckfiam Armenoram.

ANNO CHRISTI 'M'*

drew, *licet fteundum Armemt, ta Cbrifto poft* «aitarw tua *fuerit nifi notura divina* , ta f«a cmtnr/a *fiât* tataaana *ejus natura.*

RESPONSIO . Ut in xx. articulo maoifeffavinws, hoc veraciter fallunt eft. Sequitur.

-mrauta raara dwaa/ d? trams, f«ta *volantoti Cinifti fubjeite erat divina neture, ut de ea faceret* fata *vellet, if <tt* diraa/, *anendo voluit, divina ejus nature mortali/ fuit, G etiam mortue , if fnende voluit fuit jaBe immortalis, fient faltum fuit poft fuam rtfurrtUioncm , acci, pientet ed bat probandum illud* , fata *dicitur m* Jataaar mE^o vivô, ft vos vivitis,

B RESPONSIO . Credendum eft quod in xx. ft XXVI. art. ft in multis aliis locis hecmanifeflavirons fufficienter falfa effe , quod naturam divinam dicit effe muhabiletn , tamen & hk iJemntaoifcftat ecclefia Armenorum in fymbolo ,qood omni die dicunt, quod increata ft immutabilis natura Filii Dei. Igitur quod dicunt de eo, quod erat aliquando quando non erat Filius , vel erat quandoque quando non erat Spiritur-Sanftus, vel de nihilo faftus , vel de aliqua cflentia vel fubftantia dicant effe increatum Filium, vel Spiritum-faoftum, vel altarabilem , vel mutabilem , ut dicitur in XIX. ft io XX. aniculis « ft in XXL, ft in XXVI. ft In XXVIII. articulis, taliter dicentes anathematitat fanâa catholica & apoftolica eccle* fiae anathema fit.

hem, juod Armeni dicunt if tenant , fata *ex boc* fata *Cbrifiut afeendit ta talum , m eo poft unionem d/fiit effe natura bnmana , alioquin Jf i» Cbrifto fuiffet humane noture poft unionem ,* M *efcendiffet in culum , fed translatu/ fuiffet ta paradifurn terteftrem . Jient de Euotb tf Else fafttnm fuit.*

RESPONSIO. Armeni credunt ft tenent quod Chriftus cum eodem corpore quod accepit a Virgine afcendtt io csriutn , (edet ad dexte. ratn Patrie, ft eum eodem corpore venturus eft judicare vivos ft mortuos in confufionem opprobrium falfiutis illorum, quamfuperius dicunt: *Si in Cbrifto fuffet bumaua neture xeiemm,* ^cndifftt n

quod ecclefia Armenorum credit ft tenet , quod fanda Del genitrix virtute Ghriffi aflumpta luit in caelum cum corpore. Ighur nutus Chrifti, qui alios affumfit cum corpore ad crlum, feipfum non poterat mutare? Item, iam fti poft generalem rtaurreftiooem cum corporibus afoenfuri funt m csrium , ut in VII. arti, culo manifeftavimus , fecundum fidem ecclefi· Armenorum, qui fimpliciter homines font; fed Chriftus qui Deus erat ft homo, quomodo non poterat aicendere in c«lum ? Ergo falfitas h«c per fe patet. Ideo dicit ApoftOlus; *Nolite omni* /ptar/ta *eredem* . Et Propheta t totam» ea- ^ *fent eft guttur eorum ; 'ft linguit fuit dolofe agebent , & perdet Domine» loqucntet menda. Cium.*

hem , quod Armeni tenant , fata *illa βηΛoritates Prophète if Apoftolit* Ataendens Chriffus in altum captivam duxit captivitatem, *Ü quod* Chriftus exfpoliavir principatus & poteftates , tratuduxit eas in (emetipfum, nm *intelleguntur, quod boc faceret quando Cbrifiut afeendit in catum ; fed nielliguntur quando Cbrifiut afendent ab inferit, tfdemit fecum animat bemimtm, qua ibi erant , 4? pofuit eat in ifia terra vel acre tjqm ad diem judicii«*

'-"—— UUum >JV. RESPONSO . Licet magiftri locuti funt A differenter de hoc, fed no» non dicimus, & cred'mui» ft*** Chriftus poft paftkmcm fiiam defcendit ad inferos cum anima rationali , ubi erant fanfti patres, dc liberavit dos ab inieris, fic quando afccndit in cadum, cos duxit in ese. lum lecum, fecundum verbum evangelii, quo dicit : ^ucada ««al/a/ar *fare dt terra, omnes trabum ad <UV iff'**,.*

item, fwad *dicunt Amni tt tnnt* , ywd *Cirifas dofcendens ad inftrv ligavit damones, qui* ili *erant, tt etiam fuper terram,* a/ wi *pojfent tnsare vel ofindere bomiaes, fient ante faciebant', fa fat treenti anni*, y«od Zrnparr «mars *fat dijlifati, tt Jtduxtrunt bomntr a fat Cbnfit ptr itium m,»in , exceptis Amenés* ; a targm/sannis *citra, Hits homines de mineri Armenia , tt t XXb'. citra, Armtnss dt majori Armenia j'eduxerunt* a *fide Cbrifti fan, ut dicunt, ex* taac ^rw/a/ p». *fanent m fanficio aquam in vint, tt fecerunt fa fam Natrvtfatü Domini XXK dit Decembris; tt fic a dumenihut ftdu&i fidem Cbrifti dimifrrunt.*

RESPONSIO. Sciendum eft, quod millefimo anno poft baptifmum Domini, in quo tempore catholicon Armenorum erat Petrus, fic rex Graecorum erat Bafilius , Sc Armenorum rex erat Johannes, tertio die Oftobris terribile fit mirabile faftum fuit in colo tertia hora dieir quoniam firmamentum cadi iciflutn fuit ab Oriente ufque ad Occidentem, fic vehemeas lux cffula fuit io terra a pane Aquilonari, fic antequam lux deficere■, faftus fuit rugitus fic ftrepitus fupra totum mundum , fic attenebrara fuit terra, fic quod Aelia apparebant qnafi in medio noftis. Item, poft quinque annos obfcuratus fuir fol taliter, quod omnes ftelhc de die ficur de node apparebant, fic terra clamavit communirer, fictremuit vehementer longo tempore, fit mare fluftusbat valde vehementer; tunc fupradifti catholicon fic rex Armenorum miferunt ad quemdam devorum fic virtuofum magiftrum Armenorum , vocatum Jobanuem *Cejeirie*, ut diceret caufam ûgnonun; qui refpordit eis cum lacrymis fic fuipiriis, quod nunc mille anni funt a vinculo iathanar, quem ligavit Dom. nofter J. G nunc aurem fulutus eft D a vinculis fecundum Apocalyptim Johaonis Evan, gcliftar, cui dixit angelus Domini quod millp annir ligabatur ialhanas, fic iterum lolvetur a vinculis ; hodie folurus fuit fuper mundum, fic fcti&oncm firmamenti cadi accepit fuper debilitates fit infirmitates ecclefix, quae debebant debilitari in virtutibus, fitobfcuritate folisfic ftellarum,* accepit fiiper vitia fit incredulitatem hominum, ubi dicit, quod deficiet quilibet in operibus fuis, fic quafi per modum prophetic dicit multiplicari Agarenosfic gentiles fuper terram ad deftruôiooem ecciefut, quem vidimus fic videmus oculatim, & aUs multa quo propter prolixitatem tranfimus; fed in fine dicit, quod exitura eft virilis gens Romanorum ; fit accipieet Jerufalem, fic liberabunt Chriftiano», fic srdificabuntur ecclefie, fic quod breviter lcripfiinus ioveuirur uobilcum. Cetera omnia que dicit in articulo, apud nos noo inveniuntur, fiCriuut verba mente genita fic falfe compotita. Tamen dc aqua dc feflo Nativitatis Domini, verum eft, quod Armeni non unici detrahunt nobis, qui fumus uniti ecclefie Romane, fic muiras alias detrafttones fic blafphetnias loquuntur de nobis, fit deipiciunt nos,* at non debilitamur a veritate, quam accepimus a *fanfta ecclefia* Romana.

Avsn, *Amfa dkmt 45 fnent*, puni *Cbrsfas. pefi fam afcmfimnt M*àt bumumtetam t fa* mu *baUit naturum 4------- , me* rrfrrrrrn» , aer *neratiemm busmnum.* AMMO cwnsn •is*·

RESPONSIO. Hoc quod dicit , quod Chrifius poft afccntioncm fuam habebat hmnamtatetn, verum eft, quoniam fecundum fidem Armenorum perfeftus homo eft, ficut fic perfeftus Deus; fed illud, quod dicit quod non habebat nacnram humanam, nec voluntatem, nec operationem, falfiim eft, et in XX. de XXI. fic XXV. fie XXVI. articulis (ofteiencer oftendimus, quod fecundum hoc quod perfeftus homo eft, perfefte habet naturam, voluntatem, dc op<-rationem, fic omnia alia naturalia animai dc B corporis. Sequitur.

Xtiam dicunt 9 ttnan, qurni Cbriftai inertium afcndns,* wa *fan ptrvmt ad dtxtram Patris, fed decima dit fai fam tfctfaanm, if m navtm dubuty fa funt a dit afemfimus tfa nfa ad diem Pentecefa, Cbrifhu fuit inter anfats* , it* *fatd per nam dint fat* tn *unttrdim Anfaerum, O alit dit in adit, & faitbet tard» m^eltrxmi fa fiivavit turn xna die: decima vert die pervnit ad dtuttram Patru, tf tmec fiatim mifit apefais Spiritumfaûnm t ctpnftcriec Amni ftfavent tiles decern dies.*

RESPONSIO . Sciendum eft, quod S. Gregorius poft tormenta amarifltma duorum annorum fuorum pro teftimonio Chrifti fit incrapa- C tiooe idokdatrix. Choridati regis Armenorum , potitus fuit & in lacum tormentorum, dt erant ibi multi ferpentes dc feorptooes, fic cibabam eos dc condemnatis ad mortem. In fuprtdifto ilcu R Gregorius fuit per tredecim annos , dc mandato regis , et angtlua Dei omni die apparebat ct confolabarar eum t et ifte angelus erat de quarto ordine ; a quo diditic B. Gregorius, quod angeli etiam feftivant Afcenfionem, qui audivit ab angelo, quod feftum magnum hodie ordini meo qui io colis eft , quod eft feftum Afeeofioois. Ecclefia autem Armenorum de hac materia nihil plus habet, nifi iftud de B. Gregorio, fed aliqui alii inveniuntur, qui dixerunt in fermonibus putative ; quod quilibet ordo per unam diem feflivat & in quolibet ordine per unum diem fteiit, & hoc non habemus a S. Gregorio, nee eft acceptabde apud nos , maxime nunc, quando habuimus notitiam Romans ecdcfi*; fed magis veritatem dicimus fic prodicamus, fcilicet quod cstlitus afeendit in telum, fic Adetad dextram Pattis, fecundum prophetam/ *Exaltavit ut &'XM* carrradaM *viam.*

liem, jaad *Amni dt majori Amnia dicunt, ipfi fat ecclefia catbeliea et afaitHcat tt faer bec,* psad *ipfi babtnt catMean i tt ttitti* feruav *etclfa efi apafaiea t quod ipfi tennt fidem,* tKam ifeias pradixwaai, *tt propter bot fat* – *tc ofa catbelica et apefielita*

"RESPONSIO. Qpod Armem dc anajori Armenia, propter hoc quod habent catholicon dicunt, *fe* folam ecclefiam catholicam fic apoftoiicam, hoc non audivimus: fed quod eedetia Armenorumeft apoftolica, propter hocqnod habent fidem, quam apoftoli pmdtcavenmt , hoc verum eft, quiafymbolnm ecclefie Armenarum , quod unae habet, eft (anftutn fic reftum fic conveniens evangdies dc apoftolicf predication!, ficut recepimus a fanfta ecclefia, & a fanftts patribus noftris. Sequitur.

Gmta wrn *ecciqfia* «m qft *ttciqfa tatbehea*

fecri-

CJR*fiecrifieia, & fnia dicvnt Altu ****** eff* in* A H «M *perfima, et omnet fai ADam concilium*

Cir^t, & paid fttn-» nativitatie Demi-mini «XV. die néenfi; Decemirie.

AMMO CWRBT!

RESPONSIO. Sciendum eft, quod Groci primo in facrificio non pooebaM aquam, & feftum nativitatis, fait Araacni faciebam fexto die Januarii, Cedpodex in diebusJoatmisOiauri ecclefia Grecoram a pontifice Romano recepit aquam ponere in facrificio, & feftum nativitatis facere xxv. Decembris; fed ecclefia Armenorum doo recipit, quia catholicon Armetiorum S. li«>c dejeâus eft de fede fua, & non habebat ecclefia Armenorum caput, quod recepiffet fupradftls, ficut alias ecclcfin, & fic remanfit ad priftinam confuerudinem. Grxci autem, poftquam receperunt aquam in facrificio ponere, & felium nativitatis colere xxv. Decembris, inceperunt obprobriari Armenia, ft Armeni Qrecis. Sequitur.

Dicant etiam & teneat, fjtfd *ecclefia Ruuu* nan *efl ecclefia catMica & apoftolica,* prqyrrr *eafdem confies, qxai dieaxt de ecclefia Graea, & etiam* f«>« aarrvwpsnr *fidem Chriftianam facitndo & acceptando corniliam Calcedeaenfe ad inftantiam B. irontr papa.*

RESPONSIO. Quia ecclefia Armenorum cum ecclefia Romana numquam bellavit, quare obprobria ft convicia ecclefia Romanas parum inveniuntur, ficut de B. Leone in canticis Chrtftianonim, & caufam quare, to fecundo articulo memoravimus. Tamen nos de minori Armenia, ft qui de majori Armenia obedtunt ft conveniunt nebifeum, jamdiu eft, cum duabus folemnibus fynodis abftultmus obprobria S. Leonis pape & glorificamus eum cum fanflis, ft fynodum CaJcedonenlcm cum aliis laudis fynodis, licet aliqui de majori Armenta, qui non conveniunt nobucum, remauferunt fic, ficut ante erant. Sequitur.

Dicant etiam & tewit, faod eoclcfia Romana & Greet d&nent effe «l»/r *generalem rtfiarrtâiauret, vel tempore ntickrifh: Rcclffie vero Ar-*

RESPONSIO. Hoc falfiim eft, quia licet de Armenis dicunt aliqui de ruftlcls, quod non venieer ufeue ad antkhriflum, fed pro Grecis ft pro Francis, numquam audivimus talia. Sequitur.

Et ilii dt Armenia mineri, excepte regt & faiixtdam nodilikeu, fiat de ecclefia majoris Armenia, & fiant pejeret, fwaav *iUi de majori Armenia, nec volant recipere alifxem magiftrxm, nifi fit de majori Armenia. Dicant 'etiam, rex & nokiles minori; Armenia,* feus *tenent fixpradMo; artientes cam ecclefia ^Remana & Grata, non fixât de ecclefia catkoliea & apoftolica.*

RESPONSIO. Populus Cilicie communiter ficut catholicon, rex, ft alii praiau ecclefiaftici ft taeculares uniti font ecckfne Romany, firruliter ft populares. Ideo pejores quam ioobedientes maniieftare non poliunt effe, ft fi fint aliqui io cordé fuo, non funt iuobedientes manifèftare non polfent, quia corriguntur dc inobedientia etiam per mortem.

Item, paad *Armeni dicunt & tenent,* pxad *ecelefia catinhea fnit per tatam orkem diffxfa a*

RESPONSIO. Verum eft hoc ft acceptable. Sequitur.

Sed peflea in concilia Caktdmunfi fieit fidet «c-clrAe corrupta et deftrnSa, ck eo fXOd iii determinatam fiât, feed in Chrifto erant dem natare rraprrutf, *fmrxnt entra ecclefiam catholicam: et fnia diAi Armmi diAxm candlixm nan recrpenrnt, fiid cmdemnmxrmtt ; tdeo falam apxd eat efi catlmlica, exteptie pancti de ecclefia minérù Armemeei*

ANNO CHAIJTI

RESPONSIO. Caufam non recipiendi fynodum calholkon in fecuodo ft tertio articulis breviter mahifeftavimus, & illud etiam, quia nos jamdiu eft cognofcentes veritatem, recepimus fynodum fandam : tamen non eft mirum, fi Arpteni defecerunt de faâo duarum naturarum, quia ut vos bene icitis in fynodo Ephefina univerfaliter a tota ecclefia condemnatus fuit nefandus Neftorius cum herefi fua, qtti dicebat duas naturas, duas perfonas, & duos filios in Chrifto; & condemnationem iftam Nefiorii & hsrre&s ejus Armeni condemnaverunt in tota ecclefia, fed poft modicum tempus faâa fuit fynodus Calccdonenfis, in qua determinatum fuit duas naturas confiteri & unam perfonam in Chrifto, licet fi dixerint naturas efl· unius in perfona, ft in hac lynodo Armeni non erant, ut veritatem fciviffent. Ideo quoniam audiverunt ab Affynis, quod confirmaverunt havefes Neftorii, tunc inceperunt declinare a fynodo, ficut ab hxrefi Neftorii. Sed tamen ecclefia Armenorum in dfebus. Erach, celaris,'ft Esdre catholicon Armenorum, quprentes veritatem cum folemni Synodo, receperunt concilium Calcedoneniecum determinationibus luis, cum aliis fanâisfynodis, & a dido Efdra ufquead feptemcatholicon fic tenuerunt; fed poft bee Johannes de Ofna fecit fynodum in Manafgardc cum fex epifeopis Aftyrbs, ft paucis Armenis contra catholicon predeceitorcs fuos, ft fixit declinari multos a veritate, dicendo unam naturam, unam voluntatem, unam operationem in Chrifto contra concilium Calccdoaenfe: tamen alii catholicon dominus Gregorius ft dominus Nerfes Glanenfis, videntes impietatem eorum, voluerunt iterato redite ad priftinum ftatum, ft uniri cum Grzcis; ft licet duae partes concordaverint ad invicem, ft perveniflent ad unionem, fi a morte non luiffent prpventi, & remanfit fic ufque ad tempora prodeceflorum aoftrorum,qui cum duobus conciliis uniti font cum ecclefia Romana, ft receperunt condiliumCalcedonenie, & abftuleruot amnes cafuas turbaltoots, ft nos una cum omnibus nobis obediensibus fic ftamus, fic fumus ft docemus.

Item qmd Armeni credant & tenent, paad *falam apxd ipfot eft ectlefia cattalica, ^aia, dicant, apxd Met fxnt qxn faciant effit xnam tantam ecclefiam, fiiUcct vertu kaptifmat & anna fidat Ckrifti, & antea; Spiritat fim&x; & xnxr Dem & Dominxi, qax apxd aliiu ecclefia;, faa vocantar Ciriftiatm, m font.*

RESPONSIO. Si aliqui talia dixerant, nox ignoramus, quia nec audivinuss, nec diximus, quoniam licet ecclefia Armenorum, fecundum Mem Chriftiaoam in qua eft t dc catholica ecclefia eft; tamen ipfa per fe non eft tota ft univcrialis ecclefia; & fi dicit habere, 'ficut ft habet veraciter res illas, fcilicet verum baptifmum, ft unicam fidem Chrifti, unum Sandum Spiritum, unum Deum & Dominum, tamen non dicit, quod aliqui Chriftiani non habent, ficut in articulo dicitur, ft ex hoc patet, quod dicunt, quod omnes venientes ad eos ab aliia eccfeltts rebaptisant, quoniam baptifinus datus in aliis ecclefiis, non putant verum bapttlmum

CSP efle, dc hoc falfum eft, quia univerfaliter in A
—tota ecclefia Anneoorum hominem venientem
*4 eos ab aliis ecclcfiis rebaptizant, quia ba-
aliarum ecclefiarum putant venxn ef-
fe, dc non ficut mentiuntur in pnedifto articulo; fed aliqui ex eis, qui articulumiftumfalfum ponunt fuper Artncnos, baptizaverunt phares contra verbum apoftoli, qui dicit; Afm *efl poffibila femel baptizatit iterans renovari ad poenitentiam , tf fibi ipfis reiterate crucifigere filixm M.* Sequitur.

Qua , at dicant, Armeni balent etiam veram fidem, fuam alia ecclefia deflrnxerxnt recipiende concilium Calcedonenfe. Habeat tf vere Spiritumfanflxm dT *verxm Dcxm tf Deminxm, fna-alia ecclefia nen babent, fnia negaverant Denm tfDe.% minnm in concilie Caicedamafi, dicenda* γΰη *in Cbrifla fxnt dxa natxra tf xna perfona,*

RESPONSIO, Caufam non recipiendi concilium Calcedonenfe in xxx. articulo manifeliaviraus dl replicandi nece(fitas non eft. Sequitur.

Propter jna in fymbeie non dicant fimpiieiter; Et unam lanftam ecclefiam, *fed* in iftam fanftam ecclefiam, *accipiende ly* iftam, *pro ecclefia Armenorxm.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quia talem intelleftum numquam in fymbolo audivimus, hcet dc hoc vocabulum dupliciter invenimus in lymbolo Armcnorum, univerfaliter dicunt, *credit in bit fola xniverfalit tf apoftolica ecclfia,* & de hoc fic intelligimus, quia quicquid dicit iymbolam, a principio ufque hic, dc quodC poft faquitur ufque ad finem, credit fola dc univerfalis dc apoftolica ecclefia. Sed qui dicunt : *credimxt in banc felam xniverfalem, tfc,* intelligimus *in bam* pro una catholica dc apoflo» lira ecclefia, qu« orthodoxa confitetur omnia quas funt in fymbolo, dc non folum pro generatione noftra , ut falfe detrahimur .

Itene, qxod a tempore Eraclii imperatorie citra, fxernnt tree catbobcon ia Armenia tenentee dtverfam fidem tf diver/xm baptifmxm ad invicem .

RESPONSIO. Sciendum eft, quod in hoc articulo ponunt multa inaudita, dc infitas peflimas fallitates fuper Armenos, quia licet catliolicon *de^Alnane,* quod interpretatus *Colxm*O *berxm* dc Jurgianorum quandoque obediebant catholicon Armcnorum , tamen tres catholicon, ut dicitur in articulo, Armeni non tenuerunt, nec poft Eraciium, necante diverfas fidet, dc *diverfum baptifma* tenuerunt ad invicem. Catholicon *de Alnanc* eft antiquus, dc conflittttus a B. Gregorio ; fed Archamarenfis archiepifcopus efl , dc quandoque obediebat catholicon, dc de parvo tempore citra nomen catholicon impofuit fibi, quare excommunicatus fuit a catholico Atmeoorum, dc adhuc eft in excommunicatione tamen baptifmus , fides, dc officium & ordinationes ecclefiat dc do&rina eorum trium per unum modum fuerunt ufque ad illud tempus, quod catholicon, qui eft in Armenia minori, dc tres fimul cum obedientibus eis uniti fuerunt cum ecclefia Romana. Nunc autem iftaeft differentia internos dccos, Îuia nos ponimus aquam *in* fa^rificio dc facimus illum nativitatis xsv. Decem, dt dicimus in Chriflo duas naturas unjtas in una perfona filii Dei, dc reeipimus fandam fynodum Galcedoneniem, dc*confitemur purgatorium dc cognofcimus primatum ecclefia: Romane; fed ipfife, eundum antiquam confuetudinem non ponunt aquam b fecrifido, et faciunt feflum nativitatf» et Epiphani» facta Januarii, et dicunt Chriftum pprfeftum Deum et perfeftum a tamen unam naturam propter ineffabilem unionem, fecundum verbumCprUli, qui dirit, quod una eft naram Verbi incarnati, et adhuc non recipiunt conciliumCafeedoocnfe, neque nomen purgatorii audiverunt, nifi de quiquaginta annis citra, et non cognofcuntprimatum ecclefia» Romana». Sequitur.

ANMO OfftiSTi *H"

Keen catbolicm Colmxbarvm dicit, <ptod Pater Ô FilW tf Spiritns SanBnt fmrxni erxeifixi dt erxee.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc dc crimen · Sequitur.

Et ilii ^xi fnifefii fxnt ei baptizant in aqna»

RESPONSIO. Verum efl hoc: Sequitur.

Catbalicon vero mediae tf fxkje&i ejxt dictent, $*>d *feint Dei Filins fmt crmifixxe in crxce.*

RESPONSIO. Verum eft. Sequitur.

Et pro majori perte baptizant in ayta , licet ali^xi, paxci tamtn, baptizent in vine, non tamen baptixatoe mergunt in nomine Patrie, & Filii , fit *Spiritne Sanfii.*

RESPONSIO. Falfum eft dc crîminofum, quia omnes cum aqua baptizant in nomine Pattis dc Filii, & Spiritus Sanfti, quia etundem librum, *Sc* ejufdem rubricas, & eamdem confuetudinem baptifmi , quam nos-habemus, dc ipfi habent, & numquam audivimus· quod aliquis in ecclefia Armcnorum cum vhx/baptizarct, nec ecclefia Armcnorum talem errorem fufttnere poflet. Sequitur·

CatbeEcon vero tertiae A *qxinfxagènta annet çitra tenet -illxd, T»â tenet ecclefia Graco-*

RESPONSIO. Catholicon tertius tenet omnia ecclefi* Grecorum, per qur convenit cum ecJefia Romana.* tamen illud, in quo cumecclena Romana non convenit, non tenet, nec vulc tenere, fed tenet ficut fanda ecclefia Romana. Sequitur.

Cmvhvm·/ *tamen difli tree catbolid tf fxbje. Hi eorxm* m *iflit,qxod m Cbriflo eft ane natxra fient «m perfona , fxa natxra eft divina , tf qxod nen ponant (,-nqxam) in vine in facrjficio, nec faciant feftxm nativitatis Domtni xxv. die Pecembris, excepte catholicon tertie , fni a qainqxaginta axait citra in iftis a priant dnaint efl jeparatxs.*

RESPONSIO. Difierentiam tertii catholicos , qui eft in Armenia minori dc archiepifcopi Archamarcnfis dc catholicon *dtElnanc* fuperius diximus, dc non eft necefle reiterare ; fed illud quod dicit quod Chriftua eft una natura ficut una perfona, dt natura ifta eft divina, omnino falfum eft, dc crimen tam de bis, quam aliis, quae de nobis aderunt, ut fuperius diximus, in multis locis. Sequitur.

Qxilibet entem de diBit catbolicm, dicit, qxod ipfe tenet verant fidem, tf verant baptifmam labet , tf feed alifxi catbolicm ai ea nm balent verant fident, mc *vertex baptifmxxt, tf fic qaia fxnt divjfi inter fe, nex efl ana ecclfia intereos, fed alia tf alia.*

RESPONSIO. Contrarieras hec, quae ponitur de fide de baprifino de fupradiftis tribus catholicon falfum eft crimen, quia catholicon *de Alnanc,* dc *de Arcbamar* uniti funt omnino in fide, dc in baptifmo, dc nos differentiam noftram ab eis in ifto articulo demonftravimus «

Item

C9» *Item, quod Arment credent tf tenent, quod* /» A ecciefia Romana.* tamen deGrecis non dicunt,' quod populo fuo non poffint dare remiffiooem peccatorum, fed populum fuum prohibent, ne vadat ad eos. Sequitur.

alìis ecclefiis at ecclefiit Armenorum non datur remiffio, quia aha ecciefia negaverunt veram fidem, recipiendo concilium Cakedonenfe.

RESPONSIO, Talia verba funt diâa a malignis & a fluitis, fic funt valde fpernibilia apud nos dc maledida. Sequitur.

Nec etiam babent unum boptifmum, quia mifcent aquam in vino infacrjficio dicentes, quod aqua qua finxit de latere Cbrifti, virtutem tribuit Joli facramento baptifmi, tf ideo illa ecciefia, qua mifcent aquam in vine, beptifmnm perdiderunt, propterea remiffio peccatorum non fit apud ipfos, fed folam fit in ecciefia Armenorum.

RESPONSIO. Hec omnino falfefunt, quia ii ecciefia Armenonim crederet, quod in aliis ccclefiis baptifmus non eft, quia mifccnt aquam in vino in facrificio, baptizatos ab cis rebaptizaret, fed ecciefia noftra, ut in xxxvi. articulo diximus, nullum baptizatum ab aliis eccl. rebaptizat, & ficut credit quod habent verum baptifmum, ita habent & remilfionein peccatorum. Sequitnr,

Bt ideo presbyteri Armenorum prohibentfubjefUs, ne facramenta recipiant ab aliis, quam ab Armenis; quia illa facramenta alii non habent.

RESPONSIO. Ecciefia Armenorum maxime in Cilicia femper indivifibiliter omnia (aeramenta ab ecciefia Romana recepit, & dedit cis maxime ex tunc, quando iterum in caritate ligata fuit cum diâa ecciefia. fimiliter, fie ab ecclefia Grrcorum facramenta accipiebat, fic ei dabat quamdiu diligebant fe mutuo, fed poftquam per diabolum turbatio intravit inter eas, coeperunt declinare ab invicem: tamen Armeni non propter hoc principaliter, qnia judicabant eos facramenta ecciefia: non habere; fed propter invidiam fic inimicitiam utriufque.

Item, quod Armeni dicunt if tenent, quod popalus fubjeBus uni catbolicm poteft recipere difia facramenta ab alio catboltcon vel presbyteris ejus, Ü diflo facramenta valent diih populo, fed epifcopi if presbyteri unius catbolicm non poffunt recipere facramenta ab alio catbolicou vel fubjeBis ejus, vel fi reciperent, talia facramenta eis non valerent.

RESPONSIO. Populus totius ecdefueArmenorum individicabiliter de una diœcefi in aliam diœcefim, fic vice verfa accipit omnia (aeramenta, fic ufque nunc non eft prohibitum. Simili modo eft de epifeopis in *Alnanc* fic *io Arebamur,* accipiunt mutuo facramenta individicabiliter; fed archiepifcopus Archamarenfis, ex tunc quod fuit rebellis nobis, fic excommunicavimus fimul cum fuftraganeis fuis, non potiunt participare nobifeum, nifi primo obediant fic abfolvaotur ab excommunicatione, in qua funt. Similiter fic catbolicon Alnacenfis cum fuflraganeis luis non participant nobifeum nec nos cum eis, poftquam uniti fuimus cum ecciefia Romana. Sed quando conveniunt nobifeum in unione ecclefic Romana:, hon eft differentia inter nos fic ipfos.

Jtem, quod Armeni credunt if tenent, quod nullus Armenorum poteft eonfequi remiffiomm peccatorum per epifeopot vel presbyteros ecclqfist Romana vel Graea.

RESPONSIO. Hcc dicere de epifeopis fic facerdotibos Romanis falfum eft communiter, quia ficut in xxxvm. manifeftavimus, quod fic ecciefia Armeua femper tenuit pacem fit amorem cum ecciefia Romana, fic eamdem opinionem, quam pro fe habuit, fic etiam pro

Srd *aliqui ex Armenis dicant, yuad diBa peccatorum remiffio poteft fieri in Armenss fer epifiopos if presbyteros Armenorum.*

RESPONSIO. Hrc opinio generalis eft omnium, & non folum aliquorum. Sequitur.

Alii prr» dicunt, qund efifcopi vel preibyteri Armmorum nibtl faciunt ad peccatarum remtffionem, net principaliter, aec mineftroleter; fed feint Dent peccata remittit: nec epifcopi vel prefInteri adiubentur ad faciendum diflem peccatorum B *remiffiooem, ntf quia ipfi occeperunt poteftatem loquendi a Deo, et cnm Dee; et ideo cum abfolvunt, dicunt,* Deus dimittat tibi peccata tua, *vel* Ego dimitto tibi peccata tua in terra, Deus dimittat tibi in culis.

RESPONSIO. Hoc quod dicit, quod epifcopi fit presbyteri Armenonim nihil faciunt ad peccatorum remiflionem, falfum eft, & non audivimus, quia licet principaliter dare remiffionem foliusDei eft, dc fc habet & facit, led miniftrabiliter datum eft a Deo miniftris ecclefue dimittere peccata. Sed quod dicit Apoftolus: *Quodcumque ligaveritis fuper terram, erit ligatum in calif. ÎT quodeumque folveritis fuper terram, erit folutum & in colis.* Et iterum in Evangelio fufHavit in eis fit dixit: *Accipite Spiritum Sanlium, tf qusbus remiferitis peccata, remittuntur eis: tf cui retinueritis, retenta funt;* quoniam fecundum quod accepit a Deo, dare poteft aliis: fed pro forma abfolutionis (ciendum eft, quod licet intentio facerdotis, dt illius, qui confitetur, eadem eft ficut veftra, quia intentio intendit dare, & populus recipere remiffionem peccatorum; tamen formam non perfeâe ponebant, fed fic dicebant, ut fupradiftum eft. Sed ex tunc quod habuimus notitiam Romane ecclefir, multi de nobis addiicenter formam ejus, cum eadem forma facimus remiflionetn peccatorum, et docemus alios facere.

Jtem, Arment dicunt et tenent, quad poftquam aliquis peccando perdidit gratiam Dei, numquam poftea in aquali gratia refurgit.

RESPONSIO. Nos dicimus et habemus, quod poft peccatum cum pernitentia et gratia Dei poteft aliquis in aequali et altiori gratia afeendere, ficut antiquitus de David propheta, et in novo teftamcnto de Petro Apoftolo, et aliis eis fimjlibus.

Jtem, Armeni dicunt et tenent, quod fbla Dei paffio fine omni alio dono Dei, etiam gratificantis, fufficit ad peecatornm remiffioetem, nec decant, quod ad peccatorum remiffioatm faciendam requiratur gtatia Dei gratificans vel juftificans, w quod in facramentis nova legis detur gratia gratificam.

RESPONSIO. Arbor ex fruâu cognofcitur, E ut dicit Veritas Dei, five ab operibus Armenonim poteft agnofei, quoniam qui hcc dicunt mentiuntur. Armeni vero baptizatos baptizant in remiffipnem peccatorum, abfolvunt et abfolvuntur a peccatis; fimiliter et alia facramenta accipiunt, quae de Chrifto funt fpiriruales medicinae pro falute npftra data, quoniam credunt, quod fub velamine vtfibilis Dei divina gratia invifibiliter operatur falutcm humanam, quoniam facramenta non folum lignant vel oftendunt; fea\etiam dant gratiam fandificationis digne recipientibus, ct recipientes faciunt pla-

beant gratiam a paffiona Chrifti ficut a fbnre, fi tamen fine omni alia gratia Dei fotam per palfionem rcmiOo nebfa feret . alia (aeramenta vana eflant, fit non baptisai! fit Impœniteotes occifi falvareotur, quod eft falfum * c^. tra Dewn cpi dien: Oer w» ex

Matthaus.' *Securis ad radkene arboris pqfita efl: emis arbor qua neu facit fmffum benetm ,abfcindeter b in ignem mittetur.* Item , *Sim gratia Dei data creatoris in auxilium , nullum opes facere poffmt , nec etiam in ege manere.* Quare dicit Aprolui: *Gratia Dei fxm id quod fam.* Et per gratiam Dei paratur quibufque recipere donum Dei, fit per eamdem gratiam liberum noftrum arbitrium prohibetur a mate , fit excitatur ad bonum ; fit fine hac gratia nullus poteft furficienter parare fc ad falutem Dei lecundum Apoftulum, *Et gratia ejat,* ftur ». *me vacaa non fnit ;6l* fine gratia gratificante gratiam Dei nec lucrari poiTumus, nec crefecrc in bonum , ncc recipere gloriam fecundum Apoftolum:fifai *ego, fed gratia Dei mecam.*

Item, .Irmeni tant b dicatu , qnod liberam arbetriom bomanum non fafieit fibi ad peccandam ; fed diabolos facit b infligat homines adQttmon peccandmn: ita qnod fi damants non egent , aoilas borna peccaret.

RESPONSIO. Sciendum eft, quod liberum arbitrium naturaliter liberum eft a neceflitatej fit nulla caufa extranea fufficienter cogere p<'> reft eum, licet aliquando cante extranee debilitent eum in malo, ficut aliqui qui tribulantur a malo, fic negant Ghriftum: ideo nos dicimus.quod homo tibera voluntate elegit bonum per auxilium gratiae, fit matam per defeAum gratis; fimtlirer quando dicunt nomines, quod faunas decipit me ,dicunt decipere & non cogere, ficut invenitur XXII. Regum . Etiam *b en Jpiritns madon* m *ore omnium propbetaram ejus.* Ergo quando Deus permittit malos pjfe fpirituj fuper hom■es ,quicquid volunt faciunt.

Item r litet Armens orent t» oùffa tf alibipre bmis tam fpiritnalibnt ijiiai temporalibas adeftÿendis, b pro nejhs removendis.

RESPONSIO. Verum eft hoc, oramus recipere bona fpiritualia & corporalia , «terna & Temporalia, & liberari «ternaii & temporali a malo. Sequitur,

Pre meriitis tamen ne» erant, wt *ia prafenti requiem babeant, fed tantmmnodo i» fntoro.*

RESPONSIO. Falfutn eft hoc , quia nos eramus ut aninue mortuorum in prrfenri , qui radunt ad purgatorium, & funt in tormentis , ut quicfcaut nunc in anima , & in futuro in anima & corpore, ut cantica & orationes no g ilrr pro defundis reflantur.

Item, apod drumoi corn elsqms ex eis merlans cfl , tatis obfervalio ' fit , qnod de fere Jacient animalia monde , fecundam legem Mopfi , raja/ered» fnat oves , capra b tones , cooperta pannit feriris ad eflium eetbfia , ad qoem beem exeunt tierici diile ecclefia, b facerdos benedicit feli, b de fale benedtbo ponit ŕj ore annnaliam diDoram, b peftea ntm oleo Je lino imtngvUnr diJla antmalsa, b deinde effnfo ipferom fangnine occidantur , et de carnibus ditiorum axematinm feqaenti nefit comedunt clerici cerne fale ; fed facerdat qui in traflinum debet celebrare pro morem, non eemedit de carsubus difhrum animalium nfym pofl migam.

metvorum quando aliquis moritur , petentes mortui, fi poflunt flt votant, factant benedicere fai, fit benediétaai fal dant animalibus, fit animalia illa occidunt, fit facerdotibus fit pau*Mfibus* dant comedere, flt vigilias fit orationes Uchrnt fieri pro anima mortui » ac Deoa aipi* ciens ad orationes flt eleemofynas vivorum , mortuis mifvncocdiam concedat ; fit banc eoo fuetudinem ecdcfia Annenoran recepit a S. Gregorio, quia invenitur in hiitorits, quod fa» cetdotes idolorum, qui per fandum Gregorium crediderunt in Chrifto, dicebant B. Gregorio , quod in gentilitate noftra de nefandis immolationibus habebamus cibaria pro nobis dc filiis B noftris ; de cetero autem mandet fit oAendat dominatio veftra caufam vir* noftra per quam vivemus: tunc ipfe ordinavit eis dare decimas de omnibus, & mandavit populo,ut pro facrificiis que idolis ante offerebant , illam darent Deo oblationem de mundis animalibus , benedicerent fal, fic darent animalibus ; fed io feftivitatibus fit Dominicalibus , fit io magnis fe*flivi*tatibus fanAorum , ad memoriam mortuorum in Chrifto, fit eleemofynam ad cibum pauperum pro mortuis , fit de immolationibus iftrs ordinaverunt dare fidelibus facerdotibus partem; illud,quod dicunt, quod ducunt antma~ lia io fero, fit animalia fint fecundum legem Moyfi, fit quod cooperiunt cum feriris ad portam ecclefae , flt quod inunguntur cum oleo lini, fit cetera eus fequuntur, non funt vera, quoniam nec vidimus, nec audivimus; flt fi in aliquibus locis inveniatur ab aliquibus fimplicibus, quos nefeimus, talia facientes, de numero beftiarum reputamus; fit fi quandoque maliquo tempore fuerunt talia tn aliquibus locis flt particulariter; nunc autem nullo modo inveniuntur. Sequitur.

Faciant entem proditia ,quia dicant b tenentt qmd licet remigio peccatorum principaliter jiat per feagmnem Cbrifli r tamen mn fieret dsHa remifpeccatorum, nifi faaguu aaimaliam pradilderttM ia peccatorum wvorum b mortuorum rtmjjfsonem.

RESPONSIO. Quia lex Moyfi Jacit , quod remiffio peccatorum fit per eflufionetn faoguinis animalium brutorum mundorum, fit fine eo non fit peccatorum remiflio vivorum flt mortuorum. Et Dominus dicit in evangclib,quod ipfe non venit folvese legem , fed adimplere , nuam folviftet , fi peccatorum rtmilfo fieret line effatione fanguinis animalium: tamen fecundum novam legem credit fit habet ecdefia Armenorum. quod per Carpus dc Sanguinem I Domini fit ; que celebratur ad propitiationem fit remiffionem peccatorum vivorum fit mortuorum, & non per effafiooem fanguinis aoifIM* hum , fecundum legem antiquam'; tamen immolationem animalium quare & qua intentione facit ecclefia Armenorum , fuperius manifeftavlmus, dc non eft necefle replicare . Et quia nos fecundum legem Moyfi non facimus , per hoc patet, quoniam pro vivis faciebant ,Ct nos pro mortuis; licet quandoque pro vivis etiam dc altera ceremomalia facundum legent antiquam nos non facimus . Quomodo ergo elsetnofyna noftra fimilia eft immolationibus eorum? Ergo falfum eft quod dicunt hi de nobis. Item, quod quando veritas venit , quod eft facrificium Chrifti, facrificia antiqua tegis completa fuerunt, quse figurae erant veritatis ; Ideo non folum quod nos facimus facundum le-

legem aerinam; fed abhorremus valde, fi a- A
"Mquia de Cnriftianis inveniatur judaice vivere.

de hoc etiam reprehendit oot Damafaemet, dicra/, *feed ditii Arnti occipienter de erroriheu Jndaonem, Sarractmrnm, pogomrxm, tf alienem errantiam, de illit emrAu fxam fidem compm fmrant.*

RESPONSIO. Fidem & confeflionem ecclefi· Armenorum mittimus fanâitati veftr·, & inde videte poteritis utrum de Chrifti evangelio eft, & ab apoftolis ejus eft, an de errore Judaeorum, Sarracenorum & paganorum. Et mentiuntor, quoniam inde manifeftabitur falfitaa eorum, qui injufte contemnunt Armenos. De Damafceno vero non habemus talia diâa de nobis, ficut fuperius fuit di&um: tamen fi dixerit, ut bomo Graecus, tunc non folumnobis dixit, fed vobis plus quam nobis, quod in* conveniens putavimus fertbere. Sequitur.

Et de ditia fide inconcilio Manafgardcnfi libram compofnenmt, fai eped eer vocatur Redix fidei.

RESPONSIO. Nos concilium Maoafgardenfe una cum omnibus determinationibus fuis reputamus contra veritatem, & a magno tempore citra non recipimus eum, ficut iuperiusmultotiens manifeftavimus.

Itent t feed ditii Armeni ohfervcnt diferetienene ciboram mtmdorxm tf immandorxm animaliam, ficandxm qosd lex Mejfi dicit.

RESPONSIO. Licet Armeni aliqua anima- C lia feparent, & aliquas volucres, & non comedant: tamen hoc non faciunt propter extremonialia legis Moyfi, fed propter inconfuetudinem gentis. Qui fani funt, cum gratiarum a&ione recipiunt omnia fecundum Apoftoium. Omnes creatur· Dei bone funt, nec eft aliud dejicibile, iis maxime qui cum gratiarum a&ione recipiunt, quoniam omnia mundantur per verbum Dei. Sequitur.

Et licet aiijai de Armenie emnedxnt porcam; tsMMi *fecxndxm* es/, *fi freerder comederet deper- eo, poftea non peffit expellere damants de ohftfir corperibxr, <jxia, at dicant, Dominar expellent dammes de dxobnr hominibxr, mifit eos in porter.*

RESPONSIO. IHFtaonachi de Armenia, qui D carnes non comedunt, nec carnes porcinas comednnt: licet aliqui particulariter inveniantur in majori Armenia, qui non comedunt, ad quoa non pervenit potcftas noftra ut corrigantur.

Item, qxod (cam) Armem fâenant diehtr jefitmontm inftitxtir inter ter, non comedant carram, nec lm, nec oleam, qnia dicunt, fmd fmie ifta fmt qaadam cener.

RESPONSIO. Verum eft hoc excepto oleo, quod communiter comedunt: et de piicibus multi comedunt; et caufam, quam dicunt non comedendi, dicentes quod funt quaedam carnes, hoc falfum eft, quoniam non propter hoc quod E dicit, noo dimittimus comedere; fed quia ab ecclefia noftra prohibita funt, et quia habemus exemplum a Chrifto, ab apoftolis, et a fanftia patribus in Thebaida, qui in diebus jejuniorum ab omni pinguedine et fapido cibo abftinebant, ad affligendum et fitbjicieadum corpus, ut dicit apoftolos, quod per neceflhates et de* fideria £e ipfos crucifigebant· Sequitur.

CsMrdaar aa/m *bcrM*, paama dr vraanr: *poffant tamen comedere, fmticnr velant, illit die·*

Hoc quod dicit, quod come· dont, rerum et, tt alia multa cibaria de fe·· minibus ct fraftîbm, et de dulcibus etiam comeduor. illud ramea quod dicit, quod poflunt comedere quotiens volunt m diebus jejuniorum, 4 '
licet in jejuniis hebdomadarum et in quarta et fexta feria, veram eft, et pauci funt qui folum femcl comedunt; led in diebus jejuniorum quadragefims, abftinent ufque ad horam nonam, et plores lemel comedunt, exceptis quibufdam vitiofis, qui nolunt facere fecundum legem, fed fecundum voluntatem; et exceptis laborantfcus et infirmis, pauperibus, prrgnaotibus et laftantibus. Sequitur.

Dicant tf predicant, yeod illi axi in diebusje. jxnorum nmtiml pifces, ova, cafexm, batyrxm B & tiexm, fiat malediili <7 infidelet, tf entre fident conftitati, & font ab ovili Chrifli feporati.

RESPONSIO. Ifta funt verba rixa et contrarictatis, quoniam qui Chrifti funt, fecundum apoftoium faciunt, qui dicit: *le qui manducat, non mandxcaatem non /pernet; tf qui non mandacat, mandatantem non judicet.* Et, *qui mandacat, Domino manducet, gratior enim agit Deo; tf qui non mandecat, Domina non mandaret, tf gratior agit Deo.* Et non maledicimus, nec dicimus, nec credimus, quod propter cibaria feparati fint comedentes ab ovili Chrifti. Er fi quandoque aliqui dicunt talia verba, ficut fuperius dicitur, propter rixas et controvcrfias dicunt, non fecundum legem.

Item, Amni dicant tf tenent, fwd *fi Armani committant fimel qmdcxmque crimen, quibufdam exceptis, eccltfia eornm poteft akfedvcre eot tantam ad talpam tf pernam de di&ir crimnihar: fed fi aliqair commiferit ditia crimina ittrxm, ahfolvi non peffant per eorxm eccl.*

RESPONSIO. Hoc falfum eft, et contra do&rinam Chrifti, cui credimus et obedimus; qui dixit Petro, Dimitte peccanti, non fepties, fed feptuagies fepties. Item, fecundum confuetudinem ecclefi· noftrr, quotiefeumque peccatores peenitentes veniunt ad confeffiooem, audimus eorum confeflionem, & fecundum demerita poenitentiam injungimus; tamen fi confeflor ignorat mederi, mittit eum ad magiftros vel ad epifeopos. Quare falfum dicit, quod fi quis committeret diâa peccata iterum, abfolvi uon poflet per eorum ecclefiam; et licet abfolvimus peccatorem a peccatis, non tamen a pcena communiter.

Item, dicant, ftod fi aliqxir eornm poft haptif. mxm occentat primam tf fecxndxm xxertm, abfolvi poteft per oor; qxed fi accimat tertiam tf faortam tf deimepr, mn poteft alfoM per eoram ecclefiam; eaia dicent, faod tale matrimmixm fornicatio eft, <7 talem Meet pro pagam: ita qxed nec erit i» fine commanicandar, ntqaa datant de domo fxa ad fepeliendxm per portam domat; fed frangant porieter damxr, et per foramen parietir edacant corpus efiu; nec miffam cekMnt, nec fe. ecclefia eam fepeliant, "fed faciant de eo, >»7 d»

RESPONSIO. Armeni, qui non funt uniti ecclefi* Romana in majori Armenia, fecundum confuetudinem Graecorum duas uxores accipere putant efle legitimum; fed tertiam ct quartam et deinceps adulterium putant. Tamen, quando illi, qui tertiam uxorem vel quartam acceperunt, convertuntur, ad poenitentiam recipiunt, et faciant pro eis et invita er in morte, ficut pro aliis peccatoribus; ideo illud quod dicit, quod tales putant paganos, in morte non communicantur, et quod non extrahant per por-

gy portam domos, dt talia opprobria que dicit contra cos, falfum eft / neo alias vidimus, nec «"divimus. Nos vero de Cilicia, tt qui obedfaft nobis, poftquam uniti fuimus cum ecclefia Romana, qui recipiunt tres vd quatuor, & fic deinceps tuum poft aliam. redpimus eos, fic alios Chriflianoe legitime Dubenta. Sequitur.

Si tamen ille qui recipit tertie uxore* dx* vivit, ea* dimittit fic, nt poftee am reverto-1er ed ce*, recipiunt en* od pamiteotia*, & imponunt ri XV. rarar pr» poenitentia, fie qmd in diffi/ anxi/ am comedet cenet, pifre/ tf fnfendille lofficinia; tf fi diffa*-poenitentia* ferfecerit, tf poftee moriatur, faciunt de *, fient de alio Chrijliene in vito tf morte.*

RESPONSIO. Verum eft hoc, quod rectpiunt ad poenitentiam talcs in majori Armenia, ficut fic alios peccatores, tamen non fic, ficut dicitur in articulo.

Ite, atrmeni dicunt tf tenent, paad fi aliqui/ ente fafceptio** ordini/ fecri commifit aliquod peccatum luxuria cernuli/ exteriori/, yard ille habet confiteri cenfefihri ditto* fcccetn*.*

RESPONSIO. Veram eft, quod ecclefia An menorum omnes quos ordinat, prius facit eoa confiteri, poflea ordinat. Sequitur.

Deinde efifcefm qni ordine/ fecit, interreget diElxm cmfeftbrtm, fi ille eft dignn/ erdmeri. Coi

C

RESPONSIO. Verum eft hoc. quod antel quam cflémus uniti cum ecclefia Romana, ral les defeâus fiebant, ut fuperius dicitur. tamen non communiter, ut fupra f fic adhuc aliqui in majori Armenia, qui doo obedrant nobis, forte tic faciunt. Sequitur.

Si vero pefiftom nrdinntx/ eft, eommiferit felt fccrotx Ixxar*, oportet ycod fi obfrivi veUt, confitetor confeffori fi*, ff t** tlU (onfeffer deponit exm oh execxtimu erdixit; tf fi poftee exfrqactxr effet diffi ordini/, differ crafafor dicit hec epifeopo in profentio eUerx*, tf c** eae vtl cx* f* peccaverit, revelet.*

RESPONSIO. Communiter hoc non eft »eftrtun; tamen principaliter poflibile eft efle inique; fed ubi poteftas noftra pervenit, non dimittimus tales Coe poena tranfire. Sequitur.

Mtlierti etiom, cx qxihx/ tole/ peccaverint, joffcnt ft dicende t* Ego depofai talem faccrdotem.

RESPONSIO. Poffibile eft, quia aliquando fuerunt talia; fed tamen quando inveniuntur, puniuntur. Sequitur.

Ex fw contingit apud Armenoi, feed multi fitnt qui diffe peccata nolent cotfiteri dx vivient, nt repellantur e jufceptione facrorxm orditutet; tf fi eo/ fafcepertnt, nt poftee deponamur et ordini/ extentione..*

RESPONSIO. Sciendum eft, quod plures propter timores fic verecundiam non confitebantur, ut putamus; nunc autem omnes confitentur.

Itent, tptod alrmeni dicunt tf tenent, feed ifta peccate font irremiffibilia, nec tore ecclefia poteft hec peccata remittere, ftie Chriftxt non dedit eccl/fia poteftatem, quod talio peccata remittet, fcilicet fi aliquif peccatu* luxuria conterittet in ere homini/ vtl mulieri/.*

RESPONSIO. Tale quod nunquam nos audivimus. Sequitur.

Et fi hleffhenut Cbriftum, vel fident Chriftienem, ont crocem, tf tale/ blafpheme/ non Arefvtent Chrétienne, nec feeremeeto oedffix eu nmmftreeu deme vivent, nec fnondo moriemt facient ei/fient de Chriftimri/; nec mrn* fitiu fetnitentio* mont.*

RESPONSIo. Hec omnia fiUfa funt, quoniam omnia peccata que confitentur & ponitentur, remittuntur, ficut Chriftus dedit «cdefie poteftatem, dt ecclefia noftra facit, excepta finali impeenitentia, quod eft irremifliMle apud not. Ideo ccdcGa noftra non pernitentibus dc induratis in peccatu, qui in hora mortis etiam non avertuntur a peccatis, non dat cis facramenta ecclefie. Tamen nunquam iuee audivimus nec vidimus, quod pueri geniti Ba peccatoribus parentibus, puniantur pro pec cato parentum, non dando cis charafterem baptifmi; quod eft valde falfum de defpeâuctum, dc cotatra prophetam dicentem.* *Eilùu am fortebit niqmtcte* fotrit ftri.*

Ite, food dttii Jtrme* dictent tf tenent, quod fi eli^nis conrmtferit femel feccctn* ndnlto. rii, fodemie, beflicliteti/, vel homicidii, vel afoflefiem λ fide, faciendo fe Serrecene*, vel Jndex*; tf etiem fi eliqnii dicet, faad ia Chrifto fxnt dxe notera tf xxo ferfono, foteft obfalvi fer eorxm eccUfiem, non tomen debet commxnieori, nifi in fine vite fi*.*

RESPONSIO. Hoc verum eft, exceptis duobus. Primum, quod dicit quod tales peccatores non debent communicari nifi in fine viua{ quia talibus precatoribus, quando conteruntur, dc confitentur peccata fua, dc pcenitentiam peregerint, damus eis faersmenct. Secundum eft quod dicit, quod fi aliquis dicat, quod in Chrifto funt dua nature dt una perfona, duplici modo intelligimus hoc, fi dicentes dicunt duas naturas divum in Chrifto, ficut Neflorius, tales infideles reputamua: fed qui dicunt duas naturas unitas in una perfona Filii Dei, quod credidit ecclefia noftra, dt credit firmiter, dt hoc peccatum non putamus, fed potius juftitiam, fanâltatem dc veritatem, ficut fuperius diximus. Sequitur.

Et fi fti/ commifit dido feccctn vel etio Oolio floriet, non foteft ohfrivi fer ecclefia*, nifi frime vice; tf fi foflqxn* femel ctnfefix/ faerit tf ebfohttx/ de ohqno feccote, de frediftir itereto committet diilx* feccetxm, frimo ehfalotie M volet.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quia ecclefia Armenorum femper recipit pcenitentes, five fint peccata ejufdem fpeciei, feu alterius fpe ciei; dt prima abfolutio valet confeflis, licet in peccata confeflis récidivent.

Jte; f*d didi jtrmeni dicant tf tenent, feed fi facerde/ haben/ uxore*, caav ipfa ce* mittat fodomia*, ara peccat, nec fi hoc confiteotxr, defohifxr, fed in hec derelinqxitxr confrientio fi*, f*d cerftectxr, vel n* confitentor fi voit.*

RESPONSIO. Sodomite, ut habemus ex facta feripeura, propter gravitatem turpitudinemque peccati, cum maximis ponis puniti fuerim a Deo, ficut fodomiue dt gommorri* to, propter quod fi aliquis dc fecularibua inveniatur in hoc peccato, punitur: Ergo multo plus clerici, fi inveniamur in hoc peccate; fed mirum eft, quod dicit, quod fi facerdos fodomiam committat cum uxore non peccat, dt relinquitur confeientise fuo confiteri dc non confiteri. Unde poteft boc probari? ipfe fibi contradicit ubi in 50. articulo peccatum fornicatio·

tr cationic aggravat, fit hie fodomiam peccatum A .non dicit: ex quo patet, quod falfum eft.

Item, fieri inter drmenm cetbelictn et epifi». F es**sMnmcaar drmernu fim etmm cripe excemmxmceterxm, et mtlU meeitime prumiffa, fient pUctt eit.*

RESPONSIO. Falfumeftoommuniter, quoniam nos pro peccatis ««communicatorum mo. nemus homines j fi audiant fit dimittant peccata, bonum eft.' tamen, fi non obedianc, tunc excommunicamus, licet muhocicM propter debilitatem noftram 8c injuftitiam tyrannorum excommunicandos etiam excommunicare non poftimus; fie hoc etiam mUltotiens accidit in ecclefia Dei aobb 8c aliis, quia injufti prrlatt injufte communicant populum fuum propter vi-B tia fua. Sequitur.

Et dicunt, pwad cucemmuuiceti per emmm peffint ebfiivi de elifue peccet», nifi per cetbelicm vel epijcep»/, fni me excemmumcuverunt.

RESPONSIO. Excommunicator a catbolU con, fine verbis fit audoritate catholicon, nullus de epifeopis poteft abfolvere. Excommunicates vero ab epifeopis, fi injufte fuerit faftum, catholicon juftitiamfaciens abfolvit cos, vel·abfolvere facit. Sequitur.

Si temen vrient ri elium cetbtlicen vel epi. fiepet »lii cetbelicen fibjriht, peffknt ebfilvi per em » diDu eucemmxmeettene et peccati/ fii/.

RESPONSIO. Verum eft hoc, quia funt inobedientes dt injufti; quia quod de jure potiunt facere, injufte faciunt; fit ecclefia cor. rigere non poteft, quia fub potentia infidelium funt. Sequitur.

Dicunt t et tenent, puri excemmxnlcetit mu debent ficrementa eccl/fieftice miniffreii.

RESPONSIO. Verum eft boc. Sequttur.

Et fi aliquir cxctmmumcatnt moriatur, emi. d eyu vadunt vel mittunt ri illum, qui tum txcemmuuicavit, et dant ei pecuniam, vel alia/ re/ valente/ pecuniam, preut conveniunt cum w; et tunc excemmunicmu datu licentiam, quod ip. fim fipeliant ccclcfiaffict fipnltura, et quod fi. ciant pro e» illa qua fipredifia fint de anime, but, 'nen tamen elater nbfeivxnt illum ab excommunicatiene.

RESPONSIO. Si cxcommunlcatup in die mortis pmnitet dc peccatis, & rogat prarfentes, ut vadant ad exccmmunicantem, rogare eum, nt pacificetur, reddendo debitum, C podibil· eft, ctfi non mifericordiam petere, tunc excommunicans convenit cum ds, & dat licentiam facere ei ficut fic aliis Cbriftianis. Muhoticns vero injufti epifcopi fic officiales eorum faciunt injuilttiam, ficut feriptum eft hic fit prius.

Item, Armeni dicunt et tenent, quod excemmucatiexu Jententia etiam fifte lata, et fecundum Dtmim ordinationem, quia mtmtuj non vult ecclefia obedire, me fe de peccato fri nmmifit emeriart, mu excludit a regno Dei', φάα ita bene excommumcatu/ vadit ad regnum Dei.

RESPONSIO, Falfum eft boc, quia tale opus infidelium eft, qui fpem grati* ecclefic non habent, nec bonorum fpiritualium, ut dicit apoftolus; *φά terrena agitant folum, <ju». rmn obffraDum* or, «fam;/ *fint « vita Dei;* generatio vero Armenorum maxime fisculares turma, valde timent ab cxconunnicattone vel jufle vel injufte (lata.) Sed fi Armeni excommunicationem nihil putent, ut dicit, quo modo ergo ia UV, artfcufo M contra *(c didt,* Ar-M menf dicunt fic tenent, quod esooofliiDunlca.

„ tis non oportet dare facramenta. Item, fi- „ «liquit excommunicatus moriatur, parentes „ ejus vadunt fit mittunt ad euna qui cxcotn- „ muoicavit eum, dt conveniunt cam eo|,&:c.„ Hinc patet quod falfe dicunt. Sequitur.

Awo Chr ist i

Sri finienti», iMvfeïdiaw, *adulterium, (f fi ficerder accipiat fecundam uxorem, tf fi aliattii ex Amenit dicat ejfe inCbrifto dtuu naturnt, Cfduat voluntate/, (f due/* sprra/MMs, *& xnam perfomm»; iffa excludunt a regit» Dei, & ne» ex. communicatio Ute propter /nobedientiam ecclefia. Urie Armeni parum vel nibil repetent excommunicationem valere.*

RESPONSIO. Verum eft, quod peccata que a lege divina prohibita funt, operantes fine contritione et poenitentia excludunt a regno, et peccata que font contra canones et ftattita ecclefuu, ficut in ecclefia Armenorum confirmatum eft per fynodutn, quod facerdos unam uxorem habear et non plum, et qui plum accipiunt, peccant, et fi Impoenitentes moriantur, pereunt; fed de duabus naturis, et duabus voluntatibus et duabus operationibus et una perfona, quo modo intelligimus in Chriflo, refpoodimus fupra in multis locis.

Item, qmd Armeni dicunt & tenent, quod fi aliqui/ fiiffef baptizato/ in ecclefia, tf poffea lapfif fiiffet in barqfim vel in epefiefiem e fide, faciende fi Sarroceemm, vel Judaum, tf deinde vellet reverti ri ecclefiam Armenorum, nen rebe-noaC p/izaretur, fed filum cum cbrifmate inungeretur, diter abfilvatur', imptuitur femen ei, quod vadat ad locum illum, in fee comtnifit aptfiafiam et fide, tS ibi cerare omnibur corfileatxr pec. cetum fuum, tf abneget illam perfidiam, fuam cemmifit,

RESPONSIO. Verum eft hoc. quia baptixatos iterum non baptizamus; led apoftatantes a fide Chrifti fecundum feptimum canonem Laodicenfcm, five etiam fecundum canonem Conftantinopolitani concilii, qui mandat primo abrenunciare herefes in quas crediderunt, et confiteri orthodoxam fidem, et eos angere cum oleo fao&o in fronte. Sic et nos quandoque facimus, tamen non injungimus "convertis iterato ire ad locum, ubi negaverunt Cbriftum, nifi forte ipfi voluerint; ct fi aliquis coofetior interrogaverit converfum, utrum valuerit ire ad focum illum, ubi negavit Chnftum, e: confiteri eum, et ipfe refpondeat, non, propter hoc non dimittitur recipi ad gratiam. Sequitur.

Si femen aliqut/ filffit baptizat»! in ecclefia elicejet catMieon Armemri/m, tf poffea couverteretxr ed fidem Remana ecclq/ia vel Graea·, fi peflee vellet venire ed ecclefiam primam, in qua fieret prix/ baptizatur; iUa ecclefia fic baptitertt eum, ac β memquam baptizafur fitffrt tf fimper fuifit Sarvacemu vel Pagana/. Si ver» alifuir fmfit primo baptizato/ in ecclefie Romana Vel Graea, tf poffea vellet venire ad ec. clefiem Armenorum". iUa ecclefia, ri quam ve. riret, rebaptizaret tum, ac fi munquam baptiza. fi» fif» Jri femper fi/ifit Pegemu vtl Ser. racenuc.

RESPONSIO. Falfum eft hoe ut io xxxvr. articulo fufficienter manifeftavlmus et retpondimru, ubi hoc etiam dicit, quod et hk. Sequitur.

Et quod Armeni idee dicent, quod baptizati in ecclefia Roman vel Greet, fieri veniunt ri ccefifiam Armemnm, rebaptizari debent; qetia ecclefia Romano vel Grttain co, qnri dicunt-*

tSI· noterai effe f» Chrifle , fidem Mgawruu/ / Λ

cramente baptifmi . Ade *cam penator aqua crificie* pttJMai *eccbfiat, codera ecdefia non habent baptifonm* t f«M mm *habent vernat chrif.*

pter pradaffa , ectkfia Latina (f Qrara ne^ habent vernm baptifmay fed fetam eccbfia Ametna diilum baptifmetm verum habet, fiia epotra. rie diilic ecckfiit tenet dSf bebet ; tf idea ettirfia Arneena baptinat baptizatet in ecclefia Latina vel Graea, enande vemunt ed· eam.

RESPONSIO . Caufe baptifmi quod ecclefia Armenorum' baptizat baptizato; a Latina ccckfia vel Grzca , ut dicunt detraftores Armenorum , tres funt. Primo quia Romana ecrlelia dc Gnpca dicunt duas naturas efle io Chrifto . Secunda, quia aquam ponunt in faenhrio. Tertia, quia non habent verum chrif. ma ; led ecclefia Armenorum nunquam baptizavii , nec nunc baptizat bapriaatos a fupradiüiJ ecclefiis . Ergo falfum & criminofum eft, quod dicunt dc oobis.

Item , Armeni dicant tf tenent , feed venm cbrijma fic eenfititxr feed hahnt diverfet fient arematicet, tf abdi. fetet invenire peffant in die remit palmarent, tf ibet decoftemt m tnaa , dT *deinde diAnm vina» occipiant , tf per ftalteer diu ante diem cetna penant dtCtem vinnminebe^l decofnunt à^mal,* 0* *jiant tone malli epifcopi Ü facerdetet, dicentet maitoj eretienet dane hac decefbe fit ; tf deinde die cmna occipitor nat fiefeo de diffo elep , tf »n ipfo ffafcene ponit cetboiicm balfamam , tf pjba catboliton celebrat mffam ;* O *ftando cotbelKtn elevat carptu Chrifii, tmnt epifeepat foi odflat ei , elevat didhttn fiafonem, tf cathelicon dicit emtienei. Deinde dt dilh fiefeone ponitor m drvtrfii vufit, fut flant ibi jenta altare, tf fic veram chrifma cteficitar fetam per catholice* medo praditto.*

RESPONSIO. Verum eft hoc, exceptis duobus , primo, quia cum vino non decoquimus, dt fecundo , quia in deo vinum non immilcernus, fed odonferoa flores dc aromata decoquimas in aqua , ut accipiat aqua odorem fuavitatis; & poft h«c accipimus aquam illam claram 0c odoriferam , & in diâa aqua decoquimus oleum ufque totaliter quod deficit aqua, & remauet lulum in oleo odor iuavitatis , dc hoc ideo facimus , ut incorrupte dc odorifere remaneat , dc ut propter longitudinem temporis rion corrumpatur ; quia io multis provinciis, ubicumque iunt obedientes nobis, de nobis recipiunt okum un&onis live chrifma ; & epifcopi qui funt fuh potsftata noftra , 0c fub dominio infidelium, a nobis prohibiti funt conlecrare cbrifma, ut non propter dlftantiam fint rebelles nobis. E(ballamus mifcomr fimulcum oieo, dc fimul confecrantur in vafe fuper altare , licet tantum unus flaico elevatur , ut populus videat. Sciendum eft, quod alias orationes non dicunt , nifi quatuor evangelia leguntur quando decoquitur chrifma. Sequitur,

Et fine tab tbrifmale nen pefefi dari fer» keptl/mxj.

RESPONSIO . Falfiim eft hoc , quia Meet non fic (scimus, ficut diximus , tamen baptizalos cum chrifmate aliarum ecclefiarum veraciter habemus baptizatm , dc non defpicimus, flt fupradiftam falfam opinionem alias non audivimus. Sequitur.

CWr *configit apud ear* , prpd purr/ *portati »4 baptifmnm, quia focerdat non habet de di(h chrifmate* , fW *ilb fui puerum portaverant , notant tantum dare, quantum facerdotes vellent,* /reyaea*ter moriuntur fine baptijmate.*

RESPONSIO . Licet fecundum confaetudinem gentis noftras facerdos temper chrrfma dc corpus Chrifli cnftodit , tamen fi contingat in aliquo loco, qnod chrifina non inveniatur, dc necctfitas erit baptizandi, nine baptisant fotum cum aqua, dt baptizati funt ; dc licet fecerdoitbus, qui baptizant, dent unum draena , rei plus fecundum voluntatem dantis ; fed numquam audivimus, quod facerdos quando baptiut , acceperit pretium pro ebrifinate , quare B falfe dicunt. Sequitur.

A *pueris dicunt Armeni* , fwvd *in iit judicii baptitubuntur do fangnm, qui fluxit de lettre Chrifli: quia, ut dicunt, quando Cbnβv moriebatur in trice , Inné defeendit , tf accepit fanguinem Chrifli , ani adbac manet in lu•e » tf ex bec apparet aliqua nigredo* ta *luna , Ç*e peint non apparebat : in die entent judicii effluet diifnt fapgnis de tuna , de* yeo *baptinabuntter di&i parvuli, quad fic peffint intrare ngeuue calorum ,*

RESPONSIO. Hoc omnino falfum eft, nec audivimus ufque nunc , dt valde miramur de tam falfa compofitione. Tamen notandumeft, quod in ix. articulo contrarium dicunt . Armeni dkunr, quod non baptiuti pueri , poft generale judicium ibunt ad paradifum terreflrem dc nou cttleftem.

Ite» , fared *Arme» dicant tf tenent* , yuod *dd hoc quad fit baptixarxs ver» , ifla trie requiruntur, feibeet equa , tbrifma* (yarsd) *mede prndcfte ftfixm tftt entharifiin : ite entd fi ehftit hnptixxret in eifae eliqaent dicende:* Ego te baptizo in nomine Patris dc Filii dt Spiritusfandi, imen, <7 *peflenntn angeretw diite chrtfmete , nen effit hapiinet» . Si etiem nen dareter ei Encharifiia , facrantetitnm baptifmi ratam net effet.*

RESPONSIO . Licet fecundum confue* tudinem ecclefic noflr· noviter netis tria facrementa fimul-damus . Primo baptizamus tali modo, quod façerdos ~~ponit puerum~~ fo «qui fontis , 0t accipit de eadem aqua fanfla , in 3ua ftat puer , dt ponir fuper verticem pueri, icendo : *Talis venient* dr *caibecbemMuie ad hopiifmnat , baptitetur* ŋ *nemine Patrù tf Fitii tfSpirituifmdti* «mm. El poft bac aim chrlimite confirmant cum ad modum crucia in fronte pueri, & dicunt.* *Oleum fnave i» w m»t JRSU CHRISTI fuium fupor te, fitcbaroHer* dhriw *tf takfiii donorum in nomi» Futrit* d> Fr. *b#f Spiritu fanAi,* mmm. Et cetera alia : & poftea puerum baptizatum rcmmunicant fie : cum corpore Chrifli ficco tangunt labia pueri, flt reponunt ; dc fi facerdos celebrat fit in tempo» re illo baptizator puert tunc modicum facerdos digitum fuam tingit in ftnguiae, dc inde tangit labi» pueri, dt hoc fit fecundum comfiietudinem ecclefiat Grncorum canium . Si ncccflitu contingat baptizandi , ubi chrifma dt corpus Chrifli non invenfuntur , tunc baptizant cum iola aquar, dt bapthant cum iola aqua « & baptrfmua eft , ficut in LVU. articulo diximus . Ideo non eft verfen quod dictm , quod baptiuti iola aqua in tempore neceflitatis, qui non fuerunt unfti cum cbnlmare, «d communicati de corpore Chrifli , baptizans non putant efle. Sequitor.

Et

£4 *etiam apua ttr* mu *baptitaaixr putri que-* A *ufqm babeant VHI. diu.*

RESPONSIO. Hoc falfum eft, quia poft dc edam ante baptizamus, dc fecundum voluntatem parentum, dt neceffitatem noviter natorum. Sequiuir.

Et tunc /peder faeramenti Encbariftia liquefiunt in aqua vel vine, & ponant in art patri baptizari, & fic accipiant embarifiia facramentum, tl tone dicuntur vert baptizati; quf tria fi fierent, Arment non reputarent puerum vert ptizatom.

RESPONSIO iftias prius fuit habita, fed iMud quod dicunt, quod balneant in aqua vel in vino, omnino felium eft. Sequitur.

Diront ttiam, quod putri baptizantur in pecca- B *torum remiffimem, tamen nullam peccatum babent.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc; quia pueri baptizantur in remifljooem peccati originalis, ut Armcni dicunt dc credunt, dc hoc fufficienter ofteodimus in articulis IV. dc in XIII. Sequitur.

Adulti vero baptizantur in rtmifibmm peccatorum, um quia m aqua baptizantur; fed quia diAo cbrifmate inuruntur, Û accipiunt Encbariftia facramentum.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quia Arment in nnAione non petunt remiflionem peccatorum, fed gratiam,* quoniam remiflionem peccatorum in aqua fontis baptifmatis recepit in nomine Patris & Filii & Spiritu» Sanâi ,C quae eft ante unftionem communionem: & in LXX. articulo dicit aliam falfitttem contra iftam, quod Armeni non dicunt vel te* nent, quod facramentum Euchariftfae digne fufeeptum operetur in fufeiptentem remifltonem peccatorum, vel poenarum debitarum pro peccato rdaxatioocm; vel quod per ipfum detur gratia Dei, vel ejus augmentum: ex quibus patet, quod falfum dicunt, quod corpus Chrifti operetur remiflionem peccatorum in fufeipientibus digne, dt non operetur fimul. Hoc falfum eft dt tmpoftibile.

Item, qmd Armem diverfimode baptizant; dj quantum ad materiam, O quantum ad for-temm baptifmi. ^tantum ad materiam quidem, D *quia aliqui, licet pomi, baptizant in vino puro: afii vero in laAe, alii vero communiter* hs *ptizet.*

RESPONSIO. Omnino falfum eft dc crimen, quoniam materia baptifmatis Armenorum eft foia aqua, hi qua Chriftus baptisants fuit, dc qu· exivit de latere Chrifti ad ablutionem noftram, dc etiam a Chrifto audivimus, quod in evangelio dicitur: *amen amen dico vobis, qui non fuerit rezattu ex aqua tf Spiritu fan-Ao,* NM *poteft intrare regnum Dei.* Ideo ecclefia Armenorum dixit in oratione baptifmi: *Comede aquam iftam, in qua baptizatur ifte nunc in rtmiffionem peccatorum, & receptionem Spiritutfan Ai,* iT *adeptimem patrir cakftis tlf* ad E *hereditatem reÿù cabntm, ut mandatui a peccatif, in beneplacito tua voluntatis flet in bac vita, tf in futuram bonum indtfefitienr ba reditabit. Et* cum lafte dc vino baptizare numquam vidimus, nec audivimus, nec in libris noftris hoc invenitur. Ideo poflumus dicere cum propheta *fepulerum patent ifi guttur eorum, et iinmiû fair dobfe agebant.* Sequitur.

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quoniam forma baptifmi ecclefias Armenorum una eft, dt non alia; et tali/eft ifta, quod facerdos ponit pueram io forne bsmifmatis, accipit aquam benediftam, in qua (tat puer dc ponit fuper verticem pueri, dieendo.* *Talis vemens a calecdarpvw ad baptifmam, baptizetur in nomine Patrii et Filii et Spiritnr fanAi.* Aliqui autem vnergunt ter in aqua, ter recipiendo didam formam. Hrc eft forma ecclefia? noftrx. Sed quod quilibet epifeopus vel facerdos componat libi formam fpecialem & baptizet, numquam vidimus, nec audivimus, necfcimus. Sequitur.

Et modum baptizandi tenet quem vult. Aliqui enim ex eis qui i» aqua baptizant, m *nominant dum baptizant trei perfonas divinat: dicenda:* Raptitetur ifte in nomine Patris & Filii & Spiritus-fanAi, *fed dum b^tifmatam i» aqua lavant, dicunt cvangelium* al *ili» loce:* Venit JESUS a Galilaea in Jordanem ad Johannem a/f«r *ad illum beta»;* Et vox faAa eft dicens. Hic eft filius meus. *Alii vero dum baptifmatxm lavant.* Vox Domini fuper aquas, Deus majeftatis intonuit, Dominus fuper aquas multas. *Alii vero dum baptizatam lavant, diruat antiphonam, fciiicet:* Dum erant apoftoli in cenaculo, repente venit foniuu tamquam fpiritus vehemens cum magna voce, *tx.* accendit eos in igne fine ardore. *Dicunt etiam illam antiphonam: Repen*te defccndit Spiritus-fanAus in funilitudinem glori» fuper apoftolos. *Et aliam etiam, qua talis eft:* Benediftioin excelfis Spiritus fanAi procedentis a Patre, per quam inebriati funt apoftoli vino immortali & invitaverunt terram ad czlutn.

RESPONSIO. Quia ficut materia dc forma eedefia Armenorum uniformes funt, ut fuperius eft diâum, fimiliter dc modus baprifmatis per totam ecclefiam Armenorum per unum modum eft; dc differentias illas, quas dicit in articulo, modo quo dicuntur, nec habemus, nec in libris noftris invenimus, quia licet dicamus: Fe» *Domini fuper aquas,* quando aquam ad fontem baptifmatis poni* mus; dc poft haec legimus de Ezechiele: *Hat dicit Dominus; accipiam vot, etc.* dt ab apoftolo, *Ergo lex padagega, etc.* Et poft hiec evangelium *Et arat homo ex ebarifais ument Nicodemus, ec.* Et poft hec duc orationes, dc poft hcc baptizant in fonte baptifmi in aqua, m aawrae *Patrir, etFilii, et Spiritur-fanAi.* Et poft hcc facerdos tenens puerum in fonte dicit hoc evangelium: *Tunc venit Jefus dt Galilmt in Jordanem ad Johannm, etc.* ufque illuc. *Exivit JESUS velociter dt amrn illa.* Et quando verbum hoc dicit, extrahit puerum de fonte, dt ponit puerum ia ulnis compatris, dc poft hcc dicunt: *Pater na* /fer,* dc aliqua talia cantica. Et fic eft mo* dus baptifmi noftri, dc non ficut fuperius dicunt. Sequitur.

Illi vero fti baptizant in ont, dum lavant illum fti baptizatur, dicunt. Ego te lavo in vino, ut fis fortis dc non patiaris frigus, *libram vero* fw' *baptizant ia laAe, non exprimitor aliena forma.*

RESPONSIO. Hcc funt verba falfa, ficut fuperius diximus, dc detrafttones. Sequitur.

Alifti vero dum lavant baptizande, dicunt, quod ipfi vellent committere turpia cum matre' patri, fti baptizator.

RESrONSIO. Iftud eft verbum turpe dc obprobriofum (aeramentis Dei, dc grave au*

ANNO ****!

fcy dhui noftro.de eft inconveniens ponere in ptis. Sequitur.

CHRISTI >h>. ***** quando ponunt baptinando* m aqua, dicunt: Baptizetur talis m no» ff mine Patris dt filii fit Spiritus-fanfti. *Bt deinde cum baptizandum lavant, dicunt iterum eadem verba; et deinde quando extrobunt dt Aquo, dteunt eadem verba.*

RESPONSIO. Sciendum eft, quod quia communiter omnes Armeni fic faciunt, quia five mergant puerum in aqua, five fundant fuper caput, pro qualibet vice mergendi dc effundendi aquam, dicitur *: Talis veniens a catacbumeno ad baptifmu*, baptitetur in aranee Patris et Filis et Spiritus-fanfii*.Nunc autem nos communiter fecundum confuetudioem ecclefi* Roman* dicimus femel tribus fub mcrfionibus dc rffufionibus aqu* faftia, cum ifta forma : *Ego baptizo in nomine Patris et Filii et Spiritus-fa* Hi;* fed illud quod dicunt, quod quando'ponitur & extrahitur, dicitur forma baptifmi non eft verum; fed in baptizando verum eft. Sequitur.

Es deinde inungunt baptizandum eu cbrifmate in oculis, in attribue, in ore t fub ofellis, iu genu tf fub genu, in pedibus tf in plantis pedum, dicendo certa verba; tf poflea baptizatum communicant de facrificio altaris, tf fic, ut dicunt, homo plene tf vere eft baptizato! tf aliter non.*

RESPONSIO. Verum eft boc, exceptohoc, quod fub afella nec fub genu non ungunt, fed bene alia loca, ficut fupra feriptum eft, in & ultra ungunt concavum manus, peftus & humeros, que non dicunt: modum autem communionis in LVI1I. articulo manifeftavimus.

Item, quod fi Atifût Armenus baptizatur in aqua vel vino aut laHe medis fsfradiHis, etiamfi du baptizaretur in·aqua ditetur:* Baptizetur ifte in nomine Patris <c Filii & Spiritua-fanfti, *tronfeat ad rectifia* Latinam vtl Graeam, tf poftea revertatur ad primam ecclefia*, ite rebaptizatur, *c fi paganus femper fuiffet. Si vero dt ec-ctifia unies catholicon tranfeat ad rectifia* alteriut catbelicoa, ille catbolicon ad eujut rectifie* Vedii, feat eum negare fidt* illius catbolinn, qui eu* baprimif, C cbrifmat eum modo pradifto, dicens X> quod cbnfma eltcries catbolicon nibil vulti, nifi fuum, ntn tamen rebaptizat tu* excepto cutMictu Armenie urineris, qui baptizatos ebrifmatos in ecclefiis catholic* mejeris Armenie venientes, ad ecclefiam minoris Armenie rebaptizat, <7 cbrifmat modo fupradiHo.*

RESPONSIO. Haec omnia que hic in LX. articulo dicunt, funt totaliter falia & verba inaudita.

item y Armeni dicunt, quod virtuto faeramenti baptifmi beptitutut fit membrum rectifie » tf poteft participare faeramentu et efficitur Cbriftianus, et poft finale judicium, nifi aliud okfiftat, intrabit regnum eatiru.*

RESPONSIO. Vera funt hec, nunc autem E intrant m vitam cum anima, dc poft generale judicium intrabunt cum anima flt corpote, ficut in VII. articulo dc alibi in multis locis.

Ite y Armeni dicunt et tenent, quod litet in eorum ordinario Antiquo dicetur, quod per buptifmu* datur remiffti peccatorum; ipfi tamen bocfic expefuerunt, quod boc veritatem non bebet dt pueris, qui in etete puerili baptizantur infra eiatem XII. amorum, quia tales reputant innocentes et fine peccato, quia Armeni pro maximo peccato bebent peccatum luxurie, qmd committere non ksi-A.poffient tales pueri; fed dt itib qui baptizantur poftquam peccatum luxuria commiftrûnt t dicunf quod tales baptizantur in remiffimem peccatorum.* ÀNXO M'.

RESPONSIO. In quand articulo fic In decimo tertio, dc in quinquagefimo oftavo fufficienter manifeftavimus falfum effe quod dicunt, quia parvuli baptizantur io remii&oMm originalis peccati, fle adulti in remiflionem origioaiis flt aâualts peccatorum. Notandum eft autem, quod in LVHI. articulo dicunt, quod adulti io aqua baptizat! non recipiunt remiflionem peccatorum; dc hic dicunt quod baptizantur poftquam peccatum' luxuria commtferunt, quod tales baptizantur in remiflionem peccatorum, ex quo patet quod falfum eft dc dkunt. Sequitur,

Tenent ettam difli Armem, quod Uti qui am *corn*iferunt peccatum luxuria, funt Vir. gines et innocentes^t etiamfi non baptizari decedoren.*

RESPONSIO. Licet non baptizari, fecundum corpus poflunt vocari virgines t nondum corrupti corpore, innocentes vero noo, quia habent maculam originalis peccati, maxime fi cum aftuali peccato etiam peccaverunt.

Item, apud Armenos utriufqne Armenia non datur facramentum confirmationis, fata, *ut dicunt, illi ani eis fide* a principio pradicoverttntL tale facramentum eis non dederunt.*

RESPONSIO. Omnes Armeni per totum otraque Armenia facramentum confirmationis dant poft baptifmum < per) epifeopos dc facerdotes indifferenter. Primo confirmant cum chrifmate ad modum crucis frontem pueri, dc dicunt : *Oleum Justve in nomine JESV CHRISTI fufum fuper te fit cbaraHer divinus cettifiium donorum in nomine Patris et Filii ct Spiritus-fanHi. Arnen.* Simili modo & a» lids fexus * inungunt dicendo quasdam verba, f dc per hunc modum dant facramentum confirmationis. Licet poftquam pnedeceffores noftri uniti fuerunt cum ecclefia Romana, aliquot in minori Armenia epifeopi confirmant fecundum modum ecclefix Romane, & alii fecundum modum antiquum, quem habuerunt ab ecclefia Graeca. Sequitur.

Bt quamvis apofloli miferint Petra et Jobanne* ad illos qui baptizati fuerant in Samaria per Philippum, ut imponerent eis menus, et acceperunt Spiritum fanBum, quod ad /eeramentum confirmationis pertinere videtur; dicunt tamen Armeni,* pwd *illi qui baptinati fuerunt per Philippum,* aea *acceperant verum baptifmum, euia Pbslippus erat folum diaconus, et non prefbytervel epifeopus: qui presbyter et epifeopus folum poffunt dare verum baptifmttm, et ideo miffi fuerunt dslH duo apojUi Ad eos, ut verum baprifmum et Sandix* Spiritum occiperent.*

RESPONSIO. Secundem (librum) Aftuum apoftolorum, qui dicit *: Sed poftquam credi. etirunt Philippo. qui tvMgelùubat. regnet* Dei y et nomen JASU CHRISTI, baptizabo*, txr omnes viri et mulieres;* aliqui c* magifiris fuper hoc verbo opinantur, quod ifte Philippus de feptem diaconibus erat, flt fic baptixati per eum non erant vere baptizari. Hoc noo dicimus dos, nec alia audivimus, quia licet feriptum fit in Aftlxts apoftolorum de Petro fle Johanne, quod miffi fuerunt de Jerufalem ab aliis apoftolis in Samaria, qu« Samaria receperat verbum Dei

AAOI

Dei, ipfi enotes oraverunt fuper eoa, qui fo-lmn baptized, erant in nomine JESU CHRI-STI, tunc pOfuerunt fuper COS tnanus, & ac-dpiebant Spiritum Saodhun, tamen iterato non baptizaverunt. Ex quo patet, quod perfe&e & veraciter baptizati erant, ficut nos credimus. Sequitur.

Dicunt etiam diHi Armeni, quod Eunuchus baptiuatus a Philippe, in tali baptifmo non acceperit Spiritum SastBum ; poftquam Philippus raptui fuit ab eo, Spiritus SanHus vertit fuper Eftflltcbftftl.

RESPONSIO. Hoc contra textum ubi dicitur in Aftibus Apoftolorum ; *tf defeenderunt ambo in aquam Philippus tf Eunuchus; tf baptstavit eum : tf cum exierunt de aqua illa, Spiritus Sonitus venit fuper Eunuchum, tf angelus Domini rapuit Philippum.* Quare non eft credendum, fi millcfics exponerent illa, quamvis expofitiones non acceptamus, nec alias audivimus.

Item, catholicon minoris Armenia dicti, quod facramntum coqfirmhtionit nihil valet, tf fi valet aliquid, ipfe dedit licentiam presbyteris fuis, set idem faeramentum conferatur.

RESPONSIO. Falfum eft dupliciter. Primo, quia facramentum confirmationis récipit ecclefia Armcnorum, fecundum confuetudinem Grecorum, & hoc eft valde antiquum, antequam minor Armenia effet Armcnorum. Secundum falfum eft fit crimen dicere de catholicon minoris Armenia:, quod facramcntum confirmatioriis nihil putat.

Item, Armeni dicunt tf tenent, quod iUoinxnitio corn ebrifmate faîîa in novem locis, de qua fupradiilum eft, valet Chriftianis dum vivunt, pro omnibus mutitionibus qua fiunt per ecclqfiam Latinam: unde apud eos nm eftfacramcntum confirmationit, nec extrema UnHimis, nec quando confecrantur epifcopi vel presbyteri, unguntur eorum manus vcl capita.

RESPONSIO. Hoc quod dicunt, quod undio puerorum, que fit in novem locis, ficut fupra didum eft, valet Chriftianis dum vivunt pro omnibus unâionibus qux fiunt per ecdefiam Latinam, hxc funt verba ftultiti. & tnania, quoniam quamvis obiervatio exirem uuftionis communiter deficiat in ecclefia Armenorum, particulariter non faciebat, fecundum modum ecckfix Grxcorum : unaionemaut confirmationem univerfaliter per omnes Armenos cum baptifmo dabant üicerdotes fine defedu, ficut & Greet, ut fuperius, etiam in LVIII. articulo diximus. De undione vero facerdotttm fciendum eft, quod a tempore domini Nerfes Glanenfis citra ducentos annos, hxc veritas intravit ecclefiam Annenorum, quoniam In confecratione epifcopi & facerdotis ungimus csput & pollicem epifeopt facerdoti autem totam manum ungimus fub hac forma, quia duabus manibus facerdotis ad invicem conjun&is epifeopus ungit, incipiendo a pollice dextr tnanus, ducendo «d indicem finiftnemanus, ftincipien'do a poUice finiftre manus, ducendo ad indicem dextre manus dicendo: *Domine, tu unge faniUtat» tf benediHime manus iftorum, tfosomia quacumqm ifti benedicent, tu benedic, tf quotum manus ifta fignabunt in mmmm tuo confirma, perfice, ut confortentur per gratiam Domini noftri* JESU CHRISTI. Caput vero epifcopi ungimus per modum crucis & dicimus : *Caput tmem fit unitum tf benediihtm calefti rmSiiene cum honoro epifcopali, in nomine Patrii, tf FiA/n, tf Spirius SanHi. Amen.* Deinde ungimus pollices, & dicimus: *Deus Pater Domini noftri J. CHRISTI, qui per voluntatem fuamexaltavit te ad honorem epifcepajem, petentia fua fignet te ftr unitionem 'fanitam, èf impleat abundanter fpiritali itnuiiffiMt : ^mrt ct»fttr»tnt dt te, fonifificatus fit, tf omnia quacumquefignabit cum menu et pollice fanHsficcntur, tt Juper quern ncquiefcet dextera tu», fit ci ad falxtemjt fanitstem.* Et lute receperunt patrrs noftri ab ccclefia Romana, & ad nos ficut pervenit, fic facimus, & docemus omnes obedientes nobis. Illi vero qui ante diftum Nerfcs fuerunt, fecundum confuetudinem ecclefix Graecorum faciebant. Sequitur.

B *Sed quando presbyteri vel epifcopi fxnt mortui, portantur ante altare, </ ibi teram capita et frontes et manat dextra inunguntur, et tunc popalat venit, tt ofculatur manam dextram pradiilornm, et faeixnt oblationes funt, ac fi primam miffam baberent celebrare : poftea adducuntur ad editam ecclefia animalia munda, cooperta pannis ftriceis, et modo fupradiifo occiduntur et comeduntur.*

RESPONSIO. Verum eft hoc, tribus exceptis. Primum, licet inungunt frontem, caput «ero non. Secundum, nec oblationem faciunt ut in prima miffa. Tertium, de animalibus io XL. articulo manifeftavimus.

Item, omnes Armeni communiter dicant et tenent, Cp«pd per verba pqfita in canone mijfa, quando dicuntur per facerdotem : Accepit panem, & gratias agens fregit & dedit fuis fandis eleftis, & recumbentibus difcipulis dicens, Accipite âc manducate ex hoc omnes, hoc eft Corpus meum, quod pro vobis & multis diftribuitur in remiffionem peccatorum. Similiter dt calicem accipiens, benedixit, gratias egit, bibit, dedit fois fanais eleftis & recumbentibus difcipulis, dicens: Accipite & bibite ex hoc omnes. Hic eft Sanguis meus, novi teftamenti, quiproVobis & pro multis effundetur *ia* remiffionem peccatcntm, *nv» coqfifitur, nm ipfi conficere mtendont Corpus fif Sa^xinem Chrifti, fed folum iieunt verba recitative recitando, fcilicet quod Dowa«/ fircif quando facramcntum inftituit.*

RESPONSIO. Omnes Armeni univerfaliter credunt, & dicunt, quod panis & vinum per verba Chrifti polita In canone miflx eorum, quando accipit facerdos panem in manu fua, & dicit alta voce : *Accipite tf bibite tie eo omnes: Hic eft fatuis nevi teftamenti, qui pre vobis et multis fundetur* m *propitiattonem et remiffionem peccatorum,* conficitur veraciter Corpus & Sanguis Chrifti, fccuodutn fidem ecclefi Armcnorum, & fecundum ^intentionem fapieutum, quamvis multi de fimplicibus incipientes a principio mite dicunt & legunt ufque ad finem canonis miffr, et putant fitiffe miffam, ideo, non dicit verum quod non conficitur,

E nec ipfi conficere intendunt Corpus & Sanguinem Chrifti, [redacted] folum dida verba recitative recitando, icilicet quod Dominus fecit, quando facrameatnm inftituit. Sequitur.

Et poft diita verba dicit facerdos multas orationes pofitas in eorum canone, et poftdittos oratimes venit ad locum, ubi fic in eorum canone dicitor: Adoramus, fupplicamus, petimus a te, benigne Deus, mitte m nobis & in hoc propofuum doouffd cocffentiale tibi SpiritumSanftum, per quem panem benediftum Corpus veraciter efficiens Domini noftri *et Salvatoris* JESU CHRISTI; *et diiia verba dicit facerdos, ter, deinde*

dicit faeerdot fuper 'calicem ; Et vioum beoedi- A catlum, fedet ad dexteram Del Patris, & veo-

—r- dum Sanguinem veraciter efficiens Domini no- awo iki & Salvatoris)ESU CHRISTI, *tS par boc frr<hm/, f*d cmficiiur Cerfet Cbrifii if Samnii*.

RESPONSIO. Quamvis illud quod dicit fuperius invenitur in miftali S. Athanafii, quod nos habemus, & facimus, & Johannes Ofauri etiam poft verba Chrifti, que ponuntur io canone miihe.· *Accipite tf comedite, occipite if bibite*, & cetera alia fic dicit, *etiam facient fanent buxe pretiofum Corpeu Cbrifii txi, tf vinum boc prêtinfant Saxgxixem Cbrifii tpi.* Similiter & S. Bafilius dicit indifferenter in eodem loco & eodem modo, ut S. Chryfoftomus ; ideo & nos fic diximus, ut dixerunt & ordinaverunt iili, tamen non credimus, confici Corpus & Sanguinem Chrifti, ut dicunt, quod ante eft confeâutn. Et tamen qua intentione fupradifti fandi magiftri fecerunt, ignoramus, & ti aliud melius videatur vobis, quod neceffaritim fit facere, parati fumus perficere. Sequitur.

Diverfam ritam etiam bibent difli Armeni ad celebrandam miflam, quia qxidem ilforxm in altari ponant dxoi caiicei, in quibu< ponant panem tT vinum, tf calicet apmd eot funt vel terrei vel lignei: tf quidam celebrent miflam in commxnibat veftimentit, quidam induuntur faerii veflibaf, if quidam celebrant populo prafente, tf quidam rx dufo populo, if claufit junxit faeerdot fodat cele- C *bram intrat ectlfiam if exit, tf penitus non oftendit populit Corpur Cbrifii, if adbuc in pluribu< loctt fit ifto modo, quod celebrant fuper janua ciaufa, quoafque faeerdot dicit :* Refpicitc, *quando fcilicet elevat Corput /aeramentum, ut populut videat, if tunc aperiuntur janua reelfia.*

RESPONSIO. Nos in minori Armenia per omnia facimus, fient fit vos, quia quando nos celebramus, vellimur veftimentis facris, fit ponimus unum calicem argenteum vel aureum cum patena, & alti nimis pauperes de metallo ftannato, vel de vitro groflo. Ligneus autem vel terreus apud nos non inveniuntur, & numquam daufis janius celebramus fed iemper in D afpeâu populi : tamen io Armenia majori in aliquibus locis inveniuntur particulariter, ficut fuperius diftum eft in articulo, propter metum infidelium, fit nos quantum poffumus corrigimus, & docemus non facere Ite. Sciendum eft autem, quod in majori Armenta, qui janius elautis celebrant in quadrageftma, in labbato tantum fit fit in Dominica, fit hoc particulariter, fit in tempore quo elevatur Corpus Domini, aperiunt portas ecefefie, ut populus videat, quod elevatio Corpus Domini fit neceflario, fi ve fit ibi populus, five non.

Item, Armeni non dicunt, qmd pofidiUa verba confierationit panit if vini m veram Corput if Sanguinem, quod natam fuit de Virgine Âfa- *Eftu Cbrifii exponent, fu* efficitur vera firia,* fir *pjflicm if refarrexit.*

RESPONSIO. Contra hoc eft textus canonis milleecclefiae Armenorum, qui dicit : *Perquam*, fcilicet per Spiritum Sanftum, *panem babent, fi? vinum benedicent, Corput if Sanguimm veraciter facient Domini nofirijeju Cbrifii, convertent per Spiritum fanClum.* Ex quo patet, quod ecclefia Armenorum panem fit vinum per operationem Spiritus Sanâi intendit confecrare, fit tranfubftantiare in verum Corpus fic Sanguinem Chrifti, qui natus eft de Virgine Maria, crucifixus fit fepultus, fit refurrexit, fit afeeodit in

f

catlum, fedet ad dexteram Del Patris, & veoturus eft judicare. Et Chriftus idem dicit : *Hoc eft Corput meum.* Et *Hn eft Sunguit meur.* CH*"n Et Q*i *manducet Corpui* aaraa» , *if bibit meam Sanguinem, ipfe i» m bobitnbif, if ffo in eo.* Ergo qui aliud dicet, vel putabit, vel pnadicabit, quam illud quod Chriftus dicit, anathema fit fecundum Aportolum. Sequitur.

Sed tenent, quod illud facromentuteO fio exemplar, net fimilitudo, aut figura veri Corporit tf Sanguinii Domini, if boc fpecialiter aliqui magiftri Armenorum dixerunt, videlicet, quod non trot ibi Corput Cbrifii venae if Sangmt, fed exemplar tf fimilitudo ejm.

RESPONSIO. Tales magiftros cum tali do* Eftrina non cognofcimus, fed maledicimus· Sequitur.

O

Dicunt etiam, qmd quando Obriftut facramentum infiituit, non tranfubflantiavit fanem if vinum tn Corput fuum fiX *Sanguinem ; fed fohtntmodo infiituit exemplar if fimilitadimm Corporii if Sanguinit fui, propter quod /aeramentum altarii non vocent Corput, if Sanguinem Domini, fed boftiam vel fatrficiam, vel commnnionem.*

RESPONSIO. Error maximus eft ifte, fic quem *alias* numquam audivimus; quoniam Chrillus in celebratione Corpus fic Sanguinem fuum dixic, ficut fit nos credimus, fit non exemplar fic fimilitudinem Corporis fic Sanguinis lui, Sciendum eft verg, quod nos panem mirtip boftiam vocamus, quando nondum confecrata eft in altari, fic Corpus Chrifti poft confecrationem: communionem autem propter communionem noftram cum eo: facrificium vero» quia oblationem facimus Deo Patri pro nobis. Sequitur,

Ow4ms *etiam magifter vocotai Nerfer, bebet m fuit librit expreffnm, quod quonde faeerdot dicit boc verba* Hoc eft Corpus meum, *tone eft »*» f*?-" Cbrfii mortaum·, ftd quando faeerdot dicitt* Per quem, *ut fuprapfitumefl, ibe eftCorput Cbrifii vivttm ; non tamen exfrejfit, fi erat verum Corpeu Cbrtfti ibi, vel fimilitudo ejui,*

RESPONSIO. Opinio dtftl magiftri fupee hoc verbo, & ſi qua alia ſoot, que non funt reda, non recipiuntur a nobis. Et po* tell ifte errare ficut homo, quoniam & alii magni magiftri, qui tamquam fandi honorai»* tur, in multis defecerunt, qua; ab ecclefia non recipiuntur pro vero. Qjod dicit quod diâus magifter non expreffic utrum erat Corpus Chrifti ibi vel fimilitudo ejus, non dicit verum, quoniam verum CorjAis ct Sanguinem dicit panem et vinum poft celebrationem. Sequitur.

Λ fvvd «froao *Armeni illud* pvad *ponitur ṙ* rorww coaroe *mifla,* Per quem panis benedidul efficiatur verum Corpus Chrifti, *fit verum Cor-* *"·ibtndo '& exemplar Corporit if Sa^umii Cbri-*

RESPONSIO. Talem talfam et pemldofam expofitionem numquam alias audivimus, nifi in illo libello. Sequitur.

LWe *if Damafcemu propter boc rtprebondent* ««r, *dixit quod ducenti ime unat* erro», *quod Armem perdiderant* rovarô *ferramenta, Ü quod ille /aeramenta, qua babebant,* usu *erant eit tradite ei apoftoltj, vel ei tcicfie Graea vel Latine j fed iffi,* «r *voluerant, /aeramenta fibi finxeram.*

RE*

cr ANNO CHAISTI

RESPONSIO. Non putamus quod Dama-A fcemis dicat talia de nobis; dc fic dicit , forte propter diyifionem noftram ab eis . Sciendum eft vero , quod (aeramenta qux recepimus a principio ab ecclefia per fandos patres noftros, ita habemus; primo matrimonium dt pœnirentiam , que ante incarnationem Chrifti dedit Deus hominibus in adjutorium perficere mandata ejus, dc pervenire ad bona promifla » dc Chriftus etiam confirmavit ifta ; poenitentiam , predicando, ut diciturSn Marco : *Si non poenitemini peribitis* ; dt matrimonium , eundo ad nuptias, & Armcni ita habent; quia peccatoribus prxdicat ecclefia Armenorum* conteri de peccatis fuis, dc confiteri , dc poenitere, fecundum illud : *Facite fruSus dignos poenitentia* ; dc B matrimonium habet & pnedicat prettofiim, fandum, dc fimile Chrifto dc *ecclefix,* fecundum apoftolum; & ficut Chriftus recepit baptifmum in aqua, dt mandavit nobis baptifmum in aqua in nomine Patris, dc Filii , dc Spiritus-fandi , Îuod dc nos facimus dc habemus' fimili modo , c in articulo LIX. dc in multis aliis locismanifeftavtmus. Sed quando fecit difçipulos *ftcerdotes,* dedit poteftatem ligandi atque folvendi, fecundum illud Marci *! Arnen dico vobit quodemtoque ligaveritis fuper terram,erit ligatum et in colis ; et ynodeumque. foiveritis fuper terram , erit folatum et in talis.* Sic dc nos habemus dc facimps, ÔC primam miflam ipfe Chriftus fecit , dc fecundum (eam) corpus 8c fan- C guinem fuum dedit , quod pta nobis in multis diftribuitur in propitiationem & remiffionem peccatorum, dc mandarit apoftolis facere , fecundum illud Matthaei : *Hoc facite in mim commemorationem. Et hrc* fimiliter nos facimus, ficut fuperius in LXV. & in LXVI. articulis manifcftavimus. Et confirmationem etiam , fecundum confuetudinem totius orientalis ecclefix ufque nunc , epifeopi & facerdotes qui baptizant , dant conlequenter poft baptifmum , ficut in XVIII. articulo de in LXIIL manifeftavimus, & licet per hoc differamus ab ecclefia Romana, in qua foli epiicopi dant; Graeca autem non, quoniam & ipfi ita faciunt facramenta; qur apoftoliJlidicerunt a Chrifto docue runt ecclefir. Hxc funt que etiam & nos habemus , dt invenimus in libris apoilolorum . Quare falfum eft dicere de nobis . quod non habemus facramcnta que apoftoli docuerunt ecclefie , & quod nova facramenta finximus pro nobis. Igitur oftendat nobis veritatem (»cramentomm, dt antiquitatem (aeramentorum apoftolorum, dc tunc corrigemur . Et fi noa fit ita, cedent a detradionibus luis.

De (aeramento veroextremz undionis, (ciendum eft, quod aliqui licet pauci faciunt fecundum coniuetudinem Romanx ecclefix, quemadmodum & nos & aliqui fecundum modum Graecorum . Secundum autem majorem partem non faciunt: nunc conamur boc (aeramentumE per gratiam Dei, quantum poffumus, conformari confuetudini ecclefix Romane.

Itent, Arment dicunt et tenent, good fi prelifter vel epifeopus ordinatus committat /ormeationent etiam in fecreto, perdit pottflatem conficiendi et mnuftrandi omnia focramenta, qua pertinent ed epifeopum vel presbyterum, et tamen omnie faernmensa per eos cunftila, mdlam efficacient vel virtutem intent, ex *ee quod per teles fernsentimes perdiderunt pottftotem corfidendi et adminifirandi.*

RESPONSIO. Qpamvis publici foroicatores prohibentur ab ecclefia Armenorum, ut non celebrent, non propter hoc quia perdiderunt poteftatem celebrandi dc adminiftrandi oennfa (aeramenta, que pertinent ad epifeopum vel presbyterum, dc quod nullam virtutem vet effedum habeant (aeramenta confeda per eos , ut dicunt fiipra ;fed propter canones fandorum patrum dt (candalum populi , dc quia minifttt hujus magni (aeramenti juxta pofle mundi (mt. Qui vero in fecreto peccat , fi de voluntate fua dimittit celebrare propter conicientiam , tunc confcfTor celebrare non cogit. Si vero veraciter contritus eft v dc non velit ceflare a celebratione , tunc confelTbr habet difpenfare eum per poenitentiam. Sequitur.

ANNO CWOTi ****

Dicunt tamen, yevd bouuf Inuus fidelis Eucbariftism cmfeElam per epifeopum vel presbyterum hebentem poteflatem conficiendi factementnm Eucbariftia, eam aliis minifirare poteft.

RESPONSIO. Falfum eft hoc , quia tale , quod ad nos non pervenerit.

Item, difli Arment dicent , quod fi epifcopxt vel presbyter committet fornicationem, vel qusmcxmqne aliam fpeciem luxuria fecrete vel pubhee. perdit poteftatem conficiendi et miniftrnndi facramente, qua ed Dtum pertinent . Si vero effieiatnr hereficus et apoftata n fide , ut Sarracenui vel Jndens, vel committet quodeumque aliud crimen, nt homicidium, perjurium , et fic de abis crismnibut, diflem poteflatem conficiendi et adminiftrandi facramenta non perdit ; fed fuffidt , faud de talibut peccatir perniteat, five ditia peccate cornmiferit publice, vel occulte.

RESPONSIO. De *forniettione* manifeftavimus in LXVIII. articulo. Tamen de homier diis (ciendum eft, quoniam facerdotes Armeno rum contra inimicos fidei tempore neoelTitaiis ad, bellum vadunt, dc fi in bello de-infidelibus occidunt, tunc propter hoc ab ordinibus non prohibemus; nec quando infideles venientes fuper Chriflianos ad occidendum eos, tunc (i (acerdotes noftri liberando fe, occidunt eos, non inhibemus eis, quin poflint celebrare, quia pro fide dc juftitia bellant . Aliter vero homicidx pœnitent et ceîiant a celebratione. Apoftatam Da fide non vidimus celebrare poft apoftafiam . *Item* mm *dicunt nec tenent , quod ferramentum Eucbariftia digne fufeeptum operetur in fufeipiente peccatorum rtmiffionem , vel poenarum debitarum pro peccato relaxationem , vel quod per ipfum detur gratia Dei, vel ejus augmentum.*

RESPONSIO. DiA* Chrifli in canone truffe Armenorum, cui credunt Armcni , fine otnni dubitatione iunt contra hoc , quia dicit Dominus: *Accipite et comedite esc boc omnei , bec eft corpus meum, quod pro vobis et pro multis diftribuitur i* propitiationem et nmiffimem peccatorum.* Item : *Bibite ex eo omnes , bic eft fanguit meut, novi teftamenti , qui pro vobit et pro multis effundetur in propitiationem et remiffimem peccatorum .* Et alibi in canone miftz lcriptum eft de corpore Domini, ut hoc fit omnibus nobis accedentibus ad eum , non ad condemnationem, (ed propitiationem et remiffiooem peccatorum; de quo dicit Johannes evangelifta : *Samnis Jefu mundet ab omnibus peccatis.* Et in LVIII. articulo etiam contra fe ipfos dicunt, quod adulti baptizantur ia remiffionera peccatorum, non quia in aqua baptizantur, fed quia dido chrifinate inunguntur , At accipiunt Eucbariflic (aeramentum . Ergo fumptio corporis Ghrifti remi&ooem peccatorum

anno \^7Tl

rum operatur etiam fecundum verba eorum, A quod eft contrarium fupraferiptis; quoniam fi* cut per comeftionem cibi mors intrat in nobis, fic per fpiritualem cibum iftum vivificamur A augmentamur ia gratia, fecundum illud .' *fgni manducat corpus meum b bibit fanguinem meum, mertem nou videbit in aternssm.* Sequitur.

Sed folum dicunt, quod effeftus ferramenti Eucbarifiii funt ifti; fcilicet, quod ille qui recipit boc facramentum, Cbriflus manet in eo ,quia fcilicet corpus Cbrifti intrat in ejus corpus, b in A pfum convertitur, ficut b alia alimenta couvertuntur in alimentum.*

RESPONSIO. Sciendum, quod numquam non alias talem hsrefim audivimus, quoniam fi efteâus corporis Chrifti folum hoc effer, quod B verteretur in alimbntum ficut A alia cibaria, nihilominus tamen apoftolus ipfum offendit effe majus, quam alia cibaria, dicens.* *judicium fibi manducat b bibit, qui mm dijudicat corpus Domini.* Ecciefia Armenorum efteâum corporis Chrifti in canone miffs exprimit aliter: *Recipe a nobis propqfitionem bene, b perfice banc in ferramentum corporis b fanguinis unigeniti tui, b medelam remtffionis peccatorum concede nobis mandatantibus banc panem b vinum.* Sequitur.

Et quia euchariftia manet in fufeipiente, dieant quod presbyter qui accipit corpus Cbrifti non debet flebotomari poftea per triduum: b quia quidam preshter contrarium fecit, exivit de ftebotomia fauguis b ignis.

RESPONSIO. Poffibile eft, quod aliqui de fimplicibus faciunt fie, tamen non propter hoc quod corpus Chrifti A fanguis maneat A convertatur in eis,- fed propter infipientnm coafuerudinem, nec fir de mandato noftro, nec dc ftatuto ecclefi». Sequitur.

Dicunt etiam Armeni, qttod effeSus euebarifti funt, ut cuftodiatur accipiens a fulgure b grandine, b ab aliis aeris nocuis impreffonitus, b ab infirmitatibus corporis, b talsbus malis corporalibus fais vel carorum fuorum, b idem dicunt quo ad iflas ponaiitates corporales dc facramenta pernitenti*, quo4 l'eilicet homines per diEium facramentum a tatibus poenalitatibus cufiodiuutur,*

RESPONSIO. Efteâum euchariftis fupra in D parte manifeftavimus. Qumvis per gratiam facramenti recipimus multa data optima, A dona perfeâa fpiritualia A corporalia, A liberamur a multis periculis, tentationibus fpiritua. libus A corporalibus. De pernitentia vero fic eft, ficut in loco ftio patefecimus.

. ,i *hem, quod fexcenti tt XM1I. · ami funt, quod concilium fupradsEtum fuit celebratum per Armenos in civitate Manafgardenfi: b tbi patriarcha Affyriontm, * catbolicon, epifcopi, b ma giflri Armenorum determinaverunt, quod in facrificio altaris non debet mifceri aqua in vino.*

• fu- rù'&um ·

RESPONSIO. Verum eft hoc, quamvis multotiens fuperius diximus, quod nos diftum concilium cum omnibus determinationibus ejus E non recipimus. Sequitur.

Nibsioutinus dctermmavenmt ibi, quod illi qm mifcent aquam in vino tn facramenta altarii, Me *habent verum bsptifmum, qxsa illa aqua qu* fluxit de latere Cbrifti in cruce non poteft ftrvire nfi facramento baptifmi; b ideo qui aquam ponunt in vino, perdidenott facramentum baptifmi. Determinaverunt etiam in dtSo concilio, quod fi aqua in facramento altaris poneretur, quod illud facramentum nullum effet, quia Dominus poft conjecratiomm Jacramenti tuebarifti* dixit:* non bibam dc hoc genimine vitis; *b it* folum genera vitis debet poni in facrificio b awa aqua.*

anno * '

RESPONSIO. Superius multoties diximus, quod concilium Manafgardeniq cum omnibus detenninatiooibus fut, quç funt contra veritatem, non recipimus. Hoc autem quod dicunt, quod Illi qui mifoenr aquam ia vino in facrificio altaris, nou habent verum baptifinum, ex eo quod aqua folum {aeramento baptifmi fervire poteft, & quod in miffajnqua erit aqua, non eft miffa, ifta funt verba ftultitiae, A ne* icimus certitudinaliter, utrum in diAo concilio determinatum fuit hoc vd neto: quoniam quamvis Armeni propter antiquam confuetudi* nem in facrificio aquam non ponebant, tamen non dicunt, quod m facrificio in quo aqua erit, euchariftia non fit, vel ex eo quod aquam ponant, propter facramentum baptifmi. Forte aliquis impius propter rixas & inimicitias dixit tale quid, quod ignoramus. Sequitur.

In quo etiam concilio anatbematigaverunt illor, 9«r ponebant vel ponerent aquam in ditto facrificio, b in tantum boc deteflsmtur, fxad fi in eccltfia Armenorum celebretur miffa, in que mifeeatur aqua in vino, aliqua pars redii ecclefi difcooperitur, ut radius folis in eo intrare pqffit, per cujus introitum confecratio didi* ecclefi* tollitur, b poftea antequam aliquis Armenus in diSa eccIefia miffam celebret, oportet quod didia ecclqfia reconcilietur.*

C RESPONSIO. Hrc omnino falfa funt, & verba nequitis.

hem, quod Armeni antiqui dixerunt b tenuerunt, quod nullus non ordinatas in presbyterum, quantumcumque effet bona vita, poterat conficere facramentum ruebarifti.*

RESPONSIO. Verum eft hoc fecundum opinionem antiquorum Armenorum A novorum. Sequitur.

Et quod illi,qui erant in presbyteros ordinati, fi mal vita effent, non poterant diSum facramentum conficere; fed boni presbyteri boc facere poterant, b nou alii.*

RESPONSIO. Quamvis facerdotes mais vits dertâo poffint celebrare ficut boni,' tamen de jure folum bonis convenit facere fecundum apoftolum, *primo probet ytss feipfum, b tnc de pane ill» edat, b de c^sce bibat, quia qui manducat b bibit indigne, judicium fibi mandatent b bibit,* quoniam noa dijudicat corpus Domini Ac. Sequitur.

Armem vero moderm dicunt, quod boni b mals presbyteri, dummodo mm dimijerint legem Armenarum, nec effelti fuerint de lege ecclqfi Let. tin* vel Grata, me commiferint peccata, de pti* but fxpradiRum eft, poffmt conficere diilum facrammtum·. fed illi presbyteri, qui dimifenent loge* Amennrum, vel faBi d» lege ccclqfi* Grata wf Latin*, <pti* eam dimittendo efftBi fient buretici, non poffunt conficere diHxrnfaceamentum.*

RESPONSIO. De bonis & malts facerdocibus fupra breviter diximus, quomodo poffunt & non poffunt. Si vero Latinorum A Graecorum legem dicant rebaptizari & reordinari, tunc verum eft, quod iilud non recipimus,five fit de nobis, five fit dc alits, forte baptizatus non erit. Si vero de ritu ccclefis Latine dicunt, tunc verum non eft, quia facerdotes ejufdem ecciefie amore fimili accipimus, fient & noftros, & baptizatos per eos, & rebaptizati in opprobrium baptifmi & reordinati in opprobriuth facerdotii deponuntur ab ordinibus fecundum flatuta canonum.

2rm

CT *'[redacted], *Armeni bebent m foedam eaoooo, fuod* Atta effet, ficut feripierat fupradi&us epifeopus
"ΤΓζΤΤΆ *baptizator in fmbafcmvfm n-*
ΟΛ.ΒΤΙ *f-- darent feed in Cbrifia effiat dim*
[redacted],i. *nataro tf ima perfona, tf vellet a preibyterit Armemrnm recipere embonfiia faeramentam, ». dem faeramentam mb daretar ei per didht près-byteroi, nifi priai abnegaret baptifmom, feed ac-ceperat, dr malediceret illot, fvu dicant dmu natatae eft in Cbrifie, tf am mifeent afaam in vino in focrficie, qaibeu fatth, reboptizaai tom mode Armemrnm, tf tone dont « eacbarifUn faeramentam, pertermode Armcmrom eonfe&am.*

RESPONSIO. Quamvis Armeni fcparentur [redacted]b illis, qui dicunt duas naturas divifas, ut Neftorius,<pd una cum here fi fua fuit anathe-rnatizanu* in fanâa fic univerfali fynodo Epire-fioa, tatibut non damus facramenram euchari-fti-, nifi prius abnegent illam hxrefun, tamen non feparantur ab illis, qui duas suturas dicunt unitas in uno Cbriflo fic In una perfona, quod & Armeni confitentur dc credunt. Illud vero quod dicit, quod faciunt abnegare baptifmum de rebaptisant, omnino falfum efl, dc crimen, quod etiam multotiens fuperius diximus. §ç-quttur.

£t fmd presbyteri Armemrnm, dnm celebrant mijfam janaii claufis ecclefia, fetandam food fa-pradiflnm efi, maledicant tllot, fni dicant dear noterai eft in Cbrtflo, tf fa> mtfeent ofearn in Vim in facrificio, tf foi alifaam reverentiam faciant imaginibni Dei vel fandhram,

RESPONSIO. Quamvis aliquando inter Gre-cos dc Armeooe per Cmpliccs fuerit controver-fia de imaginibus, nunc autem ablata eft tur-batio illex prxlati vero, Armenorum Temper re-ceperunt imagines fandorum, dc funt in ec-clefiis noftris. Illud vero quod dicunt quod ja-nuis claufis maledicant, dicentes duas naturas efle in Chrifto, & ponentes aquam in facrifi-cio euchariftie, hoc non audivimus alias, nifi nunc.

Item, food aped Armmei majorii Armenia, non fit imago erneifini, nec alia imaginet tenen-tor fanchrnm.

RESPONSIO. Quamvis quandoque aliqui i-inorantes de Armenia contrarii fuerint, ficut upra in LXXIII. articulo diximus; tamen g prxlatis difte ecdefte numquam funt abjed®, fed potius habentur in multis ecclefiis depidx; ted caufa, quod non habentur imagines com-muniter in majori Armenia, eft perfecutioSar-racenorum, qui dominantur Armenia, dc valde perfequuntur imagines dc habentes.

Item, qaod magifter Armemrnm cam veniffet ad qaemdam locnm, obi fiebat folemniter (facri-fictam,) tf facerdoi elevaffet eaebarifiia jacri-mentnm, at vtderetar o popalo, diflai magifter maledixi/ eidem facerdoti, dicem, pirtd myfleriam fidei m fecreto debebat teneri, & mn populo o-ftendi, tf ^eod eflendendo diffnm f^cramentam, facerdoi videbatur dicere populo: non timeatii, anam frnftam pinis tft boc faeramentam.

RESPONSIO. Sciendum eft,quod Nerfea e-pifeopus de Orui, qui nunc in Romana curia falfe fe nominat archiepifeopum Manafgarden-fem, feripierat fuptadtdum errorem a populo Hang*, £uod e'i caflrum magnum, dc a populo de villa Sahap, qux funt loca notabilia, domi-no Jacobo, qui tunc temporis erat catholieon Armenorum, dc diftus dominus Jacobus mifit legatos dominum Bafilium de Maimefcia,quieft epifeopus fconienfis, dc Baiilium publicum no-tarium ad inquirendum dc certificandwn irtrum ex parte populi diâorwn caftrorum vel non, fed di&us publicus notarius catholieon Armeno-rum cum juramento teftimoniunm perhibuit fie-ram domino Makzloitar, quI nunc eft catholi-coo Armenorum, fit coram domino Sergio, fit domino Bafilio, & domino Gregorio,& fratre Daniele, & coram multis aliis, quod dc man-dato catholieon ivimus ad Hanga caftrum fo-lemoe, & *ibi congregavimus* quinque epifeopos fic XΠ. facerdotes, di pltires burgenfes ejufdem loci fic magiftrum Mahznichar fic Diracoe facer-dotem, qui mifftm celebraverat, propter quem & de quo fupradiâus Nerfes epifeopus cx parte di&orum caftrorum Icripferat errorem & domi-no Jacobo, & ibi Nerfes epifeopus inventus eft mendax; quia populus ille ad infantiam cujus icripferat errorem, teftimonium dederunt una-nimiter, dc una voce jurando, quod de dtâo Makznichardc Diracoe facerdote talia verba qux fcripfit Nerfes epifeopus de ipfis non audive-runt, nec de voluntate & licentia eorum fcripfit litteram. Tunc rumor magnus fuit, quod fi non fuiffemus ibi, plures lapidaffent eum & ne-potem fuum, qui litteram talfam feripierat de voluntate fui avunculi, fit illud fuit principium, & caufa perfccutionis fuc a diœcefi, fic fugiens venit ad nos.Nos vero propter hanc falfitatem fic alias multas injuftitias, quas fecit apud nos & in aliis locts, non potuimus cum recipere in amorem. Quare fugiens de nobis, venit ad vos, fic hxc mulfoties impotuit nobis.

anno CH,R'^r'

Item, faernnt Halonia trrt Armeni, fMi print fntrant baptitoti in ferme Armena rnm, tf poftea fneront baptizan in ferme e<-elefia Latina, fau' bomimt tum poftea vemffent apod Florentiam, duo Armeni mterrogaverimt eos, an fnifent balmati, tvcaa/n balmotiomm baptifmnm receptum in ecclefia Latina; <fei t»m refpondifent ywd fic, dixerant eit, yuorl abne-garent diitom balmattonem-, qmd cam fecere nol-lent, tantam verberaverant eat, qnod xnu< rx eit poft paacot diet decefit; alias vere dnot tamdin i» oarctre retinnertent, yxv nfjae diffom balneafieaem abnegarent, dicende, qmd diilem baloeotimem repntabont ac f anui'samr mm-xiffet faprr eoi, tf foerant per eos, nt eredi-1er, rcbaptizati, fecundam modem Armeno-rtem, miofnin tclibw non darent eoebarifia fa-cramentum, etiam in fine ^aantumcnmqm pete-rent.

RESPONSIO. Supradiâa faâa nos ignota-mus, tamen de hoc valde miramur, quod cum apoflolus baptifmum unum dicit, dc forma cum qua baptizamus eft fanda fic accepta ab omni-bus generalibus fynodis, in quibus primaium ecclefia Romana habebat, quomodo fuftinet eos, qui rebaptizant baptizator cum illa forma, quam fandam fic re&am tenet maxime quando vi faciunt.

Item, com clerici tf laid Armeni faifcnt ba-ptizati in forma ecclefia Latina, catbebem mt nerii Armenia fecit eoi copi tf debeneftari, ra-dendo totaliter eornm capita & medietatem bar-ba, tf fcindendo veftet eornnt, & pefiea in car-cerem poni; .tf cogebat eoi, qaod faeramentam baptifmi qnod acceperant, m forma ecclefia Ko-mana abnegarent; tf ^aia facere nolnernnt, dta fecit eoi in canere detineri.

RESPONSIO. Sciendum eft, quod fupradi-âi ecclefiaftici fit fxculares, non propter hoc fuerunt dehoneftati, quia cum forma Latine ecciefix baptizat» fuerant, fed quia prxfumfe-rant

ANNO

ferant pun in occulto quam tn fecreto erro-A rem introducere io ecclefia; quia ipfi reordinati fuerant, rebaptizari, ft multo· alio· trahente· ad fe rebaptUavcnint Λ rçordinaverunt; aliquos rebaptizabant io balaeb, alios in domibus, alio· in tranGiu aquarum, ft tn oocultu locis & Givis rtordioabâM, Et caufas dedicationis has dicebant primo, quia quando primo baptizat* faillis, non eratis capaces rationis, & nefeitis utrum facerdos dixit: Æap/rjt» *te iit nemine Palrit & fibi & Spiritiμ fenili; & forte non* dt*it propter ebrietatem, ideo neecdc eft vobis baptizari io riate perfeéia, ut certitudinalitcr a faperdoce formam baptifmi recipiatis, & auferatis dubium de cordibus veftris. Secundo, quia peccata qu* fe-B ciftis, fi contingat quod cum pœnitentia non deleveritis, nunc per baptifmum fattAificabimim, de fine peçois purgatorii poteftis tranfire ad regnum cxlorum; δζ fi verum effet « quod bapnzau non eflent, rebaptizari & reoedinati necctTe fuiiTet t tunc oportebit notificare prolatis ecdeiiat, & medelam fanitatte querere, & *non* occulte & in fecreto novum errorem fic malum in ecckfiam Dei introducete, & bonas cooftantias ChriAianorum corrumpere. 1deo correxerunt eos in modico tempore ecclefia fit rex per fuum forum judiciale, & irarum mifencordiam fecerunt, dando eis res fuas & conAftuendo eos ad exeeutionem ordinum.

Item, qnod cum arcbiepifcepi dubuantei m *ef-* C *fent vere ordinati & baptizati per Ariuenet, vemfient «d cathoheon, qui nunc eft mintrit Armenia, dtflm catholicon vocavit difte archiepif copot, & inhibuit eit hot printo, paad nm celebrarent mifam Latmam, fed mtffam antiquem Armmjrnm.*

RESPONSIO · De duobus archiepifcopis, quos dixit, unus vocatur Simeon Bech & alter Ncrfes Balo. De Simeone Bech verum ell, quod Theotopolis archiepiicopus état, de Neries vero, qui nunc eft in curia Romana, qui archiepifcopum Manaigardenfem Ic nominat, falfum eft, quia ipfe erat epifeopus Urni, & non de Manafgarde; & ifti ad dubitationes fuas erroneaf alios inducebant rebaptizando, dc^ tn mittidteorum dubium introducendo, dicentes quod mitta Armenorum non veraciter funt miftz. Ideo dominus Jacobus, qui tunc catholicon erat, vocavit eos & monuit, ut non facerent a feipfis novam deceptionem, nec perderent homines in civitate dc in habitatione fua, dc non dixit eis quod mittam Latinam non celebrarent, quoniam ufque in hodiernum diam, qui vult & fcit, facit. Sequitur.

Secundo pracepil eii, quod non ferverent jejunia ecclefia Romana f fed antiqua jejunia Armenoram.

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quia dominus Jacobus, qui tunc catholicon erat, multotiens multos condemnabat ad lententiam pecuniariam, qui non obfervabant quinque dies Aatutos pro jeiunio Nativitatis qui incipiunt in XIX- die Decembris, fed curtodiebant jejunium Epiphani* fecundum antiquam confuetudinem Armenorum, qui faciebant feflum Nativitatis dc Epiphanis· fimul fexto die Januarii. Sequitur.

*Tertio, pracepit eit, f«od hm baptizarent «. hqacm, ym dubitaret dt fm baptifmo, tP veniret ad ter ad petendam veram baptifmum; fed ut dicerent ei,quod bapiifmat Armenorum eft mel*r, fearn baptifmui ecdefia Romana·*

RESPONSIO. Quia fupradiftt duo epifeopi no· folum baptixabant, qui dubitaret an cfln baptuatus, ft dubiam effet conveniens, fed etiam totam gentem in erroneam opinionem inducebant, ct rabaatisabant, ficut in LXXVII. articulo etiam dieimus; ideo monebat eoa dominus Jacobus, quod non facerent, ft non dicabat, quod baprifmus Armenorum metior efler, quam baptifmus Ro mans ecdefit·, quoniam aos baptifmum Roman* aedefue at Amena «cclefin unum fdmus, fecundum Apoftohim, et unus bapcifmus non eft uno bonus et melior. Sequitur,

inarto, inhibxit eir, ne fccemet pepethem *B/iuo* Armnam Eañmmț*, fpM *dieebat Hit diftai catholicon, fnod neeiim erat, feed popnhi faut fient Armenite vadat in mfermem, pxam fi fierent Latini, & ommt irent in paradéfam.*

RESPONSIO. Hoc mandatum per fe patet, quia nullus habens rationem hoc dicerer, neque vellet, quoniam melius eft de quacumque natione voluerit efle, ire ad vitam, quam CfcriAianus peccator ede, et ire ad infernum; quamvis fecundum canones generalium conciliorum populum et diœcefun noftram ab aliis rapi nolamus.

Qxinto, pracepit eit, gnod non docerent putret Armenot nec linguam, WC litteram Latinam, quia quando addifierent linguam Latinam, amitterent lingnam Armenorum iP ad tefiimoniam tP tetfirmationem horum difktrnm eft hoc, qnod in eodem anno firpradiffut cathohcon cmfecravit fex epifeopot Armcpot, & accepit ab eit litteram publicam, <peod fpfi non darent puent de partibm fuit ad difceninm litteram Latinam.

RESPONSIO. Hoc falfum eft, et per hoc patet, quod ipfi qui hcc dicunt, tunc nec linguam, nec litteram * faciebant; quomodo ergo alios docere pottùflênc? De fex «ptfeopis etiam, quos ad teftimonium pro confirmatione mendacii fui dicunt; nec dominus Jacobus hoc fecit, ficut dicit* nçc etiam vidimus nec audivimus. Sequitur, ·(. fc«bjw

Net dimitterent aliquem prodicatorem Latinum, qui prodiceret veritatem janila Romana ecclefia, in diœcefi iP provincia fan. Rem, qaemhbet epifcopum, quem ipfe con/ecrat, fecit anathematizare illos Armenot, fM Volant fieri veri catholici d? obedientes ecclqfia Romana.

RESPONSIO. Et hoc falfum eft, quia multi praedicatores de ecclefia Romana predicaverunt et praedicant in ecclefia Armtna, et nullum de Armenis umquam excommumcavimus ex eo, quod cbediret ecckfue Romanc, fed potius excommunicamus femper, et manum adjutricem porrigimus, et contrarios corrigimus.

Sexto, inhibuit eit, quod non pradicerent papam Romanam caput ejfr occRfiet in Orintulibus partibus, fed ipfe fe. dicit tP facit papam in partibus Orientalis, a fine merit ttfipte ad imperatorem magnum Tartarorxm, & nmlta alia verba inconvenientia b errorem fapimtia locatxr tft.

RESPONSIO, Summam poteftatem papas Romani, et obedientiam noftram in multis locis manifeftavimus; tamen catholkon Armenonim a primitiva ecclefia ufque none habet curam omnium Armenorum. Propter hoc

W" b** vocatus fuit catholicon Armenorum. Nos vero interrogavimus dominum Jacobum, qui tunc catholirân erat, de fubfcriptis verbis; et ^iifcies^tu^ÎF<edil IBïi> wbe eum<,uam

Hac tama iahihat ti diAu eatbeliet», tf quia noluerint ti tMrt in pradiHit, gravm*

ner *ta tu* cum dimidio *ivit* ad *infulam Cypre, tf M audivit quod diflui eatbolicen, cou/entieuCt ngt Anama, iliot qmt illi tf aliqui Lati» baftizaverunt tf ordtnaverant fub conditione m forma ecdqfia Romana » f*it, if Aequo* facerdottt ta ti* degradamt, tf n duro carcm regit pofitit; aliot «n incarceravit, Cadbac funt incarcérati, tf un» bout tf pofffiomi fuerunt coufifeata, tf alite vrndita.*

RESPONSIO. Caufa perfecutionis eorum non eft hare, quam dicunt; φιχ autem fit in articulo LXXVII. manifeftavitnus *ia* parte, ficut et roi audierit per littera» multorum.qui fdunt fafta Nerfes.

Λη», fM*d *preibjteri tf epifcepi Armn». γμμ* iMpauma *pernitentium illit Armenii*, fw *veniunt ut baptizentur i» ecclqfia Graea vel Latina for aliquot anno*, «tf fcilicet jejunent modo Armum». Modice autem Armenorum talii eft*, y»»d m dififo *tempore* w» *debent comedero camet, pifcet, lac, cafeum*, ori a- *Poffunt tomen comedere quotiet volunt* feCdum modum. *dit. IIU* vero Armenii, qm accipiunt Eucbariftia facramentum* m *ecclqfia Graea vtl Latina, imponant pouitentiam φηφ» annorum, «tf ftibctt jejunent per ditium tempta modo fupraditfe,*

RESPONSIO. Qii non ftmt baptizat!, ut funt cathecumeni Armenorum, fi volunt parentes, tunc indifferenter faciant baptizari in ecclefia Latinorum ficut Armenorum; quia plures de principibus Armenorum et filiis eorum baptizat! funt fecundum confuetudinem ecclefias Romane. Tamen fi baptizari fuerunt et rebaptizentur in opprobrium et contumeliam facramenti Dei, tunc tales non folum cum jejuniis, fed cum igne recede eft corrigere. Pcenitentiam vero jejuniorum, quam dicunt pro baptiimate et communione, nec nos fecimus, nec audivimus talia fuifle inter Artnenos: quoniam multi de nobis, qui volunt, indifferenter et cum magna lpc communicantur a Latinis ficut a nobis. De jejuniis autem verum eft, quoniam fupramemorata cibaria non comedimus, excepta quadragefima, in qua femel comedunt: in aliis autem, quando et quantum volunt comedunt: in quadragefima vero communiter jejunant quoufcjue horam nonam diei, et poftquam dixerint officium, comedunt aliqui femel, et aliqui incontinentes contra ftatuta prout placet comedunt.

JKmv, qmd apud Amenai in quadragefima, quant incipiunt Dominica in quiaqnaggfima, ntn celebratur teeiffa i» ectlefiit, nifi m di» fubbati. b Doutiuica.

RESPONSIO. Verum eft hoc, fecundum confuetudinem totius Orientalis ecclefix; in palatio vero regis Armenorum celebratur ompi die in quadragefima; et in aliis ecclefiis quando faciunt, non prohibemus. Sequitur.

VT*1 *Nat decant * aliit feptimanit ami in quibat Amani kiunant.*

RESK)NSIO. Falfum eft boc, excepta feptimana ante Dominicam featuaeefim qua in Armenia majori non celebrant nifi in fabbato et Dominica: *in* Armenia vero minori, in fecunda fepfimana omni die celebrant, et in aliis etiam X. feptimanis; in majori vero pet IX. feptimanas faciunt ficut et nos, excepta feptimana ante feptuagefimam. Sequitur.

ANNO CHR,ST1 M'*'

Magit autem celebrant mffa in die fabbati, yatam* m *diebut didhnut temporum, «M romneuniter omnia fefla qua veniunt i» jeptimana, celebrant râ die fabbati, rxceptir feflit affunetiunit Beata Maria, Exaltatimt SmHa Crucii, qua fefla celebrant in Dominica i alio voro import anni communiter in ec'Bclqfiii* m» *celebrant, nifi difiit duobut diebut i» feptimana tf tunc etiam ducunt animalia ad eflium ecclefia, tf occidunt modii fupradiOit.*

RESPONSIO. Quamvis aliquas feftivicates faciant in *die* fabbati in majori Armenia, qus cadunt in fine fejximanai jejunii, tamen non omnes; fertum vero Beate Maria et S. Crucis, et omnes alias fcllivitares, ut docet martyrologium, nos in minori Armenia facimus; et licet quandoque in feftiviiatibos fandorum aliqui ob folemnitatetn fefti premittunt eleemofynam dare pauperibus, tunc occidunt animalia, et cibant famelicos, non tamen fecundum fupradi

*Jtm, qatd Afvd Anatnts ftfnlni ntn comvumicat, njfi in vigiliir Epiphania tf in die; ita qatd illi qni jejanavernnt, per feptimanant ante di&am vigiliam, in diffa vigilia vel ntfie feqaenti communicant, tf jaciunt frflnm Natalit Dtaiini, tf Ai anathematizant manet illat q» faciunt fitflnm Natalir Dtenini XXI^. dit Decemhrit. Jn feqnenti «rrt & i*i**t feflnm Epiphania, tf tunc ibi dt ptpai» qai vtiunt ctunaanicant, tf etiam illi qui no» jejnnavtrunt diilaat ftptimanam. Cmmunicant etiam aliqui in dii cana tf i» jaliati fantb.*

RESPONSIO. Armeni communicant in D vigilia Epiphanis poft vcfperas in occalu folis, quoniam celebrant miffam dt in mane, et in ccena Domini, et in fabbato fanâo, et in Pafchate communirer, et quamvis ante univerialiter tota ecclefia Armenorum festo Januarii faciebant feilum Nativitatis et Epiphanis, fecundum antiquam confuetudinetu Orientalis ccclefic: illos vero qui XXV. dic Decembris faciebant feftum Nativitatis Domini, non anathematizabant, ut dicunt falfe er criminaliter. Nos autem a magno tempore citra in minori Armenia, er qui fequuntur ritum noftrum de majori Armenia etiam feftum Nativitatis XXV. die Decembris facimus et do- E cemus.

*Item, ouod quand» aiiftti communieeri debent per jactrdtiem, fit confejfto generalit, dicendo genera peccatorum, «M defendendo ad aliquod peccatum fiaguiart, tf peflea fofalif * recitat didlam co»feffiq»*m in fecreto, tari* a *rar· tnl nuruquam aU.mmuquit Anamu confitetur facerdoti fan peccata.*

* ai. popului

RESPONSIO. Populus Armenorum communiter fecundum confuetudinem ecclcfis Armenorum confeffius fuit, *et* confitetur peccata fua facerdoti fingulariter, et fine fingulari con-

eonfcfliooe apud not non debet communicare, A
[redacted] nec communicari.' fed fi aliquando non fit,
hoc non eft fecundum confuctudmem legis CHRISTI quod eft fir-
fire, fed fit cx ignorantia confeflbris vQcoo-
fefli, quoniam Chriftiani qui non confitentur, valde reprehenfibiles fimt fit vituperabiles apud nos. Sequitur-

Et fi cmfitttur, mi dicit, «and foe vel illud fingulare peccaturn commsferit, fed dicit, pwd diabrias didum peccAum fecit, vtl qmd ad fuggeftionem allerim bomisùs didum peccatum fecit.

RESPONSIO. Licet aliqui ignorantes, dum confitentur, dicunt : Satanas decepit flt peccavit, tamen non intelliguot, quôd non obftante fatana, qui fuit, culpabilis, quoniam fi intelligerent fe efle innocentes, non confiterentur. Sequitur. B

Dimittunt autem confiteri peccata fua fecrete tf fingulariter, quia facerdotes /enata eorum revelarent, tf multum graves eis poenitentias imponerent, /repter quod communiter Aruomi non confitentur, nifi m genere peccata faa.

RESPONSIO. Secundum coufuctudinemecclefix Armenorum nulla de caufa debet confeffio revelari. Si vero aliquis hoc fecerit, tunc deponitur fle punitur ; nec propter gravem pœnitentiam defiftunt a confelfione. Sequitur.

fada autem dsda generali confeffiom per papulam, facerdos dicit : Ego dimitto vobis peccata veftra, *vel* Deus dimittat vobis : *tf aliqui dicunt* : Ego dimitto vobis peccata veftra in terra, fle Deus dimittat vobis in cxlo. C

RESPONSIO. De forma abiolutionis noftrx diximus in XL. articulo fufficienter. Sequitur.

Didi autem focerdotes dicunt eis, quod nifi didas poenitentias compleverint, non debent comm» necare i» vita profenti, nec ingredientur in regnum Dei, tf erunt exclnfi a gratia tf btucdsdione Dei.

RESPONSIO. Quamvis confefibres poenitentiam, quam injungunt confeflis, volunt quod compleant, fle fi accidat quod non compleant, non propter hoc prohibentur a communione, nifi defpexennr poenitentiam flt noluerint facere, flt fint potentes ad hoc, vel per canones flt ftaluta prohibiti fint. Iu hora vero mortis fine prohibitione communicant. Sequitur. D

Et apud Armenos nullam certam formam tabent presbyteri tf focerdotes abfrivendi fubjodos eorum a peccatis fuis.

RESPONSIO. Formam abfolutionis noftrr modo quo habemus in XL. articulo diximus. Sequitur.

flood didi Armeni dicunt tf tenent, quod dida generalit confeffio /afficit ad remi/fionem peccatorum tf abfolutionem, nec a/paret, quod fecrete tf fingulariter aliquis confiteatur peccata fua facerdati ; dida etiam abfolutio generalis valet ad peccatorum abfolutiomm, etiamfi cmiritia mu praceffbrit.

RESPONSIO. Non fine caufa dicit Spiritusfandus per prophetam, quod os talium malediftione, amaritudine, flt nequitia plenum eft, flt fub lingua eorum labor flt dolor. In L. articulo fingularem confeffionem dicunt neceflariam elfe fecundum confuetudinem Armenorum, fic dicendo : Si vero poftquam ordinatus eft, commiierit tale peccatum luxurix, oportet quod fi abfolvi velit, quod non confiteatur fuo confcflori. Et hic dicit, quod oportet quod fecrete fle fingulariter aliquis confiteatur peccata fua faccrdoti, fed confeffionem generalem dicunt

ftifficere ad abfolutioaetn fit remiffionem peccatorum, etiamfi contritio non precedent, quod eft fâlfiffimum fic contra omnes canones. I AMNO CHRISTI

Jisnr, draxi iqdraw, parada decitor eis, qmd morti appropinquant, 'Mi vel eorum amici petunt ceMnmmMnm, tf eam faciunt /artari ; tt quandoqm cMftgir, qmd quando multum debiles funt, focerdotes /ornent in ore eorum communionem ; tf quando fient proximi morti, faciunt facerdotts de communium figsmm crucis fuper es eorum, tf fic reportent communionem,

RESPONSIO. Non oportet dari, nifi his qui volunt flt poliunt accipere. Hoc autem verum eft, quod quandoque talia accidunt, ut dicitur in articulo, flt nos correximus fle corrigemus juxta pofle, quod hoc non fit plus.

Item, Armeni dicunt tf tenent, qmd eatheli con, epifcopi tf presbyteri Armenorum eamdem tf aqualem poteflatem bebent ligandi vel /Avendi, quantam tf qualem babuit B. Petrus a/oftolus, cui a Domino didum eft t Quodcumque ligaveritis fuper terram, erit ligatum fle in cxlb, fle quodcumque folveritis, flcc.

RESPONSIO. Secundum jura canonica fic civilia, fucceftbres habent auftoritatem predeceflbrum fuorum ; papa autem eft fuccсflor apoftoli Petri, flt habet au&oritatem Petri, flt catholicon eft fucceftor Thadxi apoftoli, fle habet auftoritatem ejus. In Nicxna vero fanfta fynodo fimâi patres congregati, quorum determinationes & canones valde acceptables funt apuj feiKentiam dederunt Romanam ecclefiam caput elfe omnium aliarum ecclefiarum, cujus caput eft papa. Ideo catholicon Armenorum, flt alii patriarche fub poteflate ejus funt, fle minores eo, fcilicet archiepifeopi minores funt catholicon fecundum gradum, fle non srauales, ut dicitur hic fupra in articulo, flt apud nos nullus ignorat hoc, quod catholicon majorem poteftatem habet quam epifcopi, fle epifcopi quamfactrdotes, quamvis fecundum contueradinem ecclefix Armenix non aftringimus auftoritate fubditorum noftrorum populos, fcilicet audire conicffionem flt abfolvere large ab omnibus peccatis. Tamen fi vobis videatur inconveniens, parati fumus facere fecundum vo* luntatem veftram modo quo feribetur nobis.

Item, Armeni dicunt tf tenent, quod ufque ad concilium Nicaeum Romanus pontifex non babuit majorem poteflatem, quam alii patriarcha ; fed tunc de voluntate didi concilii fuit ordinatum, quod didu/ Romanus pontifex haberet poteftatem fuper odies patriarchas ; quam poteftatem habuerunt Romani pontifices ufque ad concilium Calcedomnft ; fed quia in dido concilio congregato ad inflantium B. Leonis papa fuit determinatum, quod in Chriflo erant dua futura tf una perfona, Romani pontifices perdiderunt didam poteflatem, tf omnes illi, qui dido concilio confenjerunt, ff ex tunc illa plena poteftas ligandi vel folvesedi, ^quam Chriftus dedit ecclefia in perfona B. Petri, apud folos Armenos remanfit : tf hoc etiam Armeni determinaverunt in fiepradido concilio Manafgardcnfi, quod congregatum fuit ibi de mundato cujufdam Sarraceni 'nepotis Mahometi.

RESPONSIO. Si ante concilium Nicxnum papa Rompnus majorem auâoritatem habebat, quam alii patriarchx, nos huic rei non contradicimus p fed ficut in fanâa fynodo Nuceri a determinatum fuit, fic difeimus, cognofcimus fle habemus ; flt pontifex Romanus major eft audoritate aliis patriarchis, ficut in LXXXIV. diximus. Quod autem dicitur polles f. Nic«- M -

CT «ea in articulo : auâoritatem hanc habuerunt fummi pontifices Romani, ficc. *ufqrn in finem ,* faot *erba rixJB & comroverfix, qux nunquam «odivimus.

c^Srv «m".

Item, Armeni dicunt tf tenent, quod poft concilium Calcedamnfe Romanus pontifex non bebet pht de poteftate fuper fubjedos fuos , quam ille pontifex qm praefl bieftorianis fuper bieftorianos, tf ille qui pratft Gratis fuper Graces . Dicunt otium ulterius , qmd pupe fcit quod potefl K tf armeni fciunt quod peffxnt.

RESPONSIO. Hrc nos non dicimus , nec alias audivimus , fic maledicimus dicentes , fic In LXXXIV. articulo manifieftavimus, quod papa Romanus major eft aliis patriarchis.

Utm , quad rex Armenorum interrogavit ce-tboliem mimrir Armenia , an fi papa excommunicaret eum, reputaret fe excommunicatxm, quod rtfpondit quod met , quia papa nihil bebet facere de eo, nec ipfe aliquid accepit a papa. Re tamen dixit , quod fi papa mandaret ei , quod didum catbolicm deponeret, ioff deponeret eum.

RESPONSIO . Utrum rex dominum Jacobum, qui tunc erat catholicon, fuper talia in* tenogavit, ignoramus, quia non eramus prrfen* tes; fed quando poft mortem regis interrogamus dominum Jacobum, ipfe dixit; hrc ignoro.

item , catbohcm Armenorum boc modo eligxn. tur , inftitxxntur tf confirmantur , tf poteftatem pertimntem ad cttboUcox accipiunt , & deponunt. Pxrt tf aliter paniuntisr : quia catbolicm Cilicum-barxm tf catholicon de Haâamar viventes eligxnt aliquem de genere ipforum , quem volunt, tf pofiea confecrant eum in catholicon ; non tamen utitur bac poteftate quoufque mortuus fuerit ille catholicon qui eum elegit . Pofiqxam autem mortuus efl didat catholicon , primus feqxens catbolicon vadit ad imperatorem Tartarorum , qui efi paganus , tf ab ipfo confirmatur in catbolicm , tf ut confirmetur in catholicon per eum exigitur ab eo pecunia, quam folvere potefl, qui modus eligendi tf confirmandi catholicon introdxdus fuit in ecclfia mejeris Armenia per Saporem regem Perferum paganum , fui colebat ignem , & durat ufque nunc . Qaa coîfirmatiom fade per didum regem, idem rex dat litteras fuas , firdDut epifcopi ÔT ftdejedi ei obedient, quia eft confirmalus per eum, tf quod dent ei certam quantitatem pecunia, tf poftea axnxatim alsas, tf omnes presbyteri ad mtmu dant ei valorem uniui ftoreni annuatim, tf de quolibet foco Chriftianerum ei fubjedorum bebet ad minxi valorem fex grofforum argenti axnxatim , fiT dtdut catholicon dido regi quolibet anno bebet dare certam magnam fxmmam pecunia , quam fi non daret , vel aliud crimen committeret ; didus rex deponit eum , tf fecum dum qualitatem criminis commi/i per eum , panis etiam ad uoortem.

RESPONSIO . Suprafcripta communiter vera funt, exceptis paucis, quoniam quamvis catbolicon Alnancenfis fic archiepifcopus Akchamacenfis vadunt ad canem tamquam ad tyrannum , tenentem mundum , fic accipiunt confiemationem fuper poteftate temporali fic non fpirituali , quia canis de fpiritualibus ChriftisDOtum non curat. Secundo, utrum Saporius rex Perfaram, qui colebat ignem, hoc modo fecerit, ficut feribitur fuperius, vel non, tunc vero non propter hoc fic fit , quia Saporius fic fecit ; fed quia tyranni hujus temporis qui funt canes fic volunt, quia dominantur in illis par* tibos, fit ficut volunt ita faciunt fubditis fuis. Tertio, licet epifcopi fic facerdotes ferviant fupradiâis catholicon fic archiepifcopo, fic popu- tares epifeopis & facerdotibus fecundum confuetudincm fuam; tamen fupradiâi prélati non poiTunt vi extorquere pecuniam a populo , nifi a cane accipiant mandatum fpeciale , & hoc poteft elle valde raro . Quarto , quia quamvis fupradiâus catholicon Alnancenfis & archiepifcopus Aktamecenfis heredes fibi eligant, tamen in vita eorum non confecrantur elefti, fed port mortem. Sequitur.

,ANNO LH*iy*

Catholicon «era minoris Armenia fic Jit ; quia mortuo catholicon , rrx Armenia convocat cyiico pos quos vult , iX ehgxnt très epifeopot minoris Armenia in catholicon tf prafentant eos regi , qui rex corm quolibet eledarum pradidorum fiegenux , tf deinde üle de didis eledis plut de pecunia dederit regi , per regent fialu'tur catbolicox, & confirmatur per hoc , quod ret imponit axnxlum in digito mansu ejus , (J ifte catholic» qui nunc eft , dedit pro confirmations fua. dido regiL. militi grofforum, vel velarem ipjorum , cX quolibet eutno det ei xx. millia groffo. rum vel valorem*. Didm entem rex potefl deponere didum catholicon , tf alifer punire, quando volt ; tf epxd Armenât catholicon , epifcopi , tf presbyteri nuUum ordinem alicui dent, nfi interveniente pecunia, me ebrifma , nec aliquod ahud facramentum ; fed omnie olio talia venalie funt epxd eos .*

RESPONSIO. Veritas hxc eft, quod, poft mortem catholicon , archiepifcopi , epilcopi , magiftri , abbates & archipresbytcri de mandato regis congregantur , & quilibet horum dat vocem cui vult, fcilicet epifeopis, magiftris, abbatibus & monachis : fic voces omnium in icriptis dant regi fub fjgillis fuis. Si vero plures funt, rex mandat ut conveniant in duobus vel in tribus ; deinde rex cum concilio fuo de tubus his elegit unum quem vult , fit in die conic-crationis rex flexis genibus ponit annulum iti digito ejus , ofculando manum dexteram , K redit ad locum fuum , fic tunc accipiunt eum prrlati , fic confectam eum fecundum confuetudinetn catholicatus . Tamen confenfus regis in eleâione catholicon cum argento non fu, dicitur in articulo. Sequitur.

Didui extern rex poteft deponere didum catholicox , tf elixi pxnire, quando vult.

RESPONSIO . Rex catholicon de jure nec deponere poteft , Dec punire , fed fi aliquod malum fecerit contra canones , illa de caufa canones deponunt cum fic puniunt ; tunc rex congregat epifeopos qui elegerunt illum catholicon , fic deponit eum fic punit : fed de hoc quod ia articulo diâum, quod apud eos catholicon , epifcopi, fic facerdotes nec ordines, nec chrifma , nec aliquod aliud facramentum dant alicui , nifi interveniente pecunia , failure eft hoc; quamvis aliqui dnte fic poft ordinationem epifeopo dant aliquid per modum enctenii fecundum quod volunt , fit non pretium gratia ordinum.

Item, quod imperator majori/ Armenie, jnanda confirmat didor catholicon, dicit eis : Eatis fic faciatis officium fecundum fidem veftram , fic mandamus, quod poflitis benedicere, maledicere, fic ligare fic folvere fecundum fidem veftram, prout vobis videbitur expedire ; fic volumus, quod Chriftiani qui funt fub nobis obediant vobis , fic fi obedire nollent, mandamus, quod illi qui prefunt terra, eos cogant vd puniant , *'tf de boe dat eis privilegium.*

RESPONSIO. Hxc nos nefcimtts utrum ligaa-

candi vel folvendi mandatum dent ipfi, nec "fit de voluntate noftra »el per canones, nec nos corrigere dt dirigere poflumus, eo pofito, Ai*** f,c fcret, ficut dicitur in articulo. Sequitur.

Et eodem modo fit per regem miaorit Armenif', de catholicon miaorit Armenia

RESPONSIO; Falfum eft hoc, quoniam rex ipfi catholicon non dat privilegium, nec auftoritatem ligandi, abfolvendi, maledicendi & benedicendi; quia quod nOn habet, dare non poteft: catholicon vero habet auftotitatem hanc de Chrifto, mediantibus apoftolis & eorum fequacibus. Sequitur.

Et ren minork Armenia eligit ipfot epifeopoe tf pretbyterot, accepta pecunia ab bit; >ftf poftea illor eltdoe in epifcopot mittit ad catholicon, nt confecrentar per raw, if preibptcroi ad epifcopo<, ut ordmcntnr per eoi : qui etiam epifcopi tf prêthteri ordinantor per calbohcon O per epifeopor pecunia.

RESPONSIO. Epifcopi minoris Armenie de voluntate regis eliguntur & conftituuntur, dc caufa ifta eft, quoniam monafteria cum redditibus luis de patrimonio regis funt; & diœcefes epifeoporum dc monafteria cum reditibus fuis mixti funt fimul, -qua de caufa fine vohtotate regis non fit; dc fi quandoque catbolicon eleftioncm putat efle inconvenientem, violenter non facit fieri. De pecunia verofeiendum eft, quod non per bonam confuetudinem, nec per canones poteft fieri. Si vero facit, peccat. Qui nunc majori Armenia veniunt, cum litteris teftimoniaJibus, catholicon confe* çrateos auftoritate fua. Tamen illud, quod dicitur de facerdotibus, quod rex accipit pecuniam, & mittit eos ad epifeopos ut confecrentur, omnino falfum dc in LXVIII. articulo breviter manifeftavitmn modum dandi dc accipiendi de facerdotibus: fic fit de epifeopis. Sequitur.

Eo autem ipfo qmd funt confiecrati vel ordinati, a Deo immediate poft confecrationem accipiant poteftatem ligandi iffotvendi, confimilem illi, quam dedit Eirifhir S. Petro apoftolo, tf tantam poteftatem babent pretbjteri, ficut epifcopi if catbolicm.

RESPONSIO. De hoc refpondtmus in LXXXIV. articulo fufficienter.

Item, quod Armeni dicant tf tenent, quod poteftar illa, quam Cbriftut dedit B. Petro dicendo et ; Quodcumque ligaveris fuper terram, dec. *Fuit folum data perfona Petri, tf pro ipfo filo : ita quod bac poteflaj non tranfivit ad aliquem ejut ftecceffor em.*

RESPONSIO. In articulo LXXXIV. manifellavimus quomodo fucceflbres habent au&oritatem predeceflorum, ficut nos habemus & dicimus, dc malum hoc noviter inventum, nullus qui utitur ratione cogitat.

Item, qmd Armeni dicunt tf tenent, quod genero ht potefiai fuper totam eccleftam Cbrifti non fuit data Petro, nec fucceftbrtbuj ejut a Chrifto, fed bac poteftet fntt tit data per concilium Nicanum, quant tamen poteftatem peflea fucceffiret Potri perdiderunt.

RESPONSIO. Hcc de novo audivimus; fed nos bene habemus boc in fcriptis, quod volumus dicere, quod in prima dt fecunda fynodo Nicarai patres fententiam dederunt, quod eocleGa Romana caput effet aliarum eccfeGarum. Similiter dc pontifex Romanus excellentior quam alii pontifices. Igitur nos fic dicimus & habemus non folum, quia in fandafynodo determinatum fuit; fedquj.iChriftus oves fuas Petro recommendavit paftore. Illud vero quod dicunt, quia fucceflbres Petri audoritatem perdiderunt. Hatefunt verba rixx denon caritatis, nec veritatis ; & abfit, quod salia verba ftolida per mentes noftras tranfierint.

Item, quod apud Armenor ne» fient nifi fret ordiner, fcilicet, acolytatut, diaconatui, tf prêtbyteratm.

RESPONSIO. Secundum confuetudinem noftram acolytum vocamus ofliarium, quem facimus fub ifta forma ; quia in fine orationis oftiario dat epifeopus elavem in manu r accedenti dicendo : *Accipe auflontatem claudendi & aperiendi portat ecclefia fanda,* & femdit crines per modum crucis, & in nomine Patris & Fili & Spiritusfanâi. Secundo dat candelam in manu ejus, & dicit : *Accipe auHoritatent accendendi lampodet ecclefia.* Tcrrio dat libros in manu ejus, dc dicit : *Accipe aniloritatem legendi libret divines fanHat nevi & veterit teftamenti.* Et hrc tria vocamus aeolytatus ordinem. Poft iubdiaconos · ordinamus ; poft orationem & alias orationes, ponit epifeopus manum fuper capita eorum, & in fine induunt veftimenta, fic ponunt manipulum in manu finiftra, & iftos vocamus fubdiaconos dc exorciftas, & fic funt quinque ordines. Ordinem vero diaconatus fic damus; poft multas ordinationes 6c orationes, quas dicit epifeopus fuper diaconum justa altare ; deinde convertit epifcopas faciem diaconi ad populum, dc anmas manus ponit fuper caput ejus, fit allantes facerdotes ponunt unam manum fuper humerum, & aliam elevant ad Deum, dicendo alta voce epifeopus dt facerdotes.* *Divi»» tt caleftii ^reti» t qua femper implet neceffitatem adminiftratimis apoflolica ecclefia, voca talem de fubdieconatu r» diaconatum & ad miuiftrationem fonflo ecclefia fetandum teftimonium perfona fua tf papmii, &* populus dicit ter: *Dignat eft.* Deinde convertit eum ad orientem, flcâendo genua coram epifcopo, & ponit manum fuper caput ejus dicendo: *Ege ponam manam meam fuper eum· voi omnet orate, at dignat fit ifte gradum dia· emutat incorrupte obfervare ante fandam altare Dei.* Poft bxc dicit multas orationes & epiftolas. In fine vero epifeopus ponit ftolam fuper humerum Gniftrum dicens: *Accipe mandam tl faniiam ftolam dt mana Domini mftri JESU CHRISTI, tf tradidit cvangelium in ecclefia Dei ·d aafcnltationem vivorum O memoriam mortuorum.* Deinde tradit thuribulum cum incenfo dicens; *Actipe licentiam dare odorem faavitatit ad munifttationtm ferramenti Dei,* Quando vero Jacerdotem ordinamus, hoc modo facimus poft aliquas orationes, quas babet dicere epiicopus tenendo manum fuper caput ejus, convertit eum ad populum, & dicunt: *Divina tf colefiit gratia tfc.* Illo modo ficut fuperius in ordinatione diaconi diximus, et deinde dicit epifeopos multas orationes, et legunt multas leâiooes, et poft hec omnia facctdos qui noviter ordinatur aperit manus adherentes ad invicem, er epifeopus cum chrifnute per modum crucis Ggnat ambas manus ejus, ficut fuperius diximus, Gc dicens; Tat, *Domine* mqgw, *fanditate tf bemdiEHom manat iftontm tf omnia qua bi benedicent benedic, tf quod manat iftoram jSgnabant in nomine tuo confirma, tf perfice at fint confortati per gratiam Domini noftri* Jefu Chrifti. Poft hec accipit epifeopus patenam cum

Cs?* cum coepoic Domini et calicem cum langui- A —ne, et dat in manibus coram dicendo.· *Atxtpe*

iiict i *F"* °*. Λ·** σ *perficere ftoSem tohorjfitam trovtvij mattmt.* Deinde ponis epifeopus dextram itipcr novos lacerdotas «t dicit: *Smedt&o Dti iatrb, 6 Filii, & Spiruut[attHi, dafmadat fi^tr W/, fuiftrfo- £li cflit iu erdtmfacerdotali t eftrrt fnftfttonem eerporu & faagmait Chrifli Dei mflri fn face* ia *rmtifliaaam faecatorum, ζψA Dû, cui dat florio, ftttatin b honor,* Cc. Modum ct refjonGonem iftonun ordinum dominus Bermundus comes Quiquenfts feouadum antiquam contactudinem Armenorum, et fecundum novam confuctudincm, quas ecclefia Armenorum impetravu ab ecclefia Romana a CC. annis ciiroB mrerpretravit in lingpa latina, et mifit vobis et demum etiam poteritis videre veritatem- Sciendum, quod « nradecefloribus noftra Gc pervenit ordo faccrootis, ct iia Gc nos fecimus A facimus- Sequitur.

Qaad *ordimt cmforimt tfifcafifromiffa vtl na·*

'^SPONSIO, Item iftiiu in LXXXVIH. articulo diximus. Sequitur.

Eodem mode dicit irdiatt frethyttratut b diacoaatut cmftrunt, fcilicet mr manat imffftimem, dicende fundam vertu, JUr *jobem mutata, fmd r» erdinatime diacem tufrimiiur arde diacvmtut,* i? *ia ordinatione pnAjfteri ordo fruhyteratut.*

RESPONSIO. Veritatem ficut habemus iu-C pra tnaoifeftavimus. Sequitur. -'O

Nnlbu ontam epifeofur qpwd ear patyf *ordinare* atatm *efifcapxm, n>fi fato caihebcm:* pas *catbolicou temt fenct ft pontificale,* afir *continetur modes cmfacrandi epÿcefum dt&tm ; fui catbolicm mtUum ta efifcopeua con/ècrat, nifi data vtl framiffa pecunia fecundum foctontat ctafacraadt in epefeoptm vèt veierem tfi/cofatiu,*

RESPONSIO . Veram eft quod fecundum confuetpdinem ecdclîa catholicon fotas confccrat omnes epifeopo· vel archiepifcopo» *Attae*norum , aftantiUu epifcopis vel archtepifcopis, & facimus fecundum canones fine pecunia, A epifeopi confecrati a catbolicon terviuot fecundum valorem epifeopasus. Sequitur.

£t m majori Armenta co^fecraatet tfifcopoj, freûoterot, dmceeeu, vtl acolythos ia commeati-

•f *but vefiito fiant, dxmpradilla faciunt* K *b etiam ordtnemb.*

RESPONSIO. Quamvis talia prius fafta fuerunt , dc ab aliquibus paucis dc fimplkioribu» : nunc vero cum fenftis veftimcntis communiter faciunt, maxime quiobediunt nobis, dt de die id dictn quantum poilumus corrigimus.

liem, quando abfuit ordinatur tfl ia diaconum, effleopet dat ti beentiam fati cmtrahat matrimonium cum virgim: qm matrimonia emirato, minflirat in dito ordine, b fotefl etiam, flante matrimonio, promoveri in facerdotem.

RESPONSIO. Semper apud nos in acoly-E tatus ordine qui votant iacerdutea feculares heri , accipiunt uxores virgines, dt deinde fubducum A diaconi fiunt, dc fnrviunt in ordine dutconatas, dc ideo fatfutn dicit, quod prius diacones fiunt, A deinde uxorem accipiunt. Sequitur.

toto m *Si exiftot iianaur, aecifiat fecundam uxorem^ promovetur ad fmordacium.*

RESPONSIO. Veram <ft boc.

Mtar *n diacoanm, ma datur Ubertu ^hrwn ,* nrv JM*' *f*h (tri* forma verborum, me* f*nsd«, *clepto ordmatur ia prothyrerum, dotmt,v catocitm-viae,*--ner pafrw atar *feih' fuh* 'catta *formo veriorum, fuiitu utitur taltfe Romane , me imtmtuatur vjut*

ANNO CHRISTI '◇*·

RESPONSIO. U majori Armenia epifeopi, qui â nobis conlecraaiur, ita ficut manifeftavimus in XCII. articulo: qui vero non obediuns nobis, cos non bene cognofclmuj veraciter.

nivcr m ffatu-

cfer/àwft, *ut fit itt oulefia Romana. Colboiteou etiam* NMjoru w4raM«M *fali confecrant efi/cofoe, aÿifienlibM eu aliif eytfcqfir.* *

RESPONSIO. De minori Armenia ponimus evangttium fuper fpamlss, & ungimus pollicem A caput, ficut in LXV. articulo expreiûmus. & «flant multi epifeopi in confecraiione. In majori vero Armenia, qui non obcdiunt .nobis, quomodo faciunt, nos nefcimus veritatem.

Item, fued *catholicon majorit Armenia Aedit fotcfiatem cuidam fnebrtero. ut poflit ordinare* in *diacnoe* puer *mllct de fubjeflti, cum tama apud Armcmt minerie Armenia, nuUuj poflit ordinore oliqmt i» pretbyterum & diaconum nfli fabu epttttftu.*

RESPONSIO, Hoc vero falfum eft, quia non invenimus aliquem catbolieoo minoris Armenix, qui dederit iacendoti licentiam diaconos ordinare,' quoniam apud nos folui epifeopus poteft diaconos ordinare, R non facerdos.

Item, cathelicen mintrio Armenia, fuaadovult cmfecrart tfiflofot, induit fe veflimeatit facru, if(e tamen folum dtdlam ce^fecrelimem facit ,'b fi abfui efiftofi fiat frafmtat frtfter hmertm ejar, non confecraat cum eo eftftofum; fed folum agifliot in miffa, quando ctieirat catMicen, fient tardiaalee, quando fofo celebrat, nec !enent librum foutificalcm, nec orotioeut dicunt, qmt dienator per tfifc^et afiflmtu ia confleratioae oficoforum.

RESPONSIO. Qpamvis catholicon fotas dicat orationes confecrationis , tamen epifeopi qui D aiLfluru participant cum eo, quia aliqut de afliflantibus epife. tenent manus' accedentis ; A alii evangel, tenent fuper humeros accedentis, A alii tenent manus fuper humeros ejus, quando csiholicon confecrat A unus epifeopus legit evangelium fecundum quod convenit, A omnes alta voce dicunt : *Divina b eabftit gratia, be.* ficut in ordine diaconatus icriplimus. Ideo vesum non efl quod dicit, quod nihil faciant epifeopi aftiftenies a ,* quamvis epifeopi afliilentes non habeam librum pontificalem.

Item, quod catholecm Armeniarum conveniunt cum cfi/cofu eir fuhje^it, qui »M *ftr fuctefiionem veniunt, ad certam quantitatem fecunia ei dandam·, quamfi mnfalvunt, defemt mt, b cm/cerat aliae ffi/cefot itee e}ut, b cum fuit littoriifcrihit fofuie, quod iffoefi/tofumfrimam dafofuitb alium emflitmt, ex qm contigit,qmd firm qmnter frofler talem caufam in um tfiftofaln fmt tree vd quatuor efifcofi : vmiemet fimul Eftfcofoi b dofqfitne fer eum tfenem rrfbtuit ad fmt tfifcofatut, fi mm feivant ti foumiam, do*

RESPC&S1O. Epifeopo· non dantes pecujuatn raro contigit deponere; tamen anulioties quia fiint in fabfe&ionc infidelium, non^obediunt aliquando catholicon, vel alter alterius cpifcopatum rapit , vel contradatur veritati, vel

j

vel unioni ecclefie orthodoxe, vel quia propier mala merita fua popuhun fcandalizat, & quando vocamus eos, ut veniant ad nos, ut corrigantur, ipfi non Obedtunt, nec veniunt, ideo deponimus eoa, ft propter tales Caufas, tales privantur ab epifeopatibus fuis, ft alii In loco eorum fubftituntur; tamen epifeopus depoficus fi injufte fitdepofitus, propter invidiam ft falfum teftimonium proceiTu temporis examinatione fafta ft veritate reperta, qui injufte fuit depofitus, tunc reftituitur ad epifcopatttm iuum. Sequitur.

anno Christi H>

litos vero epifcopos, qui vernant per fuceeffionem, quando non fhfvunt ei pecuniam, de qua cum nr convenit; diflus catholicon eos excommunicet, nec dat eis cbrifma', quoufque foivmt diliaui pe-B coniam.

RESPONSIO. Quoniam inôbedientes repeatiuniur epiicopi, ft cenfum debitum de jure notbo ft confuetudine, quam trnentur dare fedi nollrr, ft non dant; hoc puniendo increpat in fpiritualibus, quoufque reddiderint centum ecclefiat debitum.

Item, eatbelicou minorit Armenia tenet penes ft ulnam brachii tf manum adbuc integram B. (ireeorii, qui fuit catholicon, tf fuit ordinatus tpifoj»<t more ecclefia Graea, quam ulnam tf manum diilut catholicon ponit fuper caput tf manat iliorum, quos ordinat in epifcopos, Û dicit, qmd fi diffa manui impofitio tf brachii non fieret fuper caput tf manui illorum, qui per eum ordi-C nantur iu epifcopos, neu effent ordinati in epifeopot; quia impqfitie diili brachti tf manus faciunt conferrationem epifeoporum, tf propter hoc ipfe nullos epifcopos ut epifcopos recipit, qui ordini fi fuerunt per auot catholicon Armenia majoris, quod nullus alius catholicon, nifi ipfe, diflum brachium tf manum Gregerii habeat.*

RESPONSIO. Hoc omnino falfum eft, quia quamvis dextera B. Gregorii ianâi patris noftii, qui fuit fucccflbr B. Thadci apoftoli, ft convertit gemem Armenorum, cum multis palfionibus & miraculis de idololatria ad cultum Dei, ponamus fuper capita epifeoporum fignan» do, tamen non dicimus nec. habemus, prout habetur in articulo, quod impofitio diâi bra-D chii feu ulnae faciat confecrationem epifeoporum, quoniam patet manifefte falfum; quia fecundum hoc fequefttur, quod nullus de aliis epifcopis diet epifeopus; quos omnes tamen reputamus epifcopos, & illos etiam qui de cathobeon Aloanenfi ft archiepifeopo Afcatha. matenfi confecrari funt, quamvis cum ipfis propter eorum rebellionem non participamus, tamen quando uniunt fe ecclefix noftrx, recipimus eos ut epifcopos.

Item, ^«d Armeni venientes ad Italiam, dieunt fe effe enpulfos de epifeopatibus fuis per Sarracenes, canar tamen hoc veram wit fit f tf dicunt fe effe arcbiepifcopos, cum tamen in Armenia nullus fit arcbiepifcopos, ad hoc m poffint E pro pecunia vendere riligiqfis mendicantibus eptfco patus; tf multi tu eit magnas pecunias exigunt, fj multos epifcopos taliter fecerunt, tf m curia fiomana etiam multos ordtnavmmt tn prethjterot b diacones fine licentia diotcefanorum, in quorum diacefi habitabant, tl pro pecunia if perfecisti funt tf perfequuntur ilhs Armonet, qui fecundam ritum ecclefia Romana baptitabantur, tfiUes qui fidem Romana ecclqfia tonent: IB dicxut, wed ecciqfia Romana errat t fed epifeopi Armeni bonam tf reffam fidem tenent,

RESPONSIO. Poteft *effe,* quod fupradifti epifeopi fugientes de tribulationibus veniunt ad vos, ut dukfeerenttamquam pueri ad patrem, licet non cum litteris ft verbis noftris. Ideo ipfi refpoodcaot profe ipfis. De hoc vero, quod dicunt, quod Armeni non funt archiepifcopi, falfum eft hoc, quia multi archiepifcopi funt in minori ft maiori Armenia, quamvis fuffraganecn non habeant, quia aliqui epifeopatus vacant, qui diflipati funt per-infidcles, ft ali?ui de archiepUcopis in majori Armenia epicopatus fuffragatnorum fuorum rapuerunt; & quia fub poteftate infidelium funt, eos vi dirigere non potfumus. Pro pcrfecutione vero Armenorum, qui iterum rebaptizari funt, fciendum eft, quod nos contrarium audivimus ab aliquibus, qui appellaverunt ad nos, quod fine mandato paps condemnaverunt illos qui funt in monafttriis Armenorum in terra Latinorum, & condemnant & incarcérant, quoufque coafti chirographum propria manu dent fcriprum « qùod non funt baptizari, ft tunc baptizant *eos,* & perfeqnuntur eos quoufque fugiunt de partibus vcftris. Notandum i quod ipfe fibi contrarium dicit, quia io articulo LXXVIII. dicit, quod duo archiepifcopi dubitantes, &c. fit nunc dieunt, quod io Armenia nullus fit archiepifcopus: ex quo patet (implicitas & falfitas eorum. >H>'

Item, quod apud Armenes xadXs efi certa for. ma verborum exprimens nnfenfum matrimonii rater virum – uxorem; immo multi per parentes Ctf amicos coguntur venire ad ecclefiam, nt matrimoniumflat inter eoi; tf quamvis unnt vel ambo dicant, fMd nata/ inter fe matrimomaliter copulari, tamen matrimonium jit inter eoi in facie ecclqfia.

RESPONSIO. Apud Armenos eft forma verborum > qu* contcnfum matrimonialem manifeftant inter virum & uxorem. Igitur primo mediantibus parentibus fponfi ft fponfs loquuntur ad invicem, fit fi confentiunt, defpoofant fe mutuo per traditionem annuli; & quando veniunt ad portam ecdcfic, tunc promittit fidem unus alteri cum talibus verbis: Interrogat iacerdo* fponfum, dicendo: *Si talis mulier efficiatur caca, clauda, ieprefa, itfrma, demhuss et'i* quod fonat in lingua Annenica: Pirx «etpr? *eam*. Tunc fporifus refpondet: *Dominât fum,* hoc eft, confcntio ineam. Ddnde fponfam interrogat, St ipfa refpondet in fimili forma, ft cetera talia, ft in libro quem olim nuferamus vobis, invenietis fufticienter fuper ida materia. Deinde introducit in ecclefiam, & dat bcnedi&oocni, ft huic' rcfpondent, *ad domum.* Et hxc eft confuetudo generalis omnium Armenorum. De violentia vero, quam dicit heri per parentes ft amicot, coorra voluntatem viri & uxoris, in terra noftra non fit. Si vero accidat in terra infidelium, tunc per epkicopos cum excommunicationibus ft poena pecuniaria corriguntur ft diriguntur.

itent, faacd inter Armenos gradus confanguinitatis dB affinitati/, qui apud oor pro eodem habeatur, obfervautnr ûfquo ad jtptimum gradum. Si tamen aliqui exsfientes in tertie gradu tf infra inter fe matrimonium contrahant, permittentur fiare m tali matrimonio, tfmn inquietantur fuper hoc per epifeopo/.

RESPONSIO. Secundum antiquam coofuetudrnem gradum consanguinitatis cuftodicbamus ufque ad feptimum gradum: nunc vero ufque ad quintum gradum oMervamus; ft fi infra contrahatur per fimplices, dirimuntur, ft gradum afinitatis ufque ad duos vel tres, ft non amplius, ut dicunt.

hem

ü

""TwîZT* CHIUSn '**i"Λ{i,α"> •jM·

· f^od apad Armenot, fi^fiefi matrimomum copula fubfeqxuta , tf profnfeepta, viro non placeat uxor, vd e converfe ; ille coi nm placet alter eonjux vel ambo, fi fibi mxtno «M placent, vadit vd Vadrat ad epi/copam fe» facerdetom* & cir dota pecani», fectaednm food ad invicem conveniant, epifeomtr fe» facerder feparat diflam matrimeniamt tf licentiam dat alteri nabendi, etiam tam altero cmjage invito, tf boc fit maltotier apad Armenor.

RESPONSIO. Hoc -nunc non facimus, fic fi inveniatur qui talia fecerit amplius, fecundum prwceptaeccleG® noftra, iplum epifeopum dejicimus ab epifeopatu fuo, dc privamus ab exccutionc ordinum, debona confiteantur ad palatium regis, Et hoc confirmatum eft per fpiritualem & temporalem curias noftras. Tamen eunuchos d‹ daemoniacos poft fpatium feptem annorum feparamus. In Armenia autem majori adhuc multotiens fit illud, quod fuperius diâum eft.

Jtem, apnd Armenot malti fnnt fai habent pin* ret atteret fimal* qaia viri babentei axorer r« anw loce* cam ft propter mereatarat vel altat transferant ad alia loca, accipiant aliti uxoret in di&is lotit, ad fmt fe tranflnlerant : in locit etiam propriis manentet * malli font fai door uxore/ viventer fimul habent, gnaram nnam acci; cipixnt poft aliam* etiam in facie ecciefia talia matrimonia facientes.

RESPONSIO, Plures uxores fimul habere non fit apud - nos legitime, & non vidimus t tamen uxorem fit fornicariam multotiens inlegitime accidit fimul habere. Quod de mercatoribus dicit, poteft fieri incongrue, dc fine lege. Illud etiam quod dicit, quod duas uxore* fimul viventes matrimoniailter habent communiter , falfum eft , dc contra caoooes : quia Chriftus non plores, fed dixit* Dao erant m carne nna . Sequitur.

Spwrii etiam apttd tor ito fxcctdnxt in hereditatem * ac fi ltgitimi effent, df promoventor fine aiia difpenfatioat »d omnes ordiner, & ad epifeopotam, dlf etiam ad flotHm catholico», fient de faUo eft de nepote Zacbaria* fai erat filix; cô» exbàvt fatrir di&i Zacharie»t f»t pro :^-t efl « opifpmnm poft palrxxm f*mo.

RESPONSIO. Apud nos fpurii ad gradum facerdotii non poftunt afeendere, fecundum confuctudinem dc canooes ecclefi* noftrx, dc fi contingat, fit contra ftatuta. De nepote autem dsâi domini Zacharie , de nuo dicitur quod eft fpurius fratris domini Zacharie, hoc non audiveramus, dc cum audivimus dc quefivimus, tunc fuit nobis diâum, quod de licentia domini Johannis fuit faâum.

Item* food cam Armeni dicant, food in ipfa tmione natxra bnmana in Cbrifto coerverfa fait in divinitatem { diffi Armeni diexnt dlf credent , food Cbriftxt in jadicio* in forma divina apparebit dSl judicabit, tf non in forma bammta .

RESPONSIO. In XX. dc in XXI. dc multis aliis manifeftavimus, quod fecundum fidem Armeooram, nec humana natura converfa fuit in divinam, nec divina in humanam; fed divina dr humana natur* uni» fuerunt in uno Cbrifto non confide dc indivifibilt uniene, dc it* falfum imponunt Armenis, dc fic neccfle non eft boc repetere.· tamen de modo de apparitione Chrifti in jodièio, ecclefi* Armenorum in fymbolo, contra hocoftendit quod habet de crédit, dicens: Fra/anu eft oedffia forma bommit tf florio Patri/ fodicare vivor tf mortuos. Ecce forma Dei. Idem dc Matthaeus dicit: Fraratr*/ Filial bemtntt in tierin Patrii fai. Et Johannes Apocal. 1. Ecce veniet in tutbtbat\ coli*', tf vidftant txm ernmj oculi tf qui vulneraverunt earn. Quomodo ergo Chriftus erit in judicio Filius fit eodem corpore *fluod accepit a virgine, fit non habebit figuram hominis? quod eft valde falfum fic phansallicum.

ANNO ,R.^TI 1

Jtem, Armeni decani tf tenent, quod eft generale judicium, jufti tf impii m atemam-vivent, ex tunc no» morientur

'RESPONSIO. Verum eft ; jufti autem in gloria, fit impii in ptenis. Sequitur.

Dicunt tamen, quod ex juftii tominibut aliqui ibant in paradifum celeftem poft judicium, tf alii in para&jxm ttrreftrem , tf alii in teeram iftam ; nt fupra diflum eft, in quibu/ locit nullam panem Minebunt.

RESPONSIO . Quamvis invenitur, quod aliqui putaverint hoc, tamen opinio ifta non capitur a nobis, quoniam nos .recepimus di credimus, ut Chriftus dicit, quod jutli ibunt in vitaro «ternam, fit peccatores ad ptxnas«ternas. Sequitur.

Dicant tamen, quod vita aterna etiam m tilia qni ibant in paradifam ealrfiem, non conflit m Dei vifione faciali dj fruitione; fai» Dei effentia a nalla creataro nmquam videbitur, fed filummodo daritar ejus.

RESPONSIO. In VIIJ, articulo fuflicienier Cad hrc fuit refponfum.

Jtem, quidam catbolicon Armenorum fcnifit & dixit, quod in generali refitrrt&ifne cum corporibm fût omnes tontinei refargent.

RESPONSIO . Verum cil. Sequitur.

Std tamen in corporibtt/ eoraetnon erit fexnam difcretio, qaia fi talis difcretio fexxnm effrt inter m/, tunc viri ducerent uxores, Ü mulierer ««berent , cajat contrarium Diminus dixit : fed rtforgent viri ff muHeret at* corportbut fun in alia forma* in qna *m erit fexaarn dtfcretto.

RESPONSIO-. Sicut audivimus & didicimus a ianAo cvangelio, qüando refurgent omnes in refurreâione generali cum propriis corporibus fuis, nec viri uxores accipient, nec mulieres viros ; fed erunt ut angeli, qui in casils hint; & ita credimus & habemus, quoniam poft refarreâionem generatio non erit, tamen quod cum fexu virili & femineo refurgendi funt, de hoc comnuniter ab ecciefia Romana certificati fumus dc placet, dc contrarium non recipimus, quamvis apud ao« inveniatur opinio nunc diâa io articulo.

hem, Arment tenent, food fi aliquis fit in pericula moriendi , & non habeat tempus recipiendi commanienem, pwd faciant crocem cum mnnn in terra* tf àe qnelibet brachio diffacmcir excipiant medicum dt terre tf Comedent, dj boc comeftio terra habetor pet eot pre ftWMWIJIMIX ·

RESPONSIO. Hec funt phantafue vetularum dc fimplicium, fie refponfionis non digna, quoniam non quicquid vctulfc quandoque dicunt , apud nos eft lex; quia boc anno in terra no ftra plus quam decem millia Chriftianorum a gladio infidelium occifi funt, dc numquam ab aliquo audivimus, quod aliquis eum terra communicatus fiierit.

Item* food aliqmmagni homines Armem laici/ fic moriantur i it»& homines: tf fient beftia. cam femel mortna fnerint, η«·φî*« refxrgent: ita [redacted]r homines Pffijiutm mortrn fnermt, referrent.

RESPONSIO. Iα terr* noftra per grariam

ÇST ANNO

Dei tales hcretici non inveniuntur, ficut ipfi dtcunt, tamen fi in maiori Armenia invcniantur, ignoramus, & talia alia non audivimus, exeepto de quitafdam heretics, qui lunt *ia* matori Armenia in coatcat* *Maeiaffpotr,* ά -vocantur filii lobs, 6c quamvis ipfi haberent in majori Armenia, & loquantur Armcnice, tamen Armeni non funt; fed colunt folem, & funt infiddçs ntanifefli, A operantur multas alias turpitudines, quas propter prolixitatem tranfimus.

Apud nullus punitur do quocumque error», ywrm *teneat.*

RESPONSIO. Falfum eft hoc, quia multi puniudtur de erroribus fpiritualibus, A de malis corporahbus, quantum convenit & poflibile eft fecundum conditiones temporum.

Item, apud Armenor funt multi ahi errores λ pradi£1is, qui errores continentur in infreferipfis libris Armenorum, «pterion primai iniitulatur To- napichat *, *id eft centre feftivitates*, j ms «r/r-*j,t Romana celebrat & Graea, Secundus liinr* t»·*<etur* Anadoarmat, *id eft Radix fidei. Tertius liber veretur* Johannes Mandagoncnfis. *Quartut liber veretur* fobannes Oftinenfis. *Quintus liber veretur* Myaftoiuruy * *id eft unius locutionii. Sextus veretur* Michael Patriarch* Antiocheni. *Septimus vocetur* Paulus Taronenfis. *O-Sieves mtituletur* Occenenfis. * *Nonus vocatur* Mallhrus. *Dscimus vocatur* Canonum apoflo lorum, *in quo santinen*[ar^*omnes errores Armo-U nerunt. Undecimus dicitur* Sergium. *Duodecisstut dicitur* Marocha *e nomifie magiftri*, fiu *fic* ob*coheti-r, In* fw *libre exponuntur evangelta. Decimus tertius dicitur* Vanam, m *fuo expetitur evnngelium Jobsuents. Decimus quartus dicitur* Ignadius, tn *qm exponitur evmgrliam Luco. Decimus quinius necetur* Guanaun, *id tft Uber virgarum t Decimus fextus vocetur* Neginus Pataraquin, r» *que exponitur miga. Decimus feptimus vocetur* Teytorgunt * *id efl libor epulorum. Decimus o&avus vocetur* Aifmavort *, ,W *martjrologium, & quod funt pbsres alii libri Armenorum*, m *quibus modii coatmcntxr errores.*

'tl.Xono- pha<rn. ' oJ Mva- • ·ı O<1»- venli». <; Text. .quire. nole. nu- yrulo tiu'" I

RESPONSIO. Sciendum eft, quod de fuperferiptis libris funt aliqui, quos nefeimus, fit funt illi primus. *ToDancnfis*, fecundus *JHathaxt,* tertius, *Miafcofvus;* libri vero quos audivimus & vidimus, dc qui funt fpernendi fic reprobandi, nec a nobis recipiuntur, funt *Johannes Offmenfis, Mandagoneiffis, Paulus Turonenfis, Maruatoa, JHicbeel;* fed libri qui funt in ecclefia Armenorum approbati & acceptables in parte non funt ifli *Tonupmcber, Henedomrmet* ideft radix fidei *cemones epoftoierum, liber Sergium, Venem, IgneuUcu,* £μχμμ», *Ayfjjonot, Peterepsin, Jbhbÿng,* id eft expolitio mi(T«, in iftis, quando inveniuntur aliqua, que contra veritatem funt & unionem noftram cum ecclefia Romana, fed vel dc una natura, vd dc aqua in facrificio, vel de fdto nativitatis, vel de fynodo Caiccdonenfi, & fi qu* fimilia, de quibus ad prsefens non recordamur, ilia (permirius, reprobamus, nec recipimus.

Item, «ficaaf Armeni, ftgod Cbrsfius non dopofmt fuperftue neture, fj ut dtctmt, c«q/a *ifi, quin corruptio folium /uperfiuitetum efl peccete. rum grevotie *, & Cbriftus peccet»* SM *fcity ideo mb demioebetur fibi tulit corruptio.*

• el. Gem- r»l"›.

RESPONSIO. Opinio Ifta comunfter inveniebatur inter Armenoa; tamen ex tunc, quod uniti fuimus cum ccclcfia Romana particulariter A non {eneraliter invenitur, tale diftom, ~~maxime~~-nos volumus ꝉqui Intdleâum veftrum fupac hoc v<φo.

ANNO

item, dicunt, pood licetCbrtftus fmt esreumet fus fecundum legem, mb *tumen fibi fuit empotetum preputium, puse non licebit uDeifieeto corpore Oüfsöd esooputeri, tf muxsme, puio fie.fueret* SftfiqM·», fMd *primeppnitus circumciderentur, findnbi pellem preputii, f} subii emovendo, tX Chriftus fuit primegmtus·*

RESPONSIO. Qyamvis inveniatur in didis aliquorum, ficut feriptum eft m articulo, tamen nos fic dicimus, & credimus fient \jn evangelio dicitur, qued Chriftus oftava «bc fuit cireumcifiu (ceundum legem Moyfi, & vocatum fuit nomen elus *JESUS, A* in honorem fic memoriam eius ootni -anno feftum facimus folemni1er; 6(opinio propofita in articulos a nobis non recipitur.

Item, dicunt, food Deus propter omorerimbeminis viflur fuit, qui» m fuis commiuo ilonibus non.fuit inventus verex; fed frmipertiniis. quin dixerat homini quod moreretur, fi smmdueeret gnum vetitum·, & tomen non Juit toteister mortuus poft commeftiemm. fruités, quin unime numquom fuit meHu», iterum etiam nec m corpore fuit mortuus ufque ad nengontqfimum trigffimum annum. Iterum quia animalia omnia non rebellaverunt fibi, fed mceffaria in ejus Jervit10 remanferunt.

RESPONSIO. Si opinio ifta inveniatur ab aliquo difta, ad nos tamen non pervenit, nec tale quid alias audivimus, quia nos naturam divinam A incommutabilem credimus & icimus, fit Deum in verbis fuis ineflàbilem A veracem (cimus A credimus, quoniam ficut dicit Deus Adas, quod in die qua comedes morte morieris, & fic feftum eft, A ex tunc fub potentis mortis cecidit, A perdidit gloriam paradifi, & poft tempora mortuus fuit corpore, A animalia «fiam poft tmnfgreftionem Adc non fic obedierunt Ad* A filiis ejus, ficut ante faciebant ante tranfgreflioocni mandati Dei.

Item, dicunt, qmd figmtm pofuitDeus non occidendi Cain, ut ita JMt ■d fltteram, quia ideradat» eos nullus estm occidit; fed ipfe de pro- cpttt fe fübmifit: ex quo innmmt feripturam Genqfis quoad boc effe falfam, qua videtur dicere, qmd Lemecb interfecit Cain.

RESPONSIO. Si fapradifta opinio inveniefur in diftis alicujus ftulti, tamen apud nos fic non invenitur, quoniam in bibli* noftra, A in libris qui leguntur in fcholis invenimus, quod Lamech interfecit Cain. Sicut Genef. 4. dicitur: *Audite uxores Lumecb vocem mmtm, <T auribus percipite, quoniam occidi virum,* (a)

(a) Hkde- Metatur u-

Item, qaia, cum rex Armenorum vocatus Btion, ut Armeni unirentsas ecclefia Romana, em- Irrj[s/pr *omnet epifeomt Armenia magiftros,* X m/Mkwi, *ut dijputarent cum legate sedge ei per Romanam ecciqfiam s & fodio dato difpatatiosoe, cogneviffet dsOm rex, qmd veritatem tenebat fanlla Romana ecclefia, & qmd Armesu errantes* vit. *erant a veritate, ex tsme rrges tmssoris Armenta tenesst fidem Remana ecclefia; fed epifnpi,*

*J** di&ur* Tardum Jr n (b) cw^pa^ris mm *fibrum vtatvii* de Rifma *centra papam, /·*·» legatum, & eontns*

(») In se- ipo·*M«I·* gitur *Algre-*

Çy Fierem, fieiffe reverfum cummi fifeiio ex Men· Virgine per Spiritum fate&um ,per

«ei vcrecMcbe. Et dimi fuod actfc£» Λμμμμ *re/ multum decepto , ρmm b rqsm * «mMiA· ^cAmmw rempop , b mnUao ahnt bUfpbemiat fcrtufil , f» ftNgmu eft , b mnlii iHegiUn Armnerum b eptftopt b presbyteri dtdlam liirvw babrnt, b ltenerant tamquum c‹hm'm/ apoflotorun.

RESPONSIO. Invenimus, quod in diebus magni Ethimy regis venit legatus * papa pro unione, & Ax recepit eum caritative, êc di-Aum legatum mifit in Hortnengela ad dominum Conflantinum catholicon; & ipfe etiam cum caritate & honore recepit eum, & in tempore illo erat in Nigro ponte (uprediAiu Varcban, vir ignotus & amator rixe, qui fcripfit aliqua verba infipida, erronea, & inordinata contra verba legati, que non placuerunt rcgt, nec catholicon ,& tunt valde reprchcnfibilia apud nos, & ubicumque inveniuntur igne comburuntur.

fleta, ywd Arment mm bebent oemme^veram fidam,quam tenet esdefio Remana, ure facrasnent·, bùfpbemuntque eccl^mm Romanam, b papam, (J CMrdtw/a^, dicentes effe Minces ; b quod catbehcon mmerit Armenia dixit, fwod jup« b *· mms cardinales quuMet du plures quam jp/i haberent capHles i» cepite, faciunt homines occidere: &. licet prodicent, quod fimonia mm fit commitstnjaciemi, b paanftimi fint homines m majori Armenea prater regem b nobiles, spei teneant fidem wr«» Rommut ecclefia.

RESPONSIO. Mentiuntur: Arment namque habent fidem veram» quam receperunt a fanAa cathalica dt apoftolica ecclefia per fanAum Gregorium illuminatorem, dC/OWt eft, Credirmu in amem Deum Petnn emüpotentem, fnilorem cad' b terra, vifibilietm b invifibilium ,b unetmDominetm Jefitm Cbriftum, Pelium Dei tmigmitnm, a Deo Patra gmitum, Jcilicct ex effmtia Patns› Dmtm dt Dea, lumen de hamae, Deum uenemdo De· vera, genitttm mn fafltttm, eamdem ipfumda tmleera Patris, per quem amnia faila funt in cata b « terra, vtfibsha b iavififbiiia, qui pnpternos bomnes b propter noftram falutem defctitdtt dt cahs, incarnatus efl, humanatur eft, natui eflperjurm accepit corpus, ammam, mentam b omnia q»r verat 1er funt m feMwr. mdubitanter pajfus •fi, crucifixus eft, fepultees qft, tertia die refurrt xvr, afcendit m colam,fedet ad dexteram Patris, venlurut eft eodem corpore & gloria Petris judicare vivos dr mortuos, cajas regat eoa eritfinis,. Credimur b ia Sperüum /mfliim. nPreatum b ptrftihtm, p«t ex Patra Relinquo emanas, fui cum Petre b filio adoratur b glorificatur, que locutas efl per prophetat in lege bjin prophetis b >n evangelic. Qm dejemdit in Jordanem, pradscavit i» apoftoUs, b habitavit in Janflis : credit in bis fola umverfatis b apoftolica ecclefia, in unum raptifma poenitentia in propitiationem b. roouiffionem peccatorum, b m refurrefhonem mortuorum, in judicium afemale animarum b ebrporum, in regnum calorum b in vitam atemam. Qui vero dicunt de eo, quod erat quandoque quando non erat Filius, vel erat quandoqiic quando non erat Spiritus-fanâus, vel de nihilo fadus, vel de alia eftenria vel fubftantia dicunt elle increatum * Filium Dei vel Spiritum fanâum, vel alterabilem, vel mutabilem, talia dicentes anathematizat catholica & apoftolica eccleGa. Nos vero glorificemus illum, qui eft ante fecula, adorando fanAam Trinitatem dt unam Deitatem. Sciendum eft, quod quamvis primo Spiritum faoAum in fymbolo a Patre folum dicebamus emanare » tamen cx tunc,quod uniti fuimuscum ecclefia Romana, a Patre & Filio dicimus. Similiter habept Armeni dt iacramenta fanA*, quorum quodhbet in loco fuo fuperius manifeftavimus, & in LXVII. articulo, & omnia in uno loco breviter diximus, ficut ltabemu^fic docemus, idem replicare ncccffe non eft. Sequitur.

Blafpbemant fanflem Romanam ecclefiam b papan, b cardinales, dicentes eot efje beretiem.

RESPONSIO. Omnino hoc falfum efl, quia C no» tales malas opiniones haberemus de vobis, non fuiffemus uniti vobifeum in confefiio ne fidei orthodoxe, & eo quod hoc dicit, anathemathatum Gt. (fla etiam interrogavimut De illo, qui tunc temporis catholicon erat, & ipfe rcfpondrt: ignoro, amen,

C5* CONCILIUM PROVINCIALE ROTHOMACENSfi

stxrn 1341. celebratum.

ExMS-ood. Aaukiaft· Z*'''Uilieknus miieratione divina epifoopus Ba-VJ jocenfu, dileAis nobis in Chnfto filiis capitulo ecclefue noftrB Bajocenfu, falutemin Do-Vii:m,|.'mino. Cum in concilio provinciali nuper i-capella archiepifcopali Rotbomagenfi, gratia Spintus fanûi pmvia, celebrato, ftatutum novum editum fuerit fub hac forma. Quoniam fecundum caoonicas fanAiones pro reformandis moribus, dt excellibus corrigendis concilia provineialia fint a fingulis metropolitanis cum fuis OAMi·*·®»» celebranda, idcirco nos J. (a) mi-ieralione divina Abrincenfis epifeopus, vi fpe· «inii* commiffi vices gerentes reverendi patris, domini domini Ay. (b) Dei gratia Rothomagenfis archiepifcopi abfcniis, & nomine noftro, dt G. (c) Sagienfts, ac G. (d) LexovienGs perfonaliter, nec non & G.(e)Bax>censu, R. (f) Ebroicenfu, ac G (g) Coftaotien^s epifcopi per procuratores ad hoc idoneos coflft',uli 'n pro»'nei*li cooeilio, io capella archicpifcopali RothomagenG infimnl congregati, x inibi facrum concilium provinciale celebrantes, vocatis etiam ad diAutn concilium abbatibus, prioribus comcntualibus, & capitulis tam cathedralium.quam aliatum collegiaiarum, ac conventibus fascularium dt regularium ecclcliarum dt montiferiorum provinciae Rothomagenfis, & per fe vel per procuratores pratfentibus in concilio memorato pro corrigendis exceftibus, prefertitn in perfonis ecclefiafticis perpetrandis, dt moribus, quantum in nobis ctl, reformandis, falva Temper in omnibus apoftolice fedis auAoritatc, poft multas deliberationes prshabitas, pnefato approbante concilio, confenfu unanimi ftatuimus infrafcripia.

Quoniam multis graflantibus (viciis) opus eft exemplo, ut pana unius metus fit multorum, & meta prefumtlonis eciilat.Hl quia experientia docuit in RothomagenG provincia fuiffe & elle quamplures ftuc (alutis immemorts & obii-

oblitos, ac nomen Domini recipientes in va----num, qui perhorrenda inhumanitate, deteftan- <»*»«, nonnullas perfonas etiam ecclefiarticas diftidartmr, fie eàrum vite pararunt infidias, domofque iplarum invaferunt, necnon fic ipfas pertonas ecdefiafticas· impediverunt, fit eifdem impedimentum prasftiterunc, fic etiam procuraverunt, quominus pacifice, libere fic fccure ad ecclefias fic alia loca incedere poflent, fie a fuis exire domibus, pro libito voluntatis, eifdemque quamplurimas *irrogarunt injurias, ac* ipfas fuerunt hoftiliter infecuti, fic in futurum pcjpra contingere verifimiliter formidantur nili celeriter occurratur. Quapfopt^r nos volentes tot fic tantis confimilibus exceffibus ac malis exemplis fic.animarum periculis obviare, facro approbant· concilio, provida deliberatione ftatuimus, quod fi quis in provincia Rothomàgenfi de cetero aliquam pcrfooam ecdefiafticam, cujufcumque ftatus aut ordinis exiftat, diffidaverit, vel paraverit infidias, quamvis mors, vulneratio vel percuflio fecuta non fuerit, vel domos ipfas invaferit, vel eam impediverit indebite, aut eidem impedimentum dederit, vel procuraverit, quominus libere, pacifice fic fecure ad ecclefia^fit alia loca incedere valeat, fie a fuis exire domibus pro libito voluntatis, aut alias ipio* fuerit hoftiliter inlccutus, vel prxmiffa,aut aliquid prarmifforum fieri mandaverit, vel nomine fuo fada rata habuerit, aut facienti auxilium, confilium aut favorem impenderit, feu facientes vel mandantes (cienter receptaverit; ipio faâo fentemtiam excommunicationis incurrat, a qua abiolvi valeat a diœcelano loci, quo diâum facinus fuc-

rniHCTt •n».

Acit perpetratum fic non ab slid » praeterquam io morti» articulo, nifi fuper hoc a diâo dicecefano mandatum habeat fpeciale, fatisfaâo, tamen primitus dilfidaco, feu infidiato, arbitrio dicecefani lôei, in quo prstmiffa, aut ali* 3uid premiHorum fuerit perpetratum, fic tam iffidator, quam alii quivis fupradiâi fic excommunicari, quamdiu in fua perduraverint contumacia, fingulis Dominicis diebus fic fcftivis, poliatis campants fit candelis accenfis, per *omnes* illius diœcefi» ecclefias, in quo prsemiffa vel aliquod praemitiorum fuerit perpetratum, necnon civitatep diceceicon vicinarum ad mandatum direcetani excommunicat! publice nuntientur. Pcenas vero fupradiâas extendi volumu» *d eos, qui diffidationes jam faâas, vd aliquod praemitiorum de cetero profequentur. Et ne quis pranextu Ignorantic a pcena huiufmodi ftatuti fe valeat excufare, {latuimus fic ordinamus, quatenus praeiens ftatutum in finguiis fynodis & decanorum calendis, ac etiam in parochialibus ecclefiis ad minus ter annis fingulis publicetur. Ejufdem auâoritate concilii vobis diftriâe praecipiendo mandamus, quatenus diâum ftatutum io noftra Bajocenfi ecclefia prediâa, palam, publice & folcmoiter, ad hoc faâo filentio, publicari curetis fic mandetis per omnes ecclefias vobis, capitulo, ieu fingularbus dignitatibus aut praebendis fubjcftas modo fimili publicari, juxta.diâi ftatuti continentiam fic tenorem, ita quod non poffitis aut debeatis de inobedientia aut negligentia reprehendi. Datum fub figiflo noftro anno Domini MOCCXLII. die XIV. menfis Decembris.

anno ,*"TI

SYNODUS IN GRÆCIA

anN‹› CHRISTI — anno

Pre *deponendo λ Sede Monembqfia /fidoro epifeopo qstorumdam criminum reo*

Anno 1344. *habita.*

ISidorum ex monacho epifcopum fuum Monembafiorae rerum magnorum criminum poftulabant apud fummosecclefir Grccc Hierarchas. Ad ea cognofcenda coafta eft fynodus, in qua conviâus epifeopus depofitionis fententiam tulit; fynodi fententiam Tomum Graeci appellant, hanc naftus eft in MS. Codice Allatius, exhibuitque in Diftêrt. II. de libris ecciefiafticis Graecorum, ex quo hic datur.

P'erba faite funt da fanlfiffima Metropolitana Mommbqfietfis ecclqfia Hieromonacbo Ifidoro, eum fcilicet nosenxllos ex clero ejufdem ecclqfia ad ecclqfisftica officia promovtfte: cum vero ipfius commemoratio haberetur, quemadmodum haberi folet, iit leges prxfcribxnt, prnfulum commémorai· ptft ordinationem neeila fe corredlione meliorem reddidit, poflquam id cognovit. Simul etiam diitum efit trga Imperialem fublimitatem puram ipfum fi•e colere benevolentiasu, rebellioni recenti, ac ty. rtumidi plstrimum addilliffimum. Hinc fit ,aadbw ipfi concedi curam, vel fillicitudissem Urbis hujufcesteods, (p tot* rernsnta·, *neque munus pontifici, une. Ulterius di/htm eft eum eadem atque Palatues /entire, fovereqne, qui rebellat Ecclqfia, t/ fenfhruno Petrum traditionibus non inbxret, im. me peffime mmutlla ex promulgato Tento do dif-*

Dputatione inter ipfum & Barlaam occipit, Ô ad proprisme attrahit, prater trodstianem coemmtnem fenfxm ecclqfia Chrifti, cum terribilis excommunicatio per hunc tomum adverfus eum prolata fuijfet, ne in pofterum loqueretur, neque fimile aliquid feripto traderet. Jdeoqm turbat in ecclefia Dei eeeovet, tali pondere negltiïo, ipfe eofdem conatus fovet, rurfus eadem audet, Cum hoc ttaqne una fentiens Ifypopfephius prohibitus fitprimum ne facra celebraret, cum vero neque ab eo fejsasgi voluerit, neque pfofeffiomm edere, quod fententias Palma non probat. /fis difcujfu, quid Opus folia effit inspeimiibtu nobis, determinatum, ac plena fynodo cmfiitutxm eft, hunc ita fe habentem non effe, mqfit ad facerdotium, ne» que ad Pontificatum admittendum, etenim qui ante pontificatum, qua ad Pontifices fpeHabsast ma«rara <7 tyrranidem affitlantibus fe coajaiuur, lifque, qxs proprias opiniones pertinaciter propugnant, adfiqfit, & eos, qui ab ecclqfia difccfferant, excepit, bic jure seoerito, neqm ad Pontificatus felium pervenire permittetur. Manu Patriortha per litteras cartffei coloris fubfcriptum erat, menfe novemb. sndilf. »3. J^natsus miferatsone divina patriarcha Tbepoutonus, magna Asttioebia, t/ totius Orientis,*

LUDOVICI IV BA VAR I

Imptrttorii fubmijfie fM CUnunti FA «ud MCCCXLIV. dit'XVh mtrfs Jtauutrii ftr HtMbfrttan D*lpbhut*t Vimunfem dy dim tjxfdet* httoviti Ambffi*ttrts.*

* E*ut ap Ba-)u» Mile,i.- ti p»».»,».

IN Nomina Domini. Amen^ Anno a nativitate ejufdem MCCCLIV7 Ind. XII. die XVI. menfis Januarii, pontificatus fanâiffimi Patris fic Domini noftri Domini Gementis divina providente clementia pap« fexti anno fecundo, in conftftorio publico, in quo fuere pratentes teverendi patres domini miferatione divina, Petrus Peneftrinus, Bertrendus Oftieafis, Gaucclinus Alhanenfis, Johannes Porruenfis, Anoibaldus Tufculanus, Petrus Sabinenfis epifcopi, Imbertus tituli bafilicc XII. apoftolorum, Talayrandus tituli fanât Petri ad Vincula, Petrus tituli fanâi Clementis, Gotius tituli fanâz Prifcie, Bertrandus tituli fanât MarcL Bernardus tituli fanâi Cyriaci in Thermis, Guillelmus fanâorum quatuor coronatorum, Guillelmus tituli fanâi*Stephani in Acelio monte, Helias tituli fanât Vitalis, Guido tituli fanâc Gecilic, Stephanus tituli fanâorum Johannis fic Pauli,Hugo tituli fanâiLaurentii in Damafo, Ademanu tituli fanâs AnaftafisB presbyteri, ac Rayœundus fanâe Marie Nove, Galhardus fanftx Lucie, Johannes fanât Angeli, Bertrandus fanâi Euftachii, fic Guillelmus fanâc Marie in Cofmcdin diaconi cardinales, prefentibus etiam venerabilibus patribus fratre Petro Jerofolymitanenfi, fit fratre Geraldo Antiochenis Patriarchis, ac dominis Gasberto Narbonenfi, Orchelyo Salzeburgenfi archiepifeopis, Jobanne Belvacenfi, Petro Garomontenfi, Stephano Caftinenfi, GuillelmoC Forojulienfi, Raymundo Morinenft, Beltramino Bononienfi, Angelo Groftetano, Bernardo Ofcenfi, Guidone Tutellenfi, fratre Petro Graflenfi epifcopis, Gaffredo Laufanenfi, Nicolao Lemonicenfi, Agapito Lunenft eleâis, Bernardo Stephani, Raymundo de Valle,Guidone de Calma, fic Francifco de Urfinis domini papz notariis, fic difcretis viris dominis Guillelmo de Norvico, Johanne de Blandialo, Amanevo de Mota, Bernardo de Novodomuno, Petro Alamandt, Bernardo Hugonis de Cardalhaco Auditoribus facti palatii Apoftolici, Guillelmo de Poflerela, Petrovillaris fratre Petro Bafterii, Hugone de Arpajone, Jacobo de Placentia, Galhardo Nigri domini papae cappellanis, Carlino de Madalbertis de Cremona, Blafio de Senis, Francifco de Lanceo, Henrico de Alt, Francifco de Aquila, Jaeobo de Mediolano in Romana curia Advocatis ac Guillelmo de Boa, Johanne de Amelio, Michaele Ricomanni, fic Bertrando de Ghiannaco clericis earner* diâi domini noftri îap», fit notariis publicis infraferiptis, fic alia 'r*latorum fic perfonarum ecclefiafticarum fic fecularium multitudine copiofia, perfonaliter conftituti magnificus fic potens vir Dominus Humbertos Dalphinus Viennenfis, ac venerabiles viri Domini Marquardus dc Randegg Juris canonici profeflor, eleâus de Prxpofitus Bambergenfis, Eberhardt» de Tuminaroe Pr*-Ediâi pofitus Augluftenfis ecclefiarum, dc Viricus de Augufta Protonotarius, Ambafiatores » nuncii, Afic procuratores magnifici viri Domini Ludovici de Bavaria, qui fe regem Romanum nominat, faâ< nerdîâumdominumMarquardum quadam propofitione verbali, in qua mala multa fic exceffus, crimina fie dciiâa, qux commiferat idem Ludovicus contra fanâam Romanam Ecclefiam tempore fande memoriz Domini Johannis Papx XXII. in perfona ipfius Domini Johannis fic centra unitatem fic libertatem ecclefix facrolanâz,fic qualt omnia contenta in quodam procuratorio, de quo infra fit mentio, verbo narravit, vice fic nomine ipfius Domini Liidovici de Bavaria exhibuerunt fic produxerunt quamdam litteram, quam dicebant elle procuratorium diâi Ludovici, fcriptam fic ftgnatam, ut prima facie videbatur, manu fie figno Ottonis Ameldors de Vinetman clerici Bambergenfis dioecefis fic Romani Hormelin clerici Conftantienfis dierectis publicorum auâoritate fedis apoftolicz Notariorum, fic figillatam impedienti quodam figillo rotundo in cera crocea, in quo medio fculpta erat quxdam imago hominis habentis infulam in capite fuo, fedentis inter duas aquilas, habentis fub pedibus ejos duos leones, & tenentis in nunu dextra quoddam feeptrum fie in manu fini(lra îuoddam pomum rotundum, in cuius circumsrentia h» litter* legebantur: *Ludovico ttu Dei grttit RomfnoTxm Imperator femper* a«*guftur.Ei* a tergo diâi figilli erat quxdam impreflio alterius parvi figilli,in qua erat fculpta *quaedam* aliqua, & In circumferentia ipfius ez litters legebantur *: Jnftt jttdicMt filii hominum.* Qy« quidem littera de ipfius domini noftri papz mandato ibidem publice icâafair; ipfaqueex integro leâa, fupranominati ambafiatores, nuntii, & procuratores, habentes ut dixerunt, inter cetera a dido Domino Ludovico de Bavaria plenam & liberam poteftatem & fpeciale mandatum, prout ex forma diâi procuratorii, cujus tenor deferibetur inferius, conflare dixerunt, ponendi & fubmittendi didum Dominum Ludovicum de Bavaria, res, ftatum, velle & nolle, nihil fibi proprii arbitrii retinendo, abfolute & libera.liter ia manibus didi domini noftrj pap*, ejufque difpofitioni fic ordinationi ipfius Domini-L[redacted]i de Bavaria perfonam, res, ftatum, velle & nolle, nihil fibi proprii arbitrii retinendo, pro malis & exceflibus, deliâis, & criminibus contra diâurn Dominum Johannem, ecclefiam Romanam *tf* etiam univerfalem commiffis, & contra unitatem & libertatem ejufdem ecclefi* facrofands. Et pro emenda & fatisfaâione omnium prxmiflorum facienda eidem Ecclefi* facrofanâx, prout habent, ut pnefertur a |diâp Domino Ludovico in mandatis, ex deliberato propofito & fponranea voluntate, licet per dîâum dominum noftrum papam, faâa prius aliquali collatione juxta exigentiam agendorum, femel & pluries Ambafiatores & procuratores exhortati fuiifent, quod *ia tanto* negotio priufquam facerent, viderent & deliberarent sâuri, fic quod

C9* & quod nollent fi&ive aliquid *agere, fit* verbis A Et ibidem diftus dominm noflcr Papa , audita'
ANNO Odiisn

- ——fotum dicer» & non rcalitxr , & *fa&o* quar dicebant attendere, quia Deus, *cujus vices tener* in terri» Ecclefia, irrideri non potefl, & quod oon crederent, quod ipfe indifcretam remifflionem faceret, licet mifericordiam non negaret, plena deliberatione iterum habita inter eo» »bfolute fir liberaliser ipfum dominum Ludovicum, fcilicet perfonam, flatum, res , flt bona ipfrus , pofuerunt in manibus prrfati domini noflri papr, ipfumque fit alia lupradiâa & ejus ordinationi fit difpofitioni pro omnibus fupradiâis exceflibus fic emenda fie fotisfafiione fiendis pio eis fic omnibus in littera procuratoria infraferipta contentis totaliter (ubmiferutit . Rt ad praedirorum majoris roboris firmitatem fupranominaii Ambafiatcres , nuntii , fic procuratores , fic ipforum quilibet , juraverunt ta*üit* facrofanâis evangeliis in animam ipfius Domini Ludovici przdiâa omnia fic fingula pofita, ut prrfenur, fic fubmilTa attendere fic complere fic cflc&ualiter obfervare quicquid di&us Dorqinus nofter fuper pnedi&is duxerit ordinandum, fic non contra facere vei venire per fe vel alium feu alios , direde ve! indire&e , publice vel occulte , aliqua ratione feu caufa .

diâorum Ambafiatorum , nuntiorum , fit pro*curatorum propofitiooe fit* iubmiHionc, & Aliis per *ipfos* dt&is fa&ij, fit juratu, humiliquepetitione fic fupplicatione ipforum tam luper «·preflatis fuperius, quam aliis in difto procuratorio contentis, multarum animarum periculis,- qux propter ditium dominum Ludovicum fic perpetrata per cum funt diverfis pernis et fententiis involutae,. Affe&u paterno compatiens , hujufmodi pofitioncm , fummifltonem, periome B ipfius D. Ludovici de Bavaria , rerum , flatus, abdicationem proprii arbitrii ipfius in fe mifericorditer et gratiofe recipiens dixit et proteflatus fuit, quod licet quantum ad relaxationem procefluum contra ipfum dominum Ludovicum fa&orum , et pcenarum quas propter prremifla incurrerat , intenderet mifericorditer agere cum eodem, quantum fibi cum honore ecciefix videretur, indiicretam tamen remiiilionem facere nullatenus intendebat . De quibus C omnibus fic fingulis diâus Dominus nolier mandavit, et ipfi Ambafiatores, nuntii , et procuratores requifiverunt , per nos Notarios *infra*icriptos et noflrum quemlibet fieri unum,duo, et plura publica iuflxumenta. Aihtm etc.

&

Finit Terni Viccfimi Quinti.

NOI

NOI R I FORMATORI

Dello Studio di Padova.·

A Vendo veduto per la Fededi Revifionc, ed Approvazione dei P. *D. Filippo Rofa Lanzi* i inquifitor Generale del Santo Offizio di *Venezia* nel libro intitolato: *Sacrorum Conciliorum &c.~*4uflo-rc P. Philippo Labbeo Soc.Jefu^ curante Nicolao Coleti, &Joanne Dominico Manft &c.* Non v' effer cofa alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per atteftato dei Segretario Noftro, niente contro Principi, c buoni coftumi , concediamo Licenza ad *Antonio Zatta* Stampator *di Venezia* che pofli effere ftampato, offervando gli ordini in materia di ftampe, e prefentando le folite Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova.

Data li 20. Dicembre 1767.

(Sebaftian Zuftinian Riform.
(Alvife Valareffo Riform.
(Francefco Morofini 2.0 Cav. Proc. Riform.^

Régiftrato in Libro a Carte 335. al Num. 2^04·

Davidde Marcbeftni ScgP·